DICTIONNAIRE

FRANÇAIS - ARABE - PERSAN ET TURC,

ENRICHI D'EXEMPLES EN LANGUE TURQUE AVEC DES VARIANTES, ET DE BEAUCOUP DE MOTS D'ARTS ET DE SCIENCES.

PAR LE PRINCE

ALEXANDRE HANDJÉRI.

TOME SECOND.

À MOSCOU.

DE L'IMPRIMERIE DE L'UNIVERSITÉ IMPÉRIALE.

1841.

Печатать позволяется

съ тѣмъ, что бы по отпечатаніи представлено было въ Цензурный Комитетъ узаконенное число экземпляровъ. Москва. Февраля 15 го 1841 года.

Цензоръ В. Флеровъ.

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-ARABE-PERSAN ET TURC.

FABACELLE. Plante *A.* كمّون اسود - كمّون برّى - كمّون *P.* كمّون دشتى - كرمانى *T.* كرمانى كيميونى

FABLE. Chose feinte et inventée pour instruire et pour divertir *A.* خرافة pl. خرافات pl. رطمازات *P.* انگارده - افسانه *T.* مثال -

Il signifie aussi, aventure fausse divulguée dans le public *A.* حكايت كاذبة - حكايت موهومة *P.* آبده - داستان دروغ - آميز *T.* مثال - دوزمه حكايه - اصلى يوقدن حكايه ‖ Vous nous contez des fables بزه حكايات كاذبه نقل ايدرسك Je tiens cela pour une fable بونى مثال كبى ديكلرم Cette aventure est bien vraie, ce n'est pas une fable بو ما جرا حكايات كاذبه قبيلندن اولميوب اصحّ صحيح بر كيفيتدر

Il se prend aussi, pour toutes les fables de l'antiquité païenne *A.* اساطير الجاهلية - اساطير ‖ Il est savant dans la fable علم اساطير جاهليتده واقف وعالمدر La religion des païens est fondée sur la fable اهل جاهليتك مذهبى اساطير موهومه اوزرينه مبنيدر v. Mythologie.

FABRICANT. Qui entretient un ou plusieurs métiers où l'on travaille à des étoffes *A.* صاحب الدار - صاحب الطراز *P.* دار الصناعة *T.* كارخانه دار كارخانه صاحبى

FABRICATEUR. Il ne se dit qu'en ces phrases: Fabricateur de fausse monnaie *A.* مزيّف النقود - زيّاف *P.* قلب اقچه ايشليجى - قلبزان *T.* نبهره ساز - دغلپرداز - قلبزن مضنع - Fabricateur de faux actes *A.* خلّاق السندات المزوّرة - الوثايق الكاذبة *P.* ساخته كار سندات دروغى *T.* ساخته

خلّاق الاكاذيب Fabricateur de nouvelles *A.* سند دوزيجى - نسّاج الاكاذيب *P.* دروغ پرداز *T.* يلان دوزيجى

FABRICATION. Action par laquelle on fabrique des étoffes *A.* حياكة الثوب - نسج *P.* بافت *T.* طوقومه ‖ Cette étoffe est de bonne fabrication بو ثوب جيّد النسجدر

Il se dit aussi de la monnaie *A.* عملة - إعمال - صنع *P.* پرداخت *T.* ياپمه ‖ Édit pour la fabrication des écus blancs اعمالنه - سيم سكه سنك صنع وعملتنه دائر حكم سلطانى La fabrication de la monnaie سكه نك اعمالى دائر فرمان عالى

On dit figurément, La fabrication d'un faux acte برسند بر ساخته سندك دوزمه سى - كاذبك خلق وتصنيعى

FABRIQUE. Établissement où l'on fabrique des draps, des étoffes *A.* دار الصناعة *P.* كارگاه - كارخانه *T.* كرخانه ‖ Des draps d'une telle fabrique فلان كارخانه نك چوقه لرى

Il signifie aussi, la manière de construire quelque ouvrage de manufacture *A.* عملة - عمل *P.* كار *T.* ايش - ايشليش ‖ La fabrique des étoffes de soie ايپك - عمل ثياب الحرير قماشلرك ايشليشى Ce drap est de bonne fabrique جيّد ايشى كوزل بر چوقه در - العملة بر نوع چوقه در On dit figur. et en mauvaise part, Ces deux hommes sont de même fabrique, pour dire, qu'ils ne valent pas mieux l'un que l'autre ايكيسى دخى بر استادك الندن چيقمش يادكارلر در

FABRIQUER. Faire certains ouvrages de main *A.* اعمال - تصنيع *P.* ساختن *T.* ايشلمك - ياپمق ‖ Fabriquer de la monnaie. سكّه ايتمك إعمال des draps چوقه اعمال ايتمك

– Il se dit aussi de la fabrication de faux actes *A.* تصنيع
السندات الكاذبة *P.* سندات دروغی ساختن *T.* ساختـه
سند دوزمك – ساخته سند یاپمق || Fabriquer un testament
ساختـه Fabriquer une donation ساختـه وصیتنامه دوزمك
هبه سندی یاپمق – Figur. || Fabriquer un mensonge, une ca-
lomnie, c'est-à-dire, les inventer *A.* خلق – اختلاق – ایجاد
لا عن اصل *P.* دروغ پرداختن *T.* یلان دوزمك || Il ne
fait que fabriquer des mensonges کاروپیشه‌سی دائما اختلاق
خلق اولنمش برافترا در C'est une calomnie fabriquée اراجیفدر

FABRIQUÉ. *A.* معمول – مصنوع *P.* پرداخته – ساخته *T.*
دوزمه – ایشلنمش – یاپلمش

FABULEUSEMENT. D'une manière fabuleuse *A.* کحدیث
الاساطیر *P.* اساطیر گونه *T.* مثال واری || Cette histoire est
écrite fabuleusement بو واقعه حدیث اساطیر شکلنده یازلمشدر

FABULEUX. Qui tient de la fable, qui est feint, controuvé *A.*
موهوم – لا اصل *P.* بی اصل *T.* اصلسز – اصلی یوق || Cela
est fabuleux احوال موهومه‌یی فلان شئ بی اصلدر Livre fabuleux
کتاب مشتمل بر روایت لا اصل Narration fabuleuse Les
divinités fabuleuses معبودین – معبودین زور – معبودین موهومه
ازمان بی اصل وحقیقت L'histoire des temps fabuleux
ازمان ماضیه‌نك وقایع موهومه‌سی – موهومه وقایعی

FABULISTE. Auteur qui a écrit des fables *A.* مصنف الخرافات
P. مثالنامه یازان *T.* افسانه نویس *P.*

FAÇADE. Face ou côté d'un batiment par lequel on entre
A. وجه pl. وجوه *P.* روی *T.* یوز || La façade d'un palais
سرایك یوزی

FACE. Visage *A.* وجه *P.* چهره – روی *T.* یوز || Une face
réjouie کولر یوز – روی خندان – وجه بشوش – وجه بهیج
Il se dit figur. en parlant de Dieu || Dieu détourne sa face du
pécheur حق تعالی حضرتلری اهل ذنوب وآثامدن اعراض
وجه ایدر گناهکاراندن یوز چویرر – Devant la face du Sei-
gneur طلعت رب ذو الجلالده مواجهه Voir Dieu face à face
عظمت سمات حضرت باری‌یه مواجهه ناظر ونگران اولمق
وجاها – طلعت رب ذو الجلالی رو برو مشاهده ایتمك –
رؤیت ایتمك

On dit, Voir en face, regarder en face *A.* وجاها رؤیت
یوز یوزه باقمق *T.* رو برو نگرستن *P.* مواجهه رؤیت –
Couvrir la face *A.* ستر الوجه *P.* رو پوشیدن *T.* یوزی اورتمك
Se couvrir la face *A.* تستر الوجه *P.* روی خودرا پوشیدن
T. یوزی اورتنمك Il lui a dit en face بالمواجهه سویلدی
یوزینه سویلدی –

Et proverb., Face d'homme porte vertu, pour dire, que quel-
quefois il est nécessaire de se montrer en personne pour réussir
T. یوز یوزدن اوطانور

Il se dit aussi, de la superficie des corps || La face de la
terre *A.* وجه الارض – سطح الارض – بسیط الارض *P.* روی زمین
T. یر یوزی La face de la mer *A.* وجه البحر – سطح البحر
P. روی دریا *T.* دکز یوزی – En Géométrie, Face d'un corps
ou d'un solide, c'est une des figures qui composent sa super-
ficie *A.* جهة pl. جهات || Toutes les faces d'un cube sont des
carrés شکل مکعبك کافه جهاتی مربعدر

FACE, se dit aussi, du devant d'un édifice, ou d'une de ses
parties considérables *A.* وجه – صفحة pl. صفحات *P.* روی
T. یوز || Ce bâtiment a tant de toises de face بو بنانك
شو قدر ذراع صفحه‌سی واردر La face du côté de la cour
فنای داره ناظر اولان صفحه La face du côté du jardin
باغچه‌یه ناظر اولان یوز – Les faces d'un bastion, sont les deux
côtés qui sont entre les flancs et la pointe d'un bastion پلنقه‌نك
اوك یانلری – صفحتین مقابلتینی

FAIRE FACE, en termes de guerre, signifie, avoir la face
tournée vers... *A.* توجه – نظر *P.* رو دادن – رو تافتن *T.*
یوز دونمك – باقمق || L'armée était campée ayant un ruis-
seau à sa droite, un bois à sa gauche, et faisant face à la
plaine du côté des ennemis اردو جانب یمینده بر نهر صغیره
وطرف یسارده بر اورمانه طیانوب دشمن طرفنده‌کی
صحرایه طوغری ناظر ومتوجه ایدی – اردو یمینا بر کوچك
ایرمغه ویسارا بر اورمانلغه طیانوب سمت اعدایه طوغری
طیانوب یوزی اعدایه – اولان صحرایه باقر ایدی
صحرایه دونمشیدی – طوغری – On dit d'un bataillon, qu'il fait
face de tous côtés, lorsqu'il est disposé de manière à pouvoir
recevoir l'ennemi, de quelque côté qu'il se présente عسکرك
فلان بلوکی هر طرفه یوز کوستررك وضع اولنمشیدی –
On dit figur., Faire face, pour dire, être en état de satisfaire à
ses engagemens, ou en état d'agir *A.* کفایت *P.* بسنده شدن
T. قادر اولمق – یتر اولمق

On dit, Faire volte-face, pour dire, se retourner pour faire tête,

etc. A. کرّ بعد فرّ-کوور P. بازشتافتن T. دونک جالق
|| Les ennemis fuirent jusqu'à un certain endroit où ils firent
volte-face دشمن بر محلّه قدر چکلدکدنصکره کرّ بعد الفرّ
برمحلّه قدررجعت ایلدکدنصکره دونک چالوب-ایلدی
هجوم وصولته شتابان اولمشدر

FACE. Situation des affaires A. کیفیّة الاحوال-صورة الاحوال
P. روی احوال T. احوالک صورتی || Telle était alors la
face des affaires اول وقتده صورت احوال بو منوال اوزره
ایدی Cette mort changea toute la face des affaires فلانک
ظهور ایدن وفاتی صورت احوالک کلیّاً تبدّلنه سبب
اولمشدر Depuis cela les affaires ont bien changé de face اول
زماندنبرو کیفیّت احوالده تبدّل کلّی عارض اولمشدر La
face de l'Europe a bien changé depuis Charles-Quint فلان
ایمپراطورک عصرندنبرو اوروپانک احوالی صورت آخر
کسب ایلمشدر Cette affaire a plusieurs faces بو مصلحتک
جهات مختلفه‌سی-صور عدیده‌سی وار در

EN FACE. En présence A. بالمواجهة-مواجهة P. رو برو T.
رو بالمواجهه سویلمک Dire en face || یوزه قارشو Résister en face
برومقاومت ایتمک Reprocher en face مواجهةً مؤاخذه وعتاب
ایتمک-ایلمک Il signifie-بر کمسنه‌یی یوزینه قارشو تعزیر
aussi, vis-à-vis A. فی المحاذاة-فی المقابل P. در پیش
T. قارشو || Ce château a en face un fort beau canal بوسرایک
مقابلنده غایت لطیف بر جدول وار در

À LA FACE. En présence de... A. فی الحضور-فی المحضر
P. در پیش T. اوکنده || À la face de la Justice حضور شرعده
À la face de l'univers حکّام عدلک حضورنده-محضر عالمده

FACÉTIE. Espèce de plaisanterie qui fait rire A. هزالة pl.
هزالات pl. هزلیّات-مضحکة P. هزالة بازی T. بذله
خوراطه-کولدرجک-بذله‌بازلق || Il y a souvent de la bas-
sesse dans la facétie اکثریا بذله‌بازلقده بر نوع دنائت
وار در Un livre de facéties هزلیّات مضحکه‌یی مشتمل
بر کتاب

FACÉTIEUSEMENT. D'une manière facétieuse A. هزلاً-مضحکاً
P. بذله بازانه T. بذله‌بازلق ایله || Il nous a conté cela
facétieusement بو ماده‌یی بزه بذله‌بازانه نقل ایلدی

FACÉTIEUX. Plaisant qui fait rire A. هزّال-مضحک P.
باز-بذله-خنده فرما T. کولدریجی || C'est un homme fort
facétieux بذله باز بر آدمدر Une histoire facé-
tieuse حکایهٔ مضحکه

FACETTE. L'un des côtés d'un corps qui a plusieurs petits côtés
T. فاچته || Diamant taillé à facettes فاچته اوله‌رق تراشیده
اولمش الماس طاشی Avec un microscope, on découvre plu-
sieurs facettes dans les plus petits grains de sable خرده‌بین
واسطه‌سیله ادقّ دقیق قوم دانه‌جکلری اوزرنده فاچته‌لر
فرق وتشخیص اولنور

FACETTER. Tailler à facettes une pierre précieuse T. فاچته
ایشلمک

FACETTÉ. T. فاچته‌لو

FÂCHER. Mettre en colère A. اغضاب-تعنیف P. بتنگ
آوردن-بخشم آوردن T. طارلتمق || Il ne faut fâcher per-
sonne هیچ بر کمسنه‌یی اغضاب ایتمک روا دکلدر C'est
un homme qu'il est dangereux de fâcher طارلتمسندن قورقولجق
طارلتمسنده مخاطره وار در-بر آدمدر

Et causer du déplaisir, du chagrin A. تکدیر-ایساف
ایرات الکدر والانفعال-البال P. دلتنگ-دل آزردن
رنجش دل آوردن-غمگین کردن-دلفگار کردن-کردن
T. تکدیر ایتمک-کوجندرمک. Il se dit aussi à l'imper-
sonnel A. اغتمام-انغمام-تأسّف P. غمگین شدن-دلازار
شدن-اندوهناک شدن T. کوجه کلمک || Il me fâche
de vous quitter سندن مفارقتم بکا موجب غمّ واندوه اولور
کوجمه کلور

SE FÂCHER. Se mettre en colère A. تغضّب P. غرشیدن-
بتنگ آمدن-بخشم آمدن T. اوفکه‌لنمک-طارلمق ||
C'est un homme qui se fâche de tout بر طاریلوز هر شیدن
آدمدر-اغبرار الخاطر-انفعال A. Et prendre du chagrin
P. تیره دل شدن-دلشکسته شدن-رنجیدن-کالیدن T.
فلان Je me suis fâché contre lui || کوجنمک-کوسمک
کوجنمه-انفعال ایتمه Ne vous fâchez pas فلانه کوسدم-کشیدن انفعال ایلدم

FÂCHÉ. A. غاضب P. بتنگ آمده-خشمناک-غرشیده
T. طارلمش A. متغیّر الخاطر-منفعل P. تیره دل شده-
دلشکسته-رنجیده T. کوجنمش-کوسمش

FÂCHEUX. Qui fâche, qui donne du chagrin A. مولم P. غمفزا
دلازار-جانگزا-کدر فرما T. کدرلو || Fâcheux accident
حادثهٔ مولمه Fâcheuse nouvelle خبر الالم-موجب خبر
حال کدر Mal fâcheux مرض مولم Fâcheuse condition مرحش

C'est une chose fâcheuse que d'avoir affaire à des gens qui n'entendent pas raison فرما سوز آکلمز آدملر ایله ایش کورمك مولم وجانگزا بر کیفیتدر — Il se dit aussi à l'impersonnel, et signifie, triste *A.* نا مطبوع - نا خوش *P.* مکدّر- مکدّر البال دوچارغبن *T.* نفسه کوج کلور || Il est fâcheux d'être trompé اولمق نفسه کوج کلور بر شیدر

Il signifie aussi, pénible, difficile *A.* محنت - دشوار *P.* متعب طریق صعب *T.* مشقتلو - کوج || Chemin fâcheux افزا گذرگاه متعب - معبر صعب المرور Passage fâcheux المرور معبر دشوار گذار -

Et malaisé à contenter, bizarre, peu traitable *A.* مشارز - تند خو *T.* شدید النفس - سیّئ الخلق - مشارس *P.* چهره‌شك خویلو - چتین خویلو || On ne sait comment vivre avec lui, c'est un esprit fâcheux بالطبع مشارز وتند خو بر آدم اولدیغندن کندوسیله الفت وامتزاج نوجهله ممکن اوله بیلور

Il est aussi substantif, et signifie, homme incommode et importun *A.* ثقلت ویربجی *T.* گرانجان *P.* ثقیل النفس ثقیل النفس اولان جان صقیجی - || Je hais les fâcheux آدملردن اکراه ایدەرم

FACILE. Aisé, qu'on peut exécuter sans peine *A.* اسهل - سهل - هیّن - اهون - یسیر *P.* آسان *T.* قولای || Il n'y a rien de si facile بوندن اسهل بر شیٔ یوقدر Il est facile de le contenter فلانی ارضا ایتمك امر آساندر C'est un homme de facile accès هیّن المقاربة بر - سهل الوصلت بر آدمدر یاننه وارلمسی قولایدر - کورشلمسی قولایلقلی آدمدر - آدمدر

On dit, Un esprit facile, un génie facile, pour dire, qui fait tout sans peine, sans effort *T.* هر ایشك قولاینی بولور بر عقل

Et auteur facile, pour dire, un auteur aisé à entendre *A.* سلیس *P.* تر زبان - آسان *T.* ثقلتسز - قولای - Et style facile, pour dire, un style naturel سبك سلیس

Facile, signifie aussi, condescendant, commode pour le commerce ordinaire de la vie *A.* مخالق - هیّن المزاج - مساهل *P.* شیرینکار *T.* طاتلی خویلو || C'est un homme d'une humeur traitable et facile مساهلت طبع وخلاقت مزاج ایله مجبول بر آدمدر

Il se dit aussi en mauvaise part, d'une personne qui n'est pas ferme dans les occasions où il le faut être, mais qui se laisse aller trop aisément *A.* دهّاس - دامث الخلق - سهل القیادة *P.* خوشرام *T.* اویصال - یواش خویلو || C'est un homme trop facile, on lui fait faire tout ce qu'on veut غایة الغایه سهل القیاده بر آدمدر همان استدکلری کبی قوللنلور

FACILEMENT. Aisément *A.* بالسهولة - سهلاً *P.* بآسانی *T.* بالسهوله تکلّم || قولایلق ایله Il parle, il écrit facilement وکتابت ایدر

FACILITÉ. Qualité naturelle ou habitude par laquelle on fait les choses sans effort *A.* یسر - هون - سهولت *P.* آسانی *T.* قولایلق || Cette chose se peut faire avec facilité بو شیٔ سهولت ایله اوله بیلور Vous trouverez de grandes facilités dans cette affaire بو خصوصده عظیم وجسیم سهولتلر بوله‌جغکه شبهه یوقدر Il a une grande facilité de parler تکلّمده کلّی سهولتی وار در - On dit aussi, Facilité d'esprit, facilité de génie *T.* هر ایشك قولاینی بولمقده مهارت - Et facilité de style *A.* سلاسة السبك - Et facilité de moeurs, pour dire, une disposition naturelle à s'accommoder aisément avec tout le monde *A.* خلاقة الطبع - مساهلة الطبع *P.* خوشخویی - شیرینکاری *T.* طاتلی خویلولق

Facilité, se prend aussi pour Indulgence excessive *A.* دهاست - دماثة الطبع - *P.* خوشرامی - نرمخویی *T.* اویصاللق - یواش خویلولق - یواشلق || C'est votre facilité qui est cause de ce désordre بو نظامسزلغه سبب انجق سنك دماثت طبعکدر C'est un homme qui se laisse aller à tout ce que l'on veut, on abuse de sa facilité زمام اختیارینی ید سائرینه تسلیم ایدر بر آدم اولوب بو کونه دماثت طبعنی عبثه استعمال ایدرلر

FACILITER. Rendre facile *A.* تسهیل - تهوین - تیسیر - استیسار *P.* آسان ساختن *T.* قولایلتمق || Faciliter les moyens de... اقتضا ایدن وسایل واسبابی تسهیل ایتمك Je vous faciliterai cette affaire بو ماده‌یی سکا تسهیل ایده‌جکم Cela facilite la digestion فلان شیٔ هضمی تسهیل ایدر Faciliter le passage à des troupes عسکرك امر مرورینی تسهیل ایتمك

Facilité. *A.* سهولت یافته - آسان کرده *P.* متسهّل - میسور *T.* قولایلنمش

FAÇON. Manière dont une chose est faite, la forme qu'elle a *A.* عملة - صنعة العمل *P.* کار *T.* ایش - یاپلش - جشید || La

façon de cette étoffe est belle بر ثوبدر احسن العمله -
جشیدی کوزل بر قماشدر La façon en est nouvelle عملت نو
ایجاد در C'est une façon d'habit toute particulière بو لباس
بو ثوبک هیئت عملی بام - بام بشقه بر کونه یاپلشدر
بشقه در

Et le travail de l'artisan qui fait quelque ouvrage A. اعمالیّة
P. دستکار T. استادیّه - ایشلمه - ایشلیش || Payer la façon d'un
habit بر لباسک ایشلمه بهاسنی ادا ایتمک Cet ouvrage
coûte tant de façon بو ایشک ایشلمه‌سی بهاسی شو قدره
بالغ اولور Cet ouvrier fait payer ses façons trop cher فلان
ایشجی پک آغر ایشلمه بهاسی آلور

On dit en termes de Pratique, La façon d'un arrêt, pour dire,
la peine que prend un greffier à dresser un arrêt T. کتابت
زحمتی || Il a fallu payer tant pour la façon de l'arrêt کتابت
زحمتی ایچون شو قدر اقچه ادا اولنمق لازم کلدی

Façon. Manière de faire, d'agir, de parler, de penser, etc. A.
طور pl. اطوار - وضع pl. اوضاع - صورت pl. صور P. طرز
کونه - T. طرز || Les façons de faire de quelqu'un بر کمسنه‌نک
اوضاع واطواری À la façon des Turcs طورنجه اهل اسلام
کونه - Les enfans ont de petites façons qui plaisent مسلمان
اطفال وصبیانک طبعه خوش کلور بعض اطوار دلپسندلری
وار در C'est sa façon de faire, d'agir عمل وحرکتنک طرزی
بویله در Changer de façon de faire تبدیل طور ایتمک
Sa façon d'écrire est bonne صورت تحریری مستحسندر
Il l'a traité d'une étrange façon حقنه طورغریب ایله معامله ایلدی
Je n'en veux entendre parler en aucune façon بوکا دائر هیچ
بر درلو صورت ایله کلام استماعنه راضی دکلم Tourner une
affaire de toutes les façons بر مصلحتی صور واطوار گوناگونه
چویرمک Chacun a sa façon هر کسک بر درلو طوری وار در
- On dit, C'est une façon de parler, pour dire, que ce que je
dis ne doit pas être pris à la rigueur T سوز - شیوهٔ کلامدر
سوز کلیشی اولدرق سویلنمشدر - کلیشیدر

Il se prend aussi pour Invention, composition A. ایجاد الطبع
P. زادهٔ طبع T. قلمک اثری || Cette histoire est de votre
façon بو حکایه سنک زادهٔ طبعکدر Ces vers sont de ma fa-
çon اثر قلممدر - زادهٔ طبعمدر - بو اشعار بنم ایجاد طبعمدر

Et pour l'air, la mine, le maintien d'une personne A. اسلوب
- هیئت - شکل - سیما P. شیوه T. طرز || Un homme de bonne
façon حسن هیئتده اولان بر آدم J'ai jugé à sa façon qu'il
était homme de bonne compagnie مجلس آرا بر آدم اولدیغنی
حسن شکل وسیماسندن استدلال ایلدم Avoir bonne façon
بر کمسنه‌نک کوزل طرزی اولمق - هیئت صاحبی اولمق

Et pour manière d'agir contrainte et embarrassante, par trop
de cérémonie et de circonspection A. تکلّف pl. تکلّفات pl.
تکلّفات رسمیّة || C'est un homme plein de façons تکلّفات
رسمیّه‌سی چوق بر آدمدر Je vous prie, vivons ensemble sans
façon رجا ایده‌رم طرح تکلّف ایله کوروشه‌لم C'est un homme
sans façon تکلّفات رسمیّه‌دن عاری بر آدمدر Point tant de
façons بو قدر تکلّفاته حاجت یوقدر - Et pour soin excessif,
attention trop exacte en de certaines choses || Cela ne mérite
pas qu'on y apporte tant de façons بو قدر تکلّفاته متحمّل شئ
دکلدر Vous y faites trop de façons بو خصوصده چوق تکلّف
ایدرسک

De façon que. En telle sorte que T. بو صورت ایله که -
شو وجهله که - En aucune façon, En nulle façon, En quelque
façon que ce soit A. علی ایّ وجهٍ کان - بوجهٍ من الوجوه
علی - De façon ou d'autre A. P. هیچ بر درلو T. از هیچ وجه
شویله‌ده T. خواه چنین خواه چنان باشد P. کلا التقدیرین
اولسه بویله‌ده اولسه

FAÇONNER. Donner la dernière main à un ouvrage, en em-
bellir la forme A. تشکیل - وضع فی حسن الصورة P. صورت
کوزل - قیافتلندرمک - صورتلندرمک T. پرداختن - دادن
بر ظرف تشکیل ایتمک || Façonner un vase صورتنه قویمق
Façonner une étoffe بر ثوبی حسن صورتنه وضع ایتمک

En termes d'agriculture, il se dit du labour qu'on donne à
la vigne, aux terres A. کراب - اثارة الارض P. شیاریدن
تارلاییی Façonner un champ || نطس ایتمک T. شیار کردن -
نطس ایتمک

Figur. Former l'esprit, les moeurs par l'instruction, par l'usage
A. تأدیب P. تربیت کردن T. تربیه ایتمک || Je le veux
façonner à ma mode فلانی بنم طورمجه تأدیب ایتمک استرم
Le commerce, l'usage du monde l'a façonné ناس ایله آمیزش
والفت حسن تأدیب وتربیه‌سنه علّت اولمشدر Il s'est
bien façonné depuis quelque temps بر مدّتدنبرو کرکی کبی
کسب تربیه ایتمشدر

Il signifie aussi, accoutumer A. تعوید - تدریب P. آلفتیدن

T. آلشدرمق || Ils se sont façonnés au joug تحمّل ربقه‌یه تدرّب واعتیاد ایتمشلر در

FAÇONNÉ. A. صورت P. موضوع فی حسن الصورة ـ مشكّل T. قیافتلنمش ـ صورتلنمش ـ پرداخته ـ یافته ‖ Étoffe façonnée, se dit par opposition à Étoffe unie A. ثوب موشّی ـ ثوب منقش T. آلاجه قماش ـ نقشلو قماش P. متاع رنگامیز

FAÇONNIER. Qui fait trop de façons, qui est incommode par trop de cérémonies A. مألوف التكلّفات P. تكلّفساز T. تكلّفه مبتلا ‖ Que vous êtes façonnier! نه قدر تكلّفه مبتلاسك

FACTEUR. Faiseur. En ce sens, il ne se dit que des artisans qui font des instrumens de musique A. صانع المعازف P. سازگر T. سازلر یاپان

En termes de commerce, c'est celui qui négocie pour quelque marchand par commission A. عامل pl. عمّال P. گماشته T. برتاجرك ‖ Facteur de marchand بازیجی ـ ایش وكیلی || Il a un facteur à Paris پارس شهرنده بر عاملی وار ـ عاملی بر بازیجیسی وار در ـ در

FACTICE. Fait ou imité par art A. جعلیّ ـ عملیّ P. ساخته T. یاپمه ‖ Ce bézoard n'est point naturel, il est factice بو پادزهر طبیعی دكل جعلیدر ‖ Pierre factice عملی طاش ‖ Fleurs factices ساخته چیچكلر ـ یاپمه چیچكلر ـ عملی ازهار وشكوفه‌لر — Il se dit aussi au moral A. مستعار ـ مصنوع P. ساخته T. یاپمه ‖ Esprit factice عقل مستعار ‖ Besoin factice احتیاج مصنوع ‖ Style factice سبك مستعار ‖ Goût factice طبیعت مصنوعه ـ یاپمه بر طبیعت

On appelle Mot factice, terme factice, un mot qui n'est pas reçu dans une langue, mais que l'on fait selon les règles de l'analogie A. لغت مولّدة ‖ Ce mot-là n'est pas en usage, c'est un mot factice بو لفظ مستعمل دكل لغت مولّده در

FACTIEUX. Qui se plaît à faire des cabales dans un État, ou qui est de quelque cabale A. ساعی ـ ساعی الی القاء الشقاق P. فتنه جو T. فتنه قشقردیجی ‖ C'est un esprit factieux القای شقاقه سعی ایله مألوف بر مزاجدر

FACTION. Le guet que fait un soldat, qui est à son tour en vedette, en sentinelle A. نوبة الاعتساس P. نوبت پاسبانی T. قوللق نوبتی ‖ Être en faction قوللق نوبتنده اولمق ‖ Son officier l'avait mis en faction ضابطی قوللق نوبتنه تعیین ایلدی ‖ Entrer en faction نوبته كیرمك ‖ Sortir de faction قوللق نوبتی خدمتنده نوبتدن چیقمق ‖ Faire faction قوللق نوبتی خدمتنده بولنمق — Être relevé de faction نوبتدن رفع اولنمق ـ قیام ایتمك قوللق نوبتندن چیقارلمق

FACTION. Parti séditieux dans un État A. قدّة pl. قدد ـ فرقة pl. فرق P. گروه هواداران T. بلوك ‖ Il y avait deux factions dans cet État فلان ملكك ایچنده ایكی فرقه وار ایدی ‖ La faction des Blancs et des Noirs en Toscane طوسقانه مملكتنده بری بیاضلر ودیگری سیاهلر نامیله موصوف ایكی فرقه ‖ Chef de faction رئیس فرقهٔ اشرار

FACTIONNAIRE. Soldat en faction T. قوللق نوبتجیسی

FACTORERIE. Lieu ou bureau où sont les facteurs des compagnies de commerce A. خان العمّال التجّار P. خانهٔ گماشتگان T. بازرگان وكیللری خانی ‖ سوداگران ‖ Les compagnies de commerce ont des factoreries en plusieurs villes maritimes بالاشتراك مألوف تجارت اولان اصناف تجّارك اكثر بلاد ساحلیه‌ده طرفلرندن مأمور عمّاله مخصوص خانلری وار در ‖ Les Européens ont des factoreries dans les Indes Orientales اوروپا تجّارینك عامللرینه مخصوص اولدرق هندستانده خانلری وار در

FACTOTON, ou FACTOTUM. Celui qui se mêle de tout dans une maison A. فاعل مطلق ـ فاعل كافّة الامور P. همه ساز T. جملة الملك ـ بالاستقلال ‖ Quel emploi a t-il dans cette maison? Il n'en a point, mais c'est le factoton de la maison فلانك بو قوناقده مأموریّتی ندر دیو سؤال اولندقده هیچ بر كونه مأموریّتی یوقدر انجق آغانك جملة الملكیدر دیوجواب ویرلدی ‖ Les valets haïssent fort les factotons قوناقده جملة الملك اولان كشی خدمتكار قسمی عندنده بغایت منفور در

FACTURE. État ou mémoire qu'un marchand envoie à celui qui lui a donné commission, et qui contient la quantité et la qualité des marchandises expédiées A. قائمة الحمولة P. انگارهٔ T. مال فرستاده تذكره‌سی ـ ارسالیّه ـ حموله قائمه‌سی ‖ Les marchandises se sont trouvées conformes à la facture كلان مال حموله قائمه‌سنه مطابق كلدی — Il se dit aussi, en termes d'arts, de la façon dont une chose est faite. V. Façon.

FACULTÉ. Puissance, vertu naturelle A. قوّة pl. قوا ‖ Les facultés de l'âme قوای نفس ‖ Les facultés de l'esprit قوای روح ‖ Les facultés naturelles قوای طبیعیّه ‖ animales قوای

حيوانيه La faculté d'ouïr قوت سامعه de voir قوت باصره Il est paralytique, et n'a pas la faculté d'agir, de se mouvoir مفلوج اولديغندن عمل وحركته قوتی يوقدر — Il se prend aussi, pour le talent ou la facilité qu'on a à bien faire quelque chose || La faculté de bien parler, de bien dire قوت حسن بيان وقوت حسن ناطقه La faculté de parler en public قوت خطابت

Et pouvoir, droit de faire une chose A. رخصت ـ صلاحيت P. شايستگی T. كركلك || Vendre avec faculté de rachat مبيعی ثمن مثلی اوزره تكرار اشترايه صلاحيت شرطيله بيع وفروخت ايلمك Il est mineur, il n'a pas la faculté de disposer هنوز نا بالغ اولمغله مالنی كيف مايشاء اعماله صلاحيتی يوقدر ـ رخصتی يوقدر

Il se dit aussi des plantes, des drogues médicinales, pour signifier leur propriété A. خاصة pl. خواص ـ خاصيت || Faculté réfrigérative خاصۀ مبردة astringente خاصۀ قابضه ـ خاصۀ ماسكه Cette herbe a la faculté de purger بو نباتك خاصه سی تنقيه ايتمكدر la faculté de fortifier بو نبات بالخاصه مقويدر

Facultés. Biens, moyens pécuniaires que l'on a de faire des dépenses A. قدرت ـ اقتدار P. يارا ـ قدر ـ توانايی T. قوت || Chacun a été taxé selon ses facultés هر كس درجۀ اقتدارينه كوره ـ حال وقدرينه كوره تحميل اولندی Il a donné un état de ses moyens et facultés بضاعۀ اقتدارينی مبين بر قطعه دفتر عرض ايلدی Il a outre-passé ses facultés حد يارا واقتدارينی تجاوز ايتمشدر

Faculté, se dit aussi pour désigner le corps ou l'assemblée des docteurs qui professent ou enseignent les sciences dans les universités A. جماعة الاساتذة والمعلمين P. زمرۀ خواجگان T. استاد وخواجه لر صنفی واستادان || Il y a quatre facultés; la faculté de Théologie, la faculté de Droit, la faculté de Médecine, la faculté des arts جماعت اساتذه ومعلمين اقسام اربعه دن عبارتدر كه بری علم الهی ايكنجيسی علم فقه اوچنجيسی علم طبابت وردنجيسی فنون وصنايعه متعلق اولانلردر

FADAISE. Niaiserie, bagatelle, chose inutile et frivole A. ابطولة pl. اباطيل ـ ترهة pl. ترهات ـ بطلات P. هرزه ـ بيهوده T. مالسز شی || Ce sont des fadaises بونلر اباطيل Il ne dit que des fadaises كافۀ اقوالی ترهات مقوله سيدر Il a l'esprit plein de fadaises عقلی اباطيل وترهاتدن عبارتدر ـ مالامال هرزه وترهاتدر — Il se dit aussi d'une chose à laquelle on n'attache aucune valeur A. لا شی P. نا چيز T. ايشه يرامز شی

FADE. Insipide, sans saveur A. تفه pl. تفهة P. بيمزه T. دادسز || Viande fade لحم تفه Une douceur fade بر نوع حلاوت تفهه — Figur. Qui n'a rien de piquant, d'agréable A. عديم اللذة P. بی نمك ـ بيمزه T. دادسز || Une mine fade سيمای بی نمك Couleur fade لون بی نمك Beauté fade حسن بی لذت Discours fade كلام بيمزه Des louanges fades مدايح بيمزه وبی لذت

On dit, Se sentir le coeur fade, pour dire, avoir du dégoût T. سوء ذايقه يه مبتلا اولمق

FADEUR. Qualité de ce qui est fade A. تفه P. بيمزگی T. دادسزلق || C'est une viande insipide, il faut une sauce de haut goût pour en corriger la fadeur طعمی يوق بر لحم اولديغندن دادسزلغنك دفعی بغايت لذيذ بر نوع تربيه نك علاوه سنه محتاجدر — Figur. || La fadeur de ses mines, de ses manières, de sa conversation est insupportable سيماسنده واوضاع واطوارنده ونطق وكلامنده اولان دادسزلق درجۀ تحملدن خارجدر Des louanges pleines de fadeur تفه وبيمزگيدن عبارت مدايح وثنايا

FAGARIER. Arbrisseau A. فاغرة P. فاغره T. آغزی آچق

FAGOT. Faisceau de menu bois, de branchages A. ابالة pl. القضابات P. دسته چوب T. چالی دمتی || Fagot sec قوری چالی دمتی ـ قضابات يابسه دن مركب اباله Fagot vert تازه چالی ـ قضابات رطبه دن مركب اباله — On dit proverb., Conter des fagots, pour dire, conter des faussetés, des sornettes رطب ويابس كلام سويلمك ـ رطب ويابس شيلر نقل ايتمك

FAGOTER. Mettre en fagots A. ربط الابالة P. دسته چوب بستن T. دمت باغلمق || On a coupé ce bois, il faut le fagoter قطع اولنان حطبی دمت باغلمق اقتضا ايدر

FAGOTÉ. A. ابالة مربوطة P. دستۀ چوب بسته T. دمت باغلنمش چالی

FAGOTEUR. Faiseur de fagots A. رابط الابالة P. چوب دسته بند T. چالی دمتی باغلييجی

FAGUENAS. Odeur fade et mauvaise, sortant d'un corps mal-

propre *A.* مردار قوخو *T.* بدبویی *P.* ذفرت ـ سناخت

FAIBLE. Qui manque de force. Il se dit des personnes et des choses *A.* ضعیف *P.* زبون ـ نا توان ـ بیمجال *T.* درمانسز ـ قوتسز || Il est encore faible de sa maladie جکدیکی خستهلکدن جکدیکی مرضدن هنوز ضعیف ـ هنوز ضعیف الحالدر هنوز مبتلای ضعف ونا توانیدر ـ وبیمجالدر Avoir la vue faible ضعف بصره مبتلا اولمق les jambes faibles آیاقلر قوتسز اولمق ـ سست پا اولمق ـ رجلینه مبتلا اولمق ـ آیاقلر کوشک اولمق Ce bâton est trop faible بو عصا بغایت ضعیفدر Un remède faible خفیف ـ دوای ضعیف التأثیر Ces armes sont trop faibles بو آلات حرب بغایت ضعیف ونا تواندر ـ قوی دکلدر ـ On dit, Dans un âge faible, pour dire, dans l'enfance, dans les premiers temps de l'adolescence عنفوان عنفوان عهد شبابده ـ عالم صباوتده

On dit figur., qu'un homme est faible, pour dire, qu'il manque de fermeté, de résolution *A.* ضعیف الرأی ـ ضعیف النفس ـ بی ثبات دل ـ سست رأی *P.* کوشک ـ طبانسز *T.* qu'il a l'esprit faible, pour dire, qu'il reçoit facilement toutes sortes d'impressions *A.* سخیف العقل *P.* سبکمغز *T.* عقلی کوشک que c'est une âme faible, pour dire, qu'il est timide *A.* واهی ـ نافد الفؤاد ـ الفؤاد *P.* بیدل *T.* زهرهسز Et qu'il a la mémoire faible, pour dire, qu'il oublie facilement *A.* سخیف الحفظ ـ ضعیف الذاکرة ـ *P.* صاحب یاد سست *T.* اونوتقن ـ Et en parlant des choses *A.* واهی ـ ضعیف ـ واهن ـ موهون ـ عدیم القوة *P.* نا توان ـ بی قوت *T.* قوتسز ـ کوشک || Une faible raison, un faible argument علت واهیه ودلیل واهی Une faible défense مدافعهٔ ضعیفه Cela est d'un faible secours مدار ضعیفدر d'un faible soulagement خفت واهیهیی موجبدر Il n'en a qu'une faible espérance بو بابده بر امنیهٔ واهیهسی مامولی واهیهدر ـ وار در Il ne m'en reste qu'un faible souvenir حفظمده بر ذکر واهی ـ ذهنمده بر خاطرهٔ واهیه قالمشدر C'est une faible amitié que la sienne فلانک محبتی قالمشدر C'est une passion محبتی اوهن من نسج العنکبوتدر ـ واهیدر qui est encore faible بو مرض نفسانی هنوز حال وهن وضعفده هنوز کسب قوت ایتمش دکلدر ـ در Voilà une pièce bien faible بر فصل قوت وتأثیری یوق ـ On dit aussi, Avoir les reins faibles, pour dire, n'avoir pas assez de biens, assez de crédit, assez de talent pour venir à bout de ce qu'on entreprend *T.* بر کسمنکک ظهر اقتداری عدیم الاستطاعه اولمق ـ || Il aspire à cette charge, mais il a les reins trop faibles ارقدسنک کوجی یتمامک تحصیلنه نصب مین طمع ایلدیکی منصب ایچون ظهر اقتداری بغایت عدیم الاستطاعه در

Faible, est aussi subst., et signifie, ce qu'il y a de moins fort dans une chose *A.* اضعف *P.* طرف *T.* سوی کم قوت || ضعیف طرفی ـ بر شیئک سقط طرفی Le faible d'une place جورک طرفی ـ سقط طرفی ـ بر قلعهنک ضعیف طرفی ـ Et figur. Ce qu'il y a de défectueux en quelque chose *A.* سقط || *T.* زبون ـ کم قوت ـ کم *P.* ضعیف ـ سقیم ـ رکیک Voilà le faible de la cause اشته دعوانک سقیم طرفی بو در Connaître le fort et le faible d'une affaire سقامتی یری بو در ـ سقیم ـ مصلحتک قوی وضعیف طرفنی بیلمک هم زبون وهم قوی طرفنی ـ وصحیح یرینه واقف اولمق ـ بیلمک ـ Et le principal défaut auquel une personne est sujette *A.* جهة الضعف ـ جهة العجز *P.* سوی زبون *T.* زبون قماربازلق || C'est son faible que le jeu زبون یری ـ طرفی زبون یرینی بولمشلر On l'a pris par son faible زبون طرفیدر جهت عجزینی بولدیلر ـ در L'esprit et le coeur ont chacun leur faible عقلک وقلبک بررر کونه زبون طرفی وار در ـ عجزی طرفی ـ On dit, Avoir du faible pour quelqu'un. V. Faiblesse. ـ On dit aussi d'un homme qu'on met sur ce qu'il sait le moins, qu'on attaque par l'endroit où il est le moins fort, qu'on l'attaque par son côté faible ضعیف طرفنه طوقنورلر ـ عجزی طرفنه ـ On dit aussi, Du fort au faible, Le fort portant le faible, pour dire, toutes choses étant compensées *T.* قوی وضعیفی بری بری اوزرینه ضرب اولندرق || Quatre mulets porteront tout cela du fort au faible یالکز درت رأس قاطر ضعیفی قویسی اوزرینه ضرب اولندرق بو حمولهنک جملهسنی نقله قادر درلر Les terres de cette ferme valent tant l'arpent, le fort portant le faible جفتلکک اراضیسی قوی وضعیف طرفلری بری بری اوزرینه ضرب اولندرق هر دونمی شو مقدار دکر Il a de bonnes et de mauvaises qualités, mais le fort portant le faible, c'est un assez galant homme فلان ذاتک خصال حمیده وذمیمهسی وار در انجق قویسی ضعیفی اوزرینه ضرب اولنسه بر اهل عرض ادم عدادندن معدود اوله بیلور

FAIBLEMENT. Avec faiblesse *A.* بالضعف ـ بالوهن *P.* بسستی

- ضعيفانه - عاجزانه *T.* كوشكلك ايله || Il commence à marcher, mais bien faiblement مشى وحركته باشلامش ايسه ده ضعيفانه مدافعه ايدر Il se défend faiblement ضعيفانه يورر Résister faiblement بالضعف والوهن مقاومت ايتمك Attaquer faiblement ضعيفانه اورمق

FAIBLESSE. Débilité, manque de forces *A.* ضعف - وهن *P.* بيتابى - زبونى - نا توانى *T.* درمانسزلق || Il n'a plus de fièvre, mais il lui est resté une grande faiblesse حمّاسى كرچه زايل اولمشدر انجق عظيم ضعفى وار در Faiblesse d'estomac ضعف معده Faiblesse de vue ضعف بصر Faiblesse de voix ضعف صدا Son courage est au-dessus de la faiblesse de son sexe غيرت وشجاعت جنسنه مخصوص اولان ضعف خلقيدن مجبول اولديغى انعدام - عدم الاقتدار *A.* Et manque de puissance - زياده در عجز - ضعف الحال - القوّة *P.* بيمجالى - نا توانى *T.* قوّتسزلك || La faiblesse d'un petit État ne lui permet pas d'entreprendre de grandes choses برملك صغير ضعف حالى تقريبيله امور جسيمه يه عزم ومباشرت ايده مز || Figur. Faiblesse d'esprit *A.* سخافة - فيالة العقل - ضعف النفس - العقل *P.* سستئ عقل *T.* عقل كوشكلكى Faiblesse de jugement *A.* ضعف الرّاى *P.* سستئ انديشه *T.* فكر كوشكلكى Il eut la faiblesse de n'oser répondre ضعف نفسى تقريبيله جوابه جسارت ايده مدى La faiblesse d'un argument دليلك ضعفى Une faiblesse de femme نسوان قسمنه مخصوص عجز Les faiblesses de l'humanité بشريّتك عجز حالى Il y a des faiblesses qui sont pardonnables بعض كونه زبونلق حاللرى شايان عفو واغماضدر

On dit aussi, Avoir de la faiblesse, du faible pour quelqu'un, pour dire, avoir une grande disposition à excuser tout ce qui vient de lui *A.* عدم القوّة المدافعة - عجز عن المدافعة *P.* زبونئ دل *T.* زبونلق || Il a beaucoup de faiblesse pour lui حقنه زبونلغى - فلانك حقنه قوّت مدافعه سى اصلا يوقدر Il faut excuser la faiblesse d'une mère à ses enfans فلانه پك زبوندر - چوقدر بر والده نك اولادى حقنه زبونلغى معذور طوتيلور

FAIBLESSE, signifie aussi, défaillance *A.* غمى *P.* بيخودى *T.* اوغونمه || Il lui a pris une faiblesse فلانه حالت غمى عارض اولدى Tomber en faiblesse اوغونمق - دوچار غمى اولمق

FAIBLIR. Perdre de sa force, de son ardeur, de son courage *A.* تضعّف - كسب العجز والفتور - كسب الضعف والفتور *P.* فوت القوّة - بيتاب وتوان گشتن - زبونى پذيرفتن *T.* قوّت كسلمك - زبونلمق || La première ligne des ennemis commençait à faiblir دشمن عسكرينك صفّ اوّلى كسب ضعف وفتوره يوز طوتمشيدى Il a résisté long-temps, mais il commence à faiblir طول مدّت مقام مدافعه ده اظهار ثبات ايتمشيكن بالآخره مايل سمت عجز وفتور اولمقده در Ce vin n'ira pas loin, il faiblit بو باده قوّتى كسلمكده اولمغله قوّتنى فوت ايتمكله - طول مدّت طيانه ميه جغى دركار در

FAÏENCE. Sorte de poterie de terre vernissée *T.* چينى || Un service de faïence اوانئ طعامك مكمّل چينى طاقمى

FAÏENCERIE. Lieu où la faïence se fabrique *T.* چينى كارخانه سى

FAÏENCIER. Marchand qui vend ou qui fait de la faïence *T.* چينيجى

FAILLIBILITÉ. Possibilité de faillir *A.* قابليّة الخطاء *P.* امكان يذيرئ خطا *T.* ياكلمغه كلمكلك

FAILLIBLE. Qui est exposé à l'erreur *A.* قابل الخطاء - قابل *P.* الزلّة - امكان پذير خطا *T.* ياكلمغه كلور - ياكلور || Tout homme est faillible هر آدم قابل زلّه وخطا در

FAILLIR. Faire quelque chose contre son devoir *A.* اخطاء - تخطّئ - ارتكاب الخطاء - ارتكاب الزلّة *P.* خطا كردن - بگناه افتادن *T.* خطايه دوشمك - خطا ايتمك - ياكلمق || C'est une chose humaine que de faillir خطا ايتمك حال بشريّتك مقتضاسيدر

Et errer, se tromper, se méprendre en quelque chose *A.* سهو - سهوّ - ارتكاب السهو - ارتكاب السقطة *P.* لخشيدن *T.* ياكلش وارمق - ياكلمق || Cet auteur a failli en beaucoup d'endroits بو مؤلّف تصنيف ايلديكى كتابك وافر محلّنده سهو ايلدى Les plus doctes sont sujets à faillir علم ومعرفتده صاحب يد طولى اولنلر بيله سهو وسقطه يه تابعدرلر Cet architecte a failli dans les proportions فلان معمار قياسات خصوصنده سهو وخطا ايلدى

Et finir, manquer *A.* زوال - ختام *P.* نا بود - بآخر رسيدن *T.* غايب اولمق - بتمك - گشتن || C'est dommage qu'une si illustre maison ait failli sitôt بويله بر خاندان جليل الشانك وقت قليلده ايچنده رهين زوال اولمسى بادئ تأسّف اولدجق حالاتدندر La branche royale des Valois a failli en

la personne de Henri III فرانسه پادشاهلرندن شجرهٔ آل فلانک شعبه‌سی اوچنجی هانریقو نام پادشاهده رهین ختام

Le jour commençait à faillir کونش مایل زوال وزوال اولمشدر زواله میل ایتمشیدی ـ ایدی

On dit, qu'une chose a failli à arriver, d'arriver, pour dire, qu'elle a été sur le point d'arriver A. کاد P. نزدیک ماند T. آز قالدی ـ بر رمق قالدی || Il a failli d'arriver un grand malheur آز قالدی ـ بر مصیبت عظیمه وقوعنه آز قالمشیدی Il a failli à mourir از بر آفت جسیمه ظهور ایدر ایدی اولمسنه بر رمق قالمشدر ـ قالدی اولور ایدی

Failli, se dit aussi des marchands qui ont fait banqueroute A. استفلاس P. باد بدستی نمودن ـ ناداری نمودن T. نا داشتی نمودن ـ مفلس اولمق ـ افلاسه چیقمق || Ce banquier a failli مفلس ـ فلان صرّاف افلاسه چیقدی اولدی

Failli. A. مخطی P. خطا گرفتار گناه ـ خطا کرده T. ایتمش A. ساهی P. لخشیده T. یاکلمش A. زایل P. بآخر || À jour غایب اولمش ـ بتمش T. نا بود گشته ـ رسیده failli لدی زوال الشمس ـ Il se dit au subst. d'un marchand qui a fait banqueroute A. مفلس ـ معدم P. نا دار ـ نا مفلس T. باد بدست ـ داشت

FAILLITE. Banqueroute A. حال الافلاس P. نا ـ نا داری T. مفلسلک باد بدستی ـ داشتی V. aussi Banqueroute.

FAIM. Désir et besoin de manger A. جوع P. گرسنگی ـ لکهن T. آجلق || Avoir grande faim جوع مفرطه دوچار اولمق Faim insupportable دائرهٔ تحمّلدن خارج جوع شدید Souffrir, endurer la faim شدیدهٔ جوع وگرسنگیده اختیار صبر وتحمّل ایتمک Apaiser sa faim تسکین جوع ایتمک La faim a contraint les assiégés de se rendre غلبهٔ قحط وجوع عسکر محصوری استیمانه مجبور ایلدی ـ Figur. || La faim insatiable des richesses, des honneurs A. جوع لا یشبع مال واقبال P. حرص بیپایان مال وشان ـ تشنگی مال وجاه T. مالدارلق واولولق آجلغی

On dit aussi, que des gens crient à la faim, pour dire, qu'ils sont pressés du besoin de manger خلق سدّ رمق ایده‌جک بر نانپاره‌مز یوقدر دیو فریاد وفغان ایدر Et mourir de faim, pour dire, manquer des choses nécessaires à la vie قوت روزی یکروزه‌دن محروم اولمق ـ لا یموته محتاج اولمق ـ آجلقدن اولمک || Il était autrefois dans l'abondance, présentement il meurt de faim مقدما سعهٔ حالی وار ایکن شمدی قوت لا یموته محتاجدر

On appelle Faim canine, une maladie dans laquelle on a toujours faim A. شهوت کلبیّة P. گرسنگی سگی T. ایت آجلغی

FAÎNE. Le fruit du hêtre A. ثمرة النبع T. قایین آغاجی یمشی

FAINÉANT. Paresseux, qui ne veut point travailler A. کاهل P. کاهل ـ تنبل T. تنبل || En ce pays-là, on ne souffre point de fainéans فلان دیارده ارباب کهالت بر وجهله مقبول دکلدر

FAINÉANTER. Être fainéant A. ارتکاب الکهالة P. کاهلی نمودن T. تنبللک ایتمک || Il n'a fait tout le jour que fainéanter بتون کون تنبللک ایلدی ـ کونی کهالت ایله امرار ایلدی

FAINÉANTISE. Vie du fainéant A. کهالت P. کاهلی T. تنبللک || La fainéantise est un plus grand vice que la paresse عیب کهالت اهمالدن اشدّ اولان معایبدندر

FAIRE. Créer, former, produire. Il se dit de tous les ouvrages que Dieu forme A. خلق ـ تکوین ـ ابداع P. آفریدن T. یراتمق ـ وار ایتمک || Dieu a fait le ciel et la terre خلق الله الارض والسما Dieu a fait l'homme à son image et ressemblance خلق الله الانسان علی شاکلته Dieu a fait toutes choses de rien حق تعالی حضرتلری کافّهٔ ممکناتی عدمدن ابداع وتکوین ایلدی Il n'y a que Dieu qui puisse faire quelque chose de rien بر شیئی عدمدن وجوده کتورمک یالکز جناب یالکز جناب باری بر شیئی ـ قادر مطلقک ید قدرتنده در یوقدن وار ایتمکه قادر در ـ On le dit aussi des causes secondes A. صنع ـ تولید ـ ایلاد P. ساختن ـ زاییدن T. یاپمق طوغورمق ـ || La nature est admirable dans tout ce qu'elle fait امکان وقدرت کافّهٔ مصنوعاتنده حیرتفرمای عقول انامدر La nature fait quelquefois des monstres طبیعت بعض کرّه عجایب مخلوقات تولید ایدر Une femme qui fait de beaux enfans اولاد خوشلقا ایلاد ایدر بر زن Une cavale qui a fait un poulain بر طای ایلاد ایتمش قسراق Quand une bête a fait ses petits بر حیوان یاوری تولید ایلدیکی حالده ـ یاوری انتاج ایلدکده ـ یاوری انفاض ایلدیکی حالده ـ

On dit d'une nouvelle fausse, que c'est une nouvelle qu'on a

faite à plaisir دوزمه بر حوادثدر - خلق اولنمش اخباردندر

Faire. Fabriquer, composer *A.* انشا - تصنیع - اعمال *P.* ساختن - پرداختن *T.* یاپمق || Faire un bâtiment بر بنا انشا ایتمك || Faire des instrumens de mathématique آلات هندسیّه تصنیع ایتمك || Faire un triangle بر شکل مثلث چیزمك - یاپمق - رسم ایتمك - اعمال ایتمك || Faire du pain - تخمیر خبز ایتمك - اعمال خبز ایتمك - تعجین خبز ایتمك || Faire du drap - چوقه اعمال ایتمك - چوقه نسج ایتمك - یاپمق || Faire de la toile بز اعمال ایتمك - بز نسج ایتمك - بز طوقمق - یاپمق || Un oiseau qui fait son nid تعشیش ایدن - آشیانه اعمال ایدن قوش - طیر اغنی || Une araignée qui fait sa toile یوه یپان قوش - نسج ایدن - اعمال ایدن عنکبوت - Il se dit dans le même sens, des productions de l'esprit *A.* تصنیف - تألیف *P.* تألیف کردن *T.* یاپمق - یازمق || Faire un livre برکتاب تألیف ایتمك || Faire l'histoire d'un pays بر مملکتك احوالنی حاوی برکتاب تصنیف ایتمك || d'un événement برواقعه نك کیفیتنی ضبط - کیفیتنی محتوی بر رساله تألیف ایتمك || Faire un poème بر منظومه تألیف ایتمك وتحریر ایتمك || Faire de la prose کلام منثور انشا ایتمك انشاد ایتمك - V. Composer.

Il signifie aussi, opérer, exécuter *A.* ایقاع *P.* حاصل کردانیدن - بکار آوردن *T.* فعله کتورمك - ایتمك - ایلمك || Les merveilles que Dieu a faites باری تعالینك ایقاع ایلدیکی غرایب احوال || Les miracles que Dieu fait par les Saints جناب ربّ العالمین اعزّهٔ کرام واسطه‌سیله ایقاع ایلدیکی معجزات - اولیای عظام معرفتیله ایتدیکی معجزه‌لر || Le bruit que fait le tonnerre صاعقه‌نك ایتدیکی طراقه || Un corps qui fait impression sur un autre بر جرمك جرم آخر اوزرینه ایقاع ایلدیکی اثر || La poudre à canon fait des choses surprenantes - باروت سیاه عجیب وغریب شیلر ایقاع ایدر غریب شیلر ایدر

On dit d'une jeune personne qui augmente tous les jours en taille et en beauté, qu'elle ne fait que croître et embellir یوماً فیوماً کسب نشو ونما وتحصیل حسن وبها ایتمکده در - کسب بال وبال ایدر

Faire, dans les sens d'opérer, d'exécuter, se dit aussi de tout ce qui regarde le travail des mains, et l'activité de l'esprit *A.* اعمال - عمل - فعل - جعل *P.* کردن - کار کردن *T.* ایشلمک - ایتمك - ایلمك || Faire sa besogne ایشنی ایشلمك || Il a fait plus de besogne en une heure qu'un autre en deux آخرك ایکی ساعتده ایشلیه‌جکی ایشی برساعتده ایشلدی || Il ne fait rien toute la journée بتون کونده هیچ بر ایش ایشلمز - بتون کون عملدن عاطلدر || Faire tout ce qu'on peut ما حصل وسع الدن کلدیکنی ایتمك || Faire tous ses efforts وار قوتنی صرف ایتمك - ومکنتی فعله کتورمك || C'est un homme qui ne trouve rien de difficile à faire فلان کشی هیچ بر شیئك ایشلمه‌سنی صعوبتلو عدّ ایتمز || Tout ce qu'il fait, il le fait bien هر نه ایشلر ایسه کوزل ایشلر || Il travaille bien, mais il est lent à ce qu'il fait کوزل ایشلر انجق ایشنده بطائتی وار در - Il se dit aussi de toutes les actions de morale bonnes ou mauvaises, et de toutes les fautes d'esprit et de jugement que l'on commet || Faire une bonne action بر فعل خیر ایشلمك || une méchante action بر فعل ردئ ایشلمك - بر خباثت ایشلمك - ارتکاب شرّ وخباثت ایتمك || une bonne oeuvre برفعل مندوب ومستحبّ ایشلمك || une oeuvre de charité مأجور ومثاب بر فعل ایشلمك || Faire le bien اعمال برّ وخیر ایتمك || Faire un crime بر قباحت ایتمك - ارتکاب جرم وجنایت ایتمك || Faire des actions de valeur ابراز آثار - افعال مردانکی وجلادت ایتمك - مردانکی وجلادت ایتمك || Faire des merveilles à la guerre اثنای محاربه‌ده محیّر عقول اوله‌جق اعمال غریبه ایتمك || Faire une injustice ارتکاب ظلم وغدر ایتمك - ظلم ایتمك || une faute légère بر خطای خفیف ایتمك || une faute de grammaire قواعد صرفیّه‌ده خطا ایتمك || Faire des bassesses آلچقلق ایتمك - ارتکاب ذلّ ودنائت ایتمك - On dit, C'est un homme à tout faire, c'est-à-dire, capable de faire tout le mal possible النه‌دن ایتمیه‌جکی یوق بر آدمدر - کلانی آردینه قویمز - Et proverb., On ne peut faire qu'en faisant, pour dire, qu'il y a des choses qui demandent un certain temps pour être bien faites ایش ایشلمکله سوریلور

Il signifie aussi, observer, mettre en pratique *A.* ادا - ایفا - تأدیة - اجرا ایتمك *P.* بجا آوردن *T.* یرینه کتورمك || Faire ce que Dieu ordonne اللهك امرینی یرینه کتورمك || Faire la volonté de Dieu ارادهٔ صمدانیه‌یی اجرا ایتمك || Faire ce qui est de son devoir واجبهٔ ذمتّنی ادا ایتمك

Faire la pénitence qui est imposée لاجل الكفّاره تحميل اولنان شرطى ايفا ايتمك Faire l'ordonnance du médecin طبيبك امر وسپارشنى تأديه وايفا ايتمك

Il se dit aussi de l'exécution et de la pratique de certaines choses qu'on est obligé ou comme obligé d'achever en un certain temps *A.* تكميل ـ اكمال *P.* بآخر رسانيدن *T.* بتورمك || Faire la quarantaine قرانتينه مدّتنى تكميل ايتمك Un garçon qui fait son apprentissage شاكردلكنى تكميله مشغول اولان Un apprenti qui a fait son temps بر چوجوق مدّتنى تكميل ايتمش بر عجمى Je n'ai plus que deux pages à faire تكميلنه ايكى صحيفه قالمشدر Avez-vous bientôt fait? همان تيز الدن تكميل ايلدكمى ـ On dit figur. d'un homme qui a fait fortune en peu de temps, qu'il a fait son chemin en peu de temps آز زمان ايچنده ـ مدّت قليله ايچنده خيلى ميدان آلدى ـ منزلنى قطع ايلدى ـ On dit dans le même sens, Faire bien ses affaires, Faire fortune ايشنى دوزمك ـ ياپلمق ـ Et proverb., qu'un homme a bien fait ses orges dans une affaire, dans un emploi, pour dire, qu'il y a fait un grand profit بو مادّه‌ده وياخود بو منصبده تويينى دوزدى

Faire, signifie aussi, accorder, mettre dans l'état convenable *A.* تنظيم *P.* پرداختن ـ پيراستن *T.* دوزمك || Faire une chambre بر اوطه تنظيم ايتمك Faire un lit بريتاق تنظيم ـ بر يتاق فرش ايتمك ـ Faire sa barbe *A.* احتلاق ـ ايتمك *P.* تراش شدن *T.* تراش اولمق

Et accoutumer à certaines choses *A.* تدريب ـ تأليف ـ تعويد *P.* آلفتيدن *T.* آلشدرمق || Les voyages l'ont fait à la fatigue كثرت اسفار فلاننى تعب ومشقته آلشدردى Il s'est fait à la fatigue dans les voyages كثرت اسفار تقريبيله مشاقّ ومتاعبه كسب اعتياد ايتمشدر Il est fait au chaud et au froid حرّ وبروده آلشمشدر Se faire au bruit كورلتى‌يه كسب الفت واعتياد ايتمك Se faire à tout هر شئ ايله هر شيئه آلشمق ـ كسب اعتياد ايتمك Mon estomac n'est pas fait à ce genre d'alimens معده‌م بو كونه اغذيه‌يه مألوف دكلدر ـ بو مقوله غدايه آليشق دكلدر

Et donner une certaine forme. En ce sens il se dit de ce qui concerne l'esprit et les mœurs *A.* افراغ الى قالب الاحسن ـ تصويغ فى صيغة الحسن ـ *P.* صورت زيبا پيدا كردانيدن ـ حسن صورت دادن *T.* كوزل صورته قويمق ـ ياپمق ||

La fréquentation du grand monde fait bien un jeune homme خلق ايله خلطه والفت بر نو جوانى حسن قالبه تصويغ ايدر Les affaires font les hommes امور ومصالحه مداومت امور ومشاغل آدمى يپار ـ آدمى حسن صورته وضع ايدر C'est un jeune homme qui se fera peu à peu رفته رفته ياپله‌جق بر اوغلاندر

Il se dit aussi, pour marquer le besoin qu'on a d'une personne, d'une chose, et alors il se joint avec le verbe Avoir *A.* لزوم ـ احتياج || Si vous n'avez que faire de ce livre-là, prêtez-le moi بو كتابه احتياجك يوغيسه بكا اعاره ايله Ce sont des bagatelles dont je n'ai que faire بكا لزومى يوق اوفاق تفك مقوله‌سى شيلر در Il n'a plus que faire de maître فيما بعد خواجه‌يه احتياجى يوقدر

Il se dit aussi de certaines fonctions militaires dont on est occupé, des différentes professions qu'on embrasse, et des emplois ou métiers qu'on exerce *A.* ملازمت || Faire sentinelle قوللق نوبتنه ملازمت ايتمك Faire la garde قراغول نوبتنه ـ قراغوللق خدمتنه ملازمت ايتمك Faire profession des armes فنّ حربه ملازمت ايتمك de la médecine حرفت طبابته ملازمت ايتمك Faire un métier بر درلو صنعته ملازمت ايتمك Faire sa charge avec dignité منصبنده شاننى وقايه ايده‌رك ملازمت ايتمك

Faire, S'efforcer de paraître, de passer pour... *A.* اظهار الصورة ـ مواضعةً اظهار *P.* بصورت ظاهر نمودن *T.* ظاهرده كوسترمك || Faire l'homme de bien اهل خير صورتنى اظهار ايلمك Faire l'homme d'importance شايان اعتداد اوله‌جق ذواتدن اولديغنى مواضعةً اظهار ايلمك Faire le malade مريض تمارض ايتمك ـ صورتنى كوسترمك Faire le sourd اصمّ صاغرلق كوسترمك ـ تصامم ايتمك ـ صورتنى كوسترمك Faire l'aveugle تعامى ايتمك ـ اعمى صورتنى ارائه ايتمك Faire l'ignorant تجاهل ـ مواضعةً ارائه صورت جهل ايتمك Faire l'entendu ـ اظهار صورت فراست ايتمك ـ بيلغجلك كوسترمك ـ تفارس ايتمك

On dit, Faire semblant de... Faire mine de... pour dire, feindre de... *A.* رياء اظهار *P.* فريبكارانه نمودن *T.* اصلى يوقدن كوسترمك || Il faisait semblant de n'en rien savoir بو بابده اصلا علمى اولمديغنى رياء اظهار ايدر ايدى Les ennemis faisaient mine d'en vouloir à une place دشمن عسكرى فلان

قلعه‌نک اوزرینه قصد وعزیمت صورتنی ریاء اظهار اصلی یوقدن کوسترمشیدی - ایتمشیدی

Faire, signifie aussi, composer de manière que les parties ou diverses choses servent à faire un tout *A.* حصول *P.* پیدا کردن *T.* حاصل ایتمک || Deux et deux font quatre ایکی ایله ایکیدن درت حاصل اولور Toutes ces sommes-là ensemble font celle de tant بالجمله مقادیر مذکوره‌نک اجتماعندن شو مبلغ حاصل اولور Deux lignes qui se coupent font un angle خطّین متقاطعیندن بر زاویه حاصل اولور Ces forêts, ces ruisseaux, ces montagnes, tout cela ensemble fait un beau pays اشبو جبال وانهار وبیشه‌زارلرک هیئت اجتماعیه‌لرندن بر بقعهٔ جانفزا حاصل اولور

Et causer, exciter, être l'occasion *A.* ایراث - ایجاب - سبب شدن - آوردن *P.* احداث - استلزام - استیجاب *T.* موجب شدن باعث اولمق - کتورمک || Cela lui a fait de grands maux, de grandes douleurs بو کیفیّت شداید جسیمه‌یی موجب وآلام واوجاع حادّه‌یی مستلزم اولمشدر Cela lui a fait un procès فلان شیئ بر دعوا حدوثنه باعث اولمشدر lui a fait beaucoup d'ennemis کندویه وافر دشمن پیدا اولنمسنه سبب اولمشدر Il ne faut pas faire de peine à personne هیچ بر کمسنه‌یه ایراث الم وکدر ایتمک روا دکلدر Sa langue lui a fait de méchantes affaires فلانک بد زبانلغی کندوسنه نیچه حالات نا مرضیّه‌نک تکوّننه باعث اولمشدر Il s'est fait tort à lui-même کندو کندویه ایجاب ضرر ایتمشدر Faire peur ایراث خوف وخشیت ایتمک Faire honte ایجاب ایراث شرمساری وخجالت ایتمک Faire pitié ایراث رحم وشفقت ایتمک Un remède qui fait suer ایراث عرق ایتدرر دوا L'opium fait dormir افیون ترکتوریجی علاج - ایتدرر دوا عمله - اویقو کتورر - مستلزم نومدر - On dit aussi, Faire agir بنا ایشلتدرمک - کتورمک Faire dire سویلتمک Faire bâtir et یاپدرمق - ایتدرمک Faire faire یاپدرمق - ایتدرمک ainsi du reste avec d'autres infinitifs.

On dit aussi d'un bateau, d'un vaisseau, qu'ils font eau, pour dire, que l'eau y entre par les fentes *A.* آب در کشیدن *P.* موؤه *T.* صو ایتمک

Faire, se joint à divers substantifs avec lesquels il forme des phrases: Ainsi on dit, Faire don انعام ایتمک - هبه ایتمک Faire offre عرض - تقدیم ایتمک باغشلمق - ویرمک - Faire honneur شرف ویرمک اعطا ایتمک - ایتمک Faire des caresses اوخشامق - استمالت ویرمک Faire commandement حکومت ایتمک Faire défense یساق - منع ایتمک بت شکوی ایتمک - تشکّی ایتمک Faire des plaintes ایتمک احسان - بر کرم ایتمک Faire une grâce شکایت ایتمک - افتخار ایتمک Faire gloire, pour dire, se glorifier ایتمک Faire séjour اقامت ایتمک Faire des allées et des venues - اقتطاف کروم ایتمک Faire vendange آمد شد ایتمک اکین بچمک - حصاد ایتمک Faire moisson باغ بوزمق Faire chemin قطع طریق ایتمک Faire achat اشترا ایتمک Faire dépense مصرف ایتمک Faire des réprimandes تعزیر وعتاب ایتمک Faire une résolution تصمیم ایتمک Faire cas شایان نظر التفات قلمق - التفات ایتمک - اعتبار ایتمک Faire la loi متحکمانه انفاذ اراده ایتمک Faire bonne chère طعام نفیس ایتمک Faire face طاقت - مقاومت ایتمک بدل ثبات آور مقاومت اولمق - کتورمک Faire place فرجه‌یاب Se faire jour یرینه کچمک - خلف اولمق - اولمق بر تقریب شیوشوب فرار ایتمک - فرار اولمق Faire sa cour ایفای رسم - مقام رضاجوییده ملازمت ایتمک Faire bon visage à quelqu'un بر کمسنه‌یه رضاجوییی ایتمک اظهار بشر وبشاشت ایتمک - اظهار روی دل ایتمک Faire un procès à quelqu'un بر کمسنه‌نک اوزرینه دعوا ایتمک Faire des excuses معذرتخواه اولمق - اعتذار ایتمک Faire des civilités - ایفای رسم دلنوازی وخاطرپروری ایتمک Faire tête à quelqu'un بریسیله همسنگ مقاومت اکرام ایتمک Se faire fort de quelque chose بر شیئک اولده‌جغنی اولمق اولده‌جغنی در عهده ایتمک - تکفّل ایتمک

On dit proverb., Comme il te fait, fais-lui, pour dire, rends-lui la pareille حقکده هر نه کونه معامله ایدر ایسه سن دخی مقابلهٔ بالمثل ایله - Et faire d'une mouche un éléphant حبّه‌یی قبّه ایتمک - Et faire contre fortune bon coeur, pour dire, montrer du courage dans l'adversité مصیبت حالنده غیرت کوسترمک - Et faire bonne mine à mauvais jeu, pour dire, faire semblant d'être content قوری غیرت قوری غیرت کوسترمک - ایتمک

On dit, qu'un homme a du savoir-faire, pour dire, qu'il a une grande pratique du monde et des affaires *A.* مدرّب - منجّذ *P.* کار آزموده *T.* ایش آدمیسی - Et qu'il y a fort à

faire dans un ouvrage, dans une entreprise, pour dire, qu'il y a beaucoup à travailler دخی جوق صو کوتورر

Faire, au neutre, signifie, être convenable, être bienséant *A.* توافق *P.* زیبیدن - چسپیدن *T.* یاقشمق - یراشمق || Ces deux choses font très-bien ensemble بو ایکی شیلر بری بریله برابر بغایت یاقشور Ce tableau-là ne fait pas bien où il est بو تصویر اولدیغی یرده موافق کلمز Cet habit lui fait bien بو لباس فلانه کوزل یراشور

Faire, en parlant d'argent ou d'autres choses dont on a besoin de se pourvoir, signifie, amasser, assembler *A.* جمع - تدارک *P.* تدارک کردن - بهم آوردن *T.* برکدرمک - تدارک ایتمک || Il tâche de vous faire quelque argent سنک ایچون بر مقدار اقچه جمعنه سعی ایدر Voilà tout l'argent qu'il a pu faire اشته جمع وتدارک ایده بیلدیکی اقچه Faire des provisions ذخیره جمع وتدارک بوندن عبارتدر - ایتمک - En ce sens, on dit en termes de Marine, Faire du bois اوطون تدارکنه وارمق Faire de l'eau صو تدارکنه وارمق

On dit, Faire bon pour quelqu'un, pour dire, être sa caution *A.* تکفّل *P.* پایندانی نمودن *T.* کفیل اولمق - Et faire les deniers bons, pour dire, s'engager à suppléer de son argent ce qui manque à une somme promise *A.* تکفّل بتضمین النقصان *P.* تکمیل مبلغ درعهده کردن *T.* اکسک جیقان اقچه‌نک تکمیلنی در عهده ایتمک

En parlant des troupes et d'autres choses de même nature, il signifie, lever, mettre sur pied *A.* ترتیب *P.* ترتیب کردن *T.* دوزمک || Faire des hommes نفرات ایتمک ترتیب Faire un régiment بر آلای ترتیب ایتمک Faire une compagnie بر بلوک ترتیب ایتمک Faire des recrues یکی عسکر تحریر ایلمک - ترتیب ایتمک Faire des cavaliers سواری عسکر ترتیب ایتمک Faire la maison d'un grand seigneur بریسنک اتباعسنی ترتیب ایتمک - عظمادن اتباعسنی دوزمک Cet ambassadeur n'a pas fait encore tout son équipage فلان ایلچی قپو خلقنی هنوز تکمیلاً ترتیب ایتمش دکلدر

Se Faire. Être praticable, être produit, exécuté; arriver, venir à être *A.* وقوع - حصول - امکان - صیرورت *P.* بودن - حاصل شدن - وجود پذیرفتن - وقوع یافتن *T.* اولمق - حصوله کلمک - وقوعه کلمک || Si c'est une chose qui se puisse faire, je vous en aurai obligation بر شئ ممکن اولمسی

ایسه طرفمه تحمیل جمیلهٔ منّت ایتمش اولورسک Ces choses-là ne se font pas aisément بو مقوله شیلر بالسهوله وجود پذیر اولمز - سهولت ایله حصوله کلور شیلر دکلدر Cela ne se fait qu'avec de grandes dépenses بو شئ مصارف جسیمه ایله حصولپذیر اولور Rien ne se fait que par la permission de Dieu باری تعالینک اذن وارادهٔ صمدانیه‌سی تعلّق ایتمدکجه هیچ بر شینک وقوعی ممکن ومتصوّر دکلدر Les miracles qui se sont faits en divers temps ازمنهٔ مختلفه‌ده وقوعیافته اولمش کرامات ومعجزات Ce traité-là s'est fait secrètement بو عهدنامه خفیةً واقع اولمشدر - خفیةً عقد اولنمشدر Si la paix se fait مصالحه‌نک وقوعی تقدیرنده

Se faire, signifie aussi, embrasser un état, une profession *A.* کون *P.* شدن *T.* اولمق || Se faire religieux راهب اولمق Se faire médecin طبیب اولمق - طریقت رهبانیّته داخل اولمق

Fait. *A.* کائن - معمول *P.* کرده - گشته *T.* ایشلنمش - اولمش - یاپلمش - On dit proverb., Aussitôt dit, aussitôt fait, pour dire, que l'exécution suit de près la parole سوز سویلنور سویلنمز اجراسی دخی باشی اوجنده در - Et cela vaut fait, pour dire, qu'on peut compter sur the chose comme si elle était déjà faite اولمش بتمش کبیدر - Et dans le même sens, Tenez cela pour fait بونی اولمش بتمش عدّ ایله - Et ce qui est fait n'est pas à faire, pour dire, que quand on a à faire une chose, il ne faut pas la différer کورله‌جک ایش ایرته‌یه قالملو دکلدر - Et c'est fait de moi, de nous ایشم یاخود ایشمز تمام اولدی

On dit d'un homme qui est dans un âge mûr, que c'est un homme fait مرد کامل - Et qu'un homme est bien fait, pour dire, qu'il est beau *A.* حسن الخلقة *P.* خوش مخراق - *T.* یاپوسی دلبر اندام qu'il est mal fait, pour dire, qu'il est laid, mal formé *A.* قبیح الترکیب *P.* زشت اندام *T.* چرکین یاپولی - Et qu'un homme est bien fait et de bon air صاحب مخراق یاپوسی دلبر نورانی - خوش اندام وخوش لقا - الوجاهت آدم - Et figur. Avoir la tête mal faite, pour dire, être bizarre, déraisonnable *A.* عقل سقیم الترکیب *P.* عقل پریشان ترکیب *T.* عقل فنا قورلمش

FAISABLE. Qui se peut faire *A.* ممکن *P.* بودنی *T.* قابل - اوله بیلور || Il n'y a guère de choses qui ne soient faisables

à qui les veut bien entreprendre لایقی اوزره ایشی طوتانه کوره ممکن اولمیه‌جق شیٔ یوک آز در — On dit aussi, qu'une chose est faisable, pour dire, qu'il est permis de la faire *A.* جائز *P.* روا *T.* اولاغن

FAISAN. Espèce d'oiseau *A.* تدرج *P.* تذرو *T.* سوکلون

FAISCEAU. Amas de certaines choses liées ensemble *A.* حزمة pl. حزم ـ دستجة pl. دساتج ـ جرزة *P.* دسته *T.* باغ ـ دمت || Faisceau de flèches اوق دمتی Mettre les armes en faisceau سلاحلری دمت باغلمق Faisceau d'herbes حزمهٔ حشیش ـ گیاه دسته‌سی ـ اوتلق دمتی ـ

FAISEUR. Celui qui fait quelque ouvrage *A.* مصنّع pl. مصنّعین ـ صنّاع *P.* سازنده ـ فیاور *T.* یاپوجی ـ ایشلییجی || Faiseur de coffres صندق یاپوجیسی Cela est du bon faiseur فلان استاد یاپوجی ایشیدر ـ شیٔ مصنّع حاذق عملیدر

On dit proverb., que les grands diseurs ne sont pas les bons faiseurs *A.* ربّ صلف تحت ـ اسمع جعجعة ولا اری طحناً *T.* الراعدة لاقردی چوق امّا میدانده ایش یوق

FAIT. Action, chose faite *A.* عمل pl. اعمال ـ فعل pl. افعال *P.* کردار ـ فیار ـ کار *T.* ایش || Chacun répond de son fait هر کس کندو عملی ایچون جواب ویرر Il est garant de ses faits et promesses کندو اعمالنه ومواعید وتعهّداتنه متکفّلدر C'est un fait singulier بر فعل اغربدر

On dit, Les hauts faits, les beaux faits d'armes, pour dire, les exploits militaires *A.* اعمال جلیلة حربیّة *P.* کردار برگزیدهٔ *T.* جنکاوری ایش پارلاق || C'est un beau fait d'armes جنکجیلکه متعلّق فلان حالت اعمال جلیلهٔ حربیّه‌دن بر عمل برگزیده در — On dit qu'une chose est du fait de quelqu'un, pour dire, qu'il en est l'auteur فلان شیٔ فلانک عمل یدیدر ـ ایشیدر ـ فلانک دستکاریدر ـ Et qu'un homme est sûr de son fait, pour dire, qu'il est sûr de ce qu'il dit سوزنده شبهه‌سی یوقدر — Et qu'il entend bien son fait, pour dire, qu'il est habile dans ce qui le regarde ایشنی بیلور ـ ایشنی قوی طوتار — Et proverb., que la bonne volonté est réputée pour le fait نیّت خیر عمل خیر مثابه‌سنده در

On dit, Possession de fait, par opposition à celle de droit *A.* فعلاً تصرّف — Et voies de fait. Les voies de violence dont on use, sans avoir recours à la Justice *A.* اعمال جبریّة *P.* کردار دستبردانه *T.* زورایشی || Il est défendu d'user de voies de fait اعمال جبریّه اعمالی ممنوعدر

On dit, Prendre quelqu'un sur le fait, pour dire, le surprendre dans le temps même d'une action qu'il veut cacher *A.* اخذ عند العمل ـ اخذ عند الصنیعة مغافصةً *P.* در سر کار *T.* گرفتن ایش باشنده ـ ایش باشنده ایکن بصوب طوتمق ـ ایکن یقه‌لمق ایش اوزرنده ایکن طوتمق || Les voleurs ont été pris sur le fait حرامیلری ایش باشنده اولدقلری حالده بصوب طوتدیلر Il ne voulait pas qu'on sût qu'il travaillait à cet ouvrage, mais je l'ai pris sur le fait فلان ایشی ایشلدیکنی بیلدرمک استمز ایدی لکن ایش اوزرنده ایکن مغافصةً واروب بصدم

On dit en termes de Palais, et dans le discours ordinaire, Prendre le fait de quelqu'un, ou prendre fait et cause pour quelqu'un, pour dire, intervenir en cause pour lui, prendre sa défense, son parti بر کمسنه‌نک دعواسنی التزام ایتمک مصلحتنه صاحب چیقمق ـ مصلحتنی یوکلنمک ـ

Fait, signifie aussi, le cas et l'espèce dont il s'agit *A.* ما جرا ـ ما وقع ـ واقعة pl. وقایع *P.* کار *T.* ایش || Conter le fait ماجرایی نقل وتقریر ایتمک Narrer bien un fait بر ماجرایی لایقی اوزره نقل وحکایت ایتمک Les faits sont bien rapportés dans cet historien بو تاریخده وقایع احوال وجه احسن اوزره بسط اولنمشدر Demeurons dans le fait واقعه‌نک اوزرنده وقف کلام ایده‌لم Ne nous écartons pas du fait ما وقعدن ایرلمیه‌لم Revenons au fait ما وقعنک واقعه‌نک کیفیّتنه کله‌لم ـ کیفیّتنه دائر اعادهٔ کلام ایده‌لم Il va droit au fait ایشک اوزرینه طوغری وارر Le fait est tel ما وقعنک صورتی بو در C'est une question de fait حال واقعه دائر بر مسئله در — On dit, C'est un fait, cela est de fait que... واقع حال بو در که ـ واقع وحققدر که — Et mettre en fait, poser en fait, pour dire, avancer une chose comme véritable *T.* کرچک فرض ایتمک ـ متحقّق عدّ ایتمک || Je mets en fait que ces deux personnes... شو ایکی کشی شویله اولدقلرینی متحقّق فرض ایده‌رم Il met en fait qu'il n'y a point de vide dans la nature قدرتده خلا اولمدیغنی متحقّق عدّ ایدر — On dit aussi, C'est un fait à part, c'est un autre fait, pour dire, c'est une autre chose بو بشقه دعوا در ـ بشقه مادّه در ـ امر آخر در

On dit, Être au fait, pour dire, être bien instruit واقف

Mettre au fait, pour dire, instruire آگاه اولمق ـ حال اولمق ـ Se mettre au fait, pour dire, s'instruire آگاه ایتمك ـ واقف حال ایتمك تحصیل علم ووقوف ایتمك || Quand vous serez au fait, quand on vous aura mis au fait de toutes les circonstances كافهٔ تفاصیل احوالدن واقف اولدیغكز سنی تفاصیل احوالك مجموعندن واقف وآگاه ـ حالده ایلدكلرنده Vous vous mettrez aisément au fait de cette affaire بو مصلحتك كیفیتنه بالسهوله تحصیل علم ووقوف ایده جكسك .

Au fait et au prendre. Au moment de l'exécution *A.* لدی الاجرا *P.* در وقت بكار آوردن *T.* اجرایه كلنجه || Il donne de grandes espérances, mais au fait et au prendre, il n'est bon à rien فلان كمسنه نك صورت حالندن مأمولات جسیمه مستدل ایكن اجرایه كلنجه هیچ بر ایشه یرامدیغی ظاهر اولور

Fait. Ce qui est convenable à quelqu'un *A.* لایق ـ مناسب الحال *P.* چسپان ـ سزا *T.* یراشق || Cette maison-là serait bien le fait d'un tel بو خانه فلانه لایق وسزا در C'est justement votre fait تمام سنك مناسب حالكدر Ce mariage n'est point votre fait بو نكاحك عقدی سكا بروجهله مناسب دكلدر Ce n'est pas mon fait فلان شئ بكا مناسب دكلدر

Il se dit aussi, de la part qui appartient à quelqu'un dans un total *A.* حصّه pl. حصص *P.* بهره *T.* پای || Il faut leur donner à chacun leur fait, pour en disposer comme ils voudront هر برینه عائد اولان حصّه ویرلملو در كه كیف ما یشاء استعمال ایلیه On a partagé sa succession, chacun a eu son fait تركه نك مالی بین الورثه تقسیم اولنوب هر بری حصّه سنی اخذ ایتمشدر Il a perdu, il a mangé tout son fait حصّه سنی كلیّاً تلف واسراف ایلدی

En termes de Jurisp., on nomme Faits et articles, les faits sur lesquels, en matière civile, l'une des parties fait interroger sa partie adverse *A.* افعال واحوال || On l'a interrogé sur faits et articles آكا متعلّق اولان افعال واحواله دائر استنطاق اولندی ـ Et faits justificatifs, ceux qu'un accusé allègue pour prouver son innocence *A.* احوبهٔ دافعه *T.* دفعی متضمّن جوابلر

En fait. En matière *A.* فی الباب ـ فی البحث *P.* دركار *T.* خصوصنده ـ بابنده ـ امرنده || En fait de procès دعوا خصوصنده de religion مذهب بابنده de littérature علم بخشنده ـ خصوصنده

Tout-à-fait. Entièrement *A.* بالكلیّة ـ كلیّاً *P.* ازهمه حال *T.* بسبتون || Il est tout-à-fait ruiné كلیّاً خرابدر حالی

Faîtage. Pièce de bois qui fait le sommet de la charpente d'un bâtiment *A.* عارضة الغماء *P.* فرسب ـ شاهتیر ـ شاخ *T.* چاتی طبانی

Faîte. Le comble d'un édifice *A.* سطح pl. سطوح *P.* بام *T.* طام || Le faîte d'une maison خانه بام ـ اوك طامی d'une cheminée توتونلك طامی ـ Il se dit aussi du sommet des arbres *A.* فرق الشجر pl. فرق الاشجار ـ مفارق الاشجار ـ رأس الشجر pl. رؤس الاشجار *P.* تارك درخت *T.* اغاجك دپه سی || Monter au faîte فرق شجره عروج ایتمك

Il signifie figur. le plus haut degré *A.* ذروه ـ اعلاء الدرجات ـ اسناء المراتب *P.* اوج ـ سر ـ برترین درجات ـ بالاترین مراتب *T.* اك یوكسك درجه || Le faîte des grandeurs ذروهٔ اقبال ورفعت Le faîte des honneurs عزّ بالاترین مراتب اعلای درجات شرف واجلال ـ وشرف

Faîtière. Espèce de tuile dont on couvre le faîte d'un toit *A.* قرمید *P.* آگور *T.* كرمید || Il manque plusieurs faîtières à ce toit بو طامدن وافر كرمید اكسكدر

On appelle La faîtière d'une tente, la perche qui est au haut de la tente *A.* مسطح ـ مسماك *P.* تیر سایبان *T.* چادر صیریغی

Faix. Charge, fardeau *A.* حمل pl. احمال ـ ثقل pl. اثقال *P.* بار *T.* یوك || Ce crocheteur succombe sous le faix بو حمّال متحمّل اولدیغی بار گران آلتنده درمانده اولور Et figur. || Il succombe sous le faix des affaires بارگران امور ایله قامت طاقتی دو تا اولدیور C'est un ministre très-capable de supporter le faix du gouvernement بار امور دولتی تحمّله مقتدر بر وكیلدر ـ On dit, qu'un bâtiment a pris son faix, pour dire, qu'il s'est affaissé autant qu'il le devait نصاب حملنی بولمشدر

Fakir, ou Faquir. Espèce de religieux mahométan *A.* فقیر

Falaise. On appelle ainsi des terres escarpées le long des bords de la mer *A.* لهب الساحل pl. لهوب السواحل *P.* ... *T.* یالی قیسینك دیك یرلری كندوش لسب دریا || Cette côte est toute bordée de falaises بو ساحل سر تا سر لهوب مستطیله دن عبارتدر

FALBALA. Bandes d'étoffe plissées et mises pour ornement *A.* رفرف pl. رفارف *P.* فراویز *T.* صارقـق سنجف ‖ Rideaux à falbala صارقـق سنجفلو پرده

FALLACIEUX. V. Trompeur.

FALLOIR. Ce verbe marque une nécessité, une obligation *A.* لزوم ـ اقتضا *P.* لازم بودن ـ بایستن *T.* لازم ـ کرک اولمق ‖ Il faut faire telle chose فلان ایشی ایشلمک اقتضا کلمک ‖ Il fallait en ce temps-là y donner ordre اول وقتده بوکا نظام ویرلمک اقتضا ایدر ایدی ‖ Il a fallu le payer اقچه‌سی بو یولدن اولنمق لازم کلدی ‖ Il fallut en passer par-là ادا اولنمق لازم کلدی ‖ Il faudra le satisfaire تطییب وارضاسی کچمک اقتضا ایلدی ‖ Il faudrait s'en informer تحصیل علم ووقوف لازم کله‌جکدر ‖ Pensez vous qu'il faille croire tout ce qu'il dit? هرکلامی اصغا اولنمق اقتضا ایدرمی ظنّ ایدرسک اولنمق کرک ایدی ‖ Que vous faut-il pour votre marchandise, pour votre peine? بو متاع ایچون سکا نمقدار بها وزحمتک ایچون نه قدر اجرت ویرلملو در

Il marque aussi un besoin *A.* احتیاج *P.* لزوم ـ جاحتمندی داشتن *T.* محتاج اولمق ‖ Il lui faut un habit بر لباسه احتیاجی ‖ Que lui faut-il encore? بوندن بشقه ندیه لزومی وار در ‖ Il est toujours chagrin, il ne sait ce qu'il lui faut ندیه محتاج اولدیغنی بیلمیوب کلّ یوم مغموم واندوهناکدر

Joint à la préposition En, il se dit dans le sens de Manquer *A.* نقصان *P.* کم ماندن *T.* از قالمق ـ اکسک اولمق ‖ Il s'en faut beaucoup que vous soyez aussi grand que votre frère قرنداشک سنّنه بالغ اولمق ایچون دخی نقصانک چوقدر ‖ Il s'en fallait peu qu'il n'eût achevé تمام ایلمسنه از قالمشیدی ‖ Il s'en faut peu que la somme n'y soit مطلوب اولان مبلغک نقصانی آز قالدی

FALOT. Espèce de grande lanterne faite de toile *A.* فانوس pl. فوانیس *P.* فانوس *T.* فانوز ‖ Allumer un fallot فانوسی اشعال ایتمک ـ فانوزی یاقمق ‖ Et un grand vase qu'on emplit de suif ou d'autre matière, pour éclairer dans les cours *A.* مصباح کبیر *P.* چراغدان *T.* یل مومی

FALOURDE. Fagot de quatre ou cinq bûches de bois à brûler, liées ensemble *A.* حزمة الجزال *P.* دستهٔ هیزم *T.* طومرق ‖ Brûler une falourde بر اوطون کتوکی یاقمق ـ باغی کتوکی باغی یاقمق

FALSIFICATEUR. Celui qui falsifie *A.* مزوّر ـ مزیّف *P.* ساختکار *T.* ساختجی ـ ساختەکارلق ایدن ‖ Il a été condamné comme falsificateur de titres سندات ساخته اعمالی سندات مزوّره اعمالی ـ تهمتیله علیهنه حکم جریان ایلدی تزییف سندات تهمتیله ـ تهمتی اوزرینه حکم اولندی متهوم اولدی

FALSIFICATION. Action par laquelle on falsifie, ou état de la chose falsifiée *A.* تزویر *P.* ساختکاری *T.* ساخته کارلق ـ ساخته‌جیلک ـ ساخته‌لک ‖ Il est coupable de falsification ساخته‌کارلق تهمتیله متّهمدر ‖ La falsification de cet acte est visible بو سندک ساخته‌لکی بادیٔ نظرده معلوم اولور

FALSIFIER. Contrefaire quelque chose, comme l'écriture, le sceau, etc. *A.* مزوّراً تنظیر ـ مزوّراً محاکات *P.* بدروغی ـ تقلید ایتمک *T.* ساختکاری نمودن ـ پرداختن ساخته‌جیلک ایله دوزمک ـ ساخته‌جیلک ایله اویدرمق ‖ Falsifier un seing, un cachet امضایی ومهری ساخته‌جیلک ساخته امضا ومهر یاپمق ـ ایله اویدرمق ‖ Falsifier un contrat, une obligation مقاوله حجّتنی وتمسّکی مزوّراً تنظیر ایتمک ساخته مقاوله حجّتی وساخته تمسّک یاپمق ‖ Falsifier l'écriture خطّی تقلید ایتمک ـ ساخته یازو اویدرمق ـ ساخته یازو دوزمک

Et altérer par un mauvais mélange *A.* تزییف ـ تغشیش *P.* لوس کردن *T.* حیله قاتمق ـ قلب ایتمک ‖ Falsifier les métaux معادن تغشیش ایتمک ‖ Falsifier la monnaie مسکه حیله قاتمق ـ تغشیش ایتمک مسکی قلب سکّه ایتمک ‖ Falsifier une étoffe تزییف قماشی قلب قماشک ایچنه حیله قاتمق ـ یاپمق

FALSIFIÉ. *A.* مزوّر *P.* ساخته *T.* بدروغی ـ یاپمه ـ دوزمه *A.* مزیّف ـ مغشوش *P.* لوس *T.* قلب ـ حیله قاتلمش

FAMÉLIQUE. Qui est tourmenté d'une faim extraordinaire *A.* ساغب ـ صارم *P.* سخت گرسنه ـ سیری ناپذیر *T.* طویمز ‖ Estomac famélique معدهٔ ساغبه طویمـق بیلمز ـ ‖ Homme famélique طویمق بیلمز آدم ـ سغب علّتنه اوغرامش آدم

FAMEUX. Renommé, célèbre *A.* مشهور pl. مشاهیر ـ صاحب الصیت والاشتهار *P.* نامدار ـ بنام ـ شهرتگیر ـ آوازه انداز *T.* ادی شانی یللو ـ نامـلو ـ شهرتلو ‖ Fameux conquérant آوازه انداز ـ شهرتگیر آفاق اولمش ابو الفتوح والمغازی ‖ Fameux چار اقطار جهان اولمش برغازیٔ بی مدانی

écrivain منجم orateur واعظ بنام astronome مؤلف نامدار
بین الناس کسب Fameuse université مشهور ونامدار
بلدهٔ مشهوره Ville fameuse صیت وشهرت ایتمش دار العلوم
Fameux voleur مشهور وبنام بر حرامی Une mer fameuse par
cent naufrages یوز پاره سفینه نک غرق وشکستی تقریبیله
کسب شهرت ایتمش دریا

se FAMILIARISER. Se rendre familier *A.* استیناس ـ تأنس
آشنایی پیدا کردن ـ آشنایی پیوستن ـ آلفتن *P.* تألف ـ
T. انسیت ایتمک || Se familiariser avec tout le monde جمیع
عامه ایله انس والفت ـ ناس ایله تألف واستیناس ایتمک
اعاظم Se familiariser avec les plus grands seigneurs پیدا ایتمک
رجال ایله انسیت ایتمک

Et prendre des manières trop familières *A.* الفت ـ استرسال
بی ـ بی تکلف آمیزش والفت کردن *P.* بطرح التکلف
C'est un || *T.* تکلیفسز قونشمق تکلف آشنایی نمودن
homme qui se familiarise aisément بالسهوله طرح تکلف
مسترسلاً الفت پیدا ـ ایده رک الفت ایدر اربابدندر
ایدر کساندندر

Et s'accoutumer *A.* کسب الالفة ـ تمرن ـ تدرب ـ اعتیاد
P. آلفتن *T.* آلشمق || Il s'est familiarisé avec la douleur وجع
ـ نقریس علتنه آلشدی avec la goutte ایله اعتیاد ایلدی
ـ نقریس علتیله کسب الفت ایلدی ـ On dit, Se familia-
riser avec un auteur, pour dire, l'entendre sans peine فلان
مؤلفک تألیفاتیله کلی مرتبه کسب آشنایی والفت
فلان ـ Et se familiariser avec une langue étrangère ایتمک
لسان ایله الفت کامله پیدا ایتمک

Il s'emploie aussi activement, et signifie, accoutumer *A.*
آلشدرمق *T.* آلفتیدن *P.* تدریب ـ تعوید ـ تألیف ـ تأنیس
|| Il est dificile de familiariser une nation avec de nouveaux
usages بر قومی عادات جدیده ایله تأنیس ایتمک امر
یکی عادتلره آلشدرمق امر عسیر در ـ دشوار در

FAMILIARISÉ. *A.* مألوف ـ مأنوس *P.* آلفته ـ آشنا گشته *T.*
انسیت ایتمش ـ آلیشق ـ آلشمش

FAMILIARITÉ. Manière de vivre familièrement avec quelqu'un
A. معاملهٔ ـ بی تکلفی *P.* عدم التکلف ـ مساهات ـ استرسال
T. بی تکلفانه || Il n'y a pas grande familiarité تکلیفسزلک
entre eux میانه لرنده اول ـ بینلرنده مساهات کامله یوقدر
J'ai beaucoup de familiarité قدر بی تکلفانه معامله یوقدر

avec lui کندوسیله تکلیفسزلکم پک چوقدر Il tient sa gra-
vité, il n'aime pas qu'on prenne trop de familiarité avec lui
کندوسیله معامله ده عدم تکلف صورتندن حظ ایتمیوب
دائما وقار ورزانت طورینی بوزمز La familiarité engendre
le mépris عدم تکلف منتج ذل وحقارت اولور حالاتدندر

FAMILIER. Qui vit librement et sans façon avec quelqu'un *A.*
تکلیفسز *T.* بی تکلف *P.* مسترسل ـ انیس عدیم التکلف
بر کمسنه ایله تکلیفسز اولمق || Être familier avec quelqu'un
Se rendre familier avec le monde خلق ایله تکلیفسز اولمق
C'est un de ses amis les plus familiers بی تکلف اولان
Prendre un تکلفدن عاری انیس وآشناسیدر ـ دوستلرندندر
air familier عدم تکلف طورینی اتخاذ ایتمک ـ On appelle,
Discours familier, Style familier, un discours, un style naturel
et aisé, tel que celui dont on se sert dans la conversation
تکلفدن عاری سبک وعبارهٔ ـ تکلفدن عاری کلام زبانزد
تکلفات رسمیه دن عاری مکاتیب Lettres familières زبانزد
وتحریرات ـ On dit aussi, qu'un terme est familier, pour dire,
qu'il est peu respectueux تعبیر لا ابالی ou qu'il n'est pas
assez noble par rapport au sujet قبا تعبیر

Et qui est devenu facile par une grande habitude *A.* مأنوس
ـ مألوف ـ معتاد *P.* آلفته *T.* آلیشق || Cela lui est familier
Il n'a point de peine کندوبه مألوف ومعتاد اولان شیلردندر
à faire telle chose, elle lui est devenue familière فلان شیئی
ایشلمکه بر درلو زحمت چکمز زیرا مألوف ومعتادی
Il s'est rendu cette langue-là familière comme اولان ایشلردندر
sa langue naturelle فلان لسانه کندو لسانی کبی الفت
L'homme sage se rend la vertu familière jusque واعتیاد ایلدی
dans les plaisirs عاقل اولان کشی تلذذات نفسانیه ده بیله
صلاح حال ایله مألوف اوله کلمشدر ـ On dit, Les familiers
de la maison, pour dire, ceux qui sont reçus habituellement
dans une maison *A.* احباء البیت *P.* دوستان خانگی *T.*
اوه آلیشق اولان احباب

FAMILIER. Celui qui affecte la familiarité avec les personnes d'un
état au-dessus du sien *A.* لا ابالی *P.* بی پروا *T.* پرواسز
Il fait le familier avec ce ministre || لا ابالیلک ایدن ـ
وکلای دولتدن فلان وکیلک یاننده لا ابالی صورتنی
رجال دولتدن فلان ذاتک یاننده لا ـ التزام ایدر
ابالیلک طورینی التزام ایدر

On appelle Esprit familier, une sorte d'esprit qu'on prétend qui s'attache à un homme pour le servir *A.* جنّ موكّل *P.* فرشتهٔ موكّل

FAMILIÈREMENT. D'une manière familière *A.* مسترسلا ـ تكليفسز اولدرق ـ تكليفسزجه *T.* بى تكلّفانه *P.* بلا تكلّف || Vivre familièrement avec quelqu'un بر كمسنه ايله بى تكليفسزجه كچنمك ـ تكلّفانه معاشرت ايتمك Ils s'entretenaient familièrement ensemble بى تكلّف صحبت ايدرلر ايدى Ce grand homme se communiquait familièrement avec tout le monde اول ذات جليل الشان خلق ايله تكليفسزجه الفت ايدر ايدى

FAMILLE. Toutes les personnes d'un même sang *A.* pl. انساب خويشان ـ خاندان *P.* فصيلة ـ اولاد وانساب ـ وانسال *T.* صوى صوب || Ce ministre a fait beaucoup de bien à sa famille بو وكيل دولت كندو انساب وانسالنه عظيم وتبار بو وكيل دولتك كندو خاندانه چوق ـ همّت ايلدى خيرى طوقندى Ce jeune homme a déshonoré sa famille بو نو جوان كندو خاندانه ايراث شين ورذالت ايلدى

Et toutes les personnes d'une maison soumise au père de famille qui en est le chef *A.* اهل البيت ـ اهل الدار ـ نسيلة چولوق چوجوق *T.* زه وزاد ـ خانگيان *P.* اولاد وعيال ـ بو بيتك اهلى چنداًن || Cette famille n'est pas nombreuse اولاد وعيال صاحبى Père de famille كثير دكلدر

Il signifie aussi, race, maison *A.* نسل ـ آل ـ عرق *P.* خاندان *T.* خانواده ـ دودمان ـ خاندان ـ نژاد || Bonne famille خاندان محامد عنوان ـ عرق انيق ـ عرق عريق ـ عرق جميل عرض وادب ايله موصوف بر نسل طاهر Honnête famille كثرت ماله مالك بر خاندان Famille riche Famille noble خاندان قديم ancienne خاندان شرافتنشان ـ نسل اصيل De quelle famille est-il? قنغى آل ونسلدندر La ruine des familles خاندانلرك خرابيّت حالى Il est d'une famille bourgeoise نسلى فرومايه در Il y a eu de grands hommes dans cette famille بو آل ونسلك ايچنده ذوات جليلة الشان بو خاندانـدن بيوك آدملر چيقمشدر ـ پيدا اولمشدر

— On appelle Enfant de famille, un jeune homme d'une naissance honnête *A.* خاندانزاده *P.* مروكريم الاصل ـ ابن الكرما آدم اولادى ـ اوجاق زاده *T.* بهزاد ـ

On dit, qu'un homme a un air de famille, pour dire, qu'il a quelque chose dans sa personne ou dans ses manières, qui est particulier à sa famille *A.* نسبه سيماء *P.* نازع الى اثر دارندهٔ صوينه چكر صورت وسيماسى اولان *T.* نژاد خود

FAMINE. Disette générale de vivres *A.* قحط ـ غلا *P.* تنگى قيتلق *T.* معاش || Il y eut une grande famine cette année-là اول سنده قحط عظيم واقع اولمشدر La famine est un des fléaux dont Dieu châtie les hommes قحط وغلا بنى آدمى بليّهٔ تنكيل ايچون ارسال الهى اولان شدايددن معدود در La famine se mit dans la ville قحط وغلا درون شهره مستولى اولمشدر Prendre une ville par famine قلعه‌يى دوچار شدّت قحط ايتدرەرك فتح وتسخير ايتمك — On dit, Crier famine, pour dire, se plaindre hautement de la disette que l'on éprouve قحط وغلادن شكايت ايله فرياد وفغان ايتمك

FANAGE. Action de faner l'herbe *A.* تقليب ـ ذرو الحشيش اوتلغى *T.* بر گردانيدن گياه ـ بر گشتن گياه *P.* الحشيش اوتلغى چويروب دوندرمه ـ صاورمه || Il faut attendre le beau temps pour le fanage de ce pré اشبو بچلمش چايرك اوتلغنى چويروب دوندرمك ايچون هوانك لطافت وگشايشنه ترقّب اولنملو در — Il se dit aussi du salaire de ceux qui sont employés au fanage *A.* اجرة التقليب الحشيش *P.* مزد بر گردانيدن گياه *T.* اوتلغك دوندروب چويرلمسى اوتلق صاورمەسى اجرتى ـ ايچون ويريلان كوندەلك

FANAISON. Temps de faner le foin *A.* موسم الذرو الحشيش *T.* هنگام گردانيدن گياه *P.* موسم التقليب الحشيش ـ اوتلغك دوندريلوب چويرلەجك ـ اوتلق صاورەجق موسم وقتى

FANAL. Espèce de grosse lanterne dont on se sert sur les vaisseaux *A.* مشعل pl. مشاعل *P.* فنار *T.* فنر || Mettre le fanal au grand mât كمينك بيوك ديركنده فنر تعليق ايتمك Il éteignit son fanal pour cacher sa route à l'ennemi يولنى دشمندن ستر ايچون فنرى اطفا ايلدى La réale de France porte trois fanaux à sa poupe فرانسه دونـنماسنك رياله سفينەسى قيچنده اوچ عدد فنر وار در Le vaisseau amiral porte tous ses fanaux allumés la nuit, pour marquer la route au reste de l'armée آميرال سفينەسى سائر دونـنما سفينەلرينه ارائهٔ طريق ضمننده وقت ليلده جميع فنرلرينى يانمش طونار

Il se dit aussi, des feux qu'on allume durant la nuit à l'en-

trée des ports, pour indiquer aux vaisseaux la route qu'ils doivent tenir *A.* منار *P.* فنار ـ چراغ *T.* فنر

FANATIQUE. Aliéné d'esprit qui croit avoir des apparitions, des inspirations. Il ne se dit qu'en fait de religion *A.* مجذوب متعصّب

Et qui est emporté par un zèle outré et violent pour une religion *A.* متعصّب بالمرادة *P.* متمرّدانه متعصّب *T.* آشوری متعصّب — Il se dit par extension, de celui qui se passionne à l'excès pour un parti, pour une opinion, pour un auteur *A.* مجنون *P.* دیوانه *T.* دلو || Il est fanatique de cet auteur بو مؤلفك مجنونیدر de cette opinion بو اعتقادك دیوانه‌سیدر

FANATISME. Illusion du fanatique *A.* مجذوبيّة بالتعصّب

Et un zèle outré en matière de religion *A.* تعصّب بالمرادة *P.* تعصّب متمرّدانه *T.* آشوری تعصّب — Il se dit aussi, d'un attachement opiniâtre et violent à un parti, à une opinion *A.* جنون *P.* دیوانگی *T.* دلولك

FANER. Tourner et retourner l'herbe d'un pré fauché, pour la faire sécher *A.* تقليب الحشيش ـ تذرية الحشيش *P.* گیاهرا بر گردانیدن *T.* اوتلغی جویروب دوندرمك

Il signifie aussi, flétrir *A.* اذبال ـ اذوا *P.* پژمرده کردن *T.* صولدرمق || Le grand hâle fane les fleurs سهام شدید هوانك قزغین اسیلکی چیچکلری ـ اذوای ازهاری موجبدر صولدرر

Se faner. Se flétrir, se sécher *A.* تذبّل ـ كسب الذبول *P.* تذوّی ـ پژمرده شدن ـ پژولیدن *T.* صولمق || L'herbe se fane quand on la laisse trop long-temps sur pied اوتلق طول زمان یرده ابقا اولنسه کسب ذبول ایدر Les fleurs commencent à se faner dès qu'elles sont cueillies چیچکلر کسلدیکی عقیبنده کسب ذبوله یوز طوتار

On dit figurément, qu'une femme commence à se faner *A.* انسلاب الطراوة ـ ذهاب الطراوة *P.* آب وتاب رفتن *T.* صولمق La beauté se fane حسن وجمالك آب وتابی ذاهبدر

Fané. *A.* متقلّب حشیش *P.* گیاه بر گردانیده *T.* اوتلق جویرلمش دوندریلوب *A.* ذابل *P.* پژمرده ـ ذبول ـ یافته ـ پژولیده *T.* صولمش

FANEUR. Celui qui fane le foin *A.* مقلّب الحشيش *P.* بر گردانندهٔ گیاه *T.* اوتلغی دوندروب جویرن || Payer les faneurs اوتلغی دوندروب جویرنلرك اجرتنی ویرمك

FANFARON. Qui fait le brave, et qui ne l'est pas *A.* نفّاخ *T.* لافزن دلیری *P.* دلیری فروش *P.* متشجّع ـ في الشجاعة *T.* بهادرلق اوردابیجی ـ یکتلك صاتن || Il n'est pas brave, il est fanfaron ارباب شجاعتدن اولمیوب همان لاف هم جبان وهم نفّاخ دلیری ایدر Il est timide et fanfaron هم قورقق وهم بهادرلك آوردابیجیدر ـ في لشجاعة در Ce n'est qu'un fanfaron متشجّع محضدر

Il signifie aussi, qui vante trop, qui exagère sa bravoure *A.* متمدّح بالشجاعة *P.* دلیر خود ستا *T.* بهادرلکنی اوکدیجی || On ne disconvient pas qu'il ne soit brave, mais il est un peu trop fanfaron بر مرد دلیر اولدیغی انکار اولنمز انجق چوقجه متمدّح بالشجاعة در

Et celui qui se vante trop en quelque chose que ce soit, qui promet par ostentation plus qu'il ne peut tenir *A.* صلف pl. صلفاء ـ متصلّف ـ مطرمذ ـ متمدّح ـ فيّاش ـ لهوق *P.* بادبر *T.* لافزن ـ کبزن ـ لافزان ـ اوکدیجی ـ کندوییی || Tout ce qu'il dit de ses intrigues et de ses galanteries, fait voir qu'il est extrêmement fanfaron طایفهٔ زنان ایله ایتدیکی معاملات ظریفانه‌یه دائر نقل ایلدیکی حکایه‌لردن غایة الغایه فیّاش بر آدم اولدیغی استدلال اولنور

FANFARONNADE. Vanterie en paroles, discours de fanfaron *A.* لهوقة *P.* لاف ـ گذاف ـ کپ ـ گوزگند *T.* لاف || Toutes ses menaces ne sont que des fanfaronnades اشبو تهدیداتك جمله‌سی لاف وگذاف مقوله‌سیدر

FANFARONNERIE. Habitude de faire des fanfaronnades *A.* مفایشة ـ طرمذة *P.* لافزنی ـ لاف فروشی ـ کبزنی *T.* لافزانلق || Tout son fait n'est que fanfaronnerie کافّهٔ افعال واعمالی ایشی هپ ـ کار وپیشه‌سی هپ لافزانلقدر ـ مفایشهٔ محضدر لافزانلقدر

FANGE. Boue, bourbe *A.* وحل ـ طملة *P.* گل *T.* جامور || Il est tombé dans la fange جاموره دوشدی Il est tout couvert de fange از سر تا بقدم متوحّل ـ سر تا پا آلودهٔ گلدر V. Bourbe — Il se dit figur. d'une vie honteuse || Cet homme vit dans la fange فلان کمسنه وحلزار عیوب وقبایح ایچنده امرار اوقات ایدر se traîne dans la fange آلودهٔ اوحال مثالب وعیوبدر

Il se dit figur. des gens de basse naissance *A.* طمیل pl.

|| Il s'est tiré de la fange آدم مولوزی .T فرومایه .P طفیل الاصل - طفلة فرومایه‌لکدن رفع اولندی Il s'est élevé de la fange au plus haut degré de fortune طفیل الاصل ایکن آستانی من الرفش الی العرش - مراتب علو واقباله ترفیع اولندی فحواسنجه خاک مذلتدن رفع ایله اعلای درجات اقباله واصل اولدی

FANGEUX. Boueux, plein de fange *A.* کثیر الوحل - متوحّل ارض .P گل آلود - گلناک .T چامورلی || Terrain fangeux وحلزار - زمین گلناک - موحل - کثیر الوحل Un chemin tout fangeux بر طریق کثیر الوحل

FANON. Assemblage de crins qui tombe sur la partie postérieure des boulets du pied d'un cheval *A.* ثنّة pl. ثنن .P موی داب‌نک بوقاغیلغنده‌کی صچاقلو قیل .T خوردهٔ اسب

FANONS, en termes de Chirurgie, se dit d'une sorte d'appareil qu'on met à la jambe, quand elle est fracturée *A.* جبیرة الرجل .P استخوانبند پای .T آیاق قیریغی باغی

FANTAISIE. La faculté imaginative de l'homme *A.* قوّة متخیّلة || La fantaisie est le réceptacle des images قوّت متخیّله مجمع صور ومحسوساتدر

Il signifie aussi généralement, esprit, pensée, idée *A.* خاطر pl. خواطر - فکر pl. افکار - خیال pl. خیالات .P اندیشه .T فکر || Ceci m'est venu en fantaisie فلان شئ خیالمه کلدی بونی خاطرمه کلدی - Ne vous mettez pas cela en fantaisie بونی خیال وخاطرکه کتورمه Ôtez cela de votre fantaisie بر خاطردن اخراج ایله Avoir quelque chose dans la fantaisie شیئی فکره قویمق S'imprimer quelque chose dans la fantaisie فلان شیئی لوح خاطرده نقش ورسم ایتمک Il a eu fantaisie qu'il se porterait mieux, s'il changeait d'air تبدیل هوا ایده‌جک اولور ایسه مزاجنه انفع اوله‌جغنی فکر وخیال مزاجنه نفعی موجب اوله‌جغنی تخیل ایتمشدر - ایتمشدر

Il signifie aussi, humeur, envie, désir .T استک - هوس - کیف || Vivre à sa fantaisie کندو کیفنجه کچنمک Faire à sa fantaisie کندو کیفنجه ایتمک Suivre sa fantaisie درونمه هوسنه تبعیت ایتمک Il m'a pris fantaisie de faire cela فلان ایشک ایشلنمسنی هوسی کلدی Il m'a pris une fantaisie درونمه بر استک کلدی - بر هوسم طوتدی

Et opinion, sentiment *A.* زعم - خیال .P سگال .T خیالمه || Chacun en parle et en juge selon sa fantaisie بو بابده هرکس کندو زعمنجه کلام سویلر ورأی ومطالعه ایدر Cela est exécuté à ma fantaisie بو شئ کندو خیالمجه ایشلندی Il écrit bien, il travaille bien à ma fantaisie بنم زعممه کوره وجه احسن اوزره کتابت ایدر وایش ایشلر Cela est tout-à-fait à ma fantaisie فلان شئ تمام خیالمه موافق صورتده Selon ma fantaisie تخیلمه نظراً - زعم وخیالمه نظراً ایله یاپلمشدر

Et caprice, boutade, bizarrerie *A.* هوس .P خشکسری .T چالقلق || Il a fait cela par fantaisie, et non pas par raison بو ایشی اصول عقله موافقت ایله ایتمیوب همان چالقلغه مبنی ایشلدی Quelle fantaisie lui est montée à la tête? بو نه مقوله چالقلقدرکه باشنه تبادر ایلدی C'est un homme plein de fantaisies عبارت بر آدمدر چالقلقدن

FANTAISIE, signifie aussi, une chose inventée à plaisir, et dans laquelle on a plutôt suivi le caprice que les règles de l'art *A.* ابجاد عندیّ .P از سر خود پرداخته .T کندو باشندن یاپمه || Une fantaisie de peintre, de poète, de musicien بر مصورک وبر شاعرک وبر اهل فنّ موسیقینک عندی ایجادی Il peint de fantaisie رسم عندی اوله‌رق نقش وتصویر ایدر C'est une tête de fantaisie رسم عندی اوله‌رق تصویر اولنمش رسم عندی اوزره چیزلمش بر باشدر - بر باشدر Un habit de fantaisie ایجاد عندی اوله‌رق یاپلمش بر لباس نو پیدا

FANTASQUE. Sujet à des fantaisies, à des caprices *A.* مهوّس - مشفشف .P خشکسر .T چالق || Homme fantasque مزاج مهوّس Humeur fantasque چالق آدم - مهوّس بر آدم چالق مزاج -

Et bizarre, extraordinaire dans son genre *A.* اغرب .P بیگانه - نا معتاد .T عجایب || Opinion fantasque اعتقاد اغرب Décision fantasque حکم اغرب Habit fantasque کسوهٔ نا معتاد

FANTASSIN. Soldat à pied *A.* راجل pl. رجّال - رجلان .P پیاده .T یایه

FANTASTIQUE. Chimérique *A.* خیالیّ .P خیالی .T خیال خیالات مقوله‌سی - مقاصد خیالیّة || Desseins fantastiques مقوله‌سی لوایح - سوانح خیالیّة Projets fantastiques مقاصد ومنویّات رؤیت صور خیالیّة Visions fantastiques خیالیّة

Et qui n'a que l'apparence d'un être corporel sans réalité *A.* وهمیّ - موهوم .P گمانی - بی اصل وحقیقت .T اصلسز Un corps fantastique بر جسم وهمی

FANTÔME. Spectre, vaine image qu'on croit voir *A.* طیف

طیفِ کریه المنظر Fantôme hideux || قرالتی *T.* سنبوت *P.* طیف هایل دهشتفرما épouvantable || Il lui apparut un fantôme کوزینه بر طیف مجسّم کوروندی

Il signifie aussi, chimère qu'on se forme dans l'esprit *A.* وهم اصلی *T.* سکال بیهوده *P.* وهمیّات .pl اوهام باطلة .pl باطل || Vos soupçons sont mal fondés, ôtez-vous ces fantômes-là de l'esprit یوقدن قورنتی ذاهب اولدیغک وسوسهلر کلیّاً بی اساس اولمغله بو مقوله اوهام باطلهیی خاطردن اخراج ایله — Il se prend au pluriel, pour les images qui se forment dans le cerveau, ou qui sont produites par l'impression des choses qu'on a vues *A.* pl. صور وهمیّة || L'entendement opère sur les fantômes qui résident dans l'imagination قوّت مدرکه مخیّلهده مرتسم ومنطبع اولان صور وهمیّه اوزرینه عاملدر

On dit, Se faire des fantômes de rien, pour dire, s'exagérer à l'excès les dangers, les obstacles *T.* لا شیٔ مقولهسی نسنهلر بر کمسنهنک کوزینه طاغلر کورنمک

Il se dit figur. de tout objet destitué de réalité *A.* فی مثابة الظلّ — کظلّ الزایل — خیال *P.* سایه مثال *T.* کولکه کبی || Cette personne, cette chose n'est que le fantôme de ce qu'elle était فلان کشی وفلان شیٔ مقدّما اولدیغی هیئتک ظلّی مثابهسندهدر Ce prince n'a aucun pouvoir, ce n'est qu'un fantôme de prince بو پادشاهک یدنده بر درلو قوّت ورخصت اولمیوب پادشاهلغک بیانی بر ظلّی منزلهسندهدر Les grandeurs humaines ne sont que de vains fantômes اعتبارات جهان محض ظلال زایله مقولهسیدر — On dit proverb., d'un homme maigre et défait, que c'est un vrai fantôme خیال کبی اولدی — نحیف وضعیفدر

FAON. Le petit d'une biche *A.* رشاء .pl ارشاء *P.* آدو بچه کیک یاوریسی

FAQUIN. Il se dit d'un homme de néant, ou qui fait des actions basses *A.* خاشر *P.* نامرد *T.* آلچق || On l'a traité comme un faquin فلانه بر مرد خاشر کبی معامله اولندی

FAQUIR. V. Fakir.

FARCE. Mélange de diverses viandes hachés menu et assaisonnées, que l'on met dans quelque autre viande *A.* حشو *P.* آگنده *T.* طولمه || Farce salée, épicée طوزلو یا بهارلو طولمه Farce de poisson بالق اتندن طولمه

FARCE. Comédie bouffonne *A.* اضحوکة .pl اضحوکات *P.* خندستان — بازیچهٔ خنده انگیز *T.* مقلّدلک || Farce nouvelle اضحوکهٔ نو ظهور Plaisante farce اضحوکهٔ فرحفزا Joueur de farces لعّاب اضحوکات — Figur. Toute action qui a quelque chose de plaisant et de ridicule *A.* سخریّة .pl سخریّات *P.* فسوس بازی — سخریّه پردازی *T.* مسخرهلق || C'est une farce que cela سخریّه مقولهسیدر C'est une vraie farce سخریّهٔ محضدر

FARCEUR. Comédien qui ne joue que des farces *A.* لعّاب المضحکات *P.* بازندهٔ خندستان *T.* مقلّد — Figur. Celui qui fait des bouffonneries *A.* مسخر *P.* فسوسباز — سخریّه پرداز *T.* مسخره

FARCIN. Sorte de gale qui vient aux chevaux *A.* عرّة *P.* گرگ *T.* سراجه || Cela fait venir le farcin aux chevaux بو شیٔ آتلره تولید عرّه ایدن شیلردندر Des boutons de farcin سراجه سیولجهلری Le feu est un bon remède pour le farcin آتش سراجه علتنک اعلا علاجیدر

FARCINEUX. Qui a le farcin *A.* اعرّ *P.* گرگناک *T.* سراجهلو || Cheval farcineux فرس اعرّ — اسب گرگناک — سراجهلو آت

FARCIR. Remplir de farce *A.* املاء بالحشو *P.* آگندن — آغندن *T.* طولمه ایتمک — طولدرمق || Farcir des poulets, des pigeons پلیج وکوکرجینی طولمه ایتمک — Figur. *A.* املاء *P.* انباشتن *T.* طولدرمق || Farcir un livre de Grec et de Latin برکتابی الفاظ یونانیّة ولاطینیّة ایله طولدرمق Farcir un discours de citations مقالهیی اشهادات ایله املا ایتمک

FARCI. *A.* محشوّ *P.* آغنده — آگنده *T.* طولمه — figur. *A.* مملو *P.* انباشته *T.* طولو — طولمش

FARD. Composition dont on se sert pour faire paraître le teint plus beau *A.* غمنة *P.* سرک *T.* قزللق — آقلق || Le fard gâte le teint à la longue غمنه استعمالی مرور زمان ایله لون رویی تغییر ایدر Elle met du fard فلان خاتون چهرهسنه آقلق قزللق سورر

Il signifie figur. Faux ornemens en matière d'éloquence *A.* تمویه .pl تمویهات — زخرف .pl زخارف .pl مزخرفات *P.* پیرایش عاریت *T.* یالدزلمه || Il y a plus de fard que de vraies beautés dans sa harangue موعظهسنده زخارف وتمویهات ظاهریّه حسن حقیقیدن ازید واغلبدر — Et feinte, dissimulation *A.* تصنّع .pl تصنّعات || C'est un homme sans fard بنمله بلا تصنّع Parlez-moi sans fard تصنّعدن عاری بر آدمدر تکلّم ایله

FARDEAU. Faix, charge *A.* حمل pl. احمال *P.* بار *T.* يوك بصقين - بار گران - حمل ثقيل || Lourd fardeau يوك يوكلنمك - احتمال حمل Porter un fardeau Se décharger d'un fardeau القاى حمل - دفع حمل ايتمك يوكى - طرح حمل ايتمك Mettre bas un fardeau ايتمك - آشاغى ايندرمك - آشاغى به آتمق - زمينه طرح ايتمك Figur. || C'est un grand fardeau qu'une couronne تاج سلطنت بر بار گراندر On lui a donné l'administration de tout, c'est un fardeau bien pesant اداره امور كافّة عهدهٔ اهتمامنه حواله جملهٔ امور دوش - اولنمغله كندويه بر بار طاقتگداز در اهتمامنه تحميل وتكفيل اولنمغين بو حالت كندويه بر بار طاقتشكندر

FARDER. Mettre du fard *A.* طلاء بالغمنة *P.* سرك زدن *T.* قزلجه سورمك - آقلق قزللق سورمك - Figur. Remplir de faux ornemens d'éloquence *A.* تمويه *P.* پيرايش داريت كلامى *T.* يالدزلمق دادن || Farder son discours, son langage كلامه تعبيرات - تعبيرات مموّهه ايله تحسين ايتمك كلامى زخرفه - مموّهه علاوه سيله حسن وزينت ويرمك - On dit de même, Farder une pensée, une vérité فكرى وحقيقتى تمويهات ظاهرفريب ايله ستر ايتمك - وتمويه ايتمك طلاى ريا ايله ستر ايتمك -

FARDER. S'abaisser par son propre poids *A.* انهيار *P.* فرو رفتن *T.* چوكمك || Ce mur farde بو ديوار مشرف انهيار در چوكمكه يوز طوتدى -

FARDÉ. *A.* مطلاء بالغمنة *P.* سرك زده *T.* قزلجه سورلمش *A.* منهار *P.* فرو رفته *T.* چوكمش

FARFADET. Espèce d'esprit follet *A.* جنّ *P.* ديو *T.* اجنى

FARIBOLE. Chose frivole et vaine *A.* عبث pl. عبثيّات *P.* بيهوده *T.* بيمآل - مألسز - عبث || Ce sont des fariboles عبثيّات مقوله سيدر

FARINE. Grain moulu, réduit en poudre *A.* دقيق - طحن *P.* آرد - آرداله *T.* اون || Farine de froment, de seigle, d'orge دقيق - حوّارى *A.* Fleur de farine حنطه وچاودار وآرپه اونى - قبا اون - دقيق غليظ Grosse farine خاص اون *T.* خالص - خرجى اون

On appelle figur. Gens de même farine, des gens qui sont sujets à mêmes vices, ou qui sont de même cabale جمله سى بر خميردن يوغورلمش اربابدندر

FARINEUX. Qui est blanc de farine *A.* بالطحن *P.* ملطّخ آرد آلود *T.* اونه بيلاشمش || L'habit d'un meunier est ordinairement farineux طحّانك كيديكى لباس عادتا اونه بيلاشمش اولور Du pain farineux par-dessous ديبى اون بيلاشمش اتمك - Et qui est de la nature de la farine *A.* طحنىّ *P.* آردناك *T.* اونلو - طحنيّتلو || Les semences légumineuses, les pois, les fèves, le riz, le maïs sont des substances farineuses بزليه وباقلا وپرنج ومصر بغدايى حبوبات - مثللو بذورات بقول طحنيّتلو حبوباتدندر طحنيّه ندر

Il se dit aussi de certaines choses dont il sort une espèce de poussière blanche *A.* ذو النخالة *P.* بسته كفسك *T.* كپكلو || Dartre farineuse كپكلو تمركى

FARINIER. Marchand de farine *A.* بايع الدقيق - دقّاق *P.* آرد فروش *T.* اونجى

FAROUCHE. Sauvage, qui n'est pas apprivoisé. Il se dit des bêtes *A.* وحش - وحشى pl. وحوش *P.* يبانى *T.* ياپان || Bête farouche يابانى حيوان - حيوان وحشى Apprivoiser un animal farouche حيوان وحشىيى تأنيس ايتمك - Il se dit aussi des hommes, et signifie, misanthrope, peu traitable *A.* وحشىّ - وحشىّ المزاج *P.* بيگانه خو *T.* يبانى مزاج - طبع وحشت - طبيعت وحشيّه || Naturel, farouche ياپان خويلو وحشىّ المزاج Homme farouche مزاج وحشت آميز humeur آلود - اقوام وحشيّه Peuples farouches وحشى آدم - بر آدم - Et peu sociable *A.* نفور *P.* رميده خو *T.* اوركك خويلو || Il était farouche dans sa jeunesse وقت شبابنده نفور المزاج ايدى

On dit aussi, Mine farouche, air farouche *A.* وجه غضبان - وجه كالح *P.* سيماى خشم آلود *T.* طارغين چهره Oeil farouche *A.* نظر غضبان - نظر شازر *P.* نگاه خشم آلود *T.* طارغين باقش

FASCINE. Fagot de branchages, dont on se sert pour combler des fossés, accommoder de mauvais chemins, etc. *A.* حزمة القضيب *P.* چوب دسته *T.* چالى دمتى - چيبوق دمتى || On commanda des fascines à toute la cavalerie چالى دمتلرى تداركى بالجمله سوارى عسكرينه تنبيه اولندى On envoya des soldats jeter des fascines dans le fossé خندق ايچنه چالى دمتلرى القا ايچون اقتضا ايدن عسكرى نفراتى تعيين اولندى Accommoder de mauvais chemins avec des fas-

cines مزوری دشوار اولان معابر ومسالکنی جالی دمتلری تعبیه‌سیله تنظیم ایتمک

FASCINATION. Action de fasciner *A.* سیمیا *P.* سیمیاکاری *T.* کوز باغیجیلق || L'entêtement qu'elle a pour lui tient de la fascination فلان حقنه اولان مفتونیتی سیمیاکارلق اثریدر

FASCINER. Éblouir par des prestiges qui font voir les choses autrement qu'elles ne sont *A.* تغلیط بالسیمیا ـ تسخیر بالسیمیا *P.* کوز ـ کوز باغیجیلق ایتمک *T.* سیمیاکاری ساختن کوز باغیجیلق ایله تسخیر || Il croit qu'on l'a fasciné باغلمق اولندیغنی ظن ایدر — Figur. Éblouir par un faux éclat *A.* خطف البصر البصیرة ـ افتتان ـ تفتین *P.* چشم ـ آشفتن عقلی ـ عقل کوزینی قماشدرمق *T.* دلرا تیره ساختن قاپمق || On se laisse fasciner par les vanités, par les grandeurs du monde امور باطله واعتبارات جهان لا طائلدنک دیدار بله بصر بصیرتک اختطافنه ارائه رخصت اولنو کلمشدر L'amour fascine les yeux درد عشق وهوا خطف بصر بصیرته عشق ومحبت عقل کوزینی قماشدرر ـ سبب اقوا در کوزی

Fasciné. *A.* مسحور بالسیمیا *P.* سیمیاکاری *T.* دوجار عقلی کوزی ـ قاپلمش *T.* دلشیفته ـ آشفته *P.* مفتون *A.* باغلو قماشمش

FASÉOLE. Espèce de fève *A.* حنبل *P.* فسیل *T.* فصولیه

FASTE. Vaine ostentation, affectation de paraître avec éclat *A.* طمطراق نمایی ـ خود نمایی ـ دبدبه فروشی ـ بارنامه *P.* تعاظم هر شیئی *T.* طفره ـ عنوان کاذب || Faire les choses avec faste طفره‌یه مبتلا صورت تعاظم ایله ایشلمک Aimer le faste ـ دبدبه فروشلقدن نفرت ایتمک Haïr le faste اولمق طفره کوسترمکدن حظ ایتمامک Il paraît un grand faste dans ses actions کافهٔ اعمال وافعالنده بر عنوان کاذب غایت مرتبده عرض Il étale un grand faste صورتی کورینور عنوان کاذبدن عبارت Il est plein de faste کالای تعاظم ایدر طفره فروش بر آدمدر C'est un homme de faste بر آدمدر

Fastes. Les livres du calendrier des anciens Romains *A.* تقویم *P.* روزنامه *T.* تقویم || Les Romains marquaient dans leurs fastes les jours de leurs fêtes, de leurs assemblées publiques, de leurs jeux رومانیون وضع ایتدکلری اعیادک کونلرینی وترتیب ایتدکلری عموم مجلسلرینی وشنلکنه متعلق ملعبه‌لرینک کیفیتنی تقویمده قید ایدرلر ایدی — Et figur. Les registres publics contenant les grandes et mémorables actions *A.* قیود الوقایع الجلیلة — Dans ce sens, on dit, Les fastes sacrés de l'Église دفاتر وقایع دینیه Les fastes de la Monarchie دساتیر وقیودات دولت

FASTIDIEUSEMENT. D'une manière fastidieuse *A.* بالملال *P.* بزدرجک وجهله *T.* بیزارسازانه

FASTIDIEUX. Qui cause du dégoût, de l'ennui *A.* موجب ملال *P.* بیزار ساز *T.* صورت السآمة ـ الملال ـ بزدریجی موجب ملال اولدجق || Ouvrage fastidieux اوصاندریجی تألیف بادئ ملال وسآمت اولدجق Des entretiens fastidieux مباحثات ومذاکرات موجب ملال اولدجق Homme fastidieux گرانجان آدم ـ آدم

FASTUEUSEMENT. Avec faste *A.* بالتعاظم *P.* دبدبه فروشانه *T.* دبدبه ایله ـ طفره ایله

FASTUEUX. Plein de faste et d'ostentation *A.* متعاظم *P.* دبدبه دبدبه‌لو ـ طمطراقلو ـ طفره‌لو *T.* خود نما ـ فروش || Homme fastueux متعاظم بر آدم Titres fastueux طمطراقلو القاب Équipage fastueux دبدبه‌لو اتباع وحشم

FAT. Il se dit pour indiquer le vice de caractère d'un sot qui ne fait rien par goût, et qui n'agit que par ostentation et par un excès de bonne opinion pour soi-même *A.* مایق مدمّغ کندوینی بکنمش اوغوز *T.* گول خود بین *P.* مایق کثیر الزهو ـ بر مایق مدمّغ طرزنده لاقردی || Il parle, il répond en fat سویلر وجواب ویرر

FATAL. Qui dépend du destin *A.* مقدّر *P.* تقدیری *T.* قدر بر مقتضای تقدیر ـ حادثهٔ مقدّره || Événement fatal حالی ـ اجل مسمّا ـ موت مقدّر ظهور ایتمش حادثه Mort fatale Il se dit aussi d'un point, d'un terme placés comme par le destin pour marquer les bornes de quelque chose *A.* اجل موعود ـ حدّ مقدّر || Quel est le point fatal qui met des bornes à l'impétuosité des flots de la mer? دریایه حواله حملات امولج بر حدّ مقدّر وارمیدر نسد ممانعت ایده‌جک Il n'est pas possible de reculer le terme fatal de la mort اجل موعودک استئخاری ممکن دکلدر

— Il signifie aussi, qui assure, qui cause le malheur *A.* مشئوم کونی ـ اوغورسز *T.* نا مبارک *P.* وخیم ـ منحوس ـ || Heure fatale ساعت مشئوم Je ne puis sans frémir penser à ce moment fatal où nous entendîmes retentir dans la maison ces cris perçants, ces effrayantes paroles درون خانه‌ده ولوله انداز اولمش

اصوات جگردوز فریاد آمیز واقوال هولناک دهشت انگیز تخدیش سامعهٔ جان ایتدکلری وقت مشئوم خاطرهٔ خطور ایتدکچه دخیلهٔ قلبمه فزع عظیم مستولی اولمامق احتمالی محالدر Les délations se multiplièrent, et les moeurs reçurent une atteinte fatale نمیمه وسعایت کسب تزاید وکدورت وآداب واخلاق ناس دوچار کسر موجب الوخامت اولمشدر

FATALEMENT. Par une destinée inévitable *A.* حسب الاقتضاء *T.* بر موجب سر نوشت *P.* حسب الحکم القدر ـ القدر قدر موجبنجه

FATALISME. Doctrine de ceux qui attribuent tout au destin *A.* قدرجیلک *T.* سر نوشت پرستی *P.* مذهب الجبریه

FATALISTE. Qui attribue tout au destin *A.* جبریه pl. جبریون

FATALITÉ. Destinée inévitable *A.* حکم ـ حکم القضاء المبرم *P.* القضاء والقدر *T.* حکم سر نوشت || قضا وقدر حکمی Il y a quelque fatalité en cela بو خصوصده قضای مبرمک بو بابده حکم قضا Il y a de la fatalité بر کونه حکمی وار در Les Stoïciens donnaient tout à la fatalité فلاسفهٔ رواقیون کافهٔ اشیایی حکم قضا وقدره حمل ایدرلر ایدی وقدر وار در

FATIDIQUE. Qui déclare ce que les destins ont ordonné *A.* کاشف الاحکام القدر *T.* قدری کوستریجی احکام

FATIGANT. Qui donne de la fatigue *A.* متعب ـ مستلزم المشقة *P.* رنج آور *T.* درمانده ساز ـ یورغونلق کتوریجی Ce travail est trop fatigant بو ـ زحمتلو ـ زحمت ویریجی || بر Exercice bien fatigant غایت ایله زحمتلو بر ایشدر ـ شغل متعبدر Une journée bien fatigante بر خیلی مشقتلو حرکت روز متعب رنج اندوز

Il signifie aussi, importun *A.* ثقیل ـ موجب الثقلة ـ معجز *P.* بیزار ساز *T.* اوصاندریجی || Conversation fatigante علیت محاورهٔ موجبة الثقلت C'est un homme bien fatigant گوانجان آدمدر ـ ثقیل النفس بر آدمدر ـ ثقیل بر آدمدر Des discours fatigants اقوال معجزه ـ اقوال ثقلت آمیز

FATIGUE. Effet d'un travail pénible *A.* تعب pl. متاعب ـ مشقة pl. مشاق *P.* رنج *T.* زحمت ـ یورغونلق || Les fatigues du chemin یول یورغونلغی ـ مشاق طریق Les fatigues de la guerre مقاسات تعب ومشقت Endurer la fatigue مشاق سفریه تحمل تعب وزحمت Souffrir, supporter la fatigue ایتمک مشاق ـ مشاق ومتاعبه آلشق Se faire à la fatigue ایتمک Une longue contention ومتاعب ایله تألف واعتیاد ایتمک

d'esprit est d'une grande fatigue ذهنک طول توغل واشتغالی اشتغال مدید موجب اتعاب ـ غایت اتعابی مستلزمدر ـ On dit, qu'un homme est homme de fatigue, pour dire, qu'il est capable de résister à la fatigue *A.* متحمل المشقة *P.* جفاکش *T.* زحمته طیانقلو

Il signifie aussi, lassitude causée par le travail *A.* عیّ ـ کلال *P.* درماندگی ـ بیتابی *T.* درمانسزلق || Il est malade, il n'en peut plus de fatigue خسته اولوب درمانسزلقدن هیچ بر شیئه مجال واقتداری قالمامشدر

FATIGUER. Donner de la fatigue *A.* اتعاب ـ ایراث العیّ والکلال *P.* بیتاب کردن ـ در مانده ساختن *T.* اورمق ـ یورمق || Fatiguer l'ennemi دشمنی ـ اعدایی اتعاب ایتمک La lecture fatigue la vue کثرت قرائت اتعاب باصره یه سبب وعلت اولور Vous me fatiguez les oreilles avec vos contes نقل ـ کثرت حکایاتک اتعاب سامعه یی موجب اولور ایتدیککک حکایه لر ایله تخدیش سامعه ایدرسک Se fatiguer trop بغایت دوچار درماندگی وکلال اولمق

Il signifie figur. Importuner *A.* تعجیز ـ تعذیب ـ تصدیع *P.* بیزار ساختن ـ سر درد دادن *T.* باش آغرتمق ـ بزدرمک || Il fatigue tout le monde du récit de ses aventures سرگذشتلرینی باشنه کلان ماجرالری نقل وحکایه ایله عالمی تعجیز ایدر Il fatigue ses juges par des sollicitations continuelles نقل ایله خلقی تعجیز ایدر لا ینقطع فرصل ایلدیکی استدعالر متصل واحدیث ایله سر حکامی تصدیعدن خالی دکلدر در میان ایلدیکی استدعالر ایله دعواسنی رؤیت ایدن Il me fatigue par ses visites حکامی تعجیز ایدر بنی زیارتلر ایله بزدرز ـ تعجیز ایدر

FATIGUÉ. *A.* عیّ pl. اعیا ـ متعب *P.* تعبناک ـ بیتاب ـ درمانده *T.* یورغون ـ یورلمش

FATRAS. Amas de choses inutiles *A.* خروش pl. احفاش *P.* مرده ـ خرده *T.* خرت مرت || Un fatras de livres, de papiers خرت مرت کتابلر وکاغدلر ـ خروش کتب واوراق

Figur. || Un fatras de paroles *A.* ترهات *P.* درزه *T.* خاطیات || Ce livre est plein de fatras بو کتاب ترهات ایله مملو بر کتابدر

FATUAIRE. Terme d'antiquité. Celui qui, paraissant inspiré, annonçait les choses futures *A.* مجذوب pl. مجذوبین

FATUITÉ. Le vice du fat *A.* حماقة بالزهو *P.* پندار گولنی *T.* آمیز بکنمه اوغوزلق ایله کندوینی || N'admirez-vous pas

la fatuité de cet homme? فلان كمسنه‌نك مجبول اولديغى
استغراب دكلميدر – مواقت زهو آميز محل – Il se dit aussi
d'un discours impertinent que quelqu'un tient à son avantage *A.*
فخرية *P.* خود ستايى *T.* لاف سوز بيوك || Il a dit une
grande fatuité غايت بيوك – بر فخرية عظيمه سويلدى
بر سوز سويلدى

FATUM. Mot latin qui signifie, destin *A.* قدر *P.* سرنوشت
T. ازلدن يازيلو

FAUBOURG. La partie d'une ville qui est au-delà de ses
portes et de son enceinte *A.* محلات الخارج – ربض – دسكرة
السور *P.* پيرامن شهر *T.* واروش || On a enfermé les fau-
bourgs dans la ville واروشى شهرك ايچنه المشلر در

FAUCHAGE. L'action de faucher *A.* حصاد – جزت – جزاز
اوت بچمى *T.* درو گياه *P.* حصاد العشب – الحشيش
|| Payer tant pour le fauchage des prés چايرلرك اوتنى
ويرمك حصاد ايچون شو قدر اجرت Choisir un temps
propre pour le fauchage جزازه مناسب بر وقت انتخاب
ايتمك

FAUCHAISON. Temps où l'on fauche les prés *A.* موسم الجزاز
موسم الحصاد الحشيش – موسم الجزاز العشب – *P.* هنگام
درو گياه *T.* اوت بچمى وقتى

FAUCHE. V. Fauchaison || La fauche approche موسم جزاز
تقرب ايدر – Il se dit aussi du produit du fauchage *A.* حصيدة
الحشيش – محصول الحشيش *P.* حاصل گياه *T.* اوت
محصولى

FAUCHER. Couper l'herbe des prés avec la faux *A.* جز –
حش – اجتزاز – تحصيد الحشيش *P.* گياه درويدن *T.*
اوت بچمك – Il se dit aussi de l'avène, de l'orge *A.* حصاد
تحصيد – احتصاد *P.* درويدن *T.* بچمك – Figur. Détruire
|| La mort fauche tout اجل مسمّا موجب افناى كافة محصد
دهروزمان محصد فناى كافة الاشيا در Le temps fauche tout
الاشيا در

Fauché. *A.* مجزوز – محصود *P.* درويده *T.* بچلمش

FAUCHET. Espèce de râteau qui sert à amasser l'herbe fau-
chée, et à séparer la paille battue d'avec le blé *A.* مذرة *P.*
شانه‌هيد – سگو – هيده – ميزه *T.* يبا

FAUCHEUR. L'ouvrier qui fauche *A.* حصّاد *P.* دروزن *T.*
اوراقچى

FAUCILLE. Instrument dont on se sert pour scier les blés *A.*
محصد – مخصال – مخلب – منجل *P.* داس *T.* اوراق || Il
est temps de mettre la faucille dans la moisson اكينه اوراق
وقتيدر اوره‌جق Les moissonneurs ont déjà la faucille à la
main اوراقچيلر هنوز اوراغه ياپشديلر

FAUCILLON. Petite faucille dont on se sert pour couper des brous-
sailles *A.* مشذب – مقضب *P.* داسغاله – داسگاله *T.* دهره

FAUCON. Oiseau de proie *A.* شاهين pl. شواهين *P.* شاهين
شهباز – *T.* شاهين || Faucon hagard شاهين وحشى

FAUCONNEAU. Petite pièce d'artillerie *T.* شاهى طوب || Balle
de fauconneau شاهى طوب گلّه‌سى

FAUCONNERIE. L'art de dresser toutes sortes d'oiseaux de
proie *A.* فن التضرية الطيور الصيد – فن التعليم الصقور
P. فن آموختن مرغ شكارى – فن پرورش شكرد *T.* طوغانجيلق
اوجى قوشى تربيه‌سى صنعتى – صنعتى || Entendre bien
la fauconnerie طوغانجيلقدن – فن تعليم صقوره اشنا اولمق
آگلامق

Il signifie aussi, le lieu où sont les oiseaux de proie *A.* دار
الصقور *P.* باز خانه *T.* طوغان وچاقر يرى

FAUCONNIER. Celui qui dresse les oiseaux de proie, et qui
les fait voler *A.* معلم الصقور *P.* پرورندهٔ – آموزندهٔ مرغ شكارى
شكرد *T.* اوجى – قوشلرى اوكرديجى – On appelle Grand fau-
connier, l'officier qui a autorité sur tous les fauconniers *A.*
رئيس الصيادين بالصقور – رئيس المتصقرين *P.* مير شكار –
بازدار – بازيار *T.* چاقرجى باشى – طوغانجى باشى

FAUCONNIÈRE. Espèce de gibecière, dont les fauconniers se
servent pour porter les menues hardes dont ils ont besoin *A.*
عيبة الصياد *P.* دول شكارى *T.* آوجى چانطه‌سى – Il se dit
aussi de toutes sortes de gibecières que l'on met à l'arçon de
la selle, pour porter de menues hardes *A.* خرج *P.* تنكيسه –
هكبه *T.* خرجين

FAUFILER. Faire une fausse couture à longs points, et en
attendant qu'on en fasse une autre à demeure *A.* ملّ *P.*
عاريتى دوختن *T.* ايلمك – ايلمه اولدرق چاتمق || On
n'a fait que faufiler cet habit pour l'essayer بو ثوبك مجرد بچمنى
تجربه ايچون ايلمه اولدرق چاتدرديلر

Faufilé. *A.* مملول *P.* عاريتى دوخته *T.* ايلنمش – ايلمه
اولدرق چاتلمش

FAUSSAIRE. Celui qui altère les actes, ou qui en fait de faux
A. مصنّع السندات الموضوعة ـ مصنّع الوثايق المزوّرة *P.*
ساخته سند دوزيجى *T.* ساخته‌كار سندات || Il est reconnu
pour faussaire سندات مزوّره مصنّعى اولمق اوزره معروفدر

FAUSSE-BRAIE. Terme de fortification. Seconde enceinte terrassée comme la première *A.* سور مثنّا *P.* سور دوميـن *T.*
چفته سور

FAUSSEMENT. Contre la vérité *A.* كاذبًا ـ لا عن اصلٍ ـ
بدروغ ـ دروغكارانـه *P.* لا عن حقيقةٍ ـ بالكذب والافترا
وبهتان *T.* يلانـدن ـ اصلى يوقدن || Il avance faussement
une telle chose فلان شيئى كاذبًا بسط وايراد ايدر Être accusé faussement بالافترا اتهام اولنمق

FAUSSER. Faire plier, faire courber un corps solide *A.* اثنا ـ
قليـج *P.* احنا *T.* خميـدن *T.* بوكمـك || Fausser une lame
ناملوسنى بوكمك ـ Fausser une cuirasse. L'enfoncer sans la
percer tout-à-fait *A.* تهزيـم الدرع *P.* جوشنـرا فرسودن *T.*
زرهـى ازمـك ـ Fausser une serrure. En gâter les ressorts
par quelque effort *A.* نقض القفل ـ اخلال القفل *P.* فلخمرا
گزابيـدن *T.* كليدى بوزمق

Fausser, signifie aussi, enfreindre, violer *A.* خلف ـ اخلاف
نا درستى ـ بيوفايى نمودن *P.* عدم الوفا ـ اخفار ـ نقض ـ
خلف عهد *T.* بوزمق || Fausser sa foi بجا نياوردن ـ نمودن
عهدى ـ عهده وفا ايتمامك ـ نقض عهد ايتمك ـ ايتمك
وعدينه وفا ـ اخلاف وعد ايتمك Fausser sa parole بوزمق
اخلاف سوزنده طورمامق ـ ايتمامك Fausser son serment
ـ يميننده ارتكاب نقض وخلف ايتمك ـ يمين ايتمك
حنث يمين ايتمك ـ احناث يمين ايتمك ـ يميننى بوزمق

Se fausser, signifie en termes de guerre, ne former plus une
ligne droite *A.* تخلّف *P.* نا راستى نمودن *T.* طوغربلقدن
چيقمق || Quand les rangs viennent à se fausser, le sergent
les redresse صفوف عسكريّه‌نك ترتيبنده بر كونه تخلّف
ظهور ايلدكده بلوك چاوشى يرلو يرلرينه تنظيم ايدرر

FAUSSETÉ. Qualité d'une chose fausse *A.* عدم الصحّة *P.* نا
راستى ـ نا درستى *T.* خلاف || La fausseté des allégations
عدم صحّتى du compte حسابك عدم سرد اولنان روايانك عدم صحّتى
صحّتى Fausseté d'écriture, de date خطّك وتاريخك عدم صحّتى
C'est une fausseté manifeste عدم صحّتى ظاهر وآشكار بر كيفيّتدر
La fausseté de cette nouvelle a été خلاف بيّن وآشكار در ـ
reconnue بو خبرك عدم صحّتى معلوم وعيان اولمشدر ـ
بو خبر خلاف محض اولديغى رسيدهٔ درجهٔ تحقيق اولمشدر

Il signifie aussi, chose fausse *A.* كذب ـ اكذوبة pl. اكاذيب
ارجوفة pl. اراجيف *P.* دروغ *T.* يلان || Il m'a dit une
fausseté بو يلاندر C'est une fausseté بكا بر كذب سويلمشدر
Accusé de fausseté اسناد ـ تهمت كذب ايله اتهام اولنمش
Une histoire pleine de faussetés اكاذيبدن عبارت بر اولنمش
حكايه Débiter, répandre des faussetés sur le compte de quelqu'un نشر ـ بر كمسنه‌نك حقنه نشر اكاذيب ايتمك
اراجيف ايتمك

Et duplicité, hypocrisie, malignité cachée *A.* غلّ ـ غشّ ـ حيلة
P. دغل *T.* ساختلك || On a reconnu une grande fausseté
dans cet homme-là, dans son procédé بو آدمده وايتديكى عمل
وحركتده حيلهٔ عظيمه اولديغى تحقيق اولنمشدر Il a beaucoup de fausseté dans le coeur درونـنده كلّى غلّ وغشّ
dans l'esprit ضميرنده غل وغشّ مرتبهٔ افراطده در وار در

FAUTE. Manquement contre le devoir *A.* خطاء ـ خطيّة pl.
خطايا ـ قباحت ـ تهمت pl. قبايح *P.* بزه ـ گناه *T.* اكسكلك
تقصيرات ـ || Faute légère قباحت خفيفه rémissible قابل
عفو قبول ايده‌جك قباحت pardonnable مسامحه اولان خطا
Commettre une faute ارتكاب قباحت ايتمك Grande faute
تهمت گران قباحت كبيره ـ قباحت غليظه Lourde faute
Dieu lui pardonne ses fautes الله تعالى قبايح وخطاياسنى
عفو ايليه Rejeter la faute sur un autre قباحتى آخرك اوزرينه
حمل والقا ايتمك Il ne lui en faut pas imputer, attribuer
la faute قباحت فلانك اوزرينه عزو وحمل اولنملو دكلدر
À qui la faute? قباحت كيمده در Tomber en faute تهمته
اول تهمته على گرفتار اولمق Retomber dans la même faute
اعادهٔ قباحت ايتمك ـ التكرار گرفتار اولمق Faute sur
faute گناه بر بالاى گناه

Et manquement contre les règles de quelque art *A.* لحن ـ
غلط pl. غلطات ـ خطاء *P.* لخشش *T.* قصور ـ ياكلش || Faire
une faute de Grammaire قواعد نحويّه‌ده لحن ايتمك d'orthographe قواعد املاده لحن وخطا ايتمك de style سبك
وانشاده لحن وغلط ايتمك Faire une faute contre le goût
حسن طبيعت خصوصنده بر قصور ايتمك contre la politesse, contre la bienséance قاعدهٔ حسن آدابه منافى بر كونه
بر كونه خطا ايتمك ـ قصور ايتمك

FAUTE. Action, omission, manière d'agir qui, loin de concourir au succès d'une chose, le retarde ou l'empêche *A.* سهو pl. سهوات ـ خطاء *T.* باکلمه ـ باکلشلق ‖ Il a fait des fautes comme tous les généraux, mais elles ont été cachées sous le nombre de ses grandes actions فلان جنرال سائر بالجمله جنراللرك گرفتار اوله کلدکلری سهوات وخطالردن سالم دکل ایسه دخی نظهر اولدیغی مآثر جلیله ایتدیکی سهولرك سترینه بادی اولمشدر Vous avez fait une grande faute dans la conduite de cette affaire بو مصلحتك اداره سنده بر سهو عظیم ایلدك

Et action ou omission faite mal à propos, soit par ignorance, ou par impéritie, ou par négligence *A.* هفوة pl. هفوات ـ زلّة pl. زلّات ـ سقطة pl. سقطات *P.* لخشش *T.* قصور ‖ C'est une faute de ne pas apporter dans une affaire tout le soin et la diligence qu'on devait بر مصلحتده اقتضا ایدن اهتمام وسرعتی ایتمامك هفوة محضدر

FAUTE. Manque, disette *A.* قلّت ـ معدومیّت ـ فقدان *P.* کمبودی ـ کمی ـ نا بودی *T.* قیتلق ـ آزلق ـ یوقلق ‖ On craignait d'avoir faute de soldats, de matelots عسکر وملّاح نفراتی فقداننندن خوف اولنور ایدی On eut faute de blé فقدان ذخیره قلّتنه اوغرادیلر ـ دخیره یه دوچار اولمشلر در Faute d'argent اقچه ـ اقچه قلّتی ـ معدومیّت نقود ـ فقدان نقود ـ یوقلغی ـ Dans ce sens, il s'emploie aussi adverbialement *A.* من جهة الفقدان ـ لانعدام ـ لعدم *P.* از بهر نا بودی *T.* یوقلقدن اوتری ‖ Il n'a pu avoir cette charge, faute d'argent اقچه نك یوقلغندن اوتری فلان منصبی تحصیل ایده مدی Il est mort faute d'alimens انعدام غدایه بناءً هلاك اولدی faute de secours انعدام اعانته مبنی وفات ایلدی À faute de lui rendre foi et hommage, il fera saisir le fief واجب الادا اولان رسوم صداقت وعبودیّتك عدم ایفاسی تقدیرنده فلانك یدنده اولان مالکانه یی عهده سندن رفع ایتدره جکدر

SANS FAUTE. Immanquablement, sans faillir *A.* بلا تخلّف ـ من غیر تخلّف ـ لا بدّ ـ علی ایّ حال ـ البتّ *P.* بهرحال *T.* شبهه سز ـ البتّ ‖ J'y serai demain sans faute یارنکی کون علی ایّ حال اول طرفده بولنه جغم

FAUTEUIL. Grande chaise à dos et à bras *A.* کرسیّ pl. کراسي *P.* vul. صندلی *T.* قوللو صندلیّه ‖ Fauteuil de velours قطیفه قاپلو بر قطعه قوللو صندلیّه On lui présenta un fauteuil فلانه بر قطعه صندلیّه عرض اولندی

FAUTEUR. Celui qui favorise un parti. Il ne se dit qu'en mauvaise part *A.* عاون pl. اعوان pl. عونة *P.* هوادار *T.* هوادار ‖ Fauteur d'hérétiques اهل رفض وبدعتك عونه وهوادارلرندن de rebelles عاون عصات بری On l'a condamné lui, ses fauteurs et adhérents کندوسی وبالجمله اعوان وهواداران ورفقا ودمسازانی علیهنه حکم جریان ایلدی

FAUTIF. Sujet à faillir, à manquer *A.* ساهی ـ خاطی *P.* لخششکار *T.* یاکلور ـ اکسکلو ‖ Cet auteur est fautif dans ses citations بو مؤلّف سرد ایلدیکی اشهاداتده خاطیدر La mémoire des vieillards est fautive مسنّ وسالخورده اولنلرك قوّت حافظه سی خاطیدر ـ ساهیدر ـ Il signifie aussi, plein de fautes *A.* کثیر الخطا ـ وفیر الغلط *P.* پر خطا *T.* یاکلشی چوق ‖ La table du livre est fautive فهرست کثیر الخطا Impression fautive طبع کتاب پر خطا وغلطدر

FAUVE. Qui tire sur le roux *A.* اصهب *P.* سرخچهرده *T.* قمرال ‖ Poil fauve شعر اصهب ـ قمرال صاچ ـ Bêtes fauves. Les cerfs, chevreuils, etc. *A.* حیوانات صفرة ـ صفرة *P.* جانوران زرد فام *T.* کیچی قسمی

FAUVETTE. Petit oiseau, qui chante agréablement *A.* صعف *T.* اوتلکن قوشی ـ بوقلیجه بلبل

FAUX. Instrument dont on se sert pour couper l'herbe des prés *A.* محشة *P.* خاجسوك ـ خاجوك *T.* اوت بیچه جك ‖ Emmancher une faux تقبیض محشه ـ اوت بیچه جك اوراغه صاب کچورمك

FAUX. Qui n'est pas véritable *A.* کذب ـ کاذب ـ غیر صحیح ـ بی اساس ـ بی اصل ـ خلاف واقع *P.* زور ـ دروغ ـ نا راست *T.* خلاف ـ یلاین ـ اصلی یوق ‖ Cela est faux کذبدر ـ بو ماده خلاف واقعدر Il n'y a rien de plus faux بوندن زیاده کذب صریح اولمز Fausse nouvelle خبر کاذب ـ خبر غیر صحیح ـ بر خبر مقوله سی اراجیف Faux avis افادات ـ خلاف انهالر آرای غیر صحیحه De faux rapports مذهب باطل ـ مذهب غیر صحیح Fausse doctrine کاذبه Faux serment یلان یمین ـ یمین غموس ـ قسم کاذب Fausse histoire حکایهٔ بی اصل ـ حکایهٔ موضوعه ـ حکایهٔ کاذبه Fausse allégation بر افاده ـ خلاف واقع بر تقریر Fausse idée فکر کاذب معنای باطل ـ غیر صحیح Faux bruit شیوعات ـ شیوع کاذب

اصل واساسی یوق تواتر-کاذبه قبیلندن Faux argument
لازمهٔ Fausse conséquence دلیل باطل - دلیل غیر صحیح
شاهد - بیّنهٔ کاذب Faux témoin لازمهٔ باطله - غیر صحیحه
شهادت - شهادت کاذبه Faux témoignage یلان شاهدی - زور
-On ap پیغمبرّ کاذب Faux prophète یلان شاهدلکی - مزوّره
pelle Faux emploi, l'emploi d'une somme portée en dépense,
quoique la dépense n'en ait pas été faite *A.* مصرف کاذب
pl. مصروفات کاذبة *P.* هزینهٔ بی اصل *T.* اصلی یوقدن
On dit, Un faux exposé; et en termes de - مصرف اساسیسی
Pratique, un faux donné à entendre contre la vérité, pour dire,
une chose exposée contre la vérité *A.* انهاء غیر واقع *P.* انهای
نا راست *T.* یلان خبر ویرمه - خلاف انها

Et qui est supposé, ou altéré contre la bonne foi *A.* کاذب
مزوّر - موضوع *P.* ساخته *T.* دوزمه - یاپمه - اویدرمه ||
Faux contrat ساخته مقاوله سندی Fausse promesse وعد کاذب
Fausse obligation ساخته تمسّک - تمسّک کاذب Pièce d'éc-
riture fausse اویدرمه یازو - خط موضوع ایله محرّر ورقه
حوالهٔ موضوعه Fausse assignation ایله یازلمش بر قطعه کاغد
کاذبه - Faux acte سند مزوّر - حجّت مزوّره Fausse quittance
ساخته وصیّتنامه Faux testament ساخته ابرا سندی Faux
seing تاریخ کاذب Fausse date ساخته امضا - امضای کاذب
مادّهٔ کاذبه - مادّهٔ موضوعه Faux article ساخته تاریخ - Faux
ordre بوکا ساخته فرمان Il prétend cela à faux titre ساخته
Fausse کاذبه - اوزان مزوّره Faux poids سند ایله ادّعا ایدر
monnaie *A.* درهم مزیّف - زیف *P.* درهم دغل - نبهره *P.*
vul. قلب پول *T.* ساخته سکّه - قلب اقچه Faux monnoyeur
A. مزیّف *P.* قلبزن - دغلزن *T.* قلبزان

Il signifie aussi, qui est feint et contrefait *A.* عملی - جعلی
P. ساخته *T.* عاریتی - تقلید - یاپمه || Faux cheveux شعر
لحیهٔ عملیّه عاریتی صاچ - یاپمه صاچ - عملی Fausse barbe
- سنّ جعلی ساخته صقال - عملی صقال Fausse dent
الماس Fausse fenêtre ساخته پنجره Diamant faux یاپمه دیش
ذهب عملی تقلید الماس - ساخته الماس - عملی Or faux
- صلاح ساخته - صلاح کاذب Fausse vertu ساخته آلتون -
ساخته تصنّع وریادن عبارت صلاح ظاهری Fausse humilité
بر کونه فروتنی ومسکنت

Il se dit aussi des choses qui ne sont pas telles qu'elles doi-
vent être *A.* ظاهری *P.* بی اصل وحقیقت *T.* اصلی یوق

|| Faux brave متجلّد - متشجّع - بهادر ظاهری Fausse élo-
quence فصاحت بی اصل وحقیقت - فصاحت ظاهریّه
- On dit dans ce sens, Fausse démarche *A.* حرکت مخطئة
P. کار نا صواب *T.* یاکلش طاورانمه - Et fausse honte, pour
dire, une honte qui n'est pas fondée en raison *A.* حیاء بلا
موجب *P.* حجاب نابمحل *T.* مناسبتسز اوتانمه

On appelle figur. Faux brillant, des pensées qui ont quelque
éclat, et qui n'ont ni justesse ni solidité *A.* مموّه - مزخرف *P.*
فروغ بی اصل *T.* یالدزلمه || Tout cet ouvrage est plein de
faux brillans بو تألیف بستون کلمات مزخرفه‌دن عبارتدر
یالدزلمه سوزلردن عبارتدر -

Il se prend aussi pour Infidèle *A.* ظاهری - غیر حقیقی *P.*
برادر - اخ ظاهری || Faux frère ظاهرده‌کی *T.* ظاهر فریب
صدیق *A.* Faux ami ظاهرده قرنداشلق کوسترن - ظاهری
ظاهرده *T.* دشمن دوستنما - دوست ظاهری *P.* العین
On dit d'un homme qui, dans le dessein - دوستلق کوسترن
de tromper, affecte de bons sentimens, que c'est un homme faux
A. مکّار - مرایی *P.* دغلکار - دغلباز - ریاکار *T.* قلب آدم

Il se dit aussi en divers autres sens, selon les substantifs avec
lesquels il se joint. Ainsi on dit, Fausse couche *A.* اسقاط
الجنین *P.* انداخت افگانه - زایش نا بهنگام *T.* جوجوق
دوشورمه Fausse pleurésie *A.* ذات الجنب کاذب Faux four-
reau. Un fourreau dont on couvre le vrai fourreau d'une épée
A. جربان السیف *P.* درج نیام شمشیر *T.* قلیج قینی قبوری
Faux frais. Toutes les petites dépenses outre les principales *A.*
اوفاق تفک *T.* پراکنده مصروفات *P.* مصارف متفرّقة
مصرفلر Faux jour. Une lueur qui ne tombe sur les objets que
par un endroit qui est pratiqué exprès pour cela *A.* ضیاء الکوّة
P. پرتو روشندان *T.* باجه آیدنلغی Fausse porte. Une petite
porte par laquelle on ne passe pas ordinairement *A.* باب صغیر
P. آرد قپو - کوچک قپو *T.* پالگانه Fausse attaque *A.* حملة
بالمواضعة - حملة کاذبة *P.* ساخته *T.* سورن یورویش یلاندن
Fausse alarme. Une alarme donnée pour inquiéter les ennemis
A. توهیل عدیم الاساس *P.* آلیز *T.* اورکنتیلک Et figur.
Une frayeur sans fondement *A.* فزع عدیم - فزع ما لا یعنی
الاساس *P.* هراس بیهوده *T.* عبث یره بلکلمه Faux pas
A. خطوة زالجة *P.* گام لغزشناک *T.* قایدره‌جق ادیم

Faux, s'emploie aussi substantivement *A.* باطل - کذب *P.*

كذب T. يلان ‖ Discerner le vrai d'avec le faux دروغ
حق وباطل بيننى - وحقيقتك بيننى فرق ايتمك
On dit en termes de Pratique, Crime de faux, تمييز ايتمك -
pour dire, le crime de celui qui altère une pièce, qui dépose
faux A. تهمة التزوير - Et arguer une pièce de faux, pour
dire, soutenir qu'une pièce produite au procès est fausse ابراز
ابراز اولنان ورقه كاذب - اولنان ورقه‌يى تكذيب ايتمك
اولديغنى ادعا ايتمك

Il s'emploie aussi adverbialement A. كاذباً - من غير صحة
يلاندن T. دروغانه - ناراستكارانه - بناراستى P. بخلاف الواقع -
من غير صحة سرد دليل ‖ Raisonner faux ياكلش اولەرق -
خلاف واقع Exposer faux سرد دليل كاذب ايتمك - ايتمك
لا عن حق - كاذباً يمين ايتمك Jurer faux اقهل ايتمك
من غير - كاذباً وضع تاريخ ايتمك Dates faux يمين ايتمك
- لا عن اصل - بغير حق Injustement A. à faux ‖ صحتە
‖ يلاندن - اصلى يوقدن T. دروغكارانه - بينوجه P. بالافترا
بغير حق اسناد تهمت - بالافترا اتهام اولنمش Accusé à faux
On dit, qu'une poutre, qu'une pierre dans un bâ- بينوجه - اولنمش
timent porte à faux, pour dire, qu'elle ne porte pas à plomb
sur ce qui la doit soutenir بو طاش يا بو ديرك بوشده در
Et figur. qu'un raisonnement porte à faux, pour بوشده طورر -
dire, qu'il est fondé sur une chose qu'on suppose vraie, et qui
ne l'est pas A. واهى P. بى اساس T. بوش - تملسز ‖ Vous
croyez que ce raisonnement est solide, mais il porte à faux بو
دليلى قوى ظن ايدرسك انجق واهى وبى اساسدر
On dit, Aller à faux en quelque endroit, pour dire, manquer
d'y trouver ce qu'on cherche T. بر محله عبث يره وارمق -
‖ Si vous y allez à cette heure-là, vous le بيهوده وارمق
trouverez, ne craignez point d'y aller à faux فلان كمسنه‌يه فلان
ساعتده وارسه‌كز ملاقات اولنه‌جقدر درکار در عبث يره
كيده‌جكم ديو وسوسه ايتمه

FAUX-FUYANT. Endroit écarté par où l'on peut s'en aller
sans être vu A. معدل - محيص - مهرب P. ره دزديده T.
اوغرين يول - قچامق يول

Figur. Une défaite, une échappatoire A. عذر كاذب - عذر
اصلى يوقدن بر عذر T. بهانه‌ء بى اصل P. عذر واهى - باطل

FAUX-SAUNAGE. V. Saunage.

FAUX-SEMBLANT. Apparence trompeuse A. ظاهر كاذب P.
ظاهر فريبنده T. صورت كوسترش - اصلى يوقدن

FAVEUR. Grâce, bienfait, marque de bienveillance A. لطف
pl. الطاف - نعمت pl. نعم - مكرمت pl. مكارم - كرم P.
نعمت T. لطفكارى - ايولك ‖ Grande faveur نيكسازى -
خارق extraordinaire نعمت باهره لطف عظيم signalée - جليله
نعمت غريبه singulière عادة بر لطف Faites-moi la
faveur de... فلان مادّه‌يه دائر لطف وكرم ايله. وكرم
Combler de faveurs صنوف الطاف ومكارم ايچنده مستغرق ايتمك -
Recevoir une كاس اميدينى لبريز الطاف فراوان ايتمك
faveur بر نوع لطف ونعمته مظهر اولمق ‖ Il tient à faveur
que vous veniez loger chez lui خانه‌سنده اقامتكزى محض
C'est une faveur que je n'oublierai لطف ونعمت عد ايدر
jamais ابدى فراموش ايده‌ميه‌جكم بر لطف ونعمت عظيمه
الى آخر العمر لوح خاطردن امحاسى ممكن اولميه‌جق - در
Ce sont des faveurs du Ciel بر نعمت جليله در بو مقوله شيلر
الطاف سماويه - الطاف الهيه‌دن معدود حالاتدندر
مقوله‌سى شيلردندر

Il se dit aussi de la bienveillance du public, d'un prince,
d'un seigneur A. حسن التوجه - محاسن التوجهات - حسن
ظنون حسنة pl. حسن الظن - محاسن الانظار pl. حسن النظر
P. نگاه التفات T. سوكوليلك ‖ Gagner la faveur du Prince
Briguer la faveur حسن توجه شاهانه‌يى تحصيل ايتمك
du peuple حسن ظن ناسك تحصيلنه سعى ايتمك La fa-
veur des grands est fort inconstante كبارك حسن نظرنده
Il se dit aussi, du crédit qu'on a au- ثبات ودوام يوقدر -
près d'un prince A. نظر الالتفات - منظوريت - مكانت -
نزد ‖ Sa faveur est grande auprès du prince حسن الاعتبار -
مظهر Sa faveur diminue پادشاهيده مكانتى درجهٔ كمالده‌در
Sa faveur aug- اولديغى نظر التفات يوماً فيوماً تنزلده‌در
mente tous les jours مظهر اولديغى حسن نظر واعتبار كل يوم ترقى
مكانت واعتبارى روز بروز مترقى ومزداد - بولنقده در
Il est en faveur حسن نظرده در Du temps de اولنقده در
sa faveur منظوريتى زماننده - On dit, Prendre faveur,
pour dire, s'accréditer A. كسب الاعتبار P. اعتبار پذيرفتن
T. اعتبار بولمق ‖ Cette marchandise, cette opinion, ce livre
prend faveur بو متاع وبو رأى وبو كتاب كسب اعتبار
ايتمكده در

FAVORABLE. Propice, avantageux A. موافق - مساعد P.

همساز - ياوز *T.* اويغون - يارديجى || Soyez-moi favorable
جميع ناس Tout le monde lui est favorable بكا مساعد اول
بخت مساعد Avoir la fortune favorable فلانه همساز وموافقدر
فلكك مساعدەسنه - ياورئ بخت ايله كامروا اولمق - اولمق
موافق دلخواه بر Avoir une audience favorable مظهر اولمق
ملاقاته مظهريت Avoir un temps favo- ايله كامياب اولمق
rable ريح مساعد Vent favorable همسازئ وقته راست كلمك
فال موافق Auspices favorables اويغون هوا - باد موافق -
فرصت مساعد - فرصت موافق ومناسب Occasion favorable
Événement favorable واقعهٔ موافق الانجام - حادثهٔ موافقه

Et qui offre des motifs de faveur, d'indulgence *A.* مستحق
مسامحه *T.* شايان اغماض *P.* لايق للاغماض - على المسامحة
|| C'est un fils qui a tué un homme en voulant défendre كزكلو
son père, le cas est favorable پدرينكك جاننى محافظه نيتيله
بر آدم قتل ايتمشدر بو حالتده شايان اغماض ومسامحه
Sa cause est toute favorable دعواسى من كل الوجوه در
شايان تسامح واغماضدر

FAVORABLEMENT. D'une manière favorable *A.* باللطف -
T. بخوشى - دلنوازانه - نوازشكارانه *P.* بالحسن - بالالتفات
|| Ils vous ont traité favorablement سكا لطف خوشلق ايله
حقكده ايفاى لازمهٔ لطف واكرام اولندرق - ايله معامله اولندى
On l'a حقكده معاملهٔ بالمجامله سزا قلندى - معامله اولندى
écouté favorablement كلامنه حوالهٔ سمع التفات اولندى -
كلامى سمع لطف ايله استماع اولندى Interpréter favora-
blement quelque chose فلان شيئه لطف صورتيله معنا ويرمك
Juger favorablement de quelqu'un بر كمسنه نك حقنده حسن
لطفاً وخيراً - ايله حكم ايتمك

FAVORI. Qui plaît plus que toute autre chose du même genre
A. اعزّ - احبّ - مرغوب *P.* دلپسند *T.* زياده سوكولى || Il
se sert toujours de ce mot-là, c'est son mot favori فلان لفظ
اعزّ واحبّى اولان الفاظدن اولمغله دائما ورد زبانيدر Ho-
race est son livre favori فلانك عندنده فلان شاعرك ديوانى
L'ironie était la figure favo- اعزّ ومرغوب اولان تأليفاتندندر
rite de Socrate استهزا صورتى حكيم سقراطك بغايت
Il aime le bleu, c'est sa couleur favorite مرغوبى ايدى الوان
ايچنده مرغوبى اولان لون ماويدر

FAVORI. Celui qui tient le premier rang dans la faveur du
prince *A.* مقرّب خاصّ - ندما pl. نديم - قرنا pl. قرين pl.
پادشاه يقينى *T.* نزديكترين پادشاهى *P.* مقرّبين خاصّة
پادشاهك مقرّبى || Le favori d'un roi پادشاه سوكوليسى -
عاقل ودانا بر مقرّب خاصّ Un sage favori خاصّى Les
favoris du roi پادشاهك ندما وقرناسى

FAVORISER. Traiter favorablement *A.* التفات - اظهار
روى التفات نمودن *P.* اظهار المراعاة - مراعاة - الالتفات
مرعىّ الخاطر - التفاتلو طوتمق *T.* سزاوار التفات داشتن -
جانب پادشاهيدن مظهر Il est favorisé du prince || اولمق
نزد شاهانهده مرعىّ - مظهر التفات شاهانه در - التفاتندر
الخاطر در

Et aider, appuyer de son crédit *A.* همّت - اعانت *P.*
ياوردم ايتمك *T.* دستيارى كردن - ياورى نمودن || Il m'a
favorisé en tout ce qu'il a pu الندن كلديكى مادّهلرك
جملهسنده بكا همّت ايلدى Un bon juge ne favorise jamais
une partie au préjudice de l'autre بر حاكم عادل طرفين
مخاصمينك بريسنه غدر وديكرينه اعانت ايتمز Il favo-
rise l'opinion du parti le plus fort غالب طرفك رأينه اعانت
- Il se dit aussi de tout ce qui est conforme à nos sou- ايدر
haits, et qui seconde nos désirs *A.* مساعدة - موافقة - اعانة
P. ياورى كردن - همسازى نمودن *T.* اويمق - اعانت
وقت وحال طرفمزه || Le temps nous a favorisés ايتمكك
Le vent nous a bien favorisés معين وياور اولدى ووزكار كزكى
Si le Ciel nous favorise فلكك بزه كبى بزه مساعده ايلدى
Tout favorise nos voeux هر شى مطلوب معين ومساعد اولسه
حصول آمالمزه موافق كلور - وآمالمزه مساعد در

FAVORIT. *A.* مظهر الهمّة - ملتفت *P.* همّت يافته - التفات
On dit, C'est un homme favorisé des dons - التفاتلو *T.* ديده
de la nature بر خلقتك مساعدهسنه مظهر اولمش بر مواهب
ذاتدر

FAYENCE. V. Faïence.

FÉBRICITANT. Qui a la fièvre *A.* محموم *P.* تب زده *T.*
|| Un homme fébricitant محموم بر آدم استمهلو

FÉBRIFUGE. Remède qui chasse la fièvre *A.* دافع الحمّا *P.*
تب كريز *T.* استمهيى كيدريجى || Un remède fébrifuge
دافع حمّا بر نوع نبات Plante fébrifuge دواء دافع الحمّا

FÉBRILE. Il se dit de tout ce qui a rapport à la fièvre *A.*
حموى *P.* تبى *T.* استمهيه متعلّق || Cause fébrile علّت
حمويّه Chaleur fébrile حرارت حمويّه Humeur fébrile خلط

استعملو خلط خموی

FÉCALE. Il ne se dit que dans cette phrase: Matière fécale, pour signifier, les gros excrémens de l'homme A. رجیع ـ غایط P. نجاست T. گوه

FÈCES. Lie, sédiment qui se dépose au fond d'une liqueur qui a fermenté A. عکر P. کنجاله T. پوصه ـ Et le depôt que font les liqueurs clarifiées A. راسب P. درد T. طورطی

FÉCOND. Qui produit beaucoup par voie de génération A. کثیر النتاج ـ کثیر البذارة ـ ولود P. بسیار زای T. چوق طوغرر || Les femmes de ce pays sont fécondes بو مملکتک زنانی کثیر النتاجدر Les poissons sont très-féconds بالق قسمی غایت ایله کثیر النتاجدر

Il signifie aussi, fertile, abondant A. خصیب ـ مخصب ـ کثیر ـ ثمیر ـ مبذور المحصولات ـ کثیر الانبات ـ مخصاب P. کثیر النما ـ کثیر الریعان ـ البرکة T. محصولدار بَرکتلو || Terre féconde ارض مخصبه ـ ارض ثمیرة کثیرة ـ بوللق ـ بوللق یر ـ المحصولات Source féconde, c'est celle qui donne de l'eau abondamment A. ینبوع کثیر الفیضان P. چشمسار T. پنیار زهندة ـ صویی کور پیکار ـ صویی بول پیکار On dit, La chaleur féconde, la lumière féconde du soleil شمسک حرارت کثیر النماسی وضیای کثیر الفیضانی ـ Et figur. Un esprit fécond ذهن ولود Un sujet fécond, une matière féconde برکتلو مادّه ـ مادّة کثیر الریعان ـ مادّة کثیر الاثمار

FÉCONDANT. Qui féconde A. موجب ـ نامی ـ رایع ـ ثامر P. نما افزا T. بَرکتلندریجی || Esprit fécondant ذهن نامی Matière fécondante مادّة رایعه La chaleur du soleil est le principe fécondant de la végétation شمسک حرارتی قوّت نابته نک مادّة اصلیّة مورثة الانماسیدر نباتاتک مایهٔ نماسیدر

FÉCONDATION. Action par laquelle une chose est rendue féconde A. بذارت ـ ذریّت P. مایهٔ زاییدگی T. طوغرمه || Les oeufs qui n'ont pas reçu la fécondation ne produisent rien مایه‌سی قبول بذارت ایتمامش یمورطه‌دن بر شیٔ ذریّتی اولمیان یمورطه‌دن برشیٔ حاصل اولمز ـ حاصل اولمز

FÉCONDER. Rendre fécond A. ایجاب ـ ایجاب الولوديّة ـ اراعة ـ ایداع الذريّة ـ البذارة P. بسیار زایی آوردن T. یمورطه‌یه ایجاب || Féconder un oeuf طوغشی برکتلندرمک Féconder des grains حبوباته ایداع بذارت بذارت ایتمک تارلایه اراعهٔ بذارت ایتمک Féconder un champ ایتمک La pluie a fécondé nos campagnes نزول باران صحرالره اراعهٔ بذارتی مستلزم اولمشدر

FÉCONDITÉ. Qualité par laquelle une chose est féconde A. ریعان النسل ـ کثرة الذريّة ـ کثرة البذارة ـ ولوديّت P. فزونی زایش T. طوغش بوللغی ـ برکت ـ طوغش برکتی حیواناتک کثرت بذارتی || La fécondité des animaux بوللق ـ ارضک La fécondité de la terre بهایمک ریعان نسلی ـ خصب وبرکتی ـ کثرت بذارتی Figur. || La fécondité de l'esprit ذهنک ولوديّتی d'un sujet, d'une matière بر مبحثک وبر مادّه‌نک قابلیّت ریعانی

FÉCULE. Sédiment qui se précipite au fond d'une liqueur qu'on a laissé reposer A. دردیّ ـ راسب P. درد T. جوکنتی

FÉCULENCE. Terme de Médecine. Le sédiment des urines A. راسب البول ـ راسب التفسرة P. درد شاشه T. سدک جوکنتیسی

FÉCULENT. Terme de Médecine. Il se dit des liqueurs chargées d'une lie, et qui n'ont pas la pureté qu'elles doivent avoir A. کدر ـ طاحل P. تیره T. بولانق

FÉDÉRATIF. Qui a rapport à une confédération, à une union de plusieurs États A. متضمّن المحالفة ـ متضمّن المکافلة ـ متضمّن التعاهد P. متضمّن همپیمانی T. بری برلریله مکافله ومحالفه‌یی مشتمل || Pacte fédératif عهدلشمه‌یه دائر شروط مکافله‌یی متضمّن اتفاق Alliance fédérative شروطنامه L'Amérique septentrionale est formée d'États fédératifs آمریقه‌نک جانب شمالیسی شروط مکافله ایله بری برینه مربوط حکومتلردن عبارتدر

FÉDÉRATION. V. Confédération.

FÉE. C'est, dans les romans, une espèce de génies imaginaires, qui ont le don de faire des actions merveilleuses A. جنّة ساحرة P. پریٔ جادوکار T. سحرباز اجنی

FÉERIE. L'art des fées A. سحر جنّی P. جادوییٔ پری T. اجنی سحربازلغی

FEINDRE. Se servir d'une fausse apparence pour tromper, faire semblant A. ریاء ـ اظهار لا عن اصل ـ اظهار بالتصنع P. ریاء اراتهٔ ـ اظهار نمایش بی اصل کردن ـ سالوسی کردن T. صورتا کوسترمک ـ اصلی یوقدن کوسترمک || Feindre une maladie تمارض ایتمک ـ ریاء اظهار صورت مرض ایتمک

Feindre une entreprise بر مادّه‌یه قصد مباشرت صورتنی
صورتنا اظهار سرور ریا؛ اظهار ایتمك Feindre de la joie
ونشاط ایتمك En feignant d'aller à la chasse, il se sauva
صید وشکاره وارهجغنی ریا؛ اظهار ایدرك رهیاب خلاص
غضب وتهوّر صورتنی ریا؛ Feindre d'être en colère اولمشدر
صورتنا تغاضب ایتمك ـ ارائه ایتمك Feindre d'être gai
اظهار کدر ایتمك

Et inventer, controuver *A.* اختلاق *P.* بدروغی ساختن
T. یلاندن دوزمك ‖ Ce poëte a feint des héros qui n'ont
jamais existé فلان شاعر وقتًا من الاوقات وجوده کلمامش
نیچه قهرمان زمان یلاندن دوزدی Feindre des caractères
qui n'ont point de vraisemblance اصول علقه موافق کلمیه‌جك
وجودی نا محتمل ـ خصال وشمایل اختلاق ایتمك
خصلتلر یلاندن دوزمك

Et hésiter à faire quelque chose *A.* تردّد ـ اظهار العدال *P.*
شبهه‌لنوب طورمق ـ قیجقلنمق *T.* بیقراریٔ اندیشه نمودن
‖ Il ne feindrait point de vous dire que... فلان کلامی سکا
سویلمکه تجویز تردد ایتمیه‌جکدر Il ne feignit pas de l'aborder
فلانه یاقلشمق خصوصنده اصلا تجویز تردد ایتمامشدر Un brave
homme ne feint point d'aller à l'assaut quand il est commandé
بر مرد شجیع وجگردار یورویشه مأمور اولدیغی حالده
بر وجهله تجویز عدال وتردد ایتمز

Il signifie aussi, boiter un peu *A.* ظلع ـ تعرّج Pour les animaux, on
dit aussi غمز *P.* لنگیدن *T.* یکدمك ـ یکدرك یوریمك ‖ Il est guéri
de sa goutte, mais il feint encore du pied gauche نقریس علتندن
کرچه افاقت بولمشدر انجق صول آیاغی هنوز تعرّج ایدر
بو آت بر Ce cheval feint d'un pied هنوز یکدرك یورر ـ
بر آیاغندن ظالعًا یورر ـ آیاغندن ظالعدر

Feint. *A.* مصنوع ـ صوریّ *P.* نموده *T.* سالوسکارانه اصلی
‖ یوقدن کوسترلمش Un mal feint مرض مصنوع Amitié feinte
محبّت صوریّه Histoire feinte حکایهٔ مصنوعه

Feinte. Déguisement, artifice *A.* تصنّع ـ ریاء pl. تصنّعات
ـ مواضعة *P.* سالوسی ـ ریاکاری *T.* یاپمه ـ مرایلك ‖ Il
paraît être de vos amis, mais ce n'est que feinte ظاهرده سکا
اظهار ایلدیکی مهر ومحبّت محض ریا وتصنّعدر Toute sa
dévotion n'est que feinte تعبّد ودیانتی جملهٔ مواضعه وریا
Il m'a surpris par ses feintes اظهار ایلدیکی تصنّعات ایله در
بنی اغفال ایلدی

Fêler. Fendre un vase, un verre, etc. en sorte que les
pièces en demeurent encore jointes *A.* تفلیل ـ صدع *P.*
کفتانیدن ـ رخنه دار کردن *T.* چاتلتمق ـ یارمق ‖ Il
ne faut pas exposer ce vase à la gelée, elle le fêlerait بو
ظرف بوزده طورملو دکلدر زیرا بوزك تأثیری آنی چاتلدر
زیرا بوزك تأثیرندن چاتلر ـ

Se fêler. *A.* انصداع ـ تصوّح ـ انفلال ـ تفلّل *P.* کفتن ـ
یارلمق ـ چاتلمق *T.* رخنه پذیرفتن ـ کفیدن

Fêlé. *A.* منصدع ـ مفلول *P.* کفیده ـ کفته *T.* چاتلاق ـ
چاتلاق ـ قدر مفلول Un pot fêlé ‖ یارلمش ـ یاریق ـ چاتلمش
Un verre fêlé قدح منصدع تنجره ـ یاریق قدح

Félicitation. Compliment que l'on fait à quelqu'un sur un
événement agréable *A.* تهنیة pl. تهنیات ـ تبریك pl. تبریکات
تسعید ـ pl. تسعیدات *P.* مبارکبادی ـ تبریکسازی *T.*
On lui a fait un compliment de félicitation ‖ فلانه تبریك
ادای مراسم تبریك وتهنیت اولندی Je lui ai écrit une
lettre de félicitation طرفنه تبریکی حاوی بر قطعه مکتوب
فلانه بر قطعه تبریکنامه یازدم ـ تحریر ایلدم

Félicité. Béatitude, grand bonheur *A.* نعیم ـ سعادت *P.*
نعیم ‖ La félicité éternelle فرخندگی ـ کامرانی *T.* موتلولق
سعادت سرمدیّه ـ کامرانیٔ جاوید ـ سعادت ابدیّة ـ سرمدی
La souveraine félicité نعیم اعلا La véritable félicité ne se
peut trouver qu'en Dieu حق جلّ وعلا سعادت حقیقیّه
حضرتلرندن غیریده بولنمق ممکن دکلدر Jouir d'une par-
faite félicité سعادت کامله ایله متنعّم اولمق Une félicité que
rien ne saurait troubler واهمهٔ خللدن مصون بر سعادت روز
Il met en cela toute sa félicité افزون کامرانی وسعادتنی
Être au comble de la félicité انجق بوکا حصر ایدر قصارای
مراتب سعادت وکامروانیده اولمق Les félicités de ce monde
sont peu durables بو ـ سعادات دنیویّه سریع الزوالدر
دنیانك تنعّماتنده ثبات ودوام یوقدر

Féliciter. Faire compliment à quelqu'un sur un événement
agréable *A.* تبریك ـ تهنیة *P.* رسم مبارکبادی بجا آوردن
ـ تبریك ایتمك *T.* رسم فرخنده بادی ادا کردن ـ
‖ Je vous félicite de la nouvelle charge اوغورلی اوله دیمك
qu'on vous a donnée سکا توجیه اولنان منصب جدید
Il a gagné son procès, il faut que je ایچون تبریك ایدرم
l'en aille féliciter دعواسنی قزاندیغندن تبریکنه وارلمق

لطف ومرحمت وطرف دیگردن سیف قهر وسیاست ایله غلبه ایتمک

Fer, ou fer de cheval. Le demi-cercle de fer dont on garnit la corne des pieds des chevaux *A.* نعل pl. نعال *P.* نعل *T.* نال || Relever les fers d'un cheval آتکناللرینی دکشدرمک Mettre un fer à un cheval آتک آیاغنده بر پاره نال میخلمق

Mettre des fers cramponnés, pour empêcher qu'un cheval ne glisse sur la glace آتی بوز اوزرنده قایمقدن صیانت ایچون آیاغنده قیار نعل اورمق

Fer, se dit aussi absolument d'un instrument de fer pour repasser le linge *A.* جندرة *P.* تله *T.* اوتو || Passer le fer sur un habit بر ثوبی اوتولمک ـ بر ثوبک اوزرنده اوتو اورمق

Il se dit aussi de plusieurs instrumens de fer qui servent à divers usages *A.* آلات حدیدیّة *P.* آلات آهنین *T.* دمور آوادانلق

Fers, au pluriel, signifie, des chaînes, des ceps, des menottes *A.* pl. سلاسل ـ pl. قیود pl. اغلال *P.* بند ـ زنجیر *T.* دمور ـ بوقاغی || Être aux fers در زنجیر اولمق ـ مقیّد اولمق Avoir les fers aux pieds بر کمسنه آیاغنده دمور اورلمش اولمق Il avait les fers aux pieds et aux mains دست وپا مقیّد ومغلول ایدی On lui avait mis les fers aux pieds آیاغنه بوقاغی اورلمشیدی ـ آیاغنه ضرب قید وبند اولندی ـ Figur. *A.* قید الرقیّة ـ اسار المحکومیّة *P.* بند بندگی ـ زنجیری *T.* قوللق زنجیری ـ بندگی || Les peuples qui avaient gémi long-temps sous le joug de la tyrannie, ne songèrent qu'à rompre leurs fers طول زمان زیر ربقهٔ جبر وقهرده زاری وانین ایله اوقاتگذار اولمش اقوام ستمدیده کسر زنجیر رقیّته فرصتیاب اولمق داعیه‌سنه حصر افکار ایتمشلر در Les amans se plaisent dans leurs fers گرفتار درد عشق اولنلر مقیّد اولدقلری زنجیر رقیّتی کندو حقلرینه عین نعمت عدّ ایدرلر

FER-BLANC. C'est du fer en lame mince qui est recouvert d'étain *A.* کتیف *P.* تنگه ـ پتر *T.* تنکه || Une cafetière de fer-blanc تنکه قهوه ابریغی

FERBLANTIER. Ouvrier qui travaille en fer-blanc *A.* صنّاع الکتیف *P.* تنکه‌گر ـ پترگر *T.* تنکه‌جی

FER-CHAUD. Maladie qui consiste dans une chaleur violente, qui monte de l'estomac jusqu'à la gorge *A.* إسحنة *P.* تب درونی *T.* ایچ قزغینلغی

FÉRIR. Ce mot n'est en usage qu'en cette phrase: Sans coup férir, pour dire, sans en venir aux mains *A.* بلا حرب ولا ضرب *P.* زبر دستی بجا نیاورده *T.* ال ـ ال قالدرمقمزین طوقندرمقسزین || On a remporté la victoire sans coup férir بلا حرب ولا ضرب تحصیل قصب السبق غلبه ونصرت اولنمشدر ـ Figur. Sans éprouver de résistance *A.* بلا مانع ولا حایل *P.* بی مانع ـ بی مزاحم *T.* بر درلو مانعه اوغرامقسزین || Il en est venu à bout sans coup férir بلا مانع وحایل تحصیل مرام ایلدی ـ بلا حایل واصل سر منزل مقصود اولمشدر

FERLER. Terme de Marine. Plier entièrement les voiles *A.* طیّ الشراع *P.* بادبان بر چیدن *T.* یلکنی دیویشورمک ـ یلکنی دیویشروب باغلمق

Ferlé. *A.* مطویّ الشراع *P.* بر چیده بادبان *T.* یلکنی دیویشرلمش

FERMAGE. Le prix convenu pour une ferme *A.* بدل التقبّل ـ بدل الالتزام ـ مال مقطوع الالتزام || Payer les fermages بدل التزامی ادا ایتمک Il me doit beaucoup de fermages التزامک مال مقطوعندن بکا کلّیتلو بورجی وار در

FERMANT. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: À jour fermant, pour dire, quand le jour est fini *A.* لدی زوال النهار ـ لدی ختام النهار *P.* وقتیکه روز روشن بتمامی رسد *T.* کوندز ختام بولدقده À portes fermantes *A.* لدی انسداد الابواب *P.* در وقت بستن درها *T.* قپولر قپاندقده

FERME. Qui tient fixement à quelque chose *A.* متین ـ رصین ـ محکم ـ مستحکم *P.* استوار *T.* صاغلم || Le plancher est ferme دوشمه متین ومستحکمدر ـ Et qui est fixe, stable, qui ne chancelle point *A.* ثابت ـ راسخ *P.* پایدار *T.* کرکین || Être ferme à cheval ات اوزرنده ثبات ایله طورمق Tenir le corps ferme بر کمسنه وجودینی ثبات ایله طوردرمق Être ferme sur ses pieds آیاغنی ثبات ورسوخ ایله طیاندرمق Marcher d'un pas ferme ثبات قدم ایله مشی ایتمک

On dit par analogie, Avoir le regard ferme نظرهٔ راسخه رسوخ صداسی صاحبی اولمق Il a la voix, la parole ferme صداسنده وکلامنده رسوخ ومتانت ـ ورسوخ کلامی وار در Il lui dit d'un ton ferme اداء راسخ ثبانکارانه ایله افادة ایلدی ـ De pied ferme. Sans bouger d'un lieu *A.* بلا تحریک القدم ـ بثباة القدم *P.* بی جنبیدن *T.* تحرّک ایتمکسزین؟ یرندن قملدانمیدرق || Il y ... پا بر جای قرار استاده ـ پا

a deux heures que je vous attends de pied ferme ایکی ساعتدنبرو
یرمدن قلملدانمیدرق سکا منتظرم - On dit aussi, Attendre
l'ennemi de pied ferme, pour dire, dans la résolution de lui
résister avec fermeté دشمنک ظهورینه ثبات قدم ایله
منتظر اولمق - Et figur. Attendre quelqu'un de pied ferme
ثبات قلب ایله استادهٔ مقام ترقب وانتظار اولمق - Et
combattre de pied ferme مقام مدافعه‌ده اظهار ثبات ومتانت
مقام مدافعه‌ده ثبات قدم ایله مداومت ایتمک - ایتمک
- Et faire ferme ثبات قدم ایله مقاومت ایتمک

Il se dit figur. pour Constant, inébranlable A. متین الطبع
صاحب - ثابت القدم - ثابت القلب - ربیط الجأش -
الثبات والرسوخ P. راسخدم - ثباتکار T. ثباتلو || Un hom-
me ferme en ses résolutions رأینده ثبات ومتانت ایله مألوف
اصیل الرأی - اصالت رأی ایله مألوف بر آدم - بر آدم
بر ادم Avoir l'âme ferme dans le péril مخاوف ومهالکده
عند الخطر ربیط الجأش اولمق - ثابت القلب اولمق
Une résolution ferme عزیمت - عزیمت با ثبات ومتانت
راسخه Un courage ferme جلادت باهرة المتانة Un ferme
propos کلام راسخ Demeurer ferme dans sa résolution رأینده
عزیمتنده متین واستوار اولمق - ثابتقدم اولمق Avoir une
ferme croyance اعتقاد راسخ صاحبی اولمق Une ferme es-
pérance امید واثق - مأمول قوی - مأمول راسخ Amitié fer-
me بر محبت متین وقوی Avoir l'esprit ferme, le jugement
ferme اصالت رأی صاحبی اولمق - اصیل الرأی اولمق
- استحکام رأی اربابندن اولمق - محکم الرأی اولمق -
حصافت عقل ومتانت رأی ایله مجبول اولمق Un style
ferme انشای متین - سبک متین - On dit, que la manière
de faire d'un peintre est ferme, pour exprimer l'assurance qu'il
fait paraître dans sa façon d'opérer فلان رسامک قلمنده
رسوخ ومتانت واردر

Il signifie aussi, fort, robuste A. قوی - محکم P. توانا -
استوار - زورمند T. قوتلو - زورلو - کوجلو || Avoir la main fer-
me الی قوتلو اولمق - قوی الید اولمق

Et qui est compacte et solide A. صلب P. سخت T. پک
|| Ce terrain est ferme بو یر پکدر - بو ارض صلب وسختدر
Du poisson qui a la chair ferme اتی پک بر بالق

On appelle en Géographie, Terre ferme, tout ce qui est du
continent A. بر P. خشکی T. قره || Passer d'une île à la
terre ferme آطه‌دن - بر جزیره‌دن قالقوب برّه مرور ایتمک
چیقوب قره‌یه کچمک

Ferme, pris adverb., signifie, fortement, d'une manière ferme
A. قویاً - محکماً - مستحکماً P. استوارانه T. قوتلوجه || Par-
ler ferme قویاً سویلمک Tenir une chose bien ferme بر
شیئی قویجه طوتمق Frapper ferme قویاً ضرب ایتمک
Cela tient ferme dans la muraille بو شئ دیوار اوزرنده قویاً
ومستحکماً مربوطدر Il tient ferme pour la vérité حقیقت
حالک اوزرنده قویاً ثبات ایدر Soutenir une chose fort
et ferme بر شیئی قویاً واکیداً تأیید ایتمک Nier une
chose fort et ferme - بر شیئی اکیداً وقویاً انکار ایتمک
On dit, Ferme, Tenez ferme, pour dire, ayez du courage قوی
متانت ایله - القلب اول

FERME. Convention par laquelle le propriétaire d'un domaine
en abandonne la jouissance à quelqu'un, pour un certain
temps et pour un certain prix A. التزام pl. التزامات P.
زمینداری T. التزاملق || Donner à ferme بروجه التزام اعطا
الزام ایتمک - ایتمک Prendre à ferme علی طریق الالتزم
اسیتجار ایتمک Quitter une ferme در عهده اولان التزامی
ترک ایتمک Hausser, rabaisser, diminuer la ferme بدل
التزامی تزیید ایتمک وتنزیل وتقلیل ایتمک Les cinq
grosses fermes التزامات جسیمهٔ خمسه

Il se prend aussi, pour le domaine donné à ferme A. مقاطعة
pl. مقاطعات || Avoir une ferme بر مقاطعه‌یه مالک اولمق
Acheter une ferme بر مقاطعه اشترا ایتمک Cette terre comprend
six fermes بو ارض التی قطعه مقاطعاتی مشتملدر

FERMEMENT. Avec force, avec fermeté A. - اکیداً - قویاً
پکلک ایله - پک T. استوارانه - سخت P. شدیداً || Atta-
cher fermement اکیداً وقویاً یاپشدرمق S'appuyer fermement
پک طیانمق - قویاً اتکا ایتمک

Il signifie aussi, avec constance, invariablement A. بالثباة
والدوام - قویاً P. پایدارانه T. کرکینلک ایله || Persister
fermement dans sa résolution عزیمتنده بالثبات والدوام اصرار
ایتمک Croire fermement une chose برشیئه بالثبات والدوام
قویاً اعتماد ایتمک - اعتماد ایتمک Soutenir fermement son
avis رأیینی ثبات ودوام ایله تأیید ایتمک un mensonge
بر کذبی ثبات ومتانت ایله تأییددن خالی اولمامق

FERMENT. Levain A. خمیر - خمیرة P. مایه T. مایا || Cela

مایه ـ فلان شیٔ خمیر اولمغه صالحدر sert de ferment
ایچون ایو در

FERMENTATIF. Qui a la vertu de produire la fermentation || مایەلندریجی *T.* مایەساز *P.* موجب الاختمار ـ مختمّر *A.* Les fruits d'automne sont fermentatifs فصل خریفده حاصل اولان فواکه ایجاب اختمار ایدر مقولەدندر

FERMENTATION. Mouvement interne qui s'excite de lui-même dans un liquide, par lequel ses parties se décomposent pour former un nouveau corps *A.* اختمار ـ خمیریّت *P.* مایەگیری *T.* مایەلنمه || Les chimistes distinguent trois espèces de fermentation, la spiritueuse, l'acide et la putride اهل کیمیا حال اختماری اوچ نوع اعتبار ایدرلر که بری اختمار روحی ایکنجیسی اختمار حمضی واوچنجیسی اختمار عفنیدر La digestion se fait par la fermentation des alimens کیفیّت هضم طعامک اختماری تقریبیله حصولپذیر اولور La fermentation de la bile صفرانک اختماری

Il se dit figur. de l'agitation des esprits *A.* غلیان الاذهان جوش وخروش *P.* هیجان الضمایر والافکار ـ والافکار *T.* ناسک قینایشی ـ اذهان || Les esprits étaient dans la plus grande fermentation اذهان ناس اقصای مراتب غلیان عظیم جوش وخروشده ایدی ـ وهیجانده ایدی

FERMENTER. S'agiter par le moyen du ferment *A.* تخمّر ـ اختمار *P.* مایه گرفتن ـ مایه بستن *T.* مایەلنمک || La pâte fermente عجین اختمار ایدر Les humeurs fermentent اخلاط اختمار ایدر ـ On dit figur. Les têtes, les esprits fermentent, pour dire, qu'ils sont dans l'agitation اذهان ناس هیجان ایدر اذهان وضمایر ناسده جوش وخروش پیدا اولور ـ غلیانه کلور ـ

Fermenté. *A.* مختمر ـ مختمّر *P.* مایه گرفته ـ مایه بسته *T.* مایەلنمش

FERMER. Clore ce qui est ouvert *A.* سدّ *P.* بستن *T.* قپامق ـ قپاتمق ـ باغلمق Dans des cas particuliers, on emploie aussi d'autres mots, comme on le verra dans les exemples || Fermer une chambre اصفاق ـ اغلاق ایتمک ـ اوطەنک قپوسنی سدّ ایتمک Fermer un coffre صندیغی سدّ ـ اصفاق ایتمک ـ ایتمک une boîte قوطی‌یی سدّ ایتمک ـ اغلاق ایتمک ـ ایتمک قپاقلمق ـ قوطی‌یی قپامق ـ قوطی‌یی اطباق ایتمک ـ une bourse کیسه‌یی شدّ ایتمک ـ کیسەنک آغزینی باغلمق Fermer la porte اصفاق باب ایتمک ـ سدّ باب ایتمک ـ

قپویی قپامق ـ اغلاق باب ـ Fermer la porte au verrou قپویه قول ـ ارتاج باب ایتمک ـ تضبیب باب ایتمک Fermer la porte à la clef تقفیل باب ایتمک ـ دموری اورمق Fermer la fenêtre پنجره‌یی سدّ ایتمک ـ قپویی کلیدلمک ـ Fermer un livre کتابی قپانمق ـ صفق کتاب ایتمک Fermer la main *A.* تعقید الکفّ *P.* دست بستن *T.* الی قپامق la bouche *A.* اغلاق الشفة ـ سدّ الشفة *P.* دهان بستن *T.* باغلمق les yeux *A.* اغطاء العیون *P.* چشم بستن *T.* آغزی قپامق ـ کوزی باغلمق Fermer la veine *A.* سدّ الفم العرق *P.* رگ بستن *T.* طمرک آغزینی باغلمق la plaie *A.* سدّ الجراحة *P.* زخم بستن *T.* یاره‌یی قپاتمق

On dit aussi, Fermer les rideaux, pour dire, les tirer *A.* اسدال الاستار *P.* پرده‌را فرود آوردن ـ پرده‌را کشیدن *T.* پرده‌یی صارقتمق ـ Fermer le Palais, pour dire, cesser tout exercice de Justice محکمه‌یی قپاتمق ـ Fermer une parenthèse, pour dire, marquer le crochet qui la termine عبارهٔ منفصله‌یی علامت فاصله وضعیله اشارت ایتمک ـ Fermer une lettre, un paquet, pour dire, les plier, les cacheter مکتوبی وتحریرات بوغچه‌سنی طیّ وتمهیر ایلمک ـ Fermer la porte à quelqu'un, pour dire, l'empêcher d'entrer برکمسنەنک مدخلنه حوالهٔ سدّ ـ بسدّ باب قبول ایتمک ـ ممانعت ایتمک ـ Et figur. Fermer la porte aux mauvaises pensées, aux mauvais conseils, pour dire, les rejeter افکار فاسده‌یه وآرای باطله‌یه سدّ آذان قبول ایتمک ـ افکار ـ قبولدن امتناع ایتمک ـ فاسده‌یی ردّ ایتمک

On dit, Fermer un chemin, un passage, une ouverture, une avenue, pour dire, les boucher طریقی ومعبری ورخنه‌یی یولی وکچیدی وکدکی وکلەجکی ـ وموردی سدّ ایتمک ـ وکلەجک یری باغلمق ـ یولی طیقامق ـ Et fermer les ports, les passages d'un pays, d'un royaume, pour dire, empêcher que personne n'y entre et n'en sorte مملکتک وملکک مداخل ومخارج ومعابرینی ـ وموار دینی سدّ وبند ایتمک || On a fermé les passages des Pyrénées پیرنه طاغلرینک معبرلرینی سدّ ایتمشلر در ـ On dit figur. Fermer le chemin à quelqu'un, pour dire, lui ôter les moyens de faire quelque chose فلان کشی‌یه فلانک روی امیدینه حوالهٔ سدّ ممانعت ـ سدّ راه اولمق ایتمک

On dit, Ne pas fermer l'oeil de toute la nuit, pour dire,

passer la nuit sans dormir *A.* تنجّم *P.* تا بسحر انجم شمار صباحه قدر کوز قپامامق *T.* شدن

On dit figur. Fermer les yeux à la lumière, pour dire, se refuser à l'évidence مثال ضیای خورشید ظاهر وبدید اولان شیئلرده تعامی وتغافل ایتمک — Et fermer les yeux sur une chose, pour dire, faire semblant de ne pas la voir تعامی — کورمامزلک ایتمک — ایتمک — Et fermer l'oreille, pour dire, ne vouloir pas ouïr une chose اصغا ایتمامک — تصامم ایتمک || ایشیدمامزلک ایتمک — حوالهٔ سمع التفات ایتمامک — Fermer l'oreille aux calomnies, aux médisances کلام غمز وسعایتهٔ افایک ومفتریات واقوال — سدّ سامعهٔ التفات ایتمک — مذمّت آیاته حوالهٔ سمع التفات ایتمامک — Et fermer la bouche à quelqu'un, pour dire, lui imposer silence *A.* تبکیت خاموش کردانیدن *P.* الزام الصمت والسکوت — تصمیت — *T.* صوصدرمق ou pour dire, le convaincre en telle sorte qu'il ne puisse rien avoir à répliquer *A.* — اقطاع — افحام خبط ایتدرمک *T.* دمبسته کردن *P.* ابکات — اسکات سرد ایلدیکم دلیللر Mes raisons lui ont fermé la bouche || بسط ایتدیکم دلیللردن — ایله کلّیاً افحام واقطاع اولندی در میان ایلدیکم دلیللری لدی — مفحم ودمبسته اولمشدر — الاستماع خبط اولمشدر — Et fermer la bouche à la médisance, à la calomnie لسان ارباب غیبت ومفتریاتی سدّ ایتمک فعّال — دهان ارباب غیبته حوالهٔ سدّ سکوت ایتدرمک — وید زبانلرک آغزینی قپاتمق — Et fermer la marche, pour dire, marcher le dernier à une cérémonie *A.* تذنیب الموکب *P.* بدنبالهٔ موکب روانه شدن *T.* آلایک کیروسنه یوریمک

Fermer, signifie aussi, enclore. V. ce mot.

Se fermer. *A.* انسداد *A.* بسته شدن *T.* قپانمق || Cette porte est mal faite, elle ne se ferme pas بو قپوفنا یاپلدیغندن Cette plaie se fermera bientôt بو یاره چاپک قپانمیور قپانه‌جقدر

Fermé. *A.* مسدود *P.* بسته *T.* قپالو — قپانمش — قپانق

FERMETÉ. L'état de ce qui est ferme, solide *A.* — متانت رصانت *P.* استواری *T.* متینلک — طیانقلق || C'est un terrain marécageux qui n'a aucune fermeté متانتدن عاری بر بو قازقلرده صولاق یر در Ces pilotis n'ont pas assez de fermeté چندان متانت ورصانت یوقدر

Il signifie figur., constance, assurance *A.* ثبات — ثباه ثباتکاری — استواریٔ دل *P.* رسوخ الطبع — متانت — الطبع *T.* یورک طیانقلغی || Une grande fermeté de courage غیرت وشجاعتده متانت عظیمه Fermeté de coeur, d'âme ثبات قلب — متانت قلب Cet homme n'a point de fermeté فلانک مایهٔ متانتدن بی بهره — اصلا وقطعاً متانت طبعی یوقدر عزایم Il n'a point de fermeté dans ses résolutions بر آدمدر وتصمیماتنده اصلا ثباتی یوقدر Il a une grande fermeté dans ses maux, dans l'adversité ظهور ایدن مصایب وآفاتی ثبات مصایب وآلامده متانت طبعی — قلب ایله تحمّل ایدر اصالة الرّای — حصافة العقل *A.* Fermeté d'esprit — وار در — عقل صاغلملغی *T.* استواریٔ اندیشه *P.* استحکام الرّای — استواریٔ انشا *P.* رسوخ السبک والعبارة *A.* Fermeté de style انشانک قویلکی *T.*

Fermeté. Qualité d'un corps compacte. Il ne se dit guère que du poisson *A.* صلابت *P.* سختی *T.* پکلک || Ce poisson a le goût et la fermeté de la sole بو بالقده کدی بالغنک لذّت وصلابتی وار در

FERMETURE. Ce qui sert à fermer *A.* مغلاق pl. مغالیق *P.* قپاده‌جق آلت *T.* آلت بستگی || La fermeture d'une boutique دکانی قپاده‌جق آلت — On dit dans les places de guerre, La fermeture des portes, pour dire, l'action, le moment de les fermer قپولرک — سدّ ابواب ووقت انسداد ابواب قپانمسی وقپولرک قپاندیغی وقتی

FERMIER. Celui qui prend des héritages à ferme *A.* متقبّل — ملتزم pl. ملتزمین *P.* زمیندار *T.* التزامجی || Les fermiers des cinq grosses fermes مقاطعات جسیمهٔ خمسه ملتزملری

FERMOIR. Petites agrafes de métal, qui servent à tenir un livre fermé *A.* معقد الکتاب *P.* بندینهٔ کتاب *T.* کتاب تکمه‌سی

Et un outil dont les bourreliers se servent pour tracer des raies sur des bandes de cuir *A.* محطّة *T.* ماخات

FÉROCE. Qui est farouche et cruel. il se dit des animaux *A.* وحش pl. وحوش — سبع pl. سباع *P.* دد — درنده — *T.* برتیجی حیوان || Les bêtes féroces وحوش وسباع On exposait les martyrs aux bêtes féroces شهدای کرامی سباع ووحوشه عرض ایدرلر ایدی Le lion, le tigre sont des animaux féroces نمر واسد اقسام سباعدندر — On dit figur. d'un homme cruel et brutal, que c'est un esprit féroce, une hu-

meur féroce, une bête feroce *A.* حیوان وحش - سبعیّ المزاج On dit aussi, Naturel féroce طبیعت سبعیّة - مثالی بر آدم یرتیجی حیوان - نظرهٔ شزرا - نگاه وحش آلود Regard féroce باقشی

FÉROCITÉ. Caractère de ce qui est féroce *A.* وحشت - سبعیّت *P.* غرّندگی *T.* یرتیجیلک || La férocité est naturelle au lion, au tigre حال سبعیّت آرسلانه وقپلانه طبیعیدر - Il se dit figur. des hommes || La férocité de ce barbare ne put être adoucie par tous les bons traitemens qu'on lui fit بو آمی آدمک مألوف اولدیغی حال سبعیّت حقّنه مصروف نیچه نیچه معاملات جمیله تقریبیله کسب ملایمت شو ایده‌مدی Voyez jusqu'où va la férocité de ces peuples اقوامک حال وحشت وسبعیّتی نه رتبه‌لره قدر واصل اولدیغنه نظر ایله Il a une férocité d'humeur qu'il est impossible de dompter سبعیّت مزاجی شول رتبه‌ده در که آکا غلبه اولنمق محالات قبیلندندر

FERRAILLE. Vieux morceaux de fer rouillés *A.* دقاق الحدید - الصدئ *P.* آهنپارهٔ کهنه *T.* اسکی دمور پارچه‌لری || Ce n'est que de la ferraille بونلر هب اسکی دمور پارچه‌لر یدر Vendeur de vieille ferraille اسکی دمور پارچه‌لری صاتیجیسی

FERRAILLER. Faire du bruit avec des lames d'épée, en les frappant les unes contre les autres *A.* قعقعة - خشخشة - تخشخش *P.* چکاچاک کردن *T.* سلاح قغشده‌مق || Les filous tirèrent aussitôt l'épée, et se mirent à ferrailler خرسزلر در حال سل سیف ایله خشخشه‌یه مبادرت ایتمشلر در عقب قلیج صیروب سلاح قغشده‌مغه باشلادیلر - Il se dit aussi, de ceux qui font métier de se battre *A.* تدرّب بالمقارعة *T.* دویوشمکی پیشه ایدنمک || C'est un homme qui n'aime qu'à ferrailler بر بهادر در که مقارعه‌دن غیری شیئه هوسی یوقدر

FERRAILLEUR. Celui qui fait métier de se battre *A.* متدرّب بالمقارعة *T.* دویوشمکی پیشه ایدنن || C'est un ferrailleur de profession مقارعه‌یی کندویه پیشه ایدنمش بر آدمدر

FERRANT. Qui ferre. Il n'est d'usage qu'en cette phrase, Maréchal ferrant *A.* بیطار pl. بیاطرة - ناعل - نعّال *P.* نالبند *T.* نعلبند

FERREMENT. Outil de fer *A.* آلت حدیدیّة pl. آلات حدیدیّة *P.* آلت آهنین *T.* دمور آوادانلق || Les ferremens d'un chirurgien جرّاحک آلات حدیدیّه‌سی

FERRER. Garnir de fer *A.* تزیین بالحدید - لبس بالحدید *P.* آهن پوشانیدن - باهن پیراستن *T.* دمور قپلامق - دمور ایله دوناتمق || Ferrer une porte بر قپویه لبس حدید ایتمک - بر قپویه حدید قپلامق - un coffre صندیغه دمور دوناتمق Ferrer une armoire بر طولابی اقتضا ایدن دمور طاقملریله دوناتمق une pique مزراغک اوجنی دمور ایله دوناتمق Ferrer des roues عربه تکرلکلرینه دمور قپلامق

Et attacher des fers aux pieds d'un cheval avec des clous *A.* انعال - تنعیل *P.* نعل زدن *T.* نعللمق - نال اورمق || Ferrer un cheval des quatre pieds آتک درت آیاغنی نعللمق - درت آیاغنه نعل اورمق Un cheval difficile à ferrer انعالی مشکل بر آت Ferrer des chevaux à glace آته قیار نعلی اورمق

FERRÉ. *A.* تلبّس بالحدید - مزیّن بالحدید *P.* باهن پیراسته - پوشیده باهن *T.* دمور قاپلو - دمور ایله دونانمش *A.* منعل *P.* نعلزده *T.* نعللنمش

On appelle Eau ferrée, de l'eau où l'on a plongé un fer ardent ou rouillé *A.* ماء الحدید *P.* دوس *T.* چلیکلو صو

On appelle figur. Style ferré, un style qui a de la dureté خشین وغلیظ بر سبک وعباره

FERRIÈRE. Sac dans lequel on porte tout ce qui est nécessaire pour ferrer un cheval *A.* جراب البیطار *P.* همیانچهٔ نعلبند *T* نالبند طوبره‌سی

FERRONNERIE. Lieu où l'on vend, où l'on fabrique les gros ouvrages de fer *A.* دار الحدّاد - دار القین *P.* آهنگرخانه *T.* دمورجی کارخانه‌سی

FERRONNIER. Celui qui vend des ouvrages de fer *A.* حدّاد - قین pl. اقیان *P.* آهن فروش *T.* دمورجی

FERRUGINEUX. Qui tient de la nature du fer, qui a des parties de fer *A.* حدیدیّ *P.* آهنی - آهن آلود *T.* دمورلو || Une terre ferrugineuse ارض حدیدیّة - دمورلو طوپراق Des eaux ferrugineuses میاه حدیدیّة - دمورلو صولر

FERRURE. Garniture de fer *A.* زینة حدیدیّة *P.* پیرایش آهنکاری *T.* دمور ایشی - دمور دونانمه‌سی || La ferrure d'une porte قپونک زینت حدیدیه‌سی Belle ferrure کوزل دمور ایشی La ferrure de ces roues-là n'est pas assez forte بو تکرلکلرک دمور ایشی پک قوی دکلدر

- نعلبندی *P.* نعل *A.* Et l'action de ferrer les chevaux نعلکاری *T.* نااللمه || Il en coûte tant par an pour la ferrure de deux chevaux ایکی آتک نااللمه بهاسی سنده شو مقداره بالغ اولور - Il se dit aussi de la manière dont on ferre un cheval || Ferrure à la française فرانسزکاری نااللمه à la hongroise مجارکاری نااللمه

FERTILE. Fécond, qui produit beaucoup *A.* مخصب - مربّ - مبذور - وفیر البرکة - وفیر الفقل - کثیر الانبات - منبت - المحصولات - عمیم الریعان - کثیر النما *P.* نمادار - محصولدار *T.* برکتلو - بوللق || Terre fertile ارض مخصبه - مبذوز المحصولات یر - منبت ومحصولدار زمین - Pays fertile منبت ومحصولدار مملکت - کثیر الانبات مملکت Fertile en blé, en vin, etc. حنطه وخمر وسائر حاصلات خصوصنده کثیر الریعان بر مملکت Année fertile سنهٔ - بوللق سنه سی - خصب ورخا سنه سی - عمیمة البرکة برکت سنه سی

Il se dit aussi des personnes *A.* ولود - مبذور النما *P.* بسیار زای *T.* جوق طوغریجی || Il est fertile en expédiens, en inventions استحصار بدایه وتدابیر واستخراج بدایع ومخترعاتده ذهنی بغایت ولود وبسیار زا در - On dit aussi au figuré, Esprit fertile, Sujet fertile. V. Fécond.

FERTILEMENT. Abondamment, avec fertilité *A.* مبذوراً - بالخصب والرخا *P.* فراوان - با نماداری *T.* بول بول - برکت ایله - بوللق ایله

FERTILISER. Rendre fertile *A.* اخصاب - تثمیر - اراعة - ایراث الخصب والبرکة *P.* نماداری دادن - نماداری آوردن *T.* برکتلندرمک || Le Nil venant à se deborder, fertilise toutes les terres d'alentour نهر نیل طغیانی حالنده اطراف وانحاده اطراف ونواحیده کائن اراضینک مجموعنی اخصاب ایدر بولنان اراضینک جمله سنه ایراث خصب وبرکت ایدر جمله سنی اراعه ایدر -

FERTILITÉ. Qualité de ce qui est fertile *A.* خصب - نابتیّت - رخا - برکت *P.* نماداری *T.* برکت - بوللق || La bonne culture est ce qui contribue le plus à la fertilité de la terre ارضک امر حراثتنده اهتمام اولنمق ایراث خصب وبرکتنه وسیلهٔ قویّه در - Il se dit aussi au figuré. V. Fécondité.

FÉRULE. Petite palette avec laquelle on frappe sur la main des écoliers, pour les punir de quelque faute *A.* مقرعة الادب آموزی *P.* تازیانهٔ ادب *T.* خواجه قامچیسی - On dit figur., Être sous la férule de quelqu'un, pour dire, Être sous sa correction بر کمسنه نک زیر تازیانهٔ حکمنه تابع اولمق

FÉRULE. Plante *A.* سکبینج *P.* سکبینه *T.* آت قاصنیسی

FERVEMMENT. Avec ferveur *A.* باحتراق البال - بحرارة کوکل یانقلغیله *T.* بسوزش دل - با گرمیٔ درون *P.* القلب حرارت قلب ایله مناجات ایتمک || Prier fervemment سوزش دل ایله اللهه رجا ونیاز ایتمک - Il s'acquitte fervemment des devoirs de la religion فرایض دینیّه یی گرمیّت مناسک دینی احتراق بال ایله - بال ایله ادا ایدر ادا ایدر

FERVENT. Qui a de la ferveur *A.* حریر القلب *P.* گرم پر سوز وگداز - درون *T.* یورکی یانق || C'est un homme extrêmement fervent dans la piété امر تعبّدده حریر القلب آتش پر سوز دیانت ایله حریر القلب بر آدمدر - بر آدمدر Un Zèle fervent غیرت پر سوز وگداز Une dévotion fervente گرمیّتلو دعا - دعای حرارتنما Une fervente prière گرمیّتلو تعبّد

FERVEUR. Ardeur avec laquelle on se porte aux oeuvres de piété *A.* حرقة البال - احتراق البال - حرارة القلب *P.* سوز دل - گرمیٔ درون *T.* یانقلق - گرمیّت || Prier Dieu avec ferveur درگاه باریده بحرقت بال ایله طاعت Servir Dieu avec ferveur گرمیّت بال ایله وعبادت ایتمک حرارت تعبّد La ferveur de la dévotion اللهه قوللق ایتمک La ferveur de son zèle گرمیّت غیرتی Il est encore dans sa première ferveur هنوز حرارت وگرمیّتنک ابتداسنده در Il ne faut pas laisser refroidir sa ferveur حال گرمیّتنه تجویز فتور ایتمک روا دکلدر Une ferveur passagère گرمیّت سریع جوق سورمز بر یانقلق - گرمیّت یکدمه - الزوال

FESSE. La partie charnue du derrière de l'homme *A.* الیة pl. الیات pl. عجز - الایا pl. اعجاز *P.* کونسته - کوسرون - سرون - سرین *T.* قیچ - قینساق En parlant des animaux, les Turcs emploient le mot *T.* صغری || La fesse d'un cheval آتک صغریسی

FESSER. Frapper sur les fesses avec des verges ou avec la main *A.* ضرب فی الالیة *P.* بسرون زدن *T.* قیچی دوکمک - قیچی اورمق -

FESTIN. Repas somptueux donné à l'occasion de quelque fête *A.* ضیافت - ولیمة *P.* مصنعة - مهمانی - ساز - جشن *T.* طوی

|| Festin somptueux, magnifique ضیافت مطنطن ومحتشم Grand festin ولیمهٔ عظیمه Dresser, préparer un festin ترتیب ضیافت ایتمک Convier, inviter à un festin ضیافته دعوت ایتمک Faire festin A. اصطناع T. ضیافت ایتمک Le luxe des festins ضیافتلرده اولان اسراف وسفاهت Festin de noce A. ولیمة العروس P. سور عروسی – جشن شادی T. دوکون ضیافتی Festin royal ضیافت شاهانه – سور همایون – Le festin qu'on donne à celui qui vient d'arriver d'un voyage, s'appelle A. نقیعة P. جشن خوش آمدی T. صفاکلدی ضیافتی Et le festin que donne celui qui a bâti une nouvelle maison A. وکیرة – حتیرة P. جشن بنای نو بنیاد T. بقیاز طعامی

FESTINER. Faire festin A. ایلام P. مهمانی کردن – ساز کردن T. ضیافت ایتمک || Festiner ses amis احباب ودوستانه ضیافت ایتمک

FESTON. Faisceau fait de fleurs, de fruits et de feuilles, liés ensemble A. حزمة الازهار والفواکه P. دستهٔ شکوفه ومیوها T. میوه وچیچک دمتی

FESTOYER. Bien recevoir quelqu'un, lui faire bonne chère A. اصطناع P. مهمانی کردن T. ضیافت ایتمک

FÊTE. Jour consacré particulièrement au service divin A. عید pl. اعیاد P. بیرام T. بیرام || Grande fête عید کبیر Les quatre grandes fêtes de l'année سنه‌نڭ اعیاد کبیرهٔ اربعه‌سی Un jour de fête یوم عید – روز عید Célébrer une fête تعظیماً للعید اجرای مراسم احترام ایتمک Chômer une fête یوم عیدده تعطیل شغل ایتمک C'est une fête chômée تعطیل شغل اولنور اعياددندر – On dit proverb. Il n'est pas tous les jours fête هر کون بیرام دکل

Il signifie aussi, des réjouissances publiques qui se font en des occasions extraordinaires A. سور – سرور P. عید عامّ T. شنلک

On dit figur. Troubler la fête, pour dire, troubler le plaisir de quelque compagnie T. مجلسی بوزمق

On dit, Faire fête à quelqu'un, pour dire, lui faire un accueil favorable A. تلقی بالبشر والبشارة – تلقی بالحفاية P. مهماننوازی نمودن T. اکرام ایتمک

FÊTER. Célébrer une fête A. تعییذ P. بیرام کردن – ادای رسم عید کردن T. بیرام ایتمک || On fête aujourd'hui un tel Saint بوکونکی کون فلان نام ولیّ اللهڭ رسم عیدی اجرا اولنور – Fêter quelqu'un, signifie figur., l'accueillir favorablement. V. Faire fête.

FETFA. Mandement du Mufti très-respecté A. فتوا pl. فتاوا

FÉTIDE. Qui a une odeur forte et très-désagréable A. سنیخ – اذفر P. کریه الرایحة – بد بو T. شمغند – مردار قوقولی || Une huile fétide دهن اذفر – مردار قوقولی یاغ Pilules fétides کریه الرایحه حبلر

FÉTOYER. V. Festoyer.

FÉTU. Brin de paille A. رفّة P. گیاهریزه T. صمان خرده‌سی – صمان اوفانتیسی

FEU. Un des quatre élémens qui est chaud A. نار P. آتش T. آتش || Feu élémentaire عنصر نار – Et le feu que l'on fait avec des matières combustibles A. نار – نائره P. آتش T. آتش || Feu dévorant آتش پر خور Feu clair آتش ضیادار – نار پر فروغ – Feu de charbon کمور آتشی Feu de gros bois طومرق آتشی Souffler le feu نفخ نائره – آتشی اوفلمک Allumer le feu اشعال نائره – ایقاد نائره – آتشی علولندرمک Éteindre le feu اطفای نائره ایتمک – آتشی سوندرمک Couvrir le feu اخماد نائره ایتمک – آتشی بصدرمق On a mis le feu à cette maison فلان خانه‌ده القای آتش ایتمشلر در – قونداق براقمشلر در Le feu a pris à ce lambris آتش پروازهٔ سقفده مشتعل اولدی Le feu a gagné le plancher, le toit آتش خانه‌نڭ دوشه‌مه‌سنه وطامنه سرایت ایلدی La ville était toute en feu شهر بسبتون آتش ایچنده ایدی – شهرك سر تا پا علولنمشدر – شهر مذکور سر تا پا بر آتشدان پر لهیبه دوندی – مجموعی مانندهٔ منقل پر آتش اولدی Crier au feu یانغن وار – حریق وار در دیو ندا ایتمک – در دیو چاغرمق – On dit, Condamner au feu, pour dire, condamner à être brûlé عذاب آتش ایله مظهر عقوبت اولمسنی حکم ایتمک – Et qu'un homme mérite le feu مستحق نار در – شایان آتشدر – Et mettre le feu au four, pour dire, le chauffer احمام تنور ایتمک – فرونی یاقمق – Et montrer une chose au feu عرض فی النار ایتمک – آتشه کوسترمک – طوتشدرمق

On appelle Feux de joie, les feux qu'on allume dans les rues, en signe de réjouissance T. قندیل دونانماسی – شنلک آتشی – Et feu d'artifice, un feu composé de fusées volantes pour le spectacle T. فشنک دونانماسی – فشنک شنلکی

On dit proverb. de deux choses tout-à-fait contraires, de deux personnes entièrement opposées, que c'est le feu et l'eau آب وآتش مثالی بینلرده تضادّ کلّی وار در — Et de ce qui est violent d'abord, mais qu'on juge ne devoir pas durer, que c'est un feu de paille صمان علوی کبیدر — Et figur. Jeter de l'huile au feu, pour dire, aigrir les esprits davantage آتش اوزرینه زفت دوکمك — Et mettre le feu aux étoupes, aux poudres, pour dire, animer davantage une personne qui est déjà naturellement portée à s'émouvoir باروته آتش طوقندرمق — Et mettre tout à feu et à sang, pour dire, exercer toutes les cruautés de la guerre dans un pays بلده‌یی جملهٔ احراق بالنار وسکّان شهری سرتا پا — واهالیسنه حوالهٔ سیف قهر ودمار ایتمك احراق ودمای عبادی بلا امان اراقه واهراق ایلمك

Feu, se prend aussi pour Cheminée. V. ce mot. || Il n'y a qu'un feu dans cet appartement بو دائره‌ده یالکز بر اوجاق وار در

Et pour Ménage *A.* داخنة pl. دواخن *P.* دودگند — دود *T.* آهنك — توتونلك || Il y a cent feux dans ce village بو قریه یوز عدد توتونلکدن عبارتدر Cette ville est composée de tant de feux فلان بلده شوقدر توتونلکی مشتملدر — On dit proverb., N'avoir ni feu ni lieu, pour dire, être vagabond sans aucune demeure fixe *A.* ماله حمّ ولاسمّ *P.* آوارهٔ خانه *T.* بر دوش — توتونی توتر بر اوجاغه مالك اولمیان آدم Et d'une maison en désordre où il n'y a rien à manger, qu'il n'y a ni feu au pot, ni écuelles lavées اوجاغی یانمز بر خانه در

Il se prend aussi, pour la simple lueur des flambeaux, des fanaux *A.* شعلة pl. شعل — ضیاء النار *P.* تاب آتش *T.* آتش ایشیغی — آیدینلغی || Il est défendu de chasser au feu آتش ایشیغنده — اشعال شعله ایله صید ایتمك ممنوعدر او اولمق ممنوعاتدندر || Il y avait des feux allumés sur la côte یالی کنارنده آتشلر — ساحلده شعله‌لر اشعال اولنمشیدی — یاقمشلر ایدی — On appelle poétiquement les astres, Les feux de la nuit, du firmament *A.* pl. سرج اللیال — سرج الفلك — کوکب قندیللری *T.* چراغان آسمان *P.* مصابیح السما pl.

On appelle Armes à feu, les mousquets, les fusils, les pistolets, etc. *A.* اسلحهٔ ناریّة — آلات حربیّة ناریّة *P.* گدرهای آتش *T.* آتشلو پوصات — گدرهای آتش انداز — آتشبار — Et feu, absolument, les coups que l'on tire avec des armes à feu || Il s'expose au feu des ennemis دشمنك آتشی قارشوسنده القای نفس ایدر || Il était sous le feu des ennemis اعدانك آتشی آلتنده ایدی — دشمنك طوبی آلتنده ایدی || À cette bataille, à cet assaut, les ennemis faisaient grand feu اول ملحمه اثناسنده واول یورویش وقتنده دشمن شدّت عظیمه ایله امطار آتش ایتدرر ایدی — اول جنکده وقلعه اوزرینه یورویش اولندیغی اثناده دشمن کلّیتلو آتش یاغدرمقدن خالی اولمش دکل ایدی Soutenir le feu de la place قلعه طرفندن آتیلان آتشه مقاومت ایتمك — قلعه طرفندن آتیلان کلّه وقورشوندن پای ثباته هیچ بردرلو عارضهٔ فتور وتزلزل ظهور ایتمیوب مقام مقاوتده دوام ایتمك Ils étaient à couvert du feu de la ville قلعه‌دن آتیلان آتشدن جانب محفوظ ایدیلر Il se trouve entre deux feux ایکی آتش آره‌سنده در Feu rasant *A.* نائرة جارفة *P.* آتش همه سوز *T.* هرشیئی سپوری یاقیجی بر آتش — یاقوب کوتوریجی آتش Feu croisé *A.* نائرة متقابلة *T.* قارشولقلی آتش Feu roulant *A.* نار دوّار *P.* آتش گردان *T.* دونر آتش Feu très-vif *A.* نائرهٔ شدیده *P.* آتش تند وتیز — کسکین آتش *T.* قیزغن آتش

Feu, se dit aussi des météores enflammés, de la foudre et des éclairs *A.* نائرهٔ سماویّة *P.* آتش آسمانی *T.* کوك آتشی || Le feu du ciel est tombé sur cette maison نائرهٔ سماویّه فلان خانه‌نك اوزرینه — صاعقه فلان خانه اوزرینه نزول ایلدی دوشدی L'air était tout en feu pendant cet orage اول ربح عاصفك هبوبی اثناسنده هوا پر آتش سما ایدی

On appelle Feux follets, les exhalaisons enflammées qu'on voit quelquefois dans les endroits marécageux *A.* ابخرة ناریّة *P.* تف آتشین *T.* آتشلو بخارلر

Feu, se dit aussi de certains remèdes brûlants qu'on applique sur quelque partie du corps *A.* کیّ *P.* داغ *T.* یاقی || Il faut appliquer le feu à cette plaie بو جراحته ضرب کیّ اولنمق اقتضا ایدر — بو یاره‌یه یاقی اورمق لازمدر Donner le feu, mettre le feu à un cheval آته یاقی اورمق

Feu, se dit figur. du brillant, de l'éclat de certaines choses *A.* لمعة — لمعان *P.* فروغ — رخشندگی *T.* پارلقلق — پارلدی || Ce diamant jette beaucoup de feu بو الماس بغایت لمعه پاشدر Le feu d'un rubis یاقوتك لمعانی — پارلدیسی || Il a les yeux vifs et pleins de feu کوزلری پرروح وکثیراللمعاندر

پر روح ولمعه پاشدر-

Feu. Inflammation, ardeur A. حرقت - حمیاء - حمو - حرارت P. لهیب - گرمی T. تف وتاب - آتش - قیزغنلق || Le feu de la fièvre لهیب حما - حمیای حما Je sens un feu dans les entrailles داخلمه احشاده بر حرقت حس ایتمکده یم Il a le visage tout en feu یوزی بکپاره - چهره سی آتش کبیدر Le feu est encore à cette plaie بو جراحتک لهیبی آتشدر Avoir la bouche tout en feu اغزده کلی الی الآن باقیدر آغز آتش کبی یانمق - حرقت اولمق Il était si fort en colère, qu'il avait les yeux tout en feu نائرۀ غضبنک شدت حمیای - احتدامی تقریبیله کوزلری پر آتش ایدی - غضبنده کوزندن آتش پوشکورر ایدی Il se dit figur. de l'ardeur et de la violence des passions || Quand le feu de sa colère sera passé حمیای خشم وغضبی کسب سکونت ایلدیکی رهین خمود وانطفا اولنجه - حالده Amortir le feu de la concupiscence حرارت شهوتی - آتش شهوتی اطفا ایتمک - تسکین ایتمک - On dit proverb. et figur., qu'un homme prend feu aisément, pour dire, qu'il est aisé à émouvoir باروت کبی طوتشور بر آدمدر - Et qu'il jette feu et flamme, pour dire, qu'il s'emporte avec excès A. سریع الاستشاطة - سریع الاحتدام P. متضرم - زود خشم T. آتش مزاج - آتشلنور بره بردن - Et qu'il a jeté tout son feu, pour dire, qu'il a fait tout ce que la colère lui a suggéré, et qu'il s'est apaisé par-là تفریغ استفراغ آتش خشم - ما حصل عنف وغضب ایلدی وغضب ایلدی

Il se dit poétiquement pour signifier, la passion de l'amour A. التهاب العشق - لوعة العشق - نائرة الهوا P. آتش پر درونده T. سوز عشق - عشق آتشی || Le feu dont il brûle مشتعل اولان نائرۀ عشق وهوا Rien n'a pu éteindre ses feux آتش پر سوز دلی بوجه من الوجوه قابل انطفا وسکونت اولمدی Des feux constants آتش اهواء مستدیمه Nourrir dans son sein des feux criminels صدرده نوائر عشق مذموم ومنکر اضمار ایتمک

Feu, se dit aussi des séditions et des mouvemens populaires A. نائرة الفساد - نائرة الفتنة - نائرة الفتن P. آتش آشوب T. زوربالق آتشی || Allumer le feu de la discorde واختلال اشعال نائرۀ فتنه وشقاق ایتمک On fit courir de mauvais bruits qui mirent toute la ville en feu بین الناس نشر اراجیف ایله شهرک هر طرفنه ایقاد نائرۀ اختلال ایتمشلر Éteindre le feu de la sédition نائرۀ فتنه وفسادی اطفا ایلمک Il y avait des gens qui ne travaillaient qu'à allumer davantage le feu parmi le peuple خلق بیننده آتش فساد واختلالی برقات دخی طوتشدرمغه سعی ایدر مخصوص آدملر وار ایدی

Il se dit aussi de la vivacité de l'esprit A. توقد الذهن - ذکا P. ذهن تابش T. ذهن پارلقلغی || Cet orateur a bien du feu بو واعظ ذکای ذهن - بو واعظک توقد ذهنی چوقدر Ses écrits sont pleins de feu منشأتنده آثار ذکا اربابندندر بدیدار وظاهردر C'est un esprit tout de feu ذهن وقاد ذهن آتشین صاحبی برذاتدر - آتشپاره بر آدمدر - صاحبیدر Cette femme est agréable en conversation, elle a beaucoup de feu فلان خاتون بغایت صاحبة الذکا اولمغله مجلسی لطیف ودلگشا در Ce poète a un grand feu d'imagination بو شاعرک قوت متخیله سنده ذکا غالبدر

On dit, Le feu de l'Enfer, pour dire, les tourmens des damnés A. نار السقر - سعیر الجهنم P. آتش دوزخ T. جهنم آتشی - Et le feu du purgatoire, pour dire, les peines que souffrent les âmes qui sont dans le purgatoire A. عذاب البرزخ - عذاب القبر

On dit, Couleur de feu, pour dire, un rouge feu et éclatant A. لون اللهیب P. رنگ آتشین T. آتشی رنک

FEU. Défunt A. مرحوم - مغفورله - متوفا - هالک P. رحمتمند T. رحمتلو || Feu mon père مرحوم پدرم La feue reine ملکۀ مرحومه

FEUDATAIRE. Vassal qui possède un fief T. مالکانه متصرف || Il est feudataire de la Couronne میری مالکاندلرندن برینه متصرفدر

FEUILLAGE. Il se dit de toutes les feuilles d'un arbre A. pl. اوراق الشجر P. برگهای درخت T. آغاجک یپراقلری || Le feuillage de cet arbre est beau بو آغاجک اوراقی احسندر

FEUILLAISON. Le renouvellement annuel des feuilles A. ایراق - وراق P. برگ بستگی T. یپراقلنمه || Le temps de la feuillaison موسم وراق

FEUILLE. Partie de la plante qui en garnit les tiges et les rameaux A. ورق pl. اوراق P. برگ T. یپراق || Feuille

large et longue عريض وطويل بر ورق Feuille de chou, d'artichaut لحنه وانكنار يپراغى — Il se dit aussi des fleurs || Une feuille de rose A. ورق الورد P. برگ گل T. گل يپراغى Rose à cent feuilles گل صد برگ

On dit, la chute des feuilles, pour dire, la fin de l'automne A. فصل الخريف ـ موسم الهبوط الاوراق P. هنگام برگريزى T. يپراق دوكمى — On dit proverb., Cet homme tremble comme la feuille, pour dire, qu'il tremble de peur A. كورق النحيف مرتعش وخايف P. مثال برگ درختان مضطرب T. يپراق پارچەسى كبى تيرل تيرل دترر ولرزان

Il se dit aussi de l'or, de l'argent, du cuivre, lorsqu'il est battu extrêmement mince A. سفيقة ـ ورق P. برگ T. ورق || Feuille d'or A. ورق الذهب P. برگ زر T. التون ورق d'argent A. سفيقة الفضة ـ ورق الفضة P. برگ سيم T. كمش ورق de cuivre A. سفيقة النحاس P. برگ مس T. باقر ورق — Et des parties qui se détachent en surfaces très-minces de certains corps, comme l'ardoise, le talc, etc. A. طراق pl. طرق P. تو T. قات ـ يپراق

On appelle aussi Feuille, la petite lame de métal qu'on met sous les pierres précieuses pour leur donner plus d'éclat T. فويه

Feuille, se dit aussi du papier A. طلحية P. يك ورقة كاغد T. طلعه ـ طبقه || Une feuille de papier بر طبقه كاغد Une main de papier doit avoir vingt-cinq feuilles بر دسته كاغد يكرمى بر طبقه Plier une feuille de papier طبقەدن عبارت اولملو در كاغدى طى ايتمك

Et de certains cahiers volants, sur lesquels on écrit tous les jours ce qui regarde le courant des affaires publiques, ou de l'économie particulière T. ال دفترى || Le président n'a pas encore signé la feuille ناظر افندى ال دفترينى هنوز امضا ايتمش دكلدر

Et en termes de Chirurgie, de cette petite superficie qui se détache quelque fois d'un os, lorsqu'il a été offensé A. قشارة العظم ـ ساف العظم P. پوستپارهٔ استخوان T. كميك قبوغى ـ كميك مسوفا نزع اولندى || L'os s'est levé par feuilles كميك قبوق قبوق چيقدى

FEUILLÉ. Garni de feuilles A. مورّق P. برگدار T. يپراقلو

Feuille-morte. Sorte de couleur qui tire sur la couleur des feuilles sèches A. لون التبن P. رنگ كاه T. صمانى رنك || Satin feuille-morte صمانى رنكى اطلس

FEUILLER. Terme de Peinture. Représenter les feuilles d'un arbre A. نقش الاشكال الاوراق P. اشكال برگ نگاريدن T. آغاج يپراقلرى تصوير ايلمك || C'est un talent rare que celui de bien feuiller اشكال اوراقى وجه احسن اوزره نقش وتصوير ايتمك معارف نادرەدندر

FEUILLET. Une partie d'une feuille de papier, et qui contient deux pages A. ورقة ـ ورق pl. اوراق P. نيم ورقهٔ كاغد T. يپراق || Déchirer quelques feuillets d'un livre بر كتابك بعض اوراقنى شقّ ايتمك Ce registre est de cent feuillets بو جريدە يوز عدد اوراقى محتويدر Feuillet d'un in-folio بتون طبقه ورقى

FEUILLETER. Tourner les feuillets d'un livre qu'on examine légèrement A. تقليب الاوراق ـ ادارة الاوراق P. ورق گردانيدن ـ صحيفه گردانيدن T. يپراق دوندرمك ـ كاغدلرى دوندرمك || Je n'ai pas lu son livre, je n'ai fait que le feuilleter تأليفنى مطالعه ايتميوب همان اوراقنى تقليب ايله امرار نظر ايلدم

Et étudier, consulter des livres A. تتبّع الكتب ـ تصفّح P. در كتابها جستجو كردن T. كتاب آراشدرمق || Pour éclaircir cette question, il a fallu feuilleter bien des livres بو مسئلەنك حلّ وكشفى ضمننده كتب وافرەنك تتبّعى اقتضا ايلدى

FEUILLU. Qui a beaucoup de feuilles A. وريق ـ كثير الاوراق P. بسيار برگ T. يپراقلو ـ چوق يپراغى كور || Arbre feuillu شجرهٔ وريقه

FEURRE. Paille qui sert à rempailler les chaises A. تبن P. كاه T. صمان

FEURS. Terme de Jurispr. Frais faits pour la culture des terres A. مصارف الحراثة P. مصرف شيار T. ير سورمه مصرفى || Rembourser les feurs, labours et semences مصارف حراثت وزراعتى وتخم بهاسنى ادا ايتمك

FEUTRE. Espèce d'étoffe non tissue A. لبدة ـ لبد ـ عباء pl. الباد pl. لبود P. نمد T. كچه ـ عبا ـ ساكيز

On appelle aussi Feutre, la bourre dont se servent les selliers pour rembourrer une selle A. حشو السرج P. آگين زين T. اير قتيغى

FEUTRER. Remplir de bourre A. احشا P. آگندن T. قتيق

طولدرمق - قتيقلتمق || Feutrer une selle ايره قتيق طولدرمق

FEUTRÉ. A. محشو P. آگنده T. قتيق طولمش - قتيقلنمش

FÈVE. Sorte de légume A. باقلا - فول - جمّى P. كالوسگ T. بقله جرجر - كوسگ - || Fève nouvelle باقلاى طرئ Écosser des fèves بقله صويمق - بقلديى تقشير ايتمك

On donne aussi le nom de fève à plusieurs choses qui en ont la forme, comme aux grains de café, etc. A. حبّة pl. حبوب P. دانه T. دانه

FÉVRIER. Le second mois de l'année A. شهر شباط P. ماه اسفند ارمذ - شبات T. شباط آيى

FI. Interjection qui marque du mépris, du dégoût A. اف P. تف T. اوف

FIANCAILLES. Promesse de mariage en présence d'un prêtre A. رسم الخطبة P. آيين نامزدى T. نشان رسمى || Célébrer les fiançailles رسم خطبه‌نك عيدينى اجرا ايتمك Le jour des fiançailles نشان كونى - يوم خطبه Prier les parens et les amis d'assister aux fiançailles خويشان واقربا واصدقا واحبّابيى نشان رسمنه دعوت ايتمك

FIANCER. Promettre mariage en présence du prêtre A. اختطاب P. نامزد كردن T. نشانلمق - نشان ايتمك || Il avait fiancé cette fille, mais l'affaire se rompit فلان قزه نشان اولمشيكن فلان قز ايله عقد ايلديكى نشان - نشانى فسخ اولندى فسخ اولندى

FIANCÉ. A. مخطوب P. نامزد T. نشانلو - Fiancée A. مخطوبة P. دست سوزه T. نشانلو

FIBRE. On donne ce nom aux filamens déliés dont sont composées les parties du corps de l'animal A. ليف pl. الياف T. ديدك || L'allongement des fibres تمدّد الياف Le relâchement des fibres ليفلرك كوشمه‌سى - استرخاى الياف L'accourcissement des fibres كسب سستى ورخاوت ايلمسى - لحومده اولان اليافك اقتصارى Les fibres des chairs الياف - Il se dit aussi des plantes et du bois || Les fibres d'une plante, d'un bois بر نباتك وبر عودك ديدكلرى - اليافى

FIBREUX. Qui a des fibres A. ذو الالياف pl ذوى الالياف P. ليفناك T. ديدكلو || Les chairs sont fibreuses لحوم ذوى الالياف Les plantes sont fibreuses نباتات ذوى الاليافدر Le bois est fibreux عود ذو الاليافدر

FIBRILLE. Petite fibre A. ليف رقيق P. ليف باريك T. اينجه ديدك

FICELER. Lier avec de la ficelle A. ربط - شدّ بالمغيزل P. بالمغيزل بساز استوار كردن - برژه بستن - بساز بستن T. سجيم ايله باغلمق || Cela n'est pas ficelé assez fort فلان شئ سجيم ايله محكم باغلو دكلدر Il faut bien ficeler ce paquet بو دنك سجيم ايله قوى ومحكم باغلنملو در

FICELÉ. A. مربوط بالمغيزل P. بساز استوار كرده - برژه بسته T. سجيم ايله باغلو

FICELLE. Sorte de petite corde A. مغيزل P. رژه - ساز T. قنب - سجيم || Lier avec de la ficelle سجيم ايله ربط ايتمك

FICELLIER. Dévidoir sur lequel on met de la ficelle A. دوّارة المغيزل P. چرخهٔ رژه T. سجيم چرخى

FICHE. Petit morceau de fer servant à la penture des portes, des fenêtres, des armoires, etc. A. ابرة الرزّة P. ميخ بش T. رزه‌نك زبواندسى ميلى

FICHER. Faire entrer par la pointe A. تركيز - ركز - رزّ P. سپوختن T. ديكمك - صوقمق || Ficher un clou رزّ مسمار - قازيق - قازيق صوقمق - ركز وتد un pieu اكسر صوقمق - يره صوقمق - يره تركيز ايتمك Ficher en terre ديكمك - يره ديكمك Ficher à force زور ايله صوقمق

FICHÉ. A. مركوز P. سپوخته T. ديكلمش - صوقلمش

On dit figur. Avoir les yeux fichés en terre, fichés sur quelque chose A. اطماح النظر - تحديق النظر P. چشم دوختن T. كوز ديكمك

FICHU. Sorte de mouchoir que les femmes mettent sur le cou A. مقرمة العنق P. گردن آويز T. بيون دستمالى

FICTIF. Qui est feint, qui n'existe que par supposition A. اعتبارى - وجودى يوق - موهوم P. خيالىّ T. گمانى || Titre fictif سند موهوم Les rentes sont des immeubles fictifs مستغلات املاك وعقارات موهومه قبيلندندر Propriétés fictives املاك خياليّه - املاك موهومه - On appelle Êtres fictifs, des choses qui n'ont d'existence que dans l'imagination A. pl. موهومة - خيالات P. موجود الاسم معدوم الجسم T. بى وجود ونشان وجودى يوق شيلر Et poids fictif, le poids dont on se sert dans les essais وزن اعتبارى

FICTION. Invention fabuleuse A. تصوّر وهمىّ pl. تصوّرات - تصوّر خيالىّ pl. تصوّرات خياليّة P. تصوّر بى اصل - وهميّة

بو Ce poème est rempli de belles fictions || اصلسز خياللمه T. منظومه تصورات خياليهٔ لطيفه ايله مالامالدر Il y a des fictions qui touchent plus que la vérité بعض تصورات وهميه كلام حقيقيدن زياده قلبه مؤثر اولور La fiction est quelquefois plus agréable que la vérité بعضاً تصور خيالى حقيقت محضدن زياده احسن والطفدر

Il se prend aussi pour Mensonge, déguisement de la vérité A. كذب - لا اصل P. دروغ - بى حقيقت - بى اصل T. يلان - اصلسز - اصلى يوق || Il m'a dit telle chose; mais c'est une pure fiction بكا شويله بر كلام سويلدى انجق بلا كذب وريا Je vous parle sans fiction كذب محضدر سويلرم

FICTION DE DROIT. Terme de Jurispr. C'est une fiction introduite ou autorisée par la loi en faveur de quelqu'un A. مواضعهٔ شرعيّة

FIDÉICOMMIS. Terme de Jurispr. Legs fait à quelqu'un, à condition de le remettre à un autre A. وصيّت مشروطة || Tenir par fidéicommis - وصيّت مشروطه موجبنجه متصرّف اولمق بر وجه مشروطيّت

FIDÉICOMMISSAIRE. Celui qui est chargé d'un fidéicommis A. مشروطاً متصرّف - متصرّف بوصيّة المشروطة || Héritier fidéicommissaire وارث بوصيّة المشروطه

FIDÉJUSSEUR. Terme de palais. Celui qui s'oblige de payer pour un autre qui ne paierait pas A. كفيل بالمال P. پايندان مالهٔ كفيل T. باداى مال

FIDÉJUSSION. Cautionnement de payer pour un autre qui ne paierait pas A. كفالة بالمال P. پايندانى باداى مال T. ماله كفيللك

FIDÈLE. Qui est exact à garder sa foi, à remplir ses devoirs, ses engagemens A. صادق - صاحب الوفا P. - صداقتكار T. صداقتلو وفادار || Serviteur fidèle صادق خدمتكار Fidèle à son maître افنديسنه صادق en ses promesses وعدنده وفادار Ami fidèle محبّ صادق - وفاكار Mari fidèle زوج دوست Épouse fidèle زوجهٔ صادقه Amant fidèle عاشق صداقتكار Amitié fidèle محبّت صادقه وفادار

Il signifie aussi, conforme à la vérité A. صادق - صحيح P. درست - راست T. طوغرى || Récit fidèle روايت صحيحه Rapport fidèle تقرير صحيح - انهاى صحيح Histoire fidèle

اصلنه مطابق - نسخهٔ صحيحه حكايهٔ صحيحه Copie fidèle صدق - ترجمهٔ صحيحه Traduction fidèle صورت صحيحه Témoin مرآت صحتنما Miroir fidèle وصحّتنه مقرون بر ترجمه fidèle موثوق القول - شاهد صادق القول Rendre un compte fidèle صحيح حساب ويرمك - On dit aussi, Mémoire fidèle, c'est-à-dire, qui retient bien A. ذاكره - حافظة واثقة P. صحيحه T. ياد درست طوغرى بللمه

Et qui professe la vraie religion A. مؤمن pl. مؤمنين - مؤمن P. صحيح الايمان - اهل الدين الحق - صحيح العقيدة T. حقّ دينلو || حقّ شناس - درست دين Le peuple fidèle امّت مؤمنين - امّت صحيح الايمان Le troupeau fidèle رعيّت صحيحة العقيدة La femme fidèle sanctifie le mari infidèle صاحبهٔ دين حقّ اولان منكوحه كافر اولان زوجنى طريق فلاحه ايصال ايدر - Il est aussi substantif, et il n'est guère d'usage qu'au pluriel A. pl. مؤمنين P. ايمانان T. درست حقّ دينلو اولنلر

FIDÈLEMENT. D'une manière fidèle A. بالصدق - بالصداقة P. صداقتكارانه - صادقانه T. صداقت ايله || Servir fidèlement صادقانه خدمت ايتمك - Il signifie aussi, conformément à la vérité A. على وجه الصحّة - بالصدق والصحّة - P. راستكارانه - با راستى T. طوغريلق ايله بالصحّة والحقيقة على وجه الصحّة || Rapporter fidèlement نقل وافاده ايتمك بالصحّة والحقيقه انها وبيان ايتمك -

FIDÉLITÉ. Attachement à ses devoirs, régularité à remplir ses engagemens A. صداقت P. صداقتكارى T. صداقتلق || Fidélité inviolable شائبهٔ تخلّف وتغيّردن عارى صداقت Fidélité éprouvée محكّ تجربه وامتحان اولمش واستقامت جانبنده ملوكانه ايفاى Garder fidélité à son prince صداقت جانب ملوكانه وقايهٔ رسوم صداقت - لازمهٔ صداقت ايتمك Corrompre la fidélité de quelqu'un بر كمسنه نك صداقتنى افساد ايتمك - بر كمسنه يى سالك اولديغى جادهٔ سالمهٔ صداقتدن صرف ايتدرمك Prêter serment de fidélité وقايهٔ صداقته يمينى ايتمك Une femme doit fidélité à son mari زوجه نك طرفنه ايفاى فريضهٔ صداقت ايتمك زوجى لازمهٔ حاليدر

Et vérité, exactitude A. صدق - صحّت P. راستى T. طوغريلق || On peut compter sur la fidélité de cet historien فلان صاحب تاريخك صدق وصحّتنه اعتماد جائز در

بو تأليف على وجه الصحة Cet auteur est traduit avec fidélité
ترجمه اولنمشدر Faire un rapport avec beaucoup de fidélité
صدق وصحت كامله ايله افادهٔ حال ايتمك — Il se dit
aussi de la mémoire qui retient avec exactitude A. وثوق الحافظة
صحة الذاكرة — P. درستئ ياد T. حفظك صاغلغى —
|| Il ne faut pas trop compter sur la بللمهنك طوغريلغى
fidélité de sa mémoire بر كمسنه صحت ذاكره سنه چندان اعتماد
ايتمك روا دكلدر

FIDUCIAIRE. Celui qui est chargé par le testateur de remettre
à quelqu'un une succession T. تسليم تركه يه مأمور وصئ مختار

FIEF. Domaine noble qui relève d'un autre domaine T. مالكانه
— On appelle Fief dominant, le domaine dont d'autres fiefs
relevaient T. باش مالكانه Et fief servant, l'héritage que le
vassal tenait du seigneur dont il relevait آخره تابع مالكانه
|| Fief de la Couronne ميرى مالكانهسى Tenir une terre en fief
بر ارضه بر وجه مالكانه متصرف اولمق Posséder un fief
بر مالكانه يه مالك اولمق

FIEFFER. Bailler en fief T. ايجار — الزام مالكانه ايتمك
مالكانه يى التزامه ويرمك — مالكانه ايتمك

FIEFFÉ. Il s'emploie adjectivement, se joint avec les substantifs qui marquent un vice, et signifie que ce vice est au suprême degré A. محض T. كتبه لو — صرف || Fripon fieffé عيار
كتبه لو بكرى Ivrogne fieffé كتبه لوخرسز — صرف خرسز — محض

FIEL. Humeur jaune et amère, contenue dans un petit réservoir qui est attaché au foie A. مرارة P. زهره T. اود || Amer
comme fiel مراره كبى مر المذاق
Il signifie figur., haine, animosité A. حقد pl. احقاد pl. حقود —
كين T. كينه P. غليل — بغضا — بغض — احن pl. احنة || Un homme
plein de fiel درونى مرارهٔ حقد وبغضا ايله مملو بر مرد كينه
— افراغ مرارهٔ حقد وكينه ايتمك Répandre son fiel دار
درونده مضمر اولان مرارهٔ حقد وكينه يى نشر ايتمك
Vomir son fiel درونده مستكن وجايگير اولان سم حقد
وغليلى استفراغ ايتمك il y a bien du fiel dans cet écrit
بو تحريرات خيلى مرتبه آلودهٔ مرارهٔ حقد وكينه در Un
discours plein de fiel بغض وكيندن عبارت بر كلام N'avoir
point de fiel قلبى — درونى مايهٔ حقد وكيندن مبرا اولمق
شوايب كينه وعدواندن معرا اولمق

FIENTE. Excrément de bête A. روثة pl. ارواث P. غوش
بعر A. Fiente des moutons — حيوان ترسى T. كمره — غوشا —
pl. ابعار P. غوشاك T. قيغ des oiseaux A. ذرق — سلاح
P. قوش ترسى T. اسپخول — بيخال — سرفين des mouches
A. سينك ترسى T. غوش مكس P. ونمة — ونيم

FIENTER. Pousser dehors la fiente par les voies naturelles
A. روث P. غوش انداختن T. ترسلمك — صاغنمق — En
parlant des moutons, des cerfs, etc. A. ابعار P. غوشاك انداختن
T. اصاع — اسلاح — اذراق — En parlant des oiseaux قيغلمق
P. صاغنمق — چيمقرمق T. بيخال انداختن

FIER. Commettre à la fidélité de quelqu'un A. ائتمان —
امانت P. تسليم فى يد الامانة — تفويض فى يد الامانة
|| Fier امانت ايتمك T. بدست امانت سپردن — كردن
son bien, sa vie, son honneur à son ami مالنى وجاننى
وعرضنى كندو دوستنك يد امانتنه تفويض ايتمك
Je lui fierais tout ce que j'ai au monde دنياده هر نديه مالك
ما ملكمى يد امانتنه — ايسه م كندويه ائتمان ايدرم
تفويض ايدرم

SE FIER. S'assurer sur quelqu'un ou sur quelque chose A. اعتماد
P. امنيت ايتمك — ايناتمق T. اعتماد داشتن — گرويدن
|| Se fier à quelqu'un بر كمسنه يه اعتماد ايتمك Vous pouvez
vous y fier بوكا امنيت ايده بيلورسك Fiez-vous-y اعتماد
عالمه اعتماد ايدر Il se fie à tout le monde امنيت ايله — ايله
بوكا اعتماد ايده مم Je ne m'y fie pas هر كسه امنيت ايدر —
فلانه هر Je me fierais de toute chose à lui امنيت ايده مم —
شيئى اعتماد ايده رم — ايناتورم Fiez-vous à lui du soin de
vos affaires امور وخصوصاتكى فلانه اعتماد ايله ادارهٔ —
اموركى فلانك يد امانتنه تسليم ايله — Et mette sa
confiance, prendre confiance A. اعتزار — استناد P. تكيه
مالنه T. كوونمك كردن || Se fier à sa fortune, à son crédit
ونفوذ واعتبارينه استناد ايتمك Se fier trop à soi-même
قواى ذاتيه سنه en ses propres forces نفسنه پك كوونمك
كوونمك — كندو قوتنه مغرور اولمق — اعتزار واستناد ايتمك

FIER. Hautain, altier A. متكبر pl. متكبرين مغرور — pl.
— ارباب الكبر والغرور pl. اهل الكبر والغرور — مغرورين
فضول T. بالا پرواز — باد سر P. متعظم — اهل الزهو والمكابرة
سيماى مكابرتنما Mine fière نگاه غرور آلود Oeil fier || كبرلو —
Il se tient fier de ses amis, de ses richesses احبا ودوستانه
وكثرت مالنه مغرور در

Il se prend aussi en bonne part A. متأبه الطبع || Démarche noble et fière تأبه طبع نجابت آلود ايله اولان عمل وحركت Son âme fière et inébranlable n'est pas abattue par ces revers مجبول اولديغى تأبه طبع انفت آلود متانت نمودى كجروئ بخت نا سازكارك بو مقوله شيوه‌لرندن اصلاً وقطعاً دوچار فتور اولمز Il marche à l'ennemi d'un air fier et intrépide جسورانه وتأبه طبع ايله دشمن اوزرينه وارر – تأبه طبع پر حميت ووضع بى پروايى وجسارت ايله سمت اعدايه طوغرى متوجه اولور

FIÈREMENT. D'une manière fière A. بالمكابرة – بالكبر والغرور – فضوللق ايله T. بالا پروازانه – متكبرانه – مغرورانه P. بر كمسنه‌يه مغرورلق ايله || Regarder quelqu'un fièrement مغرورلق باقشى ايله باقمق – مغرورانه نظر ايله باقمق Traiter fièrement بالكبر والغرور معامله ايتمك Parler fièrement متكبرانه سويلمك

FIERTÉ, Caractère de celui qui est fier A. كبر – مكابرة – مغرورلق – فضوللق T. بالا پروازى – باد سرى P. غرور كبر وغرور ايله آلوده بر || C'est un homme plein de fierté كبرى مرتبهٔ غايتده در آدمدر Il a trop de fierté

Il se prend aussi en bonne part, et signifie, noblesse, élévation A. تأبه النفس – تأبه الطبع || La fierté de l'âme sans hauteur est un mérite compatible avec la modestie تأبه نفس تعاظم ومكابره‌دن عارى اولنجه هضم نفسه مقارن بر منقبت La fierté dans l'âme est de la grandeur تأبه طبع جليله در محض علو جنابدر

FIÈVRE. Mouvement déréglé de la masse du sang, qui augmente la chaleur du corps au-delà de celle de l'état naturel A. حمى pl. حميات – حرارت P. تب – گرمى T. اسيلك – صيجاقلق || Fièvre continue A. حماء دائمة – حماء مطبقة intermittente A. حماء نائبة P. جشن – تبلرزه T. استمه quotidienne A. حماء لازمة P. تب يكروزه T. بر روز éphémère A. حماء يومية P. حماء مثلثه – حماء غب tierce A. كونكى استمه T. quarte A. حماء ربع P. اوچ كونده بر طوتان استمه T. افكن P. سونوخش T. درت كونده بر طوتان استمه Fièvre chaude A. حماء محرقة P. درد سياه T. قره حما inflammatoire A. حماء التهابية P. تب تفيده T. قيزمش حما aiguë A. حماء حادة P. تب تيز T. كسكين حما lente A. حرارت خفية – حماء خفية P. تب پنهان T. كيزلو حما étique A. حماء دق ardente P. تب بيمار باريك T. اينجه آغرى حماسى malignе A. حماء صالبة P. تب درم T. قيزمن حما putride A. حماء عفنية pestilentielle A. حماء وبائية contagieuse A. حماء سارية réglée A. حماء مرتبة Grosse fièvre A. حماء شديدة Fièvre légère A. حماء خفيفة Fièvre de rhume A. حماء النوازل Accès de fièvre حمانك نوبتى Redoublement de fièvre تكرر حما L'ardeur de la fièvre حرقت حما – سخونت حما – شدت حرارت – حمانك قيزغنلغى Le chaud de la fièvre حرارت حما – حمانك اسيلكى Le froid de la fièvre برد حما – حمانك صوغوقلغى Tremblement causé par la fièvre ارتعاد حما – حما دتره‌يشى Le jour de la fièvre حمانك نوبتى كونى Le fort de la fièvre حمانك شدتى Le déclin de la fièvre انحطاط حما Le frisson est l'avant-coureur de la fièvre عارضهٔ عروا مقدمهٔ حما در – اوشونمه حمانك مقدمه‌سيدر Il n'est pas tout-à-fait sans fièvre حرارتدن كلياً برى دكلدر Les dents qui percent donnent la fièvre aux enfans انبات اسنان صبيانه ايجاب حرارت ايدر Donner la fièvre ايجاب حما ايتمك – ايراث حما Chasser la fièvre ازالهٔ حما ايتمك – دفع حرارت ايتمك La fièvre a cessé حرارت منقطع اولدى La fièvre lui a repris حماسى عودت ايلدى Sortir de la fièvre حمادن خلاص بولمق – حرارتدن قورتلمق On dit proverb. Tomber de fièvre en chaud mal, c'est-à-dire, d'un accident dans un autre plus fâcheux T. استمه‌دن قاچرايكن حمايه راست كلمك

FIÉVREUX. Qui cause la fièvre A. موجب الحما – محمة T. تب آور P. استمه‌لو – استمه كتوريجى || L'automne est la saison de l'année la plus fiévreuse فصول اربعه‌دن موجب الحما اولان وقت فصل خريفدر كوز وقتى جميع وقتلردن زياده حمالو در Fruit fiévreux A. فاكهة موجبة الحما P. ميوهٔ تب آور T. استمه‌لو ميوه Endroit fiévreux A. محمة P. تبگاه T. استمه‌لو ير

FIFRE. Sorte de petite flûte A. صفارة P. نايچه T. دودك

FIGEMENT. Action par laquelle un liquide se fige A. جمود P. فسردگى T. طوكمه

FIGER. Congeler, condenser par le froid A. تجميد P. فسرده ساختن T. طوكدرمق || Il y a des poisons qui figent le sang بعض سموم وار در كه دمى عروق ايچنده تجميد ايدر

L'air froid fige la graisse des viandes هوای بارد شحم لحومی طوکمق .T فسردن .P تجمّد ـ انجماد .A Se figer ـ تجمید ایدر || Le beurre fondu se fige اریمش ساده یاغی طوکر L'huile se fige روغن زیت تجمّد ایدر

Figé. A. جامد ـ منجمد .P فسرده .T طوکمش

FIGUE. Sorte de fruit A. تین .P انجیر .T انجیر || Figues blanches بادنجان انجیری violettes لوب انجیری Figues d'été یاز انجیری d'automne کوز انجیری Figue sèche A زبیب .P انجیر خشک .T انجیر قوری

FIGUERIE. Lieu planté de figues A. مشجرة التین .P انجیرستان .T انجیر باغچه‌سی

FIGUIER. L'arbre qui porte des figues A. شجر التین .P درخت انجیر .T انجیر آغاجی

FIGURATIF. Qui est la figure, la représentation, le symbole de quelque chose A. تمثیلیّ ـ رمزیّ ـ مرموز || Tout était figuratif dans l'ancienne loi شریعت قدیمه‌ده هر شیٔ رموز وتمثیلات ایله یازلمشدر

On appelle Plan figuratif, une carte topographique A. رسم مشکّل || Plan figuratif d'un lieu, d'un bois, d'une maison بر محلّک وبر اورمانک وبر خانه‌نک رسم مشکّلی

FIGURATIVEMENT. D'une manière figurative A. علی طریق التمثیل ـ مرموزاً || Tous les mystères de la nouvelle loi sont compris figurativement dans l'ancienne شریعت جدیده‌نک مزایا واسراری شریعت قدیمه‌ده علی طریق التمثیل مرموزاً مندرجدر ـ مذکور در

FIGURE. La forme extérieure de l'homme et des animaux A. صورت pl. صور .P پیکر .T قیللق || La figure du corps humain بدن انسانک صورتی Une belle figure صورت حسنا Une laide figure صورت قبیحه ـ صورت زیبا ـ صورت دلبر ـ صورت ـ صورت زشت چرکین صورت Cet animal, ce poisson est d'une étrange figure بو حیوانک وبو بالغک صورتی غریبدر Une plaisante figure بر صورت هزل آمیز ـ Il n'a pas figure d'homme فلانده صورت بشر یوقدر Voilà un enfant d'une jolie figure بر طفل خوش پیکر ـ ملیح الصورة بر طفل

Figur. L'état bon ou mauvais où une personne est dans le monde à l'égard de ses affaires, de son crédit A. صورة الحال || Cet homme fait une fort bonne figure à la Cour فلانک صورت حالی دائرهٔ همایونده غیة الغایه مقبول ومستحسندر dans le monde صورت حالی بین الناس بغایت ممدوح ومستحسندر Il fait une méchante figure صورت حالی مستقبح ومستهجندر ـ Faire figure. V. Figurer dans ce sens.

Figure, en Physique. La forme extérieure des corps A. هیئة pl. هیئات ـ شکل pl. اشکال .P پیکر .T اندام || Les corps ne sauraient exister sans avoir une certaine figure کافهٔ اجرام بر شکل ایله متشکّل اولمینجه قائم اولمز

On appelle Figures de Mathématique, l'espace renfermé dans les lignes que tracent les mathématiciens sur un plan, pour faire leurs démonstrations A. اشکال هندسیّة || Figure carrée شکل مربّع Figure triangulaire شکل مثلّث الزوایا circulaire شکل مستدیر Faire une figure de Mathématique بر عدد شکل هندسی رسم ایلمک ـ Et figure d'Astrologie, la description de la position des astres par rapport à l'horoscope qu'on veut tirer A. شکل نجومیّ ـ Et figure de Géomance, une figure qui est composée de points jetés au hasard, et de laquelle on prétend tirer certaines prédictions A. شکل رملیّ pl. اشکال رملیّة

Figure. La représentation d'une personne en peinture, en sculpture, en gravure A. تمثال pl. تماثیل .P نگار .T تصویر || Il y a plusieurs figures dans ce tapis بو قالیچه‌ده تماثیل وتصویرات عدیده وار در Cette figure est mal dessinée بو تصویر لایقی اوزره رسم اولنمامشدر Dessiner une figure بر تصویر رسم ایتمک Faire imprimer un livre avec des figures تماثیل وتصویراتی مشتمل بر کتاب طبع ایتدرمک Figure équestre آتلو آدم تصویری ـ تمثال مرد راکب

Il se dit aussi, dans le sens de Représentation, des choses qui en signifient d'autres A. صورت مثالیّة || Joseph et Salomon sont des figures de Jésus-Christ حضرت یوسف وحضرت سلیمان حضرت عیسینک صور مثالیه‌سیدرلر

Figure, se prend aussi pour le visage de l'homme A. وجه pl. وجوه .P چهره ـ روی .T یوز || Belle figure وجه وجیه کوزل یوز ـ روی زیبا ـ وجه ملیح ـ

En termes de Rhétorique, Figure de pensées, se dit d'un certain tour de pensées qui fait une beauté dans le discours صنعت بیانیّة pl. صنایع بیانیّة ـ En termes de Grammaire, Figure ou figure de mots, c'est un tour particulier que l'on donne aux mots, en les éloignant de leur première destination A. مجاز

FIGURÉMENT. Dans le sens figuré A. مجازاً ـ علی طریق

المجاز || Parler figurément مجازاً سويلمك Ce mot-là signifie proprement une telle chose, et figurément il en signifie une autre فلان لفظـك معناى موضوعى شويله ايكن مجازاً معناسى بشـقه در

FIGURER. Représenter par la Peinture, par la Sculpture, etc. *A.* تصوير *T.* نگاريدن - نگاشتن *P.* تصوير - ترسيم - رسم ايتمك || Dans le fond du tableau, le peintre avait représenté un paysage; et sur le devant, il avait figuré une danse de bergers et de bergères فلان رسّام رسم ايلديكى لوحهٔ تصويرك زميننده بر معمورهٔ لطيفه هيئتنى وپيشگاهنده رقص ايدر رعات وراعيات صورتنى رسم وتصوير ايلمشدر

Se figurer. S'imaginer *A.* تخيّل - تصوّر *P.* بخيال آوردن - در انديش كردن *T.* خياللمق || Figurez-vous deux armées campées l'une devant l'autre, et prêtes à en venir aux mains بزى برينه قارشو نصب خيام اقامت ومتهيّئ هجوم وصولت ايكى اردويى تصوّر ايله On se figure ordinairement les choses autrement qu'elles ne sont احوال دنيا عادتنا اولدقلرى صورتدن بشقه تخيّل وتصوّر اولنو كلمشدر

Figurer. Représenter comme symbole *A.* رسم علی صورة المثاليّة - المثاليّة تصوير على صورة || L'immolation de l'agneau pascal de l'ancien Testament figurait l'immolation de Jésus-Christ sur l'arbre de la croix تورات شريف احكامى موجبنجه عيد فصحده ذبح حمل مادّهسى حضرت عيسينك عود الصليب اوزرنده مذبوحيّتنك صورت مثاليّهسى ايدى Les Égyptiens figuraient l'année par un serpent qui mord sa queue اهل مصر قديم سنهنك صورت مثاليّهسنى قويرغنى لدغ ايدر بر حيّه ايله رسم وتصوير ايدرلر ايمش Par cette statue, le sculpteur avait voulu figurer le peuple d'Athènes اشبو صنمى نقر ايدن نقارك مرام ومرادى آتنه خلقنك كوسترمك ايدى - صورت مثاليّهسنى تصوير ايتمك ايدى

Et avoir de la convenance, de la symétrie avec une autre chose *A.* تناسب الاشكال - توافق الاشكال *P.* همرنگ بودن - همسنج بودن *T.* اويوشمق - موافق كلمك || Ces deux pavillons figurent très-bien ensemble بو ايكى مقصورهلر بغايت متوافق الاشكالدر

Figurer. Faire figure, paraître avec avantage *A.* كسب التعيّن - اثباة الشهرة *P.* اثبات نام كردن *T.* نام وشان آلمق || Cet homme-là, tel que vous le voyez, a figuré autrefois à la Cour شو آدم كورديككك حال اوزره مقدّما دائرهٔ همايونده كسب تعيّن ايتمش آدمدر - اثبات شهرت ايتمش اربابدندر

Figuré. *A.* مصوّر - مرسوم *P.* نگاشته *T.* تصوير اولنمش

Copie figurée. Celle qui exprime précisément l'ordre et la disposition de l'original بر قطعه باشكالها نقل اولنمش عينى - بمثلها اخذ اولنمش نسخهٔ ثانيه - Plan figuré d'une maison, d'un jardin. C'est la représentation qu'on en fait بر خانهنك وبر باغچهنك رسم مشكّلى - Discours figuré, expression figurée كلام وياخود تعبير استعاره آميز

FIL. Petit brin long et délié qu'on détache de l'écorce du chanvre et du lin *A.* خيط pl. خيوط *P.* تار *T.* تل || Du chanvre qui donne de beau fil اعلا تل ويرر كندر Les fils de ce lin-là sont extrêmement déliés بو كتاننك تللرى بغايت رقيقدر

Il se dit aussi de ce qui se forme de ces petits brins tordus ensemble entre les doigts avec le fuseau, pour en faire de la toile *A.* سلك pl. اسلاك - مخيط pl. مخايط *P.* رشته *T.* ايپلك || Gros fil سلك غليظ - قبا ايپلك délié *A.* سلك رقيق *P.* رشتهٔ باريك *T.* اينجه ايپلك retors *A.* سلك شديد الفتل - سلك ملاحم *P.* رشتهٔ باز ريسيده *T.* ايكى قات اكيرلمش ايپلك Faire du fil اعمال سلك - غزل سلك - ايپلك اكيرمك - ايپلك ياپمق On dit poétiquement, Le fil de la vie *A.* مخيط الحياة *P.* تار رشتهٔ حيات *T.* عمرك ايپلكى - عمر - On dit aussi, qu'une chose ne tient qu'à un fil, pour dire, qu'elle ne tient presqu'à rien بر پموق ايپلكى ايله باغلو در || La vie de l'homme ne tient qu'à un fil انسانك عمرى بر پموق ايپلكى ايله باغلو در

On appelle Fil de perles, un collier de perles enfilées *A.* سلك اللآلى - عقد اللآلى - سمط اللآلى *P.* رشتهٔ مرواريد *T.* انجو ديزيسى - Il se dit aussi des métaux, lorsqu'ils sont tirés en long d'une manière si déliée, qu'il semble que ce soit du fil || Fil d'argent *A.* خيط الفضّة *P.* رشتهٔ سيم *T.* كمش تل Fil de fer *A* خيط الحديد *P.* رشتهٔ آهن *T.* دمور تل Fil d'archal *A.* خيط معدنىّ *T.* تلى - معدن تلى

Il se dit figur. de la suite ou du tissu d'un discours *A.* سلك الكلام - سياق الكلام *P.* رشتهٔ سخن *T.* شيرازهٔ صحبت || Interrompre le fil du discours انقطاع سلك كلامى رهين ايتمك - رشتهٔ حكايهيى قطع ايتمك de l'histoire On dit

dans le même sens, Perdre le fil d'une affaire سلك مصلحتی
سلك مصلحتی Reprendre le fil d'une affaire فوت ایتمك
از سر نو اخذ ایتمك ـ بالاستیناف اخذ ایتمك Tenir le
fil et la liaison des idées سلك معانی وافكاری وقایه ایتمك
شیرازهٔ معانی وافكاری ـ On dit aussi, Aller de droit fil,
pour dire, aller directement à son objet سلك مستقیم اوزره
سمت مقصوده سالك اولمق

On dit proverb. Aller de fil en aiguille, pour dire, passer insensiblement d'un propos à un autre ایكنه دیر ایكن ایپلك صددینه شیوشمك ـ On dit aussi d'un homme qui a raconté exactement toutes les circonstances d'un fait, que de fil en aiguille on lui a tout fait raconter ایكنه‌دن ایپلكه‌دك نقل ایتدردیلر نقیر وقطمیر نقل وتقریر ایتدردیلر ـ

Fil. Le tranchant d'un instrument qui coupe A. حدّ ـ غرب P. شفر T. آغز ـ كسكین یری ـ جالم یری || Le fil d'un rasoir اوستره‌نك كسكین یری ـ اوستره آغزی ـ حدّ مردوده دم P. حدّ السیف ـ ذباب السیف ـ Le fil de l'épée A. قلیج آغزی T. تیغ عرضهٔ حدّ السیف || Passer au fil de l'épée علف تیغ بیدریغ ـ طعمهٔ شیر شمشیر ایتمك ـ ایتمك قتل عام ایتمك ـ قلیجدن كچورمك ـ ایتمك

Donner le fil à un rasoir, à un couteau, à une épée. C'est les rendre tranchants A. تسنین ـ احداد ـ تأنیف P. تیز كردن T. كسكینلتمك || Son épée a le fil قلیجی كسكینلمشدر

Il se dit aussi du courant de l'eau. V. Courant. — On dit figur. Aller contre le fil de l'eau, pour dire, entreprendre une chose à laquelle tout est contraire آقینده‌یه قارشو یوریمك آقینده‌یه قارشو كورك چكمك ـ

On appelle aussi Fils, les séparations qui se trouvent dans le marbre ou dans la pierre A. عرق pl. عروق P. رك T. طمر

FILAGE. Manière de filer A. غزل P. ریس T. اكیرش || Le filage de la laine destinée pour faire la chaîne d'une étoffe, est différent de celui de la trame سدای ثوبه مخصوص اولان تار پشمك غزلی تار لحمه‌نك غزلندن فرقلو اولور On a payé tant pour le filage اجرت غزل اولدرق شوقدر اقچه وبرلدی

FILAMENT. On donne ce nom à de petits filets qui se trouvent dans les plantes, et dans les chairs des animaux A. فتلة pl. فتل T. تل || Les filamens des plantes فتل نباتات Les nerfs sont pleins de filamens اعصاب فتلدن عبارتدر ـ سكیرلر فتلهلر ایله طلو در

FILAMENTEUX. Qui a des filamens A. ذو الفتل pl. ذوی الفتل P. فتله دار T. فتلهلو

FILANDIÈRE. Dont le métier est de filer A. غازلة pl. غوازل P. زن ریسنده T. اكیریجی قاری

FILANDRES. Certains fils blancs qu'on voit voltiger en l'air dans les jours d'été A. لعاب الشمس ـ مخاط الشیطان T. شیطان اورمجكی || Toute la campagne était pleine de filandres روی صحرا سر تا پا لعاب شمس ایله مملو ایدی

Et filets longs et déliés qui se trouvent dans la viande A. ندنة pl. نداء T. اتده‌كی آق طریقه‌لر

FILANDREUX. Rempli de filandres A. ذو الندنة T. آق طریقه‌لو || Viande filandreuse لحم ذو الندنه ـ اق طریقه‌لو ات — Il se dit aussi des pierres et des marbres A. ذو العرق pl. ذوی العروق P. ركدار T. طمرلو

FILASSE. L'écorce du chanvre ou du lin, lorsqu'elle a reçu toutes les préparations nécessaires pour être filée A. خیط القنّب P. تار T. كنو كندر تلی || Filasse à faire des câbles غومنه اعماله صالح كندر تلی ـ صالح كندر تلی هلاط بوكلمكه

FILASSIER. Ouvrier qui façonne les filasses A. فتّال الخیط القنّب P. تار كنو ریسندهٔ T. كندر تل بوكیجی

FILATURE. Lieu où l'on file en grand les matières destinées aux fabriques A. طراز السلك P. كارگاه تار T. ایپلك كارخانه‌سی

FILE. Suite ou rangée d'objets disposés en long l'un après l'autre A. سماط pl. سمط ـ متساتل ـ صف pl. صفوف متساتلة ـ قطار P. رده ـ رسته T. قطار ـ صره || Une longue file de gens qui vont un à un واحداً بعد واحد روانه اولان برصف مستطیل ناس ـ یكایك ـ متساتلاً روانه اولان صف مستطیل ناس ـ ناس خطوه جنبان اولان بر قطار طویل Aller file à file عربه‌لرك قطار بقطار كتمك Suivre la file des voitures سلكنه پیرو اولمق ـ قطارینه تبعیت ایتمك Prenez garde de ne pas perdre la file قطارك صره‌سنی غایب ایلمكدن حذر ایله Rompre, couper la file قطع واخلال نظم سماطی ـ قطاری كسر وشكست ایتمك ـ ایتمك Se mettre à la file صره‌یه كیرمك ـ قطاره داخل اولمق — Il se dit en termes

de guerre, d'une rangée de soldats disposés les uns derrière les autres sur une même ligne || Ranger en file عسکری صف صفوف متساتل اوزره ترتیب ایتمک Doubler les files عسکر صره‌لرینی برقات ـ متساتلة عسکری تضعیف ایتمک صفوف متساتلة عسکری Serrer les files دخی زیاده ایتمک عسکر صره‌لرینی صقشدرمق ـ تضییق ایتمک

FILÉ. Fil d'or ou d'argent tiré à la filière *A.* خیط الذهب ـ خیط الفضة *P.* رشتهٔ زر ـ رشتهٔ سیم *T.* آلتون یا کمش تلی

FILER. Faire du fil *A.* غزل ـ اغزال *P.* رشتن ـ ریسیدن *T.* اکیرمک || Filer de l'or, de l'argent, de la soie, de la laine, du lin آلتون وکمش وابیک ویوک وکتان اکیرمک Filer au fuseau ایک ایله اکیرمک au rouet جیقرقده اکیرمک Les vers à soie filent ایپک قوردی غزل خیط ایدر

En termes de Marine, Filer le câble, c'est le lâcher peu à peu, et autant qu'il faut pour le mouillage *A.* ارخاء القلس *P.* تدریجاً ریسمانرا رفته رفته فروروانیدن *T.* هلاطی آزر آزر آشاغی صالیویرمک

FILER. Aller de suite l'un après l'autre *A.* استتال ـ تساتل مشی علی وجه ـ مشی واحداً بعد واحد ـ متساتلاً مرور ـ القطار *P.* رسته گونه رفتن ـ پیاپی روانه شدن *T.* قطارلنوب بری بری اردنجه یوریمک ـ یوریمک || Faire filer les troupes sur un pont عسکری متساتلاً کوپریدن امزار ایتدرمک واحداً بعد واحد قطارلیوب کوپری اوزرندن کچورمک ـ Il y a plus de six heures que les troupes filent عسکر آلتی ساعتدن متجاوز متساتلاً مرور ایدر

FILÉ. *A.* مغزول *P.* ریسیده ـ رشته *T.* اکیرلمش

FILERIE. Lieu où l'on file le chanvre *A.* دار الغزل القنّب *P.* کارگاه کنو ریس *T.* کندر تلی اکیرجک کارخانه

FILET. Fil délié *A.* خیط رقیق *P.* تار باریک *T.* انجه تل — Il se dit aussi des plantes et des herbes *T.* تل || Cette racine est toute pleine de filets تلی جوق بر کوکدر Tout s'en va par filets جملسی تل تل دوکیلور

Il signifie aussi, le ligament élastique qui est sous la langue *A.* وترة اللسان *P.* تار زبان *T.* دل آلتی سکیری

FILET. Un rets pour prendre du poisson ou des oiseaux *A.* شَرَک pl. شُرُک ـ مجزفة pl. مجازف ـ شبّاک pl. شبابیک ـ شبکة pl. شباک *P.* نسبیل *T.* آغ || Il a été pris au filet آغه طوتلدی Jeter le filet آغی آتمق ـ القاء مجزفه ایتمک Rompre les filets شرکدیبی شکست ـ خرق شبکة ـ شقّ شبکة آغی پاره‌لمق ـ آغی یرتمق ـ ایتمک

Et une espèce de petite bride *A.* مقود ـ رسن pl. ارسان ـ جریر *P.* پالاهنگ *T.* اسندلک || On mène ce cheval avec un simple filet بو آتی ساده‌جه بر اسندلک ایله کوتوریبورلر Tenir un cheval au filet, afin qu'il ne mange point آتی علفدن منع ایچون آغزینه ضرب رسن ایتمک

FILEUR. Celui qui file *A.* غزّال ـ غازل ـ فتّال *P.* ریسنده *T.* اکیرجی

FILIAL. Qui est du devoir du fils *A.* ولدی *P.* فرزندی *T.* اوغللغه کرکلو || Obéissance filiale اطاعت ولدیّه Crainte filiale خشیت ولدیّه Respect filial ادب ولدی ـ متحتم عهدهٔ ولدیّت اولان رسم ادب

FILIALEMENT. D'une manière filiale *A.* علی طریق البنوّة ـ حسب القانون الولدیّة *P.* بر موجب رسم فرزندی *T.* اوغللق مقتضاسنجه

FILIATION. Descendance des enfans à l'égard du père et de ses aïeux *A.* سلسلة النسل *P.* زنجیر زاد ونژاد *T.* اولادلق سلسلسی || Il a bien prouvé sa filiation depuis trois cents ans اوجیوز سنه‌دنبرو سلسلهٔ نسلنی اثبات ایلدی — Il se dit figur., de la dépendance d'une église à l'égard d'une autre *A.* فرع || Cette abbaye est de la filiation de Clairvaux فلان تکیه فلان تکیه‌نک فروعاتندندر

FILIÈRE. Morceau d'acier percé de plusieurs trous, par lesquels on fait passer l'or et l'argent que l'on file *A.* حدّة *P.* شفتاهنج *T.* حدّه || Il faut faire passer cet argent par la filière بو کمش حدّه‌دن کچورلمک لازمدر

Et une pièce de bois qui sert aux couvertures des bâtimens, et sur laquelle portent les chevrons *A.* سهم *P.* تیر *T.* اوق دیرکی || La filière de ce toit est rompue, il en faut remettre une autre شو طامک اوق دیرکی منکسر اولمغله تبدیل اولنمغه محتاجدر

FILLE. Enfant du sexe féminin par rapport au père et à la mère *A.* بنت pl. بنات ـ کریمة *P.* دختر ـ دخت *T.* قیز || La mère et la fille آنا ایله قیز ـ مادر ودختر — Petite-fille. La fille du fils ou de la fille par rapport aux mêmes personnes *A.* حفیدة pl. حفیدات *P.* نودره *T.* طورون — Arrière-petite-fille. La fille du petit-fils ou de la petite-fille *A.* بنت

- الحفيد - الحفيدة بنت .P زاده نودره .T زاده طورون -
قيزى طورون - Belle-fille. La femme du fils par rapport au père ou à la mère de ce fils A. كنّة pl. كنايـن .P سنه -
سنهار - پسر زن .T كلين Ou la fille d'un autre lit par rapport au mari ou à la femme A. ربيبة .P دختندر .T اوكى قيز

FILLE. Personne du sexe féminin qui n'est pas encore mariée. V. Pucelle. — Et enfant du sexe féminin sans rapport au père ou à la mère A. انثى .P ماده .T قيز - ديشى || Elle est accouchée d'une fille بر قيز - بر ولد انثى توليد ايلدى بر ديشى جوجوق - طوغردى

FILLE DE JOIE. Une fille de mauvaise vie A. شلّافة .P غر - قحبه .T پرده دريده - پرده بر افكنده

FILLETTE. Diminutif de fille A. بنيّة .P دخترك .T قيزجغز

FILON. Veine métallique A. عرق المعدن pl. عروق المعدن .P رگ معدن .T معدن طمرى || Exploiter un filon معدنك طمرينى حفر واستحجات ايتمك Filon capital معدنك باش طمرى - عرق اصليسى

FILOSELLE. Espèce de grosse soie A. خسالة الحرير .P ابريشم كمايه .T ايپك خردەسى

FILOU. Celui qui vole avec adresse A. طرّار - نشّال - شصّ pl. شصوص .P قلاش .T اوغرى - يان كسيجى || Les archers ont pris plusieurs filous قوّاسلر وافر نشّال وطرّار اخذ ايتمشلر در

FILOUTER. Voler avec adresse A. اختلاس - طرّ .P قلاشى .T اوغربلين قاپمق .P دزديدن - كردن || Il m'a filouté ma bourse بر تقريب اوغربلدى - كيسه‌مى طرّ واختلاس ايلدى Il passe sa vie à filouter طرّ واختلاس ايله امرار اوقات ايدر

FILOUTERIE. Action de filouter A. طرّ .P قلاشى .T اوغريلق - طرّ محضدر C'est une pure filouterie || يان كسيجيلك - صرف يان كسيجيلكدر

FILS. Enfant mâle par rapport au père et à la mère A. ابن pl. ابنا - ولد pl. اولاد .P پسر - فرزند - زاده .T اوغل || Fils légitime A. ولد حلّ - ولد الحلال .P حلالزاده .T حلالدن Fils adoptif A. ولد دعىّ - دعىّ .P فرزند خوانده .T اوغل Fils naturel A. ولد الزنا .P سند - سندره - حرامزاده .T اوغللق Fils aîné A. ولد كبير .P فرزند بزرك .T بيوك Fils unique A. ولد وحيد - ابن وحيد .P فرزند يكانه .T اوغل Fils dénaturé طبيعت اصليه‌سندن چيقمش ولد .T تيك اوغل

- Fils de famille. Un enfant qui est encore sous la puissance paternelle T. والدك تحت حكومتنده اولان ولد || La loi défend de prêter aux fils de famille والدك تحت حكومتنده اولان اولاده اقچه ادانه‌سى شرعاً ممنوعدر - Fils de maître. Celui qui a les mêmes talens que son père T. استاد اولادى — On dit proverb. Il est fils de son père, pour dire, qu'il a les mêmes qualités que son père تمام باباسنك اوغليدر

PETIT-FILS. Le fils du fils ou de la fille A. حفيد pl. احفاد - سبط pl. اسباط .P نبيره - پسرزاده - دختر زاده - نودره .T طورون - Arrière-petit-fils A. ابن الحفيد pl. ابناء الحفيد .P نبيره زاده .T نوندول - طورون زاده - طورون اوغلى - Beau-fils. Il se dit du fils du mari ou de la femme, sorti d'un premier mariage de l'un ou de l'autre A. ربيب .P پسندر .T اوكى اوغل || C'est votre beau-fils, vous avez épousé sa mère والده‌سنه تزوّج ايلديككز جهتيله بو جوجوق سنك ربيبكدر

FILTRATION. Passage d'un liquide à travers un corps destiné à le purifier A. تحلّب - مصول .P پالودگى - از پالاون .T سوزلمه - صيزلمه - ريزيدگى || La filtration de ces sucs est fort longue à faire بو عصاره‌لرك تحلّبى طول مدّته محتاجدر La filtration des humeurs تحلّب اخلاط

FILTRE. Instrument qui sert à faire la filtration A. مصفات .P پالاون .T سوزكى - راووق || Filtre fin, délié مصفات انجه سوزكى - رقيق On a fait passer cette liqueur par le filtre فلان مشروب مصفاتدن امرار اولندى — On appelle ainsi, en termes d'Anatomie, tous les organes du corps qui filtrent et séparent quelque humeur de la masse du sang A. حوالب جوفيّة

— Filtre, Breuvage. V. Philtre.

FILTRER. Passer une liqueur par le filtre A. استحلاب - مصول .P پالودن - از پالاون ريزانيدن .T سوزدرمك - صيزدرمق || Pierre à filtrer آلت استحلاب اوله‌جق طاش - سوزكى طاشى - Filtrer, au neutre, et se Filtrer A. تحلّب .P پالوده گشتن .T سوزلمك - صيزمق || L'eau filtre au travers des terres صو طوپراق اره‌سندن تحلّب ايدر L'eau se filtre à travers le sable صو قوم آره‌سندن تحلّب ايدر

FILTRÉ. A. مستحلب .P پالوده .T سوزلمش - صيزلمش - صيزيلور - ريسيدگى

FILURE. Qualité de ce qui est filé A. نزل .P ريسيدگى

T. اکیرش || La filure de cette laine est trop grosse بو یپاغك
چوقدنك On connait le drap à la filure اکیرشی یکك قبا در
کیفیتی عزلندن معلوم اولور

FIN. Terme A. آخر pl. اواخر ـ انتها ـ ختام ـ غایت pl.
T. سپری ـ پایان ـ انجام P. نهایات pl. نهایت ـ غایات
انتهاء الزمان du monde آخر سنه La fin de l'année || صوك
de l'ouvrage خاتمه سخن ـ ختام کلام d'un discours ختام عمل
Une affaire qui va prendre fin قریب الختام اولان مصلحت
Tout prend fin en ce monde دنیاده هر شیئك انجام وآخری
Il n'y a que Dieu qui n'ait ni commencement ni fin وار بو
یالکز جناب ـ یالکز جناب حق ابتدا وانتهادن منزهدر
خدای متعال بدایت ونهایتدن منزهدر Discours sans fin
On dit, Mettre fin à une chose, ـ آخری یوق بر مقاله طویله
pour dire, la terminer A. ختم ـ اتمام P. بآخر رسانیدن T.
بو مصلحتی اتمام ایله Mettez fin à cette affaire || بتورمك
à vos propos صحبتکی بتور ـ Et proverb. La fin couronne
l'oeuvre; et cela se dit d'une chose dont la fin répond au commencement A. عاقبة الامور علی وفق الاوائلها || Il a vécu en
bon chrétien, et est mort saintement; la fin couronne l'oeuvre
فلان کمسنه مؤمن صالح طورنده امرار عمر ایلدکدنصکره
عاقبة الامور علی وفق الاوائلها فهواسنجه ولیّ الله کبی
تسلیم جان ایتمشدر Après beaucoup de méchantes actions,
il en a fait une qui l'a fait pendre; la fin couronne l'oeuvre
نیچه نیچه اعمال قبیحهیه تصدّی ایلدکدنصکره نهایتده
برخباثت دخی ایتدیکه عاقبة الامور علی وفق الاوائلها
A la fin, si- مفادنجه صلب ایله تنکیلنه سبب اولمشدر
gnifie, enfin A. نهایة الامر ـ عاقبة الامر ـ بالآخرة P. بانجام
T. صوکنده || A la fin il نهایت کار ـ آخر کار ـ لاجرم
est convenu de tout نهایت کار هر شیئه توافق ایلدی
Il signifie aussi, mort A. عاقبت || Il a fait une bonne fin
سوء عاقبته une malheureuse fin عاقبت خیره مظهر اولمشدر
دوچار اولمشدر

Et but, ce pour quoi on agit A. غرض pl. اغراض ـ قصد ـ
Fin || مرام ـ نیات pl. نیت ـ مقصود ـ مقاصد pl. مقصد
prochaine غرض ـ غرض بعید éloignée غرض قریب الظهور
نهایب ـ اقصای مرام ـ آخر مقصد La fin dernière دورادور
بر کمسنه نك بر کونه غرضی اولمق Avoir sa fin مقصود
Aller, tendre à ses fins اغراض منویه سی طرفنه متوجه اولمق

Faire une chose طرفنه صرف انظار سعی وهمت ایتمك ـ
à bonne fin بر شیئی نیت خیریه یه مبنی ایتمك A mau-
vaise fin سوء قصده مبنی ـ نیت فاسده یه مبنی ایتمك

FIN. Délié A. دقیق ـ رقیق P. باریك T. انجه || Étoffe
fine قماش ـ ثوب رقیق Papier fin انجه کاغد رقیق Poudre
fine سفوف دقیق Fine poudre à canon باروت باریك ـ
On dit, qu'un homme a la taille fine A. رشیق القد P. نازك
قد ـ سرو قد ـ قامت T. سوبو بویلو ـ Figur. Subtil,
délicat || Cette pensée est fine معنای دقیقدر Cette raillerie
est fine استهزای دقیقدر Il a l'esprit fin فکر دقیق صاحبیدر
le goût fin طبیعتی نازك ودقیقدر ـ Il se dit aussi des per-
sonnes, et signifie, habile A. دقیق النظر ـ دقیق الفکر ـ
دقیقه دان ـ باریکبین P. دقیق الذهن ـ منکش ـ مدقق
محتال A. Et rusé ـ انجه فکرلو T. نکته دان ـ خرده دان ـ
P. حیله کار T. فند کار ـ زارخور

On dit proverb. C'est un fin renard, C'est une fine bête A.
رواغ المزاج P. روباه منش T. تلکو مزاجلو ـ Et par dé-
rision d'un homme simple, C'est un gros fin بر قبا ولدزنا در
― Et fin contre fin n'est pas bon à faire doublure, pour dire,
que deux personnes également rusées ne sont pas propres à avoir
liaison ensemble ایکی حیله باز برلشه مز ـ Et faire le fin d'une
chose, pour dire, ne vouloir pas découvrir ce qu'on en sait A.
تجاهل P. ندانستی نمودن T. بیلمامزلك ایتمك ـ
Je l'ai sondé sur cette affaire, mais || بیلمامزلك کوسترمك
il fait le fin بو خصوصده فلانی یوقلدم انجق تجاهل ایدر
Vous en faites le fin بو بابده بیلمامزلك ایدرسك

Il se dit aussi d'un métal par opposition à son état d'impu-
reté A. خالص ـ تمیز P. پاکیزه ـ ناب T. نقی ـ خالص ||
De l'or, de l'argent, du cuivre fin خالص آلتون وخالص
کمش وخالص باقر ـ Et d'autres choses, pour indiquer
leur qualité supérieure A. احسن ـ اعلا P. گزیده T.
اعلا رنك ـ لون اعلا Couleur fine || یکك ایو Farine fine
اعلا دقیق

Il s'emploie aussi substantivement dans ces phrases: Le fin
d'une affaire, pour dire, le point décisif et principal A. فص
ایشك دقیقه یری T. دقیقه کار P. دقیقة المصلحة ـ الامر
― Il se dit aussi pour signifier ce qu'il y a dans une affaire
de mystérieux, de caché A. سر المصلحة P. پنهان کار T. ایشك

ابچ يوزى En ce sens on dit, Tirer le fin du fin, pour dire, tirer d'une affaire ce qui s'en peut tirer *A.* استخراج السرّ المصلحة *T.* ايشك ابچ يوزينى آكلامق — On dit aussi, Savoir le fort et le fin d'un art, d'une science بر صنعتك وبر علمك دقايق وحقايقنى بيلمك

FINAL. Qui finit, qui termine *A.* قطعىّ *P.* قرار داده *T.* بتوروب كسيجى Il n'est d'usage que dans ces phrases: État final دفتر قطعى Compte final حساب قطعى Quittance finale ابراى قطعىّ المفاد — ابراى قطعى Jugement final حكم بات قطعىّ المفاد — قطعى حكم

Et qui dure jusqu'à la fin de la vie *A.* مستمرّ الى آخر العمر *P.* تا بانجام عمر پاينده *T.* صوك نفسه قدر باقى Il n'est d'usage qu'en ces phrases: Persévérance finale الى آخر العمر مستمرّ اولمش مداومت Impénitence finale الى آخر عمره — آخر العمر رهين استمرار اولمش عدم توبه قدر مستمرّ اولمش عدم كفارت

On appelle Cause finale, ce qu'on se propose pour but *A.* علّت غائيّة || La gloire de Dieu doit être la cause finale de toutes nos actions تمجيد جناب ربّ ذو الجلال علّت غائيّة كافّهٔ افعال واعمالمز اولمق واجبهٔ حالمزدر — Et lettre finale, la lettre qui termine un mot *A.* حرف اخير pl. حروف اخيرة *P.* حرف پايين *T.* صوك حرف

FINALEMENT. À la fin. V. Fin.

FINANCE. Il est peu usité au singulier. Il signifie au pluriel, le trésor public *A.* بيت المال *P.* خزانهٔ اموال ميرى *T.* اموال ميريّه خزينه‌سى — اموال ميريّه || Dresser l'état des finances du royaume اموال ميريّه‌نك دفترينى ترتيب ايتمك Cette dépense se prend sur les finances du roi بو مصرف اموال ميريّه خزينه‌سندن اخذ اولنور مقوله‌دندر Ménager les finances اموال ميريّه‌نك حسن اداره‌سنه اهتمام ايتمك — سعى ميرى ايتمك Ministre des finances مستوفى Surintendant des finances امور ميريّه دفتردار — ديوان همايون ناظرى Contrôleur général des finances باش محاسبه‌جى Les intendants des finances امناى ميريّه Le bureau des finances امور ميريّه قلمى — Et l'art de régir les finances *A.* فنّ الاستيفا *T.* فنّ دفترى || Il sait bien les finances فنّ دفترى‌يه ماهر Il n'entend rien aux finances فنّ استيفادن اصلا خبرى و آگاهى يوقدر — On dit, La finance, pour dire, les financiers *A.* امور *T.* كار سازان خزانهٔ ميرى *P.* عمّال البيت المال اصطلاح ميرى Style de finance ميريّه خدمه‌سى — خطّ اوراق ميريّه Écriture de finance سياقت خطى — Chiffres de finance ارقام ميريّه

FINANCER. Fournir de l'argent au trésor public *T.* خزينهٔ ميريّه‌يه اداى مال ايتمك || Il a financé telle somme pour un tel domaine فلان ملك ايچون ميرى خزينه‌سنه شو قدر اقچه ادا ايلدى

FINANCIER. Homme qui manie les finances *A.* عامل البيت المال *P.* كارساز ميرى *T.* ميرى pl. عمّال البيت المال — عمّال ميريّه‌دن ذيقدرت || Riche financier خدمه‌سندن برى عمّال ميريّه‌دن ماهر واستاد برعامل Habile financier بر عامل

FINASSER. Agir avec petite ou mauvaise finesse *A.* ارتكاب الدسيسة *P.* زار خورى كردن *T.* حيله‌بازلق ايتمك

FINASSERIE. Petite ou mauvaise finesse *A.* دسيسة pl. دسايس *P.* زارخورى *T.* حيله‌بازلق

FINEMENT. Avec finesse, avec adresse d'esprit *A.* بفكر الدقيق — بالحذاقة *P.* حذاقتكارانه *T.* اوزلق ايله — استادانه || Il faut faire cela finement بو شوايشى كمال حذاقت واستادجه ايشلملودر Cette entreprise a été conduite finement بو ماده بالحذاقه اداره اولندى

Et délicatement, ingénieusement *A.* باللطافة — بالظرافة *P.* نازكانه *T.* انجه‌لك ايله — بالنزاكة || Il raille finement ظرافت ايله — نازكانه ذوقلنور

FINESSE. Qualité de ce qui est fin, délié *A.* رقّت *P.* باريكى *T.* انجه‌لك || La finesse d'une étoffe ثوبك رقّتى — Figur. Délicatesse d'esprit *A.* نزاكة الطبع — لطافت — نزاكت *P.* نازكى — خردگى *T.* انجه‌لك || Cela est écrit avec finesse نزاكت ايله تحرير اولنمشدر Cela est tourné avec finesse لطافت ايله اداره اولنمشدر — On dit d'un homme qui a les connaissances les plus parfaites d'une langue, d'une science, etc., qu'il en sait toutes les finesses فلان شيئك كافّهٔ دقايق ومزاياسنى بيلور

Il signifie aussi, ruse *A.* حيلة pl. حيل *P.* آل — فند *T.* دك || Finesse grossière قبا حيله — حيلهٔ غليظه Je connais sa finesse حيله‌سى معلوممدر User de finesse اعمال حيله ايتمك Découvrir une finesse حيله‌يى خارجه اخراج ايلمك — حيله — حيلهٔ سر پوشيده‌يى كشف ايتمك Par finesse حيله

حیله طریقیله Les finesses tiennent souvent lieu d'habileté
دسایس غالب حالده مهارت یرینی طوتار — On dit, qu'un
homme est au bout de ses finesses, pour dire, qu'il a employé
en vain toutes ses ressources pour faire réussir une chose بضاعهٔ
بیهوده دوکتدی - سعی وهمتنی نافله یره صرف ایلدی

FINIR. Achever, terminer *A.* اکمال - تتمیم - اتمام - ختم
تمام کردن - بپایان رسانیدن - بانجام رسانیدن *P.* تکمیل -
بوسانیدن *T.* تماملمق - بتورمک || Finir un discours
بر مصلحتی اتمام une affaire مقالەیی ختم واتمام ایتمک
ایام - ایام عمری تکمیل ایتمک Finir ses jours ایتمک
تألیفی تکمیل Finir un ouvrage معدودهٔ عمری اتمام ایتمک
ایتمک

Et prendre fin *A.* اختتام - انقضا - استتمام - انتها -
بانجام رسیدن - ختام پذیرفتن *P.* کسب الختام -
تمام - بتمک *T.* برسیدن - منتهی گشتن - بپایان رسیدن -
موعظه دوکنمک - ختام بولمق - اولمق || Le sermon finissait
ختام بولمقده ایدی - رهین ختام اولمقده ایدی Son bail
finira à pâques التزامی مدتی پصقالیاده منقضی اولەجقدر
Tout finit en ce monde بو دنیاده هر شئ واصل ختام اولور
La vie finit en peu de temps ایام عمر مدت قلیله ایچنده
سر منزل ختامه رسیده اولور C'est un méchant homme, il fi-
nira mal خبیث بر آدم اولدیغندن وخامت حال ایله
ختامپذیر اولەجغی بی اشتباهدر - Il se dit aussi pour Mou-
rir || Ainsi finit ce prince بو پادشاهک مدت عمری شو
عمری بووجهله عاقبت بولدی - وجهله ختامپذیر اولمشدر

FINI. *A.* تمام *P.* برسیده - بانجام رسیده *T.* تمام اولمش
— Il est aussi adjectif, et signifie, limité, borné *A.* محدود ||
Un nombre fini عدد محدود Un être fini موجود محدود

FINITO. Terme latin, qui signifie, l'arrêté final d'un compte
A. فذلکة الحساب

FIOLE. Petite bouteille de verre *A.* مصابة *P.* تُنکک *T.*
بوقالجغک - شیشەجک || Le goulot d'une fiole بوقالجق
بوغازی

FIRMAMENT. Le ciel où l'on suppose que sont les étoiles fi-
xes *A.* فلک الکواکب - فلک الثوابت || Les étoiles du fir-
mament فلک ثوابتده اولان نجوم وکواکب Sous le firmament
تحت فلک ثوابتده

FISC. Le trésor de l'État *A.* خزینة الدولة *P.* خزینهٔ میری
T. میری || L'intéret du fisc نفع میری Le droit du fisc
حقوق میریه

FISCAL. Qui regarde le fisc *A.* متعلق بخزینة الدولة -
متعلق ببیت المال *T.* میری یه متعلق || Matières fiscales
مواد میریه - میری یه متعلق ماده‌لر - On dit d'un homme fort
attaché à ce qui regarde l'intérêt du fisc, qu'il est très fiscal
نفع میری یه غایة الغایه مقدامدر - بغایت سعی میری ایدر
پک میربجیدر -

FISSIPÈDE. Il se dit des quadrupèdes qui ont le pied divisé
en plusieurs doigts *A.* ذو الحافر pl. ذوی الحوافر *T.* چتال طرنقلو

FISSURE. Terme de Chirurgie. La fracture longitudinale d'un
os qui n'est que fendu *A.* صدع العظم pl. اصداع العظم
P. کفت استخوان *T.* کمیکک چاتلغی || Les fissures du
crâne sont dangereuses کاسهٔ سرک صدمی مخاطره‌لو در

FISTULE. Espèce d'ulcère *A.* ناسور pl. نواسیر *P.* ناسور *T.*
ماتیه || Fistule au fondement ناسور مقعد - مقعدده حادث
ماتیه - اولان ماتیه ملتی - Fistule lacrymale. Celle qui se forme au
grand angle de l'oeil *A.* ملت العرب *T.* کوز پیکارنده چیقان
ماتیه جیبانی

FISTULEUX. Qui est de la nature de la fistule *A.* ناسوری
P. ناسوری *T.* ماتیه‌لو || Ulcère fistuleux قرحهٔ ناسوریه

FIXATION. Opération de la Chimie par laquelle un corps vo-
latil est rendu fixe *A.* ثبوت - رسو *P.* قرارگیری *T.* طورغونلق
|| Fixation du mercure جیوه‌نک حال رسو وثبوتی
Et détermination du prix d'une marchandise *A.* تعیین الثمن
P. قرار بها *T.* بها کسلمه‌سی - Et l'action de fixer *A.* تعیین
قطع - *P.* مقرر سازی *T.* کسمه || La fixation d'un terme pour
le paiement اقچه‌نک وعده‌سی ایچون وعده کسمه

FIXE. Qui n'a aucun mouvement *A.* ثابت pl. ثوابت *P.*
بر قرار *T.* طورغون || Étoiles fixes کواکب ثابته - ثوابت
Point fixe نقطهٔ ثابته - On dit, Les fixes, pour dire, les étoiles
fixes *A.* pl. ثوابت - En Chimie, Sel fixe, c'est le sel qui de-
meure avec la matière terrestre sans s'évaporer *A.* ملح ثابت
pl. ملوح ثابتة
Et qui est arrêté, déterminé *A.* مقرر - مستقر - معین *P.*
پایدار - قرارگیر - قراردار *T.* قرارلو || Il n'a point de demeure
fixe بوقدر مقرری مأوای Un prix fixe ثمن - قیمت مقرره
مقطوع Une somme fixe مقدار معین - مقدار مقرر Donnez-moi

un jour fixe ایله بر وقت مقرّر- بکا بر کون تعیین Il n'y
a dans le monde rien de fixe بو دنیاده ثابت وپایدار
شئ یوقدر Revenu fixe ایراد مقرّر - ایراد معیّن - On dit,
Avoir la vue, le regard, les yeux fixes, c'est-à dire, arrêtés sur
quelque objet A. اطماح النظر - نصب العین P. دیده دوختن
طامح النظر اولمق - کوزی دیکلی طوتمق - کوز دیکمک T.
— Et d'un malade qui a les yeux ouverts et immobiles, qu'il a
le regard fixe A. شخوص البصر - شصوّ البصر P. چشم بی
جنبش گشاده ماندن T. کوز بلری قالمق - Douleur fixe,
celle qui ne change point de place A. وجع ثابت P. رنج
قرار یافته T. طورغون صزی

FIXEMENT. Il ne se dit qu'en ces phrases: Regarder fixement
A. باطماح النظر معاینة P. دیده دوزانه نگرستن T. کوز
دیکه‌رک باقمق || On ne peut regarder fixement le soleil شمسه
اطماح نظر ایله نگاه ایتمک ممکن دکلدر

FIXER. Rendre fixe A. تثبیت - تقریر - تمکین P. بر قرار
کردن T. برلشدرمک || L'humeur de la goutte est fixée sur
tel endroit du corps مادّهٔ نقریس بدنک فلان محلّنده
قرارگیر اولدی - کسب ثبوت وقرار ایلدی - قرار ایلدی
C'est un esprit inquiet que l'on ne saurait fixer ذهنی بر محلّده
قرار ایدر مقوله‌دن اولمدیغنه بناءً تثبیت وتمکینی محالدر
Fixer son attention تثبیت نظر دقت - تثبیت عقل ایتمک
son imagination تثبیت فکر وخیال ایتمک واهتمام ایتمک
ses goûts, ses désirs مشتهیّات نفسه ورغبات فؤاده قرار
Il a fixé sa demeure en tel endroit فلان محلّده ویرمک
Fixer son esprit A. تثبیت برلشدی - تقریر مأوا ایلدی
در ذهن - اندیشه‌را استوار کردن P. تمکین الذهن - الذهن
T. ذهنه طوروق ویرمک - Fixer ses regards sur قرار دادن
quelqu'un A. تحدیق النظر P. حوالهٔ نگاه - چشم دوختن
T. دقّت کردن - وقف انظار ایتمک - کوز دیکمک - Et figur.
Fixer les regards de quelqu'un, pour dire, devenir l'objet de son
attention, de sa passion بر کمسنه‌نک مطرح انظار رغبتی اولمق
Il signifie aussi, déterminer A. تعیین P. معیّن ساختن T.
On a fixé la valeur des monnaies اجناس سکّه‌نک || کسمک
کون تعیین ایتمک Fixer un jour فیئاتی تعیین اولندی

SE FIXER. A. تقرّر - استقرار P. قرار گرفتن - قرارگیر شدن
T. قرار ایتمک - طوروق ویرمک - برلشمک || Le vent se
fixe à l'est روزکار جانب شرقه قرار ایلدی Les vents ont
de la peine à se fixer ریاح بالصعوبه برطرفده مستقرّ اولور
On dit, Se fixer à - ریاحک بر محلّده تقرّری مشکلدر -
quelque chose, pour dire, s'arrêter, se déterminer à quelque chose A.
تثبیت النفس - توطین النفس P. قرار دادن T. قرار
ویرمک || Vous voulez tantôt une chose, tantôt une autre,
fixez-vous enfin à quelqu'une گاه بر شیئه وگاه دیگرینه
عرض رغبت ایدرسک انجام کار بریسنه توطین نفس ایله

FIXITÉ. Propriété qu'ont quelques corps de n'être point dis-
sipés par l'action du feu A. حال الثبات P. حال بر قراری
T. طورمقلق || La fixité de l'or ذهبک حال اوزره حالی
ثباتی

FLACON. Espèce de bouteille A. حنجور - حنجود P. بلبله
T. اجزا شیشه‌سی || Flacon d'argent سیم بلبله Un petit flacon
de cristal بر عدد بلبلهٔ صغیرهٔ بللورین

FLAGELLATION. Punition par le fouet A. لسب - مشق P.
چنده زنی T. قامچیلمه - قامچی ایله دوکمه || La flagella-
tion de Notre-Seigneur حضرت عیسی افندمزک عذاب
لسب ایله تعذیبی

FLAGELLER. Fouetter A. لسب - مشق P. با چنده زدن
T. قامچی ایله دوکمک

FLAGELLÉ. A. ملسوب P. چنده زده T. قامچی ایله دوکلمش

FLAGEOLET. Espèce de petite flûte dont le son est clair et
aigu T. چیغرتمه دودکی - چیغرتمه

FLAGORNER. Chercher à plaire à un supérieur par de basses
et lâches adulations A. تملّق بتبصبصات الکلبیّة P. بخواری
ودنائت چابلوسی نمودن T. آلچقلق ایله یلتاقلنمق || Il
va flagorner aux oreilles de son maître تبصبصات کلبیّه ایله
افندیسنک قولاغنی طولدرمقدن خالی دکلدر

FLAGORNERIE. Adulation basse et lâche A. تبصبص کلبیّ
pl. تبصبصات کلبیّة P. خوار ودنی چابلوسیٔ - آلچقلق ایله
یلتاقلنمه || Il s'est insinué dans cette maison par ses flagor-
neries فلان کشی تبصبصات کلبیّه قوللندرق اول خانه‌یه
حلول ایلدی

FLAGORNEUR. Celui qui flagorne A. متملّق بتبصبصات
الکلبیّة P. خوار ودنی T. چابلوس آلچقلق ایله یلتاقلنیجی

FLAGRANT. Il n'est d'usage qu'en cette phrase: Flagrant délit.
V. Délit.

FLAIR. Il se dit de l'odorat du chien A. شمّ الکلب P.

كوپكك قوخولمه‌سی T. بوييدن سگ || Ce chien a le flair bon بو كلبك شمى اصلحدر.

FLAIRER. Sentir par l'odorat *A.* استشمام *P.* بوييدن *T.* قوخولمق || Flairez un peu cette rose بو گلی آزه‌جق استشمام ايله — Figur. Pressentir, prévoir || Il a flairé cela de loin شونی چوقدنبرو استشمام ايلدی.

FLAMBANT. Qui flambe *A.* ملتهب ـ متوقد ـ وقاد *P.* علوناك *T.* آتشناك ـ علولو ـ طوتشمش || Un tison flambant علولو كوسكی ـ علوناك.

FLAMBEAU. Espèce de torche *A.* مشعل pl. مشاعل *P.* چراغ *T.* مشعله || Flambeau de cire بال مومدن مشعله Allumer un flambeau مشعله‌يی ياقمق ـ اشعال مشعله ايتمك Éteindre un flambeau مشعله‌يی صوندرمك ـ اطفای مشعل ايتمك Porter le flambeau حامل مشعله ـ احتمال مشعل ايتمك مشعله‌يی كوتورمك ـ اولمق

Figur. || Cet homme est le flambeau de la guerre *A.* مسعر الحرب ـ موقد النائرة الحرب والقتال *P.* فروزندهٔ آتش جنك *T.* جنك آتشی ياقدريجی جنك ويرخاش

On appelle figur. et poétiquement le soleil, Le flambeau du jour *A.* مصباح الصباح *P.* شمع جهانتاب خورشيد Et la lune, Le flambeau de la nuit *A.* سراج الليل *P.* شمع شب افروز ماه

Il signifie aussi, chandelle et chandelier. V. ces mots || Allumer les flambeaux مومليری ياقمق ـ ايقاد شموع ايتمك Apporter des flambeaux مومليری كتورمك ـ احضار شمع ايتمك

FLAMBER. Passer par le feu ou par-dessus le feu *A.* عرض على النار *P.* برآتش عرضه كردن *T.* آتشه كوسترمك || Flamber une chemise بر كوملكی آتشه كوسترمك On flambe toutes les hardes qui viennent des lieux pestiférés مظنهٔ وبا اولان محللردن توارد ايدن اموال واشيا آتشه عرض اولنور

Et jeter de la flamme *A.* تأجج ـ تأجم ـ توقد ـ التهاب ـ شبوب *P.* علوگرفتن ـ زبانه كشيدن ـ آتش زدن *T.* علولنمك || Faire flamber le feu آتشی تأجيم وايقاد ايتمك ـ طوتشمق ـ آتشی طوتشدرمق ـ آتشی علولندرمك ـ

FLAMBÉ. *A.* ملتهب ـ متوقد ـ متأجم *P.* علوگير ـ زبانه كش *T.* طوتشمش ـ علولنمش

FLAMBOYANT. Qui flamboie *A.* متلالی ـ وقاج ـ متوهج ـ متشعشع ـ ساطع اللمعان *P.* رخشنده ـ شعشعه ريز ـ درخشان ـ لمعه پاش *T.* پارلدايجی || Épée flamboyante سيف لمعه پاش Astre flamboyant نجم وقاج ـ اختر شعشعه پاش Les éclairs rendaient le ciel tout flamboyant تتابع بروق ايله روی سما متشاشع ودرخشان ايدی

FLAMBOYER. Jeter un grand éclat *A.* توهج ـ تشعشع ـ تلالؤ ـ نشر الشعشعة ـ لمعان *P.* درخشيدن ـ شعشعه ريختن *T.* پارلدامق || On voyait flamboyer les épées سيوفك تشعشع ولمعانی كوربنور ايدی Ces diamans semblent flamboyer بو الماس طاشلری تلالؤ ايدر كبيدر

FLAMME. La partie la plus lumineuse du feu, celle qui s'élève au-dessus de la matière qui brûle *A.* شعلة pl. شعل ـ لهيب ـ لهب ـ اجيج ـ اجيم ـ لسان النار ـ وهج *P.* زبانهٔ آتش *T.* علو ـ يالك || Jeter une flamme القای لهيب ايتمك ـ علو نشر ايتمك Éteindre la flamme اطفای شعله ـ تسكين ـ اخماد لهيب ايتمك Amortir la flamme ايتمك Il fut dévoré par les flammes طعمهٔ اژدهای شعله ايتمك ساعورهٔ ذات اللهيب فنايه لهيب اولمشدر livré aux flammes تسليم اولندی Ce feu ne fait point de flamme بو آتشك علوی يوقدر

Il signifie figur. et poétiquement, la passion de l'amour *A.* لوعة العشق ـ التياع القلب *P.* آتش عشق ـ سوز دل *T.* عشق آتشی ـ كوكل يانقلغی

On dit proverb. et figur. Jeter feu et flamme, pour dire, parler en homme transporté de colère *T.* آغزدن آتشلر پوشكورمك

On dit, Les flammes éternelles, Les flammes de l'enfer, pour dire, les tourmens des damnés *A.* نار ابدی ـ نار السقر ـ نار الجهنم *P.* آتش دوزخ *T.* جهنم آتشی

Il se dit aussi d'un instrument dont on se sert pour saigner les chevaux *A.* منقب *P.* نيشتر نعلبند *T.* بيطار نيشتری

FLAMMÈCHE. V. Étincelle.

FLANC. La partie de l'animal qui est depuis le défaut des côtes jusqu'aux hanches *A.* جنب pl. جنوب pl. جنايب ـ ضلع pl. ضلوع pl. اضلاع *P.* پهلو *T.* يان || Le flanc droit جنب يمين Il reçut un coup dans le flanc پهلوسنه بر ضربه اصابت ايلدی ـ يانندہ اورلدی Un cheval qui a beaucoup de flanc *A.* فرس ضليع ـ فرس غليظ الالواح *P.* اسب تند پهلو *T.* قبورغه‌لری قند آت qui n'a guère de flanc *A.* فرس اهضم *P.* اسب كم پهلو *T.* يانلری چليمسز

آت - بیلکی اوکلی آت - بیلکی قارنلی آت - Il se dit par analogie de diverses choses || Le flanc d'un vaisseau ضلع سفینه - کمینک یان طرفی d'un bastion پلنقه‌نک یان طرفی Assurer le flanc d'un bataillon بر عسکرک یان طرفنه تقویت ویرمک Prêter le flanc یان طرفنی کوسترمک Attaquer l'ennemi en flanc دشمنی یان طرفندن اورمق Prendre les ennemis en flanc دشمنه یان طرفندن صتاشمق

FLANELLE. Étoffe légère de laine *A.* لبد سخیف - لبد رقیق *P.* نمد باریک *T.* انجه عبا - فلانله

FLANQUANT. Terme de fortification *A.* ناظر *P.* نگران *T.* باقن On appelle Angle, bastion flanquant, celui qui en flanque un autre *T.* آخر زاویه‌یه ناظر زاویه وآخر پلنقه‌یه ناظر بر پلنقه

FLANQUER. Il se dit de la partie d'une fortification qui en voit une autre, et qui lui sert de défense *A.* نظر *P.* نگران بودن *T.* باقمق || Des casemates qui flanquent un fossé خندقک باقن - ایچنه ناظر اولان زیر زمینلر

FLAQUE. Petite mare d'eau croupissante *A.* فنق *P.* برخ - آکند *T.* قاق - طورغون صو چقوری

FLASQUE. Mou, sans vigueur *A.* رخو *P.* سست *T.* کوشک || Le grand chaud rend le corps flasque شدّت گرما باعث استرخای بدندر Un homme flasque *A.* رخو المزاج *P.* سست خو *T.* کوشک خویلو

FLATTER. Louer dans le dessein de plaire, de séduire *A.* مداهنة *P.* مداهنه - لابه نمودن - سخن خوش آینده گتفن *T.* مداهنه ایتمک Ceux qui flattent les princes, les corrompent کباره مداهنه ایدنلر افسادلرینه باعث اولورلر Les hommes n'aiment ordinairement que ceux qui les flattent بنی آدم عادتا مداهنلردن حظ ایدر - On dit, qu'un peintre flatte une personne, pour dire, qu'il la peint plus belle qu'elle n'est بو مصوّر فلان کشی‌یی بالمداهنه تصویر ایدر

Et excuser par une mauvaise complaisance *A.* تجویز بالمداهنة - اغماض بالمداهنة *P.* لابه‌کارانه روی دل نمودن - آمرزش نا بموقع نمودن *T.* خاطر ایچون معذور طوتمق || Il est trop homme de bien pour flatter le vice اهل خیر ومبرّت بر آدم اولمغله عیوب وذنوب حقنه تجویز مداهنه ایتمک احتمالی یوقدر Je ne saurais flatter les passions, les défauts de mes amis دوستلرمک هوای نفسلرینه ومرتکب اولدقلری مکاره ومعایبه تجویز مداهنه ایده‌مم

Et tromper en déguisant la vérité, ou par faiblesse, ou par crainte de déplaire *A.* مدارا *P.* دلفریبانه معامله کردن *T.* مدارا ایتمک || Vous me flattez dans cette affaire-là بو خصوصده بکا مدارا ایدرسک On ne flatte ordinairement que trop عادتا مدارایی افراط ایدرلر Dites-moi sans me flatter ce qui vous en semble بو بابده ملاحظه‌ک نه اولدیغنی بلا مدارا بکا سویله - بو ماده‌یی نه شکل آکلادیغکی بکا مدارا ایتمکسزین سویله Je ne me flatte point, je connais mes défauts نفسمه مدارا ایتمم کندو عیبلرمی بیلمز دکلم Je ne veux pas que mon médecin me flatte, je veux qu'il me dise nettement l'état de mon mal طبیبم بکا مدارا ایتمیه‌رک همان علّتمک حال وکیفیّتنی تمیزجه بیان ایلمسی مطلوبمدر

Figur. Traiter avec trop de douceur ce qui a besoin d'être traité d'une autre manière *A.* ملایمت - ملاینت - رفق *P.* شیرینکاری نمودن *T.* طاتلولق ایله قوللنمق || C'est entretenir une plaie, que de la flatter جراحتی ملایمت ایله تیمار ایتمک طول مدّت استمرارینی موجبدر Si on flatte cet ulcère, on ne le guérira point بو قرحه ملاینت ایله قوللنلدقجه التیامپذیر اولمنک احتمالی یوقدر On ne guérit point les grands maux en les flattant امراض جسیمه ملایمت طریقیله رفق وملایمت اعمالیله - شفایاب اولمز

Il signifie aussi, caresser *A.* لمس باللطف *P.* نواختن *T.* اوخشامق || Flatter un enfant چوجوغی اوخشامق Flatter un cheval avec la main آتی ال ایله اوخشامق

On dit, Flatter quelqu'un de quelque chose, pour dire, l'amuser de l'espoir de la jouissance d'un bien *A.* تعلیل - تمسیح *P.* با کلام خوش آمدی فریفتن *T.* اویالندرمق || On le flatte qu'il aura bientôt ce qu'il souhaite فلانی قریبا مرامکه واصل اولورسک دیو اویالندررلر Il y a long-temps qu'on le flatte de cela فلانی مدّت مدیده‌دنبرو تمسیح وتعلیل ایدرلر

Se flatter. S'amuser de l'espérance de quelque chose *A.* تأمیل النفس - تطنیف النفس *P.* خود بخود امید داشتن *T.* امسونمق - امیده دوشمک || Il se flatte qu'on aura besoin de lui کندویه محتاج اوله‌جقلرینی ظنّ ایله تطنیف نفس ایدر C'est de quoi il s'est toujours flatté اشته دائما امیده دوشمش ایدی - En termes de civilité il se prend pour Se persuader *A.* توقّع *P.* امید داشتن - امیدوار بودن

T. مأمول ايتمك - اومق || Il se flatte que vous l'aurez pour
agréable عندكده مرغوب ومستحسن عدّ اولنه‌جغن مأمول
طور وحركتی عندكده que vous approuverez sa conduite ايدر
مقبول وپسنديده اوله‌جغی توقّع داشته ومأمول كرده‌سيدر
Je me flatte que vous ne doutez point de mes sentimens افكار
غير - صدق آثارم نزدكزده غير مشكوك اولديغنه اميدوارم
مشكوك اولديغی اميديله افتخار ايده‌رم

FLATTER, signifie aussi, délecter A. تلذيذ - تفريح P. لذّت
لذّتلندرمك T. شرين ساختن - صفا بخشيدن - بخشيدن
صفا ويرمك - خوشلندرمق - || La musique flatte l'oreille
الحان موسيقيّه تلذيذ سامعه‌يی موجبدر Le bon vin flatte
le goût بادهٔ ناب تلذيذ ذايقه ايدر Cela flatte les sens
فلان شیٔ تفريح حواسّ ايدر

On dit, Flatter sa douleur, son ennui, pour dire, en adoucir
le sentiment par des espérances A. تسكين - تليين الالم
برنج درماندگی نرمی - بدرد اندوه نرمی آوردن P. الكلال
آوردن T. اوصانقلغی يومشاتمق - كدری يومشتمق - Et
flatter l'amour-propre, pour dire, complaire à tout ce qui est
agréable à l'amour-propre A. تطييب P. خوش ساختن T.
خوشلندرمق || Il lui a dit cela pour flatter son amour-propre
فلانك حبّ نفسنی تطييب ايچون بو كلامی سويلدی
– Et flatter la vanité, les passions, pour dire, les favoriser A.
مماشات - موافقت P. پيروی كردن T. اويمق || Il ne
faut pas flatter la vanité, les passions de cet homme بو آدمك
عجب نفس وخيلاسنه وامراض نفسانيّه‌سنه مماشات
ايتملو دكلدر

FLATTERIE. Louange exagérée, donnée dans le dessein de
plaire A. مداهنة - تملّق pl. تملّقات P. سخن خوش آمدی
T. جابلوسی - لابه - طال قاوقلق - يلتاقلق || Lâche flatterie
موجب عار وخجالت اوله‌جق honteuse مداهنهٔ مرذوله
مداهنه basse مداهنهٔ دنيّه - مداهنهٔ لامت آلود grossière
نازكانه - مداهنهٔ لطيفه délicate قبا مداهنه - مداهنهٔ غليظه
مداهنه‌دن - بلا مداهنه سويلمك Parler sans flatterie مداهنه
تملّق ومداهنه‌نك Être ennemi de la flatterie عاری اوله‌رق
عدوّ اكبری اولمق

FLATTEUR. Qui flatte A. مداهن pl. مداهنين P. جابلوس - لابه كار
T. يلتاقلنيجی || Je ne veux point d'amis flatteurs مداهن دوستلردن
كلمات مداهنه آميزه Tenir des discours flatteurs حظّ ايتمم
مداهنه‌يه مايل بر مزاج Un esprit flatteur مبادرت ايتمك
Langage flatteur لسان مداهنه آلود Les plus dangereux ennemis
des princes sont les flatteurs امرانك اشدّ اعدالری زمرهٔ
مداهنيندر

Il signifie aussi, agréable A. مرغوب P. دلپسند - دلارا -
دلنواز - جانفزا T. فرحرسان - كوكل خوشلندريجی || Un es-
poir flatteur امنيّهٔ دلارا Une espérance flatteuse مأمول فرحرسان
– On dit, Avoir des manières flatteuses, c'est-à-dire, douces
et insinuantes A. اطوار مطبوعة - اوضاع مرغوبة P. اطوار
شيرينكار - دلنواز T. خوش طورلر - طاتلو طورلر

FLATUEUX. Ventueux A. مولّد الريح - مولّد المخرة P.
باد آور T. ريحيتلو - يل كتوريجی || Les légumes sont fla-
tueux بقول قسمی ريحيتلو در

FLATUOSITÉ. Vents dans le corps A. ريح pl. رياح -
مخرة P. باد T. يل || On dit que les fruits causent des ven-
tuosités ديدكلرينه كوره ميوه‌لر توليد رياح ايدر

FLÉAU. Instrument qui sert à battre le blé A. جرجر -
طربيل - نورج P. جون - ستنبج - زده T. دوكن || Battre
le blé avec le fléau خرمنی - جرجر ايله خرمن دقّ ايتمك
دوكن ايله دوكمك – Il se dit figur. des maux que Dieu en-
voie aux hommes pour les châtier A. بليّة سماويّة pl. بلايا
سماويّة - نازلة pl. نوازل - آفة سماويّة pl. آفات سماويّة P.
اللهدن كلان بر بلا T. بلای آسمانی || La peste, la guerre
et la famine sont trois fléaux de Dieu علّت وبا وحرب
ووغا وقحط وغلا ارسال الهی اولان اوچ بلای آسمانيدر -
Il se dit aussi de ceux par qui Dieu châtie les peuples || Attila
est appelé le fléau de Dieu فلان نام جبّار بلای آسمانی
اسميله معروفدر Ce gouverneur a été le fléau du Ciel فلان
محصّل - والی آفات سماويّه‌دن معدود بر غدّار ايدی
بلای آسمانی ايدی

FLÉAU. La verge de fer où sont attachés les deux bassins
d'une balance A. عمود الميزان - شاهين P. تير ترازو T.
ترازو قولی – Et barre de fer qu'on met au derrière des portes
cochères. V. Barre.

FLÈCHE. Trait qui se décoche avec un arc ou une arbalète
A. سهم pl. سهام - نبل pl. نبال P. تير - ناوك T. اوق ||
اوجی سيوری - تير تيز نوك - سهم مؤنّف Flèche pointue
اوق empoisonnée A. نبل مقشوب - نبل مسموم P. ناوك

سهام تيز زهرلـو اوق *T.* زهـر آلود **Les flèches de l'amour** سهام جگر دوز عشق ـ نوگ عشق || Il se dit aussi, d'une longue pièce de bois, qui joint le train de derrière d'un carrosse avec celui de devant *A.* سهم العجلة *P.* تير گردونـه *T.* اوق اوزرندهٔ عربه اوقى || **Un carrosse qui porte sur la flèche** عربـه اوقى شكست **La flèche se rompit** استوار اولان عربه اولمشدر ـ Et de la partie du clocher qui en fait la couverture *A.* سهم المنارة *P.* كلاه مناره *T.* مناره كلاهى

Flèche. Nom d'une constellation *A.* سهم الرامى

FLÉCHIR. Courber, ployer *A.* انحنا ـ التوا ـ تمايـل *P.* خم گشتن ـ خميدن *T.* اكلمـك ـ بوكلمـك || **Ce fer rompra plutôt que de fléchir** بودمور منحنى اوله جغنه منكسر اوله بيلور **Il faut que tout genou fléchisse au nom de Jésus** حضرت عيسى افندمزك اسم شريفـى ذكرنده انحناى ركـب نام مباركى ياد اولندقچه جميع ـ مسكنت اولنمق واجبدر ناس زميـن عبادتده وضع زانوى تضرع وابتهال ايتمك تحنية *A.* Il signifie figur., se soumettre, s'abaisser ـ اقتضا ايدر سر ـ گردنداده انقياد گشتن *P.* الجيد الاطاعة ولامتثال باش اكمك *T.* سرفرو كردن ـ فرو بردهٔ ربقهٔ اطاعت شدن كافهٔ ناس سر فرو بردهٔ ربقهٔ **Tout fut obligé de fléchir sous le joug** || اطاعت اولمغه مجبور اولدى **Tout le monde fléchissait devant lui** جملهٔ ـ حضورنده عامهٔ ناس سر فرو ايدر ايدى **Tout fléchit sous les lois de la destinée** ناس سر فرو بردهٔ انقياد اولور ايـدى كافهٔ ناس احكام قضا وقدره سر فرو بردهٔ امتثال وتسليميت اولور

Il signifie aussi figur., cesser de persister dans des sentimens de dureté, ou de fermeté *A.* انعطاف القلب ـ تلين القلب *P.* نرمخويى پذيرفتن *T.* يومشمق || **C'est un homme doux et qui fléchit aisément** شيرينكار وسهل العطف برآدمدر **Il est inébranlable, il ne fléchit point** اصرارى غالب برآدم اولوب انعطاف وملاينت سمتنه اصلا ميل ايتمز **Il ne sait ce que c'est que de fléchir** انعطاف قلب نه اولديغنى بيلمز **Il commence à fléchir** قلبنده آثار انعطاف وملاينت ظهوره باشلادى

Il se dit aussi à l'actif dans cette phrase: **Fléchir le genou ou les genoux** *A.* تحنية الركب ـ تحنيـة الركبة *P.* زانو خم كردن *T.* ديز بوكمك ـ ديز اكمك || Il se dit aussi figur. pour signifier, attendrir, toucher de pitié *A.* ترقيق القلب ـ تليين القلب ـ تهييج الرقة *P.* بدل نرمى آوردن

T. قلبنه رقت كتورمك ـ يوركى يومشتمق || **Fléchir ses juges** قلوب حكامه تهييج رقت ايلمك **Se laisser fléchir aux prières** تضرعات وملتمساته مقاومت ايدهميوب رقته كلمك **Il est inexorable, rien ne le fléchit** بر آدم ممتنع التليين اولوب تحريك عرق رقتى ممكن دكلدر **Cela est capable de fléchir les cœurs les plus durs** بو حالت اشد قسوت ايله مجبول اولنلرك عرق رقتلرينى تهييج ايدهجك برجبار ستمكارك **Fléchir la cruauté, la dureté d'un tyran** مقولهدندر ترقيق ايتمك ـ قسوت قلبنى تليين ايتمك

Fléchi. *A.* رقيق ـ منحنى ـ ملتوى *P.* خميده *T.* اكلمش دل رقت يافته ـ دل نرمى پذيرفته *P.* لين القلب ـ القلب رقته كلمش ـ يومشامش *T.*

FLÉCHISSEMENT. Action de fléchir *A.* حنايت ـ تلوى *P.* خميدگى *T.* اكلمه ـ اكلش ـ بوكلمه ـ بوكلش || **Le fléchissement des genoux** ديزلرك اكلمهسى ـ Et l'état d'un corps qui fléchit *A.* ممايلت ـ انعطاف ـ ضلع *P.* ور تافتگى *T.* اكلمه || **Le fléchissement d'une poutre, d'un mât** ديرككك وكمى ستوننك ممايلت وانعطافى

FLEGMAGOGUE. Il se dit des médicamens propres à purger la pituite *A.* قالـع البلغم *P.* رانندهٔ كش سپيد *T.* بلغم || **L'agaric est flegmagogue** غاريقون قالـع بلغمدر

FLEGMATIQUE. Qui abonde en flegme *A.* بلغمى المزاج *P.* مبتلا ببسيارئ كش سپيد *T.* بلغم جوقلغنه مبتلا || **C'est un homme extrêmement flegmatique** بغايت بلغمى المزاج برآدمدر

Il se dit figur. d'un homme qui paraît froid et insensible *A.* مثلوج المزاج ـ بارد *P.* دل افسرده *T.* صوغوق ـ صوغوق || قانى **C'est un homme très-flegmatique** غايت ايله مثلوج المزاجدر

FLEGME. Pituite, l'une des humeurs qui composent la masse du sang, et qui est froide *A.* بلغم *P.* كش سپيد *T.* بلغم

Il se dit au pluriel des matières épaisses que l'on jette en crachant *A.* خواعة ـ تخامة *P.* تفوى كش سپيد *T.* بلغم || **Il a jeté beaucoup de flegmes** آغزندن وافر نخامات رمى ايلدى ـ آغزندن قتى جوق بلغملر پوشكوردى

Il se dit figur. pour exprimer la qualité d'un homme froid, posé, qui se possède *A.* بذامة الطبـع *P.* حوصله دارى ـ بذامت طبعى *T.* دريا دلى لنكرلولك || **Son flegme m'étonne** بادئ استغراب اولهجق حالاتدندر **Modérez votre bile, et ayez un peu de flegme** خشم وغضبكى تعديـل وبر مقـدار

بذامت طبع تحصيل ايله Le flegme de cet homme me met
شو آدمك حوصله دارلغى سر رشتهٔ صبرمى au désespoir
چاكچاك ايدر

FLEGMON. Il se dit de toutes les tumeurs qui sont remplies
قانلو .T آماس خونين .P ورم دموى ـ فلغمونى .A de sang
ملتهب ‖ قبارجق Flegmon inflammatoire qui passe en suppuration
اولوب تقيّحه باشلامش ورم دموى

FLEGMONEUX. Qui est de la nature du flegmon .A فلغمونى ـ
من جنس الورم الدموى

FLÉTRIR. Faner, ôter la vivacité, la fraîcheur .A تذبيل
ـ اذوا .P پژمرده كردن .T صولدرمق ‖ Le hâle, le vent de
سهام وباد شمال اذواى ازهارى مؤذيدر bise flétrit les fleurs
ريح شديد تذبيل الوانى Le grand air flétrit les couleurs
تمادى مستلزمدر Le temps, l'âge flétrit le teint, la beauté
ازمان وكبر سنّ انسان لون بشره‌يى مذبّل وحسن
وجمالى مزيلدر

Se flétrir. .A تذبّل .P پژمرده شدن ـ ذبول يافتن .T
شكوفه‌لر كسب ذبول ايدر ‖ صولمق Les fleurs se flétrissent
حسن وجمالى مايل پژمردگى Sa beauté commence à se flétrir
ـ حسن وبهاسى كسب ذبوله باشلامشدر ـ وذبولدر .Figur
درماندگى .P ايجاب الكلال ـ ايراث الفتور .A Ôter la vigueur
الام واكدار ‖ فتور كتورمك .T آوردن Le malheur flétrit l'âme
نفسه موجب فتور اولور

Il signifie aussi, deshonorer, diffamer .A ايراث الشين ـ تشيين
وصمه دار ـ لكه‌دار كردن .P ايراث الشين والعار ـ والنقيصة
عيب ورسوايى كردن .T لكه‌لندرمك ‖ Flétrir quelqu'un
بر كمسنه‌نك عرض وناموسنه ايراث شين ونقيصه ايتمك.
فلانك حسن صيتنه ايراث Flétrir la réputation de quelqu'un
پرتو صيت وشهرتنه ايراث ـ كدورت شين وعار ايتمك
ذكر جميلنى شين ونقيصه ايتمك La mémoire de quelqu'un
ـ لكه‌دار عيب ورسوايى ايتمك On dit d'un homme qui a
سابقهٔ قباحت ايله été repris de Justice, qu'il est flétri
ـ سابقه‌لودر ـ لكه‌دار در Et d'un homme condamné à être
ناصيه‌سنده marqué d'un fer chaud, qu'il est condamné à être flétri
ضرب تمغاى رسوايى اولنمق اوزره حكم جريان ايلدى

Flétri. .A ذابل .P پژمرده ـ ذبول يافته .T صولمش

FLÉTRISSURE. Altération par laquelle une chose est flétrie
.A ذبول .P فرسودگى ـ پژمردگى آب وتاب .T صولوقلق ‖

Le temps n'a pas causé la moindre flétrissure à la beauté de
مرور ايّام لون روينك آب وتابنه ذرّه‌جه قدر son teint
ايراث ذبول وكدورت ايتمش دكلدر La flétrissure des fleurs
شكوفه‌لرك ذبولى ـ چيچكلرك صولوقلغى ـ .Figur .A شين
.pl شيون ـ نقيصة .pl نقايص .P لكه .T لكه ‖ Voilà une
عرض وناموسنه grande flétrissure à son honneur, à sa réputation
وشان وشهرتنه بر شين عظيمدر Il a reçu une flétrissure qui
الى الابد محو وازاله‌سى ممكن اولميه‌جق ne s'effacera jamais
بر كونه شين ونقيصه‌يه اوغرادى C'est une flétrissure à un
جنكدن فرار ايتمك homme, que d'avoir fui dans le combat
مقابلهٔ اعدادن روگردان ـ شين عظيمى موجب حالاتدندر
سمت گريز وفرار اولمق عظيم بر لكه در

Il se dit en termes de Justice, de la marque d'un fer chaud,
وسمة ـ وسام النكال .A imprimé sur la peau d'un criminel
رسوايلق تمغاسى .T تمغاى رسوايى .P التفضيح ‖ On lui
اوموزنده بر تمغاى a trouvé une flétrissure sur les épaules
رسوايى ظهور ايلدى

FLEUR. Production des végétaux qui précède le fruit .A زهر
ـ گل ـ شكوفه .P فقاح .pl فقحة ـ انوار .pl نور ـ ازهار .pl
ساده چيچك ‖ چيچك .T أشخوان ـ بهار Fleur simple
تازه شكوفه ـ زهر طرى قاتمر چيچك double nouvelle épa-
اچلمش چيچك ـ شكوفهٔ گشاده ـ زهر مكشوف noui Bouton
نور چيچكك غنچه‌سى ـ كمّ الزهر de fleur Fleur printanière
ـ ياز چيچكى ـ زهر صيفى d'été بهار چيچكى ـ ربيعى
كوز موسمى چيچكى ـ شكوفهٔ خزان d'automne Fleur de jas-
آب وتاب ازهار ياسمين چيچكى min L'émail des fleurs
مايل ذبول وزوال اولان Une fleur qui se flétrit, qui passe
شكوفد اكينلر چيچكده در Les blés sont en fleur Un bouquet
.T دستهٔ شكوفه .P طاقة الازهار ـ رمش الازهار .A de fleurs
ترنج چيچكى ـ زهر اترج بر طوتام چيچك Fleur d'orange
چيچك صويى Eau de fleur d'orange

Il se dit figur. du temps où certaines choses sont dans leur
عنفوان ـ وقت الريعان ـ وقت الربيع .A plus grande beauté
تازه‌لك وقتى ـ كوزللك وقتى .T دم تازگى ـ دم بهار .P
عمر نازنينك ربيعى وقتنده ‖ Être à la fleur de ses jours
ايّام عمرك ريعانى وقتنده ـ بهارى وقتنده اولمق ـ اولمق
ذكوره اولمق Trente ans, c'est la fleur de l'âge pour un homme
كوره سنك اوتوزنجى سنه‌سى تمام وقت عنفوانيدر Être

dans la fleur de la jeunesse عنفوان شباب حالنده اولمق
Elle était alors dans la plus grande fleur de sa beauté اول
- وقتده بهجت وجمالنک حال کمال ریعاننده ایدی
La بهار حسن وبهاسنک کمال طراوتی حالنده ایدی
fleur de la beauté n'a qu'un temps بهار حسن وجمال بی
بهار حسنک وقتی محدود - ثبات وسریع الزوالدر
La fleur du teint. C'est cet éclat de teint que donne - ومقیّد در
la jeunesse *A.* طراوت - نضارت *P.* آب وتاب *T.* تازه‌لک

On appelle Fleur de farine, la partie la plus subtile de la
farine *A.* خلاصة الدقیق - نخالة الدقیق *P.* آبروی آرد *T.*
خلاصة الکبریت *P.* Et fleur de soufre *A.* اون خلاصه‌سی
On dit, La fleur de la کوکرد خلاصه‌سی *T.* آبروی گندش
virginité, pour dire, la virginité même غنچهٔ نشکفتهٔ بکارت

Il se dit figur. de l'élite, de ce qu'il y a de meilleur dans
une classe de personnes *A.* نخبة - نقاوة *P.* گزیده *T.* سچمه
|| C'est la fleur de mes amis فلان کشی نخبهٔ احبابمدر La
fleur de la cavalerie سواری عسکرینک گزیده‌سی des
troupes عسکرک گزیده‌سی - نقاوهٔ عسکر - Il se dit aussi,
du premier usage d'une chose *A.* رغاوة *P.* گل روی سپد *T.*
|| Voilà une étoffe qu'on n'a encore montrée à personne, قیمق
vous en aurez la fleur اشته هنوز کوز کورمامش بر مالدر
قیمغی سکا قسمت اوله‌جقدر

Fleur, se dit aussi du lustre et de l'éclat de certaines cho-
ses qui durent peu *A.* عدیم البقا - جلاء *P.* رونق نا پایدار
T. حسن وبها || La beauté n'a qu'une fleur تملسز پارلاقلق
یالکز بر جلای نا بقا در

Fleurs blanches. Une certaine maladie des femmes *A.* سیلان
الرحم *P.* ریزیدگئ بوکان *T.* طول یتاغی آقمه‌سی
À Fleur. Au niveau *A.* متساویا *P.* برابری - بروی در *T.*
|| Les fondemens de cet édifice sont déjà دوزلکده - برابرلکده
à fleur de terre بو بنانک اساسی سطح زمین بزابرلکنه
La digue n'était pas encore à fleur d'eau صو بندی چیقمشدر
Cette balle a passé هنوز صو یک برابرلکنه چیقمش دکلدر
à fleur de corde بو کلّه ایپ اوجی برابرلکنه کچمشدر

FLEURAISON. Il se dit de la formation des fleurs *A.* تزهّر -
چیچکلنمه *T.* شکوفه بستگی *P.* تنویر - تفقّح - تورید - ازهیرار
|| Les fleurs de la seconde fleuraison sont ordinairement moins
grandes et moins belles que celles de la première ازهیرار لاحقک
ازهاری ازهیرار اوّلک ازهاربنه نسبت ایله من جهة الحجم
صکره‌کی چیچکلمده ظهور - والحسن ادنا اولو کلمشدر
ایدن چیچکلر اوّلکنک چیچکلرندن کرک ایریلک وکرک
کوزللک جهتیله عادتا دون اولور

Et de la saison dans laquelle les plantes fleurissent *A.* موسم
هنگام گشایش شکوفها *P.* موسم التورید النباتات - الازهار
T. چیچک وقتی - چیچک موسمی || La gelée a retardé
la fleuraison des anémones شدّت انجماد شقایق النعمان
چیچکلرینک موسم توریدینه بادئ تأخر اولمشدر

FLEURER. Répandre, exhaler une odeur *A.* نفحان - فیحان
قوخو *T.* بوی افشاندن - بو گلانیدن *P.* نشر الرایحة -
فلان شیئدن برایحهٔ طیّبه فیحان Cela fleure bon || یاییمق
On dit figur. et proverb. d'une - بر کوزل قوخو یایلور - ایدر
affaire qui paraît bonne et avantageuse, Cela fleure comme bau-
me بو ایشک مسک کبی قوخوسی کلور

FLEURETTE. Petite fleur *A.* زهر دقیق *P.* گل خرده -
شکوفه‌جک - اوفاق چیچک *T.* شکوفهٔ خرده

Figur. Cajolerie que l'on dit à une femme *A.* مغازلة pl. مغازلات *P.*
لاغ فروشی با زنان - لاغ عاشقانه *T.* نسوان ایله ارشمه || Dire
des fleurettes نسوان طایفه‌سیله مغازله ایتمک Elle aime les
fleurettes مغازله‌دن حظّ ایدر بر خاتوندر

FLEURIR. Pousser des fleurs, être en fleurs *A.* ازهیرار - ازهار
- گل شکفتن - اشخوان بستن *P.* تورید - تنویر - انارة -
Entre || چیچک آچمق - چیچکلنمک *T.* شکوفه‌دار گشتن
les arbres, l'amandier fleurit des premiers شجر اللوز جمیع
Quand les roses commenceront à اشجاردن مقدّم تورید ایدر
fleurir ابتدای گشایشلرنده - گللرک اوایل ازهارنده

Au figuré, il fait Florissait à l'imparfait de l'indicatif, et Floris-
sant au participe actif, et signifie, être en vogue, en crédit
A. کسب النضارة - کسب الریعان - کسب الاشتهار -
En un temps où les belles-lettres fleurissent || کسب الرواج
- بهارستان ادبیّاتک زمان نضارت وریعانی وقتنده
Les sciences, les beaux- علوم ادبیّه‌نک اشتهاری وقتنده
arts ont toujours fleuri sous les grands princes عظمت شان
ایله شهرتگیر اولمش ملوک ستوده سلوکک ایّام سلطنتلرنده
گلزار علوم وصنایع شریفه دمبدم کسب نضارتدن خالی
علوشان ایله سرافراز اولمش سلاطین عظام زماننده - دکلدر
- درخت بارآور معارف وعلوم دائما سر سبز وپر ازهار در

اولـو پادشاهلـرک وقتـنده بازار فنون وعلومـک رواج
واشتهاری دائما درجهٔ کمالده در Alors la Poésie florissait
اول دورده فنّ شعرک بهارستان اشتهاری نضارت کاملده
اول دولتك درخت شان ایدی Cet Empire était florissant
واشتهاری پر ازهار وشکوفه دار ایدی C'était du temps que ce
docteur florissait فلان عالمک درخت بارآور اشتهاری ناشر
اشتهاری زماننده ایدی ـ الازهار اولدیغی وقتده ایدی
Parmi ceux qui florissaient en vertu, en sainteté صلاح وفضیلت
وولایت وشرافت ایله اشتهار یافته اولمش ذوات عزیزه
Un tel auteur florissait en ce siècle-là فلان مؤلف بیننده
اول دورده اشتهارده ایدی

Fleuri. A. مورّد ـ منوّر ـ مزهّر .P شکوفه دار .T چیچکلنمش

FLEURISTE. Celui qui aime les fleurs, qui prend plaisir à les cultiver A. عشیق pl. عُشُق .P شکوفه پرور .T چیچکجی || Ce jardinier est un bon fleuriste بو باغچوون استاد چیچکجیدر Il y a beaucoup de gens qui se piquent d'être fleuristes وافر کسان چیچکجیلکده وقوف ادّعاسنده درلر ـ On appelle Jardin fleuriste, un jardin où on élève des fleurs حدیقهٔ الازهار .P بهارستان ـ باغ گل ـ گلستان ـ گلزار .T چیچک باغچهسی ـ چیچکلک

FLEURON. Ornement qui imite les fleurs A. زهرة .P گل .T گل || Les fleurons d'une couronne تاجك گللری Les fleurons que les imprimeurs mettent au commencement et à la fin des livres کتابلرک سرلوحه وکتابه‌سنده ارباب طباعتك وضع ایده گلدکلری نقوش ازهار Une étoffe où il y a des fleurons A. ثوب مدبّج .P کالهٔ شکوفه دار .T چیچکلو قماش ـ On dit figur. d'une des plus grandes prérogatives d'un prince, d'un de ses plus grands revenus, d'une de ses meilleures provinces, que c'est un des plus beaux fleurons de sa couronne تاج سلطنتنك گل ازهر واحسنیدر ـ واردات دولتنك اک اعلا گلیدر

FLEUVE. Grande rivière A. نهر pl. انهار .P رود .T چای || Grand fleuve A. نهر کبیر .P شاهرود .T بیوک نهر Fleuve profond نهر عمیق ـ نهر بعید الغور ـ نهر عمیق الغور rapide نهر شدید الجریان navigable سیر مراکبه صالح اولان نهر Le bord d'un fleuve A. شطّ النهر ـ شاطی النهر .P کنارهٔ رود .T چای یالیسی La rive d'un fleuve A. ساحل النهر .P لب رود .T چای قیبیسی Le courant du fleuve مدفع ماء ـ النهر ـ آقندیسی یری ـ چایک آقندیسی Le canal d'un fleuve مجرای نهر ـ مسیل ـ چایک قنالی Le cours d'un fleuve چایک آقشی ـ جریان نهر ـ نهر L'embouchure d'un fleuve آغزی ـ نهرک بوغازی ـ دهانهٔ رود ـ فوهٔ نهر Fleuve qui coule doucement بطیٔ الجریان ـ نهر خفیف الجریان

FLEXIBILITÉ. Qualité de ce qui est flexible A. سهولة الانعطاف .P نرمی .T قولای بوکلمه || La flexibilité de l'osier قندره اوتنك سهولت انعطافی ـ Figur. A. سهولت ـ ملاینت || La flexibilité de l'esprit .P نرمی .T یومشقلق الانعطاف مزاجك سهولت انعطافی ـ ملاینت طبع

FLEXIBLE. Souple, qui plie aisément A. سهل العطف ـ سهل الانعطاف .P نرم .T قولای بوکیلور || Il n'y a rien de si flexible que l'osier قندره اوتی کبی قولای بوکیلور شئ یوقدر Avoir un corps flexible بر کمسنه‌نك بدنی سهل الانعطاف اولمق ـ Voix flexible, c'est-à-dire, souple et aisée سهل العطف بر صدا ـ Figur. Qui ne résiste pas trop aux impressions qu'on veut lui donner A. لیّن المزاج .P نرمخو .T اویصال || Un caractère flexible اویصال بر مزاج

On dit figur. Esprit flexible, c'est-à-dire, qui se porte, qui se tourne facilement à toutes sortes de choses A. سهل العطف ـ سلس المزاج ـ سهل السیاسة ـ لیّن الجانب .T قولایلقلو

FLEXION. État de ce qui est fléchi A. میلولت ـ حنایت .P خمیدگی .T اکیلمش || La flexion d'une poutre عمودک میلولتی ـ Il se dit, en Anatomie, du mouvement opéré par les muscles fléchisseurs A. انطوا ـ انحنا .P پیچش .T بوکلش

FLOCON. Petite touffe de laine, de soie, etc. A. جالحة pl. جوالح ـ هبریة .T توزاق ـ اوجونتی || Flocon de laine جالحهٔ صوف ـ یوک توزاغی de soie جالحهٔ ابریشم ـ ایپک توزاغی ـ Il se dit aussi de la neige A. رضاب .P برفپاره .T قار پارچه‌سی || Il tombait de la neige par flocons قار پارچه پارچه اولدرق یاغر ایدی

FLORAISON. Époque où les plantes fleurissent. V. Fleuraison.

FLORISSANT. Il n'est d'usage qu'au figuré. A. کثیر الریعان ـ کثیر النضارة V. Fleurir au figuré.

FLOT. Vague A. موج pl. امواج .P کوهه ـ شترک ـ خیزاب .T طالغه || Les flots de la mer امواج دریا Le vent soulève les flots هبوب ریح تهییج امواجی موجبدر Fendre les flots امواج بحری شق ایتمک ـ Le bruit des flots زمزمهٔ امواج ـ

زبد Les flots blanchissans d'écume طالغه‌لرك كورلتيسى
خروشان ايله سفيد پوش اولمش امواج هايله Être à la merci
des flots حكم - امواج متلاطمهٔ بحرك حكمنه تسليم اولنمق
امواج دريايه مسلّم اولمق - On dit aussi, que le sang coule
à grands flots, c'est-à-dire, avec abondance سيول دما متموّجاً
جريان ايدر

Flots, se dit figur. pour Foule *A.* فوج pl. افواج *P.* گروه انبوه
افواج متزاحمهٔ || Il fend des flots d'auditeurs بركمش غلبه‌لك *T.*
سامعينى خرق ايدر Au travers des flots du peuple assemblé
مجتمع اولمش افواج ناس ايچندن

On dit, qu'un vaisseau est à flot, qu'on l'a mis à flot, pour
dire, qu'il ne touche point le fond, qu'il est soutenu sur l'eau
كمى‌يى صو اوزرينه يوزدرديلر - كمى صو اوزرينه يوزر

Flot et jusant. Le flux et le reflux de la mer. V. ces mots.

Flot. Assemblage de bois qui flotte sur une rivière *A.* عامة
كراسته صالى *T.* عمد چوبكش *P.* الاخشاب

FLOTTABLE. Il se dit des rivières sur lesquelles le bois peut
flotter *A.* صالح لاسباح العامة - صالح لعوم الاخشاب *P.*
كراسته صالى يوزدرمسنه *T.* امكان پذيربشناوريدن عمد
بو || Ce canal est rendu flottable dans toute sa longueur صالح
جدول سر تا پا اسباح اخشابه كسب صلاحيّت ايلدى

FLOTTAGE. transport du bois par eau, lorsqu'on le fait flotter
A. نقل الاخشاب على طريق العوم *P.* روانيدن چوبها برعمد
T. كراسته‌يى صال ايله يوزدرمك || Cette rivière est com-
mode pour le flottage بو نهر كراسته صالى يوزدرمكه صالحدر

FLOTTAISON. Terme de Marine. La partie du vaisseau qui est
à fleur d'eau *T.* كمينك صويه دكديكى ير

FLOTTANT. Qui flotte, qui est agité de côté et d'autre *A.*
متحرّك - متزعزع - متذبذب *P.* جنبان *T.* صارصلور || Des
arbres flottants صارصلور آغاجلر - اشجار متزعزعه Des îles
flottantes جزاير متحرّكه - Figur. Incertain, irrésolu *A.* متذبذب
- متردّد *P.* بيقرار *T.* قرارسز

FLOTTE. Corps de plusieurs vaisseaux qui naviguent ensemble
A. كتيبة السفاين *P.* گروه كشتيها *T.* دوننما - كمى آلايى
|| La flotte d'Espagne اسپانيا دوننماسى La flotte des Indes
هندستانه مخصوص كمى آلايى

FLOTTEMENT. Mouvement d'ondulation que fait en marchant
le front d'une troupe *A.* زخور العسكر - رجفان العسكر *P.*
جنبش لشكر *T.* عسكرك صالنتيسى

FLOTTER. Être porté sur l'eau sans aller à fond *A.* طفوّ -
غفوّ *P.* بر روى آب رفتن - بر روى آب روانه شدن *T.*
صو يوزينده يوزمك || On voyait flotter les débris du
naufrage قضا زده اولمش سفينه‌لرك روى درياده طفوّ
ايدن انقاضى مشهود ايدى

On dit, Faire flotter du bois, pour dire, le faire descendre
sur la rivière sans bateau *A.* اسباح الاخشاب *P.* چوبها بر
روى آب روانيدن *T.* كراسته‌يى صو اوزرينه يوزدرمك -
كراسته‌يى صويه يوزدررك يورتمك

Figur. Chanceler, être irrésolu *A.* تذبذب - معادلة - عدال
- تردّد *P.* بيقرارى نمودن *T.* نه‌يه قرار ويره‌جكنى بيله‌مامك
افكار مختلفه || Flotter entre diverses pensées قرارسز اولمق -
بيننده متردّد وبيقرار اولمق entre l'espérance et la crainte
بين الخوف والرجا متردّد وبيقرار اولمق

Flotté. *A.* طافى *P.* بر روى آب روان *T.* صو اوزرينه
صو يوزينه يوريين - يوزن

FLOTTILLE. Petite flotte *A.* كتيبة مختصرة السفاين *P.*
گروه اندك شمار كشتيها *T.* كوچك دوننما

FLUCTUATION. Terme de Physique. Mouvement d'un liquide
de côté et d'autre *A.* رجرجة *P.* جنبش *T.* چالقنش - چالقندى
|| En touchant cette tumeur, on sent qu'il y a fluctuation بو
ورمه لدى اللمس درونده حالت رجرجه اولديغى حسّ
اولنور - بوورمك اوزرينه ال طوقنلسه بر چالقندى حسّ
- Figur. || La fluctuation des opinions ذبذبهٔ افكار وآرا - اولنور
- افكارك وآرانك گاه برويه وگاه اوته‌يه اوينايشى
بهاى du prix des denrées افكارك وآرانك صالنتيسى
ذخايرك اوينامه‌سى

FLUCTUEUX. Qui est agité de mouvemens violens ou con-
traires *A.* مرجرج - ذو الارتجاج *P.* جنبان *T.* چالقنيجى

FLUER. Couler. Il ne se dit que de la mer *A.* مدّ البحر
|| La mer flue et reflue دريا مدّ وجزر ايدر

Il se dit en Médecine des humeurs qui coulent de quelques
parties du corps *A.* انصباب - سيلان *P.* ريزيدن *T.* دوكلمك
|| Les humeurs qui fluent du cerveau دماغدن منصبّ - آقمق
دماغدن اينوب دوكيلن - ريزان اولان موادّ - اولان مادّه‌لر
Sa plaie flue toujours يارەسى لا ينقطع سيلان ايدر مادّه‌لر
هر دائم آقر -

FLUET. Mince, de faible complexion *A.* نحیف - ضاوی *P.* نزار *T.* خیره || Corps fluet خیره بر وجود Complexion fluette ترکیب ضاوی ونحیف Visage fluet وجه ضاوی

FLUIDE. Corps dont les parties ne sont point adhérentes, et ont une grande facilité à se mouvoir entre elles *A.* مایع pl. ـ صیویق *T.* ریزان - روان *P.* سیّال pl. سایل - مایعات آب وهوا || L'air et l'eau sont deux élémens fluides آقیجی عناصر مایعه‌دندر Quand le sang est trop épais, il faut tâcher de le rendre plus fluide دم زیاده غلیظ اولنجه ترقیق واماعه‌سنه سعی اولنمق اقتضا ایدر

FLUIDITÉ. Qualité de ce qui est fluide *A.* سایلیت - مایعیت *P.* ریزیدگی *T.* صیویقلق - آقیجیلق || La fluidité de l'eau طبیعت مایعه‌سی - مانک مایعیتی du sang, des humeurs, de l'air دمک واخلاطک وهوانک مایعیتی

FLÛTE. Sorte d'instrument à vent *A.* مزمار - زمّارة - قصّابة pl. مزامیر *P.* نای *T.* دودک || Jouer de la flûte *A.* نفخ دودک - دودک چالمق *T.* نای زدن *P.* تزمیر - القصّابة *P.* زماجیر pl. زمجرة - هیرعة *A.* Flûte de berger - اوفلمک چوبان دودکی - قوال *T.* نایچهٔ شبان

FLÛTE-DE-BERGER ou DAMASONIUM. Plante *A.* غرغر *T.* چوبان دکنکی نباتنک صغیری

FLÛTER. Jouer de la flûte *A.* زمر *P.* نای زدن *T.* دودک چالمق || Il ne fait que flûter toute la journée صباحدن اخشامه قدر دودک چالمغله امرار وقت ایدر

FLÛTEUR. Qui joue de la flûte *A.* زمّار *P.* نیزن *T.* دودکچی - چالیجی

FLUVIATILE. Il se dit des coquillages d'eau douce *A.* اصداف نهریّة *P.* صدفهای آب رود *T.* طاتلو صو صدفلری

FLUX. Mouvement réglé de la mer vers le rivage à certaines heures du jour *A.* مدّ البحر *P.* مدّ دریا *T.* مدّ دریا - دکز اوزانوب بصمق || Le flux va jusqu'à un tel lieu مدّ دریا فلان محلّه قدر واصل اولور

FLUX. Dévoiement *A.* ازلاق البطن - اندیال البطن - اسهال *P.* شکمرانی *T.* سورمه‌سی - یورک || Il lui a pris un flux de ventre اندیال بطنه اوغرادی Provoquer un flux de ventre اندیال بطن علّتنی ایجاب ایتدرمک Arrêter un flux de ventre اسهالی قطع - اندیال بطنی منع ایتدرمک - طوردرمق - ایتدرمک - Flux de sang. Dévoiement accompagné de sang *A.* اسهال الدم *P.* خون آلود *T.* شکمرانیٔ قان اسهالی || Arrêter le flux de sang اسهال دمی منع وتسکین - ایتمک قان اسهالی قطع ایتمک Le flux de sang était dans l'armée اسهالی علّتی عسکر ایچنه دوشمش ایدی Il est mort d'un flux de sang اسهال دم علّتندن وفات ایلدی

On appelle Flux hépatique, un dévoiement provenant de ce que le foie ne fait pas bien ses fonctions *A.* اسهال کبدی *P.* شکمرانیٔ کبدی *T.* قره جکر اسهالی || Il est mort d'un flux hépatique اسهال کبد علّتندن وفات ایلدی - Flux d'urine. Une évacuation d'urine trop fréquente et trop abondante *A.* سلس البول - Flux de bouche. Une salivation continuelle *A.* سیلان اللعاب *P.* ریزیدگیٔ آب دهن *T.* سالیار آقشی - Flux hémorroïdal *A.* سیلان الدم الباسور - سالیار دوکلمه‌سی - باسور قانی *T.* ریزیدگیٔ خون باسور *P.* سیلان البواسیر - آقمه‌سی - On dit, Flux de paroles, pour dire, Abondance superflue de paroles *A.* اسهاب الکلام *P.* پر گویی - فزونیٔ گفت وسخن *T.* سوز چوقلغی

FLUXION. Écoulement d'humeurs sur une partie du corps *A.* نزلة pl. نوازل *P.* نزله *T.* اینمه || Fluxion froide نزلهٔ بارده chaude نزلهٔ حارّه Acre نزلهٔ حامزه Il est sujet aux fluxions نوازله مبتلا در Arrêter la fluxion نزله‌یی منع وقطع ایتمک Attirer la fluxion نزله‌یی جلب ایتمک Avoir une grande fluxion sur la poitrine صدرده بر نزلهٔ شدیده عارض اولمق Détourner la fluxion نزله‌یی طرف آخره صرف ایتدرمک

FLUXIONNAIRE. Qui est sujet aux fluxions *A.* مبتلاء النوازل

FOETUS. L'animal formé dans le ventre de sa mère *A.* جنین pl. اجنّه *P.* کودک در شکم مادر *T.* دول || La formation du foetus تخلّق جنین Faire l'anatomie d'un foetus بر جنینی کشف وتشریح ایتمک

FOI. La vertu par laquelle on croit les vérités que Dieu a révélées *A.* ایمان || Foi pure ایمان خالص ferme ایمان راسخ - قوی inébranlable واهمهٔ تزلزلدن عاری ایمان chancelante ایمان مشکوک Acte de foi ایمانه متعلق بر عمل Être ferme en la foi ایمانده صاحب ثبات ومتانت اولمق Pécher contre la foi ایمانک خلافنه ارتکاب معصیت ایتمک Vaciller en la foi امر ایمانده متذبذب وبیقرار اولمق L'objet de la foi مقصد ایمان - موقوف علیه ایمان - Et persuasion de toutes les vérités qui font le corps de la

doctrine chrétienne *A.* دین || Un article de foi شروط دیندن
بر شرط Cela est de foi بو مادّه دینه متعلّقدر C'est une ques-
stion de foi بر مسئلهٔ دینیّه در La foi de l'Église دین امّت
عیسی Mourir pour la foi دین اوغورینه فدای جان ایتمک
Renoncer à la foi دیندن فراغت ایتمک Il s'est fait maho-
métan, il a renié sa foi دیننی انکار ایله اسلامی قبول ایلدی
Confession de foi اقرار دین ـ شهادت دین ـ On dit, qu'un
homme n'a ni foi ni loi دینی ایمانی یوق بر آدمدر

Foi. Vertu qui consiste dans cette probité qui fait que l'on
tient sa parole, ses promesses *A.* صدق الوعد ـ وفاء العهد ـ وفا
سوزده ـ وفادارلق *T.* درستئ عهد ـ وفاداری *P.* وفاء الوعد ـ
چندان وفاسی C'est un homme de peu de foi || صاغلملق
مایهٔ قلیل الوفا Homme sans foi بر آدمدر ـ یوق بر آدمدر
وفای عهدی یوق ـ وفاسز آدم ـ وفادن بی بهره بر آدم
کبار سوزی ـ کبار وعدی Foi de gentilhomme Foi de بر آدم
marchand بازرگان وعدی Donner sa foi صدق وعد ایله عهد
بر کمسنه وفای عهدینی شرط ایتمک Engager sa foi ایتمک
انجاز ـ وفای عهدده تجویز قصور ایتمک Manquer de foi
شرط وفاداری یه موعود خصوصنده وفا ایتمامک Garder sa foi
عهد وپیمانه وفا ایتمک ـ رعایت ایتمک Violer sa foi
شرط وفاداری ده ـ رسم وفاداری یه مغایر حرکت ایلمک
وعدنده کاذب ارتکاب نقض وخلاف ایتمک Fausser sa foi
وفای عهدینه اعتباراً بلا Être prisonnier sur sa foi اولمق
حبس اسیر اولمق ـ On dit, La foi des traités, pour dire, l'o-
bligation que l'on contracte par les traités *A.* وفاء لازم الاداء
|| Faire quelque chose contre la foi des traités العهود والشروط
وفای لازم الاداى عهود وشروطه منافى حرکت ایتمک
On se reposait sur la foi des traités وفای لازم الاداى عهود
عهود وشروطک صدق وعدینه ـ وشروطه استناد اولنمشیدی
ـ On dit, qu'un homme est de bonne foi *A.* صادق الوعد ـ
سوزنده صاغلم *T.* وفا دار *P.* موثوق العهد ou de mauvaise
foi *A.* فاسد العهد ـ عدیم الوفا *P.* بد عهد ـ بیوفا *T.* وفاسز
سوزنده طورمز ـ Et qu'il est dans la bonne foi, qu'il a fait
une chose dans la bonne foi, pour dire, qu'il agit ou qu'il a agi
selon sa conscience *A.* طویّت ـ خلوص النیّة ـ صدق الطویّة
صادقة *P.* اندیشه راستئ دل ـ راستئ *T.* طوغریلق || Cet
homme a fait cela dans la bonne foi بونی صدق طویّتنه
مبنی ایتمشدر ـ Et que la bonne foi est rare parmi les hom-

mes بنی آدمده صدق طویّت نادر در que la bonne foi
n'excuse pas toujours صدق طویّت هر حالده وسیلهٔ عذر
ـ صدق نیّت هر ایشده مدار اعتذار اولمز ـ اولمز Posses-
seur de bonne foi. Celui qui a la conviction de la justice de
sa possession *A.* متصرّف باعتقاد الصادق Et dans le sens
contraire, Possesseur de mauvaise foi *A.* متصرّف باعتقاد
الفاسد ـ On dit aussi, qu'un jeune homme est sur sa bonne foi,
sur sa foi, pour dire, qu'il est laissé maître de sa propre con-
duite *A.* فاعل مختار *P.* خود سر *T.* باشلو باشنه

On appelle, Foi conjugale, la promesse de fidélité que les
époux se font mutuellement *A.* حقوق الزوجیّة || Il a violé
la foi conjugale حقوق ـ حقوق زوجیّته خیانت ایلدی
زوجیّتک خلافنه حرکت ایلدی

Foi, signifie aussi, croyance *A.* اعتماد ـ وثوق *P.* باور *T.*
اینانمه || Ajouter foi اعتماد ایتمک Avoir foi aux paroles de
quelqu'un حوالهٔ سمع ـ بر کمسنه نک کلامنه اعتماد ایتمک
شایان اعتماد C'est un homme digne de foi اعتماد ایتمک
مستحقّ وثوق ـ معتمد علیه بر آدمدر ـ اولهجق بر آدمدر
موثوق ومعتمد آدمدر ـ واعتماد در

Et témoignage, assurance *A.* اثبات ـ تصدیق ـ شهادت
P. گواهی *T.* شاهدلک || Ce qui est arrivé depuis peu en
fait foi عهد قریبدنبرو ظهوره کلان حالت بو بابده وسیلهٔ
اثبات اولور Cette lettre fait foi qu'il est arrivé بو مکتوب
وصولنه شهادت ایدر ـ فلانک وصولنی مصدّقدر En foi
de quoi, j'ai signé les présentes تصدیقاً للحال اشبو نمیقه
امضا اولندی Cet acte fait foi en Justice بو سند عند الشرع
شاهد حالدر ـ مدار اثبات اولور

Et la fidélité qu'un vassal rend à son seigneur *A.* شرط
الصداقة *P.* پیمان صداقتکاری *T.* صداقتلق شرطی ||
Faire foi et hommage ایفای شرط صداقت وتبعیّت ایتمک
Faute d'avoir rendu la foi et hommage شروط مرعیّهٔ صداقت
وتبعیّتک اجراسنده تجویز تراخی وقصور اولندیغنه مبنی

Ma foi, Par ma foi. Façons de parler dont on se sert pour
affirmer une chose *T.* ایمانم حقّی ایچون ـ دینم حقّی ایچون
On dit dans ce sens, Jurer sa foi بر کمسنه دیننه یمین
ایتمک

En bonne foi, À la bonne foi, signifie, avec franchise *A.*
بالصدق والاخلاص ـ بخلوص الطویّة *P.* براستئ درون ـ

|| En bonne foi feriez-vous cela ? T. طوغريلق ايله خلوصكارانه ايدك - بالصدق والخلوص سويله بونى ايدرمى ايدك خلوص Il y va à la bonne foi, de bonne foi طوغريسنى سويله اول خصوصده خلوص اوزره - طويت ايله سلوك ايدر حركت ايدر

FOIE. Viscère situé dans l'hypocondre droit sur les fausses côtes A. كبد pl. اكباد P. جگر - پوت T. قره جكر || Avoir le foie chaud محرور الكبد اولمق le foie opilé مسدود الكبد كبدنده صلابت وار ايدى Il a eu un squirre dans le foie كبدنده احتراق - حرقت كبدى وار در Il a le foie brûlé اولمق Intempérie de foie كبدك اختلال حالى وار در عدم اعتدال حالى

FOIN. Herbe fauchée et séchée dont on nourrit les bêtes A. حشيش - هشيم - يابس P. كلاه خشك T. گياه قورى اوتلق || Vieux foin اسكى اوتلق - حشيش عتيق Foin nouveau تازه اوتلق - هشيم جديد Foin délié حشيش رقيق Une botte de foin اوتلغى دمتى بر عدد اوتلق دمتى Botteler du foin Tas de foin قورى اوتلق ييغنى Grenier à foin باغلمق اوتلق انبارى

Il se dit aussi de l'herbe avant qu'elle soit fauchée A. كلاء عشب - pl. اعشاب P. گياه T. چاير - اوتلق || On coupe les foins چايرى بيچرلر - حشّ كلا ايدرلر La saison des foins چاير وقتى - موسم انبات كلا

FOIRE. Grand marché public qui se tient réglément en certains temps A. سوق الموسم P. بازارگاه موسم T. رستاق - بازارگاه || La foire de Leipzik ليبسقه پنايرى Ouvrir la foire پنايره ختام Fermer la foire پنايره بدا، واستفتاح ايتمك Prolonger la foire پنايرك مدّتنى مدّ ايتمك ويرمك - پنايرك وقتنى اوزاتمق

FOIS. Terme qui sert à indiquer la quantité et le temps des choses dont on parle A. مرّة pl. مرّات - كرّة pl. كرّات P. دفعة pl. دفعات P. بار T. كرّه || C'est la première fois que je l'ai vu فلانى ابتداكى كرّه در كوربيورم Cela est bon pour une fois بو شيء ياكز بر دفعه ايچون ايشه يرار Une fois pour toutes, je vous en avertis اوّل واخر بر دفعه بر دخى Ne retournez plus une autre fois سكا خبر ويررم توقف ايلمسى On lui a dit mille fois de s'arrêter عودت ايلمه كندويه هزار كرّه سويلندى Je l'ai dit bien des fois, beaucoup de fois مرّةً بعد اخرى سويلدم - كراراً ومراراً سويلدم - هر بار À chaque fois دفعات ايله - بالدفعات سويلدم - كرّة هر دفعه‌ده On l'en a averti quantité de fois, plusieurs fois كندويه اخبار اولندى - بعد اخرى كندويه خبر ويرلمشدر Une fois n'est pas coutume بر كرّه ايله عادت اولمز Cette fois-ci بو دفعه‌ده

On dit, De fois à autre, pour dire, de temps en temps A. بعضاً - احياناً P. گاه وبيگاه - گاه گاه - بوقت وقت T. آره‌لق آره‌لق - آرالقده - بعض كرّه || Il n'y va que de fois à autre بعضاً كيدر - À la fois, Tout à la fois, pour dire, en même temps, tout ensemble A. دفعةً - دفعةً واحدةً P. در يك T. با هم - بار - بردن - بر اوغوردن || On ne peut pas tout faire à la fois هر شيئى دفعةً ايتمك ممكن دكلدر Il entreprend tout à la fois هر شيئه دفعةً واحدةً مباشرت ايدر Il est tout à la fois sage, brave et homme de bien هم عاقل ذو بصيرت وهم صاحب شجاعت وهم مجبول بالخير والمبرّتدر

FOISON. Abondance, grande quantité A. بركت - بذارت P. كثرت - فراوانى T. بركت - بوللق || Il y aura foison de fruits cette année بو سنه ميوه بركتى اوله‌جقدر - À foison. Abondamment A. بالكثرة والبذارة - كثيراً وبذيراً P. فراوان T. بوللق ايله - بول بول || Il y a de tout à foison هر شيئ كثيراً وبذيراً موجود در

FOISONNER. Abonder A. توفّر - تكثّر P. فراوان بودن T. بول اولمق - بركتلو اولمق - بركتلنمك || Cette province foisonne en blés بو مملكتده حنطه‌نك كثرت وبركتى وار در C'est une ville qui foisonne en bons ouvriers بغداى بركتلو در - بو مملكتده استاد عمله‌نك كثرت وبركتى وار در - وفرت وكثرتى

FOL, ou FOU. Qui a perdu l'esprit A. مجنون pl. مجانين - زايل العقل - مختلّ الدماغ - مختلّ الشعور - مألوس - ديوانه P. سليب العقل - ممتلى العقل - ذاهب العقل - شوريده - شوريده عقل - هوش ربوده - بيهوش - T. دلو - دماغ عقلى كتمش || Devenir fou تجنّن ايتمك - دلو اولمق - دلورمك - گرفتار جنون اولمق Fou à vingt-quatre carats يكرمى درت قيراطلو دلو - مجنون مطبق Être fou à courir les rues زوقاقلرده سكردر صاوريق دلو Il est fou à lier زنجير كش دلو در دلولردن اولمق Un fou mélancolique سوداوى المزاج بر دلو Fol amour عشق مجنونانه

Fol espoir امنيّهٔ جنون آميز L'hôpital des fous A. دارالمجانين
تيمار T. بيمار خانهٔ ديوانگان P. دار الشفاء المجانين -
فلان - Être fou d'une personne, c'est l'aimer éperdument - خانه
ديوانه‌سى اولمق - كمسنه‌نك مجنونى اولمق || Un mari
qui est fou de sa femme زوجه‌سنك ديوانه‌سى اولان زوج
Un père qui est fou de ses enfans اولادينك مجنونى اولان
اولاد دلوسى بر پدر - بر پدر - Et être fou d'une chose ||
Il a acheté depuis peu un tableau, et il en est fou بوندن
اوّلجه مبايعه ايلديكى بر قطعه تصويرك مجنونيدر - Chien
fou, se dit d'un chien enragé A. كلب عقور P. سگ ديوانه
T. قودرمش كوپك

Il se prend aussi pour Gai, d'humeur enjouée A. خفيف
شطارتلو T. سبكروح P. نشيط المزاج - الروح || C'est un jeu-
ne fou بر نو جوانـدر شطارتلو Il a l'humeur folle سبكروح
ونشيط المزاجدر

Et pour Simple, crédule A. احمق P. شفك T. بوداله ||
Vous êtes bien fou de croire cela بوكا اعتماد ايدر ايسك
بوكا وجود ويرمك خيلى حماقتدر - خيلى احمقسك Vous
êtes bien fou de vous en fâcher بو بابده غضبه كلمك خيلى
حماقتدر

Et pour Déraisonnable A. غير معقول P نا سزا - نا معقول
T. يولسز || Une folle entreprise عزيمت غير معقوله Une action
folle et extravagante اصول عقلدن خارج بر فعل منكر ونامعقول

On dit en termes de Pratique, Un fol appel, pour dire, un
appel mal fondé A. نقل الدعواء بلا موجب T. بيوجه نقل دعوا

FAIRE LE FOU, signifie, faire le bouffon A. تمسخر P. زُنج
مسخره‌لك ايتمك T. كارى كردن

Fou, au jeu des échecs. C'est une des pièces du jeu T. فيل

FOLÂTRE. Qui se livre à une folie amusante A. طيّاش - شلول
ارشكن - شن T. سبكمشرب - شوخ وشنگ P. || Elle est
extrêmement folâtre غاية الغاية شوخ وشنگ بر خاتوندر

FOLÂTRER. Faire des petites folies A. استطاشة P. سبكمشربى
أرشكنلك ايتمك T. نمودن

FOLÂTRERIE. Action folâtre A. طيش P. سبكمشربى T.
ارشكنلك

FOLIE. Aliénation d'esprit A. جنون - اختلال الشعور P.
ديوانگى T. دلولك || Folie incurable علاج قبول ايتمز علّت
جنون بى دوا - جنون Un accès de folie بر جنونك

حملەسى - Et extravagance, imprudence || La sagesse des hom-
mes n'est que folie devant Dieu حلم بشر عند الله محض
منصبندن جنوندر Il a fait la folie de se défaire de sa charge
فراغت ايتمك جنوننى ايتدى Quelle folie de ne songer
point à l'avenir! مستقبلات اموره ملاحظه ايتمامك نقدر
دلولكدر - Et une passion excessive pour quelque chose || Cha-
cun a sa folie هر كسك بر نوع جنونى واردر Les fleurs,
les tableaux sont sa folie دلوسيدر - شكوفه وتصوير ديوانه‌سيدر
Il l'aime à la folie فلانه مجنونانه محبّتى واردر

Il signifie aussi, des propos gais sans objet et sans suite A.
pl. كلمات ما لا يعنى P هرزه سخن T. صاچمه سوز || Il
lui a dit mille folies هزاران هزار كلمات ما لا يعنى سويلدى

FOLIO. Mot latin. On appelle Folio recto, la première page du
feuillet A. وجه الصحيفة et Folio verso, le revers A. ظهر الصحيفة
- Un livre in-folio. C'est un livre dont les feuilles ne sont pliées
qu'en deux بتون طبقه - ورقهٔ تامّه قطعه‌سى بر كتاب
قطعه‌سنده بر كتاب

FOLLEMENT. Avec folie A. مجنوناً - بالجنون P. بديوانگى
دلوجه T. مجنونانه - ديوانه آسا - || Entreprendre follement
quelque chose بر ايشه مجنونانه مباشرت ايتمك Il se con-
duit follement مجنونانه حركت ايدر Il parle follement دلوجه
تكلّم ايدر

FOLLET. Qui fait ou dit par habitude de petites folies A.
تلعابة P. هرزه باز T. اوينـاش || C'est l'esprit du monde le
plus follet بونك مثالى هرزه باز آدم جهانده يوقدر

POIL FOLLET. Le premier poil qui vient au menton des jeunes
gens A. زغب - خطّ رخسار T. خطّ - يومشق بتن چكده‌ده
تووى - Et le duvet des petits oiseaux. V. Duvet.

ESPRIT FOLLET. Une sorte de lutin, qui, selon le préjugé po-
pulaire, se divertit sans faire de mal A. سعلاة pl. سعالى
P. غول - شفوت T. قونجولوز || Un esprit follet qui fait peur
aux enfans de la maison سعلات - اطفال بيتى اخافه ايدن
او جوجوقلرينى قورقودان قونجولوز

FOLLICULE. On donne ce nom en Botanique à quelques gous-
ses. V. Gousse.

FOMENTATION. Remède extérieur qu'on applique à quelque
partie malade, pour la réchauffer, la fortifier et la résoudre
A. كماد - كمادة pl. كمادات P. كهتاب T. علاجلو قيزغين

پچاوره || Des fomentations excellentes pour les hypocondres مراق علتنه غایت نافع کمادات Adoucir, amollir par des fomentations وضع کمادات ایله وجعی تلیین ایتمک

FOMENTER. Appliquer des fomentations *A.* تکمید *P.* کهتاب زدن *T.* علاجلو پچاوره اورمق || Fomenter une partie débilitée avec des cataplasmes کسب ضعف ایتمش بر عضوی لاپه ایله تکمّد ایلمک

Et entretenir, faire durer. Il se prend en mauvaise part *A.* ادامة ـ ابقا *P.* بر دوام داشتن *T.* طیاندرمق || Ce remède fomente le mal au lieu de le guérir بو دوا موجب شفا اوله‌جغنه علتک ابقاسنه سبب اولور ـ Figur. il se dit en bien et en mal *A.* تأکید ـ تأیید ـ ادامة || Fomenter l'union تأکید روابط اتّحاد ایتمک ـ ادامهٔ حسن اتّحاد ایتمک la division ادامهٔ شور وشقاق ایتمک la mauvaise intelligence اسباب معادات واختلافی تأکید ایلمک une querelle مادّهٔ منافات ومنازعه‌نک ادامه وابقاسنه سعی ایتمک la sédition نائرهٔ فتنه ـ حال عصیانی ادامه وابقا ایتدرمک وفساده القای وقود شرّ ایله ادامه‌سنه بذل مکنت ایتمک

FONCER. Mettre un fond à un tonneau *A.* وضع القعر فی الفنطاس *P.* vul. در چلک بن نهادن *T.* فوچی‌یه دیب قومق

Foncer. Attaquer impétueusement *A.* اقتحام ـ صولت *P.* سورن انداختن *T.* صالمق || Nous fonçâmes sur l'ennemi دشمن اوزرینه صولت واقتحام ایلدک

Foncé. On appelle Couleur foncée, une couleur fort chargée *A.* لون طامل ـ لون شبیع ـ لون مستشرب *P.* رنگ تیره *T.* قویی رنک || Violet foncé لون شبیع بنفسجی Émeraude d'un vert foncé لون اخضر شبیع بر قطعه زمرّد قویی یشل زمرّد ـ طاشی

FONCIER. Qui concerne le fonds d'une terre. Il n'est guère d'usage qu'en ces phrases: Seigneur foncier, qui signifie, le seigneur du fonds *A.* صاحب الملک ـ صاحب الارض *P.* خداوند زمین *T.* طوپراق صاحبی ـ یر صاحبی ـ Et rente foncière, qui signifie, une rente assignée sur un fonds de terre ارضه مربوط ایراد

FONCIÈREMENT. À fond *A.* بالتعمّق ـ علی وجه التعمیق ـ بالاستکناه *P.* بژرفی *T.* درینجه || Si vous examinez cette matière foncièrement بو مادّه‌یی علی وجه التعمیق تحرّی وملاحظه ایده‌جک اولور ایسه‌ک Il a traité ce point foncièrement بو دقیقه‌دن بالتعمّق والاستکناه بحث ایلدی

FONCTION. Action qu'on fait pour s'acquitter des obligations d'une charge *A.* خدمت مأمورة pl. خدمات مأمورة pl. اعمال مأمورة || Faire les fonctions de sa charge منصبنه متعلّق اولان اعمال مأموره‌یی ادا ایتمک S'acquitter de ses fonctions خدمات مأموره‌سنی ایفا ایتمک La principale fonction de cette charge consiste... بو منصبک خدمات مأموره‌سندن اهمّ واقدم اولان فلان خدمتدر Les fonctions en sont pénibles بو منصبک خدمات مأموره‌سی مشقّتلو در Je l'ai vu dans ses fonctions فلانی عهده‌سنده اولان منصبک خدمات مأموره‌سنی اجرا ایلدیکی حالده کوردم ـ On dit des parties destinées aux fonctions organiques, qu'elles font bien leurs fonctions, pour dire, qu'elles font ce qu'elles doivent faire || Quand le foie, l'estomac font bien leurs fonctions, tout va bien کبد ومعده خدمت لازمه‌لرینی کما ینبغی اجرا ایلدکلرنده قصوری حسن حالده اولور ـ Et qu'un homme fait bien toutes ses fonctions, pour dire, qu'il boit, qu'il mange, etc., comme fait un homme qui se porte bien فلان کشی خدمات طبیعیّه‌نک جمله‌سنی بر وجه الیق اجرا ایدر لایقی اوزره

FONCTIONNAIRE. Celui qui remplit une fonction *A.* اهل الخدمة pl. ارباب الخدمة *P.* مهمّساز ـ کارساز *T.* ایش اری ـ ایش اربابی ـ

FOND. La partie la plus basse d'une chose creuse *A.* قعر pl. قعور ـ غور pl. اغوار *P.* بن ـ ته *T.* دیب || Le fond d'un puits قویونک دیبی ـ بن چاه ـ قعر بئر Le fond du sac چوال دیبی Il y a là un gouffre, on n'en saurait trouver le fond اول طرفده بر حفرهٔ نا قعریاب وار در دیبی بللوسز ـ Le fond d'une vallée دره‌نک غوری بر چقور وار در des enfers قعر جهنّم Du fond de l'estomac قعر معده‌دن Une voix qui sort du fond de l'estomac قعرصدردن خروج ایدن صوت Sonder le fond قعر دریایی اسقندیل ایتمک Aller au fond قعری دیبه چوکمک ـ قعره واصل اولمق Trouver le fond دیب بولمق ـ ادراک ایتمک ـ Il se dit aussi de cet assemblage de petites douves qui ferme les tonneaux par les deux bouts *A.* قعر الفنطاس *P.* vul. بن چلک *T.* فوچی دیبی || Ce vin-là est si violent, qu'il jettera les fonds, si on ne lui donne

vent بو باده كمال سورت وحدّتى تقريبيله هوالندرلميه جك — On appelle, Tabatière, boîte à deux fonds, celles qui s'ouvrent des deux côtés *T.* اولور ايسه فوجى ديبلرينى آنجقدر جفته انبارلو بر قطعه قوطى - جفته قوطى

On dit figur. d'une affaire, d'une question embrouillée, qu'elle n'a ni fond ni rive بر مصلحتدر اوّل وآخرى - سر وبنى يوق — Et des choses qui sont au-dessus de la portée de l'esprit humain, que c'est une mer sans fond et sans rive بر ماده در - يوق بر بحر بيحدّ وكنار در - بر دریای بی بن وكنار در دریای نا قعريابدر -

De fond en comble. Depuis le haut jusqu'en bas *A.* من الرّاس الى القدم - من قعر الاسفل الى سقف الاعلا *P.* ازسرتاپا *T.* باشدن آياغه دكين || Bâtir une maison de fond en comble بر خانه يى من قعر الاسفل الى سقف الاعلا انشا ايتمك || la démolir de fond en comble بر منزلى از سر تا پا ديبى دوز ييقمق - هدم وتخريب ايتمك — Figur. || Cet homme est ruiné de fond en comble, c'est-à-dire, entièrement كلّياً مضمحل وخراب - بو آدم جملةً خراب ويباب اولدى بتبتون خراب اولدى - اولدى

On dit en termes de Marine, Donner fond, pour dire, mouiller l'ancre *A.* القاء الانجر *P.* لنگر انداختن *T.* دمور براقمق - القاى لنگر قرار ايتمك — Et couler à fond, pour dire, faire aller un vaisseau à fond *A.* اغراق *P.* فرو روانيدن - غرق كردانيدن *T.* باترمق — Et figur. Couler quelqu'un à fond, pour dire, le ruiner ديبى دوز خراب - برآدمى كلّياً باترمق ايتمك Et couler une matière à fond, pour dire, l'épuiser *T.* بر ماده يى تا آخرينه قدر بتورمك

Fond de cale, la partie la plus basse de l'intérieur d'un vaisseau *T.* انبارى - ديب — Bas-Fond. V. Bas.

Fond, se dit aussi de ce qu'il y a de plus éloigné de l'abord, de plus retiré du commerce dans un pays *A.* معيق - معق pl. اعماق - اقصى pl. اقاصى - قصارى *P.* پايان *T.* درينلك || Se retirer dans le fond d'un pays معيق مملكته چكلمك || Il s'est confiné dans le fond d'une province اقصاى حدود مملكتده تحصّن ايلدى La fond d'un bois اورمانك قصاراى حدودى معيق بيشه‌زار -

Il se dit figur. pour signifier, ce qu'il y a de plus intérieur, de plus caché dans le coeur *A.* دخيلة - باطن pl. بواطن pl. ابطنة pl. مزايا *P.* درون *T.* ايچ - ايچ يوزى || Dieu connait le fond des coeurs الله تعالى حضرتلرى عارف جناب ربّ العالمين واقف - بواطن قلوب وضماير در ابطنهٔ ضماير voit le fond de nos pensées مزاياى قلوبمدر وافكاره بصير وناظر در

Il se dit aussi, du point principal d'une affaire, d'une question, d'une querelle *A.* اصل - كنه *P.* ژرف *T.* تمل || Le fond d'une affaire كنه مصلحت Il faut venir au fond مصلحتك اصل ماده يه كلملم Venez au fond de la question كنه واصلنه كل Cette affaire était bonne par le fond, il l'a perdue par la forme بو ماده نك اصلى مستحسن ايكن صورتى معيوب اولديغندن فوت اولمشدر La forme emporte le fond صورت حالك اعتبارى اصل مصلحتدن اغلبدر

Fond, se dit aussi d'une somme qu'on amasse et qu'on destine à certains usages *A.* مال *P.* سرمايه *T.* سرمايه || Faire un fond pour la guerre سفر ايچون مال تدارك ايتمك مال پيدا ايتمك - سفر ايچون مال جمع ايتمك -

Fond, en matière d'étoffe, c'est la plus basse tissure sur laquelle on fait quelque ouvrage *A.* سطح *P.* بوم *T.* زمين || Velours à fond d'or زمينى صرمه‌لو قطيفه — Il se dit aussi de l'étoffe même sur laquelle on ajoute quelque broderie *A.* ثوب *P.* كالا *T.* قماش || Une broderie sur un fond de satin ثوب اطلس بياض ثوب sur un fond blanc اوررنده ايشلنمش سوزنى اوزرنده ايشلنمش سوزنى — Il se dit aussi des tableaux || Le fond de ce tableau est trop clair تصويرك زمينى رنكى غايت آچقدر Le fond du tableau est un paysage بو تصويرك زمينى بر بقعه رسميدر

On dit, Faire fond sur..., pour dire, compter sur... *A.* اعتماد - استناد *P.* پشت دادن - تكيه كردن *T.* طيانمق || Je fais fond sur vous كوونمك - sur سكا استناد ايده‌رم votre amitié طيانورم - سنك دوستلغكه كوونورم

À fond. En allant jusqu'au fond *A.* بكنهه - على وجه الاستكناه *P.* متعمّقاً - بر ژرفى *T.* درين || Traiter une matière à fond ماده يى متعمّقاً رؤيت ايتمك Il possède cette science à fond بو علمه بكنهه متصرّفدر Il nous a entretenu à fond استكناه ماده يى بكنها نقل ايلدى - حال ايله افادهٔ مرام ايلدى

On dit aussi, Au fond, Dans le fond, pour dire, à juger des choses en elles-mêmes, et indépendamment de quelque cir-

constance légère A. نظراً الى ذات - نظراً الى نفس الامر
الماده T. نفس الامره باقلسه || On le blâme de cela,
mais au fond il n'a pas tort بو بابده فلانی تعییب ایدرلر
انجق ذات مادّه‌یه باقلسه قباحتی بوقدر || Il a peut être
parlé avec trop de chaleur, mais dans le fond il a raison بلکه
برمقدار حرارت ایله سویلدی انجق نفس الامره باقلسه
حقی وار در

FONDAMENTAL. Qui sert de fondement à un édifice A. اصلی
- اساسی P. بندادی T. تمله مخصوص || Pierre fondamen-
tale تمل - سنگ بنداد - حجر اصلی - حجر الاساس
دولتک Figur. || La loi fondamentale de l'État - طاشی
اصل الاصول - رکن الرکین قوانینی - اس الاساس قوانینی
مذهبک موادّ Les points fondamentaux de la religion قوانینی
اساسی مثابه‌سنده اولان موادّ - اصلیه‌سی La pièce fonda-
mental d'un procès دعوانک اصلی واساسی مثابه‌سنده
اولان ورقه

FONDAMENTALEMENT. D'une manière fondamentale A. مؤسساً
تمللو اولدرق T. بر بنیان استوار P. علی اساس القوی -
|| Une maxime fondamentalement établie اساس قوی اوزره
وضع اولنمش قاعده

FONDANT. Qui a beaucoup d'eau, qui fond dans la bouche
A. ذایب فی الفم P. آبدار T. آغزده اریر || Ce sont des
fruits fondants بونلر فواکه آبدار اقسامندندر Poire fondante
آغزده ذایب آرمود - Il se dit en Médecine, des remèdes qui
servent à fondre, à dissoudre les humeurs A. محلل - مذوب
P. گدازنده T. اریدیجی || Remèdes fondans ادویهٔ مذوبه
- Il est aussi substantif, et se dit en Chimie des substances
qui servent à accélérer la fusion des métaux A. pl. محللات

FONDATEUR. Celui qui a fondé quelque établissement A. بانی
- واضع الاساس P. بنیاد زن T. بنا ایدیجی || Cyrus est
le fondateur de l'Empire des Perses فرس قدیم دولتنک
بانیان واضع الاساسی کیومرثدر Les fondateurs des Empires
دولتلرک بانیلری - دول Les fondateurs des républiques
بانیان جماهیر

Et celui qui a fondé et doté une église, un monastère A.
صاحب الخیر pl. اصحاب الخیرات - صاحب المبرّة pl.
T. خیرات کننده P. بانی الخیرات - اصحاب المبرّات
خیرات بنا ایدیجی - خیرات صاحبی || Les rois sont fon-
dateurs de la plupart des bénéfices اکثر اوقافک صاحب
الخیراتی سلاطین عظامدر Les droits du fondateur صاحب
بانی خیراتنک الخیرات حقوقی Suivre l'intention du fondateur
صاحب خیراتنک اراده‌سنه - اراده‌سنه تبعیت ایتمک
موافقت ایتمک

FONDATION. Travaux qui se font pour asseoir les fondemens
d'un édifice A. بناء الاساس pl. ابنیة الاساس P. بنای پای
بست T. تملی یاپوسی || La fondation d'un bâtiment بنانک
ابنیهٔ اساس تمللری یاپوسی La fondation n'est pas achevée
هنوز ختام بولنامشدر Pour faire une bonne fondation sur un
terrain marécageux, il faut asseoir les fondemens sur des pilotis
بر صولاق یرده قوتلو اساس یاپلمسی تمللرک قازیق
اوزرنده اقعادینه توقف ایدر

Et un fonds légué pour des oeuvres de piété A. وقف pl.
اوقاف || Des revenus qui sont de l'ancienne fondation d'un
monastère مناسترک اوقاف قدیمه‌سی وارداتی Il a laissé
une somme pour la fondation d'une messe à perpétuité الى
الابد قرائت قداس شریف اولنمق ایچون بالوصیة مبلغ
معلوم المقدار وقف ایلدی

FONDEMENT. Le fossé que l'on fait pour y construire des
fondemens A. خندق الاساس pl. خنادق الاساس P. خندک
بنداد T. تمل چقوری || Creuser les fondemens d'un édifice
بر بنانک تمللری خندقنی حفر ایتمک

Il signifie aussi, la maçonnerie qui se fait dans la terre jus-
qu'au rez de chaussée pour élever un bâtiment A. اساس pl.
اسس - مبنا pl. مبانی - قاعدة pl. قواعد P. بنداد - بنلاد -
پای بست - بنوره - شستکانی - دای T. تمل || Fondemens
profonds اساس عمیق الغور solides اساس قوی ومحکم -
متین واستوار تمل Les fondemens en sont bas بو بنانک تمللری
آلچقدر Faire les fondemens تمل - انشای اساس ایتمک
تملی - اقعاد مبانی ایتمک Asseoir les fondemens یاپمق
یرلشدرمک Saper les fondemens نقض مبانی ایتمک Affer-
mir les fondemens اساسی تحکیم وترصین ایتمک Ébranler
اساسه ایراث تزلزل - ارجاف مبانی ایتمک les fondemens
یرندن اویناتمق - تملی صارصمق - ایتمک Jeter les fon-
demens d'un édifice - تمل براقمق - طرح اساس ایتمک
On dit figur. Jeter les fondemens d'un Empire A. وضع الاساس
السلطنة || Romulus a jeté les fondemens de l'Empire Romain

رومیلوس نام پادشاه رومیهٔ کبرا دولتنک واضع اساسیدر
— Il se dit aussi figur. du principal appui des choses *A.* رکن
pl. ارکان - مبنا pl. مبانی *P.* بنداد *T.* تمل || La justice, les
lois, la fidélité des peuples sont les plus sûrs fondemens des
monarchies سلطنتک اقوای ارکان شدید البنیانی عدل وداد
وقانون با سداد وصداقت عباد مادّه‌لرندن عبارتدر Dét-
ruire la justice, c'est saper les fondemens de l'État اماحهٔ آثار
عدالت انتقاض ارکان سلطنتی مستلزم حالاتدندر Cette
pièce fait le principal fondement de sa demande مسئولی اولان
مادّه‌نک رکن اعظمی اشبو ورقه در La crainte de Dieu est
le fondement de la sagesse الله - رأس الحکمة مخافة الله
مخافة الله مبنای - قورقوسی عقللولکک رکن واساسیدر
Il attaque les fondemens de la philosophie d'Aristote علمدر
حکیم ارسطونک مبانئ مذهبنه اطالهٔ زبان تعریض ایدر
- مذهب ارسطونک رکن واساسنه انگشتزن اعتراض اولور
Il n'y a point de fondement à faire sur son amitié, sur sa parole
فلانک محبتی وسوزی بروجهله مبنای قوی عدّ اولنه‌جق
- Il signifie aussi figur., cause, motif *A.* اصل - شیٔ دکلدر
T. تمل اساس || Ce n'est pas sans fondement qu'il en use de
la sorte بو وجهله معامله‌سی بی اساسدر Ce qui a donné
fondement à cela, c'est que... بونک اصل واساسی شودرکه
Sur quel fondement se plaint-il? شکایتنک اصل واساسی
Il se plaint avec fondement اشتکاسی لاعن اصل دکلدر ندر
Je ne dis pas cela sans fondement بو کلامی من غیر اساس
سویلمم

Fondement. V. Anus || Avoir mal au fondement کوت دلیکنده
وجع اولمق

FONDER. Jeter les fondemens *A.* تمهید - وضع الاساس
بنیاد انداختن - بنداد نهادن *P.* طرح الاساس - الاساس
T تمل براقمق || Fonder une maison sur le roc خانه‌نک
بناسنی قیا اوزرنده طرح ایتمک la fonder sur pilotis
خانه‌نک اساسنی قازیق اوزرنده وضع ایتمک Il se
dit figur. de tout établissement permanent *A.* بنا - تأسیس *P.*
بنیاد کردن *T.* بنا ایتمک || Fonder une ville بر شهر بنا
وضع اساس سلطنت Fonder un Empire, un royaume ایتمک
وضع اساس Fonder un ordre وضع بنیان سلطنت - ایتمک
- Il signifie figur., établir sur un principe, طریقت ایتمک
appuyer de raisons *A.* تمهید الاساس - تمکین *P.* مقرّر ساختن

T. برلشدرمک || Fonder son opinion تمکین رأی ایتمک
ses prétentions ادّعاسنک اساسنی تمهید ایتمک ses de-
mandes اساس مطلوباتنی تمهید ایتمک Fonder toute son
espérance en Dieu اساس آمالنی عنایت بیغایت جناب
رب العزّت اوزرینه تمکین ایتمک Il est fondé en bonnes
raisons اساس مدّعاسی علل قویه اوزرینه مبنیدر Votre
demande paraît spécieuse, mais il faut la bien fonder مطلوبک
ظاهر حالده مناسب ومعقولدر انجق بر اساس اوزرینه
تمکین اولنمغه محتاجدر

Se fonder. *A.* اتخاذ المبنا - اتخاذ الاساس *P.* اساس کار
کردن *T.* تمللنمک - بنا ایتمک || Il se fonde sur ce que..
فلان مادّه‌نک اوزرینه بنا ایدر Tout cela se fonde sur de
faux bruits بوجمله‌نک - بونلرک جمله‌سی اراجیفه مبنیدر
Il se fonde sur de meilleures titres اساسی اراجیفدر اولی
اولی واصلح سنداتی اساس کار - واصلح سنداته بنا ایدر
ملکیته بنا ایدر Il se fonde sur la possession اتخاذ ایدر
Toute son espérance se fonde en vous اساس کافهٔ آمالی سنسک

Il signifie aussi, assigner un fonds ou un capital pour l'exé-
cution d'une oeuvre pieuse *A.* وقف المال || Fonder une cha-
pelle بر مسجد ایچون وقف مال ایتمک Fonder un lit
dans un hôpital خسته خانه‌ده بر فراش ایچون وقف مال
ایتمک

On dit, Fonder quelqu'un de procuration, pour dire, lui
donner sa procuration *A.* نصب الوکیل *P.* وکیل گماشتن
T. وکیل طاپشرمق

Fondé. *A.* مبنی - مؤسّس *P.* بنیاد گرفته - بنا کرده *T.*
بنا اولنمش - تمللنمش - Fondé de procuration *A.* وکیل منصوب
نصب اولنمش وکیل *T.* وکیل گماشته *P.* وکیل ثابت الوکالة -

FONDERIE. Le lieu où l'on fond du métal *A.* دار الصوغ *P.*
خانهٔ ریخته‌گر *T.* دوکمه‌جی کارخانه‌سی || Il y a là une
fonderie اول طرفده بر باب دوکمه‌جی کارخانه‌سی وار در
Et l'art de fondre les métaux *A.* فنّ الاصاغة *P.* پیشهٔ
ریخته‌گری *T.* دوکمه‌جیلک || Il entend bien la fonderie فنّ
دوکمه‌جیلک فننه ماهر در - اصاغهٔ معادنه واقفدر

FONDEUR. Ouvrier en l'art de fondre les métaux *A.* صیّاغ
P. ریخته‌گر *T.* دوکمه‌جی || Maître fondeur دوکمه‌جی استادی

FONDRE. Rendre fluide par l'action du feu un corps solide
A. ذوب - تذویب - اذابة *P.* گداختن - پژاخته کردن *T.*

ارتمك ‖ Fondre de la cire بال مومی ـ اذابهٔ شمع عسل
ارتمك de la neige قار ارتمك ـ تذويب ثلج ايتمك des
couleurs ايتمك بويه‌لری ارتمك ـ اذابهٔ الوان
En parlant des métaux A. سبك ـ اصاغة ـ تفريغ P. ريختن
T. دوكمك ‖ Fondre de l'or, du plomb اصاغه آلتون وقورشون
ايتمك — Fondre une cloche, un vase, une statue, c'est les
jeter en moule A. سبك فی القالب ـ افراغ فی القالب
T. ريختن در قالب T. قالبه دوكمك — On dit figur. Fondre la cloche, pour dire, terminer, conclure une affaire T.
مصلحتی بر قالبه افراغ ايتمك

On dit aussi figur., Fondre un ouvrage dans un autre, pour dire, renfermer dans un ouvrage tout ce qui était contenu dans un autre A. درج P. در نهادن T. ايچنه آلمق

Et en Médecine, Fondre les humeurs, pour dire, les rendre fluides A. حلّ ـ تحليل ـ تذويب P. گداختن ـ حلّ كردن
T. ارتمك Et fondre une obstruction, pour dire, la dissoudre
A. حلّ السدّة ـ تفتيح السدّة P. سدّه‌را گشادن T.
طاشتمق طيقانقلغی Et fondre la pierre A. تحليل الحصاة ـ
تفتيت الحصاة P. سنگرا پراكنده كردن ـ سنگرا حلّ
كردن T. طاشی ارتمك ـ طاشی طاشتمق

Fondre, est aussi neutre A. ذوبان P. گداختن ـ پژاختن T.
اريمك ‖ La neige fond au soleil ثلج حرارت شمس ايله
ذوبان ايدر L'étain fond facilement au feu قلاى آتشده
قلعی آتشده سريعاً اريرـ سهولت ايله ذوبان ايدر

Figur. Diminuer peu à peu de force A. انثمام ـ ذوبان
البدن P. تن گداختن T. وجود اريمك ‖ Il fond à vue
d'oeil وجوكی لمحة البصرده ـ طرفة العينده رهين انثمام اولور
موم كبی اريبور

On dit, Fondre en pleurs, fondre en larmes, pour dire, répandre beaucoup de larmes A. اسجام الدموع ـ اسالة السيول
الدموع P. سيل اشك ريزيدن ـ غرق درياى سرشك
شدن T. كوزياشی دوكمك ـ صاپرصاپر كوزياشی ايچنده
بوغلمق ‖ Il fond en larmes quand on lui parle de la mort de son fils اوغلنك وفاتنه دائر صحبت سويلندكده
وفاتی ـ ديده‌سندن اسالهٔ سيول دموع ايتمكدن فارغ دكلدر
ـ صددی در ميان اولندقده غرق درياى سرشك اولور
كوزندن صاپرصاپر ياش دوكيلور

Il signifie aussi, s'affaisser, s'écrouler A. انخساف ـ سوخان
P. فرو رفتن T. باتمق ـ يره كچمك ‖ Il y a des villes qui ont fondu tout d'un coup بعض بلاد وامصار بغتةً منخسف
اولمشدر La terre a fondu sous ses pieds اقدامنده تراب زير
رهين انخساف وسوخان اولمشدر La maison fondit tout à coup فلان منزل بردن بره منخسف اولدی ـ يره كچمشدر

On dit figur. d'un homme qui ne saurait rien garder, que tout ce qu'il tient fond entre ses mains النه هرند كيرر ايسه اول
ساعتده ارير

En termes de Peinture, Fondre les couleurs, fondre les teintes, c'est les joindre, les mêler l'une dans l'autre A. مزج الالوان
ـ مشج الاصباغ P. رنگهارا با هم آميختن T. بويه‌لری بری
برلريله قارشدرمق

Fondre. Se lancer, tomber impétueusement sur . . . A. تنزّی
على P. بر افتادن T. اوزرينه دوشمك ـ اوزرينه آتلمق ‖
Il fondit sur cet homme فلانك اوزرينه آتلدی — En parlant d'un orage, on emploie les mots A. اهتزام السحاب P. تندباد
شدن T. بر انگيخته شدن بوره قوپمق ‖ بولود چاتليوب Le ciel
est tout couvert de nuages, et l'orage est près de fondre روى سما
قپلايی بولودلی اولمغله همان برشديد بوره قوپمق اوزره در
L'orage fondit tout à coup تندباد شديد بغتةً اهتزام ايلدی
اهتزام Je ne sais où ira fondre l'orage بردن بره قوپدی ـ
ـ سحاب نره‌ده واقع اوله‌جغی معلومم دكلدر Pour les oiseaux,
on emploie ces mots A. انهوا P. بر افتادن T. سوزيلوب
اوزرينه دوشمك ‖ اوزرينه قپاتمق ـ L'oiseau fondit tout d'un coup sur la perdrix آليجی قوش ككلك اوزرينه دفعةً
پليچ Un aigle qui fond sur un poulet سوزيلوب دوشدی
اوزرينه سوزيلوب دوشن ـ اوزرينه انهوا ايدن قرتال قوشی

Il signifie figur. Attaquer impétueusement et tout d'un coup
A. صولة ـ اقتحام ـ ايقاع البطش والسطوة P. سورن انداختن
T. صالمق ‖ La cavalerie fondit sur l'aile gauche des ennemis
آتلو عسكری اعدانك جناح يساری اوزرينه صولت
دشمنك صول قولی اوزرينه صالدی ـ واقتحام ايلدی
دوشدی ـ اوزرينه صچرايوب آتلدی ـ Il fondit sur lui l'épée
à la main قليج الده ايكن اوزرينه ايقاع بطش وسطوب
اوزرينه صالدی ـ اوزرينه تنزّی ايلدی ـ ايلدی

Fondu. A. ذايب ـ مذاب P. گداخته ـ پژاخته T. اريمش
حل P. منحل A. دوكلمش T. ريخته P. مصوّغ ـ مسبوك A.
ـ باتلمش T. فرو رفته P. منخسف A. اريمش T. كرده

On dit figur. d'une personne, ou d'une chose qui a disparu tout à coup, sans que l'on sache ce qu'elle est devenue, qu'elle est fondue اربيبوب نا بود ونا پيدا اولدى - Et qu'une maison est fondue dans une autre, pour dire, que les biens en ont passé dans une autre maison par le mariage de quelque fille فلان خاندانك مالى فلان خاندانك مالى ايچنه افراغ اولنمش اولدى

FONDRIÈRE. Ouverture dans la superficie de la terre, faite par des ravines d'eau ou par quelque autre accident *A.* جرفة pl. جروف - خرق pl. خروق - اخفوق pl. اخافيق *P.* سيلابكند *T.* چقور - يار || La cavalerie ne put passer à cause d'une fondrière خلال طريقده بر جرفه اولمغله آتلو عسكرى مروره ظفرياب اولەمدى Combler une fondrière بر خرقى طولدروب اورتمك

Il se dit aussi d'un terrain marécageux, où l'on enfonce, et d'où l'on a de la peine à se tirer *A.* هبكة - سواخ pl. هبكات *P.* گلابزار *T.* بتاقلق - بتاق ير || Tout ce pays là est plein de fondrières بو مملكت سر تا پا بتاقلقدن عبارتدر

FONDS. Le sol d'une terre, d'un champ *A.* ارض pl. اراضى *P.* زمين *T.* ير || Être riche en fonds de terre اراضى جهتيله صاحب ثروت ويسار اولمق Il ne faut pas bâtir sur le fonds d'autrui آخرك ارضى اوزرنده بنا ياپمق جائز دكلدر Cultiver un fonds بر ارضى زرع وحرث ايتمك

On appelle Biens-fonds, les biens immeubles *A.* املاك وعقارات || Il a cent mille écus en bien-fonds املاك وعقارات حاصلاتى اولەرق سنوى شو قدر ايرادى واردر

Il se dit aussi, d'une somme d'argent destinée à quelque usage. V. Fond || Les fonds destinés pour la guerre, pour les bâtimens, pour la marine مصارف سفريه وابنيه وامور بحريه مخصوص اولان اموال N'avoir point de fonds pour payer ادا اولنەجق اقچه ايچون مال موجود اولمامق Assigner sur un mauvais fonds چورك - ممتنع الحصول مالدن حواله ايتمك Dissiper un fonds مالى اسراف - مالى تبذير ايتمك مالدن ايتمك

Il se dit aussi du capital d'un bien *A.* رأس المال *P.* سرمايه *T.* آنا || Il ne mange pas seulement le revenu, mais aussi le fonds يالكز وارداتى اتلاف ايتميوب رأس المالى دخى اكل وبلع ايدر Ce marchand a vendu son fonds, et s'est retiré du commerce تمكين رأى سرمايەسنى فروخت ايله تجارتدن فارغ اولمشدر ادّعاسنه ses de-

Il se dit figur. des qualités de l'âme, considerées sous le rapport des effets qu'elles produisent *A.* بضاعة *P.* مايه *T.* مايه || C'est un homme qui a un grand fonds d'esprit بضاعهٔ كاملهٔ عقل ودرايته مالك بر آدمدر Cela marque un grand fonds de savoir بو كيفيت بضاعهٔ بالغهٔ علم ومعرفته دلالت ايدر Cela part d'un grand fonds de probité مجبول اولديغى بضاعهٔ كاملهٔ نصافت وحقانيتدن نشأت ايتمش بر كيفيتدر Cela ne peut venir que d'un grand fonds de malice بو كيفيت مركوز ضميرى اولان مايهٔ خباثتدن نشأت ايدر Un fonds inépuisable de science بضاعهٔ عديم - مايهٔ بى نفاد علم ودانش النفاد علم ومعرفت C'est un homme qui parle beaucoup sur toutes sortes de matières, mais qui n'a point de fonds هر كونه مادّه‌ده مبذوراً سوق كلامه مقتدر بر آدمدر حال بو كه اصلاً وقطعاً بضاعەسى يوقدر

FONGIBLE. Il se dit en Jurispr. des choses qui se consomment, et qui se règlent par nombre, poids ou mesure *A.* ميزانى *P.* سنجه‌بر *T.* طارتى ايله آلنوب ويريلور - طارتيلور || Le blé, le vin, l'huile sont des choses fongibles حنطه وخمر وروغن بغداى وباده وروغن - زيت اشياى ميزانيه اقسامندندر زيت طارتى ايله آلنوب ويريلور مقولەسى اشيادندر

FONGUEUX. Qui est de la nature du fongus. V. ce mot || Chairs fongueuses لحوم زائدهٔ كمويّه Ulcère fongueux قرحهٔ منتارلو ات چيقارمش ياره - ذات اللحم كموى

FONGUS. Mot latin, qui signifie, champignon. Excroissance charnue, molle et spongieuse, qui a la forme d'un champignon, et qui vient sur un ulcère *A.* لحم زايد كموى *P.* گوشتپارهٔ سلعه ناكك *T.* منتارلو اور || La cause du fongus est un suc nourricier dépravé, retenu et gâté لحم زايد كموى غدائيتلو بر عصارهٔ خبيثهٔ واقفه وفاسده‌دن نشأت ايدر

FONTAINE. Eau vive qui sort de terre *A.* عين pl. عيون *P.* چشمه - زهاب *T.* پيكار || Puiser dans la fontaine عيندن پيكاردن صو آلمق - استنباط ما ايتمك Fontaine claire, nette صوبى صاف وبراق بر پيكار trouble صوبى بولانق بر پيكار bourbeuse صوبى چامورلى پيكار Eau de fontaine پيكار صوبى - ماء العين Une fontaine jaillissante عين ثاعب صوبى جوشقون پيكار- Faire une fontaine dans un jardin

باغچەدە بر چشمە احداث ا[...] La fontaine ne va plus چشمەنك صویی [...]

Il se dit aussi d'un vaisseau où l'on garde de l'eau dans les maisons *A.* راقود الماء *P.* خم آب *T.* صو کوپی || Acheter une fontaine de cuivre pour la cuisine مطبخ لازمەسی ایچون باقردن بر عدد صو کوپی مبایعە ایتمك

Et du robinet par où coule l'eau d'une fontaine, ou le vin d'un tonneau *A.* مخرق *P.* زیش ـ لولە *T.* لولە ـ موصلق || Tourner la fontaine موصلغی چویرمك La fontaine d'un muid فوچینك لولەسی

FONTANELLE. Terme d'Anatomie. Espace quadrangulaire et membraneux situé à la rencontre des sutures sagittale et coronale chez les enfans nouveau-nés *A.* یافوخ pl. یوافیخ ـ زمّاعة *P.* نرمۀ تارك كودك *T.* بنقلدەیق ـ ایمك ـ En termes de Chirurgie, il signifie Fonticule. V. ce mot.

FONTE. Action de fondre *A.* ذوبان *P.* گداخت *T.* اریمە ـ ارتمە *A.* سبك ـ صوغ *P.* ریختگی *T.* دوكمە || La fonte des métaux معدنلرك دوكلمەسی ـ صوغ معادن Jeter en fonte دوكمك ـ سبك ایتمك La fonte des neiges fait déborder les rivières ذوبان ثلوج طغیان انهاری مستلزمدر La fonte des humeurs fait de grands ravages dans le corps humain ذوبان اخلاط بدن انسانده خسارات جسیمەیی مستوجبدر ـ انحلال اخلاط وجود انسانك خرابیتنە سبب اولور

On appelle Fer de fonte, Ouvrage de fonte, le fer fondu, et les ouvrages de fer fondu *A.* حدید مسبوك *P.* آهن ریختە *T.* دوكمە دمور *A.* معمول بحدید المسبوك *P.* بآهن ریختە *T.* دوكمە دمور ایشی || Marmite de fonte دوكمە دمور تنجرە *T.* ساختە

Fonte, se dit aussi d'une certaine composition de métaux fondus, dont le cuivre fait la principale partie *A.* صفر مسبوك *P.* روی ریختە *T.* دوكمە پرنج || Canon de fonte دوكمە پرنج طوب Mortier de fonte دوكمە پرنج هاون

FONTICULE. Terme de Chirurgie. Petit ulcère artificiel pratiqué sur quelque endroit du corps, pour procurer l'écoulement des humeurs *A.* كیّ *P.* داغ *T.* یاقی

FONTS. Vaisseau où l'on conserve l'eau dont on se sert pour baptiser *A.* حوض المعمودیّة ـ On dit, Tenir un enfant sur les fonts, pour dire, assister à son baptême en qualité de parrain ou de marraine بر صبینك رسم معمودیّتی اجراسنده قیام ایتمك

FOR. Juridiction, tribunal de Justice *A.* محكمة pl. محاكم *P.* عدالتگاه *T.* محكمە ـ On dit, Le for intérieur, le for de la conscience, pour dire, le jugement de la propre conscience *A.* محكمة الباطن ـ محكمة النفس المخطرة || Tel homme est absous dans le fort extérieur, qui ne l'est pas pour cela dans le for intérieur فلان كشی محكمۀ ظاهریدە تبریۀ ذمّت ایتمكلە كندو محكمۀ باطنیسندە بریٔ الذمّە اولمش دكلدر

FORAIN. Qui n'est pas du lieu. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: Marchand forain *T.* اجنبی بازركان ـ Et traite foraine, qui est le droit qui se paie sur les marchandises qui entrent dans un État ou qui en sortent *A.* مكس *P.* باج *T.* باج ـ طپراق بصدی ورفتیّة عواندی

FORBAN. Qui exerce la piraterie sur mer *A.* لصّ بحریّ *P.* دریا رهزن *T.* ازباندید || Les forbans sont traités comme voleurs ازباندیدلر حقّندە اوغری كبی معاملە اولنور

FORÇAGE. Terme de monnaie. Excédant que peut avoir une pièce au-dessus du poids prescrit *A.* فضلة العیار الدرهم *P.* سكەنك عیاری آرتوقلغی *T.* فزونیٔ سنج درهم

FORÇAT. Criminel que la Justice a condamné à servir dans les galères *T.* پایزن || Il y a tant de forçats dans cette galère بو چكدیریدە شو قدر نفر پایزن وار در On délivra les forçats پایزنلر آزاد اولندی

FORCE. Faculté d'agir avec plus ou moins de vigueur *A.* قوّت pl. قوا ـ قدرت ـ اقتدار ـ وسع ـ طاقت *P.* یارا ـ توانایی ـ تاب وتوان ـ نیرو ـ زور ـ توش *T.* كوچ || Force naturelle قوّت فطریّە ـ قوّت طبیعیّە Grande force قوّت عظیمە Force extraordinaire خارق عادە بر قوّت Force de corps قوّت بدنیّە de bras نیروی بازو ـ قوّت ساعد Frapper de toute sa force var قوّتیلە اورمق ـ ما حصل قوّت ایلە ضرب ایتمك aller de toute sa force ما ملك قوّتی صرف ایدەرك وارمق Manquer de force ناقص القوّه اولمق Il est dans sa force حال كمال قوّتندە در Réparer ses forces تجدید قوّت ایتمك les recouvrer مجدّداً تحصیل بضاعۀ قوا ایتمك les perdre قوای بدنیّەسنی اضاعت ایتمك Sentir affaiblir ses forces قوّتنە وهن وفتور عارض اولدیغنی ـ زوال قوایی حسّ ایتمك Prendre de nouvelles forces قوای جدیدە استحصال حسّ ایتمك

ايلمك Ses forces diminuent قواى بدنيّهسى مايل انحطاط
وزوالدر - نو بنو نقصان پذير در Les forces lui manquent
تاب وتوانى يوقدر Ses forces s'épuisent قواى بدنيّهسى
مشرف نفاد وزوالدر Se fier à ses forces قوّتنه كوونمك
Entreprendre par-dessus ses forces دائرهٔ وسع وطاقتندن خارج
بر ايشه مباشرت ايتمك Mesurer ses forces درجهٔ اقتدارينى
مايهٔ قوّتنى ميزان تجربه وامتحانه - وزن وتقدير ايتمك
سنجيدهٔ ميزان آزمايش وامتحان - وضع ايله تحقيق ايتمك
ايتمك Connaître ses forces قواى مخصوصهسنك درجهسنى
مقدار قوّت واقتدارينه واقف وآگاه اولمق - بيلمك Au-
dessus de ses forces فوق الاقتدار - فوق الطاقه - Force
mouvante. C'est la force qui produit un mouvement, et l'instrument mécanique qui aide cette force A. قوّت محرّكة || De toutes les forces mouvantes, celle du levier et de la poulie sont celles qu'on emploie le plus ordinairement قواى محرّكهدن عادتا
- استعمالى غالب اولان قوّت محرّكه بكره ايله مربعه در
قواى محرّكه ايچنده چوقلق قوللانيلن مقره ومانله در

— Force majeure. Une puissance supérieure à laquelle on ne peut résister A. قوّت غالبة P. زور زبردستى T. اوستون قوّت || L'autorité du prince, du magistrat, du général, est une force majeure حكمدارده وضابطهده وسر عسكرده اولان قوّت قواى
غالبهدندر Il faut céder à la force majeure قوّت غالبهيه
گردندادهٔ رضا وتسليميّت اولمق لازمدندر

On dit, La force de la vérité, pour dire, le pouvoir que la vérité a sur l'esprit des hommes A. قوّة العمل الحقيقة || La force de la vérité lui arrache cet aveu شو اقراركى آغزندن
- انتزاعنه سبب اولان حقيقتك قوّت عمليدر Et la force du sang, pour dire, un mouvement secret de la nature entre les personnes les plus proches A. قوّة العلاقة النسب || La force du sang est extrêmement puissante علاقهٔ نسبك قوّتى
غايهٔ الغايه اكيد وشديد در - Et la force de la sève, pour dire, la vigueur آغاجده يوربين صويك قوّتى

Force, se prend aussi pour Énergie A. قوّة التأثير - قوّت || Ce mot a beaucoup de force بو لفظك قوّت تأثيرى چوقدر
Il n'entend pas toute la force de ce mot بو لفظك درجهٔ
قوّتنى فهم وادراك ايدهمز La force de l'éloquence, du raisonnement, de l'évidence, de l'exemple فصاحت كلامك ودليل
وبرهانك ووضوح حالك ومدار عبرت اولان امثالك

- قوّة العقل A. Il se dit aussi de l'esprit - قوّت تأثيرى
قوّة الذهن || L'esprit humain n'a pas assez de force pour pénétrer les secrets de la nature عقل بشرده اسرار قدرتى
استكناه ايدهجك مرتبهده قوّت يوقدر Il faut beaucoup de force d'esprit pour suivre cette démonstration بو دليلك اثباتى
خصوصنده مداومت اولنمق خيلى مرتبه قوّت ذهنه محتاجدر

Il signifie aussi, solidité, pouvoir de résister A. متانت -
قوّيلك - طيانقلق T. استوارى - تاب آورى - زور P. قوّت
|| La force d'une poutre عمودك قوّتى d'une digue صو بنديننك
بزك متانتى de la toile قوّت ومتانتى

Et fermeté de courage A. ثبات الطبع - قوّة القلب P.
استوارئ دل T. يورك پكلكى || Il faut beaucoup de force pour soutenir les adversités مصايب دهر يديه تحمّل ومصابرت
ثبات قلبه محتاجدر Il faut encore plus de force pour soutenir la bonne fortune بختيارى واقبالده تحمّل اولنمق بر قات
دخى ثبات قلبه محتاجدر La force est une des vertus cardinales ثبات قلب فضايل رئيسهدن معدود در

Et impétuosité A. شدّت P. تندى T. سردلك La force du courant آقندينك شدّتى du vent روزكارك - شدّت ريح
سردلكى

Et violence, contrainte A. جبر - قهر - زور - شدّت P.
زورلمه - زور T. زبردستى || User de force اعمال جبر وزور
Céder à la force جبر قوّت قاهره اعمال ايتمك - ايتمك
قوّت قاهرهيه سر فرو - وشدّته تسليم عنان اختيار ايتمك
Opposer la force à la force زورى زور ايله قارشولمق ايتمك
Repousser la force par la جبره جبر ايله مقابله ايتمك -
force جبره جبر ايله مدافعه - جبرى جبر ايله دفع ايتمك
ايتمك

On appelle Maisons de force, des maisons où l'on renferme ceux que l'on veut corriger A. دار الاصلاح P. تأديب خانه
T. تربيه يرى

Il se dit aussi pour Équivalent A. بدل T. برشيئك يرينى
|| Toutes ces présomptions n'ont pas la force d'une preuve طوتان
بر دليلك - بو قرينهلرك جملهسى بر دليله بدل اولهمز
يرينى طوتهمز

Il signifie aussi, puissance A. قوّت - مكنت || La force d'un État consiste non seulement dans la multitude de ses habitans, mais encore dans leur industrie بر ملكك قوّتى يالكز سكنه

واهالیسنک کثرتی جهتیله اولمیوب آنلرک هنر ومعرفتلری
انضمامیله حصولپذیر اولور La force de ce peuple consiste
dans son commerce بو قومک قوّت ومکنتی امر تجارتندر
— Il se dit au pluriel, pour signifier, les troupes d'un État *A.*
سپاه ولشکر ـ قوّت لشکری *P.* قوّت ـ عسکر ـ قوّت عسکریّة
T. عسکر ‖ Assembler ses forces قوّت عسکریّه‌سنی بر یره
جمع ایتمک Avec toutes ses forces مالک اولدیغی قوّت
قوّت عسکریّة متساوی À forces égales عسکریّه‌نک جمله‌سیله
قوّت ـ عساکر جدیده De nouvelles forces وهمقدر اولدرق
قوای عسکریّه‌سنی بری برلریله Joindre ses forces جدیده
مجموع Combattre avec toutes ses forces وصل وضمّ ایتمک
قوّت عسکریّه‌سنک جمله‌سیله ـ عسکریله محاربه ایتمک
موجود اولان قوّتننک مجموعنی ـ حرب وقتاله قیام ایتمک
اعمال ایده‌رک جنکه مبادرت ایتمک Les forces de terre
ـ قوّت بحریّه قره عسکری ـ قوّت برّیه Les forces navales
دونمه قوّتی Toutes ses forces ne sont pas encore rassemblées
کافّهٔ اسباب قوّتی ـ کافّهٔ قوّتی هنوز بر یره مجتمع دکلدر
هنوز بر یرده موجود دکلدر

On dit, À forces égales, pour dire, les forces étant supposées égales de part et d'autre قوّت طرفین متساوی المقدار تقدیر
قوّت جانبین همقدر ومتساوی اولدیغی ـ اولندیغی حالده
تقدیرده

À FORCE, DE FORCE, DE VIVE FORCE, PAR FORCE, À TOUTE FORCE. Façons de parler dont on se sert pour exprimer diverses sortes de violences ou d'efforts. Ainsi on dit, Prendre une fille de force, pour dire, la violer بر قزه جبراً وکرهاً تعرّض ایتمک Prendre une ville de force قلعه‌یی حرباً وعنوةً ضبط وتسخیر ایتمک
À force ouverte آچیقدن اعمال جبر وشدّت ایده‌رک À
force de bras زور ـ قوّت دست ایله ـ سطوت ایادی ایله
ال قوّتیله ـ بازو ایله — On dit aussi, À toute force, pour dire,
absolument parlant, à tout prendre *A.* علی کلّ جهةٍ *P.* بهر
صورت که باشد *T.* هر نه جهت ایله باقلسه ‖ On pour-
rait à toute force accorder ce qu'il demande هر نه جهتدن
باقلسه مطلوبنه مساعده اولنمق ممکن ایدی — ou
pour dire, par toutes sortes de moyens *A.* علی کلّ حالٍ ـ علی ایّ
وجهٍ کان *P.* بهمه حال *T.* نه طریق ایله اولور ایسه اولسون
‖ Il veut à toute force venir à bout de son entreprise مباشرت
ایلدیکی مصلحته علی ایّ وجهٍ کان ظفریاب اولمق استر

Force, se prend aussi adverbialement, et signifie, beaucoup *A.*
کثیراً ووفیراً *P.* فراوان ـ افزون *T.* جوق ‖ Il a force argent,
force pierreries کثرت ـ کثیر ووفیر نقود ومجوهراته مالکدر
کثرت ـ نقودی وار در — On dit dans ce sens, À force de soins
اهتمام ایله de peines کثرت مشاق ومتاعب ایله d'em-
pressemens کثرت فزونئ سعی واقدام ایله d'importunités
کثیراً ووفیراً نیاز واستدعا À force de prier تعجیزات ایله
تأکید تضییق de presser تأکید استدعا ایده‌رک ـ ایده‌رک
ناله وبکاییی نو بنو تأکید ایده‌رک de pleurer ایده‌رک
فریادی تکثیر ایده‌رک de crier تکثیر ایده‌رک ـ

FORCÉMENT. Par force, par contrainte *A.* کرهاً ـ قهراً ـ جبراً
P. استمز استمز ـ زور ایله *T.* نا خواه ـ بزور *P.* ‖ Il a fait
cette démarche forcément کرهاً ـ بو حرکتی جبراً ایلدی

FORCENÉ. Furieux et hors de sens *A.* مسلوب ـ متجنّن
ملّث *P.* الشعور گمکرده هوش *T.* دلورمش ‖ Forcené de rage
شدّت غضب تقریبیله کلب ظهوریله متجنّن de colère
دلورمش کبیدر ـ متجنّن کبیدر Il est comme forcené متجنّن

FORCEPS. Terme de Chirurgie. Mot latin qui signifie, tenailles, et qui se dit de tous les instrumens qui servent au chirurgien pour saisir et tirer les corps étrangers *A.* آلات منقاشیّة
الجرّاح *P.* ریشساز خارجینهای *T.* جرّاحک جنبستره‌یه
متعلّق آوادانلقلری

FORCER. Contraindre *A.* اکراه ـ اقتسار ـ قسر ـ اجبار ـ جبر
‖ زورلمق *T.* زور آوردن *P.* تلجئة ـ اضطرار الی ـ الجاء ـ
Forcer quelqu'un à... ـ بر کمسنه‌یی برشیئه اجبار ایتمک
قسر بر شیئی فلانه جبراً ایتدرمک Forcer son humeur
son جبر نفس ایتمک son inclination طبیعت ایتمک
génie اجبار ذهن ایتمک Forcer les volontés ارادهٔ ناسی
اجبار آرا ایتمک ـ جبر واکراه ایلمک — Forcer nature, c'est
vouloir faire plus qu'on ne peut فوق الطاقه جبر نفس ایتمک
Et prendre par force *A.* جبراً ضبط *P.* زبردستی نمودن ـ
‖ زور ایله آلمق *T.* بازبردستی ظفر یافتن Forcer une place
بر قلعه‌نک جبراً ضبطنه ظفریاب اولمق une barricade
بر شرانپولی محلّی جبراً ضبط ایتمک un passage بر معبره
ـ جبراً تسلّط ایده‌رک ایچندن مروره ظفریاب اولمق
اعمال جبر وشدّت ـ جبراً وقهراً بوغازدن مرور ایتمک
ایده‌رک بوغازدن مرور ایتمک — Forcer une fille, c'est la
violer بر قزه جبراً وقهراً تعرّض ایتمک

Et rompre avec violence *A.* نقض ـ كسر *P.* شكستن *T.*
un جبسخانه قپولرینی قیرمق || Forcer les prisons قیرمق
coffre بر صندیغی شکست ایتمک

Se forcer. Faire quelque chose avec trop de force *A.* جبرالنفس
P. خودرا زور دادن *T.* کندوینی زورلمق || Ne vous forcez
point, vous vous ferez mal جبر نفس ایلمه کندوکه ضرر ایتمش
اولقدر کندوکی زورلمه Ne vous forcez pas tant اولورسک

Forcé. *A.* مضطرّ ـ مجبور *P.* بزور افتاده *T.* زورلنمش ـ
On dit d'un homme, qu'il est forcé dans toutes ses actions,
pour dire, qu'il est contraint, qu'il n'a rien de naturel dans
tout ce qu'il dit کافّهٔ ـ کافّهٔ اوضاع واطواری اضطراریدر
ـ On dit dans le même اوضاع واطوارنده ثقلت وکلفت واردر
sens, Style forcé, vers forcé کلفت وضرورت ایله پرداخته
ـ Donner un sens forcé à صیقندیلو انشا وشعر ـ انشا وشعر
un passage. C'est le détourner du sens naturel عبارەیی معنای
اضطراری بر کونه معنا ایله ـ ضروری ایله تأویل ایتمک
توجیه ایتمک

FORCES. Espèce de grands ciseaux dont on se sert à diffé-
rents usages *A.* مقصّ کبیر *P.* دوکارد بزرک *T.* برنس ـ صندی

FORCLORE. Terme de Palais. Exclure de faire un acte ou une
production en Justice, parceque le temps préfix en est passé *A.*
عدم القبول لاجل المرور الوعدة الشرعیّة *P.* از بهر گذشتن
وعدهٔ شرعیّه نا مقبول داشتن *T.* وعدهٔ شرعیّەسی کچمشدر
|| Il a été forclos دیو مقبول طوتلمامق وعدهٔ شرعیّەسی
کچمشدر دیو مقبول طوتلمامشدر

FORCLUSION. Action de forclore *A.* عدم المقبولیّة لاجل
المرور الوعدة الشرعیّة *P.* نا مقبولی از بهر گذشتن وعدهٔ
شرعیّه *T.* وعدهٔ شرعیّەسی کچدیکنه مبنی مقبول طوتلمامه

FORER. Terme d'arts mécaniques. Percer *A.* ثقب *P.* سوراخ
زدن *T.* دلمک || Forer une clef انختر دلمک un canon
طوبی دلمک

FORÉ. *A.* مثقوب *P.* سوراخ زده *T.* دلنمش

FORESTIER. Qui a quelque fonction dans les forêts *A.* عامل
فی امور الآجام *P.* کارکن بیشه زار *T.* قوری ضابطی ـ Et
qui concerne les forêts *A.* متعلّق بالآجام *P.* متعلّق بیشها
T. اورمانلره متعلّق

FORÊT. Grande étendue de terrain couverte de bois *A.* اجمة
pl. آجام ـ غابة *P.* بیشه زار ـ جنگلستان *T.* اورمان ـ بوک
بیشەزار *P.* غابهٔ وسیعة الانحا ـ اجمهٔ کبیره Grande forêt ||
اجمهٔ ممتنع Forêt impraticable بیوک اورمان ـ عظیم
غابهٔ Épaisse forêt ایچندن کچلمیەجک اورمان ـ المرور
اورمانک Les routes d'une forêt چیتلغی اورمان ـ ملتفّة الاشجار
معابر ومسالکی L'entrée d'une forêt اورمانک مدخلی Tra-
verser une forêt بر اورمان ایچندن مرور ایتمک Le milieu
d'une forêt اورتەسی ـ قلبگاهی ـ اورمانک وسطی Le fond
d'une forêt اورمانک غوری Abattre une forêt اورمانک
اورمانک آغاجلرینی Couper une forêt آغاجلرینی ییقمق
اورمانی قطع ایتمک ـ کسمک

FORET. Outil dont on se sert pour percer des trous *A.* مثقب
P. سنبه *T.* پورغو

FORFAIRE. Prévariquer *A.* ارتکاب الخیانة ـ ارتکاب الجرم
P. دغلکاری کردن *T.* خیانتلک ایتمک || Si un magistrat
vient à forfaire ضابط ارتکاب خیانت ایدەجک اولورایسه
ـ On dit, qu'une fille a forfait à son honneur, pour dire, qu'elle
s'est laissé corrompre فلان قز کندو عرضی حقنه ارتکاب
خیانت ایتمشدر ـ کندو عرضنه غدر ایتدی

FORFAIT. Crime énorme, atroce *A.* جرم غلیظ pl. جرایم
غلیظة ـ معصیت کبیرة pl. معاصی کبیرة *P.* گناه بزرک
T. اغر سوچ || Il a été puni pour ses forfaits ارتکاب ایلدیکی
جرایم غلیظه تقریبیله تأدیبات لایقەسی اجرا اولندی
معاصئ کبیرەسنه مبنی مظهر عقوبت اولمشدر

Il se dit aussi d'un marché par lequel un homme s'engage
de faire une chose pour un certain prix, à perte ou à gain *A.*
مقاولة ـ مقطوعًا ـ معاملة بالمقطوع *P.* در عهدەسازی بر وجه
مقطوع *T.* کونری ـ کوتری بازار ایله اوزرینه آلمه || Faire
un forfait d'une affaire de finance بر ایسنده بریسنده میریەدن مواد
بر وجه مقطوعیّت بازارلشمق Faire un forfait avec un architecte
pour un bâtiment بر بنا ایچون دولکر قلفەسیله مقطوعًا عقد
مقاوله ایتمک Prendre à forfait بروجه مقطوع التزام ایتمک
بر وجه مقطوعیّت در عهده ایتمک ـ

FORFAITURE. Prévarication *A.* جور ـ خیانت *P.* دغلکاری
T. خیانتلک || On ne peut destituer un magistrat que pour
forfaiture بر ضابطک عزلی انجق خیانتی تحقّقنده
تجویز اولنه بیلور

FORFANTE. Hâbleur. V. ce mot.

FORFANTERIE. V. Hâblerie.

FORGE. Fourneau où l'on fait chauffer le fer ou d'autres métaux pour les travailler *A.* كور pl. اكوار *P.* كوره - دمگاه *T.* كوره - دمورجی اوجاغی - La forge d'un maréchal, d'un serrurier, d'un orfèvre نعلبند وچلینكر وقویومجی اوجاغی

Il se dit aussi de la boutique d'un maréchal *A.* دكّان النعّال *P.* كربهٔ نعلبند *T.* نعلبند دكّانی || Mener un cheval à la forge باركیری نعلبند دكاننه كوتورمك

FORGER. Battre sur l'enclume un métal avec un marteau *A.* دقّ *P.* كوفتن *T.* دوكمك || Forger un fer à froid حدیدی بارد ایكن دقّ ایتمك à chaud دموری قیزغین ایكن دوكمك Forger un fer de cheval بر نعلی دقّ ایتمك

Figur. Inventer, supposer *A.* اختراع لا عن اصلٍ - اختلاق *P.* بی اصل پیدا كردن *T.* چیقارمق - یاپمق - دوزمك || Il a forgé cela dans sa tête بونی كندو باشنده اختلاق ایلدی - كندو باشندن اختراع ایلدی - كندو باشندن چیقاردی Forger un mensonge اختلاق كذب ایتمك - بر یلان دوزمك - یلان چیقارمق une calomnie اصلی یوقدن برافترا اختلاق ایتمك une histoire برحكایهٔ كاذبه اختلاق ایتمك - بر داستان بی وقوع اختراع ایتمك des mots خلق كلمات ایتمك des nouvelles اختلاق حوادث واخبار ایتمك - اختراع اراجیف ایتمك Il a forgé une fable qu'il voulait débiter comme une vérité صحیح اولمق اوزره ترویجی قیدنده اولدیغی بر مثال خلق واختراع ایلدی

On dit, Se forger des chimères, pour dire, s'imaginer des choses sans fondement *A.* تصوّر الخیالات الباطلة - تصوّر الاحوال المعدوم الوجود - تصوّر الاوهام والخیالات

Forgé. *A.* مدقوق *P.* كوفته *T.* دوكلمش

FORGERON. Ouvrier qui travaille le fer à la forge *A.* حدّاد *P.* آهنگر *T.* دمورجی

FORGEUR. Qui forge *A.* دقّاق الحدید *P.* كوپندهٔ آهن *T.* دموری دوكن || Forgeur de couteaux دقّاق حدید السكّین - بچاق دموری دوكن d'épées قلیج دموری دوكن - Figur. Celui qui invente quelque fausseté *A.* خلّاق الكذب - خلّاق الارجوفة *P.* ساختهكار دروغ *T.* یلان دوزیجی - یلان چیقاریجی || C'est un forgeur de nouvelles خلّاق اخبار در de calomnies خلّاق افایك ومفتریات - خلّاق اراجیفدر de contes خلّاق حكایات كاذبه

FORLANCER. Terme de chasse. Faire sortir une bête de son gîte *A.* احتواش الصید *P.* شكاررا از جایش بیرون راندن *T.* اوی اوركیدوب یرندن چیقارمق

se **FORMALISER.** S'offenser *A.* انفعال *P.* خاطرمانده - كالیدن - در هم شدن - شدن *T.* كوجنمك - آلنمق || Je lui ai parlé franchement, il ne s'en est point formalisé كندویه كرچه صفوت بال ایله سویلدم انجق اصلا خاطر مانده اولمدی Il se formalise de tout هر شیدن انفعال ایدر

FORMALISTE. Qui tient scrupuleusement aux formes, aux formalités *A.* متحرّی الرسوم والتشریفات *P.* خرده كارانه *T.* جویندهٔ رسوم وتشریفات - انجهدن انجهیه رسوم وتشریفات آرایجی - Il signifie aussi, façonnier, vétilleux dans les moindres choses qui regardent les devoirs de la vie *A.* مبتلاء التكلّفات العبثیّة - التكلّفات ما لا یعنی *P.* جویندهٔ تكلّفات بیهوده *T.* عبث تكلّفلره مایل || On ne peut vivre avec lui, il est trop formaliste غایة الغایه تكلّفات ما لا یعنی یه مبتلا بر آدم اولدیغندن قابل الفت ومعاشرت دكلدر

FORMALITÉ. Terme de Jurisp. Manière formelle de procéder en Justice *A.* رسم معتاد pl. رسوم معتادة *P.* آیین معتاد *T.* رسوم معتاده - یول اركان || Il y manque une formalité رسوم معتادهنك بری موجود دكلدر Garder les formalités رسوم معتادهیه رعایت ایتمك Manquer aux formalités رسوم معتادهنك اجراسنده قصور ایتمك Défaut de formalités رعایتی واجب اولان رسوم معتادهده نقصان وقصور تجویز

FORMAT. Terme de librairie. C'est la forme d'un livre *A.* قطعة *T.* كسیم || Le format d'un in-quarto ربع ورقه قطعهسنده بر كتاب - ربع ورقه اوزره دوزلمش كتابك قطعهسی

FORMATION. Action par laquelle une chose se forme *A.* تشكّل - تمثّل - تهیّؤ *P.* صورت بستگی - هیئت پذیری *T.* صورتلنمه - هیئتلنمه - صورت بولمه - قیللق بولمه || La formation de l'enfant dans le ventre de sa mère جنینك بطن والدهده تمثّلی - والده قارننده صورت بولمهسی La formation des métaux dans le sein de la terre اقسام معادنك جوف ارضده تشكّلی La formation d'un abcès بر ورمك تشكّلی d'un régiment بر عسكری آلاینك كسب صورت ایلمهسی

En termes de Grammaire, La manière dont un mot se forme d'un autre mot *A.* تصوّغ || La formation d'un temps بر صیغهنك

بر کلمه‌نک تصوّغی d'un mot تصوّغی

FORME. Ce qui détermine la matière à être telle ou telle chose *A.* صورت pl. صور *P.* صورت *T.* قیللق ‖ La matière et la forme مادّه وصورت La matière est susceptible de toutes sortes de formes مادّه صور مختلفه کسب ایلمکه قابلدر ـ کافّهٔ صوره قابلدر

Et la figure extérieure des corps *A.* شکل pl. اشکال ـ هیئت pl. هیئات *P.* هیکل ـ کالبد *T.* قیللق ‖ La forme d'un homme, d'une bête, d'un poisson انسانک وبهیمه‌نک وبالغک شکل L'ange lui apparut sous la forme d'un voyageur ملک شکل سیّاحده فلانه کوروندی وهیئتی Donner une forme convenable à un bâtiment بنایی هیئت لایقه‌سی اوزره هیئتلندرمک ـ شکل مناسبه وضع ایتمک Cela commence à prendre forme بو شئ کسب شکل وصورت ایتمکده در Il est si défiguré, qu'il n'a presque pas forme humaine شول رتبه‌ده صورتی متغیّر اولمشدر که اوزرنده شکل بشرک اثری قالمدی — En Peinture et en Soulpture, c'est la surface et les contours des objets *A.* اسلوب pl. اسالیب ـ صورت pl. صور ـ شکل pl. اشکال *P.* پیکر *T.* جلیم ‖ Un vase d'une belle forme بر ظرف احسن الاسلوب La beauté, l'élégance des formes اشکال صور واسالیبک حسن وظرافتی Les formes antiques اسالیب قدیمه

Il se dit aussi du modèle de bois sur lequel on fait un chapeau, un soulier *A.* قالب pl. قوالب *P.* قالب ـ کالب *T.* قالوب ‖ Mettre un chapeau en forme شابقه‌یی قالبه وضع ایتمک Mettre une forme dans un soulier بر پاپوش ایچنه قالب صوقمق

Forme. Tumeur calleuse qui vient au paturon d'un cheval *A.* عقاب *T.* مهره

Forme, signifie aussi, manière d'agir, de parler, de se conduire suivant certaines règles établies *A.* رسم pl. رسوم ـ رسم ـ صورت معتاده ـ صورت ـ مرعی *P.* آیین ـ طرز *T.* طرز ‖ Garder la forme du gouvernement صورت حکومتی وقایه ایتمک la changer صورت حکومتی تبدیل ایتمک Garder toujours une même forme de vivre صورت تعیّشی نسق واحد اوزره وقایه ایتمک On règle la forme du serment صورت یمینی ترتیبه وضع ایدرلر Régler la forme des voeux ادای نذرک رسم وصورتنی بر ترتیب مناسبه وضع ایتمک Prescrire une forme de conduite صورت سلوک وحرکتی تعیین ایتمک Rechercher une fille dans les formes, en faire la demande en forme بر قزی رسوم مرعیّه اوزره اختطابه ـ دعوت ایتمک Le mariage a été fait dans les formes امر نکاح رسوم معتادهٔ مرعیّه اوزره اجرا اولندی Il n'y manquait aucune forme رسوم معتاده‌ده سرمو نقصان یوغیدی Traiter une maladie dans les formes بر علّتی وقصور رسم صورت لایقه اوزره تیمار ایتمک Forme de Justice رسوم مرعیّه‌نک قضا وحکومت Il faut garder les formes رسوم مقتضیه وقایه‌سی واجبدندر Les formes requises رسوم مطلوبه Se tenir dans les formes رسوم مرعیّه‌نک وقایه‌سنده نصب نفس ایتمک Manquer, pécher dans la forme, par la forme رسوم مرعیّه‌ده تجویز قصور وخطا ایتمک Sans aucune forme de procès صورت معتادهٔ مخاصمه‌یه ـ بلا صورت مرافعه Sans aucune forme de Justice بر وجهله رعایت اولنمقسزین وقایهٔ رسومدن Se dispenser des formes بلا صورت شرعیّه فراغت ایتمک Lettres en bonne forme صورت لایقه اوزره یازلمش مکاتیب وتحریرات En quelque forme et manière que ce soit هر نه وجه وصورت ایله اولور ایسه اولسون Dire quelque chose par forme d'avis, de plainte اخطار یاخود شکایت صورتیله سویلمک ـ صورتنده On dit, en termes de Pratique, d'une affaire, qu'elle est bonne dans le fond, mais que la forme n'en vaut rien اساس مادّه حقّه مقارن ایسه ده صورتی فاسد در — Et d'une affaire qu'on perd faute d'avoir observé les formes, que la forme emporte le fond صورت حال اساس مادّه‌دن زیاده معتبر در

On dit, en termes de Logique, qu'un argument est en forme, pour dire, qu'il est selon les règles que la Logique prescrit *A.* حسب القواعد المنطق ‖ Mettez votre argument en forme ایراد ایلدیککک برهانی قواعد منطقه تطبیق ایله Votre argument n'est pas en forme ایراد ایلدیککک برهان قواعد منطقه مطابق دکلدر

Pour la forme, signifie, afin d'observer les cérémonies ordinaires *A.* لرعایة الرسوم ‖ Je l'ai été voir seulement pour la forme مجرّد رسومه رعایهٔ زیارتنه واردم C'est une chose qu'il faut faire pour la forme بوایشی رسومه رعایهٔ ایتملو در

FORMEL. Exprès, précis *A.* منصوص ـ صریح ـ مخصوص ‖ Paroles formelles تعبیرات صریحه Termes formels کلمات صریحه

Le texte formel de la loi متن منصوص قانون C'est une des
clauses formelles du contrat, de l'arrêt مقاوله سندينك
وحكمك شروط مخصوصه سندندر Désaveu formel انكار صريح
Contradiction formelle تناقض صريح

FORMELLEMENT. En termes exprès, précisément *A.* مصرّحاً
على وجه التنصيص ـ مخصوصاً ـ على وجه التصريح ـ || La
loi le dit formellement قانون بو بابده صراحةً ناطقدر L'or-
donnance le défend formellement نصّ قانوننامه موجبنجه صراحةً
نصّ قانوننامه على وجه التصريح منعنى ناطقدر ـ ممنوعدر
Le contrat porte formellement que... مقاوله حجّتى مصرّحاً ...
بالصراحة بونى محتويدر كه Il s'y est opposé formellement
بونى صراحةً مخالفت ايلدى Il l'a nié formellement انكار
ايلدى

FORMER. Donner l'être et la forme *A.* خلق ـ صوغ *P.*
بارى *T.* دوزمك ـ ياپمق ـ پرداختن || Dieu a formé l'univers
حق تعالى حضرتلرى دنيا وما فيهايى يكيدن دوزدى Dieu a formé
l'homme à son image خلق الله الانسان على شاكلته a formé
l'homme du limon de la terre خلق الله الانسان من الصلصال

Il se dit aussi des choses qui, par leur nature, leur dispo-
sition produisent d'autres choses *A.* توليد ـ تكوين *P.* زاييدن
T. ياپمق ـ طوغورمق || Les exhalaisons forment le tonnerre
ابخرهٔ ارض توليد رعد ايدر Le sang dont ce prince a été formé
فلانك مايهٔ تكوّنى اولان دم Former un son توليد صدا
ايتمك

On dit, Former des voeux, pour dire, faire des souhaits
T. دعا ايتمك

Il signifie aussi, façonner, fabriquer, donner une certaine
figure, une certaine forme *A.* تصنيع ـ تصوير ـ تشكيل ـ رسم
صورت ـ *P.* صورت دادن ـ پرداختن *T.* صورتلندرمك ـ
ياپمق ـ ويرمك || Le potier forme les vases, et leur donne
telle figure qu'il veut چوملكجى چوملكلرى ياپوب ديلديكى وجه
اوزره تشكيل ايدر Former un triangle بر شكل مثلث رسم
وتشكيل ايتمك Former bien ses lettres, ses caractères اشكال
رسم ايتمك ـ حروفى وجه احسن اوزره تصنيع ايتمك

On dit en termes de Grammaire, Former les temps, pour dire,
conjuguer *A.* تصريف الفعل

Il signifie aussi, produire, concevoir dans son esprit *A.* تصوّر
ـ تخيّل *P.* تصوّر كردن *T.* خياللمق || Former un dessein
فكرده ضميرده بر درلو مرام ونيت تصوّر ايتمك un projet
بر كونه ترتيب تصوّر ايتمك Se former des chimères موجود
الاسم ومعدوم الجسم مقولهسى شيئلر تصوّر ايتمك ـ اوهام
وخيالات واهيه تصوّر ايتمك

Et mettre en avant ce qu'on a conçu *A.* بسط ـ سرد ـ بثّ
P. در ميان كردن *T.* ميدانه قويمق || Former une question
سرد مطلب ايتمك une difficulté بر مشكل در ميان ايتمك
une plainte بثّ شكوا ايتمك Former son opposition devant le
juge مخالفتنى حضور حاكمده بسط ايتمك

Et composer une chose de plusieurs autres, et lui donner
une certaine forme *A.* ترتيب *P.* پيراستن *T.* دوزمك ||
Former un régiment, un corps d'armée بر عسكرى آلايى وبر
طابور ترتيب ايلمك une société براورتاقلق ترتيب ايتمك
une république بر جمهور ترتيب ايتمك une conspiration
فساده متعلّق بر معاهده ترتيب ايتمك

On dit, Former un siége, pour dire, commencer le siége d'une
place *T.* مباشرت ايتمك ـ محاصرهيه مباشرت ايتمك

Et façonner par l'instruction *A.* تصويغ في صورة الحسنة
P. صورت زيبا دادن *T.* كوزل صورتده قويمق || Former
un jeune homme بر نو جوانى صورت حسنهيه تصويغ
ايتمك lui former l'esprit عقلنى حسن صورتده تصويغ ايتمك
Former la jeunesse d'un prince, le former à la vertu, aux bon-
nes moeurs بر شهزادهنك وقت شبابنى صلاح حال واخلاق
كنجلكنى صلاح كامله ـ حميده اوزرينه تصويغ ايتدرمك
واخلاق برگزيده صورتنده قويمق Former un apprenti, un
disciple بر مبتدىيى وبر شاكردى صورت حسنهيه تصويغ
ايتمك La lecture des bons livres forme extrêmement les
moeurs كتب معتبرهنك مطالعهسى اخلاق وآدابك صورت
حسنه اوزره تصويغنه مدار كلّى اولور Les anciens sont les
meilleurs modèles sur lesquels un auteur puisse former son goût
آثار قدما مؤلّفلرك طبيعتنى حسن صورتده افراغ وتصويغه
وسيله اولهجق نمونهلرك افضل واعلاسيدر

SE FORMER. Recevoir la forme, prendre forme, être produit
A. تكوّن ـ تمثّل ـ كسب الصورة *P.* صورت پذيرفتن ـ
صورت يافتن *T.* صورتلنمك ـ صورت بولمق || Le pou-
let se forme dans l'oeuf فرخ جوف بيضهده تمثّل ايدر ـ
پليچ يمورطه ايچنده كسب صورت ايدر Le tonnerre se for-
me des exhalaisons رعد ابخرهٔ ارضدن تكوّن ايدر Les traits

de son visage commencent à se former ملامح وجهی تمثّله یوز طوتدی

Et être façonné par l'instruction *A.* تصوّغ فی صورة الحسنة حسن ـ صورت زیبا یافتن *P.* کسب الحسن الصورة ـ صورت پذیرفتن *T.* کوزل صورت بولمق || Il s'est bien formé depuis peu عهد قریبدنبرو کسب حسن صورت ایلدی Il se formera avec le temps مرور اوقات ایله کسب حسن صورت ایده‌جکدر On se forme en voyant le monde بر کمسنه اختلاط ناس ایله صورت حسنه اوزره تصوّغ مدار عبرت اوله‌جق ایدر Se former sur de bons modèles نمونه‌لر اوزره صورتیافته اولمق

FORMICANT. Il se dit d'un pouls faible et fréquent, dont le mouvement ressemble à celui que produit une fourmi en marchant *A.* نبض نملیّ

FORMIDABLE. Redoutable *A.* مهیب ـ هایل *P.* هراس انگیز دهشتفرما ـ *T.* قورقنج || C'est un homme formidable مهیب ایقاع هول ودهشت ایدر بر آدمدر ـ آدمدر C'est la chose du monde la plus formidable جهانده بوندن زیاده هایل وذهشتفرما Une puissance formidable قوّت قاهرهٔ دهشتفرما برشئ یوقدر Il s'est rendu formidable par la rapidité de ses conquêtes مظهر اولدیغی فتوحات جلیله‌ده ظهور ایدن شدّت وسرعت. عند الناس مهیب ودهشتفرما اولمسنه بادی اولمشدر

FORMIER. Ouvrier qui fait des formes pour les souliers *A.* مصنّع القوالب النعال *P.* قالبگر پای افراز *T.* آیاق قالبی قالوبجیسی

FORMULAIRE. Livre de formules *A.* کتاب الامثلة التحریرات *P.* امثله نامهٔ نوشتها *T.* تحریرات اورنکلری مجموعه‌سی || Le formulaire des notaires محکمه کاتبلرنده اولان امثلهٔ تحریراتی حاوی کتاب Le formulaire des arrêts du tribunal امثلهٔ احکام واعلامات مجموعه‌سی

FORMULE, Modèle contenant les termes formels dans lesquels un acte solennel est conçu *A.* مثال التحریرات pl. امثلة رسم تحریرات *T.* اورنکی التحریرات

FORNICATEUR. Qui commet le péché de fornication *A.* زانی pl. زناة ـ فاجر pl. فجرة *P.* زناکار *T.* زانیلک ایدن || Les fornicateurs et les adultères n'entreront pas dans le royaume des cieux فاجرین وفاسقین داخل عالم ملکوت اوله‌مزلر

FORNICATION. Le péché de la chair entre deux personnes qui ne sont pas mariées *A.* زنا ـ فجور *P.* زناکاری *T.* زانیلک || Le péché de fornication زنا گناهی ـ اثم زنا Commettre fornication ارتکاب زنا ایتمک

FORNIQUER. Commettre le péché de fornication *A.* ارتکاب الزنا *P.* زناکاری کردن *T.* زانیلک ایتمک

FORT. Robuste, vigoureux *A.* قویّ ـ قویّ البنیة *P.* توانا ـ زورمند ـ کلندره *T.* قوّتلو ـ کوجلو ـ دنج || Un homme extrêmement fort بغایت قوی وتوانا بر آدم Un homme grand et fort عظیم الجثّه وکثیر القوّه بر آدم Avoir le bras fort, la main forte ال قوّتلو اولمق ـ قویّ الید اولمق C'est un homme fort, et qui résiste au travail, à la fatigue قوی وتوانا ومقاوم تعب وجفا بر مرد زورمند در Il n'est pas assez fort pour porter tout cela بونلرک جمله‌سنی کوتوره‌جک قدر قوّت اول درجه‌ده قویّ البنیه دکلدر که بونلرک ـ وطاقتی یوقدر جمله‌سنی کوتوره بیله

Il signifie aussi, grand et épais de taille *A.* اضخم *P.* تنومند ـ تناور ـ *T.* ایری ـ En parlant des chevaux, des mulets, on emploie aussi le mot *A.* مزفور || Un fort cheval ـ فرس مزفور

Il se dit aussi des choses, pour signifier, gros et épais de matière *A.* جسیم ـ اضخم ـ کبیر *P.* ستبر *T.* یوغون ـ قبا || Il faut une poutre plus forte بوندن زیاده جسیم واضخم بر دیرک اقتضا ایدر Ces solives-là sont trop fortes pour la poutre بو دیرکه کوره بو کریشلر بغایت یوغوندر Une planche qui n'est pas assez forte اول قدر جسامتی یوق بر تخته

Il se dit aussi des étoffes, des toiles, du cuir, etc. *A.* صفیق ـ شبیع الغزل ـ قویّ ـ محکم *P.* تند *T.* قوند || Cette étoffe-là est forte فلان ثوب شبیع الغزلدر Du cuir fort et qui résistera à l'eau صویه طیانقلو ـ صویه طیانقلو قوند بر کون قوی ومحکم

Il se dit aussi des villes et des places de guerre, et signifie, en état de résister aux attaques de l'ennemi *A.* متین ـ مستحکم ـ منیع ـ حصین ـ رصین *P.* استوار *T.* طیانقلو || Place forte قلعهٔ رصینه ـ قلعه متین ومستحکم بر قلعه Les dehors sont encore plus forts que le corps de la place قلعه‌نک ابنیهٔ خارجیه‌سی نفسندن زیاده متین ومستحکمدر Une place forte d'assiette قلعهٔ منیعه ـ حصن حصین

Il signifie aussi, rude, difficile, pénible *A.* صعب *P.* دشوار *T.* کوج ـ چتین || Un ressort qui est très-fort پک چتین

زنبرك Vous lui donnez là une forte tâche فلانه صعب
الاجرا بر مأموريت تحميل ايدرسك Ils trouvèrent une mon-
tagne forte à monter صعب الصعود بر جبله راست كلديلر
چيقلمسى كوچ - بر جبل صعب الوصوله تصادف ايلديلر -
بر طاغ بولديلر C'est un cheval fort à dompter بر فرس
حرون آتدر - صعب التذليلدر Ce cheval a la bouche forte
A. فرس اخشن الفم P. اسب درشت دهان T. آغزى
كم آلمز آت - چتين آت - On dit prov. et figur., que la
jeunesse est forte à passer, pour dire, qu'il est difficile de la
passer كنجلك يولى - طريق شباب صعب ودشوار در
چتين اولور

On appelle Terre forte, une terre tenace et difficile à labourer
A. صلب P. زمين سخت T. پك ير - Et colle forte,
une colle plus tenace que l'ordinaire A. غراء ثخين P. سريشم
سخت T. قويى طوتقال - سرد طوتقال - Et coffre fort,
un coffre fort difficile à ouvrir, et destiné à serrer de l'argent
متين ومحكم آقچه صنديغى

Il signifie aussi, impétueux, violent dans son genre A.
شديد - حادّ P. تند وتيز T. كسكين - سرد || Forte pluie
كسكين روزكار - ريح شديد Vent fort باران شديد Forte
douleur سرد صزى - وجع حادّ - وجع شديد Médecine trop
forte سرد مسهل - مسهل شديد Son pouls est fort et élevé
نبضك حدّت وارتفاعى - نبضنده شدّت وارتفاع وار در
حدّتلو Liqueurs fortes مشروبات حادّه Vinaigre fort وار در
غايت ايله شديد Bouillon trop fort كسكين سركه - سركه
غايت قوى - ات صويى

Et qui est piquant, désagréable au goût ou à l'odorat A.
غليظ - خشن P. تند T. سرد || Du beurre fort روغن خشن
آغزك دادى سرد ساده ياغى - الطعم Avoir l'haleine forte
آغر اولمق - سرد اولمق - رايحه‌سى غليظ اولمق Ces odeurs-
là sont bonnes, mais elles sont trop fortes بو رايحه‌لر لطيفدر
بو قوخولر كوزلدر انجق غايت - انجق غلظتلرى زياده در
آغردر - سرد در

Et puissant, considérable A. غالب - اغلب - اقوا P. برتر
طرفى T. كركين || Son parti est le plus fort توانا تر -
سائرلردن اقوا در Il est fort en cavalerie سوارى عسكر
جهتيله قوّتى غالبدر Les ennemis sont plus forts en nombre
اعدا كثرت جهتيله اقوا واغلبدر Il est fort en raisons برهان

ودليل جهتيله اقوا در Céder au plus fort حكم غالبه تبعيت
حكم غالبه تسليم - حكم غالبه سر فرو ايتمك - ايتمك
زمام اختيار ايتمك C'est au plus fort à faire la loi انقياد
حكم طرف غالبك اراده‌سنه منوطدر La raison du plus
fort الحكم لمن غلب قولنجه حق غالبك يدنده در

Figur. Grand, extrême A. عظيم - كلّى P. انبوه T. آرتق -
ميل كلى ايتمك || Avoir une forte inclination غايت چوق
Avoir une forte passion pour quelque chose بر شيئه كلى
هوس ايتمك Cela fait une forte impression sur son esprit بو
بو كيفيتك ذهننه - كيفيت ذهننه كلى مرتبه تأثير ايدر
عظيم تأثيرى وار در - Et qui est fondé || Cette raison-là est
bien plus forte que l'autre ديگرندن اقوا در بو علّت C'est
un des plus forts argumens pour prouver que.... بو بابده مدار
اثبات اولدجق دلايلك اقواسيدر - On dit aussi, une ex-
pression forte, c'est-à-dire, énergique كلام اكيد - كلام قوى
التأثير - Et qu'une expression, une épithète est forte, c'est-à-
dire, dure A. تعبير شديد T. سرد تعبير - Il signifie aussi figur.,
habile || Il est fort sur ces matières-là اول ماده‌لرده قوّتى
غالبدر Il y est plus fort que personne اول خصوصده جمله‌دن
اقوا در Il est fort sur la philosophie, sur l'histoire, sur le Droit
canon حكمتده وفن تاريخده وعلم فتاواده قوّتى غالبدر
Être fort aux échecs شطرنج اويننده قوّتلو اولمق

On dit d'un homme très-habile, que c'est une tête forte
A. عقل حصيف pl. عقول حصيفة - عقل ركين pl. عقول
ركينة || C'est une des plus fortes têtes du conseil مجلس
شوراده اولان عقول ركينه‌دنك اقواسيدر - Et d'un homme
qui a de la vigueur, de la pénétration, de l'étendue d'esprit,
qu'il a l'esprit fort A. صاحب الشهامة - مشهوم المزاج P.
بلند انديش T. عقلى كسكين || Il a l'esprit fort, il n'est
point accablé par la multitude des affaires اصحاب شهامتدن
اولوب كثرت اشغالدن اصلا فتور كتورمز

Il signifie aussi figur., courageux, magnanime A. نجيد الطبع
صاحب النجدة - P. پر دل - صاحب همّت عالى T.
غيرتلو || C'est un homme qui a l'âme grande et forte نجدت
طبع ايله مجبولدر Cela est d'une âme forte صاحب نجدت
همّت عالى صاحبى بر آدمك ايشيدر - بر آدمك كاريدر

Se faire fort de... Se rendre garant qu'une chose sera faite
A. تكفّل - التزام الكفالة P. درعهده كردن T. اوزرينه آلمق

|| Je me fais fort d'en venir à bout بو خصوصده ظفریاب بو خصوصی باشه چیقارمغی در - اولهجغمه تکفّل ایدرم عهده ایدرم Une femme qui se fait fort de faire signer son mari قوجهسنه امضا ایتدرمکی در عهده ایدن قاری Ils se faisaient fort d'une chose qui ne dépendait pas d'eux اللرندن کلهمیهجک بر مصلحتده التزام کفالت ایدرلر ایدی

À PLUS FORTE RAISON. Avec d'autant plus de raison *A.* بطریق || بر قات زیاده *T.* بهتر از آن - بالاتر از آن *P.* الاولی Si on est obligé de faire du bien aux étrangers, à plus forte raison en doit-on faire à ses concitoyens اجانب وبیگانگانه احسان وکرم فریضهٔ ذمّت اولنجه بطریق الاولی همشهری اول وجهله معامله اولنمق - حقّنه اول وجهله معامله اولنملو در بر قات زیاده لازم کلور

FORT. L'endroit le plus fort d'une chose *A.* جهة الاقوا - اک - اک زورلو یر *T.* سوی تواناترین *P.* جانب الاقوا قوی یر || Mettre une poutre sur son fort عمودی جانب اقواسی اوزرینه وضع ایتمک Le fort de la voûte قبّهنک اقواسی de la balance میزاننک طرف اقواسی جانب اقواسی Gagner le fort de l'épée قلیجک زورلو طرفنه راست کلمک Le fort de la boule جهت اقواسی - یوالغک زورلو طرفی — Figur. L'endroit par où une personne excelle le plus || Son fort, c'est l'histoire غالب - جهت اقواسی فنّ تاریخدر C'est là son fort اشته غالب طرفی شو در طرفی Tout le fort de cet homme-là est la mémoire بو آدمک جانب اقواسی قوّت حافظه در C'est le prendre par son fort que de l'attaquer sur la Géométrie فلانه فنّ هندسهیه دائر اعتراض ایتمک تمام طرف اقواسنه طوقنمقدر

Il se dit aussi de l'endroit le plus épais et le plus touffu d'un bois *T.* اورماننک کوریری || S'enfoncer dans le fort du bois اورماننک کوریرینه صوقلمق

Et du temps où une chose est dans son plus haut degré *A.* هنگام تندی *P.* وقت الغلوان - وقت الغلوّ - موسم الشدّة *T.* شتاننک وقت || Dans le fort de l'hiver سردلک وقتی Au fort de la tempête فورتننهنک وقت کمال شدّتنده Dans le plus fort de la guerre محاربهنک حال شدّتنده de la maladie علتک وقت غلوّ وشدّتنده کمال شدّتنده de la fièvre حمّانک وقت کمال شدّتنده Un homme dans le fort de sa passion, de sa colère, n'écoute guère la raison بر آدم مبتلا اولدیغی مرض نفسانینک وقت غلوانندده وعنف وغضبنک حال شدّتنده دلالت عقله اصلا تبعیّت ایتمز il ne faut pas lui en parler dans le fort de sa douleur, de son affliction کدر واندوهنک وقت شدّتنده بوکا دائر صحبت سویلنمک روا دکلدر

FORT. Lieu fortifié de peu d'étendue *A.* معقل pl. معاقل *P.* دز - بر قطعه پلنقه انشا ایتمک *T.* پلنقه || Bâtir un fort - بر پلنقه ضبط ایتمک Prendre un fort احداث ایتمک آوردهٔ قبضهٔ ضبط وتسخیر ایتمک Il n'y a qu'un fort de terre qui défende l'entrée du port لیماننک بوغازینی محافظه ایدر یالکز بر طپراق پلنقه وار در

FORT. D'une manière forte *A.* شدیدا - بالشدّة *P.* بدرشتی *T.* شدّتلوجه - زورلیجه - پک || Frappez fort شدّتلوجه ضرب ایله Heurtez plus fort زیاده شدّت ایله قاقیویر

Il signifie aussi, beaucoup, extrêmement *A.* افراطاً - غاية الغاية *P.* بسیار - بغایت *T.* ایله - چوق - بغایت ایله || J'ai cela fort à coeur بو شئ بغایت مطلوبمدر Il غایت ایله احسن Fort beau چوق روزکار Il vente fort یغمور افراط ایله یاغور pleut fort فلان محبوبه افراط ایله مستحسن Elle lui plaît fort آسر غاية الغایه ضعفی وار در Il est fort faible وپسندیدهسیدر

FORTEMENT. Avec force et vigueur *A.* اکیداً - قویّا *P.* سخت - بسختی *T.* قویجه - سردلک ایله || Il a parlé fortement سردلک ایله سویلدی - اکیداً سویلدی Il a appuyé fortement son opinion رأینی قویّا تأیید ایلدی Agir fortement قویّا عمل وحرکت ایتمک Se mettre une chose fortement en tête برشئ ذهننه قویجه یرلشدرمک

FORTERESSE. Place fortifiée *A.* قلعة pl. قلع - حصن pl. حصون *P.* انباخون *T.* قلعه || Il y a une forteresse qui tient tout le pays en bride بر قلعه وار در که جمیع مملکتی تحت حکمنده طوتار Prendre une forteresse قلعهیی فتح وتسخیر ایتمک

FORTIFIANT. Terme de Méd. Qui augmente les forces *A.* مقوّی pl. مقوّیات *P.* تقویت بخشا - توانبخش *T.* قوّتلندریجی - قوّت ویریجی - || Le vin est un remède fortifiant باده بر دوای مقوّیدر

FORTIFICATION. Ouvrage qui sert à mettre une place en état de se défendre *A.* تحصینات pl. ابنیهٔ محصّنة pl بناء محصّن *T.* ترصینات pl. مدار استحکام اولان بنالر || La fortification

بو بلده‌نک ابنیهٔ محصّنه‌سی de cette ville est excellente
ترصینات Les fortifications n'en valent rien غایت اعلا در
استحکاماتی ایشه یرامز ـ واستحکاماتنده ایش یوقدر Abat-
مدار استحکام اولان ابنیه‌یی هدم re , raser les fortifications
موجود اولان استحکاماتی خاک ایله ـ وتخریب ایتمک
استحکامات Dresser le plan des fortifications یکسان ایتمک
انشای استحکاماته Travailler aux fortifications رسمنی چیزمک
مرتّب ومنتظم استحکامات Fortification régulière سعی ایتمک

– Il se dit aussi de l'action même de fortifier. V. ce mot.

FORTIFIER. Donner plus de force *A.* تقویت *P.* توانایی
|| قوّت ویرمک ـ قوّتلندرمک *T.* توان بخشیدن ـ آوردن
خمر جیّد تقویت معده‌یی Le bon vin fortifie l'estomac
علم حکمت تقویت La philosophie fortifie l'esprit موجبدر
بو کیفیّت Cela fortifie la preuve, le soupçon عقلی موجبدر
سرد اولنان دلیله وعارض اولان سوء ظنّه مدار تقویت
بر کمسنه‌نک عزم Fortifier quelqu'un dans sa résolution اولور
قوّت قلب تحصیل Se fortifier l'âme ونیّتنه تقویت ویرمک
تقوّی *A.* Se fortifier ـ کسب قوّت قلب ایتمک ـ ایتمک
توانایی پیدا ـ توانستن *P.* تحصیل القوّة ـ کسب القوّة ـ
بو Cet enfant se fortifie tous les jours || قوّتلنمک *T.* کردن
طفل یوماً فیوماً کسب قوّت ایتمکده در Ce convalescent
بو مریض ناقه تحصیل قوّته باشلادی commence à se fortifier
نیّتنده Se fortifier dans sa résolution بو ناقه خسته حال ـ
نیّتی استحکام بولمق ـ تحصیل قوّت ایتمک

Et mettre une place en état de se défendre *A.* ـ تحکیم
استحکام ـ قوّتلندرمک *T.* استوار کردن *P.* تحصین ـ ترصین
ـ اردویه استحکام ویرمک Fortifier un camp || ویرمک
اردونک اطرافنی ترصین وتحصین ایتمک Les ennemis
دشمن فلان مکانده تحصّن se sont fortifiés dans ce poste
کسب رصانت واستحکام ایلدی Fortifier une place ـ ایلدی
بر قلعه‌یه استحکام ویرمک

FORTIFIÉ. *A.* مقوّا *P.* تقویت یافته ـ توانایی پذیرفته
P. محصّن ـ مستحکم *A.* قوّت پیدا ایتمش ـ قوّتلنمش *T.*
استحکام ویرلمش ـ قوّتلنمش *T.* استواری یافته

FORTRAIT. Il se dit d'un cheval outré de fatigue *A.* ناصل
یورغون *T.* بیتاب ـ درمانده *P.* طلایح pl. طلیح ـ

FORTRAITURE. Fatigue outrée d'un cheval *A.* نصل ـ طلاحت
یورغونلق *T.* بیتابی ـ درماندگی *P.*

FORTUIT. Arrivé par hasard *A.* اتّفاقی *P.* ازقضا آمده *T.* راست
حال اتّفاقی‌یه مبنی Par cas fortuit || راست کلمه ـ کلمش
بر کیفیّت C'est un cas fortuit راست کلمه اولدرق ـ اتّفاقاً ـ
حادثهٔ اتّفاقیّه Événement fortuit اتّفاقیّه در On n'est pas tenu
des cas fortuits احوال اتّفاقیّه‌ده بر درلو مسئولیّت یوقدر

FORTUITEMENT. Par cas fortuit *A.* اتّفاقاً ـ کیف ما اتّفق
راست کلیش اولدرق ـ راست کلدرک ـ قضارا *T.* از قضا *P.*
فلانه اتّفاقاً تصادف ایلدم Je l'ai rencontré fortuitement ||
ازـ کیفما اتّفق وقوعه کلدی Cela est arrivé fortuitement
قضا ظهور ایلدی

FORTUNE. Hasard *A.* بخت *P.* بخت ـ برگر *T.* بخت ||
بخت مساعد ـ بخت میمون ـ بخت سعید Bonne fortune
بخت ـ بخت مشئوم ـ بخت شوم mauvaise بخت نیکو ـ
بخت نا هموار ـ بخت معکوس ـ منحوس Je me rencontrai
مساعدهٔ بخت ایله اول طرفده là par bonne fortune pour moi
هر شیئی بختنه حمل ایدر Il donne tout à la fortune بولندم
حادثات ـ حادثات بخت Les accidens de la fortune
فلکیّه Il court fortune d'être quelque jour un grand seigneur
وقتاً من الاوقات عظمای رجالدن بری اولمق بختنه
وقتی ایله d'être un jour fort riche مظهریّتی احتمالی وار در
کسب ثروت ویسار ایتمک بختنه مقارنتی احتمالی وار
بو اموال فراوانک d'hériter de tous ces grands biens در
استوراثی بختنه مظهریّتی احتمالی وار در Il a couru for-
tune d'être noyé بخت مشئومنه مبنی غرق اولمق احتمالنه
مقتضای بختی تجربه ایتمک Tenter fortune دوچار اولمشدر
معکوسیّت بختنه دوچار اولمق Éprouver un revers de fortune
آفت فلکیّه‌یه گرفتار اولمق ـ Être à l'abri des revers de
fortune آفات ـ شآمت بخت نا سازکاردن مصون اولمق
فلکیّه‌دن

Il signifie aussi, tout ce qui peut arriver de bien ou de mal
à un homme *A.* طالع *P.* بخت *T.* بخت || Courir la for-
tune de quelqu'un بر کمسنه‌نک طالعنه باغلنمق Nous cou-
rons tous deux même fortune ایکیمزک ـ ایکیمز دخی هم طالع یز
بر یره باغلودر ـ دخی طالعی بر در Nous sommes compa-
gnons de fortune طالعده مشترکز Il est le maître et l'arbitre
de ma fortune طالعمک حکمی ید اداره‌سنه منوطدر Il a
éprouvé l'une et l'autre fortune بختنک نیک وبدینی تجربه
نیک وبد روزگاری ـ ایتمشدر

Il se prend quelquefois pour Bonheur A. بخت ـ قوّة الطالع ـ همسازی ـ یاوری بخت ـ بختیاری .P یمن البخت ـ مقبل بخت .T اوغور آچقلغی || Il est en fortune, il gagne tout ce qu'il veut قوّت طالعی کمالده اولمغله هر دلخواهنه موفّق اولور

Il se prend aussi pour Malheur, mauvais succès A. ادبار نا .P معکوسیّة البخت ـ مشؤمیّة البخت ـ البخت || قضا ـ بختسزلق .T نا هموارئ بخت ـ سازکاری بخت Dieu vous préserve de mal et de fortune الله تعالی سنی قضادن مصون ایلیه ـ آفاتدن وبخت معکوسدن امین ایلیه — On dit proverb. Contre fortune bon coeur, pour dire, affecter un air content dans les choses fâcheuses qui arrivent ظاهرده قضایه رضا صورتنی کوسترمک — Et en termes de Pratique, À ses risques, périls et fortune قضا وخطردن وادبار بختندن ظهور ایده بیلەجک ضرر وزیان کندوسنه راجع اولمق شرطیله — Fortune de mer. Les fâcheux accidens qui arrivent à ceux qui navigent sur mer دریا قضاسی

Il signifie aussi, l'avancement dans les charges, les dignités, les honneurs A. اقبال ـ دولت .P بلند اختری ـ بلندئ شان .T اولولق || Grande fortune اقبال عظیم اقبال ـ دولت واقبال جلیل médiocre اقبال معتدل ـ اقبال مقارب ـ اقبال متوسّط Sa fortune est digne d'envie مظهر اولدیغی حسن حال واقبال محلّ رشک وغبطه در Les fortunes subites sont rarement durables اقبال ناگهظهور نادرًا مستدام اولور — On dit, Adorer, encenser la fortune, s'attacher à la fortune, pour dire, s'attacher à ceux qui sont en faveur, en crédit عبید الاقبال اقبال دوستی اولمق ـ اقبال پرست اولمق ـ اولمق

Et biens, richesses, état d'opulence A. مال ـ مال ومنال ـ رفاغة الحال ـ قوّت مالیّة || Faire la fortune de quelqu'un بر کمسنەنک موجد تموّل ویساری اولمق Établir, affermir sa fortune قوّت مالیەسنی اساس قوی اوزره وضع ایتمک Ruiner sa fortune مالنی خراب ویباب ایتمک Perdre sa fortune par sa mauvaise conduite مال ومنالنی افنا ایتمک ـ سوء سلوک وحرکتی تقریبیله مالنی اضاعت ایتمک Ménager bien sa fortune مالنی حسن ـ پریشان ایتمک اداره ایله محافظه ایتمک S'il vit, il portera sa fortune bien loin عمری وار ایسه قوّت مالیەسنی مراتب اعلایه ایصال ایتدرەجکی درکار در Il semble que sa fortune diminue, qu'elle baisse قوّت مالیەسنه ـ قوّت مالیەسی غالبا تنزّلده در آثار تنزّل وانحطاط رونما در Tenir sa fortune de quelqu'un ـ بر کمسنەنک رفاعت حالی فلانک سایەسنده اولمق تموّل وثروتی فلانک اثر همّتی اولمق Il ne doit sa fortune qu'à son propre mérite مالک اولدیغی مال ومنال وثروت ویسار انجق اهلیّت ذاتیەسنک ثمرەسی اولمغله هیچ بر کمسنەنک بار منّتی التنده دکلدر On a vu des fortunes bien étonnantes depuis vingt ans یکرمی سنەدنبرو نیچه کمسنەلرده ـ مشهود اولان مال ومنال محیّر عقول اولەجق احوالدندر On appelle Biens de la fortune, les richesses, les honneurs, les charges A. تنعّمات الدنیا .P اعتبارات جهان .T دنیادەکی دولتلولک || Les biens de la fortune ne sont pas les vrais biens تنعّمات دنیا تنعّمات حقیقیەدن معدود دکلدر Le sage ne recherche pas ardemment les biens de la fortune ارباب ـ عقول تنعّمات دنیایه حریص ومنهمک دکلدر Homme de fortune. Un homme qui, d'une naissance obscure, est parvenu à de grands biens مساعدهٔ بخت ایله میدانه چیقمش بر آدم — On dit proverb. et figur. Chacun est artisan de sa fortune هر هر کس کندو بختنک ـ کسک بختی کندو عمل یدیدر صانعیدر

Il se prend aussi pour l'état, la condition où l'on est T. حال || Se contenter de sa fortune بر کمسنه بولندیغی حالە قناعت ایتمک Il s'est toujours tenu dans sa première fortune علی الدوام اوّلکی حالنده بر قرار اولدی Il n'a point changé de fortune بولندیغی حالی اصلا تغییر ایتمامشدر

Fortune. Divinité aveugle et bizarre du paganisme, qui faisait le bonheur et le malheur selon son caprice. Ce mot est souvent pris en ce sens dans la langue, et s'exprime par les mots A. فلک ـ طالع ـ بخت || La fortune est aveugle P. چشم آسمان کور است .T فلکک کوزی اعمیدر inconstante فلک نا پایدار ـ variable فلک دائمی ـ چرخ فلکده ثبات ودوام یوقدر ـ علی الدوام گردش وانقلابده ـ دائما دونمکده در ـ الانقلابدر گردش در contraire فلک کجرو ونا ـ فلک نا سازکار در favorable فلک معین ویاور در ـ مساعد وهمساز ـ همواردر cruelle فلک غدّار وجفاکار در ـ فلک غدّار در bizarre فلک متقلّب الاحوالدر changeante غریب الاحوالدر Les caresses, les faveurs de la fortune فلکیّه مساعدات ـ تلطیفات La bizarrerie, l'inconstance de la fortune فلکیّه غرایبی فلکک

وبیوفالغی Les revers de la fortune آفات فلکیّه les révolutions دهرک صروف وتقلّباتی ـ تقلّبات فلکیّه L'empire, la puissance de la fortune فلککـ ـ فلککـ قوّت قاهرهسی حکم غالب ضروریّ الانفاذی Il est maltraité de la fortune دوچار مقهور فلکدر Il accuse la fortune de son malheur ـ اولدیغی حال مغدوریّت ایچون فلکی هجو وقدح ایدر چکدیکی محنت وبلا ایچون فلکه معنا بولور La fortune lui rit فلکـ ـ چهرهٔ فلکـ فلان حقنه بشوش وخندانذر فلان حقنه اظهار بشر وبشاشت ایدر La fortune lui a tourné le dos یوز چویردی ـ فلکـ کندودن روزگردان اولدی La fortune élève les uns, abaisse les autres فلکـ کیمنی ترفیع وکیمنی توضیع ایدر Se soumettre, s'abandonner à la fortune زمام اختیاری ـ فلککـ حکمنه تسلیم نفس ایتمک چرخ حکم بختنه تفویض ایتمک La roue de la fortune بخت وطالع دوّار فلکـ La fortune préside à la guerre حربک آمر وناظریدر ـ محاربه‌نک حاکمیدر Cet homme de néant élevé si haut est un jeu de la fortune بوآدمک حضیض ـ مذلّتدن اوج اعلای اقباله ترقیسی بر نوع شیوهٔ فلکدر درجهٔ سفلادن مرتبهٔ اعلایه صعودی مقتضای شیوهٔ دهر انسان بوقلمونـدر Les hommes sont le jouet de la fortune بازیچهٔ ایّامدر ـ قسمی لعبهٔ فلکـ نا پایدار در Les coups, les caprices de la fortune صدمات فلکـ نا سازکار وتلوّنات فلکـ نا پایدار

FORTUNÉ. Favorisé de la fortune, heureux *A.* بخیت ـ میمون البخت ـ مقبل ـ مجدود ـ مرزوق ـ مبخوت *P.* گشاده ـ عالیبخت ـ فرخنده حال ـ بلند اختر ـ بختیار || اوغورلو ـ بختی آچق *T.* کامران ـ خجسته فال ـ بخت Prince fortuné عالیبخت بر پادشاه Siècle fortuné *A.* عهد میمون ـ عهد مبارک *P.* عهد فرخنده *T.* اوغورلو زمان

ÎLES FORTUNÉES. Les anciens appelaient ainsi les Canaries *A.* جزایر خالدات

FOSSE. Creux large et profond dans la terre, fait par la nature ou par l'art *A.* حفرة ـ هوکة ـ اخدود pl. اخادید *P.* کودال ـ مغاک *T.* چقور || Large fosse حفرهٔ عریضه وفسیحه Fosse creuse, profonde حفرهٔ مجوّفه وعمیقه Faire creuser une fosse pour un arbre غرس شجر ایچون چقور حفر ایتمک Il y a une dangereuse fosse dans la rivière نهرک ایچنده بر تهلکه‌لو بر چقور یری وار در Tomber dans une fosse حفره ایچنه سقوط ایتمک

Et lieu creusé en terre pour y mettre un corps mort *A.* قبر pl. قبور ـ حفیر *P.* گور ـ حفرهٔ گور *T.* مزار || On a fait sa fosse dans le cimetière فلانک قبری مزارستانده حفر اولندی Mettre un corps dans la fosse بر میّتی قبره وضع ایتمک ـ نهادهٔ حفرهٔ عدم ایتمک Prier Dieu sur la fosse de quelqu'un بر کمسنه‌نک مزاری اوزرینه دعا قلمق Pleurer sur la fosse de quelqu'un فلانک مزاری اوزرینه امطار دموع حزن وتأسف ایتمک ـ On dit figur. d'un homme très-vieux, qu'il est sur le bord de sa fosse, qu'il a un pied dans la fosse بر آیاغی چقورده در

BASSE-FOSSE. Cachot très-profond dans une prison *A.* جبّ السجن *P.* چاه زندان *T.* قانلی قویی

FOSSÉ. Fosse creusée en long pour enfermer quelque espace, ou pour la défense d'une place, ou pour faire écouler les eaux *A.* خندق pl. خنادق ـ خرق pl. خروق *P.* کندک ـ خندک ـ کنده *T.* خندق || Les fossés d'une place de guerre ـ ترکـ ـ خندق ـ خندق طویل Long fossé قلعه‌نک خندقلری مستطیل large خندق واسع ـ خندق فسیح الاطراف ـ خندق profond خندق عمیق الغور plein d'eau خندق صو ایله مملو خندقی تشحین ایتمک Remplir le fossé قوری خندق sec طولدرمق ـ خندقی دکک وتکبیس ایتمک le combler اوته ـ خندقک اوته طرفنه وثبان ایتمک Sauter le fossé اوته یقه‌سنه صچرامق ـ طرفنه پرتاو ایتمک Franchir un fossé خندقی آتلامق ـ خندقک اوته طرفنه عبور ایتمک C'est un pays tout coupé de fossés خروق وخنادق ایله متقاطع قیا ایچنده اویولمش Fossé taillé dans le roc بر مملکتدر اطرافی دیوار ـ اطرافی دیوارلو خندق Fossé revêtu خندق خندق ایچنه نزول ایتمک Descendre dans le fossé اورلمش ـ ایتمک Se loger dans le fossé اتخاذ قرار ایتمک La خندقده descente du fossé خندقک انیش یری ـ حدور خندق Entourer un pré de fossés ـ چایرلغی خندق ایله احاطه ایتمک چایرلغک اطرافنه خندق چویرمک

FOSSETTE. Petit creux que quelques personnes ont au menton, ou qui se forme à la joue quand elles rient *A.* غنبة pl. غنب *P.* چاه زنخدان ـ چاه رخسار *T.* چکه چقوری ـ یکاق چقوری

FOSSILE. Il se dit de toutes les substances qui se tirent du sein de la terre *A.* موالید الارض *P.* در زمین روینده *T.*

موالید ارضدن اولان || یر ایچنده طوغان Du bois fossile
یر ایچنده طوغان طوز Du sel fossile عود

FOSSOYAGE. Action de fossoyer. V. ce mot.

FOSSOYER. Fermer avec des fossés A. تحویط بالخندق P. خندق || خندق چویرمک T. پیرامنرا خندک بستن Faire fossoyer un pré, un champ چایرلق وتارلا اطرافنه خندق چویرمک

FOSSOYEUR. Celui qui creuse les fossés pour enterrer les morts A. حفّار القبر ـ حفّار P. گورکن T. مزار قازیجی || Payer le fossoyeur حفّارک اجرتنی ادا ایتمک

FOU. V. Fol.

FOUAGE. Redevance qui se payait autrefois pour chaque feu ou maison A. ضریبة علی الداخنة P. رسم دوداّهنگ T. اوجاق توتونلکی رسمی

FOUAILLER. V. Fouetter.

FOUDRE. Fluide électrique qui sort de la nue avec éclat A. صاعقة pl. صواعق P. آذرخش ـ بخنودن ـ بیر T. یلدرم || Un coup de foudre ضربۀ صاعقه Être frappé de la foudre یلدرم ایله چالنمق ـ صاعقه ایله مقصوع اولمق La foudre est tombée نازل اولدی ـ صاعقه نزول ایلدی ـ On dit d'un homme fort redouté, qu'il est craint comme la foudre صاعقه مثالی بر مرد هول انگیز دهشترساندر ـ Il se dit figur. du courroux de Dieu et des souverains A. غضب ـ سخط P. خشم T. طارغنلق || Les prières ferventes appaisent Dieu, et lui arrachent la foudre des mains حرقت بال ایله ادا اولنان تضرّعاتک کثرتی جناب منتقم قهّارک غضبنی تسکین ایله ید قهرندن صاعقۀ آنتشار سخط وشدّتک نزعنه وسیله اولور Le prince est en colère, et la foudre est près de tomber پادشاهک نائرۀ غضبی مشتعل وصاعقۀ آنتشار قهری قریباً ساطع ونازل اولەجغی درکار در

On dit aussi figur. Un foudre de guerre, pour signifier, un grand guerrier qui, par ses victoires, est devenu la terreur de ses ennemis زور صاعقه بار سطوتی هراس انداز قلوب قلوب اعدایه صاعقه ـ اعدا اولمش بر جنک آور نامدار مثالی ایقاع رعب ودهشت ایتمش بر جنکجوی قوی الاقتدار ـ Et un foudre d'éloquence, pour dire, un grand orateur A. صاحب الضرب اللسان ـ مِصقع P. تیز زبان T. سوزی یلدرم کبی سویلر

FOUDROIEMENT. Action par laquelle une personne ou une chose est foudroyée A. مصقوعیّت T. یلدرم ایله چالنمه

FOUDROYANT. Qui foudroie A. ناشر الصواقع ـ ساطع P. آذرخش انداز ـ صاعقه بار الصواقع T. یلدرم یاغدریجی ـ Figur. || Bras foudroyant بازوی صاعقه بار ـ ید صاعقه بار Épée foudroyante شمشیر صاعقه تائیر

FOUDROYER. Frapper de la foudre A. ضرب بالصاعقة ـ صقع P. بخنودن زدن T. یلدرم ایله اورمق ـ یلدرم چالمق || Le poëtes disent que Jupiter foudroya les Titans شعرانک قولنجه مشتری فلان طایفەیی ضرب صاعقه ایله مظهر قهر ودمار ایتمشدر

Figur. Battre, détruire par la violence des canons et des mortiers || Foudroyer une ville شهرک اوزرینه امطار صواعق بر بلدەیی ـ گلّه وخمپره ایله تخریبنه مبادرت ایتمک صواعق آنتشار طوب وگلّه ایله ضرب ایتمک

FOUDROYÉ. A. مضروب بالصاعقة ـ مصقوع P. بخنودن زده T. یلدرم ایله چالنمش

FOUET. Instrument de correction dont on se sert pour châtier les hommes et les animaux A. سوط ـ مقرعة pl. اسواط P. جمچرغه ـ جنده ـ تازیانه T. قامچی || Le fouet d'un cocher عربەجی قامچیسی Coup de fouet ضربۀ سوط ـ Et une espèce de corde fort pressée, que les cochers mettent au bout de leurs fouets A. ثمرة السوط ـ صیلة P. گره بند تازیانه T. قامچی اوجندەکی دوکملو ایپ

FOUETTER. Donner des coups de fouet A. امشاق ـ تقلیع ـ جلد ـ تسویط ـ لسب ـ P. جنده زدن ـ تازیانه زدن T. قامچی ایله اورمق ـ قامچی ایله دوکمک ـ قامچیلمق || Fouetter les chevaux بارکیرلری قامچیلمق un enfant چوجوغی قامچی ایله دوکمک un coupeur de bourse کسیجی‌یی بر یان قامچی ایله دوکمک ـ ضربات سوط ایله تأدیب ایتمک

On dit figur., que le canon fouette en quelque lieu, pour dire, qu'il donne en quelque lieu sans obstacle T. طوب فلان محلی دوکر || Il y avait une batterie qui fouettait sur la rivière اول نهری قامچیلر ایدی ـ محلّده اولان طوبلر نهری دوکر ایدی

FOUETTEUR. Celui qui fouette A. لسّاب ـ سوّاط P. تازیانه زن T. قامچی ایله دوکیجی

FOUGADE ou FOUGASSE. Espèce de petite mine que l'on fait jouer dans les siéges T. پوشکرمه لغم || La fougasse joua et

fit sauter les soldats پوشكرمه لغمم اعاليلده عسكر هوايه
اوچرلمشدر

FOUGÈRE. Plante *A.* سرخس *P.* بطارس *T.* ايرلتى اوتى

FOUGON. La cuisine d'un vaisseau *A.* فرن السفينة *P.*
كمى اوجاغى *T.* آشخانهٔ كشتى

FOUGUE. Mouvement de l'âme impétueux, accompagné de co-
lère *A.* نفط ـ تهوّر ـ احتدام *P.* غرش ـ تندى *T.* سردلك
ـ جلال || Entrer en fougue تهوّره كلمك Appaiser sa fougue
شدّت تهوّرينى تسكين ايلمك Quand sa fougue lui prend
حال تهوّرنده ـ جلالى طوتدجق اولور ايسه Il n'a que la
première fougue حال نفط وتهوّرينك اوّل ظهوريدر Quand
la fougue est passée حال تهوّر مندفع وبر طرف اولنجه ـ
En parlant des chevaux, on emploie les mots *A.* حران ـ شموس
P. سركشى ـ تندخويى *T.* جاموشلق ـ هارينلق || Un che-
val qui a trop de fougue فرس شديد الشموس ـ جاموشلغى
جوق آت

On appelle La fougue de la jeunesse, l'impétuosité propre à
cet âge *A.* بادرة الشباب .pl بوادر الشباب ـ حدّة الحال
P. الشباب حال جوانى *T.* تندئ سردلكى كنجلك

FOUGUEUX. Qui est sujet à entrer en fougue *A.* متهوّر
شديد ـ متحدّم المزاج ـ حديد المزاج ـ حادّ البوادر ـ
P. النفس تند وتيز *T.* سرد || Cet homme est extrêmement
fougueux حادّ البوادر برآدمدر Caractère fougueux مزاج حدّت
آلود Esprit fougueux ذهن پر حدّت وشدّت Jeunesse fou-
gueuse حال شبابك حدّت بادرهسى Imagination fougueuse خيال
ـ امراض حادّهٔ نفسانيّه Passions fougueuses حدّت اشتمال
Cheval fougueux *A.* فرس حرون ـ فرس شموس ـ فرس شامس
P. اسب سركش ـ اسب تندخو *T.* چاموش ـ هاربن آت

FOUILLE. Le travail qu'on fait en fouillant dans la terre *A.*
بحث الارض ـ نقث الارض *P.* اندر زمين جستجو *T.* يرى
يرى قازوب آراشدرمه || La fouille des terres قازوب آراشدرمه
اراشدرمه

FOUILLER. Creuser pour chercher quelque chose *A.* استحاثة
اندر *P.* استبحاث ـ بحث ـ تنقيث الارض ـ انتقاث ـ
زمين جستجو كردن *T.* طوپراغى قازيبوب آراشدرمق ||
Fouiller la terre ارضى بحث وتنقيث ايتمك des mines
d'or, d'argent كمش وآلتون معدنلرينى بحث وتنقيث
ايتمك ـ معدنلرينى استحاثه ايتمك ـ Fouiller quelqu'un.
Chercher dans ses habits, s'il n'y a pas quelque chose de caché
بر كمسنهنك اوستنى باشنى آراشدرمق ـ Il est aussi neutre
|| Fouiller dans un champ تارلاده تنقيث واستحاثه ايتمك
تارلايى آراشدرمق ـ Fouiller dans sa poche, dans sa bourse
جيبنى وكيسهسنى ـ جيبنه وكيسهسنه استبحاث ايتمك
آراشدرمق Fouiller dans les entrailles de la terre جوايف
ارض ايچنده استحاثه ايتمك

On dit, Fouiller dans les livres, dans les archives *A.* تتبّع
ـ تفحّص *P.* جستجو كردن *T.* آراشدرمق || On a fouillé dans
toutes les archives جميع دفاتر وقيودات تتبّع اولندى ـ Et
figur. Fouiller dans les secrets de la nature اسرار قدرتنى
احوال غيبى استنقاث ايتمك dans l'avenir استنقاث ايتمك
مستقبلات امورى تفتيش واستبحاث ايتمك ـ ايتمك
dans sa mémoire داخلهٔ ذاكرهسنى تفتيش وتنقيث ايلمك
dans les coeurs قلوب وضمايرى تفتيش ايتمك ـ On dit en
termes de guerre, Fouiller un bois, pour dire, le faire visiter
par des troupes اورمانك حال وكيفيّتنى تفتيش ايچون
ارسال عسكر ايتمك

FOUINE. Epèce de grosse belette *A.* دلق *P.* دله ـ گربهٔ
صحرايى *T.* سكسار

FOUIR. Creuser *A.* حفر *P.* كندن ـ كاويدن *T.* قازمق ||
Fouir la terre حفر ارض ايتمك un puits حفر بئر ايتمك
عميقًا حفر ايتمك Il faut fouir bien avant بر قويى قازمق ـ
درين قازملو در ـ اقتضا ايدر

FOUI. *A.* محفور *P.* كنده ـ كاويده *T.* قازلمش

FOULE. Multitude de personnes qui s'entre-poussent *A* زحام
انبوهئ ناس *P.* كثرة الناس ـ جمّ غفير ـ زحام الناس ـ
گروه انبوه ـ *T.* خلق غلبهلغى ـ غلبهلك || Grande foule
زحام عظيم Craindre la foule زحام ناسدن خوف ايتمك
Se jeter dans la foule زحام ناس ايچنه آتلمق Se tirer de la
foule خلقك غلبهلكى ـ زحام ناسدن انفلات ايتمك
زحام Laisser passer la foule ايچندن صيريلوب چيقمق
ناسك مرورينه يول ويرمك Une foule de peuple ناسك
جمّ غفير ناس ـ زحام وكثرتى ـ On dit figur. || Une foule
d'affaires تراكم امور ـ كثرت مصالح وامور ـ زحام امور
de raisons, de pensées كثرت معانى ووفرت علل واسباب

On dit figur. Se tirer de la foule, pour dire, se distinguer
du commun ايچندن ـ عوامّ ناس ايچندن تميّز ايتمك

ممتاز ومستثنا اولمق

Il signifie, en termes d'arts, action de fouler *A.* دياست *P.*
خسپيدگى *T.* بصلمه || La foule des draps چوقه‌لرك بصلمه‌سى
– Et figur. Oppression *A.* وطاء تحت الاقدام *P.* پازدگى –
پايمالى *T.* آياق آلتنده چيكنمه – آياق آلتنده چيكنيش
|| Les priviléges tendent à la foule de l'État كثرت امتيازات
ملكك پازده‌لكنى منتج اولور

En Foule. En grande quantité *A.* افواجاً – وفيراً وكثيراً –
بالكثرة والزحام – بجمّ الغفير *P.* گروه گروها – بانبوهى
وفراوانى *T.* جمعيّت ايله – چوقلق ايله || Ils entrèrent tous
en foule جمّ – جمله‌سى بالكثرة والزحام داخل اولمشلر در
كثرت ايله تغفير اولدرق كيرديلر Alléguer des raisons en foule
بسط علل واسباب ايتمك

FOULER. Presser fortement avec les pieds ou autrement *A.* وطاء
سپردن – بهيدن – خسپيدن – خبيدن *P.* اداسة – ايطاء –
Fouler || آياق ايله بصمق – چيكنمك *T.* پايمال كردن –
l'herbe ايطاء حشيش ايتمك un lit اداسهٔ فراش ايتمك –
موطاء اقدام Les chevaux l'ont foulé aux pieds يتاغى چيكنمك
آتلرك آياقلرى – پايمال خيول اولمشدر – خيول اولمشدر
آلتنده چيكنمشدر

Il signifie figur. Opprimer par des exactions || Les tailles fou-
lent le peuple تحميل تكاليف عباد اللهك پازده‌لكنه سبب
بوملكت غاية Cette province a été extrêmement foulée اولور
الغايه پا زده اولمشدر – Fouler aux pieds, signifie, traiter avec mé-
pris *A.* ايطاء تحت الاقدام المذلّة *P.* پايمال كردن –
– پا زدهٔ خزى ومذلّت كردن – پايمال خاكسارى ساختن
زير پا كردن *T.* آياق آلتنده چيكنمك || Un vrai chrétien
foule aux pieds les vanités du monde برعيسوىٔ صحيح زخارف
دنياى نا پايدارى پايمال خزى وخاكسارى ايدر Il foule
aux pieds toutes les lois, toutes les ordonnances جميع قوانين
مهين كافهٔ قوانين – واحكامى پامال خزى واستحقار ايدر
واحكامدر

Fouler des draps. C'est leur donner une sorte de préparation
A. دوس الجوخ *P.* چوخا بهيدن *T.* چوقه‌يى بصدرمق –
Fouler des cuirs. C'est les amollir en les foulant aux pieds *A.*
دوس الجلد *P.* خاخيدن پوست *T.* درى‌يى بصدرمق
– Fouler des raisins. C'est les écraser *A.* دوس الكروم *P.*
خاخيدن انگور *T.* اوزم بصدرمق

Fouler, signifie aussi, blesser, offenser, et il se dit des hommes,
lorsque le nerf a été offensé par quelque accident *A.* هزم العصب *P.*
پيرا فرسوده كردن *T.* سكير ازمك || Cette chute lui a foulé
le nerf بو سقوطدن سكيرى ازلدى Se fouler le pied بر
كمسنه‌نك اياغى ازلمك – Il se dit aussi des bêtes, quand
la selle les blesse *A.* تكديه *P.* بتره زدن *T.* بره‌لمك –
زده‌لمك || Les selles neuves foulent d'ordinaire les chevaux
يكى اير آتلرى بره‌لر Il ne faut qu'un rien pour fouler le pied
à un cheval آتك آياغى آز شيدن بره‌لنور

Foulé. *A.* موطاء *P.* خسپيده – خپيده – پا زده – پامال *T.*
ازلمش – *T.* فرسوده *P.* مهزوم *A.* چيكننمش – بصلمش – On
dit d'une bête qui a les jambes usées par un long travail, qu'elle
a les jambes foulées *A.* مزحوك القوايم – مزحوك الاقدام
آياقلرى اورسلنمش *T.* فرسوده پا *P.*

FOULERIE. Le lieu où l'on foule les draps *A.* محلّ الدياسة
الجوخ *T.* چوقه بصدره‌جق ير – Et le lieu où l'on foule les
cuirs *A.* محلّ الدياسة الجلود *T.* درى بصدره‌جق ير

FOULURE, Contusion d'un membre foulé *A.* هزمة pl. هزوم
P. فرسودگى *T.* ازنتى || Remède pour la foulure des nerfs
سكير ازنتيسنه نافع بر دوا

FOUR. Lieu voûté de briques et pavé de carreaux, où l'on
fait cuire le pain et autres choses *A.* فرن pl. فرون – تنّور
تنانير pl. *P.* تنور *T.* فرون || La bouche du four فرون
اغزى Mettre le pain au four فرونه قويمق اتمكى Chauffer
le four تنّور ايتمك احراق Faire sécher des fruits au four
فرونده ميوه قورتمق Des raisins cuits au four فرونده پشمش
اوزم – On appelle Pièce de four, une pièce de pâtisserie cuite
au four *A.* فرنى *T.* بوغاچه – خمير ايشى

Four à chaux. *A.* اتّون pl. اتاتين *P.* تنور كچگر *T.*
كرچجى اوجاغى – Four de forgeron *A.* كور *P.* دمگاه *T.*
داش *P.* كانون الفخّار *A.* Four de potier – دمورجى اوجاغى
چوملكجى اوجاغى *T.*

FOURBE. Tromperie. V. Fourberie – Et celui qui trompe avec
bassesse *A.* خلّاب – مختال – ختول – مكّار *P.* دغاكار – حيله
باز *T.* دكّاك – دوباره‌جى – اوينانق || C'est le plus fourbe
de tous les hommes يوقدر آدم حيله باز كبى آنك كائناتده
Il a l'esprit fourbe et rusé بالطبع – عقل وفكرى مكر وحيله در
مكّار وحيله باز در

FOURBERIE. Tromperie *A.* مخالة pl. مخالات ـ مكر *P.* ـ دكاكلك ـ دك *T.* حيله بازى ـ فريب ـ دغاكارى ـ دغا اعفال مخالتله ايتمك || Faire une fourberie اويناقلق ـ دوباره اعفال مكر وفريب ايتمك ـ

FOURBIR. Rendre poli et luisant. Il ne se dit que des armes *A.* تصقيل ـ دوس ـ تجلية *P.* جلا دادن ـ آب وتاب دادن ـ تصقيل *T.* جلا ويرمك || Fourbir des armes آلات واسلحه تصقيل *T.* جلا ويرمكـ ايتمك ـ Et en parlant d'une lame d'épée *A.* صيقل ـ تصقيل ـ تخشيب *T.* صيقل ويرمك || Fourbir une lame d'épée. قليجك دمورينه صيقل ويرمك ـ نصل سيفى تخشيب ايتمك

Fourbi. *A.* مجلا ـ مصيقل ـ مصقول *P.* مخشوب ـ جلا يافته *T.* جلالو ـ جلالنمش ـ آب وتاب گرفته ـ

FOURBISSEUR. Artisan qui fourbit les armes *A.* صاقل pl. دايس ـ صقل pl. دوس *P.* جلاگر *T.* جلاجى ـ Et artisan qui monte les épées *A.* سيّاف *P.* تيغگر *T.* قليججى

FOURBU. Il se dit des chevaux attaqués de fourbure *A.* مخبول *P.* پاگرفته *T.* آياقلرى طوتنقون

FOURBURE. Maladie des chevaux qui consiste à leur faire perdre l'usage des jambes *A.* خبل *P.* پا گرفتگى *T.* آياق طوتقونلغى

FOURCHE. Instrument composé d'un manche, qui est terminé par deux ou trois branches ou pointes *T.* چتال || Fourche de fer دمور چتال Fourche à faner *A.* مذرّة الحشيش *P.* انگشته *T.* اوتلق دوندره جك چتال Fourche pour charger les gerbes اكين دمتلرينى يوكلدجك چتال ـ On dit d'un chemin qui se divise en plusieurs parties, qu'il fait une fourche. V. Fourcher.

FOURCHER et **SE FOURCHER.** Se séparer en deux ou trois par l'extrémité *A.* فروق ـ انفتاق *P.* دوشاخ شدن *T.* چتاللنمق || Si on coupe la tête à ces arbres, ils fourcheront بو آغاجلرك تپه سى قطع اولنسه منفتق اوله جقدر Un chemin qui fourche چتاللنور يول Ses cheveux commencent à se fourcher صاچينك اوجلرى مايل انفتاقدر ـ باشلادى چتاللنمغه ـ On dit, qu'une race, qu'une famille n'a point fourché, pour dire, qu'elle n'a fait qu'une seule branche عرقى شعبهٔ واحده دن عبارتدر

Fourché. *A.* فتيق ـ منفرق *P.* دوشاخ *T.* چتال || Avoir les cheveux fourchés صاچلرى ـ شعر فتيق الرؤس اولمق ـ اوجلرى چتال اولمق ـ Animaux qui ont les pieds fourchés *A.* ذوى الاظلاف ـ حيوانات ناخن *P.* چاك شكافته جانوزان *T.* طرنقلو حيوانلر ـ چتال

FOURCHETTE. Instrument de table en forme de fourche *T.* چتال ـ || Se servir de la fourchette چتال استعمال ايتمك Fourchette d'argent سيم چتال ـ چتال قوللنمق ـ On appelle aussi Fourchette, un instrument de cuisine, dont on se sert pour tirer la viande des marmites *A.* منشل ـ منشال *P.* يخنى كش *T.* چتال

Il se dit aussi d'un endroit du pied du cheval, qui est plus élevé que le dedans du pied, et qui finit au talon *A.* ريكه ـ آت آياغنده كى يومرى *T.* مهرهٔ پاى اسب *P.* ريكتان

FOURCHON. Une des pointes de la fourche ou de la fourchette *A.* سنّ pl. اسنان *P.* دندان *T.* ديش || Fourche à trois fourchons اوچ ديشلو چتال Fourchette à quatre fourchons درت ديشلو چتال

Et l'endroit d'où sortent les branches d'un arbre *A.* منبت الغصن *T.* بوداقلك بتديكى ير

FOURCHU. Qui se fourche *A.* فتيق ـ افرق ـ مفروق *P.* دوشاخ *T.* چتال ـ چتاللنمش || Arbre fourchu شجر افرق Un homme qui a la barbe fourchue افرق اللحيه بر آدم Chemin fourchu مفرق الطريق ـ طريق ذو فروق ـ چتال يول

FOURGON. Perche garnie de fer par le bout, et servant à remuer la braise dans le four *A.* مجمعاء ـ مسعار ـ محششة ـ محراث ـ مجهلة *P.* آتشكاو *T.* كوسكى

FOURGONNER. Remuer avec le fourgon du four *A.* احتشاء ـ تسعير ـ حشّ ـ حرث *P.* آتشرا بآتشكاو آميختن *T.* آتش اولچرمك ـ Et remuer le feu sans besoin, et le gâter en le voulant accommoder *A.* تخليط النار *P.* آتش برهم آميختن *T.* آتشنى قارش مورش ايتمك || Ne fourgonnez point dans ce feu بو آتشى قارش مورش ايتمه ـ Il signifie figur. Fouiller en brouillant et en mettant tout sens dessus dessous *A.* مختلطاً تنكيس ـ هرج ومرج *P.* زير وزبر كردن *T.* آلت اوست ايتمك || Ne fourgonnez point dans ce coffre بو صندقده كى آلت اوست ايلمه ـ شيئلرى هرج ومرج ايتمه

FOURMI. Petit insecte *A.* نملة ـ نمل pl. نمال *P.* مور *T.* قرنجه || Une grosse fourmi نملهٔ جسيمه ـ نملهٔ كثيرة الجثة Fourmi noire *A.* نملهٔ سودا *P.* مور سياه *T.* ايرى قرنجه ـ

سیاه قرنجه rouge A. نملة خرثاء P. مور سرخ T. قزل قرنجه Fourmi ailée A. موق pl. امواق P. مور با پر وبال T. قنادلو قرنجه Oeufs de fourmis A. مازن P. تخم مور T. قرنجه یموورطه‌سی — On dit proverb. d'un homme qui se tient dans une grande soumission devant un autre, qu'il est plus petit qu'une fourmi devant lui فلان کشی فلانک یاننده مور حقیردن احقر در

FOURMILIÈRE. Lieu où les fourmis se retirent, pour vivre en société A. جرثومة P. آشیانهٔ مور T. قرنجه یوه‌سی || Une fourmilière au pied d'un chêne میشه آغاجی دیبنده اولان قرنجه یوه‌سی — Il se dit figur. d'un grand nombre de personnes ou d'insectes A. حزب P. رمه T. سوری || Une fourmilière d'enfans بر حزب اطفال de pauvres رمهٔ فقرا de souris, de serpens فاره ویلان سوریسی

FOURMILLEMENT. Picotement comme si l'on sentait des fourmis courir sur la peau T. بدنده قرنجه‌لر کزر کبی آجشمه || Sentir un fourmillement par tout le corps جمیع بدنده قرنجه‌لر کزر کبی بر آجشمه حسّ ایتمک

FOURMILLER. Être plein d'hommes ou d'animaux A. تنمّل P. مانند مور انبوه وبسیار شدن T. قرنجه کبی چوقلق اولمق — Figur. || Les erreurs, les fautes fourmillent dans cet ouvrage بو تألیفده غلطات وخطایانک قرنجه سوریسی کبی اردی کسلمز — Et sentir un picotement comme s'il courait des fourmis sur la peau T. بدنده قرنجه کزر کبی آجشمق

FOURNAISE. Sorte de grand four A. ساعور — قمین P. کلخن — آتشتابه T. کلخن || Les trois enfans qui furent jetés dans la fournaise ساعور ایچنده القا اولنان اطفال ثلثه Fournaise ardente ساعور مشتعل وسوزان

On dit, que la vertu s'éprouve et se perfectionne dans l'affliction, comme l'or dans la fournaise; et dans cette phrase, Fournaise se prend pour Creuset سیم وزر پوته ایچنده قال اولدیغی کبی صلاح حال دخی آتشتابهٔ محنت وعذاب ایچنده کسب نقا وکمال ایدر

FOURNEAU. Vaisseau propre à contenir du feu A. اطیمة P. آتشدان T. اوجاق || Fourneau de cuisine مطبخ اوجاغی Faire bouillir une marmite sur un fourneau تنجره‌یی اوجاق اوزرنده قیناتمق Fourneau d'orfèvre A. کور الصیّاغ P. کورهٔ زرگر T. قیومجی اوجاغی

Il se dit aussi d'un creux fait en terre, et chargé de poudre, pour faire sauter un rocher, une muraille, etc. V. mine.

FOURNÉE. La quantité de pièces qui sont mises à la fois dans un four A. ملء الفرن P. یک تنوره T. بر فرونلق || La première, la seconde fournée اوّلکی وایکنجی فرونلق Demi-fournée A. نصف الملء الفرن P. نیم تنوره T. یارم فرونلق Fournée complète ملء تامّ الفرن — تمام بر فرونلق Une fournée de chaux, de tuile بر فرونلق کرج وبر فرونلق کومید

FOURNIER. Celui qui tient un four public, et qui y fait cuire le pain A. فرّان — فارنة P. تنوردار T. فرونجی || Le fournier du village کویک فرونجیسی

FOURNIMENT. Espèce d'étui, qui sert à mettre la poudre pour charger un fusil A. درج بارود P. باروتدان T. باروت پلاصقه‌سی

FOURNIR. Pourvoir, garnir de ce qui est nécessaire A. تجهیز P. آراستن T. دوناتمق || Fournir un étui de toutes ses pièces بر قوطی‌یی اقتضا ایدن مالزمه‌سیله تجهیز ایتمک — کافّهٔ لوازماتیله — حوایج لازمه‌سیله دوناتمق

Il signifie aussi, livrer, donner A. اعطا P. دادن T. ویرمک || Fournir une armée de vivres اردویه ارزاق وذخایره متعلّق حوایج لازمه‌یی ویرمک Ce marchand a fourni cette maison de vin, de bois بو قوناغک خمر وحطب ذخیره‌سنی فلان بازرکان اعطا ایلدی Un ouvrier qui s'oblige de fournir les matériaux حوایج لازمهٔ بنانک اعطاسنی تعهّد ایدن عمله‌دن Fournir de l'argent à quelqu'un بر کمسنه‌یه اقچه ویرمک Il est juste de lui rendre ce qu'il a fourni pour vous بری سنک ایچون اعطا ایلدیکی هر نه ایسه کندویه ردّ اولنمق لازمهٔ حقانیتدر

En termes de Jurispr., Il signifie, exposer, produire A. عرض — تقدیم || Fournir ses défenses, ses griefs مدافعه‌یی حاوی ومواد اشتکاییی محتوی اوراقی عرض وتقدیم ایتمک — دفعی حاوی جوابلری وشکایاتی تقدیم ایتمک — On dit aussi, Fournir et faire valoir une dette que l'on a transportée à quelqu'un, pour dire, la garantir et la payer soi-même, en cas de l'insolvabilité du débiteur T. بر کمسنه آخره حواله ایلدیکی دینه کفیل بالمال اولمق

Fournir, signifie aussi, achever, parfaire A. اتمام P. بتمامی

تماملمق .T رسانیدن || Il faut encore vingt écus pour fournir la somme entière مبلغك اتمامی ایچون یکرمی غروش دخی اقتضا ایدر

Et contribuer à quelque chose .A اعانة .P یاوری نمودن مصرفه مدار اولمق ـ یاردم ایتمك .T || Fournir à la dépense مصرفه مدار اولمق ـ اعانت ایتمك

Et suffire .A اکتفا ـ کفایت .P بسنده بودن .T یتمك || Il ne saurait fournir à tout هر شیئه کافی اولهمز ـ یتر اولمق ـ هر شیئه کفایت ایدهمز

FOURNI. .A معطا .P داده .A دونانمش .T آراسته .A مجهز .P تماملنمش .T تمامی یافته .A مکمل ـ تام .A ویرلمش .T کافی .P بسنده .T یتر ـ On dit, Une table, une boutique, une bibliothèque bien fournie مکمل سفره ودکان وکتبخانه ـ Et un bois bien fourni, c'est-à-dire, fort épais, fort touffu صیقلقی اورمان ـ اشجار ملتفة الاغصانی مشتمل اورمان

FOURNISSEMENT. Fonds que chaque associé doit mettre dans une société .A حصة الرأس المال المشترك .P بهرهٔ سرمایهٔ شرکتك سرمایه‌سی پایی .T همبازان || Compte de fournissement وضع اولنان سرمایه حصه‌لرینك حسابی

FOURNISSEUR. Celui qui entreprend de faire la fourniture de quelque marchandise .A متکفل الحوایج .P در عهده ساز حوایج .T در عهده ایدن حوایج یتشدرمکی || Les fournisseurs des troupes عساکر حوایجنك ـ متکفلین حوایج عساکر یتشدرمسنی در عهده ایدنلر

FOURNITURE. Provision .A ذخیرة pl. ذخایر pl. حوایج pl. لازمة .P زاد .T ذخیره حوایج || Fourniture de blé, de vin, de bois حنطه وخمر وحطب ذخیره‌سی Ce marchand fait les fournitures d'une telle maison فلان بازرکان بو قوناغك ذخیره‌لرینی اعطا ایدر

Il se dit aussi, de ce que quelques artisans ont coutume de fournir en employant la principale étoffe .A pl. لوازمات pl. تتمات .P هر چه لازم باشد .T لازم اولان طاقم || Ce tailleur veut tant pour façon et fourniture بو درزی استادیه ولازم لوازمات بهاسی ـ اولان طاقم ایچون شو قدر بها استر اولدرق شو قدر بها استر

Il signifie aussi, ce qui est fourni .A تسلیم pl. تسلیمات || Ce banquier a fait depuis peu une grosse fourniture d'argent بو صراف عهد قریبده کلیتلو اقچه تسلیم ایلدی

FOURRAGE. La paille et l'herbe qu'on donne l'hiver aux bestiaux .A علف .P علف .T یمی اوتلق ـ یم || Donner du fourrage au bétail حیوانانه علف ویرمك Quand les bestiaux ne vont plus aux champs, il faut les nourrir de fourrage حیوانات چایره وارمقدن منقطع اولنجه یم ایله بسلنمك اقتضا ایدر Fourrage vert تازه یم ـ علف طری Fourrage sec قوری یم Ration de fourrage یومیه علف ـ یم تعییناتی

Il se dit aussi de toute l'herbe qu'on amasse à l'armée pour la nourriture des chevaux .A حشیش ـ عشب ـ کلاء .P گیاه .T اوتلق || Un pays abondant en fourrage اوتلغی مبذول بر مملکت Faire provision de fourrage اوتلق ذخیره‌سی دوزمك L'armée manquait de fourrage اردوده گیاه قلتی زار ایدی

Il se dit aussi de l'action de couper le fourrage .A اجتزاز .P درو گیاه .T اوتلق بچمی || On fit un grand fourrage en présence des ennemis دشمن مواجهه‌سنده کلیتلو اوتلق بچلدی Il fut tué au fourrage اوتلق بچر ایکن قتل واعدام اولندی Envoyer au fourrage اوتلق بچمکه کوندرمك

FOURRAGER. Couper et amasser du fourrage .A اجتزاز گیاه ـ گیاه پیدا .P تدارك الحشیش ـ العشب گیاه درویدن .T اوتلق ایدنمك ـ اوتلق بچمك کردن || Fourrager dans un champ فلان چایردن اوتلق تدارك ایتمك On était contraint d'aller fourrager bien loin مسافهٔ بعیده‌دن اوتلق تدارکنه محتاج ایدیلر Fourrager au vert تازه چایر تدارك ـ تازه اوتلق بچمك ـ ایتمك

Et ravager. .A تخریب .P ویران ـ خراب ویباب کردن .T یقمق ـ خراب ایتمك || Fourrager tout un pays مملکتك جمله‌سنی خراب ویباب ایتمك Le troupeau a fourragé toutes ces pièces de blé قیون سوریسی اکین تارلالرینك جمله‌سنی تخریب ایلدی

FOURRAGEUR. Celui qui va au fourrage .A رائد pl. رواد ـ طالب الحشیش .P گیاجو .T اوتلاقچی || Les ennemis tombèrent sur les fourrageurs دشمن اوتلاقچیلر اوزرینه دوشدی

FOURREAU. Gaine, enveloppe .A غلاف pl. غلف .P پوشش .T قلیف || Fourreau de velours قطیفه‌دن غلاف ـ قطیفه غلاف ـ Fourreau d'épée .A جفن ـ اغماد pl. غمد pl. غمود ـ قراب .P نیام ـ تلوسه ـ جنر .T قین || Tirer l'épée hors du fourreau .A سل السیف .P شمشیر بر آهیختن .T قلیجی قیندن صیرمق

FOURRER. Introduire, mettre parmi d'autres choses *A.* ادماج
ادخال - غل *P.* در نهادن *T.* صوقمق - قويمق ايچرو
|| Fourrez ce livre avec les autres بو كتابى كتب
النسى سائره آرهسنه صوقشدر Fourrer la main dans sa poche
جيبنه صوقمق Se fourrer sous un lit انغلال فراشده تحت
ايتمك - صوقلمق آلتنده يتاق Il lui a fourré son épée dans
le ventre قليجى قارننه صوقدى Il s'est fourré une écharde
dans le doigt برقيمق باتردى - پرمغنه بر قيمق صوقدردى

On dit proverb. et figur. d'un homme inconsidéré qui veut
s'ingérer de tout, qu'il fourre son nez partout *A.* دخال الامور
T. صوقلغن - هر ايشه بورننى صوقار - هر ايشه صوقيلور
|| Pourquoi vient-il fourrer son nez où il n'a que faire? وظيفه سى
اولميه جق ايشه نيچون بروننى صوقار - Il signifie aussi,
introduire quelqu'un dans une maison, le faire entrer dans une
affaire. En ce sens, il se dit en mauvaise part || Je ne sais qui
l'a fourré dans cette maison, dans cette affaire فلانى شوخانه يه
وشو مصلحته كيم صوقدى بيلمم

Il signifie aussi, donner en cachette et souvent *A.* تمليص *T.*
قايدرمق - شيوشدرمك || Cette mère fourre toujours de l'ar-
gent à sa fille بو والدهٔ مشفقه لا ينقطع كريمه سنك جيبنه
اقچه قايدرر Cette gouvernante gâte ces enfans, elle ne fait
que leur fourrer des confitures et du fruit بو دايه زير ادارهسنده
اولان اطفاله انواع فواكه وسكرّيات شيوشدرمكدن خاليه
اولمديغندن افسادلرينه باعث اولور

Et insérer hors de propos *A.* ايلاج - ادخال *P.* اندر نهادن
T. صوقمق || Fourrer quelque chose dans son discours اثناى
كلامنده فلان مادّه يى صوقمق Il a fait un livre où il a
fourré tout ce qu'il savait تاليف ايلديكى كتابه كافهٔ
معلوماتنى صوقدى Il fourre toujours du latin dans ses plai-
doyers اثناى مرافعه ده دائما الفاظ لاتينيّه ادخال ايدر -
On dit figur. Fourrer quelque chose dans l'esprit, dans la tête de
quelqu'un *A.* ادخال فى الذهن - تقرير فى الذهن *P.* در
خاطر فلان جايده كردانيدن *T.* فلاننك عقلنه صوقمق - صوقار
عقلنه صغشدرمق || Il est si stupide, qu'on ne lui saurait
rien fourrer dans la tête, dans l'esprit بلادت وحماقتى بشول
رتبه ده دركه هيچ برشيئى ذهننه صغشدرمق ممكن دكلدر
On eut bien de la peine à lui fourrer dans la tête qu'il fallait
شويله اقتضا ايلديكنى ذهننه صوقمق ايچون خيلى زحمت
چكلدى Vous vous fourrez dans la tête mille choses qui ne
sont pas اصل واساسى يوق بيك درلو شيئلر ذهنكه
صوقارسك

Et garnir, doubler de fourrure *A.* تفرية *P.* با پوستين
پيراستن *T.* كورك قاپلمق || Fourrer une robe de martre
zibeline ثوبك اوزرنده فروهٔ سمّور قاپلمق Fourrer d'hermine
قاقم قاپلمق

Se fourrer. S'introduire partout *A.* حلول - مداخلة *P.* در
آمدن *T.* صوقلمق - كيرشمك || Il se fourre partout هر يره
صوقيلور Je ne sais comment il s'est fourré dans cette affaire
بو مادّه يه نه تقريب ايله مداخله ايلديكنى بيلمم -
Il a commencé à se fourrer بو ايشه نوجهله صوقلديغى معلومم دكلدر
dans les affaires de finance امور ميريّه يه مداخله يه باشلادى
حلول ايتمكه - ميرى يه متعلّق اموره صوقلمغه باشلادى -
باشلادى

On dit d'un homme couvert de honte, qu'il ne sait où se
fourrer, pour dire, qu'il ne sait où se cacher كمال شرم
وخجالتندن سردركمين خفا اولهجق بر بر تدارك ايدهمز
- كمال حجابندن نه طرفه صوقلهجغنى بيلهمز اولدى
Et d'un homme qui cherche quelque condition, et qui a peine
à en trouver, qu'il cherche quelque trou à se fourrer صوقلهجق
آرار - دليك Se fourrer dans une affaire, c'est s'y engager
d'honneur, d'intérêt || Il s'est fourré dans cette affaire, dans cette
querelle jusqu'au cou بو مصلحتك وبو نزاعك ايچنه تا
بو ايشه بوگلو كيرشدى Il s'y est fourré par-dessus la tête
فوق الرأس مداخله ايلدى Il s'y est fourré bien avant بو
مصلحته خيليدن خيلى صوقلدى

Fourré. *A.* مدخول *P.* در نهاده - در آمده *T.* كيرشمش -
صوقلمش *A.* مفرّا *P.* پوستين پيراسته يا *T.* قاپلو كورك

On appelle Pays fourré, un pays rempli de bois *A.* ارض
كثيرة الاغيال *P.* جنگالستان *T.* اورمانلق ير - et Paix four-
rée, une paix feinte, et faite à la hâte, dans le dessein de se
tromper mutuellement *A.* هدنة على الدخن - صلح ظاهرى *P.*
آشتى ظاهر فريب *T.* اوزرنده اولان مصالحه - بوز
يوق - et Une médaille fourrée; une
médaille de cuivre, recouverte d'une feuille d'or *T.* قاپلمه سكه
ايچلكى ايله باغلو بر بارش

FOURREUR, Marchand pelletier *A.* بايع الفروة *P.* پوستين
فروش *T.* كوركچى

FOURRIER. Terme d'art militaire. Officier qui sert sous un maréchal des logis *T.* قوناقجی یماغی || Les fourriers de l'armée اردو قوناقجیری یماقلری

FOURRIÈRE. Le lieu où l'on met le bois de chauffage *A.* محطبة *P.* هیمه گاه *T.* اوطونلق - اوطون میدانی

FOURRURE. Peau garnie de son poil, et servant à fourrer des habits *A.* فروة *P.* پوستین *T.* کورک || Fourrure de martre-zibeline فروهٔ سمور Les belles fourrures viennent des pays froids اعلا کورکلر ممالک باردهدن کلور

FOURVOYER. Égarer, détourner du chemin *A.* اتاهة - إعساف *P.* گمراه کردن - گمکرده راه کردن *T.* آزدرمق - یول یولی || Ce guide nous a fourvoyés بو قولاغوز یولمزی شاشورتمق آزدردی

SE FOURVOYER. *A.* تیهان - اعتساف *P.* گمراه شدن *T.* یولی آزمق - یولی شاشمق - یولی غایب ایتمک || La nuit est cause qu'ils se sont fourvoyés ظلمت لیل تیهان واعتسافلرینه باعث اولمشدر Ces diverses routes les ont fait fourvoyer اختلاف طرق ومسالک تیهان واعتسافلرینی موّدی اولمشدر — Et figur. *A.* جور - اجتناب - عدول عن الحق *P.* گمراهی - از راه راست بیرون شدن - نبودن *T.* طوغری یولدن || En suivant les mauvais exemples, on se fourvoie امثال ذمیمه یه تبعیّت طریق حقدن عدولی موجبدر صاپمق یولی آزمش *T.* گمکرده راه *P.* معتسف - تایه *A.* **FOURVOYÉ.** جایر - مجنب *A.* گمراه *P.* طوغری یولدن چیقمش *T.* طوغری یولدن صاپمش

FOUTEAU. V. Hêtre.

FOYER. L'âtre de la cheminée où l'on fait le feu *A.* كانون pl. كوانين *P.* آتشگاه *T.* اوجاق || Ôter la cendre du foyer کولی اوجاقدن چیقارمق - اوجاغک کولنی چیقارمق — On dit d'un homme qui aime le repos, que c'est un homme qui aime à garder son foyer اوجاق باشنده امرار اوقات ایتمکی سور — On dit figur. Le foyer d'une maladie, le foyer d'une rebellion, pour dire, le siége principal de ces maux *A.* مأوی المرض ومأوی البغی والعصیان *P.* جایگاه درد - جایگاه نافرمانی وعصیان *T.* علتک وزوربالغک یوه‌سی - حظ ایدر

FOYERS, se dit figur. pour Maison, demeure *A.* بیوت ومنازل *P.* دار ودیار *T.* ير یورد - یر ویوم || Combattre pour ses propres foyers کندو دار ودیاری ایچون جنک ایتمک

FRACAS. Rupture avec bruit et violence *A.* وجبة - هدّة *P.* تراکنک - شکست *T.* قیرلش - چاتردیلی قیرلش || Grand fracas وَجبهٔ شدّت عظیمه Le vent a fait un grand fracas dans cette forêt ریح بو اورمانک هدّهٔ عظیمه ایله کسر وشکستنی موجب اولمشدر Le tonnerre est tombé sur une église, et y a fait un grand fracas صاعقه فلان کلیسانک اوزرینه نزول ایده‌رک وجبهٔ عظیمه ایله ایقاع کسر جسیم ایتمشدر — Il se dit par extension, de tout ce qui se fait avec désordre et avec bruit *A.* صاخّة *P.* آشوب *T.* کورلتی - پاتردی || Il est venu, et il a fait un fracas étrange صاخّهٔ عظیمه ایله ظهور ایلدی — Il se dit figur. de tout ce qui fait beaucoup d'éclat dans le monde *A.* زمزمة *P.* آوازه - ولوله *T.* کورلتی || Cet ambassadeur fait beaucoup de fracas dans Paris بو ایلچی پارس شهرنده ولولهٔ عظیمه‌یی موّدی اولور Cette beauté fait beaucoup de fracas dans le monde بو حسنای دلربا ولوله انداز مسامع اهل زهو وبطلان Les hommes vains aiment le fracas جهاندر اولنلر ولوله وآوازه‌دن حظ ایدرلر

FRACASSER. Briser en plusieurs pièces *A.* تفضیض - رضّ *P.* ریزه ریزه کردن - تکسیر *T.* خرد وخش ایتمک || Un éclat de bombe lui a fracassé la jambe بر خمپره پارچه‌سی بر کله قیرنتیسی آیاغنی - آیاغنی رضّ وتفضیض ایلدی Il a fracassé toutes les porcelaines, tous les miroirs اوانئ ساقسونیایی وآیینه‌لرک جمله‌سنی خرد وخش ایلدی

FRACASSÉ. *A.* موضوض - مفضّض *P.* ریزه ریزه گشته *T.* خرد وخش اولمش

FRACTION. Action de briser un corps. Il ne se dit qu'en certaines phrases *A.* کسر *P.* شکست *T.* قیرلش || Le corps de Jésus-Christ n'est point rompu par la fraction du pain خبزک انکساری تقریبیله بدن حضرت عیسینک تکسّری لازم کلمز — Il signifie aussi, une ou plusieurs parties de l'unité *A.* کسر pl. کسور *P.* کسورات pl. خردهای اعداد *T.* قرنتیلر || Calcul des fractions حساب کسور

FRACTIONNAIRE. Terme d'Arithm. Qui contient des fractions *A.* ذو کسور *P.* با شکست *T.* قیرنتیلو - کسورلو || Nombre fractionnaire عدد ذو کسور - عدد کسورلو

FRACTURE. Rupture avec effort *A.* کسر *P.* شکست *T.* قیرلمه - قیرلق || Fracture de portes شکست باب - قپونک

قیرلمسی

En termes de Chirurgie, il se dit de la division faite subitement
dans les os par la violence de quelque cause externe *A.* ترور -
انجزام pl. انجزامات *P.* شکست استخوان *T.* کمیک قیرلمغی
FRACTURÉ. Il se dit des os où il y a fracture *A.* عظم مترور
- عظم منجزم *P.* استخوان شکسته *T.* قیرق کمیک

FRAGILE. Sujet à se casser *A.* سهل الانقصام - حطم - قصم
- سهل الانکسار - سریع الانحطام *P.* زود شکست *T.* قیرلمسی
قولای ‖ Fragile comme un verre مانندهٔ زجاج زود شکست
در وسهل الانکسار La porcelaine est belle, mais elle est fra-
gile - اوانئ ساقسونیاکاری لطیفدر امّا سهل الانقصامدر
امّا قولای قیریلور

Il signifie figur., qui n'est pas solidement établi, qui peut se
détruire aisément *A.* عدیم - سریع الزوال - عدیم الثباة
البقا *P.* نا پایدار - بی دوام - بی بقا *T.* جورک - دوامسز
‖ Fortune, biens fragiles اموال بی بقا Les grandeurs de ce
monde sont des biens fragiles - حطام دنیا عدیم الثباتدر
اعتبارات جهان سریع الزوالدر - Et sujet à tomber en faute
A. عاجز - قاصر - ضعیف *P.* کم توان *T.* قوّتسز ‖ La nature
est fragile طبیعتده عجز وقصور درکار در Esprit fragile عقل
قاصر La chair est fragile قوّت جسمانیّهده ضعف وقصور واردر

FRAGILITÉ. Disposition à être facilement cassé *A.* قابلیّة
الانحطام - استعداد للانکسار *P.* امکانپذیریٔ شکست
T. قیرلمغه کلمه ‖ La fragilité du verre زجاجک انکساره
زجاجده اولان قابلیّت انکسار - استعدادی

Figur. Instabilité *A.* سرعة - عدم البقا - عدم الدوام
الزوال *P.* نا پایداری - بی بقایی *T.* دوامسزلق ‖ La
fragilité des choses humaines احوال بشریّتک عدم بقاسی
de sa fortune قوّت مالیّهسنک سرعت زوالی - Et facilité
à tomber en faute *A.* قصور - عجز - ضعف *P.* کم توانی *T.*
قوّتسزلک ‖ La fragilité de notre nature طبیعت بشریّهنک
عجزی La fragilité humaine عجز وضعف بشریّت Les péchés
de fragilité طبیعت بشرده لا بدّ اولان ضعف وقصوردن
نشأت ایدن ذنوب وآثام

FRAGMENT. Morceau d'une chose rompue *A.* کسارة pl. کسارات
- حطامة - حطام pl. حُطم *P.* ریزه - شکستپاره *T.* قیرنتی
قیرق پارچهسی ‖ Les fragmens d'un vase بر ظرفک کساراتی
- قیرنتیلری بر قابک d'une colonne قیرق پارچهلری دیرکک

Il se dit figur. d'une petite partie qui est restée d'un livre,
d'un ouvrage *A.* جزء pl. اجزا - قطعة pl. قطعات - جزمة *P.*
پاره *T.* پارچه - کسنتی ‖ Les fragmens d'un poème بر منظومهدن
قالان جزلر On n'a retrouvé que quelques fragmens du grand
ouvrage qu'il a promis یالکز تألیف جسیمک متعهّد اولدیغی
بر قاچ قطعهلری بولنمشدر

FRAI. Action propre aux poissons pour la multiplication de
leur espèce *A.* سفاد السماك *P.* گشنیٔ ماهیان *T.* بالقلرک
جفتلشمهسی ‖ Durant le frai les poissons sont maigres بالق
قسمی موسم سفادده نحیف ولاغر اولور Le temps du frai
موسم سفاد سماك - Il se dit aussi des oeufs de poisson
mêlés avec ce qui les rend féconds *A.* انظبام السمك *P.*
رودهٔ تخم ماهی *T.* یمورطهلو بالق بغرسغی

Il signifie aussi, le petit poisson *A.* بلبم *P.* خرد ماهی *T.*
اوفاق بالق ‖ Ce n'est que du frai, il faut le remettre dans
l'étang بونلر خرد ماهی اولمغله برکهده وضع اولنمق اقتضا ایدر

FRAI. Altération, diminution de poids, que le toucher excessif
apporte à la monnaie *A.* انتکال الدرهم - تمییف السکّة *P.*
فرسودگیٔ درهم *T.* سکّهنک آشنمهسی - سکّهنک سلنمهسی

FRAÎCHEMENT. Au frais *A.* فی تبسّر الهوا - على قرّ الهوا
- فی القرّ والشنبة *P.* در سردیٔ هوا *T.* سرینلکده ‖ Mar-
cher la nuit pour aller fraîchement قرّ هواده روان اولمق
Être logé fraîchement ایچون لیلاً قطع طریق ایتمك مکان
سرین یرده اوتورمق - شانبده اتخاذ ماوا ایتمك
Et récemment, depuis peu *A.* جدیداً - طریّاً *P.* تازه - تر
T. یکی اولدرق - تازه اولدرق ‖ J'ai reçu fraîchement de ses
nouvelles - فلاننك طرفندن اخبار طریّه تحصیل ایلدم
فلاندن اخبار طریّه طرفمه وارد اولمشدر Tout fraîchement
arrivé یکی اولدرق کلمش - تر وتازه کلمش

FRAÎCHEUR. Frais agréable *A.* قرّ - شنبت *P.* سردی *T.*
صویك سرینلکی - قرّ ما ‖ La fraîcheur de l'eau سرینلك
هوانك - قرّ هوا - شنبت هوا du temps قرّ لیل de la nuit
سرینلکی

On dit, La fraîcheur des fleurs, du teint, lorsqu'on veut dire,
qu'ils ont une couleur vive et éclatante *A.* طراوت - زهارت -
نضارت - غضاضت *P.* آب ورنگ - آب وتاب - تری -
- تازگی *T.* تازهلك ‖ Cette femme a encore de la fraî-
cheur بو خاتونك نضارت وطراوتی هنوز باقیدر Il se

dit en Peinture, de l'éclat qui règne dans toutes les couleurs d'un tableau *A.* زهارت *P.* آب وتاب - رونق *T.* پارلاقلق || La fraicheur du coloris زهارت الوان

Fraicheurs, au pluriel, signifie aussi, froidure *A.* برودت *P.* سرما *T.* صوغوقلق || Il fait quelquefois des fraicheurs qui gâtent la vigne بعضاً باغلره مضرّ بر برودت هوا واقع اولور

FRAÎCHIR. Terme de marine. Il se dit du vent qui devient fort *A.* هفّ الريح - هيجان الريح - هفيف *P.* باد تنديدن *T.* روزكار سردلنمك || Le vent fraichit روزكار سردلنور

FRAIS. Médiocrement froid *A.* شانب - بليل - قرور *P.* سود *T.* سرين || Un vent frais ريح بليل - ريح شانب Nuit fraiche ليلة قرّة Temps frais سرين روزكار - هواى شانب Eau fraiche ماى قرور Boire d'un vin frais سرين هوا - بادهٔ قرور شرب ايتمك

Il se prend aussi pour Froid *A.* بارد *P.* سرد *T.* صوغوق || Au printemps les matinées sont encore fraiches موسم بهارده صباح وقتى بارد اولور

En termes de Marine, Un vent frais, c'est un vent fort et favorable *A.* ريح رائدة - هفافة موافقة *P.* باد شرطه *T.* فرشقه || Nous partimes par un vent frais فرشقه روزكار ايله مزيمت ايلدك - يلكنلدك

Il signifie aussi, récent *A.* طرئ *P.* تر - تازه *T.* يكى - تازه || Un oeuf frais بيض طرئ - تازه يمورطه Du pain frais خبز طرئ - تر نان Des figues fraiches تازه انجير Les traces en sont encore toutes fraiches آثار اقدام هنوز تازه وتر در Des lettres fraiches مكاتيب طريئه Des nouvelles fraiches اخبار طريئه De fraiche date تازه تاريخ ايله

On dit figur. en parlant de quelque affliction éprouvée depuis peu, que la plaie en est encore fraiche ياره هنوز تازه در - يارهنك هنوز قانى آقر

Frais, signifie aussi, délassé, qui a recouvré ses forces par le repos *A.* متجدد القوا *P.* تازه يافته توانايى *T.* تجديد قوّتى تازهلنمش - قوّت ايتمش || Il est à présent tout frais شمدى كركى كبى قوّتى تازهلنمشدر Il est frais et reposé قوّت تازه كسبيله مستريح الحالدر

On appelle Troupes fraiches, des troupes qui n'ont point encore donné *A.* عسكر جديد - عسكر طرئ *P.* لشكر تازه - لشكر نو آمده *T.* تازه عسكر

On dit, Un visage, un teint frais, c'est-à-dire, coloré et vif *A.* لون نضير الوجه *P.* رنگ روى پر آب وتاب *T.* پارلاق || Et qu'un homme est frais, pour dire, qu'il a bon visage *A.* بهيج الوجه *P.* گشاده رو *T.* بكز يوزى ايشيق

On dit de quelques choses, qu'elles se conservent long-temps fraiches, c'est-à-dire, sans trop se sécher *A.* رطب *P.* تر - آبدار *T.* تازه || Le pain de seigle se conserve long-temps frais چاودار اتمكى طول زمان رطب اولهرق محافظه اولنور

Frais, signifie aussi, fraicheur. V. ce mot. Il s'emploie aussi adverbialement, et signifie, récemment *A.* جديداً - عن قريب *P.* هنوز *T.* يكى - هنوز || Bâtiment tout frais fait هنوز ياپلمش بر بنا Du beurre frais battu يكى - هنوز دوكلمش روغن ساده Tout frais relevé de sa maladie هنوز خستهلكدن دوكلمش ياغ خستهلكدن يكى قالقمش - قالقمش Des herbes toutes fraiches cueillies هنوز ديويشورلمش اوت يكى كلمش Frais venu هنوز واصل اولمش Frais arrivé

FRAIS. pl. Dépense *A.* خرج - مصرف pl. مصارف - مصروف pl. مصروفات *P.* هزينه *T.* خرج || Grands frais مصارف بيحد - جسيمه مصارف Frais immenses كليتلو مصرف Menus frais خرده مصرفلر - مصارف جزئيّه وپايان Les frais de la guerre مصارف سفريّه Les frais d'un procès مصارف دعوا d'un voyage خرج راه - مصارف طريق Faire des frais مصرف واقع اولان مصارفى ادا ايتمك Payer les frais ايتمك Avancer les frais مصارفى بر وجه پيشين ادا ايتمك Tous frais faits بعد كل المصروف Les frais rabattus et déduits بعد مصارف فرو نهاده اولندقده - تنزيل المصارف à ses frais et dépens خرج ومصرف كندو بدنندن اولمق اوزره مصارف لازمه على - مصارف مشتركه ايله à frais communs خرج وجه الاشتراك ويرلمك شرطيله à moitié de frais مصارف جزئيّه à peu de frais ومصرف بالمناصفه اولهرق ايله Sans frais مصرفسز - بلا خرج ومصرف Frais ordinaires et extraordinaires مصارف معتاده وغير معتاده Frais funéraires جنازه مصارفى Il a été condamné à tous les intérêts, frais et dépens كافهٔ مصروفات ومترتّب اولمش خساراتيى واقچه مرابحهسنى كندوسى ادا ايتمك اوزره حقنده حكم جريان ايلدى Se consumer en frais كثرت مصارفدن حال خراب اولمق Se mettre en frais مصرفه كيرمك - On dit, qu'un homme est de grands frais, pour dire, qu'il coûte beaucoup à

entretenir مونتی كثرت مصارفه - اداره‌سی مصرفلو بر آدمدر محتاجدر

FRAISE. Fruit du fraisier *A.* دلیك *P.* vul. چنبل *T.* چیلك دلیك || Fraise rouge قزل چیلك - دلیك احمر blanche آق چیلك - ابیض De l'eau de fraise چیلك صویی

FRAISE. On appelle ainsi le mésentère et les boyaux de veau et d'agneau *A.* pl. احشاء العجل واحشاء الحمل *P* رودهای *T.* بزغاله وبره قوزی بغرسقلری || Fraise d'agneau بوزاغی وقوزی بغرسقلری قوزی بغرسغی

FRAISE. Espèce de fortification formée avec des pieux pointus, et destinée à empêcher l'approche de l'ennemi *T.* شرانپولی پرده

FRAISIER. Plante *A.* نبات الدليك *T.* چیلك فدانی

FRAMBOISE. Fruit du framboisier *A.* ثمرة العليق *P.* گیهه *T.* بکورتلن یمشی || Un panier de framboises برسله بکورتلن بکورتلن قوقار باده Du vin qui sent la framboise یمشی

FRAMBOISIER. Arbrisseau *A.* شجرة العليق *P.* درخت گیهه *T.* بکورتلن آغاجی

FRANC. Libre *A.* حرّ pl. احرار *P.* آزاده سر *T.* آزادلو - بللو باشلو || Cet esclave, en entrant en France, est devenu franc et libre فلان کشی مملوك ایکن فرانسه‌یه دخولی تقریبیله حرّ وعتیق اولمش اولدی - On dit, De sa pure et franche liberté *A.* بحسن الرضا - بحسن الاختیار *P.* بحسن اختیار خود *T.* کندو حسن اختیاریله || Il a fait cette action de sa pure et franche volonté بو ایشی کندو حسن رضا واختیاریله ایتمشدر - Franc arbitre. V. Arbitre.

Il signifie aussi, exempt d'impositions, de charges *A.* معاف *P.* آزاده - مسلّم *T.* سربست || Être franc de toutes charges کافهٔ تکالیفدن معاف اولمق Villes franches, qui ne payent pas la taille جزیه‌دن معاف اولان بلاد Lettres franches de port خرجندن معاف اولان مکتوبلر - منزل - بری اولان - Figur. *A.* بری - عاری *P.* آزاده *T.* علاقه‌سی یوق || Franc de toute passion امراض نفسانیه‌دن عاری Franc d'ambition حرص نام وشاندن بری

Et loyal, sincère *A.* خالص البال - مخلص *P.* پاکدل - پاکدرون - خلوصکار - بیغل وغش *T.* پاك - یورکی || Un homme franc مخلص آدم Un caractère franc پوروزسز مزاج اخلاص امتزاج

Et vrai. En ce sens il précède le substantif *A.* خالص - محض *P.* راست *T.* صرف - گرچکدن || Ce moineau-là est un franc mâle بو سرچه قوشی صرف ارککدر Ce qu'il vous a dit est une franche défaite دیدیکی کلام بهانهٔ محضدر Un franc sot صرف احمق Un franc menteur محض برکاذب صرف یلانجی

Et entier, complet *A.* تام - کامل *P.* تمام - بی کم وکاست *T.* تمام || Ils y arrivèrent le lundi, et en partirent le jeudi, ils n'y ont été que deux jours francs بازار ایرتسی کونی کلوب پنجشنبه کونی مفارقت ایلملریله وقت اقامتلری تمام ایکی کون اولدی Dans les assignations à huitaine, il faut huit jours francs, sans compter celui de l'assignation, ni celui de l'échéance سکز کون وعده‌سیله ویریلان احضار حکمی یوم صدور حکم ایله یوم انقضای وعده داخل حساب اولمیه‌رق تامّ وکامل سکز کون عدّ اولنمق اقتضا ایدر

FRANC, adverbe. Ouvertement, sans déguiser *A.* بلا ریاء ولا تستّر *P.* پاکانه - بی زرق وریا - پاك وساده *T.* تمیزجه || Il lui parla franc بو تمیزجه سویلدی Il me l'a dit tout franc کلامی بکا پاکجه سویلدی Il m'en a fait l'aveu franc et net تمیزجه - منقحاً اقرار ایلدی

FRANCHEMENT. Sincèrement *A.* بخلوص البال - بالصفوة *P.* با صفوت درون - پاکدلانه - خلوصکارانه *T.* والاخلاص بخلوص البال اقرار || J'avoue franchement کوکل پاکلکیله خلوصکارانه سویلشه‌لم Parlons franchement ایده‌رم

En termes de Pratique, il signifie, avec exemption de toutes charges, de toutes dettes *A.* بریّاً من القیود - بریّاً من الذممات *P.* هیچ بردرلو قیود وذمماته تابع *T.* از قیود وذممات آزاده || Il lui a vendu sa maison franchement et quittement اولمیه‌رق خانه‌سنی هر درلو قیود وذمماتدن بری اوله‌رق فلانه فروخت ایلدی

FRANCHIR. Passer en sautant par-dessus *A.* طفور - تطفّر *P.* بر جستن *T.* صیچرایوب آتلامق || Franchir un fossé خندقدن صیچرایوب آتلامق - تطفر ایده‌رك مرور ایتمك

Et passer hardiment des lieux difficiles *A.* عبور - قطع - طیّ *P.* گذشتن *T.* آشورمق || Après avoir franchi les Alpes avec ses troupes, il entra en Italie عسکرك باشنده معیتنده اولان اوله‌رق آلپس طاغلرینی بعد القطع اتالیا الکه‌سند پا نهادهٔ دخول اولمشدر À peine l'armée eut-elle franchi les montagnes عسکر هنوز جبالی قطع وطیّ ایتمشیکن Franchir les fleuves

انهاری قطع وعبور ایتمک

Figur. A. غلبة P. ظفر یافتن T. غالب کلمک - آتلامق || Il a franchi toutes sortes de difficultés, d'obstacles کافهٔ مشکلات بالجمله مشکلات - وبالجمله عوایق واعتراضاته غالب کلدی وعوایقی آتلادی

On dit, Franchir les limites, les bornes A. تجاوز الحدود - P. تخطّی الحدود - T. در گذشتن - کچمک - اوته‌یه کچمک - Figur. || Franchir les bornes du devoir, de la modestie واجبهٔ الادا اولان فرایض لازمه‌نک وآداب مرعیّه‌نک حدودینی تجاوز ایتمک - متحتم - حالک وقاعدهٔ ادبک حدودینی تجاوز ایلمک

On dit, Franchir le mot, pour dire, Exprimer en propres termes une chose que la bienséance empêchait de dire ouvertement A. افصاح الکلام - بیان - علنًا P. آشکارا گفتن T. سخنرا - آچقدن سویلمک - آچق سویلمک - هاب || Il a franchi le mot, et lui a dit qu'il était un fripon حیله‌باز اولدیغنی آچقدن سویلدی - فلانه افصاح کلام ایله سویلدی

FRANCHISE. Exemption, immunité A. معافیّت P. آزادگی - T. مسلّمی - مسلّملک - سربستلک || Il jouit de la franchise مظهر معافیّتدر - نعمت معافیّت ایله متنعّمدر

On dit d'un ouvrier sorti d'apprentissage, qu'il a gagné sa franchise A. متخرّج P. از بند شاکردی آزاده T. بشقه چیقمش

Franchise. Les droits d'asile attachés à certains lieux A. حقّ الحمایة - الامان P. حقّ زنهار دهی T. حقّ امان ویرمه || Les franchises des églises معابد ومساجدک مظهر اولدقلری حقّ امان - حقّی On n'a pu le prendre à cause de la franchise de l'église où il s'est retiré ملجا اتّخاذ ایتمش عبادتگاهک مظهر اوله کلدیکی حقّ امان تقریبیله اخذی ممکن اولمدی Le quartier des ambassadeurs est un lieu de franchise دول ایلچیلرینک محلّ اقامتلری جای امان Les franchises des ambassadeurs سفرانک مستحقّ اولدقلری حقّ امان وحمایت - امانـدر

Il se dit aussi du lieu même d'asile A. ملجاء - مأمن P. جای پناه - جای زنهار T. صغنه‌جق یر || On ne le saurait prendre en ce lieu-là, c'est une franchise فلان محلّ جای امان اولمغله اخذی ممکن دکلدر

Il signifie aussi, sincérité A. خلوص - صفوة البال P. پاکدلی T. پاکی دورن - ایچ تمیزلکی - پاکلکی - یورک || C'est un homme plein de franchise پر صفوت وخلوص بر آدمدر Parler avec franchise خلوص اوزره سویلمک

FRANCISER. Donner une terminaison française à un mot d'une autre langue A. تصریغ الی صیغهٔ فرانساویّة P. بصورت فرانساوی نهادن T. فرانسزلندرمک || Un traducteur ne doit pas franciser les noms propres Latins بر مترجم اسامیٔ لاتینیّه‌یی فرانسز صیغه‌سنه تصویغ ایتمک جائز دکلدر

se FRANCISER. Il se dit d'un étranger qui prend les manières françaises A. تفرنس P. طور فرانساوی گرفتن T. فرانسزلنمک || Cet étranger s'est bien francisé depuis trois mois qu'il est à Paris بو اجنبی پارس شهرنده اون آیدنبرو کرکی - مدّت مکث واقامتنده کرکی کبی تفرنس ایلدی کبی اوضاع واطوار فرانساویّه‌یی تحصیل ایلدی

FRANCOLIN. Sorte d'oiseau A. حبقط - درّاج P. درّاج T. تراج قوشی

FRANC-SALÉ. Droit de prendre à la gabelle certaine quantité de sel sans payer بلا رسم میری آلنمسی معتاد اولان طوزک مقدار معیّنی

FRANGE. Tissu d'où pendent des filets, et dont on se sert pour ornement dans les habits, dans les meubles A. هدبة pl. هدب - خمل P. ریشه T. صچاق || Frange d'or. صرمه‌لو صچاق de soie ابریشم صچاق

FRANGER. Garnir de frange A. ترصیع - تزیین بالهدب P. بریشه آراستن T. بالهدب صچاق ایله دوناتمق

Frangé. A. ذو هدب P. ریشه دار T. صچاقلو

FRANGER ou FRANGIER. Artisan qui fait de la frange A. هدّاب P. ریشه‌گر T. صچاقجی

FRAPPANT. Qui fait une impression vive A. قویّ التأثیر - شدید التأثیر P. تیز تأثیر T. پک تأثیرلو || Un spectacle frappant انظار نظّاره شدید التأثیر بر تماشا Une vérité frappante حقیقت شدید التأثیر Un exemple frappant عبرت قویّ التأثیر Preuve frappante برهان قویّ التأثیر Portrait frappant de ressemblance ایصلنه مشابهتی تقریبیله عیون نظّاره مورث تأثیر قوی اولور بر تصویر

FRAPPE. Empreinte que le balancier fait sur la monnaie A. نقش السکّة P. نگار درهم T. سکّه‌نک نقشی

FRAPPER. Donner un ou plusieurs coups A. ضرب P. زدن T. اورمق || Frapper quelqu'un avec la main ال بر کمسنه‌یی

ايله ضرب ايتمك avec un bâton عصا ايله اورمق – Il s'emploie aussi neutralement, Frapper comme un sourd كالاعما ضرب – كور كبى اورمق – ايتمك Dans les phrases suivantes, il s'exprime par des mots particuliers: Frapper dans la main pour conclure un marché *A.* عقد البيع صفقة واحدة – صفق اليد *P.* دستزن *T.* ال اوروب بازارلغى كسمك خريد شدن *P.* تحسين بتصديد الايادى *A.* Frapper des mains pour applaudir افرين يوينه ال چارپشدرمق *T.* Frapper à la porte *A.* دق الباب – قرع الباب *P.* در زدن *T.* قپويى چالمق Frapper sur l'enclume *A.* دق على المسطبة *P.* برسندان كوپيدن *T.* اورس اوزرنده دوكمك L'heure a frappé ساعت دق – ساعت اوردى – ايلدى – Figur. Frapper son coup, signifie, faire son effet هدفى مقصوده اصابت ايتمك

On dit, Frapper de la monnaie *A.* ضرب السكة *P.* سكه زدن *T.* سكه اورمق – سكه بصمق

Frapper. Faire impression sur les sens, sur l'esprit *A.* تأثير || Cette odeur est trop forte, elle frappe le cerveau بو رايحه كمال شدت وسورتى تقريبيله دماغه تأثير ايدر Cet objet m'a frappé l'imagination بو صورت صفحهٔ خيالمه قويّاً تأثير ايلدى Cet endroit de son discours m'a frappé شو مقالهسنك محلّى ذهنمه قويّاً تأثير ايلدى – Dans les phrases suivantes, on emploie d'autres mots: Le son frappe l'oreille صدا قرع سمع ايدر Une grande lumière frappe la vue فرط ضيا خطف بصر اختطاف بصرى مؤدّيدر – ايدر

Frappé. *A.* مضروب *P.* زده *T.* اورلمش – Frappé du tonnerre *A.* مقصوع بالصاعقة *P.* صاعقه زده *T.* يلدرم چالنمش Frappé de la peste *A.* مطعون *P.* وبا زده *T.* يومرجق ايله – يومرجقلو – اورلمش – On dit d'un drap fort et serré, que c'est un drap bien frappé *A.* صفيق *P.* تند *T.* تفدلو – صيق

Figur. || Être frappé d'étonnement گرفتار وله وحيرت اولمق – مدهوش ومتحيّر اولمق – Avoir l'imagination frappée d'une chose بر كمسنهنك عقل وخيالى فلان فكر ايله علتزده اولمق Avoir l'esprit frappé d'une opinion بر كمسنهنك ذهنى بر رأى اوزرينه طيانمق – Et en parlant d'un bon ouvrage, C'est un ouvrage frappé au bon coin سمهٔ حسن ولطافت ايله موسوم بر تأليفدر

FRAPPEUR. Celui qui frappe *A.* ضارب *P.* زننده *T.* اوريجى

FRATERNEL. Qui est propre à des frères *A.* اخوى *P.* برادرى *T.* قرنداشلغه مخصوص || Amour fraternel حبّ اخوى – علاقهٔ اخوّت Union fraternelle اتحاد اخوّت Il y a entre ces deux hommes une amitié fraternelle بو ايكى كشى بيننده علاقهٔ اخوّت وار در – بينلرنده رابطهٔ مواخات وار در

FRATERNELLEMENT. D'une manière fraternelle *A.* على طريق المواخات – بالتواخى – بالاخوين *P.* برادرانه *T.* قرنداشجه || Ils ont toujours vécu fraternellement بينلرنده دائما مواخات بالتواخى كچنديلر – طريقيله كچنمشلر در

FRATERNISER. Vivre en frère avec quelqu'un *A.* تواخى *P.* بايكديگر برادرى نمودن *T.* قرنداش – قرنداشجه كچنمك || Ces deux hommes fraternisent ensemble بو ايكى كشى برى برلريله تواخى اوزره درلر

FRATERNITÉ. Relation de frère à frère *A.* اخوّت *P.* برادرى *T.* قرنداشلق || Vous avez beau le renoncer pour votre frère, vous ne détruirez pas la fraternité qui est entre vous برادركى قرنداشلقدن عزل ايتمك قيدنده اولماك عبثدر زيرا – بونك ايله بينكزده اولان اخوّت قرابتى زايل اولمز Il signifie aussi, union, amitié fraternelle *A.* رابطة الاخوّة *P.* مهر ومحبّت برادرانه – پيوند برادرى *T.* قرنداش معاملهسى – Il se dit aussi du lien qui unit entre eux ceux qui, sans être frères, ne laissent pas de se traiter comme tels *A.* مواخات *P.* معاملهٔ برادرى *T.* قرنداشلق حقوقى || Il y a fraternité entre ces deux familles بو ايكى خاندان بيننده شيرازهٔ مواخات وار در

FRATRICIDE. Crime de celui qui tue son frère *A.* قتل الاخ *P.* برادر كشى *T.* قرنداشنى اولدرمه – Il se dit aussi de celui qui commet ce crime *A.* قاتل الاخ *P.* برادر كش *T.* قرنداشنى اولدرن

FRAUDE. Tromperie *A.* مكر – خدعة *P.* ريو – دغا *T.* حيله – قبا حيله – خدعهٔ غليظه || Fraude grossière ذوباره – Sans faire de fraude بلا خدعة Suspect de fraude ريو وحيله ايله مظنون Trouver quelqu'un en fraude بر كمسنهيى ماكر وحيلهكار بولمق Faire un contrat en fraude de ses créanciers بر كمسنه آلهجقلوسنه حيله ايدهرك بر كونه سند عقد ايتمك

En fraude, se dit adverbialement pour Frauduleusement *A.* مخادعةً – بالخديعة – بالمكر *P.* ريوسازانه – دغاكارانه *T.* حيله ايله || Du vin entré en fraude à Paris پارس شهرينه بالخديعه – مكر وحيله ايله پارسه كتوريلان – ادخال اولنان خمر

قاجرمه اولدرق كتوريلان شراب ـ باده

FRAUDER. Frustrer par quelque fraude *A.* اعمال ـ اخداع
آلداتمق *T.* دغا كارى نمودن ـ دغا نمودن *P.* مكر ـ الخدعة
ـ حيله ايتمك || Il a fraudé ses créanciers, ses cohéritiers
وميراث شركاسنى ـ آلدجقلوسنه وميراث شركاسنه حيله ايلدى
آلداتدى

FRAUDEUR. Celui qui fraude *A.* دغا باز *P.* ماكر ـ خادع
T. حيله‌باز

FRAUDULEUSEMENT. V. En fraude.

FRAUDULEUX. Enclin à la fraude *A.* مألوف ـ خدّاع ـ مكّار
المكر والخديعة *P.* دغا كار *T* دوبارەجى || C'est un esprit
frauduleux بر مزاج مألوف ايله مكر وخديعت ـ Il signifie
aussi, fait avec fraude *A.* كاذب ـ مزوّر *P.* فريب آميز *T.*
|| Contrat frauduleux سند مزوّر Banqueroute frauduleuse يلان
يلان مفلسلك ـ افلاس مزوّر

FRAYER. Il se dit d'un chemin, d'une route, et signifie, marquer, tracer *A.* فتح الطريق *P.* راه گشادن *T.* يول آچمق
ـ On dit figur. Frayer le chemin à quelqu'un, pour dire, lui
aplanir toutes les difficultés *A.* دلالة الطريق ـ ارائة الطريق
P. رهنمايى كردن ـ دليل راه شدن *T.* يول گوسترمك ||
Les travaux des anciens nous ont frayé le chemin à de grandes
découvertes آثار متقدّمين امور جسيمه‌نك كشفنده بزه
كشف معلومات معظمه ـ ارائهٔ طريقه وسيله اولمشدر
خصوصنده دليل راه اولمشدر ـ Et se frayer le chemin à une
dignité, à un emploi فلان منصبه موصل اولەجق طرق
فلان منصبك تحصيلنه موصل ـ ومسالكى تدارك ايتمك
اولەجق طريقى توطئه ايتمك

Il signifie aussi, frotter contre quelque chose *A.* حرك ـ
سوك *P.* برمچيدن *T.* سورتمك || Le cerf fraye sa tête
aux arbres آهو قسمى باشنى آغاج اوزرينه سورتر Le coup
n'a fait que lui frayer la botte كلّه جزمەسنى سورتمكدن
غيرى بر ضرر ايتمامشدر

Il se dit aussi des monnaies qui s'usent par le frottement *A.*
تسيّف *P.* فرسوده شدن *T.* آشنمق ـ سيلمك || Il faut
que cet écu ait beaucoup frayé بو سكّه غايت ايله مسيّف
اولديغى كورينور

FRAYÉ. || Chemin frayé *A.* طريق موطاء ـ طريق مكشوف
الاقدام *P.* راه گشاده *T.* آچق يول ـ ايشلنمش يول

FRAYER. S'approcher pour la génération. Il se dit des poissons
A. تسافد السماك *P.* ماهيان گشنى كردن *T.* بالقلر
بالقلرك جفتلشمك || Dans la saison où les poissons frayent
موسم تسافدنده

FRAYEUR. L'effet d'une peur soudaine *A.* رعب ـ ذعر *P.*
رعب ـ هراس *T.* قورقو ـ اوجونمه زليف ـ هراس || Grande frayeur
عظيم فلانك رعب مهلك mortelle || Il fut saisi de frayeur
مرغ دل ـ دروننه كمال رعب وهراس مستولى اولمشدر
بيشباتى ربودهٔ پنجهٔ رعب وهراس اولمشدر La frayeur lui
troubla l'esprit غلبهٔ رعب وهراس انسلاب عقل وشعورينه
كمال رعب وهراسدن بادى اولمشدر Trembler de frayeur
فلانك دل بيقرارى شدّت ـ رعشه دار ولرزه‌ناك اولمق
ارتعابدن دوچار اوتعاش وخلجان اولمق Je ne suis pas
encore bien revenu de la frayeur que j'ai eue دوچار اولديغم
رعب وهراس جانخراشدن هنوز كندومه كلەمدم Il est
dans des frayeurs continuelles رعب وهراس دائميه مبتلا در

FREDAINE. Trait de libertinage, folie de jeunesse *A.* بيفاهت
كنجلك جاهللكى *T.* كار نو جوانى *P.* فعل الصبىّ ـ صبا ـ

FREDON. Espèce de roulement et de tremblement de voix dans
le chant *A.* ترديد الصوت ـ مثات pl. ترديدات الصوت
|| ازكى ترنّماتى *T.* ترانه ـ هلهلهٔ سرود *P.* ترنّمات pl. ترنّم ـ
Faire un fredon ترديد صوت ايله ـ ترديد صوت ايتمك
تغنّى ايتمك

FREDONNER. Faire des fredons *A.* ترديد الصوت ـ تعثيث
ترنمات ايله *T.* باهلهله سراييدن ـ ترانه زدن *P.* ترنّم ـ
ايرلمق

FRÉGATE. Sorte de vaisseau de guerre *T.* فرقتين || Équiper
une frégate بر فرقتين تجهيز ايتمك ـ دوناتمق Capitaine
de frégate فرقتين قپودانى Monter une frégate فرقتين سفينەسنه
راكب اولمق

FREIN. La partie de la bride qu'on met dans la bouche du
cheval *A.* فأس اللجام ـ شكيمة ـ مسحل ـ سحال *P.* مُنغ ـ
دهنهٔ لگام *T.* كم طماغى || Un cheval qui mâche son frein
مضغ سحال ايدن ـ لوك لجام ايدن آت Un cheval qui
prend le frein aux dents كمى آزىيه ـ تأزيم لجام ايدن آت
جالان آت

Il se dit figur. de tout ce qui retient dans le devoir *A.* عنان
الاستمساك ـ التكفّف *P.* عنان وتحذير *T.* لگام منع ايقويجق

La réputation est souvent un frein qui empêche de malfaire || دیزکین سودای حسن صیت وشهرت ارتکاب منهیّات خصوصنده عنان تکفّف واستمساکدر La puissance du prince est un frein contre la licence des méchants حکومت شاهانه کستاخئ اشرار وخباثتکاران حقنده عنان تکفف واستمساك اوله‌جق بر کیفیّتدر Une citadelle sert de frein à une province بر حصن حصین اهالئ مملکتك اسب سرکش جسارتلرینه دیزکین منزله‌سنده در L'honneur, les lois, les bienséances sont autant de freins pour retenir les hommes عرض وناموس وضوابط وقوانین وقواعد جمن ادب مادّه‌لرینك هر بری انسانه برر کونه عنان استمساك نفسدر

On dit, Ronger son frein, pour dire, retenir en soi-même sa colère, sans la faire éclater *A.* کظم الغیظ *P.* کینه در درون نهفتن *T.* دیشی صیقوب اویکه‌یی صاقلمق — Et mettre un frein à sa langue, pour dire, la contenir *A.* کفّ اللسان — ضبط اللسان *P.* پرهیزکار لسان شدن *T.* بر کمسنه دیلنی طوتمق

FRELATER. Mêler quelque drogue dans le vin pour le faire paraître plus agréable *A.* تغشیش الخمر *P.* در باده غش آمیختن *T.* شرابه حیله قاتمق || Les cabaretiers sont sujets à frelater le vin میخانه‌جی قسمی باده ایچنه حیله قاتمغه مبتلا در — زمرۀ میخانچیان تغشیش خمره مبتلا در

FRELATÉ. *A.* خمر مغشوش *P.* بادۀ غش آمیخته *T.* حیله قاتلمش شراب

FRELATERIE. Altération dans les liqueurs, pour les faire paraître meilleures *A.* غش *P.* غش آمیزی *T.* حیله قاتمه — حیله قاتیغی

FRÊLE. Facile à ployer, à rompre *A.* خوّار — قصف *P.* سست *T.* کوشك

FRELON. Sorte de grosse mouche-guêpe *A.* صقیع *P.* غلفج *T.* اشك آریسی

FRELUQUET. Homme léger, frivole *A.* منزّ *P.* سبکسر *T.* چالی قوشی کبی

FRÉMIR. Être ému avec quelque espèce de tremblement *A.* ارتجاج الشعور — ارتجاج البال *P.* دل پر آشوب شدن *T.* یورکك قالقنمق || Je frémis quand j'y pense فلان شیٔ خاطرمه کلدکجه ارتجاج بالمه بادی اولور Frémir d'horreur, d'effroi کمال دهشت وغایت خوف وخشیتدن ارتجاج قلبه کرفتار اولمق || Frémir de colère غلبۀ خشم وغضبدن مرتجّ البال اولمق

Il se dit aussi de la mer, quand elle commence à s'agiter, et de l'eau ou de toute autre liqueur, lorsqu'elle est près de bouillir *A.* هیجان — ارتجاج *P.* در جوش وخروش آمدن — جنبیدن *T.* جالقنمق — دپره‌نوب اوینامق || La mer frémit دریا هیجان وارتجاجده در

FRÉMISSEMENT. Espèce d'émotion, de tremblement qui vient de quelque passion violente *A.* رجرجة البال — رجرجة الشعور *P.* آشوب دل *T.* یورکك قالقنمه‌سی || Je ne puis m'en souvenir sans frémissement فلان شیٔی بلا رجرجۀ قلب درخاطر ایده‌مم — Et un tremblement qui vient de quelque indisposition. V. Frisson.

Et un commencement d'agitation dans les corps naturels. Ainsi on dit, Frémissement de l'air *A.* هیجان الریح *P.* برخاستگئ باد *T.* روزکارك قالقمه‌سی Frémissement de la mer *A.* هیجان البحر — رجرجة البحر *P.* جنبش دریا — جوش وخروش دریا *T.* دکزك جالقنمه‌سی — دکزك دپره‌نوب اوینمسی

FRÊNE. Espèce de grand arbre *A.* شجرة العصافیر *P.* درخت زبان کنجشك *T.* دیش بوداق آغاجی Le fruit de cet arbre s'appelle *A.* لسان العصافیر *P.* زبان کنجشك *T.* دیش بوداق یمشی

FRÉNÉSIE. Fureur violente *A.* داء البرسام — فرنیطس *P.* *T.* سرسام علّتی || Accès de frénésie سرسام علّتی حمله‌سی Être en frénésie حال سرسامده اولمق Il lui a pris une frénésie فلانه حالت سرسام عارض اولدی — Figur. *A.* جنون *P.* سرگشتگی *T.* دلولك || Quelle frénésie de conjurer contre sa patrie! کندو وطنی حقنده عقد محالفۀ خیانت ایتمك نقدر جنوندر Quelle frénésie de violer ce qu'il y a de plus saint! اعزّ واشرف اولان شیئلرك نقضنه جسارت ایتمك نقدر جنوندر La passion qu'il a pour le jeu est une frénésie قماره هوسی مرتبۀ جنونده در Amour qui va jusqu'à la frénésie درجۀ جنونه واصل اولان عشق وهوا

FRÉNÉTIQUE. Atteint de frénésie *A.* مسرسم *P.* سرسام زده *T.* سرساملو || Un homme frénétique علت سرسامه اوغرامش آدم Un malade frénétique est beaucoup plus fort dans les accès de son mal, qu'en santé داء سرسام ایله مریض اولان کشی علّتنك حمله‌سی وقتنده حال صحّتندن زیاده قوّتلو اولور

FRÉQUEMMENT. Souvent *A.* متواتراً — متلاحقاً — متواصلاً *P.*

Il y || ايكيده برده ـ صيق صيق .T پی در پی ـ پیاپی ايكيده ـ اول طرفه متواصلاً ومتلاحقاً وارر va fréquemment ايكيده برده ظهور ايدر Cela arrive fréquemment برده كيدر

FRÉQUENCE. Réitération qui se fait souvent .A تلاحق ـ تكرر ـ مواترة .P پیاپیی .T صیقلق || La fréquence de ses visites importune زيارتنك تلاحق وتواترى بادئ ثقلتدر La fréquence de ses lettres مكاتيب وتحريراتنك مواترت de ses rechutes ـ نكس علتك تكرر وتواترى وتلاحقى On dit, La fréquence du pouls, pour dire, la vitesse des battemens du pouls .A سرعة النبض .P زودئ نبض .T نبضك تيزلكى

FRÉQUENTATIF. Terme de Gram. Il se dit des verbes qui marquent une idée de répétition .A متضمن المعناء التكثير || Criailler est le fréquentatif de crier باغرشمق باغرمق لفظنك معناى تكثيرينى متضمن اولان افعالدندر

FRÉQUENT. Qui arrive souvent .A كثير الوقوع ـ متتابع ـ دمادم آينده ـ پياپى آينده .P متواتر الظهور ـ الظهور ـ هر دم ظهور .T صيق صيق كلان || Les tremblemens de terre sont fréquents en ce pays-là زلزلهلر اول دياره كثرت اوزره بر كمسنه نك زيارتنه Rendre de fréquentes visites واقع اولور علتك Les fréquentes rechutes sont dangereuses متتابعاً وارمق انتكاس متتابع الظهورى منتج خطر در C'est un bon remède, mais il ne faut pas en faire un usage trop fréquent اعلا Pouls ـ برعلاج ايسه ده صيق صيق استعمالى جائز دكلدر fréquent .A نبض سريع .P نبض زود زن .T تيزلك ايلمه اورر نبض

FRÉQUENTATION. Communication fréquente avec quelqu'un .A مجاورة ـ خلطة .P آميزش .T صيق كورشمه || La fréquentation des gens de bien اهل خير ايله خلطه وآميزش Mauvaise fréquentation خلطهٔ ذميمه

FRÉQUENTER. Hanter .A مجاورة ـ اختلاط ـ مخالطة .P آميزش كردن .T صيق صيق كورشمك || Fréquenter les gens de bien اهل خير ايله آميزش واختلاط ايتمك Il ne fréquente que les honnêtes gens اهل عرض اولنلردن غيريسيله معابد ومساجده مجاورت Fréquenter les églises اختلاط ايتمز پنايرلره وتماشا يولرينه les foires, les promenades ايتمك ـ مجاورت ايتمك ـ Il est aussi neutre, et signifie, faire de fréquentes visites .A تردد .P آمد شد كردن ـ آمدن وشدن .T اول كيروب چيقمق ـ واروب كلمك Il y fréquente || فلانك طرفه كثرت ترددى وار در Il fréquente chez un tel كيروب چيقار ـ خانه سنه تردد ايدر

Il signifie aussi, avoir un fréquent commerce .A ـ الفت ـ آميزش ـ آلفتگى نمودن .P اختلاط ـ معاشرت ـ موالفت اهل رفض .T قونشمق || Fréquenter avec les hérétiques كردن Il lui est défendu de fréquenter وبدعت ايله الفت ايتمك اول كسان ايله الفت ومعاشرتى ممنوعدر avec ces gens-là

FRÉQUENTÉ. Il ne se dit que des lieux .A مزدحم الناس ـ جاى انبوهئ ناس .P مجمع الناس ـ معشر الناس خلق غلبه لكى اولان ير ـ جمعيت يرى .T جمعيتگاه ناس || Un jardin fréquenté مزدحم ناس اولان باغچه Un palais fréquenté مجمع ناس اولان سراى Fuir les lieux fréquentés خلق جمعيتى اولان محللردن حذر ومجانبت ايتمك Chemin fréquenté .A مسلوك .P طريق ره رفته .T ايشلك ممر عامه اولان يول ـ يول

FRÈRE. Celui qui est né de même père et de même mère ; ou de l'un des deux seulement .A اخ pl. اخوان ـ شقيق .P برادر .T قرنداش || Frère aîné برادر كبير Vivre en frère قرنداشجه كچنمك ـ برادرانه الفت ومعاشرت ايتمك Traiter en frère برادرانه معامله ايتمك L'union des frères اتحاد اخوان La discorde qui règne entre les deux frères ايكى قرنداش بيننده اولان شقاق ونفاق Partager comme frères ـ قرنداش كبى پايلشمق ـ برادرانه مقاسمه ايتمك ـ قرنداش پايى ايتمك ـ Frères germains. Ceux qui sont nés de même père et de même mère .A اخ لابوين pl. بنو الاعيان .P برادران هم پدر ومادر .T اوز قرنداشلر ـ آنالرى بابالرى بر قرنداشلر ـ Frères jumeaux. Ceux qui sont nés d'un même accouchement .A توأمان .P همشكم .T ايكيز ـ Frère consanguin, ou frère de père. Celui qui n'est frère que du côté paternel .A اخ لاب pl. بنو العلات .P برادرنگر .T اوكى قرنداش ـ بابا طرفندن قرنداش ـ Frère utérin. Celui qui n'est frère que du côté maternel .A اخ لام pl. بنو الاخياف .P برادرنگر .T اوكى قرنداش ـ والده طرفندن قرنداش ـ Frères de lait. L'enfant de la nourrice et le nourrisson qu'elle a nourris du même lait .A اخ من الرضاعة ـ رضيع .P همشير .T سود قرنداشى || Citus était frère de lait d'Alexandre سيطوس نام كمسنه اسكندر ذو القرنينك سود قرنداشى ايدى

Frères, se dit aussi de tous les hommes en général, comme étant sortis d'un même père *A.* ابناء ابی البشر *P.* زادگان بنی آدم ابنای ابو البشر *T.* حضرت ادم طپراق. قرنداشلری || Tous les hommes sont frères en Adam اولدقلری جهتیله بنی آدمک جملەسی طپراق قرنداشلریدر - قرنداشدرلر Il faut avoir pitié des pauvres, ce sont nos frères فقرا ودردمندان طپراق قرنداشلرمز اولدقلری حسبیله حقلرینه ایفای لازمهٔ رحم وشفقت اولنمق واجبهٔ حالدندر

FRESQUE. Sorte de peinture appliquée sur une muraille *A.* نقش علی الجدار *P.* نگار بر دیوار *T.* دیوار اوزرندە نقش

FRESSURE. Il se dit de plusieurs parties intérieures de quelques animaux prises ensemble *A.* حشا pl. احشا - اجزاء جوفیّة احشای *T.* حیوانک ایچ عضولری || Fressure de mouton غنم - قیونک ایچ عضولری

FRET. Louage d'un vaisseau *A.* اجرة النول - نول السفینة *P.* کرایهٔ کشتی - مزد کشتی *T.* نولین || Le fret d'un navire سفینەنک نولی - سفینەنک اجرت نولی Payer le fret نول سفینەیی ادا ایتمک

FRÉTER. Louer à quelqu'un un vaisseau *A.* ایجار - اکراء السفینة *P.* کشتیرا بکرایه دادن *T.* کمی‌یی نولین ایله بر سفینه ایجار ایتمک || Fréter un vaisseau کرایه ویرمک - Et prendre à louage un vaisseau *A.* استیجار السفینة *P.* کشتیرا بکرایه گرفتن *T.* کمی‌یی نولین ایله طوتمق

FRÉTEUR. Propriétaire d'un vaisseau, qui le donne à louage *A.* مکاری السفینة *P.* کراش کشتی *T.* کمی کراجیسی - کمی‌یی نول ایله کرایه ویرن

FRÉTILLANT. Qui frétille *A.* هزهز *P.* جست وچالاک *T.* بغایت جست || Un enfant fort frétillant حنبشلو - جیوەلک وچالاک بر چوجوق

FRÉTILLEMENT. Mouvement de ce qui frétille *A.* هزّ *P.* جنبش *T.* اوینامه - دپرنمه

FRÉTILLER. S'agiter par des mouvemens vifs et courts *A.* اهتزاز *P.* جنبیدن *T.* اوینامق - دپرنمک || Cet enfant frétille sans cesse بو طفل لا ینقطع جنبش واهتزازدە در Le chien frétille de la queue بصبصهٔ - کلب تهزیز ذنب ایدر کوپک قویروغنی اوینادر - ذنب ایدر

FRETIN. Menu poisson. V. Frai.

FRIABILITÉ. Qualité de ce qui est friable *A.* قابلیّة الرفت بالفرک *P.* امکان پذیری ریزیدگی بمالیدن انگشت *T.* پرمق ایله اوغوشدریلوب اوفانمغە کلمکلک

FRIABLE. Qui peut aisément être réduit en poudre entre les doigts *A.* ممکن الارتفات بالفرک *P.* ریزیدنی بمالیدن انگشت *T.* پرمق ایله اوغوشدریلوب اوفانور

FRIAND. Qui aime la chère délicate, et qui s'y connaît *A.* متنوّق فی الاکل *P.* لذیذ خور - نازک خور - بەگزین *T.* طعامک اعلاسنی سون خوراک || Il n'est pas gourmand, mais il est friand اکول دکل انجق متنوّق فی الاکلدر On dit, Un morceau, un mets friand, c'est-à-dire, délicat *A.* لقمة نفیسة وطعام نفیس *P.* لقمهٔ خوش چاشنی وآش نازک چاشنی *T.* خوش لقمه وطعام دادی

FRIANDISE. Goût pour la chère délicate *A.* تنوّق فی الاکل *P.* لذیذ خوری - بەگزینیٔ خوراک *T.* دادی خوش شیلردە طعام حسن طبیعت || La friandise est l'effet de la sensualité خصوصنده تنوّق ایتمک تنشهّیٔ نفسک مقتضاسیدر - Il se dit au pluriel de certaines choses délicates à manger, comme les sucreries, etc. *A.* اطعمة نفیسة - اطعمة شهیّة *P.* خوراک اطعمهٔ خوشمزه *T.* دادی خوش یمکلر || Aimer les friandises نفیسەدن حظ ایتمک Donner des friandises à des enfans چوجوقلره حلویّات ویرمک - اطفاله اطعمهٔ شهیّة ویرمک

FRICASSÉE. Viande fricassée *A.* مقلوّ *P.* تفریدە *T.* قاورمه || Faire une fricassée بر طعام مقلوّ طبخ ایتمک Manger une fricassée قاورمه یمک - طعام تفریدە اکل ایتمک Manger une fricassée de poulets پلیچ قاورمەسی یمک

FRICASSER. Faire cuire quelque chose dans une poêle, dans une casserole, après l'avoir coupé en morceaux *A.* اقلا - قلو *P.* تفریدن *T.* قاورمق || Fricasser des poulets پلیچلری پلیچ قاورمەسی یاپمق - قاورمق

Fricassé. *A.* مقلوّ *P.* تفیدە *T.* قاورلمش

FRICHE. Terre qui n'est point cultivée *A.* جادسة pl. جوادس - ارض بائرة *P.* بور - کلاک *T.* زمین شیار نا کردە - پوریر || Il y a trois ans qu'il n'a fait travailler à sa vigne, ce n'est plus qu'une friche اوچ سنەدنبرو کرومی باغنی ایشلتمدیکندن بر پور یر قالمشدر - En friche. Sans culture *A.* بلا فلاحة - من غیر فلاحة *P.* بی شیار *T.* نطس - نطس اولنمقسزین - اولنمامش

FRICTION. Frottement que l'on fait en quelque partie du corps

avec la main, une brosse ou un linge A. دلك P. مالش T. اوغمه Quand ce frottement se fait avec des huiles, des onguens, on emploie les mots A. دلك بالدلوك ـ دلك بالمروخ P. علاجلو نسنه ایله اوغمه T. مالش بروغن دوانی || User de friction sur les épaules اوموز باشنده استعمال دلوك ایتمك Les frictions dissipent les humeurs, et ouvrent les pores مروخ ایله دلك بدن محلّل اخلاط ومفتّح مساماتدر Friction légère دلك خفیف violente دلك شدید Frictions mercurielles جیوه‌لو مروخات

FRIGIDITÉ. État d'un homme impuissant V. Impuissant.

FRIGORIFIQUE. Terme de Physique. Qui cause le froid A. موجب الصرد ـ موجب البرد ـ مبرّد P. سردی آور T. صوغودیجی || Les corpuscules frigorifiques ذرّات موجبة البرد

FRILEUX. Fort sensible au froid A. مصراد P. زود سرما زده T. تیز اوشور || Les vieillards sont frileux مشایخ وسال خوردگان بالطبع تیز اوشورلر

FRIMAS. Brouillard froid et épais, qui se glace en tombant A. صقیع ـ صبیب P. سرما ریزگی T. قیراغو || Un pays sujet aux frimas كثرت صبیبه مبتلا بر مملكت Une montagne couverte de neige et de frimas ثلج وصبیب ایله پوشیده بر طاغ Le frimas s'attache aux cheveux قیراغو صاچ اوزرینه یاپشور

FRINGANT. Fort éveillé, fort vif A. خفیف المزاج ـ طیّاش P. سبكمشرب T. دلی طولو || Il a l'air fringant دلی طولو سیماسنده بر ادمدر ـ Un cheval fringant, c'est-à-dire, qui a beaucoup de vivacité A. فرس جیّاش P. اسب جست T. یوركلو آت ـ اویناق آت وچالاك

FRIPER. V. Chiffonner. - Il signifie aussi, manger avec avidité A. ترهیط P. علف خوارى نمودن T. صوغومسزلق ایتمك Et gâter, user A. ابلا ـ تبلیة P. فرسودن T. اورسلمك ـ اسكتمك || Cet enfant fripe toutes ses hardes en peu de temps بو چوجوق آز زمان ایچنده جمیع البسه واثوابنی اورسه‌لر

FRIPERIE. Métier d'acheter, de raccommoder et de revendre de vieux habits et de vieux meubles A. بیع ـ بیع الاخلاق P. البلس ـ پلاس فروشی ـ خلقا فروشی T. اسكیجیلك || Il ne se mêle plus de friperie فیما بعد بیع بلس واخلاق حرفتنه قارشمز ـ Il se dit aussi du lieu où les fripiers exercent leur métier A. سوق البلّاسین P. بازار پلاس فروشان T. بت بازاری ـ اسكیجیلر چارشوسی || Acheter un habit à la friperie بت بازارنده بر ثوب مبایعه ایتمك Il ne s'habille jamais qu'à la friperie البسه واثوابنی پلاس فروشان بازارنده تدارك ایدر ـ Et des habits et des meubles qui sont usés par d'autres personnes A. معوزة pl. معاوز pl. خدافل P. جامهای كهنه ـ چپان T. اسكی بوسكی اوروبه‌لر || Tous ses habits ne sont que friperie كافّة البسه‌سی خدافل مقوله‌سیدر

FRIPIER. Celui qui fait le métier d'acheter et de vendre de vieux habits A. بلّاس ـ بیّاع الاخلاق ـ بیّاع الخدافل P. پلاس فروش ـ خلقا فروش ـ چپان فروش T. اسكیجی

FRIPON. Voleur adroit A. عیّار ـ مدّاش الید P. دزد افشار T. خرسز || Fripon fieffé عیّار محض Ce domestique est un fripon بو خدمتكار خرسز در ـ Et trompeur, fourbe A. ختّال ـ مكّار ـ خلّاب P. حیله باز ـ پلوس T. دوباره‌جی ـ اویناق || Il ne fait pas bon avoir affaire à lui, c'est un fripon فلان كشی حیله باز بر آدمدر كندوسیله ایشده بولنمق جائز دكلدر C'est un vrai fripon مكّار محضدر C'est un tour de fripon بر حیله باز آدمك دوباره‌سیدر

FRIPONNER. Escroquer A. طرّ ـ ازدلاع P. خرده دستی نمودن T. بر تقریب اوغریلمق || Il m'a friponné vingt pistoles یكرمی غروشیمی بر تقریب اوغریلدی Il a friponné cette montre بو ساعتی طرّ وازدلاع ایلدی ـ Et faire des tours, des actions de fripon A. ختن P. رنگ نمودن ـ پلوسی كردن T. دوباره ایتمك

FRIPONNERIE. Action de fripon A. مخاتلة pl. مخاتلات ـ مكر P. پلوسی T. دوباره ـ حیله بازلق || Il y a de la friponnerie à cela بو خصوصده بر دوباره وار در Friponnerie signalée مخاتلهٔ واضحه Faire une friponnerie بر دوباره ایتمك C'est une friponnerie بر حیله بازلقدر

FRIQUET. Espèce de moineau A. صعوة pl. صعوات P. سنگانه T. یوند قوشی

FRIRE. Faire cuire dans une poêle avec du beurre, ou de l'huile A. طجن P. تابه بریان كردن T. تاوه‌ده پشورمك || Frire des oeufs تاوه‌ده یمورطه پشورمك

FRIT. A. مطجن P. تابه بریان T. تاوه‌ده پشمش

FRISE. Pièce d'architecture qui est entre l'architrave et la corniche A. افریز pl. افاریز P. پروز T. صچاق || Frise dorée enrichie de sculpture افریز مذهّب ـ یالدزلو صچاق اویمه‌كاری

صپاق — Cheval de frise. V. Cheval.

FRISER. Boucler, anneler les cheveux *A.* تجعید — تجبیك *P.* پرچین وشكن ساختن — شكندار كردن — خم بخم كردن دمور ماشه ایله *T.* قیورجقلتمق || Friser ses cheveux aux fers صاچی حلقه حلقه Se friser par boucles تجعید شعر ایتمك — Il signifie figur., effleurer, toucher superficiellement *A.* تخدیش *P.* خدشه زدن *T.* جزئیجه تخفیفجه صیرمق — طوقنمق || Cette mousquetade n'a fait que lui friser le visage آتیلان قورشون یوزینی یالكز تخدیش ایلدی — On dit aussi, que le vent frise l'eau, pour dire, qu'il en agite doucement la superficie *A.* تجبیك الماء *P.* بر روی آب چین آوردن *T.* صو یوزینی بورشدرمق

Il se dit aussi des étoffes *A.* ثنی *P.* شكن بر شكن كردن *T.* بوكلم بوكلم ایتمك — بوكمك — قیورمق

FRISÉ. *A.* محبّك — مجعّد *P.* چیندار — شكندار — خم اندر خم *A.* مثنّا — متثنّی *P.* شكن بر شكن *T.* بوكلم قیورق — بوكلم — Choux frisés. Une sorte de choux dont la feuille est toute crêpée *A.* كرنب محبّك الاوراق *P.* كلم شكندار *T.* بوروشق لهنه — قیورق لهنه

FRISSON. Tremblement causé par le froid qui précède la fièvre *A.* رعدة — رعدة الحمّی — قفقفة *P.* لرزهٔ تب *T.* استمه‌نك — دتره‌یشی || Grand frisson رعدت عظیمه La fièvre est ordinairement précédée par le frisson دترمه عادتا حمّانك مقدّمه‌سیدر Le frisson m'a pris بنی درمه طوندی Sentir les approches du frisson رعدت حمّانك تقرّبنی حسّ ایتمك

Figur. || Cette mauvaise nouvelle lui a causé d'étranges frissons بو خبر مولم كندویه بغایت موجب ارتعاد قلب اولمشدر

FRISSONNEMENT. Léger tremblement causé par les approches de la fièvre *A.* قرّة الحمّی — قشعریرة — فسرة — فراشا — عروا *P.* قیل اوریورمه‌سی — استمه‌نك اوشونمه‌سی *T.* تب لرزه || Il va avoir la fièvre, il sent déjà un frissonnement عروای حمّانك اثرینی حسّ ایتمكله بو حالت نوبت حمّانك تقرّبنه دلالت ایدر — Figur. *A.* قشعریرة — ارتعاد القلب *P.* فراشای دل *T.* یورك اوریورمه‌سی || Quand je pense à cela, il me prend un frissonnement بونی در خاطر ایتدكجه عارضهٔ ارتعاد قلب قشعریره‌یه دوچار اولورم

FRISSONNER. Avoir des frissons *A.* ترعّد — اقشعرار *P.* فراشیدن *T.* دتره‌مك || استمه‌دن La fièvre le va prendre, il commence à frissonner ظهور قریبا حمّاسی باشلدیغندن اقشعراره خوف وخشیتدن — Figur. Frissonner de peur ایده‌جكی دركاردر استیلای هول وهراس ایله اقشعراره گرفتار اولمق d'horreur حالت اقشعرار وارتعاده دوچار اولمق Quand je songe au péril où je me suis trouvé, je frissonne encore تهلكه وخطرك كیفیتی خاطرمه كلدكچه درونمده حالت اقشعرار ظهور ایدر

FRISURE. Façon de friser *A.* جعودت *P.* شكن — چین *T.* بوطور جعودت احسندر || Cette frisure est belle قیوریلش — بوكلم — Et l'état de ce qui est frisé *A.* جعد *P.* شكن *T.* قیورمه || Le vent a dérangé sa frisure شدّت ریح جعد شعرینی اخلال ایلدی

FRITURE. L'action et la manière de frire *A.* طجن *P.* تابه بریانی *T.* تاوه‌ده پشورمه || L'huile est bonne pour la friture روغن زیت تاوه‌ده پشورمه‌یه اصلحدر

FRIVOLE. Léger, vain, qui n'a nulle solidité. Il se dit des choses et des hommes *A.* باطل — عبیث — واهی — ما لا یعنی *P.* انگونی — بی اساس — بیهوده — بیمآل *T.* تملسز — مآلسز || Cette raison, cet argument est frivole بو دلیل واهیدر Discours frivole كلام بیمآل — كلام ما لا یعنی Matière frivole مادّهٔ باطله Excuse frivole عذر باطل — عذر واهی Homme frivole بیهوده‌كار آدم — عبیث بر آدم Esprit frivole عقل باطل

FRIVOLITÉ. Caractère de ce qui est frivole *A.* تبطّل pl. تبطّلات — عبثیّت pl. عبثیّات *P.* بیهودگی — بیمآلی *T.* مآلسزلق — تملسزلك || Il y a bien de la frivolité dans cet ouvrage بو تألیفده خیلیجه عبثیّت وار در Tous ses discours ne sont que des frivolités جمیع اقوالی عبثیّاتدن عبارتدر Cet homme a beaucoup de frivolité dans l'esprit بو آدمك عقلنده حال تبطّل وعبثیّت غالبدر

FROID. Qualité opposée au chaud *A.* قرس — برد — قرّ *P.* سرما — زم *T.* صوغوق || Grand froid *A.* برد قارس — برد *P.* شدید *T.* كسكین صوغوق *P.* سرمای تند وتیز Froid cuisant *A.* برد شفیف *P.* سرمای جگر سوز *T.* یاقیجی صوغوق *A.* برد sec *A.* برد نافذ — برد قوی التأثیر perçant, pénétrant *A.* برد حادّ *P.* سرمای خشك *T.* قوری صوغوق âcre *A.* یابس *P.* برد لطیف *P.* سرمای تیز *T.* سرد صوغوق Un beau froid *A.* برد لطیف *P.* سرمای نازك *T.* خوش بر صوغوق La rigueur du froid

Trahsir استحساس برد ایتمک Sentir le froid شدّت برد Geler de froid شدّت برددن منخدر الاعضا اولمق Trembler صوغوقدن طوکمق ـ شدّت برددن منجمد اولمق Supporter le froid تأثیر برددن رعشه دار اولمق برد Durant le froid de صوغوقه طیانمق ـ وسرمایه تحمّل ایتمک l'hiver برد شتا اثناسنده

Il se dit aussi de ce qui communique ou qui ressent le froid *A.* بارد ـ مبرود *P.* سرد *T.* صوغوق ‖ Pays, climat froid اقلیم بارد Froid comme glace ابرد من هوای بارد Temps froid موسم مبروده Dans la froide saison بوزکبی صوغوق ـ الجمد فلان شئ Cela est actuellement froid موسم برودت هواده ـ Tempérament froid مزاج بارد Cerveau froid بالفعل بارد در دماغ بارد Goutte froide نقریس بارد Humeur froide خلط بارد Cette plante est froide بو نباتنک طبیعتی بارد در Les quatre semences froides بذورات اربعهٔ مبرّده ـ Figur. Sérieux, réservé, qui n'est ému de rien, qui manque de chaleur, d'activité حین وصلتده ـ عند الوصلة بارد بر آدمدر ‖ Il a l'abord froid عظیم الشان وبارد Un grand homme froid معاملهسی بارد در فلانه معاملهٔ بارده ایله Il lui a fait un accueil froid الطور بر ذات فلانی اول بابده Je l'ai trouvé fort froid là-dessus تلقی ایلدی Il est honnête homme, mais il a un froid بغایت بارد بولدم ذاتنده بر اهل عرض آدمدر انجق qui glace tout le monde مألوف اولدیغی طور بارد ایله عالمی تبرید ایدر Il lui répondit avec son froid ordinaire طور بارد معتادیله جواب Ami froid مألوف اولدیغی طور بارد ایله ـ ویردی On ـ دوستلغی صوغوق بر آدم ـ دوست بی گرمی ـ بارد dit aussi, Style froid, pour dire, un style qui n'a rien de touchant سبک وعبارهٔ بارده Et raillerie froide ـ استهزای بارد On dit aussi, Faire froid, Battre froid à quelqu'un, pour dire, le recevoir avec moins d'empressement, avec un visage moins ouvert qu'à l'ordinaire *A.* اظهار البرودة ـ تلقی بالبرودة *P.* عرض جهرهٔ برودت کردن ـ جهرهٔ برودت نمودن *T.* صوغوق معامله ایتمک ـ Et qu'il y a du froid entre ces personnes, pour dire, que leur amitié a souffert quelque atteinte بینلرده برودت وار در ـ بینلرنده صوغوقلق وار در ـ صوغوقدر

On dit, qu'un homme est de sang froid, qu'il agit, qu'il écoute de sang froid, pour dire, qu'il est maître de lui-même, sans passion et sans émotion *A.* ثلوج النفس *P.* فسردگی دل *T.* ثلوج نفس ایله Il est de sang froid ‖ یورک صوغوقلغی فلانی ثلوج نفس Il l'a écouté de sang froid مجبول بر آدمدر ثلوج نفس ایله Il a agi de sang froid ایله استماع ایلدی حرکت ایلدی

À Froid. Sans faire chauffer *A.* في حال البارد ـ بارداً *P.* در سردی *T.* صوغوقده ـ صوغوق اولدرق ‖ Infuser une drogue à froid فلان عشبه‌یی ماء بارد ایچنده تقع ایتمک Forger un fer à froid دموری صوغوق ایکن دوکمک Battre un fer à froid دموری بارد اولدیغی حالده دقّ ایتمک

FROIDEMENT. De manière qu'on est exposé au froid *A.* علی قرّ *P.* سردانه *T.* اوشویه‌جک وجهله ‖ Vous êtes logé, vêtu bien froidement خیلیجه اوشویه‌جک وجهله تمکن وتلبس ایدرسک ـ Figur. D'une manière froide et réservée *A.* بارداً ـ بالبرودة *P.* بر وجه بارد *T.* صوغوقلق ایله ‖ Il m'a répondu bien froidement بارداً بکا جواب ویردی

FROIDEUR. Qualité de ce qui est froid *A.* قرّ ـ برودت *P.* سردی *T.* صوغوقلق ‖ La froideur de l'eau قرّ ـ برودت ما برودت هوا du temps مرمر طاشنک برودتی du marbre ما de la vieillesse سنّ شیخوختده عارض اولان برودت مزاج ـ Figur. Froid accueil *A.* معاملهٔ بارده ـ تلقی بالبرودة *P.* پذیرهٔ بارد *T.* صوغوقلق ایله قارشولمه ـ صوغوق معامله ‖ Il m'a reçu avec beaucoup de froideur غایة الغایه معاملهٔ بارده ایله بکا تلقی ایلدی ـ On dit aussi, qu'il y a de la froideur entre ces personnes. V. Froid.

FROIDIR, SE FROIDIR. Devenir froid *A.* تبرّد ـ کسب البرودة *P.* سردی پذیرفتن *T.* صوغومق ‖ Ne laissez pas froidir le bouillon چوربایی صوغوتمه

FROIDURE. Le froid répandu dans l'air *A.* برودة الهوا *P.* سردئ هوا *T.* هوانک صوغوقلغی

FROISSEMENT. Action de froisser *A.* عرک *P.* با هم برمجیدگی *T.* اوغمه ـ سورتنمه ‖ Le froissement des cailloux excite du feu چاقل طاشلرینک بری برلرینه سورتنمه‌سی احداث شراره‌یی موجبدر

FROISSER. Meurtrir par une impression violente *A.* هزم *P.* فرسودن *T.* ازمک ‖ Ce carrosse l'a pressé contre la muraille, et l'a tout froissé بو هنطو فلانی دیوار اوزرینه صیقشدروب وجودینی یکپاره هزم ایتدردی Il s'est froissé tout le corps

en tombant وجودی ـ لدی السقوط وجودی بسبتون ازلدی دوچار عزم وفرسودگی اولدی

Et frotter fortement *A.* تعریک *P.* با هم برمجیدن *T.* چاقل سورتمک || Froisser des cailloux l'un contre l'autre صفغ *A.* Froisser des épis ـ طاشلری بری برلریله سورتمک اصفاغ ـ تفریک *P.* با هم مالیدن *T.* اوغوشدروب سورتمک ـ Il signifie aussi, chiffonner. V. ce mot.

FRÔLEMENT. Action de frôler, ou l'effet d'une chose qui frôle *A.* مشن ـ مشنة *P.* خراش *T.* صیرلمه ـ صیریق

FRÔLER. Toucher légèrement en passant *A.* تمشین *P.* خراشیدن *T.* آتیلان صیرمق || La balle lui frôla le visage چالوب قورشون چهره‌سنی تمشین ایلدی

FRÔLÉ. *A.* ممشون *P.* خراشیده *T.* چالنوب صیرلمش

FROMAGE. Sorte de laitage *A.* جبن *P.* پنیر *T.* پنیر || Fromage mou جبن لیّن ـ یموشق پنیر dur جبن صلب ـ قاتی پنیر

FROMAGER. Celui qui vend des fromages *A.* جبنیّ *P.* پنیر فروش *T.* پنیرجی ـ Il se dit aussi d'un vase percé où l'on égoutte le fromage *A.* مثملة *P.* پالونهٔ پنیر *T.* پنیر سوزکوسی

FROMAGERIE. Manufacture de fromages *A.* دار الاجتبان ـ مجبنة *P.* پنیر خانه *T.* پنیر کارخانه‌سی || On a établi des fromageries dans cette province بو مملکتده پنیرخانه‌لر احداث اولندی

FROMENT. La meilleure espèce de blé *A.* حنطة ـ برّ ـ قمح *P.* گندم *T.* بغدای ـ بغدایی ارناود || Farine de pur froment خالص بغدای اونی Un boisseau de froment بر اولچک بغدای

FROMENTACÉE. Il se dit des plantes qui ont du rapport avec le froment *A.* قمحیّ *P.* گندم گونه *T.* بغدای نوعندن ـ بغدای اقسامندن || Les orges, les chiendents, sont des plantes fromentacées شعیر وآیرق اوتی نباتات قمحیّه اقسامندندر

FRONCEMENT. Action de froncer les sourcils *A.* قطوب *P.* جین جبین *T.* یوز قاش بورشدرمه

FRONCER. Rider. Il ne se dit que des sourcils *A.* تقطیب ـ تقطیب الوجه *P.* چین جبین نمودن *T.* یوز قاش بورشدرمق || Il en fronça le sourcil de colère, de chagrin خشم وغضب ویاخود اندوه وکدردن تقطیب وجه ایلدی

Et plisser les étoffes, le linge *A.* اقتضان ـ وضن ـ ثنی *P.* شکن زدن ـ پر چین وشکن ساختن ـ خم بخم کردن *T.* قیوروب بوکمک || Il faut froncer davantage cette chemise, elle n'est pas assez froncée par le collet بو کوملککک یقه‌سی کرکی کبی قیوریلوب بوکلمدیکندن برقات دخی قیورلمسی اقتضا ایدر V. Plisser.

FRONCÉ. *A.* متقطب *P.* جبین چین بسته *T.* یوزی قاشی بورشمش ـ مغضن ـ موضون ـ متثنّی *P.* خم بخم کرده *A.* پرچین وشکن شده *T.* بوکلمش

FRONCIS. Les plis que l'on fait, en fronçant une étoffe *A.* pl. غضون *P.* مثانی pl. شکنها *T.* قیورقلر ـ بوکنتیلر || Faire un froncis à une manche ثوبک یکنه اعمال مثانی وغضون یکنه بوکنتیلر یاپمق ـ ایتمک

FRONCLE. V. Furoncle.

FRONDE. Tissu de corde avec quoi on jette des pierres *A.* مقلاع ـ قذّافة ـ مشجاذ ـ مرجام ـ خطّار *P.* فلاخن ـ دستاسنگ *T.* صپان || David tua Goliath d'un coup de fronde حضرت داود غولیاثی ضربهٔ مقلاع ایله قتل واعدام ایلدی Les anciens avaient dans leurs troupes des gens armés de frondes قدمانک عسکری ایچنده فلاخن اندازلر وار ایدی ـ صپان قوللنور نفرات وار ایدی

FRONDER. Lancer avec une fronde *A.* رمی بالقذّافة ـ رمی بالمقلاع *P.* با فلاسنگ انداختن *T.* صپان ایله آتمق || Fronder des pierres قذافه ایله رمی احجار ایتمک

Figur. Blâmer, critiquer hautement *A.* طعن ـ قذف *P.* سنگ انداز طعن وتشنیع شدن *T.* سوز آتمق || Il n'eut pas sitôt ouvert la bouche, que tout le monde le fronda هنوز شق شفه ایتمشیکن جمیع ناس قذف وطعننه مبادرت ایتدیلر On a frondé sa harangue موعظه‌یه سنگ انداز طعن وتشنیع اولمشلر در ایلدی ـ Et parler contre le Gouvernement *A.* قذف الاحوال السلطنة *P.* بحق سلطنت زشتاری بحق سلطنت زباندرازی طعن وتقبیح کردن ـ نمودن *T.* دولتی فصل ایتمک || C'est un homme qui passe sa vie à fronder وقت عمرینی دولتی فصل ایلمکه صرف ایدر

FRONDEUR. Qui jette des pierres avec une fronde *A.* رامی بالمقلاع ـ رامی بالمرجام ـ رامی بالمشجاذ *P.* فلاخن انداز *T.* صپان ایله آتیجی ـ Figur. Qui aime à blâmer, à critiquer *A.* طعّان ـ عیّاب *P.* طعنه زن ـ سنگ انداز طعن وتشنیع

T. سوز آتیجی - فصّال || C'est un frondeur طعّان بر آدمدر – Et celui qui parle contre le Gouvernement A. طعّان الاحوال السلطنة P. طعنه زن سلطنت T. دولتیٔ فصل ایدن

FRONT. La partie du visage qui est comprise entre la naissance des cheveux et les sourcils. Il se dit aussi du devant de la tête de quelques animaux A. جبهة pl. جباه - جبین pl. جبن - ناصیة pl. نواصی P. پیشانی T. آلن || Grand front جبهۀ عظیمه large جبهۀ واسعه Front serein A. جبین صلت - جبین واضح الصلوتة P. پیشانیٔ روشن découvert A. جبین بارز P. پیشانیٔ گشاده T. آجق آلن majestueux جبهۀ ابهت اثر Être marqué sur le front فلانک ناصیه‌سی تمغای رسوایی ایله موسوم اولمق – Il se prend figur. pour tout le visage A. ناصیة الحال P. چهره T. یوز || On lit sur son front ناصیۀ حالنده On voit sur son front ناصیۀ حالندن مستفاد در ناصیۀ حالندن نمودار در Dérider son front دفع جبین تعبّس ایتمک – Et pour la face d'une armée, d'une troupe A. جبهة العسکر P. پیشانیٔ لشکر T. عسکرک آلنی || L'armée présentait un grand front اردو بر جبهۀ مدیده عرض ایدر ایدی L'armée étendit son front اردو توسیع جبهه ایلدی Ce bataillon avait tant de front فلان قولک جبهه‌سی بر جبهۀ مستطیله - شوقدر مسافه یره ممتدّ ایدی – Il se dit aussi de la face des bâtimens A. وجه P. رو T. یوز || Le front de ce bâtiment بو بنانک یوزی

Il signifie figur., impudence A. وقاحة الوجه - مرانة الوجه P. سختیٔ روی T. کستاخلق - کستاخی - یوز پکلکی || Aura-t-il le front de soutenir ce qu'il a dit? سویلدیکی کلامی تأیید ایتمک درجه‌لره قدر کستاخلغی وارمیدر Il eut le front de me dire . . . بکا شو کلامی سویلمکه کستاخلق ایلدی De quel front ose-t-il se présenter devant moi? نه یوز ایله حضورمه چیقاجقدر – On dit aussi, qu'un homme a un front d'airain, que c'est un front d'airain, qu'il n'a point de front, pour dire, qu'il est très-impudent A. عدیم الحیا - ماجن - ممرّن الوجه P. سخت رو - شوخ - بی ننگ وعار T. یوزلو - پک عارسز

De front, Par-devant A. وجاهاً - مصاقبةً - متقابلاً P. پیش رو T. اوک طرفدن - یماجندن - یوز طرفندن || Attaquer l'ennemi de front دشمن اوزرینه وجاهاً حمله وهجوم ایتمک - دشمنی یوز طرفندن اورمق

Il signifie aussi, côte à côte A. جنباً بجنب P. پهلو بپهلو

T. یان یانه || Un défilé où il ne peut passer que deux hommes de front یان یانه ایکی کشیدن زیاده مرور ایده‌میه‌جک بر بوغاز Ils marchaient tous trois de front اوچی دخی یان یانه یوررلر ایدی

FRONTAL. Appartenant au front A. جبهیّ P. مخصوص بپیشانی T. آلنه متعلّق || La veine frontale A. عرق الجبهة P. رگ پیشانی T. آلن طمری Les muscles frontaux A. عضلات جبهیّة P. پیامیغهای پیشانی T. آلنک بالقی Nerf frontal A. عصب الجبهة P. پی پیشانی T. آلن اتلری Os frontal A. عظم الجبهة P. استخوان پیشانی T. آلن سکیری آلن کمیکی

Il est aussi substantif, et signifie, bandeau qu'on met sur le front A. عصابة P. پیشانی بند T. قاش بصدی || Mettre un frontal avec des herbes pour apaiser le mal de tête صداعی تسکین ایچون بعض نباتات ایله مملو بر عصابه باغلمق

FRONTEAU ou FRONTAIL. Il se dit de cette partie de la têtière qui passe au-dessus des yeux du cheval A. ذؤابة العذار T. باشلق پرچملکی

FRONTIÈRE. Les confins d'un État A. حدّ pl. حدود - راس P. مرز - سر زمین - هرج T. تخوم pl. تخم - تخوم - الحدود حدود - سرحدّ - سنور || L'armée était sur la frontière عسکر حدودده ایدی La frontière est bien garnie حدود وسنور راس محفوظدر Reculer les frontières d'un État حدود ملکی مدّ وتوسیع ایتمک – Il est aussi adjectif, et signifie, qui est limitrophe A. متاخم - حدید P. همحدود T. سنورداش || Ville frontière همحدود اولان بلده

FRONTISPICE. La face principale d'un grand bâtiment A. مقبل - وجه P. روی - پیش T. یوز - اوک || Le frontispice de l'église de Saint-Pierre de Rome روما شهرنده کائن حضرت پتروس کلیساسنک یوزی

Et la page qui est à la tête d'un livre A. عنوان الکتاب P. سر نوشت کتاب T. صحیفه کتابک باشنده‌کی

FRONTON. Ornement d'Architecture qui se met au haut de l'avant-corps d'un bâtiment, au-dessus des portes, des croisées, etc. A. سدفة P. بارانگریز T. صچاق - قپو یاخود پنجره اوزری صچاغی

FRONTON ou MIROIR. Cadre placé à la poupe d'un vaisseau, qui porte la figure qui donne le nom au vaisseau A. لوحة

کمینك کتابه‌سی .T کتابهٔ کشتی .P کتابة السفينة ـ السفينة کمی نشانی ـ

FROTTAGE. Le travail de celui qui frotte. V. Frotter ‖ Le frottage d'un plancher دوشمه‌یی سورتمه

FROTTEMENT. Action de deux choses qui se frottent .A تحاك .P با هم برمجیدگی .T سورتنمه ‖ Le frottement de l'essieu use le moyeu de la roue عربه ایکینك سورتنمسیله تکرلك جنبری آشنور

FROTTER. Passer à plusieurs reprises un corps sur un autre .A دلك ـ عرك .P برمجیدن ـ مالیدن .T اوغوشدرمق ـ سورتمك ـ اوغمق ‖ Frotter fort شدت ایله سورتمك ـ doucement خفیفجه اوغمق ـ دلك لین ایله دلك ایتمك Se frotter les yeux کوزلری اوغمق Frotter les jambes d'un cheval آتك آیاقلرینی اوغمق

Et enduire .A طلا .P طلا کردن ـ سودن .T سورمك ‖ Les athlètes se frottaient d'huile avant que de lutter پهلوان قسمی مصارعه‌یه قبل المباشره بدنلرینی روغن زیت ایله قولنه طلا ایدرلر ایدی On lui frotta le bras avec du baume قولنی بلسان یاغیله تمریخ ایلدیلر ـ بلسان یاغی سوردیلر

Figur. Battre, maltraiter .A ضرب ـ لت .P لت زدن .T فلانه بر ایو طیاق ویرمك ‖ On l'a frotté comme il faut طیاق ویردیلر Les ennemis ont été bien frottés dans cette occasion دشمن بو دفعه کرکی کبی طیاق یدی

On dit dans le même sens ; Frotter les oreilles à quelqu'un .A تعریك الاذن .P کوشمال کردن ـ گوش پیچ کردن .T قولاق بورمق

FROTTEUR. Celui qui frotte des planchers .A دلاك الالواح .P تخته سورتیجی .T مالشگر تختها

FROTTOIR. Linge dont on se sert pour se frotter la tête ou le corps .A مقرمه ـ ممسحة ـ مقرمة .P رومال .T سیلهجك

Et le linge dont les barbiers se servent pour essuyer leur rasoir en faisant la barbe .A کرباس الحلاق .P کرپاس سر تراش .T بربر بزی

FRUCTIFICATION. Production des fruits .A نموّ الاثمار ـ ثمور .P بار آوری .T یمش ویرمکلك ‖ Les parties de la fructification sont celles qui sont nécessaires à la production des fruits تحصیل اثمار خصوصنده لا بدّ اولان اسباب اجزای ثمور در

FRUCTIFIER. Rapporter du fruit .A اثمار ـ انبات الثمر .P بار آوردن .T یمش ویرمك ‖ Quand les terres sont bien fumées, elles en fructifient davantage ارض کرکی کبی تسمید اولندیغی حالده زیاده‌سیله انبات ثمر ایدر ‖ Il signifie figur., produire un effet avantageux .A انماء الثمرة ـ تثمیر اراءة .P بار دادن .T برکتلندرمك ـ ثمره‌لندرمك ‖ Dieu a béni leur travail, et l'a fait fructifier باری تعالی حضرتلری توفیق ربانیه‌سنی احسان ایله عمل یدلرینی تثمیر Faire fructifier la parole de Dieu کلام اللهی تثمیر واراءه ایتمشدر L'Évangile a bien fructifié dans les Indes انجیل شریف هندستانده بالغا مابلغ مثمر اولمشدر

FRUCTUEUSEMENT. Utilement, avec fruit .A مثمراً ـ بالثمرة والفایدة .P با ثمره .T سودمندانه ـ فایده‌لو وجهله ‖ Les missionnaires ont travaillé fructueusement en cette province تلقین ایمانه مأمور اولان مبعوثلرك سعی واقدامی بو مملکتده مثمر اولمشدر

FRUCTUEUX. Qui produit du fruit .A ثامر .P بار آور .T یمش ویرن ‖ Rameaux fructueux افنان یمش کتورن ـ یمش ویرن Figur. .A کثیر النما ـ کثیر الثمرة ـ یمش ویرن داللر ـ ثامره کثیر العواید والفواید .P نمادار .T نمالو ـ فایده‌لو ‖ Un emploi fructueux نمادار بر منصب Une charge utile et fructueuse کثیر الفواید ونمادار بر مأموریت

FRUGAL. Qui se contente de peu pour sa nourriture .A قتین ـ قلیل الاکل ـ متقشف .P اندك خور .T آز یمك یر ‖ Il est extrêmement frugal غایت اندك خور آدمدر ‖ On dit, Un repas, une table frugale, c'est-à-dire, où il y a des mets simples et communs .A طعام خسیس .P طعام نا چیز .T بیاغی یمك ـ خرجی یمك

FRUGALEMENT. Avec frugalité .A بالقتانة .P اندك خورانه .T علی وجه القتانة ـ آزلغیله یمك ‖ Vivre frugalement آزلغیله یمك ایچمك ـ تعیش ایتمك

FRUGALITÉ. Qualité de ce qui est frugal .A قتانت ـ قلّة الاکل .P اندك خوری .T آز یمه ‖ Aimer la frugalité قلت اکلدن حظ ایتمك La frugalité rend les corps plus sains et plus robustes امر قتانت ابدانه موجب تندرستی وقوتدر

FRUGIVORE. Qui se nourrit de végétaux .A آکل النباتات .P رسته خور ـ متفکه ـ فکه .T نبات ایله بسلنور ‖ Les animaux frugivores حیوانات آکلة النباتات ـ نبات ایله بسلنان حیوانلر

FRUIT. Il se dit de la production des arbres fruitiers qui succède aux fleurs *A.* ثمر pl. اثمار ـ فاكهة pl. فواكه *P.* بار ـ ميوه ـ شايه *T.* يمش || Fruit nouveau *A.* فاكهۀ طرنيه *P.* ميوۀ نو پيدا ـ ميوۀ تر ـ فاكهۀ نيـّة *T.* تازه يمش vert *A.* فاكهۀ نيـّة *P.* ميوۀ خام *T.* اولمامش يمش ـ خام ـ فاكهۀ غير ناضجه *P.* ميوۀ خام *T.* اولمامش يمش mûr *A.* فاكهۀ ناضجه *P.* ميوۀ پخته *T.* اولمش ميوه ـ يمش précoce *A.* باكورة pl. بواكير *P.* نو باره ـ ميوۀ پيشرس *T.* tardif *A.* فاكهۀ متأخره *P.* ميوۀ ديررس *T.* طرفنده يمش Cet arbre rapporte de bons fruits بو آغاج كيج ايرشن يمش ـ اعلا ميوه ويرر Cueillir du fruit اجتناى فواكه ايتمك ـ ميوه ديويشورمك ـ اختراف فواكه ايتمك Les fruits de la saison موسم ميوه‌لرى de l'arrière-saison فواكه خريفيّة ـ ياز يمشلرى ـ فواكه صيفيّة Fruits d'été كوز وقتى ميوه‌لرى d'hiver فواكه شتويّة ـ قيش ميوه‌لرى

On appelle Fruits de la terre, tout ce que la terre produit pour la nourriture des hommes et des animaux *A.* محصول pl. محصولات الارض ـ حاصلات الارض pl. غلّة pl. غلّات *P.* بر وبار زمين *T.* بر محصولى || On a fait des prières à Dieu pour la conservation des fruits de la terre محصولات ارضك آفتدن وقايه‌سيچون درگاه رزّاق عالمه تضرّع ونياز ايتمشلر Fruits pendans par les racines هنوز در برده اولان محصول

Fruits, au pluriel, se dit des revenus d'une terre, d'une charge *A.* pl. حاصلات || Il lui a cédé une année des fruits de cette terre بو ارضك بر سنه‌لك حاصلاتنى فلانه فراغت ايلدى Les fruits, profits et émolumens d'une charge برمنصبك كافّۀ عوائد وحاصلاتى Percevoir les fruits حاصلاتى جمع وتحصيل ايتمك Il a gagné son procès avec restitution de fruits حاصلاتنك ردّى شرطيله دعواسنى قزاندى Fruits naturels حاصلات طبيعيّه Les gros fruits d'un bénéfice بر زعامتك حاصلات جسيمه‌سى

Fruit, se dit aussi de l'enfant qu'une femme enceinte porte dans ses flancs *A.* حمل pl. حمال ـ ثمرة الفؤاد *P.* بار *T.* قارن ثمره‌سى || Une femme est obligée d'avoir soin de son fruit, de conserver son fruit ثمرۀ فؤادينك حفظ ووقايه‌سى امرينه اهتمام ايتمك قارينك واجبۀ حاليدر

Figur. Profit, avantage qu'on retire de quelque chose *A.* ثمرة pl. ثمرات ـ فايدة pl. فوايد ـ منفعت pl. منافع *P.* سود *T.* فايده || Je n'ai tiré aucun profit de cette affaire بو مصلحتدن بر درلو فايده تحصيل ايده‌مدم Je n'en ai point encore recueilli le fruit الى الآن ثمره‌سنى كوره‌مدم Beaucoup de peine et peu de fruit متاعب كليّه وثمرۀ جزئيّه Le fruit de ses travaux, de ses veilles ثمرۀ تعب وزحمتى ومتاعب شبانروزه‌سنك ثمره‌سى Cet écolier a tiré en peu de temps un grand fruit de ses études بو طالب وقت يسيرده تدرّس واستفاده‌دن منافع جسيمه تحصيلنه دسترس اولمشدر

Il signifie aussi l'effet d'une cause || C'est un fruit de votre piété ثمرۀ ديانتكدر de vos soins ثمرۀ حسن همّتكدر La honte et le repentir sont le fruit ordinaire des mauvaises actions رذايل ومكارهك عادتا ثمره‌سى خجالت ونداامتدر Les grandes découvertes sont le fruit d'une longue application مكاشفات عظيمه توغّل عظيمك ثمره‌سيدر

FRUITAGE. Toutes sortes de fruits *A.* اجناس الفواكه *P.* ميوها *T.* يمش قسمى

FRUITIER. Qui porte du fruit *A.* مثمر *P.* بار آور ـ بار دار ـ *T.* يمش ويرن || Arbre fruitier شجر مثمر ـ درخت بار اور Jardin fruitier اشجار مثمره‌يى مشتمل باغچه

Et celui qui fait métier de vendre du fruit *A.* فاكهانى ـ بايع الفواكه *P.* ميوه فروش ـ شايه فروش *T.* يمشجى

FRUSTRATOIRE. Terme de Palais. Fait pour fruster, pour tromper *A.* خادع *P.* فريبنده *T.* آلداديجى

En termes de Palais, on dit, Exceptions frustratoires, pour dire, des exceptions mauvaises dans le fond, et qui ne sont faites que pour gagner du temps *A.* اعذار مماطلة ـ اعذار مسوّفة

FRUSTRER. Priver quelqu'un de son dû, ou de ce à quoi il s'attend *A.* تخييب ـ تخسير *P.* محروم ساختن ـ دوچار حرمان وخسران كردن *T.* محروم قلمق || Il m'a frustré de mes droits بنى حقوقمدن تخييب ايلدى Il a frustré ses créanciers آلەجقلوسنى تخييب وتخسير ايلدى Frustrer les espérances de quelqu'un بر كمسنه‌نك مأمولاتنى رهين خيبت وخسران ايتمك ـ آمالنى اخباط ايتمك

FUGITIF. Qui a quitté son domicile, sans oser y retourner *A.* هارب ـ فرارى *P.* گريز پا ـ گريزان ـ گريخته *T.* قاچقون || Criminel fugitif مجرم هارب ـ مجرم فرارى ـ Un esclave fugitif *A.* آبق pl. اباق

On dit en Poésie, L'onde fugitive, pour dire, l'onde qui court

موج دائمیّ الجریان toujours

FUIR. S'éloigner avec vitesse pour se sauver *A.* شرود ـ هرب
فرار ـ *P.* گریختن ـ پای پیچیدن *T.* قاچمق ‖ Quand il
vit que les ennemis fuyaient عسکر ـ دشمنک فرارینی کورنجه
اعدا این المفرّ دییەرک متوجّه سمت شرود وفرار اولدیغنی
دشمن کناره گیر سمت فرار اولدیغن ـ لدی المشاهده
On ne lui reprochera jamais d'avoir fui تهمت لدی النظر
گریز وفرار وقتًا من الاوقات حقّنه اسناد اولنمق
احتمالی یوقدر

Il se prend aussi pour Éviter *A.* مجانبت ـ احتذار ـ حذر
اجتناب ـ فرار ـ *P.* گریزان شدن *T.* قاچمق ـ قاچنمق ‖
Fuir le péril مساوی خطر وتهلکەدن فرار ایتمک le vice
مجالس les mauvaises compagnies ومثالبدن حذر ایتمک
موقع l'occasion du péché اشراردن حذر ومجانبت ایلمک
اثم وگناه اولەجق حالاتدن فرار وحذر ایتمک le combat
جنکدن ـ جنکدن فرار ایتمک ـ جنکدن اجتناب ایتمک
ایشلمکدن مجانبت ـ زحمتدن قاچنمق le travail قاچمق
قماردن اجتناب ایتمک le jeu ایتمک

Il signifie aussi, différer, empêcher qu'une chose ne se termine *A.* انحیاص ـ فرار ـ فرار عن المقصد *P.* از کار گریز
مصلحتده قپامق کوسترمک ـ مصلحتدن قاچنمق *T.* نمودن
بر مزوّر آدمدر هر بار ‖ C'est un chicaneur, il fuit toujours
بر تلبیس آدمدر دائما ـ مصلحتده انحیاصدن خالی دکلدر
مصلحتدن قاچینور Il a fui, je l'attraperai bien sans courir
فلان کشي فرار وانحیاصه دسترس اولمش ایسەده نفسمه
زحمت ویرمکسزین یقەلیەجغمه شبهه یوقدر

On dit, qu'une chose ne saurait fuir à une personne, pour dire, qu'elle lui arrivera sans faute *A.* فوت *P.* از دست
رفتن *T.* الدن قورتلمق ‖ Cette succession ne lui saurait fuir
بو میراث الندن فوت اولنمق احتمالی یوقدر ـ Et que le
temps fuit, pour dire, qu'il passe vite وقت وزمان سریع
المرور در ـ Et qu'un vase, qu'un tonneau fuit, pour dire, que la liqueur qui y est contenue, coule par quelque fêlure *A.*
سفحان *P.* زوهیدن *T.* آقمق ‖ Ce tonneau fuit بو فوچي
آقر ـ سافحدر

FUITE. Action de fuir *A.* فرار ـ شرود ـ هرب *P.* گریز *T.*
قاچمه ‖ Fuite honteuse موجب عار وخجالبت اولەجق
بادیٔ رسوایی اولەجق عار فرار ـ رذیلهٔ فرار Prendre la
fuite متوجّه سمت گریز وفرار اولمق La fuite en Égypte
مصر جانبنه واقع اولان فرار Le salut de l'ennemi fut dans la
fuite دشمنک سلامت حالی مجرّد ارتکاب عار فرار ایلە
دشمن سرعت فراری تقریبیله سلامت ـ حصولپذیر اولمشدر
کیرویه عودتی Sa retraite fut une fuite یافته اوله بیلمشدر
افرار ـ اشراد *A.* Mettre en fuite ـ حال فراردن لا فرق ایدی
تهریب ـ اهراب ـ *P.* گریزانیدن *T.* قاچرمق ـ Figur. ‖ La
fuite du vice معایبدن قاچنمه ـ مثالب وساویدن مجانبت

FULIGINEUX. Qui est de la nature de la suie. Il ne se dit qu'en cette phrase: Vapeurs fuligineuses, pour dire, des vapeurs qui portent avec elles une certaine quantité de suie ou d'autres matières grasses *A.* ابخرة کتنیّة ـ ابخرة سناجیّة *P.* ابخرهٔ
دودەناک *T.* ایسلو بخارلر

FULMINANT. Il se dit d'un homme, qui, étant dans une grande colère, menace avec bruit *A.* نفطة ـ متنفط ـ مستشیط *P.*
آتش مزاج ـ آتشریز خشم وکینه *T.* آتش پوشکرر اویکەسندن
‖ Il est fulminant بو آدم بالطبع متنفطدر ـ On dit aussi,
Lancer un regard fulminant عطف ـ رمي لحاظهٔ تنفط ایتمک
نگاه خشم آلود ایتمک

FULMINATION. Action de fulminer. V. ce mot.

FULMINER. Terme de Droit canon. Publier quelques actes avec certaines formalités *A.* اصدار ‖ Fulminer une sentence d'excommunication بر قطعه لعنتنامه اصدار ایتمک

Il est aussi neutre, et signifie, s'emporter contre quelqu'un avec des menaces *A.* نفط ـ تنفط ـ اشتشاطة *P.* آتش خشم وکینه
ریختن *T.* آتشلنمک ـ طارغنلق ایله پارلایي ویرمک ‖
Il fulmine étrangement contre vous سنک علیهکه افراط اوزره
تنفط ایدر Il est en colère, il fulmine حال غضبده اولمغله
طاریلوب آتشلنور ـ تنفط ایلمکده در

Fulminé. *A.* متنفط *P.* پر آتش *T.* طارغنلقدن آتشلنمش
مصدور *A.*

FUMANT. Qui jette de la fumée *A.* داخن ـ عاثن *P.* دود
افکن ـ دود آور *T.* توتر ‖ Tison fumant توتر طوتروق Cendres
fumantes توتر کول ـ خاکستر دود آور ـ رماد عاثن

On dit figur, qu'un homme est tout fumant de colère, pour dire, qu'il est dans un grand emportement de colère *A.* متلهّب
من الغضب *P.* پر آتش غضب ـ آتش افشان غضب *T.*
طارغنلقدن آتشلنور

FUMÉE. Vapeur épaisse qui sort des corps qui brûlent *A.* دخان pl. ادخنة - عثان pl. عوانن *P.* دود *T.* توتون ‖ Fumée épaisse دخان کثیف - دخان noire قویی توتون - دخان بد بو - دخان منتن puante سیاه توتون - اسود دخان قوقوسی فنا توتون - فنا قوقار توتون Le bois vert fait beaucoup de fumée حطب طریٌ کثیر الدخان اولور Il fait de la fumée en cette chambre بو اوطه‌ده توتون وار در Dissiper, chasser la fumée اذهاب دخان ایتمک - دفع دخان ایتمک Du linge qui sent la fumée توتون قوقار بز - معثون بز Un ragoût qui sent la fumée توتسی قوقار یمک - طعام معثون La fumée des flambeaux شموع ومشاعلک دخانی Noirci de fumée توتسیدن سیاه اولمش - دخاندن سیاهلنمش

On dit proverb., Il n'y a point de fumée sans feu, pour dire, que d'ordinaire il ne court point de bruit qui n'ait quelque fondement *A.* لا بدّ للسراج من السناج *P.* بی آتش دود نیاید *T.* آتش اولمینجه توتون چیقمز - Et que toutes les choses du monde ne sont que fumée *A.* مال الدنیا کالجویل امور دنیا هبای منثور کبی لمحة البصرده غایب وناپیدا *T.* امور دنیا توتون کبی طاغیلوب یوق اولور - اولور Et qu'une chose va en fumée بو شیٔ هبای منثور کبی معدوم وناپیدا اولور ‖ Tous ses desseins s'en sont allés en fumée کافهٔ مقاصد ومنویّاتی هبای منثور اولمشدر

Il se dit aussi de la vapeur qui s'exhale des viandes chaudes *A.* بخار *P.* دود *T.* بوغ

Il se dit encore, des vapeurs qui s'exhalent des corps humides *A.* بخار pl. ابخرة *P.* تف - هر - میغ *T.* پوص - طومان ‖ Il se leva une fumée de la rivière نهر ایچندن بر بخار - قالقدی - Il se dit au pluriel des vapeurs qu'on croit qui s'élèvent des entrailles au cerveau *A.* pl. ابخرة *P.* دودها *T.* طومانلر ‖ Les fumées du vin montent au cerveau ابخرهٔ باده دماغه صعود ایدر - دماغه سوور ایدر Abattre les fumées du vin ابخرهٔ خمری تسکین ایتمک La mélancolie envoie des fumées noires au cerveau سودا علّتی دماغه ابخرهٔ سیاه صعودینی مستلزمدر

FUMER. Jeter de la fumée *A.* دخون - ادّخان - تعثین - اعثان *P.* دود افکندن *T.* توتمک ‖ Ce bois n'est pas sec, il fume beaucoup بو حطب یابس اولمدیغندن بغایت ادّخان ایدر - On dit, qu'une chambre, qu'une cheminée fume, pour dire, que la fumée, au lieu de sortir par le tuyau, se rabat et entre dans la chambre اوطه واوجاق ادّخان ایدر - توتر

Il signifie aussi, mettre des viandes à la cheminée pour les sécher *A.* تدخین - تعثین *P.* دود آلود کردن *T.* توتسولتمک - توتسو ویرمک ‖ Fumer des langues de boeuf صغر دیللرینی توتسولتمک - قدید بقری تدخین ایتمک du boeuf salé صغر بصدرمه‌سنی توتسولتمک

Il se dit aussi des vapeurs que la chaleur fait exhaler d'un corps humide *A.* اصعاد البخار - اخراج البخار *P.* هر انگیختن - میغ بر خیزانیدن *T.* پوص قالدرمق - طومان چیقارمق ‖ Au printemps on voit les marécages fumer وقت بهارده اراضیٔ ناسمه‌دن ابخره‌نک خروجی مشهود ایلک یاز وقتنده صولاق وچپللک یرلردن - اولدیور پوص قالقدیغی - بخار چیقدیغی کوربنور Ce cheval a couru, il s'est échauffé, il fume بو آت زیاده‌جه سکردوب کسب حرارت ایتمکله بدنندن بخار چیقار - طومان چیقار

Il signifie aussi, prendre du tabac en fumée *A.* استدخان *P.* تنباگو کشیدن - دود کشیدن *T.* توتون چکمک - توتون ‖ Fumer une pipe چبوق ایله توتون چکمک - ایچمک ‖ Il a fumé toute la nuit کیجه صباحه قدر توتون چکدی - توتون ایچدی

Fumé. *A.* مدخّن - معثّن *P.* دود آلود *T.* توتسولنمش

FUMER. Engraisser les terres avec du fumier *A.* تزبیل - تسمید - تدمین - نشر الزبیل *P.* کود آلود - کود افشاندن *T.* کوبره‌لمک - فشقی قومق - فشقی صاچمق ‖ Fumer un champ تارلایی تزبیل ایتمک - تارلایه فشقی صاچمق

Fumé. *A.* مزبّل - مدمّن - مسمّد *P.* کود آلود *T.* کوبره‌لنمش

FUMET. Vapeur agréable qui s'exhale de certains vins et de certaines viandes *A.* فوحة - فوغة - نشوة *P.* بوی خوش *T.* کوزل قوقو ‖ Ce vin a un bon fumet بو باده‌نک لطیف نشوه‌سی وار در - خمر لطیف الفوحه Le fumet d'une perdrix ککلک قوشی اتنک فوحهٔ طیّبه‌سی

FUMETERRE. Plante *A.* شاهترج - بقلة الملک *P.* شاهتره *T.* شاهتره

FUMEUR. Qui est accoutumé à fumer du tabac *A.* مستدخن *P.* دود کش - تنباگو کش *T.* توتون چکن - توتون ایچمکه مبتلا

FUMEUX. Qui envoie des vapeurs à la tête *A.* موجب النشوة
بر سر بخار خیزاننده ـ نشوه انگیز *P.* موجب السوور ـ
T. باشه اورر || La bière de ce pays-là est extrêmement fumeuse
بو دیارده اعمال اولنان نبیذ شعیر غایة الغایه
باشه اورر Du vin fumeux بادهٔ نشوه دار

FUMIER. Paille qui a servi de litière aux animaux, qui est mêlée avec leur fiente, et dont on se sert pour engraisser les terres *A.* زبل ـ زبیل *P.* سرقین ـ سرگین ـ کود ـ غوشاك
T. کوبره ـ فشقی || Ôter le fumier d'une écurie زبیلی آخوردن
اخراج ایلمك Faire pourir du fumier زبیلی تعفین ایتدرمك
زبیل Le fumier engraisse les terres کوبره‌یی چورتمك ـ
سرقین ـ زبیل فرس Fumier de cheval اصلاح ارضی مؤدّیدر
تارلایه Mettre du fumier dans un champ آت کوبره‌سی ـ فرس
نشر زبیل ایتمك

FUMIGATION. Action de brûler quelque aromate ou quelque liqueur, pour en répandre la fumée *A.* تبخیر pl. تبخیرات *P.*
بخور ایله توتسو ویرمه ـ بخورلمه *T.* بخور افشانی || Les fumigations sont souvent salutaires تبخیرات غالب حالده
پك خیرلو در ـ کثیر النفعدر

FUNAMBULE. Danseur de corde *A.* رقاص علی الرسن *P.*
رسنباز *T.* جانباز

FUNÈBRE. Qui concerne les funérailles *A.* متعلّق بالجنازة
P. متعلّق جنازه *T.* جنازه‌یه متعلّق || Ornemens funèbres
موکب Pompe funèbre تزیّنات جنازه ـ تزیّنات جنازیّه
جنازه‌نك تعظیم Honneurs funèbres جنازه آلایی ـ جنازه
میّت ـ خطبهٔ جنازه Oraison funèbre شانـنه متعلق رسوم
خطبه‌سی Appareil funèbre جهاز جنازه ـ Chant funèbre *A.*
آغلشمه *T.* سرود ماتم آمیز ـ سرود نوحه آمیز *P.* غنا المرثیة
ازکیسی

Figur. Triste, lugubre *A.* فاجع ـ محزن ـ حزین *P.* غم
خیز ـ انگیز ـ اندوه آور ـ زاری *T.* ایکلدیجی || Cri funèbre
صورت غم انگیز Image funèbre آواز حزین

On appelle Oiseaux funèbres, certains oiseaux nocturnes *A.*
طیور اللیل *P.* مرغان شب *T.* کیجه قوشلری

FUNÉRAILLES. Cérémonies qui se font aux enterremens *A.*
رسوم الجنازة *P.* رسم وراه جنازه *T.* جنازه‌نك رسوم وتشریفاتی
|| Funérailles magnifiques محتشم ومعنون جنازه رسومی Faire les funérailles de quelqu'un بر کمسنه‌نك جنازه‌سی رسومنی

رسم جنازه‌ده بولنمق Assister à des funérailles ترتیب ایتمك
Le jour des funérailles رسم جنازه کونی La pompe des funérailles جنازه آلایی

FUNÉRAIRE. V. Funèbre. Il ne se dit guère qu'en cette phrase: Frais funéraires جنازه مصارفی

FUNESTE. Sinistre, qui porte le malheur *A.* موجب ـ وخیم
وخامت فرما ـ شأمت رسان *P.* مشئوم ـ منحوس ـ الوخامة
T. کوتی ـ اوغورسز || Accident funeste عارضهٔ موجبة الوخامة
نصیحت منتجة conseil سفر وخامت اثر voyage موت وخیم mort
موجب نحس ووخامت اولەجق عزیمت entreprise الوخامة
nouvelle خبر نحوست اثر événement حادثهٔ منحوسه La guerre
lui a été funeste سفر کندویه موجب وخامت اولمشدر

FUNESTEMENT. D'une manière funeste *A.* بالوخامة ـ بالشأمة
P. بالنحس ـ *T.* وخامتکارانه اوغورسزجه || Cela arriva le plus funestement du monde بو کیفیّت جهانده مثلی نا مسبوق
صورت وخیمه ایله ظهوره کلمشدر

FUNIN. Cordage d'un vaisseau. V. Cordage.

FUR. Il n'est d'usage qu'en cette phrase: À fur et à mesure, et signifie, à mesure que *A.* مهما القدر والقیاس *P.*
آکا کوره واول قدرنجه *T.* بقدر واندازه

FURETER. Fouiller, chercher partout avec soin *A.* تفحّص
تفقّد ـ *P.* جستجو کردن *T.* آراشدرمق || Qu'allez-vous fureter dans cette bibliothèque? بو کتبخانه‌یه واروب
آراشدردیغك ندر

Il signifie figur., s'empresser à savoir des nouvelles de tout
A. تحدّس الاخبار ـ تجسّس الاخبار *P.* خبر پژوهی کردن
T. حوادث آراشدرمق || Il ne fait que fureter partout, pour savoir ce qui passe جریان ایدن احواله تحصیل وقوف
ایچون طرف طرف تجسّسدن خالی دکلدر

FURETEUR. Celui qui cherche partout *A.* متفحّص *P.* جوینده
متحدّس *T.* آراشدریجی ـ Figur. || Fureteur de nouvelles *A.*
حوادث آراشدریجی *T.* خبر پژوه *P.* متجسّس الاخبار ـ

FUREUR. Rage, manie *A.* جنون سبعی || Il est devenu fou, et de temps en temps il lui prend des accès de fureur
فلان کشی تجنّن ایدوب گاه وبیگاه کندویه جنون سبعی
جنون سبعی Quand il entre en fureur عارضه‌لری ظهور ایدر
حال جنون سبعیده اولدیغی وقتده ـ حالتنده ایکن C'est un homme extrême en toutes choses, il aime et il hait jusqu'à

هر شيشده افراطه مايل اولوب محبت وعدوانى la fureur جنون سبعى مرتبه‌لرينه وارر

Il se dit aussi, d'un violent transport de colère A. طيف ـ تندى خشم P. شدّة الطيف والتهوّر ـ فورة الغضب ـ تهوّر حال فورت T. طارغنق قيزغنلغى || Être transporté de fureur شدّت طيف وتهوّر نفسنه وغضبده اولمق La fureur l'emporte مغلوب طيف وتهوّر اولور ـ استيلا ايدر Pour apaiser sa fureur فورت غضبنك تسكيننه وسيله اولمق آوزره Irriter la fureur de quelqu'un بر كمسنه‌نك عرق طيف وتهوّرينى تحريك ايتمك S'exposer à la fureur du peuple خلقك شدّت تهوّرينه اوغرامق ـ En termes de l'Écriture, il se dit aussi de la colère de Dieu A. غضب الله ـ سخط ربّانى P. خشم يزدانى T. اللهك طارغنلغى || Seigneur, ne me reprenez pas dans votre fureur يا ربّى قولكى غضبكه مظهر ايلمه

Il se dit aussi des animaux A. حمش ـ تحمّش P. غرش ـ طارغين T. غرّندگى طارغنلق || Un lion en fureur آرسلان La fureur d'un taureau حمش ثور ـ بوغه‌نك طارغنلغى

Et par analogie, de la violente agitation des flots, des vents, etc. A. شدّت ـ حدّت P. تيزى ـ تندى T. سردلك ـ كسكينلك || La fureur de la tempête فورتنه‌نك شدّتى de l'orage شدّت بحر de la mer بوره‌نك شدّتى des vents شدّت رياح des flammes لهيبك شدّت وحدّتى

Il se dit aussi d'une passion démesurée A. شعف ـ هيام P. آشفتگى T. دلولك ـ قيزغن دوشكونلك || Il a la fureur du jeu قماره مبتلا در درجهٔ شعفده Aimer à la fureur شعف دلبسته اولمق

Et d'un transport qui élève l'esprit au-dessus de lui-même, et lui fait faire ou dire des choses extraordinaires A. وجد ـ حالة الوجد || Fureur prophétique وجد انبيا poétique شعرانك حالت وجدى Il fut saisi d'une fureur divine قلبنه وجد الهى مستولى اولمشدر

FURIBOND. Sujet à de grands emportemens de colère A. فيّور ـ عنيف P. تند مشرب T. طارغين || Il vint à nous tout furibond بغايت فيّور اولدرق طرفمزه كلمشدر

FURIE. Emportement de colère. V. Fureur || Entrer en furie فورت غضب حالنه دوچار اولمق Être en furie شدّت غضب حالنده اولمق Quand sa furie sera passée طيف وتهوّرى بر طرف اولنجه ـ Il se dit aussi des animaux || Le lion en furie se jeta sur lui آرسلان متحمّش وغرّنده اولديغى حالده اوزرينه صالدى La furie des bêtes sauvages سباعك حال تحمّشلرى ـ Et des choses inanimées || La furie de la tempête فورتنه‌نك شدّتى des vents شدّت رياح

Il signifie aussi, l'état le plus violent d'une chose A. حميّا ـ استحرار ـ شدّت P. تندى T. قيزغنلق || Dans la furie du combat كشمكش محاربه‌نك حال ـ حميّاى حرب وقتالده حرب وضربك حال كمال شدّتنده ـ كمال استحرارنده de son mal ملتك كمال شدّتنده de la fièvre حميّاى حمّا حمّانك وقت كمال شدّتنده ـ اثناسنده

Et ardeur, impétuosité de courage A. بطش ـ بأس ـ سطوت P. زورمندى T. قيزغنلغى يورك || C'est une nation qui va au combat avec furie كمال بطش وسطوت ايله جنك ايدر بر ملّتدر Il faut laisser passer cette première furie ابتداى امرده ظهور ايدن شدّت سطوتى صاوشدرملو در Les troupes donnèrent avec furie sur l'ennemi عسكر غايت بأس بطش وسطوت ـ وسطوت ايله اعدا اوزرينه صولت ايلدى عظيمه ايله دشمن اوزرينه دوشدى

FURIEUSEMENT. Extrêmement, prodigieusement A. فوق الغاية ـ بالافراط P. بيرون از اندازه T. مبالغه ايله || Il est furieusement riche فوق الغايه مالدار در Elle est furieusement laide افراط ايله بد چهره در

FURIEUX. Qui est en furie A. فائر P. آتش مزاج T. آتش ـ || C'est un fou furieux بر مجنون آتش مزاجدر || يوركلو Il se dit aussi des animaux A. متحمّش P. غرّان ـ دمان ـ ژيان T. طارغن || Tigre furieux نمر ژيان Lion furieux شير غرّان ـ شير دمان

Il signifie aussi, véhément, impétueux A. شديد P. تندوتيز T. كسكين || Il est furieux dans le combat جنكده شدّتى وار در حين حرب وقتالده شدّتى غالبدر ـ Vent furieux ريح شديد Furieuse tempête فورتنه شديد ـ كسكين روزكار Furieux combat محاربهٔ شديده Cris furieux اصوات شديده ـ Et excessif dans son genre A. مفرط ـ عظيم ـ جسيم P. بزرك T. بيوك || C'est un furieux mangeur اكول مفرطدر menteur كاذب عظيمدر ـ Voilà un furieux travail بر عمل جسيم اشته ـ Il s'est donné un furieux coup بر ضربهٔ جسيمه‌يه اوغرادى

FUROLLES. Exhalaisons enflammées qui paraissent quelquefois

sur terre et sur mer *A.* ابخرهٔ ملتهبه *P.* بخارهای آتشناک — *T.* آتشلو طومانلر

FURONCLE. Espèce de flegmon qu'on appelle aussi Clou. V. ce mot.

FURTIF. Qui se fait en cachette *A.* خفی — مخفی *P.* نهانی — پنهان *T.* کیزلو || Des amours furtives عشق خفی

FURTIVEMENT. À la dérobée *A.* خفیاً — خفیهً — مخفیاً *P.* نهانی *T.* کیزلوجه || Entrer furtivement خفیاً دخول ایتمک

FUSEAU. Petit instrument dont on se sert pour filer et tordre le fil *A.* مغزل — مردن *P.* دوک *T.* ایک || Tourner, remplir le fuseau اداره وتملئهٔ مغزل ایتمک — ایکی چویرمک — وطولدرمق

FUSÉE. Le fil qui est autour du fuseau quand la filasse est filée *A.* ملء المغزل *T.* ایک طولوسی

Fusée. Espèce de feu d'artifice *T.* فشنک || Fusée volante هوا فشنکی Fusée qui se jette à la main کستانه فشنکی Fusée à étoiles یلدز فشنکی Faire des fusées فشنک یاپمق Jeter des fusées فشنک آتمق La fusée a crevé فشنک چاتلدی La baguette d'une fusée فشنک صریغی

FUSER. Terme de Physique et de Médecine. Se répandre *A.* انتشار *P.* پراکنده شدن *T.* طاغلمق — یایلمق || Le salpêtre fuse lorsqu'il est sur les charbons کهرجله آتش اوزرنده منتشر اولور Le pus de cet abcès a fusé sous la peau ایرین دری یایلمشدر — آلتنده منتشر اولمشدر

FUSIBILITÉ. Qualité de ce qui est fusible *A.* قابلیّة الذوب *P.* امکان پذیرئ گداخت *T.* اریمه کرکلک

FUSIBLE. Qui peut être fondu, liquéfié *A.* ممکن الذوب *P.* گداختنی *T.* اریمسی ممکن — ارر || Tous les métaux sont fusibles مجموع معادن ممکن الذوبدر

FUSIL. Petite pièce d'acier avec laquelle on bat un caillou pour en tirer du feu *A.* قدّاحة — مقداح pl. مقادیح — زند pl. زناد *P.* آتشزنه *T.* چاقماق || Battre le fusil ضرب قدّاحه ایتمک — Il se dit aussi de la pièce d'acier qui couvre le bassinet de certaines armes à feu پشتو — زند پشتو پشتوک چاقماغی

Fusil. Arme à feu montée sur un fût de bois *A.* برقیل *P.* تفنک *T.* تفنک || Il le tua d'un coup de fusil تفنکله قورشونی ضربیله فلانی قتل ایلدی Fusil à deux coups تفنک قورشونلی چفته Fusil de chasse برقیل صیّاد

— Fusil تفنکی — آو تفنکی Amorce de fusil آغز اوتی تفنکک à vent *A.* سطانات pl. سبطانة — زبطانة *P.* تزتک *T.* آغز تفنکی

FUSILIER. Soldat qui a pour arme un fusil *A.* رامی البرقیل — حامل البرقیل *P.* تفنک انداز *T.* تفنکجی || Une compagnie de fusiliers بر بلوک تفنکجی نفراتی

FUSILLER. Tuer à coups de fusil un homme condamné à ce supplice *A.* اعدام بنار البرقیل *P.* تفنک کشتن *T.* بآتش تفنک فلانک اوزرینه قورشون اندازیله جزاسنی ترتیب اخذ اولنمش || On a fusillé trois déserteurs اوچ نفر عسکری فرارییلرینک اوزرینه قورشون انداختیله جزالری ترتیب اولندی

FUSION. Fonte, liquéfaction *A.* ذوبان *P.* گداخت *T.* اریمه || La fusion des métaux ذوبان معادن Mettre de l'or en fusion آلتونی ذوب ایتمک

FUSTE. Petit vaisseau long et de bas-bord *A.* سنبوق *P.* ناو *T.* چرنیق

FUSTIGATION et **FUSTIGER.** V. Fouetter.

FÛT. Le bois sur lequel est monté le canon d'un fusil *T.* تفنکک قونداغی

Il se dit aussi de la partie de la colonne qui est entre la base et le chapiteau *A.* بدن العمود *P.* تنهٔ ستون *T.* دیرکک کودهسی — Il signifie aussi Futaille. V. ce mot.

FUTAIE. Bois, forêt composée de grands arbres *A.* غابة *P.* جنگلستان *T.* بوک — اورمان — چتلقی || Un bois de haute futaie اشجار بالا قدّی مشتمل بر بوک

FUTAILLE. Vaisseau de bois à mettre du vin ou d'autres liqueurs *A.* فنطاس *P.* vul. چلک *T.* فوچی

FUTILE. Frivole, qui est de peu de conséquence *A.* لغو — ما لا یعتدّ به — لغویّات pl. لغوی *P.* بیهوده *T.* بوش — ایشه یرامز || Raisons futiles اولمیان علل معتدّ به discours لغویّات مقولهسی اقوال وکلمات V. aussi Frivole.

FUTILITÉ. Caractère de ce qui est futile *A.* لغویّت *P.* بیهودگی *T.* ایشه یرامزلق || La futilité de ce raisonnement بو دلیل عقلینک لغویّتی — Et chose futile || Ce livre n'est plein que de futilités بو کتاب لغویّاتدن عبارتدر

FUTUR. Qui est à venir *A.* آتی *P.* آینده *T.* کلهجک || Le temps futur زمان آتی Les races futures انسال آتیه Les

biens de la vie future تنعمات عقبا ـ عمر آتینك تنعماتی تنعمات عقبا ـ || Ce fut un présage de sa grandeur future تنعمات اخرویه ـ عظمت واقبال آتیسنه دلالت ایدر بر حالت ایدی

En termes de Grammaire. Le temps du verbe qui marque une chose à venir *A.* مستقبل ـ زمان مستقبل *P.* زمان آینده *T.* وقت آینده ـ En termes de Logique, Le futur contingent, c'est ce qui peut arriver ou n'arriver pas *A.* احتمال مستقبل pl. احتمالات مستقبلات محتمل الظهور ـ مستقبلة

On dit en termes de Pratique, Les futurs époux, les futurs conjoints, pour dire, les deux personnes qui contractent ensemble pour se marier *A.* pl. مخطوبين *P.* نامزدگان *T.* نشانلولر || Son futur époux فلان قزك مخطوبی Sa future épouse فلانك مخطوبه‌سی En considération du futur mariage, la future . . . نكاح آتی العقده اعتباراً مخطوبه شویله تعهد ایدر كه

FUTURITION. La qualité d'une chose future *A.* حالة مستقبلة

FUYARD. Qui s'enfuit *A.* فار ـ فرور ـ فرار *P.* گریزان *T.* قاچیجی || Animaux fuyards بهایم فارّه ـ Il se dit au substantif des soldats qui s'enfuient du combat *A.* هارب ـ فراری *P.* گریزپا ـ گریخته *T.* قاچقون || Poursuivre les fuyards فراریلری قاچقونلرك پسنه دوشمك ـ تعقیب ایتمك

GAB GAC

GABARE. Petit bâtiment dont on se sert pour remonter les rivières *A.* زورق نهری *P.* سنبك رود *T.* لونده ره ـ Et une espèce de bateau propre à transporter les cargaisons des navires *A.* زورق الحمولة *P.* زورق بارکش *T.* ماعونه ـ یوك ماعونه‌سی || Les gabares vont à voiles et à rames ماعونه هم قاییغی یلكن وهم كورك ایله كیدر ـ Et un bâtiment qui fait la visite des vaisseaux qui entrent dans les ports ou qui en sortent, pour la perception des droits *A.* زورق الماكس *P.* زورق باجدار *T.* قول قاییغی ـ كمركجی قاییغی ـ Et une sorte de bâtiment de pêcheur *T.* اغریب قاییغی ـ Et une espèce de grand filet *T.* اغریب آغی

GABARIER. Conducteur d'une gabare *T.* ماعونه‌جی

GABELEUR. Homme employé dans la gabelle *A.* جابی الضریبة الملح *P.* باجدار نمك *T.* طوز امینی جابیسی

GABELLE. Impôt sur le sel *A.* ضریبة الملح *P.* باج نمك *T.* طوز میریسی || Ferme des gabelles طوز میریسی مقاطعه‌سی Receveur des gabelles طوز میریسی تحصیلداری Pays de gabelle طوز میریسنه تابع اولان مملكتلر

Il signifie aussi, le grenier où l'on vend le sel *A.* هری الملح pl. اهراء الملح *P.* انبار نمك میری *T.* میری طوزی انباری

GABION. Espèce de panier cylindrique, dont on se sert dans les siéges pour couvrir les travailleurs *A.* سفط مملوّ بالتراب pl. اسفاط مملوءة بالتراب *P.* سپد خاك آگین *T.* طپراق سپدی || Faire des gabions طپراق سپدلری یاپمق Dresser des gabions طپراق سپدلری نصب ایتمك Remplir des gabions طپراق سپدلرینی طولدرمق Poser des gabions سپدلری وضع وتعبیه ایتمك

GABIONNER. Couvrir avec des gabions *A.* احاطة باسفاط المترّبة *P.* بسپدهای خاك آگین گردا گرد بستن *T.* بر یرك اطرافنه طپراق سپدلری چویرمك

GABIONNÉ. *A.* محاط باسفاط المترّبة *P.* بسپدهای خاك آگین گردا گرد بسته *T.* اطرافی طپراق سپدلری چویرلمش

GÂCHE. Pièce de fer, dans laquelle entre le pêne de la serrure d'une porte *A.* نجران القفل *P.* كلیددان *T.* كلید بركلیددان || Attacher une gâche پریسنك كیردیكی دلیك یرینه میخلمق

GÂCHER. Détremper le plâtre ou le mortier avec de l'eau pour maçonner *A.* دوف الملاط ـ دوف الجصّ *P.* خازه گداختن ـ كچ گداختن *T.* خرج ازمك ـ كرج ازمك || Gâcher du mortier خرجی ازمك

GÂCHÉ. *A.* ملاط مدووف *P.* خازهٔ گداخته *T.* ازلمش خرج

GÂCHEUX. Bourbeux, détrempé d'eau *A.* كثیر الردغة ـ مردغ ـ ذو الطرین *P.* خره ناك *T.* صیویق بالچقلو || Chemin gâcheux صیویق بالچقلو یول ـ طریق ذو طرین Terres gâcheuses صیویق بالچقلو اراضی

GÂCHIS. Saleté causée par quelque liquide *A.* لوث ـ لوائة

اشته خیلی بیلاشاق .T چرک .P || Voilà bien du gâchis Le dégel cause bien du gâchis انحلال جمود بیلاشاقلر وافر بیلاشاقلره بادی اولور

GADOUE. Matière fécale qu'on tire d'une fosse d'aisances A. نجاسات المقذرة .P نجاسات گاریز .T کریز مردارلقلری

GAFFE. Perche avec un croc de fer à deux branches A. محنجة فتیق الشفرتین .P کژک دو چنگال .T چفته چنکللو قانجه

GAFFER. Accrocher quelque chose avec une gaffe A. تنشیب بمحنجة فتیق الشفرتین .P در کژک دو چنگال کردن .T چفته چنکللو قانجه ایلشدرمک

GAGE. Ce que l'on met entre les mains de quelqu'un pour sûreté d'une dette. Il se dit des meubles A. رهن pl. ارهان - ودیعة pl. ودایع .P گرو - نوا .T امانت - طوتو || Prêter sur gages امانت ایله اودنج اقچه - بالاسترهان ادانه ایتمک Mettre des pierreries en gage مجوهرات ترهین ایتمک ویرمک - استرهان ایتمک Prendre des gages امانت قویمق - امانةً Prendre en gage امانت آلمق - اخذ رهن ایتمک Vendre des gages اشیای مرهونه‌یی رهن طریقیله آلمق - آلمق ودایع وارهانی بیع ایتمک - فروخت ایتمک Avoir en gage امانةً حفظ ایتمک

Il se dit aussi des immeubles A. بیع بالوفا - استغلال .P گرو .T امانت || Cette maison qui est affectée à ma dette, est mon gage آلەجغمه مقابل اولان اشبو منزل علی طریق - بو خانه یدمبیع بالوفا ایله متصرّفم - الاستغلال اوزرمده در بو خانه مطلوبمه مقابل بکا امانتدر

Il signifie aussi, toutes sortes d'assurances ou de preuves d'une chose A. شاهد - دلیل .P گواه .T شاهد || Quel gage plus sûr puis-je désirer de votre amitié, que ce que vous avez fait pour moi? طرفمه اولان محبّتک اثباتنه‌مدار اولمق اوزره حقمه ایتدیککک همّتدن اقوا بر درلو شاهد ودلیله حاجت یوقدر Ce prince a donné au roi une telle place pour gage de sa fidélité فلان حکمدار شاهد صداقتی اولمق اوزره پادشاهه بر قلعه تسلیم ایلدی Ces enfans sont des gages assurés de mon amour بو مقوله اولاد علاقهٔ درونمه شاهد ودلیلدرلر

Et ce que l'on consigne en main tierce sur quelque contestation, pour être remis à celui qui sera jugé avoir raison A. مال مرهون الی ید الآخر .P بدست دیگر گرو داده .T آخر کمسنه‌نک النه طوتو طریقیله ویرلمش مال || Mettons des gages entre les mains de quelqu'un بریسنک یدینه النه طوتو قویه‌لم - ترهین مال ایده‌لم Emporter les gages ید آخره مرهون اولان مالی قزانمق Rendre les gages ید آخره مرهون اولان مالی ردّ ایتمک

GAGE TOUCHÉ. Espèce de petit jeu où l'on donne des gages T. یاددست اویونی

GAGES. Salaire que l'on donne aux domestiques A. وظیفة pl. وظایف .P مزد - راستاد - جداوی .T علوفه || Les gages d'un laquais بر چوقدارک علوفه‌سی Payer les gages des domestiques وظایف خدمه‌یی ادا ایتمک Que gagne-t-il de gages فلانک علوفه‌دن کسبی ندر Il est aux gages d'un tel علوفه‌سی فلان وظیفه خواریدر Ses gages courent de tel jour ایشلر - کوندن اعتبار اولنور Casser aux gages, c'est ôter à quelqu'un son emploi avec ses appointemens بر کمسنه‌نک دیرلکنی وآکا مربوط علوفه‌یی حکّ ایتمک

GAGER. Parier A. مراهنة .P با همدیگر گرو بستن .T بری برلریله بحث ایتمک - بری برلریله اوکدل قویمق || Je gagerai vingt pistoles que cela n'est pas فلان شئ واقع اولمدیغنه یکرمی غروش مراهنه ایده‌رم Je gage que cela est بویله اولدیغنه بحث ایدرم Que voulez-vous gager? نه بحث ایدرسک Je gage le double contre le simple بره بر جانمله بحث ایدرم Je gage ma vie اول قدر اوکدل قورم Je gage ma tête à couper - سر مقطوعمی اوکدل ویررم باشمله بحث ایدرم

Et donner des appointemens A. ایجار بالوظیفة - توظیف .P مزد بستن .T علوفه ایله طوتمق - علوفه باغلمق || C'est un homme que j'ai gagé pour cela بو ماده ایچون توظیف ایلدیکم بر آدمدر

GAGÉ. A. موظف .P مزد خوار - وظیفه خوار .T علوفه‌لو

GAGERIE, SAISIE-GAGERIE. Terme de Pratique. Saisie privilégiée de meubles sans transport A. حبس المال علی طریق الرهن || La saisie-gagerie n'a lieu que pour les arrérages du cens, les loyers et les arrérages des rentes foncières علی طریق الرهن حبس مال ماده‌سی یالکز خراج الارض بقایاسی وادا اولنامش کرا وواردات املاک بازمانده‌لری حقنده جاریدر

GAGEUR. Celui qui gage A. رهّان .P گرو باز .T اوکدل

بحث طوتيجى - قويجى

GAGISTE. Celui qui, sans être le domestique de quelqu'un, en reçoit des gages *A.* موظف *P.* اجرت خوار - وظيفه خوار *T.* اجرتلو - آيلقلو || Il est gagiste d'un tel فلانك اجرتخوار يدر

GAGNAGE. Pâturage *A.* مرتع pl. مراتع *P.* چراگاه *T.* اوتلاق || Il y a de beaux gagnages dans ce pays بو مملكتده اصلى بر جراگاهلر وار در - بو ديارده كوزل اوتلاق يرلرى وار در

GAGNANT. Celui qui gagne au jeu, à la loterie *A.* فايز *P.* كامياب - اندوزنده *T.* قزانان || Les gagnans et les perdans فايزين وخاسرين || Il est du nombre des gagnans فايزيندن در - On dit aussi, Billet gagnant سهم فايز - گروهندندر

GAGNE-DENIER. Celui qui gagne sa vie par le travail de son corps sans savoir de métier *A.* اجير *P.* مزدور *T.* ارغاد

GAGNE-PAIN. Ce avec quoi on gagne sa vie *A.* مكسبة pl. مكاسب - ما به الانفاق - مدار الرزق اليومى *P.* روزى *T.* روزانه كونده لك قزانج || La truelle d'un maçon est son gagne-pain صواجينك مكسبه سى كندو مالهسيدر

GAGNE-PETIT. Rémouleur *A.* سنان *P.* تيزگر *T.* بيله يجى - بچاقلر بيله يجى -

GAGNER. Faire un gain *A.* كسب - اكتساب - اقتنا *P.* اندوختن - كواليدن *T.* قزانمق || Il a beaucoup gagné dans le commerce تجارتدن كليتلو مال كسب ايلدى || Un bon ouvrier peut gagner tant par jour استاد رنجبر يوميه شو مقدار اقچه كسب ايده بيلور || Gagner sa vie à filer, à chanter نفقهٔ يوميه سنى ايپلك اكيرمكدن وخواننده لكدن كسب ايتمك

Il signifie figur., acquérir *A.* جلب - تحصيل *P.* اندوختن *T.* قزانمق || Gagner le coeur des personnes قلوب ناسك قلبمى جلب ايلدى || Il m'a gagné le coeur جلبنه موفق اولمق || Gagner l'amitié, la bienveillance de quelqu'un فلانك محبتنى وحسن توجهنى جلب وتحصيل ايتمك || les bonnes grâces du prince حسن نظر شاهانه يى جلب وتحصيل ايتمك || les suffrages, les voix كلم وآرايى تحصيل ايتمك - Et attirer quelqu'un à son parti || Il faut gagner cet homme-là, à quelque prix que ce soit بو آدمك هر نه طريق اولور ايسه اولسون جلبى لازمدر

On dit, Gagner du temps, pour dire, ménager le temps pour différer *A.* اكتساب الوقت *P.* وقت اندوختن *T.* وقت قزانمق || Écrivez par ce courrier pour gagner du temps قزانمق ايچون بو منزل ايله مكتوب تحرير ايله

On dit, Gagner sa vie, pour dire, être obligé de travailler pour vivre *A.* تحصيل الرزق *P.* كد فى تحصيل توشهٔ روزى *T.* ورزش كردن - قزانجه دورشمق - قزانجه چالشمق - بر تحصيل اتمكنى چيقارمق ايچون - كسبنه اتمكنى چيقارمغه چالشمق - امك صرف ايتمك - On dit dans le même sens, Gagner son pain à la sueur de son corps, à la sueur de son front كد يمين وعرق جبينيله نفقه سنى قزانمق

Il signifie aussi, obtenir quelque chose que l'on désire *A.* فوز - ظفر - احراز - تحصيل *P.* ظفر يافتن - دسترس شدن - اندوختن *T.* قزانمق || Il a gagné le prix de la course قصب السبقى احراز ايلدى || la bataille محاربه ده تحصيل جنكى قزاندى - فوز وظفر ايلدى || son procès دعواسنده دعواسنى قزاندى - ظفرياب اولدى || Vous ne gagnerez rien à lui parler de cela بوكا دائر فلانه صحبت سويليه جك اولور ايسه ك هيچ بر شئ تحصيل ايده ميه جككك دركار در || Vous vous tourmentez inutilement pour cette affaire, vous n'y gagnerez rien بو بابده نفسكه ويرديكك زحمت عبثدر بر درلو فايده تحصيلنه دسترس اوله ميه جغك ظاهر در || Gagner le paradis تحصيل سعادت - احراز سعادت دار النعيم ايتمك - جاودانى ايتمك - On dit, Gagner les oeuvres de miséricorde, pour dire, gagner les récompenses que Dieu a promises *A.* تحصيل الاجر والثواب *P.* ثواب شدن وايه دار *T.* مأجور - مظهر اجر - حائز رهينهٔ اجر وثواب اولمق - ومثاب اولمق وثواب اولمق || Servir les malades, visiter les prisonniers, c'est gagner les oeuvres de miséricorde تيمار مرضا وزيارت اسرا موجب تحصيل ثواب بيهمتا در - On dit, Gagner quelque chose sur quelqu'un, sur l'esprit d'un tel, pour dire, en obtenir quelque chose *A.* انتفاع - تحصيل الفايدة - جلب *P.* سودمند گشتن *T.* فائده لنمك || Je n'ai jamais pu gagner cela sur un tel بو بابده فلان كمسنددن بر درلو بر درلو فايده جلب ايده مدم - تحصيل نفع وفايده ايده مدم

On dit proverb., Avoir ville gagnée, Crier ville gagnée, pour dire, avoir remporté l'avantage qu'on se promettait بر كمسنه ايشنى فتوحات بزمدر ديمك - فتح وظفر بزمدر ديمك - بجرمك

On dit figur. Gagner le dessus, pour dire, avoir l'avantage *A.* غلبة *P.* زبردستى نمودن *T.* اوست چيقمق - غالب كلمك

GAGNER, se joint avec la préposition Sur, pour marquer sur qui l'on remporte l'avantage *A.* تفوّق ـ تفضّل *P.* برترى یافتن بر *T.* اوست کلمک || Il a gagné le prix sur un tel اوکدلک ـ فلان اوزرینه تفضّل ایله اوکدلی قزاندی قزانمه‌سی خصوصنده فلانه اوست کلدی

Il signifie aussi, s'emparer *A.* ضبط *P.* بدست تصرّف آوردن *T.* آلمق || Gagner la demi-lune نصف قمر طابیه‌سنی ضبط ایتمک Gagner du terrain ضبط اراضی ایتمک

Et corrompre *A.* افساد ـ جلب بالاطماع *P.* برشوت جلب کردن *T.* اقچه ایله قزانمق ـ آیارتمق || Il a gagné les juges, les témoins افساد ایلدی ـ قضات وحکّامی وشاهدلری حاکملری وشاهدلری بالاطماع جلب ایلدی

Et parvenir à..., arriver à... *A.* ظفر ـ وصول *P.* ظفر یافتن ـ دسترس شدن ـ رسیدن *T.* وارمق ـ ظفر بولمق ـ ایرشمک || Gagner le temps, l'heure مناسب وقته وساعته ظفر بولمق le rivage ساحله دسترس وصول le logis قوناغه وصول بولمق Il faut gagner le grand chemin pour arriver à ce village اول قریه‌یه واصل اولمق جادّه‌یه ظفر بولمغه توقّف ایدر

Et se propager, se répandre *A.* تجاوز ـ سرایت *P.* گذشتن *T.* کچمک || Le feu gagna jusqu'au toit de la maison آتش خانه‌نک طامنه قدر سرایت ایلدی L'eau a gagné jusqu'au second étage صولر ایکنجی طبقه‌یه قدر تجاوز ایلدی La gangrène a gagné au-dedans عفونت جراحت داخل بدنه کچدی ـ سرایت ایلدی

On dit, Gagner chemin, Gagner pays, pour dire, avancer *A.* قطع المسافة *P.* راه پیمودن *T.* یول آلمق || Il est tard, gagnons chemin وقت کیجدر همان قطع مسافه ایده‌لم ـ On dit, La nuit nous gagne, pour dire, la nuit s'approche کیجه آجلق بصمقده در Et la faim me gagne بصمقده در

On dit aussi, Gagner le devant, Gagner les devans, pour dire, faire diligence pour devancer un autre *A.* اقدام في المسابقة *P.* بپیشروی شتافتن *T.* ایلرویه سکرتمک || Gagnons le devant, pour arriver plus tôt qu'eux آنلردن مقدّم محلّنه واصل اولمق ایچون شتاب ایده‌لم

Et en termes de Marine, Gagner le vent, pour dire, prendre le dessus du vent *T.* روزکارک اوستنه چیقمق

GAGNÉ. *A.* مکتسب ـ مکسوب *P.* اندوخته ـ کوالیده *T.* قزانلمش

GAI. Joyeux *A.* نشیط الطبع ـ بسیط الوجه ـ بشوش ـ بهیج ـ طلیق الوجه *P.* گشاده رو ـ نشاطمند ـ خنده رو *T.* شن ـ کولیج یوزلو || Un homme gai بر آدم بشوش الوجه visage طبع نشیط humeur سیمای بهجت‌نما mine روی بشاشت آلود Être gai مزاج بشاشت آلود ـ بهیج وخنده رو اولمق Rendre gai تنشیط ـ تبهیج ـ شنلندرمک Avoir l'oeil gai برکمسه‌نک قریر العین اولمق ـ دیده‌سنده آثار بشاشت نمودار اولمق

Il signifie aussi, ce qui réjouit *A.* مفرّح *P.* فرحبخشا ـ فرح ـ افزا ـ دلگشا *T.* شطارتلو ـ شن || Un air gai بر مفرّح هوا couleur بر مفرّح Une chanson gaie اغنیهٔ دلگشا ـ اغنیهٔ فرح افزا chambre شن اوطه ـ مفرّح بر اوطه شن بر رنک ـ رنک

On appelle, Temps gai, un temps serein et frais *A.* هواء لطیف *P.* هوای گشاده *T.* آچق هوا ـ Et un vert gai, pour dire, un vert qui n'est pas foncé آچق یشل

GAIEMENT ou GAÎMENT. Avec gaieté. *A.* نشیطاً ـ مسروراً ـ بالنشاط والسرور *P.* شاد وخندان ـ شاد وخرّم ـ بشادی *T.* شن اولدرق ـ سرور ونشاط ایله || Vivre gaiement وخرّمی ـ نشیطاً ومسروراً وارمق Aller gaiement کچنمک ـ Et de bon coeur *A.* مفرّحاً ـ بفرح البال ـ بانبساط القلب *P.* با خرّمیْ دل ـ با فرح جان *T.* خوشلغیله کوکل

GAIETÉ ou GAÎTÉ. Joie, allégresse, belle humeur *A.* نشاط ـ سرور البال ـ انبساط القلب ـ بشر وبشاشت ـ بشاشت *P.* نشاطمندی ـ شادیْ دل ـ خرّمیْ دل *T.* شطارت || Avoir de la gaieté سیماده آثار بشر وبشاشت رو نما ـ نشاطلو اولمق Perdre toute sa gaieté برکمسنه نشاط طبعنی بالکلیّه اولمق مألوف اولدیغی نشاط غایب ایتمک Reprendre sa gaieté نشاط وانبساطی کما فی السابق تجدید ایتمک Montrer de la gaîté اظهار بشر وبشاشت ایتمک

On dit, qu'un cheval a de la gaîté, pour dire, qu'il a de la vivacité *A.* فرس نمل *P.* اسب جنبشدار *T.* جنبشلو آت ـ شطارتلو آت

DE GAIETÉ DE COEUR. De propos délibéré, et sans sujet *A.* لا عن اصل *T.* اصلی فصلی یوقدن || Il l'a offensé de gaieté de coeur لا عن اصل فلانک کسر قلبنه تصدّی ایلدی Quereller quelqu'un de gaieté de coeur برکمسنه ایله اصلی فصلی یوقدن مجادله ایتمک

GAILLARD. Joyeux avec démonstration *A.* فاکه *P.* شوخ ـ وشنگ ـ طربناک *T.* شاقرق || Il est toujours gaillard هر

دائم طربناکدر

Il se prend quelquefois en mauvaise part, pour dire, un peu évaporé *A.* خفيف المزاج *P.* سبکسر *T.* سبکمغز ـ عقلی يللو || Il est un peu gaillard بز مقدار سبکمغز در

Il se dit aussi d'un homme qui est entre deux vins *A.* نشيط بالنشوة *P.* نشئه دار باده *T.* کيفلو ـ کيفده || Il sortit de ce festin bien gaillard خيليجه کيفده ايکن ضيافتدن چيقدی

GAILLARD. Terme de Marine. Élévation qui est sur le tillac du vaisseau, à la proue et à la poupe *T.* کمی کوپشتهسنک || Le gaillard d'avant, d'arrière کمی کوپشتهسنک باش سدّی وقيچ طرفندهکی سدّ

GAILLARDEMENT, Gaiement. V. ce mot. — Et légèrement *A.* بالخفة *P.* سبکسرانه *T.* خفيفلک ايله

GAILLARDISE. Gaieté. V. ce mot.

GAIN. Profit, lucre *A.* ربح pl. ارباح ـ کسب ـ ما کسب ـ نفع ـ منفعة ـ فايده *P.* کوالی *T.* کار ـ قزانج || Grand gain کسب جسيم ـ sordidé کسب خسيس médiocre ربح معتدل ـ کسب ـ petit کسب جزئی illicite کسب حرام ـ ربح لئيم ـ کسب خبيث ـ کسب نا شرعی honnête کسب محمود Travailler pour le gain امر کسب وانتفاعده ـ کسب وکاره چالشمق بذل نقدينه جدّ واقدام ايتمک Faire à moitié de gain ربح وانتفاعی بالمناصفه اخذ ايتمک Entrer avec quelqu'un dans une affaire à moitié de gain et de perte ربح وخسار بالمناصفه تقسيم اولنمق شرطيله بر مصلحتده اشتراک ايتمک نفع وضرر ميانده تنصيفه اولنمق شرطيله ـ ايتمک À perte et à gain برابر فايده وضررده اشتراک ايتمک Tirer du gain de quelque chose بر شيدن جلب اولدرق کسب يديله جرّ فايده ـ فايده ايتمک Vivre de son gain کندو کسبيله کچنمک ـ تعيّش ايتمک Faire grand gain کليتلو انتفاع ايتمک ـ کسب کلّی ايله بهرهمند اولمق Il a dépensé en un mois tout le gain de dix années اون سنهلک ما کسبنی بر آی ايچنده صرف ايلدی || Il a fait un gain de dix mille francs sur cette marchandise بو مالدن اون بيک غروشلق کسبی وار در C'est un gain tout clair ربح خالصدر ـ ربح محضدر

Et l'heureux succès que l'on a dans une entreprise *A.* ظفر فوز ـ *P.* ظفر يابی *T.* ظفر بولمه ـ قزانمه || Le gain de la bataille جنکک قزانلمسی ـ محاربهده فوز وظفر Cela lui a donné le gain de la bataille بو کيفيت کندويه محاربهنک قزانلمسنه سبب اولمشدر Le gain d'un procès دعوانک دعواده ظفر بولمه ـ قزانلمهسی

GAÎNE. Étui de couteau *A.* غلاف pl. غلف *P.* نيام *T.* قلف ـ قاب || Mettre dans la gaîne غلافه وضع ايتمک Tirer un couteau hors de la gaîne بچاغی غلافدن اخراج ايلمک

GAÎNIER. Ouvrier qui fait des gaînes *A.* صانع الغلاق *P.* نيامگر *T.* قلفجی

GALA. Terme qui signifie dans plusieurs Cours, fête, réjouissance *A.* عيد ـ يوم الزينة *P.* جشن *T.* بيرام || Habit de gala کسوهٔ عيد La Cour a été en gala سرای همايون خلقی کسوهٔ عيد ايله ملبّس ايدی ـ رسميّة Jour de gala *A.* يوم الزينة *P.* روز آرايش *T.* بزهنمه کونی

GALACTITE. Espèce de jaspe *A.* يشب لبنی *P.* يشب شير رنگ *T.* سود يشمی

GALAMMENT. De bonne grace *A.* بالظرافة ـ بالحقاية *P.* نازکانه ـ ظريفانه *T.* چلبيلک ايله || Il a fait galamment toutes les choses dont on l'a prié کندودن مطلوب اولان مادّهلری اظهار خفايت ايله اجرا ـ ظريفانه ونازکانه اجرا ايلدی ايلدی

GALANT. Qui a de la probité, qui est sociable, de conversation agréable *A.* کريم النفس ـ طيّب النفس ـ ظريف ـ المزاج *P.* خوش منش ـ پاکيزه طبع *T.* خوش طبيعتلو ـ چلبی || C'est un galant homme کريم النفس بر آدمدر Vous lui pouvez donner votre affaire à conduire, il s'en acquittera fort bien, car c'est un homme de mérite, un galant homme ارباب استحقاقدن کريم النفس بر آدم اولمغله مصلحتکی يد ادارهسنه تفويض ايدهجک اولور ايسهک حسن نظامنه همّت ايدهجکی ظاهر در

On dit à un homme, qu'il est un galant homme, pour dire, qu'il est à nobles procédés *A.* طيّب الاخلاق *P.* ستوده ـ کيش ـ خوش منش ـ شيرينکار *T.* خويلو ـ طاتلو طبيعتلو ـ طاتلو || Vous êtes un galant homme d'être venu exprès pour nous voir مخصوصاً زيارتمزه کلمکز ذاتکزده مرکوز اولان طيب خلقک مقتضاسی اولديغی درکار در

Galant, mis après le substantif, signifie, qui cherche à plaire aux femmes *A.* مغازل *P.* زندوست ـ زنپرست ـ زنباره *T.* زنباره ـ زندوست || C'est un homme galant بر آدمدر Femme

galante. Celle qui est dans l'habitude d'avoir des commerces de galanterie *A.* اچق مشربلو قاری *T.* شیوه‌کار *P.* مغناج ـ شنیقة

Galant, se dit aussi de diverses choses, lorsqu'on les considère comme agréables et bien entendues dans leur genre *A.* مطبوع ـ ظریف *P.* زیبا *T.* کوزل || Un habit galant لباس مطبوع La fête qu'il donna était encore plus galante que magnifique ایتدیکی ضیافتیک ظرافتی احتشامنه غالب ایدی

Il signifie aussi, amant, amoureux *A.* عاشق pl. عشاق *P.* دلداده ـ افتاده ـ دوست *T.* دوست ـ سویجی || C'est le galant de toutes les dames بالجمله نسوان طایفه‌سنک عاشقلوسیدر

GALANTERIE. Agrément, politesse dans l'esprit et dans les manières *A.* ظرافت ـ ظرافة الطبع ـ خلاقة الطبع *P.* خوش منشی *T.* چلبیلک || Cet homme là a de la galanterie dans l'esprit خلاقت طبع ایله مجبول بر آدمدر Il met de la galanterie dans tout ce qu'il fait کافۀ اقوال واعمالی هر نه ایشلر ایسه ظرافت ایله ایشلر ـ ظرافته مقارندر Il y a de la galanterie dans tout ce qu'il dit, dans tout ce qu'il fait جمیع اقوال وافعالنده ظرافت وار در

Il se dit aussi des empressemens pour les femmes, qu'inspire l'envie de leur plaire *A.* مغازلة *P.* زنپرستی *T.* زندوستلق || La galanterie auprès des femmes sied bien à un jeune homme برنو جوانه کوره اطوار زنپرستی بغایت خلیق وجسپاندر

Il se dit aussi d'un commerce amoureux et criminel *A.* مسافحة زناکارلق *T.* زناکاری *P.* معاملات فاسقة pl. معاملة فاسقة ـ

Et des petits présens qu'on se fait dans la société *A.* هدیة هدایا ـ تحفة pl. تحف *P.* دستاویز *T.* ارمغان || Il fait tous les jours des galanteries à ses amis کل یوم احبابنه تحفه‌لر ویرر Il m'a fait une jolie galanterie بکا بر دستاویز دلپسند ویرمشدر

GALAXIE. Nom de la voie-lactée. V. Lactée.

GALBANUM. Espèce de gomme tirée d'une plante du même nom *A.* قنة *P.* بیرزد *T.* قاصنی

On dit, Donner du galbanum, pour dire, donner à quelqu'un des espérances qui n'aboutissent à rien *T.* برکمسنه‌یه آغزینه بال چالمق

GALE. Maladie de la peau *A.* جرب *P.* گر ـ انروب *T.* اویوز || Grosse gale جرب یابس *A.* sèche قبا اویوز *T.* جرب *E.* قوری اویوز *T.* حشکرنده

GALÉGA ou RUE-DE-CHÈVRE. Plante *A.* سذاب التیس

GALÉNIQUE. Manière de traiter les maladies suivant les principes de Galien *A.* مداواة علی رأی جالینوس || La méthode Galénique رأی جالینوسه موافق مداواتک صنعتی

GALÉNISME. La doctrine de Galien *A.* مذهب جالینوس

GALÉNISTE. Médecin attaché à la doctrine de Galien *A.* جالینوسی pl. جالینوسیون ، حالینوسیّون

GALÈRE. Sorte de bâtiment de mer, long et de bas-bord *A.* نهبوغ ـ زبزب *P.* دونی *T.* چکدیری || Équiper une galère بر چکدیری برقطعه چکدیری انشا Construire une galère تجهیز ایتمک ایتمک Chef d'escadre des galères چکدیری دونماسی باشبوغی Monter sur une galère چکدیری‌یه سوار اولمق

Galères, se dit aussi de la peine de ceux qui sont condamnés à ramer sur les galères *T.* کورک || Il est condamné aux galères à perpétuité موبّداً کورکه وضع اولنمق اوزره حقنده حکم بر کمسنه‌یی جریان ایلدی Retirer un homme des galères کورکدن اخراج ایلمک

GALERIE. Pièce d'un bâtiment plus longue que large, où l'on peut se promener à couvert *A.* ازج pl. آزاج *P.* مسغ *T.* قوغوش || La grande galerie du Louvre فلان سرایک کبیر قوغوشی Les galeries du palais آزاج سرای همایون Galerie de tableaux تصویرات قوغوشی

Il se prend aussi pour Corridor. V. ce mot || Cette galerie règne tout le long des appartemens بو کچید صف حجراتک نهایتنه قدر ممتد اولور

En termes de siége, on appelle Galerie, le travail que font les assiégeans dans le fossé d'une place assiégée, pour aller à couvert de la mousqueterie au pied de la muraille *A.* طریق یر آلتی یول *T.* رهگذر زیر زمین *P.* مندمس

GALÉRIEN. Forçat *T.* کورکه وضع اولنمش مجرم ـ پایزن || Travailler comme un galérien پایزن کبی چالشمق

GALERNE. Terme de Marine. Le vent nord-ouest. V. ce mot.

GALET. Cailloux de mer ou de rivière *A.* رضراض ـ حصاة البحر *P.* خرسنگ دریا *T.* جای طاشی

GALETAS. Étage pris dans un comble *A.* غرفة pl. غرفات ـ علیّة pl. علالی *P.* فرواره *T.* چارطاق Petit galetas غرفة صغیرة چارطاقده تمکن ایتمک Loger au galetas کوچک چارطاق ـ

GALETTE. Espèce de gâteau plat cuit sous la cendre, et que l'on fait quand on cuit le pain. *A.* خمیر فتید *P.* گرده *T.* کرده

Et une espèce de biscuit que l'on distribue aux matelots *A.* کعك *P.* کاك *T.* پکسماد

GALEUX. Qui a la gale *A.* اجرب pl. اجارب *P.* گرگین *T.* اویوزلو || Chien galeux کلب اجرب — اویوزلو کوپک

GALIMATIAS. Discours embrouillé et confus, qui semble dire quelque chose, et ne dit rien *A.* ترّهة pl. ترّهات *P.* گفتار پریشان خلط کلام — خلطیّات *T.* یاوه گویی — سخن دهلیزی — مآل قارش موروش صاچمه سوزلر || Tout son discours n'est que galimatias کلامی بسبتون ترّهاتدن عبارتدر Tout ce qu'il dit, tout ce qu'il écrit n'est que galimatias سویلدیکی و یازدیغی محض خلط هب خلطیّاتدر C'est un pur, un vrai galimatias کلامسدر

GALION. Espèce de grand vaisseau *T.* قلیون

GALIOTE. Espèce de petit bâtiment *T.* غلیوته کمیسی

GALLE. On appelle Noix de galle, certaines excroissances qui paraissent sur les feuilles, les fleurs, les bourgeons du chêne, et dont on fait usage dans la teinture et d'autres arts *A.* عفص pl. اعفاص *P.* مازون *T.* مازی || Une teinture passée en galle مازیلی بویا — صبغ معفوص La noix de galle est, dit-on, le poison des chiens مازی سمّ کلاب اولدیغی منقولدر

GALLICAN. Français *A.* فرانساوی

GALLICISME. Idiotisme français *A.* اصطلاح فرانساوی — Et les façons de parler de la langue française, transportées dans une autre langue *A.* تعبیر فرانساوی pl. تعبیرات فرانساویّة

GALOCHE. Espèce de chaussure que l'on porte par-dessus les souliers *A.* موق pl. امواق *P.* بیوزه *T.* قلوره — ادك — طوماق

Il se dit aussi d'une chaussure dont le dessus est de cuir, et la semelle de bois *A.* خصف *P.* شمم — پالیك *T.* چارق — طولاق —

GALON. Tissu étroit d'or, d'argent, de soie; que l'on met au bord des habits *A.* شریط *P.* vul. شریت *T.* شریت || Galon d'or صرمه شریت d'argent سیم شریت de soie ابریشم شریط

GALONNER. Border, orner de galon *A.* الصاق الشریط — ترصیع بالشریط *P.* شریت بستن — بشریط آراستن *T.* لباسی شریتلمك — شریت ایله دوناتمق || Galonner un habit شریت ایله دوناتمق

GALONNÉ. *A.* مرصّع بالشریط *P.* بشریط آراسته *T.* شریتلو — شریت ایله دونانمش — || Habit galonné sur toutes les coutures کافّهٔ دروزی شریط ایله مرصّع بر ثوب

GALOP. La plus diligente des allures du cheval *A.* تقریب *P.* باد پایی *T.* دورتلمه || Un cheval qui va au galop دورتلمه کیدن آت Le petit galop خفیف دورتلمه Le grand galop کسکین دورتلمه

GALOPADE. Action de galoper *A.* عدو تقریبیّ *P.* رفتار بادپایی *T.* دورتلمه یورویش || Ce cheval a la galopade fort belle بو آتك دورتلمه یورویشی نهایت اعلا در

GALOPER. Aller le galop *A.* عدو بالتقریب *P.* ببادپایی رفتن *T.* دورتلمه یوریمك || Un cheval qui galope près de terre یره برابر دورتلمه کیدن آت — Et faire aller au galop *A.* سوق بالتقریب *P.* ببادپایی روانیدن *T.* دورتلمه یه سورمك

Il signifie figur. Poursuivre quelqu'un *A.* تعقیب — استذناب *P.* در پی شتافتن *T.* بر کمسنه نك پسنه دوشمك || Il l'a galopé long-temps فلانی مدّت مدیده تعقیب ایتمشدر

GALVAUDER. Maltraiter quelqu'un de paroles *A.* شتم *P.* دشنام کردن *T.* سوکمك

GALVAUDÉ. *A.* مشتوم — شتیم *P.* دشنام کرده *T.* سوکلمش

GAMBADE. Espèce de saut sans art et sans cadence *A.* قفزة pl. قفزات — طفرة pl. طفرات *P.* جستکی *T.* صیچرایش — بر قفزه ایتمك || Faire une gambade دپرنش —

GAMBADER. Faire des gambades *A.* قفوز — قفزان — طفور *P.* بر جستن *T.* صیچرامق — دپرنمك

GAMELLE. Sorte d'écuelle de bois *A.* جفنة pl. جفنات *P.* جمچه *T.* قواطه

GAMME. Table contenant les notes de Musique *A.* فهرس الالحان — فهرس النغمات *P.* فهرست نواها *T.* ازکیلر — لوحه سی — On dit figur. et proverb. Changer de gamme, pour dire, changer de façon d'agir *T* هوا دکشدرمك

GANACHE. La mâchoire inférieure du cheval *A.* جحفلة سفلا *P.* لب زیرین اسب *T* دوداغی آلت دابه نك — On dit, qu'un cheval est chargé de ganache, qu'il a la ganache pesante, lourde *A.* فرس اهدل الجحفلة *P.* اسب فرو — لفچهن — لفچه *T.* دوداغی صارقق آت لب

GANCHE. Sorte de potence en Turquie *A.* عمود الصليب *P.* دار آغاجی *T.* دار ـ خاده

GANGLION. Terme d'Anatomie. C'est un assemblage de nerfs qui s'entrelacent en manière de peloton *A.* شبكة الاعصاب *P.* سكير اوركوسی *T.* گلول پیپها

En termes de Chirurgie. C'est une tumeur dure, sans douleur, et qui ne cause aucun changement de couleur à la peau *A.* نكفة *P.* اغره *T.* بز

GANGRÈNE. Mortification totale de quelque partie du corps, caractérisée par la perte de la sensibilité, de la chaleur, de la vie, et qui se communique aisément aux autres parties voisines *A.* لحم ميت ـ عفونة الجراحة *P.* زخم ناسور *T.* اوكلمز ياره || Avoir la gangrène لحم ميتة مبتلا اولمق || La gangrène gagne جراحتك عفونتی سرايت ايتمكده در || Il a un mal à la jambe, il craint que la gangrène ne s'y mette آياغنده علتی وار در لحم ميت ظهورندن خوف ايدر || Arrêter la gangrène لحم ميتك سرايتنی منع وتوقيف ايتمك ـ On dit figur. en parlant des grandes erreurs qui s'élèvent dans la religion, ou des grands désordres qui naissent dans l'État, que c'est une gangrène dont il faut arrêter le cours معجزاسنك منع وسدی منع وتوقيفی الزم بر نوع ـ واجب بر زخم ناسور در لحم ميتدر

se GANGRENER. Se corrompre en sorte que la gangrène se forme *A.* تكون اللحم الميت ـ تعفن *P.* ناسور گشتن ـ ياره اوكلمز درجهسنه وارمق || Si on ne remédie à cette plaie, elle se gangrènera dans vingt-quatre heures بو قرحهنك علاجنه باقلمز ايسه يكرمی درت ساعت ايچنده لحم ميت تكونی لازم دفعی چارهسنه باقلمز ايسه كسب تعفن ايدهجكی ـ كلهجكدر دركار در

GANGRÉNEUX. Qui est de la nature de la gangrène *A.* من جنس اللحم الميت *P.* ناسوری *T.* اوكلمز يارهنك || Sang gangréneux دم فاسد لحم ميت || Disposition gangréneuse لحم ميتة استعداد

GANSE. Cordonnet qui sert pour attacher des boutons *A.* بريم الوعلة *T.* ايلكلك قيطان || Une aune de ganse de soie بر ذراع ايلكلك قيطان ـ Il se prend aussi pour Boutonnière. V. ce mot || La ganse est trop étroite, le bouton n'y saurait entrer ايلكك بغايت تنك اولمغلة تكمهيی كچورمك ممكن دكلدر

GANT. Espèce de vêtement, qui sert à couvrir toute la main *A.* قفاز ـ ختاعة *P.* دستبانه ـ بهلـه *T.* الدوان || Porter des gants ال الدوانلو اولمق ـ الدوان كييمك || Mettre ses gants الدوان قويمق ـ الدوان كييمك ـ تلبس قفاز ايتمك || Une paire de gants بر جفت الدوان || Des gants de peau درى الدوان || de soie ابريشم الدوان ـ On dit, jeter le gant, pour dire, défier quelqu'un au combat. V. Défier.

GANTELÉE. V. Campanule.

GANTELET. Espèce de gant couvert de lames de fer, et faisant partie de l'armure d'un homme armé *A.* معضاد *P.* دستوانه *T.* قولچاق

GANTER. Mettre des gants *A.* تلبس القفاز *P.* الدوان پوشيدن *T.* الدوان كييمك

GANTIER. Celui qui fait ou qui vend des gants *A.* بياع القفاز *P.* دستبانه فروش *T.* الدوانجی

GARANCE. Plante dont la racine sert pour teindre en rouge *A.* فوة ـ عروق الحمر *P.* روناس ـ رونغناس *T.* قزل كوك ـ قزل بويه ـ بوياجيلر كوكی || Une étoffe teinte en garance ثوب مفوا ـ قزل كوك ايله بويالو بويه || La garance teint en rouge les os des animaux qui s'en nourrissent عروق الحمرى اتخاذ علف ايدن حيواناتك كميكلری حمرت پيدا ايدر

GARANCER. Teindre en garance *A.* تصبيغ بالفوة *P.* رنگ روناس زدن *T.* قزل كوك ايله بوياتمق

GARANCÉ. *A.* مفوى *P.* روناس زده *T.* قزل كوك بويالو ـ قزل كوك ايله بويانمش ـ

GARANT. Caution, celui qui répond du fait d'autrui *A.* كفيل pl. كفلا ـ ضامن *P.* پايندان *T.* كفيل || Avoir un bon garant موثوق ومعتبر كفيلی ـ بر كمسنهنك يرار كفيلی اولمق شايان وثوق واعتبار اولهجق كفيلی || Un mauvais garant كفيل اولمق غير معتبر ـ كفيل غير موثوق || Se rendre garant بر كمسنهيی التزام كفالت ايتمك ـ || Prendre pour garant بر كفيل اتخاذ ايتمك || Je ne suis point garant de l'événement نتيجه كارنه ظهور ايدهجكنه ـ نتيجهٔ مصلحتك كفيلی دكلم ضامن ومتكفل اولدم || Tout homme est garant de ses faits et promesses هر كس كندو اعمال وتعهداتنك ضامنيدر || Il se dit figur. d'un auteur dont a tiré un fait, un passage que l'on cite *A.* مدار الاحتجاج ـ شاهد *P.* گواه *T.* شاهد || Il cite tel historien, tel philosophe pour garant de ce qu'il dit فلان

مورّخك وفلان حكيمك قولنى مدار احتجاج عدّ ايله ديديكى كلامه فلان مؤلّفى - ديديكى كلامى تأييد ايدر اشهاد ايدر Cette nouvelle paraît étrange, mais elle vient de bon lieu, et j'ai de bons garants بو خبر صورت ظاهرده غرايبدن ايسه ده مأخذ معتبردن اخذ اولنوب مصدّق حال اولهجق قوى شاهدلرم وار در

GARANTIE. Engagement par lequel on garantit *A.* كفالت *P.* پايندانى *T.* كفيللك || Il lui a passé un acte de garantie كفالتى متضمّن بر قطعه سند عقد ايلدى Il m'a vendu cet héritage sans garantie بو ملكى بلا كفالة بكا فروخت ايتمشدر - Et le dédommagement auquel on s'oblige *A.* تضمين *T.* بدل زيان *P.* تضمين الخسار - تضمينات pl. ضرر بدلى || S'obliger à garantie تضمين ضررى تعهّد ايتمك Être tenu à la garantie تضمين ضرره متعهّد اولمق

GARANTIR. Se rendre garant *A.* التزام الضمان - تكفل *T.* كفيل اولمق *P.* پايندان شدن والكفالة || Je vous garantis ce cheval sain et net بو اسب صاغ وسالم اولديغنه مضمون Garantir un contrat حجّتده التزام تكفّل ايده‌رم Le marchand qui a vendu ce damas, le garantit pour être de Gênes ضمان وكفالت ايتمك شو كمخايى فروخت ايدن تاجر جنويز مالى اولديغنه تكفّل ايدر Je vous garantis cette montre pour six mois بو ساعتك طوغريلغنه ضامن اولورم - آلتى آى ايچون تكفّل ايده‌رم Et assurer || Je vous garantis que ce passage est de cet auteur بو فقره فلان مؤلّفك اولديغنه تكفّل ايده‌رم Je lui ai garanti le fait مادّه‌نك شو وجهله اولديغنه تكفّل ايلدم On m'a assuré cela, mais je ne vous le garantis pas بو خصوصى صحيح اولمق اوزره بكا خبر ويرمشلر در مع هذا صحّتنه كفيل اولمم

Il signifie aussi, préserver *A.* صيانت - وقايت *P.* پاس داشتن *T.* قورتمق || Personne ne l'en saurait garantir هيچ بر كمسنه فلانى بوندن وقايه ايده‌مز Je vous garantirai du mal, mais je ne saurais garantir de la peur سنى وقوع آفتدن صيانت ايده‌رم انجق خوف وهراسدن وقايتكى تعهّد ايده‌مم Se garantir du froid صوغوقدن - تأثير برودتدن وقايه اولنمق قورنمق

GARANTI. *A.* مكفول له *P.* پايندانى پذيرفته *T.* كفيللنمش - En termes de Palais, il est aussi substantif *A.* مكفول له - مكفول له || Le garanti exerce son recours contre le garant مكفول لهك كفيل الكفالة متقبّل *P.* پذيرنده پايندانى *T.* كفالتى آلان متقبّل كفالت اولانك - اوزرينه دعوايه صلاحيتى دركار در

GARBIN. Nom qu'on donne sur la Méditerranée au vent de Sud-ouest. V. ce mot.

GARCE. Fille débauchée et publique *A.* شلّافة *P.* روسپى *T.* قحبه

GARÇON. Enfant mâle *A.* صبىّ - ولد ذكر pl. اولاد ذكور *P.* پسر - نر ولد *T.* اركك جوجوق - اوغلان || Cette femme est accouchée d'un garçon بو خاتون بر ولد ذكر وضع ايلدى Jeune garçon غلام نورسيده

Et celui qui ne se marie point *A.* عزب - عزيب pl. اعزاب *P.* مجرّد - ايم *T.* بيزن - اركن || Il veut mourir garçon حال عزوبتده ايكن آخرته انتقال ايتمك استر C'est un vieux garçon بر عزيب پيرانه - بر مجرّد كهنه سالدر - قوجه‌مش اركندر - On dit, Faire vie de garçon, mener une vie de garçon, pour dire, vivre en homme libre سر در آزاده‌لك حالنده كچنمك

Il signifie aussi, un valet *A.* غلام pl. غلمان *P.* پرستار - خدمتكار *T.* اوشاق || Le garçon qui le sert خدمتنده اولان غلام اوشاق On m'a envoyé son garçon اوشاغنى طرفمه كوندردى - On appelle aussi Garçons, ceux qui travaillent sous les maîtres dans les boutiques des marchands *A.* تابع pl. تبعة *P.* پيشكار *T.* چراغ || Ce marchand a tant de garçons بو بازركانك شاكرد - اوشاق اوشاغى وار در - شو قدر تابعلرى وار در

GARDE. Action par laquelle on observe ce qui se passe *A.* مرابتة *P.* ديده‌بانى *T.* بكچيلك - قراغوللق - ديده‌بانلق || Faire la garde مرابته خدمت - بكچيلك قيام ايتمك Entrer en garde قراغوللق نوبتنه كيرمك ايتمك Sortir de garde قراغوللق نوبتندن چيقمق Être de garde ديده‌بانلق ايتمك

Il se dit aussi des gens de guerre qui font la garde *A.* ربيئة pl. طلايع - طليعة *P.* قراول *T.* قراغول || La garde des portes قپولرى قراغوللرى Renforcer la garde بكليان قراغولى تقويت ويرمك بر قات - قراغولى ايكى قات ايتمك Asseoir, poser la garde قراغولى دخى زياده‌لندرمك يرلو يرينه وضع وتعبيه ايتمك - يرلشدرمك Officier de garde قراغول ضابطى - سركرده‌سى - Grand garde. Un corps

de cavalerie qui se met à la tête d'un camp, pour empêcher que l'armée ne soit surprise *A.* سريّة العسكر .pl سراياء العسكر *P.* لشكر - بزك - عسكر طلابهٔ عسكرى *T.* آتلو چته - Garde avancée. Un corps que l'on met au-delà de la grand' garde, pour une plus grande sûreté *A.* مقدّمة السراياء *P.* پيش آهنگ ايلرودهكى انجه قراغول *T.* طلابه

Corps-de-garde. Lieu destiné pour retirer les soldats qui font la garde *A.* مسكن الاهل المرابطة *P.* ديدهبان خانه - قراغول قشلاغى *T.* قراول خانه

Garde, se dit aussi du service que les pages, valets, etc. font auprès des rois les uns après les autres *T.* نوبتجى || Ce page étoit de garde فلان چوقدار نوبتجى ايدى

Garde, signifie aussi, la charge, la commission de garder *A.* حفظ - محافظة - حراست *P.* نگبهانى *T.* صاقلمه || Le roi lui a commis la garde de cette place جانب همايوندن فلان قلعهنك محافظهسنه تعيين اولندى lui a confié la garde de ses trésors خزاين همايونك محافظهسنه تعيين خزاين همايونك امر حفظ وحراستى عهدهٔ اهتمامنه - اولندى Je lui ai donné cela en garde فلانه فلان شيئى حواله اولندى فلانك يد حفظنه تفويض ايلدم - حفظ ايچون ويردم Il n'est pas en ma garde بنم يد حفظمده دكلدر On lui a payé tant pour ses frais de garde مصارف محافظه اولدرق كندويه شو قدر اقچه ويرلدى

Il signifie aussi, protection *A.* حفظ - صون - حمايت *P* نگهدارى - پاس *T.* صاقلمه Il ne se dit guère qu'en ces phrases: Allez-vous-en à la garde de Dieu وار صون ربّانيده Dieu vous ait en sa garde الله سنى اللهه حواله ايلدم - اول تعالى سنى صون وحمايت رحمنيّهسنه مظهر ايليه Toutes les églises cathédrales de France sont en la garde du Roi فرانسهده كائن بالجمله سلاطين كليسالرى پادشاهك زير حمايتنده در

On dit, Être sur ses gardes, Se tenir sur ses gardes, Être en garde, Se tenir en garde, pour dire, avoir soin qu'il n'arrive quelque chose contre notre volonté *T.* متيقظ ومتبصّر اولمق - تيقظ وانتباه اوزره اولمق

Et prendre garde, pour dire, avoir l'oeil sur quelqu'un, sur quelque chose *A.* احالة النظر التيقظ - صرف الدقّة والبصيرة - عطف النظر الدقّة - والبصيرة *P.* حوالهٔ نگاه - نگه داشتن - بصيرت كردن *T.* دقت ايتمك - كوزتمك || Prenez garde que cela n'arrive بو حالك وقوع بولمامسنه صرف دقت ايله Prenez garde à cela بو بابده صرف دقت وبصيرت ايله à cette clause de votre contrat عقد ايدهجككك مقاوله حجتنك فلان مادّهسنه صرف نگاه بصيرت ايله Prenez garde à ne vous pas trop engager زيادهجه تعهّد ايلمامكه صرف دقت ايله Prenez garde à vous نفسكى كوزت à cet enfant. بو چوجوغى كوزت - On dit, qu'un homme prend garde à un sou, pour dire, qu'un sou ne lui est pas indifférent بر تك منقر بيله اسركمز

On dit, Se donner de garde, pour dire, se précautionner *A.* تحامى - تحرّز - احتراز - توقّى - حذر *P.* زينهار بدن - پاس داشتن - پرهيز كردن *T.* صاقنمق || Donnez-vous de garde qu'on ne vous trompe دوچار خديعت اولمقدن حذر ايله - آلدانمقدن صاقن Donnez-vous de garde de cet homme-là شو آدمدن توقّى ايله de toucher à cela بوكا طوقنمقدن تحرّز ايله

Garde. La partie d'une épée ou d'un poignard, qui est entre la poignée et la lame *A.* قبيعة - قلّة السيف *P.* پرازوانهٔ شمشير *T.* قليج قبضهسنك پرازواندهسى || La garde du poignard خنجرك قبيعهسى Garde d'argent قبضهنك سيم پرازواندهسى Enfoncer l'épée jusqu'à la garde قليجى قبضهنك پرازواندهسنه قدر صوقمق

Garde. Homme armé, qui fait la garde auprès des princes *A.* مستحفظ .pl مستحفظين - حارس .pl حرّاس *P.* يتاقى - پرواك - پاسبان - پهره دار *T.* بكجى || Il n'avait avec lui qu'un de ses gardes معيّتنده طايفهٔ مستحفظيندن يالكز بر نفر وار ايدى - Gardes du corps, c'est la troupe destinée à faire la garde personnelle des rois *A.* خاصّة - مستحفظين - حرّاس النفس السلطان *P.* پرواك شهريارى *T.* نفس همايون مستحفظلرى

Garde-Bois. Celui qui est destiné pour empêcher qu'on ne gâte les bois *A.* حافظ الآجام *P.* پاسبان بيشهزار *T.* قورى بكجيسى

Garde-Chasse. Celui qui est commis pour veiller à la conservation du gibier *A.* ناطور الصيد *P.* پاسبان شكار *T.* آو بكجيسى

Garde-Côte. Milice préposée pour garder les côtes de la mer

يالى بكجيلرى .T پهره داران لب دريا .P حرّاس السواحل .A
— Il se dit aussi d'un vaisseau de guerre destiné à garder les côtes .T واردهقوستهكميسى

Gardes de la porte. Ceux qui montent la garde aux portes de l'intérieur du palais des rois .A حاجب pl. حجبة .P پرده دار .T پردهجى

Garde des sceaux. Celui à qui le roi donne ses sceaux .A صاحب .T دارندهٔ مهر شهريارى .P حامل المهر السلطان مهر همايون

Gardes des métiers ou Maîtres et Gardes. Ceux qui sont élus dans le corps de chaque métier, pour avoir soin qu'il ne s'y fasse rien contre les réglemens .A نقيب الحرفة .P كتخداى اصنافكيكت باشيسى — اصناف كتخداسى .T پيشهوران

Garde du trésor royal. Celui à qui le roi confie son trésor .A حافظ الخزينة السلطان — خازن السلطان .P خزينه دار خزينه كتخداسى .T كتخداى خزينهٔ شاهى — شهريارى
— Garde de la bibliothèque du roi .A حافظ الكتب السلطان .P كتابخانهٔ همايون ناظرى — پاسدار كتابخانهٔ شاهى

Garde-fou. Balustres que l'on met au bord des ponts, des quais et des terrasses, pour empêcher qu'on ne tombe en bas .A جلفق .P درابزين .T قورقولق — طرابزان

Garde-magasin. Officier commis pour garder les magasins .A امين النبر pl. امناء النبر .P انبار امين .T انبار امينى

Garde-manger. Lieu où l'on garde ce qui sert à la nourriture .A مخدع المطعومات .P توشه خانه — نهاندان خوراك .T كيلار

Garde-meuble. Lieu où l'on garde des meubles .A مخدع خزينهٔ رخت وبساط خانه .P خزينة الاثاث — الاثاث .T اشيا اوطهسى — خزينه اوطهسى

Garde-robe. La chambre destinée à renfermer toutes les hardes de jour et de nuit .A بيت الملبوسات .P جامه خانه .T كورك اوطهسى — نهاندان — Il se dit aussi de tous les habits d'une garde-robe .A اثواب وملبوسات .P جامها .T اثواب طاقمى || C'est un homme qui a une garde-robe très-riche غايت ذيقيمت اثواب وملبوسات صاحبى بر آدمدر
— Grand Maître de de la garde-robe. Un grand officier qui a soin de tout ce qui regarde les habits du roi .T سر خفتانى قفتان آغاسى — حضرت شهريارى

— Il signifie aussi, le lieu où l'on met la chaise percée .A كنيف .T ادبخانه .P مستراح — ممشا — Aller à la garde-robe كنيفه چيقمق .T بادبخانه رفتن .P استمشا .A

Et tablier de toile que mettent les femmes pour conserver leurs vêtemens .A ازار pl. آزره — فوطة .P فوته .T فوطه .V. aussi Tablier.

Garde-scel. Officier préposé pour sceller les expéditions .A حافظ المهر .P مهردار .T مهردار

GARDER. Conserver, tenir une chose en lieu propre et commode .A حفظ — حراسة — وقاية .P پاسيدن .T صاقلمق || Ce vin-là est si délicat, qu'on ne le pourra garder بو باده غايت نازك اولديغندن حفظى محالدر Dans les chaleurs on ne peut garder la viande حرارت هوا موسمنده لحمك وقايهسى ممكن دكلدر — Et ne se point dessaisir de quelque chose || Je veux garder cela à cause de la personne qui me l'a donné بو شيئى ويرنه حرمةً وقايه ايتمك استرم C'est un homme qui ne peut rien garder, il donne tout هيچ بر شئ حفظ ايدهمز هان النه كيرديكنى خرج ايدر Garder des prisonniers à vue — اسرايى كوز حبسى اولدرق حفظ ايتمك اولدرق بكلمك

Il se dit aussi du soin qu'on prend des troupeaux, lorsqu'on les mène paître .A رعاية الحيوانات — حفظ الحيوانات .P شبانى كردن .T چوبانلق ايتمك || Garder les brebis راعئ اغنام اولمق Garder les vaches راعئ بقرات اولمق — كاوبانلق صغرتماجلق ايتمك — ايتمك

Et de diverses choses de la conservation desquelles on prend soin .A حفظ — نظارت .P پاس داشتن — پاسبانى كردن .T صاقلمق — بكلمك || Garder les bois اورمانلرى حفظ ايتمك — بكلمك Garder les vignes باغلرى بكلمك — باغلره نظارت ايتمك — بكلمك
Garder un pays pour la chasse فلان يرى صيد وشكار ايچون حفظ ايتمك — On dit aussi, Garder son rang شان رتبهيى رتبهسنك شاننى محافظه وصيانت — محافظه ايتمك Garder sa gravité تمكين ووقاربنى وقايه ايتمك — تمكين ووقاربنى — رزانت ووقاربنه خلل كتورمامك — خللدن وقايه ايتمك — Il signifie aussi, réserver pour un autre temps || Il faut garder cela pour demain بونى فردايه يارنكى كون ايچون صاقلملو در — حفظ ايتمك لازمدر
On dit, Garder la maison, la chambre, pour dire, y rester.

sans en sortir *A.* مداومة فی الدار *P.* از خانه جدا نه شدن *T.* اودن چیقمامق — Garder le lit صاحب فراش اولمق - اسیر فراش اولمق — Garder une médecine, pour dire, ne pas la vomir, et garder un lavement, pour dire, ne le pas rendre promptement دوایی وحقنه‌یی درونده ضبط وحفظ ایتمك — Et en termes de guerre, Garder les rangs, pour dire, demeurer dans les rangs صفوف - صفوف مرتبه‌ده قرار ومداومت ایتمك مرتبه‌دن چیقمامق

Garder, signifie aussi, défendre, protéger *A.* حفظ - حمایت - صیانت *P.* نگه داشتن *T.* قوریمق - صاقلمق ‖ Ce que Dieu garde est bien gardé اللهك حمایت وصیانت ایلدیکی جفظ باریده اولان شئ البتّ - شئ البتّ مصون اولور — Il signifie encore, préserver, garantir ‖ Dieu vous garde de pareils amis بو مقوله دوستلردن الله سنی حفظ ایلیه — Dieu vous garde de mal افندم - الله سنی افندن حفظ ایلیه — Dieu vous en garde الله فلان شیئدن سنی مصون امین ایلیه — Dieu m'en garde الله - الله حفظ ایلیه ایلیه — On dit aussi par forme de salutation, Dieu vous garde *A.* فی امان الله *T.* اللهه اصمارلدم — Et observer *A.* حفظ - رعایت - مراعاة *P.* پاس داشتن — رعایت نمودن *T.* طوتمق ‖ Garder les commandemens de Dieu فرایض ربّانیه‌یی حفظ - اوامر الهیّه‌یه رعایت ایتمك — la loi قواعد قانونه رعایت ایتمك — la chasteté عصمت وعفته رعایت ایتمك — le secret سرّی حفظ ایتمك — sa parole انجاز - وفای عهده رعایت ایتمك - سرّ طوتمق — la foi des traités شروط وعهوده رعایت ایتمك - وعد ایتمك — le silence سکوت ایتمك - اختیار صمت وسکوت ایتمك — On dit aussi, Garder des mesures, garder la bienséance آداب لازمه‌یه رعایت ایتمك

Se garder. Se préserver de quelque chose *A.* توقّی - تحرّز - احتراز - حذر *P.* پرهیز داشتن - زینهار داشتن *T.* صاقنمق - دوشمکدن - سقوطدن توقّی ایله ‖ Gardez-vous bien de tomber — Il faut bien se garder de... فلان شیئدن توقّی... حذر ایله — Je me garderai bien d'en manger فلان شیئك اکلندن تحرّز ایده‌جکم ایتملو در

Gardé. *A.* محفوظ - مصون *P.* پاسیده - نگه داشته *T.* صاقلنمش

GARDEUR. Celui qui garde. Il ne se dit qu'en ces phrases: Gardeur de cochons *A.* راعی الخنازیر — Gardeur de vaches *A.* راعی البقرات *P.* گاوبان *T.* صغرتماج - صغرچوبانی

GARDIEN. Celui qui garde, qui est commis pour protéger quelqu'un *A.* حافظ pl. حفظة pl. حفّاظ - حارس pl. حرّاس - حامی pl. حماة *P.* نگهدار *T.* صاقلیجی - قوریجی - محافظه وحمایته موکّل اولان ‖ L'ange gardien فرشته — On le fera gardien des effets de la succession فلانی اموال ترکه‌یه حافظ تعیین ایده‌جکلر در — Il se dit aussi de celui qui garde quelque chose *A.* حافظ *P.* پرواك *T.* بکجی - یتاقی ‖ On a cru qu'il y avait des démons gardiens des trésors مقدّما دفینه‌لری حفظ ایدر طلسماتك وجودینه اعتقاد ایدرلر ایدی

GARE. Impératif du verbe Garer. On s'en sert pour avertir que l'on se détourne pour laisser passer quelqu'un. Gare, gare. Gare de là *P.* دور باش *T.* صاول

se GARER. Se préserver. V. Se garder,

se GARGARISER. Se laver la gorge avec quelque liqueur *A.* تغرغر *P.* آب در گلو جنبانیدن - غرغره کردن *T.* بر شئ ایله بوغازی چالقمق ‖ Gargarisez-vous la gorge بوغازکی فلان شئ ایله چالقات

Gargarisé. *A.* متغرغر *P.* غرغره پذیرفته *T.* فلان شئ ایله بوغازی چالقنمش

GARGARISME. Remède liquide qui sert à laver la gorge *A.* غرور - ماء الغرغرة *P.* آب غرغره *T.* بوغازی چالقه‌جق صو — Il se dit aussi de l'action de se gargariser *A.* غرغرة *P.* غرغره *T.* فلان شئ ایله بوغازی چالقمه ‖ Il a été guéri de son mal de gorge après cinq ou six gargarismes بش التی غرغره ایله بوغاز علّتنی دفع ایلدی

GARGOUILLE. L'endroit d'une gouttière ou d'un tuyau par où l'eau tombe *A.* عنق المثعب *P.* گلوی ناودان *T.* اولوق صو جریان ایدن اولوغك بوغازی ‖ La gargouille par où l'eau se dégorge بوغازی — Gargouille de pierre احجاردن مصنوع گلوی ناودان

GARGOUILLEMENT. Bruit que fait quelquefois l'eau dans la gorge, dans les entrailles *A.* حجیف *P.* غرغر شکم *T.* قارن قورلتیسی

GARGOUILLIS. Le bruit que fait l'eau en tombant d'une gargouille *A.* هرهر *P.* آواز آب ریزان *T.* صویك چاغلدیسی

GARGOUSSE. Charge de poudre pour un canon, enveloppée

d'un gros carton T. طوب خرتوجی

GARNIR. Munir des choses nécessaires, de ce qui sert à l'
ornement A. تجهیز - تزیین - تجمیل P. پیراستن - آرایش
زیب وزیور دادن - T. دونلتمق - بزه‌مک - زینتلندرمک
|| Garnir une boutique دکانی تجهیز ایتمک Garnir un cabinet
de tableaux تصویرات خزینه‌سنی تجهیز ایتمک un fauteuil
صندلیه‌یی تزیین ایتمک - Garnir de meubles A. تنجید
P. آراستن وبساط برخت T. آوادانلق ایله دوناتمق ||
Garnir un appartement de meubles بردائره‌یی تنجید ایتمک
امتعهٔ لازمه‌سیله تزیین ایلمک - Garnir de pierres pré-
cieuses A. ترصیع P. مرصع ساختن T. مجوهرات ایله
تصویری الماس Garnir un portrait de diamans || دوناتمق
الماس ایله تجمیل وتزیین ایتمک - ایله ترصیع ایتمک
قلعه‌یی مهمات Garnir une place de guerre - دوناتمق -
لازمه‌سیله تجهیز ایتمک - Garnir un chapeau, une chemise,
une robe A. تطریز P. طرازیدن - طرانیدن T. دوناتمق
GARNI. A. مجهز - مزین P. آراسته - پیراسته T. دوناتمش
P. بیت منجد A. Chambre garnie, hôtel garni - بزنمش -
دونانمش قوناق T. خانهٔ آراسته

GARNISON. Nombre de soldats que l'on met dans une place,
pour la défendre, ou pour y rester A. pl. مستحفظین القلعة
P. کوتوالان T. قلعه‌نک محافظه عسکری || Garnison forte
قلیل المقدار مستحفظ عسکری faible کلیتلو مستحفظین عسکری
Il y a deux mille hommes de garnison dans cette place بو
قلعه‌ده ایکی بیک نفر مستحفظ عسکری وار در Mettre
garnison dans un château قلعه‌یه محافظهٔ عسکری وضع ایتمک
Renforcer la garnison قلعه‌نک مستحفظ عسکرینه امداد
ارسالیله تقویت ویرمک On a envoyé tous les officiers à
leur garnison مستحفظین عسکرک بالجمله ضابطان وسرکردگانی
محل مأمورلرینه ارسال اولنمشدر Les habitans ont désar-
mé la garnison اهالی مملکت مستحفظ عسکرینک سلاحلرینی
اخذ ایتمشلردر

GARNITURE. Ce qui est mis pour garnir ou pour orner quel-
que chose A. زین pl. ازیان - تجمل pl تجملات P. زیب
وزیور T. بزک - دونانما || La ganiture d'une chambre اوطه‌نک
الماس واینجو Une garniture de diamans, de perles تجملاتی
اوجاق Une garniture de cheminée ایله آراسته بر زین ذیقیمت
زین پیراهن de chemise تجملاتی

GAROU. V. Loup-Garou.

GARROT. Partie du corps du cheval, supérieure aux épaules
A. حارک P. سر دوش اسب T. آتنک اوموز - چکینن
باشی || Le garrot doit être haut et tranchant, pour être par-
faitement bien conformé حارک فرس یاقشقلو اولمق ایچون
مرتفع ومونف اولملو در

GARROTTER. Lier, attacher avec de forts liens A. تقمیط -
قید - تقیید - شد بالقیود P. بندیدن T. بنده چکمک -
قید وبند ایله باغلمق - بوقاغی‌یه اورمق - محکم باغلمق
|| Il faut lier et garrotter ce prisonnier بو اسیرک تقمیط
وتقییدی اقتضا ایدر - Figur. || Il éludera toutes vos pour-
suites, à moins qu'on ne le garrotte par une bonne transaction
فلان کشی بر قوی سند ایله صمصقی باغلنمدیغی صورتده
ایده‌جکک دعوالرک جمله‌سندن قاچنمنک طریقنی
بوله‌جغی درکار در

GARROTTÉ. A. مقمط - مقید P. بسته T. باغلو - بوقاغی‌یه اورلمش

GASCON. Fanfaron, hâbleur A. صلف pl. صلفا P. لافزن
T. لافزان || Il se vante de telle et telle chose, mais c'est un
gascon فلان وفلان شیء ایله افتخار ایدر لکن لافزن
بر آدمدر

GASCONNADE. Fanfaronnade A. تصلف pl. تصلفات P. لافزنی
T. لافزانلق

GASCONNER. Dire des gasconnades A. تصلف P. لاف زدن
T. لاف ایتمک

GASPILLER. Dissiper son bien A. اسراف - اتلاف - تبذیر
P. تباهیدن - بیهوده تلف کردن - طاغیدوب تلف ایتمک
|| Il a gaspillé son bien en peu de temps مدت قلیله ایچنده
ما ملکنی اسراف ایلدی

GASPILLÉ. A. متلف - مسروف P. بیهوده تلف کرده T.
طاغیلوب تلف اولمش

GASPILLEUR. Celui qui gaspille A. متلف - مسرف - مبذر
P. تلفکار T. طاغیدوب تلف ایدیجی

GASTER. Terme de Médecine, qui signifie le bas-ventre ou
l'estomac. V. ce mot.

GASTRIQUE. Stomacal A. معدوی || Artères gastriques شرایین
معدویه Liqueur gastrique ماء معدوی

GASTRORAPHIE. Terme de Chirurgie. Suture que l'on fait pour
réunir les plaies du bas-ventre A. خرزة القروح البطن P. درز

قارن پارەلرینك دیكشی *T.* زخم شكن

GASTROTOMIE. Incision qui pénètre dans la cavité du ventre قارن پارلمسی *T.* شكافتن شكم *P.* تبزیل البطن *A.*

GÂTEAU. Pâtisserie faite avec de la farine, du beurre et des oeufs *A.* ملیل *P.* سگاری *T.* بوغاچه || Acheter des gâteaux سگاری فروخت ایتمك Gâteau d'amandes *A.* ملیل ملوز *P.* سگاری بادام آگین *T.* باقلوا

On appelle Gâteau de miel, la gaufre où les mouches d'une ruche font leur miel *A.* عسالة ـ شورة *P.* قرص شهد *T.* بال كومجی

GÂTE-ENFANT. Celui qui, par excès d'indulgence, gâte un enfant *T.* چوجوغی دانددین ایدن ـ چوجوغی داندینلیوب بوزان

GÂTER. Détériorer, mettre en mauvais état *A.* ارداء ـ افساد *P.* تباهیدن ـ زشت كردن *T.* بوزمق ـ كوتیلتمك || La nielle a gâté les blés اكینلری صاكت چالوب افساد ایلدی La grêle a gâté les vignes یاغان طولو باغلری بوزدی La petite vérole lui a gâté le teint چیچك علتی چهرەسنی كوتیلتدی La lecture continuelle gâte la vue قرائت مدیده افساد بصری موئدیدر La pluie a gâté les chemins نزول باران ایله یوللر بوزلدی Il a gâté sa maison, en la voulant embellir خانەسنی صورت حسندیه وضع ایدەیم دیر ایكن ارداء وتقبیح ایلدی Il a gâté ses affaires par sa mauvaise conduite سوء حركتی تقربیله امورینی افساد ایلدی Ils étaient sur le point de s'accommoder, mais il échappa à l'un d'eux un mot qui gâta tout بینلرنده مصالحه ایتمك اوزره ایكن ایكیسندن برینسنك آغزندن شیوشمش بر كلام مصلحتی كلیا افساد ایتدردی ـ On dit, que l'âge a gâté la main à un chirurgien, pour dire, que l'âge lui a affaibli la main سن شیخوخت بو جراحك النه ایراث سستی وفتور ایتمشدر ـ On dit figur. Gâter quelqu'un, pour dire, entretenir ses vices par trop d'indulgence || Il ne faut point laisser cet enfant entre les mains de sa mère, elle le gâte بو طفلی والدەسنك النه براقمق جائز دكلدر زیرا بهر حال بوزار Vous êtes trop bon à vos valets, vous les gâtez خدمتكارلرك حقنه كمال ملایمتك بوزلملرینه سبب اولور ـ On dit aussi figur. La lecture des mauvais livres, la mauvaise compagnie gâtent les jeunes gens كتب ذمیمەنك مطالعەسی واهل شرك مجاورتی نو جوانلرك افسادا مستلزمدر ـ On dit aussi, Gâter quelqu'un dans l'esprit d'un autre, pour dire, nuire à sa réputation *T.* بر كمسنەیی اخرك یاننده رسوای ایتمك || On l'a bien gâté dans l'esprit des honnêtes gens فلانی اهل عرض وادب یاننده كركی كبی رسوای ایتمشلردر

Gâter, signifie aussi, salir *A.* تلویث ـ تلطیخ *P.* چرك آلود كردن *T.* مردارلمق ـ برباد ایتمك ـ بیلاشدرمق || Un cheval m'a éclaboussé, et a gâté mon habit بر دابه زیفوس اتوب لباسمی تلطیخ ایلدی ـ On dit, Gâter bien du papier, pour dire, écrire beaucoup et sans succès اوراق تلویث ایتمك

Se gâter. Se corrompre *A.* كسب الفساد ـ تفسد *P.* تباەشدن *T.* فساد پذیرفتن ـ بوزلمق || La viande se gâte dans la chaleur لحم محل حارده بوزیلور ـ كسب فساد ایدر

Gâté. *A.* فاسد ـ مفسود *P.* فساد یافته ـ تباهیده *T.* بوزق ـ بوزلمش || Esprit gâté عقل فساد یافته اولمش Coeur gâté قلب فاسد ـ Enfant gâté دانددین اولمش چوجوق

GAUCHE. Qui est opposé à droit *A.* یسار ـ شمال *P.* چپ *T.* صول || Le côté gauche جانب یسار ـ جانب ایسر ـ La main gauche ید یسرا ـ دست چپ ـ صول ال ـ La rate est du côté gauche طحال جانب یسارده در L'aile gauche d'un bâtiment بنانك جهت یساری ـ جناح یساری ـ صول طرفی La rive gauche du fleuve نهرك ساحل یساری ـ صول L'aile gauche d'une armée عسكرك ـ میسرة عسكر ـ قییسی صول قولی ـ جناح یساری

Il signifie aussi, maladroit *A.* اخرق *P.* دبست ـ خام *T.* الی یاقشقسز ـ بچركسز || Cet homme est gauche à tout ce qu'il fait بو آدمك كافة اعمالنده خراقت واردر ـ هر ایشده الی یاقشقسز در ـ Il se dit figur. de ce qui est mal fait et mal tourné *A.* معوج *P.* كج ـ كژ *T.* اكری || Cet homme a l'esprit gauche بر آدمدر معوج العقل ـ كج عقل ـ كج اندیش ـ كج رای ـ Cet escalier est mal tourné, il est gauche بو نردبان وجه لایقی اوزره چویرلمیوب معوجدر Cet homme a les manières gauches بر آدمدر كج اطوار ـ اوضاع واطواری كج بر آدمدر

À Gauche. Du côté gauche *A.* فی جهة الیسار ـ یسارا *P.* بسوی چپ *T.* صول طرفه || Quand vous serez en tel endroit, prenez à gauche فلان محله وصولنده جهت یساره توجه

يميناً ويساراً ضرب ايتمك ايله Frapper à droite et à gauche

On dit figur. Prendre une chose à gauche, pour dire, la prendre de travers A. اخذ بالعكس ـ معكوساً اخذ .P بر ترسنه ـ عكسنه طوتمق .T بازگون گرفتن ـ عكس گرفتن آلمق ـ Et prendre à droite et à gauche, pour dire, prendre de l'argent à toutes mains A. جرّ المال يميناً ويساراً .P از جپ صاغدن صولدن اقچه قاپمق .T وراست پول ربودن

GAUCHER. Qui se sert ordinairement de la main gauche A. ايسر ـ اخلف ـ اعسر .P يساري ـ چپه .T صولاق

GAUCHERIE. Action d'un homme gauche A. خراقت .P خام دستی .T ال ياقشزلغی ـ بجرکسزلك || Cet homme a fait une étrange gaucherie بو آدم بر خراقت غريبه ايلدی

GAUCHER. Détourner tant soit peu le corps pour éviter un coup A. اجتناح ـ تجافی .P بر طرف ـ پهلو تهی کردن .T شدن جايمق || Il aurait été blessé de ce coup, s'il n'eût un peu gauchi جزئيجه اجتناح ايتمامش اولسه اول ضربدن مجروح اولمش اولور ايدی ـ On dit figur. Gauchir dans une affaire, pour dire, N'y agir pas franchement A. اجتناف ـ زوغان .P نا راستی نمودن .T طوغريلقدن صاپمق || On n'aime point à traiter avec les gens qui gauchissent dans les affaires امور ومصالحده ارتكاب زوغان ايدن كسان ايله معامله ايتمك بر حالت نا مرضيّه در Au lieu de me répondre nettement, il a gauchi صاغدن صاغه جواب ويره جكنه صاپی اجتناف ايلدی ـ ويردی

GAUDE. Plante dont les teinturiers se servent pour teindre en jaune A. ورس .P اسپرك .T آلا جهره ـ يمن زعفرانی

GAUFRE. Gâteau de miel. V. Gâteau || Manger une gaufre de miel بال كومجی يمك

GAUFRER. Imprimer de certaines figures sur des étoffes A. طبع الاشكال علی الثوب .P بر كالا طبع پيكرها كردن .T اشكال بصمق ـ قماش اوزرينه صورتلر بصمق || Gaufrer du camelot, du velours صوف فرنكی وقطيفه اوزرينه طبع صور واشكال ايتمك

GAUFRÉ. A. ثوب مطبوع بالاشكال .P كالای با پيكرها طبعزده .T اوزرينه اشكال بصلمش قماش

GAUFREUR. Ouvrier qui gaufre les étoffes A. طبّاع الاشكال علی الثوب .P بر كالا طبعگر پيكرها .T قماش اوزرينه صورتلر بصمه جيسی

GAUFRURE. Empreinte que l'on fait sur une étoffe en la gaufrant A. صورة مطبوعة علی الثوب .P پيكر طبعكرده بر .T كالا قماش اوزرينه بصلمش صورت

GAULE. Grande perche A. مخبط .P چوب .T صيريق || آغاجدن صيريق Abattre des noix, des amandes avec la gaule ايله جوز وبادام دوشورمك ـ Et houssine. V. ce mot.

GAULER. Battre un arbre avec une gaule, pour en faire tomber le fruit A. خبط الشجر .P بدرخت چوب زدن .T آغاجی صيريق ايله دوكمك

GAURES. V. Guèbres.

GAZ. Émanation invisible qui s'élève de certaines substances A. بخار خفیّ || Gaz inflammable بخار خفیّ لهبیّ الطبيعة

GAZELLE. Sorte de bête fauve qui est plus petite que le daim A. غزال pl. غزلان .P غزال .T جيران || La gazelle est un animal d'Asie غزال آسيا اقليمنه مخصوص حيواناتدندر

GAZETTE. Journal de ce qui se passe en quelque lieu, feuille périodique qui contient des nouvelles A. تقويم الوقايع .P حوادثنامه .T غزته كاغدی

GAZON. Terre couverte d'herbe courte et menue A. قرف الارض .P چمن .T چيم || Un parterre de gazon چيم ايله مفروش چيچك باغچه سی طرحی Un lit de gazon چيم ايله آراسته بر فراش پوشيده لو Un bastion revêtu de gazon چيم ـ Gazons, au pluriel. Des mottes de terre carrées, couvertes d'herbe courte et menue A. pl. صفايح القرف الارض .P چمن پارها .T چيم پارچه لری بر عدد پلنقه

GAZONNEMENT. Action de gazonner A. لصوق القرف الارض .P پوشش بچمنپارها .T چيم ايله قاپلمه

GAZONNER. Revêtir de gazon A. الصاق القرف الارض .P بچمنپارها پوشانيدن .T چيمنلتمك ـ چيم ايله قاپلمق || Gazonner le bord d'un bassin حوض كنارلرينی چيمنلتمك ـ حوض كنارلرينه چيم قاپلمق

GAZOUILLEMENT. Petit bruit agréable que font les jeunes oiseaux en chantant A. اصطخاب الطيور ـ غرد الطيور .P جاو مرغان .T قوشلرك جيولتيسی ـ قوشلرك چيغلتيسی

Il se dit aussi du bruit que font les eaux en coulant A. خرخرالما .P آبشار .T صويك ـ صويك چاغلديسی آقان جدولك || Le gazouillement d'un ruisseau شارلديسی آقان ايرماغك شارلديسی ـ خرخری

GAZOUILLER. Faire un petit bruit agréable. Il se dit des jeunes oiseaux qui commencent à chanter *A.* اصطخاب الطيور *P.* تغريد الطيور- سرايبدن مرغان - چاويدن *T.* قوشلر- قوشلر اوتمك - چيغلدامق - Il se dit aussi du bruit que font les eaux en coulant *A.* خرير *P.* آب شاريدن *T.* صو صو چاغلمق - شارلدامق

GÉANT. Qui est d'une taille excessive *A.* عرطل - كماتر *P.* فيل *T.* كندوالـه - مردم فيل پيكر - مردم كوه پيكر. پك ايرى وديزمان آدم - قدر ديزمان بر آدم

GÉLATINEUX. Qui ressemble à une gelée *A.* قريسىّ *P.* فسرد گونه *T.* پختى وارى || Matière gélatineuse مادّهٔ قريسيّه Suc gélatineux پختى گونه قويى صو - ماى قرسى

GELÉE. Grand froid qui glace les liquides aqueux *A.* برد *P.* قارس *T.* شجمد - شجن - سرماى تيز بوزلو صوغوق || Une forte gelée برد قارس وشديد Ce temps-là nous promet de la gelée بو هوا برد قارسه دلالت ايدر Il y a eu de grandes gelées cet hiver بو قيش ايچنده برد قارس واقع اولمشدر

On appelle Gelée blanche, une petite bruine blanche qui paraît le matin sur les herbes, sur les toits *A.* جليد - قرس *P.* شبنم يخبسته *T.* بوزلو قيراغو

Gelée, se dit aussi d'un suc de viande congelé et clarifié *A.* قريص - قريس *P.* هلام - اسپرد - آب سرد *T.* پختى || Un plat de gelée پختى طعامى Manger de la gelée اكل قريص - پختى يمك - ايتمك - Et du jus que l'on tire de quelques fruits cuits avec le sucre, et qui se congèle étant refroidi *A.* فالوذ - فالوذج - فالوزدق *P.* زليل - لواص - فالوده - فسرد *T.* پالوذه - || پلته - Gelée de pomme الما پلتهسى de groseille فرنك اوزومى پالوذهسى

GELER. Glacer *A.* تجميد - اجماد *P.* فسردانيدن *T.* طوكدرمق || Le froid a gelé le vin dans les caves شدّت برد سرداب ايچنده اولان بادهيى تجميد ايلدى Le froid a gelé jusqu'aux pierres شدّت سرما احجارى دخى اجماد ايلدى - طاشلرى بيله طوكدردى

On dit, que le froid a gelé les vignes, les blés, pour dire, qu'il les a gâtés *A.* تشويط *P.* سرما زدن *T.* صوغوق چالمق || Le froid a gelé toutes les vignes de cette province بو مملكتك كرومى باغلرينى جملةً صوغوق چالمشدر

On dit figur. d'un homme dont l'accueil est très-froid, qu'il gèle ceux qui l'abordent بو آدمك معاملهٔ باردهسى يانته وارانلرى طوكدرر

Geler, au neutre, et se geler *A.* انجماد *P.* فسردن - يخ بستن *T.* بوز باغلق - طوكمق || La rivière a gelé نهر منجمد اولمشدر Les doigts, les pieds lui ont gelé پرمقلرى وآياقلرى طوكمشدر

Gelé. *A.* منجمد *P.* فسرده - يخ بسته *T.* طوكمش - بوز باغلمش

GELINOTTE. Sorte de perdrix *A.* طيهوج pl. طياهيج *P.* تيهو *T.* چيل قوشى

GÉMEAUX. Jumeaux. L'un des signes du zodiaque *A.* برج الجوزا *P.* دو پيكر || Le soleil entre dans les gémeaux au mois de mai شمس نهر مايسده برج جوزايه انتقال ايدر

GÉMINÉ. Terme de Palais. Reitéré. Il se dit en ces phrases: Commandemens géminés, arrêts géminés *A.* احكام مكرّرة

GÉMIR. Exprimer sa douleur par des cris plaintifs, par des gémissemens *A.* تأفف - تأوّه - تأنن *P.* ناليدن - زاريدن - ناله وزارى كردن - *T.* ايكلمك || Gémir de douleur غلبهٔ اندوه ومغموميّته مبنى تأفف ايتمك Gémir sous le poids du malheur - زير بار مصايب واكدارده متأفف وانان اولمق - مصيبت يوكى آلتنده ايكلمك Gémir de ses péchés devant Dieu بارگاه جناب ارحم الرحيمينده بالاليل والانين اقرار ذنوب وآثام ايله استدعاى مغفرت ايتمك Gémir sur les pécheurs مذنبين وگناهكارانك حالنى مشاهده ايله متأوّه ومتأفف اولمق - Figur. Gémir sous le joug زير ربقهٔ رقيّتده اولمق sous la tyrannie بار قاصم الظهر دوچار زارى وانين اولمق پامال جبر وقهر - جور وستم آلتنده ناله وزارى ايتمك اولدرق انين وزارى اوزره اولمق

Il se dit aussi de certains oiseaux dont le cri semble plaintif *A.* سجع *T.* اوتمه - ايكلتيلو || La colombe, la tourterelle gémit كوكرجين وقمرى سجع ايدر

GÉMISSANT. Qui gémit *A.* انان *P.* زارنده - نالان *T.* ايكليجى || Voix gémissante صداى - صداى پرانين وناله - صوت آنّان نالان

GÉMISSEMENT. Plainte douloureuse *A.* نئيم - اليل - انين *P.* ناله - رخ - زارى *T.* ايكلتى || Le gémissement des blessés مجروحلرك اليل وانينى de la colombe حمامهنك ايكلتيلو

اوتمه‌سی – En termes de dévotion, on appelle Gémissement de coeur, une vive douleur de ses péchés *A.* تلهّف البال السادم – تأوّه البال –

GEMME. Il se dit du sel qui se tire des mines *A.* ملح معدنیّ *T.* معدن طوزی *P.* نمک معدنی

GÉNAL. Terme d'Anatomie. Qui appartient aux joues *A.* وجنیّ *T.* یکاغه متعلّق *P.* رخساری || La glande génale est une glande conglomérée, dont le canal s'insère dans celui de la parotide غدّهٔ وجنه غدد مکثوبه‌نک بریدر که مجراسی مجرای نکفدیه داخل اولور

GÊNANT. Qui gêne, qui incommode *A.* معذّب – موذی *P.* رنج آور – ثقلت آور *T.* صیقندی کتوریجی – صیقندیلو – ثقیل – ثقلت ویریجی || Cet homme-là est fort gênant شو آدم بغایت معذّبدر Sa conversation est gênante صحبتی صیقندیلودر

GENCIVE. Chair qui recouvre les alvéoles des dents *A.* لثة – عُمر pl. عمور – قید الاسنان *P.* گوشت دندان – آره *T.* دیش اتی || Gencives saines, fermes لثهٔ سالمه وقویّه Affermir les gencives قید الاسنانه قوّت ویرمک Avoir les gencives enflées دیش اتلری شیشمک – قید الاسنان منتفخ اولمق

GENDARME. Il se dit d'un cavalier de certaines compagnies d'ordonnance *A.* قوّاس *P.* سرهنگ *T.* قوّاس || Les gendarmes de la garde مستحفظین خاصّه عسکرینک قوّاسلری La compagnie des gendarmes du roi زمرهٔ قوّاسان خاصّه Capitaine des gendarmes قوّاسان ضابطی

se **GENDARMER.** S'emporter mal à propos pour une cause légère *A.* تنفّط *P.* زود خشمی نمودن *T.* آتشلنمک || Pourquoi vous gendarmez-vous tant pour une chose qui ne vous touche pas? سکا متعلّق اولمیان شئ ایچون نه دیو اولقدر آتشلنورسک Il se gendarme mal à propos là-dessus بو بابده بلا موجب تنفّط ایدر Il n'y a pas de quoi se gendarmer tant اولقدر تنفّطه موجب اوله‌جق شئ یوقدر

GENDARMERIE. Tout le corps des gendarmes *A.* طایفة القوّاسین *P.* گروه سرهنگان *T.* قوّاس زمره‌سی

GENDRE. Celui qui a épousé la fille de quelqu'un, et à qui l'on donne ce nom par rapport au père et à la mère de la fille *A.* صهر pl. اصهار *P.* داماد – خسرانگر *T.* کوه‌کو || C'est mon gendre بنم دامادمدر Choisir quelqu'un pour gendre بر کمسنه‌یی داماد اولمق اوزره انتخاب ایتمک

GÊNE. Torture, question *A.* نکال – اذیّت – اذا *P.* شکنجه *T.* اشکنجه || Il souffrit la gêne sans rien avouer هیچ بر شئ اقرار ایتمکسزین اذیّته تحمّل ایلدی Des soldats mirent ce paysan à la gêne, pour lui faire avouer où était son argent اقچه‌سی نه محلّده اولدیغنی اقرار ایتدرمک ایچون عسکری نفرلری فلان کویلویی اشکنجه‌یه قویمشلردر

GÊNE. Situation pénible, incommode *A.* ثقلت – مضایقة *P.* رنج – آزار *T.* صیقندی – زحمت || Ces souliers me mettent à la gêne بو پاپوش بکا زحمت ویرر – Figur. Contrainte fâcheuse où l'on se trouve réduit *A.* ضجرة – ثقلة البال – البال – عذاب البال *P.* دلازاری – عذاب درون – رنج دل *T.* ثقلت – کوکل صیقندیسی || C'est une terrible gêne de n'oser jamais dire ce qu'on pense لوایح خاطری تفوّهه جسارت ایتمامک غایة الغایه موجب عذاب درون اولان حالاتدندر Les visites de certaines gens mettent à la gêne بعض کسانک زیارتی موجب ثقلتدر C'est une gêne continuelle de passer sa vie avec des gens à cérémonie ایّام عمری تکلّفات رسمیّه‌یه مبتلا اولنلر ایله کچورمک عذاب درونی مستلزم بر کیفیّتدر La difficulté de la rime met l'esprit du poète à la gêne ضرورت قافیه عند الشعرا بادئ تعذیب ذهن اولور احوالدندر

On dit, Se donner la gêne, Se mettre l'esprit à la gêne pour quelque chose, pour dire, s'inquiéter, se tourmenter *A.* تعذیب النفس – تعذیب الذهن *P.* بذهن رنج دادن *T.* ذهنه زحمت ویرمک – ذهنی یورمق – ذهنی زورلمق || Il se donne la gêne en faisant des vers انشاد اشعار ایچون ذهننه زحمت ویرر Il s'est mis l'esprit à la gêne pour trouver cette démonstration بو اثباتک تدارک واستحضاری خصوصنده ذهننی تعذیب ایلدی

GÉNÉALOGIE. Suite et dénombrement des parentés et alliances d'une personne *A.* نسب – سلسلة النسب *P.* سلسلهٔ زاد *T.* صوی سلسله‌سی || Longue, grande, ancienne généalogie سلسلهٔ طویله وسلسلهٔ کبیره وقدیمهٔ نسب Faire une généalogie بر سلسلهٔ نسب ترتیب ایتمک Faiseur de généalogies مرتّب سلسلهٔ انساب Savant en généalogie علم انسابه ماهر Arbre de généalogie شجرهٔ نسب – On dit d'un homme, qu'il est toujours sur sa généalogie, pour dire, qu'il parle toujours de sa noblesse *A.* مباهی بالنسب *P.* فخرزن زاد ونسب

صوی صوپیله کونن .T

GÉNÉALOGIQUE. Qui appartient à la généalogie .A نسبی
شجرهٔ نسب || Arbre généalogique صویه متعلّق .P زادی .P
Degrés généalogiques مراتب نسب Histoire généalogique حکایهٔ
فهرست آل ونسب Table généalogique نسب

GÉNÉALOGISTE. Qui dresse des généalogies .A نسّاب .pl
ارباب العلم الانساب .pl اهل العلم الانساب ـ نسّابین
.P صوی صوپلری بیلن .T دانشور علم زاد ونسب || C'est
un grand généalogiste بر نسّاب اعظمدر

GÊNER. Incommoder .A ایراث الثقلة ـ ایراث الضیق .P
ـ صیقندی ویرمک ـ صیقمق .T آزرده کردن ـ آزاریدن
ثقلت ویرمک || Les cuirasses gênent beaucoup ceux qui
en portent زرهک تلبّسی موجب ثقلتدر Nous étions bien
gênés dans cette voiture بو عربه‌نک ایچنده بغایت حال
ضیقده ایدک ـ On dit, qu'un architecte est gêné par le terrain,
par la situation de la place فلان معمار عرصه‌نک وموقعک
حالندن ثقلت ومضایقه‌ده در ـ Et mettre quelqu'un
dans une contrainte qui l'empêche d'agir .A ایراث ـ جبر
|| صیقشدرمق ـ زورلمق .T زور کردن .P تضییق ـ الثقلة
Si vous n'avez pas d'inclination à ce mariage, ne le faites point,
je ne veux point vous gêner بو نکاح خصوصنده استعدادک
اصلا تضییق ـ یوغیسه ایتمه سنی بر وجهله جبر ایتمک استمم
شو آدمک حضوری La présence de cet homme me gênait ایتمم
احباب On ne se gêne point entre amis بکا ثقلت ویررایدی
بیننده ثقلت تکلّف جائز دکلدر C'est un homme qui aime
la liberté, il ne se gêne pour personne بیقیدلک حالنه هوسکار
اولمغله هیچ بر کمسنه ایچون نفسنه ثقلت ویرمز Ne vous
gênez point pour cela بو مادّه ایچون نفسکه ثقلت ویرمه
La rime gêne beaucoup les poètes ضرورت قافیه شعرایی
تضییق ایدر ـ بغایت صیقشدررر

ـ صیقنتیلو ـ صیقلمش .T آزرده شده .P متضایق .A GÊNÉ.
صیقنتیلو حرکت Démarche gênée صیقنتیلو سیما || Air gêné ثقلتلو

GÉNÉRAL. Universel .A مطلق ـ عمومی ـ عامّ .P همگی .T
هبسنه مخصوص || Réglement général نظام عمومی Maxime
générale عمومی قاعده Assaut général عمومی صولت وهجوم
Concile général شورای عامّه ـ عموم مشورتی Approbation gé-
nérale استحسان عامّه Procession générale عموم آلایی États
généraux عمومی ملّت وکیللری جمعیّتی Consentement général
قاعدهٔ حسن رضای عامّه ـ رضای عمومی Règle générale
خاصیّت مطلقه Propriété générale اصول مطلقه Principes généraux
حسن حال مطلقه Le bien général dépend d'une bonne législation
ـ عامّه قوانین ملکیّه‌نک بر وجه الیق وضعنه منوطدر
Il n'y a point de règle قوانین دفعه‌نک وجودینه متوقفدر
si générale qui n'ait son exception بلا استثناء قاعدهٔ مطلقه یوقدر
ـ هر قاعدهٔ کلّیه‌ده بر کونه استثنا واردر ـ On dit, Parler,
répondre en termes généraux, c'est-à-dire, d'une manière vague
کلمات مطلقه ایله تکلّم ایتمک وتعبیرات مطلقه ایله جواب
ویرمک

Il se dit aussi au substantif, pour dire, le plus grand nombre
.A کلّ ـ عامّه .P همه .T هبسی || Le général n'y est point in-
téressé, il n'y a que le particulier فلان شیٔ عامّه‌یه راجع
کلّه راجع دکل ـ اولمیوب مجرّد خاصّه‌یه متعلّق اوردندر
انجق جزئه عائد در

Il se joint souvent à certains noms de charges, de dignités ||
Procureur général .A وکیل علی الاطلاق ـ وکیل مطلق Con-
trôleur général des finances باش محاسبه‌جی Receveur gé-
néral محصّل مطلق ـ باش محصّل Trésorier général باش
خزینه‌دار

EN GÉNÉRAL. D'une manière générale .A علی العموم ـ عموماً
.P بر وجه عمومی ـ بهمه .T هپ اولەرق || En général et
en particulier عموماً وخصوصاً

On dit en termes de guerre, Battre la générale, pour dire,
que tous les tambours de l'armée battent pour avertir les troupes
de se préparer à marcher .T عموماً ضرب کوس رحلت
عموماً اطبال کوس عزم ونهضت ایتمک ـ ایتمک

GÉNÉRAL. Qui commande en chef .A رئیس .pl رؤسا .P سر
سپهسالار .P رئیس الجیش .A Général d'armée || باش .T
.P مشیر .A Général en chef .T جنرال ـ پاشا سردار عسکر ـ
فریق .T رئیس الفریق .A Général de division سر سپهسالار
ـ چکدیری دوننماسی رئیسی Général des galères پاشا
باشبوغی

Et le supérieur d'un ordre religieux .A شیخ .pl مشایخ .P
فلان طریقتک Le général des Dominicains || شیخ .T پیر
شیخی

GÉNÉRALAT. Grade de général .A ریاسة الجیش .P
سپهسالاری .T جنراللق ـ عسکر سرکرده‌لکی رتبه‌سی || Le

généralat des galères - جكديری دونناسنك رياستی باشبوغلغی

GÉNÉRALEMENT. Universellement *A.* - على العموم - عموماً || عموم اوزره - هب اولدرق *T.* بر وجه عمومی *P.* عامةً

Opinion généralement reçue, généralement approuvée عموماً رهين مظهر پسند وقبول - حسن قبول واستصواب اولمش رأى عامّه اولمش Le bruit en est généralement répandu partout هر طرفه على العموم - عموماً منتشر اولمش بر خبر در

Généralement aimé على العموم مقبول رهين اشتهار اولمش محبوب قلوب عامّه - محبوب قلوب خواصّ وعوامّ - ومرغوب

On dit, Généralement parlant, pour dire, à quelques exceptions près *T.* بر وجه مطلق باقلنجه || Cela est vrai généralement parlant بر وجه مطلق باقلنجه بونك صحّتنده شبهه يوقدر Généralement parlant, tous les crimes sont punis بر وجه مطلق باقلنجه جرم وجناياتك مجموعی مظهر نكال ومجازات اولور

GÉNÉRALISATION. V. Généraliser.

GÉNÉRALISER. Rendre général *A.* تعميم *P.* عمومی ساختن *T.* عمومی قلمق || Généraliser une idée معنايی تعميم ايتمك une méthode بر صنعتی تعميم ايتمك

En Mathématique et en Physique, Il signifie, donner plus d'étendue à une hypothèse, à une formule *A.* توسيع *P.* وسعت دادن *T.* ككيشلتمك || Généraliser une hypothèse بر قضيّهٔ ظنّيه‌يی توسيع ايتمك

GÉNÉRALISSIME. Celui qui commande dans une armée, même aux généraux *A.* رئيس الرؤساء الجيش *P.* سپهسالار مطلق *T.* سردار اكرم || Un tel prince est généralissime des armées du roi فلان بك اردوی همايونك سردار اكرميدر

GÉNÉRALITÉ. Qualité de ce qui est général *A.* عموميّت || Cette proposition dans sa généralité est fausse بو قضيّه جهت عموميّتنه نظراً فاسد در

GÉNÉRALITÉS. Des discours qui ne contiennent que des choses vagues *A.* كلمات مطلقه - تعبيرات مطلقه *P.* گفتهای مطلق *T.* مطلق سوزلر || Il n'a pas voulu entrer en matière, il s'en est tenu à des généralités مادّه‌نك صددينه كيرميوب همان كلمات مطلقه ايله سرد مقال ايلدی Il n'a pas bien traité son sujet, il n'a dit que des généralités سرد ايلديكی بحثی كما هو حقه ادا ايتميوب تعبيرات مطلقه ايله بسط وبيان ايتمشدر

GÉNÉRATIF. Qui appartient à la génération *A.* مولّد *P.* زاينده *T.* طوغربجی || Faculté générative قوّت مولّدة Vertu générative خاصيّت مولّده - Principe génératif. Un principe d'où découle un grand nombre de conséquences *A.* اصل كثير الملازمات

GÉNÉRATION. Action d'engendrer *A.* تناسل - ذريّت *P.* زايش *T.* طوغش || Propre à la génération تناسله صالح - Inhabile à la génération تناسلدن عاجز نسل وذريّته صالح نسل وذريّته عديم الاقتدار - Traité de la génération des animaux بهايم وحيواناتك صورت تناسلنه دائر بحث - Il signifie aussi, la chose engendrée, la postérité *A.* نسل pl. انسال *P.* زه وزاد *T.* دول دوش || La génération de Noé انسال حضرت نوح - On dit par manière de plaisanterie, en parlant d'un père et de ses enfans, Lui et toute sa génération كندوسی ونسل ونسبی - كندوسی وصوی صوپی - Il se prend aussi, pour un peuple, une nation || Cette génération méchante demande des miracles بو نسل خبيث معجزاته محتاجدر La génération présente نسل حاضر future نسل لاحق

Il se dit aussi de chaque filiation et descendance de père à fils *A.* بطن *P.* شكم *T.* قارن || Il y a une génération du père au fils; du père au petit-fils, il y en a deux والد وولد بر بطن ووالد وحفيد ايكی بطن عدّ اولنور. Depuis Hugues Capet jusqu'à St. Louis, il y a huit générations فرانسه‌ده فلان پادشاهدن فلان پادشاهه قدر سكز بطن وار در De génération en génération نسلاً بعد نسلٍ - بطناً بعد بطنٍ

Il se prend aussi, pour l'espace de trente ans *A.* قرن pl. قرون || Il y a trois générations en cent ans, et quelque chose de plus يوز سنه ايچنده اوچ قرن وبر مقدار زياده وار در La seconde génération قرن ثانی

Il signifie aussi, production *A.* تولّد - تكوّن - كون *P.* زايش *T.* اولمقلق || Génération des plantes تولّد نباتات des pustules, des abcès بثور واورامك تكوّنی La corruption d'une chose est la génération d'une autre بر شيئك فسادی ديگر برينك كوننی مستلزمدر

GÉNÉREUSEMENT. D'une manière généreuse *A.* بالفتوّة - بالمروّة - بعلوّ الهمّة *P.* با بلندئ همّت - كريمانه *T.* عاليجنابلق ايله || En user généreusement علوّ همّت ايله

علوّ همّت ایله قوللنمق ـ معامله ایتمک Pardonner généreusement
علوّ همّت ایله عفو ایتمک Récompenser généreusement علوّ
همّت ایله ایفای لازمهٔ مکافات ایتمک

Et courageusement A. بالنجادة ـ بالشجاعة P. دلیرانه ـ
مردانه ـ جگردارانه ـ دلاورانه T. یکتجه || Combattre généreu-
sement شجیعانه ودلیرانه جنک ایتمک Se défendre géné-
reusement مردانه ـ بالنجادة والشجاعة مدافعه ایتمک
وشجیعانه مقام مدافعهده ثبات ایتمک

GÉNÉREUX. Magnanime, de nature noble A. علیّ الهمّة ـ
بلند نظر P. کریم النفس ـ کثیر المروّة ـ صاحب الفتوّة
عالیجناب T. عالی همّت ـ بلند همّت ـ || Une âme géné-
reuse علوّ همّت ایله مجبول طبع کریم Un homme généreux
عالی همّت وکثیر المروّت بر ذات Un coeur généreux
علوّ همّته مقارن بر عمل Une action généreuse قلب کریم
علوّ کلام مروّت آمیز sentiment مندوب Parole généreuse
عزیمت باهرة همّته مقارن فکر نجابت آمیز résolution
تصمیم مکارم سمیر ـ الفتوّة

Et libéral A. سخیّ pl. اسخیا ـ جواد pl. اجاوید ـ غمر
صاحب ـ مفضال ـ اهل الجود والسخا ـ ندیّ الکفّ ـ الرداء
جومرد T. سخی مشرب ـ گشاده دست ـ جوانمرد P. الکرم
الی آچق ـ || Cet homme est si généreux, qu'on ne peut lui
rendre le moindre service, qu'il ne fasse des présens considéra-
bles جود وسخاسی شول رتبهده زیاده در که کندویه ادنا
بر کونه خدمت اولنهجق اولور ایسه مقابلنده کلیّتلو هدایا
سخاوت ایله مکافات ایدر Il aime à donner, il a l'âme généreuse
طبع ایله مجبول اولوب نشر عطایادن حظّ ایدر

Il se dit poétiquement de quelques animaux, et signifie, hardi
A. بطیش ـ شدید البطش P. جگردار ـ جگرمند T. یورکلو ـ
زورلو || Lion généreux شیر شدید البطش Aigle généreux
زورلو قرتال قوشی

GÉNÉRIQUE. Qui appartient au genre A. جنسیّ || La diffé-
rence générique تفاوت جنسیّه Terme générique اسم جنس

GÉNÉROSITÉ. Magnanimité, grandeur d'âme A. علوّ الهمّة ـ
کرم النفس ـ فتوّة P. بلند نظری ـ بلندیٔ همّت T. عالیجنابلق
مجرّد کمال علوّ همّته || Par pure générosité عالی همّتلک ـ
علوّ جنابنی Exercer sa générosité محض علوّ همّته مبنی ـ مبنی
اجرا ایتمک Faire paraître sa générosité en quelque occasion
علوّ همّتنی ـ فلان خصوصده علوّ جنابنی اثبات ایتمک

Et libéralité A. سخا ـ سخاوت ـ جود ـ سماحت P.
جوانمردی T. جومردلک || La vraie générosité épargne à
un ami l'embarras d'expliquer ses besoins سخای حقیقی
عرض ـ دوستی عرض حاجت ثقلتندن صیانت ایدر
حاجته محتاج ایتمز

GENÈSE. Nom du premier des livres de l'ancien Testament
A. سفر الخلیقة P. کتاب آفرینش جهان T. دنیانک
یرادلشنه دائر کتاب

GENÊT. Arbrisseau A. رتم T. قاطر طرنغی

GENÉVRIER. V. Genièvre.

GÉNIE. L'esprit bon ou mauvais, que l'on croyait accompa-
gner les hommes depuis leur naissance jusqu'à leur mort A.
جنّ pl. جانّ P. همزاد || Bon génie جنّ خیر mauvais جنّ
شرّ ـ همزاد مشئوم Le génie de Socrate حکیم سقراطک همزادی
— Il se dit aussi de ces esprits qui présidaient à de certains
lieux A. جنّ موکّل ـ جنّ حافظ P. فرشتهٔ موکّل || Le génie
de Rome رومیّهٔ کبرانک فرشتهٔ موکّلی Génie tutélaire
جنّ حافظ ـ حمایت ومحافظهیه موکّل اولان فرشته — On
dit aussi, Le génie de la Peinture, de la Musique, de la Poésie,
pour dire, le génie qu'on suppose présider à ces arts فنّ رسم
وتصویر وفنّ موسیقی وفنّ شعرک جنّ موکّلی

Il signifie aussi, grand talent dans lequel il entre de l'ima-
gination A. دها ـ ذهن ـ عقل P. فرهنگ T. عقل || Beau
génie ذهن جمیل Grand génie ذهن جلیل vaste ذهن وسیع
puis- ذهن جهان شمول ـ ذهن عالم محیط universel الانحا
sant ذهن قویّ الاساس étroit عقل قاصر borné ذهن محدود
ذهن قلیل ـ ذهن کمایه ـ ذهن حقیر pauvre الاطراف
Il ذهن کمقدر ـ ذهن مختصر ـ عقل سخیف petit البضاعة
a un merveilleux génie بادیٔ استغراب اولهجق حدّت
اجبار ذهن ایتمک Forcer son génie ذهن ودهایه مالکدر
دلالت عقله Suivre son génie ذهننی جبر وتضییق ایتمک ـ
تبعیّت ایتمک Avoir du génie pour les affaires, pour la Poésie
Il est ادارهٔ اموره وفنّ شعرده حذاقت ذهنی اولمق
d'un génie supérieur aux autres سائره قوّت ذهن ودهاسی
Il a une grande supériorité de نسبت ایله فائق وممتاز در
génie عقل ودها خصوصنده تفوّق تامّ ایله مشار بالبناندر
— On dit aussi, qu'un تفوّق کامل ذهن ودهایه مالکدر ـ
homme est un grand génie, un beau génie, un génie supérieur

A. ذوذهن الذهین ـ داهی .P بلند فرهنگ .T صاحب عقل
اعلا ـ عقل اوّل ـ On dit aussi, Travailler de génie, pour dire, faire quelque chose de sa propre invention اعمال بضاعهٔ ذهن ـ قریحه‌دن ایجاد ایتمک ـ ایله ایجاد ایتمک On appelle Génie d'une langue, le caractère qui lui est propre طبیعت بر ملته مخصوصهٔ لسان ـ On dit aussi, Le génie d'une nation مخصوص اولان عقل

GÉNIE. L'art de fortifier, d'attaquer, et de défendre une place, un camp, etc. A. فنّ الهندسة الحربيّة .P هندسه‌کاریٔ حربی ـ ابنیهٔ حربیّه معمارلغی .T فنّ معماریٔ حربی ـ Il s'est mis dans le génie فنّ معماریٔ حربی طریقتنه داخل اولمشدر

GENIÈVRE. Arbuste odoriférant A. شجر الابهل .P سرو کوهی .T طاغ سرویسی La graine de genièvre s'appelle A. ابهل .P دانهٔ سرو کوهی .T طاغ سرویسی یمشی

GÉNISSE. Jeune vache qui n'a point porté A. عجلة pl. عجول .P گوسالهٔ ماده .T دیشی بزاغی

GÉNITAL. Qui sert à la génération A. صالح ـ صالح لالتولید .P للانسال .T سزا بزاییدن .T طوغمغه یرار || Faculté génitale قوّت الانسال Parties génitales اجزای تناسل ـ On dit aussi, Esprit génital A. عقل ولود ـ عقل موجد .P عقل بسیارزای .T طوغریجی عقل

GÉNITOIRES. Parties qui servent à la génération dans les mâles A. آلات التناسل || Couper les génitoires آلات تناسلی کسمک ـ جبّ ایتمک ـ En parlant des animaux, on exprime cette phrase par les mots A. امتعال .T انده‌مک || On a cru autrefois que le castor, pour se sauver des chasseurs, se coupait les génitoires مقدما اعتقاد ایدرلر ایمشکه قوندز ایادیٔ صیّادیندن استخلاص ایچون کندو کندویی امتعال ایدر ایدی

GENOU. Partie du corps humain qui joint la cuisse avec la jambe par-devant A. ركبة pl. ركب .P زانو .T دیز || L'os du genou A. داغصة .P کاسهٔ زانو ـ گردنا .T دیز آغرشعی Avoir les genoux faibles دیزلر ضعیف ومسترخا اولمق fermes دیزلر قوی ومحکم اولمق tremblantes دیزلر رعشه دار اولمق ـ Il se dit aussi des animaux A. ثفنة pl. ثفنات .P زانو .T دیز || Le genou du cheval ثفنهٔ خیل ـ آتک دیزی

On dit, Être à genoux, Se mettre à genoux, pour dire, mettre les genoux à terre A. جثو .P زانو زدن .T دیز چوکمک || دیز چوکوب لاقردی ـ جاثیا تکلّم ایتمک Parler à genoux Se jeter à genoux devant quelqu'un زانو بر زمین اولدرق سویلمک ـ سویلمک بر کمسنه‌نک حضورنده زانو بر زمین تحنیة الرکب ـ Plier les genoux A. تذلّل ومسکنت اولمق .P زانو خم کردن .T دیز اکمک ـ دیز بوکمک || On plie les genoux sans se mettre à genoux بلا جثو تحنیهٔ رکب ممکندر ـ Demander à genoux زانو زدهٔ زمین تضرّع وابتهال اولدرق جبههٔ عبودیّتی وضع تراب مسکنت ـ عرض حاجت ایتمک برله نیاز واستدعا ایتمک

GENOUILLÈRE. La partie de l'armure qui sert à couvrir le genou A. ذیل الدرع .P دامن آهن قبا .T زره اتکی

GENRE. Ce qui est commun à diverses espèces A. جنس pl. اجناس .T صوی || Sous le genre d'animal, il y a deux espèces comprises, celle de l'homme, celle de la bête جنس حیوانات ایکی نوعی مشتملدر که بری نوع بنی آدم ودیگری بهایمدر Genre supérieur جنس اعلا ـ جنس اشرف ـ subalterne جنس ادنا La définition est composée du genre et de la différence تعریف جنس وفصلدن مرکّبدر

Il se prend aussi pour Espèce A. نوع pl. انواع .P گونه .T درلو || Il y a divers genres d'animaux بهایمک انواع مختلفه سی وار در Le genre humain بنی نوع آدم انواعی گوناگوندر ـ

Il signifie aussi, la manière, le goût particulier dans lequel travaille un peintre, un sculpteur A. طور مخصوص .P آیین .T خود کندو طرزی || Calot et Téniers ont excellé dans leur genre فلان وفلان نام استادلر طور مخصوصلری جهتیله فائق الاقران اولمشدر

Et le style, la manière d'écrire A. فنّ السبک والانشا ـ فنّ سبک بدیع || فنّ الکتابة Le genre sublime فنّ سبک سلیس Le genre simple انشای بدیع médiocre فنّ سبک متوسّط ـ سبک معتدل Cet homme a un genre d'écrire noble et élégant بو آدمک فنّ کتابتنده آثار نزاکت ولطافت بدیدار در Il excelle dans ce genre d'écrire بو فنّ ید طولا صاحبیدر ـ کتابتده ممتاز الاقراندر

En termes d'Anatomie, Genre nerveux, signifie, tous les nerfs pris ensemble A. منظومة الاعصاب .P شیزازهٔ پیها .T سکیر طاقمی || La sensibilité, la tension, l'irritation du genre nerveux منظومهٔ اعصابک سرعت حسّی وتمطّی وحدّتی Cette odeur

attaque le genre nerveux بو رایحه سکیر طاقمنه اصابت
سکیر قسمنه ـ ضرری موجبدر

GENT. Nation *A.* ملّت pl. ملل Il n'est d'usage dans ce sens
qu'en ces phrases: Le droit des gens احکام ـ حقوق ملل
احکام مرعیّهٔ مللی نقض Violer le droit des gens مرعیّهٔ ملل
حقوق مлله مغایر حرکت ایتمک ـ واخلال ایتمک Res-
pecter le droit des gens احکام مرعیّهٔ ملل حقنه ایفای لازمهٔ
حقوق مللی حرمت ایتمک Un traité du droit des gens
مشتمل بر مقاله

Hors de là il signifie, personnes *A.* pl. اشخاص *P.* مردمان
بونلر حیله‌کار آدملر *T.* آدملر ـ کسان ‖ Ce sont de fines gens
de fort dangereuses gens بغایت تهلکه‌لو آدملر در Vous
vous moquez des gens آدملری ذوقلنیورسک Il s'accomode de.
toutes gens هر کس ایله الفت ایدر ـ هر آدمه اویار Les jeu-
nes gens sont imprudents حدیث السنّ اولان آدملر عاقل
نو جوانان قاصر العقلدر ـ اولمز

Gens, signifie aussi, une classe d'hommes auquels une qualité, une
profession est commune *A.* pl. اهل pl. ارباب ‖ Tous les gens
de bien ارباب برّ وخیر اولان آدملرک ـ اهل خیرک مجموعی
اهل مهارت وحذاقت اولان Tous les habiles gens جمله‌سی
ـ متعیّنان ومتشخّصان آدملرک مجموعی Gens de marque
ارباب عرض ـ عرضلو آدملر d'honneur ارباب تعیّن وامتیاز
ارباب حیثیّت de condition ارباب رتبه de qualité وادب
ارباب علم ومعرفت اولان آدملر d'affaires de lettres
ارباب برّ واحسان de bien مصلحت اربابی ـ کارکنان ـ امور
کمقدر وکمّمایه اولان de coeur اهل دل اولنلر Gens de peu
هیچ مقوله‌سی اولان قلیل البضاعه اولنلر ـ اشخاص de néant
عدم مثابه‌سنده اولان اشخاص ـ کسان Gens sans aveu
آواره وبیکار اولان اشخاص ـ سرسری مقوله‌سی اولان کسان
ادانی ـ سفلهٔ اشخاص ـ اهل دنائت وسفالت Petites gens
Gens de sac et de corde آصیلدجق آدملر Gens d'épée اشخاص
de service اهل خدمت اولنلر de pied *A.* ارباب سیف
فرسان الخیل *A.* de cheval یایا آدملر *T.* پیادگان *P.* رجلان
P. سواریان *T.* آتلولر

On dit, Il y a gens et gens, pour dire, qu'il y a grande diffé-
rence entre des personnes آدمدن آدمه فرق واردر ـ Et on dit par
compassion, De bonnes gens, de pauvres gens دردمند آدملر ـ بیچاره‌لر

On dit proverb. d'un lieu solitaire, qu'il n'y a ni bêtes ni
gens جان جنّ یوق ـ On dit aussi, Se connaître en gens,
pour dire, avoir un discernement pour connoître les bonnes et
les mauvaises qualités des hommes *A.* نقّاد الرجال *P.* قدر
آدم صرّافی *T.* شناس آدمیان

Il signifie aussi, domestiques *A.* pl. خدمة ـ تبعة *P.* پرستاران
خدمتکاران ـ *T.* خدمتکارلر ‖ Tous mes gens sont malades
خدمتکارلرمک جمله‌سی خسته در

GENTIANE. Plante *A.* داء الحیّة ـ جنطی الملک ـ جنطیانا
جینتیانه *T.* جینطیانای رومی ـ گوشاد *P.* کف الذئب ـ

GENTIL. Païen, idolâtre *A.* اهل الجاهلیّة pl. عبدة الاوثان
P. بت پرست *T.* کتابسز ـ بته طاپیجی ‖ Il était fils
d'un père gentil et d'une mère chrétienne باباسی عبدهٔ
اوثاندن ووالده‌سی ملّت عیسویّه‌دن ایدی Les Juifs ap-
pelaient Gentils, tous ceux qui n'étaient pas de leur nation قوم
یهود خلاف دینلری اولان مجموع مللی اهل جاهلیّت
اسمیله تسمیه ایدر ایمش

GENTIL. Joli, agréable *A.* ظریف ـ مطبوع *P.* دلکش ـ
دلپسند ـ دلاویز *T.* کوزل ـ جان سوه‌جک ‖ Chanson gen-
tille ترانهٔ دلارا ـ اغنیهٔ مطبوعه Gentille invention ایجاد مطبوع
ـ En parlant des enfans, on emploie les mots *A.* بزیع *P.*
بزیعه بر قز *T.* جیوه‌لک ـ شوخ وشنگ ‖ Fille gentille
اولادی خیلیجه شوخ وشنگدرلر Ses enfans sont bien gentils
جیوه‌لکدرلر ـ

GENTILHOMME. Celui qui est noble de race *A.* حسیب pl.
حسبا ـ نسیب pl. نسبا ـ کریم النسب *P.* بهزاد ـ والا نژاد
T. اصلزاده ـ کشی زاده ـ صوی اولادی ‖ Gentilhomme de
bon lieu کریم الاصل بر ذات والا نژاد Un pauvre gentil-
homme فقیر وبینوا بر کشی زاده Gentilhomme de campagne
اهل قرادن بر اصلزاده Foi de gentilhomme وعد اهل نسب
Un gentilhomme d'ancienne extraction قدیم العصاره بر ذات
کریم النسب ـ Gentilhomme de Chambre. C'est un titre de
charge *T.* مابینجی ‖ Premier gentilhomme de la Chambre
باش مابینجی ـ سر مابینجیان

GENTILLESSE. Grâce, agrément *A.* طلاوت ـ ظرافت *P.*
شیرینکاری *T.* کوزل ادا ‖ La gentilesse d'un enfant بر طفلک
ظرافت عقلی Il a de la gentilesse dans l'esprit شیرینکارلغی
خصورمده هزار Il a fait mille gentillesses devant moi وار در
بهزار ظریفانه شیلر ایتدی

GENTIMENT. D'une manière gentille *A.* بالظرافة *P.* شیرینکارانه *T.* دلپسندانه ـ کوزل صورت ایله — Il se dit souvent par dérision ‖ Vous voilà gentiment accommodé اشته کندیکه کوزل کندیکی کوزل قیافته کتوردک ـ صورت ویردک

GÉNUFLEXION. Acte du culte religieux qui se fait en fléchissant le genou *A.* مناجات بالمجاثاة *P.* زانو زنی بر *T.* زمین نیاز دیز چوکوب اللهه یلوارمه ‖ Faire une génuflexion بر کرّه دیز چوکوب مناجات ایتمک

GÉODÉSIE. Partie de la Géométrie qui enseigne à mesurer et à diviser les terres *A.* علم المساحة ‖ Traité de géodésie علم مساحه یه دائر مقاله

GÉODÉSIQUE. Qui a rapport à la géodésie *A.* مساحیّ ‖ Opérations géodésiques اعمال مساحیّة

GÉOGRAPHE. Versé dans la géographie *A.* جغرافیّ pl. جغرافیون ماهر واستاد اهل جغرافیا ـ ‖ C'est un bon géographe جغرافیادن بر آدمدر — Et celui qui fait des cartes de géographie *A.* رسّام البلاد ـ رسّام الارض

GÉOGRAPHIE. Science qui a pour objet la description du globe terrestre *A.* علم جغرافیا ‖ La Géographie est nécessaire pour bien savoir l'histoire علم تاریخک حقایقنه تحصیل اطلاع ایچون علم جغرافیانک وقوفی لازمهٔ حالدندر Carte de Géographie خریطه

GÉOGRAPHIQUE. Qui appartient à la géographie *A.* جغرافیّ قاعدهٔ جغرافیّة ـ وصف جغرافی ‖ Discription géographique ـ لغت جغرافی Dictionnaire géographique اوزره وصف جغرافیا لغتی

GEÔLAGE. Droit qu'on paye au geôlier *A.* عائدة السجّان *P.* رسم زندانبان *T.* زندانجی عوائدی ‖ Payer le geôlage زندانجی عوائدینی ادا ایتمک

GEÔLE. Prison *A.* سجن pl. سجون ـ محبس *P.* زندان ـ حبسخانه کتخداسی ‖ Le maître de la geôle حبس *T.* حبسخانه Registre de la geôle حبسخانه دفتری ـ زندان دفتری

GEÔLIER. Le concierge de la prison *A.* سجّان *P.* پاسبان زندان بکچیسی ـ حبسخانه بکچیسی *T.* زندان

GÉOMANCE ou **GÉOMANCIE.** Art de deviner par des points que l'on marque au hasard *A.* فنّ الرمل ‖ Figures de géomance فنّ اشکال رملیّة La géomancie n'a aucun fondement raisonnable رملک اصول عقله موافق بر درلو اصل واساسی یوقدر

GÉOMANCIEN. Celui qui pratique la géomancie *A.* رمّال *P.* رمل آتان *T.* رملزن

GÉOMÈTRE. Celui qui sait la géométrie *A.* مهندس pl. مهندسین ـ اهل الهندسة pl. ارباب الهندسة *P.* هندسه شناس *T.* هندسه بیلن

GÉOMÉTRIE. Science qui a pour objet tout ce qui est mesurable *A.* علم الهندسة ‖ La géométrie est le fondement des autres parties des mathématiques علم هندسه اقسام علوم ریاضیّه نک اساسی مثابه سنده در La géométrie contribue à rendre l'esprit méthodique et conséquent علم هندسه نک مطالعه سی عقل انسانک صنعت وترتیبه ورعایت اصول ملازمه یه آلشدرلمسنه مدار کلّی اولور

GÉOMÉTRIQUE. Qui appartient à la géométrie *A.* هندسیّ صنعت هندسیّة ‖ Méthode géométrique هندسه یه متعلّق *T.* مسئلهٔ هندسیّة Proposition géométrique

GÉOMÉTRIQUEMENT. D'une manière géométrique *A.* حسب الاصول الهندسة *P.* هندسه کارانه ـ بر موجب قواعد هندسیّة *T.* هندسه قاعده سنجه ‖ Cela est démontré géométriquement بو کیفیّت قواعد هندسیّة اوزره ثبوتیافته اولمش قضایای حسب الاصول الهندسه مسلّمه دندر Procéder géométriquement عمل وحرکت ایتمک

GÉRANIUM ou **BEC-DE-GRUE.** Plante *A.* ابرة الراعی

GERBE. Faisceau de blé coupé *A.* کدرة pl. کدر ـ عامة pl. عام *P.* گران ـ بسک *T.* بشاق دمتی ـ اکین دمتی ‖ اکین Lier en gerbe اکینی دمت باغلمق Entasser des gerbes اکین دمتلرینی دوکمک Battre des gerbes دمتلرینی ییغمق

GERBER. Mettre en gerbe *A.* ربط الکدرة *P.* گران بستن *T.* اکین بشاقلرینی دمت باغلمق ـ اکینلری دمت باغلمق ‖ Il faut gerber ce froment بو بغدای بشاقلری دمتامک ـ بشاقلرینی دمت باغلمق اقتضا ایدر

GERCE. Insecte qui ronge les habits et les livres *A.* سوس عثّة pl. عثّ *P.* شپشه ـ اشپشه *T.* کوه

GERCER. Causer de petites fentes ou crevasses à la peau *A.* اشراث ـ زلع *P.* پرتمانیدن ـ کفتانیدن *T.* تبسرتمک ـ ‖ Le froid gerce les lèvres چاتلتمق شدّت سرما انشرات صوغوق دوداقلری تپسردر ـ شفاهی موجبدر Il se dit aussi de la terre *A.* شقّ ـ تشقیق *P.* شکافتن *T.* یارمق ‖ Le soleil, le hâle, la grande sécheresse gercent la

شدّت حرارت شمس وسهام هوا وانقطاع مدید مطر terre
انشقاق ارضی مؤدّیدر

Gercer, au neutre et Se Gercer *A.* تنزّلع ـ انشراث *P.*
پرتمیدن ـ کفتن *T.* تپسرمک ـ چاتلمق ـ Il se dit aussi
du bois qui se fend, des murs, etc. *A.* انفتاق ـ انفلاق ـ
انشقاق *P.* شکافتن ـ رخنه‌دار شدن *T.* یارلمق

Gercé. *A.* منشرث *P.* کفته ـ پرتمیده *T.* تپسرمش ـ چاتلمش
A. مشقوق ـ متشقّق ـ منفتق ـ منفلق *P.* شکافته *T.*
یارلمش

GERÇURE. Fente que fait le froid à la peau *A.* زلع ـ شرثة pl.
شرثات *P.* کفت *T.* چتلاق ‖ Pommade bonne pour les ger-
çures چتلاقلره نافع بر روغن ـ Il se dit aussi des fentes qui
se font dans le bois, dans les murs, etc. *A.* فلق pl. فلوق ـ
شق pl. شقوق *P.* رخنه ـ شکاف *T.* یاریق

GÉRER. Gouverner *A.* اداره ـ تصرّف *P.* کارسازی نمودن
T. اموری کورمک ـ اموری کوروب چویرمک ـ تدبیر ایتمک
‖ Il a géré long-temps les affaires d'un tel prince وافر زمان
فلان بکک امورینی اداره ایتمشدر Il a mal géré ses af-
faires کندو امورینی سوء تدبیر ایله اداره وتصرّف ایلدی
Gérer une tutelle ـ امور وصایتی اداره وتصرّف ایتمک
کوروب چویرمک

GERFAUT. Oiseau de proie du genre des faucons *A.* زرّق
pl. زراریق *P.* سنقر ـ شنقار *T.* صنقور ـ آق طغان

GERMAIN. Il se joint avec Cousin, Frère et Soeur. Cousin
germain, se dit des enfans des deux frères *A.* ابن العمّ *P.*
عمّزاده ـ اودر زاده *T.* عموجه اوغلی ـ عمجه اوغلی ou des
deux soeurs *A.* ابن الخالة *P.* خاله زاده *T.* خاله اوغلی ـ
Cousins issus de germains, se dit des enfans de deux cousins germains
A. ولد الابن العمّ ـ ولد الابن الخالة pl. اولاد الابن العمّ
اولاد الابن الخالة ـ *P.* اودر زاده ـ زادهٔ عمّزاده ـ زادهٔ *T.*
عموجه زاده اوغلی ـ خاله زاده اوغلی ـ Frères et soeurs ger-
mains, se dit de ceux qui sont procréés des mêmes père et
mère *A.* اخ او اخت لابوین *P.* برادر یا خواهر همپدر وهمادر
T. اوز قرنداش یاخود اوز قز قرنداش

GERMANDRÉE PETITE ou PETIT CHÊNE VERT. *A.* بلّوط الارض
T. یر پلیدی ـ یر پلامودی

GERMANIQUE. Qui appartient aux Allemands *A.* جرمانی ـ
آلامانی *T.* آلامانلو ـ جرمانیالو ‖ Style germanique سبک
نظام آلامانی Constitution germanique وعبارهٔ جرمانیه

GERME. La partie de la semence dont se forme la plante *A.*
لبّ البذر *P.* مایهٔ تخم *T.* تخمک فلزّ سوره‌جک اوزی
‖ Le germe du blé حنطه تخمنک فلزّ سوره‌جک اوزی ـ
Il se dit aussi de cette première pointe qui sort du grain, ou
d'autre semence dans les plantes, lorsqu'elles commencent à pousser
A. نتش البذر ـ بذر pl. بذور *P.* تخم *T.* سر زد تخمدن
سورن فلیز اوجی ‖ Les fourmis rongent le germe du blé
قرنجه حنطه تخمندن سورن فلزلری اکل ایدر ـ Le germe
d'un oeuf, c'est une certaine partie compacte qui se trouve dans
l'oeuf *A.* بذر البیض *P.* تخم مرغانه *T.* یمورطه‌نک تخمی ـ
Figur. ‖ Un germe de division تخم شقاق de querelle تخم
نزاع وخصومت Cet homme est si corrompu, qu'on ne dis-
tingue en lui aucun germe de vertu, d'humanité بو آدمک
فساد طبعی شول رتبه‌ده در که جبلّتنده اصلاً وقطعاً تخم
صلاح ومروّت اثری مرئی دکلدر

On appelle Faux germe, dans la femelle de l'animal, la ma-
tière informe qui provient d'une conception défectueuse *A.* مضغة
ناقصة الخلقة ‖ Cette femme est accouchée d'un faux germe
بو خاتون بر مضغهٔ ناقصة الخلقة وضع ایلدی

GERMER. Pousser le germe au-dehors *A.* انتاش ـ انبات
بذر *P.* سر زدن *T.* فلیزلمک ـ فلیز کوسترمک ـ اوج ـ
جبوبات فلیز سورمکه ‖ Le blé commence à germer سورمک
باشلادی

Germé. *A.* منبوت ـ نانش *P.* سر زده *T.* فلیزلمش ـ اوج
سورمش

GERMINATION. Premier développement du germe *A.* نبوت
البذر *P.* تخم سرزدگی *T.* دانه‌نک فلیزلنمه‌سی ‖ La cha-
leur et l'humidité avancent la germination des semences حرارت
ورطوبت نبوت بذورک استقدامنه وسیله اولور Il est cu-
rieux d'observer les progrès de la germination des plantes نبوت
بذورک نو بنو تزایدی امر واجب الدقّتدر

GÉSIER. Le second ventricule de certains oiseaux qui se nour-
rissent de grains *A.* قانصة pl. قوانص *P.* چینه دان ـ سنگدان
T. طاشلق ـ قوش قورساغی ‖ Le gésier d'une poule سنگدان
طاوغک طاشلغی ـ ماکیان

GESSE. Plante qui porte des gousses, et qui se rapproche
beaucoup des pois et des vesces *A.* هرطمان *P.* بسله *T.* فیک

GESTATION. Temps pendant lequel une femelle porte son fruit *A.* وقت الحبل - مدّة الحبل *P.* هنگام آبستن *T.* كبدلك وقتى || Il ne faut pas fatiguer une jument dans le temps de la gestation قسراغى وقت حبلده ايكن زيادهجه اتعاب ايتمك جائز دكلدر

GESTE. Mouvement extérieur du corps, et principalement des bras et des mains, dans la conversation *A.* رمز pl. رموز - اشارة pl. اشارات *T.* اشارت ايله كوسترمه || Son geste n'est pas naturel ايتديكى اشارتلر طبيعى دكلدر Le geste est une des principales parties de l'orateur اشارات واعظه كوره اقدم امور لازمهدندر Exprimer par le geste رمز ايله افادهٔ مرام ايتمك Avoir le geste expressif بر كمسنهنك رمزى مفيد مرام اولمق Menacer quelqu'un du geste بر كمسنهيى رمز يد ايله انذار وتهديد ايتمك

GESTICULATEUR. Qui fait trop de gestes *A.* كثير الاشارات - كثير الرموز

GESTICULER. Faire des gestes *A.* رمز *P.* باشارت نمودن *T.* اشارت ايله كوسترمك || Il parle assez bien, mais il gesticule toujours حسن ناطقهسى وار در انجق لا ينقطع اشارتلر ايدر

GESTION. Administration *A.* تصرّف الامور - ادارة الامور *P.* كارسازى *T.* امورى كوروب جويرمه || Rendre compte de sa gestion صورت تصرّف وادارهسنك حسابنى ويرمك Le temps de sa gestion ادارهٔ امورى وقتى Durant sa gestion تصرّف وادارهٔ امورى اثناسنده

GIBBEUX. Terme de Médecine. Bossu, élevé *A.* احدب *P.* كبدك *T.* توسكك - طومالج || La partie gibbeuse du foie لوح جكرك طومالج يرى - جانب احدبى

GIBBOSITÉ. Courbure de l'épine du dos, qui fait les bossus *A.* حدب الصلب *P.* پشتمازه *T.* لوخئ اوكورغه كميكى توسكلكى

GIBECIÈRE. Bourse de cuir où les chasseurs mettent les choses dont ils se servent à la chasse *A.* عيبة الصيّاد *P.* هميانچهٔ *T.* شكارى آوجى جانتهسى || Porter une gibecière حامل اوزرنده آوجى جانتهسى طاشيمق - عيبهٔ صيّاد اولمق — Les joueurs de gobelets se servent aussi d'une gibecière pour enfermer leurs instrumens *A.* خريطة المشعبذ *P.* هميانچهٔ حقّه باز *T.* حقّهباز طوبرهسى

GIBELET. Petit foret. V. Foret.

GIBERNE. Partie de l'équipement d'un soldat, dans laquelle sont placées les cartouches *A.* محفظة العيون *P.* فشنكدان *T.* فشنكلك

GIBET. Potence où l'on fait périr ceux qui ont été condamnés à être pendus *A.* عود الصلب *P.* دار - خاده *T.* دار آغاجى || Attacher à un gibet دار آغاجنه ربط ايتمك Pendre au gibet بر دار آغاجنه صلب ايتمك Dresser un gibet دار آغاجى نصب ايتمك Condamner au gibet بركمسنه صلب اولنمق اوزره اوزرينه حكم جريان ايتمك

GIBIER. Tout ce qui est la proie du chasseur *A.* صيد - اجناس قنص - مصيد *P.* شكار *T.* آو || Un pays plein de gibier اكل صيد صيد ايله مملو بر مملكت Manger du gibier آو اورمق - اهلاك صيد ايتمك Tuer du gibier ايتمك Menu gibier *A.* صغار الصيد *P.* شكار خرده *T.* اوفاق آو

GIBOULÉE. Pluie grande et soudaine, de peu de durée *A.* مطر وابل *P.* شتابباران *T.* صغناقلى يغمور || Giboulée de Mars مارت آينك مطر وابلى

GIBOYER. Chasser avec l'arquebuse. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: Arquebuse à giboyer *A.* برقيل الصيّاد *P.* تفنك شكارى *T.* آوجى تفنكى Poudre à giboyer *A.* بارود الصيّاد *P.* باروت شكار *T.* آوجى بارودى

GIGANTESQUE. Qui tient du géant *A.* عرطلىّ *P.* كوه مثال بالاى - قامت عرطلى *T.* پك ايرى || Taille gigantesque پك ايرى بوى - كوه مثال Figure gigantesque پك ايرى - Figur. *A.* متضمّن الجسامة المفرطه - چهره || Ses expressions loin d'être sublimes ne sont que gigantesques تعبيراتى معناى علوّ وشرفدن عارى اولوب يالكز جسامت مفرطهيى متضمّندر Cet homme, dans tous ses projets, donne dans le gigantesque فلان آدم كافّهٔ عزايم ومقاصدينى متضمّن جسامت مفرطه اولهجق وجهله اجرا ايدر

GIGOT. Cuisse de mouton, coupée pour être mangée *A.* فخذ الغنم pl. افخاذ الغنم *P.* شل گوسفند *T.* قيون بوطى || Un gigot tendre لطيفٌ وملايم قيون بوطى

Et les jambes de derrière du cheval *A.* قوايم مؤخّرة الفرس *P.* طوارك آرد آياقلرى *T.* پاى پسين اسب

GIGOTTER. Il se dit d'un animal qui secoue les jarrets en mourant *A.* تململ الاقدام *P.* پا طپيدن *T.* آياقلرى ديرهدوب

چپالمق

GILET. Sorte de camisole *A.* تلبيب pl. تلابيب ـ غَلّة *P.* نيمتن *T.* زيبون || Gilet de coton پموق ثوبدن مصنوع نيمتن

GIMBLETTE. Petite pâtisserie dure et sèche, faite en forme d'anneau *T.* خلقەجق گورک

GINGEMBRE. Plante des Indes *A.* زنجبيل *P.* شنكيل *T.* زنجفيل

GIRAFE ou **CAMÉLÉOPARD.** V. ce mot.

GIRANDE. Un amas de tuyaux d'où l'eau jaillit *A.* فوّارة *P.* شادروان *T.* شادروان ـ Et un assemblage de quantité de fusées volantes qui partent en même temps *T.* شادروانی فشنك

GIRANDOLE. V. Girande. — Il se dit aussi d'un chandelier à plusieurs branches *A.* مسرجة كثيرة ـ مسرجة ذات الاغصان *P.* شمعدان بسيار شاخ الاغصان *T.* چوق قوللی شمعدان

Il se dit aussi d'une espèce de boucle d'oreille, ornée de pierres précieuses *A.* شنف مجوهر pl. شنوف مجوهرة *P.* گوشوارهٔ جواهر دار *T.* جواهرلو آصقی كوپه

GIROFLE. Fleur aromatique que l'on appelle aussi Clou de girofle *A.* قرنفول *P.* ميخك ـ ناريوست *T.* قرنفل || Huile de girofle قرنفل ياغی

GIROFLÉE. Fleur que l'on cultive dans les jardins *A.* منثور ـ خيرى *P.* شبّوی *T.* شهبوی

GIROFLIER. L'arbre qui porte le clou de girofle *A.* شجر القرنفول *P.* درخت ناريوست *T.* قرنفل آغاجی

GIRON. L'espace qui est depuis la ceinture jusqu'aux genoux dans une personne assise *A.* وابلة *P.* سر زانو ـ سر ران *T.* دیز باشی ـ اویلق باشی || Cacher dans son giron داخل وابلده كتم واخفا ايتمك Un enfant qui dormait dans le giron de sa mère سر زانوی مادرده خوابنده اولان بر طفل ـ

On dit figur. Le giron de l'Église, pour dire, le sein, la communion de l'Église *A.* حجر الدين الحق *P.* بغلگاه دين *T.* ايمان قوجاغی || Ramener, revenir au giron de l'Église حجر دين حقه جلب ايتمك وياخود رجعت ايتمك

Il se dit, en termes d'Architecture, de la partie de la marche sur laquelle on pose le pied *A.* ميطاء الدرجة *P.* پايگاه پله *T.* آياق بصدجق ير || Les marches les plus commodes ont quatorze pouces de giron نردبان درجەلرينك آياق بصدجق يری اون درت پرمق عرضنده اولور ايسه راحتلو اولور

GIROUETTE. Plaque de fer-blanc qui est mobile, et que l'on met en un lieu élevé, pour connaître de quel côté le vent souffle *T.* يل قوان

GISANT. Couché *A.* ضاجع *P.* خسبيده *T.* ياتمش || Gisant dans son lit كندو فراشنده ضاجع ايكن

GISEMENT. Terme de Marine. Il se dit de la situation des côtes de la mer *A.* مضجع الساحل pl. مضاجع السواحل *P.* نشستگاه لب دريا *T.* يالينك ياتاق يری || Les bons pilotes doivent connaître le gisement des côtes où ils veulent aborder استاد اولان كمی قولاغوزلری اتخاذ قرار ايدەجكلری سواحلك ياتاق يرلرينه كركی كبی واقف اولملو درلر

GÎT. Il n'est d'usage qu'en cette phrase: Ci-gît, qui est une formule ordinaire par laquelle on commence les épitaphes, et qui signifie, ici est couché un tel *A.* ضاجع ـ راقد هہنا *P.* در اينجا خوابنده هہنا *T.* شو محلده ياتور ـ Il signifie figur., consiste *A.* منوط ـ موقوف *P.* وابسته *T.* باغلو || Tout gît en cela هپ بوكا منوطدر Toute la dispute ne gît qu'en ce point منازعه ومجادلەنك مجموعی بو مادّەيه منوطدر ـ مناقشەنك مجموعی بو دقيقەيه وابسته در

GÎTE. Le lieu où l'on demeure, où l'on couche ordinairement *A.* مسكن ـ مأوا pl. مساكن *P.* جای قرار *T.* يورد ـ بوم وبر || Un pauvre homme qui n'a point de quoi payer son gîte يوردينك كراسنی ادادن عاجز بر فقير آدم

Il se dit aussi du lieu où couchent les voyageurs *A.* مرحلة pl. مراحل ـ مبيت *P.* نزولگاه *T.* قوناق يری ـ ياتاق يری || Il faut gagner le gîte de bonne heure اركندن ياتاق يرينه يرينی يقەلملو در ـ واصل اولمق اقتضا ايدر Payer cher un mauvais gîte بر نا خوش قوناق يری ايچون آغر بها ـ Et du lieu où le lièvre repose *T.* طاوشانك ياتاغی ـ ويرمك

GIVRE. Espèce de glace qui s'attache aux arbres *A.* ضريب *P.* يژ *T.* قيراغو || Les arbres étaient couverts de givre اشجار ودرختان سر تا سر قيراغو ايله مستور ايدی Cette nuit il est tombé bien du givre بو كيجه وافر قيراغو ياغمشدر

GLAÇANT. Qui glace *A.* مجمّد *P.* افسرده ساز *T.* طوكدريجی || Un froid glaçant طوكدريجی صوغوق ـ برد مجمّد Une bise glaçante طوكدريجی پويراز يلی ـ Figur. *A.* بارد *P.*

Politesse glaçante وصلت بارده || Abord glaçant صوغوق T. سرد اكرام بارد

GLACE. Eau congelée et durcie par le froid A. جمد pl. جمود P. يخ ـ هسر ـ هسير ـ هتشه T. بوز || Glace épaisse de deux doigts ايكى پرمق قالنلغنده بوز Passer la rivière sur la glace نهرى بوز اوزرندن مرور ايتمك Glisser sur la glace avec des patins نعلين ايله بوز اوزرنده قايمق ـ Boire à la glace A. شرب الماء الثلج P. آب يخ آلود نوشيدن T. بوزلو صو ايچمك

On dit, Ferrer des chevaux à glace, quand on leur met des fers cramponnés T. آته قيارلو نعل اورمق

Il se dit figur. d'un certain air de froideur qui paraît sur le visage et dans les actions de quelques personnes A. صورت باردة P. طور بارد ـ T. چهرهٔ سرد بخنما ـ صوغوق چهره ـ صوغوق || Recevoir quelqu'un avec un visage de glace بر كمسنديه معامله ـ معاملهٔ بارده ايله ملاقات ايتمك ـ On dit aussi, Avoir un coeur de glace, c'est-à-dire, un coeur insensible A. مثلوج الفؤاد P. فسرده دل T. بوز كبى بر آدم

Glace, se dit aussi d'une glace de cristal factice dont on fait des miroirs A. زجاج بلورىّ P. بلورين ـ شيشهٔ بلور T. اعلا آيينه جامى || Glace fine بللور جام ـ آيينه جامى Glace de Venise وندیك بللور شيشه‌سى Uni comme une glace زجاج بلورين مثالى املس وهموار Brillant comme une glace بللور كبى برّاق ومجلا Ce métal se polit comme une glace بو نوع معدن بللور كبى كسب جلا ايدر Depuis quelque temps, on a trouvé le moyen de faire des glaces de cent et de six vingts pouces de haut بر مدّتدنبرو يوز ويوز يكرمى پرمق قدنده زجاج بلورين اعمالى صنعتنى بولمشلر در

Glace, se dit aussi d'une petite tache que l'on voit quelquefois dans les diamans A. نقطة الثلج P. يخپاره T. بوز

Glaces. Des liqueurs ou des fruits glacés A. مشروب منجمد pl. مشروبات منجمدة P. شربت فسرده T. طوكدرمه || Glaces de citron ليمون شربتى ـ ليمون طوكدرمه‌سى طوكدرمه‌سى

GLACER. Durcir les liqueurs par le froid A. تجميد P. افسرده كردانيدن T. طوكدرمق || Le grand froid glace les rivières برد شديد انهار مياهى تجميد ايدر ـ Figur. || La peur glace le sang غلبهٔ رعب وخشيت درون عروقده تجميد دم ايدر La vieillesse glace le sang حال شيخوخت تجميد دمى مستلزمدر

On dit, Glacer des confitures, des fruits, des pâtes, pour dire, les couvrir d'une croûte de sucre lissée ميوه وسائر اول مقوله عقيده شكريله ـ مأكولاتى شكر معقد ايله لبس ايتمك قاپلامق

Glacer, au neutre et Se Glacer. A. انجماد P. يخ بستن ـ هتشه گرفتن ـ فسردن T. طوكمق ـ بوز طوتمق || Les fontaines d'eau vive ne glacent jamais ماء جارى چشمه‌لرى ابدى منجمد اولمز L'esprit de vin ne glace point dans les climats tempérés روح خمر اقاليم معتدلده منجمد اولمز Le bassin commence à se glacer حوض انجماده يوز طوتدى

Glacé. A. منجمد P. افسرده T. طوكمش

GLACEUX. Il se dit des pierreries qui ont des glaces T. بوزلو || Diamant glaceux بوزلو الماس

GLACIAL. Glacé. V. Glacé || Mer glaciale بحر منجمد Zone glaciale منطقهٔ منجمده ـ Il se dit aussi de ce qui est extrêmement froid A. قارّ ـ قرور P. شجيده T. طوكدريجى || Vent glacial ريح قرور

Figur. A. بارد P. سرد T. صوغوق || Air glacial سيماى بارد Réception glaciale معاملهٔ بارده ايله تلقى

GLACIÈRE. Lieu où l'on serre de la glace et de la neige A. مثلجة ـ مخشف P. يخدان ـ يخخانه T. بوز خانه || Faire une glacière بر بوز خانه انشا ايتمك Remplir sa glacière بوز خانه‌يى طولدرمق

GLACIS. Pente douce et unie A. صبب pl. اصباب ـ هبطة pl. هبطات P. شيو T. شيو || Le glacis de la contrescarpe خندقك خارجنده‌كى ديوارك شيوى

GLAÇON. Morceau de glace A. شظية الجمد ـ مديرة الجمد pl. شظاياء الجمود P. يخپاره T. بوز پارچه‌سى ـ بوز قياسى || Gros glaçon ايرى بوز قياسى La rivière est toute couverte de glaçons جايك ـ روى نهر شظاياى جمود ايله پوشيده در Avoir les mains froides comme un glaçon اللر بوز پارچه‌سى كبى صوغوق اولمق

Le temps, la saison des glaçons A. موسم الجمود P. هنگام يخ T. بوز وقتى

GLADIATEUR. Celui qui, pour le plaisir du peuple, combattait sur l'arène contre un autre homme ou contre une bête A. مصارع

pl. مصارعين .P کشتکیر .T پهلوان ـ کورشجی || Un combat de gladiateurs پهلوان جنکی

GLAÏEUL. Plante *A.* سيف الغراب ـ دلبوث .P دلبوث .T قوزغون قليجی

GLAIRE. C'est la même chose que pituite, phlegme *A.* خواعة .T کش سپيد دوسکن .P اخلاط لزجة pl. خلط لزج ـ معده اخلاط || Avoir l'estomac plein de glaires يلمشک بلغم لزجه ايله مملو اولمق Cette médecine lui a fait rendre des glaires بو دوا قلع خواعه ايتدردی Des glaires teintes de sang قان ايله مخلوط خواعات

Et le blanc de l'oeuf *A.* قيقیٔ .P سپيد مرغانه .T يمورطه‌نک آقی

GLAIREUX. Qui est de la nature de la glaire *A.* ذو الخواعة .P کش سپيدناک .T بلغملو || Les pieds de veau et de mouton sont glaireux بوزاغی وقيون پاچه‌لری اخلاط لزجه‌دن عبارتدر Humeur glaireuse مادّهٔ ذو الخواعه خلط ذو الخواعه matière

GLAISE. On appelle ainsi l'argile *A.* غضار .P شلکا ـ شلک .T کل سفيد ـ اوزلو طپراق || Faire un corroi de glaise à un bassin, afin qu'il tienne l'eau صويی طوتمق ايچون حوضک ايچنی اوزلو طوپراق خرجيله صوامق Creuser jusqu'à la glaise اوزلو طپراق بولنجيه قدر يری حفر ايتمک Terre glaise *A.* ارض غضرا .P خاک شلکين .T اوزلو طپراقلو ير

GLAISEUX. Qui est de la nature de la glaise *A.* غضاریّ .P شلکی ـ شلکناک .T طپراغی اوزلو || La terre glaiseuse est peu propre à la végétation تراب غضاری امر انباته چندان صالح دکلدر

GLAIVE. Épée tranchante. Il ne se dit guère qu'au figuré *A.* سيف قاطع ـ سيف صارم ـ صمصام .P شمشير ـ تيغ برّان .T کسکين قليج تيز || Le souverain a la puissance du glaive سلطان صاحب السيفدر Dieu lui a mis le glaive entre les mains جناب مالک الملک لم يزل فلانک يد امانتنه تيغ برّان سياست ايداع ايلدی Le glaive de la Justice سيف صارم عدل وداد ـ سيف سياست Le glaive vengeur شمشير قضا تأثير قهر وانتقام ـ صمصام انتقام

GLANAGE. Action de glaner. V. Glaner.

GLAND. Le fruit que porte le chêne *A.* بلّوط .P قونج .T پلامود ـ اقتطاف بلوط ايتمک || Ramasser du gland پلامود هند ديو يبشورمک Engraisser des poulets d'Inde avec du gland طاوغنه پلامود يمی يدروب تسيمننه اقدام ايلمک On prétend que les premiers hommes vivaient de gland بنی آدم اوائل آفرينشده پلامود ايله تغذّی ايلديکی منقولدر

Il se dit aussi d'un ouvrage de fil, de soie, etc. fait en forme de gland, et dont on se sert pour mettre au coin des mouchoirs *A.* عشکولة .P شنگله .T پوسکل || Des glands de perles انجو پوسکل

Il se dit, en termes d'Anatomie, de l'extremité des parties naturelles de l'homme *A.* کمره .P سرکير .T ذکرک باشی

GLANDE. Terme d'Anatomie. Partie spongieuse servant à filtrer certaines humeurs du corps *A.* غدّة pl. غدد .P دشبل ـ دژبيه .T بز || Glande enflée غدّهٔ متورّمه ـ غدّهٔ منفوخه abreuvée غدّهٔ مبلله صولو بز ـ Les glandes du sein غدد صدريّه

Il se dit encore de certaines tumeurs accidentelles qui se forment en quelque partie du corps *A.* نعفة .P غرده .T اور || Il lui est survenu une grosse glande à la gorge بوغازنده ايری بر اور پيدا اولدی

GLANDÉE. La récolte du gland *A.* قطاف البلّوط .P چيدن پلامود .T قونج ديرمی

GLANDULE. Petite glande *A.* غدّهٔ صغيرة .P دشبلک ـ دشبل خرد .T اوفاق بز ـ بزجغر || Les amygdales sont des glandules لوزه‌لر غدد صغيره اقسامندندر

GLANDULEUX. Qui a des glandes *A.* ذو الغدد .P دشبلناک .T بزلو || Les mamelles sont des corps glanduleux ثديين اجرام ذات الغدد در La substance extérieure du cerveau est glanduleuse دماغک ديش زاری ذو الغدد در

GLANE. Poignée d'épis que l'on ramasse dans un champ moissonné *A.* جدامة ـ قصالة .P کفه ـ کوزر .T خرمن ـ کسمک ـ بوغ‌وم ـ کسمکی || Cette femme a fait tant de glanes en ce champ-là بو قاری فلان خرمنده شو مقدار کسمکلر ديردی

GLANER. Ramasser des épis de blé après la moisson *A.* جمع التقاط الجدامات ـ التقاط القصالة ـ القصالة .P کفه چيدن .T کسمک ديرمک || Dans l'ancien Testament, Dieu défend aux propriétaires de glaner leurs champs اصحاب اراضی کندو تارلالرنده جمع جدامات ايلملری خصوصنده تورات شريفده نهی الهی وارد اولمشدر

GLANEUR. Celui qui glane *A.* جامع الجدامة ـ لاقط القصالة .P کفه چين .T کسمک ديريجی

GLANURE. V. Glane.

GLAPIR. Il se dit de l'aboi aigre des petits chiens et des renards *A.* هرّ *P.* زنودن - زنوبيدن *T.* سينلمك - قغردنمق - اولومك - صيزلمق - Il se dit figur. des personnes *A.* اجداف *P.* غريويدن *T.* جغلدامق || Cette femme ne fait que glapir بو خاتون اجدافدن غيری بر شئ ايتمز Au lieu de chanter, elle glapit تغنّی ايدهجكنه جغلدار

GLAPISSANT. Qui glapit *A.* مجدف *P.* غريوان *T.* جغلدايجی || Elle parle d'un ton glapissant اجداف صوت ايله تكلّم ايدر Une voix glapissante جغلدايجی سس

GLAPISSEMENT. Le cri des renards et des petits chiens quand ils glapissent *A.* هرير *P.* زنويه *T.* سينلمه - قغردنمه - اولومه - صيزلمه - Il se dit aussi des personnes. V. Glapir.

GLAUCIUM. V. Pavot cornu.

GLAUCOME. Terme de Médecine. Maladie des yeux où le cristallin devient opaque *A.* غلظة الطبقه الزجاجيّة *P.* طبقهٔ زجاجيّهنك بكشمهسی *T.* سختئ طبقهٔ زجاجيّة

GLÈBE. Terre, fonds *A.* ارض *P.* خاك *T.* طپراق || Esclaves de la glèbe مماليك ارض - طپراق مملوكلری Droit de la glèbe خراج الارض - طپراق حقی Droit annexé à la glèbe ارضه مربوط اولان خراج

GLÈNE. Terme d'Anatomie. Cavité légère d'un os, dans laquelle s'emboîte un autre os *A.* نقرة العظم *P.* خانهٔ استخوان *T.* كميك چقوری || La glène a moins de diamètre et de profondeur que le cotyle نقرهٔ عظمك قطری وقعارتی وقبهدن اقلدر

GLÉNOÏDALE. Il se dit des cavités légères qui servent à l'emboîtement d'un os dans un autre *A.* اجواف النقراة العظم *P.* خانهٔ استخوان *T.* كميك چقورينك سندينهای قووقلری

GLÉNOÏDE. Il se dit de la cavité de l'omoplate qui reçoit la tête de l'humérus *A.* حُقّ الكتف *P.* سندينگاه دوش *T.* اوموز باشندهكی چقور

GLISSADE. Le mouvement que l'on fait en glissant *A.* زلّة - زلجة *P.* لغزش پا - لغزش *T.* قايمه || Il fit une glissade et tomba بر زلديه اوغرايوب يره ييقلدی

GLISSANT. Sur quoi l'on glisse facilement *A.* زالج - زالق *P.* لغزنده - لغزناك *T.* قاييجی || Le chemin est fort glissant طريق بغايت زالق ولغزناكدر Pas glissant خطوهٔ لغزناك - On dit figur. d'une affaire où il faut beaucoup d'adresse pour se conduire, que c'est un pas glissant *A.* زلج - مزلّة - مزلقة *P.* لغزشگاه *T.* قايهجق ير - صيرنجق ير

GLISSEMENT. Action de glisser *A.* زلق - زلج القدم *P.* لغزش پا *T.* آياق قايمهسی

GLISSER. Il se dit lorsque le pied vient tout d'un coup à couler sur quelque chose d'uni *A.* تزلّج - انزلاق *P.* لغزيدن - لخشيدن *T.* قايمق || Glisser sur le pavé قالدرم اوزرنده قايمق La terre est grasse, on ne saurait s'empêcher de glisser طپراق بغايت ياغلو اولمغله لغزش پايه گرفتار اولمامق محالدر Quand il fait du verglas, on glisse يوللرده دپی ياغديغی حالده انزلاق قدم دركار در Glisser sur la glace بوز اوزرنده قايمق Glisser avec des patins بوز اوزرنده قيزاق ايله قايمق - On dit figur. et proverb., que le pied a glissé à quelqu'un, pour dire, qu'il lui est arrivé un accident fâcheux آياغی قايدی

Il signifie aussi figur. Passer légèrement sur quelque matière *A.* توطيش الكلام *T.* جزئيجه طوقندرمق || C'est une matière délicate qu'il ne faut pas trop approfondir, il faut glisser légèrement dessus فلان مادّه بغايت نازك اولمغله تعمّقی قيدنده اولمق جائز دكلدر همان خفيفجه توطيش كلام ايله اكتفا اولنملو در L'orateur a glissé sur cet endroit واعظ فلان محلّده ياالكز توطيش كلام ايله اكتفا ايلدی واعظ - فلان محلّی جزئيجه طوقندردی

SE GLISSER. Se couler doucement, et presque sans qu'on s'en aperçoive *A.* تملّص - انملاس *P.* نهانی رهياب مرور شدن *T.* بر تقريب شيوشی ويرمك - شيوشمك || Les troupes se glissèrent le long de la contrescarpe عسكر خندقك خارجندهكی ديواری كنارندن بر تقريب رهپيمای اولمشدر - تملّص - بر تقريب كچوب شيوشمشدر Il se glissa doucement dans le cabinet ايچنه مهمّه اوطهسی بر تقريب شيوشی ويردی

GLISSER, est aussi actif, et signifie, mettre furtivement, sans qu'on s'en aperçoive *A.* تزليج - ازلاق - ازلاج *P.* لغزانيدن *T.* قايدرمق || Glisser la main dans la poche de quelqu'un فلانك جيبنه ازلاق يد ايتمك - الی بر كمسنهنك طوبرهسنك جيبنه قايدرمق Glisser un papier dans un sac بر كاغد ايچنه قايدرمق Glisser une clausse dans un contrat, un mot dans un discours سندك ايچنده بر شرط وصحبت

درون سندده بر شرط - ایچنده بر سوز ازلاج ایتمک
Glissez-lui ce mot à واثنای مذاکره‌ده بر کلام قایدرمق
l'oreille بو سوزی - بو کلامی فلانک سمعنه ازلاج ایله
فلانک قولاغنه بر تقریب قایدریویر

Il signifie figur. Insinuer dans les esprits A. القاء الی الخاطر
اشراب فی الذهن - P. بدرون افکندن T. عقله شیوشدرمک
|| C'est lui qui a glissé cette erreur parmi le peuple بو ضلالی
اذهان ناسه شیوشدرن - اذهان ناسه القا ایدن فلان کشیدر
- On dit aussi, Se glisser, dans ce sens A. حلول P. حلول یافتن
T. شیویشمک || Cette opinion s'est glissée insensiblement dans
les esprits بو اعتقاد طویلمقسزین اذهان ناسه حلول
Les erreurs se glissent facilement اعتقادات شیوشمشدر - ایتمشدر
القا اولنور - باطله بالسهوله اذهان ناسه حلول ایدر

Glissé. A. منزلق - متزلج P. لغزیده T. قایمش

GLISSOIRE. Sentier glacé où les enfans glissent par divertissement A. مزلجة - زحلوقة P. لغزشگاه T. صیرنجاق یول - قایجق انکبه یول || Les enfans font des glissoires sur les ruisseaux gelés اطفال وصبیان انهار منجمده اوزرنده زحلوقه‌لر احداث ایدرلر

GLOBE. Corps sphérique A. کرة pl. کرات P. کره T. کره || Le centre d'un globe مرکز کره Le diamètre d'un globe قطر کره la circonférence جرم کره la superficie سطح کره Le globe de la terre کرهٔ ارض La terre et l'eau ne font qu'un globe ارض وما کرهٔ واحده در Globe de feu کرهٔ نار - Globe terrestre. Un globe d'airain ou de carton, qui sert à représenter la surface de la terre, avec les mers, les îles, les villes, etc. A. کرة الارض P. کرهٔ زمین T. یرک کره‌سی - Globe céleste. Celui qui sert à représenter la surface concave du ciel avec ses constellations A. کرة الفلک - کرة الکواکب P. کرهٔ اختران - آسمان T. کوک کره‌سی

GLOBULE. Petit globe A. کرة صغیرة pl. صغار الکرات pl. کرات صغیرة P. خرده زوالهٔ T. خرده یوالق || Les vapeurs sont composées de globules d'eau ابخره صغار کراتدن مرکبدر Les globules du sang دمک کرات صغیره‌سی

GLOBULEUX. Composé de globules A. مرکب من صغار الکرات P. بزوالهای خرده پرداخته T. خرده یوالقلردن دوزلمش

GLOIRE. L'honneur, la réputation que la vertu, les grandes qualités, les bonnes actions attirent à quelqu'un A. علو - شان - الشان - عز واقبال - جلال الشهرة P. شکوه - بزرکواری - بلندئ شان - بلندئ نام وشهرت T. پارلاقلق || Aimer la gloire حب شان واقبال ایله مجبول - محب اقبال اولمق - جویای - طالب شان اولمق Chercher la gloire اولمق حریص عز وشان Être avide de gloire شان واقبال اولمق - علو شانه حریص ومنهمک اولمق Acquérir de la gloire تحصیل عز وشان ایتمک Travailler pour la gloire کسب شان وشهرته سعی ایتمک Être comblé de gloire بر کمسند پیمانهٔ - سر تا پا مستغرق شان واقبال اولمق Étendre, porter bien loin la gloire de son nom, de ses armes بر کمسنه آوازهٔ نام وشهرت وصیت غزوات بدیهیة المفخرتنی اقطار بعیده‌یه بلندئ نام وشهرت وپرتو فتوحات - قدر ایصال ایتدرمک جلیلة المنقبتنی قصارای اقطار زمینه قدر نشر ایتدرمک Cela fera tort à sa gloire بو کیفیت علو شاننه بادئ شین در Être jaloux de sa gloire وقایهٔ ونقیصه اولمجغی درکار Avoir soin شان وشهرتی خصوصنده غیرتی زیاده اولمق de sa gloire شان وشهرتنک امر وقایه‌سنه اهتمام ایتمک Il y va de la gloire de l'État بر ماده در شان دولته راجع Il a toute la gloire de cette شان دولته طوقنور اموردندر - action بو مأثرهٔ جلیله‌نک شانی جملهٔ کندویه عائد اولمشدر La gloire de ses exploits, de ses conquêtes موفق اولدیغی غزوات جلیله وفتوحات جسیمه‌نک شان وشهرتی Mettre sa gloire à telle ou telle chose شاننی فلان شیئه ربط ایلمک La gloire du monde passe vite - اقبال دینا عدیم البقا در سریع الزوالدر

Il se dit aussi des hommages qu'on rend à Dieu A. تمجید T. تمجید اولولتمه || La gloire n'appartient proprement qu'à Dieu خاصهٔ حضرت حقه سزاوار ولایقدر Il faut que toutes nos actions tendent à la gloire de Dieu کافهٔ افعالمزک منتهای مقصدی تمجید حضرت رب ذو الجلال اولملو در Gloire soit à Dieu - جناب رب العالمین مجید اولسون - Il se prend aussi pour Béatitude. V. ce mot.

Il signifie aussi, éclat, splendeur A. جلال - مجد P. بزرکی T. اولولق || Le Fils de Dieu viendra dans la majesté de sa gloire ابن الله عظمت بیغایت مجد وجلاله مصحوبا ظهور ایده‌جکدر

On dit, Faire gloire de quelque chose, pour dire, s'en faire honneur, en faire vanité *A.* افتخار - تفاخر - تباهی - مباهات - اوکونمك *T.* مدار افتخار داشتن - افتخار شمردن *P.* افتخارلنمك || Il fait gloire de vous servir سنك خدمتك سنك خدمتكی مدار افتخار عدّ ایدر - ایله افتخار ایدر Il est assez impudent pour faire gloire du vice قبایح ایله فخر ومباهات ایتمك مرتبه‌لرده بیعار وحیا در

On dit, Rendre gloire à la vérité, pour dire, rendre témoignage à la vérité صدق وحقیقتی اقرار ایتمك

Gloire, signifie aussi, orgueil, vanité *A.* تعظم - مكابرة *P.* غلبهٔ تعظم ومكابره‌دن *T.* فضوللق || Il crève de gloire بادسری مكابره وتعظمی بادئ La gloire le perdra جاکچاك اولور اضمحلالی اوله‌جقدر

Vaine Gloire, se prend pour le sentiment trop avantageux de soi-même que la vanité inspire *A.* خیلا - عجب النفس *P.* خود بینی *T.* کندوبینی بکنمه || La vaine gloire corrompt le mérite des meilleures actions عجب نفس زیاده شایان استحسان اوله‌جق اعمال برگزیده‌نك حسننی ازاله وافساد ایدر

GLORIEUSEMENT. D'une manière glorieuse *A.* بالعزّ والاجلال - بجلالة الشان - مقبلاً ومعززاً *P.* با شکوه - بزرکوارانه *T.* شان وشهرت ایله - شانلو وجه ایله - اولولق ایله || Il s'est tiré glorieusement de cette affaire بو مصلحتك ایچندن بالعزّ مقبلاً ومعززاً والاجلال صیرلمشدر Il est mort glorieusement ترك حیات مستعار ایتمشدر

GLORIEUX. Qui s'est acquis, qui mérite beaucoup de gloire *A.* ذو الشان - جلیل - جلیل الشان - جلیل الاشتهار *P.* شکوهمند - بلند اقبال *T.* شانلو || Règne glorieux سلطنت شانلو سلطنت - جلیل الشان Ce prince doit être bien glorieux d'avoir fait une si belle campagne بو پادشاهك اول مقوله سفر منتج الظفره موفق اولمسی جلال شان واقبالنه دلیلدر Les glorieux travaux مساعئ جلیله Il revient glorieux et triomphant منصوراً ومظفراً وفرط شان واقباله مصحوباً عود ورجعت ایدر C'est une belle et glorieuse action de délivrer sa patrie سلامت حال وطنه وسیله اولمق بادئ شان عظیم اوله‌جق مواددندر Préferer une mort glorieuse à une longue vie شان - شانلو مماتی حیات مدیده‌یه ترجیح ایتمك Un واعتباره مقارن وفاتی عمر مدیددن اولی عدّ ایتمك

tel prince de glorieuse mémoire محمود الذکر پادشاه مغفرت پناه - پادشاه مرحوم جلیل الذکر

On dit, La glorieuse Vierge-Marie حضرت مجیده عزیزه - اعزّهٔ حواریون حضراتی Les glorieux Apôtres بتول مریم Et l'on appelle Corps glorieux, les corps que prendront les bienheureux après la résurrection ابدان اعزّهٔ عظام

Il signifie aussi, plein de vanité, de bonne opinion de lui-même *A.* خائل - مختال - اهل الخیلا pl. ارباب الخیلا - معجب بنفسه - متعظم *P.* خود بین *T.* کندوبینی بکنمش || Il est sot et glorieux احمق وخائل بر آدمدر Les glorieux se font haïr اهل خیلا وتعظم اولنلر نفسلرینی نفرت عامّه‌یه القا ایدرلر

GLORIFICATION. Élévation de la créature à la gloire éternelle *A.* سعادة ابدیّة *P.* مسعودیّة سرمدی *T.* سعادتمندئ ابدی || La glorification des élus مختارین وبرگزیدگان خدانك مسعودیّت ابدیّه‌لری

GLORIFIER. Rendre honneur et gloire. Il ne se dit que de Dieu *A.* تمجید - اعزاز *P.* اعزاز کردن - تعظیم نمودن *T.* اولولتمك || Glorifier Dieu تمجید جناب خالق البرایا ایتمك Dieu est glorifié dans ses Saints جناب حقّ اولیای عظامك مظهر - وجودیله ممجّد ومعزّز در - On dit aussi, que Dieu glorifie les Saints جناب ربّ العالمین اعزّهٔ کرامی اسعاد ایدر سعادت ابدیّه ایدر

Se Glorifier. Tirer vanité de quelque chose *A.* افتخار - تفاخر - اعتزاز - تمدّح *P.* خود ستایی نمودن - خود نمایی کردن *T.* اوکونمك || Se glorifier de sa noblesse, de ses richesses حسب ونسب ومال وثروتیله تفاخر واعتزاز کشی نسب واصالت ویسار وثروتنی وسیلهٔ اعتزاز - ایتمك Se glorifier mal à propos عبث یره تمدّح وافتخار عدّ ایتمك Se glorifier du vice عیوب وقبایح ایله تفاخر ایتمك de son ignorance جهل ونادانی ایله افتخار ایتمك

Glorifié. *A.* ممجّد - معزّز *P.* اعزاز یافته *T.* اولولنمش

GLOSE. Explication de quelques mots obscurs d'une langue *A.* شرح الالفاظ - کشف المعناء الالفاظ *P.* گشایش معنای *T.* سخن سوزك معناسنی آچمه || Cet auteur est plein de mots obscurs, il a besoin de glose بو تألیف کلمات غامضه ایله مالامال ایدوکنه نظراً کشف معنای الفاظه محتاجدر - شرحه محتاجدر - Et explication d'un texte *A.* تفسیر pl.

احکام فقهیک شرح ـ تفسیرات || La glose du Droit Canon
شرح متندن تفسیری La glose vaut mieux que le texte
احسن واولیدر

GLOSER. Expliquer par une glose *A.* شرح ـ تفسیر *P.* معنا
گشادن *T.* معنایی آچمق || Les auteurs qui ont glosé la Bible
توراة شریفی تفسیر ایدن ـ مفسّرین توراة شریف
فلان تألیفی تفسیر Il a glosé un tel auteur مؤلفین
ایلدی

Et censurer, critiquer. En ce sens il est neutre *A.* طعن ـ
حرف انداز طعن وتشنیع ـ حرفگیری کردن *P.* تشنیع ـ لوم
شدن *T.* دییه‌جک بولمق ـ سوز بولمق ـ قنمق || Vous
glosez sur tout هرشیئه حرف انداز طعن وتشنیع اولورسک
Pourquoi gloser sur mes actions, sur mes paroles? افعال واقوالمده
طعن وتشنیع اولجق نه وار در Il n'y a point à gloser sur
sa conduite سلوک وحرکتی اصلا وقطعا محل لوم وتشنیع
حرکتنه هیچ سوز یوقدر ـ دکلدر Cela est net, il n'y a rien
à gloser فلان مادّه پاک وطاهر در اصلا حرف اندازلق
بو بابده نوجهله Que trouvez-vous à gloser là-dessus قبول ایتمز
نه دییه بیلورسک ـ حرف اندازلق ایده بیلورسک

GLOSEUR. Celui qui glose, qui critique *A.* لایم ـ طعّان *P.*
حرفگیر ـ حرف انداز *T.* قنمه‌جی || Gloseur perpétuel
insupportable تحمّل اولنمیه‌جق بر لایم بد زبان طعّان دائمی

GLOSSAIRE. Dictionnaire de termes difficiles d'une langue avec
leur explication *A.* لغت الالفاظ الغامضة || Le vieux glossaire
قدیمی لغت الفاظ غامضة

GLOSSATEUR. Auteur qui a glosé un livre *A.* مفسّر pl.
مفسّرین *P.* شارح ـ شرح نویس ـ تفسیرساز *T.* شرح ایدن
|| Le glossateur de la Bible توراة شریف مفسّری

GLOTTE. Terme d'Anatomie. Petite fente du larynx, qui sert
à former la voix *A.* غلصمه *T.* اوکوک باشی || Les différen-
tes ouvertures de la glotte servent à varier les sons de la voix
humaine غلصمه‌نک منافذ گوناگونی صوتک علی وجه
الاختلاف ظهورینه بادی اولور

GLOUGLOU. Le bruit que fait une liqueur, lorsqu'on la verse
d'une bouteille *A.* جرجرة *P.* قلقل *T.* قلوق قلوق سسلنمه
|| Le glouglou de la bouteille قلقل صراحی

GLOUSSEMENT. Cri de la poule qui glousse *A.* قوقئة *P.*
کراخ *T.* طاوق قیقلمه‌سی

GLOUSSER. Il se dit du cri de la poule qui veut couver, ou
qui appelle ses poussins *A.* قوق *P.* کراجیدن *T.* طاوق
قیقلمق

GLOUTON. Gourmand *A.* مجردب ـ جردبان ـ متغذّم *P.* رُس
ـ حریص خوردنی ـ لت انبان *T.* صوغومسز || Le loup est
un animal glouton قورد بالطبع متغذّم بر حیواندر C'est un
vilain glouton مکروه بر صوغومسز در ـ بر جردبان لئیمدر

GLOUTONNEMENT. Avec gourmandise *A.* بالجردبة ـ بالاغتذام
P. رسکارانه *T* صوغومسزلق ایله || Manger gloutonnement
بالاغتذام اکل طعام ایتمک

GLOUTONNERIE. Vice du glouton *A.* جردبة ـ تغذّم *P.*
لت انبانی ـ حرص خوردنی *T.* صوغومسزلق || Cet homme
est d'une gloutonnerie dégoûtante فلان آدمک اکل طعامده
جردبه‌سی باعث استکراهدر

GLU. Matière visqueuse et tenace, avec laquelle on prend les
oiseaux *A.* طبق ـ دابوق ـ دِبق *P.* دبن *T.* اوکسه ـ یلم قره ||
Cette glu est bien forte بو اوکسه کرکی کبی قوتلو در Pren-
dre des oiseaux à la glu دابوق ایله صید طیور ایتمک ـ
اوکسه ایله قوش آولمق

GLUANT. Visqueux *A.* لزج *P.* دوسکن *T.* یلمشک ـ یاپشقن
زفت قدر لزوجتلو ـ || Il n'est rien de si gluant que la poix
یلمشک تر ـ عرق لزج Une sueur gluante لزوجتلو شئ یوقدر

GLUAU. Ramille enduite de glu pour prendre des oiseaux *A.*
قضیب مدبّق pl. قضبان مدبّقة *P.* چوب دبن آلود *T.*
بسط || Tendre des gluaux اوکسه‌لو چیبوق ـ اوکسه چیبوغی
اوکسه چیبوقلری اوزاتمق ـ قضبان مدبّقه ایتمک

GLUER. Rendre gluant *A.* تلجین *P.* دوسکن آلود ساختن
T. یلمشک شیئه بیلاشدرمق || Ces confitures lui ont glué les
mains بو ریچاللر ایله اللرینی بیلاشدردی

GLUI. Grosse paille dont on couvre les toits *A.* حفافة *P.*
صمان دیبی ـ اکیز *T.* کاهبن

GLUTEN. Matière qui sert à lier ensemble les parties qui
composent un corps solide *A.* لزاق ـ شراس *P.* جریش *P.*
جریش

GLUTINEUX. V. Gluant.

GNOMON. Espèce de grand style dont les astronomes se ser-
vent pour connaître la hauteur du soleil *A.* میل الاهل الرصد
ـ Et le style d'un cadran solaire *A.* ابرة البسیطة ـ میل البسیطة

GNOMONIQUE. L'art de tracer des cadrans au soleil, à la lune et aux étoiles, mais surtout des cadrans solaires sur un plan *A.* فنّ الرسم البسيطة || La gnomonique est une partie des mathématiques فنّ رسم بسيطه علوم رياضيّه اقسامندندر

GOBELET. Vase rond, sans anse, moins large et plus haut qu'une tasse *A.* مصحات *P.* پيمانه ـ ريغال *T.* طاس

GOBELET, est aussi un vase qui sert à faire des tours de gibecière *A.* حقّة || Joueur de gobelets حقّه باز ـ Figur. Joueur de gobelets. Un homme qui ne cherche qu'à tromper ceux avec qui il traite || Prenez garde à lui, c'est un joueur de gobelets فلاندن حذر ايله بر حقّه‌باز حيله پرداز در

GOBE-MOUCHES. Espèce de petit lézard *A.* خُنّاز *P.* چلپاسه *T.* آلدجه كلر

GOBER. Avaler avec avidité *A.* التقام ـ تبلعم *P.* فرو بردن ـ فرو كشيدن *T.* يوتمق || Gober une couple d'oeufs frais ايكى دانه تازه يمورطه تبلعم ايتمك

se GOBERGER. Se moquer *A.* تهزّئ ـ تروّم *P.* خنده خريشى شو *T.* ذوقلنمك نمودن || Il se goberge de ces gens-là آدملرى ذوقلنور

Et se divertir *A.* تلهّى *P.* باختن *T.* اوينامق || Des écoliers qui se gobergent طلبهٔ مكتب تلهّى ايدن

Et prendre ses aises *A.* استراحة *P.* آرميدن *T.* راحتلنمك || Il se gobergeait sur un sofa بر صفه اوزرنده استراحت ايتمكده ايدى

GOBET. Morceau que l'on gobe *A.* لقمة pl. لقمات *P.* لقمه *T.* يودام

GOBIN. Bossu. V. ce mot.

GOBLIN. Esprit familier dont on menace les enfans *T.* قره قونجلور

GODRON. Certains plis ronds que l'on fait aux manchettes, aux coiffures des femmes *A.* غضن مقرّص pl. غضون مقرّصة *P.* گل وارى قيورلمش بوكلم *T.* شكن پيچ اندر پيچ

Et certaines façons qu'on fait aux bords de la vaisselle d'argent *T.* كنار قيرقيغى ـ كنار قيرقمه‌سى || Vaisselle à gros godrons قيرقيقلرى قبا اوانئ سيم

GODRONNER. Faire des godrons *A.* شدّ الغضن المقرّص *P.* دل وارى قيورلمش *T.* شكن پيچ اندر پيچ ساختن ـ Godronner de la vaisselle d'argent اوانئ سيمك بوكلم ياپمق

كنارلرنده قيرقمه ياپمق

GOGUENARD. Railleur, mauvais plaisant *A.* طنّاز *P.* خنديشكار بالطبع طنّاز اولمق *T.* ذوقلنيجى || Être d'humeur goguenarde

GOGUENARDER. Faire de mauvaises plaisanteries *A.* طنز ـ تمسخر *P.* لاغ نا خوش زدن ـ خنديشكارى نمودن *T.* بد بد حوراطه ايتمك ـ ذوقلنمك || Ils riaient et goguenardaient ensemble بر برلرينى ذوقلنوب كولشورلر ايدى ـ بد بد حوراطه ايدوب كولشورلر ايدى

GOGUENARDERIE. Mauvaise plaisantarie *A.* سخريّة ـ طنز *P.* لاغ نا خوش ـ خنديش *T.* بد حوراطه ـ ذوقلنمه || Il ne répond que par des goguenarderies دائما طنز وتمسخر ايله جواب ويرر

GOÎTRE. Tumeur grosse qui vient à la gorge *A.* جدرة pl. اجدار *P.* جخش *T.* بوغاز اورى || Les habitans des Alpes sont sujets aux goîtres آلپس طاغلرى اهاليسى علّت جدره‌يه مبتلا درلر

GOÎTREUX. Qui est de la nature du goître *A.* جدرىّ *P.* جخشى *T.* اوره متعلّق

GOLFE. Mer qui avance dans les terres *A.* خليج pl. خلج *P.* شرم البحر ـ شاخابه *T.* كورفز || Golfe de Constantinople خليج قسطنطنيه

GOMME. Substance qui découle de certains arbres *A.* صمغ pl. صموغ *P.* صعرور ـ صعارير pl. زنج ـ پنانگ ـ كوچ *T.* شلم ـ ضمق || Gomme arabique آغاج پيسى ـ صمغ عربى

GOMME-GUTTE. Substance résineuse qu'on apporte des Indes *A.* راتين هندىّ *P.* راتيانهٔ هندى *T.* هند زجنه‌سى

GOMMER. Enduire de gomme *A.* تصميغ *P.* زنج سودن ـ زنج زدن *T.* ضمق سورمك ـ Gommer une couleur. C'est y mêler un peu de gomme *A.* تصميغ الصبغ *P.* در رنگ بويا ايچنه *T.* رنگرا زنجناك پرداختن ـ زنج آميختن ضمق قاتمق

GOMMÉ. *A.* مصموغ ـ مصمّغ *P.* زنجناك ـ زنج آلود *T.* ضمقلو ـ صمغلو

GOMMEUX. Qui jette de la gomme *A.* مستصمغ *P.* زنجريز *T.* ضمق آقديجى || Il y a en ce pays-là grand nombre d'arbres gommeux et résineux اول مملكتده اشجار مستصمغه وذوى الراتينك كثرتى وار در Parties gommeuses اجزاى مستصمغه

GOMMIER. Arbre d'où sort la gomme *A.* شجر صامغ *P.*

صمق ویرر آغاج *T.* درخت زنج آور

GOMPHOSE. Terme d'Anat. Espèce d'articulation immobile, par laquelle les os sont emboîtés l'un dans l'autre *A.* فصّ pl. فصوص کمیککک *T.* بندگاه استخوان *P.* فصّ العظمین اویناق یری

GOND. Morceau de fer, sur lequel tournent les pentures d'une porte *A.* رزّة pl. رزز *P.* رزه بش-رزه *T.* رزه || Il manque un gond à cette porte بو قپونک بر رزه‌سی اکسکدر

GONFLEMENT. Enflure *A.* نفخة - نفخ *P.* برجستگی *T.* قبارمه شیش - || Gonflement de rate طحالک نفخی d'estomac نفخ معده

GONFLER. Rendre enflé *A.* تنفیخ *P.* بر جسته کردانیدن *T.* شیشورمک - قبارتمق || La plupart des légumes gonflent l'estomac اکثر بقول تنفیخ معده‌یی موجبدر Un pigeon qui gonfle sa gorge بوغازینی قبارادر بر کوکرجین - Figur. || Sa fortune l'a gouflé d'orgueil کثرت مال نفخ وکبرینه باعث اولمشدر Le bon succès qu'il vient d'avoir le gonfla d'orgueil فلان خصوصده ظفریاب اولمسی نفخ وکبرینی مؤدّی اولمشدر

GONFLER, au neutre, et **SE GONFLER** *A.* کسب - انتفاخ - تنفّخ *P.* النفخ بر جستن *T.* قبارمق - شیشمک || Quand la rate vient à gonfler طحالک تنفّخی حالنده L'estomac se gonfle معده انتفاخ ایدر

GONFLÉ. *A.* منتفخ - منفوخ *P.* بر جسته *T.* قبارمش - شیشمش - Figur. || Un homme gonflé de la bonne opinion qu'il a de lui-même عجب نفسی تقریبیله منتفخ ومتکبر بر آدم

GONIOMÉTRIE. Terme de Mathem. Art de mesurer les angles *A.* فن المساحة الزوایاء *P.* فنّ کوشه پیمایی *T.* کوشه‌لر اولچمنک فنی

-**GONORRHÉE.** Terme de Méd. Flux involontaire de la semence *A.* قرحة المثانة *P.* پرمیو - سوزاک *T.* بل صوغوقلغی

GORD. Pêcherie que l'on construit dans une rivière. Elle est composée de deux perches en forme d'un angle, au sommet duquel est un filet *A.* فنزر *T.* بالقچی دالیانی

GORET. Petit cochon *A.* خنوص pl. خنانیص *P.* خوگبچه *T.* خنزیر انیکی

GORGE. La partie de devant du cou *A.* عنق pl. اعناق *P.* گردن *T.* بوغاز || Il a la gorge enflée بوغازی شیشکندر

Prendre un homme à la gorge بوغازندن طوتمق Couper la gorge à un homme *A.* ذبح - نحر - قطع العنق *P.* گردن بریدن *T.* بر کمسنه‌نک بوغازینی کسمک - بوغازلمق Ces deux hommes sont près de se couper la gorge l'un l'autre بری برلرینی - بو ایکی کشی متهیّئ تناحر وتذابحدرلر - بوغازلمغه آز قالمشدر - Figur. Couper la gorge à quelqu'un, signifie, faire quelque chose qui le perd فلان کشی‌یه فلان شیئی ایتمک آنی اولدرمک کبیدر - On dit aussi, qu'un homme se coupe la gorge à lui-même, lorsqu'il fait quelque chose de contraire à ses intérêts کندو کندینی اولدرر - Et tenir quelqu'un à la gorge, pour dire, lui serrer la gorge *T.* بوغازندن قاوره‌یوب صیقمق - Et figur. Prendre un homme à la gorge, pour dire, le contraindre avec violence à faire quelque chose *T.* بر کمسنه‌نک بوغازینه بصمق On dit dans le même sens, Tenir le pied sur la gorge à un homme, lui mettre, lui tenir le poignard sur la gorge بوغازینه بصمق وبچاغی بوغازینه طیامق

Il se dit aussi pour Gosier. V. ce mot. - On dit, Rendre gorge, pour dire, vomir *A.* استفراغ *P.* هراش کردن *T.* قوصمق V. aussi Vomir. - Et figur. pour dire, rendre ce qu'on a pris injustement || Il avait volé les deniers du roi, mais on lui a fait rendre gorge خزینهٔ همایون مالنه اطالهٔ دست سرقت ایتمشدر انجق آلدیغنی کندویه قوصدردیلر

GORGE. Le sein d'une femme *A.* نحر pl. نحور - جید pl. اجیاد *P.* سر سینه *T.* کوکس باشی || Elle a la gorge belle حسن النحر بر محبوبه در Montrer, découvrir sa gorge کشف کوکس باشنی آچمق - جید ایتمک Elle a la gorge plate سر سینه‌سی یصّیدر

Et la partie supérieure de la chemise d'une femme *A.* جیب القمیص *P.* گریبان پیراهن *T.* کوملک یقه‌سی

GORGE. Passage entre des montagnes *A.* خانق - درب بوغاز *T.* دربند *P.* مآزم pl. مأزم - الجبل

GORGÉE. La quantité de liqueur que l'on peut avaler en une seule fois *A.* حسوة - نغبة pl. احسیة - جرعة *T.* بر - یودم ایچم || Ce malade n'a pu prendre que deux gorgées de bouillon بو مریض ایکی جرعه ات صویندن غیری بر شیئ انجق ایکی یودم چوربا ییه‌بیلدی - ییه‌مدی

GORGER. Soûler, donner à manger avec excès *A.* تکشئة -

- مالامال خورد ونوش کردن .P تملّة من الاکل والشرب قارنی ییه‌جک ایچه‌جک .T تا بگلو پر خورد ونوش کردن اسقای || On les a gorgés de vin et de viandes ایله طولدرمق خمر کثیر واطعام طعام وفیر ایله فلانلری تکشنه ایتدردیلر - فلانلری کثرت اکل وشرب ایله تا بگلو طولدرمشلر در

Il signifie figur., combler de richesses A. املا - اطفاف P. مستغرق کردن - لبریز کردن - تا بگلو مالامال کردن T. مستغرق || On les a gorgés de biens دپدیه قدر طولدرمق || Ils sont gorgés d'or et d'argent اموال فراوان ایتمشلر در تا بگلو مالامال سیم وزر درلر || Les soldats se gorgèrent de butin عسکری طایفه‌سی غنایم وفیره ایله لبریز ومالامال اولمشدر

GORGÉ. A. ممتلیٔ من الاکل والشرب - کشیٔ P. تا بگلو مالامال خورد ونوش T. ییه‌جک ایچه‌جک ایله طولمش

GOSIER. Partie intérieure de la gorge par où passent les alimens A. حلقوم - حلق P. گلو T. بوغاز || Gosier large حلقوم عریض || Avoir le gosier tout en feu حلقوم بغایت ملتهب اولمق || Il lui est demeuré une arête dans le gosier بوغازنده بر بالق کمیکی ایلشدی

Il se dit aussi du canal par où sort la voix, et qui sert à la respiration A. مجراء النفس - حنجرة - جرئة P. نای گلو T. بوغرتلق

GOTHIQUE. Qui appartient aux Goths A. ترتری P. تاتاری T. تاتارجه || Architecture gothique بنای ترتری - تاتارجه بنا || Écriture gothique خط تاتاری - تاتارجه یازو

GOUDRON. Espèce de gomme et de poix, servant à calfater les vaisseaux A. قطران - هناء P. کتران - کتیران T. قطران || Enduire quelque chose de goudron بر شیئه قطران سورمک || Eau de goudron قطران صویی

GOUDRONNER. Enduire de goudron A. طلاء بالقطران P. کتران سودن T. قطران سورمک || Goudronner un vaisseau کمی‌یه قطران سورمک

GOUDRONNÉ. A. مقطور - مقطرن P. کتران آلود T. قطرانلو - قطران سورلمش

GOUFFRE. Abîme, trou large et profond A. وهدة pl. وهاد - هوّة - قعیرة - حفرة P. شنار - قعر یاب - حفرهٔ نا دربن T. چقور || Gouffre profond وهدهٔ هوّهٔ عمیق القعر || épouvantable هایله || Dans les endroits de la rivière où l'eau tournoie, il y a d'ordinaire un gouffre نهرک گرداب اولدیغی محلّده عادتا بر وهدهٔ قعیره موجود در || Tomber dans un gouffre بر هوّه ایچنه سقوط وانکباب ایتمک || La bouche de l'Etna est un gouffre de feu اتنه نام جبل آتشفشانک آغزی بر هوّهٔ نار در - Figur. || Tomber dans un gouffre de malheurs, de misères حفرهٔ نا قعر یاب مصایب وآفات وهوّهٔ بی بن وکنار ورطهٔ فقر وفاقه‌یه دوچار اولمق - فقر ومسکنته گرفتار اولمق

Il se dit aussi de toutes les choses où l'on fait des frais immenses A. بحر المصارف P. دریای مصارف T. مصرف انکینی || Ce procès est un gouffre بو دعوا دریای مصارفدر || Paris est un gouffre پارس شهری بر بحر مصارفدر || Les maisons de jeu sont des gouffres pour les jeunes gens قمار خانه‌لر حدیث السنّ اولنلره کوره دریای مصارفدر

GOUJON. Espèce de poisson A. حوت الجن T. قیا بالغی

Et nom d'une cheville de fer A. شکّة P. میخ T. چیوی

GOULET. Il se dit de l'entrée étroite d'un port A. خانق - مأزم المرفاء - المینی P. دهانهٔ دریابند T. لیمان بوغازی - لیمان آغزی || On n'entre dans ce port que par un goulet بو لیمانه بر بوغازدن مرور ایله واریلور || Le goulet de Brest rend l'entrée du port très-difficile برست نام لیمانک بوغازی طارلغی حسبیله مدخلنی بغایت تصعیب ایدر

GOULOT. Cou d'un vase dont l'entrée est étroite A. عنق - بلبلهٔ P. گاو T. بوغاز || Une bouteille qui a le goulot cassé بوغازی قیرق صراحی - شکسته گلو

GOULOTTE. Petite rigole pour servir à l'écoulement des eaux A. مذنب pl. مذانب P. فرغر - رود خانهٔ خرد T. آرقجغز

GOULU. Qui mange avidement A. نهیم P. علف خور T. اینهان || Le loup' est un animal goulu قورد نهیم بر حیواندر

GOULÛMENT. Avidement A. بالنهامة P. علف خورانه T. اینهانلق ایله ییه‌رک - هارل هارل ییه‌رک || Manger goulûment بالنهامه طعام ایتمک

GOUR. Creux produit par une chute d'eau; creux plein d'eau A. وقیعة pl. وقاع P. فرکند T. سیل یاریغی جقور یر

GOURD. Qui est devenu comme perclus par le froid. Il ne se dit qu'en cette phrase: Il a les mains gourdes A. جامد الید P. دست سرما زده T. الی طوکوب جولاق کبی اولمش

GOURDE. Courge vidée, dont on se sert pour porter de l'eau P. سفچه T. قباق برداغی

GOUREUR. Celui qui trompe dans un petit commerce *A.* غابن *P.* فريبكار *T.* آلداديجى ‖ Ne faites pas de marché avec lui, c'est un goureur بونك ايله بازارلق ايتمه زيرا غابن بر آدمدر

GOURMADE. Coup de poing *A.* لكمة pl. لكمات ـ لكزة pl. لكزات ـ وكزة pl. وكزات ـ ضربة بجمع الكف *P.* مشت ـ زنى اوزربنه *T.* يومرق مشت ‖ Il lui donna deux gourmades جمع كف ايله فلانه ايكى ضربه ـ ايكى لكزه حواله ايلدى ‖ Il lui donna une gourmade dans les dents فلانه ايكى يومرق اوردى ـ حواله ايلدى ديشنه بر يومرق اوردى

GOURMAND. Qui aime à manger beaucoup *A.* اكول ـ كثير الاكل ـ ناهك *P.* پر خور ـ بسيار خوار ـ گرانخوار ـ رزد *T.* بيه‌كن ‖ Il est extrêmement gourmand غاية الغايه اكولدر Un oiseau gourmand مرغ بسيار خوار

GOURMANDER. Traiter durement en paroles *A.* تهدم ـ تهدك ـ مظهر تهدم *P.* شديداً شتم ـ گرفت نمودن *T.* ويرمك ـ آلابانده ويرشدرمك ‖ Souffrez-vous qu'on vous gourmande? سكا آلابانده ويرلمسنى ـ اولديغكى تحمل ايدرميسك حقكه تهدم ايلمه معامله‌يى هضم ايده ـ چكرميسك بيلورميسك Vous l'avez gourmandé comme s'il était votre valet فلانه كندو خدمتكارك كبى ويرشدردك Il est fort impérieux, il veut gourmander tout le monde متعظم بر آدم اولوب عالمه ويرشدرمك قيدنده در ـ Figur. Gourmander ses passions. S'en rendre le maître *A.* قهر النفس *P.* بهواى نفس زبردستى نمودن *T.* هوا وهوسنه غلبه ايتمك

GOURMANDISE. Vice de celui qui est gourmand *A.* كثرة الاكل ـ نهاكت *P.* پرخورى ـ بسيار خوارى *T.* بيه‌كنلك ‖ Gourmandise insatiable طويمق ـ شبع وغنا كتورمز نهاكت شديده بيلمز بيه‌كنلك

GOURMER. Mettre la gourmette à un cheval *A.* ضرب الحنكة اللجام *P.* لگامرا زدن *T.* زنجيرك كم صولوغنى اورمق ‖ Si un cheval n'est gourmé, il ne se ramène pas bien بر دابه‌يه كم صولوغى اورلمينجه يوروبيشى ايو اولمز Et donner des gourmades *A.* ضرب بجمع ـ وكز ـ لكز ـ لكم *P.* مشت زدن *T.* يومرق اورمق ـ لكف

GOURMETTE. Petite chaînette de fer qui tient à un des côtés du mors d'un cheval, et qu'on accroche à l'autre côté *A.* حنكة اللجام *P.* زنجيرك لگام *T.* كم صولوغى ‖ La gourmette de votre cheval est défaite آتنك كم صولوغى چيقمشدر Cette gourmette est trop grosse, trop courte بو كم صولوغى غايت قبا وغايت قصه در ـ On dit figur. Lâcher la gourmette à quelqu'un, pour dire, lui donner plus de liberté qu'il n'en avait فلانه ارخاى عنان رخصت ايتمك

GOUSSE. L'enveloppe qui couvre certaines graines *A.* سنفة pl. سنف *P.* پوست دانه *T.* قبچوق ‖ Gousse de fève بقله قبچوغى ـ On appelle Gousse d'ail, une petite tête d'ail *A.* فص ـ سن الثوم *P.* دندانهٔ سير *T.* صارمساق ديشى ‖ Frotter avec une gousse d'ail بر صارمساق ديشيله سورتمك

GOUSSET. Le creux de l'aisselle *A.* مغبن الابط pl. مغابن الآباط *P.* تهيگاه بغل *T.* قولتق ـ قولتغك قيصيق يرى ‖ Se frotter le gousset avec de la poudre d'alun قولتق ايچى ـ ايچنى شاب سفوفيله اوغوشدرمق

Il se dit aussi de la mauvaise odeur qui vient du gousset *A.* صنة ـ صنان ـ ذفر الابط *P.* بوى بد بغل *T.* قولتق صنان قوقمق ‖ Sentir le gousset قوقوسى

Il signifie aussi, cette petite pièce de toile qu'on met à la manche d'une chemise à l'endroit de l'aisselle *A.* لبنة ـ بنيقة pl. بنادك *P.* خشتك *T.* خشتك ـ بندك ـ اكندرك ـ كوملكه ‖ Mettre des goussets à une chemise قولتق آلتى ـ اكندرك ياپشدرمق

GOÛT. Sens par lequel on distingue les saveurs *A.* قوة الذايقة ـ مذاق *P.* مزه *T.* طادى ‖ Avoir le goût bon ذايقهٔ ـ ذايقهٔ دقيقه Goût fin لطافت ذايقه‌يه مالك اولمق لطيفه mauvais ذايقهٔ فاسده ـ سوء ذايقه Cela plaît au goût طادى خوشدر ـ خوش مزه در ـ طيب المذاقدر flatte le goût تطييب ذايقه‌يى موجبدر Les différens goûts ذوايق جميع ذوايق مختلفه Tous les goûts ne se rapportent pas همرنگ وموافق اولمز ‖ Il ne faut pas disputer des goûts تعريضه كلمز ـ ذوايق ناس محل معارضه دكلدر Chacun a son goût هر كسك برر ـ هر كسده بر كونه مذاق وار در ـ Figur. La finesse du jugement *A.* دقة ـ كونه مذاقى وار در نزاكة المذاق ـ المذاق ‖ Avoir du goût pour les bonnes choses اشياى نفيسه حقنه دقيق المذاق اولمق pour les bons ouvrages تاليفات نفيسه حقنه نزاكت مذاق صاحبى Il a le goût délicat, fin دقيق المذاقدر اولمق C'est avoir le goût fort mauvais que de trouver de l'esprit à cela بوشيده

ذکا وفراست اولدیغنی ظنّ ایتمک نزاکت مذاقنک فسادینه دلالت ایدر

Il signifie aussi, saveur *A.* لذّت *P.* چاشنی *T.* طادی ||
Viande de bon goût گوشت خوش - لحم لطیف الطعم
طادی لذیذ ات - گوشت خوش مزه - چاشنی de mauvais
goût - طادی فنا - بد مزه - بد چاشنی - کریه الطعم
Cela est d'un goût excellent, d'un goût fin, طادی نا خوش
délicat, exquis فلان شیئک طعمی اعلا ودقیق ونازک
Ce pain a un goût de noisette بو اتمکده فندق وانفسدر
Cela donne un bon goût aux sauces فلان شئ طادی وار در
طعامک تربیه سنه لذّت ویرر

Et odeur *A.* رایحة *P.* بو *T.* قوقو || Ce tabac a un goût de
pouri بو توتونده چورکلک قوقوسی وار در

Goût, se dit aussi de l'appétence des alimens *A.* اشتها -
P. دل خواهش *T.* استک || Ce malade ne trouve
goût à rien بو مریضک هیچ بر شیئه اشتهاسی یوقدر ne
prend goût à rien هیچ برشیئدن - هیچ برشیئه لذّت بولدمز
Il a entièrement perdu le goût اشتهایی بسبتون لذّتیاب اولدمز
لذّت طویمغه Il commence à entrer en goût غایب ایلدی
اشتهاسی کلمکه باشلادی - باشلادی

Et de l'inclination qu'on a pour certaines personnes ou pour
certaines choses *A.* رغبت *P.* خواهش *T.* استک || Il n'a
nul goût pour les choses du ciel, pour les vers, pour la mu-
sique رضاء اللهه موافق شیئلره واشعاره وفنّ موسیقی یه اصلا
Il a beaucoup de goût pour cette personne-là بو ذاتک رغبتی یوقدر
حقنه کلّی رغبتی وار در

Et du sentiment agréable ou avantageux qu'on a de quelque
chose *A.* موافقة المزاج - موافقة الطبیعة - موافقة المذاق
P. مزاج اویغونلغی *T.* پسند طبع - همرنگئ مذاق || Cet
ouvrage est au goût de tout le monde بو تألیف کافهٔ ناسک
مزاجنه موافق Cela n'est pas de mon goût مزاجنه موافقدر
C'est une affaire de مذاقمجه دکلدر - مزاجمجه دکلدر - دکلدر
goût مزاج حالی بر شیئدر

Il se dit aussi, du caractère particulier d'un ouvrage, d'un
siècle *A.* طبیعت || Cet ouvrage est de bon goût حسن طبیعت
Cet homme-là travaille dans un fort ایله ایشلنمش بر شیئدر
mauvais goût بو آدم غایت مرتبه ده سوء طبیعت ایله ایشلر
Ces vers-là sont dans le goût de Malherbe بو ابیات فلان

شاعرک طبیعتی اوزره انشاد اولمشدر Ce tableau est dans
le goût de Raphael بو تصویر فلان مصوّرک طبیعتی اوزره
Il a écrit dans le goût de son siècle رسم اولنمشدر طبیعت
زماندیه موافق وجهله تألیف ایتمشدر

GOÛTER. Sentir les saveurs par le goût *A.* تذوّق *P.* چشیدن
- مزیدن - مسریدن *T.* طاتمق - طادی آلمق || Il goûte bien
ce qu'il mange اکل ایلدیکی طعامی کرکی کبی تذوّق
Figur. Essayer, éprouver *A.* استذاقة - تجربة *P.* مزیدن - ایدر
T. چشیدن - طادینی آلمق - چاشنیسنی دندمک -
|| Il a essayé de toutes les professions, c'est un homme qui veut
goûter de tout هر شیئی استذاقه قیدنده اولمغله حرفتلرک
جملهسنی تجربه ایتمشدر

Et prendre un peu d'un mets, d'une liqueur, pour en essayer
le goût *A.* تلمّج - تلمّق - تمطّق *P.* چشیدن *T.* طاتمق -
|| Voulez- برشیئک لذّتنی بیلمک ایچون طادینی آلمق
vous goûter de notre vin? بزم باده یی طاتمق استرمیسک
Figur. Approuver *A.* استحسان *P.* پسندیدن *T.* بکنمک
|| Je goûte bien ce مذاقه اویغون کلمک - حظ ایتمک -
que vous dites دیدیککک کلام - کلامکی استحسان ایدرم
Je ne pus jamais lui faire goûter vos مذاقمه اویغون کلیور
raisons سرد ایلدیککک علل واعذاری فلانه بر وجهله پسند
On n'a jamais pu goûter cet homme, goûter l'esprit ایتدره مدم
de cet homme فلان کمسنددن ویاخود فلانک عقلندن بر
وجهله حظ اولنه مامشدر

Goûter. Sentir, jouir *A.* تلذّذ - تمتّع *P.* لذّتیاب شدن
T. لذّتنی طویمق || Nous avons passé une partie du temps
à goûter les plaisirs de la table بر مدّت لذیذ طعامدن متمتّع
اولدرق امرار وقت ایتمشز

Goûté *A.* متذوّق *P.* مزیده - مسریده *T.* طاتلنمش *A.*
مستحسن *P.* پسندیده *A.* مجرّب *P.* چشیده *T.* طادی آلنمش
T. مذاقه اویغون کلمش - بکنلمش

GOÛTER. Manger entre le dîner et le souper *A.* اکل اللماج
P. طعام باز چاشت خوردن *T.* ایکندی قهوه آلتیسنی العصر
|| Il fait ses quatre repas, il déjeûne, il dîne, il goûte, یمک
il soupe کونده درت دفعه طعام ایدر صباح قهوه آلتیسنی
واویله یمکنی وایکندی قهوه آلتیسنی واخشام یمکنی یر

GOÛTER. Petit repas qu'on fait entre le dîner et le souper
A. الماج العصر *P.* طعام باز چاشت *T.* ایکندی قهوه

آلتیسی || On lui a donné des confitures et du fruit pour son goûter فلانـه ایکندی قهوه آلتیسی ایچـون ریچال ومیوه ویرلمشدر

GOUTTE. Petite partie d'un fluide *A.* قطرة pl. قطرات *P.* چکالـهٔ ـ قطرهٔ رقیقـه || Petite goutte طمله *T.* چک ـ چکاله ـ چکالـهٔ آب ـ قطرهٔ آب Goutte d'eau اینجه طمله ـ خرد بونـدن یک قطره Il n'y en a pas une goutte صو طمله‌سی قالمامشدر ـ On dit proverb. d'une petite chose mise dans une grande, C'est une goutte d'eau dans la mer *A.* کقطرة الما بالنسبة الی الدأما *P.* بدریا یک قطرهٔ آب انداختن *T.* دکزه بر طمله صو دوکمکدر

On appelle Mère-goutte, le vin qu'on tire de la cuve sans pressurage *A.* سلافة *P.* شیره *T.* شیره

Goutte, est aussi adverbe, et signifie, point du tout *A.* اصلا ـ قطعاً ـ دیّار *P.* هیـچ *T.* هیـچ || Ne voir goutte اصلا قطعاً استماع N'entendre goutte ودیّار رؤیـت ایده‌مامک ایده‌مامک ـ Goutte à goutte, signifie, goutte après goutte *A.* قطرةً بعد قطرةٍ ـ متقاطراً *P.* قطره قطره ـ چکاله بچکاله *T.* طمله طمله || Il faut verser cette liqueur goutte à goutte بو صو قطره قطره دوکلمه‌لو در

GOUTTE. Maladie qui attaque particulièrmeent les articulations *A.* وجع المفاصل ـ ریـح طیّـار *P.* خله *T.* اویناق || Goutte froide ریـح طیّار بارد chaude ریـح طیّار حارّ Cela engendra la goutte بو شیٔ ریـح طیّاری برلرنـده کزن یل تولید ایدر

Goutte aux pieds *A.* نقریس *P.* دربندپای *T.* نقریس علّتی || La goutte lui est remontée dans la poitrine علّت نقریـس صدرینـه عکس ایلـدی Il est mort d'une goutte remontée نقریسک یوقاری‌یه عکسی سببیله وفات ایتمشدر ـ Goutte crampe. V. Crampe. — Goutte sciatique. V. Sciatique.

Goutte sereine. Maladie qui cause subitement la privation de la vue *A.* ماء الاسود *P.* علّة رنج ادوس *T.* قره صو اینمـه || Il a perdu tout d'un coup la vue par une goutte sereine کوزینـه ماء اسود نزولنه مبنی قوّت باصره‌سی بغتةً زایل ونا بود اولمشدر

GOUTTEUX. Qui est sujet à la goutte *A.* مبتلا النقریس *P.* گرفتار دربندپای *T.* نقریسلو || Il est devenu goutteux نقریسه مبتلا اولدی ـ نقریسلو اولدی

GOUTTIÈRE. Petit canal par où les eaux de la pluie coulent de dessus les toits *A.* میزاب pl. میازیـب *P.* ناودان *T.* اولوق ـ طملـلق || Gouttière de plomb قورشونـدن مصنوع ناودان

GOUVERNAIL. Pièce de bois attachée à l'arrière d'un navire, et qui sert à le gouverner *A.* سکّان *P.* خُلـه ـ خلاشه *T.* دومن || Tenir le gouvernail d'un vaisseau کمینک دومننی طوتمـق Un coup de mer rompit le gouvernail دریانک بر ضربهٔ شدیده‌سی اصابتیلـه سکّان سفینه شکست اولمشدر ـ Il se dit figur. en parlant d'un État || Les affaires allaient bien tandis que ce ministre tenait le gouvernail سکّان کشتیٔ ملک وسلطنت فلان وکیلک دست تصرّف واداره‌سنده ایکن حسن نظام امور درکار ایدی

GOUVERNANTE. Femme qui a le gouvernement d'une province *A.* حاکمـة pl. حاکمات *P.* حکمـران *T.* بانـوی حکومـت قادیـن || Plusieurs princesses de la Maison d'Autriche ont été gouvernantes des Pays-Bas آوشـتریـا خاندانـی سیّده‌لرینک نیجه‌لری فلان ایالاتنک حاکمه‌لری ایدیلر

Il se dit aussi d'une femme qui a soin de l'éducation des enfans *A.* ربیبـة *P.* آتونی *T.* خوجه قادین

GOUVERNEMENT. La charge de gouverneur dans une province *A.* ولایت ـ تصرّف *P.* حکمرانی ـ فرمانفرمایی *T.* والیلک ـ حاکملک || On lui a donné le gouvernement de Moscou موشقـه ایالتنک ولایت وتصرّفی فلانه توجیه اولندی ـ موشقه والیلکی فلانک عهدهٔ اهتمامنه احاله قلندی

Et le pays qui est sous le pouvoir du gouverneur *A.* ایالت pl. ایالات *P.* قلمرو ـ قلمرو حکومت *T.* ایالت || Un gouvernement d'une grande étendue ایالـت جسیمـه ـ ایالت وسیعة الانحا

Il signifie aussi, l'hôtel du gouvernement *T.* والی قوناغی ـ والی قپوسی || J'ai dîné au gouvernement اویله طعامنی والی قپوسنده ایتدم

Gouvernement. Constitution politique d'un État *A.* حکومت || Le gouvernement d'Autriche est monarchique آوشتریانک حکومتی صورت تفرّد واستقلال اوزره در Le gouvernement de Venise était aristocratique وندیکک حکومتی جمعیّت اشراف قومدن عبارت ایدی

Il se dit aussi de ceux qui gouvernent un État *A.* اولی

الامر P. كار فرمايان T. دولت || Il est dangereux de déplaire au gouvernement - دولتی كوجندرمك مخاطره‌لو بر شيدر اولى الامرك رضاسنه منافی حركتده بولنمق تهلكه‌يی موجبدر Homme suspect au gouvernement عند الدوله مظنون اوليای امور عندنده شبهه‌لو آدم - بر آدم

Et de la manière de gouverner A. حكومت - طور الحكومة حكومت با رفق Gouvernement doux || صورت حكمرانی P. حكومت حكومت ملايمه dur et tyrannique - وملايمت شديدۀ جبّارانه

On dit, Avoir quelque chose en son gouvernement, pour dire, être chargé d'en avoir soin T. بر شيئك محافظه‌سی خدمتنه مأمور اولمق || Un officier qui a la garde-robe du roi en son gouvernement, en est responsable خلع والبسۀ شاهانه‌نك محافظه‌سی خدمتنه مأمور اولان كشی آنلره دائر جواب ويرمك واجبۀ ذمّتيدر

GOUVERNER. Exercer l'autorité souveraine A. سياست - حكم || حكم وحكومت ايتمك - بيورمق T. حكمرانی كردن P. Ce prince gouverne sagement son royaume بو پادشاه ملكنده عاقلانه وحكيمانه حكم وسياست ايدر Il gouverne ses États avec justice ملكنده بالعدل والحقّانيّه حكم وحكومت ايدر Ces peuples sont bien gouvernés اقوام مذكوره حسن صورت ايله سياست اولنمقده در Ce père de famille gouverne bien sa maison فلان صاحب اهل وعيال كندو خانه‌سنده حسن صورت ايله حكومت ايدر

Et avoir l'administration, la conduite de quelque chose A. اداره كوروب جويرمك T. كار سازی نمودن P. تدبير الامور - امور كورمك - || C'est lui qui gouverne toute la maison بيتنه‌نك جمله‌سنی اداره ايدن فلان كشيدر Il gouverne la bourse du maître اغانك خزينه‌سی مديريدر Les ministres gouvernent sous l'autorité du prince مديرين سلطنت پادشاهك زير حكمنده اولرق تدبير امور ايدرلر Celui qui gouverne en ce royaume-là, gouverne avec douceur et modération بو ملكك مديری قاعدۀ رفق وملايمت ورسم اعتدال ونصفته رعايت ايدرك تدبير امور ايدر C'est la femme qui gouverne dans cette maison امور بيتيه‌يی تدبير واداره ايدن - صاحب خانه‌نك عياليدر - On dit aussi, Gouverner un navire, un vaisseau, une barque مركبی وسفينه‌يی وزورقی اداره ايتمك - Et figur., d'un homme qui a la conduite d'une entreprise, que c'est lui qui gouverne la barque كشتئ اموری اداره ايدن فلاندر

On dit Gouverner quelqu'un, pour dire, avoir grand crédit sur son esprit A. ادارة العقل P. بر عقل كس زبردستی نمودن T. عقلنی اداره ايتمك - بر كمسنه‌نك عقلی كهيه‌سی اولمق || Vous pouvez me rendre de bons offices auprès de lui, vous le gouvernez فلانك عقلنی سن اداره ايدرسك بو جهت ايله يانده بنم ايچون مساعئ جميله صرفنه اقتدارك وار Personne ne le gouverne زمام اختياری هيچ بر كمسنه‌نك يد ادارسنده دكلدر - بر اداره ايدر بر عقلنی دركار در Ce n'est pas un homme à se laisser gouverner كمسنه يوقدر زمام عقلنی آخرك يد اختيارينه تسليم ايدر مقوله‌دن دكلدر Tel croit gouverner un autre, qui en est gouverné فلان كمسنه فلانك عقلنی اداره ايلديكن ظنّ ايدر حال بو كه كندو عقلنی آكا اداره ايتدررر Gouverner les esprits اذهان ناسی اداره ايتمك

Il signifie aussi, administrer avec épargne A. تقنّی - تصرّف || اداره ايتمك - اداره‌لو قوللنمق T. دستكشی نمودن P. Vous n'avez pas beaucoup de provisions, gouvernez-les bien قدر كفايه ذخيره‌ك اولمديغنه بنا موجوديني تصرّف واداره ايله قوللنملو در Je gouvernerai ces munitions de sorte qu'elles suffiront موجود اولان اشبو ذخيره‌لری وقتنه قدر كفايت ايده بيله‌جك صورت ايله اداره‌لو قوللنه‌جغم Il n'a qu'un très-petit revenu, mais il le gouverne sagement يدنده اولان ايراد غايت الغايه جزئيدر انجق حكيمانه تصرّف واداره ايدر

Et avoir soin de l'éducation des enfans A. تربية - ترتيب || بسلمك T. تربيت كردن - پروردن P. C'est une femme qui s'entend bien à gouverner les enfans تربيۀ صبيان فننده ماهره بر خاتوندر - Il se dit aussi des animaux || Il a toute sa vie élevé des chevaux, il sait bien les gouverner ابتدای نشئتندنبرو آت يتشدرمكه مشغول اولمغله تربيه‌لری فنّنی بسلملرينك فنّنی - رعنا بيلور

Et avoir soin des malades A. استمالة المرضا P. تيمار || خسته‌لری كوزتمك T. خستگان كردن C'est une femme qui s'entend bien à gouverner les malades خسته‌لری تيمار ايتمنك طريقنی بيلور بر قاريدر

Il se dit aussi, du soin qu'on a qu'une chose soit en bon état

A. وقاية P. پاس داشتن T. قوريمق || Il entend à gouverner
le vin بادهنك وقايهسى فنّنه واقفدر

Se gouverner. Se conduire bien ou mal A. حركت - عمل
|| Il s'est toujours gouverné sagement هر حالده عاقلانه عمل
وحركت ايلدى Il ne s'est pas bien gouverné dans cette af-
faire بو مادّهده لايقى اوزره عمل وحركت ايتمدى Il
s'est bien gouverné avec tout le monde, avec ses égaux خلق
ايله واشال واقرانيله كوزل عمل وحركت ايلدى

GOUVERNEUR. Celui qui gouverne une province A. والى pl.
ولاة P. حكمران - كار فرما T. بيوريجى - والى || Gouverneur
de Moscou موشقه واليسى

Et celui qui est commis pour avoir soin de l'éducation d'un
jeune homme A. مربّب P. لالا T. دادو - لالا || Il est gou-
verneur de ce prince بو شهزادهنك لالاسيدر Sage gouver-
neur مربّب عاقل

GRABAT. Mauvais lit A. فراش قبيح - فراش مبتذل P.
خوابگاه چركين T. كوتى يتاق || On trouva cinq ou six pe-
tits enfans couchés sur un méchant grabat بر قبيح ومبتذل
فراشده ياتمش بش التى چوجوق بولندى

GRABATAIRE. Celui qui est habituellement malade et alité
A. صاجع فى لفراش P. صاحب فراش T. يتاقده ياتقن ||
Il est grabataire depuis long-temps مدّت مديدهدنبرو صاحب
فراشدر

GRÂCE. Faveur qu'on fait à quelqu'un A. لطف pl. الطاف
كرم - مكرمة pl. مكارم - نعمت pl. نعم P. بخشايش - كرم -
T. باغشلمه || S'il vous accorde telle chose, ce sera une pure
grâce بوكا مساعده ايدهجك اولور ايسه حقّكه عين كرمدر
Je vous demande cette grâce بو لطف وكرمى سندن نياز
ايدرم J'ai reçu plusieurs grâces de lui فلانك نعم كثيرهسنه
مظهر اولدم Il tient cela de votre grâce بوكا سنك كرمندن
نائل اولمشدر - On dit, Faire grâce à quelqu'un, pour dire,
ne pas exiger de lui tout ce qu'on pouvait en exiger A. كرم -
احسان - انعام - P. بخشيدن T. باغشلمق || Quand on vous
a accordé cela, on vous a fait grâce بوكا مساعده اولندقده
بو خصوصده سكا ايتدكلرى - طرفكه كرم اولمش اولدى
Il me devait mille écus, مساعده احسان وكرم قبيلندندر
mais je lui ai fait grâce de la moitié بكا دينى اولان بيك
غروشك نصفنى كندويه احسان ايلدم

Bonnes grâces. Bienveillance A. حسن النظر pl. محاسن
النظر pl. توجّهات حسنة pl. محاسن التوجّهات P. توجّه
درون T. نظر || Il est dans les bonnes grâces du prince توجّهات
نظر كردهٔ شاهانه - منظور پادشاهيدر - حسنهٔ ملوكانهيه مظهردر
در Il a perdu les bonnes grâces du prince حسن نظر پادشاهيدن
ساقط اولمشدر - On dit, Être dans les bonnes grâces d'une
femme, pour dire, en être aimé بر خاتونك سوكوليسى اولمق
دوستى اولمق - محبوبى اولمق -

On dit dans le même sens, Être en grâce auprès d'une per-
sonne puissante فلانك عندنده مظهر حسن توجّه اولمق
- مظهر حسن نظر - Et rentrer en grâce, Être remis en grâce au-
près du prince مجدّداً مظهر حسن توجّه شاهانه اولمق -
حسن توجّه شاهانهيى كما فى السابق تحصيل ايتمك
- Et trouver grâce aux yeux de quelqu'un, devant quel-
qu'un, pour dire, gagner sa bienveillance نزد فلانده سزاوار
فلانك عندنده مظهر نظر التفات - توجّه والتفات اولمق
اولمق

Grâce ou Grâces. Remerciment A. تشكّر - شكر P. شكرانه
شكر ايتمك T. سپاس كردن - شكر گذارى نمودن - كردن
|| Je vous rends mille grâces سكا هزار بهزار شكر ايدرم Rendre
des actions de grâces واجبات شكرى ادا ايتمك - On dit
Grâce à Dieu, Grâce au Ciel A. الحمد لله - شكراً لله تعالى
P. بخدا شكر T. اللهه شكر اولسون || Il se porte mieux, grâce
à Dieu شكراً لله ايوجه در - On dit aussi Grâce à vos soins
ايتديككز اهتمامه صد شكر اولسون Grâce à votre bonté
سنك لطف وكرمكه شكر اولسون Grâce à son courage, à
sa prudence فلانك بهادرلغنه وعقل ودرايتنه شكر اولسون
- On appelle aussi Grâces, une prière que l'on fait pour remer-
cier Dieu après le repas شكر نعمت دعاسى

Grâce. Terme de Théologie. Une action particulière de Dieu
sur les créatures, pour les rendre justes et heureuses A. فيض
ربّانى P. فيض يزدانى - خرهٔ يزدانى T. اللهك لطف
وكرمى || On ne peut se sauver sans la grâce فلاح ونجات
مجرّد مقارنت فيض ربّانى يه منوطدر Grâce prévenante
مسابقت فيض ربّانى Grâce suffisante فيض بالغ ربّانى
efficace فيض قوىّ التأثير ربّانى Coopérer à la grâce ظهور
ايدن فيض ربّانينك عملنه صرف ارادهٔ جزئيّه ايتمك
Persévérer dans la grâce فيض ربّانيده مستدام اولمق Mourir

فلان كشی مظهر فيض ربّانی اولديغی dans la grâce de Dieu مقروناً بفيض ربّانی عازم - حالده دار بقايه ارتحال ايتمك دار بقا اولمق

On dit proverb., qu'une chose est venue de la grâce de Dieu, pour dire, qu'on l'a eue sans aucun soin فلان شیٔ محض اللهدن كلمش - محض ظهورات فلكيّه‌دندر - انعام الهيدر Par la grâce de Dieu. Formule que quelques souverains mettent dans leurs titres *A.* بلطف الله تعالی - بر شيئدر

Grâce. Pardon accordé à un criminel *A.* عفو الجرم *P.* بخشايش گناه *T.* صوچ باغشلمه || Il a obtenu sa grâce جرمنه تحصيل عفو ايلدی Il n'appartient qu'au Prince de donner grâce عفو جرايم مادّه‌سی ملوكه مخصوصدر Il était déjà sur l'échafaud, quand on vint à crier grâce فلان كس محلّ سياسته احضار اولنمش ايكن بغتةً جرمی عفو اولنديغی صداسی ظهور ايتمشدر

Grâce, signifie aussi, agrément, ce qui plaît avec attrait *A.* ظرافة الطور - طلاوت *P.* زيبايی - شيوهٔ دلربا *T.* خوش بو || Cette femme est belle, mais elle n'a aucune grâce ادا خاتون كرچه حسنا در انجق اصلاً وقطعاً طلاوت طوری يوقدر Danser, marcher de bonne grâce طلاوت طور ايله مشی ورقص ايتمك Il a bonne grâce à faire telle chose بونی طور ظرافت ايله ايشلر Il a de la grâce à tout ce qu'il fait هر شيئی كافّهٔ افعالنده طلاوت وار در Il fait tout avec grâce بو كلام طلاوت ايله Cela est dit avec grâce ظريفانه ايشلر سويلنمشدر Cet habit n'a point de grâce بو كسوه‌ده اصلا ظرافت طبع ايله S'habiller de bonne grâce ظرافت يوقدر تلبّس ايتمك - Pour exprimer le contraire, on dit Mauvaise grâce *A.* طور قبيح - رداءة الطور *P.* نا زيبايی - شيوهٔ نا زيبا - ادای بد *T.* ادا جركين || Il a mauvaise grâce بد ادا در - رداءت طوری وار در Danser, marcher de mauvaise grâce طور قبيح ايله رقص ومشی ايتمك

On dit, qu'une expression a de la grâce, pour dire, qu'elle fait un bon effet dans l'endroit où elle est placée *A.* فی موقعه *P.* بجا *T.* محلّنده || Cette expression a de la grâce بو تعبير تمام محلّنه صرف اولنمشدر

De grâce. Par pure bonté *A.* لطفاً وكرماً - لطفاً واحساناً *P.* از روی كرم واحسان *T.* كرم يوزندن || De grâce secourez-moi لطفاً واحساناً بكا امداد ايله De grâce faites-moi ce plaisir لطفاً واحساناً بو مطلوبمه مساعده ايله

GRACIABLE. Digne de pardon *A.* ممكن العفو - مستحق العفو *P.* سزاوار بخشايش - بخشيدنی *T.* عفو اولنه - عفوه كلور || Cas graciable ممكن العفو اولان حال Il a tué un homme, mais c'est en défendant sa vie; le fait est graciable كرچه بر آدم قتل ايتمشدر انجق نفسنی محافظه ضمننده اولمغله ممكن العفو بر كيفيّتدر

GRACIEUSEMENT. D'une manière gracieuse *A.* باللطف والاكرام - بالمجاملة - باللطف والعاطفة *P.* دلنوازانه *T.* چلبيلك ايله - خوشلق ايله || Il reçoit gracieusement ceux qui ont affaire à lui كندوسيله مصلحتلری اولنلر حقنه باللطف والاكرام معامله ايدر - معاملهٔ بالمجامله ايدر Vous devriez lui parler plus gracieusement فلانه زياده چلبيلك ايله سويلملو ايدك

GRACIEUX. Qui a beaucoup de grâce et d'agrément *A.* مطبوع - مستحبّ - ذو الحسن والظرافة *P.* جميل *T.* دلاويز - جان سوه‌جك || Manières gracieuses اوضاع مطبوعه Réception gracieuse تلقّیٔ بالمجامله - تلقّیٔ جميل Il y a quelque chose de gracieux dans ce tableau بو تصويرده بر نوع حسن وظرافت وار در Ce peintre a le pinceau gracieux بو رسّامك قلمنده ظرافت وار در

GRACILITÉ. Qualité d'une voix grêle *A.* رقّة الصوت *P.* باريكیٔ صدا *T.* سس انجه‌لكی || La gracilité de sa voix رقّت صوتی

GRADATION. Augmentation successive et par degrés *A.* تزايد *P.* تدريجی *T.* درجه بدرجه افزونی - كرته كرته آرتوقلق || La gradation de la lumière est sensible, depuis le point du jour jusqu'au lever du soleil وقت سحردن طلوع شمسه قدر ضيانك تزايد تدريجيسی بر امر محسوسدر

GRADE. Dignité *A.* رتبة pl. رتب - مرتبة pl. مراتب - درجة pl. درجات *P.* پايه *T.* كرته - رتبه || Il a été élevé au plus haut grade اسنای مراتبه - اعلای درجاته اصعاد اولندی Passer par tous les grades militaires مراتب عسكريه‌نك جملسنی قطع ايتمك ترفيع اولندی

GRADIN. Petit degré que l'on pratique sur la table d'un autel, d'un buffet *A.* رفّ pl. رفوف *P.* رف *T.* راف || Un salon rempli de pots de fleurs étagés par gradins رافلر اوزرنده ديزلمش چيچك شاقسيلريله مملو بر ديوانخانه

Il se dit aussi des bancs élevés les uns au-dessus des autres aux amphithéâtres *A.* مصطبة ذات الطبقات *P.* نشيمن بسيار طبقه *T.* طبقه طبقه ديزلمش اوتوراق

GRADUATION. Division en degrés *A.* انقسام الدرجات *P.* كرته كرته بولمه *T.* پايه بپايه تقسيم || La graduation d'un thermomètre مقياس هوانك انقسام درجاتى

GRADUEL. Qui va par degrés *A.* تدريجى *P.* درجه بدرجه كرته كرته واران *T.* آمده

GRADUER. Marquer des degrés de division *A.* رسم الدرجات - ترسيم الدرجات *P.* رسم پايها - رسم درجها كشيدن *T.* كرته‌لرى چيزمك كشيدن || Graduer un thermomètre, les cercles d'une sphère, des cartes de Géographie ميزان هوانك وكره دائره‌لرينك وخريطه‌لرك درجه‌لرينى رسم ايتمك

En conférer des degrés dans une Université *A.* توجيه المراتب العلميّة *P.* مدرسه پايه‌لرينى *T.* پايهاى علم ودانش بخشيدن ويرمك

GRAILLEMENT. Son de voix enroué *A.* جشرة الصدا *P.* خپهٔ صدا *T.* سس بوغونقلغى

GRAILLON. Les restes ramassés d'un repas *A.* سقاطة النوالة - خشارة المائدة *P.* ريزهٔ خورش *T.* طعام دوكنتيسى || Les gueux vivent de graillons فقرانك مدار معاشى خشارات فقرا ومساكين سقاطات نوالدن كچينورلر - طعامدن عبارتدر

GRAIN. Le fruit et la semence des plantes fromentacées *A.* حبّة pl. حبّات pl. حبوبات *P.* دانه *T.* دانه || Le grain de ces fromens est fort gros, est plein بو حنطه‌لرك حبه‌لرى بو بغدايك دانه‌لرى غايت ايرى - زياده غليظ وممتليدر وطوقدر Ce blé est mal battu, il y a encore bien du grain dans la paille بو بغداى كركى كبى دوكلمش اولميوب صمان صاپلرى ايچنده هنوز وافر دانه‌لر قالمشدر || Il se dit aussi du fruit d'autres plantes ou arbrisseaux *A.* حبّ pl. حبوب *P.* دانه *T.* دانه || Grain de grenade حبّ الرمّان - دانهٔ انار نار دانه‌سى de poivre بيبر دانه‌سى de moutarde خردل دانه‌سى - Grain de raisin *A.* عوزة pl. عوز *P.* فرشگ - اوزم دانه‌سى *T.* دانهٔ انگور - انگرده - On dit figur. Il n'a pas un grain de bon sens, un grain de jugement باشنده عقل سداددن وقوّت مميّزه‌دن حبّهٔ واحده بيله يوقدر

Il se dit par analogie de certaines choses faites en forme de grain || Grain de chapelet حبّهٔ سبحه - تسبيح دانه‌سى Les grains d'un collier d'ambre بر كهربا كردانلغنك دانه‌لرى

On appelle Gros grains, le froment, le seigle, et le méteil *A.* بذور المزروعات الخريفيّة *T.* كوز اكينى تخمى Et menus grains, les blés qu'on sème en Mars *A.* بذور المزروعات الربيعيّة *T.* ايلك ياز اكينى تخمى

Et grains d'or, les morceaux d'or qui se trouvent dans les rivières, ou sur la surface de la terre *A.* pl. شذور - شذور العقيان *P.* خردهٔ زر رُسته *T.* آلتون خرده‌لرى

Et grains de petite vérole, les pustules qui viennent de la petite vérole *A.* بثور الجدرى *T.* چيچك چيبانلرى

Et en termes de Marine, Grains, ou Grains de vent, des tourbillons qui se forment tout à coup, et qui endommagent les vaisseaux *A.* ريح ثائب *P.* گلاك *T.* صاورنتى || Voilà un grain de vent اشته بر صاورنتى چيقدى

Grain, se dit aussi d'un petit poids faisant la soixante-douzième partie d'une drachme *A.* حبّة *P.* دانهٔ گندم *T.* بغداى بونك آغرلغى شو قدر بغدايدر || Cela pèse tant de grains || Cette pistole est légère d'un grain فلان سكه‌نك بر بغداى نقصانى وار در

GRAINE. La semence de quelques plantes *A.* بزر pl. بزور *P.* تخم *T.* تخم || Graine de laitue مارول تخمى d'épinards بزر اسپناق تخمى - اسفناج

GRAISSAGE. Action de graisser *A.* تدهين *P.* روغن سايى *T.* ياغلمه || Le graissage des voitures عربه تكركلكرينك تدهينى

GRAISSE. Substance onctueuse, répandue en diverses parties du corps de l'animal *A.* شحم - دسم - ودك *P.* پيه *T.* ياغ || La graisse l'incommode كثرت شحمدن جرويش ياغى - دسم Graisse molle شحم لين Graisse de boeuf صغر ياغى - بقر بيحضور در || Il y a trop de graisse dans ce potage بو چوربا بغايت ياغلو در Il est tombé de la graisse sur son habit لباسى اوزرينه ياغ بيلاشدى La graisse du chapon ياغى - ايملغك ودكى

On appelle figur. La graisse de la terre, la substance la plus onctueuse, et qui contribue le plus à sa fertilité *A.* شحم الارض *P.* مايهٔ خاك *T.* طپراغك ياغى - طپراق اوزى || Les grandes ravines emportent toute la graisse de la terre سيول شديده شحم ارضك كلّيّاً اذهابنه بادى اولور

GRAISSER. Enduire de graisse *A.* تدسيم - تدهين *P.* پيه

یاغ سورمک - یاغلتمق T. پیه سودن - زدن، || Graisser des bottes چزمه‌یی یاغلتمق les roues d'une charrette عربه تکرلکلرینی تدهین ایتمک les pieds d'un cheval دابه‌نک آیاغنه یاغ سورمک

Graissé. A. مدهّن - مدسّم P. روغن سود T. یاغلنمش

GRAISSEUX. Qui est de la nature de la graisse A. شحمی - ذو الشحم - ودیک - ادسم P. پیه‌ناک T. یاغلو || Corps graisseux جسم ودیک Membrane graisseuse غشای شحمی

GRAMMAIRE. L'art qui enseigne à parler et à écrire correctement A. علم الصرف || Les règles de la grammaire قواعد صرفیّه Faire quelque faute contre la grammaire قواعد صرفیّه‌یه مغایر بر نوع خطا ایتمک La grammaire est le commencement de toutes les études جمیع درسلرک اوّلی علم صرفدر

Et le livre où sont renfermés les préceptes de cet art A. کتاب الصرف

GRAMMAIRIEN. Celui qui a fait une étude particulière de la grammaire A. صرفی pl. صرفیّون || C'est un excellent grammairien مشاهیر صرفیّوندندر

GRAMMATICAL. Qui appartient à la grammaire A. صرفی || Discussion grammaticale مباحثهٔ صرفیّه Construction grammaticale قواعد صرفیّه‌یه موافق بر ترکیب Ce discours est plus grammatical qu'il n'est élégant بو مقاله‌نک قواعد صرفیّه‌یه موافقتی ظرافت ولطافتنه غالبدر

GRAMMATICALEMENT. Selon les règles de la grammaire A. حسب القواعد الصرفیّة

GRAMMATISTE. Celui qui enseigne la grammaire A. معلّم صرف pl. معلّمین الصرف P. خواجهٔ صرف T. الصرف خواجه‌سی

GRAND. Qui est fort étendu en longueur, en largeur, ou en profondeur. A. جسیم - کبیر - عظیم - اضخم P. بزرگ - T. ایری - بیوک - یوغون || Grand homme دژمان آدم - ایری ادم - کبیر الجثّه آدم - جسیم شخص Grand arbre یوغون اغاج - شجرهٔ کبیره - شجر جسیم Grand fleuve بیوک چای - کبیر نهر Grand espace de terre وسیعة الانحا ارض - ارض عظیمه Grand enclos حوزهٔ کبیره - حوزهٔ وسیعة الاطراف Grande ouverture فرجهٔ عظیمه - منفذ کبیر - Il se dit aussi de toutes les choses physiques ou morales qui surpassent les autres du même genre A. عظیم - کبیر - جلیل - کلّی P. بزرگ T. بیوک - کلّیتلو || Grand nombre عدد کبیر - کلّیتلو صایی Grande quantité مقدار جسیم - مقدار کلّی Grande armée اردوی کبیر - بیوک اردو - کلّیتلو عسکر Grand repas ضیافت عظیمه Grand bruit طرّاقهٔ عظیمه - ولولهٔ عظیمه Grande richesse مال جسیم - ثروت ویسار - کلّیتلو ثروت Grand froid برد عظیم - برد شدید - بیوک صوغوق Grand chaud حرّ کبیر C'est un grand remède بر دوای عظیمدر Avoir de grands desseins مقاصد جلیله - امور جسیمه‌یه قصد ونیّت ایتمک Il a l'âme grande جلیل الهمّه بر ادمدر Un grand génie عقل جلیل صاحبی اولمق Un grand mérite لیاقت جلیله - کامله De grandes vertus مناقب جلیله - فضایل عظیمه De grands vices ذمایم عظیمه - مثالب غلیظه - قبایح عظیمه Cela est de la grande éloquence فصاحت جلیله قبیلندندر Grande injustice ظلم عظیم - غدر جسیم - جور وستم بزرگ Être grand en mérite, en naissance, en autorité من جهة اللیاقة ومن جهة النسب ومن جهة النفوذ بر مرد بزرکوار اولمق - هنر ولیاقت ونسب واصالت ونفوذ وحکومت جهتیله جلیل القدر اولمق C'est un grand prince بر میر عظیم القدردر - جلیل الشاندر Un grand personnage بر ذات جلیل الشان - بر بیوک آدم Un grand capitaine بر جنک اور معظم - نامدار - جلیل الشان Grand théologien اعاظم علمای علم الهی ایچنده فایق وسر افراز Grand poète شاعر عظیم الشان - شانی بیوک بر شاعر - اعاظم شعرادن بری Grand scélérat اعظم اشقیا Grand ignorant اعظم جهلا Faire une grande dépense کلّیتلو مصرف - مصارف جسیمه ارتکاب ایتمک Il est arrivé un grand malheur بر مصیبت عظیمه واقع اولمشدر - On dit dans la même acception, Marcher à grands pas علی جناح الاستعجال خطوه جنبان اقدام اولمق - خطوات سرعت واستعجال ایله رهپیما اولمق

On dit, que des enfans, des animaux, des arbres, des plantes sont déjà grands, pour dire, qu'ils sont déjà assez crûs A. بالغ P. رسیده T. بیتشمش || Cette femme a des enfans déjà grands بو خاتونک بیتشمش اولادی واردر Les blés sont déjà grands اکین هنوز بالغدر - اکین بیتشمشدر Ce bois est déjà grand بو اورمان بیتشمشدر

On appelle la pierre philosophale, Le grand oeuvre A. اکسیر اعظم

Grand, signifie aussi, qui est en grande quantité A. کثیر - وفیر - متوافر P. بسیار T. چوق || Il n'a pas grand argent

چوق اقچه‌سی یوقدر ـ مال کثیر صاحبی دکلدر || Il y a grand monde à ce spectacle-là اول ملعبه‌ده خلقک کثرتی وار در

Et important, principal *A.* اعظم ـ واجب الاعتنا ـ معتنا به ـ معظّم *P.* شایان اعتنا ـ بزرکترین *T.* بیوک ـ زیاده اعتبار اولنه‌جق || Le jour d'une bataille est un grand jour pour le général یوم مقابله سرعسکره کوره اعاظم ایّام واجبة الاعتنادندر Un des grands principes de la philosophie حکمتک اصول معظّمه‌سندن بری La grande maxime de Jurisprudence علوم فقهیّه‌نک قواعد معتنا بهاسندن بری C'est un grand point de savoir bien prendre son temps بر مصلحتده وقت مناسبی اختیار ایتمنک یولنی بیلمک اعظم دقایق کار آگاهی ودانشدر Il m'a donné une grande leçon par son exemple فلان کمسنه‌نک حرکتی مدار عبرت اوله‌رق بکا بر درس عظیم اولمشدر

On appelle Le grand monde, les personnes de qualité *A.* کبار وعظما ـ عظماء الرجال *P.* کلانتران ـ بزرکان *T.* بیوکلر ـ بیوک آدملر || Voir le grand monde کبار وعظمایی کورمک — Et grands seigneurs, les seigneurs de la première qualité du royaume *A.* متعیّنان الرجال السلطنة ـ اعاظم الرجال الدولة *P.* بزرکواران سلطنت ـ کلانتران سلطنت *T.* دولتک اولو اعاظم رجال دولتدن || S'attacher à un grand seigneur رجالی بریسنه انتساب ایتمک

GRAND, est aussi un titre qui se donne à divers princes souverains || Le grand Seigneur پادشاه اعظم آل عثمان Le grand Kan خان کبیر Le grand Mogol خاقان کبیر مغول Le grand Duc de Toscane طوشقانه‌نک کبیر دوقه‌سی — Et un titre qu'on a donné à quelques princes illustres et d'un mérite extraordinaire || Alexandre le Grand اسکندر اعظم Pierre le Grand بیوک پتروس

Il se dit aussi de certains officiers principaux *A.* رئیس pl. رؤسا *P.* سر ـ میر *T.* باش ـ بیوک || Grand maître de la maison du Roi سلحدار ـ سر کتخدای سرای همایون Grand maître de l'artillerie طوبچی ـ سر طوبچیان شهریاری Grand chambellan میر علم ـ سر بوّابین درگاه عالی باشی Grand écuyer بیوک میرآخور ـ میرآخور اوّل Le grand maître des eaux et forêts جای وقوری اغاسی

GRAND, est aussi substantif, et signifie, sublime *A.* علوّ ـ فخامت *P.* بزرکواری *T.* بیوکلک || Il y a du grand dans cette pensée, dans ce projet بو فکر ومعنا وبو ترتیب وخلیا سمهٔ علوّ وفخامت ایله موسومدر Cet auteur, pour trop affecter le grand, tombe dans le galimatias بو مؤلّف سبکک وانشاسنده علوّ وفخامتی حدّ اعتدالدن زیاده التزام ایتمکله ترّهات کلامه گرفتار اولور

On dit proverb., Du petit au grand, pour dire, par comparaison des petites choses aux grandes *A.* بقیاس الجزء علی الکلّ

EN GRAND, signifie, de grandeur naturelle *A.* علی قدّ الطبیعی *P.* باندام ذاتی *T.* ذاتی کسیمده || Il s'est fait peindre en grand صورتنی اندام ذاتیسی اوزره رسم وتصویر ایتدردی — On dit aussi, Faire ou exécuter une chose en grand, pour dire, la faire d'une grandeur convenable sur un modèle en petit *A.* تشکیل علی شکل الکبیر *P.* بشکل بزرک پرداختن *T.* ابری صورتده قویمق || Les petites machines ne réussissent pas toujours en grand آلات صغیره دائما شکل کبیر اوزره تشکیل اولنمغه کلمز

On dit figur. Penser, agir, travailler en grand, pour dire, d'une manière grande, noble *A.* بالعظمة والجلال *P.* با بزرکواری *T.* اولولق ایله

À LA GRANDE. À la manière des grands Seigneurs *A.* علی طور العظما *P.* بطرز بزرکان *T.* بیوک آدملر کبی

GRAND' MÈRE. V. Aïeule.

GRAND-ONCLE. Le frère du grand-père ou de la grand' mère *A.* عمّ کبیر *P.* اودر بزرک *T.* بیوک عموجه

GRAND-PÈRE. V. Aïeul.

GRANDEMENT. V. En grand au figuré. — Il signifie aussi, extrêmement *A.* غاية الغاية *P.* بغایت *T.* پک || Il se trompe grandement بغایت دوچار غبن اولور

GRANDEUR. Étendue de ce qui est grand *A.* کبارت ـ کبر ـ جسامت *P.* بزرکی *T.* بیوکلک ـ ایریلک || Ces deux hommes sont de même grandeur بو ایکی کشی جسامت بدن جهتیله مساویدرلر Cela est de la grandeur d'un pied بو شیئک برقدم جسامتی وار در La grandeur d'une province بر مملکتک ـ بر ولایتک بیوکلکی ـ جسامتی — Et importance, énormité ضخامتی ـ || La grandeur d'un crime جرمک جسامتی d'une entreprise عزیمتک ـ مباشرت اولنان مصلحتک جسامتی جسامتی

Il signifie aussi, excellence, sublimité *A.* عظم ـ عظمت
بلندئ شان ـ بزرکی *P.* علوّ الشان ـ علوّ ـ جلالت ـ الشان
عظمت بی نهایت *T.* بیوکلک || La grandeur de Dieu
پادشاهلرک ـ عظمت ملوک des rois جناب ربّ الارباب
بو جلالت شانلری La grandeur des victoires de ce prince
پادشاهک موفّق اولدیغی فتوحات جلیله‌نک عظم شانی
Grandeur d'âme علوّ همّت Il est de la grandeur d'un État de
soutenir ses alliés متّفقلره معاونت ومظاهرت بر دولتک
مقتضای علوّ شانیدر Il y a un air de grandeur et de noblesse dans tout ce qu'il fait کافّهٔ افعال وحرکاتنده آثار علوّ
وعظمت بدیدار در

On dit, Les grandeurs de ce monde, ou simplement, Les grandeurs, pour dire, les honneurs, les dignités *A.* زهاء الدنیا *P.*
اعتبارات جهان *T.* بو دار فناده‌کی بیوکلکلر || Mépriser
les grandeurs de ce monde ـ زهای دنیایی استحقار ایتمک
اعتبارات جهانی عین حقارت ایله کورمک Les grandeurs
humaines اعتبارات بشریّه

Grandeur, en Mathématiques. Ce qui est composé de parties
A. مقدار pl. مقادیر

GRANDIR. Devenir grand par croissance *A.* کسب الکبارة ـ
کسب الرفعة القدـ کسب النموّ *P.* بزرکی پذیرفتن ـ
بوی سورمک ـ بیومک *T.* بالیدن ـ ناریدن ـ قدّ کشیدن
|| Cet enfant a bien grandi en peu de temps بو طفل وقت
بو چوجوق آز ـ یسیر ایچنده کسب رفعت قدّ ایلدی
زمان ایچنده بوی سوردی Ces pluies ont fait grandir les
blés بو یغمورلر ایله اکینلر کسب نموّ ایتمشدر ـ بوی سوردی
Grandi. *A.* نامی ـ کبیر *P.* بزرکی پذیرفته ـ قدّ کشیده
ـ ناریده *T.* بوی سورمش ـ بیومش

GRANDISSIME. Superlatif de grand *A.* اعظم ـ اکبر *P.* مهترین
ـ بزرکترین *T.* پک اولو ـ پک بیوک

Grand-oeuvre. V. Grand.

GRANGE. Bâtiment où l'on serre les blés en gerbes *A.* انبار
P. انبار *T.* ئنوله ـ راش || Tous ses blés sont en grange فلانک
مالک اولدیغی غلّه‌لرک مجموعی در انبار اولمشدر En-
tasser des gerbes dans la grange اکین دمتلرینی انبار ایچنده
ییغمق

GRANIT ou GRANITE. Pierre fort dure, qui est composée d'un assemblage d'autres pierres de différentes couleurs *A.* برطیل *T.*
پلاندز طاشی

GRANULATION. Opération par laquelle on réduit les métaux en petits grains *A.* تجریش المعادن *P.* خرد سازئ معدن
T. معدنلری دوکوب خرد ایتمه

GRAPHIQUE. Il se dit des descriptions qui, au lieu d'être énoncées par le discours, sont données par une figure *A.* موصوف بالاشکال
P. با پیکر نگاریده *T.* شکلی چیز یلوب کوسترلمش || Description graphique d'une éclipse de soleil, de lune کسوف شمس
وخسوف قمرک اشکال ایله وصف وتحریری

GRAPPE. Assemblage de plusieurs grains qui sont attachés comme par bouquets au cep de la vigne. Il se dit aussi d'autres plantes *A.* عنقود pl. عناقید ـ قطف *P.* خوشه ـ سپریغ ـ
عنقود || Grappe de raisin *T.* صالقم ـ شنگله ـ شنلک ـ
اوزم صالقمی ـ خوشهٔ انگور ـ عنب Le sureau porte ses fleurs
en grappe مرور آغاجی صالقم اولدرق چیچک ویرر

GRAPPILLER. Cueillir ce qui reste de raisins dans une vigne, après qu'elle a été vendangée *A.* التقاط البقیّة ـ تلقّط القواشة
P. القطاف *T.* پسماندهٔ انگورا چیدن اوزم کسیمی
اوزم بشاقلری دیرمک ـ دوکنتیلرینی دیرمک || Dès que
les vendangeurs ont achevé, il est permis d'aller grappiller اوزم
کسیمنه جالشانلر مصلحتلرینی تمام ایتدکلری عقیبنده
بقیّة القطافک جمعنه خواهشکار اولنلره اذن ورخصت
ویریلور

GRAPPILLEUR. Celui qui grappille *A.* لاقط القواشة ـ لاقط
P. البقیّة القطاف *T.* پسماندهٔ انگور چیننده اوزم بشاغی
دیویشورن

GRAPPILLON. Petite grappe de raisin prise d'une plus grande
A. خصلة *P.* خوشه پارهٔ انگور *T.* اوزم صالقمی پارچه‌سی

GRAPPIN. Ancre à quatre becs ou pointes *A.* انجر ذو اربعة
P. مناشب *T.* لنگر چار جنگال درت جنکللو دموز

Et instrument de fer à plusieurs pointes recourbées, dont on se sert pour accrocher un vaisseau *A.* سحنجة کثیرة المناشب
P. بسیار جنگال *T.* کثرهٔ چوق جنکللو قانجه ـ On dit figur.
Mettre le grappin, jeter le grappin sur quelqu'un, pour dire, se rendre maître de son esprit انشاب ذهننه بر کمسنه‌نک
بر کمسنه فلانک عقلنه قانجه‌سنی ـ جنگال حکومت ایتمک
اورمق

GRAS. Qui a beaucoup de graisse *A.* سمین ـ شحیم ـ ودیک

لحیم *P.* یاغلو - سموز *T.* چرب - فربه *P.* || Il est gros et gras لحم وشحم صاحبیدر - وشحیمدر Il est gras par tout le corps بدننک هر طرفی سمین وشحیمدر Boeuf gras - بقر سمین سموز قاز - سمین بر قاز Oie grasse سموز اوکوز

Il signifie aussi, sali, imbu de graisse *A.* ادسم *P.* روغن آلود *T.* یاغ بیلاشمش || Essuyez-vous, vous avez le menton Son habit est gras لباسی اککدن یاغ بیلاشغنی سیل یاغه بیلاشمشدر gras

Il se dit aussi de certaines liqueurs qui s'épaississent trop avec le temps *A.* غلیظ - *T.* قویبی *P.* سفت *T.* اثخن || De l'encre grasse اثخن قویبی مرکب - حبر اثخن Huile grasse کسب غلظت وثخانت ایتمش - وغلیظ روغن زیت زیتون یاغی

On dit, qu'un cheval a la vue grasse, pour dire, que sa vue s'obscurcit *T.* کوزی طمانلو بر آت

On dit aussi, que des terres sont grasses, pour dire, qu'elles sont fortes, tenaces *A.* ارض غضیرة *T.* یاغلو طپراق - On appelle aussi Terre grasse, l'argile. V. ce mot.

On dit figur. d'un homme qui s'est enrichi dans une affaire, qu'il en est sorti fort gras *A.* کسب الغضارة *P.* یال وبال پیدا کردن *T.* یاغنی دوزمک - یاغلنمق || Il est sorti de cette entreprise fort gras مباشرت ایلدیکی مصلحت ایچندن مصلحتدن یال وبال پیدا - کسب غضارت ایله چیقمشدر ایلدی

Gras, signifie aussi, obscène *A.* فاحش - مفتضح *P.* پرده بیرون *T.* عارسز || Il se plait à tenir des discours un peu gras - درجهٔ اعتدالدن زیادهجه کلام فحشدن حظ ایدر آشوریجه فحشگو - فحشیات سویلمکدن زیادهجه حظ ایدر Conte gras قصهٔ فحشیات آمیز در

On dit, qu'un homme a la langue grasse, pour dire, qu'il a la langue épaisse, et qu'il prononce mal certaines consonnes *A.* الثغ اللسان *P.* کلته زبان *T.* پلتک

On dit aussi, Le gras de la jambe, pour dire, l'endroit le plus charnu de la jambe *A.* ربلة pl. ربلات *P.* گوشت ران *T.* بالدرک قبا اتی

On dit, Dormir la grasse matinée, pour dire, dormir bien avant dans le jour *A.* نوم الی ضحوة الکبرا *P.* تا بهاشت قبا قوشلغه قدر اویومق *T.* خوابیدن

GRAS-DOUBLE. La membrane de l'estomac du boeuf *A.* قبّة حفث البقر - البقر *P.* هزار توی گاو *T.* اوکوز شیردانی

GRASSEMENT. À son aise *A.* بسعة الحال - بالغضارة والرفاه *P.* با فراخ دستی *T.* خوشحاللق ایله || Il ne se dit qu'en cette phrase: Vivre grassement - سعهٔ حال ایله کچنمک خوشحاللقده

Il signifie aussi, au-delà de ce qu'on doit *A.* بالغًا ما بلغ *P.* بزیادهٔ بالا بر بالا *T.* زیادهسیله || Il ne se dit qu'en ces phrases: Payer, récompenser grassement بالغًا ما بلغ ادا ایتمک ومکافات ایتمک

GRASSEYEMENT. Manière dont prononce une personne qui grasseye *A.* لثغة *P.* کلته زبانی *T.* پلتکلک || Le grasseyement affecté est le plus désagréable تصنع ایله لثغت لسان یاپمق زیاده کریه شیدر

GRASSEYER. Parler gras *A.* تلثغ *P.* کلته زبانی کردن *T.* پلتکلمک || Cette femme grasseye agréablement بو خاتون حسن لثغت لسان ایله تلثغ ایدر Il lui sied bien de grasseyer کندویه پک یاقشور

GRATERON, ou RIÈBLE. Plante dont les feuilles, les tiges et les fruits sont rudes au toucher *A.* مصفاة الراعی - بلسکا *T.* چوبان سوزکی

GRATIFICATION. Libéralité qu'on fait à quelqu'un *A.* عطیّة pl. عطایا - انعام pl. انعامات *P.* بخشش *T.* بغشلمه || Il a reçu bien des gratifications انعامات کثیره تحصیل ایلدی

Ce qu'on lui donne n'est pas une pension réglée, ce n'est qu'une gratification فلانه ویریلان اقچه وظیفهٔ معیّنه اولمیوب محض عطیّه در Gratification annuelle عطیّهٔ سنویّه ordinaire عطیّهٔ عادیه extraordinaire بر عطیّه فوق العاده

GRATIFIER. Faire une gratification *A.* انعام - احسان *P.* بخشیدن *T.* عطیّه ویرمک - بخش ایتمک - بغشلمق || Le roi l'a gratifié d'une pension پادشاه طرفندن فلانه بر معاش احسان اولندی Il est le maître, il gratifie qui il lui plait آمر مطلقدر کیف ما یشاء انعام واحسان ایدر

Gratifié. *A.* مظهر الانعام *P.* بخشش پذیرفته *T.* بخشش آلمش

GRATIS. Gratuitement *A.* مجّانًا - بلا ثمن ولا عوض *P.* مفت - جزف - رایگان *T.* جابه - مفتْ - انعام اولدرق || On lui a donné ses bulles gratis براتلری انعام اولدرق ویرلمشدر

On lui a expédié ses lettres gratis تحريراتي بلا ثمن ولا عوض فلان. حقنه ارسال اولندی On a écrit sur son arrêt, gratis اصدار اولنان حكمك بالاسنده انعام ديو اشارت اولندی On a donné la comédie gratis فلان اويونی مفت ومجاناً او يناملر در — On dit figur. Dire quelque chose gratis, c'est-à-dire, sans preuve بيوجه سويلمك - بلا سند سويلمك

GRATITUDE. Reconnaissance d'un bienfait reçu *A.* شكر النعمة شكرگذاری - شكرانه - سپاس *P.* تشكر - شكر الاحسان - ايفای لازمهٔ شكر *T.* ايولكی بيلمه || Témoigner sa gratitude اظهار شكر نعمت ايتمك - نعمت ايتمك Donner des marques de sa gratitude بسط آثار - ادای رسم تشكر ايتمك شكر وسپاس ايتمك

GRATTELEUX. Qui a la grattelle *A.* ذو الحكة *P.* خارشناك دا، حكه‌يه مبتلا اولدی *T.* كيجيكلو || Il est devenu gratteleux

GRATTELLE. Menue gale *A.* داء الحكة *P.* داء الاكال - خارش *T.* كيجيك ملتی

GRATTER. Passer les ongles ou quelque autre chose sur la partie où il démange *A.* احكاك - حك *P.* خاريدن *T.* باشی قاشيمق - حك رأس ايتمك || Gratter la tête قاشيمق

Se gratter. *A.* استحكاك - احتكاك *P.* خودرا خاريدن *T.* سورتنوب قاشنمق - قاشنمق || Un cheval qui se gratte contre la muraille ديوار اوزرنده سورتنوب قاشينان بر آت

Il se dit aussi des animaux qui remuent la terre avec leurs ongles *A.* استبحاث الارض *T.* طپراغی آراشدرمق || Les poules grattent la terre, le fumier طاوق طپراغی وفشقی‌يی آراشدرر

Il signifie aussi, ratisser *A.* حك *P.* كزلك زدن - ستردن *T.* قازيمق || Gratter du parchemin ترشيدی حك ايتمك Gratter une écriture pour l'ôter de dessus le papier خطی روی ورقه‌دن ازاله ضمننده حك ايتمك Gratter une muraille روی ديواری حك ايتمك

Gratté. *A.* محكوك *P.* سترده - خاريده *T.* قاشنمش - قازنمش

GRATTOIR. Instrument propre à gratter *A.* محك *P.* كزلك *T.* قازيجيق قلمتراش || On efface des mots sur le papier avec un grattoir الفاظ روی صحيفه‌دن اعمال كزلك ايله ازاله وامحا اولنور

GRATUIT. Ce qu'on donne gratis *A.* كرم - انعام - احسان *P.* بخشايش *T.* بغشلمه || Ce que je lui donne au-dessus de ses gages, est purement gratuit علوفه‌سندن زياده ويرديكم محض كرم واحساندر

On appelle Don gratuit, une certaine somme que quelques provinces du royaume octroient de temps en temps au roi, pour subvenir aux dépenses de l'État *A.* تقدمة - هدية *P.* پيشكش *T.* پشكش

Et supposition gratuite, une supposition qui n'a aucun fondement *A.* فرض باطل *P.* گمان بی اساس *T.* تملسز صانی

Et une méchanceté gratuite, celle qui est sans motif et sans intérêt خباثت محض - صرف يرامزلق

GRATUITEMENT. D'une manière gratuite *A.* انعاماً - احساناً *P.* على طريق الانعام - بخشش گونه *T.* بغشلمه اولدرق - كرم اولدرق || Il lui a donné gratuitement une charge فلانه انعام اولدرق بر منصب توجيه اولندی V. aussi Gratis.

Il signifie aussi, sans fondement *A.* باطلاً - من غير اساس *P.* بيوجه *T.* اصل واساس اولميدرق || Vous avancez cela gratuitement بو كلامی من غير اساس سرد وايراد ايدرسك Cela est supposé gratuitement فلان شی محض فرض باطلدر

GRAVE. Pesant *A.* ثقيل *P.* گران - سنگين *T.* آغر || La chute des corps graves اجرام ثقيلده‌نك سقوطی — On appelle Son grave, ton grave, par opposition au son et au ton aigu *A.* صداء ثقيل - صوت بم *T.* قبا سس

Il signifie aussi, sérieux, qui agit avec dignité *A.* وقور - زميت - رزين - اهل الوقار والتمكين *P.* بردبار *T.* تمكينلو - آغر - لنكرلو - صاحب وقار || Un magistrat grave وقار صاحبی بر حاكم Il est grave dans ses discours كلامنده وقار وتمكين وار در Il ne se hâte point, il ne s'échauffe point, il est toujours grave مصلحتده عجله وسرعت وشدت وحرارت كوسترميوب تمكين ووقارينه اصلا خلل كتورمز

Il se dit aussi des actions et des paroles d'un homme sage et sérieux *A.* رزين - ركين *P.* فروهيده *T.* آغر || Démarche grave حركت با رزانت contenance mine وضع وقور ورزين كلمات رزانت آلود Paroles graves سيمای رزانتنما

Il signifie aussi, important *A.* خطير - جسيم *P.* گران *T.* آغر || Matière grave مادهٔ جسيمه Il ne faut point badiner sur un sujet si grave بويله بر امر جسيمه‌ده هزل ومزاح جائز دكلدر — بويله بر امر خطير لطيفه كوتورمز On dit aussi,

Affaire grave *A.* امر جسيم ـ امر عاصل *P.* كار گران *T.* آغر اغر
Cas grave *A.* مصلحت ـ حال عاصل *P.* حال گران *T.* آغر
Maladie grave *A.* ايش ـ داء عضال *P.* رنج گران *T.* آغر خستەلك

GRAVELÉE. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Cendre gravelée, qui est une cendre faite de lie de vin calcinée *A.* قلى الدردى الخمر *P.* خاكستر درد مى *T.* شراب بوصەسى كولى

GRAVELEUX. Qui est sujet à la gravelle *A.* مبتلاء ـ محصًا الداء الحصاة *P.* رنجور ريگ مثانه *T.* طاش خستەلكنه اوغرامش ـ On appelle Urine graveleuse, une urine pleine de sable *A.* بول محصًا *P.* شاشهٔ ريگناك *T.* قوملو سدك

GRAVELEUX, se dit encore de tout ce qui est mêlé de gravier *A.* مقصّص *P.* سنگريزه آلود *T.* مولوزلى || Terre graveleuse ارض كثيرة القصص ـ مولوزلى طپراق

GRAVELLE. Maladie causée par du sable ou du gravier qui s'engendre dans les reins, et qui sort par les urines *A.* داء الحصاة *P.* رنج ريگ مثانه *T.* طاش علّتى || Être attaqué de la gravelle حصات علّتنه مبتلا اولمق

GRAVEMENT. D'une manière grave *A.* بالوقار والرزانة ـ بالرزانة والمكينة ـ بالوقار والتمكين *P.* ببردبارى ـ وقورانه وقورانه تكلّم ايتمك || Parler gravement *T.* آغرلق ايله Marcher gravement بالوقار والتمكين مشى وحركت ايتمك

GRAVER. Tracer quelque trait, quelque figure avec le burin ou le ciseau sur du cuivre, du marbre, etc. حكّ ـ نقر *P.* بر كنـدن ـ كاويـدن *T.* قازيمـق || Graver une inscription باقر تحتهسى Graver une planche de cuivre كتابه نقر ايتمك حروف حكّ Graver des caractères اوزرنده حكّ ايتمك حـروف ايتمـك Cela mériterait d'être gravé en lettres d'or مذهّبه ايله نقش وحكّه شاياندر Graver une épitaphe sur une tombe مزار طاشى اوزرنده كتابه نقر ايتمك des chiffres sur un cachet مهر اوزرنده حكّ ارقام ايتمك Graver sur des pierres précieuses احجار ذيقيمت اوزرنـده قازيمـق à l'eau-forte پرنـج اوزرنـده حكّ sur le bronze تيـزاب ايله قازيمـق ايتمك

Figur. *A.* نقش ـ ترسيم *P.* نگاشتن *T.* يازمق || Graver quelque chose dans sa mémoire, dans son coeur بر شيئى لوح صحيفهٔ درونده كالنقش فى الحجر ـ خاطرده نقش ايتمك Il a لوحهٔ ضميرده نقش ايتمك ـ رسم وتحرير ايتمـك l'amour de Dieu gravé bien avant dans le coeur عشق الهـى دخيلهٔ فؤادنـده منقوش ومرتسمـدر Graver profondément un bienfait, une injure dans sa mémoire بر لطف ونعمتى ياخود بر تحقير وازارى اعماق حافظەده نقش ايتمك D'ordinaire les bienfaits sont gravés sur le sable, et les injures sur l'airain عادتا الطاف ونعم ضماير ناسده كالنقش فى الرمال بى ثبات ونا پايدار وسوء معاملات كالنقش فى الاحجار باقى وبر قرار در

GRAVÉ. *A.* منقور ـ محكوك *P.* كنده ـ كاويده *T.* قازنمش ـ يازيلى *A.* منقوش ـ مرتسم *P.* نگاشته *T.* قازيلى

On dit, Avoir le visage gravé de petite vérole, ou simplement gravé *A.* وجد ذو الاحداب *P.* روى پژمويناك *T.* چوپورلى يوز ـ چيچك نشانلريله طولو يوز || Cet homme a le visage tout gravé de petite vérole فلانك يوزى بسبتون احداب جدرى چهرەسى چيچك نشانلرنـدن بسبتـون ـ ايله مغربلـدر چوپورليدر

GRAVEUR. Celui qui fait profession de graver *A.* حكّاك *P.* كنـنده ـ كندەكار ـ كاونده *T.* قازيجـى || Graveur en acier مهر *P.* حكّاك المهر *A.* Graveur en cachet جليك حكّاكى مهر قازيجى *T.* كن

GRAVIER. Gros sable mêlé de fort petits cailloux *A.* كثكث مولوزلى *T.* ريگ سنگريزه آلود *P.* رمل مقصّص ـ قصص ـ قوم || Il n'y a point de terre franche en cet endroit-là, ce n'est que du gravier بو محلّده خالص طپراق موجـود اولميـوب هپ مولوزلى قومدر ـ Et le sable qui se trouve dans le sédiment des urines *A.* رمل *P.* ريگ *T.* قوم

GRAVIR. Grimper à l'aide des pieds et des mains *A.* تسلّق صخـرهٔ صمّا *T.* طرمشـوب چيقمـق || Gravir sur un rocher بر قيانك اوزرينه طرمشـوب ـ اوزرينه تسلّق ايتمك طرمشوب بالاى ديواره Gravir au haut d'une muraille چيقمق صعود ايتمك

GRAVITATION. Tendance qu'un corps a vers un autre corps, par la force de sa gravité *A.* رجوح *P.* گرايش بار *T.* آغرلغك بر طرفد ميللنمسى ـ بر طرفه آغمەسى

GRAVITÉ. Terme de Physique. Pesanteur *A.* ثقالت ـ وزانت *P.* گرانى *T.* آغرلق || La gravité fait descendre les corps vers la terre ثقالت ووزانت اجرامك جانب ارضه انهباطنه باديدر

Centre de gravité. Le point par lequel un corps, étant suspendu, demeurerait en repos *A.* مركز الموازنة

GRAVITÉ. La qualité d'une personne grave et sérieuse *A* وقار بردباری ـ سنگ *P.* زمانت ـ مكينت ـ رزانت ـ ركانت ـ آغرلق *T.* فرهيدگی ـ تمكينلولك ـ لنكرلولك ـ || Il impose par la gravité de son maintien, de ses discours طور وكلامنده اولان وقار ورزانت تقريبيله ايقاع خشيت ايدر

Et importance *A.* جسامت *P.* گرانی *T.* آغرلق || La gravité de cette matière بو ماده‌نك جسامتی

GRAVOIS. La partie la plus grossière qui reste du plâtre, après qu'on l'a sassé *A.* حثالة الصاروج *P.* خس وخاشاك آلچی دوكنتيسی ـ آلچی مولوزی *T.* ساروج

Et les menus débris d'une muraille qu'on a démolie *A.* قصاصة *P.* انواره *T.* مولوز دوكنتيسی

GRAVURE. L'art de graver *A.* فنّ الحك ـ فنّ النقر ـ فنّ *P.* كنده كاری *T.* قازيجيلق صنعتی || S'adonner à la gravure فنّ حكه هوس ايتمك ـ Il se dit aussi de l'ouvrage du graveur *A.* عمل الحك *P.* كنده كاری *T.* قازيمه ايشی || Belle gravure كوزل قازيمه ايشی

GRÉ. Bonne volonté qu'on a de faire quelque chose *A.* طوع خاطر ـ دلخواه *P.* طيب الخاطر ـ حسن الرضا ـ رضا ـ خشنودی ـ خواه *T.* كوكل خوشلغی || Il y est allé de son gré كندو رضاسيله اول طرفه كتمشدر De son bon gré حسن رضا واختياريله Contre son gré رضاسنه مخالف اولدرق ـ فلان دلخواهنه مغاير اولدرق Ce n'a pas été de son gré حسن رضاسی منضمّ اولدرق ـ شئ رضاسنه موافق اولمدی واقع اولمش دكلدر ـ On dit, Bon gré, mal gré, pour dire, de gré ou de force *A.* طوعاً وكرهاً ـ طايعاً وكارهاً *P.* خواه ناخواه *T.* استر استمز

Au gré, signifie aussi, selon le goût, selon le sentiment *A.* على ماهو المرضى *P.* بر وفق دلخواه *T.* مزاججه ـ مذاقجه ـ طبيعتجه || Cela est-il à votre gré? بو شئ طبيعتكه موافقميدر On ne peut pas être au gré de tout le monde عالمك دلخواهنه عالمك مذاقنجه حركت ايتمك ممكن ـ اويمق محالدر À mon gré, son discours a été très-beau كوره مزاجمه فلانك مقالهسی احسن واعلا ايدی دكلدر

On dit figur. Se laisser aller au gré des flots, au gré des vents امواج دريانك وهبوب ايدن رياحك مجراسنه تبعيت مجراسی ارزه وارمق ـ ايتمك

On dit, Avoir quelque chose en gré, recevoir en gré, prendre en gré, pour dire, trouver bon quelque chose, y prendre plaisir *A.* قبول ـ بالقبول ـ تلقی بطيب الخاطر ـ تلقی *P.* بخشنودی حظّ درون ـ كوكل خشنودلغيله قبول ايتمك *T.* دل پذيرفتن || Prenez en gré l'avis que je vous donne ويرديكم خبری ـ ويرديكم رأيی طيب خاطر ايله قبول ايله ايله قبول ايتمك ـ Prendre en gré, signifie aussi, recevoir avec résignation *A.* قبول بالرضاء والتسليمية ـ تلقی بالقبول ايله || Il faut prendre en gré les afflictions que Dieu nous envoie ارسال الهی اولان آفات وبلايايی رضا وتسليميّت ايله قبول ايتمك واجبهٔ حالدندر

On dit, Savoir gré, savoir bon gré à quelqu'un de quelque chose, pour dire, en être satisfait *A.* كسب الممنونية *P.* خشنود كشتن ـ مطيّب الخاطر شدن ـ خوشدل شدن *T.* كوكل || ممنون اولمق ـ محظوظ اولمق ـ حظ ايتمك ـ خوشلنمق Je lui en sais bon gré بو بابده فلان كشيدن ممنون اولمشم ـ On dit, Savoir mauvais gré, pour exprimer le contraire *A.* انفعال كبشنود ـ خاطر قالمق *T.* خاطرماندگی نمودن *P.* الخاطر محظوظ اولمامق ـ اولمامق

De gré à gré. D'un commun accord *A.* بالتراضی ـ برضاء ايكی طرفك ـ رضالشرق *T.* بدلخواه يكديگر *P.* الجانبين || Ils ont fait cela de gré à gré بو ايشی بالتراضی رضاسيله ايتمشلر در

GREDIN. Gueux de profession. V. Gueux dans ce sens.

GRÉEMENT ou GRÉMENT. Ce qui sert à gréer un vaisseau *A.* جهاز السفينة *P.* جهاز كشتی ـ برگ وبار كشتی *T.* كمينك دونماسی

GRÉER. Terme de Marine. Préparer, employer *A.* استعمال *P.* بكار بردن ـ دركار ساختن *T.* قوللنمق || Nous gréâmes un petit hunier à la place de la grande voile غابيه يلكنی يرينه بر اوفاق چناقلق يلكنی قوللاندق

On dit, Gréer un vaisseau, pour dire, l'équiper de tout ce qui est nécessaire *A.* تجهيز *P.* پيراستن *T.* دوناتمق || On a envoyé ordre de gréer un tel vaisseau فلان كمينك تجهيزی بابنده فرمان عالی ارسال اولندی

Gréé. *A.* مجهّز *P.* پيراسته *T.* دونانمش

GREFFE. Lieu public où se gardent les registes, où l'on ex-

pédie les sentences, les arrêts *A.* بيت السجلات *P.* دفتر خانه *T.* دفتر خانه || Les greffes du Parlement پرلامنتو ديوانننك دفترخانه‌سی Mettre un arrêt au greffe pour l'expédier بر بيورلدی‌يی لاجل الاصدار دفترخانه‌يه ويرمك

GREFFE. Petite branche que l'on coupe, ou oeil qu'on lève à la branche d'un arbre, et que l'on ente dans un autre arbre *A.* اخذ حروق *P.* لقاح *T.* آشی قلمی || Lever des greffes اخذ حروق - حروق آشی قلمی آلمق - ايتمك

GREFFER. Enter *A.* تطعيم - وصل الحروق *P.* لقاح زدن *T.* آشی قلمی اورمق - آشيلتمق || L'abricotier, le pêcher se greffent sur l'amandier, sur le prunier قايصی وشفتالو آغاجلری بادم واريك اوزرينه آشيلنور V. aussi Enter.

GREFFÉ. *A.* ملقح - مطعوم *P.* لقاح زده *T.* آشيلنمش

GREFFIER. Officier qui tient un greffe *T.* دفترخانه خليفه‌سی || Greffier en chef du Parlement پرلامنتو ديوانی دفترخانه‌سنك باش خليفه‌سی

GRÈGE. Il se dit de la soie quand elle est tirée de dessus le cocon *A.* نتافة الفليق *P.* ريزهٔ پيله *T.* ايپك قوزه‌سی ايپك قوزه‌سی يولنتيسی - صوينتيسی

GRÊLE. Long et menu *A.* ممشوق *P.* بلند ونارين *T.* انجه || Une taille grêle قدّ ممشوق اوزون

Il se dit aussi d'une voix aiguë et faible *A.* رهيف - رقيق *P.* صوت رقيق *T.* باريك انجه || Avoir la voix grêle صدای باريك صاحبی - صاحبی اولمق - En parlant du son d'un cor, d'une trompette, on appelle Ton grêle, le ton le plus haut *A.* صوت راعد - صوت رفيع *P.* آوازهٔ تند وتيز *T.* آواز بلند - كسكين سس

En termes d'anatomie, on appelle Intestins grêles, ceux qui ont moins de diamètre que les autres *A.* دقاق الامعا - امعاء رقيقة *P.* رودهای خرده *T.* يوفقه بغرسقلر

GRÊLE. Eau qui, étant congelée en l'air par le froid, tombe par grains *A.* حبّ الغمام - بَرَد *P.* سنگچه - يخچه - تكرگ *T.* طلو || Menue grêle اوفاق طلو - برد دقيق Il est bien tombé de la grêle چوق طلو ياغدی - برد عظيم نزول ايلدی La grêle a désolé toute cette contrée آفت برد بو ناحيه‌نك جمله‌سنی ويران وخراب ايلدی Dans la tranchée, les coups de mousquet pleuvaient dru et menu comme grêle تفنك قورشونلری مثال تكرگ متتابع الورود مترس ايچنه نزول ايدر ايدی

On dit figur., Une grêle de coups, une grêle de mousquetades *T.* باران كله

GRÊLER. Il se dit quand il tombe de la grêle *A.* نزول البرد *P.* تكرگ باريدن *T.* طلو ياغمق || Il a grêlé aujourd'hui بو كونكی كون طلو ياغدی

GRÊLÉ. *A.* مبرود *P.* تكرگزده *T.* طلويه اوغرامش - Visage grêlé V. Gravé.

GRÊLON. Un grain de grêle très-gros *A.* برد ضخم *P.* دانهٔ تكرگ بزرك *T.* ايری طلو دانه‌سی

GRELOT. Sorte de petite sonnette *A.* جلجل pl. جلاجل *P.* زنگ *T.* چينقراق || Grelot de cuivre باقر چينقراق Ce chien a un collier avec des grelots بو كلبك چينقراقلو گردنبندی وار در - On dit figur. Attacher le grelot, pour dire, faire le premier une chose qui paraît difficile *T.* چينقراغی آصمق || L'avis est bon, mais qui est-ce qui attachera le grelot? بو رأی واقعا صوابدر انجق چينقراغی آصه‌جق كيمدر La difficulté est d'attacher le grelot عقدهٔ اشكال چينقراغی آصمقده در

GRELOTTER. Trembler de froid *A.* ترعّد من البرد *P.* از سرما لرزيدن *T.* صوغوقدن دتره‌مك || Ce pauvre enfant grelotte de froid بو بيچاره چوجوق صوغوقدن دترر

GRENADE. Fruit du grenadier *A.* رمّان *P.* انار *T.* نار || Grenade douce طاتلو نار aigre حامض رمّان - اكشی نار Fleur de grenade *A.* زهر رمّان *P.* گل انار *T.* نار چيچكی Grain de grenade *A.* حبّ الرمّان *P.* دانهٔ انار *T.* نار دانه‌سی

Et un petit boulet creux qu'on charge de poudre, et qu'on jette avec la main *T.* ال خمپره‌سی

GRENADIER. Arbre qui porte des grenades *A.* شجر الرمّان *P.* درخت انار *T.* نار آغاجی

On appelle Grenadiers, les soldats qui forment la première compagnie de chaque bataillon *T.* غرناديرتعبير اولنور صنف عسكر

GRENAILLE. Métal réduit en menus grains *A.* فتات المعدن *P.* ريزهٔ معدن *T.* معدن اوفانتيسی || جريش المعدن - فتات، سيم اخلص L'argent en grenaille est le plus épuré Il est défendu de charger un fusil avec de la grenaille تفنكی قورشون اوفانتيسيله طولدرمق ممنوعدر واصفا در

On appelle aussi Grenaille, des rebuts de graine que l'on jette
aux volailles A. سقاطة الحبوبات P. خرد وخس دانه T.
چورندی - دانه دوکنتیسی

GRENAILLER. Réduire un metal en petits grains A. تفتیت
معدنی T. معدنرا خرد کردن P. تجریش المعادن - المعادن
اوفاتمق

Grenaillé. A. مفتوت - فتیت P. خرد گشته T. اوفانمش

GRENAT. Sorte de pierre précieuse d'un rouge foncé A.
بزادی T. بیجاده P. بیجادق

GRENER. Produire de la graine A. تولید الحبوب P. دانه
دادن T. دانه ویرمک - دانه‌لمک || Cette herbe grène bien
چوق دانه‌لنور - بو نبات کثرت اوزره تولید حبوب ایدر
Les blés ont bien grené cette année بو سنهٔ مبارکه‌ده اکینلر
دانه ویرمشدر - کرکی کبی دانه‌لنمشدر

GRENER. Réduire en petits grains A. اجشاش - جش P.
جش T. خرد کردن - ریزیدن اوفاتمق || Grener du tabac
توتونی اوفاتمق - دخان ایتمک Grener de la poudre à
canon طوزی اوفاتمق du sel جش باروت ایتمک

Grené. A. جشیش P. خرد گشته - ریزیده T. اوفانمش

GRENETERIE. Commerce que fait un marchand grenetier A.
T. حبوبات فروشی P. بیع الغلات - بیع الحبوبات
حبوباتجیلق - ذخیره‌جیلک

GRENETIER. Celui qui vend des grains A. بایع الحبوبات
حبوبات - ذخیره‌جی T. حبوبات فروش P. بایع الغلات -
صاتیجی || Les grenetiers vendent de l'orge, des pois, des fè-
ves, des lentilles, etc. بایع حبوبات اولنلر شعیر وبزلیا وبقله
ومرجمک وانلر امثالی ذخیره بیع وفروخت ایدرلر

GRENETIS. Petit cordon qui règne autour des monnaies, et
qui est en forme de grains T. زنجیر || Lorsqu'il y a un gre-
netis à une pièce, on ne saurait la rogner sans qu'il y paraisse
بر سکه‌نک اطرافنده زنجیر اولنجه قرقلسه بللو اولور

GRENIER. Partie d'un bâtiment où l'on serre les grains A.
- غله انباری T. بار - راش P. انبار الغلة - مخزن الغلة - شونة
بر کمسنه‌نک در ذخیره انباری || Avoir du blé en grenier
اهراء pl. هری A. Grenier public - انبار اولمش بغدایی اولمق
P. راش میری T. انباری - میری انباری - بکلک Grenier
à foin A. انبار الحشیش P. بار گیاه T. اوتلق انباری - Gre-
nier à sel. Le lieu où l'on serre, et où l'on débite le sel par
autorité publique T. میری طوزی انباری - Figur. || Cette pro-
vince est le grenier des autres provinces بو مملکت سائر
مملکتلرک کیلاری مثابه‌سنده در

Grenier, se dit aussi de l'étage d'une maison, qui est proche
des tuiles A. سهوة السطح P. بامخانه T. طام مصندره‌سی
چاتی آره‌سنده تمکن || Être logé au grenier چاتی آره‌سی -
متاع بیتی ایتمک Louer un grenier pour mettre ses meubles
حفظ ایده‌جک بر طام مصندره‌سی کرالمق

On dit, Charger un vaisseau de grains en grenier, pour dire,
le charger de grains sans les mettre dans des sacs T. دوکمه
اولدرق سفینه‌یه تحمیل ذخیره ایتمک || Les blés de Sois-
sons, les avoines arrivent à Paris en grenier فلان محلک
ذخیره‌لری ویولافی دوکمه اولدرق سفینه‌یه تحمیل اولنوب
پارسه نقل اولنور

GRENOUILLE. Petit animal A. ضفدع pl. ضفادع شرنوغ -
P. کلاور - چغز - غوک - وزغ T. قوربغه || Pêcher des gre-
nouilles صید ضفادع ایتمک قوربغه اولمق -

GRENOUILLÈRE. Lieu marécageux où les grenouilles se reti-
rent A. ماواء الصفادع P. جایگاه وزغ T. قوربغه یتاغی

GRENOUILLET, ou SCEAU de SALOMON. Plante T. خاتم
سلیمان

GRENU. Chargé de grains A. کثیر الحبوب P. بسیار دانه
T. دانه‌سی چوق || Un épi bien grenu سنبلهٔ کثیرة الحبوب
دانه‌سی چوق بشاق -

GRÉSIL. Menue grêle A. حاصب - P. بخچهٔ خرد T. طلو
طوزندیسی

GRÉSILLEMENT. Action de grésiller A. نزول الحاصب P.
بخچه ریزی T. طلو طوزندیسی یاغمه

GRÉSILLER. Il ne se dit qu'en parlant du grésil qui tombe
A. نزول الحاصب P. بخچهٔ خرد باریدن T. طلوطوزندیسی
یاغمق || Il grésille طلو طوزندیسی یاغر

Il est aussi actif, et signifie, faire que quelque chose se
fronce, se retire, se rétrécisse A. تکزیز P. در هم کشیدن
انجوفتن - انجوختن T. بورشدرمق || Le feu a grésillé ce
parchemin آتشک اسیلکی بو ترشه‌یی بوزشدردی Le so-
leil grésillera toutes ces fleurs حرارت شمس بو چیچکلرک
کونش بو چیچکلری یکپاره - جمله‌سنی تکزیز ایده‌جکدر
بورشدره‌جقدر

GRÉSILLÉ. *A.* مشكزّز *P.* انجوخته *T.* بورشمش

GRÈVE. Rivage couvert de sable ou de gravier sur le bord de la mer ou d'une rivière *A.* سطّ الرمل *P.* ريگستان *T.* دريا قوملر ـ قوملق || La mer jette ses immondices sur la grève قوملق اوزرينه القاى كناسات ايدر

GREVER. Léser, faire tort *A.* جفا ـ جور *P.* آزردن ـ ستميدن ـ ستم كردن *T.* غدر ايتمك || En quoi vous a-t-on grevé? سنى قنغى خصوصده غدر ايلديلر

On dit, Grever une propriété, une province d'un impôt, d'une charge, pour dire, les en accabler *A.* تحميل الضريبة ـ تحميل التكاليف الشاقة *P.* بار تكاليف بر نهادن *T.* تكليف يوكلتمك || La province est fort grevée de logemens de gens de guerre بو مملكت اهل حرب قوناقلرى تكليفيله پك يوكلنمشدر

GREVÉ. *A.* مجفوّ *P.* ستمديده ـ جور آزموده *T.* غدر اولنمش *A.* متكلّف بالضريبات ـ متحمّل بالتكاليف *P.* زير بار تكاليف مانده *T.* تكاليف ايله يوكلنمش

GRIEF. Grand, énorme *A.* شديد ـ غليظ ـ جسيم *P.* بزرگ گران ـ *T.* بيوك || Il est défendu sous de grièves peines de... فلان ماده تأديبات شديده انداريله منع اولنمشدر Le crime n'est pas si grief que vous le faites جرم وجنايت سنك اظهار ايلديككك مرتبهده غليظ وجسيم دكلدر Faute griève بيوك ـ اثم كبير ـ اثم جسيم Péché fort grief قباحت غليظه *P.* رنج داء عضال ـ مرض شديد *A.* Maladie grève ـ كناه كسكين خستەلك ـ كسكين علّت *T.* سخت

GRIEF. Tort, préjudice *A.* ضرر ـ مضرّت *pl.* مضارّ ـ خسارت *pl.* خسارات *P.* زيان *T.* غدر ـ كملك || Il se plaint de plusieurs griefs qu'il a reçus دوچار اولديغى مضارّ عديدهدن شكايت ايدر Cette sentence ne lui fait aucun grief بو اعلام فلانك حقنه بر درلو غدرى موجب دكلدر

Et la plainte que l'on fait à cause du tort *A.* شكوى ـ شكايت *pl.* شكايات ـ الاشتكا ما به *P.* گله *T.* آغلشمه ـ شكايت || Il s'est emparé de mon bien, c'est mon grief مالمى غصب ايتمشدر اشته شكايتم بو در Les princes de l'Empire ont donné les cahiers de leurs griefs à la Diète آلامان امراسى ما به الاشتكالرى اولان مادهلرك دفترلرينى مجلس مشورت ملته تقديم ايتمشلر در

GRIÈVEMENT. D'une manière grève, excessivement *A.* شديداً ـ بالشدّة *P.* سخت *T.* پك || Il est grièvement malade مرض جرح شديد ايله مجروحدر blessé شديد ايله خسته در Offenser Dieu grièvement رضاى بارينك پك خلافنه حركت ايتمك

GRIÈVETÉ. Énormité *A.* جسامت ـ ضخامت *P.* بزركى *T.* بيوكلك || La grièveté du fait فلان فعلك جسامتى de son crime ارتكاب ايلديكى جنايتك جسامتى Selon la grièveté du péché كناهك ضخامت وجسامتنه كوره

GRIFFE. Ongle de certains animaux *A.* مخلب *pl.* مخالب *P.* چنگال *T.* پنچه ـ قيناق || Tomber entre les griffes d'un lion برثن *pl.* براثن آرسلانك ـ گرفتار مخالب شير اولمق پنچهسنه دوشمك — La griffe des oiseaux de proie *A.* مقطم *pl.* مقاطم *P.* چنگ ـ پشك *T.* پنچه ـ چيناق || Cet oiseau est mort entre les griffes de l'épervier بو قوش بر آتمجه نك چيناقلرى ايچنده اولدى — Figur. || Je ne puis jamais me tirer de ses griffes پنچهٔ قهرندن ابدى خلاص بولهجغم يوقدر

GRIFFER. Terme de Fauconnerie. Prendre avec la griffe *A.* ضرب بالمقطم ـ خذم *P.* چنگ زدن *T.* پنچه اورمق ـ چيناق اورمق || Les oiseaux qui griffent *A.* طيور خاذمة *P.* مرغان چنگزن *T.* قوشلر پنچه اوران

GRIFFÉ. *A.* مخذوم *P.* چنگزده *T.* پنچهلنمش ـ چيناغه آلنمش

GRIFFON. Espèce d'oiseau de proie semblable à l'aigle *A.* عقاب *pl.* عقبان ـ سهوك *P.* آله *T.* طوشنجيل

Et un animal fabuleux, moitié aigle et moitié lion *A.* عنقا *P.* سيمرغ *T.* عنقا

GRIFFONAGE. Écriture si mal formée, qu'il est impossible de la lire *A.* خطّ مشبّج *P.* خطّ شوريده ـ خطّ پريشان *T.* قارش بو خط شوريدهيى || Je ne saurais lire ce griffonnage مورش يازو قرائت ايدهمم

GRIFFONNER. Écrire d'un caractère très-difficile à lire *A.* تشبيج الخطّ *P.* بخطّ شوريده نوشتن *T.* قارش يازويى كتابت ايتميوب || Il n'écrit pas, il griffonne مورش يازمق تشبيج خط ايدر Il a griffoné sur ce papier je ne sais quoi qu'on ne saurait lire بو ورقهنك اوزرنده قرائتى ممكن اولميهجق وجهله قارش مورش نه يازديغى بيلنمز

GRIFFONNÉ. *A.* مشبّج *P.* پريشان نوشته *T.* قارش مورش يازلمش

GRIGNON. Morceau de l'entamure du pain du côté qu'il est le plus cuit *A.* جلف الخبز *P.* پوست نان *T.* اتمك قوی || Il a de bonnes dents, il prend toujours le grignon قبوغی الاسنان اولمغله دائما پوست نانی اخذ ایدر

GRIGNOTER. Ronger doucement *A.* قضم *P.* با سر دندان خوردن *T.* دیش اوجیله کسوب یمك || Il ne mange pas, il ne fait que grignoter اکل طعام ایتمیوب همان قضم طعام ایدر

GRIGOU. Un misérable qui n'a pas de quoi vivre *A.* مسکین pl. مساکین *P.* بینوا *T.* مندبور

GRIL. Ustensile de cuisine qui sert à faire rôtir de la viande ou du poisson *T.* اسقره || Côtelettes de mouton rôties sur le gril اسقره‌ده بریان اولمش قیون اتی طراقلغی

GRILLADE. Manière d'apprêter des viandes sur le gril *T.* اسقره‌ده پشورمه — Il se dit aussi des viandes cuites sur le gril *T.* اسقره‌ده پشمش ات

GRILLAGE. Garniture de fil de fer qu'on met aux fenêtres, aux portes vitrées, etc. *A.* شباك الحدید *P.* قفس آهنین تل قفس *T.* ازدن آهنین —

GRILLE. Assemblage de matière solide, fait à claire-voie *A.* شباكة *P.* غلبكن *T.* پرمقلق || Grille de fer دمور پرمقلق

On appelle Grille, ou Grille de feu, trois ou quatre chenets attachés ensemble à quelque distance l'un de l'autre avec une barre de fer *A.* اثفیّة pl. اثافی — pl. روائم *P.* دیزندان — سه پایهٔ آهنین *T.* ساج آیاغی

Grille, se dit aussi des barres de fer sur lesquelles on place le charbon dans un fourneau *T.* اوجاق اسقره‌سی

GRILLER. Rôtir sur le gril *A.* احماس — حمس *P.* تفریدن *T.* اسقره‌ده پشورمك — قاورمق

Il signifie aussi, brûler subitement *A.* لفح — جرق *P.* سوختن *T.* آتش چالمق — یاقمق || Ces pincettes étaient toutes rouges, elles m'ont grillé les mains بو ماشه آتشده زیاده قزمش اولدیغندن المی یاقدی || Il s'est échauffé de si près, qu'il s'est grillé les jambes ایسنمق ایچون اول درجه‌ده آتشه تقرّب ایلدیکه آیاقلری ملفوح اولمشدر — On dit figur. Je grille d'impatience دل حسرتندیده‌م تفزدهٔ بی صبری ونا صبرسزلقدن یانوب یاقلورم — شکیبا ییدر

Il se dit aussi, de l'effet que produit sur les plantes la grande ardeur du soleil *A.* تشویط — تسفیع — لفح *P.* تف زدن *T.* کونش چالمق — کوینْدرمك || La grande ardeur du soleil a grillé toutes les vignes شمسك شدّت حرارتی کرومی باغلرینك جمله‌سنی لفح وتسفیع ایلدی

Grillé. *A.* محمّس *P.* تفریده *T.* پشمش — اسقره‌ده قاورلمش

GRILLER. Fermer avec une grille *A.* ضرب الشباكة *P.* بادگانه زدن — بستن *T.* غلبكن طاقمق || پرمقلق طاقمق || Il faut griller cette fenêtre بو پنجره‌ده پرمقلق طاقمق اقتضا ایدر

GRILLON. Petit insecte aimant les lieux chauds, et faisant un bruit aigu *A.* صرّار اللیل *P.* جزد *T.* اوجاق چکرکه‌سی — کیجه چکرکه‌سی || Il y a des grillons dans cette cheminée بو اوجاق ایچنده اوجاق چکرکه‌لری وار در

GRIMACE. Contorsion du visage. V. Contorsion dans ce sens. — Il signifie figur., feinte, dissimulation *A.* مواضعة — ریا *P.* ساخته‌کاری — ریاکاری *T.* یاپمه || Ce qu'il en fait, ce n'est que par grimace ایتدیکی شیٔ مواضعه در || S'il n'est pas homme de bien, il en fait la grimace ارباب خیردن دکل ایسه ده ریاء اظهار صورت — بالمواضعه اظهار صورت نیکوکاری ایدر نیکوکاری ایدر

On dit figur. Faire la grimace à quelqu'un, pour dire, lui faire mauvaise mine *A.* اظهار التعبّس *P.* ترشروبی نمودن — چین جبین نمودن — چهرهٔ بد نمودن *T.* چهره ایتمك — اکشی یوز کوسترمك —

GRIMACER. Faire des grimaces *A.* تقطیب الوجه *P.* کج چهره کردن *T.* یوز قاش بورشدرمق || Il ne saurait s'empêcher de grimacer یوز قاش بورشدرمقدن فارغ اولمیور

GRIMACIER. Qui fait ordinairement des grimaces *A.* قطوب — کثیر التقطّبات *P.* کج چهره ساز *T.* چهره بورشدریجی — یوز قاش بورشدریجی

Figur. Hypocrite *A.* مرائی *P.* ریاکار *T.* ریا ایدیجی || Vous croyez cet homme dévot, et ce n'est qu'un grimacier فلانی بر مرد متعبّد ظنّ ایدرسك لكن مرائی محضدر

GRIMOIRE. Recueil de conjurations magiques *A.* کتاب الرقیة *P.* افسوننامه *T.* افسونجی کتابی

GRIMPER. V. Gravir.

GRINCEMENT. L'action de grincer les dents *A.* صلقمة — قبیب — صریر الاسنان *P.* جرست دندان *T.* دیش قجردیسی || Notre-Seigneur a dit, qu'en enfer il y aura des pleurs et des

grincemens de dents حضرت عیسی افندمز حضرتلری
بیورمشلرکه جهنمده شلشلهٔ دموع وصلقمهٔ اسنان اولەجقدر

GRINCER. Serrer les dents les unes contre les autres *A.* صلقمة
P. چرستیدن *T.* دیش قجردامق

GRINGOTTER. Fredonner. Il ne se dit que des petits oiseaux
A. تغرّد *P.* چاویدن *T.* چیغلدامق || Il y a du plaisir à entendre gringotter ce petit oiseau بو قوشجغزک چیغلدامسنی
دیکلمکده صفا وار در

GRIPPE. Goût capricieux *A.* هوس باطل *P.* هوس خام *T.*
دلولک || Il se ruine à nourrir beaucoup de chevaux qui ne
lui servent de rien, c'est sa grippe ایشنه یرامیەجق وافر
آت بسلر اشته بویله بر باطل هوسی وار در

GRIPPER. Ravir subtilement *A.* اختطاف - خطف *P.*
ربودن *T.* قاپمق || Ce chat a grippé ce morceau de viande
کدی شو ات پارچەسنی قاپدی

Se gripper. Il se dit des étoffes qui se retirent en se fronçant
A. تقبّض *P.* پر چین شدن *T.* بورشمک || Ce taffetas s'est
tout grippé بو کمحا بستون تقبّض ایلدی

GRIS. Couleur mêlée de blanc et de noir *A.* شهبة -
لون اشهب - بلقة - لون ابلق *P.* رنگ ابلک *T.*
قیر رنکی - سنجاب رنکی || Gris Blanc آقچـل قیر رنکی
Gris cendré *A.* لون اشهب مرمّد *P.* رنگ ابلک خاکستری
T. کول رنکسی قیر Gris pommelé *A.* اخرج *P.* جنگار *T.* اقلو
قره‌لو Gris brun *A.* اشهب اسمر *P.* ابلک سیهگون *T.* بوز
Gris de more *A.* لون اتحم *T.* یاغز قیر رنکی Gris قیری
sale *A.* ابلق اغبس *P.* ابلک تیره *T.* بولانق قیر رنکی
Gris de minime *A.* اشهب ادهم *P.* ابلک شبرنک *T.*
یاغز قیری Gris de souris صچان تویی رنکی Gris mêlé
آلاجه قیر Gris de perle کمشی Gris de fer دمور قیری Gris
moucheté بو شینک Cela tire sur le gris سیسلو قیر رنکی
قیره جکر - رنکی قیره مایلدر

GRIS. Qui est de couleur grise *A.* اشهب - ابلق *P.* ابلک
T. قیرغل - قیر - سنجابی || Drap gris سنجابی رنکی چوقه
Étoffe grise سنجابی رنکی قماش Cheval gris *A.* فرس
اشهب *P.* اسب ابلک *T.* قیر آت - Cheveux gris *A.* شعر
اشمط - شعر اشهب *P.* دو موی - آمیزه مو *T.* قیر صاچ -
P. لحیة اذراء - لحیة شمطاء *A.* Barbe grise - قیرغل صاچ
ریش آمیزه مو *T.* قیر صقال - قیر سرپمش صقال - On dit
d'un homme, qu'il est tout gris, pour dire, qu'il a les che-
veux gris *A.* اشمط الشعر *P.* یکپاره آمیزه مو *T.* صاچی
بستون قیر

On dit, qu'il fait gris, un temps gris, pour dire, que le temps
est couvert et froid *A.* یوم شیبان - یوم اشیب *P.* هوای
ابرپوش زمناک *T.* بلوتلی صوغوق هوا

On dit d'un homme à demi-ivre, qu'il est gris *A.* صاحب
النشوة *P.* نشئه دار *T.* کیفده - کیفلی

Vert-de-gris. V. Vert.

Petit-Gris. Sorte de fourrure dont la couleur est grise *T.*
سنجاب

GRISAILLE. Peinture faite avec deux couleurs, l'une claire,
l'autre brune *A.* الملون بلون الازهر والمظلم *P.* با رنگ تیره وشی
وروشن آمیخته *T.* قویولی آچقلی آلاجه || Travailler en gri-
saille قویولی آچقلی آلاجه ایش ایشلمک

GRISAILLER. Barbouiller de gris *A.* لطخ بالشهبة *P.* ابلک
آلود کردن *T.* قیر بیلاشدرمق || Faire grisailler un plancher
دوشمەنک بویاسنه قیر بیلاشدرمق

GRISÂTRE. Qui tire sur le gris *A.* مایل الی الشهبة *P.*
ابلک گونه *T.* قیرسی

GRISER. Faire boire à quelqu'un jusqu'à le rendre demi-ivre
A. تنشیة *P.* نشئه دار کردانیدن *T.* کیفلندرمک || Si vous
le faites boire davantage, vous le griserez فلانه زیاده‌جه
ایچوره‌جک اولور ایسەک کیفلندرمش اولورسک

Se griser. *A.* تنشّی - کسب النشوة *P.* نشئه دار گشتن
T. کیفلنمک || Pour peu qu'il boive, il se grise شرب جزئی
ایله کسب نشوه ایدر

Grisé. *A.* منشّی *P.* نشئه دار *T.* کیفلنمش

GRISON. Qui est gris. Il ne se dit que du poil ou des per-
sonnes par rapport au poil. V. Gris.

GRISONNER. Devenir gris. Il ne se dit que des personnes *A.*
اشماط - تشیّب *P.* خنگ ریش گشتن *T.* صاچ آغارمق ||
La tête commence à lui grisonner تشیّب راسه بداء ایلدی
باشنک صاچی آغارمغه باشلادی - La barbe lui grisonne
صقالی آغارمغه یوز طوتدی

GRIVE. Espèce d'oiseau *A.* سمرمر *P.* باسترک *T.* آلاجه
صغرجق

GRIVELÉ. Qui est tacheté, mêlé de gris et de blanc *A.*

Un oiseau qui a le plumage grivelé ارقط - انمش .P نكته آميز .T بنكلو || تویی بنكلو بر قوش

GRIVELÉE. Profit illicite et secret qu'on fait dans un emploi A. اتاوة pl. اتاوى - برطيل pl. براطيل - رشوت .P رشوت T. رشوت

GRIVELER. Faire des grivelées A. ارتشا - اخذ الرشوة .P رشوت خوردن .T رشوت آلمق - رشوت يمك || Il ne s'est mis dans cet emploi que dans l'espérance de trouver quelque chose à griveler مجرّد ارتشايه وسيله اولهجق بعض فوايد تحصيلی امنيه‌سيله بو مأموريتی در عهده ايتمشدر Il a bien grivelé dans cette charge بو منصبده خيلی رشوت اخذ ايلدی

GRIVELERIE. Action de griveler A. ارتشا - برطلة .P رشوتخواری T. رشوتجيلك

GRIVELEUR. Qui fait des grivelées A. مرتشی .P رشوتخوار T. رشوت يييجی - رشوت آليجی

GROGNEMENT. Cri du cochon A. قباع .P آواز خوگ .T طوكوز خورلدامه‌سی

GROGNER. Il se dit du cri du cochon A. قبع .P خوگ آوازيدن .T طوكوز خورلدامق

Figur. Témoigner par des murmures qu'on est mécontent A. همهمة .P دنديدن .T مرلدانمق || Cette femme ne fait que grogner بو قاری مرلدانمقدن خاليه دكلدر

GROGNEUR. Personne qui grogne par mécontentement A. كثير الهمهمة .T مرلدايجی || Il est d'une humeur grogneuse بالطبع مرلدايیجی بر آدمدر

GROIN. Museau de cochon A. فطيسة .P بينئ خوگ .T طوكوزك برونی || Les cochons fouillent avec leur groin طوكوز قسمی برونيله يری حفر ايدر

GROMMELER. Se plaindre entre ses dents. V. Gronder.

GRONDEMENT. Bruit sourd A. زمزمة - دوی - هزيم .P بانگ T. كورلدمه - كورلتی || Le grondement du tonnerre se fit entendre هزيم رعد قرع مسامع انام ايتمشدر

GRONDER. Se plaindre entre ses dents A. تشكی مهموساً .P لند كنان گله كردن - زير لب سخن گله آميز منكيدن T. ايتمك شكايت مرلدايرق

On dit figur., que le tonnerre gronde, pour dire, qu'il fait un bruit sourd A. اهتزام السحاب .P ابر تنديدن .T بلوت كورلده‌مك Et que l'orage gronde ريح عاصف اهتزام ايدر

Il signifie aussi, gourmander de paroles A. سبّ - شتم .P دشنام كردن .T سوكمك - آزارلمق || Gronder ses valets خدمتكارلری سوكمك - خدمتكارلره شتم ودشنام ايتمك

GRONDERIE. Réprimande qu'on fait en colère A. سباب - شتم pl. شتوم .P دشنام .T سوكمه - آزارلمه || Ses valets sont accoutumés à ses gronderies خدمتنده اولنلر كثرت شتومنه مألوفدرلر

GRONDEUR. Qui aime à gronder A. مسبّ - كثير السباب - مألوف الشتم .P دشنامكار - دشنامزن .T سوكيجی || Il est d'une humeur grondeuse بالطبع كثير السباب بر آدمدر

GROS. Qui a beaucoup de volume A. عظيم الجثة - ضخم - عظيم الحجم .P زفت - دزمان .T ايری - يوغون - قبا - ديزمان || Gros arbre شجرة ضخمة - يوغون آغاج Grosse boule ايری كلّه Gros homme ايری آدم - يوغون آدم - عظيم الجثه بر آدم Il est gros et gras شحيم - لحيم وشحيمدر - ضخيم وشحيمدر Gros bras يوغون قول - عضد عظيم الحجم ومبدّندر Grosse tête ايری باش - سر عظيم الحجم - رأس اضخم Un gros volume in-folio طبقهٔ كبيره قطعه‌سنده بر جلد كتاب اضخم

On dit proverb. Grosse tête, peu de sens ايری كلّه‌نك ايچی بوش اولور - On dit aussi, Les gros poissons mangent les petits, pour dire, que d'ordinaire les puissants oppriment les faibles ايری بالق اوفاقلری يوتار

Femme grosse, signifie, femme enceinte A. حاملة - حبلا .P آبستن - بار دار .T كبه

On dit proverb. Toucher la grosse corde, pour dire, Parler du point le plus important d'une affaire T. مصلحتك بام تلنه بصمق

Gros, se dit aussi d'un tout composé d'un grand amas de plusieurs choses A. كبير - جسيم .P بزرك .T بيوك - كليتلو || Grosse armée بيوك اردو - اردوی كبير Grosse dette دين جسيم - كليتلو دين Grosse somme d'argent مقدار جسيم نقود - كليتلو مقداری اقچه Gros bourg قصبهٔ جسيمه - كبيره Grosse rivière بيوك چای - نهر كبير Le gros mur ديوار كبير

Il signifie aussi, considérable A. عظيم - كلّی .P بسيار - گران - ژرف .T چوق - كليتلو - بيوك - آغر || Faire une grosse dépense كليتلو مصرف ايتمك - مصرف عظيم ايتمك Avoir un gros bagage كليتلو احمال واثقال صاحبی اولمق Prêter à grosse usure ربوای عظيم ايله اقچه ادانه ايتمك

آغر مرابحه ایله - ربوای فاحش ایله ادانهٔ مبلغ ایتمک آغر بها ایله قمار اوینامق Jouer gros jeu اودنج اقچه ویرمک

Un gros marchand بیوک بر بازرکان - بر تاجر عظیم Ce prince a une très-grosse cour فلان بکک کلیتلو خدم وحشم

- نزاع جسیم - منازعهٔ عظیمه Une grosse querelle صاحبیدر - اردونک آغر یوکلری Le gros bagage d'une armée - بیوک غوغا

Le gros de l'armée. C'est la principale partie de l'armée *A.* جمّة العسكر *T.* عسکرک جسم اعظمی

Et épais. *A.* غلیظ - ثخین *P.* استبر - *T.* دژمان - قالین

Grosse toile قالین ایپلک - خیط غلیظ Gros fil || قوند - قبا قبا Ce n'est que de la grosse besogne قبا بز - کرپاس ثخین

- On dit d'un homme qui n'a pas le sens fort délicat, qu'il n'a qu'un gros bon sens برایشدر - قبا عقللو در - On dit aussi, Un gros fin قبا بر ولدزنا

On dit, Un gros péché, pour dire, un péché grave *A.* اثم آغر صوچ - بیوک صوچ *T.* گناه بزرک *P.* جرم غلیظ - غلیظ

- Et une grosse fièvre, pour dire, une fièvre violente *A.* حمّاء شدید *P.* تب تند وتیز *T.* کسکین حمّا

On dit aussi, De grosses paroles, pour dire, des paroles injurieuses *A.* نواقر - مندیات *P.* بد زبانئ جگر دوز *T.* سرد

|| Ils ont eu une grosse querelle ensemble, ils se sont dit de grosses paroles سوزلر بینلرنده بر منازعهٔ جسیمه واقع اولوب بری برلرینه نیجه نیجه نواقر ومندیات سویلمشلر در

On dit, qu'un cheval est gros d'haleine, pour dire, qu'il souffle beaucoup dans le travail *A.* کثیر الربو *P.* دمزن *T.* خیشلییجی

On dit à la mer, Un gros temps, pour dire, un temps orageux *A.* هواء شدید *P.* هوای تند ودرشت *T.* سرد هوا

On dit aussi, que la mer est grosse, pour dire, qu'elle est agitée *A.* بحر جیّاش *P.* دریای پر جوش وخروش *T.* فورتنه‌لی دکز

Et que la rivière est grosse, pour dire, qu'elle est enflée *A.* طامی *P.* بر خاسته *T.* قبارمش || Les rivières sont ordinairement grosses au printemps میاه انهار عادتا وقت بهارده قبارر - عادتا موسم بهارده کسب طموّ ایدر - طامیدر

Gros, signifie aussi, ce qu'il y a de principal dans une affaire, dans un ouvrage *A.* کلّیات - روبة الامر *T.* طوب || Il s'est chargé du gros et du détail des affaires کلّیات وجزئیات اموری در عهده ایلدی On lui a donné le gros de la besogne مصلحتک طوبی - روبة الامر عهده‌سنه تحمیل اولندی

Le gros de cet ouvrage est fort bon اوزرینه تحمیل اولندی بوایش طوبدن - بو ایشک کلیاتنه باقلسه احسن واعلا در باقلسه

On appelle Gros-de-Naples, Gros-de-Tours. Certaines étoffes de soie que l'on fait à Naples et à Tours *A.* ابوقلمون *P.* جانفزا *T.* جانفس

Gros, signifie aussi, drachme *A.* درهم pl. دراهم *P.* درم *T.* درم

Gros, adverbe. Beaucoup. V. ce mot. On dit proverb. et figur. Coucher gros, pour dire, avancer quelque chose de fort *T.* ایری طوغرامق || Vous dites qu'il fait mieux des vers latins que Virgile, vous couchez gros فلان کمسنه لاتین لسانندهٔ فلان نام مشهور شاعردن اعلا شعر ایدر دیرسک اشته بو یک ایری طوغرامقدر Il couche gros, car il ne parle que de millions فلان کس یک ایری طوغرار هپ اون کرّه یوز بیک غروشدن بحث ایدر

En Gros. Il se dit par opposition à En détail *A.* سنایهٔ *P.* بهمه *T.* طوبدن || Vendre en gros سنایهٔ بیع ایتمک Acheter en gros طوبدن صاتون آلمق - سنایهٔ اشترا ایتمک Marchand en gros سنایهٔ فروخت مال ایدن تاجر

Il s'emploie aussi en d'autres phrases *A* اجمالاً - علی طریق الاجمال *P.* بر وجه اجمال *T.* مختصرجه - طوبدن اولەرق || Raconter une histoire en gros, et sans s'arrêter au détail حکایه‌نک تفصیلاتنی طیّ ایله همان علی طریق الاجمال Dire les choses en gros کیفیّتی نقل ایتمک شیئلری اجمالاً Je vous ai rendu compte de cela en gros کیفیّت سویلمک Voilà en gros حالی علی طریق الاجمال سکا افاده ایلدم comme les choses se sont passées اشته ما جرانک صورتی بر وجه اجمال بو منوال اوزره در

GROSEILLE. Espèce de fruit *T.* فرنک اوزمی || Groseille rouge قرمزی فرنک اوزمی

On appelle aussi Groseille, un autre fruit vert plus gros que les groseilles ordinaires *A.* عليق الكلب *T.* ایت برونی - یبان کلی - قوش برونی

GROSEILLER. Arbrisseau qui porte des groseilles *T.* فرنک اوزمی فدانی

GROSSE. Compte de douze douzaines *A.* اثنا عشر دستاً *P.*

غلظت Esprit grossier اخلاق فظاظت آلود ـ اخلاط غليظه ـ تعبيرات غليظه Langage grossier طبع ايله مجبول بر آدم اوضاع Il a les manières très-grossières لسان فظاظت نشان سهو ـ خطاى غليظ Faute grossière واطوار غليظه ايله مألوفدر قبا ياكلشلق ـ غليظ

GROSSIÈREMENT. D'une manière grossière *A.* على ـ بالغلظة وجه الغلظة *P.* با درشتى *T.* قبالق ايله ‖ Cela est travaillé grossièrement بو شئ قبا ايشلنمشدر Il parle grossièrement قبالق ايله سويلر ـ تعبيرات غليظه ايله ـ بالغلظه تكلّم ايدر

GROSSIÈRETÉ. Caractère de ce qui est grossier *A.* غلظت *P.* درشتى *T.* قبالق ‖ La grossièreté d'une étoffe ثوبڭ d'une architecture بنانڭ قبالغى غلظتى

Il signifie aussi, impolitesse *A.* جلافت ـ غلاظت ـ فظاظت *P.* درشتى *T.* قبالق ‖ Il en a usé avec beaucoup de grossièreté كمال فظاظت ايله معامله ايلدى Il y a de la grossièreté à parler de la sorte بو وجهله تكلّم ايتمكده غلاظت وفظاظت وار در

Et parole impolie, rude *A.* كلام غليظ pl. كلمات غليظة ـ قذع ـ تعبير غليظ *P.* سخن درشت ـ بد زبانى *T.* قبا سوز ‖ Il lui a dit des grossièretés فلانه كلمات غليظه ايله خطاب ايلدى

GROSSIR. Rendre gros *A.* ايجاب ـ ايرات الضخامة ـ اضخام الجسامة *P.* زفت كردن *T.* قبارتمق ـ قبالتمق ‖ Il a pris un habit qui lui grossit la taille بر لباس بدننى اضخام ايدر ايله تلبّس ايلدى Les arrérages ont grossi la somme de la moitié ادا اولنمامش مال بقايا مقدار مبلغڭ بر نصفى قدر قبارمسنه بادى اولمشدر La jonction de telles et telles troupes a grossi son armée d'un quart فلان وفلان عسكرڭ التحاقى تقريبيله اردوسى بر چاريك زياده كسب جسامت ايتمشدر

Il se dit aussi des eaux *A.* كسب الطمّو *P.* بر خاستن *T.* قبارمق ‖ Je trouve que la rivière a bien grossi آكلاديغمه كوره مياه نهر كسب طمّو ايتمشدر

Se Grossir. *A.* كسب ـ كسب الثخانة ـ كسب الضخامة الجسامة *P.* زفتى پيدا ـ زفتى پذيرفتن ـ زفت گشتن كردن *T.* قبالنمق ـ قبارمق ‖ Le nuage s'épaissit, se grossit سحاب كسب ثخانت وضخامت ايدر La foule se grossissait زحام ناس كسب جسامت ايتمكده ايدى

‖ Une grosse de boutons اون ايكى دسته *T.* دوازده دسته Une grosse de soie اون ايكى دسته تكمه اون ايكى دسته ايپك طوره‌سى

Grosse. T. de Jurispr. Expédition d'un acte public *A.* نسخة معتبرة *P.* معتبر صورت *T.* صورت شايان اعتبار ‖ Le notaire a gardé la minute, et m'en a délivré une grosse محكمه كاتبى سُندڭ بطّالنى حفظ ايله بكا معتبر بر قطعه صورتنى اعطا ايلدى

GROSSESSE. État d'une femme enceinte *A.* حمل ـ حبل *P.* بار گرفتگى *T.* كبه‌لك ‖ Elle est dans le septième mois de sa grossesse وقت حبلڭ يدنجى آينده در Elle a déclaré sa grossesse حال حبلنى اعلان ايلدى

GROSSEUR. Le volume de ce qui est gros *A.* ضخامت ـ حجم جسامت ـ *P.* زفتى *T.* يوغونلق ـ قالينلق ‖ Grosseur énorme حجم prodigieuse جسامت مفرطه ـ ضخامت بيحدّ واندازه médiocre غرايب دهردن بر حجم اضخم ـ عجيب الهيكل La grosseur d'une personne, جسامت معتدله ـ حجم متوسّط d'un arbre بر آدمڭ وبر آغاجڭ ضخامتى Cette colonne n'est pas assez haute pour sa grosseur بو عمودڭ حجمنه نظراً قدّى ناقصدر — Il signifie aussi, tumeur. V. ce mot.

GROSSIER. Épais *A.* غليظ ـ ثخين *P.* درشت ـ استنبه ـ استبر *T.* قبا ـ قالين ـ سطبر ‖ Ce drap-là est bien grossier بو چوقه زياده‌سيله ثخين وغليظدر Cette femme a la taille grossière بو قارينڭ قدّ وقامتى بغايت غليظدر

Il se dit aussi des ouvrages qui ne sont pas délicatement faits ‖ Cet ouvrage de menuiserie est bien grossier بو طوغرامه‌نڭ يك قبا در ـ ايشى غايت غليظدر Voilà de la sculpture extrêmement grossière اشته غايت الغايه قبا بر اويمه ايشى — On dit, Donner une idée grossière d'une chose بر ماده‌نڭ قباسنى افاده ايتمڭ — Et n'avoir qu'une idée grossière d'une affaire, pour dire, une idée sommaire بر مصلحته علم اجماليله بر كمسنه‌نڭ بر مصلحته علم اجماليله ـ واقف اولمق بر كمسنه بر مصلحتدن قبا صبا اولدرق ـ وقوفى اولمق خبردار اولمق

Il signifie aussi, rude, mal civilisé *A.* فظّ ـ بيّن الفظاظة ـ جليف ـ جافى الخلق ـ غليظ الجانب ـ غليظ ـ خشين *P.* غليظ الجانب درشت *T.* قبا ‖ Peuple rude et grossier وفظاظت طبعى غالب بر قوم درشتخو Moeurs grossières

GROTESQUE. Il se dit des figures bizarres, imaginées par un peintre *A.* صور غريبة الشكل ‖ Figures grotesques غريب الاشكال

Figur. Ridicule, extravagant *A.* موجب السخرة ـ مسخر *T.* مسخره *P.* خنجرود فرما ‖ Un habit grotesque لباس موجب السخره mine grotesque سيماى سخره فرما Cet homme est bien grotesque مسخره بر آدمدر

GROTESQUEMENT. D'une manière ridicule *A.* متمسخراً *P.* مسخرهجه *T.* خنجرود گونه ‖ Vêtu grotesquement مسخرهجه كينمش Danser grotesquement متمسخراً رقص ايتمك

GROTTE. Caverne *A.* كهف pl. كهوف ـ مغارة pl. مغارات *P.* غار *T.* مغاره ‖ Grotte profonde كهف عميق الغور ـ ولجة à l'entrée de la grotte مغاره‌نك مدخلنده Faire une grotte dans un jardin باغچه ايچنده بر مغاره انشا ايتمك

GROUILLEMENT. Mouvement et bruit de ce qui grouille *A.* قلقلة *P.* جنبش *T.* اورينايش ‖ Le grouillement des intestins قلقلة الاحشا

GROUILLER. Il se dit du bruit que font les intestins dans le ventre *A.* قلقلة الرياح البطن *P.* جنبيدن باد شكم *T.* قارن كورلمك

On dit aussi d'un homme à qui la tête tremble, que la tête lui grouille *A.* نزنزة الرأس *P.* سر لرزيدن *T.* باش دترهمك ـ باش صرصلمق ـ

GROUPE. Terme d'arts du dessin. Assemblage d'objets tellement rapprochés, que l'oeil les embrasse à la fois *A.* جثيل شكل محتفل .pl اشكال محتفلة *P.* شكلهاى باهم آورده ـ الاشكال *T.* برشكل ييغنتيسى ـ طوب شكللر ‖ Un groupe d'enfans اشكال محتفل صبيان Ces figures font un beau groupe بو صورتلردن لطيف وخوش منظر بر جثيل اشكال حاصل اولور Un groupe d'animaux صور بهايمدن عبارت بر شكل محتفل Un groupe de fruits فواكه محتفلهدن مركب بر جثيل اشكال

GROUPER. Mettre en groupe *A.* ترتيب محتفلاً *P.* با هم نهادن *T.* طوب اولدرق ييغدرمق ‖ Ce peintre sait bien grouper les figures فلان مصوّر اشكالك محتفلاً ترتيبى فننده ماهر در

GRUAU. Il se dit d'un grain concassé et dépouillé de son écorce *A.* جشيشة *P.* پرغور ـ فروشك ـ دليده ـ افشه *T.* بلغور ‖ Le gruau est fort rafraîchissant جشيشه بغايت مبرّد در Le gruau engraisse بلغور مسمّندر

GRUE. Sorte de gros oiseau *A.* كركى pl. كراكى *P.* كلنك ـ فرفه *T.* طورنه ‖ Une bande de grues fait la figure d'un triangle en volant برطورنه سوريسى اوچاركن شكل مثلّث الاضلاع پيدا ايتدرر

GRUE. Machine dont on se sert pour élever de grands fardeaux *A.* منجنيق *T.* بوجورغاد

GRUERIE. Juridiction où les officiers commis pour la garde des bois, des forêts, jugent des délits et des dommages qui s'y font *A.* باب الناظر الآجام *P.* سردار بيشه‌زارها عدالتخانهٔ *T.* قورى آغاسى قپوسى ‖ Donner une assignation à la gruerie, pour raison du dommage fait par les bestiaux dans les bois قورى ايچنده حيواناتك ايراث ايتدكلرى زيان وخسارت دعواسى قورى آغاسى قپوسنه حواله اولنمق

GRUGER. Briser quelque chose de dur avec les dents *A.* كزم *P.* بدندان شكستن *T.* ديش ايله قيرمق ‖ Gruger des macarons كوركى ديش ايله قيروب يمك

Il se prend aussi pour Manger. V. ce mot. ‖ Trois ou quatre qu'ils sont, auront bientôt grugé cela بو اوچ درت كشى اول طعامى بسبتون اكل ايده‌جكلرى دركار در ـ On dit d'un homme qui fait plus de dépense que son bien ne le comporte, qu'il gruge son fait ما ملكنى اكل وبلع ايدر

GRUMEAU. Petite portion de sang ou d'autre humeur concrescible qui s'est figée *A.* علقة *P.* پركالهٔ خون فسرده *T.* اويوشق ‖ Vomir de gros grumeaux de sang علقات غليظهٔ دم استفراغ ايتمك Le lait se convertit quelquefois en grumeaux dans l'estomac سود معده ايچنده بعضاً اويوشمش پارچه‌لره متحوّل اولور

se GRUMELER. Devenir en grumeaux *A.* تخثّر متقطّعاً *P.* پاره پاره فسردن *T.* پارچه پارچه اولمق ـ اويوشوب دانه دانه اولمق ‖ Le lait se grumelle سود تخثّر اويوشوب دانه دانه اولور ـ ايدر

GRUMELEUX. Qui a de petites inégalités *A.* ملتوى *P.* كج وكج *T.* اكرى بوكرى ‖ Caillou grumeleux اكرى بوكرى چقل طاشى

GUÉ. L'endroit d'une rivière où l'on peut passer l'eau sans nager *A.* مخاضة pl. مخاوض ـ مقطع النهر pl. مقاطع النهر *P.* پاياب *T.* كچيد يرى ـ چايك ‖ Le gué est bon, est sûr

dans cet endroit - là مقطع نهر اول محلده اصلح واقوا در
Passer la rivière à gué نهری کچید یرندن مرور ایتمک
Sonder le gué مخاضهٔ نهری اسقندیل ایله یوقلمق Ab-
reuver un cheval au gué آتی نهرک کچید یرنده اسقا
ایتمک – On dit figur. Sonder le gué, pour dire, Faire quelque
tentative sous main, pour pressentir les dispositions de ceux dont
dépend le succès d'une affaire T. اسقندیل - استمزاج ایتمک
ایتمک

GUÉABLE. Où l'on peut passer à gué A. ممکن القطع -
کچید T. ازپایاب گذشتنی P. ممکن العبور عن المخاضة
ویرر || La rivière est guéable dans cet endroit نهر فلان محلده
کچید ویرر

GUÈBRES. Nom que portent les restes de l'ancienne nation Per-
sane P. گبر

GUÈDE ou PASTEL. Plante à l'usage des teinturiers A. عظلم
- نیل P. نیل T. چویت اوتی

GUENILLE. Haillon, chiffon A. خرقه pl. خرق - مزقه pl.
مزق P. چپان T. پچاوره || Cet homme ne porte que des
guenilles بو آدمک لباسلری خرق ومزقدن عبارتدر

Il se dit au pluriel de toutes sortes de vieilles hardes A. pl.
خدافل pl. معاوز pl. اخلاق pl. ردم P. کهنه پارها T. اسکی
بوسکی شیئلر

GUENILLON. Petite guenille A. قزاع P. لتهٔ کهنه T. پچاوره
پارچه‌سی

GUENIPE. Femme malpropre A. متقشفة - تافرة P. زن چپل
T. کیرلو پاسلو عورت

GUENON. La femelle du singe A. قردة P. ماده پوزینهٔ T.
دیشی میمون || Une petite guenon دیشی میمون یاوریسی

GUENUCHE. Petite guenon A. قریدة P. ماده پوزینک
T. دیشی میمون انیکی

GUÊPE. Grosse mouche semblable à une abeille A. زنبور pl.
زنابیر P. زنبور - بز T. صاری آری - نیشترلی آری || Grosse
guêpe زنبور کبیر - ایری نیشترلی آری

GUÊPIER. Lieu où les guêpes construisent des gâteaux et des
alvéoles A. بیت الزنابیر P. آشیانهٔ زنبورها T. صاری آریلر
یواسی

GUÈRE ou GUÈRES, adverbe. Pas beaucoup A. لا کثیراً P.
نه چند T. یوق - اولقدر دکل - همان || Il n'y a guère de

gens tout-à-fait desintéressés غرض وعوضدن عاری آدملر
اولقدر یوقدر Il n'y a guère de bonne foi dans le monde دنیاده
اولقدر عاقل Il n'est guère sage صدق وفا اولقدر یوقدر
دکلدر - نه چند صاحب عقل ودرایتدر Il n'y a guère que
lui qui soit capable de faire cela بو ایشه همان فلاندن
غیری کمسنه قادر دکلدر

GUÉRET. Terre labourée et non ensemencée A. کریب -
نطس اولمش یر T. زمین شیار کرده P. فلحة || Cette
pièce de terre est demeurée en guéret بو تارلا نطس اولەرق
ابقا اولنمشدر

GUÉRIDON. Sorte de meuble qui sert à mettre des flambeaux
A. کرسیّ السراج P. پایگاه شمعدان T. شمعدان اسکمله‌سی
شمعدان اوتوراغی -

GUÉRIR. Rendre la santé A. اشفا - ابراء - ابلال - اصلاح
المزاج P. درست کردن - شفا دادن T. صاغلتمق || Ce
médecin l'a guéri d'un mal qui paraissait incurable بو طبیب
فلان کمسنه‌یی نا قابل شفا عدّ اولنان مرضدن ابرا
ایتدردی Guérir quelqu'un de la fièvre فلانی علت حمّادن
ابرا ایتمک – On dit proverb. De quoi me guérira cela? Cela
ne me guérira de rien, pour dire, que cela ne me servira de
rien بو شیٔ دردمه بر درلو دوا اولدمز

Il se dit aussi des maladies A. دفع P. چاره کردن -
بر طرف کردن T. صاوشدرمق || Guérir la fièvre حمّایی
دفع ایتدرمک Cet emplâtre guérit les contusions بو یاقی
برەلری دفع ایتدرر

Guérir une plaie A. تلئیم - اصلاح P. درست کردن T.
صاغلتمق - اوکمق

Guérir, au neutre, et se Guérir A. تشفّی - استشفا - استفاقة
کسب البرء والصحّة - تصحیح المزاج - استبلال - نبلّل -
شفا - تن درستی پذیرفتن P. کسب الشفاء والعافیة -
یافتن T. ایو اولمق - شفا بولمق - صاغلمق - افاقت
بولمق || Votre mal commence à se guérir دوچار اولدیغک
علتدن استشفایه یوز طوتدک Songez seulement à vous guérir
چالش Il est افاقت بولمغه باق - همان کسب برء وصحّته
malade, mais il guérira خسته ایسه ده شفا بولەجغنه شبهه
یوقدر Guérira-t-il de cette maladie? بو مرضدن شفایاب
اولەجغی وارمیدر - بو علتدن افاقت بولەجقمیدر - Figur. ||
On l'a guéri de l'erreur où il était مبتلا اولدیغی علت

ضلالدن شفاياب اولمشدر Il était autrefois fort attaché à
cette opinion, mais il en est guéri maintenant مقدّما فلان
اعتقادده تمكين نفس ايتمشيكن اليوم اول علّتدن شفاياب
اولمشدر Il est guéri de son ambition مبتلا اولديغى حرص
رهاياب - نام وشان علّتندن شفاياب اولمشدر On ne gué-
rit point de la peur علّت خوف وجبانت قابل شفا
اولەجق امراضدن دكلدر

GUÉRI. *A.* مشفى *P.* تن درستى پذيرفته - شفا يافته *T.*
افاقت بولمش - صاغلنمش

GUÉRISON. Recouvrement de la santé *A.* افاقة - شفا - برء
P. درستى پذيرى - دوا پذيرى - چاره پذيرى *T.* صاغلمه
‖ Guérison parfaite برء تامّ - شفاى تامّ imparfaite افاقت
ناقصه Le médecin travaille à sa guérison طبيب فلانك برء
وافاقتنه صرف سعى واهتمام ايدر La guérison de ces sor-
tes de maladies est très-difficile بو مقوله امراضدن افاقت
بو مقوله امراضك دواسى مشكلدر - مشكلدر C'est de Dieu
seul qu'il doit attendre sa guérison افاقتنى مجرّد عنايت بالغهٔ
رحمنيەدن مأمول ايتملو در

GUÉRISSABLE.* Qu'on peut guérir *A.* ممكن البرء - ممكن الشفا
ممكن الدوا - *P.* درمان - علاج پذير - دوا پذير - شفا پذير
پذير *T.* علاج قبول ايدر - صاغلور ‖ Ce mal n'est pas guéris-
sable بو مرض دوا نا پذير در - بو علّت نا قابل علاجدر

GUÉRITE. Petite loge où une sentinelle se met à couvert
A. مرقبة - مرتباء *P.* ديدەبانگاه - نوبتخانه *T.* نوبت يرى
قوللق يرى - ‖ Un boulet de canon donna dans la guérite,
et tua la sentinelle طوب گلّەسى نوبتخانەيه اصابت ايله
نوبتجى نفرينى اولدردى

Il se dit aussi d'un petit cabinet ouvert de tous côtés au haut
d'une maison pour découvrir de loin *A.* غرفة pl. غرفات -
علويّة *P.* فرواره *T.* جارداق - جهاننما ‖ Il a fait faire une
petite guérite au haut de sa maison خانەسى بالاسنده صغير
بر جهاننما احداث ايتدردى

GUERRE. Différend entre des États, qui se décide par la voie
des armes *A.* حرب pl. محاربة - حروب pl. محاربات -
سفر pl. مقاتلات - مقاتلة - قتال - اسفار *P.* پيكار - جنگ
پرخاش - رزم - نبرد - *T.* جنگ - دويش ‖ Guerre sanglante
سيلان - سفك دماء كثيرەيى مستلزم محاربهٔ شديده
نيچه قانلر دوكلمش - جويبار دمايى مستلزم اولمش جنگ
حرب وقتال Guerre juste حقّه مقارن اولان سفر injuste
قاعدهٔ عدل وحقّه منافى اولان سفر Guerre d'outre-mer سفر
دكز آشورى سفر - ما وراء البحر Gens de guerre اهل حرب
عسكرى نفرى - عسكرى - Le métier de la guerre فنّ حرب
Les lois de la guerre شروط حربيّه - قوانين حربيّه Ruse de
guerre خدعهٔ حربيّه Munitions de guerre et de bouche مهمّات
سفريّه وذخاير وارزاق سفر Préparatifs de guerre تداركات
سفريّه Machine de guerre آلت حرب Place de guerre قلعه
Conseil de guerre شوراى ارباب حرب En temps de guerre
هنگام سفرده - وقت سفرده Vaisseau de guerre جنگ
سفينەسى Vaisseau armé en guerre ترتيب جنگ اوزره
جنگ هيئتنه كيرمش سفينه - تجهيز اولنمش سفينه C'est
un grand homme de guerre فنّ حربده مهارت كامله صاحبى
بر محراب جليل الشاندر - بر جنگجوى نامدار در Les
malheurs de la guerre آفات سفريّه - مصايب سفريّه Les
fruits de la guerre ثمرات حرب - ثمرات سفر Déclarer la
guerre اعلان سفر ايتمك Entreprendre la guerre سفره تصدّى
ايتمك Ces deux princes sont en guerre, se font la guerre بو
ايكى پادشاه بيننده سفر وار در Aller à la guerre سفره
سفره اشمك - عزيمت ايتمك Allumer la guerre dans un
État بر ملك ايچنده اشعال نائرهٔ حرب وقتال ايتمك
Porter la guerre dans le coeur d'un pays جنگ وقتالى
قتال وجدالى ملكك - قلبگاه ملكه قدر ايصال ايتمك
جگرگاهنه قدر سوق وايصال ايتدرمك Savoir bien la guerre
فنّ حربه كما ينبغى واقف وآشنا اولمق Les puissances
qui sont en guerre دول محاربين Soutenir la guerre محاربەيه
مداومت ايتمك Entendre bien l'art de la guerre فنّ حربك
قواعدندن كما ينبغى خبردار اولمق La guerre de campagne
صحرا جنگى de siége محاصره جنگى C'est un homme qui
a le génie de la guerre عقل حربى ايله مجبول بر آدمدر
Faire la guerre à outrance حدّ افراطه قدر جنگه شدّت
ايتمك Faire la guerre à feu et à sang احراق بالنار واهراق
- دماى بيشمار ايله جنگ وقتاله مبادرت ايتمك Guerre
civile, Guerre intestine, celle qui s'allume dans l'intérieur de
l'État *A.* حرب داخلى pl. حروب داخليّه *P.* حرب وشورش
درونى *T.* - ملك ايچندەكى دويش Guerre sainte. La
guerre contre les infidèles, qui avait pour but la conquête de
la Terre-Sainte *A.* جهاد

On appelle figur. Foudre de guerre, un grand homme de guerre امر حربده صاعقهٔ دهشت انگیز مثالی بر جنکاور لا نظیر - جنکده یلدرم کبی بر آدم - Et flambeau de la guerre, celui qui est cause de la guerre - موقظ نائرهٔ حرب وقتال مسعر حرب - موقد مشعل حرب وقتال

ALLER À LA PETITE GUERRE. C'est aller en petite troupe butiner en pays ennemi T. چاپوله چیقمق - چاپوله وارمق

On dit, Faire la guerre à quelqu'un, pour dire, prendre à tâche de le contrarier T. بر کمسنه‌یه معارض اولمق

GUERRE, se dit figur. dans les choses morales A. جدال - نزاع P. ستیز - کشمکش نزاع وستیز T. جنکلشمه || Il faut faire la guerre à ses passions امراض نفسانیه ایله جنکلشمه لازمدر || Il y a guerre perpétuelle entre l'esprit et la chair جسم وروح بیننده دائمی کشمکش نزاع وجدال وار در

GUERRIER. Qui a rapport à la guerre A. حربیّ P. پیکاری T. جنکه متعلق - جنکی || Actions guerrières اعمال حربیّه Travaux guerriers خدمات حربیّه Exploits guerriers مآثر جلیلهٔ حربیّه - فتوح وغزوات - Et qui est propre à la guerre A. مألوف الحرب - حربیّ P. جنک آزما T. جنکجی || Courrage guerrier جلادت حربیّه Humeur guerrière مزاج حرب وجنکه مألوف Nation guerrière بر ملت جنک آزما - ملت جنک آزما - Et qui fait ou qui a fait la guerre A. محارب P. پرخاشکار T. جنک ایدن

GUET. Fonction d'un soldat mis en sentinelle, ou d'un nombre de soldats qui font la ronde de nuit dans une ville A. عسس - مرابطهٔ P. دیده‌بانی - گرده‌بانی T. قوللقجیلق - قولجیلق || Celui qui fait le guet en cet endroit-là اول محلده قوللقجیلق ایدن Être au guet قوللقجیلق ایتمک En cette ville, ce sont les bourgeois qui font le guet بو شهرده خدمت مرابطه اهل بلده‌یه مخصوصدر - Il se dit aussi de ceux qui font le guet A. ربیئة - اترور P. دیده بان - گرده بان T. قوللقجی || Guet à pied, à cheval پیاده قولجی وآتلو قولجی - قولجی

On appelle Mot de guet, le mot qui se donne à ceux qui font le guet A. لفظهٔ معهودة - شعار P. حرف معهود T. معهودانه سوز

GUET-APENS. Embûche dressée pour assassiner, ou pour surprendre quelqu'un A. غیلة P. کمینگاه مردمکشی T. آدم دوشره‌جک پوصی || On l'a tué de guet-apens فلانی غیلهٔ قتل واعدام ایتمشلر در - پوصی‌یه دوشروب قتل ایلدیلر - Figur. || C'est une affaire qu'il m'a faite de guet-apens بکا ایتدیکی ایش کمینگاه خباثتده ترتیب اولنمش بر سوء قصد در On prit le temps de son absence pour faire juger son procès, c'est un guet-apens وقت غیبتندن انتنام فرصت ایله دعواسنی حکم ایتمشلر در اشته بو کیفیت آدمی بر پوصی‌یه دوشرمکدر

GUÊTRE. Sorte de chaussure qui sert à couvrir la jambe et le dessus du soulier A. خصف P. پالیک T. شمم - چارق

GUÊTRER. Mettre des guêtres à quelqu'un A. الباس الخصف P. شمم نهادن T. آیاغه چارق کچورمک - چارق کیدرمک

GUETTER. Épier à dessein de surprendre A. اعتیان P. پژوهیدن T. جاسوسلمق || Les voleurs guettent les passans قطاع طریق ابنای سبیلی جاسوسلر || Il y a des sergens qui le guettent ضابط نفراتی پسنه دوشوب اعتیان ایدرلر On sait tous les endroits où il va, on le guette فلانی جاسوسلیوب هر قنغی طرفه وارر ایسه خبر آلورلر

Figur. Attendre quelqu'un à un endroit où il doit passer A. ترصّد - ترقّب - ارتقاب P. ترقب شدن - چشمدوز پرمر داشتن T. کوزلمک || Je guette ici un tel juge pour lui présenter un placet فلان قاضی‌یه عرضحالمی تقدیم ایچون بو طرفده مترقبم || Il guettait son débiteur pour lui demander de l'argent اقچه طلبیچون آله‌جقلوسی ظهورینه مترصّد ایدی

GUEULARD. Qui parle beaucoup et fort haut A. ثرثار مصوات P. هرزه گو - تند آواز T. یکشاق - پک حیقریجی

GUEULE. C'est dans la plupart des animaux et dans les poissons, ce qu'en l'homme on appelle Bouche A. فم - فوه pl. افواه P. دهان T. آغز || La gueule d'un boeuf صغرک آغزی Gueule béante آچق آغز - فم افغر Il avait la gueule ouverte pour l'engloutir فلانی بلع ایچون افغار فم ایلدی - Il se dit aussi d'autres choses par analogie A. فم - فوهة P. دهانه T. آغز || La gueule d'un four A. فوهة تنور P. دهانهٔ تنور T. فرون آغزی d'une cruche A. فم جرة - عنق جرة P. دهانهٔ سبو - گلوی سبو T. دستینک آغزی - دستینک بوغازی d'un sac چوالک آغزی - On dit proverb. Mettre quelqu'un à la gueule du loup, pour dire, l'exposer à un péril certain فلانی قوردک آغزینه ویرمک

GUEULÉE. Grosse bouchée A. لقمة كبيرة P. لقمهٔ بزرگ T. ایری لقمه

GUEUSAILLE. Multitude de gueux A. فوج السایلین P. گروه دریوزه کنان - خچکولان T. دیلنجی غلبه‌لکی || Chassez cette gueusaille بو دیلنجی گروهنی طرد ایله

GUEUSE. Pièce de fer fendu, qui n'est point encore purifiée A. حدید غیر مصفا P. آهن خام T. خام دمور || Couler la gueuse دوکمک - خام دموری سبک ایتمک

GUEUSER. Mendier A. سؤال P. دریوزه کردن T. دیلنمک || Il s'est mis à gueuser دیلنمکه مباشرت ایلدی Gueuser son pain بر کشی قوت لا یموتنی سؤال ایتمک

GUEUSERIE. Indigence, misère A. فاقة - فقر P. گدایی T. فقرالق - مسکینلک || Il y a bien de la gueuserie dans cette province بو مملکتده خیلی فقر وفاقه وار در

GUEUX. Indigent A. فقیر pl. فقرا P. مسکین P. گدا T. فقرا - یوخسول || Ces gens-là sont si gueux, qu'ils n'ont point de pain بو آدملر قوت لا یموته احتیاج رتبه‌سنه قدر فقرا درلر - فقر واحتیاجلری شول مرتبه در که نانپاره‌یه محتاجدرلر

Et qui demande l'aumône A. سایل pl. سایلین P. دریوزه‌گر - خچکول T. دیلنجی || C'est un vrai gueux صرف سایلدر

— Il signifie aussi Fripon, V. ce mot.

On dit d'une femme de mauvaise vie, que c'est une gueuse A. فاسقه P. زن آلوده دامن T. قحبه

Gui. Plante qui croît sur les branches de certains arbres, comme du poirier, du chêne, etc. A. مشرة T. توزاق || Gui de chêne پلید آغاجی توزاغی

GUICHET. Petite porte pratiquée dans une grande A. خادعة P. پالگانه T. یاوری قپو || La porte de la ville est fermée, mais le guichet est ouvert شهرقپوسی کرچه مسدود در انجق یاوری قپوسی آچقدر On l'amena entre les deux guichets pour traiter d'accommodement avec sa partie خصمیله بینینی بالمصالحه اویدرمق ایچون خادعتین آره‌سنه کوتورلدی - یاوری قپولر آره‌سنه

GUICHETIER. Valet qui ouvre et ferme les guichets A. بوّاب الخادعة P. دربان پالگانه T. یاوری قپو بکجیسی

GUIDE. Celui qui conduit une personne, pour lui montrer le chemin A. دلیل P. رهنما - رهبر - بدرقه T. یول کوستریجی - قولاغوز || Prendre un guide دلیل اتخاذ ایتمک - قولاغوز آلمق Servir de guide قولاغوزلق - دلالت خدمتنی ایتمک - ایتمک — On appelle Guides, dans les armées, des gens du pays choisis pour conduire l'armée T. عسکر قولاغوزلری - اردو قولاغوزلری

Figur. Celui qui dirige quelqu'un dans sa conduite A. مرشد || Ce jeune homme a besoin d'un bon guide pour ses affaires بو آدم حداثت سنی تقریبیله بر حاذق مرشده محتاجدر

GUIDE. Une bande de cuir qu'on attache à la bride des chevaux d'équipage, et qui sert à les gouverner A. جریر P. فسار T. یولار

GUIDER. Conduire dans un chemin A. ارائة الطریق - دلالت P. رهنمایی کردن - رهبری کردن T. یول کوسترمک - قولاغوزلق ایتمک || Prenez un homme qui sache les chemins, afin qu'il vous guide سکا ارائهٔ طریق ایده‌جک یوللری بیلور بر آدم معیتکه استصحاب ایله — Figur. A. ارشاد - ارائة الطریق P. رهنمایی کردن T. یول کوسترمک || C'est lui qui me guide dans cette affaire بو خصوصده بکا ارائهٔ طریق ایدن فلاندر C'est son intérêt qui le guide هر شیئده دلیل ومرشدی مصلحت مخصوصه‌در Guider quelqu'un dans le chemin de la gloire بر کمسنه‌یی طریقهٔ شان واقباله ارشاد ایتمک - بر کمسنه‌یه شان واقبال طریقنی ارائه ایتمک

GUIGNE. Sorte de cerise douce A. قراصیاء حلو P. آلو بالو T. کراس || Guigne noire, rouge, blanche سیاه وقرمزی وبیاض کراس

GUIGNER. Fermer à demi les yeux en regardant du coin de l'oeil A. تحشیف العین - شوس P. چشمپوشانه نیمنگاه کردن T. کوز قیپارق قویروغیله باقمق - کوز قیپارق کورمک

Figur. Former quelque dessein sur quelqu'un, sur quelque chose A. اطماح النظر P. دیده دوختن T. کوز دیکمک || Il guigne cette charge بو منصبه اطماح نظر رغبت ایدر Il y a long-temps qu'il guigne cette héritière مدت مدیده‌دنبرو بو میراثخوره کوز دیکمشدر

GUIGNIER. L'arbre qui porte des guignes A. شجر القراصیاء الحلو P. درخت آلو بالو T. کراس آغاجی

GUIGNON. Malheur A. نحوست - شأمة البخت - شآمت P. بخت بد - سگاری T. اوغورسزلق || C'est un grand guignon شآمت عظیمه در Porter guignon à quelqu'un بر کمسنه‌یه اوغورسزلق کتورمک - ایراث شآمت بخت ایتمک

GUILÉE. V. Giboulée.

GUILLERI. Chant du moineau *A.* غرد العصفور - شقشقة *P.* چاو چاو کنجشک *T.* سرچەنک اوتمەسی || Le guilleri de ce moineau est réjouissant بو سرچەنک اوتمەسی مفرّحدر

GUILLOCHER. Faire des guillochis *A.* تجمیل بالتحاسین *P.* برسم زیبا پیراستن *T.* کوزل بزکلر ایله حسن ویرمک || Guillocher une tabatière قوطینک اوزرینه کوزل بزکلر ایله حسن ویرمک

GUILLOCHIS. Compartimens faits pour orner différens ouvrages *A.* pl. تحاسین *P.* پیرایشهای زیبا *T.* کوزل بزکلر

GUIMAUVE. Espèce de mauve *A.* خبّاز شجریّ - خطمیّ *P.* خاتم جیچکی *T.* گل خطمی - غسل

GUINDAGE. L'action de guinder. V. Guinder.

GUINDER. Lever en haut par le moyen d'une machine *A.* ترفیع - بالسماک - اصعاد بالسماک *P.* بسماک بر آوردن *T.* یوکی آلت ایله قالدرمق || Guinder un fardeau آلت ایله قالدرمق *T.* Guinder des pierres avec une poulie طاشلری مقره ایله قالدرمق Il se fit guinder avec une corde au haut de la tour کندویی برایپ ایله قلەنک یوقاروسنه اصعاد ایتدردی

Il se dit figur. des choses où l'on affecte trop d'élévation *A.* اظهار العلوّ - اظهار السموّ *P.* بلندی نمودن *T.* یوکسلمه اظهار سموّ || Il ne faut point se guinder l'esprit عقل ایتمک جائز دکلدر کوسترمک Cet orateur se guinde si fort, qu'on a peine à le suivre بو واعظ وعظنده اول قدر اظهار علوّ وسموّ ایدر که آکا پیرولک ایتمک مشکلدر

GUINGOIS. Travers, ce qui n'est pas droit *A.* محلّ - ضلوع الضلوع *P.* وریب *T.* مزاوه || Il y a un guingois dans ce jardin بو باغچەده بر محلّ ضلوع وار در - بر مزاوه وار در On a tâché de cacher le guingois de cette chambre par une cloison بر تخته پرده ایله اوطەنک مزاوەسنی ستر ایتمکه Figur. *A.* اعوجاج *P.* کجی *T.* اکریلک || Il y a dans cet esprit un guingois qui choque tout le monde بو عقلده عالمی بیزار ایدر بر نوع اعوجاج وار در - چالشدیلر

De guingois. De travers *A.* ضالعاً *P.* کج ومج - وریب گونه *T.* اکری بوکری - مزاوەلو || Cette chambre-là est toute de guingois بواوطه بسبتون مزاوەلو در - بو حجره جملةً ضالعدر S'habiller de guingois اکری بوکری - ضالعاً تلبّس ایتمک Il marche tout de guingois اکری - ضالعاً مشی ایدر کیینمک

معوّج العقل *A.* Il a l'esprit de guingois || Figur. - بوکری یورر عقلی اکری *T.* کج عقل *P.*

GINGUETTE. Petit cabaret. V. ce mot.

GUIRLANDE. Ornement de tête en forme de couronne, composé de fleurs entremêlées ensemble *A.* اکلیل الازهار *P.* سرپوش با گل وشکوفه آراسته *T.* جیچک ایله دونانمش باش کسوتی || Former, composer une guirlande جیچک ایله دونانمش باش کسوتی دوزمک Guirlande de pierreries جواهر گرانبها ایله مرصّع بر قطعه باش کسوتی

Et les ornemens de feuillages, de fleurs dont les sculpteurs ornent les bâtimens *A.* خطّ مشجّر pl. خطوط مشجّره *P.* زنجیرک برگ وشکوفه *T.* یپراق وجیچک زنجیری

GUISE. Manière, façon *A.* طور - فنّ - اسلوب *P.* آیین *T.* طور || Chaque pays a sa guise هر مملکتک بر کونه فنّ واسلوبی وار در Chacun vit à sa guise هر کس کندو طورنجه کچینور et en proverbe *P.* هر کس بندد بآیین دیگر دستارها Chacun se gouverne à sa guise هر کس کندویی طور خودنجه اداره ایدر

En guise. À la façon, à la ressemblance *A.* علی طور - بمثل *P.* بسان - بآیین *T.* کبی - طورنجه || Prendre du sureau en guise de thé چای کبی مرور جیچکی نوش ایتمک

GUITARE. Instrument de musique *A.* طنبور - طبن *P.* تنبور *T.* طنبور || Jouer de la guitare طنبور چالمق

GUSTATIF. Terme d'Anat. Il se dit du nerf qui constitue l'organe du goût *A.* عصبة الذوق *P.* پی چاشنی *T.* داد سکیری

GUSTATION. Sensation du goût *A.* طعم - ذوق *P.* چاشنی *T.* داد

GUTTURAL. Qui appartient au gosier, ou qui se prononce du gosier *A* حلقیّ *P.* گلویی *T.* بوغازه متعلّق || Son guttural صدای حلقی Les lettres ع et غ sont des lettres gutturales ع وغ حروف حلقدندر - Artère gutturale *A.* اخدع *P.* رگ گلو *T.* بوغاز طمری

GYMNASE. Lieu destiné chez les anciens aux exercices du corps *A.* رحبة لحرکات الشاقّة *P.* میدان زوربازان *T.* زورباز میدانی

GYMNASTIQUE. L'art des divers exercices du corps *A.* فنّ التعلیم الحرکات الشاقّة *P.* زوربازی *T.* زوربازلق - Les

modernes n'emploient ce mot que relativement à la santé ou à la guerre. On dit, La gymnastique militaire *A.* تعلّم الحركات الحربيّة La gymnastique médicinale *A.* حركة لحفظ الصحّة

GYMNIQUE. La science des exercices que l'on apprenait aux athlètes *A.* فنّ المصارعة *P.* فنّ كشتكيرى *T.* پهلوانلق

GYNÉCÉE. Appartement des femmes *A.* بيت النسوان *P.* حرم دائرەسى ـ حرم *T.* خانۀ زنان *P.*

GYNÉOCRATIE. État où les femmes peuvent gouverner *A.* حكومة النسوان ـ حكومة نسائيّة *P.* حكمرانئ زنان *T.* قارى حكومتى || L'Angleterre est une gynéocratie انكلتره دولتى حكومت نسائيّەنك جارى اولديغى دولتلردندر

GYPSE. Plâtre *A.* جبس *P.* آهك *T.* آلچى V. aussi Plâtre.

GYPSEUX. Qui est de la nature du gypse *A.* جبسىّ *P.* آهكى *T.* آلچيلو

HAB

HABILE. Qui fait avec succès un grand usage de ce qu'il a appris *A.* ماهر pl. مهرة ـ حاذق pl. حذّاق ـ عارف *P.* استاد ـ هنرمند ـ هنرور ـ كاردان *T.* اوز ـ معرفتلو || Un homme habile dans les affaires كاردان ـ ادارۀ اورده ماهر بر آدم dans son métier صنعتنده ـ صنعتنده استاد ـ فننده ماهر آدم Il est habile en toutes choses هر شيئده مهارتى وار معرفتلو ـ On dit d'un artiste qui excelle dans son art, c'est un habile peintre, un musicien, un sculpteur habile در ماهر بر مصوّر وماهر موسيقى شناس وماهر اويمەجيدر

En termes de Jurispr., il signifie capable *A.* لايق ـ صالح ـ مستحق صاحب اللياقة والصحيّة *P.* سزاوار ـ شايشته *T.* كركلو || Habile à succéder استوراثه صالح Les moines ne sont pas habiles à succéder زهّادك حق وراثته لياقت وصلاحيّتلرى يوقدر

HABILEMENT. D'une manière habile *A.* بالحذاقة ـ بالمهارة *P.* ماهرانه ـ استادانه *T.* استادجه || Il a fait cela fort habilement بو شيئى مهارت تامّه ايله ايشلدى Il s'est tiré habilement d'affaire ماهرانه واستادانه مصلحت ايچندن چيقدى Il démêle habilement le vrai du faux كذب وصحّتك بيننى بالمهارە فرق وتمييز ايدر

HABILETÉ. Qualité de ce qui est habile *A.* حذاقت ـ مهارت *P.* استادى ـ هنر ـ هنرمندى *T.* اوزلق ـ استادلق || Il a beaucoup d'habileté غايت ايله مهارتى وار Il a fait voir son habileté en cette affaire در شو مادّەده مايۀ حذاقتنى اظهار بو خصوصده اثبات حذاقت ايلدى ـ ايلدى Il a été pris pour dupe avec toute son habileté كمال مهارتى دركار ايكن مع كل حذاقته دوچار غبن ـ گرفتار دام خديعت اولمشدر وخديعت اولمشدر Cet homme a plus d'adresse que d'habileté فلانك چيره دستى ولباقتى مهارتندن زياده در

HABILISSIME. Superlatif d'habile *A.* احذق ـ امهر *P.* استادترين ـ هنرمندترين *T.* پك استاد ـ اولو استاد

HABILITÉ. Aptitude *A.* استحقاق ـ لياقت ـ صلاحيّت *P.* شايستگى *T.* كركلك || Habilité à succéder وراثته صلاحيّت

HABILITER. Terme de Jurispr. Rendre quelqu'un capable de faire, de recevoir quelque chose *A.* اعطاء الاستحقاق *P.* شايستگى دادن *T.* كركلندرمك || Un bâtard est habilité par la légitimation à posséder des bénéfices, à se faire prêtre بر ولد الزنا حق تصرّف زعامت واتّخاذ طريقت رهبانيّت خصوصلرنده جانب شرعدن كسب حل ورشدت ايله مستحق اولور

HABILLEMENT. L'ensemble des choses par lesquelles on est vêtu *A.* زىّ *P.* پوشش *T.* اندام ـ قيافت || Magnifique habillement زىّ فاخر

HABILLER. Mettre les habits à quelqu'un *A.* اكسا ـ الباس *P.* جامه پوشانيدن *T.* كييدرمك || Un valet de chambre qui habille son maître آغاسنى كييدرن ايچ آغاسى Je le trouvai qui s'habillait ـ فلانى اكتسا ايلديكى حالده بولدم كيينور ايكن بولدم On ne lui donna pas le loisir de s'habiller ـ فلانه تلبّس واكتسايه وقت ويرمديلر Et faire faire un habit à quelqu'un || Habiller les pauvres اكساى فقرا ايتمك Habiller des troupes اكسا الباس مساكين وفقرا ـ عسكرى ـ عسكرى نفراتنه لباس كييدرمك ـ ايتمك On dit, qu'un homme s'habille bien, pour dire, qu'il porte ordinairement des habits bien faits *A.* تزيّى بالحسن *P.* بزيبايى جامه پوشيدن

یاقشقلو کیینمک *T.*

On dit figur. Habiller un conte, pour dire, l'orner de manière à le rendre agréable *T.* حکایه‌یه الباس پوشش حسن ایتمک

On dit, Habiller quelqu'un de toutes pièces, pour, En dire toute sorte de mal *T.* فلانی شتوم گوناگون ایله دوناتمق

HABILLÉ. *A.* ملبّس *P.* جامه پوشیده ـ جامه گرفته *T.* کیینمش

HABIT. Vêtement *A.* لباس pl. البسة ـ ملبوس pl. ملبوسات ـ کسوة pl. کسا *P.* جامه ـ قبا *T.* اورو به ـ ثوب pl. ثیاب ـ اثواب ـ کییم || Habit d'homme ارککك لباسی de femme لباس عفتنما زنه لباسی ـ جامهٔ زن ـ کسوهٔ نسا Habit décent مؤدّب لباس ـ ادبلو لباس ـ اهل عرض لباسی ـ bien fait کوزل کسیملو ـ جامهٔ خوش اندام ـ لباس لطیف التقطیع mal fait لباس قبیح التقطیع ـ جامهٔ بد اندام ـ لباس ـ کسیمی چرکین اورو به Être en habit long, en habit court لباس طویل یاخود لباس قصیر کیینمک Habit d'été لباس شتوی d'hiver یاز اورو بەسی ـ جامهٔ تابستانی ـ صیفی کسوهٔ قیش اورو بەسی de campagne ـ جامهٔ زمستانی ـ شهر اثوابی de ville قیر اورو بەسی ـ جامهٔ دشتی ـ صحرایی à la de chasse اوجی اورو بەسی ـ جامهٔ شکار ـ کسوهٔ صیّاد mode لباس رسم نو ظهور اوزره اولان à la vieille mode حکمی کچمش لباس ـ رسم قدیم اوزره اولان لباس de couleur سلاب *A.* جامهٔ رنگ آمیز ـ ثوب ملوّن de deuil pl. سلب *P.* جامهٔ ماتم *T.* یاس اورو بەسی de parade کسوهٔ دارات de لباس عید de fête کسوهٔ رسمیّه de cérémonie واحتشام de noce اسکی زمان ـ کار قدیم لباس à l'antique کسوهٔ سور اسلوب فرانساوی اوزره بر لباس à la française لباسی Habit léger لباس خفیف complet لباس مکمّل neuf لباس جدید vieux لباس بلی ـ کهنه لباس déchiré لباس متخرّق usé لباس یرتق لباس ـ جامهٔ دریده ـ لباس متشقق ـ لباس ـ لباس ردیٔ méchant قوللنمش اثواب ـ مستعمل uni ساده رنکلو لباس فنا اورو به ـ جامهٔ کمقدر ـ خسیس brodé لباس لبیق qui sied bien سوزنی ایشلنمش لباس ـ Habit du یاقشقلو اورو به ـ یراشق اثواب ـ جامهٔ زیبنده matin *A.* مبذلة *P.* روزمرّه جامهٔ *T.* کونده‌لك اورو به qui sied mal یاقشقسز اثواب ـ جامهٔ نازیبنده ـ لباس غیر لبیق Être somptueux, magnifique en habits خصوصنده ملبوسات معنون ومحتشم اولمق Le luxe des habits ملبوسات خصوصنده اولان اسراف وسفاهت Changer d'habit تبدیل لباس ایتمك Faire un habit بر لباس ایله اکتسا ایتمك Mettre un habit ـ بطانهٔ لباس La doublure d'un habit بر لباس یاپدرمق بچیمی ـ لباسك تقطیعی la façon لباسك ابچ قابی

— Habit habillé, pour dire, avec lequel on est mis décemment *A.* لباس مهندم *P.* جامهٔ بایسته *T.* یاقشقلو اورو به

On dit, Prendre l'habit, pour dire, prendre l'habit de religieux *A.* اتّخاذ اللباس الرهبانیّة *P.* جامهٔ ترسایی گرفتن *T.* رهبانلق اثوابنی کییمك

HABITABLE. Qui peut être habité *A.* ممکن ـ قابل السکنا *P.* ممکن الاقامة ـ التمکّن *T.* اوتوریله بیله‌جك ـ نشستنی || Ce logement n'est pas habitable بو خانه قابل سکنا دکلدر Ce bâtiment est maintenant habitable شمدی بو بنا قابل ـ تمکّن واقامتدر — On dit, Toute la terre habitable ربع مسکون

HABITACLE. Habitation. V. ce mot. Il ne se dit qu'en quelques phrases de l'Écriture || Les habitacles éternels امکنهٔ جاودانی

HABITANT. Qui habite dans un endroit *A.* مقیم ـ متمکّن *P.* قرارگیر *T.* اوتوران || Il a choisi sa demeure en tel endroit, où il est encore habitant فلان محلّده اختیار مأوا ایله الیوم اول طرفده مقیمدر

Il est aussi substantif *A.* اهل pl. اهالی ـ ساکن pl. سکنة ـ قاطن pl. قطّان *P.* بوم گرفته *T.* یرلو || Les habitans de la campagne صحرا نشینان ـ اهالیٔ صحرا On assembla les habitans de la ville بلده‌نك سکّان واهالیسی ـ فلان مملکتده ساکن Habitant d'un tel pays جمع اولندی فلان مملکتك اهالیسندن بری

HABITATION. Le lieu qu'on habite *A.* مسکن ـ سکنا pl. مساکن ـ مکان pl. امکنة ـ اماکن ـ مأوا ـ محلّ الاقامة *P.* جایگاه ـ اقامتگاه ـ قرارگاه *T.* یورد ـ قوناق || C'est là mon habitation اشته مسکنم اول طرفده در L'habitation en est malsaine بو مسکن هیچ وخیم الهوا بر مکاندر n'en vaut rien On lui a donné cette maison pour son habitation بر ایشه یرامز اقامتگاهی اولمق اوزره کندویه فلان خانه‌یی ویرمشلر در

Il se dit aussi de l'établissement que les colonies font dans un pays *A.* مکان النواقل *P.* اقامتگاه کوچها *T.* کوچلر یوردلری || Il y a deux habitations dans la Martinique مارتنیقه

جزیرەسنده امکنۀ نواقل اولدرق ایکی محلّ وار در

On dit, Avoir habitation avec une femme, pour dire, en avoir la compagnie charnelle *A.* مقاربت

HABITER. Faire sa demeure *A.* اتّخاذ ـ تسكّن ـ تمكّن ـ اقامت كردن ـ جاگرفتن *P.* اقامت ـ اتوا ـ المسكن *T.* اوتورمق ـ يورد ايدنمك || Habiter un lieu بر محلّده اقامت ايتمك ـ بر يرده اوتورمق un palais بر سرايده تمكّن ايتمك Les peuples qui habitent ce pays-là اول مملكتده متمكّن اولان ملل واقوام ـ Habiter sous des tentes *A.* تخييم *P.* درخيمه نشستن *T.* خيمه نشين اولمق

Habiter avec une femme. Avoir commerce charnel avec elle *A.* قربان

HABITUDE. Coutume, disposition acquise par des actes réitérés *A.* عادت pl. عادات ـ دربت ـ *P.* ديدنة ـ خوى ـ آيين *T.* عادت || Bonne habitude عادت حسنه ـ ديدنۀ محموده ـ دربت مذمومه ـ عادت رديئه mauvaise عادت حميده ـ اسكى ـ آيين ديرين ـ عادت قديمه vieille ديدنۀ قبيحه longue عادت مديد الاستمرار enracinée عادت متأصّل وريشه ـ Tourner en habitude كوك صالمش آيين قديم ـ دار بر عادت بر عادت حكمنه كيرمك Contracter une habitude بركونه ـ بركونه عادتى كسب ايتمك ـ ايله تعوّد ايتمك بركونه عادت ايله خويلنمق ـ عادت ايله تدرّب ايتمك Péché d'habitude بالاعتياد اتّخاذ اولنمش گناه Former une habitude عادت پيدا ايتمك La répétition des actes forme l'habitude تكرّر اعمال حصول عادتى مستلزمدر Perdre une habitude عادتى فوت ايتمك Prendre l'habitude عادت اتّخاذ ايتمك ـ بر عادت ايدنمك Vieillir dans une habitude عادتك ايچنده قوجامق ـ صاچ آغارتمق Habitude au bien اعتياد الخير au mal اعتياد الشرّ Quitter une habitude ترك عادت ايتمك Cela se tourne en habitude بو كيفيّت عادت مألوفه صورتنى كسب ايدر Faire quelque chose par habitude بر شيئى من جهة الاعتياد ايشلمك Se défaire d'une habitude بر عادتدن فارغ اولمق

On dit en termes de Physique et de Médecine, L'habitude du corps, pour dire, la complexion, le tempérament du corps *A.* بنية البدن ـ بنية الوجود || Son mal est répandu dans toute l'habitude du corps علّتى بنيۀ وجودك مجموعنه منتشر اولمشدر Cette maladie a changé toute l'habitude du corps بو داء شديد بنيۀ وجودى كلّيّاً تغيير ايتمشدر

On le dit aussi, pour exprimer l'air qui résulte du maintien, de la démarche et des attitudes les plus ordinaires d'une personne *A.* هيئت *P.* كالبد *T.* قورلش || Je l'ai reconnu de loin à l'habitude du corps فلانى مسافۀ بعيدەدنبرو هيئتندن بيلدم

Habitude. Fréquentation ordinaire *A.* انس ـ موانست ـ الفت ـ موالفت *P.* آميزش ـ آشنايى *T.* آشنالق ـ قونشمه || Avoir habitude avec quelqu'un, en quelque lieu بركمسنه ايله بر محلّده كسب انس والفت ايتمك

Et connaissance *A.* انيس pl. انيسين ـ آلف pl. آلاف *P.* آشنا *T.* بيلدك || Avoir des habitudes en un lieu بر محلّده انيس وآشنالرى اولمق Il a de grandes habitudes كبار بيننده انيسين وآشنايان پيدا Faire des habitudes آشنالرى وار در ايتمك Perdre toutes ses habitudes بر كمسنه ايدنديكى آشنالرك جملەسنى ضايع ايتمك Conserver ses habitudes آشنالرينى وقايه ايتمك

HABITUEL. Qui est tourné en habitude *A.* مألوف ـ مأنوس ـ معتاد ـ *P.* آلفته *T.* آلشلمش || Mal habituel مرض مألوف Péché habituel اثم مأنوس Fièvre habituelle حمّاى مألوف

HABITUELLEMENT. Par habitude *A.* حسب الاعتياد ـ باستمرار ـ عادت ـ العادة *P.* بر وجه اعتياد *T.* آلشمش اولدرق || Il s'enivre habituellement حسب الاعتياد دوچار سكر اولور Mentir habituellement حسب الاعتياد ارتكاب كذب ايتمك

HABITUER. Accoutumer *A.* تعويد ـ تدريب ـ تأنيس ـ تأليف *P.* آلفتيدن *T.* آلشدرمق || Il faut habituer les enfans à l'obéissance, à supporter le froid et le chaud اطفالى رسوم اطاعت وانقياده وحرّ وبردى تحمّله تأنيس وتدريب ايتمك لازمدر Habituer les jeunes gens à la fatigue نوجوانلرى مشاقّ ومتاعبه آلشدرمق

S'habituer. *A.* تدرّب ـ تعوّد ـ اعتياد ـ تأنّس ـ استيناس ـ تألّف ـ ائتلاف *P.* آلفتن *T.* آلشمق || S'habituer au bien خير وحسنەيه آلشمق ـ برّ وخير ايله تألّف ايتمك au mal شرّ ومفسدت ايله تأنّس ايتمك au froid, au chaud, au travail سرما وبرودت وگرما وحرارت وتعب ومشقّته آلشمق à l'air, au climat, aux moeurs, aux coutumes d'un pays بر مملكتك هواسنه وطبيعت اقليمنه وآداب واخلاقنه آداب واخلاقيله الفت ايتمك ـ آلشمق

Et établir sa demeure en un autre pays que le sien *A.* توطّن
اتّخاذ الوطن ـ *P.* بر وبوم اتّخاذ کردن *T.* یورد ایدنمک
|| Il s'est venu habituer en cette ville بو بلده‌یه کلوب
توطّن ایلدی

Habitué. *A.* متعوّد ـ مألوف ـ مأنوس *P.* آلفته *T.* آلشمش
آلیشق ـ

HÂBLER. Parler beaucoup avec vanterie et exagération *A.* تفیّش
P. لاف زدن *T.* لاف ایتمک ـ آورد ایتمک || Cet homme
ne fait que hâbler, ne croyez pas tout ce qu'il dit فلانک
کلامنه اعتماد ایتمه لافدن خالی دکلدر

HÂBLERIE. Discours plein de vanterie *A.* فیش *P.* لاف ـ
گذاف *T.* لافزانلق || Tout ce qu'il vous a dit, n'est que hâblerie
سکا سویلدیکی هب لاف وگذافدر

HÂBLEUR. Qui hâble *A.* فیّاش *P.* لافزن *T.* آورد ایدیجی
لافزان ـ || C'est un grand hâbleur عظیم بر لافزندر

HACHE. Instrument de fer dont on se sert pour fendre du
bois et autres choses *A.* فأس pl. فئوس ـ مکشاح pl. مکاشیح
P. تبر ـ گرزیم pl. کرازیم ـ کرزیم *T.* بالطه || Abattre un arbre
avec une hache بالطه ایله بر اغاج ییقمق Donner un coup
de hache بالطه ایله اورمق ـ حوالهٔ ضربهٔ فأس ایتمک
Ils mirent la porte à bas à coups de hache ضرب فأس ایده‌رک
بالطه ایله قپویی ـ قپویی خاک ایله یکسان ایتمشلر در
ییقدیلر

HACHER. Couper menu *A.* خذع ـ تهریم ـ خردلة *P.* ریزه
ریزه کردن ـ کوفته کردن *T.* قیمه‌لمق ـ قیمه قیمق || Hacher
du veau بوزاغی اتی قیمه‌لمق

Il se dit aussi en parlant du dommage que la grêle fait aux
blés et aux arbres *A.* تجبیل *P.* ریزه ریزه کردن *T.* خرد
وخس ایتمک || La grêle a été si forte, qu'elle a haché jusqu'aux bois des vignes نزول ایدن طلونک اول مرتبه‌ده شدّتی
وار ایدیکه باغ تکاکلرینی کتوکلرینه قدر خرد وخس ایلدی

On dit d'une personne qui a reçu plusieurs coups d'estramaçon,
qu'on l'a hachée en pièces *A.* تکتیع *P.* لتالت کردن *T.*
تیکه تیکه طوغرامق

Haché. *A.* مخذع ـ مهتّم ـ مخردل *P.* ریزه ریزه شده ـ
کوفته شده *T.* قیمه‌لنمش ـ Figur. Style haché. Un style sans
liaison, coupé en petites phrases *A.* خذع مذع *P.* لت لت
T. قیرق کسک

HACHETTE. Petite hache *A.* خصین pl. خصن *P.* تبرچه
T. کوچک بالته ـ بالطه‌جق

HACHIS. Mets fait avec de la viande hachée menu *A.* خذیعة
P. کوفته *T.* قیمه آشی || Hachis de mouton قیون اتی
قیمه‌سی ـ کوفته‌سی

HACHOIR. petite table sur laquelle on hache les viandes *A.*
مخذعة *T.* قیمه تخته‌سی

HAGARD. Farouche *A.* وحشیّ *P.* وحشتنما ـ وحشت آلود
T. قورقنج || Oeil hagard نظر وحشت آلود visage چهرهٔ
mine وحشتنما سیمای وحشتنما

HAGIOGRAPHE. Il se dit des livres de la Bible, autres que
ceux de Moïse et les prophètes *A.* کتاب السیر اولیاء العظام
pl. اسفار شریفة

HAIE. Clôture faite d'épines ou de branchages entrelacés *A.*
وشیع ـ سیاج *P.* چپر ـ پرچین *T.* چالی ـ چیت دیواری
دیواری || Une haie fort épaisse بغایت کثیف بر سیاج
La haie était bordée de fusiliers چیت دیوارنده بویدن بویه
تفنکجی نفراتی صف بسته ایدی

On dit, Se mettre, se ranger en haie, pour dire, se ranger
en ligne droite *A.* اصطفاف *P.* صف بستن ـ رسته بستن
T. صره‌لنمق ـ دیزلمک

HAILLON. Vieux morceau de toile ou d'étoffe *A.* رثّة pl. رثات
مشعة ـ *P.* کراده ـ کراده *T.* اسکی بوسکی پارچه‌سی || Vieux
haillons رثات بلیه Couvert de vieux haillons رثات بلیه ایله
پوشیده Que voulez-vous faire de ces haillons? شو اسکی
بوسکی پارچه‌لری نه یپاجقسک

HAINE. Inimitié, passion qui fait haïr *A.* بغض ـ بغضا *P.*
کینه ـ غرش *T.* دشمنلک ـ جان سوماملک || Haine invétérée بغض دیرین mortelle اهلاک واعدام مرتبه‌سنده اولان
بغض وکینه implacable نا قابل تألیف اوله‌جق بغض وکینه
enracinée متأصّل وریشه دار اولمش بغضا وکینه déclarée
بغضای آشکاره‌یه چیقمش بغض وکینه ـ بغضای بارز couverte
درونده مضمرّ ومستکنّ بغض وکینه ـ مکنون Avoir de la haine
pour quelqu'un بر کمسنه‌نک آخر حقنه بغضی اولمق Nourrir de la haine contre quelqu'un قلبده بر کمسنه‌نک علیهنه
بر کمسنه‌نک علیهنه بغض وکینه ـ بغض وکینه صاقلمق
بسلمک Il a dissimulé sa haine بغضا وکینه‌سنی ستر واخفا
ایلدی Couvrir, cacher sa haine بغضی کتم واضمار ایتمک

Entretenir une haine secrète درونده بغض خفی وقایه ایتمک
Concevoir de la haine درونده ـ بغض وکینه حاصل ایتمک
Encourir la haine de quelqu'un بر کمسنه نک بغض پیدا ایلمک
Avoir quelqu'un en haine بر بغضا وکینه سنه دوچار اولمق
Cela engendre la haine dans la famille کمسنه نک فلان حقنه بغض وکینه سی اولمق
بو کیفیت اهل بیت اچنده تولید بغض ایدر
L'Évangile nous défend d'avoir de la haine pour notre prochain, même pour nos ennemis قرینه وبلکه
دشمنه بیله بغض وعداوت نصّ انجیل شریف ایله ممنوع
ومحظور در Avoir de la haine pour le vice, pour le péché, pour le mensonge, pour la flatterie مساوی ومثالب وذنوب
ومعاصی ورذیلهٔ کذب واقوال مداهنین ومتملّقین بر کمسنه نک
بر کمسنه قبایحدن وگناهدن ـ مبغوض ومنفوری اولمق
وکذب ودروغدن ومداهنه‌دن استکراه ایتمک Cet homme a la haine du public
مبغوض ـ منفور عالمدر ـ مبغوض عالمدر
On appelle, La haine du prochain, la haine qu'on a pour le prochain *A.* ـ خواصّ وعوامّدر
بغض الی القرین

Il signifie aussi, aversion, répugnance *A.* ـ نفار ـ نفرت
کوکل ـ سومامزلک ـ دتنسمه *T.* رمیدگیٔ دل *P.* استکراه
|| La haine des procès دعوالردن نفار واستکراه || استمامزلک

En haine. Par animosité, par vengeance *A.* رغما ـ بغضا ||
Il a fait cela en haine d'un tel بونی فلانه بغضاً ایتدی en haine de ce qu'on lui a refusé telle chose بو شیٔ کندودن
دریغ اولندیغیچون بغضاً ورغماً شویله ایلدی

HAINEUX. Porté à la haine *A.* بغیض *P.* کینه دار ـ بغض
مزاج بغض آلود ـ طبع بغیض || Caractère haineux *T.* کینلو آلود

HAÏR. Vouloir mal à quelqu'un *A.* بغض ـ عدوان ـ عداوت
P. دشمنی نمودن ـ بد خواهی نمودن ـ کینه داشتن *T.*
دشمنلره || Haïr ses ennemis جان سومامک ـ دشمن اولمق
Haïr quelqu'un sans raison, sans sujet بر کمسنه یه بغض ایتمک
Haïr quelqu'un à mort بلا سبب ولا عن اصل عداوت ایتمک
بر کمسنه نک عدوی جانی اولمق Haïr les méchans
اهل شرّه بغض وعداوت ایتمک

Et avoir de l'aversion, de la répugnance *A.* استنفار ـ تنفر
P. رمیدگیٔ دل داشتن *T.* سومامک ـ دتنسمک || Haïr les complimens, les cérémonies تکلّفات رسمیه‌دن تنفر واستکراه
Haïr les livres, le travail مطالعهٔ کتبدن وتعب ومشقتدن ایتمک
Il haït naturellement le vin باده‌دن بالطبع متنفر اولمق
Haïr le froid, le chaud شدّت سرمادن یاخود اکراه ایدر
شدّت گرمادن نفرت ایتمک

On dit proverb. Haïr comme la peste, comme la mort بر
کمسنه بر شیئی گناهی قدر سومامک

HAÏ. *T.* دوچار غرش وکینه شده ـ غرش کرده *P.* مبغوض
سولمز *T.* مظهر رمیدگیٔ دل *P.* منفور ـ مستکره *A.* سولمیان

HAIRE. Espèce de petite chemise faite de crin, que l'on met sur la peau par esprit de mortification *A.* قمیص لبدی *P.*
قمیص || Porter la haire *T.* پیراهن موبین قیلدن کوملک
لبدی تلبّس ایتمک

HAÏSSABLE. Qui mérite d'être haï *A.* مستکره ـ واجب النفرة
ـ سولمیه‌جک *T.* سزاوار غرش واکراه ـ شایان نفرت *P.*
واجب الاستکراه || C'est un homme bien haïssable دتسنه‌جک
Les procès sont haïssables بر آدمدر دعوالر شایان نفرت
واستکراه اوله‌جق اموردندر

HALAGE. L'action de haler *A.* جرّ السفینة ـ قیادة السفینة
بالحبل *P.* زورق کشی برسن *T.* یدک چکمه || Il faut sur le bord des rivières qu'il y ait un chemin pour le halage
ساحل انهارده یدک چکمک ایچون بر یول اولمق لازمدر

HÂLE. Certaine constitution de l'air dont l'effet est de sécher le pain, les herbes, etc. et de rendre le teint brun *A.* وهر ـ
سهام pl. سوافع *P.* تف وتاب هوا ـ گرمای آتشین *T.*
سهام شدید || Le grand hâle قیزغن اسی ـ یاقیجی اسیلک
Aller au hâle تف وتاب هوا اثناسنده یوریمک Les femmes craignent le hâle نسوان طایفه‌سی هوانک یاقیجی
Le hâle dessèche la viande سهام هوا اسیلکندن احتراز ایدر
fane les herbes سهام هوا تذبیل نباتاتی اتی قوریدر
مستلزمدر

HALEINE. L'air que l'on expire par la bouche *A.* نفس pl.
انفاس ـ نسمة pl. نسمات *P.* دم *T.* صولوق || Avoir l'haleine bonne صولوغی خوش اولمق ـ طیّب النفس اولمق
Avoir l'haleine douce comme un enfant بر صبیّ صغیر مثللو
Cela adoucit l'haleine بو شیٔ نفسی لطیف النسمه اولمق
ـ افساد نسمه ایدر دم دهانی ـ تلطیف ایدر gâte l'haleine
Haleine de malade نسمهٔ مریض نفسی بوزار ـ تغییر نسمه
Prendre haleine مکرّراً تنفّس ایتمک Reprendre haleine تنفّس
Retenir son haleine نفسی ـ امساک نفس ایتمک ایتمک
Courir à perte d'haleine انفاد نفس ایده‌جک ضبط ایتمک

Il y صولوق كسلنجيه قدر سكرتمك ـ قدر شتاب ايتمك
a dans ce livre des périodes à perte d'haleine بو كتابده صولوغى
بهير النفس دوكدر فقرات طويله وار در || Être hors d'haleine
صولوق كسلمك ـ دم گرفته اولمق ـ اولمق

HALEINE mauvaise, puante, forte *A.* بخر ـ ريح الفم المنتن
بد ـ كنده دهانى ـ سُكنجى ـ سُپست دهان ـ خلوف *P.*
اغزك آغر قوقوسى ـ آغزك فنا قوقوسى *T.* بويىٔ دهان

COURTE HALEINE. Une maladie qui se nomme aussi Asthme *A.*
صولوق *T.* تنگئ نفس *P.* ضيق النفس ـ بهرة ـ قطع
ضيق نفسى وار در || Il a la courte haleine || طارلغى

On dit, Avoir beaucoup d'haleine, pour dire, pouvoir être long-temps sans respirer *A.* واسع النفس *P.* زُرف دم *T.* نفسى ككيش ـ بول نفسلو طالغجك ـ غوّاص واسع النفس اولملو در || Il faut qu'un plongeur ait beaucoup d'haleine
وسعت نفسى || Il a peu d'haleine نفسى ككيش اولملو در
نفسى طار در ـ قصير النفسدر ـ يوقدر

On dit, Boire un grand trait tout d'une haleine *A.* شرب بنفس
در يك نفس نوشيدن *P.* اجتراع ـ دفعة تجرّع ـ واحد
بو *T.* بر نفسده ايچمك || Il a bu cela tout d'une haleine
مشروبى بر نفسده ايچدى || On dit aussi, Réciter un discours tout d'une haleine مقالهيى يك نفسده سرد وتقرير
درت || Écrire quatre grandes pages tout d'une haleine ايتمك
عدد كبير صحيفهيى يك نفسده يازمق

On dit figur. Faire des discours, tenir des discours à perte d'haleine, pour dire, faire des discours vains qui importunent par leur longueur *A.* اسهاب الكلام ـ اسهام الكلام *P.* سخن
نفس دوكدنجيه قدر سويلمك ـ سوزى اوزاتمق *T.* دراز زدن

On dit aussi, Une affaire, un ouvrage de longue haleine, c'est-à-dire, qui demande beaucoup de temps *A.* محتاج الى
مدة الطويلة ـ زمان المديد *P.* محتاج الى *T.* دراز آهنك
جوق وقته محتاج ـ اوزانجق || Cela est de longue haleine
طول مدّته ـ زمان مديده محتاج اوردندر

On appelle figur. Haleine de vent, un petit souffle de vent
A. نسيم ـ ريح خفيف *P.* سبكباد *T.* يل صولوغى

EN HALEINE. En exercice, en habitude de travailler *A.* فى
الشغل والعمل *P.* در كار وورزش *T.* ايشده كوجده || Il faut tenir les soldats en haleine عسكرى طايفهسنى دائما شغل
وعملده طوتملو در || Quand on veut être chasseur, il faut se tenir en haleine صيّاد اولمق سوداسنده اولان كشى نفسنى دائما
شغل وعملدن خالى براقملو دكلدر || Et figur. Tenir quelqu'un en haleine, pour dire, le tenir dans un état d'incertitude mêlé d'espérance et de crainte بر كمسنهيى بين الخوف
والرجا حال انتظارده طوتمق

On dit aussi, Se mettre en haleine, Se tenir en haleine, pour dire, se mettre en train, s'entretenir dans l'habitude de faire quelque chose *A.* اقدام ـ جدّ ـ سعى *P.* ورزش ـ ورزيدن
T. ايشدن كوجدن خالى اولمامق ـ چالشمق || Et نمودن
être en haleine, pour dire, être en train de... *A.* مداومة فى
السعى *P.* در كار وورزش بودن *T.* چالشمقده اولمق ـ
ايش اوزرنده اولمق || Il faut achever cette besogne, tandis que les ouvriers sont encore en haleine عملهورنجبران هنوز
چالشمقده ايكن بو ايشى بتورملو در

HALENÉE. L'air accompagné d'odeur, qu'on souffle par la bouche en une seule expiration *A.* ريح الفم ـ نكهت *P.*
دم دهان *T.* هوه || Il m'a donné une halenée de vin بكا بر
نكهت خمر انشاق ايتدردى

HALENER. Sentir l'haleine *A.* استنشاق الريح الفم ـ استنكاه
P. دهانرا بوييدن *T.* آغز قوقوسنى آلمق ـ هوهنى آلمق ||
Je ne l'eus pas plus tôt halené, que je vis bien qu'il avait pris du vin ريح فمنى استنشاق ايلديكم عقيبنده شرب باده
ايلديكنى آكلادم

Il se dit aussi des chiens de chasse, qui prennent l'odeur d'une bête *A.* استشمام *P.* بوييدن *T.* قوقويى آلمق ـ قوقولمق
|| Dès que les chiens de chasse eurent halené la bête زاغرلر
حيوانك قوقوسنى آلدقلرى عقيبنده

HALER. Terme de Marine. Tirer à force de bras et avec une corde *A.* استجرار بالحبل ـ اقتياد *P.* برسن كشيدن *T.*
اقتياد || Haler un bateau ايپ ايله چكمك ـ يدك چكمك
قايغى يدك ايله چكمك ـ زورق ايتمك || Les bateliers criaient, hale, hale! قايقچيلر يدك يدك ديو چاغررلر ايدى

Il signifie aussi, exciter un chien à se jeter sur un autre chien, ou sur quelque personne *A.* تحريش ـ تهريش *P.*
سگرا خروشانيدن *T.* كوپكى طلاشدرمق ـ كوپكى قشقرتمق
|| Haler les chiens après quelqu'un بر كمسنهنك ارقهسنه
اوزرينه صالدرمق ـ كوپكلرى قشقرتمق

HALÉ. *A.* منجرّ بالحبل *P.* برسن كشيده *T.* ايپ ايله

يدكلنمش ـ چكلمش

HÂLER. Il se dit de l'action du soleil et du grand air sur le teint *A.* تسفيع ـ تشهيب ـ لفح *P.* تف زدن *T.* كونش روزكار ياخود كونش چالوب ـ كويندرمك ـ چالمق حرارت || Le soleil hâle en été ceux qui voyagent كويندرمك شمس ايّام صيفده سفر وسياحت ايدنلرك چهرهلريني يازكونلرنده سفر ايدنلرك يوزلريني كونش ـ تسفيع ايدر ـ تشهّب *A.* Se hâler ـ يوزلريني كونش كويندرر ـ چالر كونشدن ـ كونشدن چالنمق *T.* تفزده گشتن *P.* تلفح كوينمك || Les dames portent des voiles, de peur de se hâler نسوان طايفهسى تلفّحدن احترازًا روپوش استعمال ايدرلر

HÂLÉ ملفوح ـ مسفوع *P.* تفزده *T.* كونش چالنمش ـ || Elle est toute hâlée بو خاتون بسبتون يوزى كوينمش مسفوعة الوجهدر

HALETANT. Qui souffle comme quand on est hors d'haleine *A.* بهير ـ مبهور *P.* رخيده *T.* صولوغن || Il arriva tout haletant à force d'avoir couru سرعت سيرى تقريبيله مبهور اولهرق كلمشدر

HALETER. Souffler comme quand on a couru *A.* ربو ـ انبهار *P.* رخيدن *T.* صولومق هارل هارل ـ خشلهق ـ En parlant des chiens *A.* التهاث *T.* كوپك ديلنى طشره چيقاروب صولومق

HALEUR. Celui qui hale un bateau avec une corde *A.* قايد السفينة ـ بالحبل جرّار الزورق *P.* با رسن زورق كش *T.* يدكجى || Il faut plus de trente haleurs pour remonter ce bateau بو قايغك چكلمسى اوتوزدن زياده يدكجىيه محتاجدر

HALLAGE. Droit qu'on lève sur les marchandises qui se vendent dans les halles *A.* مكس *P.* باج *T.* باج

HALLE. Place publique qui sert à tenir le marché *A.* سوق pl. اسواق *P.* بازارگاه ـ چارسو *T.* بازار يرى ـ بازار || Grande halle سوق كبير On a fait une halle dans ce bourg بو قصبهده بازار يرى احداث اولندى Aller à la halle بازاره كتمك ـ Langage des halles. Un langage grossier tel qu'on le tient au marché *A.* لسان الاهل السوق *P.* زبان بازاريان *T.* چارشو ديلى

HALLEBARDE. Sorte d'arme d'hast *A.* مزجل *P.* خشت *T.* خشت || Porter la hallebarde خشت تاشيمق Un coup de hallebarde ضربة مزجل

HALLEBARDIER. Sorte de garde à pied, qui porte la hallebarde *A.* حامل المزجل *P.* خشتدار *T.* خشتلو نفر

HALLIER. Buisson fort épais *A.* غريف العضوص *P.* جنگالستان *T.* چاليلق ـ چالى اورمانى || Un hallier épais كثيف وملتف بر جنگالستان

HALO. Couronne lumineuse que l'on voit quelquefois autour du soleil et de la lune *A.* هالة ـ طفاوة *P.* هاله *T.* آغيل || Le halo du soleil *A.* طفاوة الشمس *P.* هالهٔ آفتاب *T.* كونش آغيلى de la lune *A.* طفاوة القمر *P.* هالهٔ ماه ـ خرمن ماه *T.* آى آغيلى

HALOTECHNIE ou **HALURGIE.** Partie de la chimie qui a pour objet la préparation des sels *A.* فنّ الاعمال الملوح

HALTE. Pause que font des gens de guerre dans leur marche *A.* وقفة *P.* برخيدن *T.* اكلنمه || Faire halte توقف اكلنمك ـ ايتمك Une longue halte وقفهٔ مديده ـ اوزون اوزادى بر اكلنمه

HAMAC. Lit suspendu *A.* فراش معلّق *P.* خوابگاه آويخته *T.* آصمه يتاق

HAMEAU. Un petit nombre de maisons écartées du lieu où est la paroisse *T.* كنار محلهسى || Ce n'est pas un village, ce n'est qu'un hameau قريه دكل انجق بر كنار محلهسيدر Cette paroisse est composée de quantité de hameaux بو محله بر قاچ عدد كنار محلهلرندن عبارتدر

HAMEÇON. Petit crochet de fer qu'on met au bout d'une ligne avec de l'appât, pour prendre du poisson *A.* شصّ pl. شصوص *P.* قلّاب ـ شست ـ چنگله ـ نشپيل *T.* ايكنه ـ اولطه ايكنهسى || Le poisson a pris à l'hameçon بالق ايكنهيه طوتلدى

HAMPE. Le bois d'une hallebarde, d'un épieu *A.* مقبض *P.* دسته *T.* قبضه ـ صاپ || La hampe d'une hallebarde مقبض خشتك خشتك صاپى ـ مزجل Donner un coup de hampe صاپى ايله اورمق

HAN. Sorte de caravanserail *A.* خان pl. خانات *P.* خان *T.* خان

HANCHE. Partie du corps humain où s'emboîte le haut de la cuisse *A.* ورك pl. اوراك *P.* سر سرون *T.* اوجه || Un homme qui a de grosses hanches اوجهسى قبا ـ اوركٌ بر آدم Femme qui a trop de hanches قبا اوجهلو عورت ـ مرئة وركا

اوجمسی قبا بر قازی ـ

HANGAR. Espèce de remise destinée pour des chariots *A.* عربه صوندرمسی *T.* گردونه خانه *P.* حظيرة الاعجال

HANNETON. Espèce d'insecte *A.* قشة *P.* خوزده *T.* طكوزلن بوجكى

HANTER. Fréquenter *A.* تردّد ـ ایاب وذهاب بالمداومة *P.* آمد شد کردن *T.* واروب کلمك || Hanter quelqu'un بر مجالس اهل کمسنه یه ترددّ ایتمك les bonnes compagnies محافل ابراره مداومت ایتمك ـ خیره ترددّ ایتمك les cabarets امکنهٔ مذمومه یه les mauvais lieux میکده لره ترددّ ایتمك بر کمسنه نك مذموم یرلره آمد شدی ـ ترددّ ایتمك جوق اولمق

HAPPE. Demi-cercle de fer adapté au bout d'un essieu pour le conserver *A.* اطار حدیدی *P.* آهنجه *T.* دمور چنبر

Il se dit aussi d'une espèce de crampon qui attache deux pièces de bois, deux pierres *A.* اعقف *P.* سك *T.* پرچین بو || Les pierres de ce pont sont liées avec des happes پرکت جسرك طاشلری دمور پرکت ایله مربوطدر

HAPPER. Il se dit d'un chien qui prend avidement ce qu'on lui jette *A.* اختطاف بالفم *P.* بدهان ربودن *T.* آغز ایله قاپمق || On lui jeta un morceau, et il le happa آتیلان لقمه یی آغزیله اختطاف ایلدی

HAQUENÉE. Cheval de médiocre taille, facile au montoir *A.* مكبون pl. مكابين *P.* خرده تكاور *T.* اوفاق بارکیر

HARANGUE. Discours élevé qui a pour but de persuader *A.* خطابة ـ خطبة pl. خطب *P.* گفتار خطبه آمیز *T.* خطبه || Longue harangue خطابهٔ مفصّله courte خطابهٔ مختصره faite sur-le-champ بالبداهه سویلنان خطابه La tribune aux harangues کرسیّ خطیب Faire, composer une harangue بر خطبه انشا ایتمك Prononcer une harangue بر خطبه نطق وتقریر ایلمك

HARANGUER. Adresser une harangue à quelqu'un *A.* مخاطبة تقریر الخطبة ـ *P.* خطبه خواندن *T.* خطبه سویلمك || Haranguer le peuple خلقه خطاب ـ خلقه مخاطبه ایلمك les soldats عسکری نفراتنه مخاطبه ایله بسط مقال ایلمك le roi پادشاهه خطبه ایتمك صورتیله بسط کلام ایتمك

HARANGUEUR. Celui qui harangue *A.* مخاطب pl. مخاطبین خطیب ـ pl. خطبا *P.* خطبه خوان *T.* خطبه اوقویجی Un excellent harangueur خطیب بلیغ وسخنور Un bon harangueur خطبه خوان ـ تورزبان ـ خطیب لطیف اللسان Il se dit figur. d'un grand parleur *A.* کثیر النطق *P.* پرگو *T.* جوق سوزلو

HARAS. Il se dit d'un nombre de jumens avec leurs étalons, qu'on tient aux champs pour en tirer de la race *A.* حرجلة pl. حراجلة *P.* خرکله *T.* کوپار || Cheval de haras خرکله طواری d'un tel haras فلان خرکله نك بارکیری

HARASSER. Fatiguer à l'excès *A.* اتعاب ـ انضال *P.* درمانده فرو مانده کردن ـ بیتاب ساختن ـ کردن *T.* یورمق || Le train du cheval l'a extrêmement harassé دابّه نك اشکینی فلانك بغایت اتعاب وانضالنه بادی اولمشدر

HARASSÉ. *A.* ناصل *P.* درمانده ـ بیتاب ـ فرو مانده *T.* یورغون ـ یورلمش ـ Figur. || Il a l'esprit harassé ذهنی ذهنی دوچار تعب ودرماندگی اولمشدر ـ اتعاب اولمشدر

HARCELER. Provoquer, exciter jusqu'à importuner *A.* حثّ تحثیث ـ اغرا *P.* آغالیدن *T.* قشقرتمق ـ قندرمق || Harceler quelqu'un en conversation بر کمسنه یی اثنای صحبتده فلانی لا ینقطع Il le harcele toujours حثّ واغرا ایتمك Il est naturellement très-paresseux, il faut le harceler pour le faire agir ذاتنده مهمل برآدم اولدیغندن خدمتنده قشقردر تحثیث واغرا اولنمغه محتاجدر

On dit, Harceler les ennemis à la guerre, pour dire, les fatiguer par de fréquentes escarmouches *A.* اتعاب الاعداء بالتطریف *T.* جرخه جنکلریله دشمنی یورمق || Nos troupes n'ont point cessé de harceler l'ennemi dans sa marche دشمن خلال طریقده ـ ایکن بزم عسکر علی وجه التطریف اتعابنه فارغ اولمامشدر دشمن یوله روانه ایکن بزم عسکر جرخه جنکلریله اتعابندن خالی اولمدی

HARDES. Il se dit de tout ce qui est d'un usage nécessaire pour l'habillement *A.* pl. ملبوسات pl. ثیاب *P.* جامها *T.* اوروبه ـ اثواب || De bonnes hardes ثیاب فاخره De vieilles hardes اسکی لباسلر ـ خدافل ـ ثیاب کهنه

HARDI. Courageux, assuré *A.* جریٔ ـ جسور *P.* جگردار ـ *T.* یورکلو *T.* پر دل || Un homme très-hardi غایت جسور بر آدم Hardi à entreprendre تصدّینی اموره صاحب جسارت Il est hardi comme un lion آرسلان مثالی جری وجگردار در Action hardie عزیمت جسورانه entreprise کار جسورانه Discours hardi سخن جرائت آمیز mot کلام جسارت آلود

Mine hardie سیمای جرأتنما contenance وضع وهیئت جسورانه
Hardi voleur جری وجسور بر خرسز ـ سارق جسور — On dit, qu'une proposition est hardie, pour dire, qu'il est dangereux de la soutenir جسورانه بر تکلیف — Et qu'un auteur a le style hardi, que c'est une plume hardie, pour dire, qu'il s'élève au-dessus des règles ordinaires بو مؤلفک قلمنده سربستلک وار در ـ جسارت وار در

Il se dit aussi pour Effronté A. لا ابالی ـ ماجن P. کستاخ T. عارسز ـ ادبسز ـ بی شرم وحیا ـ بی ادب ـ ‖ Cette fille a l'air hardi بو قیزک سیماسنده آثار مجانت بدیدار در ـ ناصیهٔ حالنده آثار کستاخی ومجانت نمایاندر ـ On dit d'un auteur qui écrit librement sur des matières délicates, que sa plume est hardie بی ـ قلمنده بی پروالق وار در ـ بی پروا قلمی وار در

Il se dit aussi de certains ouvrages de l'art où il paraît quelque chose d'extraordinaire, de grand A. ذو المهابة ـ مهیب P. پر شکوه T. اولو ‖ Le dessin de ce tableau est noble et hardi بو تصویرک رسمنده آثار حسن ولطافت وشعایر شکوه ومهابت وار در Voilà une voûte bien hardie اشته بر قبهٔ پر شکوه ومهابت

HARDIESSE. Courage, assurance A. جرأت ـ جسارت P. نجادت ـ جگرداری ـ پر دلی T. یورکلیلک ‖ Grande hardiesse جسارت عظیمه noble جرأت با شرافت sage عقل ورویته مقارن جسارت ممدوحه ـ حکیمانه جسارت Manquer de hardiesse مایهٔ جرأتدن بی بهره اولمق Avoir de la hardiesse مایهٔ جسارت بهره دار اولمق Parler avec hardiesse et avec fermeté جگرداری وجسارت وثبات ومتانت ایله نطق ایتمک

Il se prend aussi pour Licence A. عدم المبالاة P. کستاخی T. کستاخلق ـ لا ابالیلک ‖ Excusez si je prends la hardiesse کستاخلغمی معذور بیورک — On dit d'un homme qui s'émancipe trop, qu'il prend des hardiesses qui ne lui appartiennent pas حالنه لایق اولمیه جق اطوار لا ابالیانه تصدّی ایدر

Et pour Témérité, impudence A. وقاحت ـ مجانت P. بی ادبی ـ بیحیایی ـ بی باکی T. عارسزلق ـ ادبسزلک ‖ J'admire la hardiesse avec laquelle il a parlé à son père پدرینه بی ادبانه طورایله سویلیشی بادئ استغرابم اولور حالاتدندر

HARDIMENT. Avec hardiesse A. بالجرأة ـ بالجسارة P. کستاخانه P. بلا مبالاة A. یورکلیلک ایله T. جگردارانه بی باکانه ـ بی ادبانه P. بالمجانة A. کستاخلق ایله T. عارسزلق ایله ـ ادبسزلک ایله T. ‖ Parler hardiment لا ابالیانه نطق وتکلم ایتمک Mentir hardiment بی ادبانه یلان سویلمک Marcher hardiment à l'ennemi دشمن اوزرینه جرأت وجسارت ایله وارمق Décider hardiment une question بر مادّه‌یی جسورانه قطع ایتمک

Il signifie aussi, librement, sans hésiter A. بلا احتراز P. فلانه ... T. صاقنمیه‌رق ـ بی پروا ‖ Dites-lui hardiment que... بلا احتراز سویله که

HARENG. Petit poisson qui ne se pêche qu'en certaines saisons de l'année, où il vient par troupes T. طرحوز بالغی ‖ Hareng salé طوزلو طرحوز بالغی La pêche des harengs طرحوز بالغنک صیدی

HARENGAISON. Temps de la pêche du hareng T. طرحوز بالغنک صیدی موسمی

HARGNEUX. Dont l'humeur est chagrine, querelleuse et insociable A. عفص ـ شریس ـ مشارز P. بدخو T. خرجین ـ ‖ Un homme hargneux خرجین طبیعتلو ـ چیره‌شکک خویلو ـ اونکو مزاج خرجین طبیعتلو بر آدم Humeur hargneuse چیره‌شکک خوی ـ شراست آلود

Il se dit aussi des animaux, comme des chevaux qui mordent ou qui ruent A. عضّاص P. گزان T. اصرغان ‖ Cheval hargneux اصرغان آت ـ فرس عضّاص Chien hargneux کلب عضّاص — On appelle figur. Chien hargneux, un homme querelleur A. کلب خراش T. کوپک طلاشیجی

HARICOT. Plante A. لوبیا P. دجر ـ لوباء T. فاصولیا ـ لوبیای طری ‖ Haricots verts بوکرجله

HARIDELLE. Méchant cheval maigre A. جانب P. اسب قوراده آت ـ جلیمسز دابّه T. بد اندام اوزرلک تخمی

HARMALE. Plante A. حرمل P. سپند T. اوزرلک تخمی

HARMONIE. Accord de divers sons A. توافق الالحان ـ موافقة الاصوات P. یکدمی ـ همسازی صدا T. سسلرک ‖ Douce harmonie احلا والطف موافقت الحان اویغونلغی parfaite توافق تامّ الحان همسازی شیرین صدا ـ fausse لطیف واحسن agréable رکیک ونا تمام توافق اصوات L'harmonie des instrumens آلات موسیقیّه‌نک توافق اصوات

يكدمئ صدالرى ـ توافق اصواتى

Il se dit aussi d'une voix seule, lorsqu'elle est sonore, nette et douce, ou d'un instrument seul qui rend un son agréable *A.* هزج الصدا ـ لطافة الصوت *P.* زيبايئ صدا *T.* خوش لطافت صوتى ‖ L'harmonie de sa voix كوزل سس ـ سس d'une flûte دودككك كوزل صداسى

Il se dit aussi du style, pour en exprimer la mesure, la cadence *A.* حسن التلافق والالتيام ـ حسن التناسق ـ هزج *P.* همواری *T.* اويغونلق ـ حسن رابطه ‖ L'harmonie du style, des périodes, des vers كلامكك وفقراتكك واشعاركك حسن التيام وانتساقى

Figur. Accord parfait de plusieurs parties qui forment un tout *A.* تناسب ـ حسن التوافق والانتظام *P.* باهم شايشتگى ـ همسازى با همديگر *T.* برى برينه اويغونلق ‖ L'harmonie de l'univers هيئت عالمكك حسن توافق وانتظامى du corps humain بدن انسانكك حسن تناسبى des couleurs تناسب حسن توافق الوان ـ الوان Ce qui fait la beauté d'un bâtiment, c'est la parfaite harmonie de toutes les parties بنانكك لطافتى جميع اجزاسنكك تناسب تامّ ايله انتظامندن عبارتدر Troubler l'harmonie du gouvernement politique امور ملكيّه نكك شيرازهٔ توافق وانتظامنى اخلال ايتمكك

On dit aussi, La bonne harmonie qui existe entre deux États, entre deux personnes *A.* حسن الوفاق ـ حسن الامتزاج *P.* خوش كچنمه *T.* حسن آميزش

HARMONIEUSEMENT. Avec harmonie *A.* بالتهزيج ـ بتوافق الالحان *P.* بهمسازئ صدا *T.* سس اويغونلغى ايله ‖ Il chantait harmonieusement بالتهزيج تغنّى ايدر ايدى Ils jouaient harmonieusement توافق الحان ايله ساز چالرلر ايدى

HARMONIEUX. Qui a de l'harmonie *A.* متوافق الالحان ـ متوافق الاصوات ـ مهزّج *P.* خوش صدا ـ خوش رفتار *T.* اويغون سسلو ‖ Chant harmonieux غناى مهزّج Musique harmonieuse آلات موسيقيّهٔ متوافقة الاصوات ـ Voix harmonieuse *A.* صوت لطيف *P.* صداى زيبا *T.* خوش سس ـ Vers harmonieux اشعار متناسقة الاوزان ـ Couleurs harmonieuses الوان متناسبه

HARMONIQUE. Qui produit de l'harmonie *A.* مهزّج *P.* لطافت بخشا *T.* لطافت ويريجى ‖ Sons harmoniques اصوات لطافت بخشا

HARMONIQUEMENT. Suivant les règles de l'harmonie *A.* حسب القواعد التهزيج *P.* بر قاعدهٔ همسازئ صدا *T.* سيلرك اويغونلغى قاعده سنجه

HARNACHER. Mettre le harnais à un cheval *A.* إغشاء الفرس *P.* براسب استام زدن ـ براسب رخت زدن ـ اسبرا رخت پوشانيدن *T.* آته طاقم اورمق ‖ Un cheval bien harnaché كوزل طاقم اورلمش آت ـ حسن ايله اغشا اولنمش آت

HARNACHÉ *A.* فرس مغشا *P.* اسب رختدار *T.* طاقملو آت

HARNAIS. L'armure complète d'un homme d'armes. V. Armure.

Il se dit aussi de tout l'équipage d'un cheval de selle ou de trait *A.* عدّهٔ الفرس ـ لباس الفرس *P.* استام ـ رخت اسب *T.* آت طاقمى ‖ Le harnais de son cheval était enrichi de pierreries سوار اولديغى آتنكك طاقمى مجوهر ايدى Une paire de harnais dorés بر چفت صرمه لو باركير طاقمى

On appelle aussi Harnais, les chevaux et tout l'attirail d'un voiturier *T.* قوشوم طاقمى ـ On dit, Cheval de harnais, pour dire, un cheval de charrette *T.* قوشوم باركيرى

se HARPAILLER. Se quereller. V. ce mot.

HARPE. Instrument de Musique *A.* رباب *P.* ششتار *T.* رباب ‖ Jouer de la harpe رباب چالمق

HARPER. Prendre et serrer fortement avec les mains *A.* ابطاش ـ تضبط *P.* سخت گرفتن *T.* قاورايوب صيقى طوتمق

Se harper. Se saisir l'un l'autre, se prendre avec les mains *A.* مباطشة *P.* يكديگر سخت گرفتن *T.* برى بريله صيقى قاوراشمق ‖ Ils se querellèrent et se harpèrent فلان كشيلر منازعه ـ منازعه ايدوب برى برلريله صيقى قاوراشمشلر در ومباطشه ايتمشلر در

HARPIE. Monstre fabuleux, très-gourmand *A.* حيوان معدوم الجسم من عجايب المخلوقات ـ On dit figur. de ceux qui ravissent le bien d'autrui, que ce sont des harpies شبع وغنا قارنى طويمز بر جانوردر ـ كتورمز بر جانور همه خوار در ـ On appelle aussi Harpie, une femme acariâtre. V. Acariâtre.

HARPON. Espèce de dard dont la pointe est garnie de deux crocs recourbés, et dont on se sert à la pêche des cétacés *A.* عودقة pl. عدائق *P.* چنگال *T.* چنگللو قانجه ‖ Jeter, lancer le harpon چنگللو قانجه يى آتمق

HARPONNER. Darder, accrocher avec le harpon *A.* انشاب بالعودقة *P.* چنگال زدن *T.* چنگللو قانجه ايله اورمق ‖

Harponner une baleine - برقادرغه بالغنه انشاب عودقه ایتمک
قادرغه بالغنی چنکللو قانجه ایله اورمق

Harponné. *A.* منشوب بالعودقه *P.* چنگال زده *T.* چنکللو
قانجه ایله اورلمش

HARPONNEUR. Pêcheur choisi pour lancer le harpon *A.* رامی
T. چنکللو قانجه قوللنان *P.* چنگال انداز العودقة

HART. Espèce de lien fait de bois fort pliant, dont on lie les fagots *A.* مسد pl. امساد - خرابة *P.* شتین *T.* اورغان -
اوطون دمتنک احلامور ایپی || Délier la hart d'un fagot
اورغاننی چوزمک

Et la corde dont on étrangle les criminels *A.* مخنقة - مزرد
P. رسن خپه *T.* بوغاجق ایپ - On dit d'un homme méchant, qu'il mérite la hart *A.* مستحق الصلب *P.* آویختنی
T. آصلهجق آدم

HASARD. Fortune, sort *A.* قسمت *T.* بخت *P.* بخت -
بخت || Coup de hasard بخت ایشی Ce sera un grand hasard si telle chose n'arrive فلان شئ اولمیهجق اولور ایسه
برکره دخی بخت عظیمدر un grand hasard s'il en réchappe
فرجه یاب خلاص اولسه بختی عالیدر C'est un pur effet du hasard محضا مقتضای بختدر Donner quelque chose au hasard بر شیئی اقتضای بختنه حمل ایتمک Le hasard voulut - قسمت بویله ایمش - حکم بخت بویله ایمش
On dit, Mettre une chose au hasard, pour dire, l'abandonner au jeu des événemens *T.* بر شیئی بختنه حواله ایتمک - قسمته
فلکک حکمنه براقمق -

On dit, Jeter des propos au hasard, pour dire, les mettre en avant, pour voir comment ils seront reçus. V. Hasarder dans ce sens. — Et dire quelque chose au hasard, pour dire, sans y attacher aucune importance *T.* توکلی اولەرق سویلمک

En parlant de quelque chose qu'on a trouvé à acheter à bon marché, on dit, C'est une chose de hasard *T.* فلکدن کلمش
فلکدن بخششیدر - بر شیدر || C'est un livre de hasard فلک
فلک بخششی C'est un tableau de hasard کلمش بر کتابدر
بر تصویر در

On dit d'un homme, qu'il parle toujours au hasard, pour dire, qu'il parle sans réflexion بلا تأمل وملاحظه سوق
کلام ایدر

On appelle Jeux de hasard, les jeux où le hasard seul dé-
cide بختک کلیشنه باغلو قمار اویونی

- مخاطرات pl. مخاطرة - خطر *A.* HASARD. Péril, risque
تهلکة - pl. مهالک *P.* مهلکة - خطر *T.* مخاطره || Courir
hasard طریق مخاطره‌یه سالک اولمق - مشرف خطر اولمق
- اختیار خطر Se mettre en hasard عرضهٔ تهلکه وخطر اولمق
ارتکاب تهلکه - مخاطره‌یه القای نفس ایتمک - ایتمک
مخاطره‌یه عرض وخطر ایتمک S'exposer au hasard de...
Il a معرض خطره القای نفس ایتمک - نفس ایتمک
couru hasard de sa personne, de son honneur, de sa vie نفسنی
وجاننی وعرضنی مخاطره‌یه قویدی Il ne court point de
hasard خطردن سالمدر - مخاطره‌دن بریدر J'en prends le
hasard sur moi احتمال مخاطره‌یی - مخاطره‌یی اوزرمه آلورم
Il en arrivera ce qui pourra, j'en prends le hasard هر نه که
ظهور ایده‌جک اولور ایسه اولسون مخاطره‌سنی هر حالده
- مخاطرات سفریه اختیار ایده‌رم Les hasards de la guerre
مهالک سفریه Il a essayé de grands hasards مهالک
عظیمه‌یه دوچار اولمشدر

À TOUT HASARD. *A.* کیف ما یکون *P.* هر چه بادا باد *T.*
هر نه اوله‌جق ایسه اولسون - هر نه اولور ایسه اولسون
PAR HASARD. Fortuitement *A.* اتفاقا - اتفق - کیف ما *P.*
از قضا *T.* راست کلیش اولەرق - قضارا || Cela est arrivé
par hasard قضارا ظهور ایلدی - بوشئ اتفاقا واقع اولمشدر
HASARDER. Risquer *A.* عرض الی الخطر - القاء الی الخطر
P. بخطر انداختن *T.* مخاطره‌یه براقمق - مخاطره‌یه قویمق
|| Hasarder son argent au jeu مالنی قمار مخاطره‌سنه قویمق
Hasarder tout son bien dans le commerce کافهٔ مالنی امر تجارته
sa réputation, son hon- اعمال ایله مخاطره‌یه عرض ایتمک
neur نام وشان وعرضنی معرض خطره القا ایتمک

HASARDER sa personne, sa vie ou se Hasarder *A.* ابسال
جانسپاری *P.* استماتة - استقتال - استبسال النفس - النفس
کندویی مهلکه‌یه قویمق *T.* جانفدایی نمودن - نمودن
غایة || Il se hasarde trop نفسنی مخاطره‌یه صالدرمق -
کندویی بغایت تهلکه‌یه صالدرر - الغایه استبسال نفس ایدر

HASARDER une parole, une proposition. C'est la mettre en avant, pour voir comment elle sera reçue *A.* سوق الکلمة اوطرح المسئلة
لاجل الاستمزاج *P.* برای استمزاج در سخن یا مسئله‌را
میان انداختن *T.* استمزاج ضمننده برسوز وبر مسئله میدانه
اورته‌یه براقیویرمک - آتمق

On dit, Hasarder une phrase, une façon de parler, pour dire, se servir d'une phrase, etc. dont l'usage n'est pas bien établi بر تعبیری بی پروا صرف ایتمک

HASARDEUSEMENT. Avec risque A. مع وجود الخطر - باحتمال الخطر P. با آنکه احتمال خطر باشد T. مخاطره‌یی || Il a entrepris cela bien hasardeusement بو مادّه‌یه مع وجود الخطر مباشرت ایلدی - کوزینه آلدرق مخاطره‌یی کوزینه آلدرق بوکا مبادرت ایلدی

HASARDEUX. Hardi, qui expose volontiers sa personne, sa fortune au hasard A. مستحقر المهالک - مستبسل - قحّام والمخاطرات P. بی پروای خطر - سرباز T. صالدریجی || Ce pilote est trop hasardeux بو کمی قولاغوزی بغایت مستحقر مهالک ومخاطراتدر کوزینی بوداقدن صاقنمدرمز - Un joueur hasardeux بر قمارباز بغایت جری وجسور در - صالدریجی - Un marchand hasardeux بر تاجر قحّام بر بازرکان

Il se dit aussi des choses où il y a du péril A. موجب الخطر P. خطرناک T. تهلکه‌لو - قضالو - مخاطره‌لو || Cela est bien hasardeux بو بر امر خطرناکدر Une entreprise hasardeuse تهلکه‌لو بر ایش

HASE. La femelle d'un lièvre A. ارنبة P. خرگوش ماده T. دیشی طاوشان

HAST. On appelle Arme d'hast, toute arme emmanchée au bout d'un long bâton A. نیزک P. نیزک T. سکو || La pique, la hallebarde sont des armes d'hast سنان ومزجل نیزک اقسامندندر

HÂTE. Promptitude A. عجلة - سرعت P. چابکی - زودی T. چاپکلک - تیزلک - ایوه‌جیلک || La grande hâte avec laquelle il fait toutes choses, est cause qu'il ne fait jamais rien de bon هر ایشی کمال عجله ایله ایشلدیکندن هیچ بر شینی لایقی اوزره یاپه‌مز

On dit, Avoir hâte, pour dire, être extrêmement pressé de faire quelque chose A. استعجال P. شتاب - زودی نمودن کردن T. عجله ایتمک

Avec hâte, en hâte. Promptement A. علی طریق - عجالةً بالسرعة والاستعجال - مسارعةً - سریعاً - مستعجلاً - الاستعجال P. بزودی - شتابکارانه - بچابکی T. تیز || Dépêcher un courrier en hâte علی طریق الاستعجال بر اولاق ارسال ایلمک

Il a fait cela avec hâte بو ایشی عجالةً ومسارعةً ایتدی

À la hâte, signifie Avec précipitation A. علی العجلة P. بشتابی - زودازود T. چابکجه - چار چابک || Faire quelque chose à la hâte بر ایشی علی العجله ایشلمک On voit bien que cela a été fait à la hâte علی العجله یاپلدیغی بلّو در On a dépêché cette affaire à la hâte بو مصلحتی بس چارچابک یورتدردیلر

HÂTER. Diligenter A. تعجیل P. شتابانیدن T. ایوه‌درمک || Hâter son départ بر کمسنه عزیمتنی تعجیل ایتمک son retour عودتنی تعجیل ایتمک

On dit, Hâter les fruits, pour dire, en avancer la maturité A. استقدام الوقت - تعجیل الوقت P. پیش رسانیدن T. ایلرو یتشدرمک - ایلرولتمک || Le soin qu'on prend de cultiver les arbres, et le fumier qu'on y met, hâtent les fruits آغاجلرک امر تربیه‌سنه اهتمام وفشقی ایله تقویتلرینه اقدام اولنمق انتضاج فواکهک استقدام وقتنه وسیله در - وقت انتضاج فواکهک تعجیلنه وسیله در

Se hâter. Faire diligence A. تعجّل - استعجال P. شتافتن T. تیزلک ایتمک - عجله ایتمک - ایوه‌مک || Hâtez-vous استعجال ایلملوینمی Dites-leur qu'ils se hâtent عجله ایله یک عجله ایتدی Il s'est trop hâté کندولره سپارش ایله

HÂTÉ. A. معجّل P. شتافته T. ایوه‌مش - Il signifie aussi, qui a hâte A. مستعجل P. شتابخواه T. عجله‌لو || Il est extrêmement hâté بغایت مستعجلدر - On dit, que la saison est un peu hâtée, pour dire, qu'elle est plus avancée qu'elle ne devrait l'être بو مقداری موسم جزئیجه استقدام ایلدی - وقتندن اوّلجه کلدی

HÂTIF. Il se dit des fruits et des fleurs qui viennent avant le temps ordinaire A. معجّل P. پیشرس T. طرفنده یتشن - وقتندن اوّل یتشن - On dit figur., Un esprit hâtif A. عقل مدرک قبل الوقت P. عقل پیشرس T. وقتندن اوّل یتشمش عقل

HÂTIVEMENT. Il se dit des fruits hâtifs, ainsi que des fleurs A. باستقدام الوقت - معجّلاً P. پیشرسانه T. طرفنده وقتندن اوّل یتشدرک - یتشدرک || Il a l'art de faire venir des fleurs et des fruits plus hâtivement qu'aucun autre jardinier معجّلاً ازهار وفواکه یتشدرمکک فنّنه سائر باغچوانلردن زیاده واقفدر

HÂTIVETÉ. Croissance hâtive des fleurs et des fruits *A.* ادراك - طرفنده يتشمه *T.* پيشرسى *P.* ادراك متقدم - معجّل وقتندن اوّل يتشمه || Le plus ou le moins de hâtiveté des fleurs et des fruits dépend du plus ou du moins de soin que l'on apporte à les cultiver ازهار وفواكهك ادراك معجّلى خصوصنده زياده ونقصان وقوعى مجرّد امر تربيه‌لرينه اهتمامك زياده ونقصاننه منوطدر

HAUBANS. Terme de Marine. Gros cordages qui servent à soutenir les mâts *A.* حبائل الدوقل *P.* رسنهاى ستون كشتى *T.* كمى ديركلرينك ملاطلرى

HAUBERGEON ou **HAUBERT.** Sorte de cuirasse ancienne *A.* زرد

On dit proverb. Maille à maille se fait le haubergeon, pour dire, qu'avec un travail, quoique petit, on vient à bout des plus grandes choses *A.* يبلغ الخصم بالقصم *P.* اندك اندك آب جويد عاقبت دريا شود *T.* طاملديه طاملديه كول اولور

HAUSSE. Augmentation de valeur *A.* ارتفاص السعر - ترقى بها - تزايد الثمن - الفيئات *P.* فزونئ بها *T.* بها يوكسلمه‌سى - بهانك چيقمه‌سى -

HAUSSEMENT. Élévation. Il se dit du mouvement qu'on fait des épaules, en signe de mépris *A.* رفع *P.* بر داشتگى *T.* رفع || Il a fait un haussement d'épaules يوقارى قالدرمه مناكب ايله اظهار صورت استقباح ايلدى

On dit, Le haussement des monnaies, pour dire, l'augmentation de leur valeur *A.* تزايد القيمة الدراهم - ترقى الاسعار الدراهم *P.* افزايش بهاى درهم ودينار *T.* اقچه‌نك بهاسى آرتوقلغى - Le haussement du prix des denrées *A.* غلاء الاسعار الذخاير تزايد الاسعار الذخاير - *P.* افزايش بهاى ذخاير *T.* ذخيره‌لرك بهايه چيقمه‌سى

HAUSSER. Rendre plus haut *A.* انشا - اعلا - ترفيع - رفع *P.* بالا كردن - بلنديدن *T.* يوكسلتمك - اسماك - اسمام - || Hausser une maison, une muraille بنايى وديوارى اسماك اعلا ايتمك - وترفيع ايتمك

Il se dit aussi de la voix, du son des instrumens *A.* اعلا - ترفيع - اجهار *P.* بلند كردن *T.* قبارتمق - يوكسلتمك || Hausser sa voix اعلاى صوت ايتمك - اجهار صوت ايتمك Ce luth est monté trop bas, il faut le hausser بو لاغوته‌نك پرده‌سى بغايت پست اولمغله ترفيعى اقتضا ايدر - سسى قبارتمق -

Et lever en haut *A.* ترفيع - رفع *P.* بر آوردن - بر داشتن - Hausser le bras *A.* رفع اليد *P.* دست بر داشتن *T.* يوقارى قالدرمق || la jambe ترفيع الرجل الى قالدرمق *T.* آياغى قالدرمق - Hausser les épaules, se dit figur. quand on désapprouve quelque chose, qu'on en est étonné رفع مناكب ايله رفع مناكب ايله اظهار - ارائهٔ صورت استقباح ايتمك صورت استغراب ايتمك

On dit, Hausser la monnaie, c'est-à-dire, le prix des monnaies *A.* تزيبد القيمة - ترفيع القيمة *P.* افزودن بها *T.* دكربنى آرتورمق - بهايى آرتورمق - On dit dans le même sens, que le change hausse صرّافيه‌نك بهاسى ترقى ايتمكده سكه‌نك استبدالى بهاسى آرتمقده در - در

Figur. Augmenter *A.* تزيبد *P.* افزونيدن - افزانيدن *T.* زياده‌لندرمك - آرتورمق || Hausser la paye d'un soldat, les gages d'un domestique عسكرى نفراتندن بريسنك ياخود بر خدمتكارك علوفه‌سنى آرتورمق les impôts تكليفلرى آرتورمق - تزييد ايتمك le prix du sel طوزك بهاسنى آرتورمق

On dit aussi, Hausser le coeur, hausser le courage à quelqu'un, pour dire, lui donner du courage بر كمسنه‌نك قوّت قلب ويرمك - قلبنه متانت ويرمك || Cette alliance, cette charge lui a bien haussé le coeur بو مصاهرت مادّه‌سى ياخود بو منصب قوّت قلبنه متانت ويرمشدر

On dit, que le temps se hausse, pour dire, qu'il commence à s'éclaircir هوا آيازلنمقده در - هوا مائل انكشافدر

Hausser, au neutre. Devenir, ou être plus haut *A.* ارتفاع - كسب الرفعة - ترقى *P.* بلند گشتن - بلندى پذيرفتن *T.* يوكسلمك - يوكسكه چيقمق - آرتمق - قبارمق || La rivière a bien haussé cette nuit بو كيجه مياه انهار كسب ارتفاع ايتمشدر - ايتمشدر - طمو قباردى Le prix du blé a bien haussé هب ابوجه - حنطه‌نك بهاسى خيليجه ترقى بولمشدر قباردى

Haussé. *A.* مرتفع *P.* بلنديده *T.* يوكسلمش *A.* مترقى - *P.* افزوده *T.* آرتمش *P.* مزداد

HAUT. Élevé. Il est opposé à Bas *A.* عالى - مرتفع - رفيع *P.* بالا - بلند *T.* يوكسك - اوزون || Hautes montagnes جبال شاهقه - رفيعه *P.* كوه بلند وبالا - جبال شاهقه - Haute tour قلّهٔ رفيعه

Le plus haut étage d'une maison - منزلكك طبقهٔ علياسى
اك اوست - بالاترين طبقاتى - خانه‌نك اعلاى طبقاتى
طبقه‌سى Il est plus haut que moi de deux doigts قامتى بندن
بندن ايكى پرمق قدر زياده اوزوندر - ايكى پرمق ارفعدر
Il est de haute stature, de haute taille طويل - رفيع القامه در
اوزون بويلو در - بلند بالا در - بلند قدّ در - القدّ در Ar-
bre de haute tige A. شجرة شاهقة - شجر رفيع P. درخت بلند
درخت بالا قدّ - وبالا T. ايرى آغاج - اوزون آغاج
Il se dit aussi des sons A. صايح - جهير - رفيع P. - بلند
تند وتيز T. حيقريجى - يوكسكك || Avoir la voix haute
- بلند آواز اولمق - جهور الصوت اولمق - مجهار اولمق
يوكسكك سسلو اولمق Crier à haute voix اجهار صوت ايله
صوت بلند ايله حيقرمق - چاغرمق Cet homme-là a la pa-
role trop haute پك يوكسكك سسلو - پك صيّاح بر آدمدر
در Un luth trop haut پك - بغايت بلند آواز بر لاغوته
- يوكسكك سسلو On dit figur, qu'un homme le prend d'un
ton trop haut, sur un ton trop haut, lorsqu'il parle d'une ma-
nière arrogante, audacieuse يوكسكك پرده‌دن لاقردى سويلر
بالا پروازلق ايله سويلر - يوكسكك پرده‌دن دم اورر -

On dit, que l'argent est haut, pour dire, qu'on ne le prête
qu' à un gros intérêt اقچه‌نك كذشته‌سى ترقيده در

Haut, signifie aussi, profond A. عميق الغور P. ژرف T.
درين || L'eau est fort haute en tel endroit فلان محلّده صولر
غايت دريندر

- On dit, que la rivière est haute, lorsqu'elle est plus grosse
qu'à son ordinaire A. قالص - طامى P. بر خواسته - برآمده
- On dit dans le même sens, Les hautes marées دريانك حال
طموّ وقلوصى

On dit aussi, que la mer est haute, pour dire, qu'elle est
agitée A. تغطغط البحر P. جوش وخروش دريا T. دكزك
قباروب قالقمسى

Et aller en haute mer, pour dire, en pleine mer A. سير فى
جمّة البحر P. در پهناى دريا رواند شدن T. انكينه كزمك
انكينه چيقمق -

On dit, Crier les hauts cris, Jeter les hauts cris, pour dire,
se plaindre à haute voix A. رفع - اعلاء الصيحة الشكوى
الاشتكا P. فرياد شكوارا بلند كردن - باواز بلند شكوا كردن
آوازهٔ شكايترا بعيوق رسانيدن - T. شكايت زمينده حيقرمق
شكايت سسنى ضيوقه - حيقروب تظلّم حال ايتمك -
جيقارمق

On appelle Hauts pays, certains pays qui sont plus éloignés de
la mer A. اعلا P. برين - بالا T. قارى - اوست || La
haute Allemagne جرمانياى اعلا La haute Égypte صعيد اعلا
La haute Bretagne بره‌تانياى اعلا - Il se dit aussi des parties
d'une rivière qui sont du côté de la source || Le haut Rhin
باشى - رين نهرينك سمت اعلاسى - نهر رين اعلا

On dit, Le haut bout d'une chambre, d'une table, pour dire,
la place la plus honorable A. رأس - صدر P. بالا - سر T.
اوست باش || Être au haut bout d'une table سفره‌نك
صدرزنده اوتورمق Le haut du pavé قالدرمك اوست باشى

On dit, Tenir la bride haute à un cheval, pour dire, lui
tenir la bride courte آتنك ديزكيننى قصّه طوتمق - Et figur.
Tenir la bride haute à un homme, pour dire, lui laisser peu de
liberté فلان كمسنه‌نك حقنه عنان رخصتى مضبوط ايادى
فلانك ديزكيننى صقيجه طوتمق - احتياط ايتمك

On appelle Haut dais, l'endroit élevé où le roi et la reine
sont assis dans une assemblée publique A. سرير P. تخت
T. تخت

Haut. Excellent, éminent, sublime A. سامى - جليل - عالى
عظيم - اعلا - اسنا - سنىّ - P. والا - بلند قدر - بزرك T.
بيوك - اولو || Les hauts faits اعمال جليله Les hauts faits
d'armes آثار حربيّة - مآثر سنيّة - فتح وظفر - غزوات جليله
جليل الاشتهار Il a le courage haut اسناى مراتب جلادت
ايله موصوف بر آدمدر Haute fortune بخت عالى vertu
فضيلت سنيّة Ouvrage écrit dans le haut style اسناى مراتب
بلاغت اوزره محرر بو تأليف Haute estime - توقير جليل
توقير عظيم Haute réputation صيت وشهرت جليله

On dit aussi, Haut appareil, pour dire, une grande magnifi-
cence A. كوكبة عظيمة P. دارات عظيم T. بيوك دبدبه ||
Ce prince fit son entrée dans le plus haut appareil qu'on ait
jamais vu بو ميرعاليشان دخول آلاينى شمديه قدر مشهود
اولماش كوكبهٔ عظيمه ايله ايتدى

Il se dit aussi en mal A. كبير - غليظ - عظيم P. بزرك T.
بيوك - قبا || Haute insolence كستاخئ عظيم Hante effron-
terie قبا عارسزلق - مجانت غليظه Haute injustice ظلم عظيم
Haute sottise حماقت عظيمه - Crime de haute trahison خيانت

Haut mal, V, Mal caduc. - کبیره تهمتی

Il signifie aussi, fier, orgueilleux *A.* شامخ الانف *P.* بالا پرواز *T.* کبرلو

On dit d'un cheval qui fait des sauts, qu'il fait des haut-le-corps *A.* فرس قموص *P.* اسب جهان *T.* صچراغان آت - Il se dit figur. en parlant des premiers mouvemens d'un homme à qui l'on fait des propositions qui le révoltent قییج آتان آت - قییج آتار

On dit figur. et proverb. Faire haut le pied, pour dire, s'enfuir رهپیمای سمت فرار اولمق - سوق اقدام گریز وفرار ایتمک رهنورد وادئ فرار اولمق -

On dit, Haut le pied, pour dire, retirez-vous, partons *A.* قم *P.* برخیز *T.* قالق

Haute futaie, est un bois de grands chênes, de grands hêtres *A.* غیل pl. اغیال *P.* بیشه‌زار *T.* بوک - میشه‌لک

La chambre haute, dans le Parlement d'Angleterre, est la Chambre des Seigneurs انکلتره‌ده ملت جمعیتگاهی اولان دیوانک خانهٔ بالاسی

Haut, est aussi substantif, et signifie, hauteur *A.* قد pl. قدود *P.* بالا - بلندی *T.* بوی - یوکسکلک || Cette maison a tant de toises de haut بو منزلک - بو منزل قدا شو قدر ذراعدر قدی شو قدر ذراعدر

On dit, qu'il y a du haut et du bas dans la vie, pour dire, qu'il y a des biens et des maux دنیانک فراز ونشیبی بو دنیانک یوقشیده وار انیشیده وار - وار در

On dit d'un homme d'une humeur inégale, qu'il a du haut et du bas dans l'humeur *A.* متلون الخلق *T.* مزاجی بر دوزه‌ده اولمیان

Il signifie aussi, le faîte, le sommet *A.* طرف - ذروة - قمة *P.* اعلا - تارک *T.* بالا - دپه - اوست - یوقاری || Le canon tirait de haut en bas طوب کله‌لری یوقاریدن اشاغی‌یه نزول ایدر ایدی Le haut d'une tour بالای قلعه d'une montagne تارک کوه - قمهٔ جبل Il est tombé du haut de la maison خانه‌نک - بالای خانه‌دن سطح زمینه هبوط ایلدی en bas یوقاریدن اشاغی‌یه دوشدی Regarder de haut en bas دپه‌سندن آشاغی‌یه باقمق

On dit, Sur le haut du jour, pour dire, vers le midi *A.* فی وقت الضحا - ضحوة الکبرا *P.* در چاشت *T.* قبا

قوشلق وقتنده - قوشلقده

Haut, adverbe. On dit, Parler haut *A.* نطق باجهار الصوت *P.* سجاهرهٔ نطق - آواز بلند حرف زدن *T.* یوکسک سس ایله سویلمک - Crier haut *A.* صیحة *P.* آواز سخت زدن *T.* بانگ بلند زدن - حیقرمق - On dit aussi, Parler haut, pour dire, parler d'un ton intelligible *A.* نطق بالنقاحة *P.* تمیز سویلمک *T.* بپاکیزگی حرف زدن || Vous ne parlez pas assez haut سنک نطق وکلامکده اول قدر نقاحت یوقدر

On dit figur. qu'un homme parle haut, le prend bien haut, c'est-à-dire, arrogamment *A.* نطق بالتعظم *P.* بالا پروازانه سخن گفتن - سخن راندن بالا پروازلق *T.* لا ابالیانه اوست پرده‌دن سویلمک - ایله سویلمک - Et qu'il pense tout haut, pour dire, qu'il dit librement ce qu'il pense *A.* افادة المرام من غیر محاباة *P.* بی پروا کشف ما فی الضمیر کردن *T.* بی محابا کشف ما فی البال کردن - فکرینی آچیقدن آچیغه - فکرینی سربست سویلمک سویلمک

On dit aussi, Faire quelque chose haut la main, pour dire, avec hauteur, avec autorité *A.* بضرب - بید القهر - متغلبا *P.* الید ضرب دست ایله *T.* با زبردستی - Et qu'un homme le porte haut, pour dire, qu'il a les manières hautaines *A.* تعاظم *P.* بالا پروازی نمودن *T.* یوکسکلره پرواز ایتمک - Et regarder quelqu'un de haut en bas, pour dire, avec mépris باقمق - بالااستحقار نظر ایتمک استحقار نظریله - Et traiter quelqu'un de haut en bas بالادن پسته معامله ایتمک - بالاستحقار - Et qu'une dépense monte haut, pour dire, qu'elle est fort grande مصرف مرتبهٔ افراطه بالغ اولور - جوغه واررر

En haut, par haut. *A.* فی الفوق - من الفوق *P.* ببالا - از بالا *T.* یوقاری‌یه - یوقاریده - اوستندن || Aller en haut یوقاری‌یه - یوقاری‌یه صعود ایتمک Monter en haut کتمک خانه‌نک طبقهٔ فوقانیسنده اقامت Loger en haut چیقمق اوست طبقه‌سنده اوتورمق - ایتمک Passer par en haut اوستندن - یوقاریسندن کچمک

On dit, qu'une médecine fait aller par haut et par bas, lorsqu'elle opère par la bouche et par le bas-ventre *A.* عمل من فوق ومن اسفل *P.* هم اززیر وهم از بالا عمل کردن *T.* هم آشاغیدن هم یوقاریدن عمل ایتمک || L'émétique purge par haut et par bas دوای مقیئی هم یوقاریدن هم آشاغیدن

عمل ایدر

HAUT-À-BAS. Porte-balle *T.* بوغچه‌جی V. Mercier.

HAUTAIN. Fier, orgueilleux *A.* مدمّغ - متکبّر - متعظّم *P.* کبرلو *T.* نخوت آلود - کبر آلود - باد سر - گرانسر || C'est un homme hautain متعظّم بر آدمدر Une humeur hautaine سیمای مزاج نخوت آلود Avoir la mine, les manières hautaines نخوت آلود واوضاع متعظّمانه صاحبی اولمق

HAUTAINEMENT. D'une manière hautaine *A.* بالتعظّم - متعظّماً - بالنخوة والمکابرة *P.* متعظّمانه - گرنسرانه *T.* کبر ایله

HAUBOIS. Instrument à vent dont le ton est fort clair *A.* نفیر چالر || Il joue du haubois نفیر *T.* شهنای *P.* شبور - Et celui qui en joue *A.* نافخ الشبور *P.* شهنایزن *T.* نفیرجی

HAUT-BORD. On appelle Vaisseaux de haut-bord, les grands vaisseaux *T.* قپاق قالدرر سفینه

HAUTE-LUTTE. Il ne se dit qu'avec De, et signifie, d'autorité *A.* تغلّباً - متغلّباً - متحکّماً *P.* زبردستانه - زورمندانه - متحکّمانه *T.* زور ایله - ضرب دست ایله || Emporter quelque chose de haute lutte بر شیئی متغلّبانه اخذ ایتمک - ضرب دست ایله آلمق

HAUTEMENT. Hardiment, librement *A.* علناً - صراحةً *P.* آشکارا *T.* آچیقدن آچیغه || Il ne le dissimule point, il le dit hautement ارتکاب کتم وریا ایتمیوب صراحةً سویلر Je vous le déclare hautement طرفکه علناً وصراحةً بیان ایده‌رم Je lui dis hautement ses vérités فلانه سوزی آچیقدن آچیغه سویلدم

Et avec vigueur, à force ouverte *A.* قویّاً *P.* بر وجه قوی *T.* قوبجه - پک || Il le protége hautement فلانی قویّاً حمایه ایدر Il prend hautement les intérêts d'un tel فلانک امورینی بر وجه قوی التزام ایدر

HAUTE-PAYE. V. Paye.

HAUTESSE. Titre qu'on donne au Sultan des Turcs *T.* شوکتلو

HAUTEUR. Étendue d'un corps en tant qu'il est haut *A.* قدّ - رفعت - شموخ *P.* بلندی *T.* بوی - یوکسکلک || La hauteur d'une montagne طاغک یوکسکلکی - رفعت جبل d'un clocher چاک برجنک رفعتی d'un mur دیوارک قدّی Grande hauteur ارتفاع عظیم Une palissade à hauteur d'appui آدم بوبی قدر شرانپو چویرلمش مترس

Il signifie aussi, profondeur *A.* عمق - قعارت *P.* ژرفی *T.* درینلک || Ils jetèrent la sonde pour prendre la hauteur de la mer en cet endroit-là اول محلّده دریانک درجهٔ قعارتنی استطلاع ایچون اسقندیل القا ایتمشلر La mer avait tant de brasses de hauteur درینک شو قدر قولاج عمقی وار ایدی

Et colline, éminence. *A.* نجفة pl. نجاف *P.* فراز *T.* بایر V. Éminence.

HAUTEUR OU ÉLÉVATION DU PÔLE, est l'arc du méridien compris entre le pôle et l'horizon du lieu où l'on est *A.* خطّ الارتفاع القطب

On dit, Prendre la hauteur du soleil, ou simplement Prendre hauteur, pour dire, observer avec un instrument l'élévation du soleil sur l'horizon à l'heure du midi *A.* تقدیر الارتفاع الشمس *P.* ارتفاع خورشیدرا گرفتن *T.* ارتفاع آلمق

On dit sur la mer, qu'on est à la hauteur d'une île, d'une ville, pour dire, qu'on est dans le même parallèle *T.* فلان محلّک ارتفاعی برابرلکنده اولمق || Nous étions à la hauteur de Malte مالطه جزیره‌سنک ارتفاعی برابرلکنده ایدک

On dit, qu'un homme est tombé de sa hauteur, pour dire, qu'étant debout, il est tombé de son long *A.* سقوط سطیحاً *P.* بر روی زمین افتادن *T.* یره دوشوب سرلمک

Il se dit aussi des choses morales, et signifie, fermeté, quand on n'excède pas les bornes de la raison et du devoir *A.* ثبات - متانت *P.* استواری *T.* طیانقلق - پکلک || L'ambassadeur soutint les intérêts de son maître avec beaucoup de hauteur فلان ایلچی مخدومنک اغراض ومصالحنی کمال ثبات ومتانت ایله صیانت ایلدی Il a agi en cette occasion avec beaucoup de hauteur بو بابده ثبات ومتانت کامله ایله حرکت ایلدی

Et arrogance, quand on excède les bornes de la raison et du devoir *A.* تعظّم - زهو - جبروت *P.* بادبرودی - صورت تعظّم *T.* آورد بالا پروازی || Il a parlé avec hauteur متعظّمانه سویلدی - ایله افادهٔ مرام ایلدی Je ne puis supporter ses hauteurs اطوار متعظّمانه‌سنه طاقت کتوره‌مم - اوضاغ جبروت وتعظّمنی چکدمیورم Ses hauteurs lui ont fait beaucoup d'ennemis اوضاع بالا پروازانه‌سی حقنه خیلی دشمن پیدا ایتدی - On dit, Faire quelque chose de hauteur. V.

Hautte - Lutte.

HÂVE. Pâle et défiguré *A.* خاسف الوجه ـ ساهم الوجه *P.* پژمرده رو *T.* چهرەسی بوزوق || Il était horriblement hâve غاية الغايه خاسف الوجه ايدی

HAVIR. Il ne se dit qu'en parlant de la viande, lorsqu'on la fait rôtir à un grand feu, qui la brûle par-dessus *A.* تشييط *P.* سوختن *T.* ياقمق || Le trop grand feu havit la viande آتشك پك قيزغنلغی ـ شدت نار تشييط لحمی موديدر ـ Se havir *A.* تشيّط *P.* سوخته شدن *T.* يانمق ـ اتی ياقر

HAVRE. Port de mer. V. Port.

HAVRESAC. Sorte de sac que les soldats et les gens de métier portent sur leur dos, et où ils mettent leurs provisions, leurs outils *A.* جراب pl. جرب ـ مزود pl. مزاود *P.* توشه‌دان ـ هميانچه *T.* طوبره ـ طغارجق || Les soldats, avec leurs armes, portent encore des havresacs عسكر نفراتی سلاحلريله طوبره‌لرينی حاملدرلر

HÉ. Intérjection qui sert à appeler *A.* يا *P.* ای *T.* ياهو

HEBDOMADAIRE. Qui se renouvelle chaque semaine *A.* اسبوعیّ *P.* هر هفته *T.* هفته‌لق || Journal hebdomadaire متجدّد فی كلّ اسبوع ـ روزنامچهٔ هر هفته

HÉBERGE. Terme de Palais. La hauteur d'un bâtiment *A.* رفعة البنا ـ قدّ البنا *P.* بلندئ بنا *T.* بنانك بويی ـ بنانك يوكسكلكی

HÉBERGER. Recevoir chez soi, loger *A.* اسكان ـ استضياف *P.* الضيف *T.* مهمان گرفتن قوناق آلمق ـ بركمسنه يانـنه ـ خانه‌سنه مسافر قوندرمق ـ قوناق قوندرمق

HÉBÉTER. Rendre stupide *A.* تبليد الذهن *P.* كند ذهن ساختن *T.* بودالدلندرمك ـ عقلی كند ايلمك

HÉBÉTÉ. *A.* بليد الذهن ـ طامس القلب *P.* كند ذهن *T.* بوداله ـ كند عقللو

HÉBRAÏQUE. Qui appartient aux Hébreux *A.* عبرانیّ || La langue hébraïque لسان عبرانی Phrase hébraïque عبارهٔ عبرانيّه

HÉBRAÏSME. Façon de parler propre à la langue hébraïque *A.* اصطلاح عبرانیّ

HÉBREU. La langue hébraïque *A.* لسان ـ لغت عبرانیّ || عبرانیّ || Il sait l'hébreu parfaitement لسان عبرانی‌يه علی وجه الكمال واقف وآشنا در — Il est aussi adjectif || Le texte hébreu متن عبرانی Le peuple hébreu قوم يهود ـ عبرانيّون

HÉGIRE. Mot arabe, qui signifie, fuite. Il se dit de l'époque d'où les Mahométans commencent à compter les années, parce qu'ils les comptent du temps que Mahomet s'enfuit de la Mecque *A.* هجرت نبويّة || La première année de l'hégire répond à l'année 622 de Jésus-Christ هجرت نبويّه‌نك سنهٔ اوّلی تاريخ عيسوينك آلتيوزيكرمی سنه‌سنه مقابلدر

HÉLAS. Interjection de plainte *A.* اخ ـ ويل *P.* دريغا ـ حيفا *T.* دردا ـ واه واه ـ يازيق || Hélas! que deviendrons-nous? حيفا ودريغا حالمز نيه منجرّ اوله‌جقدر Hélas! ayez pitié de moi حيفا حالمه مرحمت ايله Hélas, quel malheur! que je vous plains! واه واه نه كونه مصيبته دوچار اولمشسك سنی آجيورم

HÉLER. Terme de Marine. Appeler un navire pour lui demander d'où il vient, et lui faire d'autres questions *A.* بركمی‌يه خبر صورمق ايچون چاغرمق

HÉLIOGNOSTIQUES. Secte juive qui adorait le soleil comme Dieu *A.* مشمّس pl. مشمّسين ـ عابد الشمس pl. عبدة الشمس *P.* آفتاب پرست *T.* كونشه طاپيجی

HÉLIOSCOPE. Lunette destinée à regarder le soleil *A.* مرصد الشمس *P.* آفتابنما *T.* دوربين كونشه باقجق دوربين

HÉLIOTROPE. Plante qu'on nomme aussi Herbe aux verrues *A.* تنّوم *P.* آفتاب پرست *T.* كونه باقن ـ پانبال اوتی ـ On donne aussi ce nom à plusieurs plantes qui tournent toujours le disque de leurs fleurs du côté du soleil *A.* pl. نباتات مشمّسة *P.* گياههای آفتاب پرست *T.* كونه باقن اوتلر

HÉLIOTROPE. Espèce de jaspe *A.* يشب خطايی *P.* يشم خطايی *T.* يشم خطايی

HÉLIX. Tour extérieur de l'oreille *A.* مراق الاذن *P.* پروازهٔ گوش *T.* قولاق كمرتلكی

HELLÈNES et HELLÉNIQUE. Nom qu'on donne à toutes les nations grecques *A.* يونانیّ pl. يونانيّون ـ اهل يونان

HELLÉNISME. Manière de parler qui tient au génie de la langue grecque *A.* اصطلاح يونانیّ || Les Grecs faisaient des hellénismes en parlant latin اهل يونان لاتين لسانـنده تكلّم ايدر ايكن اصطلاحات يونانيّه استعمال ايدرلر ايدی ـ قارشدررلر ايدی

HELLÉNISTE. Versé dans la langue grecque *A.* عالم اللسان يونانیّ *T.* يونانی لسانـنی بيلن

HÉLOSE. Maladie des yeux qui consiste dans le renversement des paupières *A.* انقلاب الاجفان - شتر *P.* واژگونی پلک *T.* کوز قپافلرینک دورکلکی

HÉMAGOGUE. Il se dit des remèdes qui font évacuer le sang *A.* مدرّ الدم *P.* خونران *T.* قانی یورتدریجی - قان آقدیجی

HEMATITE. Pierre précieuse. C'est la même chose que la sanguine *A.* حجر الدم - شاذنج *P.* شادنه *T.* قان طاشی

HÉMÉROCALE. Espèce de lis *A.* سوسن برّی *P.* سوسن کوهی *T.* یبان سوسنی

HÉMICRANIE. V. Migraine.

HÉMICYCLE. Demi-cercle *A.* نصف الدایرة *P.* نیم دائره *T.* یاری جوره - یاری دایره

HÉMIPLÉGIE, ou HÉMIPLEXIE. Paralysie qui n'affecte que la moitié du corps *A.* فالج *P.* نیمه - درد فلج *T.* یاری طمله

HÉMISPHÈRE. La moitié du globe terrestre *A.* نصف الکرة الارض *P.* نیمهٔ کرهٔ زمین *T.* یر کرهسنک یاریسی || L'hémisphère supérieur نصف اعلاسی کرهٔ ارضک inférieur نصف اسفلی کرهٔ ارضک Notre hémisphère ساکن تحتنده اولدیغمز نصف کرهٔ ارض L'autre hémisphère کرهٔ ارضک نصف آخری L'un et l'autre hémisphère کرهٔ ارضک نصفینی Quand le soleil paraît sur notre hémisphère شمس تحتنده ساکن اولدیغمز کرهٔ ارضک افقنده طلوع ایلدکده

HÉMISTICHE. La moitié d'un vers *A.* مصرع pl. مصارع

HÉMOPTYQUE. Qui crache le sang *A.* نافث الدم *P.* تفو *T.* قان توکریجی کنندهٔ خون

HÉMOPTYSIE. Crachement de sang *A.* نفث الدم *P.* تفوی خون *T.* قان توکرمه

HÉMORRAGIE. Perte de sang par le nez *A.* رعاف *P.* خون ریزی بینی *T.* بورون قانمهسی Quand cette perte vient par une plaie ou autrement, on emploie les mots *A.* نزف الدم *P.* خون ریزی *T.* قان آقمهسی || Il lui survint une hemorragie qu'on ne put arrêter سیلان الدم - ممتنع الارقاء والتسکین کسلمسی ممکن - نزف دم عارضهسنه دوچار اولمشدر اولمامش بر سیلان دمه اوغرادی

HÉMORROÏDAL. Qui appartient aux hémorroïdes *A.* باسوری || Veine hémorroïdale عرق باسوری artère شریان باسوری Sang hémorroïdal دم باسوری

HÉMORROÏDES. La dilatation qui se fait à l'extrémité d'une veine qui aboutit à l'anus, et qui se remplit de sang *A.* باسور pl. بواسیر || Hémorroïdes externes بواسیر خارجیّه internes بواسیر داخلیّه sèches بواسیر یابسه Ses hémorroïdes fluent بواسیری سیّالدر sont ouvertes, et il perd beaucoup de sang بواسیری منفتح اولوب سیلان دمی چوقدر

HÉMORROÏSSE. Il ne se dit que de la femme malade d'un flux de sang, qui fut guérie en touchant la robe de Notre-Seigneur *A.* نزیفة || L'hémorroïsse de l'Évangile انجیل شریفده مذکوره اولان مرئهٔ نزیفه

HÉMOSTATIQUE. Il se dit des remèdes qui arrêtent les hemorragies *A.* دواء قاطع الدم - دواء مرقی الدم *P.* علاج آرمانندهٔ خون *T.* قانی دیکلندرهجک علاج

HENDÉCAGONE. Figure qui a onze côtés *A.* ذو احد عشر ضلعاً *P.* یازده پهلو *T.* اون بر یانلو

HENNIR. Il se dit du cheval quand il fait son cri ordinaire *A.* صهل *P.* شیهه زدن - زنودن *T.* کشنمک - جربش || Ils furent découverts par un cheval qui se mit à hennir راکب اولدقلری آتک بریسی کشنمکه باشلدیغندن خارجه اخراج اولنمشلر در

HENNISSEMENT. Le cri ordinaire du cheval *A.* صهیل *P.* شیهه - جربش - شنبه *T.* کشنمه || Le bruit des trompettes et le hennissement des chevaux طرامپتهلرک کورلتیسی وآتلرک کشنمسی

HÉPATIQUE. Qui appartient au foie *A.* کبدی *P.* جکری *T.* قره جکره متعلّق

HÉPATIQUE. Plante qui croît dans les lieux humides *A.* حنّاء قریش - حزاز الصخر - بهق الحجر *T.* قیا قنهسی

HÉPATITE. Inflammation du foie *A.* حرقة الکبد *P.* تف جگر *T.* قره جکر یانقلغی

HEPTAGONE. V. Eptagone.

HERBACÉ. On appelle Plantes herbacées, celles qui sont tendres, grêles, et qui ne sont pas ligneuses *A.* نباتات رقیقة *P.* گیاهای باریک *T.* انجه اوتلقلر

HERBAGE. Toutes sortes d'herbes *A.* اجناس النباتات *P.* سبزها *T.* سبزوات قسمی || Vivre d'herbages سبزوات ایله کچنمک

Il se dit aussi de l'herbe des prés, où l'on met les animaux pour les engraisser *A.* کلاء *P.* چمن *T.* چایر || Les

herbages sont bien meilleurs en ce canton-là que dans un autre بو قصانك چايرى اول بر قصانك چايرندن اعلا در — Et d'un pré qui ne sert qu'à y mettre des boeufs et des vaches pour les engraisser *A.* مكلئة pl. مكلئات — مرتع pl. مراتع — *T.* اوتلاق — چايرلق چمنزار — چراگاه *P.* مراعى pl. مرعى || Cet herbage est d'un grand revenu بو مرعانك جسيم ايرادى وار در Acheter un herbage بر اوتلاق يرى اشترا ايتمك Faire enclore un herbage بر مرعانك اطرافنى سد ايتدرمك Conduire les bestiaux à l'herbage حيواناتى مرعايه كوتورمك — چايرلغه سوق ايتمك

HERBE. Il se dit de toute plante qui perd sa tige en hiver *A.* نبات pl. نباتات — عشب pl. اعشاب *P.* گياه — گيا *T.* اوت — اوتلق || Herbe nouvelle *A.* نبات جديد *P.* گياه نو *T.* يكى بتمش اوتلق verte *A.* عشب اخضر *P.* گياه رسته *T.* سبز اوت يشل sèche *A.* حشيش — نبات يابس *P.* گياه خشك *T.* قورى اوتلق fraîche *A.* نبات طرى *P.* گياه تر *T.* تازه اوت tendre *A.* نبات ناعم *P.* گياه سبك *T.* كورپه اوتلق molle *A.* نبات رخو *P.* گياه سست ونرم *T.* يومشق اوتلق menue *A.* عشب دقيق *P.* گياه خرده *T.* كوشك اوت — اوتلق médicinale عشب دوايى *T.* اوفاق اوتلق Herbes venimeuses *A.* اعشاب سامّة *P.* گياههاى زهرناك *T.* سميتلو اوتلر vulnéraires *A.* اعشاب مدملة *P.* گياه زخمپرور *T.* ياره اوتى odoriférantes *A.* اعشاب معطرة — رياحين *P.* گياههاى خوشبو — عطرناك *T.* خوش قوقولى اوتلر potagères *A.* بقول *P.* سبزها *T.* سبزوات La pointe des herbes *A.* جذر النباتات *P.* سر گياهها *T.* اوتلرك اوجى Mettre un cheval à l'herbe آتى چايرده قويمق

Herbe à la Coupure, ou au Charpentier. V. Mille-Feuille.

Herbe à l'épervier, ou Hiéracium. *A.* حرشاء *T.* ككج اوتى

Herbe au Chat, ou Cataire. *A.* بهماة pl. بهمى *T.* كدى اوتى

Herbe aux Cuillers. V. Cochléaria.

Herbe aux Épices. V. Nielle.

Herbe aux Poux. V. Staphisaigre.

Herbe aux Puces. *A.* بحدق — بزر قطونا *P.* اسپغول *T.* پيره اوتى

Herbe aux verrues. V. Héliotrope.

Herbe de Saint-Christophe. *A.* حشيشة عبد المسيح

Herbe Paris. V. Raisin de renard.

HERBER. Exposer sur l'herbe *A.* بسط على الخضرة *P.* بر چمن گسترانيدن *T.* چايرده سرمك || On herbe de la toile بزى چايرده سررلر

HERBETTE. L'herbe courte et menue de la campagne *A.* خضير الصحرا *P.* چمن دشت *T.* قير يشللكى || Danser sur l'herbette قير يشللكى اوزرنده رقص ايتمك

HERBEUX. Il se dit des lieux où il croît de l'herbe *A.* عشيبة — مخضرة *P.* سبزه‌زار *T.* چايرلق — چاير يرى

HERBIER. Collection de plantes séchées et mises entre des feuilles de papier *A.* مجموعة الاعشاب اليابسة *P.* مجموعهٔ گياههاى خشك *T.* قورى اوتلقلر مجموعه‌سى || Un herbier des plantes d'Amérique يكى دنياده نابت اعشاب يابسه مجموعه‌سى

Il signifie aussi, le premier ventricule du boeuf et des autres animaux ruminans *A.* مشفلة pl. مشافل *P.* كراجهٔ حيوان *T.* قورساق

HERBIÈRE. Vendeuse d'herbes *A.* بايعة الاعشاب *P.* زن سبزه فروش *T.* اوتلقجى قارى

HERBORISATION. V. Herboriser.

HERBORISER. Aller dans la campagne chercher des herbes *A.* استعشاب *P.* جستجوى اعشاب كردن *T.* اوتلقلر آراشدرمق || Aller herboriser par un beau temps برلطيف هواده اوتلقلر آراشدرمغه وارمق

HERBORISEUR. Celui qui herborise *A.* مستعشب *P.* اعشابجوى *T.* اوتلقلر آراشدربجى

HERBORISTE. Celui qui connaît les herbes *A.* مميّز الطبايع النباتات *P.* طبايع شناس گياهها *T.* اوتلقلرك طبيعتلرينى بيلن — Et celui qui les vend *A.* عشاب *P.* اعشاب فروش *T.* اوتلقجى

HERBU. Couvert d'herbes *A.* كثير النبات *P.* پر گياه *T.* اوتى چوق — اوت ايله قاپلنمش || Un champ herbu صحراى پر گياه Un pré herbu مرتع كثير النبات

HERCOTECTONIQUE. L'art des fortifications militaires *A.* فنّ البناء التحصينات

HERCULE. Une des constellations boréales *A.* جاثى على ركبتيه

HÈRE. Terme qui se dit par mépris d'un homme sans mérite *A.* خامل *P.* گمنام *T.* نام وشانى يوق || Un pauvre hère

گمنام بر پیچاره - خامل النفس بر مسکین آدم

HÉRÉDITAIRE. Qui vient par droit de succession *A.* موروث میراث *T.* مادر مانده - پدر مانده *P.* منتقل بالارث - آبادن قالمه - بابادن قالمه *T.* قالمه || Royaume héréditaire بالارث ملک موروث Couronne héréditaire سلطنت موروثه - منتقل اولان تاج وتخت سلطنت Les pays, les États héréditaires املاک موروثه ممالک موروثه Possessions héréditaires Charge héréditaire منصب موروث Le roi a rendu cette charge héréditaire بو منصب حکم سلطانیله مناصب موروثه سلکنه ادخال اولندی - Figur. Maladie héréditaire مرض موروث پدر مانده - مثلبهٔ موروثه vice haine عداوت موروثه

HÉRÉDITAIREMENT. Par droit d'hérédité *A.* بالارث - حسب میراث *T.* از جهت میراثخوری *P.* من جهة الوراثة - الوراثة || Posséder une terre héréditairement وارثلک جهتیله - اولهرق بر ملکه بالارث متصرّف اولمق

HÉRÉDITÉ. Succession aux droits d'une personne décédée *A.* میراثخوری *P.* استحقاق علی الوراثة - حق الوراثة - وراثت وراثتی قبول ایتمک *T.* وارثلک || Accepter l'hérédité Renoncer à l'hérédité استحقاق - حق وراثتدن فارغ اولمق فسخ علاقهٔ وراثتدن کفّ ید ایتمک Répudier une hérédité وراثت ایتمک

Il se dit aussi de tous les biens qu'un homme laisse en mourant *A.* ترکة pl. اموال متروکة pl. مخلّفات *P.* مرده ریگ *T.* متروکات || Son hérédité fut partagée entre plusieurs collatéraux اموال متروکه‌سی من نسب بالعرض اقربا اولان نیچه کسان بیننده تقسیم اولنمشدر

HÉRÉSIARQUE. Auteur d'une hérésie *A.* موجد الرفض والبدعة - مقتداء الرافضین *P.* پیشوای اهل رفض *T.* رافضلرک باشی || Luther et Calvin sont des hérésiarques لوتر وقالوین نام کمسنه‌لر موجد رفض وبدعتدرلر

HÉRÉSIE. Doctrine contraire à la Foi *A.* رفض - بدعت *P.* رافضی - آیین باطل *T.* رافضلک || L'hérésie de Luther لوتر نام کمسنه‌نک اتّخاذ ایلدیکی رفض وبدعت Enseigner une hérésie بر نوع رفض وبدعت تعلیم ایتمک Semer une hérésie تخم - عقیدهٔ رفضی بین الناس نشر ایتمک عقیدهٔ رفض وبدعتی القا ایتمک Adhérer à l'hérésie اعتقاد رفضی ردّ وبدعته تبعیّت ایتمک Abjurer l'hérésie اعتقاد رفض وبدعتدن نکول ایتمک - وانکار ایتمک

HÉRÉTICITÉ. Qualité d'une proposition opposée à la Foi *A.* رافضیّت *P.* رافضی *T.* رافضلک || Il faut être théologien pour apercevoir l'héréticité de cette proposition بو مسئله‌نک رافضیّتنی فرق ایتمک علم الهینک وقوفنه منوطدر

HÉRÉTIQUE. Qui appartient à l'hérésie *A.* رفضی *P.* رفض آمیز *T.* رافضلکه متعلّق || Proposition hérétique مسئلهٔ رفضیه Dogme hérétique عقیدهٔ رفض آمیز

Il signifie aussi, celui qui professe une hérésie *A.* رافض pl. ارباب الرفض والبدعة pl. اهل الرفض والبدعة - رافضین || Convertir les hérétiques رافضینی طریق حقه ارشاد ایتمک

HÉRISSER. Dresser. Il se dit des cheveux, du poil *A.* انفاش الشعر *P.* فراشانیدن - فراشا کردانیدن *T.* گالف کردن - ایکوب قبارتمق - قیل اور پورتمک || Le lion hérisse sa crinière quand on l'irrite آرسلانی اعصاب ایتسدلر پرچمنی دیکوب قبار‌در

se Hérisser. *A.* تنفّش - انتفاش - ازبئرار الشعر *P.* قیل *T.* گالف شدن - فراشا شدن - فراشیدن - فراخیدن || D'horreur ses cheveux توی دیکلوب قبارمق - اور پورمک استیلای رعب ودهشت تقریبیله حال se hérissèrent انتفاش شعره گرفتار اولمشدر Les cheveux lui hérissèrent à la tête شعر رأسی متنفّش اولمشدر Le poil des sangliers se hérisse quand ils sont irrités خنزیر برّینک حال یبان خنزیری طارغنلق - تهوّرنده تویی تنفّش ایدر حالنده توینی دیکوب قبار‌در

HÉRISSÉ. *A.* متنفّش - مزبئرّ *P.* فراخیده - فراشا - فراشیده *T.* قیل - دیکلوب قبارمش توی - اور پورمش - Figur. Couvert, plein *A.* ملماء *P.* پوشیده *T.* قاپلنمش || Un bataillon hérissé de piques سر تا سر رماح ایله ملما بر بلوک عسکر La mer hérissée de mâts de navire کمی دیرکلریله پوشیده بوزلر ایله L'hiver hérissé de glaçons . اولمش روی دریا قاپلنمش قیش موسمی

On appelle Homme hérissé, un homme si difficile, qu'on ne sait par où le prendre *A.* صعب الممسک *P.* دشوارخو *T.* قولبی قولایبی یوق بر آدم - طوتامغی یوق بر آدم

HÉRISSER ou HÉRISSONNER. Recrépir un mur de plâtre ou de mortier *A.* تسییع *P.* اندودن *T.* صوامق

HÉRISSON. Petit animal dont la peau est couverte de piquans raides *A.* قنفذ pl. قنافذ - ازیب *P.* خارپشت - ریکاشه

کرپی T. سگاشه ـ

En termes de Mécanique, c'est une sorte de roue dentelée, dont les dents sont placées sur la circonférence extérieure A. محالة مسننة خارجاً T. دیشلری ـ دیشلری طشره بر چرخ اوجی آجیقده بر چرخ

HÉRITAGE. Biens transmis par succession A. میراث || Recueillir l'héritage de ses pères آبا واجدادك میراثنی اخذ ایتمك Il n'a eu que quelques tableaux pour tout héritage آلدیغی میراث هب هب بر قاچ قطعه تصویردن عبارتدر Il n'a reçu de ses ancêtres qu'un grand nom pour héritage اجدادندن آلدیغی میراث انجق علوّ نام وشاندر

Il signifie aussi, un immeuble A. ملك pl. املاك || C'est l'héritage de ses pères اجدادندن موروث ملکیدر Il a acheté un bon héritage بر ملك جیّد واحسن مبایعه ایلدی Améliorer son héritage بر کمسنه متصرّف اولدیغی ملکی اصلاح ایتمك

HÉRITER. Recueillir une succession A. استوراث P. میراث خوردن T. میراث یمك ـ میراث آلمق || Il hérita de son oncle عموجه‌سنك میراثنی ـ عموجه‌سنه استوراث ایلدی Hériter d'une grande succession بر ترکهٔ میراث اولدرق آلدی ـ On dit figur. جسیمه آلمق || La vertu est le seul bien qu'il ait hérité de son père پدرندن اوّل وآخر آلدیغی میراث صلاح وفضیلتدر

Hérité. A. موروث P. میراث گرفته T. میراث اولدرق آلنمش

HÉRITIER. Qui succède aux biens et droits d'un défunt A. وارث pl. ورثة P. میراثخوار T. میراث ییجی ـ میراث وارث شرعی légitime وارث طبیعی || Héritier naturel الآن بالوصیّه وارث منصوب testamentaire شرعاً وارث ـ universel وارث مطلق mobilier اموال ناطقیه وارث Se porter héritier وراثته داخل اولمق ـ سلك ورثه‌یه منسلك اولمق Héritier présomptif du trône ولیّ ـ وارث معقاب سلطنت عهد دولت Héritier en ligne directe نسب بالطول جهتیله وارث collatéral نسب بالعرض جهتیله اقربادن اولان وارث Instituer un héritier تعیین ایتمك ـ بر وارث نصب ایتمك ـ Figur. A. وارث ـ خلف P. جا نشین T. یرینی طوتمش || Héritier de la vertu de ses ancêtres اجدادینك صلاح حالنه des vices de son père پدرینك معایبنه خلف ووارث

خلف ووارث

HERMAPHRODITE. V. Androgyne.

HERMÉTIQUEMENT. Terme de Chimie. On dit, Un vaisseau scellé hermétiquement, pour dire, un vaisseau scellé si exactement que rien ne puisse en sortir A. مختوم لزیقاً P. محکم بسته T. صیمصقی مهرلنمش ـ Il se dit aussi de tout ce qui est bien fermé || Cela est fermé hermétiquement بو شیٔ صیمصقی مطبّق ومسدود در

HERMINE. Petit animal P. قاقم T. آسو ـ قاقم

HERMITAGE et HERMITE. V. Ermitage et Ermite.

HERMODACTE. Plante A. اصابع هرمس P. سورنجان T. سورنجان چیچکی

HERNIAIRE. Il se dit d'un chirurgien qui s'attache à la cure des hernies A. آسی الفتق pl. اساة الفتق P. ریشساز بادخایه T. طشاقچی

HERNIE. Maladie qui consiste en une descente de boyaux A. فتق P. بادخایه ـ ترقنج T. قاسیق یاریغی || Être sujet à la hernie علت فتقه مبتلا اولمق

HÉROÏNE. Femme courageuse, et qui a de l'élévation dans les sentimens, dans la conduite A. نادرة العصر P. زن یکانهٔ دهر قهرمان کبی بر عورت T. زن قهرمان منش ـ

HÉROÏQUE. Qui appartient aux héros A. مختصّ بصاحب القران P. قهرمانی T. قهرمانلغه متعلّق || Vertu héroïque قهرمان زمان اولنلره مخصوص بر منقبت جلیله Courage héroïque آثار جلیلهٔ قهرمانی Actions héroïques نجدب قهرمانی Patience بر صاحب قرانه مخصوص افکار جلیله sentimens héroïque ـ نوادر زماندن معدود صبر وشکیب قهرمانی

Temps héroïques. Les temps où vivaient les anciens héros عصر قهرمانان قدیم

HÉROÏQUEMENT. D'une manière héroïque A. بطور الصاحب القران P. قهرمان گونه T. قهرمان کبی || Il s'est comporté héroïquement le jour de l'action یوم مقابلده قهرمان گونه حرکت ایلدی

HÉROÏSME. Il se dit des qualités qui font le caractère du héros A. طور الصاحب القران P. طور قهرمانی T. قهرمانلق || Cette action est au-dessus de la vertu ordinaire, il y a de l'héroïsme بو فعلده فضیلت عادیه‌نك ما فوقنده بر طور بر نوع قهرمانلق وار در ـ صاحب قرانی وار در

HÉRON. Grand oiseau qui vit de poisson P. ماهی خوار T.

منقار ماهی خوار || Le bec du héron بالقهین قوشی

HERONIÈRE. Lieu où les hérons se retirent et font leurs petits *P.* بالقهین قوشی یوەسی *T.* آشیانهٔ ماهی خوار

HÉROS. Homme de guerre qui s'est distingué dans les combats par de grandes actions *A.* صاحب - صاحب القران *P.* قهرمان *T.* قهرمان زمان - تهمتن || C'est un héros برصاحب مانهٔ در - بر قهرمان زماندر *P.* المانهٔ

Il se dit aussi d'une personne qui, dans une grande occasion, se conduit avec une grandeur d'âme extraordinaire *A.* نادرة الزمان - وحید العصر *P.* یکانهٔ دهر *T.* مثلی یوق || Il s'est comporté en héros نادرة الزمان بر آدم کبی حرکت ایلدی
— On dit figur. Vous êtes son héros, pour dire, vous êtes l'objet de son admiration فلانک نظرنده نادرهٔ زمان منزلەسندەسک

HERPES MARINES. Richesses que la mer tire de son sein, et jette sur les côtes *A.* اموال بحریّة *P.* اموال دریا *T.* دکز مالاری || L'ambre gris, l'ambre jaune sont des herpes marines عنبر وکهربا اموال بحریّه اقسامندندر

HERSAGE. Action de herser. V. Herser.

HERSE. Instrument servant à recouvrir les grains nouvellement semés *A.* مسلفة - اشواف .pl شوف - مجرّ - مالق - طبان - سورکو *T.* برن *P.* مکمّة || On n'a pas encore passé la herse sur ce champ بو تارلانک اوزرنده هنوز سورکو چکلماشدر

HERSER. Faire passer la herse sur une terre semée, ou labourée *A.* اسلاف - تملیق *P.* برن زدن *T.* سورکو چکمک || On n'a point hersé ce champ بو تارلاده اصلا سورکو چکلمدی

Hersé. *A.* مسلوف - مملّق *P.* برن زده *T.* سورکو چکلمش - سورکولنمش

HERSEUR. Celui qui herse *A.* سایق المکمّة - سایق المالق *P.* برنزن *T.* سورکو چکن

HÉSITATION. Incertitude dans l'énonciation *A.* تعتعة - لعثمة *P.* سوزده ایرکلمه *T.* در هم آمیزئ زبان || Réciter sans hésitation بلا تلعثم - بلا لعثمة تقریر کلام ایتمک

HÉSITER. Ne trouver pas facilement ce qu'on veut dire *A.* تعتع - تلعثم *P.* زبان در هم آمیختن *T.* سوزده ایرکلمک || Il n'avait pas bien appris son sermon, il hésita dès le commencement موعظەیی کرکی کبی از بر ایدەمدیکندن همان ابتدای نطق وتقریرده تلعثمه باشلادی La présence des juges le fit hésiter sur ce qu'il avait à dire حکّامک حضور ومواجهەسی افادهٔ مرامده تلعثمه بادی اولمشدر

Et être incertain sur le parti que l'on doit prendre *A.* تردّد - تذبذب *P.* معادلة - دو دل بودن *T.* تردّد نمودن - تردّد ایتمک - تردّد کوسترمک - ایدەجکنی بیلمامک || Hésiter dans les affaires امور وخصوصاتده متردّد اولمق || Il n'hésita point à répondre جواب ویرمکه اصلاً وقطعاً تردّد ایتمامشدر Il a long-temps hésité sur le choix de l'état, de la profession qu'il doit suivre قنغی طریقی اختیار ایدەجکنه وافر زمان معادله وتذبذبدن خالی اولمامشدر
Il n'y a pas à hésiter là-dessus بو بابده معادله وتردّد جائز دکلدر - بو ایش محلّ معادله وتردّد دکلدر

HÉTÉROCLITE. Qui s'écarte des règles communes de la construction grammaticale *A.* خلاف القیاس - غیر قیاسیّ - سماعیّ *P.* نا بقیاس *T.* قیاسدن طشاری — Il se dit aussi de certaines choses qui s'écartent des règles ordinaires de l'art *A.* خلاف القاعدة *P.* بیرون از قاعده *T.* قاعدەدن طشاری || Bâtiment hétéroclite خلاف قاعده یاپلمش بر بنا

Il se dit figur. des personnes d'une humeur bizarre *A.* غریب *P.* عجایب *T.* نا براه || Humeur hétéroclite مزاج غریب

HÉTÉRODOXE. Qui est contraire aux sentimens reçus dans la vraie religion *A.* مارق .pl مارقة - خارجیّ .pl خوارج *P.* بیکانه کیش *T.* دینی آیری || Opinion hétérodoxe اعتقاد مارقی
Docteur hétérodoxe فقیه مارق

HÉTÉRODOXIE. Doctrine hétérodoxe *A.* خارجیّت - مارقیّت *P.* بیکانه کیشی *T.* دین آیرقلغی || Il est suspect d'hétérodoxie فلانده مارقیّت مظنّەسی وار در On ne saurait nier l'hétérodoxie de cette proposition بو مسئله متضمّن معنای مارقیّت اولدیغی انکار اولنمز

HÉTÉROGÈNE. Qui est de différente nature *A.* خلاف الجنس - مختلف الجنس *P.* جنس دیگر گون *T.* بشقه صوی || Corps composé de parties hétérogènes اجزای مختلفة الاجناسدن مرکّب بر جرم

HÉTÉROGÉNÉITÉ. Qualité de ce qui est hétérogène *A.* اختلاف الجنس *P.* دیگرگونئ جنس *T.* جنسک بشقەلغی

HÊTRE. Arbre très-élevé *A.* شجر النبع *T.* قاین آغاجی - قوغوش آغاجی

HEUR. Bonheur. *A.* جدّ - مجدودیّت - سعد *P.* فرخندگی

T. ايو بخت Il n'est d'usage qu'en cette phrase. Il n'y a qu'
heur et malheur en ce monde بوعالم سعد ونحسدن عبارتدر
مجدوديت ومشئوميتدن عبارتدر -

HEURE. La vingt-quatrième partie du jour naturel A. ساعت
pl. ساعات || Un quart d'heure بر چاریك ساعت Une
demi-heure یارم ساعت - نیم ساعت - نصف ساعت L'heu-
re est divisée en soixante minutes ساعت آلتمش دقیقه‌یه
Une heure après minuit منقسمدر نصف لیلدن بر ساعت
Il est arrivé à trois heures après midi مرورنده نصف نهاردن
J'irai chez vous à cinq اوچ ساعت صكره واصل اولمشدر
heures du soir نصف نهاردن بش ساعت مرورنده طرفكه
اخشام اوزری ساعت بشده ایكن طرفكه واره‌جغم - كله‌جكم
Il s'est levé à trois heures du matin صباح ساعت اوچده
Il est deux heures sonnées ساعت ایكی‌یی ایكن قالقدی
L'heure vient de sonner ساعت چالندی - On dit, چالمشدر
À deux heures de nuit, pour dire, deux heures après le coucher
du soleil وقت غروبدن ایكی ساعت مرورنده Et à deux
heures de jour, pour dire, deux heures après le lever du soleil
طلوع شمسدن ایكی ساعت گذرانده

On dit, Avancer, retarder l'heure, c'est-à-dire, l'horloge A.
- ساعترا پیش راندن P. تأخیر الساعة - تقدیم الساعة
ساعتی كیرولتمك - ساعتی ایلرولتمك T. ساعترا باز گردیدن

Heure, se dit aussi du temps où doit se faire une chose A.
اویله P. هنگام T. وقت || Il est heure de dîner وقت
طعامی وقتیدر de se coucher یتاجق وقتیدر L'heure de l'as-
semblée مجلسك وقتی - جمعیتك وقتی Il est heure de
se retirer چكلمنك وقتیدر - مفارقتك وقتیدر L'heure du
lever et du coucher du soleil شمسك وقت طلوعی ووقت
غروبی - Il se dit aussi d'un certain espace de temps indé-
fini || J'ai été deux heures à vous attendre ایكی ساعت سكا
Passer des heures entières à quelque chose منتظر اولمشیدم
اكثر اوقاتی بر شیٔ - اكثر وقتی بر شیئه صرف ایتمك
Employer bien les heures وقتنی لایقیی ایله امرار ایتمك
les employer mal وقتی عبثه صرف اوزره صرف ایتمك
Voulez-vous نقد وقتی عبث یره بذل ایتمك - ایتمك
perdre une heure de temps? بر ساعتلك وقتكی فوت
Songez un peu à cela à vos heures ایتمكه راضی اولورمیسك
de loisir بو ماده‌یه اوقات خالیه‌كده برمقدار صرف ذهن
ایله À vos heures perdues وقتده اولمدیغك كوجده ایشده
ایشك اولمدیغی وقتلرده - On appelle Heures dérobées,
les heures qu'on dérobe à ses affaires || Je ferai ce mémoire à
mes heures dérobées بو تقریری اشغالم آره‌سنده استراق
وقت ایله قلمه آله‌جغم - On dit aussi, que toutes les heures
de cet homme sont marquées جمیع اوقاتی شغل وكاره مرتبدر
- On dit aussi, Une bonne heure, pour dire, un temps propre
A. وقت مناسب - وقت اوفق وانسب P. دم بایسته T.
مناسبتلو وقت - یاقشق وقت || Voici la bonne heure pour
faire telle chose بو ایش ایچون اشته وقت اوفق وانسب
- فلان ایشك وقت مناسبی اشته بو در - بو در Et dans
le sens contraire, C'est une mauvaise heure pour lui parler
- سویلمنك مناسبتسز وقتیدر - On appelle aussi Heure indue,
toute heure qui ne convient pas A. وقت غیر مناسب pl.
مواقیت مخالفة pl. میقات مخالف - اوقات غیر مناسبة
P. فنا - یولسز وقت T. هنگام نا مناسب - دم نا سزا
امرار الاوقات A. - On dit, Passer d'agréables heures وقت
كوكل خوشلغیله T. با خرمیٔ دل دمگذار شدن P. مفرحاً
امرار A. - Et passer de mauvaises heures وقت كچورمك
در تنگدلی گذرانندهٔ اوقات P. الوقت بانقباض البال
- جان صیقشیله وقت كچورمك T. شدن - On dit, qu'un
homme a de bons et de mauvais quarts d'heure, pour dire,
qu'il est d'humeur inégale فلان كمسنه‌نك ایو وقتیده وارفنا
- وقتیده وار Et que toutes ses heures sont précieuses, pour
dire, qu'il n'a point de temps à perdre جمیع اوقات وآناتی
نازك وقیمتدار در Et que toutes ses heures sont remplies
هیچ بوش وقتی - كافهٔ اوقاتی برر كونه شغل وكاره معیندر
- خالی وقتی یوقدر - یوقدر On dit aussi, Prendre heure,
prendre jour et heure اتخاذ وقت ایتمك Choisir une heure
بالتراضی وقت اختیار وقت ایتمك Convenir d'une heure
بر وقت قوللشمك - تعیین ایتمك Régler ses heures
اوقات شغلنی ترتیب ایتمك ménager ses heures
وقت وساعاتنی اداره ایتمك Se rendre à l'heure marquée
بر كمسنه‌نك معینده وارمق N'avoir pas une heure à soi
بوش وقتی اولمامق - خالی وقتی اولمامق

Heure, se prend aussi pour l'heure de la mort A. اجل -
اجل مسمّا P. ساعت مرگ T. اجل || Quand votre heure est
venue, il faut partir اجلك حلولنده دار بقایه ارتحال

ایتمک لازمدر Il est réchappé d'une grande maladie, son heure n'était pas encore venue اجلی هنوز کلمدیکندن مبتلا اولدیغی مرض مهلکدن رهایاب اولمشدر

Et pour le moment où quelque chose doit arriver *A.* وقت مقدر - وقت موعود - مرهون وقت || Il avait long-temps attendu après les grâces de la Cour ; enfin son heure est venue, on lui a donné un gouvernement وافر زمان دیده دوز ترقب وانتظار اولمشیکن عاقبة الامر وقت مرهون ومقدری حلولیله کندویه بر ایالت توجیه اولندی Il y a long-temps qu'on parlait de le marier, mais son heure n'était pas encore venue تاهّلی مادّه‌سی مدّت مدیده‌دنبرو مذاکره اولنمقده ایدی انجق وقت مقدری هنوز کلمامشیدی

Dernière heure, se dit de la mort *A.* آخر الوقت - نفس اخیر - ساعت اخیرة *P.* واپسین - ساعت واپسین - دم واپسین *T.* صوک نفس - صوک ساعت || Quand la dernière heure est venue دم واپسینک حلولنده Voyant que sa dernière heure approchait آخر - آخر وقتی تقرب ایلدیکن کوربجک صوک ساعتنه یاقلشدیغنی - وقتنک تقربنی لدی المعاینه کورنجه

De bonne heure, signifie, il n'est pas tard, par rapport au sujet dont il s'agit *A.* غدوة *P.* زود *T.* ارکن - ارکندن || Il est de bonne heure ارکندر Il est de trop bonne heure pour dîner اویله طعامی ایچون هنوز پک ارکندر Il est venu d'assez bonne heure ارکنجه کلمشدر

On dit, À la bonne heure, pour dire, hé bien soit, voilà qui est bien *A.* فبها - نعم المطلوب *P.* خوش *T.* نه کوزل

On dit, à cette heure, pour dire, présentement *A.* الآن *P.* اکنون - در اینگه *T.* بو آنده - À l'heure qu'il est, pour dire, au temps où nous sommes *A.* فی هذه الساعة *P.* درین ساعت *T.* بو ساعتده - بو کون - بو کونده - Et toute à cette heure, tout à l'heure, pour dire, dans un moment *A.* فی الحال - علی الفور *P.* در آن ساعت - در حال *T.* شمدی - Et pour l'heure, pour dire, pour le présent *A.* هذه الحالة *P.* دم درین - این حال مقارن *T.* حالده شمدیکی - Et d'heure en heure, d'heure à autre *A.* ساعة بساعة *P.* ساعت بساعت *T.* هر ساعتده

On dit, Prendre quelqu'un à l'heure, pour dire, le faire travailler en lui payant tant par heure *A.* استیجار مساوعةً - استیجار بالمساوعة *T.* عمله بازارلشدرق باشنده ساعت اون نفر عمله طوتمق || Il a pris dix ouvriers à l'heure اون نفر ربخبر ایله ساعت - بالمساوعه استیجار ایلدی - Et باشنده اجرتلری حساب اولنمق اوزره بازارلشدی être à l'heure, pour dire, à condition d'être payé à tant par heure اجرتی ساعت باشنده حساب - مساوعةً ایجار اولنمق اولنمق شرطیله خدمت ایتمک

HEUREUSEMENT. D'une manière heureuse *A.* بالسعد - متیمّناً - والیمنة - مقارنةً بیمن الطالع *P.* بخجستگی بخت *T.* بیاوری بخت قوّتیله - اوغور ایله || Être né heureusement بالسعد - طالع میمونده قدمنهادهٔ مهد وجود اولمق والیمنه دنیایه کلمک Échapper heureusement d'un péril یاوری یمن - بخت ایله موقع خطردن فرجه‌یاب خلاص اولمق طالعک مقارنتیله مخاطره‌یی آتلامق Je l'ai rencontré heureusement یمن بختم تقریبیله فلانه راست کلدم J'étais inquiet de son retard, heureusement il arriva بطائت ظهورندن دوچار خلجان واضطراب اولمشیدم انجق بالسعد والیمنه واصل اولمشدر Cela est heureusement exprimé بو شی میموناً ومسعوداً تعبیر اولنمشدر - On dit aussi, Versifier, rimer heureusement انشاد اشعار وربط قوافی خصوصنده موفق اولمق

HEUREUX. Qui jouit du bonheur *A.* سعید. pl. سعدا - مسعود - مرزوق - الحال *P.* مجدود - کامران - کامکار - سعادتمند *T.* موتلو || Tous les hommes veulent être heureux هرکس مجدود ومرزوق اولمق خواهشنده در Il n'y a que la vertu qui puisse rendre un homme heureux آدمی مسعود الحال ایده بیله‌جک انجق صلاح حالدر Nous ne serons parfaitement heureux que dans le ciel بزه کوره - سعادت کامله انجق دار بقاده موجود در مسعودیّت کامله انجق دار النعیمده در Il n'est pas fort riche, et il ne laisse pas de vivre heureux غایت ایله متموّل دکل ایکن مسعود الحال اوله‌رق کچینور - On dit proverb., Est heureux qui croit l'être سعادتمند حقیقی کندوسنی مسعود الحال بیلندر

On dit par une espèce d'exclamation, Heureux, trop heureux ! *A.* طوبی *P.* خُنگ - زهی سعادت *T.* نه موتلو || Heureux qui peut parvenir à vous voir ! مظهر دیدارک اولان کشی‌یه نه موتلو Trop heureux si je pouvais vous plaire! زهی اقبال وسعادت عندکده مظهر استحسان اوله‌جق اولور ایسه‌م بکا نه موتلو

Il signifie aussi, qui annonce de la prospérité *A.* سعید -

خير *P.* نيك - فيروز *T.* ايو || Un heureux présage علامت
خير - خيريّه امارۀ استخراج سعيد Heureux pronostique Il a
la physionomie heureuse سيماسنده آثار خير وفيروزى نمودار
در - در ناصيۀ حالنده آثار خيريّه وار

Faire une fin heureuse, se dit d'une personne qui meurt dans les sentimens d'un bon chrétien *T.* عاقبت خيره موفق اولمق

Heureux, signifie aussi, celui que la fortune favorise *A.*
- منتجح الفعال - مقبل - قويّ البخت - مبخوت - بخيت
گشاده بخت - بلند اختر - دولتيار - بختيار *P.* مظفر
- بختى آچق - بختلو *T.* خجسته طالع - فرخنده بخت -
مبخوت ومقبل اولمرق Il est né heureux || طالعى قوتلو
قوت بختى Il est plus heureux que sage متولد اولدى
عقل ودرايتنه غالبدر Il est bon de s'associer avec des gens
heureux مقبلان وبختياران ايله اشتراكده حسن ومنفعت
على كل حالٍ منتجح الفعالدر Il est heureux en tout دركار در
حرب هر شيده بختى آچيقدر - Être heureux à la guerre
اولاد بابنده وقتالده مظفر در Être heureux en enfans
مبخوت ومرزوق اولمق

Et qui rend fortuné *A.* موجب - ميمون - متيمّن - مبارك
- ميمنت فرما - فرخندگى بخشا *P.* مفيض الخير - الميمنة
طالع ميمون Heureux ascendant || خيرلو - اوغورلو *T.* فيروز
اقليم climat سلطنت باهرة الميمنة règne بخت ميمون sort
روز - يوم مبارك jour مفيض الخير والبركه - مفيض الخير
حادثۀ événement مأواى متيمّن - مكان مبارك séjour فيروز
انتخاب - انتخاب متيمّن choix حادثۀ خيريّه - موجبۀ الميمنة
خيرلو رأى - رأى حسن conseil خيرلو انتخاب - با صواب
قسمت ميمونه destinée تأثير مفيض الميمنه Heureuse influence
فرصت خيريّه - فرصت ميمونه occasion سنۀ مباركه année
كوكب سعد وميمونده Il est né sous une constellation heureuse
تولّد ايتمشدر - On dit figur. qu'une personne a la main heureuse à quelque chose, pour dire, qu'elle y réussit toujours *A.*
ميمون الايادى *P.* فرخنده دست *T.* الى اوغورلو

On dit quand on trouve par hasard ce que l'on cherchait, qu'on a fait une heureuse rencontre *A.* اتفاق - نعم المصادفة
T. راست كلش خير

On dit dans le même sens d'un trait d'esprit, d'une pensée subtile, que c'est une rencontre heureuse *A.* بديهة خيريّة -
كوزل بولش *T.* بديهة مصيبة

Il signifie aussi, bon, excellent, rare en son genre *A.* بارع
- ذو البراعة - انيق - بديع *P.* بهيس *T.* ايو - كوزل || Heureux naturel طبيعت باهرة البراعة Un génie heureux ذهن
براعت رهين Vers heureux اشعار انيقه Il a un tour heureux dans ses vers اشعارنده بر نوع شيوۀ بديعه وار در Rime
heureuse قافيۀ بديعه Il a la mémoire heureuse براعت
حافظه‌سى وار در Heureuse invention ايجاد انيق

D'heureuse mémoire. Formule dont on se sert en parlant des rois et des princes qui sont morts *A.* مغفور له - سعيد الذكر
P. معفرتپناه *T.* رحمتلو || Un tel prince d'heureuse mémoire
معفرتپناه سلطان فلان

HEURT. Choc des corps qui se frappent rudement *A.* صكمة
pl. صكمات - صدمة pl. صدمات *P.* آسيب - گوست -
T. چارپش - طوقشمة - دورتمه - چاتشمه || Un furieux كوس
heurt صكمۀ شديده Le heurt de deux vaisseaux qui se choquent برى برلريله - ايكى سفينه‌نك برى برلريله تصادمى
برى برلريله چاتشمه‌سى - مصادمه‌سى

HEURTER. Choquer rudement *A.* صكم - صدم *P.* آسيب
دورتمك - چاتمق *T.* كوس زدن - گوست زدن - زدن
فلان || چارپمق - طوقنمق - Un tel l'a heurté en passant
كمسنه مرور ايدر ايكن فلانى چارپدى Un vaisseau a heurté
l'autre آخر بر - سفينه آخر بر سفينه‌يى صدم ايلدى
كمى‌يه چاندى

On dit figur. Heurter l'amour-propre, les intérêts, les préjugés de quelqu'un, pour dire, blesser, choquer l'amour-propre, les intérêts بر كمسنه‌نك حبّ نفسنه واغراض مخصوصه‌سنه
واعتقادات باطله‌سنه طوقنمق - On dit aussi, On ne peut faire cette chose sans heurter beaucoup de gens بو ايش نيجه
كمسنه‌لره طوقنمينجه اولمز

On dit proverb., que c'est heurter de la tête contre la muraille, se heurter la tête contre un mur, que de vouloir persuader quelque chose à un homme فلانى الزام قيدنده اولمق
فلانى الزام قيدينه - باشى ديواره چارپمقدن فرقى يوقدر
دوشمك باش يارمقدر

On dit aussi, qu'une chose heurte la raison, le sens commun, pour dire, qu'elle est contre la raison بو شئ عقل سليمه
رأى صوابه مناقضدر - مخالفدر - Et qu'il ne faut pas heurter de front l'opinion de cet homme بو آدمك رأينه آچيقدن مخالفت

رأيني آجيقدن ردّ ايتمك جائز دكلدر - اولنمق روا دكلدر

SE HEURTER A. تصادم - مصادمة - تصاكم - مصاكمة P. باهم ديگر
دورتشمك - جاتشمق T. با هم گوست زدن - آسيب زدن
جارپشمق - طوقشمق - || Ils se heurtèrent les uns les autres
en passant اثناى مرورلرنده بري برلريله مصادمه ايتمشلردر
Lorsque les escadrons vinrent à se heurter طرفين عسكرى
ايكى طرفك عسكرى طوقشمغه - مصادمه يه لدى المباشره
Les vaisseaux étant venus à se heurter سفينه لر باشلادقده
كميلر بزى برلريله جارپشدقلرنده - لدى المصادمه

HEURTER. Frapper à la porte A. قرع الباب - دق الباب
P. در زدن T. قپويى جالمق || On a heurté trois coups
ضرب بابى اوچ دفعه قرع ايلديلر Heurter doucement
دق باب لين ايله قرع باب ايتمك Heurter à la porte
قپويى جالمق - ايتمك

On dit figur. || Cet homme a heurté à toutes les portes pour faire réussir son affaire مرامنى تحصيل ايچون هر قپونك
حلقه سنه ياپشدى

HEURTOIR. Le marteau dont on se sert pour frapper à une porte A. مقرعة الباب T. قپو طوقماغى

HEXAÈDRE. Corps compris sous six faces A. مسدّس الصفايح
P. شش رو - شش پهلو T. التى يوزلو - التى يانلو || Un dé
à jouer est un hexaèdre طاوله - كعب نرد مسدّس الصفايحدر
زارى التى يوزلو در

HEXAGONE. Qui a six angles A. مسدّس الزوايا P. شش
كوشه T. التى كوشه لو || Plan hexagone بر رسم مسدّس
الزوايا Un bassin hexagone شش كوشه بر حوض Une figure
hexagone شكل مسدّس الزوايا

HIATUS. Espèce de cacophonie qui résulte par la rencontre de plusieurs voyelles A ثقلة التلفّظ

HIBOU. Espèce d'oiseau nocturne A. بوم P. بوف - كوف
- بوم T. بايقوش || Tous les oiseaux en veulent au hibou جميع
طيور بايقوشه خصمدر - En parlant de vieux châteaux inhabités, on dit, que c'est une retraite, un nid de hiboux آشيانهٔ
بوم وغرابدر

HIC. Il se dit en parlant du noeud ou de la principale difficulté d'une affaire A. عقدة الاشكال P. دشوارى گره T.
مشكلك عقده سى || Voilà le hic اشتد عقدهٔ اشكال بو در

HIDEUSEMENT. D'une manière hideuse A. بسيلاً - مهولةً - بردّةٍ
P. دهشتفرما T. بزشتىٔ ايله چركينلك ايركده جك كوكل
|| Il est hideusement laid بسيلاً اشوهدر - ردید مهول الصورتدر
hideusement défiguré ردّت مهوله ايله متغيّر الصورتدر

HIDEUX. Il se dit d'un objet difforme à l'excès, et dont la vue inspire l'effroi A. قبيح المنظر - مهول المنظر - بسيل الهيئة
P. كريه المنظر - زشت دهشتفرما T. يوركى ايركدر چركين
سبيع مهول المنظر || Un monstre hideux قورقنج چركين -
Une femme hideuse بسيلة الوجه بر قارى Un visage hideux
چهرهٔ زشت Cela est hideux à voir بو شئ كريه المنظردر
C'est une chose hideuse چركينلكى غالب بر شيئدر

On dit figur. Faire de quelqu'un un portrait hideux بر كمسنه يى
صورت قبح وردّت هول انگيز ايله وصف وتصوير ايتمك

HIE. Instrument dont on se sert pour enfoncer le pavé A.
مدقّة pl. مداقّ P. كوبه T. طوقماق

Et instrument dont on se sert pour enfoncer les pilotis en terre A. ميتدة P. وتد كوب T. واريوز

HIÈBLE. Plante A. خمان صغير T. يبان مرورى

HIÈNE. Animal A. ضبع pl. ضباع - عرجاء P. كفتار T.
صرتلان - قورد يليلى La femelle s'appelle A. عرفاء pl. عرف

HIER. Le jour qui précède celui où l'on est A. امس P.
ديروز T. دونكى كون || Hier au soir دونكى - دون اخشام
Hier au matin دونكى كون صباح وقتنده Il est كون اخشام
parti hier دونكى كون عزيمت ايلدى

HIÉRACIUM. V. Herbe à l'épervier.

HIÉRARCHIE. L'ordre, la subordination des différents choeurs des anges, et des divers degrés de l'État ecclésiastique A. سلسلة
المراتب || La hiérarchie des anges سلسلة المراتب ملائكهٔ
كرام Les anges de la première, de la seconde, de la troisième
hiérarchie سلسلهٔ ملائكهٔ كرامك اوّلكى وايكنجى واوچنجى
مرتبه سى La hiérarchie ecclésiastique سلسلة المراتب الرهابين

Il se dit aussi des établissemens où l'on reconnaît divers degrés d'autorité || La hiérarchie militaire سلسلهٔ مراتب اهل
حرب La hiérarchie administrative سلسلهٔ مراتب حكّام

HIÉRARCHIQUE. Qui est de la hiérarchie A. منتظم على سلسلة
المراتب || Ordre hiérarchique منتظم على سلسلة المراتب
Gouvernement hiérarchique سلسلهٔ مراتب اولان طريقت
اوزره اداره اولنان حكومت

HIÉROGLYPHE. Caractère, figure qui contient quelque sens

mystérieux *A.* شكل مرموز pl. اشكال مرموزة || Toute la théologie des Égyptiens était exprimée par des hiéroglyphes اهل مصر قديمك اتخاذ كردهلرى اولان علم الهى اشكال مرموزه ايله اشارت وبيان اولنمشدر

HILARITÉ. Joie douce et calme *A.* اهتلال - تهلّل *P.* خنده بر چهرهده *T.* يوز ايشلقلغى روبى || Ce visage a de l'hilarité آثار تهلّل نمايانددر

HIPPIATRIQUE. Art de guérir les chevaux *A.* علم المداواة طوارلره حكيملك صنعتى *T.* علم تيمار اسبها *P.* الخيول

HIPPODROME. Lieu destiné aux courses des chevaux *A.* مضمار - حلبة *P.* پهنه *T.* آت ميدانى

HIPPOPOTAME. Animal amphibie *A.* فرس الماء *P.* اسب آت بالغى *T.* دريا

HIRONDELLE. Oiseau de passage *A.* خطّاف - بهار *P.* پرستو *T.* قرلنغچ قوشى || Au retour des hirondelles قرلنغچ قوشلرينك عودتلرى موسمنده

On dit proverb., qu'une hirondelle ne fait pas le printemps, pour dire, qu'il n'y a pas de conséquence à tirer d'un seul exemple بر جيچكله ياز اولمز

HISSER. Terme de Marine. Élever *A.* رفع - اشالة *P.* بر رفع شراع ايتمك || Hisser la voile قالدرمق *T.* آوردن - يلكن قالدرمق

Hissé. *A.* مرفوع *P.* بر آورده *T.* قالدرلمش

HISTOIRE. Récit des faits donnés pour vrais *A.* تاريخ pl. تواريخ *P.* وقايع نامه *T.* تاريخ || Histoire générale تاريخ كافّة الامم - تاريخ جملهٔ عالم عمومى universelle تاريخ متقدّمين ancienne تاريخ خاصّ - تاريخ منفرد particulière تاريخ امم - تاريخ متأخّرين moderne تاريخ امم سالفه - تاريخ مقدّس sacré تاريخ شريف sainte لاحقه ecclésiastique تاريخ احوال ايمان grecque تاريخ روماتيون romaine فرانسه تاريخى de France تاريخ اهل يونان - تاريخ يونانيّون تاريخ غير شايع anecdote تاريخ مكتوم - تاريخ خفى secrète تاريخ هنوز بيلنمامش تاريخ généalogique تاريخ نا گفته - تاريخ زيبه انگيز scandaleuse تاريخ مختصر abrégée انساب Un corps d'histoire كلّيات تاريخ Composer l'histoire d'un pays بر مملكتك احوالنه دائر تاريخ انشا ايتمك Lire l'histoire علم تاريخه Savoir l'histoire تاريخ مطالعه ايتمك S'adonner à l'histoire تاريخ آشنا اولمق - واقف اولمق تواريخ مطالعه‌سنده - تواريخ مطالعه‌سنه الزام نفس ايتمك

On dit, L'histoire d'Ali, de Mounédzim, pour dire, l'histoire écrite par ces auteurs علىٰ تاريخى - منجّم تاريخى - هوسكار اولمق

Et l'histoire d'Alexandre, pour dire, l'histoire qui concerne ce souverain اسكندر تاريخى

Il se dit aussi de toutes sortes de descriptions des choses naturelles *A.* وصف الاحوال - تعريف الطبايع الاشيا || L'histoire des animaux وصف احوال حيوانات des plantes وصف تعريف طبايع معادن des minéraux احوال نباتات

Et de toutes sortes d'aventures particulières *A.* حكايت pl. حكايات - قصّة pl. قصص *P.* داستان *T.* منقبه || Je veux vous conter une petite histoire بر حكايهٔ مختصره سكا نقل ذكرى ايده‌جكم Une plaisante histoire حكايهٔ دلارا mémorable حكايه‌سنى ابقا اولنه‌جق بر داستان Je sais bien son histoire مدّت عمرينك رعنا بيلورم Il nous a conté l'histoire de sa vie دوچار اولديغى حكايه‌سنى نقل ايلدى l'histoire de ses amours گرفتار اولديغى درد - عشقك حكايه‌لرينى نقل ايلدى عشقك ماجرالرينى

HISTORIEN. Celui qui écrit l'histoire *A.* مورّخ pl. مورّخين *T.* صاحب تاريخ - تاريخ نويس *P.* مؤلّف التاريخ - مورّخ موثوق الكلام || Historien digne de foi تاريخ يازان صادق القول Les historiens anciens مورّخين متقدّمين modernes - مورّخين متأخّرين Les historiens Grecs مورّخين يونان

HISTORIER. Enjoliver de divers petits ornemens *A.* نمنمة - زخرفة *P.* زيب وزيور دادن *T.* بزه‌مك - دونانمق

Historié. *A.* منمنم - مزخرف *P.* پر زيب وزيور *T.* غايت ايله منمنم بر || Un plafond trop historié دونانمش بزكلر ايله دونانمش - كثير النمنمه بر آسمانهٔ خانه - سقف تاوان

HISTORIETTE. Conte mêlé de quelque aventure de peu d'importance. V. Histoire || Il nous a fait une jolie historiette بزه بر كوزل منقبه نقل ايلدى

HISTORIOGRAPHE. Celui qui a été choisi par le gouvernement pour écrire l'histoire du règne actuel *A.* محرّر الوقايع *P.* وقايع نويسندهٔ *T.* وقايع يازان || وقايع وآثار - وقايع نويس Historiographe de Russie روسيّه وقايع نويسى

HISTORIQUE. Qui appartient à l'histoire *A.* مختصّ تواريخه || Style historique مخصوص بالتواريخ - بالتواريخ

توارىخه مخصوص بر كونه narration مخصوص سبك وانشا dictionnaire توارىخه مخصوص لغت كتابى حكايه Mémoires توارىخه مخصوص faits توارىخه مخصوص تقرىرلر historiques واقعه‌لر

HISTORIQUEMENT. D'un style historique, en historien *A.* حسب القاعدة التاريخ *P.* تاريخ گونه *T.* تاريخ صورتنده كيفيت حالى حسب القاعدة || Narrer un fait historiquement تاريخ صورتنده نقل ايتمك ـ تاريخ نقل وحكايه ايتمك

HISTRION. Baladin. V. ce mot.

HIVER. Celle des saisons de l'année qui est la plus froide *A.* شتا *P.* زمستان ـ سرما *T.* قيش || Hiver pluvieux شتاى ياىس sec شتاى كثير الرياح venteux كثير الامطار سرماى شتاى وخيم malsain شتاى شديد rude شتاى ملايم doux رطوبتلو قيش ـ رطوبتى غالب شتا humide || Passer son hiver en quelque lieu بر محلده قيشلامق ـ بر محلده تشتى ايتمك Habit d'hiver قيش لباسى ـ لباس شتوى Appartement d'hiver قيش دايره‌سى ـ خانهٔ زمستانى ـ مشتا Au milieu de l'hiver قيشك اورته‌سنده ـ قلبگاه شتاده ـ وسط شتاده Dans la rigueur de l'hiver فصيل شتانك وقت كمال شدتنده Des provisions pour l'hiver قيش ذخيره‌سى en hiver موسم شتاده اثناى شتاده ـ خلال شتاده Durant l'hiver قيش اچنده ـ Cela arriva l'hiver dernier بو حالت شتاى سابقده واقع اولدى Fruits d'hiver *A.* فواكه قيشده وقوع بولدى ـ اولدى *T.* قيش ميوه‌لرى *P.* ميوهاى زمستانى الشتا ـ On dit, Mettre des troupes en quartier d'hiver عسكرى مشتاده اسكان ايتدرمك ـ قشلاقده قوندرمق

Hiver, se dit aussi par rapport au froid qu'il fait en cette saison *A.* برد الشتا *P.* سرماى زمستانى *T.* قيش صوغوغى || L'hiver est avancé برد شتا اوائلده ظهور ايتمشدر est tardif برد شتا متمادى est long سرماى زمستانى كيج ظهور ايلدى اولمشدر

HIVERNER. Passer l'hiver en un lieu *A.* تشتى *P.* زمستانرا دونتما *T.* قيشلامق ـ گذرانيدن || La flotte hiverna dans tel port فلان ليماننده قشلادى

HOCHE. Entaillure. Il se dit particulièrement de la marque qu'on fait sur la taille pour tenir le compte de ce qu'on prend à crédit *A.* حزة pl. حزات *T.* چتله كرتكى || Faire une hoche چتلده بر كرتك كزتمك

HOCHEMENT. Action de hocher. Il ne se dit guère que dans cette phrase, Hochement de tête *A.* نزنزة الراس *T.* جنبش باش *P.* اوينامسى ـ باش صارصلمه‌سى *T.* سر

HOCHEQUEUE. Sorte de petit oiseau qui remue continuellement la queue *A.* ذعرة *P.* سيسلك *T.* قويروق صالان

HOCHER. Secouer *A.* زعزعة ـ نفض *P.* جنبانيدن *T.* صارصمق ـ سلكمك || Hocher un prunier pour en faire tomber les prunes ميوه‌لرينى ديوشورمك ايچون ارك آغاجينى سلكمك

On dit, Hocher le mors, hocher la bride à un cheval *A.* تحريك اللجام *P.* لگام جنبانيدن *T.* آتك كمنى اوينانمق ـ آتك كمنى سلكمك ـ Et figur. Hocher le mors à quelqu'un, pour dire, l'exciter à faire quelque chose بريسنك كميت نفسنه تحريك لجام شوق ورغبت ايتمك

HOIR. Terme de Jurispr. Héritier. V. ce mot. Il se prend ordinairement pour les enfans *A.* ولد pl. اولاد *P.* فرزند *T.* اوغل || Il est mort sans hoirs بلا ولد وفات ايلدى

HOIRIE. Succession, hérédité *A.* وراثت *P.* ميراثخورى *T.* ميراث || Accepter l'hoirie وراثتى قبول ايتمك Cela lui est acquis par droit d'hoirie بو شئ حسب الاستحقاق الوراثة داخل وراثته *Donné* en avancement d'hoirie دست تصرفى اولمشدر محسوبا دفع وتسليم اولنمش

HOLÀ. Interjection dont on se sert pour appeler *A.* ايا *P.* اى *T.* ياهو || Holà, qui est là? ياهو كيمدر او

Il signifie aussi, tout beau, c'est assez *A.* يكفى *P.* بس *T.* يتر || Holà, ne faites pas tant de bruit يتر بو قدر شماطه ايتميك

HOLOCAUSTE. Sacrifice dans lequel la victime était entièrement consumée par le feu *A.* محرقة pl. محرقات || Offrir en holocauste محرقه اولمق اوزره تقديم ايتمك L'autel des holocaustes بسملگاه محرقات ـ Il se prend aussi, pour la victime ainsi sacrifiée *A.* عتيرة محرقة *P.* سوخته *T.* بسمل يانمش قربان

Et pour sacrifice en général *A.* ذبيحة pl. ذبيحات ـ قربان pl. قرابين *P.* بسمل *T.* قربان || Jesus-Christ s'est offert en holocauste pour nos péchés حضرت عيسى ذنوب ومعاصيمزى امحا ضمننده نفس مباركلرينى قربان ايلدى

HOMARD. Grosse écrevisse de mer *A.* اربيان *T.* استقوز ||

|| Pêcher des homards انشقوز صيد ايتمك

HOMÉLIE. Discours fait pour expliquer au peuple les matiè-
res de la religion *A.* موعظة من شرح العقايد *T.* عقايده
Les homélies de Saint Chrysostôme sur Saint Mathieu || دائر وعظ
ائمّهٔ عظامدن فلان امامك حضرت متى يه دائر
موعظه‌لرى

HOMICIDE. Celui qui tue un homme *A.* قاتل pl. قتلة - قاتل
|| آدم اولدريجى *T.* مردمكش *P.* قاتل النفوس - البشر
Ni les adultères, ni les fornicateurs, ni les homicides, n'entreront
dans le royaume des cieux زناكاران واهل فسق وفجور وقتلهٔ
نفوس اولان ارباب شرّ وشور نعيم عقبادن محروم ومهجور
Être homicide de soi-même قاتل نفس خود بخود درلر
Homicide كندويى اولدرمك - خود كش اولمق - اولمق
involontaire قاتل نفوس لا عن قصد - لا عن رويّة

On dit aussi d'un homme qui ruine sa santé par quelque excès,
qu'il est homicide de lui-même خود بخود افناى وجود ايدر -
كندو كندويى اهلاك ايدر

Il est aussi adjectif *A.* قتّال *P.* خونريز - مردمكش *T.*
|| اولدريجى Son bras homicide يد قهّار وقتّالى Dessein ho-
micide قصد مردمكشى Son fer homicide سيف قتّال خون
نگاه Regard homicide شمشير خونفشان مردمكشى - افشانى
خونريز

Homicide, signifie aussi, meurtre *A.* قتل - قتل النفوس *P.*
بر آدم || Il a fait un homicide آدم اولدرمه *T.* مردمكشى
ادم قتلى جرمنى ارتكاب Commettre un homicide اولدردى
ايتمك

HOMMAGE. Le devoir que le vassal eſt tenu de rendre à son
seigneur *A.* رسم التبعيّة - رسم التابعيّة *P.* آيين فرمانبرى *T.*
رسم تبعيّتى ادا ايتمك || Rendre l'hommage تابعلك رسمى
رسوم صداقت Faire la foi et hommage واجبات تبعيّتى -
رسوم صداقت Tenir à foi et hommage وتبعيّتى ايفا ايتمك
Il fut reçu à rendre la وتبعيّتى ادا شرطيله متصرّف اولمق
foi et hommage par procureur رسوم صداقت وتبعيّتى وكيل
La terre fut saisie faute معرفتيله ايفايه مأذون اولمشدر
d'hommage rendu رسوم معتادهٔ تبعيّتك ايفاسنده تجويز
تراخى وقصور اولنديغنه مبنى عهده‌سنده اولان ملكك
يد تصرّفندن نزع اولندى

Il signifie aussi, soumission, vénération, respect *A.* طاعت -
عبوديّت *P.* بندگى *T.* قوللق || Toutes les créatures doivent
hommage au créateur كافهٔ مخلوقات جناب خالق البرايايه
Figur. ايفاى فريضهٔ طاعت وعبوديّت ايتمك واجبه‌دندر -
|| Rendre ses hommages à quelqu'un بر كمسنه‌يه عرض مراسم
اداب عبوديّتى Offrir, présenter ses hommages عبوديّت ايتمك
عرض Faire agréer ses hommages عرض وتقديم ايتمك
اولنان رسوم بندگى وعبوديّتى رسانيدهٔ موقع حسن قبول
عرض اولنان مراسم Recevoir des hommages ايتدرمك
عبوديّتى شايان حسن قبول ايتمك

HOMMASSE. Il se dit d'une femme dont les traits et le son
de la voix tiennent plus de l'homme que de la femme *A.* مترجّلة
ارككسى قارى *T.* زن مردوارى - زن نر گونه *P.* متذكّرة -
|| Elle a le visage hommasse فلان خاتونك چهره‌سى مترجّلدر

HOMME. Animal raisonnable *A.* بشر - انسان - انس *P.* مردم
انسان || L'homme est sujet à beaucoup d'infirmités آدم *T.* آدم -
در علل واسقام كثيره‌يه مبتلا Déplorer la condition de l'homme
حال نوع بشره تفجّع ايتمك Tous les hommes ont péché
en Adam افراد بشرك جمله‌سى حضرت آدمك زلّه‌سنه
مشتركدرلر Le Fils de Dieu s'est fait homme ابن الله اتّخاذ
بشريّت ايلدى - On dit proverb., pour marquer qu'un homme,
quelque sage qu'il soit, a toujours quelque faiblesse, qu'il y a
toujours de l'homme partout حال بشريّتدن خالى دكلدر Et
en parlant d'une personne de piété qui se laisse aller à des
mouvemens de passion, qu'il y entre bien de l'homme هر نه ايسه
بشريّت حالى قاريشور

On dit, L'homme intérieur, pour dire, l'homme spirituel *A.*
نفس روحانى

Homme, se dit aussi par opposition à Femme *A.* مرء - رجل
pl. رجال - ذكر pl. ذكور *P.* مرد *T.* ار || Dieu a créé l'homme
et la femme خلق الله المرء والمرئة - خلق الله الرجل والمرئة
Il y avait autant الله تعالى ارى وعورتى ياراتدى -
d'hommes que de femmes فلان محلّده نقدر ذكور وار ايسه
موجود اولان رجال - اول قدر اناث دخى موجود ايدى
متساوى العدد ذكور - قدرنجه نسوان دخى وار ايدى
Deux mille hommes de pied وانات وار ايدى ايكيبيك نفر
Il y eut trois mille hommes de tués پياده اوچ بيك نفر
اوچ بيك نفر آدم اعدام اولندى - رجال قتل اولندى
Les hommes illustres رجال جليل الشان اوچ بيك نفوس -

نباهت اسم ایله سر افراز اولمش - رجال منبوه الاسم - ادوار Les grands hommes des siècles passés رجال با جلال اسکی زمانلرده کلان - سالفده ظهور ایتمش عظمای رجال بیوک - اعاظم رجالدن بری Grand homme بیوک آدملر ایری - مرد کوه پیکر - رجل کبیر الجسم Homme grand آدم Gros homme اوفاق آدم - رجل صغیر الجسم Petit homme آدم شیشمان - رجل مبدن - رجل لحیم - رجل ملحم - رجل جسیم کنج آدم - نو جوان - حدیث السنّ Jeune homme آدم Homme d'âge کهن - شیخ یاشلو آدم - مسنّ Vieux homme - نیکوکار - خیّر Bon homme احتیار آدم - سالخورده - سال برامز آدم - بد منش - اهل شرّ - شریر méchant ایو آدم Homme sans foi, sans honneur, sans probité بیوفا وبیعرض مایهٔ وفاکاری وصداقت وبضاعهٔ عرض وناموس - وناموس آدم C'est un homme sans façon واستقامتدن بی بهره بر آدم On dit proverb., Il y a grande - تکلفاتدن عاری بر آدمدر différence d'homme à homme آدم ایله آدم بیننده بون بعید بش پرمق - آدمدن آدمه فرق وار در - وفرق مدید وار در بر دکلدر

On dit aussi, Face d'homme porte vertu, pour dire, qu'il y a des hommes qui, par leur présence seule, font la réussite d'une affaire *T.* یوز یوزدن اوطانور

On appelle figur. Grand homme, un homme distingué par des qualités très-éminentes *A.* جلیل المناقب - جلیل القدر *P.* بزرکوار - بلند شان *T.* بیوک آدم - آدی شانی بیوک

On dit par mépris, C'est un pauvre homme, un petit bout d'homme, un plaisant homme - عجزه مقولهسی بر آدمدر بیچاره آدمدر

On dit aussi, Ce n'est pas un homme, pour dire, c'est un homme faible آدملقدن بهرهسی یوقدر - آدم دکلدر

Le mot Homme étant joint à De avec un substantif, sert à marquer la profession, l'état et les qualités d'un homme *A.* اهل pl. ارباب *P.* مرد *T.* آدم || Homme de guerre اهل حرب d'épée اهل سیف de robe اهل قلم de métier اهل حرفت de journée یومیّه ایله ایشلیان اجیر - بالمیاومه ایشلیان اهل اجرت ایو آدم - نیک کردار - اهل خیر de bien کوندهلکجی - ارباب غیرت وشجاعتدن d'honneur اهل عرض آدم de courage d'esprit اهل ذکا وکیاست آدم de génie اهل درایت de goût ارباب حسن طبیعتدن بر آدم - اهل طبیعت de tête اهل دانش - اهل علم ومعرفت de savoir اهل عقل وفطانت ارباب حیثیتدن بر آدم - اهل حیثیت de qualité وعرفان ارباب - اهل حسب ونسب de naissance متشخص - - معدوم الحیثیة بر آدم de néant, de rien اصالتدن بر آدم اهل قلیل اللیاقه بر آدم de peu هیچ کبی بر آدم de lettres تدبّر مهامّ Homme d'État اوقومش آدم - هنرمند - معارف اهل de parole اهل رجحان ورزانت de poids سلطنته اهل انفاذ واجرایه - اهل اجرا d'exécution صاحب سخن - کلام مجذام - اهل رأی قاطع de résolution مقتدر بر آدم d'accommodement - اهل قریحه - اهل تدبیر d'expédient مصلح آدم بر اهل Bon homme de guerre بولشلو آدم - صاحب بدیهه ارباب حربدن بر مرد مقتدر - حرب ماهر Bon homme de mer اهل دریادن بر مرد ماهر - فنّ دریایه ماهر بر آدم مستحق *A.* On dit proverb. Homme de sac et de corde اصلهجق آدم *T.* کشتنی وآویختنی *P.* الصلب

Il s'emploie aussi avec À, et alors il exprime ce dont un homme est capable *T.* مقوله - ارباب || Il n'est pas homme à souffrir, à endurer un affront معاملهٔ تحقیر آمیزی تحمّل ایدهجک ارباببدن دکلدر Il est homme à tout hasarder اخذ هر شیئه جسارت ایدهجک مقولهدندر à s'en venger هر شیئ C'est un homme à tout انتقام ایدر مقولهدندر - اولندن کلور ارباببدندر - Il exprime aussi ce dont un homme est digne en bien ou en mal *A.* لایق - الیق - احرا *P.* سزاوار - سزا - شایان *T.* کرکلو || C'est un homme à pendre صلبه لایق بر آدمدر à parvenir aux premières places اعلای عالی منصبلره - مراتب ودرجاته وصوله الیق بر آدمدر C'est un homme à employer قوللنلمغه شایان شایان بر آدمدر قوللنلهجق آدمدر - بر آدمدر

Homme, se dit aussi pour marquer l'âge de virilité *A.* کهل رسیدهٔ *P.* بالغ الی سنّ الکهولة - کهلة pl. کاهل - کهول - سال مردی *T.* یکتلک یاشنه کلمش || Ce n'est encore qu'un enfant; quand il sera homme... هنوز مرتبهٔ طفولیتده اولوب سنّ کهولته S'il vit âge d'homme سنّ کهولته بالغ اولدقده سنّ کهولته بالغ C'est un homme fait قدر حیاتده اولور ایسه اولمش آدمدر

On dit, qu'un tel n'est pas homme, pour dire, qu'il est impuissant *A.* عنین - عدیم الرجولیة *P.* بیگاده - بی رجولیت *T.* ارکلی یوق

Homme, signifie aussi, homme de coeur, de fermeté *A.* مرد || آدم - مردلك صاحبى - مرد *T.* مردم با مردانگى *P.*

مرد اولديغنى اثبات ايلدى Il a montré qu'il était homme

مردلكنى اظهار ايتمك Se montrer homme - مردلكنى -

بو آدم بر آدم اولديغنى C'est un homme que cet homme-là

تمام آدمدر - مرد آدمدر

Homme d'affaires. C'est un homme qui a soin des affaires domestiques d'un grand seigneur *A.* نقيب البيت *P.* كتخدا

T. كهيه || Il lui envoya son homme d'affaires كتخداسنى ارسال

فلانك كتخداسنه ايلدى Parlez à l'homme d'affaires d'un tel

سويله

HOMOCENTRIQUE. Il se dit des cercles qui ont un centre commun *A.* متحد المركز *P.* هم مركز *T.* بر مركزلى

HOMOGÈNE. Qui est de même nature *A.* متجانس - متوافق

الجنس *P.* هم جنس *T.* بر صوى || Les parties homogènes

اجزاى متجانسه L'eau était regardée comme composée de parties

homogènes عنصرما اجزاى متجانسه‌دن مركب عد اولنور ايدى

L'analise chimique prouve chaque jour qu'il y a peu de composés homogènes مركبات متجانسة الاجزا اقل قليل اولديغى

كل يوم تحليل كيمياوى ايله ثابت ومتحقق اولان

مواددندر

HOMOGÉNÉITÉ. Qualité de ce qui est homogène *A.* مجانست

P. هم جنسى *T.* بر صوى‌لق

HOMOLOGATION. Ratification d'un acte par autorité de Justice *A.* تصديق *P.* تصديقسازى *T.* تصديقلمه || L'homologation d'un contrat مقاوله سندينك تصديقى

HOMOLOGUE. Terme de Géométrie. Il se dit des côtés qui, dans des figures semblables, se correspondent, et sont opposés à des angles égaux *A.* ضلع متقابل pl. اضلاع متقابلة -

متناظر *P.* ضلع رو برو *T.* پهلوى قارشولقلى يان || Dans les triangles semblables, les côtés homologues sont proportionnels اشكال مثلثهٔ متوافقه‌ده اضلاع متناظره‌نك تناسبى

دركار در

HOMOLOGUER. Confirmer par autorité de Justice *A.* تصديق

P. تصديق كردن *T.* تصديقلمق - تصديق ايتمك || Homologuer une transaction شرطنامه‌يى تصديق ايتمك

Homologué. *A.* مصدّق *P.* تصديق كرده *T.* تصديق

اولنمش

HOMONYME. Terme de Grammaire, qui se dit des choses qui ont un même nom *A.* متحد الاسم *P.* همنام *T.* بر آدلى

HOMOPHONIE. Concert de plusieurs voix qui chantent à l'unisson *A.* توافق الالحان - اتحاد الاصوات *P.* هم آهنگى

T. سسلرك برلكى

HONGRE. Châtré. Il ne se dit que des chevaux *A.* فرس

معمول *P.* اسب آخته - اسب خايه كشيده *T.* اكديج || Il

a deux beaux hongres ايكى رأس كوزل اكديجه مالكدر Un

attelage de six hongres التى رأس اكديجلردن عبارت قوشوم

آتلرى طاقمى

HONGRER. Châtrer. Il ne se dit que des chevaux *A.* امعال

P. آختن *T.* انمك - اكديج ايتمك || Hongrer un cheval

آتى انمك Ce cheval est trop vicieux, il le faut hongrer

بو آت بغايت بد خوى اولمغله امعالى اقتضا ايدر

HONNÊTE. Vertueux, conforme à l'honneur et à la vertu *A.*

نزه الخلق - اهل العرض - نازه النفس - صالح *P.* پاك

گوهر - صلاح پيشه *T.* عرضلو - تميز || Amour honnête عشق

مودت صالحه amitié عشق بالنزاهة والصلاح - صلاح آميز

نفس âme اهل عرضجه دوستلق - محبت نزاهت آميز -

مسلك coeur قلب صلاح آميز Conduite sage et honnête صالح

حكيمانه وصالحانه - حركت مقارنة بالنزاهة - صلاح آلود

غايت مرتبه‌ده نازه C'est un très-honnête homme حركت

النفس بر آدمدر - غايت اهل عرض آدمدر Cela n'est pas

d'un honnête homme اهل عرض آدم كارى دكلدر

Et bienséant, convenable *A.* جائز - لايق - مناسب *P.* روا

T. سزا - چسپان - ياقشقلو - يوللو - كوركلو || Il n'est pas

honnête de se louer soi-même تمدح نفس روا دكلدر -

كندو كندويى اوكمك يوللو دكلدر - ستايش خود نا سزا در

Croyez-vous qu'il soit honnête d'en user de la sorte? بو مقوله

حركت اولنمق جائزمى ظن ايدرسك Cela n'est pas honnête à une personne de votre caractère, de votre profession, de

votre âge سنك رتبه‌كده وسنك طريقكده وسنك بو شى

سنكده اولان بر ذاته كوره چسپان دكلدر Ces paroles-là

ne sont pas honnêtes dans la bouche d'une femme بو مثللو

بو مثللو كلمات نسوان آغزينه لايق وچسپان دكلدر

سوزلر لسان نسوانه ياقشمز Après avoir été long-temps dans

le grand monde, il a fait une honnête retraite مدت مديده

اختلاط ناس ايله مألوف ايكن بر صورت لايقنه ايله

Présent honnête هدیهٔ لایقه اختیار عزلت وانزوا ایتمشدر
Récompense honnête مکافات لایقه Prix honnête ثمن مناسب
Un habit honnête کسوهٔ لایقه مناسب بها - بهای مناسب -
یاقشق لباس - مناسب لباس - قبای سزا - جامهٔ چسپان -
On dit aussi, Une excuse honnête *A.* عذر معقول *P.* عذر
Un refus honnête *A.* یوللو عذر *T.* عذر دلپسند - با صواب
یوللو اسرکمه *T.* دریغ با صواب *P.* تقصیر معقول

On dit aussi, Une naissance, une condition honnête, c'est-à-dire, qui n'a rien de bas ni de fort élevé *A.* نسب معروف *P.* بهزادی *T.* آدی شانی بللو صوی ‖ Il est d'une naissance honnête بهزاد در - اصل ونسبی معروفدر - Et une famille honnête, pour dire, une famille à laquelle il n'y a rien à reprocher ممدوح بر خاندان

Honnête, signifie aussi, civil, poli *A.* ملاطفت *P.* مکرم - حافی
چلبی *T.* نوازشکار - دلنواز - خاطرپرور - مکرمت آلود - آمیز
‖ Il a l'air honnête آثار مکرمت وملاطفت سیماسنده ‖ نوازشلو -
Des manières honnêtes اطوار - اطوار واوضاع کریمه ظاهر در
Il lui a fait la réception du monde la plus honnête مکرمانه
فلان کمسنه‌یی جهانده مثلی یوق بر معاملهٔ مکرمانه ایله
Il lui a parlé d'une manière très-honnête فلانه تلقی ایلدی
Le procédé est honnête, mais cependant il ne faut pas trop s'y fier غایة الغایه مکرمانه صورت ایله ادای مرام ایلدی
فعلنده کرچه صورت حفایت درکار در مع هذا چندان
C'est un homme fort honnête غایت اعتماد اولنمق روا دکلدر
یک چلبی بر آدمدر - مکرم آدمدر

Honnête homme, outre la signification d'Homme d'honneur, qui a été indiquée plus haut, comprend encore toutes les qualités sociales qu'un homme peut avoir dans la vie civile *A.* طیّب - کریم النفس
P. کریم النقیبة - النفس *T.* نازک طبع - خوش منش خویی
‖ Le hasard m'a placé auprès d'un honnête homme قوّت کوزل
بختم حسبیله کریم النفس بر ذاتک یاننه تعیین اولندم

Honnête femme, Honnête fille, se dit d'une femme ou d'une fille irréprochables dans leur conduite *A.* اهل - مخدرة - عفیفة
P. العفّة والعصمة *T.* پاکدامن اهل عرض - عفتلو - عصمتلو

Honnête, au substantif, signifie, ce qui est honnête et vertueux *A.* مندوب ‖ L'honnête, l'utile et l'agréable مندوب
Préférer l'honnête à l'utile ومنتفع به ومرغوب اولان شئ
مندوبی منتفع به اولان شیئک اوزرینه ترجیح ایتمک

HONNÊTEMENT. D'une manière honnête *A.* بنزاهة - بالصلاح
اهل *T.* بپاکیزگی نهاد - بصلاحکاری - صالحانه *P.* الخلق
T. مکرمانه - دلنوازانه *P.* بالملاطفة - مکرماً *A.* عرضجه
‖ Il faut vivre honnêtement avec tout le monde چلبیلک ایله
Il l'a جمیع ناس ایله صالحانه معاشرت اولنمق لازمه‌دندر
toujours aimée honnêtement فلان محبوبه‌یه دائما صلاح اوزره
Il lui a parlé le plus honnêtement du monde محبّت ایلدی
بغایت مکرمانه سویلشدی

Et suffisamment, passablement *A.* علی قدر الکافی - وافیاً
P. یته‌جک مرتبه‌ده - کفایت مقداری *T.* بروجه وافی - بس
‖ C'est honnêtement vendu هب ایوجه صاتلدی هب ایوجه -
Il en a honnêtement mangé بو طعامدن علی قدر الکافی
کفایت مقداری یمشدر - اکل ایتمشدر

HONNÊTETÉ. Conformité à l'honneur, à la vertu *A.* صلاح
پاک *P.* عرض - نزاهة الطبع - نزاهة الخلق - الحال
T. تمیزلک - اهل عرضلک - گوهری ‖ Des actions d'une grande honnêteté صلاح حال یا کماله مقارن افعال محموده
L'honnêteté de son âme ذاتنده مرکوز اولان مایهٔ عرض
de sa conduite مجبول طبعی اولان نزاهت خلق - وصلاح
des مسلک ومشوارنده مشهود اولان آثار عرض وصلاح
principes اصولک صلاح ونزاهتی

Et bienséance *A.* ادب - حسن الادب - رسم الادب *P.*
T. آداب پروری ادب - ادبه یراشقلق ‖ Il n'est pas de l'honnêteté d'en user si familièrement avec des gens à qui on doit du respect واجب الاحترام اولان ذوات ایله اول قدر
Cela بی تکلّفانه معامله ایتمک رسم ادبه مغایر بر معنا در
est contre les règles de l'honnêteté بو کیفیت جمهور ناس
Blesser les بیننده مرعی اولان قاعدهٔ حسن ادبه منافیدر
règles de l'honnêteté - قواعد مرعیهٔ حسن ادبه طوقنمق
قواعد حسن ادبک اخلالنه تصدّی ایتمک

Et civilité *A.* لطف الطبیعة - کرم الخلق *P.* کرمکاری *T.*
مقتضای ‖ Il n'a pas eu l'honnêteté de l'aller voir چلبیلک
لطف طبیعتی اجرا ایتمیوب فلانک زیارتنه وارمقدن
امتناع ایلدی Il a beaucoup d'honnêteté pour tous ceux qui
ont affaire à lui کندوسیله مصلحتی اولنلر حقلرینه مع
کندوسیله ایشلری اولان کسانه - زیادهٔ اظهار لطف طبع ایدر
C'est l'honnêteté même لطف طبعک چلبیلکی یک چوقدر
مجسّمیدر

Il se prend aussi pour les civilités que l'on fait *A.* حفاية -
اکرام *T.* نوازش - التفاتسازی - خاطر پروری - جغر *P.* اکرام
|| Il ne lui a pas fait la moindre honnêteté فلانه ذرّه‌جه مقداری
جزئی مرتبهٔ بیله اکرام ایتمدی - اظهار حفایت ایتمامشدر
Il le traita avec toutes sortes d'honnêtetés انواع رسوم خاطر
حقنه هر درلو - پروری والتفات ایله حقنه معامله ایلدی
مراسم حفایت واکرامی ادا ایتمشدر

Il signifie aussi, manière d'agir obligeante et officieuse *A.* طور
کوکل *T.* طرزِ خاطر نواز - شیوهٔ دلنواز *P.* موجب التطییب
L'honnêteté de son procédé || وضع وحرکتنده یاپر صورت
معامله‌سنده درکار اولان طور - درکار اولان صورت دلنواز
مستوجب التطییب

On dit, Faire une honnêteté, pour dire, faire un présent par
reconnaissance *T.* تشکّراً عرض هدیّه ایتمک

Il signifie aussi, chasteté, modestie *A.* عفاف - عفت -
ادبلولک - اهل عرضلک *T.* آزرم - پاکدامنی *P.* عصمت
|| Des paroles contre l'honnêteté قاعدهٔ عفاف وعصمته مغایر
Cela répugne à l'honnêteté بو کیفیّت ارباب عفت کلمات
L'honnêteté des moeurs عفاف آداب . عندنده مستلزم نفرتدر
واخلاق

HONNEUR. La gloire qui suit la vertu et les talens *A.* عزّ -
Il - اولولق - شان *T.* ارجمندی - ارج *P.* شان - شرف
signifie aussi, vertu, probité *A.* ناموس - عرض || Acquérir de
l'honneur کسب شرف ایتمک Il est dans un haut degré
d'honneur اسنای مراتب عزّ وشرفده در Vous y aurez de
l'honneur بو کیفیّت مستلزم شان وشرفک اوله‌جقدر Il en
est sorti à son honneur فلان خصوصدن شاننی محافظه
بوماده ایچندن شانه خلل کتورمکسزین - ایده‌رک چیقمشدر
بر کمسنه‌نک Attaquer l'honneur de quelqu'un چیقمشدر
شانه - شانه ایراث شین ایتمک - شانه تعرّض ایتمک
بر کمسنه‌نک Déchirer l'honneur de quelqu'un طوقنمق
شان وناموسنی - پردهٔ شان وناموسنی هتک ایتمک
بر Ménager, sauver l'honneur de quelqu'un پایمال ایتمک
کمسنه‌نک شاننی محافظه ایتمک Donner atteinte à l'hon-
neur de quelqu'un برکمسنه‌نک شانه ایراث کسر ونقصان
عرض وشانه دستدراز گزند وتعرّض اولمق - ایتمک En-
gager son honneur بر کمسنه کندو عرض وناموسنی شرط
عرض وناموسنی Hasarder son honneur ایده‌رک تعهّد ایتمک

معرض خطره القا ایتمک Mettre son honneur en compromis
عرض وناموسنی عرضهٔ کسر ونقیصه قلمق Être jaloux
de son honneur وقایهٔ شان وناموس بابنده صاحب انفه
بر کمسنه‌نک Faire réparation d'honneur وحمیّت اولمق
عرض وناموسنی تجدید - عرض وشاننی تکمیل ایتمک
عرض ناموس Je vous engage ma foi et mon honneur ایتمک
وصدق عهدمی شرط ایده‌رک طرفکه تعهد ایده‌رم
شانه - شانه تعرّض قبیلندندر C'est le toucher en son honneur
عرض Il est délicat sur ce qui regarde l'honneur طوقنمقدر
وناموسه متعلّق اموروده نزاکت طبعی وار در Il ne faut
mettre son honneur que dans des choses louables بر کمسنه
Le عرضنی ممدوح ومستحبّ اوله‌جق اموروده قویملو در
point d'honneur عرض ماده‌سی Ils se sont battus pour un
point d'honneur عرض ماده‌سی ایچون بری برلریله دوکشدیلر
C'est une tache à son honneur - شانه شین ونقیصه در
عرض وناموسنه Il y va de son honneur عرضنه برلکه در
C'est عرض دعواسی Un procès d'honneur طوقنور اموردندر
un homme d'honneur عرض وناموس صاحبیدر Il aime l'hon-
neur, il aimerait mieux mourir que de faire une mauvaise action
عرضنی وقایه ایدر مقولددن اولمغله بر کریهه‌ده بولنمقدن
عرضلو بر آدم اولمغله بر امر - ایسه موتنی ارتکاب ایدر
Il n'a منکری ارتکاب ایتمکدن ایسه هلاکنی ترجیح ایدر
ni coeur ni honneur نه غیرتی ونه عرضی وار در Il est sans
honneur مایهٔ عرض وادبدن بی بهره در Sur mon honneur
عرضم حقی ایچون Je vous en réponds sur mon honneur
Foi d'homme عرضم اوزرینه یمین ایده‌رک تکفل ایده‌رم.
d'honneur, je le ferai بونی ایده‌جکمه اهل عرضجه تکفل
Parole d'honneur عرضه مربوط وعد صحیح ایده‌رم Faire hon-
neur à son siècle, à son pays, à sa famille عصرینه وکندو
عصرینه ودار - تبار وعشیرتنه وسیلهٔ شان وشرف اولمق
à sa naissance ودیارینه وکندو خاندانته سبب افتخار اولمق
à ses affaires بر کمسنه شان حسب ونسبنی وقایه ایتمک
برکمسنه درعهده ایلدیکی امور وخصوصاتک شاننی کما
هو اللایق اجرا ایتمک

On se sert aussi du mot Honneur par civilité || Lorsque j'au-
rai l'honneur de vous voir دیدار شریفکز ایله شرفیاب
دیدارشریفکزایله حائز رهینهٔ افتخار اوله‌جغم - اولدیغمده
La lettre que vous m'avez fait l'honneur de m'écrire وقتده

شرفبخشای - طرفمه شرفرسان وصول اولان بر قطعه مکتوبکز تحریر اولدیغکز بر قطعه مکتوب Faites-moi l'honneur de me dire... شونی دیمکله بنی مشرّف ایله J'ai l'honneur d'être... شویله اولمق شرفیله مفتخرم — En parlant des femmes, il signifie, chasteté. V. Honnêteté dans ce sens.

Mourir au lit d'honneur, se dit d'un homme qui meurt à la guerre, ou dans l'exercice d'une profession honnête *T.* فراش شان وشرفده تسلیم جان ایتمک

On dit, Se faire honneur de quelque chose, pour dire, s'en tenir honoré *A.* افتخار - تفاخر - تمدّح - تباهی *P.* سر افرازی - نمودن *T.* اوکونمک || Scipion se faisait honneur d'être ami de Térence مشاهیر رجالدن فلان کمسنه فلان شاعرک دوستلغیله افتخار ایدر ایدی Il se faisait honneur d'un ouvrage qu'il n'a pas fait اثر خامه‌سی اولمیان بر تألیف ایله تمدّح وافتخار ایدر ایدی — On dit aussi, qu'un homme est l'honneur de son siècle گل - عصرینک ما به الافتخاریدر سبب شان وشرفیدر - بیخزان فخر ومباهاتیدر

Honneur, signifie aussi, marque extérieure par laquelle on montre le respect qu'on a pour une personne *A.* حرمت - توقیر - تفخیمات .pl تفخیم - تعظیمات .pl تعظیم - احترام توقیرات .pl *P.* آزرمنمایی *T.* اولولتمه || Il faut rendre honneur à qui il appartient, à qui il est dû واجب الرعایه اولان ذوات حقنه ایفای لازمهٔ تعظیم واحترام اولنملو در On lui a fait des honneurs extraordinaires حقنه فوق المعتاد رسوم تفخیم وتعظیم اجرا اولندی Accompagner quelqu'un par honneur بر کمسندیه تعظیماً وتوقیراً رفاقت ایتمک Porter honneur et respect عرض تعظیم وحرمت ایتمک Il ne faut pas rendre aux hommes des honneurs qui ne sont dus qu'à Dieu جانب باری‌یه واجب الادا اولان تعظیمات وتفخیماتی انسان حقنه صرف ایتمک جائز دکلدر Faire quelque chose en l'honneur de Dieu بر ایشی تعظیماً لله المتعال ایشلمک

On dit proverb. À tous seigneurs, tous honneurs, pour dire, qu'il faut rendre honneur à chacun, selon sa qualité هر کسه قدرینه کوره حرمت اولنملو در

On appelle Honneurs funèbres, les cérémonies des funérailles رسوم وتشریفات جنازه

En certaines grandes cérémonies, comme le sacre des Rois, baptême, etc. on appelle Les honneurs, les pièces principales qui servent à la cérémonie شعایر سلطنت || Les honneurs étaient portés par... شعایر سلطنتی حامل اولنلر فلان... وفلان کشی ایدی

On dit, Faire les honneurs d'une maison, pour dire, recevoir selon les règles de politesse ceux qui y viennent تشریفات ایفای مراسم مهمان نوازی - معتادهٔ اکرامی ادا ایتمک ایتمک

Faire honneur à une lettre de change. C'est la payer ponctuellement à son échéance پولیچه تمسّکنک اعتبارینی وقایه ایتمک

Honneurs, au pluriel, signifie, dignité, charge *A.* pl. مراتب - pl. مناصب *P.* جاه - بلندی *T.* پوستلر - منصبلر || Aspirer aux honneurs خواهشکار مراتب ومناصب اولمق Être élevé aux honneurs مناصب جلیله‌یه ترفیع اولنمق Il est parvenu aux plus grands honneurs par tous les degrés کافهٔ درجاتدن کافهٔ مراتبی - گذران ایله اعلای مناصبه اصعاد اولندی قطع ایده‌رک مناصب جلیله‌یه مظهر اولدی

HONORABLE. Qui fait honneur, qui attire de l'honneur *A.* شرف *P.* موجب الشان - ذو الشرف - موجب الشرف || معتبر - شانلو - شرفلو *T.* شرفمند - شرف افزا - بخشا Être dans un poste honorable شرفلو بر مسندده بولنمق Profession honorable شانلو رتبه rang شانلو بر حرفت Recevoir des blessures honorables موجب شان وشرف اولەجق جروح ایله مجروح اولمق Il a fait une fin honorable et glorieuse موجب شان وشهرت وبادئ شرف وعزّت اولەجق عاقبته شانلو - موت موجب الشرف مظهر اولمشدر Mort honorable فلان... موت Il lui est honorable d'avoir été choisi pour... خدمتده انتخابی خصوصی حقنه بادئ شان وشرف موجب شان اولەجق اولمشدر Faire une retraite honorable مصحوباً بالشان والشرف - صورت ایله کیرویه چکلمک روتاب عود ورجعت اولمق Faire une mention honorable de quelqu'un بر کمسنەنک اسمنی شانلو وجهله ذکر ایتمک

Et qui fait un usage décent de sa fortune, qui sait faire les honneurs chez lui || Il fait une dépense honorable شاننه لایق وجهله مصرف ایدر Il fait les choses d'une manière honorable هر شیئی شاننه لایق وجهله اجرا ایدر Il nous a fait un accueil très-honorable زیاده موجب شان اولەجق صورت ایله بزه تلقی ایلدی

AMENDE HONORABLE. V. Amende || Il a fait amende honorable nu en chemise, la torche au poing, et la corde au cou آرقەسندە
یالکز کوملک والندە مشعلە وبوغازندە ایپ اولەرق
علناً اقرار جرم وطلب عفو ایلدی

On dit figur. Faire amende honorable à quelqu'un, pour dire, lui faire une espèce de réparation d'honneur, reconnaître qu'on a eu tort à son égard *A.* اعتذار باعتراف الخطا *P.* با اقرار
خطاییی اقرار ایدەرك عذر *T.* گناه معذرت خواهی نمودن
دیلمك

HONORABLEMENT. D'une manière honorable *A.* مكرماً ـ معزّزاً
على *A.* عزّت واكرام ایلە *T.* مكرمانە *P.* بالاعزاز والاكرام ـ
شانندە *T.* بر وجە سزای حال وشانش *P.* ما یلیق بشانە
Il a || حال وشاننە یاقشدیغی منوال اوزرە ـ لایق وجهلە
مكرماً ومعزّزاً مظهر تلقّی اولمشدر été reçu honorablement
Faire les choses honorablement هر شیئی حال وشاننە لایق
اولدیغی وجهلە اجرا ایتمك C'est un homme qui a vécu
toujours honorablement مدّت عمرینی دائما شاننە لایق
اولدیغی وجە اوزرە كچوردی

Il signifie aussi, magnifiquement *A.* بالشان والشرف ـ
حشمت *T.* با شكوه *P.* بالتعظیم والاجلال ـ بالشان والاجلال
شان واجلال Il a été enterré très-honorablement || وعنوان ایلە
با كمال ایلە دفن اولندی

On dit aussi, Parler honorablement de quelqu'un بر كمسنەنك
اسمنی حرمت وتعظیم ایلە ذكر ایتمك

HONORAIRE. Il se dit des personnes qui, après avoir exercé une charge, en retiennent les honneurs *A.* معنون بالالقاب
|| Maître des requêtes honoraire مقدّما عهدەسندە اولان
چاوشباشیلق القابیلە معنون

On appelle Tuteur honoraire, celui sous les ordres duquel le tuteur onéraire doit agir *A.* وصیّ مطلق

HONORAIRE. Il se dit de ce qu'on donne aux maîtres qui enseignent quelque science, ou à ceux auxquels on a recours pour obtenir un conseil, un service *A.* اجرة القدم *P.* پایمزد
T. آیاق تری

HONORER. Rendre honneur et respect *A.* تمجید ـ اجلال ـ
اولولتمك *T.* بلندیٔ شان دادن *P.* توقیر ـ تفخیم ـ تعظیم
اسم حضرت ذو الجلالی Honorer Dieu || حرمت ایتمك ـ
اعزّهٔ كرامی تعظیم واجلال les Saints تمجید وتعظیم ایتمك
پدر ومادری تعظیم وتوقیر ایتمك son père et sa mère ایتمك
پدر ومادرە توقیر وحرمت ایتمك ـ la mémoire de quelqu'un
بر كمسنەنك ذكرینی تعظیم ایتمك

Et avoir de l'estime *A.* احترام ـ حرمت *P.* حرمت نمودن
آزرم نمودن ـ *T.* اعتبار ایتمك || C'est un homme que j'honore extrêmement حقنە بغایت حرمت ایلدیكم بر آدمدر
Croyez que personne ne vous honore plus que moi بندن زیادە
سكا حرمت واعتبار ایدر آدم یوقدر J'honore son mérite et
sa vertu اهلیّت ولیاقت وصلاح وفضیلتنە حرمت ایدرم ـ
اعتبار ایدرم

Et faire honneur à... *A.* ایجاب الفخر ـ اعطاء الشرف
P. سرافرازی فرمودن ـ شرف بخشیدن *T.* شرف ویرمك
كندو Il honore son pays, son siècle || افتخارە سبب اولمق ـ
كندو وطننە ـ وطننك وكندو عصرینك سبب افتخاریدر
منصبنە sa charge وكندو عصرینە مدار شرف وافتخار اولور
شرف ویرر ـ On dit en termes de civilité, Il m'honore de
son amitié بنی دوستلغیلە مشرّف ایدر de sa protection سایهٔ
حمایتیلە بنی مفتخر وشرفمند ایدر

HONORÉ. *A.* مشرّف ـ مفتخر *P.* شرفمند ـ شرفیاب ـ شرفیافتە
T. شرف بولمش

ad HONORES. Expression empruntée du latin, dont on se sert en parlant d'un titre sans fonction *A.* بالاعتبار *P.* با پایە *T.*
بالاعتبار بر C'est une place, un titre ad honores || اعتباری
با پایە بر منصبدر ـ منصبدر

HONTE. Sentiment pénible que l'âme éprouve par l'idée de quelque déshonneur qu'on a reçu, ou qu'on craint de recevoir
A. حیا ـ خجالت *P.* شرم ـ حجاب ـ شرمساری *T.* اوتانمە
|| Avoir honte de faillir دوچار خطا وقصور اولمقدن شرم
وخجالت ایتمك Il a honte d'avoir fait une mauvaise action
بر درلو كریهەیی ارتكاب ایتمكلە گرفتار حجاب وخجالت
اولمشدر Il ne faut pas avoir honte de bien faire فعل خیر
ایشلمكدن حیا ایتمك روا دكلدر C'est une mauvaise honte,
une fausse honte حیای نا بجا در Rougir de honte غلبهٔ حیا
وخجالت تقریبیلە چهرەسنە حمرت كلدی On lui en a
fait honte بو بابدە فلانی تخجیل ایتمشلر در

On dit proverb., que honte ne vous fasse dommage, pour dire, qu'il ne faut pas qu'une mauvaise honte empêche de faire une chose qui n'est point blâmable مناسبتسز اوتانمەنك

Et d'un homme sans pudeur, qu'il a perdu toute honte صوکی صرر در پرده دریده شرم ـ هتک پردهٔ حیا ایلدی وحیا در

Il signifie aussi, ignominie, opprobre *A.* رذالة ـ خزی ـ عار *P.* رسوایی ـ سیه رویی *T.* رسوایلق || Couvrir quelqu'un de honte بر کمسنه‌یی مستغرق خزی وعار ایتمک On lui en a fait la honte toute entière devant le monde اول بابده ترتّب ایتمش خزی وعارک جملهسنی علی ملاء الناس اوزرینه تحمیل ایتمشلر در Effacer la honte d'une mauvaise action بر کمسنه ارتکاب ایلدیکی کریهه‌نک عارینی محو ایتدرمک Il s'est engagé dans une affaire dont il ne sortira qu'avec honte دوچار خزی ورسوایی اولمینجه ایچندن چیقه‌میه‌جغی بر مصلحته کیرشدی La honte suit les mauvaises actions عار ـ خزی ورسوایی افعال قبیحه‌نک پیرویدر ـ وخجالت افعال شنیعه‌نک لازمه‌سیدر ـ On dit, qu'un homme est la honte de sa famille کندو خاندانـنه موجب شین وعار در

HONTEUSEMENT. Avec honte et ignominie *A.* بالخزی ـ بالعار ـ بالرذالة *P.* برسوایی *T.* رسوایلق ایله || Fuir honteusement مصحوباً بالعار ـ بالخزی والرذاله فرار ایتمک Mourir honteusement والرذالـه پی سپر وادئ گریز اولمق حال رسوایی ورذالتده ـ بالخزی والرذالة وفات ایتمک تسلیم جان ایتمک

HONTEUX. Qui a de la honte *A.* خجل ـ مستحیی *P.* شرمسار ـ شرمنده *T.* اوتانق ـ محجوب ـ اونانمش || N'êtes-vous pas bien honteux de vous être emporté de la sorte? بو بووجهله طارلدیغکه ـ درجهده غضبه کلمکدن حیا ایتمزمیسک اوتانمزمیسک Il devrait être honteux d'avoir manqué de parole خلف وعد ایلدیکندن خجل وشرمسار اولملو ایدی Vous l'avez rendu honteux par les reproches que vous lui avez faits سوزینه وفا ایلمدیکنه اوتانملو ایدی ـ ایتدیککک ـ تعزیرات وتوبیخات ایله فلانی تخجیل ایلدک ایتدیککک تعزیر ایله فلانی غریق دریای شرم وخجالت ایتمشسک Il a l'air honteux طور ـ محجوب بر آدمدر Pauvres honteux خجالت وسیماسنده آثار محجوبیّت وار در سؤالی ارتکات ایتمیان فقرا

On dit proverb., qu'il n'y a que les honteux qui perdent, pour dire, que faute de hardiesse, on manque de bonnes occasions *A.* الحیاء یمنع الرزق *T.* یوزی اوتانانک ایشی ایلرو وارمز

Il se dit aussi de ce qui cause de la honte *A.* موجب العار *P.* موجب الشین ـ عیب *T.* رسوایی آور اوتاندره‌جق ـ || C'est une chose honteuse بر کیفیّتدر ـ موجب عار شیٔ Une conduite honteuse عیب بر شیئدر موجب شین وعار بادیٔ عار اولدجق فرار Fuite honteuse اولدجق بر مسلک Un crime honteux جرم موجب العار Il est moins honteux de convenir de ses torts, que de chercher à les justifier بر کشی کندو قباحتی مقارن حق اولمدیغنی اثبات قیدنده اولمنک شین وعاری اقرار قباحتدن مترتّب اولدجق شین وعاردن چوق زیاده در

On appelle Les parties honteuses, les parties qui servent à la génération *A.* عورة *P.* عورتگاه *T.* عورت یری ـ اود یری

HÔPITAL. Maison de charité destinée à recevoir les pauvres dans leurs maladies *A.* دار الشفا ـ دار المرضا ـ مارستان *P.* بیمارستان ـ بیمار خانه ـ خسته خانه *T* هروانه ـ خسته‌لر || Hôpital général دار المرضای عمومی ـ خسته خانه ـ عمارتی des incurables نا قابل علاج اولنلره مخصوص خسته خانه Administrateur d'un hôpital ـ دار الشفانـک مدیر وناظری Fonder un hôpital بر باب خسته خانه بنا ایتمک Visiter les hôpitaux خسته خانه ناظری خسته خانه‌لری یوقلمق Il est mort à l'hôpital خسته خانه‌ده وفات ایلدی ـ Hôpital militaire *A.* مارستان الاهل الحرب *P.* بیمار خانهٔ لشکریان *T.* عسکری طایفه‌سنه مخصوص خسته خانه ـ Hôpital ambulant. Un hôpital qui suit l'armée *T.* اردو خسته خانه‌سی ـ Vaisseau d'hôpital *T.* خسته‌لر سفینه‌سی

HOQUET. Mouvement convulsif de l'estomac, qui se fait avec une espèce de son non articulé *A.* فواق *P.* زغنک ـ زروغ *T.* انچقرق ـ هکک ـ انجوع ـ گلیچه || Faire passer le hoquet ـ انچقریغی دفع ایتدرمک ـ Hoquet de la mort *A.* فواق الموت *P.* هکک مرگ *T.* اولوم انچقریغی || Il a le hoquet de la mort فلانه فواق موت عارض اولمشدر

HORAIRE. Qui a rapport aux heures *A.* ساعتیّ *P.* بهر یک ساعت *T.* ساعتلک ـ هر ساعت حسابیله اولان || Mouvement horaire هر یک ـ ساعت حسابیله اولان حرکت Les lignes horaires d'un cadran بسیطه‌ده الواح ساعتده اولان مرسوم اولان خطوط ساعتیّه

HORDE. Nom que l'on donne à des troupes de peuples errans *A.* عشيرة pl. عشاير || Chaque horde a son chef هر بر عشيرتك بشقه بر بكى وار در

HORIZON. Grand cercle de la sphère qui la divise en deux parties *A.* منطقة الكرة L'une de ces parties s'appelle Hémisphère supérieur *A.* نصف الكرة العليا et l'autre, Hemisphère inférieur *A.* نصف الكرة السفلا || Prendre la hauteur d'un astre sur l'horizon منطقهٔ كره اوزرنده بر كوكبك ارتفاعنى آلمق Il se doit faire une éclipse sur notre horizon بزم بولنديغمز نصف كره اوزرنده كسوف واقع اولهجقدر

Horizon ou Horizon sensible, se dit aussi d'un cercle qui détermine la portion de la surface de la terre où se termine notre vue *A.* افق *P.* كنارهٔ آسمان - قيروان *T.* كوكك كنارى || Horizon étendu افق وسيع الانحا De cette colline on découvre tout l'horizon بو دپهنك اوزرندن كنارهٔ آسمان سر بو دپه چار اطراف افقه ناظر در- تا سر كورينور

HORIZONTAL. Parallèle à l'horizon *A.* متساوى بالافق *P.* برابر افق *T.* افق برابرلكنده - آرقورى || Ligne, plan horizontal افق برابرلكنده اولان خط يا رسم

HORIZONTALEMENT. Parallèlement à l'horizon *A.* متساوياً بالافق *P.* در برابر افق *T.* افقك برابرلكنه اولهرق || Un cadran placé horizontalement متساوياً بالافق نصب اولنمش بسيطه

HORLOGE. Machine qui marque les heures *A.* ساعت || L'horloge va bien ساعت طوغرى يورر a sonné ساعت چالدى avance ساعت ايلرو كيدر- ساعت استقدام ايدر retarde ساعت كيرو قالور - تأخر ايدر Les roues d'une horloge ساعتك چرخلرى le balancier ساعتك شاقلى - ساعتك طوبى l'aiguille ساعتك عقربى le timbre ساعتك چاكى le mouvement ساعتك رفتار وحركتى le cadran ساعتك تختهسى - لوحهسى Les horloges ne s'accordent pas ساعتلر برى برلريله متوافق الحركه دكلدر Les minutes de l'horloge ساعتك دقيقهلرى - Monter une horloge. C'est en bander les ressorts, ou en hausser les poids ساعتى قورمق - Démonter une horloge. C'est en désassembler les pièces ساعتك آلات واجزاسنى فسخ ايتمك - ساعتى سوكمك

On appelle Horloge solaire, un cadran au soleil *A.* بسيطة Et horloge de sable, une petite machine où il y a du sable, qui, en coulant, sert à marquer un certain espace de temps *A.* ساعة الرمل *P.* ساعت ريگ *T.* قوم ساعتى

HORLOGER. Celui qui travaille à l'horlogerie *A.* صانع الساعة pl. صانعين الساعات *P.* ساعتگر *T.* ساعتجى

HORLOGERIE. L'art de faire des machines qui mesurent le temps *A.* فنّ التصنيع الساعات *P.* پيشهٔ ساعتگرى *T.* ساعتجيلك

HORMIS. Excepté *A.* الّا - سوا - غير- ما عدا *P.* جز *T.* اوزكه || Hormis deux ou trois ايكى اوچدن ماعدا - بشقه Tout y est entré, hormis tels et tels فلان وفلاندن غيريسى هپ كلمشدر

HOROSCOPE. Observation qu'on fait de l'état du ciel au point de la naissance de quelqu'un, pour prédire ce qui doit lui arriver dans le cours de sa vie *A.* زيج الولادة *P.* زيك ولادت *T.* ولادت زايجهسى || Faire l'horoscope de quelqu'un بر كمسنهنك وقت ولادتى يلديزينك زايجهسنى استخراج ايتمك Faiseur d'horoscope وقت ولادت زايجهلرى يپان On ne croit plus aux horoscopes فى زماننا هذا وقت ولادت زايجهلرينه اعتبار اولنمز

Figur. || Faire l'horoscope d'une affaire *A.* استدلال الحال || استخراج النتيجة الامر- Cette affaire n'a pas réussi, j'en avais fait l'horoscope بو ماده حصولپذير اولمدى بن نتيجهسنى استخراج ايتمشيدم

HORREUR. Mouvement de l'âme avec frémissement, causé par quelque chose d'affreux *A.* فزع - هول *P.* هراس *T.* اوچونمه || Je frémis d'horreur كمال هول وفزعدن تويلرم قالقيور Être saisi d'horreur بر كمسنهيه حال هول استيلا ايتمك J'ai horreur de le dire فلان كلامك تفوّهى درونمه ايراث هول وفزع ايدر - لسانه كتورلمسى Cela fait horreur à penser بو حالتك فكر وانديشهسى بادئ هول وفزعدر On n'y saurait penser sans horreur فلان شيئى بلا فزع قلب حالات در خاطر ايتمك محالدر Les horreurs de la mort حال هول انگيز تنكيلات هايلهٔ موت L'horreur des supplices - L'horreur des supplices, signifie aussi, la cruauté des supplices *A.* مهاول النكال والعقوبة *P.* شكنجها *T.* تنديئ عقوبتلرك سردلكى

Il signifie aussi, un certain saisissement de crainte ou de respect, qui prend à la vue de quelques objets *A.* دهشت - هيبت

P. نهیب T. بلکلمه || En entrant dans cette forêt, on sent une certaine horreur بو بیشه‌زار ایچنه لدی الدخول دروند دهشت وهیبت مستولی اولور Quand on entre dans cette église, on est saisi d'une sainte horreur بو کلیسانک ایچنه داخل اولنلرک درونلرینه بر نوع هیبت قدسیّه مستولی اولور – Il se dit aussi des choses mêmes qui inspirent cette horreur || L'horreur des ténèbres هیبت ظلمات L'horreur de la solitude حال عزلتک هیبتی des combats هیبت حروب – Il se prend aussi pour Objet d'horreur A. حال – ومقاتلات حالات هایلة pl. حالة هایلة – احوال مدهشة pl. مدهش P. دهشت انگیز – پر نهیب T. اوچندریجی شیٔ || Tout était plein de carnage et d'horreur اورتالق سرتا پا مذابحه ومقاتلددن ونیچه حالات‌هایله‌دن عبارت ایدی

Il signifie aussi, aversion extrême A. استنفار – نفرت P. الطبع دل رمیدگیٔ T. یورک اورککلکی – دتسنمه || Avoir horreur du vice, du péché بر کمسنه‌نک معایب ومناٰمدن نفرت طبعی اولمق Avoir de l'horreur pour quelqu'un بر کمسنه‌نک فلان حقنه استنفار طبعی اولمق Inspirer l'horreur du vice معایب ومثالبدن نفرتی برکمسنه‌نک دروننه اشراب ایتمک Ce tyran est en horreur à toute la terre فلان جبّار جملهٔ عالم ایچنده منفور در C'est un objet d'horreur محل بغض ونفرت بر کیفیتدر

Et énormité d'une action cruelle A. شدّة الرداٰئة – شناعت P. بدئ سخت T. پک چرکینلک || L'horreur du crime, du vice, du péché, est telle que ... جرم وجنایتک وعیب وقباحتک وگناه ومعصیتک شناعتی شول درجه‌ده درکه Pour vous faire comprendre l'horreur de cette action, il suffit de dire que... فلان فعلک شدّت رداٰئتنی تفهیم ایچون... یالکز بو کلامی سویلمک کافیدر

Horreurs, au pluriel, signifie, des actions flétrissantes, des choses déshonorantes A. pl. ذمایم مدهشة – تشنیعات غلیظة P. زشتار دهشتفرما T. رذالتلر || On m'a dit des horreurs de cet homme-là فلانک علیهنه ذمایم مدهشه سویلمشلر در Ces deux hommes publient des horreurs l'un contre l'autre بو ایکی کشی بری بری علیهنه تشنیعات غلیظه نشر ایدرلر موجب دهشت اوله‌جق ذمایم غلیظه – تشنیعات دهشتفرما –

On dit d'une personne extrêmement laide, C'est une horreur A. محض الکراهة || Vous disiez que c'était une jolie femme, c'est une horreur بر زن خوش لقا اولدیغن سویلر ایدک لکن بو یله دکل محض کراهتدر

Il se dit aussi d'une mauvaise action A. کریهة P. کار بد || Il a fait une horreur بر کریهۀ عظیمه T. چرکین ایش ارتکاب ایلدی

HORRIBLE. Qui fait horreur A. مدهش – هایل – مهول P. دهشتفرما – دهشت انگیز – نهیب رسان T. اوچندریجی || Cela est horrible بر حالت دهشتفرما در La mort est horrible حال موت هایلدر Une horrible cruauté بر شدّت دهشت انگیز Horrible méchanceté خباثت دهشتفرما action فعل Horrible laideur ردّت موجبة الدهشة Supplice horrible عقوبت مدهش Monstre horrible سبع مهول Cela est horrible à voir هایله منظره‌سی بادئ دهشت اوله‌جق احوالدندر

Il signifie aussi, extrême, excessif A. مفرط – جسیم P. بی اندازه T. آشوری – افراط || Il a fait une horrible faute بر خطای جسیم ایتدی Il est dans une inquiétude horrible پیچ وتاب عظیمه‌ده در – اضطراب مفرطه دوچار اولمشدر Il fait un froid horrible هواده برودت مفرطه وار در – آشوری Il fait un temps horrible بر هوا ردئ افراط ایله صوغوق ایدر Il fait une horrible dépense مصارف جسیمه – مصرف مفرط ایدر Les chemins sont horribles طرق ومسالک علی وجه الافراط ردیٔدر

HORRIBLEMENT. D'une manière horrible A. علی وجه المهول P. دهشت انگیزانه T. اوچوندرجک وجهله || Cet homme est horriblement défiguré بو آدمک چهره‌سی بر وجه اکره شکل وسیماسی علی وجه المهول تغیّر – تغییر اولنمشدر Cette femme est horriblement laide بو قاری پذیر اولمشدر دهشت انگیزانه زشت وبد لقا در

Il signifie aussi, excessivement A. مفرطاً – علی وجه الافراط P. غایة الغایة – بغایت T. پک – افراط ایله || Il y avait une grande foule, et l'on y était horriblement pressé اول محلده زحام ناس زیاده‌سیله اولمغله بغایت صیقندیده ایدیلر

HORS. Préposition qui marque exclusion A. خارجاً – بریٔاً P. عاریاً – بی – بیرون T. طشره – دیشاری || Hors de la ville بلده‌نک دیشاریسنده – خارج از بلده – شهردن خارج Hors du royaume بو مملکتک خارجنده Hors d'ici خارج ملکده Hors de la maison خارج از خانه Hors de rang خارج از صف

Parler hors de son rang حدّدن بیرون کلام سویلمک
Être hors de péril تهلکه‌دن خارج - بیرون از خطر اولمق
de la portée du canon طوب منزلندن خارج محلّده اولمق
- موقع تعرّضدن خارج اولمق Être hors d'atteinte اولمق
Une place qui est hors d'insulte مصون اولمق - بریٔ اولمق
واهمهٔ تعرّضدن مصون بر حصن - تعرّضدن خارج بر قلعه
Être hors de chez soi بر کمسنه خانه‌سندن طشره حصین
Cela est hors de saison نا بموسمدر - خارج از موسمدر اولمق
Nous voilà hors de l'hiver اشته شمدی بیوقتدر - نا بهنگامدر -
Être hors de soi کندویه مالک اولمامق موسم شتادن خارجز
Hors d'embarras غائله‌سز - خارج از غائله - بریٔ من الغائله
de cadence de soupçon اصولدن چیقمش - خارج از اصول
de difficulté بریٔ من وسوسه‌دن عاری - خارج از وسوسه
de doute لا - بریٔ من الاشتباه صعوبتدن عاری - الصعوبة
Hors de propos بی شبهه - قید اشتباهدن عاری - شک
Hors d'intérêt بلا غرض نا بمحل - نا بجا - خارج از مناسبه
Tout est hors de prix هز شینک بهاسی حدّندن بیغرض -
دائرهٔ قیاسدن خارجدر - بیروندر

On dit aussi, Être hors d'haleine *A.* منقطع - بهیر النفس
- Il signifie aussi, النفس *P.* دم گرفته *T.* صولوغی کسلمش
excepté. V. Hormis.

Hors d'oeuvre. Il se dit d'une pièce détachée du corps d'un bâtiment *A.* بنای *P.* ابنیة منفردة pl. بناء منفرد - بناء مفرز
جسم خانه‌دن *T.* جدا شده || ایری Un pavillon hors d'oeuvre
- Il se dit aussi en parlant de la mesure خارج بر قصر منفرد
d'un bâtiment, prise depuis l'angle extérieur d'un mur jusqu'à
l'angle extérieur de l'autre mur *A.* عرض خارجی *P.* پهن
T. بیرونی || دیش یوزی اینلکی Ce bâtiment a tant de
toises hors d'oeuvre بو بنانک عرض خارجیسی شو قدر
ذراعدر

En termes de Littérature, Hors d'oeuvre, se dit des morceaux qui ne tiennent pas au sujet qu'on traite *A.* خارج من الصدد
P. بیرون از صدد *T.* صدددن بشقه || Cet article est un
hors d'oeuvre dans votre ouvrage فلان مادّه سنک تألیفک
ایچنده صدددن خارجدر

Hors de Cour. Terme de Palais. Manière de prononcer lorsque la demande n'a point d'objet *A.* دفع - ردّ

HOSPICE. Petite maison religieuse établie pour donner l'hospitalité aux voyageurs pauvres *A.* خانقاه pl. خوانق *P.*
تکیه - خانقاه *T.* تکه

HOSPITALIER. Qui exerce l'hospitalité *A.* مقراء - مضیاف *P.*
غریب نواز - مهمان دوست - مهمان نواز - مهمان پرور
T. بیگانه نواز - اتمکی میدانده - غربا دوستی

HOSPITALITÉ. Libéralité exercée envers les étrangers, surtout en les recevant dans sa maison *A.* التفات الی الغربا - محبّت
مهمان پروری - مهمان نوازی *P.* محبّت للاضیاف - للغربا
|| غریبلره دوستلق - غریبلره اکرام *T.* غریب نوازی -
Exercer l'hospitalité - ایفای حق مهمان نوازی ایتمک
غربا ومسافرین حقنه رعایت رسم مهمان پروری ایتمک
L'hospitalité était fort en usage chez les anciens Germains, et elle est sacrée chez les Musulmans قدیمی جرمانیا خلقی
محبّت اضیاف وغربا ایله مألوف بر قوم ایدی انجق
بوامر مستحسن اهل اسلام بیننده فرایض واجبة الاحترامدن
معدود در

HOSPODAR. Titre de dignité qui se donne aux princes de Valachie et de Moldavie *P.* میر *T.* بک - ویوده || Hospodar
de Moldavie بغدان بکی - بغدان ویوده‌سی

HOSTIE. On appelle ainsi toute victime que les anciens immolaient aux dieux *A.* قربان pl. قرابین - نسیکة pl. نسایک
P. بسمل *T.* قربان || Hostie de paix - نسیکة المصالحه
Immoler des hosties à Dieu فی سبیل الله بارشیق قربانی
ذبح قرابین ایتمک

HOSTILE. Qui est d'un ennemi, qui annonce un ennemi *A.*
دشمنی *P.* بیّن الخصومة - خصمیّ - بیّن العدوان - عدوّیّ
فعل بیّن Action hostile || دشمنک *T.* خصومتکارانه -
مقاصد - بمقاصد بیّنة الخصومة Des vues hostiles العدوان
حرکات - حرکات خصومتنما des procédés خصومتکارانه
مطالعات بیّنة des projets دشمنن حرکتلری - عداوتکارانه
مطالعات خصمانه - المعادات

HOSTILEMENT. En ennemi *A.* - عداوةً - خصومةً - خصماً
T. دشمنکارانه - خصمانه *P.* بطریق العدوان والخصومة
|| دشمنجه Il entra hostilement dans les terres de ce prince
ملکی - فلان بکک ملکنه بطریق عدوان دخول ایلدی
- ایچنه خصمانه ودشمنکارانه پایگذار دخول اولمشدر
دشمنجه کیردی

HOSTILITÉ. Acte d'ennemi exercé de peuple à peuple *A.*

فعل العدوان ـ اعمال الخصومة pl. عمل الخصومة ـ معادات كار ـ عداوتكاری ـ حرکت خصمانه ـ کزدار دشمنی P. دشمنی T. دشمنلك حرکتی || Commettre des actes d'hostilité اعمال دشمنی ومعاداته ـ افعال عداوتکارانه یه تصدی ایتمك La حرکات خصمانه یه متصدی اولمق ـ مبادرت ایتمك guerre est déclarée, mais il n'y a encore eu aucun acte d'hostilité de part ni d'autre اعلان سفر اولنمش ایسه ده الی آلان طرفیندن بر درلو حرکت خصومت ومعادات ظهور کرچه اعلان حرب اولنمشدر انجق طرفیندن ـ ایتمش دکلدر بر درلو حرکت خصمانه یه ابتدار اولنمامشدر Ce prince commença par des actes d'hostilité, sans avoir déclaré la guerre بو حکمدار اعلان حرب ایتمکسزین اعمال خصومت دشمنلك ـ ومعادات ایقاعنه بداء ومباشرت ایلدی حرکتلرینه باشلادی

HÔTE. Celui qui tient cabaret, et qui donne à manger et à loger pour de l'argent *A.* صاحب الخان *P.* خانه دار *T.* خانجی || Faire venir l'hôte pour compter رؤیت حساب ایچون خانجی یی احضار ایتمك

Il se dit aussi des personnes qui viennent manger ou loger dans une hôtellerie *A.* نزیل pl. نزلا *P.* مهمان *T.* مسافر ـ قوناق

Il se dit figur. pour Habitant *A.* اهل pl. اهالی ـ ساکن pl. سکنة *P.* جا کرفته *T.* یورد ایدنمش

HÔTEL. Grande maison d'un grand seigneur *A.* دار ـ دسیعة *P.* سرا *T.* قوناق ـ دولتخانه || L'hôtel d'un ambassadeur فلان بکك سراپیی ـ d'un tel prince ایلچینك قوناغی

On appelle Hôtel de ville, la maison publique où l'on s'assemble pour les affaires de la ville *A.* منتدی الاعیان البلدة وجوه شهرك مصلحت یری *T.* انجمنگاه کارکنان بلده *P.*

— Et hôtel des monnaies, le lieu où l'on fabrique les monnaies *A.* دار الضرب *P.* ضربخانه *T.* ضربخانه — Et hôtel-Dieu, l'hôpital des malades. V. Hôpital.

Hôtel, se dit aussi, en termes de Pratique, du logis d'un officier de Justice *A.* باب *P.* در *T.* قپو

Maître d'hôtel. Officier préposé pour avoir soin de ce qui regarde la table d'un grand seigneur, et qui sert ou fait servir sur table *A.* ناظم المائدة *P.* خوانسالار *T.* سفره جی || Premier maître d'hôtel du Roi خاصه خوانسالاران سر باشی

Il a envoyé son maître d'hôtel pour faire préparer à dîner اویله طعامنی حاضرلمق ایچون کندو خوانسالارینی ارسال ایلدی

HÔTELIER. Celui qui tient hôtellerie *A.* صاحب الدار المسافرین *P.* میزبان ـ مهمانخانه ـ خداوند *T.* مسافر قوناغنك صاحبی

HÔTELLERIE. Maison où les voyageurs sont nourris et logés pour leur argent *A.* دار المسافرین ـ خان الاضیاف *P.* مهمانخانه ـ مسافرخانه ـ کاربانسرای *T.* مسافر قوناغی || Grande hôtellerie مسافرخانهٔ جسیم Être logé à l'hôtellerie مسافرخانه ده ساکن اولمق Il est allé descendre à cette hôtellerie فلان مهمان ـ فلان مسافرخانه یه نزول ایتمشدر خانه ده قونمشدر

HOTTE. Sorte de panier qu'on met sur le dos avec des bretelles pour porter diverses choses *A.* قفة pl. قفف ـ قفعة pl. قفعات ـ مرجونة *P.* سپد *T.* کوفه || Hotte à porter du pain اتمك کوترهجك کوفه

HOTTÉE. Plein une hotte *A.* ملء القفة *P.* یك سپد *T.* بر کوفه || Hottée de fumier بر کوفه طولیسی ـ بر کوفه لك de fruits بر کوفه لك میوه ـ طولیسی فیشقی

HOTTEUR. Celui qui porte la hotte *A.* حامل القفة *P.* سپد بر *T.* کوفه جی || Il y a cent hotteurs qui portent tous les jours de la terre dans son jardin کل یوم باغچه سنه نقل تراب ایدر یوز نفر کوفه جی وار در

HOUE. Instrument de fer, qui a un manche de bois, et avec lequel on remue la terre *A.* مسحاة ـ مر ـ نیم *P.* کلند ـ بیل *T.* بیل || Vigne labourée à la houe بیل ایله سورلمش باغ Labourer les arbres avec une houe اغاجلرك دیبینی بیل ایله قازمق

HOUER. Labourer la terre avec la houe *A.* حرث بالنیم *P.* بیل زدن *T.* یری بیل ایله سورمك

HOULE. Terme de Marine. La vague qui reste à la mer, après que la tempête est passée *A.* موج اعجم pl. امواج عجما *T.* اولو قوم

HOULETTE. Bâton que porte un berger *A.* عصا الراعی *P.* دستچوب شوپان *T.* اچوبان صوپه سی

Et petit instrument dont les jardiniers se servent, pour lever de terre les ognons de fleurs *A.* محفرة صغیرة *P.* کلندك *T.* کوچك قازمه

HOULEUX. Terme de Marine. Agité, bouillonnant *A.* متلاطم التیار *P.*

T. قوملو جوشان || La mer était houleuse, et annonçait une tempête دريا متلاطم التيّار وجوشان وخروشان اولوب فورتنديه دلالت ايدر ايدى

HOUPPE. Assemblage de filets de laine ou de soie, liés ensemble comme par bouquets **A.** عشكولة **P.** شنگله **T.** پوشكل قوشاغك ـ شنگلهٔ ميانبند || La houppe d'une ceinture قوشوم پوشكلى Mettre des houppes à des chevaux de carrosse باركيرلرينه پوشكل آصمق

HOUPPER. Faire des houppes **A.** اعمال العشكولة **P.** شنگله پوشكل ياپمق **T.** بستن

On dit, Houpper de la laine, pour dire, la peigner **A.** مشق الصوف **P.** بپشم شانه زدن **T.** يپاغى طرامق

HOURDER. Maçonner grossièrement **A.** تطيين **P.** كهگل زدن **T.** چامور صوامق

HOURI. Nom que les Mahométans donnent aux femmes qui doivent dans le paradis contribuer aux plaisirs des élus de Mahomet **A.** حورا **P.** حورى **T.** حورى

HOUSSARD. Cavalier hongrois **T.** هوسار تعبير اولنور سوارى عسكرى

HOUSSE. Couverture que l'on attache à la selle des chevaux **A.** غاشية pl. غواشى **P.** زينپوش **T.** ايبر اورتوسى || Housse de drap چوقه زينپوش Housse en broderie d'or صرمه ايشلمه زينپوش

On appelle Housse de pied et Housse en souliers, celle qui couvre une partie de la croupe du cheval, et descend jusqu'à l'étrier **T.** چولتار

Housse, se dit aussi des couvertures d'étoffe légère dont on couvre les meubles de prix **A.** غطاء **P.** پوشش **T.** اورتو

HOUSSER. Nettoyer avec un houssoir **A.** ضرب بالمنسغة **P.** پشنجه زدن **T.** چالى سپوركسيله دوكمك || Housser des meubles مفروشاتى چالى سپوركسيله دوكمك

HOUSSINE. Baguette dont on se sert pour faire aller un cheval **A.** منسّة **P.** چوپدست **T.** چيبوق || طوار سورهجك چيبوق Donner un coup de houssine à un cheval باركيرى منسّه ايله ضرب ايتمك

Et baguette qui sert à battre des habits pour en faire sortir la poussière **A.** مطرقة **P.** دست چوب **T.** اثواب چرپجك چيبوق

HOUSSINER. Battre avec une houssine **A.** ضرب ـ طرق بالمطرقة **P.** دست چوب زدن **T.** چيبوق ـ چيبوقلمق || Faire houssiner ses habits بر كمسنه اثوابنى ايله دوكمك چيبوق ايله دوكمك

HOUSSOIR. Balai de branchage **A.** منسغة **P.** پشنجه **T.** چالى سپوركسى

HOUSSON ou HOUX FRELON. Arbrisseau dont les feuilles sont semblables à celles du myrte **A.** آس برّىّ **P.** مورد دشتى **T.** يبان مرسينى

HOYAU. Sorte de houe à deux fourchons, dont on se sert à fouir la terre **A.** مرّ ذو شفرتين **P.** كنند دو شاخ **T.** ايكى چتال بيل ـ آغزلو بيل

HUARD. Oiseau synonyme d'Orfraie. V. Orfraie.

HUCHE Grand coffre de bois où l'on pétrit le pain **A.** معجنة **P.** لاوك **T.** اتمك تكنهسى

HUCHET. Cornet avec quoi on appelle de loin **A.** بوق pl. ابواق **P.** كرّهناى **T.** بورى

HUÉE. Cri que l'on fait pour faire lever le loup **A.** نعير لطرد الذئب **P.** هاى هوى براى راندن گرگ **T.** قوردى سورمك ايچون يوها يوها ديو باغرمق — Il se dit figur. d'un cri d'improbation, poussé par la multitude || On lui fit de grandes huées آواز بلند ايله يوها يوها ديو يوزينه چاغرشمشلر در

HUER. Faire des huées après le loup **A.** تكرير النعار لطرد الذئب **P.** براى راندن گرگ هاى هوى زدن **T.** قوردى سورمك ايچون يوها يوها ديو چاغرمق — Il se dit figur. des cris de dérision qu'une multitude de gens fait contre quelqu'un || Dès qu'il commença à parler, on le hua كلامه آغاز ايلديكى عقيبنده جملهٔ ناس آوازهٔ يوها يوهايى تكرار ايله استهزايه مبادرت ايلدى

HUI. Vieux mot qui n'est en usage que dans le mot Aujourd'hui. V. ce mot, et en termes de Pratique || D'hui en un an بو كونكى كوندن بر سنهٔ كامله ختامنه قدر Cejourd'hui les Chambres assemblées اليوم مجالس شرع معقود اولدقلرى حالده

HUILE. Liqueur grasse qui se tire surtout des végétaux **A.** دهن pl. ادهان **P.** روغن **T.** ياغ || Huile d'olive روغن زيتون ياغى ـ زيت de noix روغن جوز ـ جوز ياغى d'amande روغن بادام ـ بادم ياغى Peinture à l'huile روغن

گل یاغی - روغن ورد Huile de rose ایلـه اولان نقش - عطر شاهی - Quand il se dit absolument, il se prend pour l'huile d'olive || D'excellente huile اعلا زیتون یاغی Huile douce طاتلو زیتون یاغی - روغن زیت احلا - Il se dit aussi de différentes compositions qui se font avec des fleurs || Huile de jasmin یاسمین - روغن یاسمین - دهن یاسمین de fleur d'orange چیچك یاغی - دهن زهر الاترج یاغی

On dit figur. Jetter de l'huile dans le feu, pour dire, exciter une passion déjà assez allumée *T.* آتش اوزرینه یاغ دوکمك - Et en parlant de certaines choses qu'on regarde comme un mal qui va en augmentant, que c'est une tache d'huile qui s'étend toujours یاغ لکه‌سی کبیدر کتدکچه یاییلور - Et en parlant d'un homme fort vieux, qu'il n'y a plus d'huile dans la lampe فلانك قندیلی یاغی دوکنمشدر

HUILER. Frotter avec de l'huile *A.* طلاء بالدهن - تدهین *P.* بروغن طلا کردن - بروغن اندودن - روغن زدن *T.* یاغلتمق || Huiler une serrure کلیدی یاغلتمق Huiler du papier pour copier plus exactement un tableau بر تصویرك رسمنی بلا قصور چیقارمق ایچون تدهین کاغد ایتمك - کاغدی یاغلتمق

HUILÉ. *A.* مدهون - دهین *P.* روغن اندود - روغن زده *T.* یاغلنمش

HUILEUX. Qui est de nature d'huile *A.* دهنیّ *P.* روغنی *T.* یاغلو || Substance huileuse مادّهٔ دهنیّه Principes huileux اجرام دهنیّه Avoir la peau huileuse برکمسنه‌نك بشره‌سی دهین دهن آلود اولمق - اولمق

HUILIER. Le vase dans lequel on sert l'huile sur la table *A.* مُدهُن *P.* روغندان *T.* یاغ قابی || Huilier de cristal بللور روغندان d'argent سیم روغندان de porcelaine ساقسونیاکاری روغندان

HUISSIER. Officier dont la charge est d'ouvrir et de fermer la porte de la chambre du Roi *A.* حاجب *P.* پرده‌دار *T.* پرده‌جی || Huissier de salle دیوانخانه پرده‌جیسی

Il se dit aussi de ceux qui gardent la porte d'une juridiction, d'un tribunal *A.* بوّاب pl. بوّابین *P.* دربان *T.* قپوجی || Le premier huissier سر قپوجیان Huissier du grand conseil دیوان عالی بوّابی

On appelle Huissier audiencier, un huissier chargé d'appeler les causes à l'audience *A.* محضر - Et huissiers de la chaîne, les huissiers qui sont chargés de l'exécution des arrêts du conseil *A.* ترتور الدیوان pl. تراتیر الدیوان *P.* سرهنگ دیوان *T.* دیوان چاوشی

HUIT. Nombre contenant deux fois quatre *A.* ثمانیة fém. ثمان *P.* هشت *T.* سکز || Huit personnes سکز نفر D'aujourd'hui en huit بو کونکی کونك سکزنجیسنده

HUITAIN. Stance de huit vers *A.* منظومهٔ مثمّنة الابیات *P.* غزل *T.* غزل

HUITIÈME. Nombre d'ordre *A.* ثامن *P.* هشتم *T.* سکزنجی || Il n'est que le huitième سکزنجیدر Il a la huitième place مرتبهٔ ثامنه منصبنه متصرّفدر - On dit, le huitième du mois, pour dire, le huitième jour du mois فلان شهرك سکزنجی کونی

Il signifie aussi, la huitième partie *A.* ثمن pl. اثمان *P.* هشت یك *T.* سکزده بر || Avoir part à une affaire pour un huitième بر کمسنه‌نك فلان مادّه‌ده بر ثمن حصّه‌سی اولمق - On appelle Droit de huitième, un droit qui se prend sur celui qui vend du vin en détail *T.* ثمن خمر رسمی

HUITIÈMEMENT. En huitième lieu *A.* ثامناً *P.* بهشتم *T.* سکزنجیده

HUÎTRE. Genre de coquilles *A.* سلحة pl. سلح *T.* استردیه || Pêcher des huîtres استردیه آولمق Huître bien fraîche تازه استردیه Écailler des huîtres استردیه آیرتلمق Huîtres frites استردیه قاورمه‌سی

HUMAIN. Qui concerne l'homme *A.* بشریّ *P.* آدمی *T.* آدمك || Le genre humain نوع بشر Le corps humain بدن آدمك کوده‌سی - بشر l'esprit عقل بشر l'entendement ادراك بشر la vie عمر بشر la nature humaine طبیعت بشریّه l'industrie علم ومعرفت بشریّه la faiblesse عجز حال بشر Voix humaine صوت بشر figure صورت بشر - چهرهٔ بشر Fragilité humaine وهن حال بشر Les misères humaines احوال مسکنت مآل بشریّه les infirmités علل واسقام بشریّه les choses احوال بشریّة les passions امراض نفسانیّهٔ احوال دینا - طوق بشرتدن Cela est au-dessus du pouvoir humain خارج بر معنا در Il est dépourvu de tout secours humain کونه اعانت بشریّه‌دن محروم وبی بهره در Moyens humains, voies humaines وسایل - اسباب بشریه - تدابیر بشریّه Tenter toutes les voies humaines حسب البشریّه

استحصاری ممکن اولدجق کافهٔ وسایل واسبابه تشبث کافهٔ تدابیر بشریه‌یی اعمال ایتمک ـ ایتمک

En parlant des choses qui excèdent la portée ordinaire de l'homme, on dit, qu'elles sont plus qu'humaines *A.* فوق خارج من اقتدار ـ فوق الطاقة البشر ـ الاستطاعة البشر *P.* البشر بیرون از یارای بشر *T.* آدمک کوجندن طشره طاقت || **C'est une pénétration, une intelligence plus qu'humaine** استطاعت بشریه‌نک ـ بشریه‌دن خارج زکاوت وفطانت ما فوقی ثقابت ذهن

HUMAINS. Les hommes *A.* بنی ـ بنی آدم ـ بنی نوع آدم *P.* نوع بشر مردمان *T.* آدملر || **Il n'est pas au pouvoir des humains** بنی آدمک طاقتندن خارجدر **Il regarde avec mépris tout le reste des humains** نفسندن ماعدا بنی آدمی عین حقارت ایله مشاهده ایدر **Le maître et l'arbitre du sort des humains** ارزاق بنی آدمک صاحب وحاکمی

HUMAIN. Sensible à la pitié *A.* صاحب المروة *P.* مروتکار انسانیتلو ـ مروتلو *T.* مردم پرور ـ مروتمند || **Un prince humain** شیمهٔ کریمهٔ مروتکاری ـ بر حکمدار صاحب المروة **Vainqueur humain** اجرای مأثر مروت ایله مجبول بر حکمدار غالب مروتمند ـ ایدر بر غازی جلیل المناقب **Cet homme-là est fort humain et fort sensible aux misères d'autrui** آخرک دردینه مروت ومرحمتی غالب بر آدمدر ـ **On dit, qu'un homme n'a rien d'humain, pour dire, qu'il est dur** *A.* عدیم المروة *P.* بی مروت *T.* انسانیتسز ـ مروتسز مایهٔ انسانیتدن بی نصیب ـ

HUMAINEMENT. Suivant la capacité, le pouvoir de l'homme *A.* حسب البشریة ـ نظراً الی طاقة البشر *P.* بقدر یارای بشر *T.* بشرجه ـ انسانجه || **Cela est humainement impossible** بو کیفیت حسب البشریه محالات قبیلندندر **On ne saurait humainement faire davantage** حسب البشریه بوندن حسب الطاقة البشر بونک ما فوقی ـ زیاده اولدمز **Humainement cela ne peut se faire** یوقدر طاقت بشره نظراً ممکن ومتصور دکلدر ـ **On dit, Humainement parlant, pour dire, selon les idées communes** *A.* قایلاً علی قدر عقل البشر ـ بقدر کنجایش عقل *P.* قایلاً مهما یدرک عقل الانسان *T.* آدم کویان انسان عقل یتشدیکی قدرنجه سویلندیکی بشرجه باقلسه ـ حالده

Il signifie aussi, avec sensibilité, avec bonté *A.* مروة ـ بالمروة *P.* مروتکارانه *T.* مروت ایله ـ انسانیت ایله || **Traiter humainement les vaincus** مغلوبین حقنده باللطف والمروة معامله ایتمک

HUMANISER. Inspirer des sentimens, donner des moeurs conformes à l'humanité *A.* ایناس ـ تأنیس *P.* بمردمی آلفتیدن *T.* آدملغه آلشدرمق || **Le commerce des Européens a un peu humanisé les sauvages** اوروپا خلقنک تجارتی امم وحشیه‌نک نوعما تأنیسنه وسیله اولمشدر

Et rendre plus doux, plus traitable *A.* تلیین ـ تألیف *P.* الخلق *T.* خویی یومشاتمق ـ سازکار کردن ـ نرمخو ساختن || **Il est directement contraire à vos intérêts, mais on trouvera moyen de l'humaniser** فلان کشی سنک امور واغراضکه ضد کامل ایدوکی درکار ایسه ده تألیفی طریقی بولنه‌جقدر **Il ne pouvait vivre avec personne, la société et l'expérience l'ont humanisé** مقدما هیچ بر کمسنه ایله حسن معاشرت ایتمک ممکن دکل ایکن تجربهٔ احوال واختلاط رجال تقریبیله اخلاقی تألیف اولنمشدر

S'HUMANISER. Devenir traitable *A.* تلین الخلق ـ تألف *P.* خوی یومشامق *T.* نرمخویی پذیرفتن ـ الفت پذیرفتن الفت پیدا ایتمک ـ || **Il s'était jeté dans la retraite, mais il commence à s'humaniser** نفسنی کوشهٔ وحدت وعزلته القا ایتمشیکن تکرار خلق ایله تألفه میل ایلدی

Et s'accommoder à la portée des autres *A.* موافقت ـ توافق *P.* سازکاری نمودن ـ همدمی نمودن *T.* اویمق || **C'est un homme d'un génie supérieur, mais il s'humanise avec ceux qui ne sont pas de sa portée** تفوق عقل وفطانتی بدیدار ایکن کندوسیله همقدر اولمیان کسان ایله توافق ایدر

HUMANISÉ. *A.* مونس ـ مأنوس *P.* الفته بمردمی *T.* آدملغه خویی نرمخویی پذیرفته *A.* متلین الخلق *P.* آلشمش یومشامش

HUMANITÉ. Nature humaine *A.* بشریت *P.* مردمی *T.* بشریتک عجز حالی || **Les faiblesses de l'humanité** آدملق **les infirmités** بشریتک اسقام وآلامی **Jésus-Christ s'est revêtu de notre humanité** حضرت عیسی لباس بشریتی اکسا ایلدی ـ **On dit, qu'une chose est au-dessus de l'humanité pour dire, qu'elle passe la portée ordinaire des forces de l'homme** *A.* ما وراء الاستطاعة ـ فوق الطاعة البشر ـ فوق البشریة *P.* بیرون از یارای بشر *T.* آدم قوتندن خارج البشر

Il signifie aussi, bonté, sensibilité pour les malheurs d'autrui *A.* انسانيّت - *T.* مردم پروری - مروتکاری *P.* مروّت - حقنده اظهار مروّت ايله || Il l'a reçu avec humanité آدميّت || Il est plein d'humanité بر فلانی تلقی ايلدی كثير المروّه || Il faut avoir renoncé à l'humanité, pour n'être pas touché de... ادمدر بر كمسنه مايهٔ انسانيّتدن كليّاً بی بهره اولملو... در كه حتّی بو بابده رقّت قلبی اولميه

HUMBLE. Qui a de l'humilité *A.* متواضع - متخضّع - متخشّع - كثير الاستكانة - *P.* حقير - فروتن - خاكك مشرب - خاكك - نهاد - *T.* كمينه - آلچق كوكللو || Ceux qui sont véritablement humbles, ne s'offensent point des mépris d'autrui متواضع حقيقی اولان كشی آخرك تحقيرانه معامله‌سندن آزرده دل اولمز || Dieu résiste aux superbes, et donne sa grâce aux humbles جناب ربّ العالمين مهين المغرورين ومعين المتواضعيندر || Jésus-Christ a dit: Apprenez de moi que je suis doux et humble de coeur حضرت عيسی بيورمشلردر كه حليم النفس ومتواضع الفؤاد اولديغم معلومكز اولسون || Avoir d'humbles sentimens de soi-même بر كمسند نفسی حقنده افكار مخاضعت واستكانت ايله مجبول اولمق || Les âmes humbles نفوس استكانت - نفوس خضيعه - مأنوس || Il est toujours humble et soumis devant lui فلانك حضورنده دائما ايفای لازمهٔ خضوع واستكانت ايتمكده در || Être humble devant les grands عظما حضور كبارده اظهار - حضورنده متواضع وخاكك نهاد اولمق - فروتنی واستكانت ايتمك || Il se dit aussi des choses || Faire une humble prière كمال خضوع واستكانت ايله تضرّع وابتهال ايتمك || Présenter une très-humble requête تعبيزات استكانت آميزی حاوی بر قطعه عرضحال تقديم ايتمك || Faire une très-humble supplication بر استدعای مخاضعت متواضعانه نما عرض ايتمك || Rendre de très-humbles grâces عرض تشكرات استكانت آميز ايتمك - عرض تشكر ايتمك || Assurer de ses humbles respects بر كمسنه فلانك حقنده تعظيمات متواضعديی تأكيد ايتمك

On dit par civilité, Votre très-humble serviteur *A.* عبد احقر *P.* بندهٔ كمينه - بندهٔ حقير - *T.* حقير قولكز

Il se prend aussi dans le sens de Bas, qui est peu élevé de terre *A.* سفيل - اسفل *P.* پست *T.* آلچق || Les superbes palais et les humbles cabanes عالی سرايلر - منازل عاليه واكواخ سفليّه وآلچق قولبه‌لر

HUMBLEMENT. Avec humilité, avec soumission *A.* بالتواضع - بالاستكانة - بالخضوع والاستحقار *P.* با فروتنی - *T.* متواضعانه - خاكسارانه كوكل آلچقلغی ايله || Se prosterner humblement devant Dieu درگاه جناب ربّ ذو الجلالده متواضعانه سجده ايتمك || Recevoir humblement les réprimandes گوش - تعزيرات وتوبيخاتی بالتواضع قبول ايتمك تواضع واستكانت ايله اصغا ايتمك || Souffrir humblement les injures, les affronts شتوم وتحقيراتنه با كمال فروتنی واستكانت اظهار تحمّل ومصابرت ايتمك || Répondre humblement متواضعانه جواب ويرمك || Supplier très-humblement كمال تواضع واستكانت ايله نياز ايتمك || Baiser très-humblement les mains متواضعانه تقبيل يد ايتمك

HUMECTANT. Il se dit des alimens et des boissons qui rafraîchissent *A.* مرطّب - مبرّد *P.* سرد ساز *T.* سرينلديجی || Donner des choses humectantes à un malade خسته‌يه مرطّب شيلر ويرمك || Les fruits sont humectants فواكه مرطّبدر || On a guéri les pestiférés avec des humectants وبا علتيله خسته اولنلر مرطّبات ايله شفا بولمشلردر

HUMECTATION. V. Humecter.

HUMECTER. Rendre humide, mouillé *A.* ترطيب - اخضال - تبليل - انداء - الثاق *P.* آغشته كردن - فرغاريدن - نمناك كردن *T.* يشارتمق - اصلتمق || Humecter la terre ارضی تبليل واندا ايتمك - يری اصلاتمق || La rosée humecte la terre شبنم يری يشاردر

S'HUMECTER. *A.* اخضيلال - كسب الرطوبة - التثاق - تبلّل *P.* تندّی - نمناك شدن - آغشته شدن - آغاردن *T.* يشارمق - اصلانمق

En parlant du régime qu'on ordonne aux gens d'un tempérament sec, on dit, qu'il faut qu'ils s'humectent, pour dire, qu'il faut qu'ils se rafraîchissent كسب رطوبته محتاجدرلر - سرينلنمكلر

HUMER. Avaler un liquide en retirant son haleine *A.* ترشّف - ارتشاف *P.* دمكيشان فرو بردن *T.* صولوق چكوب يوتمق || Humer un bouillon, un oeuf بر يمورطه‌يی ياخود بر اتّ صوينی ارتشاف ايتمك - On dit aussi, Humer l'air, le vent, le brouillard *A.* ارتشاف الهواء والريح والضباب *P.* هوا وباد وميغرا دمكشان فرو بردن *T.* هوا ويلی وطومانی صولوق چكوب يوتمق

HUMÉRUS. Terme d'Anatomie. L'os du bras depuis l'épaule

jusqu'au coude *A.* عظم الرأس العضد *P.* استخوان سر بازو
T. قول باشی کمیکی

HUMEUR. Substance fluide qui se trouve dans les corps organisés *A.* خلط pl. اخلاط *P.* کش *T.* خلط || Humeur subtile
خلط رقیق grossière خلط غلیظ visqueuse خلط لزج ـ لزوجتلو
خلط ـ خلط یلمشک chaude خلط حارّ ـ خلط محرور froide
خلط بارد Il distille de cet arbre une humeur visqueuse et
gluante جیقار ـ بوآغاجدن بر خلط دبیق ولزج تقطّر ایدر
ـ Les quatre humeurs du corps *A.* اخلاط اربعة *P.* چارجوی
T. فطرت خلطلر درت Ce sont, le sang *A.* *P.* دم کش
T. قان *T.* خون ـ سرخ la pituite *A.* بلغم *P.* کش سپید
بلغم la bile *A.* صفرا *P.* کش زرد ـ لو *T.* اود la mélancolie,
qui n'est qu'un effet de la bile viciée *A.* سودا *P.* کش سیاه
T. قره صفرا Humeur sanguine خلط دموی pituiteuse خلط
بلغمی bilieuse خلط صفراوی mélancolique ou atrabilaire خلط
سوداوی L'intempérie et l'altération des humeurs causent les
maladies اخلاطک عدم اعتدالی وتغیّر وتحوّلی تولید
امراضی موّدیدر Cela met les humeurs en mouvement مهیّج
اخلاطدر ـ محرّک اخلاطدر ـ Humeurs froides اخلاط رطبه
On appelle ainsi les écrouelles. V. ce mot.

On appelle aussi Humeurs, certains sucs vicieux qui s'amassent dans le corps, et qui causent des maladies *A.* مادّة pl.
مواد || Humeurs peccantes مواد سقیمه corrompues مواد متعفّنه
superflues مواد زایده mauvaises مواد فاسده Humeur âcre مادّة
حامزه mordicante مادّة معیضه maligne مادّة خبیثه Être
chargé d'humeur مواد ایله ممتلی اولمق Engendrer des humeurs تولید مواد ایتمک Affluence, abondance d'humeurs تراکم
مادّه‌لرک ـ طغیان مواد Débordement d'humeurs وغلبهٔ مواد
ـ تهییج مواد ایتمک Émouvoir les humeurs طاشقنلغی
اذابهٔ مواد les adoucir تلیین مواد ایتمک les nourrir تحریک مواد
اذابهٔ مادّه‌لری بسلمک ـ تنمیهٔ مواد ایتمک les fondre
مواددی تفریغ ایتمک les évacuer مواد ایتمک Le mal
n'est pas dans le sang, il est dans les humeurs علّت دمده
اولمیوب بدنده مجتمع اولمش موادده در

Humeur, se dit aussi d'une certaine disposition de l'âme qui paraît plus l'effet du tempérament que de la raison *A.* طبع ـ
مزاج *P.* خو ـ منش *T.* خوی ـ مشرب || Être d'humeur douce
شیرین خو اولمق ـ لیّن الطبع اولمق ـ حلیم المزاج اولمق

عنیف المزاج d'humeur fâcheuse طاتلو خویلو اولمق ـ
خرجین ـ جتین خویلو ـ تند خو ـ خشین المزاج ـ اولمق
هر حالده متساوی المزاج اولمق d'humeur égale خویلو
ـ خوی نا در برابر اولمق ـ متلوّن المزاج اولمق inégale
نشیط المزاج اولمق enjouée مشرب دائما بر دوزده اولمامق
مزاجی شن اولمق ـ گشاده مزاج ـ شوخ مزاج ـ chagrine
طبیعتی تاسه‌لو ـ تیره خو اولمق ـ مکتئب المزاج اولمق
بالطبع خاطر پرور ـ طیّب المزاج اولمق complaisante اولمق
هر کسک کوکلنی یاپمق ـ بالطبع خاطر نواز اولمق ـ اولمق
Il est aujourd'hui de bonne humeur, en bonne مزاجنده اولمق
humeur انبساط قلبی ـ بو کونکی کون منبسط المزاجدر
منقبض ـ کیفی وار در ـ شاد دلدر ـ وار در de mauvaise humeur
لطیف المزاجدر d'une humeur agréable کیفی یوقدر ـ المزاجدر
تتیز ـ تیز خو در ـ حدید المزاجدر جیّد الطبعدر ـ aigre
طبع عدیم الاطمینانی inquiète سرد خویلو ـ خویلو در
Il n'a point changé d'humeur تنک طورمز ـ بی آرامدر ـ وار در
meur تبدیل مزاج ایتمش دکلدر Quand il est en mauvaise
humeur انقباض مزاجی حالنده Quand sa mauvaise humeur
lui prend حال انقباض مزاجی ظهورنده Ce sont deux humeurs bien différentes بری برینه مختلف ایکی مزاجدر

On dit, Être en humeur de faire, ou Être d'humeur à faire une chose, pour dire, être en disposition de la faire *A.*
رغبت ـ استعداد *P.* خواهشمند بودن *T.* استکلو اولمق || Il est en
humeur de faire tout ce qu'on veut دیلدکلری شیلرک مجموعنی
ایتمکه مستعدّ در ـ On dit aussi qu'un poète, qu'un peintre, etc.
est en humeur de bien faire کوزل ایشلمکه رغبتی وار در
et pour exprimer le contraire, qu'ils ne sont pas en humeur
رغبتلری یوقدر

Humeur, se prend aussi pour Fantaisie, caprice *A.* هوس ـ لمم
P. چالقلق ـ ترسلک *T.* بیگانه خویی || C'est une mauvaise humeur qui lui a pris ترسلکی طوتدی Chacun a ses
humeurs هر کسک ترسلکی حالتلری وار در Il y a de l'humeur dans sa conduite مسلک ومشوارنده بر نوع ترسلک
وار در C'est un homme d'humeur *A.* هوّاس *P.* بیگانه خو *T.*
چالق ـ ترس

HUMIDE. Qui est d'une substance aqueuse *A.* رطب *P.* تر
ـ تر *T.* یاش ـ ترین ـ En médecine, on appelle Humide radical,
une humeur lymphatique qui abreuve toutes les fibres du corps

A. رطوبت غريزيّة — On dit, qu'un homme a le cerveau humide, pour dire, qu'il paraît l'avoir chargé de sérosités رطوبت دماغى وار در. مرطوب الدماغدر — Et qu'il est d'un tempérament humide, pour dire, qu'il abonde en pituite مرطوب المزاجدر.

Il se dit aussi de ce qui est imprégné de quelque vapeur aqueuse *A.* ندى — مبلّل — خاضل — رطب — مرطوب *P.* نمناك — نمزده *T.* ياش — اصلانمش || La terre est encore toute humide ير هنوز. ارضده هنوز كلّى نداوت وبلالت وار در — Un linge humide بر بز مبلّل lieu مكان رطب بسبتون ياشدر — temps هواى رطب ونمناك رطوبتى غالب بر محل — chambre رطوبتلو بر اوطه رطوبتلو هوا Un air humide et grossier گران ونمناك هوا — رطب وثقيل بر هوا Il a pleuré, il a les yeux tout humides گريان اولوب كوزلرى يكپاره ندىّ ونمناكدر

HUMIDEMENT. Dans un lieu humide *A.* فى مكان الرطب *P.* در جاى نمناك *T.* ياشلقده — رطوبتلو يرده || Être logé humidement رطوبتلو مكانده اقامت ايتمك

HUMIDITÉ. Qualité de ce qui est humide *A.* نداوت — رطوبت رطوبت — بلالت *P.* نم *T.* ياشلق || L'humidité de la terre ارض de l'air رطوبت هوا du cerveau رطوبت دماغ Un lieu bas, sujet aux humidités de l'air et de la terre هوانك ويرك — وارضك نداوتنه تابع بر موقع اسفل — ياشلغنه تابع آلچق بر محل — Il se dit au pluriel, de l'abondance de la pituite *A.* موادّ مرطوبة

HUMILIANT. Qui humilie *A.* موجب — محقر — موجب المذلة موجب — خوار ساز *P.* موجب الذلّ والحقارة — الحقارة بركيفيّت *T.* آلچقلديجى — خاكسارى || Cela est bien humiliant شويله اولمق... موجبة الحقارتدر Il est bien humiliant d'être خيليجه موجب حقارت اولدجق بر حالتدر Il lui fit une réprimande humiliante فلان كمسنديى حقنـه موجب ذل وحقارت اولدجق صورت ايله تعزير ايلدى

HUMILIATION. Il se dit de tout ce qui abaisse, qui avilit devant les hommes *A.* حقارت — هوان — مذلّت — ذلّ — مسكنت *P.* خاكسارى — خوارى *T.* آلچقلق || Je n'ai pu le voir dans une si grande humiliation sans lui pardonner فلانى بو كونه حال هوان ومسكنتده اولديغنى كورنجه طياندميوب عفوينه راضى اولدم Les infirmités humaines sont un grand sujet d'humiliation عجز حال بنى نوع آدم سبب هوان ومسكنتدر Il a essuyé une grande humiliation عظيم بر كونه مذلته دوچار اولمشدر — Il se dit au pluriel des choses qui donnent de la confusion, de la mortification *A.* pl. تحقيرات — تذليلات *P.* خواريها *T.* آلچقلمدلر || Recevoir les humiliations que Dieu nous envoie ارسال الهى اولان تذليلاتى طيب خاطر ايله قبول ايتمك

HUMILIER. Abaisser, donner de la confusion *A.* تذليل — تحقير — توضيع *P.* پست — خوارى نمودن — خاكسار كردن *T.* آلچقلمق كردن || Dieu humilie les superbes بارى تعالى حضرتلرى اهل غرورى توضيع ايدر Humilier l'orgueil, la fierté de quelqu'un بر كمسنه نك كبر ونخوتنى تذليل ايتمك — انف كبر وغرورينى ارغام ايتمك On l'a bien humilié فلانى كركى كبى تذليل وتوضيع ايتمشلر در

On dit en termes de dévotion, Humilier son coeur, Humilier son esprit devant Dieu بارگاه جناب ربّ العزّتده تذليل نفس ايتمك — استحقار نفس ايتمك Quiconque s'humilie sera exalté *A.* من ذل نفسه عزّ شانه *T.* كندويى آلچقليان شاننى آرتورر

HUMILIÉ. *A.* محقر — ذليل — مذلّل *P.* خوار — خاكسار *T.* آلچقلنمش

HUMILITÉ. Vertu chrétienne qui nous donne un sentiment intérieur de notre faiblesse *A.* استحقار — وضاعت — وضوع — خضوع — النفس — فرو تنى *P.* تواضع لله — مخاضعت — خضوع تامّ *T.* خاكدلى || Profonde humilité كوكل آلچقلغى L'humilité est le fondement de toutes les vertus chrétiennes تواضع لله فضايل اهل ايمانك اساسيدر Faire des actes d'humilité اجراى اعمال خاكدلى ومخاضعت ايتمك La véritable humilité ne consiste pas dans les dehors تواضع حقيقى احوال ظاهره ايله قائم اولدمز L'humilité chrétienne va jusqu'au mépris de soi-même تواضع لله تذليل نفس مرتبه سنه قدر بالغ اولور Donner de grands exemples d'humilité امثال عظيمهٔ تواضع ومخاضعت اظهار ايلمك Les païens n'ont pas connu la vertu d'humilité فضيلت استحقار نفس فضيلت خضوع — اهل جاهليّت عندنده نا معلوم ايدى ووضاعت

Il signifie aussi, soumission, abaissement *A.* ضراعت — مسكنت *P.* افتادگى *T.* دوشكنلك || Je l'en ai prié en

toute humilité با كمال ضراعت رجا وتياز ايلدم || Il m'a demandé grâce en toute humilité بندن ضريعانه استدعاى ضراعت- واستكانت ايله استدعاى عفو - كرم ايلدى ايلدى

HUMORAL. Qui a rapport aux humeurs *A.* خلطى || Fièvre humorale حماى خلطى

HUMORISTE. Il se dit d'un homme qui a de l'humeur, avec lequel il est difficile de vivre. V. Humeur dans ce sens.

HUNE. Espèce de plate-forme, posée en saillie autour du mât d'un vaisseau *T.* ديركك جناقلغى || Monter à la hune جناقلغى اوزرينه چيقمق

HUNIER. Voile qui se met au mât de hune *T.* جناقلق جناقلغى اولان - Et le mât qui porte la hune *T.* يلكنى ديرك

HUPPE. Espèce d'oiseau *A.* هدهد pl. هداهد *P.* شانه سر - چاوش قوشي - ايبك قوشى *T.* پوبك - پوپه

Il se dit aussi de la touffe de plumes que portent cet oiseau et quelques autres *A.* قنبر *P.* پوب - خوجه - تاج *T.* قوش طويغارى قنبر ابو المليح || La huppe d'une alouette ايبكى قوشنك ايبكى

HUPPÉ. Il se dit des oiseaux qui ont une huppe sur la tête *A.* قنبرانى *P.* پوش-خوجه دار *T.* تاج ايبكلو

HURE. Nom qui se donne à la tête de quelques animaux *A.* رأس *P.* سر *T.* باش- كله || La hure de sanglier يبان خنزيرى كلەسى

HURLEMENT. V. Hurler. — Il se dit figur. des cris que poussent les hommes dans la douleur ou dans la colère *A.* وهوهة - انين *P.* فغان *T.* صيزلمه

HURLER. Il se dit d'un long cri que font les loups et les chiens *A.* وهوهة *P.* زنوبيدن - لاييدن *T.* اورمك - يافق وهوهة ذئاب || On entend les loups hurler يانق اولومق قوردك اورمەسى ايشيديلور- استماع اولنور Ce chien a hurlé toute la nuit بو كلب بتون كيجه وهوهەدن خالى اولمامشدر

Il se dit figur. des hommes, lorsqu'ils poussent des cris lugubres *A.* انين - وهوهة *P.* فغان كردن *T.* صيزلمق || Il ne crie pas, il hurle صيزلر - بو آدم چاغرميوب وهوهه ايدر

HUTTE. Petite loge faite avec de la terre et des branches d'arbres, ou de la paille *A.* خص pl. خصاص *P.* كازه *T.* كوملتى || La hutte d'un berger چوبان ايزبەسى - ايزبه Les huttes des soldats عسكرى نفراتنك ايزبەلرى

HYACINTHE. Plante. V. Jacinthe. — C'est aussi une pierre précieuse d'un jaune tirant sur le rouge *A.* ياقوت زعفرانى *P.* ياقوت زرد *T.* صارى ياقوت

On appelle Confection d'hyacinthe, une sorte d'électuaire où il entre des pierres d'hyacinthe avec d'autres ingrédiens *T.* جواهر معجونى

HYADES. V. Pléiades.

HYDATIDE. Terme de Chirurgie. Les hydatides sont de grosses vessies pleines d'eau, qui naissent en différentes parties du corps *A.* مجلة pl. مجال *P.* آبله *T.* صوليجه قبارجق

HYDRAGOGUE. Il se dit des médicamens qui purgent les eaux et les sérosités *A.* منقى المواد المائية

HYDRARGYRE. V. Mercure.

HYDRAULIQUE. L'art qui enseigne à conduire et à élever les eaux *A.* فن السوق المياه - فن الكارخية *P.* فن آبراهى *T.* صو يولجيلق صنعتى — L'homme qui entend l'hydraulique, s'appelle *A.* كارخ *P.* آبراهى *T.* صو يولجى

Il se dit aussi des machines qui servent à la conduite des eaux *A.* آلة السوق المياه pl. آلات السوق المياه

HYDRE. Sorte de serpent qui vit dans les rivières et dans les étangs *A.* حية الماء *P.* مار آبى *T.* صو ييلانى

Hydre, se dit aussi d'un serpent fabuleux à sept têtes, et à qui il en renaissait plusieurs dès qu'on lui en avait coupé une. De là on appelle figur. Hydre, toute sorte de mal qui augmente à proportion des efforts qu'on fait pour le détruire *A.* حية البلد || Cette hérésie est une hydre à cent têtes بو رفض وبدعت بر حية البلد هزار سر در

On appelle aussi Hydre une constellation *A.* الشجاع

HYDRENTÉROCÈLE. Terme de Médecine. Espèce de hernie du scrotum, causée par la chute de l'intestin, et par les eaux qui s'y trouvent renfermées *A.* قروة *P.* بادكند *T.* دبه || Guérir une hydrentérocèle قروه علتنه علاج ايتمك

HYDROCÈLE. Enflure aux bourses, causée par un amas d'eau qui s'y fait *A.* استسقاء الخصية

HYDROCÉPHALE. Hydropisie de la tête *A.* استسقاء الدماغ

HYDRODYNAMIQUE. Science du mouvement des eaux, de leur pesanteur et de leur équilibre *A.* علم التقدير المياه

HYDROGRAPHE. Versé dans l'hydrographie *A.* علامة في علم البحار *P.* دانشمند علم دريا *T.* دكز احوالنه واقف

HYDROGRAPHIE. Description des mers *A.* وصف البحار ـ وصف الاحوال البحار *P.* وصف احوال دريا *T.* دكز احوالنك وصفى

Et art de naviguer *A.* فنّ السفر البحر *T.* دكزه كزمنك فنّ سفر دريانك معلّمى ‖ Maître d'hydrographie فنّى

HYDROMEL. Sorte de breuvage fait d'eau et de miel *A.* صعف ـ شراب العسل *P.* شهداب ـ آب انگبين *T.* بال شربتى

HYDROMPHALE. Hydropisie du nombril *A.* استسقاء السرّة *P.* استسقاى ناف *T.* كوبك استسقاسى

HYDROPHOBE. Celui qui a l'hydrophobie, qui est enragé *A.* خايف من الما *P.* از آب رمان *T.* صودن قورقار V. Enragé.

HYDROPHOBIE. Horreur de l'eau. Maladie qu'on appelle aussi Rage *A.* خوف من الما ـ نفار عن الما *P.* رميدگى از آب *T.* صودن قورقمه V. Rage.

HYDROPHTALMIE. Hydropisie de l'oeil *A.* استسقاء العين *P.* استسقاى چشم *T.* كوز استسقاسى

HYDROPIQUE. Malade d'hydropisie *A.* مستسقى ـ احبن *P.* خشه مار زده *T.* استسقالو ‖ Mourir hydropique مستسقياً وفات ايتمك Devenir hydropique مستسقى اولمق

HYDROPISIE. Maladie causée par un épanchement d'eau dans quelque partie du corps *A.* استسقا ـ علّة الحبن *P.* خشكامار *T.* استسقا ‖ L'hydropisie est formée, est déclarée علّت استسقا صورتيافته اولوب ظهور ايلدى Tomber dans l'hydropisie استسقايه كرفتار اولمق

HYDROSTATIQUE. Partie de la Mécanique qui considère la pesanteur des liquides, et surtout celle de l'eau *A.* فنّ المقايسة الاوزان المياه

HYDROTIQUE. Terme de Méd. Sudorifique. *A.* معرّق pl. معرّقات *P.* خوى آور *T.* ترلديجى

HYÈNE. V. Hiène.

HYGIÈNE. Partie de la Médecine qui a pour objet de conserver la santé *A.* علم الحفظ الصحّة

HYGROMÈTRE. Instrument de Physique servant à mesurer le degré de sécheresse et d'humidité de l'air *A.* ميزان الرطوبة الهواء

HYMEN ou **HYMÉNÉE.** Mariage *A.* ازدواج ـ نكاح ـ زوجيّت *P.* عروسى *T.* اولنمه ‖ Vivre sous les lois de l'hymen شروط زوجيّت تحتنده امرار عمر ايتمك dans les liens de l'hymen شروط وقيود نكاح ايله امرار وقت ايتمك Heureux hyménée نكاح مسعود وميمون

HYMNE. Cantique en l'honneur de la Divinité *A.* تسبيح pl. تسبيحات

Et sorte de poème en usage chez les anciens, pour célébrer les dieux et les héros *A.* نشيدة التسبيح

HYOÏDE. Il se dit d'un petit os, situé à la base de la langue *A.* فريك pl. فريكان *P.* استخوان بن زبان *T.* ديل ديبنده‌كى كميك

HYOSCIAME. V. Jusquiame.

HYPERBOLE. Figure de Rhétorique, par laquelle on augmente les choses beaucoup au-delà de la vérité *A.* مبالغة pl. مبالغات *P.* از حدّ بيرون *T.* افزونى آرتقلق ‖ آشورى Discours rempli d'hyperboles مبالغات ايله مالامال بر مقاله Ce que je vous dis est vrai, ce n'est pas une hyperbole سكا سويلديكم كلام حقيقت حاله مقارندر مبالغه دكل Je vous le dis sans hyperbole بونى بلا مبالغه سكا سويلرم

HYPERBOLIQUE. Qui exagère beaucoup au-delà du vrai *A.* متضمّن المبالغة *P.* مبالغه آميز *T.* مبالغه‌لو ‖ Discours hyperbolique كلام مبالغه آميز expression تعبير متضمّن مبالغه‌يى — Il se dit aussi des hommes *A.* قايل المبالغات *P.* مبالغه كو *T.* مبالغه‌جى ‖ Il est fort hyperbolique بغايت مبالغه كو در

HYPERBOLIQUEMENT. Avec exagération *A.* بالمبالغة ـ على وجه المبالغة *P.* مبالغه كونه ـ بر وجه مبالغه *T.* مبالغه ايله ‖ Parler hyperboliquement مبالغه صورتيله ـ تكلّم ايتمك

HYPERBORÉENS. Il se dit des peuples, des pays très-septentrionaux *A.* كائن فى اقاصى الاقطار الشماليّة

HYPÉRICUM. V. Millepertuis.

HYPÈTHRE. Terme d'Archit. Édifice découvert *A.* مجهى *P.* بناى نا پوشيده *T.* اوستى آچق بنا ‖ Le Panthéon de Rome était un hypèthre روما شهرنده واقع فلان نام معبد اوستى آچق بر بنا ايدى

HYPNOTIQUE. Il se dit des remèdes qui provoquent le som-

meil *A.* منوّم pl. منوّمات *P.* خواب آور *T.* اويقوكتوريجى
اويوديجى -

HYPOCONDRE. On appelle ainsi les parties latérales de la région supérieure du bas-ventre *A.* مراقّ البطن - مراقيا - On dit figur. d'un homme bizarre et mélancolique, qu'il est hypocondre, que c'est un hypocondre *A.* مبتلا المراقّ - مراقىّ *P.* مراق زده *T.* مراقلو

HYPOCONDRIAQUE. Qui est attaqué de l'hypocondrie *A.* المراقيّة *P.* معلول بماليخوليا *T.* مراقلو مراقى || La trop grande solitude rend quelquefois les hommes hypocondriaques مبالغهٔ عزلت ووحدت بعضاً آدمى مراقى ايدر - Il se dit figur. d'un homme triste et bizarre *A.* مراقىّ المزاج *P.* مراقى مزاج *T.* مراقلو مزاج || Il est hypocondriaque مزاجى مراقلو بر آدمدر

HYPOCONDRIE. Maladie causée par un vice des hypocondres مراقيّة *P.* ماليخوليا *T.* رنج مراق مراق علّتى

HYPOCRISIE. Affectation d'une piété, d'une vertu apparente *A.* رياء *P.* زرق - رياكارى *T.* مرائيلك || L'hypocrisie est détestable devant Dieu et devant les hommes زرق وريا عند الحقّ والخلق مذموم ومنفور در Être dévot sans hypocrisie عابد بلا ريا اولمق Il fait l'homme de bien, mais toute sa conduite n'est qu'hypocrisie اهل خير صورتنده بر آدمدر انجق كافهٔ حركات وسكناتى ريادن عبارتدر Il ne parle que de vertu; cependant ce n'est qu'hypocrisie هب صلاح وعفتدن بحث ايدر انجق كلامى محض ريا در

HYPOCRITE. Faux dévot *A.* مرائىّ pl. مرائيّون - اهل الرياء pl. ارباب الرياء *P.* زرق پيشه - زرق كار - رياكار *T.* رياجى - صورتا || Il fait l'homme de bien, mais il est un franc hypocrite اهل خير طورينى كوسترر امّا خالص بر مرائيدر Il se prend aussi adjectivement *A.* ظاهرىّ - مستور بالرياء *P.* كاذب - ريا نما - ظاهر فريب *T.* يلاندن - يايمه || Avoir un air hypocrite بر كمسنه نك سيماى ظاهر فريبى Contenance hypocrite هيئت ظاهر سيماى ريا نماسى - اولمق Gravité hypocrite رزانت ظاهريّه - وقار كاذب فريب

HYPOGASTRE. Partie inférieure du bas-ventre *A.* خثلة pl. خثلات - لواقن - اسفل البطن *P.* زير ناف *T.* كوبك آلتى

HYPOGASTRIQUE. Qui appartient à l'hypogastre *A.* خثلىّ || La région hypogastrique طبقهٔ خثليّة

HYPOGLOSSES. Nom qu'on donne aux nerfs qui se distribuent à la langue *A.* اطناب اللسان *P.* پيهاى زبان *T.* ديل سكيرلرى

HYPOPION. Terme de Chirurgie. Abcès de l'oeil situé dans l'épaisseur de la cornée *A.* قرحة الطبقه القرنيّة

HYPOSTASE. Terme de Théologie, qui signifie, personne *A.* اقنوم pl. اقانيم || Il y a en Dieu trois hypostases et une seule nature الوهيّتده اقانيم ثلثه ووحدانيّت ذات وار در
Il se dit en termes de Méd. du sédiment des urines *A.* رسوب قاروره *P.* درد شاشه *T.* چوكنديسى - سدك چوكنديسى

HYPOSTATIQUE. *A.* اقنومىّ Il n'est d'usage qu'en cette phrase de Théologie, Union hypostatique وحدت - وحدت اقنوميّه الاقانيم

HYPOSTATIQUEMENT. D'une manière hypostatique *A.* من جهة الاقنوميّة || Le Verbe s'est uni hypostatiquement à la nature humaine كلمة الله ذاة بشر ايلة من جهة الاقنوميّة متحد اولمشدر

HYPOTHÉNAR. Terme d'Anat. Muscle du petit doigt *A.* عضلة الخنصر *P.* پياميغ گالوج *T.* صرچه پرمغنده كى بالق اتى

HYPOTHÉCAIRE. Qui a droit d'hypothèque *A.* مرتهن *P.* گرودار *T.* امانتكار || Créancier hypothécaire داين بالارتهان - رهن مقابلنده آلهجقلو اولان - بالارتهان آلهجقلو اولان -
On appelle Dettes hypothécaires, les dettes qui donnent hypothèque sur un immeuble *A.* pl. ديون ببيع بالوفا - ديون بالرهن *T.* رهن مقابلنده اولان - استغلال مقابلنده اولان آلهجق آلهجق

HYPOTHÉCAIREMENT. Par une action hypothécaire *A.* بالترهين - على وجه الترهين - *P.* ببيع بالوفا *T.* با گرو امانت || Il est obligé hypothécairement بالترهين متعهّد در ايله

HYPOTHÈQUE. Engagement particulier des biens du débiteur en faveur du créancier, pour sûreté de sa dette *A.* رهن pl. رهون - رهان - بيع يالوفا *P.* گرو *T.* امانت - طونو || Hypothèque générale رهن عمومى spéciale رهن مخصوص ومعيّن ancienne رهن قديم Avoir hypothèque sur tous les biens de quelqu'un بر كمسنه نك كافهٔ اموالنه على طريق الارتهان متصرّف اولمق Un bien chargé d'hypothèques رهون عديده تحتنده اولان بر مال Être premier en hypothèque امر ارتهانده سائرلردن اقدم اولمق Purger les hypothèques قيود رهندن

تخلیص ایتمک Éteindre une hypothèque بدل رهنی تأدیه
وایفا ایتمک Déroger à son hypothèque شرط رهنی نقض
ایتمک

HYPOTHÉQUER. Donner pour hypothèque *A.* ترهین - ارهان
P. طوتویه. قویمق - امانت قویمق *T.* گرویدن || Hypothéquer tous ses biens مالنک - کافۀ اموالنی اوهان ایتمک
جملدسنی امانت قویمق

Hypothéqué. *A.* مرهون *P.* گرو بسته - گرویده *T.* امانت
امانت اولمش - قونمش

HYPOTHÈSE. Supposition d'une chose de laquelle on tire une conséquence *A.* قضیّهٔ ظنّیّه *P.* نگار - گمان *T.* فرض || J'argumente sur votre hypothèse در میان ایلدیککز قضیّهٔ ظنّیّه اوزرینه
فرض طریقیله سرد ایلدیککز کلامدن - سرد دلیل ایدەرم
بحث. ایله اثبات دلایل ایدەرم

HYPOTHÉTIQUE. Qui est fondé sur une hypothèse *A.* ظنّی
مبنیّ علی الظنّ *P.* انگاریده *T.* فرضی || Proposition hypothétique - مبنیّ علی الظنّ اولدرق سرد اولنان مطلب
علی طریق الفرض در میان اولنان

HYPOTHÉTIQUEMENT. Par hypothèse *A.* علی طریق الظنّ
P. فرض طریقیله - فرض اولدرق *T.* بروجه گمان || Cela n'est vrai qu'hypothétiquement بونک صحّت وحقیقتی علی
بو شئ فرض طریقیله صحیحدر - طریق الظنّدر

HYPOTYPOSE. Figure de Rhétorique. Description animée, peinture vive et frappante *A.* تصویر مجسّم || L'hypotypose bien placée produit un grand effet تصویر مجسّم موقعنه استعمال
اولندیغی حالده قویّ التأثیر در

HYSSOPE ou HYSOPE. Plante *A.* زوفی *P.* زوفا *T.* طوفا

HYSTÉRIQUE. Qui a rapport à la matrice *A.* رحمیّ *P.*
دول یتاغنه متعلّق *T.* زهدانی - بوکانی - On appelle Passion ou affection hystérique, une maladie qu'on croit avoir son siége à la matrice *A.* اختناق الرحم - Et hystériques ou antihystériques, les médicamens propres à remédier aux passions hystériques *T.* اختناق رحمه متعلّق علاج

HYSTÉROCÈLE. Terme de Méd. Descente causée par le passage de la matrice à travers le péritoine *A.* عفلة *T.* آصلق

HYSTÉROTOMIE. Terme de Chir. Dissection de la matrice *A.* تبزیل الرحم *P.* کافتن بوکان *T.* دول یتاغنی یارمه

ICH ICI

IATRALEPTIQUE. Partie de la Médecine qui guérit par les remèdes extérieurs *A.* علم المداواة الخارجیّة *P.* علم دواسازی
ببیرون تن *T.* دیشارودن علاج ایتمنک فنّی

IBIS. Oiseau d'Égypte *A.* بجع - جمل الماء

ICHNEUMON ou RAT DE PHARAON. Animal quadrupède *A.* نمس *T.* لاکجنه || L'ichneumon passe pour être l'ennemi du crocodile نمس عدوی تمساح اولمق اوزره مشهور در

C'est aussi le nom d'un insecte *A.* حلمة pl. حلم *T.* صقرغه

ICHNOGRAPHIE. Plan d'un édifice *A.* رسم البنا *P.* نیرنگ
بنا رسمی *T.* بنا

ICHNOGRAPHIQUE. Qui appartient à l'ichnographie *A.* مختصّ برسم البنا *P.* بنا رسمنه متعلّق *T.* مخصوص بنیرنگ بنا

ICHOREUX. Terme de Méd. On appelle Pus ichoreux, Humeur ichoreuse, une espèce de sanie ou de pus séreux et âcre, qui découle des ulcères *A.* جائیة - غثیث *P.* شفت *T.* یارەدن
آقر جرک

ICHTYOLOGIE. Partie de l'histoire qui traite des poissons *A.* بحث عن احوال السماک *P.* بحث در احوال ماهیان
T. بالق احوالنه دائر اولان بحث

ICHTYOPHAGE. Qui ne vit que de poisson *A.* آکل السماک
P. ماهی خوار *T.* بالق ییان - بالق ایله بسلنان

ICI. En ce lieu-ci *A.* هنا - ههنا *P.* اینجا *T.* بورەدە - بو طرفده - شورادە || Venez ici شورایه کل Je voudrais bien qu'il fût ici شورادە اولدیغنی استر ایدم Sortez d'ici بورەدن
- Il signifie aussi, l'endroit d'un discours, d'un livre *A.* فی هذا المحل *P.* دربن جا *T.* بو محلّده || Ici il commence à parler d'une telle guerre بو محلّده فلان جنکدن
بحث ایتمکه شروع ایدر Jusqu'ici j'ai parlé des coutumes
بو محلّه قدر عادتلردن بحث ایلدم

Il est encore adverbe de temps *A.* الآن *P.* اکنون - اینگاه

الی اولآن مسهود T. شمدی || Cela ne s'était pas vu jusqu'ici
شمدییه تا باینگاه نادیده بر شینْدر - اولمش شیٔ دکلدر
قدر کورلمش دکلدر

On dit, Les choses d'ici-bas, les affaires d'ici-bas, pour dire, ce bas monde A. احوال الدنیا P. احوال این خاکدان T.
بو دنیای دنینک اموری

ICONOGRAPHIE. Description des images, des tableaux. Il se dit particulièrement de la connaissance des monumens antiques A. وصف الآثار المتقدّمین - وصف التصویرات

ICONALÂTRE. Adorateur des images A. عابد الصور pl. عبدة
النصمات - عابد النصمة - الصور P. عبدة النصمات - صورت پرست T.
صورته تاپیجی

ICONOLOGIE. Explication des images, des monumens antiques A. شرح الآثار المتقدّمین - شرح الاحوال التصویرات

ICONOMAQUE. Qui combat le culte des images A. منکر العبادة
منکر العبادة النصمات - الصور

ICOSAÈDRE. Terme de Géom. Corps solide qui a vingt faces A. ذو عشرین وجهاً P. بیست رو T. یکرمی یوزلو

ICTÈRE. Débordement de bile qui cause la jaunisse A. طغیان
صفرا - انتشار الصفرا - الصفرا P. جوش وخروش لو T. صفرا
طاشقنلغی

ICTÉRIQUE. Il se dit des remèdes contre la jaunisse A. دواء
دافع الیرقان P. دفعساز کاخه T. صاریلغی کیدریجی علاج

IDÉAL. Qui n'existe que dans l'imagination A. خیالیّ || Les mots abstraits n'ont qu'une existence idéale اسامیٔ معنانک
وجودی خیالیدر

Il signifie aussi, chimérique A. معدوم - لا اصل - موهوم
الوجود P. بی اصل T. اصل ووجودی یوق || Pouvoir idéal
قوّت موهومة Richesses idéales ثروت معدوم - اموال موهومه
الوجود

IDÉE. Perception de l'âme, notion que l'esprit se forme de quelque chose A. تصوّر - صور المعانی pl. صورة المعنا - معنا
pl. تصوّرات ذهنیّة - تصوّر ذهنیّ - تصوّرات P. اندیشه T.
معنا || Noble idée لطیف واحسن belle شرافته مقرون بر معنا
confuse واضح ومنقّح بر معنا claire et nette بر تصوّر ذهن
ذهنده بر کونه شوریده ومختلط بر معنا Avoir une idée
عقلده Avoir des idées dans l'esprit صورت معنا اتخاذ ایتمک
بر صورت Se former une idée صور معانی تصوّر ایتمک

اوّل باوّل تلقّف Les premières idées معنا تخیّل ایتمک
اصل واساسی یوق بر Une fausse idée اولنمش صور معانی
صور معانی ایله مملو اولان Esprit plein d'idées تصوّر ذهنی
ذهن Ce que j'en ai vu ne répond pas à l'idée que je m'en étais faite
بو دفعه مشهودم اولان حالت تصوّر ایلدیکم صورته
بو بابده تصوّرم J'en avais conçu une autre idée موافق کلمز
بشقه کونه ایدی

Il se dit aussi des images qui sont dans la mémoire ou dans l'imagination A. ذکر P. یاد T. آکمه || J'ai vu cet homme-là autrefois, j'en ai quelque idée شو آدمی مقدّما کورمشیدم
ذکری هنوز ذهنمده لایحدر Il ne me souvient point de cela, je n'en ai aucune idée بو شیٔ اصلا خاطرمده دکلدر ذکری
بیله صحیفهٔ ذهنمدن زایلدر Le temps en a effacé les idées
امتداد ازمان بو مادّه نک ذکرینی اذهان ناسدن ازاله
وامحا ایلدی

Il se prend figur. pour Visions chimériques, pour des choses sans réalité A. خیال pl. اخیلة pl. خیالات - وهم pl. اوهام || Ce ne sont que des idées creuses بونلر خیالات باطله مقولهسیدر
Il veut donner ses idées pour des choses réelles اوهام وخیالاتنی
مواد حقیقیّه اولدرق ترویج ایتمک قیدنده در Il se repaît d'idées
اوهام وخیالات باطله ایله کچینور

Il signifie aussi, l'esquisse d'un ouvrage, le dessin A. رسم P.
بوکا T. نیرنک - هیولا || رسم Il en a jeté l'idée sur le papier
- دائر اولان رسم وهیولایی نقش صحیفهٔ بیان ایلدی

Il se dit aussi d'un ouvrage trop peu achevé || Ce n'est qu'une première idée, qu'une idée informe هنوز - هنوز اوّلکی هیولاسیدر
رابطهیه کیرمامش بر هیولا در

IDEM. Mot emprunté du latin, qui signifie, le même A.
آنک کبی - بو دخی T. این نیز P. مثله - کذلک

IDENTIFIER. Ne faire qu'une chose de plusieurs choses différentes A. اتّحاد الجهة - توحید P. یکرنک - یکجهت ساختن
T. کردانیدن برلشدرمک || La définition doit être toujours identifiée avec le défini تعریف بهر حال معرّف ایله توحید
تعریف ایله معرّف بیننده اتّحاد - اولنمق اقتضا ایدر
جهت اولمق لازمدر

IDENTIQUE. Qui ne fait qu'un avec un autre A. متّحد -
متّحد الجهة - متّحد المعنا P. یکرنک - یکجهت T. بر -
برلشمش || Vous croyez me faire deux propositions différentes,

mais elles sont identiques بری بربله مختلف ایکی کونه مسئله سرد ایلدیککی ظنّ ایدرسک لکن مسئلتین مذکورتینک ایکیسی دخی متحد المعنا در Deux et deux sont identiques avec quatre ایکی کرّه ایکی درت عددیله متحد ویکرنگدر

IDENTIQUEMENT. D'une manière identique A. بالاتحاد ـ متحداً P. یکرنگانه T. بر اولدرق ـ برلشمش اولدرق

IDENTITÉ. Rapport de plusieurs choses qui n'en font réellement qu'une A. وحدت ـ جهة الوحدة P. یکرنگی ـ یکجهتی T. برلک || Identité de raisons علل واسبابک بری برلریله جهت وحدتی || de nature وحدت ذات ـ وحدت طبیعت || Identité de pensées en divers termes کلمات مختلفه اوزره بیان اولنان افکارک بری برلریله جهت وحدتی

IDIOME. Langue propre d'une nation A. لغت pl. لغات ـ لحن pl. الحان P. لهجه T. دیل || L'idiome Français لهجهٔ فرانساوی || L'idiome Allemand لغت آلمانی ـ لهجهٔ آلمانی

IDIOPATHIE. Terme de Méd. Maladie propre à quelque partie du corps A. مرض متخصّص بعضو ما

Il signifie en Morale, l'inclination particulière pour une chose A. رغبت مخصوصة

IDIOPATHIQUE. Qui appartient à l'idiopathie A. متعلّق بمرض || Maladie idiopathique المختصّ بعضو ما بر عضوه مختصّ اولان مرض

IDIOT. Stupide, imbécile A. بلید ـ طامس القلب ـ فدم P. لاده ـ الذهن T. بوداله ـ گاوریش

IDIOTISME. Tour d'expression propre et particulier à une langue A. اصطلاح pl. اصطلاحات || Chaque langue a ses idiotismes هر لسانک اصطلاحات مخصوصهسی وار در

IDOLÂTRE. Qui adore les idoles A. عابد الاصنام pl. عبدة الاصنام ـ عابد الاوثان pl. عبدة الاوثان P. بت پرست ـ صنم پرست ـ شمن T. پت طاپیجی || Toute la terre était idolâtre سلفده مجموع عالم عبدهٔ اصنام ایدی Les nations idolâtres عبادت اصنام ایله مألوف اولان امم واقوام

Il se dit aussi de tous ceux qui rendent un culte divin à des créatures A. عابد الخلایق P. پرستشکار آفریدگان T. یارادلمش شیئلره طاپیجی || Les Perses qui adoraient le feu, les Égyptiens qui adoraient les crocodiles, étaient idolâtres آتشه عبادت ایدن اهل فرس قدیم وتمساحه پرسترش ایدن اهل مصر قدیم عبدهٔ خلایق ایدی

On dit figur., qu'un homme est idolâtre d'une femme, pour dire, qu'il en est follement amoureux فلان کمسنه فلان خاتونه || qu'il est idolâtre de ses pensées, de ses opinions, de ses ouvrages فلان خاتونک هائم ومفتونیدر ـ پرستش ایدر کندو آرا وافکارینک وعمل یدی اولان آثارک مفتون ودل فلان والده || qu'une mère est idolâtre de ses enfans شیفتهسیدر کندو اولادینه پرستش ـ کندو اولادینک پرستشکاریدر رتبهسنه قدر دلبسته در

IDOLÂTRER. Adorer les idoles A. تعبّد ـ تعبّد الاصنام P. بت پرستیدن ـ الاوثان T. پته طاپمق || Les Hébreux idolâtrèrent dans le désert قوم یهود بادیهده تعبّد اصنام ایتمشدر اصنامه تعبّد ایلدی ـ

Il signifie figur. Aimer avec trop de passion A. هیمان ـ استهامة P. دل شیفته شدن ـ مفتون شدن T. سومک آشوری || Elle est folle de ses enfans, elle les idolâtre اولادینک دیوانهسی اولوب آنلره هایمه ودل شیفته در

IDOLÂTRIE. Adoration des idoles A. عبادة الاصنام P. بت پرستی T. پته طاپیجیلق ـ پت پرستلک || Ces peuples étaient encore dans l'idolâtrie اقوام مذکوره هنوز عبادت اصنام ایله مألوف ایدی

IDOLÂTRIQUE. Qui appartient à l'idolâtrie A. مختصّ بعبادة الاصنام P. مخصوص بت پرستی T. پت پرستلکه || Cérémonies idolâtriques متعلّق عبادت اصنامه مخصوص || Superstition idolâtrique پت پرستلکه مخصوص رسوم وتشریفات مخصوص تعصّب

IDOLE. Statue représentant une fausse divinité A. صنم pl. اصنام ـ وثن pl. اوثان P. بت ـ شمن T. پت || Idole d'or صنم زرین || d'argent صنم سیمین || de pierre حجردن مصنوع صنم || Adorer une idole بر صنمه عبادت ایتمک || Renverser les temples des idoles بیوت الاصنامی هدم ایتمک ـ پتکدهلری

On dit d'une personne stupide, que c'est une idole ـ پت کبی بر آدمدر || Et d'un homme qui se tient sans rien faire, qu'il se tient là comme une idole پت کبی دیکیلوب طورر

On dit figur., en parlant de ce qui fait le sujet de l'affection de quelqu'un, que c'est son idole A. معبود P. پرستیده T. طاپلمش || Cet enfant-là est l'idole de sa mère بو چوجوق والدهسنک معبودیدر || L'intérêt est l'idole du siècle زمانهنک

معبودی انجق غرض ومنفعتدر L'avare fait son idole de son argent اهل بخل وامساکک معبودی درهم ودینار در

IDYLLE. Espèce de poème dans lequel on peut traiter toute sorte de matière *A.* قصیدة pl. قصاید

IGNARE. Qui n'a point étudié, qui n'a point de lettres *A.* عاری من العلم ـ امیّ *P.* نا دان ـ خشب *T.* کور دل ـ مایهٔ علم ومعرفتدن عاری || Gens ignares et non lettrés اوقومق بیلمز کوردلان بیمعرفت ـ عاری اولان اشخاص

IGNÉ. Qui est de la nature du feu *A.* ناریّ *P.* آتشی ـ آتشین *T.* آتشلو || Substance ignée مادّهٔ ناریّه Les parties ignées اجزای ناریّه Corpuscules ignés ذرّات ناریّه D'une nature ignée طبیعت ناریّه‌سی اولان

IGNICOLE. Qui adore le feu *A.* مجوسیّ *P.* آتش پرست *T.* آتشه طاپیجی

IGNITION. Terme de Chimie. État d'un corps quelconque rougi au feu *A.* حال الحموّ *P.* تفیدگی *T.* قیزغنلق

IGNOBLE. Qui est bas, qui sent l'homme de basse extraction *A.* رذیل ـ لئیم ـ نذیل *P.* فرو مایه ـ خوار *T.* آلچق || Langage ignoble نطق لئیم Expressions ignobles تعبیرات رذیله Sentimens ignobles افکار لئامت آثار Avoir l'air ignoble برکمسنه‌نک سیماسنده آثار لئامت بدیدار اولمق

IGNOBLEMENT. D'une manière ignoble *A.* علی ـ لئیمًا ـ نذیلًا ـ صورة اللئامة *P.* رذیلًا ـ فرو مایگی *T.* بـا آلچقجه ـ آلچقلق ایله

IGNOMINIE. Infamie, grand déshonneur *A.* مخزیة pl. مخزیات ـ فضیحة pl. فضایح ـ فضاحة ـ *P.* رسوایی *T.* رسوایلق ـ || Être couvert d'ignominie مستغرق خزی ورسوایی اولمق قره یوزلیلق ننگ Chargé d'opprobre et d'ignominie سر تا پا آلودهٔ ـ وعار ومخزیات بیحدّ وشمار ایله ملأن C'est une éternelle ignominie pour lui et pour toute sa postérité کندویه وبالجمله اولاد واعقابنه الی الابد بادئ خزی ورسوایی اولهجق حالاتدندر Être exposé à l'ignominie, aux affronts عرضهٔ مخزیات وتذلیلات اولمق

IGNOMINIEUSEMENT. Avec ignominie *A.* بالخزی ـ بالافتضاح *P.* رسوای ـ در حال رسوایی *T.* رسوایلق ایله ـ برسوایی اولهرق

IGNOMINIEUX. Qui porte ignominie, qui cause de l'ignominie *A.* مخزی ـ مورث الخزی ـ موجب الافتضاح *P.* رسوایی بخشا ـ رسان *T.* رسوایلق کتوریجی || Mort ignominieuse موت موجب الخزی والفضاحة Supplice ignominieux نکال موجب الافتضاح traitement مورث خزی وافتضاح Cela est ignominieux à toute sa race بو معامله کیفیّت جمیع عرقنه سبب خزی ورسوایی اولهجق احوالدندر

IGNORAMMENT. Avec ignorance *A.* بالجهالة *P.* بنادانی ـ جاهلانه *T.* جاهلجه || Quand il veut parler de ces matières-là, il en parle fort ignoramment اول مادّه‌لردن بحث ایتمک مراد ایتدکچه غایت جهالت ایله بسط کلام ایدر

IGNORANCE. Défaut de savoir, de connaissance *A.* جهل ـ جهالت ـ جاهلیّت *P.* نادانی *T.* بیلمامزلک || Ignorance grossière جهل غلیظ crasse جهل مرکب ـ جهل کلّی grande جهل عظیم excusable جهل معذور ـ جهل شایان معذرت اولهجق volontaire جهل اختیاری affectée تجاهل ـ جهل بالمواضعه Durant les siècles d'ignorance ایّام جاهلیّت اثناسنده ـ عصر جاهلیّتده J'avoue mon ignorance là-dessus بو بابده جهلمه مقرّ ومعترفم ـ On dit, Prétendre cause d'ignorance, pour dire, prétendre ignorer quelque chose, faire semblant de l'ignorer *A.* اعتذار بعدم العلم ـ تجاهل *P.* بیخبری نمودن *T.* بیلمامزلک || Afin que nul ne prétende cause d'ignorance عدم علم ایتمک علم وخبرم یوغیدی دیو ـ عذرینه محلّ قالماسق ایچون کمسنه‌یه عذر وبهانه قالمامق ضمننده

IGNORANT. Qui n'a point de connaissances, d'étude, de savoir *A.* جاهل pl. جهلا ـ معدوم العلم والمعرفة *P.* بی هنر ـ بی دانش ـ *T.* جاهل || Il est ignorant au dernier point مرتبهٔ نهایتده علم ومعرفتدن عاریدر Il a le sens droit, mais du reste il est fort ignorant کرچه عقل سلیم صاحبیدر انجق معدوم Il s'avoue ignorant بضاعهٔ علم ومعرفتدن کلّیاً عاریدر المعرفه اولدیغنه مقرّ ومعترفدر Tous ces peuples-là sont très ignorans اقوام مذکوره‌نک مجموعی جهلا مقوله‌سیدر V. aussi Ignare.

Et qui ignore certaines choses *A.* عدیم الوقوف ـ عدیم العلم *P.* بیخبر ـ بی وقوف ـ بی آگاهی *T.* بیلمز || Il sait beaucoup de choses, mais il est fort ignorant en Géographie وافر شیئلرده علمی درکار در انجق فنّ جغرافیادن کلّیاً بیخبر در Il est ignorant sur ces matières-là اول مادّه‌لرده

وقوف وخبری یوقدر - On dit en termes de Pratique, Être ignorant du fait ماده‌نک - وقوع حالدن خبر دار اولمامق وقوعی معلوم اولمامق

IGNORER. Ne savoir pas A. جهل - عدم العلم P. ندانستن - خبر نداشتن T. بیلمامک || C'est une chose qu'il ignore بیلمدیکی ماده در - معلومی اولمیان بر ماده در || Ignorer les premiers principes de sa religion کندو مذهبنک مبادئی اصولندن خبردار اولمامق || les choses les plus nécessaires à savoir - علمی واجب اولان اموردن خبیر وآگاه اولمامق بر کمسنه‌نک علمی الزم اولان اموره جهلی اولمق || Il est si savant, qu'il n'ignore rien احاطهٔ علم ومعرفتی شول رتبه‌ده در که هیچ بر شیئده جهلی یوقدر

IGNORÉ. A. مجهول - غیر معلوم P. نا معلوم - ندانسته T. بللو دکل - بیلنمش دکل

IL. Pronom qui désigne la troisième personne A. هو P. او T. او

ÎLE. Terre entourée d'eau de tous côtés A. جزیرة pl. جزایر - بنداب - آبخوست - آبخست P. بضع pl. بضیع - آطه T. سماهیج || Les îles qui sont dans les rivières جزایر خالدات || Les îles fortunées انهارده کائن جزیره‌لر || Ce n'est pas un continent, c'est une île بر دکل بر جزیره در || Les îles nouvellement découvertes مجدداً کشف اولنان جزایر

ÎLES. Terme d'Anat. On nomme Os des îles, des os larges et plats situés aux parties latérales du bassin A. حجبتان T. قیناق کمیکلری

ILÉUM ou ILÉON. Terme d'Anat. Le dernier des intestins grêles A. معاء صمّا

ILÉUS. C'est la maladie appelée Miséréré. V. ce mot.

ILIAQUE. Terme de Méd. On appelle Passion iliaque, une maladie dont le siége est dans l'iléon A. قولنج المعاء الصمّا

Il se dit aussi des artères qui sont formées par la circulation de l'aorte descendante ماساریقا

ILLÉGAL. Qui est contre la loi A. مخالف القانون - مخالف الشرع P. بیراه - نا شرعی - بیرون ازقانون T. قانوندن خارج || Convention illégale معاهدهٔ نامشروع || assemblée قانون عقد اولنمش جمعیت خلاف || Formes illégales مخالف قانون اولان رسوم

ILLÉGITIME. Qui n'a pas les conditions requises par les lois A. حرام - غیر شرعی P. شفو - نا شرعی T. حرام || Enfant illégitime حرام زاده - ولد حرام || mariage نکاح حرام - نا شرعی

Il signifie aussi, injuste, déraisonnable A. غیر مشروع - غیرحق - باطل P. نا هنجار - نا حق - نا صواب T. یولسز || Prétention illégitime ادعای حق وصوابه مقارن اولمیان ادعا - باطل || Désirs illégitimes رغبات منکره

ILLÉGITIMEMENT. Injustement, sans raison A. من غیر حق - فضولی P. نا بحق - بیحق T. حقسز اولدرق || Il prétend cela illégitimement بغیر حق بونی ادعا ایدر || Posséder illégitimement فضولی ضبط وتصرّف ایتمک

ILLÉGITIMITÉ. Défaut de légitimité A. عدم المشروعیّة P. نا مشروعی T. شرعیسزلک || L'illégitimité d'un titre سندک عدم مشروعیّتی

ILLICITE. Qui est défendu par la loi A. محرّم pl. محرّمات - منهی pl. منهیّات - منهی شرعاً P. از جانب شریعت - یرغو کرده T. شرعاً منع اولنمش || Action illicite فعل منهی || pratique عمل منهی || amour عشق محرّم || Conventions illicites معاهدات منهیّه || assemblées مجالس منهیّه || Acquérir par des moyens illicites طرق ووسایل منهیّه ایله کسب مال ایتمک - کسب حرام ایتمک

ILLICITEMENT. Contre le droit et la justice A. بخلاف الحق - بخلاف القانون - علی خلاف القانون - بغیر حق P. بنا راستی - بیرون از قاعدهٔ حق T. یولسزجه - حقسز اولدرق || Il est vrai que cela s'est fait, mais toujours illicitement فلان شیئک وقوعی صحّت وحقیقتده مقارندر انجق هر حالده علی خلاف القانون اولمشدر

ILLIMITÉ. Qui n'a point de limites A. غیر محدود P. بیحدّ - نا محدود - بی نهایت - بی پایان T. حدودی یوق || Espace illimité مسافهٔ غیر محدوده || Étendue illimitée امتداد بی پایان - وسعت نا محدود || autorité حکومت نا محدود || Cet ambassadeur a un pouvoir illimité بو ایلچینک رخصت نا محدودی وار در

ILLISIBLE. Qu'on ne saurait lire A. لا یقرا - ممتنع القرائة P. نخواندنی T. اوقنمز || Cette écriture est illisible بر خط اوقنمز بر یازو در - ممتنع القرائه در

ILLUMINATIF. Il n'est guère d'usage qu'en termes de dévotion mystique. La vie illuminative A. مراقبة الاهل السلوک

ILLUMINATION. Action d'une lumière qui éclaire. V. Illuminer – Il se dit aussi d'une grande quantité de lumières disposées avec art à l'occasion d'une réjouissance A. زينة البلدة بالقناديل P. جراغان شهرآبين T. قنديل دوننماسى || Une grande illumination عظيم بر قنديل دوننماسى Faire une illumination dans un palais سرايى قنديل ايله دوناتمق Il y avait des illuminations à toutes les fenêtres, dans toutes les rues جميع اسواق وبالجمله خانه پنجره‌لرى قنديل ايله دونانمشيدى

Il se dit figur. de la lumière extraordinaire que Dieu répand quelquefois dans l'âme A. نور الحق P. خره T. نور حق فيضان نور روح القدس ايله || آيدينلغى Par illumination du Saint-Esprit

ILLUMINER. Éclairer, répandre de la lumière A. تنوير – اضائة – نشر النور والضياء P. روشن ساختن – روشنايى دادن – روشنايى بخشيدن – روشنى پاشيدن T. ايدينلتمق || Toute la ville était illuminée par les feux de joie qu'on avait allumés dans toutes les rues زوقاقلرك جمله‌سنده اشعال اولنان شنلك قنديللريله مجموع بلده روشن وپر ضيا ايدى

Il se dit aussi pour Faire des illuminations A. تزيين بالقناديل P. زينت دادن بچراغان T. قنديل ايله دوناتمق || On ordonna d'illuminer dans toutes les rues زوقاقلرك جمله‌سنده قنديل دوننماسى ترتيبى امر اولندى On avait illuminé toute la face du palais سرايك يوزى يكپاره قناديل وچراغان ايله تزيين اولندى

Et en termes de religion, pour Éclairer l'âme, l'esprit A. افاضة النور الحق P. خره بخشيدن T. نور حق ايله آيدينلتمق || Il faut prier Dieu qu'il les illumine, et qu'il les convertisse قلوبلرينه افاضهٔ نور حق ايله طريق سداده ارشاد اولنملرى عنايت بى نهايت جناب ربّ ذوالجلالدن نياز اولنملو در Ce pays-là n'avait pas encore été illuminé par l'Évangile اول ايالت انجيل شريف احكاميله هنوز مظهر انوار حقيقت اولمامشيدى Seigneur, illuminez mon âme, mon entendement يا ربّ قلبمه وعقل وشعورمه افاضهٔ نور حق ايله آيدينلقلو

ILLUMINÉ. A. منوّر – مستضئٌ P. روشن – ضيا دار T. آيدينلقلو

ILLUSION. Apparence trompeuse A. غرّة – وهم واهل pl. اوهام P. واهلة – بى اصل گمان T. اصلى يوقدن صانى || Quand on est dans un bateau, et que le rivage semble marcher, quand un bâton paraît rompu dans l'eau, c'est une illusion des sens قايقده اولوب ساحل بحر سير وحركت ايدر كبى كورنمك وبر چيبوق صو ايچنده منكسر صورتنده مشاهده اولنمق حالاتى غوّت حواسّ قبيلندندر Le relief dans la Peinture est une illusion امر رسم وتصويرده قبارمه بر صنعتى بر نوع وهم واهلدر Faire illusion à quelqu'un كمسنه‌يى بر نوع وهم واهل ايله تغليط ايتمك

Il se dit aussi, des tromperies qu'on prétend que les démons font sur les sens, en faisant paraître les choses autrement qu'elles ne sont A. تغرير شيطانىّ pl. تغريرات شيطانيّة P. فريب تغرير T. شيطان آلداتمسى || Illusion diabolique تغرير شيطانى magique تغرير سحرى Ce sont des illusions du démon تغريرات شيطانيّه‌دندر

Il se dit aussi des pensées et des imaginations chimériques A. خيال باطل pl. خيالات باطلة – خيال محال pl. اخيلة مستحيلة P. خيال بيهوده T. اصلى يوقدن خيال || C'est un homme plein d'illusions عقلى خيالات باطله ايله مملو بر آدمدر Ses prétentions sont une pure illusion كافّهٔ مطالبى خيال باطل مقوله‌سيدر Se faire illusion à soi-même خيال محاله – باطله ذاهب اولمق

Et de certains songes, de certains fantômes qui flattent ou qui troublent l'imagination A. حلم pl. احلام – رؤيا – خيال pl. خيالات P. خواب T. دوش || Une illusion agréable خيال لطيف – رؤياى حسن De douces illusions خيالات دلاويز

ILLUSOIRE. Qui tend à tromper sous une fausse apparence A. خادع – موجب الغرّة P. خديعت آميز – فريبنده – دلفريب T. آلداديجى || Proposition illusoire تكليف خديعت آميز – امنيّهٔ خادعه demande مطلوب خديعت آلود espérance امل باطل – اميد دلفريب contrat مقاوله نامهٔ خديعت آميز

ILLUSOIREMENT. D'une manière illusoire A. على وجه التغرير – خادعاً – على طريق الاختداع P. فويبكارنه T. آلداتمه وجهيله

ILLUSTRATION. Ce qui fait qu'une famille est illustre A. مجد – شرف P. فر – پرتو T. شان || C'est une famille noble et ancienne, mais sans illustration قديم ونسيب بر خانداندر لكن مظهر شان وشرف اولمش – لكن بى شان وشرفدر

لکن شان وشرفدن عاریدر - دکلدر

ILLUSTRE. Célèbre par le mérite, par la naissance, par la considération publique *A.* امجد pl. اماجد - مفخم - اشرف - شانلو *T.* بلند شان *P.* اجلّه - جلیل - جلیل الاشتهار - شهرتلو || Un homme illustre جلیل الشان بر آدم Les hommes illustres de Plutarque فلان مؤلفک اماجد رجالک اجلّه واشراف ناسک - احوالنه دائر انشا ایلدیکی کتاب ترجمهٔ حاللرینه دائر کشیدهٔ سلک املا ایلدیکی تألیف Une race illustre عرق جلیل maison خاندان شرافت عنوان famille نسبٔ جلیله Il est né d'un sang illustre برسلالهٔ جلیلهدن نشئت ایتمشدر Un corps illustre بر صنف ذی شان assemblée مجلس عالی - مجلس امجد وافخم Un homme qui s'est rendu illustre کسب سرمایهٔ شان وشرف ایتمش بر موفق ذات معالی صفات Illustre par ses grandes actions اولدیغی مآثر جلیله تقریبیله شهرتیافته اولمش بر آدم Il a donné d'illustres marques de son courage مجبول اولدیغی - مایهٔ غیرت ونجادتک آثار جلیلهسنی حیّز فعله کتورمشدر Il est نجادت ذاتیهسنی آثار جلیله ایله اثبات ایتمشدر illustre dans sa profession مداوم اولدیغی حرفتده مظهر نام وشاندر Un auteur illustre بر مؤلف ذیشان C'est un des illustres monumens qui nous restent de l'antiquité ادوار سابقهدن قالمش آثار جلیلهنک اشرف وامجدیدر

Il se dit aussi substantivement en parlant des hommes *A.* جلیل pl. مشهور - شهرة pl. شهیر - ذو الشان - منبوه الاسم - القدر شهرتلو - ادی بیوک *T.* بلند قدر - نامدار - بنام *P.* مشاهیر مشهور ونامدار بر رسّامدر || Ce peintre-là est un illustre C'est un des illustres de son temps مشاهیرونامداران عصردن بریدر منبوه الاسم بر آدمدر - شهرهٔ عصردن بر ذات ذیشاندر -

ILLUSTRER. Rendre illustre *A.* اجلال - امجاد *P.* شرف بلند شان کردن - پرتو بخشیدن - شرفمند کردن - بخشیدن || شهرت ویرمک - شان ویرمک *T.* نام وشان دادن - Les grandes charges ont illustré cette famille بو خاندان تحصیل ایلدیکی مناصب عالیه تقریبیله اعلای مراتب مجد واجلاله اصعاد اولندی Cet auteur a illustré son pays par ses ouvrages بو مؤلفک تصنیفات عدیدهسی مملکتی حقنده وسیلهٔ نام وشان اولمشدر Cet homme est illustré par plusieurs belles actions فلان کمسنه موفق اولدیغی نیچه نیچه مآثر جلیله تقریبیله تحصیل نام وشهرت بلند شان اولمشدر - ایتمشدر

ILLUSTRÉ. *A.* ممجّد *P.* مشرّف - شرف یافته - پرتو یافته شان پیدا کرده *T.* اولولنمش - نام وشهرت بولمش || Une ville illustrée par le sang de plusieurs martyrs بونجه شهدانک دم عزیزلریله حائز رهینهٔ شان وشرف اولمش بر مملکت Famille illustrée کسب شرف وشهرت ایتمش بر خاندان

ILLUSTRISSIME. Très-illustre *A.* افخم - اشرف - اکرم *P.* شرافت مآب *T.* شرافتلو || Illustrissime et révérendissime seigneur شرافت مآب فخامت نصاب افندئ عالی رتبت - شرافتلو افندئ محترم

ÎLOT. Petite île *A.* جزیرة صغیرة *P.* آبخست کوچک *T.* اوفاق آطه - آطهجق

IMAGE. Représentation en peinture ou en sculpture *A.* تمثال pl. تماثیل - صورت pl. صور *P.* نگار *T.* تصویر || Une image bien ressemblante اصلنه مشابهت تامّهسی اولان بر تصویر fidèle صورت صادقه - صورت صحیحه

On appelle aussi Images, celles qui sont l'objet d'un culte religieux *A.* نصمة pl. نصمات - صورت *P.* پیکر *T.* صورت || Adorer les images des Saints اولیای عظامک صورتلرینه عبادت ایتمک - نصمات اعزّهٔ کرامه ادای مراسم توقیر واحترام ایتمک

IMAGE. Ressemblance *A.* شاکلت - صورة المثل - تمثال *P.* نمونه - مانند *T.* اورنک || L'homme est l'image de Dieu انسان جناب ربّ العزّتک صورت مثلیدر Dieu a fait l'homme à son image جناب حق انسانی علی شاکلته خلق ایتمشدر Cet enfant est l'image de son père بو ولد علی شاکلة ابیهدر - بو چوجوق باباسنک صورت مثلیدر Voir son image dans le miroir بر کمسنه صورت مثلنی آیینهده کورمک dans l'eau کندو - کندو تمثالنی صو ایچنده کورمک Ce tableau présente bien l'image de la nature بو تصویر اصل حقیقیسنک صورت مثلنی کوزل صورتنک عکسنی کوسترر Les rois sont la plus vive image de Dieu الملوک ملوک وسلاطین حق تعالینک - ظلّ الله فی الارض تماثیل ذوی الارواحیدر

Il se dit aussi des espèces qui représentent les objets aux yeux ou à l'imagination *A.* عکس pl. عکوس - صورت pl. صور *P.* فرتور - رخش *T.* قرالتی || L'image des corps frappe nos yeux durant le sommeil عکوس اجرام حال منامده کوزمزه مرئیدر

Il nous reste dans l'esprit des images de ce que nous avons vu صور مشهودات - عكوس مرئيّات مرآت خاطرده باقی قالور لوح خاطرده منقوش ومرتسم قالور

En parlant d'un ouvrage d'éloquence ou de poésie, orné de descriptions, on dit, qu'il est plein d'images توصيفات وتصويرات ایله مالامال بر تألیفدر Un discours rempli de belles images لطيف تصویرلر ایله مملو بر مقاله Une belle image du paradis جنّتک کوزل بر تصوير وتوصیفی Une terrible image de l'enfer جهنمك بر تصویر دهشت فرماسی

IMAGINABLE. Qui peut être imaginé *A.* ممكن التخيّل - کنجایش پذیردائرۀ - تصوّر کردنی *P.* متصوّر - ممكن التصوّر تصوّر اولنه - خيال وخاطره كله بيلهجك *T.* خيال وتصوّر خيال وخاطره بیلهجك || On lui a fait tous les remèdes imaginables کله بیلهجك معالجاتك جملهسنی ویردیلو Tous les malheurs imaginables lui sont arrivés خیال وخاطره كلهجك مصايب وآفاتك جملهسی باشنه كلمشدر On a fait tous les efforts imaginables pour le sauver تخلیصی بابنده ممكن التصوّر اولهجق اسباب سعی وهمّتك جملهسی وجوده كتورلدی

IMAGINAIRE. Qui n'est que dans l'imagination *A.* خیالیّ - اصلسز *T.* بی اصل *P.* موهوم - وهمیّ || Honneur imaginaire التفات خيالى dignité رتبۀ موهومه Biens imaginaires اموال اوهام وخيالات Il se repait de choses imaginaires موهومه - احوال موهومه ایله کچینور - مقولهسی شیئلر ایله بسلنور On dit d'un homme à visions singulières, qu'il voyage dans les espaces imaginaires اوهام وخيالات باطلهیه كزر

IMAGINATIF. Qui imagine aisément *A.* ذو - سريع التخیّل بداهة الخيال *P.* خيال جابك *T.* خيالى اوز || Avoir l'esprit imaginatif ذهن سريع التخیّل صاحبی اولمق C'est une personne fort imaginative بداهت خيالى غالب بر آدمدر - On dit, La faculté, la puissance imaginative, pour dire, la faculté par laquelle on imagine V. Imagination.

IMAGINATION. Faculté d'imaginer *A.* قوت متخیّله *T.* خياللمه قوّت متخیّلهده حدّت Avoir l'imagination vive || خيال - قوّتی قوّت متخیّلهده ثبات ومتانت اولمق forte وسرعت اولمق قوّت متخیّلهسی heureuse قوّت متخيّله كثير النما اولمق fertile قوّت متخیّله سقیم وفاسد اولمق gâtée مصيب اولمق La force de l'imagination قوّت متخیّلهنك زور وشدّتی Voyez ce que peut l'imagination قوّت متخیّلهنك نیه مقتدر

Cela m'est venu à l'imagination فلان شئ متخیّلهمه اولدیغنه باق خيالمه كلدی - خيالمه منعكس اولدی - تبادر ایلدی

Il signifie aussi, pensée singulière *A.* معناء بديع pl. معانى بدیعة *P.* نکره معنا *T.* معنای بر جسته || Voilà une belle imagination اشته لطیف ودلپسند بر معنای بديع agréable مطبوع ودلكش بر معنای بدیع

Il se prend aussi pour Idée folle et extravagante *A.* خليا *P.* خیالجیلق *T.* نگار بیهوده || C'est un homme qui a d'étranges imaginations عجیب وغریب خياللره ذاهب بر آدمدر Imagination vaine عبث بر خليا - خلیای باطل

IMAGINER. Se former dans l'esprit l'idée de quelque chose *T.* انكاريدن - بخيال كذرانيدن *P.* تصوّر - تخیّل *A.* معانئ خياللمق || C'est un homme qui imagine de belles choses لطیفه تخیّلیله مألوف بر آدمدر Qu'imaginez-vous là-dessus ملاحظهك ندر - بو بابده تخیّلك نوجهله در Je n'en imagine rien de bon هیچ بر - بردرلو خیر ظهورینی تخیّل ایدهمم درلو خیر ملاحظه ایدهمم On ne peut rien imaginer de plus surprenant بوندن اغرب بر شئ تصوّر اولنمق ممكن دكلدر Cela est au-delà de ce que l'on peut imaginer فوق ما بوکیفیّت دائرۀ تصوّر وتخیّلدن خارج بر معنادر - يتصوّر در Imaginez-vous un homme qui soit riche, savant يسار وثروت وعلم ومعرفت صاحبی بر آدم تصوّر ایله

Et inventer *A.* اختراع - ايجاد - ابداع *P.* از نو پیدا کردن *T.* یکیدن ايجاد ايلمك - یکیدن چیقارمق || Imaginer une machine بر آلت اختراع ايلمك

S'IMAGINER. Se figurer quelque chose sans fondement *A.* ظنّ تظنّی - *P.* پنداشتن - گمانیدن *T.* صانمق || Il s'imagine qu'il viendra à bout de cela بونك عهدهسندن كلهجكنی ظنّ كندويی استاد عالم Il s'imagine être un grand docteur ایدر ظنّ ایدر

Et croire, se persuader *A.* اعتماد *P.* باور - باوریدن کردن *T.* وجود ويرمك - اینانمق || Je ne saurais m'imaginer que cela soit comme on le raconte بو مادّهنك نقل اعتماد ایدهمم - اولندیغی اوزره وقوعنه وجود ويرهمم

IMAGINÉ. *A.* متخیّل *P.* خيال كرده *T.* خياللنمش

IMAN. Ministre de la religion mahométane *A.* امام pl. ائمة

IMARET. Hôpital chez les Turcs *A.* عمارت pl. عمارات

IMBÉCILE. Faible d'esprit *A.* غبیّ pl. اغبیا - ضعیف العقل -
کند ذهن - سست مغز *P.* موقی pl. مائق - سخیف العقل -
T. سمه - مانق || Le grand âge et les infirmités l'ont rendu
imbécile کبر سنّ وسال وکثرت اسقام تقریبیله حال
غباوته دوچار اولمشدر - On dit en style de Jurisp. Imbécile de
corps et d'esprit بدنًا وشعورًا ضعف وغباوتی متحقق

IMBÉCILEMENT. Avec imbécillité *A.* بالمواقة - بالغباوه *P.*
سمه‌لک ایله - مانقجه *T.* بکندیٔ ذهن - سست مغزانه
|| Il s'est conduit imbécilement dans cette affaire بو مصلحتده
بالغباوه عمل وحرکت ایلدی

IMBÉCILLITÉ. Faiblesse d'esprit *A.* سخافة - مواقت - غباوت
سمه‌لک - مانقلق *T.* کند ذهنی - سست مغزی *P.* العقل
|| L'imbécillité de l'enfance عهد صباوتده اولان سخافت
سنّ شیخوختده اولان سخافت عقل de l'âge عقل || Il est
tombé dans une grande imbécillité d'esprit غباوت عظیمه‌یه
عقل وشعورینه کلّی وهن وسخافت عارض - گرفتار اولدی
بر ایشی غباوته Faire quelque chose par imbécillité اولمشدر
مبنی ایشلمک

IMBERBE. Qui est sans barbe *A.* امرد *P.* بی ریش -
T. صقالسز ساده رو || Plusieurs nations de l'Amérique sont
imberbes یکی دنیا اقلیمنده ساکن اقوامک اکثریسی امرد در

IMBIBER. Pénétrer d'une liqueur *A.* اشراب - نقع - اسقا -
اروا *P.* سیراب کردن *T.* صویه قاندرمق || La pluie a im-
bibé la terre suffisamment باران زمینی علی قدر الکفایه اروا
واسقا ایتمشدر

S'IMBIBER. *A.* شرب - تشرّب - ارتوا - نشف - تنشّف *P.*
نوشیدن - سیراب گشتن *T.* صویی ایچمک || La terre
s'imbibe d'eau ارض صو ایله ارتوا ایدر Quand on arrose, il
faut donner le loisir à la terre de s'imbiber حین سقیده
طپراق صویی نشف ایده‌نجیه قدر تأنّی ایتمک لازمدر Im-
biber une éponge بر سونکره صو اشراب ایتدرمک L'huile
s'imbibe dans le drap زیتون یاغی چوقه‌ده متنشّف اولور

IMBIBÉ. *A.* متنشّف - ریّان *P.* سیراب *T.* صویه قانمش
|| Une pièce de terre imbibée d'eau صو ایله ریّان بر تارلا
Un linge imbibé d'huile روغن ایله متنشّف بر بز

IMBIBITION. La faculté de s'imbiber *A.* قوّة النشف

IMBRICÉE. Il se dit des tuiles concaves *A.* مقعّر قرمید *P.*
آگور خرپشته *T.* اولوقلی کرمید

IMBROGLIO. Embrouillement *A.* اشتباک *P.* شوریدگی *T.*
قارشقلق || Il y a de l'imbroglio dans cette affaire بو ماده‌ده
بر کونه حالت اشتباک وار در

IMBU. Il ne se dit qu'au figuré. Qui est pénétré d'une nouvelle,
d'une affaire. *A.* شبیع العقل - مطّلع - واقف *P.* آگاه *T.*
کرکی کبنی - اطلاعی محیط وشامل اولمش - ذهنی طولمش
|| Il est déjà imbu de cette affaire بو ماده‌یه آکلیوب بیلمش
بو ماده‌ده اطّلاعی محیط وشامل اولمشدر - واقفدر Toute
la ville est imbue de cette nouvelle اهالیٔ بلده‌نک مجموعی
بو خبردن آگاه در Il est imbu d'une mauvaise doctrine بر
مذهب باطل ایله ذهنی طولمشدر

IMITABLE. Qui peut être imité *A.* ممکن التقلید - ممکن
تقلید پذیرفتنی *P.* ممکن التمثیل - ممکن المحاکات - الاحتذا
|| تقلید قبول ایدر - بکزدیله بیلور *T.* امکان پذیر تقلید -
Cela n'est pas imitable تقلید - بو شیٔ ممکن الاحتذا دکلدر
قبول ایتمز

Et qui doit être imité *A.* واجب - واجب الاحتذا
سزاوار تقلید *P.* واجب التقلید - واجب التمثیل - المحاکات
T. تقلیدی لازم - تقلیده کرکلو || Cette action est plus ad-
mirable qu'imitable بو فعل اول قدر واجب التقلید دکل
انجق واجب الاستغرابدر

IMITATEUR. Celui qui imite, qui a la faculté d'imiter *A.*
تقلید *P.* مقلّد - مقتدی باثر فلان - محاکی - محتذی
ساز *T.* بکزدیجی - تقلید ایدیجی || Il est imitateur des
vertus de ses ancêtres مناقب جلیلهٔ آبا واجدادینک
آبا واجدادینک مناقب محموده‌سی اثرینه - محاکیسیدر
اقتدا ایدر Tous les chrétiens doivent être les imitateurs de
Jésus-Christ جملهٔ عیسویّون حضرت عیسی‌یه محاکات
مؤمنین عیسویّه‌نک - واحتذایی التزام ایتمک واجبه‌دندر
مجموعی حضرت عیسینک اثرینه اقتدا ایتملودر Les
imitateurs des anciens - اسلاف ومتقدّمینه تقلید ایدنلر
اسلاف ومتقدّمین مسلکنه اقتدا ایدنلر Cette fille est fi-
dèle imitatrice des vertus de sa mère بو قز والده‌سنک
فضایل بر - مناقب حمیده‌سنی بلا تخلّف تقلید ایدر
گزیده‌سنی کندویه نمونه اتخاذ ایده‌رک بعینها تمثیل
مناقب جمیله‌سنی امثال اتخاذیله اثرینه - وتقلید ایدر
بلا تخلّف Servile imitateur عبیدانه تقلید اقتدا ایدر
مألوف المحاکاة *A.* Il s'emploie aussi adjectivement - ایدن

Un || مألوف التقلید ـ .P هوسکار تقلید .T تقلیده مبتلا
esprit imitateur سهولت ـ تقلید واحتذایه مألوف اولان عقل
Peuple imitateur تقلید ومحاکاته ایله تقلید ایدر بر عقل
مألوف قوم

IMITATIF. Qui imite A. بر وجه تقلید .P محتذیاً متوافق
Sons imitatifs || محتذیاً توافق تقلید ایله بکزدلمش .T مانسته
Harmonie imitative تقلید ایله بکزدلمش اصوات ایتمش
توافق الحان

Et qui a la faculté d'imiter. V. Imitateur. || Le singe est un animal imitateur میمون بالطبع مقلّد بر حیواندر

IMITATION. Action d'imiter A. مماثلت ـ تقلید ـ محاکات
تقلید .P تقلید سازی .T بکزتمه || L'imitation des vices
تقلید فضایل des vertus مثالب ومعایب Se proposer l'imi-
tation des plus grands hommes اجلّهٔ ناسه تقلید ومماثلت
Il n'a pas d'invention, mais il a le سوداسنه ذاهب اولمق
talent de l'imitation اختراعه مقتدر دکل امّا تمثیل وتقلیده
Cela est au-dessus de toute imitation دائرهٔ لیاقتی درکار در
تمثیل قبول ایتمز بر شیدر ـ تقلید ومحاکاتدن خارجدر

En termes d'arts, il se dit des ouvrages faits sur le modèle d'un autre ouvrage A. مثال .P نمونه .T تقلید ـ اورنک ||
Les poèmes de Vida sont une imitation continuelle de Virgile
فلان شاعرک منظومه‌لری یکپاره فلان شاعرک تقلیدیدر
Ce tableau-là est une imitation du tableau d'un tel peintre بو
تصویر فلان مصوّرک تصویری مثالی اوزره در

A L'IMITATION. Façon de parler adverbiale. À l'exemple de, sur le modèle de A. تقلیداً ـ بالاحتذا ـ علی وجه التمثیل ـ
تمثیلاً ـ علی مثال فلان .P بر نمونهٔ فلان .T اورنکنجه ـ
Faire quelque chose à l'imitation de || فلانه تقلید اولدرق
quelqu'un فلانه تقلیداً ـ بر ایشی فلانه تمثیلاً ایشلمک

IMITER. Suivre l'exemple, prendre pour modèle A. احتذا ـ
نمونه ـ تقلید کردن .P اقتدا بالاثر ـ محاکات ـ تمثیل ـ تقلید
Imiter les grands || تقلید ایتمک ـ بکزتمک .T گرفتن
hommes کبار قومه تقلید ایتمک ses ancêtres آبا واجدادینک
les plus grands اثرینه اقتدا ایتمک ـ افعالنه احتذا ایتمک
poètes مشاهیر شعرایی تمثیل ایتمک les vertus des Saints
Ce sont des choses فضایل اعزّهٔ کرامی تقلید وتمثیل ایتمک
plus aisées à admirer qu'à imiter تقلید اولنمقدن ایسه عین
حیرت ایله کورلمسی اسهل اولان شیئلردندر

Il se dit aussi en termes d'arts A. اتّخاذ المثال .P نمونه
Cela est imité d'un tel auteur || اورنیک آلمق .T گرفتن
Imiter Virgile فلان مؤلفدن اتّخاذ امثال اولنمشدر فلان
شاعرک نمونه‌سنی آلمق

IMMACULÉ. Qui est sans tache de péché A. منزّه عن شائبة
Il ne se الاثم .P نا آلودهٔ گناه .T گناهسز ـ گناهدن بریٔ
dit qu'en cette phrase: L'immaculée conception de la Vierge
حضرت بتول مریمک شائبهٔ اثم وگناهدن منزّه حالت علقی

IMMANENT. Terme de Philosophie. Qui est continu, constant A. دائمیّ الاتّصال ـ دائمیّ البقا .P پاینده ـ هر دم همیشه
Les actions immanentes sont op- || هر دائم طوران .T پایدار
posées aux actions transitoires اعمال دائمیّ البقا اعمال سریع
الزوالک مناقضیدر

IMMANGEABLE. Qui ne peut se manger A. غیر مأکول ـ ممتنع
الاکل .P نخوردنی ـ نا قابل خورش || Ce ragoût est si
mauvais, qu'il est immangeable بو یخنی طعامی شول رتبه‌ده
کریهدر که مأکول دکلدر

IMMANQUABLE. Qui ne peut manquer d'arriver A. ممتنع
التخلّف ـ مقرّر .P بی تخلّف .T شاشمز || Le gain de sa
cause est immanquable دعواسنک قزانلمسی ممتنع التخلّف
Une affaire immanquable ممتنع التخلّف اولان اموردندر
L'effet de sa parole est immanquable انجاز وعدی بر ماده
وعدینک انجازی امور مقرّره‌دندر ـ واهمهٔ تخلّفدن مبرّا در

IMMANQUABLEMENT. Sans manquer A. لامحالة ـ بلا تخلّف
لا بدّ ـ .P هر آیینه .T البتّ ـ شاشمیه‌رق || Cela arrivera
immanquablement بلا تخلّف ظهوری ـ لا بدّ ظهور ایده‌جکدر
مقرّر در

IMMARCESSIBLE. Terme didact. Qui ne peut se flétrir A. متعذّر الذبول .P نا قابل پژمردگی .T صولمز

IMMATÉRIALITÉ. Qualité de ce qui est immatériel A. تجرّد
L'immatérialité de l'âme || من المادّة نفس ناطقه‌نک مادّه‌دن
تجرّدی

IMMATÉRIEL. Qui est sans aucun mélange de matière A. مجرّد من المادّة || Les formes immatérielles مادّه‌دن مجرّد
اولان صور

IMMATRICULATION. V. Immatriculer.

IMMATRICULER. Mettre dans la matricule, insérer dans le registre A. قید ـ تسجیل ـ ثبت فی السجلّ .P در قید

گذرانيدن T. قيد ايتمك - قيده كچورمك || Il s'est fait immatriculer اسمنى سجله ثبت وقيد ايتدردى

IMMATRICULÉ. A. مقيّد P. قيد كرده T. قيد اولنمش

IMMÉDIAT. Qui agit, qui est produit sans intermédiaire A. بالذات - عامل بالذات || Cause immédiate علّت بالذات Effet immédiat اثر بالذات

Et qui suit ou précède sans intermédiaire A. كاين بلا واسطة P. كاين بلا تخلّل الآخر - T. بى واسطه - واسطه‌سز || Vassal immédiat متبوع بلا واسطه Seigneur immédiat تابع بلا واسطه Successeur immédiat خلف بلا تخلّل الآخر - خلف بلاواسطه Prédécesseur immédiat بلا تخلّل الآخر اولان سلف

IMMÉDIATEMENT. D'une manière immédiate A. بالذات - P. من غير واسطة - بلا تخلّل الآخر T. بى واسطهٔ ديگر - واسطه‌سزجه || Dans les républiques, les magistrats tiennent immédiatement du peuple leur autorité جمهوريت حكومتى بالذات ناس طرفندن مأخوذ در - حكّامك رخصتى بالذات ناس طرفندن مأخوذ در جمهورلرده حكّامك حاصل اولدقلرى قوّت ورخصت بالذات خلق طرفندن يدلرينه مودوع ومفوّضدر

On dit, Immédiatement après, pour dire, aussitôt après A. متعاقباً - تعقيباً P. در عقب - در پى T. آردنجه - آردى صره

IMMÉMORIAL. Qui est si ancien, qu'il n'en reste aucune mémoire A. ما وراء الحافظة البشر - بعيد عن التذكّر P. ياد نداشت خواطر انام T. قالمامش خاطرلرده - خاطرلرده ما وراى حافظهٔ بشر اولان || Temps immémorial كلدميه‌جك ياد داشت خواطر Cela est d'un usage immémorial زمان قديم انام اولدميه‌جق زماندنبرو عرف وعادت اولمش برشيدر Possession immémoriale - ما وراى حافظهٔ بشر اولدجق ازمان قديمه‌دنبرو مستمرّ اولان تصرّف وملكيّت

IMMENSE. Qui est sans bornes, sans mesure. Il ne se dit que de Dieu A. غير متناهى - عديم الانتها - عديم النهاية بى - بى پايان - بيكران P. منزّه عن الابتداء والانتها - حقّ تعالى || Dieu est immense T. اوجى يوق نهايت حضرتلرى منزّه عن الابتداء والانتهادر Sa bonté est immense بارى تعالينك كرمى نا متناهيدر

Et qui est d'une grande étendue A. عديم - غير محدود T. بى غايت - بى اندازه - بى پايان - بيحدّ P. الغاية || Il y a un espace immense de la terre aux étoiles fixes اوجى اولميسى يوق ارض ايله فلك ثوابت بيننده

جسامت Une grandeur immense بيحدّ وپايان مسافه وار در اشتياقات On dit aussi, Des désirs immenses - بيحدّ وغايت اندازه‌دن خارج Une ambition immense بيحدّ وبى اندازه حبّ جاه وشان

En parlant d'une très-grande somme d'argent, de grands biens, on emploie les mots A. عديم القياس - لا يحصى - لا يعدّ P. قتى - حسابسز T. بى قياس - بى حساب - بى شمار || Une somme immense كلّى مبلغ بى حساب Des richesses immenses اموال لا يعدّ ولا يحصى - On dit aussi, Des frais immenses مصارف بيشمار

IMMENSÉMENT. D'une manière immense A. - فوق الغاية - فوق الحدّ والقياس - غاية الغاية P. بيرون از اندازه - T. بيحدّ وقياس || Il est immensément riche قتى چوق غاية الغايه فوق الحدّ والقياس مالدار در J'ai perdu immensément ضرر ايتدم Il m'en coûte immensément pour achever cet édifice بو بنانك تكميلى ايچون فوق القياس مصارفه محتاجم

IMMENSITÉ. Étendue immense A. عدم الانتها - عدم النهاية - بى پايانى - بى كرانى P. عدم المحدوديّة - عدم الغاية - عدم T. نهايتسزلك || L'immensité est un attribut de Dieu انتها صفات جليلهٔ جناب خالق البرايادندر L'immensité de la miséricorde de Dieu كرم بارينك عدم نهايت ومحدوديّتى L'immensité de la nature, de l'univers قدرتك وعالمك عدم غايت وانتهاسى

IMMERSION. Action par laquelle on plonge dans l'eau A. تغطيس pl. تغطيسات - تغميس pl. تغميسات P. خوطه T. صويه طالدرش - پاغوش - خوارى || Dans les premiers siècles du christianisme, on baptisait par trois immersions دين عيسينك اوائل حدوثنده آيين تعميد تغطيسات ثلثه ابتداى ظهورنده آيين تعميد - ايله اجرا اولنور ايدى اوچ دفعه صويه طالدرش ايله اجرا اولنور ايدى

Il se dit en termes d'Astronomie, de l'entrée d'une planète dans l'ombre d'une autre planète A. احتجاب P. پوشيدگى T. اورتلمه || L'immersion de la lune dans l'ombre de la terre قمرك ظلّ كرهٔ ارضده احتجابى

IMMEUBLE. Il se dit des biens en fonds qui ne peuvent être transportés A. مال متنع النقل - مال ملك pl. املاك - عقار pl. عقارات P. مال T. كوچ نا پذير || Obliger tous ses biens meubles et immeubles كوچمز مال بركمسنه كافّهٔ املاك وعقارات وقابل نقل اولان

املاک وعقارات وصامت ـ جمیع اموالنی ارهان ایتمک املاک وعقارات ـ وناطق کافهٔ اموالنی ترهین ایتمک وذایب وجامد کافهٔ اموالنی امانت ویرمک

IMMINENT. Qui est près de tomber sur... *A.* مشرف الظهور ظهوری باشی اوجنده *T.* آمادهٔ ظهور *P.* مشرف الحلول ـ مشرف || Il ne se dit qu'en ces phrases: Ruine imminente اولان مشرف حلول اولان disgrâce ظهور اولان حال خرابیّت آمادهٔ ظهور اولان خطر وتهلکه Péril imminent آفت وشآمت

s'IMMISCER. Il se dit, en termes de Palais, de celui qui est appellé à une succession, et qui en prend les biens *A.* وضع الید *P.* دست تصرّف نهادن *T.* ال قومق || Celui qui s'est immiscé dans une succession, n'y peut plus renoncer بر کمسنه ترکه‌یه وضع ید ایتدکدنصکره بر دخی آندن فارغ اولمق ترکه‌یه واضع الید اولان کشی آندن ـ ممکن دکلدر فراغت ایده‌مز

Il signifie aussi, s'ingérer mal à propos *A.* مداخلة *P.* دست انداز مداخله شدن ـ انداختن *T* قارشمق || Il s'est immiscé imprudemment dans cette affaire بو مصلحته بلا رویّة مداخله ایلدی

IMMIXTION. Terme de Palais. Action de s'immiscer. V. ce mot.

IMMOBILE. Qui ne se meut pas *A.* مستقرّ ـ ساکن ـ ثابت ـ معدوم الحرکة *P.* پایدار ـ پا بر جا *T.* طورغون ـ قملدانمز || On a cru long-temps que la terre était immobile مدّت طول مدّت ـ مدیده کرهٔ ارض معدوم الحرکه ظنّ اولنمشدر ارض ثابت وساکن اولدیغی ظنّ اولندی Demeurer immobile comme une statue بت کبی عدیم الحرکه قالمق

Figur. Ferme, inébranlable *A.* قویّ القلب ـ راسخ الفؤاد ـ ثابت القلب *P.* راسخدل *T.* قوی یورکلو || A cette nouvelle, loin de s'affliger, il est resté calme et immobile بو خبرک ظهورنده مکدّر الحال اولمق شویله طورسون اطمینان خاطر ایله اظهار ثبات قلب ایلدی

IMMOBILIER. Qui concerne les biens immeubles *A.* متعلّق بالاملاک والعقارات *P.* متعلّق مال کوچ نا پذیر *T.* کوچمز املاک وعقاراته || Succession immobilière ماله متعلّق اولان املاک وعقاراته متعلّق Héritier immobilier متعلّق اموال ترکه ـ اموالک وارثی ـ Il se dit aussi au substantif. V. Immeuble || Cet homme a hérité de tout l'immobilier de la succession فلان کشی بو ترکه‌نک کافهٔ املاک وعقاراتنه وارث اولمشدر

IMMOBILITÉ. L'état d'une chose qui ne se meut point *A.* عدم الحرکة ـ سکونت ـ قرار ـ رسوّ ـ ثبات *P.* بر قراری ـ *T.* طورغونلق ـ پایداری || Il soutient l'immobilité de la terre ارضک عدم حرکتی دعواسنده در

Il se dit figur. de l'état d'un homme qui ne se donne aucun mouvement sur rien *A.* حال السکونة *P.* آرام *T.* قملدانمزلق || Il est dans une inaction, dans une immobilité étonnante, pendant que tout le monde agit عامّهٔ ناس حرکتده ایکن حال بطالت وسکونتده طورمسی مدار استغراب اوله‌جق حالاتدندر

IMMODÉRÉ. Qui n'est pas modéré, excessif *A.* فوق الاعتدال ـ خارج من الاعتدال *P.* مفرط ـ بی اندازه ـ بیرون از حدّ *T.* آشوری اعتدال || Chaleur immodérée حرارت مفرطه dé- pense حدّ اعتدالدن خارج مصرف جسیم ـ مصرف مفرط luxe اشتیاق حدّ اعتدالدن بیرون سرف وتلف désir zèle بالغ درجهٔ افراط اولمش اشتیاق ورغبت ـ مفرط غیرت مفرطه

IMMODÉRÉMENT. Sans modération, avec excès *A.* بغیر اعتدال ـ علی وجه الافراط ـ مفرطاً *P.* افزونتر از حدّ اعتدال ـ *T.* آشوری اولەرق بر وجه افراط بغیر || Boire immodérément بروجه افراط سعی وکوشش ایتمک travailler اعتدال ایچمک

IMMODESTE. Qui manque de modestie *A.* معدوم الادب *P.* بی ادب ـ بی آزرم *T.* ادبسز || Être immodeste à l'église کلیساده ایکن رسوم ادبه ـ کلیسا ایچنده بی ادب اولمق رعایت ایتمامک C'est la personne du monde la plus immodeste ـ جهانده آنک قدر معدوم الادب آدم یوقدر Et qui est contre la modestie || Discours, actions immodestes کلمات وافعال برکمسنه‌نک چهره‌سنده آثار Avoir l'air immodeste بی ادبانه برکمسنه‌نک اطوار بی ادبانه‌سی ـ بی ادبی نمودار اولمق اولمق

IMMODESTEMENT. D'une manière immodeste *A.* من غیر ادب *P.* بی ادبانه ـ با کم آزرمی *T.* ادبسزجه || Parler, s'habiller immodestement ادبسزجه ـ بی ادبانه تکلّم وتلبّس ایتمک سویلمک وکیینمک

IMMODESTIE. Manque de modestie *A.* عدم الادب *P.* بی ادبی ـ کم آزرمی *T.* ادبسزلک || C'est une chose honteuse que l'immodestie des chrétiens à l'église وقت نمازده مؤمنینک

بی ادبانه وضع وحرکتلری موجب خجالت اولەجق احوالدندر

Et manque de pudeur *A.* عدم الحیا *P.* بی شرمی ـ لولی *T.* اوتانمازلق

IMMOLATION. Action d'immoler *A.* تقدمة النسیکة *P.* تقدیم کردن بسمل *T.* قربانلق تقدیمی || L'immolation de la victime ذبیحەنک قربانلغه تقدیمی

IMMOLER. Offrir en sacrifice *A.* تقدیم النسیکة ـ اهداء ـ قربانلق *P.* تقدیم بسمل کردن ـ عرض القربان ـ القربان برذبیحه‌یی *T.* قربانلق ویرمک ـ ایتمک || Immoler une victime قربانلق ویرمک ـ ایتمک Immoler à Dieu لله قربان اولمق اوزره تقدیم ایتمک sur l'autel منسک اوزرنده تعالی تقدیم نسیکه ایتمک بسملگاه اوزرنده عرض نسیکه ـ تقدیم قربان ایتمک Immoler des agneaux نسیکه اولمق اوزره قوزیلری ایتمک Jésus-Christ est la victime qui a été immolée pour le salut des hommes حضرت عیسی بنی نوع آدمک فلاح ونجاتی ضمننده نفسنی قربانلق عرض ایلدی ـ قربان ایلدی ـ Figur. || Immoler quelqu'un à sa haine فلانی غیظ ـ تشفّیٔ غیظ ایچون فلانی قربان ایتمک بر کمسنه مجبول à son ambition وعداوتنه قربان ایتمک اولدیغی حرص نام وشانی استیفا ایچون فلانی قربان ایتمک S'immoler pour sa patrie, pour la cause publique وطن اوغورینه ـ اوغورینه ومصلحت عامّه اوغورینه قربان اولمق On dit, ـ اوغورینه جان فدا ایتمک ـ فدای نفس ایتمک S'immoler pour quelqu'un, pour dire, s'exposer au péril pour son service جان فدا ـ بر کمسنەنک اوغورینه قربان اولمق خدمتنه نفسنی فدا ایتمک ـ ایتمک

IMMONDE. Impur. Il ne se dit que dans quelques phrases tirées de l'Écriture-Sainte *A.* نجس ـ مقذّر pl. مقذّرات *P.* پس ـ مردار *T.* نا پاک || Le pourceau est déclaré immonde par la loi des Juifs شریعت یهودیّەده لحم خنزیر نجس اولدیغی حکم اولنور Parmi les Juifs, un homme qui avait touché un corps mort, était immonde بین الیهود کمسنه میّت ایدن مسّ منجّس ونا پاک عدّ اولنور ایدی Devenir immonde نجس ومقذّر اولمق Esprits immondes ارواح نجسه لرواح مقذّره ـ

IMMONDICES. Amas d'ordures *A.* کناسة pl. کناسات ـ کساحة pl. کساحات ـ قمامة pl. قمام *P.* خس وخاشاک دفع *T.* مردارلق ـ سپورندی || Ôter, nettoyer les immondices مردارلقلری ـ تکنیس کناسات ایتمک ـ کناسات ایتمک Les rues sont pleines d'immondices سوقاقلر مالامال سپورمک کناساتدر

IMMORAL. Qui est sans principes de morale *A.* سیّئ الخلق *P.* بد اخلاق ـ بد کیش ـ ردیٔ الاخلاق ـ فاسد الخلق ـ زشت منش || C'est l'homme le plus immoral que je connaisse بیلدیکم آدملرک ایچنده بوندن زیاده فاسد الاخلاق ردائت اخلاق ایله مجبول Caractère immoral بر آدم یوقدر خلاف ـ Et qui est contraire à la morale *A.* اولان مزاج *P.* بیرون از منافی الاخلاق الحسنة ـ الحسن الخلق *T.* داب ادبدن بیرون از قاعدهٔ حسن خلق ـ داب ادب اخلاق حسنەیه مخالف بر تألیف Ouvrage immoral || طشره

IMMORALITÉ. Opposition aux principes de la morale *A.* سؤ *P.* بد کیشی ـ ردائة الاخلاق ـ فساد الاخلاق ـ الخلق *T.* خوی آلچقلغی زشتی منش ـ || Cet homme-là est d'une immoralité révoltante بو آدمک ردائت اخلاقی مهیّج عنف ونفرت اولەجق حالاتدندر

IMMORTALISER. Rendre immortel dans la mémoire des hommes *A.* تأبید الذکر ـ ابقاء الذکر *P.* همیشه زنده یاد ونامرا *T.* آدینی ابدی قلمق ـ یاد ونامرا پاینده کردن ـ ساختن || Immortaliser son nom, sa mémoire نام وذکرینی الی ابد الآباد ابقا ایتمک Un prince qui s'est immortalisé par ses grandes actions موفق اولدیغی مآثر جلیله تقریبیله الی انتهاء الزمان تأبید ذکر ایتمش بر پادشاه

IMMORTALITÉ. Qualité de ce qui est immortel *A.* بقاء موبّد ـ عدم الفنا ـ حیات مؤبّدة *P.* زندگانیٔ جاودانی ـ بی مرکی ـ جانک عدم فناسی *T.* اولمامزلک || L'immortalité de l'âme ارواحک عدم فناسی des esprits des bienheureux مظهر نعیم اخرت اولمش سعادتمندانک حیات مؤبّدەلری L'immortalité bienheureuse بقای حیات سعادت سمات

Il se dit aussi de cette espèce de vie que nous acquérons dans la mémoire des hommes *A.* بقاء الذکر ـ خلود الذکر *P.* بقای نام جاودانی ـ یاد سرمدی *T.* آدک ابدی قالمسی || Des actions dignes d'immortalité بقای ذکره سزا اعمال پسندیده Les grands poètes consacrent les noms à l'immortalité مشاهیر شعرا اسامیٔ رجالک ذکرینی رهین خلود وبقا ایدرلر Aspirer à l'immortalité بقای نام ابدی امرنده بذل

سعی وکوشش ایتمک

IMMORTEL. Qui n'est point sujet à la mort *A.* لایموت -
همیشه *P.* منزّه عن الفنا - ابدیّ البقا - حیّ قدیم - خالد
زنده - بی مرک - مرکث آزادهٔ *T.* اولمز || Dieu est immortel
par lui-même حق تعالی حضرتلری فی حدّ ذاته حیّ
ملائکهٔ فنا وهلاکدن منزّهدر - قدیمدر Les anges sont immortels
مظهر حیات جاودانیدرلر - کرام ابدیّ البقا درلر

On dit, L'immortel, pour dire, Dieu حیّ قیّوم

Il se dit aussi, de ce qu'on suppose devoir être d'une grande durée *A.* ابدیّ - مُستدیم - ابدیّ الاستقرار - ابدیّ القرار
T. همیشه پایدار - جاودانی *P.* سرمدیّ الاستمرار - الدوام
بر یادکار ابدیّ الدوام Un monument immortel || ابدی قالهجق
Une haine immortelle بغض وعداوت مستدیمه

Il se dit aussi, de ce qui doit durer dans la mémoire des hommes *A.* مستدیم الذکر - باقی الذکر - ابدیّ الذکر *P.*
دائما آکلهجق *T.* شایان یاد جاودانی || Il a fait des ouvrages immortels - ابدیّ الذکر اولهجق آثار جمیله تصنیف ایلدی
الی الابد شایان یاد اولهجق تألیفلر ایتدی Faire des actions immortelles آوازهٔ شهرتلری الی انتهاء الزمان باقی
وبر دوام اولهجق اعمال جلیله حیّز فعله کتورمک S'acquérir un nom immortel اذیال آخر الزمانه قدر ذکری باقی
اولهجق نام وشان تحصیلنه موفّق اولمق Sa mémoire sera immortelle ذکری الی الابد باقی وبر دوام اولهجقدر

IMMORTIFICATION. Terme de dévotion. État d'une personne qui n'est pas mortifiée *A.* عدم القهر النفس بالمشادّة

IMMUABLE. Qui ne peut changer *A.* ممتنع التغییر - لا یتغیّر
دیگر گونی نا پذیر *P.* ممتنع التحویل - بریٔ من التغیّر -
دونمکه کلمز *T.* نا قابل دیگر گونی - || Les décrets immuables de la volonté de Dieu مشیّت بی علّت ربّانیّه‌لرنک
احکامْ ممتنع التغییری Dieu seul est immuable یالکز الله
تعالی حضرتلری شائبهٔ تغیّردن منزّهدر Les lois de la nature sont immuables احکام قدرت نا قابل تغییر در

IMMUABLEMENT. D'une manière immuable *A.* بلا تغیّر - عاریاً
من التغیّر *P.* بی دیگر گونی *T.* دونمک قبول ایتمیهجک
Des personnes immuablement et indissolublement unies par le mariage || وجهله تغیّردن عاری وواهمهٔ انحلالدن بری قید
نکاح ایله مقیّد اولان کسان

IMMUNITÉ. Exemption d'impôts, de charges, de devoirs *A.* معافیت *pl.* معافیّات *P.* مسلّمی *T.* مسلّملک - معافلق ||
Le Roi a confirmé les immunités de cette ville بو بلده‌نک
شروط معافیّتی جانب پادشاهیدن تصدیق اولندی Les immunités de l'Église طایفهٔ رهبانک شروط معافیّتلری

IMMUTABILITÉ. Qualité de ce qui est immutable *A.* عدم
التغیّر - عدم التحوّل *P.* دیگر گونی نا پذیریٔ *T.* دونمکسزلک
L'immutabilité des décrets de Dieu || احکام تقدیر الهینک
عدم تغیّری

IMPAIR. Nombre qui n'est pas pair *A.* وتر - فرد *T.* تک
Trois, cinq et sept sont des nombres impairs || صایی اوچ
بش ویدی عددلری اعداد وتردر Nous sommes ici en nombre impair بو طرفده عدد فرد اوزره یز

IMPALPABLE. Qui ne fait aucune impression sensible au toucher *A.* لا یلمس - ممتنع اللمس *P.* پرواس نا پذیر *T.*
لمس قبول ایده‌میه‌جک - ال دکمکله طویلمز || On a réduit ces perles en poudre impalpable بو اینجولری سحق ایله
لمس قبول ایده‌میه‌جک غبار رقیقه تحویل ایتدردیلر

IMPARDONNABLE. Qui ne doit point se pardonner *A.* ممتنع
العفو - ممتنع الصفح - لا یصفح *P.* نا شایان عفو - آمرزش
نا پذیر - نا قابل عفو *T.* بغشلنه‌میه‌جق - عفوه کلمز -
Faute impardonnable || عفوی مکمن دکل قابل عفو اولمیان
جرم - شایان عفو واغماض اولمیان outrage نا قابل عفوی
بر نوع تحقیر

IMPARFAIT. Qui n'est pas achevé, à qui il manque quelque chose pour être parfait *A.* ناقص - غیر کامل *P.* نا تمام - کم
T. اکسک || Laisser un ouvrage imparfait بر تألیفی نا تمام
ترک ایتمک Sa maison est demeurée imparfaite خانه‌سنک
بناسی ناقص قالدی Une guérison imparfaite بر ناقص
Il n'a eu qu'une joie imparfaite بر سرور ونشاط ناقص
تحصیل ایلدی

IMPARFAITEMENT. D'une manière imparfaite *A.* ناقصاً -
بالنقصان والقصور *P.* نا تمامانه *T.* کم - اکسکلوجه - اکسک
Il n'est guéri qu'imparfaitement || تمام اولمیه‌رق - اولدرق
ناقصاً شفایاب اولدی Il n'a traité cette matière qu'imparfaitement بو ماده‌دن بالنقصان والقصور بحث ایلدی

IMPARTABLE. Terme de Palais. Qui ne peut se partager *A.*
ممتنع التقسیم - ممتنع التجزّی - متعذّر القسمة *P.* بخش
نا پذیر - نا قابل تقسیم *T.* بولنمکه کلمز - بولنمز || Il faut

liciter cet immeuble, il est impartable بو عقار ممتنع التقسیم اولدیغی حسبیله مزاده صاتلمق اقتضا ایدر

IMPARTIAL. Qui ne s'attache par préference ni aux intérêts, ni aux opinions de personne *A.* بریٔ من ـ بریٔ من الغرض طرف *T.* آزادهٔ جانبداری ـ بیغرض ـ بیطرف *P.* الالتزام عرض || **Un juge impartial** بر حاکم بیغرض **un historien** طوتمز بیطرفانه تفتیش **un examen** والتزامدن بریٔ بر مولف

IMPARTIALEMENT. Sans partialité *A.* عن غیر ـ بلا غرض طرف *T.* بیغرضانه ـ بیطرفانه *P.* بریئاً من الغرض ـ التزام بر مصلحتدن || **Discuter impartialement une affaire** طوتمیدرق بیغرضانه بحث ایتمک

IMPARTIALITÉ. Qualité de ce qui est impartial *A.* برائت طرف *T.* بیغرضی ـ بیطرفی *P.* عدم الالتزام ـ من الغرض طوتمزلق || **L'impartialité est une qualité essentielle à un bon juge, à un bon historien** بر حاکم عادل وبر تاریخ نویس صادقه کوره برائت من الغرض خصائی خصال لازمه‌دندر **Juger une opinion avec impartialité** بر رأیک ضرّ ونفعنی عدم التزام ایله حکم ایتمک

IMPASSIBILITÉ. Qualité de ce qui est impassible *A.* برائت *T.* درد ناپذیری ـ ناکارگری درد *P.* عدم التأثر ـ من الالم اجسام || **L'impassibilité des corps glorieux** کدر طوقنمامزلق حکمای **L'impassibilité stoïque** سعدانک المدن برائتی رواقیونه مخصوص عدم تأثر حالتی

IMPASSIBLE. Qui n'est pas susceptible de souffrance *A.* بریٔ درد نا پذیر *P.* عدیم التأثر ـ بریٔ من التألم ـ من الالم *T.* کدرکار ایتمز ـ کدر طوتمز || **Les corps glorieux sont impassibles** اجسام سعدا بریٔ من الالمدر

IMPASTATION. Terme de maçonnerie. Composition faite de substances broyées et mises en pâte *A.* معجون *P.* آشورده *T.* دمام بر کونه **Le stuc est une impastation** || یوغرلمش معجون معجوندر

IMPATIEMMENT. Avec impatience *A.* بالهلع ـ بالجزع ـ جازعاً صبرسزلق *T.* بنا شکیبایی *P.* بلا تصبّر ـ بلا صبر ـ والجزع حزن واندوهنی **Il supporte son affliction impatiemment** || ایله بی صبر وشکیب **Il attend impatiemment** هلع وجزع ایله چکر مایهٔ صبر وتحمّلی رهین ـ دیده براه ترقب وانتظار در نفاد اولدرق در ماندهٔ مقام انتظار در **Il souffre impatiemment qu'on lui en ait préferé un autre** بشقه‌سی کندوسنه

ترجیح اولندیغندن کریبان صبر وتحمّلنی چاک چاک ایدر

IMPATIENCE. Manque de patience *A.* هلع ـ جزع ـ جواظ ـ تنکیٔ حوصله ـ تنکیٔ مشرب ـ نا شکیبایی *P.* عدم الصبر *T.* صبرسزلق ـ جان طارلغی || **L'impatience dans les maux** آفات واکدارده جزع ونا شکیبایی **Souffrir avec impatience la maladie, la mauvaise fortune** مرضه وبخت نا مساعده عدم صبر وثبات اظهار ایلمک **Il souffre avec impatience qu'on le contredise** کلامنه مخالفت ایلدکلری حالده صبرسزلق بو خصوصک ختامنی **Il meurt d'impatience que cela soit achevé** || ایدر کورنجیه قدر صبرسزلقدن یانار **Il est dans une étrange impatience de savoir ce qui lui arrivera** حقنده نه ظهور ایده‌جکنی بیلنجیه قدر ایتدیکی تنکک مشربلک بادئ استغراب اولدجق احوالدندر **Il est dans l'impatience de vous voir** صبری دونور ـ آرزوی دیدارک ایله صبری یانیور

IMPATIENT. Qui manque de patience *A.* معدوم الصبر ـ تنک خو ـ تنک مشرب ـ بی شکیب *P.* جوّاظ ـ جازع ـ حوصله‌سز ـ جانی طار *T.* بی صبر ـ تنک حوصله ـ بغایت صبرسز آدمدر **C'est un homme fort impatient** || صبرسز تنک مشرب بر خسته ـ مریض جازع **Un malade impatient** بالطبع جانی طار بر آدمدر **Il est d'un naturel impatient** **Je suis fort impatient de savoir ce qui en arrivera** حال نیه منجرّ اوله‌جغنی بیلنجیه قدر صبرم دوکنور

IMPATIENTER. Faire perdre patience *A.* سلب الصبر ـ اجزاع صبری کیدرمک *T.* نا شکیبایی آوردن *P.* انفاد الصبر ـ صبری دوکتمک || **Il dit de si mauvaises raisons, que cela impatiente tous ceux qui l'entendent** سرد ایلدیکی علل واسباب شول رتبه‌ده واهی ونا معقولدر که سامعینک صبرینی ثأنی وبطائتیله صبرمی **Il m'impatiente avec sa lenteur** کیدرر دیدیککک سلب ایدر **Vous m'impatientez par vos discours** صحبتلر ایله صبرمی دوکدرسک **Rien n'impatiente plus que d'attendre** *A.* الانتظار اشدّ من النار *T.* ترقب وانتظاردن زیاده صبری سلب ایدر شیٔ یوقدر

S'IMPATIENTER. Perdre patience *A.* اضاعة الصبر ـ عدم الاصطبار *P.* نا شکیبایی نمودن *T.* صبرسزلق ایتمک || **S'impatienter dans les maux** ظهور ایدن مصایب وآفاتده اضاعهٔ بضاعهٔ صبر وثبات ایتمک **Ne vous impatientez pas** صبرسزلق ایتمه

S'IMPATRONISER. Acquérir dans une maison tant d'autorité,

qu'on y gouverne tout *A.* تسلطن *P.* طور فرمانفرمایی نمودن آغالق ایتمک *T.*

IMPAYABLE. Qui ne se peut trop payer *A.* فوق القیمة *P.* بی بها *T.* قیمتی یوق - بهاسی یوق || Voilà un tableau impayable اشته بهاسی یوق بر تصویر

IMPECCABILITÉ. État de celui qui ne peut pécher *A.* نزاهة عن الخطا - عن العیوب - برائة من العیوب *P.* از گناه آزادگی *T.* بیگناهی . صوچسزلق || L'impeccabilité par nature n'appartient qu'à Dieu seul بالطبع نزاهت عن الخطا انجق جناب حقه مخصوص بر صفتدر Les Anges confirmés en grâce et les Saints dans le ciel, sont dans l'état d'impeccabilité مظهر فیوضات رحمنیّه اولان ملائکهٔ کرام وعرش اعلاده ساکن اولیای عظام حضراتی نزاهت عن العیوب والخطایا حالنده اولدقلری ظاهر در - عیب وخطادن منزهدرلر

IMPECCABLE. Incapable de pécher *A.* منزّه عن الخطایا - بریٔ من العیوب *P.* آزادهٔ گناه - بیگناه *T.* صوچسز || Il n'y a que Dieu qui soit impeccable par nature یالکز جناب خدای ذو الجلال فی حدّ ذاته عیوب وخطایادن منزّهدر Il n'y a point d'homme impeccable عیوب وخطایادن منزّه بریٔ من الذنوب اولان آدمک وجودی - مخلوق یوقدر یوقدر

Et incapable de faillir *A.* بریٔ من الزلّة - بریٔ من القصور *P.* آزادهٔ لغزش *T.* یاکلمز || J'ai pu manquer, je ne suis pas impeccable بریٔ القصور دکلم بلکه بر خطا ایتمشم

IMPÉNÉTRABILITÉ. État de ce qui est impénétrable *A.* عدم التخلّل - عدم الامکان النفوذ - القابلیّة التخلّل - برائة من التخلّل *P.* نا پذیریٔ نفوذ *T.* ایچنه کچهمزلک || L'impénétrabilité de la matière, des corps ماده‌نک واجرامک نفوذ وتخلّله عدم قابلیتی

Il se dit aussi au figuré. *A.* عدم الوصول الی الکنه - عدم الوصول الی الغور - برائة من الاستکناه *P.* ناپذیریٔ در یافت *T.* کنهنه وارلمامه || L'impénétrabilité des conseils de Dieu, des secrets de la nature ارادهٔ حکمت نمودهٔ ربانیّه‌نک - ارادهٔ صمدانیّه‌نک واسرار قدرتک کنهنه عدم وصول وخفایای قدرتک استکناهدن برائتی

IMPÉNÉTRABLE. Qui ne peut être pénétré *A.* بریٔ من النفوذ - متعذّر النفوذ - ممتنع التخلّل - امکان *P.* نا پذیر نفوذ - اندر نگذشتنی *T.* ایچنه کچهمز || Cette cuirasse est impénétrable aux coups de mousquet تفنکک قورشونی نفوذدن بریٔ بر زرهدر Ce cuir est impénétrable à l'eau بو دری یه صو ایچنه کچهمز - صویک نفوذ وتخللی محالدر || Il y a dans ce bois-là des forts qui sont impénétrables بو اورمانک ایچنده متعذر النفوذ قوریلر وار در La matière, les corps sont impénétrables ماده واجرام ممتنع النفوذ در - بریٔ من النفوذ در

Figur. *A.* ممتنع الاستکناه - ممتنع الوصول الی الکنه - متعذر الادراک - ممتنع الوصول الی الغور *P.* درنیافتنی *T.* کنهنه وارلمز || Les desseins de Dieu sont impénétrables مرادات الهیّه‌نک کنهنه وصول امر محالدر - عقول بشر مرادات الهیّه‌نک غورینه وصول وادراکدن عاجز در || Il n'y a rien d'impénétrable aux yeux de Dieu علم ربانیده ممتنع الادراک هیچ بر شیٔ یوقدر - علم الهی هر شیئک کنه وغورینه واصل اولور La prédestination est un abîme impénétrable قدر الهی کنه وغورینه وصولی متعذر بر دریای بیحدّ وپایاندر C'est un homme d'un secret impénétrable استکناهی محال اولهجق وجهله کتم اسرار ایدر بر آدمدر

On dit, qu'un homme est impénétrable, pour dire, qu'il est caché et secret en toutes choses *A.* مبطن *P.* پوشیده درون *T.* ایچلو

IMPÉNITENCE. L'état d'un homme impénitent *A.* امتناع عن التوبة - عدم الرجوع عن المعاصی - مرادت علی العصیان *P.* نا پشیمانی - نا توبه‌کاری *T.* توبه‌سزلک - کناهدن توبه‌دن امتناع || Vivre dans l'impénitence پشیمانسزلق حالنده کچنمک mourir dans l'impénitence بر کمسنه مرادت علی العصیان حالنده وفات ایتمک - بلا توبه وفات ایتمک — On appelle Impénitence finale, l'impénitence dans laquelle on meurt *A.* عاقبة بلا توبة

IMPÉNITENT. Qui est endurci dans le péché *A.* غیر تایب - متمرّد علی العصیان - معدوم التوبة *P.* نا پشیمان - نا توبه‌کار *T.* توبه‌سز || C'est un état déplorable que celui d'un homme impénitent معدوم التوبه اولان کشینک حالی واجب التأسّفدر Il est mort impénitent - بلا توبه وفات ایلدی عصیانه متمرّد اولدرق تسلیم جان ایلدی

IMPENSES. Terme de Jurispr. Il se dit des dépenses qu'on fait pour entretenir une chose qui appartient à autrui *A.* مصارف لازمة || Rembourser les impenses et améliorations مصارف

لازمديى وتعميرات وترميمات بهاسنى ادا ايتمك

IMPÉRATIF. Terme de Grammaire. Il se dit du mode du verbe qui exprime commandement *A.* امر

IMPÉRATIF, adj. Impérieux *A.* متحكم *P.* فرمانران *T.* بيوريجى || Il parle d'un air impératif متحكمانه سويلر

En termes de Jurispr., on appelle Disposition impérative, celle qui ordonne de faire quelque chose *A.* حكم قطعى - امر قطعى

IMPÉRATIVEMENT. D'une manière impérative *A.* تحكما - امرا - على وجه التحكم *P.* امر گونه - متحكمانه *T.* بيوررق

IMPÉRATRICE. L'épouse d'un Empereur *T.* ايمپراطوريچه

IMPERCEPTIBLE. Qui échappe à la vue *A.* لا - غير مرئى - خفى من النظر - يرى *P.* نهان از ديده - نديدنى *T.* بلورسز - كوزه كورنمز || Cela est imperceptible بو شئ خفى من النظر در || Les émanations des corps sont imperceptibles ابداندن صدور - سطيعات ابدان خفية من النظر در
ايدن نسنەلر كوزه كورنمز

Il se dit aussi de ce qui regarde d'autres sens que la vue *A.* غير محسوس - خفى *P.* نا محسوس *T.* بلورسز - طويلمز || Une odeur si légère et si délicate, qu'elle est presque imperceptible غايت خفيف ونازك اولوب همان محسوس دكل بر رايحه || Le frémissement d'une cloche devient comme imperceptible sur la fin طنطنهٔ ناقوس آخركارده نا محسوس كبيدر — Figur. || Qui discernera ce bien presque imperceptible, au milieu des maux qui l'entourent? شو قدر مصايب وآفات ايچنده محسوس اولميەجق بر لطفى كيم فرق وتمييز ايده بيلور

IMPERCEPTIBLEMENT. Insensiblement, peu à peu *A.* من غير احساس - خفياً *P.* نهانى *T.* بلورسز اولەرق || Cela se fait imperceptiblement بو شئ من غير احساس وقوع بولمقده در

IMPERDABLE. Qui ne saurait se perdre *A.* متعذر الفوت *P.* بى احتمال فوت *T.* غايب اولنەميەجق - فوت اولنەميەجق

Il ne se dit qu'en cette phrase, Un procès imperdable فوتى محال بر دعوا

IMPERFECTION. Défaut, manquement *A.* نقص - نقيصة - نقصان pl. نقايص - عيب pl. عيوب - معايب pl. قصور - تقصير pl. تقصيرات *P.* كمى - كاست - اكسكلك || Imperfection de corps عيب بدن d'esprit نقصان عقل Tous les hommes sont pleins d'imperfections بنى آدمك جملەسى پر عيوب ونقايصدر On doit supporter les imperfections de ses amis دوستلرك نقايص وتقصيراتلرينه تحمل لازمدر

IMPÉRIAL. Qui appartient à l'Empereur ou à l'Empire *A.* سلطانى *P.* شاهى *T.* پادشاهك - ايمپراطورك

IMPÉRIALE. Le dessus d'un carrosse *A.* سقف العجلة *P.* آسمانهٔ گردونه *T.* تاوانى هنطوك

IMPÉRIEUSEMENT. Avec hauteur *A.* بالتعظم - بالتحكم - بالتجبر *P.* زبردستانه - متحكمانه - متعظمانه - بصورت حكمرانى *T.* كبرلك وبيورمه طورى ايله || Parler impérieusement متحكمانه نطق ايتمك traiter تحكم وتجبر صورتيله معامله ايتمك

IMPÉRIEUX. Hautain, qui commande avec orgueil *A.* متعظم - متحكم - متجبر *P.* زبردست *T.* كبرلو || Femme impérieuse زن متعظمه humeur تعظم وتحكم ايله مجبول مزاج كبر آلود || Avoir la mine impérieuse, l'air impérieux بر كمسنەنك طور وسيماسنده آثار تعظم بديدار اولمق

IMPÉRISSABLE. Qui ne saurait périr *A.* عديم الفساد - برئ من الفساد *P.* نا پذير فساد - نا قابل فساد *T.* بوزلمز - يوق اولمز || Les anciens philosophes soutiennent que la matière est impénétrable فلاسفهٔ متقدمين مادەنك عدم فسادى دعواسنده درلر

IMPÉRITIE. Ignorance des choses de l'état qu'on professe *A.* عدم الحذاقة *P.* بى استادى - خيره دستى *T.* اوزسزلق || L'impéritie d'un chirurgien جراحك عدم حذاقتى Il fit voir une grande impéritie dans cette occasion بو بابده غايت موتبه عدم حذاقت اثبات ايلدى

IMPERMÉABILITÉ. Qualité de ce qui est imperméable *A.* عدم الامكان النفوذ - عدم القابلية الانتشاف - سفيحيت *P.* نم الرطوبة *T.* نفوذ نا پذيرى - ياشك كچەمازلكى

IMPERMÉABLE. Il se dit des corps à travers lesquels un fluide ne saurait passer *A.* غير - برئ من الانتشاف - سفيح قابل النفوذ الرطوبة *P.* نم نفوذ نا پذير - نا قابل انتشاف *T.* ياش كچمز || Le verre est perméable à la lumière, et imperméable à l'eau زجاجك نفوذ ضيايه قابليتى دركار در انجق صويك نفوذينه نا قابلدر

IMPERTINEMMENT. Avec impertinence *A.* بالمجانة *P.* كستاخانه - باكانه *T.* بى ادبسزجه - كستاخلق ايله || Il lui répondit impertinemment كستاخانه جواب ويردى Il se conduisit fort

impertinemment کمال مجانت ایله حرکت ایلدی

IMPERTINENCE. Caractère d'une personne ou d'une chose impertinente A. بی باکی - کستاخی P. سوء الادب - مجانت T. کستاخلق - ادبسزلك || L'impertinence de cet homme est si grande que... بو آدمك مجانتی شول رتبه‌ده در که... J'admire l'impertinence de ce discours بو کلامده مشهود اولان حال کستاخی ومجانت موجب استغراب اوله‌جق بر معنا در — Il se dit aussi des paroles et des actions conformes à ce caractère A. گفتار وکردار P. اقوال وافعال باهرة المجانة کلمات || Dire des impertinences ادبسزلکلر T. کستاخانه خلاف دأب ادب سوزلر - مجانت آلود تفوّه ایتمك لسانه آلمق

IMPERTINENT. Qui parle ou qui agit contre le jugement, contre la bienséance A. بی باك - کستاخ P. هکوّك - ماجن T. ادبسز || Elle est bien impertinente d'avoir dit cela غایت ماجنه بر قاری اولملو در که حتّی اول مقوله کلامی تفوّه ایلیه — Il se dit aussi des actions et des discours. V. Impertinence.

On dit en termes de Pratique, qu'un fait, qu'un article est impertinent, pour dire, qu'il n'a rien de commun avec la chose dont il s'agit A. نا P. خارج من المناسبة - لا فی مقامه بمحلّ T. صدددن خارج - مناسبتسز

IMPERTURBABILITÉ. État de ce qui est imperturbable A. نا پذیری P. برائة من التشویش - برائة من الاخلال خلل قبول ایتمامزلك T. نا قابلیت شوریدگی - شورش نفسنك حال اخلال وتشویشدن || L'imperturbabilité de son âme برائتی

IMPERTURBABLE. Qui ne peut être troublé A. بریٔ من T. نا قابل شوریدگی P. بریٔ من التشویش - الاخلال شاشمز - خلل قبول ایتمز || Il est imperturbable dans les résolutions qu'il a prises, dans les desseins qu'il a formés درونندە قرار داده اولمش تصمیمات وآرا وتصوّر کرده‌سی اولمش لوایح خاطر واهمهٔ تشویش واخلالدن مبرّادر Sa mémoire est imperturbable قوّت حافظه‌سی شوائب تشویشدن سرد Il déduisit ses raisons d'une manière imperturbable بر بیدر ایلدیکی علل واسبابی بر وجهله قابل اخلال اوله‌میه‌جق صورتده وضع ایلدی

IMPERTURBABLEMENT. D'une manière imperturbable A. بلا شاشمیه‌رق T. بی شوریدگی P. بریئًا من الخلل - اخلال بریئًا من الخلل || Savoir par coeur imperturbablement خللسز - از بر ایتمك

IMPÉTRABLE. Qui se peut impétrer A. ممکن التحصیل P. امکان پذیر تحصیل - گرفتنی T. آلنه بیلور || Les lettres que vous sollicitez ne sont point impétrables مطلوبك اولان اذننامه‌لر ممکن التحصیل دکلدر — On dit, qu'un bénéfice est impétrable, lorsqu'il est vacant, et qu'on peut l'obtenir بو زعامت ممکن التحصیلدر

IMPÉTRANT. Terme de Jurispr. Qui a obtenu des lettres du prince, ou un bénéfice A. متصرّف P. دارنده T. آلنده اولان || L'affaire fut jugée en faveur de l'impétrant مصلحت متصرّف طرفنه حکم اولندی

IMPÉTRATION. Obtention A. استحصال || L'impétration d'une grâce بر نوع لطف واحسانك استحصالی

IMPÉTRER. Terme de Jurispr. Obtenir en vertu d'une supplique A. اخذ فی ید التصرّف P. تحصیل - گرفتن T. آلمق || Impétrer un bénéfice بر زعامت تحصیل ایتمك des lettres du prince برات پادشاهی تحصیل ایتمك

IMPÉTUEUSEMENT. Avec impétuosité A. شدیداً - بالشدّة - طحوماً - بالطحمه P. بتندی - باتیزی T. شدّتلوجه - ضربلو || Le vent soufflait impétueusement ریح کمال شدّت ایله هبوب ایدر ایدی Ce fleuve coule impétueusement بو نهرك صویی بالشدّة والطحمه جریان ایدر Parler impétueusement شدّت ایله تکلّم ایتمك

IMPÉTUEUX. Violent, rapide A. شدید - طحوم P. تند - تیز T. کسکین - ضربلو - سرد - زورلو || Vent impétueux ریح شدید - سیل شدید - سیل طحوم torrent کسکین روزکار - شدید الجریان - سیل Ouragan ضربلو آقر بر سیل - تندباد طحوم - تندباد شدید — En parlant du vent, on emploie particulièrement ces mots A. ریح هجوم - ریح مجفل - ریح سیهوك - ریح عاصف P. باد تند وتیز T. طپراق صاورر روزکار - سرد روزکار

Il se dit aussi des mouvemens de l'âme A. شدید - حدید P. تند وتیز T. سرد Colère impétueuse غضب شدید Passions impétueuses امراض نفسانیّهٔ حادّه — On dit aussi, C'est un homme impétueux A. شدید النفس - حدید المزاج P. تند خو - تند خوبی تتیز - سرد خویلو T. تند مزاج

IMPÉTUOSITÉ. Qualité de ce qui est impétueux *A.* شدّت ـ
طحمت *P.* تندی *T.* کسکینلک ـ سردلک || L'impétuo-
sité des flots امواج دریانک طحمت وشدّتی du vent
سیلک طحمت d'un torrent هبوب ایدن روزکارک شدّتی
آتنک شدّت de la course d'un cheval وشدّت اوزره جریانی
صولت وهجومک Soutenir l'impétuosité d'une attaque عدو وسیری
شدّتنه مقاومت ایتمک Une source qui sort avec impétuo-
sité بطن منبعدن شدّت وطحمت اوزره منفجر اولان صو
Le sang sortait avec impétuosité دم بالشدّة والطحمه ثوران
ـ حدّت ـ سورة الطبع ـ سورت *A.* Figur. ـ ایدر ایدی
سردلک ـ تنتیزلک *T.* تیز خویی ـ تیزی *P.* حدّة المزاج
|| L'impétuosité française فرانسدلونک سورت طبعی de son
humeur فلانک حدّت مزاجی L'impétuosité du premier mou-
vement حملهٔ اولینک حدّتی Agir avec impétuosité حدّت
طبع ایله عمل وحرکت ایتمک Parler avec impétuosité حدّت
ایله سویلمک

IMPIE. Qui n'a point de religion, qui méprise les choses de
la religion *A.* ملحد .pl ملحدین .pl کافر ـ کفّار *P.* بلغندر
ـ بی آیین ـ بی مذهب *T.* دینسز || C'est un homme impie
ملحد بر آدمدر ـ Et qui est contraire à la religion || Sentimens
impies اعتقادات کفر آمیز discours مقالات کفر آمیز Culte
impie دین کفر آیین Pensées impies معانیٔ کفر آلود paroles
کلمات کفر آلود actions افعال کفر اشتمال

IMPIÉTÉ. Mépris pour la religion *A.* کفر ـ الحاد *P.* بلغندری
کفر || Des discours pleins d'impiété *T.* دنیسزلک بی دینی ـ
والحاددن عبارت اقوال وکلمات ـ Il se dit aussi des actions
ou des discours impies || Commettre, dire des impiétés اعمال
کفر اشتمال ارتکاب ایتمک واقوال کفر مآل تفوّه ایتمک

IMPITOYABLE. Qui est insensible à la pitié *A.* معدوم المرحمة
ـ عاری من الترحّم *P.* بی بهره ـ بی ترحّم ـ نا مهربان
مرحمت *T.* مرحمتسز ـ یورکی پک || C'est une âme, un
coeur impitoyable مایهٔ ترحّمدن عاری ـ قلب بی ترحّم
فؤاد شدّت اعتیاد Juge impitoyable مرحمتسز بر قاضی

IMPITOYABLEMENT. Sans pitié *A.* من غیر مرحمة *P.* بنامهربانی
|| مرحمتسزلک ایله ـ یورک پکلکیله *T.* بی ترحّمانه ـ
On l'a traité impitoyablement فلان کسندیه بی ترحّمانه
معامله اولندی

IMPLACABLE. Qu'on ne peut apaiser *A.* ممتنع التسکین *P.*
نا پذیر آرمیدگی ـ سکونت نا پذیر *T.* یومشانمز || Colère
implacable غیظ وعدوان ممتنع haine غضب ممتنع التسکین
سکونت قبول ایدهمیهجک homme عنیف المزاج التسکین
ـ ادم *P.* خصم مداعک ـ خصم الدّ *A.* Ennemi implacable ـ
اصلا مرحمتی یوق *T.* دشمن بی رحم ـ دشمن بی امان
بر دشمن

IMPLICATION. Terme de Jurispr. Engagement dans une affaire
criminelle *A.* اشتمال ـ محاوطة ـ تدخّل *P.* اندر پیچیدگی
ـ علاقه داری *T.* ایچنده بولنمه || L'implication dans une
affaire criminelle rend incapable de tenir ni office ni bénéfice
بر جنایتک ایچنه محاوطه واشتمال کرک منصب
برجرم وقباحتک ـ وکرک زعامت ضبطنه مانع بر کیفیتدر
ایچنده بولنمق حق تصرّف منصب وزعامتدن اسقاطی
موجب بر حالتدر

En termes d'école, il signifie, contradiction *A.* تناقض *P.*
بری برلریله صدلک *T.* صدّی با همدیگر || Il y a de
l'implication dans ces deux propositions بو ایکی مسئله بیننده
تناقض وار در

IMPLICITE. Qui n'est pas expliqué en termes clairs *A.* ضمنی
|| Cela est contenu dans le contrat d'une manière implicite بو
درون ـ کیفیت حجّت ایچنده وجه ضمنی ایله مشتملدر
رضای ـ ارادهٔ ضمنیه Volonté implicite حجّتده ضمناً مشتملدر
شروط ضمنیه Conditions implicites ضمنی

IMPLICITEMENT. D'une manière implicite *A.* ضمناً || Cette
proposition est dans ce livre-là implicitement بو مسئله فلان
تألیفک ایچنده ضمناً محتویدر

IMPLIQUER. Envelopper, engager dans un crime, dans une
affaire fâcheuse *A.* ادخال *P.* اندر پیچیدن ـ علاقه دارکردن
T. ایچنه آلمق || On l'a voulu impliquer dans ce crime-là
فلانک اول جرم وقباحت ایچنه ادخالنی مراد ایلدیلر
On l'a impliqué dans cette accusation فلان تهمتک ایچنه
ادخال ایتدرمشلر در C'est une affaire dans laquelle il ne
veut point être impliqué ایچنده بولنمسنی استمز بر مصلحتدر ـ
ایچنده بولنمسندن حظ ایتمدیکی بر مصلحتدر

On dit, qu'une chose implique contradiction, pour dire, qu'elle
renferme contradiction *A.* متضمّن التناقض || Cet auteur a dit
telle chose en tel chapitre, et puis il dit en un autre endroit
que... cela n'implique-t-il pas contradiction? *A.* بو مؤلّف

فلان فصلده بویلە دیمشیکن آخر بر محلّده شویلە دیر بو کیفیّت متضمّن تناقض دکلمیدر

IMPLIQUÉ. *A.* داخل *P.* پیچیده اندر ـ علاقه دار *T.* ایچنده ایچنه آلنمش ـ بولنمش

IMPLORER. Demander avec humilité une grâce, quelque secours *A.* تضرّع ـ ابتهال ـ استدعا *P.* لابه کردن ـ لابیدن ـ نیازیدن ـ نیاز کردن *T.* یلوارمق ـ دیلمک || Implorer l'assistance de Dieu جناب حقدن نصر واعانت نیاز ایتمک le secours du Ciel جناب باریدن استدعای مددرسی la clémence du vainqueur غالبدن استدعای واعانت ایتمک la protection d'un grand prince شفقت ومرحمت ایتمک ـ برحکمدار قویّ الاقتدارک حمایتنی تضرّع ونیاز ایتمک بر حکمدار جلیل الشانک سایهٔ حمایتنی بالتضرّع والابتهال نیاز ایتمک

IMPOLI. Qui est sans politesse *A.* جلیف pl. جلفا ـ عدیم الظرافة *P.* بیظرافت ـ خوریاد *T.* قبا ـ خویراد || Homme impoli قبا بر آدم ـ مایهٔ ظرافتدن عاری بر آدم Manières impolies اطوار بیظرافت ـ اطوار معدومة الظرافة

IMPOLITESSE. Défaut opposé à la politesse *A.* جلافت ـ عدم الظرافة *P.* بیظرافتی ـ خوریادی *T.* قبالق ـ خویرادلق || La fierté et le manque d'éducation sont les sources ordinaires de l'impolitesse جلافت طبعک منشاء عادیسی کبر وغرور وامر تأدیبـ اخلاقده اولان نقصان وقصور در ـ Il se dit aussi des actions impolies || Il m'a fait une impolitesse بکا بر خویرادلق کندودن Je n'ai reçu de lui que des impolitesses ایتدی خویرادلقدن غیری بر شیٔ کورمدم

IMPORTANCE. Ce qui fait qu'une chose est considérable *A.* مهمّیت ـ اعتنا ـ وجوب الاعتنا *P.* شایستدیٔ اعتنا *T.* مهمّیت || L'affaire est d'une grande importance لازملولق اهمّ مهامّ واجبة الاهتمامدندر ـ عظیمه‌سی درکار بر مصلحتدر de plus d'importance qu'on ne croit امور واجبة الاعتنادندر ـ ظنّ وتخمیندن برقاچ قات زیاده اهمّ ومعتنا بر مصلحتدر La chose est de nulle importance en soi, mais elle peut devenir d'une grande importance dans la suite بو مادّه فی نفسها مهمّ‌دن دکل ایسه ده کیده‌رک کسب مهمّیت عظیمه ایتمک احتمالی درکار در En toutes choses, il est d'une grande importance de bien commencer کافّهٔ اشیاده لایقی اوزره بداء اولنمق اهمّ والزمدر ـ اهمّ مهامّدن بر کیفیّتدر ـ On dit, qu'un homme attache de l'importance à tout ce qu'il fait, pour dire, qu'il cherche à se faire valoir فلان کمسنه کافّهٔ اعمال وافعالنی امور مهمّ کوسترر qu'il met de l'importance aux plus petites choses جزئیّه‌یی مهمّ وجسیم اولەرق قوللنور et qu'un homme fait l'homme d'importance نفسنی ـ لازملو آدم طورینی کوسترر شایان اعتنا کوسترمک قیدنده در

IMPORTANT. Qui importe, qui est de conséquence *A.* مهمّ ـ اهمّ ـ واجب الاعتنا ـ معتنابه ـ الزم *P.* شایستهٔ اعتنا *T.* لازملو || Avis important نصح مهمّ conseil رأیٔ واجب الاعتنا Parole importante کلام مهمّ La faute لازملو سوز ـ لفظ مهمّ mot que vous avez faite est plus importante que vous ne pensez ارتکاب ایلدیککک زلّه وقصور ظنّ وتخمینکدن بر قاچ قات زیاده معتنا بهدر ـ ایتدیککک قباحت ظنّ ایلدیککک مرتبه‌دن بر قاچ قات زیاده جسیمدر Il aurait été important pour le bien de vos affaires que vous eussiez fait ce voyage بو سفری ایتمک کندو امورکک تسهیلنه وسیله اولمغله اهمّ والزم عدّ اولنور Il est important d'y mettre ordre au plus tôt بر ساعت اوّل تنظیمی اهمّ اموردندر ـ On dit, qu'un homme fait l'important بر لازملو آدم طورینی کوسترر

IMPORTATION. Action d'importer. V. ce mot.

IMPORTER. Faire arriver dans son pays des productions étrangères *A.* ادخال المال ـ جلب المال فی داخل الملک ـ فی الملک *P.* بدرون ملک مال آوردن *T.* ملک ایچنه خارجدن مال کتورمک || C'est une denrée que l'on importe en grande quantité خارجدن کلّیتلو اولەرق جلب وادخال دیار آخردن آلنوب درون ملکه ادخال ـ اولنان ذخایردندر اولنان ذخایر اقسامندندر

IMPORTER. Être d'importance *A.* لزوم ـ اقتضا *P.* بایستن ـ مقتضی شدن *T.* لازم اولمق ـ اقتضالو اولمق || Cela ne lui peut importer de rien بو شیٔ فلانه بر درلو لزومی یوقدر En quoi cela peut-il lui importer? بو شیٔ فلان کمسنه‌نک نه‌سنه لزومی اوله بیلور Il importe pour la sûreté publique امنیّت عامّه ایچون لزوم واقتضاسی درکار در Il lui importe fort de faire ce voyage بو سفری ایتمک غایة الغایه مقتضای مصلحتیدر Cela m'importait plus qu'à lui بو شیٔ فلاندن زیاده بکا لزومی وار ایسه Ce sont des choses qui ne m'importent guère بکا اهمّ والزمدر بکا چندان مقتضی اولمیان شیلردندر Cela m'importe beaucoup بکا غایت ایله مهمّ ومقتضیدر ـ On dit

نیه ـ نه لازم ـ لازم دکل absolument, N'importe, qu'importe? || Qu'importent les richesses, les honneurs کثرت مال لازم ـ مال واقبال ندیی مفید در ـ وجاه واقبال نیه لازم مالدارلقدن وشان واقبالدن نه چیقار

IMPORTUN. Fâcheux, incommode *A.* موجب الثقلة ـ موجب صیقندی ـ صیقندی ویریجی *T.* ثقلت آور *P.* التعجیز || Il craint de vous être importun سکا ایراث کتوریجی موجب ثقلتدن احتراز ایدر C'est un demandeur importun ثقلت اولور بر متقاضیدر Ses fréquentes visites sont importunes زیارات متتابعه‌سی موجب تعجیز وثقلتدر || Il est importun par ses questions ایتدیکی سؤاللر بادئ ثقلت موجب تعجیز در ـ اولدیور

Il est aussi substantif *A.* ثقیل ـ ثقلا .pl ثقیل ـ معجز آغر جانلو ـ صیقندیلو *T.* گرانجان *P.* المزاج || C'est un importun بر معجز ادمدر ـ Il se dit aussi des choses *A.* ثقیل ـ ثقلت ویریجی ـ ثقلتلو *T.* رنج آور ـ رنج رسان *P.* || Un vent importun بر ریح ثقیل un habit ثقلت ویریجی کوکل صیقیجی Une pluie importune ثقلت ویریجی لباس Le bruit des cloches est importun جاکلرک شماطه‌سی بر باران ثقیلدر

IMPORTUNÉMENT. D'une manière importune *A.* بالثقلة ـ تعجیزلق ایله *T.* معجزانه *P.* علی وجه التعجیز ـ بالتعجیز صیقندی ویره‌رک ـ

IMPORTUNER. Incommoder, ennuyer *A.* ایراث الثقلة ـ تعجیز صیقندی ویرمک *T.* ثقلت آوردن ـ گرانجانی نمودن *P.* || Je crains de vous importuner سنی ثقلت ویرمک ـ سکا ثقلت ویرمکدن ـ تعجیزدن احتراز ایده‌رم || Il ne faut pas importuner ses amis کشی کندو دوستلرینه باعث ثقلت اولملو دکلدر On ne peut rien obtenir de lui qu'à force de l'importuner تعجیزدن غیری طریق ایله کندودن بر شیٔ تحصیلی محالدر Il est de si mauvaise humeur, que tout l'importune شول رتبه‌ده منقبض وتنگدلدر که هر شیٔ کندویه ثقلت ویرر

IMPORTUNÉ. *A.* مظهر التعجیز *P.* تعجیز کرده ـ ثقلت یافته صیقندی‌یه اوغرامش *T.*

IMPORTUNITÉ. Action d'importuner *A.* تعجیز .pl تعجیزات صیقندی ویرمه *T.* رنج آوری *P.* || Grande, continuelle importunité تعجیز عظیم وتعجیز دائمی Obtenir quelque chose par importunité بر شیٔی تعجیز طریقیله تحصیل ایتمک Essuyer des importunités مظهر تعجیزات اولمق

IMPOSABLE. Qui doit être, qui peut être imposé *A.* مستحق تحمیل *T.* سزاوار گزیت *P.* واجب الضریبة ـ الضریبة تکلیفه کرکلو

IMPOSANT. Il se dit de tout ce qui imprime un sentiment de crainte, de respect, d'égards *A.* موجب الخشیة ـ موجب ـ مهیب هیبت ـ مهابت انگیز ـ هیبت بخشا *P.* جالب المهابة تمکین ووقار || Gravité imposante مهابتلو *T.* پر شکوه ـ فرما figure سیمای هیبت فرما مهابت آثار

IMPOSER. Mettre dessus *A.* وضع علی *P.* بر نهادن *T.* اوزرینه قویمق En ce sens, il ne se dit au propre qu'en cette phrase, L'évêque impose les mains en donnant la prêtrise پسقپوس نایل رتبهٔ رهبانیّت اولدجق کمسنه‌نک اوزرینه یدینی وضع ایله اعطای رهبانیّت ایدر

Et charger quelqu'un de quelque chose de difficile, de fâcheux *A.* تحمیل ـ الزام *P.* بر زدن ـ در عهده کردانیدن *T.* اوزرینه قویمق ـ یوکلتمک || En lui donnant cette commission, on lui a imposé un fardeau bien lourd بو مأموریّت ایله اوزرینه بر بار گران تحمیل اولنمش اولدی Imposer un joug insupportable گردننه برربقهٔ طاقت شکن تحمیل ایتمک گردننه فوق الطاقه بر ربقهٔ تحمّلگداز تحمیل ایتمک Imposer des conditions fâcheuses شروط عنیفه تحمیل والزام ایتمک C'est au vainqueur à imposer la loi aux vaincus مغلوبین اوزرینه تحمیل احکام ایتدرمکه غالبک استحقاقی درکاردر ـ On dit aussi, Imposer des peines *A.* الزام الحدود الشرعیّة une pénitence *A.* الزام الحدّ الکفّارة Imposer silence *A.* الزام صوصدرمق *T.* خموشی فرمودن *P.* الصمت والسکوت

S'IMPOSER. *A.* الزام علی نفسه ـ التزام *P.* در عهده کردن اوزرینه یوکلنمک *T.* بر خود گرفتن ـ || S'imposer une peine کفّارت une pénitence نفسنه بر حدّ شرعی الزام ایلمک ذنوب ضمننده بعض شروطک اجراسنی التزام ایلمک une tâche بر خدمتی ـ بر نوع خدمتی التزام ایتمک اوزرینه یوکلنمک

On dit, Imposer un nom, pour dire, donner un nom *A.* تسمیة آد ـ آد قومق *T.* نام دادن ـ نام نهادن *P.* وضع الاسم ـ حضرت || Adam imposa le nom à tous les animaux آدم جمیع حیواناته وضع اسم ایلدی Imposer le nom à une ville nouvellement bâtie مجدّداً بنا اولنمش بر بلده‌یه وضع

اسم ایتمک

Imposer, se dit aussi des impôts dont on charge les peuples A. طرح ـ ضرب ـ تحميل P. انداختن T. آتمق ـ صالمق || Imposer un tribut بر ویرکو طرح ایتمک Imposer un tribut sur tous les sujets d'un État ملکک رعایاسنه عموماً سالیانه صالمق ـ رعایانک اوزرینه علی العموم طرح ضریبه ایتمک Imposer des droits sur tout ce qui entre dans un royaume, et sur tout ce qui en sort خارجدن درون ملکه کتوریلان ودرون ملکدن دیار آخره نقل ایچون آلنوب کوتوریلان جمیع اموال اوزرینه طرح رسوم ایتمک Imposer la taille برکمسنه نک طرح جزیه ایتمک Imposer quelqu'un à la taille برکمسنه یی جزیه یه تابع قلمق ـ اوزرینه طرح جزیه ایتمک

Il signifie aussi, imputer à tort A. اسناد ما لم یکون ـ اتهام نا حق یره تهمتلو ایتمک T. جرم نا کرده اسناد کردن P. || On lui a imposé un crime dont il est très-innocent اصلا کلیاً بریٔ ـ مدخلی اولمدیغی بر تهمت ایله اتهام اولندی فلانی ـ الذمه ایکن اسناد ما لم یکون ایله اتهام اولندی علاقه سی اولمدیغی برقباحت ایله نا حق یره تهمتلو ایتدیلر

Imposer et en imposer. Inspirer du respect A. ایقاع الهیبة ـ ایراث الهیبة ـ الزام الخشیة P. هیبت بخشیدن ـ خشیت فرمودن T. ادب طاقندرمق || La présence du général imposa du respect aux mutins جنرالک مواجهه سی طایفهٔ عصاته یوزی زوربالرک ادبنی طاقندردی ـ ایقاع هیبت ایلدی Sa figure impose le respect شکل وسیماسی ایقاع هیبت ایدر C'est un homme dont la présence impose حضوری الزام هیبت ایدر بر آدمدر

En imposer, signifie aussi, en faire accroire, tromper A. تغلیط ـ تغریر ـ تخدیع P. فریفتن T. آلداتمق || Vous voulez en imposer à vos juges, à vos auditeurs قضات وحکامی وسامعینی آلداتمق قیدنده سک

Imposé. A. ملزم ـ محمول A. قونمش T. نهاده P. موضوع ـ مطروح A. یوکلنمش T. در عهده کردانیده ـ برزده P. مضروب P. انداخته T. صالنمش ـ آتلمش || Joug imposé ضریبهٔ جزیهٔ مضروبه taxe تحمیل اولنمش ربقه Taille imposée ضریبهٔ مضروبه Nom imposé اسم موضوع مطروحه

IMPOSITION. Action d'imposer les mains A. وضع الایادی اوزرینه ال قویمه T. برنهادن دست P. تعبیة الایادی ـ علی || Les Apôtres ont fait plusieurs miracles par l'imposition des mains حواریون حضراتی تعبیهٔ ایادی ایله نیچه نیچه معجزات اظهار ایتمشلر در

Il se dit figur. de l'action d'imposer quelque charge onéreuse A. حمل ـ طرح P. انداخت T. آتمه ـ صالمه || L'imposition d'un nouveau droit بر رسوم خراجیه نک طرحی des tailles بر سالیانهٔ d'un nouveau subside رسم جدیدک طرحی بر ضریبه نک طرحی d'un tribut جدید صالمه

Et du droit imposé sur les choses ou sur les personnes A. وضیعة pl. وضیعات ـ ضریبة pl. ضریبات P. باج ـ گزیت T. ویرکو ـ تکلیف || Imposition nouvelle تکلیف جدید modérée ضریبهٔ معتدله excessive ضریبهٔ مفرطه Lever les impositions تکالیفی جمع وتحصیل ایتمک

IMPOSSIBILITÉ. Négation de possibilité A. استحالة ـ عدم الامکان P. امکان نا پذیری T. امکانسزلق || Il y a de l'impossibilité à cela بونک عدم ـ بو بابده عدم امکان محققدر شویله... Il est de toute impossibilité de امکانی درکار در شویله اولمسی بهمه حال ـ اولمق محال اندر محالدر عدیم الامکاندر

On appelle Impossibilité métaphysique, celle qui résulte de l'essence même des choses A. استحالة من جهة النفس Et impossibilité physique, celle qui résulte des lois de la nature A. استحالة طبیعیّة Et impossibilité morale, celle qui résulte des moeurs ordinaires des hommes A. استحالة ـ استحالة عقلیّة عادیة

IMPOSSIBLE. Qui ne peut être A. محال ـ عدیم الامکان P. امکان نا پذیر T. امکانسز || Le mouvement perpétuel, la quadrature du cercle sont des choses qui ont été regardées jusqu'ici comme impossibles حرکت دائمه وتربیع دائره ماده لری الی الآن محالات قبیلندن عدّ اولنو کلمشدر Il n'y a rien d'impossible à Dieu عند الله تعالی محال شیٔ یوقدر Cela est moralement et physiquement impossible فلان شیٔ کرک حسب عقلاً وطبعاً ـ العاده وکرک حسب الطبیعه عدیم الامکاندر محالدر Il lui est impossible de demeurer long-temps en un lieu طول مدت برمحلده اقامت کندویه کوره امر محالدر Je ne puis faire l'impossible محالی حیز فعله کتورمکه قادر ـ محالی ممکن ایتمکه ـ دکلم Réduire un homme à l'impossible. C'est exiger de lui ce qu'il ne peut faire برکمسنه یه محالاتی تکلیف ایتمک

Par impossible. Façon de parler qu'on emploie, quand on sup-
pose une chose qu'on sait bien être impossible *A.* علی طریق
فرض المحال || Si par impossible on devenait jeune علی طریق
فرض محال سنّ حداثتك اعادەسی لازم كلسه

IMPOSTEUR. Celui qui en impose, qui trompe *A.* خادع *P*
خادعین - ماکر - مكّار - ماکرین *P.* سالوس *T.* آلداديجی
|| C'est le plus grand imposteur qui fut jamais بو آنده قدر
کورلمش خادعین وماكرينك اكبريدر

Et celui qui tâche de tromper par de fausses apparences *A.*
كاذب - خاتل - ختّال *P.* فند پیشه *T.* يلانجی || Il veut
passer pour un homme de bien, pour un grand dévot, mais ce
n'est qu'un imposteur كندويی اهل خير وغايت ايله متعبّد
کوسترمك ابستر انجق ختّال محضدر Il y a eu plusieurs
imposteurs qui ont pris le nom de certains princes بعض امرانك
اسمنی آلمش نيچه نيچه كاذبلر ظهور ايتمشدر - Il se dit
aussi adjectivement || Discours, air imposteur كلام كذب آلود
وشكل وسيمای كاذب

Et celui qui débite une fausse doctrine *A.* كذّاب - مضلّ
P. دروغكار *T.* يلانجی || C'est un imposteur qui nous débite
ses rêveries pour des vérités كندو خيالرينی بزه حقيقت
يرينه نشر ايتدرر بر كذّابدر

Il se prend aussi pour Calomniateur *A.* افّاك - مفتری -
بهيت *P.* بهتان پرداز *T.* افتراجی || On ne saurait trop
punir les imposteurs خلقه بهتان وافترا ايله مألوف اولان
خباثتكارانك تاديبی هر نقدر شديد اولسه لايقدر

IMPOSTURE. Action de tromper, d'en imposer *A.* خدعة -
خديعة - مكر *P.* سالوسی *T.* آلداتمه

Il signifie aussi, tromperie par de fausses apparences *A.* ختل
كذب *P.* فند *T.* يالانجيلك - ياپمه || Toute sa vie n'é-
tait qu'une imposture مدّت عمری لا ينقطع فند وكذبدن
عبارت ايدی - كذب وريادن عبارت ايدی

Il se dit aussi de l'illusion des sens *A.* زيغ الحواسّ -
وهل الحواسّ *P.* فريب حواسّ *T.* حواسّك ياكلمەسی ||
Il est difficile de se défendre de l'imposture des sens زيغ
حواسّدن توقّی نفس ايتمك امر مشكلدر L'imposture des
sens séduit souvent la raison فريب حواسّ غالب حالده
اضلال عقلی مستلزمدر

Il se prend aussi pour Calomnie *A.* افك pl. افايك -
|| افترا *T.* بهتان *P.* بهتان - بهيتة - مفتريات pl. افترا
Imposture manifeste افترای واضح aisée à réfuter جرحی
عزواولنان افترادن Se justifier d'une imposture آسان بر افترا
تنزيه نفس ايتمك Il est aisé de détruire cette imposture
اسناد اولنان افترايی محو وتكذيب ايتمك امر اسهلدر

IMPÔT. Droit imposé sur certaines choses *A.* وضيعة *P.* باج
T. رسم || Nouvel impôt مجدّداً وضع اولنمش رسم Impôt sur
le vin رسم خمر sur le papier رسم كاغد Diminuer les impôts
رسوماتی جمع Lever les impôts تقليل رسومات ايتمك
بر رسم جديد وضع Établir un nouvel impôt وتحصيل ايتمك
بر وضيعۀ جديده طرح ايتمك - ايتمك

IMPOTENT. Qui a perdu l'usage d'un bras *A.* اشلّ *P.* شل
T. الی سقاط ou d'une jambe *A.* مخبول الرجل *P.* شل -
مبتلا *T.* آياغی سقاط || La goutte l'a rendu impotent كلته پا
اولديغی علّت نقرس تقريبيله آياغی سقاطلندی

IMPRATICABLE. Qui ne se peut faire *A.* ممتنع الاجرا -
T. نا ممكن بكار آوردن - بكار نياوردنی *P.* متعذّر الفعل
|| حيّز فعله كتورلمسی محال - حيّز فعله كتوريلەمز - اولمز
Ce que vous me proposez là est tout-à-fait impraticable بكا
تكليف ايلديككك شيئك حيّز فعله كتورلمسی كلّياً محالدر
Ce projet est bon, mais il est impraticable dans l'état où sont
les choses بو ترتيب واقعا احسن وانسبدر انجق وقت
بو رأی محض صوابدر انجق - وحاله نظراً ممتنع الاجرا در
وقت وحاله كوره حيّز فعله كتورلمسی نا ممكندر

On dit, Un homme impraticable, pour dire, un homme avec
qui l'on ne saurait vivre *A.* ممتنع الامتزاج - ممتنع المعاشرة
P. الفت *T.* الفت نا پذير - نا قابل آميزش والفت امتزاجسز آدم

Et qu'une maison, une chambre est impraticable, pour dire,
qu'on ne peut l'habiter *A.* ممتنع التسكّن *P.* نا قابل سكنا
T. اوتورلمز || Cet appartement bas est impraticable pendant l'hi-
ver طبقۀ سفلاده اولان اشبو دائره موسم شتاده قابل سكنا
دكلدر

On appelle Chemin impraticable, un chemin par où l'on ne sau-
rait passer *A.* طريق ممتنع المرور *P.* راه نا گذشتنی *T.*
كچلمز يول

IMPRÉCATION. Malédiction *A.* لعن - تلعين pl. تلعينات *P.*
نفرين - دشنام - بد دعا *T.* لعنتلمه || Faire des malédic-
tions contre quelqu'un بر كمسنەنك عليهنه لعنت اوقومق

Il nous en assura avec mille sermens et mille imprécations, c'est-à-dire, en faisant mille imprécations contre lui-même هزار
يمينلر ونفسى حقنده نيجه نيجه لعنتلر سويليه‌رك بونى
بزه ايناندردي

IMPRÉGNATION. V. Imprégner.

IMPRÉGNER. Charger une liqueur de quelques particules étrangères *A.* اشباع *P.* سير كردن *T.* طويورمق || Imprégner une liqueur de sels, de parties de fer بر سويق شيئى طوز
وياخود دمور خرده‌لريله اشباع ايتمك

IMPRÉGNÉ. *A.* مشبع *P.* سير كرده *T.* طويورلمش || Une terre imprégnée de nitre اجزاى شورجيه ايله اشباع اولنمش تراب

IMPRENABLE. Il se dit des villes et des places de guerre qui ne peuvent être prises *A.* ممتنع التسخير - ممتنع الفتح *P.*
نا قابل فتح - تسخير نا پذير - نا گشادنى - نا گرفتنى
T. آلنمز - آلنمسى محال || Il n'y a point de place imprenable
فتحى نا قابل قلعه يوقدر

IMPRESCRIPTIBILITÉ. Qualité de ce qui est imprescriptible *A.*
عدم السقوط من الاستحقاق بمرور الوقت *P.* نا عملماندگى
بر استحقاقك مرور زمان *T.* استحقاق از گذشت ايّام
ايله ابطال اولنماسى || L'imprescriptibilité de son droit
استحقاقنك مرور وقت ايله عدم سقوطى

IMPRESCRIPTIBLE. Qui n'est pas sujet à prescription *A.* برئ
من سقوط الاستحقاق بمرور الوقت *P.* نا قابل عملماندگى
مرور زمان ايله استحقاقى ابطال *T.* حق از گذشت ايّام
اولنميان

IMPRESSION. L'effet que l'action d'un corps fait sur un autre *A.* تأثير pl. تأثيرات *P.* كارگرى *T.* براقيلان اثر - اثر || L'impression d'un corps sur un autre corps بر جسمك جسم آخر
اوزرينه براقديغى اثر d'un cachet sur la cire نقش مهرك
موم اوزرينه تأثيرى L'impression que le mouvement d'un corps fait sur un autre بر جسمك حركتى جسم آخر اوزرينه
ايتديكى تأثير Il est sensible aux moindres impressions de l'air
جزئى مرتبه هوانك تأثيراتندن متأثر اولور

Il se dit aussi de la marque de l'action d'un sujet sur un autre *A.* اثر pl. آثار *P.* نشانه *P.* نشان || L'alambic laisse toujours une impression de feu dans les eaux distillées انبيقدن
تقطير اولنان صولرده بر آتش اثرى قالور Il n'a plus de fièvre, mais il lui reste encore une légère impression de chaleur حمّاسى كرچه زايل اولمشدر انجق خفيفجه بر اثر
حرارت هنوز باقيدر Cette colique m'a laissé quelque impression de douleur قولنج علّتى بكا بر كونه اثر وجع براقمشدر

IMPRESSION. Produit de l'art de l'imprimeur *A.* طبع - طباعت
- طباعت لطيفه *P.* طبع سازى *T.* بصمه || Belle impression
كوزل بصمه vilaine طباعت قبيحه - چركين بصمه correcte
صحيح بصمه fautive طباعت سقيمه - طبع سقيم - ياكلشى
بصمه چوق Impression de Paris پارس بصمه‌سى

Il se dit figur. des divers sentimens qui restent gravés dans l'âme *A.* انطباع pl. انطباعات - ارتسام pl. ارتسامات - نجوع
|| تأثير - بو كيفيّت Cela a fait une forte impression sur lui
فلانك لوح خاطرينه قويّاً نجوع ايتمشدر La peine, le châtiment ne font nulle impression sur ces âmes-là فكر تأديبات
بردرلو - وعقوبات اول مقوله كسانك درونلنه نجوع ايتمز
انطباعى موجب دكلدر Pensez-vous que ce discours ait fait grande impression sur son esprit? بو كلام فلانك لوح خاطرينه
فلانه - بر درلو انطباعى موجب اولمشمى ظنّ ايدرسك
نوعمّا تأثير ايلديمى ظنّ ايدرسك On m'a voulu donner de mauvaises impressions de vous ذهنمه سنك حقكه بعض
كونه انطباعات غير مرضيّه القا ايتمك قيدنده اولمشلر در
Il a laissé une mauvaise impression de lui dans toute la province
كندو حقنده اولدرق اذهان ناسده ابقاى انطباعات كريهه
ايتمشدر Cet ouvrage a fait une grande impresion بو تأليف
قلوب ناسه غاية الغايه تأثير ايتمشدر

IMPRÉVOYANCE. Défaut de prévoyance *A.* عدم الاحتياط -
عدم الحزم - نقصان الاحتياط *P.* عاقبت نينديشى *T.*
صايمامزلق صوكى || L'imprévoyance des jeunes gens نو
حديث السنّ اولنلرك - جوانلرك عدم حزم واحتياطلرى
نقصان حزم واحتياطلرى

IMPRÉVOYANT. Qui manque de prévoyance *A* عديم الاحتياط
- ناقص الحزامة *P.* عاقبت نينديش - بيحزم واحتياط
T. صوكى صايمز || La jeunesse est imprévoyante حديث
السنّ اولنلر ناقص الحزم والاحتياطدرلر

IMPRÉVU. Qu'on n'a pas prévu, qui arrive lorsqu'on y pense le moins *A.* غير مأمول - لا وارد الى العقل - غير ملحوظ
P. نينديشيده - ناگهظهور - نا مأمول - در خاطر نيامده *T.*
عقله كلمامش - آنسزين ظهور ايتمش || Un accident imprévu
بر حادثهٔ ناگهظهور - خاطره كلمامش حادثه Une chose

عقله کلمامش بر شئ - بر کیفیت نا مأمول mort imprévue موت ناگهانی - موت نا مأمول

IMPRIMER. Porter l'empreinte d'un objet sur un autre A. ترسیم - طبع الرسم P. نقش زدن T. نقشنی چیقارمق || Imprimer un sceau sur de la cire نقش مهری بال مومی اوزرنده چیقارمق

Et porter l'empreinte des lettres sur du papier ou quelque autre matière A. طبع - تمثیل P. طبع کردن T. بصمق || Faire imprimer un ouvrage بر تألیفی طبع وتمثیل ایتدرمك Obtenir un privilége pour faire imprimer كتب طبع وتمثیل ایچون بر امتیاز تحصیل ایتمك — On dit aussi, Imprimer des toiles بز اوزرینه بصمق

Il se dit figur. des sentimens, des images qui font impression dans l'esprit, dans le coeur A. انجاع - ترسیم P. در صحیفهٔ درون نقش کردانیدن T. یورکك ایچنه سیندرمك || Ce spectacle lui imprima une grande terreur dans l'âme بو تماشا صحیفهٔ قلبنه رعب ودهشت عظیمه انجاع ایتدردی Il faut imprimer de bonne heure la crainte de Dieu, les sentimens de la vertu dans l'esprit des jeunes gens مخافة اللهی وافکار صالحه‌یی حدیث السنّ اولنلرك لوح خاطرلرینه اوائل حاللرندنبرو انجاع وترسیم ایتدرمك لازمه‌دندر La présence du prince imprime toujours du respect حضور پادشاهی قلوب ناسده ترسیم هیبت وخشیتی مستلزمدر

s'Imprimer. A. ارتسام - انطباع P. نقش پذیرفتن T. نقشی چیقمق || Les sciences qu'on apprend de jeunesse, s'impriment mieux dans l'esprit عهد شبابده تحصیل اولنان علوم ومعارف بطریق الاولی لوح ضمیرده مرتسم اولور Les représentations des objets s'impriment dans l'imagination نقوش منطبع اولور - صور واشکال لوح خیالده مرتسم اولور

Imprimé. A. مرتسم - منطبع P. نقش زده T. نقشی چیقمش — A. مطبوع P. طبع کرده T. بصلمش

IMPRIMERIE. L'art d'imprimer A. فنّ الطباعة - فنّ الطبع والتمثیل P. طبعکاری T. بصمه‌جیلق || On ne sait pas bien qui a été l'inventeur de l'imprimerie فنّ طباعتك فی الاصل موجدی كیم اولدیغی بللو دكلدر Depuis l'invention de l'imprimerie فنّ طبع وتمثیلك ایجادی زماننده‌نبرو — Il se dit aussi, du lieu où l'on imprime A. دار الطباعة P. طبعخانه T. بصمه خانه — Et de tout ce qui sert à imprimer A. آلات وادوات الطبع P. دست افزار طبع T. بصمه آوادانلغی - بصمه طاقمی || Acheter une imprimerie آلات وادوات طبعك بر مکمّل طاقمنی مبایعه ایتمك

IMPRIMEUR. Celui qui exerce l'art de l'imprimerie A. طابع - طبّاع P. طبعکار T. بصمه‌جی || Habile imprimeur طابع ماهر Maître imprimeur بصمه‌جی استادی

IMPROBABLE. Qui n'est pas probable A. عدیم الاحتمال - غیر محتمل - بعید عن الاحتمال - بعید عن العقل P. نا محتمل - دور از احتمال - دور از عقل T. احتمالی یوق || Rien n'est plus improbable que cette assertion بو افاده قدر عدیم الاحتمال بر شئ یوقدر

IMPROBATEUR. Qui marque improbation A. مفید الاستقباح P. نا پسندی نما T. بکنمامزلك کوستریجی || Geste improbateur اشارت مفید الاستقباح coup d'oeil رمز مفید الاستقباح - تقبیحی مشعر رمز واشارت — Il se dit aussi substantivement A. مستقبح P. تقبیحساز - ناپسندی نما T. بکنمز || C'est un improbateur décidé de tout ce que les autres font سائرلرك كافهٔ افعال واعماللرینی بالالتزام استقباح ایدر بر آدمدر - بکنمز بر آدمدر

IMPROBATION. Action d'improuver A. استقباح - عدم التحسین P. نا پسندی T. بکنمامزلك || Se taire quand on entend louer un ouvrage, c'est une marque d'improbation بر تألیفك مدح وثناسنی لدی الاستماع اختیار سکوت ایتمك عدم تحسینه دلالت ایدر - بر تألیفك مدحنی استماع ایتدکجه سکوت ایتمك علامت استقباحدر

IMPROBITÉ. Défaut de probité A. عدم النزاهة الطبع - عدم البرازة P. نا راستکاری T. ناکسلك || L'improbité de sa conduite سلوك وحرکتنده مشهود اولان عدم نزاهت

IMPROMPTU. Petite pièce de poésie faite sans préméditation A. شعر مرتجل - بدیهة pl. بدایه - بدیئة P. شعر برجسته - شعر نیندیشیده T. حاضر جوابلق ایله سویلنان شعر || Un agréable impromptu لطیف بر شعر مرتجل Personne ne fait mieux que lui des impromptu آنك كبی بدایه ومرتجلات سویلر یوقدر Il fait des impromptu sur tout هر مادّه‌نك اوزرینه شعر مرتجل سویلر

Il se dit aussi de tout ce qui se fait sans préparation A. بدیهی - مرتّب بالبداهة - بداهةً مرتّب - بغتةً مرتّب P. ناگهان آماده شده T. حاضرلنمامش || Il ne nous attendait

pas, le dîner qu'il nous a donné était un impromptu ورودمزه منتظر اولميوب ويرديكى طعام بغتةً ترتيب اولنمش بداهةً ترتيب اولنمشدر - مقولددن ايدى

IMPROPRE. Qui ne convient pas, qui n'est pas juste. Il ne se dit guère qu'en parlant du langage *A.* غير - لا بموقعه مناسب *P.* نا بجا - نا بموقع *T.* يرنده دكل - مناسبتسز || Ce terme-là est impropre بو لفظ نا بموقعدر Il s'est servi d'un mot impropre بر كلمهٔ غير مناسبه استعمال ايلدى d'une expression impropre بر تعبير نا بجا قوللندى

IMPROPREMENT. D'une manière qui ne convient pas. Il ne se dit que du langage *A.* بلا مناسبة - من غير مناسبة *P.* نا بجا - نا مناسبانه *T.* مناسبتسز اولدرق || C'est parler improprement que de parler de la sorte بو صورت ايله تكلم ايتمك مناسبتسز در

IMPROPRIÉTÉ. Qualité de ce qui est impropre *A.* عدم المناسبة *P.* نا بجايى *T.* مناسبتسزلك || L'impropriété de ses expressions rend son style obscur قوللنديغى تعبيراتك عدم مناسبتى سبك وانشاسنه انسلاب صراحتى مستلزمدر - سبك وانشاسنك غماضتنه بادى اولور

IMPROVISATEUR. Celui qui parle ou qui écrit sur une question sans préparation *A.* ذو - ذو البديهة - مرتجلين pl. مرتجل *P.* مفتلت - البديهة *T.* حاضر جواب - بر جسته گو || Célèbre improvisateur بالبداهه - مشهور انام اولمش مرتجل كلام سويلمكده كسب نام وشهرت ايتمش كشى

IMPROVISER. Faire sans préparation et sur-le-champ des vers *A.* شعر بر *P.* افتلات - انشاد الشعر بداهةً - ارتجال الشعر حاضر جوابلق ايله *T.* شعر نينديشيده گفتن - جسته گفتن || دوشونمزدن شعر سويلمك - شعر سويلمك Les Italiens improvisent beaucoup اهل اتاليا ارتجال شعر خصوصنده ماهر درلر

IMPROVISÉ. *A.* مرتجل *P.* نينديشيده *T.* حاضر جوابلق ايله || دوشونمزدن سويلنمش - سويلنمش Discours improvisé بالبداهه اوقونمش Chanson improvisée مرتجلاً سويلنمش كلام شرقى

IMPROVISTE. Il n'est d'usage que dans cette façon de parler, À l'improviste. Subitement *A.* على الغفلة - فجئةً - بغتةً *P.* ناگهان *T.* آنسزين || Nous étions à table, il est survenu à l'improviste بز يمكده ايدن بغتةً ظهور ايلدى

IMPROUVER. Désapprouver, blâmer *A.* استهجان - لوم - تقبيح *P.* نپسنديدن *T.* بكنمامك || Tout le monde improuve sa conduite طور وحركتنى جميع ناس تقبيح ايدر

IMPRUDEMMENT. Avec imprudence *A.* من - من غير حزامة *P.* غير دراية بيخردانه *T.* بى عاقلانه - عقلسزلق ايله || Il a agi fort imprudemment dans cette affaire بو بابده بغايت بى من غير دراية تكلم عاقلانه حركت ايلدى Parler imprudemment من غير دراية جواب ويرمك répondre ايتمك

IMPRUDENCE. Manque de prudence *A.* عدم - عدم الحزامة *P.* الدراية *T.* بيعقلى - بيخردى || درايتسزلق - عقلسزلق Il s'est conduit en cela avec une extrême imprudence بو بابده درايتسزلق ايله حركت ايلدى Il y a bien de l'imprudence en cela بو خصوصده درايتسزلق وار در

Il signifie aussi, action contraire à la prudence *A.* سوء التدبير - خطاء العقل *P.* جدكاره *T.* تدبيرسزلك || Il a fait une grande imprudence عظيم بر سوء تدبير ايلدى une légère imprudence خفيف بر تدبيرسزلك ايلدى Il est sujet à faire de grandes imprudences عظيم وجسيم سوء تدبيرلره مبتلا بر آدمدر

IMPRUDENT. Qui manque de prudence *A.* معدوم الدراية - كمعقل - بيخرد *P.* غير حازم - معدوم الحزامة - ناقص العقل - بى حزم ودرايت *T.* درايتسز || Il a été fort imprudent de se confier à lui فلانه امنيت ايلمكده عظيم درايتسزلق ايتدى - Il se dit aussi des actions et des discours *A.* خلاف القانون العقل - مغاير القاعدة الدراية *P.* كار عاقل نه *T.* قاعدةً عاقل ايشى اولميان || Tenir une conduite imprudente عقل ودرايته مغاير بر مسلكه سلوك ايتمك des discours imprudens قانون عقله مغاير كلامه ابتدار ايتمك Faire une action imprudente - حزامت ودرايتدن عارى بر فعل ايتمك كار عاقل اولميان بر حركت ايتمك

IMPUBÈRE. Terme de Droit. Il se dit de ceux qui n'ont pas encore atteint l'âge de puberté *A.* صغير - غير بالغ *P.* نا رسيده *T.* نا بالغ - بلوغه وارمامش - يتشمامش

IMPUDEMMENT. Avec impudence *A.* بالوقاحة - بالمجاعة *P.* من غير حياء - بلا عار *T.* بى ادبانه - به بيحيايى - بالمجاعة تكلم || ادبسزجه - عارسزجه Parler impudemment بى ادبانه جواب ويرمك répondre ايتمك mentir بى عار وحيا ارتكاب كذب ايتمك

IMPUDENCE. Manque de pudeur *A.* وقاحت ـ مجامت ـ *T.* لولی ـ بی ادبی ـ بیعاری ـ بیحیایی *P.* عدم الحیا عارسزلق ـ ادبسزلک ـ حیاسزلق ـ اوتانمازلق || Il y a de l'impudence à soutenir une chose qu'on sait être fausse کذب صریحک تأییدی قیدنده اولمق محض مجاعتدر || Il a eu l'impudence de nier sa signature کندو امضاسنی انکار ایتمک حیاسزلغنی ارتکاب ایلدی || Cela est de la dernière impudence مجاعتک مرتبهٔ نهایتیدر ـ Il se dit aussi des actions et des paroles || Il mérite d'être puni pour ses impudences ارتکاب لسانه کتوردیکی ـ ایلدیکی وقاحتلر ایچون مستحق تأدیبدر اقوال وقاحت آمیز ایچون شایان تأدیبدر

IMPUDENT. Qui manque de pudeur *A.* معدوم ـ وقاح ـ ماجع ـ ادبسز ـ اوتانمز *T.* بیعار وحیا ـ بی ادب ـ لول *P.* الحیا || Homme impudent وقاح آدم || C'est un impudent menteur عارسز بر کذاب بیعار وحیا در ـ Il se dit aussi des actions et des paroles || Action impudente فعل وقاحت آلود || Proposition impudente تکلیف مجامت قرین || Discours impudent کلام وقاحت آمیز

IMPUDEUR. V. Impudence.

IMPUDICITÉ. Vice contraire à la chasteté *A.* فحش ـ عهارت *P.* پرده صیرقلغی *T.* رسوایی ـ آلودگیٔ دامن ـ پرده دریدگی || Être plongé dans l'impudicité عارسزلق ـ غریق دریای رسوایی وعهارت اولمق || L'impudicité jette dans de grands malheurs حال فحش وعهارت آدمی اشدّ آفاته القا ایدر || L'impudicité perd le corps et l'âme حال عهارت جان وتنی افنا ایدر

IMPUDIQUE. Qui fait des actions contraires à la chasteté *A.* پرده *P.* مستهتک ـ جالع ـ فاحش الخلق ـ فحّاش ـ عاهر ـ پردهسی صیرق *T.* رسوا ـ زنا کار ـ آلوده دامن ـ دریده || Une femme impudique est la ruine et le déshonneur de sa famille عارسز بر زن جالعه کندو اهل بیتنه موجب انکسار عرض وناموس وبادئ خرابیّت حالدر ـ Il se dit aussi des actions et des discours || Regards impudiques الحاظ فحش || gestes اشارات جالعه || paroles اقوال جالعه ـ فحشیّات ـ اقوال فحشیّه آلود

IMPUDIQUEMENT. D'une manière impudique *A.* بالعهارة ـ فاحشاً ـ جالعاً *P.* مستهتکاً ـ با پرده دیرگی ـ با آلودگیٔ دامن ـ زناکارانه *T.* پرده صیرقلغی ایله ـ عارسزلق ایله

IMPUGNER. Disputer contre *A.* اعتراض ـ تعریض *P.* سرنگیدن *T.* سوز آتمق || Je n'oserais impugner l'opinion d'un si grand philosophe بویله بر حکیم نامدارک رأیینی تعریضه جسارت ایدهمم || Impugner un titre بر سنده اعتراض ایتمک

IMPUISSANCE. Manque de pouvoir pour faire une chose *A.* عجز ـ عدم الاقتدار ـ عدم الاستطاعة *P.* نا توانی *T.* کوج یتشمامه ـ عجزلق || Je suis dans l'impuissance de vous servir سکا خدمت ایتمکده عجزم وار در || de payer mes dettes ادا ایلمکه اقتدارم یوقدر ـ دیونمی ادا ایلمکدن عاجزم

Il se dit aussi de l'incapacité d'un homme d'avoir des enfans *A.* عنّت ـ حرک ـ ضعف الباه ـ انعدام الرجولیّة *P.* بیگادگی ـ اندامی سست *T.* ارسزلک ـ پولوچلق || Impuissance reconnue, prouvée عنّت مثبته || Être soupçonné, accusé d'impuissance علّت عنّت ایله مظنون ومتهوم اولمق || L'impuissance est une des causes qui rendent un mariage nul علّت عنّت ابطال نکاحی ایجاب ایدر اعذار شرعیّهدن در || Elle a été séparée de son mari à cause d'impuissance فلان خاتون زوجنی انعدام رجولیّتنه مبنی تطلیق ایلدی

IMPUISSANT. Qui a peu ou point de pouvoir *A.* عاجز pl. عجزة ـ عدیم الاقتدار ـ عدیم الاستطاعة *P.* بی ـ نا توان ـ اقتدار *T.* کم قدرت ـ کوجی یتشمز ـ قوّتسز || Il a des ennemis, mais ce sont des ennemis faibles et impuissants فلانک اعداسی وار در لکن جملهسی ضعفا وعجزه مقولهسیدر

Il se dit aussi des choses *A.* واهی *P.* سست ـ بی قوّت *T.* قوّتسز ـ کوشک || Haine impuissante بغض واهی || colère غضب واهی || Faire des efforts impuissans مساعئ واهیه صرف ایتمک

Il se dit aussi d'un homme inhabile à la génération *A.* عنّین ـ حریک ـ عجیز ـ عدیم الرجولیّة *P.* بیگاده ـ سست اندام ـ بی رجولیّت *T.* پولوچ ـ یوق ارلکی ـ رجولیّتسز || Il a été déclaré impuissant عنّین اولدیغی حکم اولندی || Elle a épousé un impuissant رجولیّتسز بر کمسنه ایله عقد نکاح ایلدی

IMPULSIF. Qui agit par impulsion *A.* دفعی || Force impulsive قوّت دفعیّه

IMPULSION. Mouvement qu'un corps donne à un autre par le choc *A.* دفع *T.* قاقش || Cela se fait par l'impulsion de l'air بو حالت هوانک دفعی طریقیله اولور || L'eau ne s'élève que par une force d'impulsion صو بر کونه قوّت دفعیّه

اولمدقجه قبارمز Les Cartésiens prétendent que tous les mouvemens se font par impulsion قارتسیوس نام حکیمک مذهبندسالک اولنلرک ادعالرینه کوره هر نوع حرکت دفع طریقیله وجود پذیر اولور

Figur. *A.* حض ـ تحضیض ـ ابرام *P.* فترولش *T.* قندرمه || Il a fait cela par l'impulsion d'un tel بو ایشی فلان کمسنه نک ابرامیله ایشلدی

IMPUNÉMENT. Sans subir aucune punition *A.* بلا خوف ـ بی ـ بی محابا *P.* سالماً من خوف المجازات ـ الجزا بیم جزا *T.* قورقوسی اولمیدرق. تأدیب || Voler, piller impunément بلا خوف جزا ارتکاب سرقت وایقاع نهب وغارت ایتمک Commettre impunément toutes sortes de crimes کافهٔ مکاره ومنکراته بی محابا مبادرت ایتمک

Et sans éprouver aucun inconvénient *A.* عارياً من المحذور ضرر قورقوسی *T.* بی بیم گزند *P.* بلا خوف الضرر ـ اولمیدرق || C'est un homme qui ne saurait faire impunément le moindre excès بو آدم حمیه خصوصنده بلا خوف ضرر ادنا مرتبه افراطه میل ایده مز

IMPUNI. Qui demeure sans punition *A.* برئ من المجازاة تأدیبسز *T.* بی تأدیب ـ بی سر زنش *P.* برئ من العقوبة || Cette faute ne demeurera pas impunie تأدیب اولنمامش ـ بو جرم وقباحت برئ من المجازات قالەجق دکلدر جناب منتقم قهار Dieu ne laisse point les crimes impunis ذنوب وآثامی بلا مجازات ترک ایتمز Cette action est trop noire pour demeurer impunie بو فعل غایت الغایه شنیع اولمغله تأدیبدن برئ قالمق احتمالی یوقدر

IMPUNITÉ. Manque de punition *A.* اغماض ـ عدم المجازاة تأدیبسزلک *T.* بی سرزنشی ـ بی تأدیبی *P.* عن المجازاة || Rien n'augmente tant les désordres que l'impunité des crimes قبایح مقابلنده اجرای تأدیبات لایقیه دقت اولنمامق قدر وسیلهٔ تزاید اختلال اولەجق بر شئ یوقدر Les coupables puissants se flattent souvent de l'impunité ذی قوت اولان مجرمین اکثریا مجازاتدن برئ اولمق تأمولنده درلر

IMPUR. Qui n'est pas pur, qui est altéré par un mélange *A.* غیر خالص ـ مغشوش *P.* نا پاک ـ چرکین *T.* کیرلو || Par le feu, on sépare ce qu'il y a d'impur dans les métaux معادن ایچنده موجود اولان غش آتش قوتیله تمیز اولنور Dans l'analise qu'on a faite, tout ce qu'il y a d'impur est demeuré au fond حال ذوبانده اجزای مغشوشه نک مجموعی دیبده قالمشدر

On dit figur., qu'un homme est né d'un sang impur, pour dire, qu'il est né de parens notés فلان کمسنه سلالهٔ غیر طاهره دن نشئت ایتمشدر

Il se dit aussi des déréglemens qui ont rapport aux plaisirs charnels de l'amour *A.* ملوث ـ مدنس ـ مقذر *P.* چپل *T.* مدنس ومقذر اولان علایق عشق Des amours impures || مردار اخلاق مدنسه des moeurs

IMPURETÉ. Ce qu'il y a d'impur dans quelque chose دنس pl. ادناس ـ عدم الطهارة ـ نجس pl. انجاس ـ وسخ pl. اوساخ *P.* نا پاکی *T.* کیر ـ مردارلق || L'impureté de l'air cause plusieurs maladies هوانک عدم طهارتی امراض کثیره یی مستلزمدر هوانک وخامتی ـ L'impureté des métaux se corrige par le feu معدنلرک اوساخ وادناسی آتش ایله اصلاح اولنور ـ Il faut معادنک عدم طهارتی آتشده اصلاح اولنور filtrer ces liqueurs-là pour en ôter toutes les impuretés مایعات ـ اوساخدن تطهیر اولنمق ایچون سوزلمکه محتاجدر مایعات ایچلرنده موجود اولان بالجمله ادناس واوساخی دفع ایچون مصفاتدن امرار اولنمغه محتاجدر L'impureté des humeurs اخلاطک عدم طهارتی

Il se dit figur. pour Impudicité || Vivre dans l'impureté عیش مدنس ایله تعیش ایتمک Être plongé dans l'impureté دریای ادناس وتلویثات ایچنده مستغرق اولمق C'est un monstre d'impureté ادناس گونا گون ایله آلوده عجایب مخلوقاتدن بر حیواندر Un livre rempli d'impuretés ادناس وتلویثات ایله مملو بر کتاب Le péché d'impureté دناست زنا گناهی

IMPUTATION. Terme de Finance. Compensation d'une somme avec une autre *A.* تقاص ـ محسوبیت || On doit faire l'imputation des sommes payées pour intérêt d'un capital qui n'en doit point produire, sur le capital même ربح ایله متحمل اولمیان مال ایچون ویرلمش کذشته لرک مقداری اصل ماله محسوب وتقاص اولنمق لازم کلور On doit faire l'imputation de ce qui a été payé pour les arrérages d'une reste au-delà du taux fixé par la loi, sur le capital même de la rente مال بقایا اولمق اوزره سعر مقننَدن فضله ادا اولنان مبلغ رأس المال مستغله محسوب اولمق اقتضا ایدر

Il signifie aussi, une accusation faite sans preuve *A.* اسناد

pl. اسنادات || Il s'est bien justifié des imputations dont ses ennemis l'avaient chargé اعداسنک اسناد ایتدکلری تهمتلردن تبریهٔ ذمّت ایتمشدر Voilà une imputation faite bien légèrement خفّت ایله اسناد اولنمش شیئدر

IMPUTER. Attribuer à quelqu'un une chose digne de blâme *A.* عزو - اسناد - عزو التهمة || On lui impute que... فلانـه شویلـه اسناد ایدرلر که d'avoir voulu corrompre les témoins شاهدلری افساد قیدنده اولدیغی تهمتی کندویه عزواولندی C'est un livre sans nom, on l'impute à un homme qui s'en défend fort مؤلّفی اسمی نا معلوم بر کتابدر تألیفنی انکار ایدن فلان کشی‌یه اسناد ایدرلر Ne m'imputez pas cette faute بو تهمتی بکا اسناد ایلمه - On dit, Imputer à négligence, à oubli اهماله یا نسیانه عزو ایتمک - حمل ایتمک

On dit aussi, Imputer à faute, à blâme, à déshonneur, pour dire, trouver dans une action de quoi blâmer celui qui l'a faite, et lui en faire un reproche *A.* تخطئة - *P.* تسوئة - حرفگیری سوز بولمق *T.* کردن

Imputer, en termes de Finance, c'est appliquer un paiement à une certaine dette *A.* تقاصّ *P.* محسوب کردن *P.* محسوب ایتمک || Les paiemens que fait un débiteur doivent être imputés sur les dettes qui lui sont le plus à charge برمدیونک ادا ایلدیکی اقچه اهمّ واقدم اولان دیوننه تقاصّ اولملو در اوزرینه آتلمش *T.* اسناد کرده *P.* مسند علیه *A.* Imputé. محسوب اولمش *T.* محسوب کرده *P.* محسوب *A.*

INABORDABLE. Qu'on ne peut aborder *A.* ممتنع الرفاء - متعذّرالرفاء *P.* نارسیدنی - نا قابل ساحلرسی *T.* ینا شلمز || La plage est inabordable de ce côté-là فلان شاطیٔ اول یالی کنارینک اول طرفده یناشیلور - طرفده ممتنع الرفا در یری یوقدر

On dit d'un homme d'un difficile accès, qu'il est inabordable *A.* ممتنع التقرّب *P.* نا پذیر نزدیکی *T.* امکان یقلشلمز - یاننه وارلمز -

INACCESSIBLE. Dont l'accès est impossible *A.* ممتنع الوصول *P.* نا رسیدنی - نیاوردنی - بدست دسترسی - نا قابل *T.* ال دکمز - ال یتشمز || Un château inaccessible بر حصن منیع un rocher صخرهٔ ممتنع الوصول une plager ممتنع شاطیٔ الوصول - Il se dit aussi des hommes *A.* ممتنع الوصلة - ممتنع - الملاقاة *P.* نا پذیر ملاقات *T.* امکان یاننه وارلمز - بولوشلمز

On dit figur. Être inaccessible aux sollicitations, à la peur, à l'amour, à la flatterie الحاح وابرام وخوف وخشیت وعشق ومحبّت وتملّق ومداهنه فلانک قلبنه ممتنع التأثیر درونـه کار ایتمامک - اولمق

INACCOMMODABLE. Qui ne se peut accommoder *A.* ممتنع الاصلاح - متعذّر المصالحه - ممتنع التألیف *P.* نا پذیر آشتی *T.* نا قابل مصالحه - اوزلاشدرلمز - بارشق قبول ایتمز || نا قابل مصالحه بر نزاعدر C'est une querelle inaccommodable || Ils ont poussé l'affaire si loin, qu'elle est devenue inaccommodable مصلحتی شول درجه‌یه قدر ایصال ایتدردیلر که فیما بعد بالمصالحه تنظیمی محالدر اول قدر دورتمشلر که - بوندن صکره صلحاً تنظیمی محال رتبه‌سنه وارمشدر

INACCORDABLE. Qu'on ne peut accorder *A.* ممتنع التوفیق - ممتنع الامتزاج *P.* نا پذیر یکرنگی - امکان نا قابل امتزاج *T.* اویوشمز || Des caractères inaccordables طبایع ممتنع الامتزاج

INACCOSTABLE. Qu'on ne peut accoster *A.* ممتنع التقرّب *P.* نا پذیر نزدیکی *T.* امکان یقلشلمز

INACCOUTUMÉ. Qui n'a pas coutume de se faire *A.* غیر عادی - غیر معتاد *P.* نا معتاد *T.* آلشلمامش || Sentir des mouvemens inaccoutumés qui présagent une maladie برمرضک ظهورینه دلالت ایدر بعض حالات غیر معتاده حسّ ایتمک

INACTIF. Qui n'a point d'activité *A.* بطیٔ العمل - بطیٔ - الحرکة *P.* دیرکار - کار نا پرداز *T.* ایش یورتمز - آغر - ایشی || C'est l'homme du monde le plus inactif بونک قدر بطیٔ الحرکه آدم جهانده یوقدر

INACTION. Cessation de toute action *A.* حال البطالة - تعطّل - العمل - خلوّ عن العمل *P.* بیکاری *T.* ایشسزلک - بوش - کار وعملدن - حال بطالتده اولمق || Être dans l'inaction طورمه بوش طورمق - خالی طورمق Les troupes sont dans l'inaction عسکر کار وعملدن خالی طورر

INACTIVITÉ. Manque d'activité *A.* بطالت فی العمل *P.* کار نا پردازی - دیرکاری *T.* ایش یورتمامزلک - ایش - سورمامزلک || Son inactivité m'impatiente بطالت عملی انسلاب صبرمی موجب اولدجق بر کیفیتدر

INADMISSIBLE. Qui n'est point recevable *A.* ممتنع القبول *P.* نا پذیرفتنی - نا مقبول - نا سزای قبول *T.* قبول اولنمز - محال - قبولی || Ses moyens ont été trouvés inadmissibles ایراد ایلدیکی علل واسباب نا سزای قبول عدّ اولنمشدر Cette

preuve est inadmissible بو دلیل ممتنع القبولدر

INADVERTANCE. Défaut d'attention, d'application à quelque chose *A.* غفلت ـ عدم الدقّة ـ عدم الاهتمام *P.* بی اهتمامی *T.* اهتمامسزلق || Il a fait cela par inadvertance بونی غفلته عدم دقّته مبنی ـ مبنی ایتمشدر C'est pure inadvertance غفلت محضدر

INALIÉNABILITÉ. Qualité de ce qui est inaliénable *A.* عدم برائة من الفراغ ـ عدم القبول الفراغ ـ القبول الانتقال *P.* فراغ نا پذیری *T.* آخره فراغت قبول ایتمامزلک || L'inaliénabilité du domaine فلان ملکک فراغ قبول ایتمامسی

INALIÉNABLE. Qui ne peut s'aliéner *A.* ممتنع الانتقال ـ ممتنع الفراغ ـ بریٔ من الفراغ *P.* فراغ نا پذیر ـ نا قابل فراغ *T.* فراغ قبول ایتمز ـ فراغه کلمز || Les domaines de la Couronne sont inaliénables املاک همایون ممتنع الفراغدر Les biens de l'Église sont inaliénables کلیسا اوقافی بریٔ من انتقال وفراغ قبول ایتمز ـ نا قابل فراغدر ـ الفراغدر

INALLIABLE. Il se dit des métaux qui ne peuvent s'allier l'un avec l'autre *A.* ممتنع الامتزاج ـ ممتنع الاختلاط *P.* آمیزش نا پذیر *T.* برلشمز ـ بری برلریله قاتشمز || Ces deux métaux-là sont inalliables بو ایکی نوع معدن بری بربله امتزاج قبول ایدر مقولهدن دکلدر ـ Figur. || Les intérêts de Dieu et ceux du monde sont inalliables رضای حضرت خالق البرایا ایله اغراض مخلوقات قابل امتزاج واتّحاد دکلدر

INALTÉRABLE. Qui ne peut s'altérer *A.* ممتنع التغیّر *P.* دیگرگونی نا پذیر ـ نا قابل تغیّر *T.* بوزلمز || On prétend que l'or est inaltérable التون بالطبع ممتنع التغیّر عدّ اولنور Tranquillité inaltérable شائبهٔ تغیّردن بریٔ اطمینان وآرام

INAMISSIBILITÉ. Qualité de ce qui est inamissible *A.* عدم الزوال *P.* نا تباهی ـ تباه نا پذیری ـ بیزوالی *T.* یاوی اولمامزلق Il ne se dit qu'en cette phrase de Théologie, L'inamissibilité de la Justice عدالت بی نهایت جناب حقّک عدم زوالی

INAMISSIBLE. Qui ne se peut perdre *A.* عدیم الزوال *P.* بی زوال ـ تباهی نا پذیر *T.* یاوی اولمز Il ne se dit qu'en cette phrase de Théologie, Grâce inamissible فیض بی زوال الهی

INAMOVIBILITÉ. Qualité de ce qui est inamovible *A.* عدم القابلیّة العزل ـ العزل *P.* عزل نا پذیری ـ از آزادگی *T.* قید عزل عزل قبول ایتمامزلک || L'inamovibilité d'un emploi عزل قبول ـ بر منصبک قید معزولیّتدن آزادهلکی ایتمامزلکی

INAMOVIBLE. Qui ne peut être destitué à volonté *A.* بریٔ من العزل *P.* عزل نا پذیر ـ آزادهٔ قید معزولیّت *T.* عزل وتبدیله کلمز ـ قبول ایتمز عزل وتبدیل || Vicaire perpétuel et inamovible قائمقام مؤبّد عزل وتبدیلدن بریٔ emploi قبول ایتمز بر منصب

INANIMÉ. Qui n'a point d'âme *A.* بلا روح ـ معدوم الروح ـ جامد ـ جماد pl. جمادات *P.* بی روح ـ بیجان *T.* روحسز ـ جانسز || Corps inanimé جسم بی روح ـ جماد Créatures inanimées مخلوقات بی روح ـ ذو روح اولمیان مخلوقات – Il se dit figur. d'un défaut de vivacité || C'est une personne inanimée بر شخص معدوم الروحدر ـ جماد کبی برآدمدر une figure Un جماد کبی برصورتدر ـ روحدن عاری بر چهره در chant inanimé روحدن عاری بر ازکی

INANITION. Manque de force causé par défaut de nourriture *A.* هبط من شدّة القهم *T.* اشتهاسزلقدن درمانسزلق || Il ne mange point, il mourra d'inanition هیچ طعام یمکدیکندن مهبوطاً وفات ایدهجکدر

INAPERÇU. Qui n'est point aperçu *A.* غیر مرئی ـ غیر مشهود ـ خفیّ من النظر *P.* نا دیدنی ـ پنهان از دیده ـ نا بدید *T.* کورنمز ـ کوزه کورنمز || Le hasard n'est que le cours inaperçu de la nature امر اتّفاقی مجرّد طبیعتک خفیّ من النظر اولان مجرای عادیسی لازمهسیدر

INAPPLICABLE. Qui ne peut s'appliquer *A.* غیر مصروف *P.* امکان نا پذیر مصروفیّت *T.* صرف اولنمز ـ صرف اولنمغه کلمز || Cet exemple est inapplicable au fait présent بو مثال فلان حاله مصروف اولدمز ـ صرف اولندمز

INAPPLICATION. Défaut d'application *A.* عدم الاقدام ـ عدم الاهتمام ـ عدم الملازمة ـ عدم المداومة *P.* کم ورزش *T.* چالشمامه || Son inapplication est cause qu'il ne fera jamais rien عدم مداومتنه نظراً هیچ بر شیئه دسترس اولهمیهجغی درکاردر Il est d'une inapplication que rien ne peut corriger عدم اقدامی بوجهٍ من الوجوه اصلاح قبول ایدهجک شیٔ دکلدر

INAPPLIQUÉ. Qui n'a point d'application *A.* عدیم الاقدام ـ معدوم الاهتمام ـ غیر معدوم ـ عدیم الملازمة *P.* کم ورزش *T.* چالشمز || Les esprits inappliqués ne réussissent en rien عدم اقدام ایله مألوف اولنلر هیچ بر شیئه ظفر بولمزلر

INAPPRÉCIABLE. Qui ne peut être apprécié *A.* فوق القيمة تقدير - بى بها *P.* مستحيل التقدير - محال التقويم - نا پذير *T.* تقديره كلمز - قيمتى يوق - بهاسى يوق || Valeur inappréciable تقديروتقويمى quantité شجاعت بى بها محال اولان كميّت

INAPTITUDE. Défaut d'aptitude à quelque chose *A.* عدم الاستعداد *P.* بى استعدادى *T.* بر شيئه كلش اولمامقلق - استعدادسزلق || Son inaptitude l'exclut de tout emploi عدم استعدادى تقريبيله ضبط مناصب استحقاقندن ساقطدر

INARTICULÉ. Qui n'est point articulé *A.* غير ملفوظ || Enfant qui ne forme encore que des sons inarticulés اصوات غير ملفوظه‌دن ماعدا ادا ايده‌ميان جوجوق

INATTAQUABLE. Qui ne peut être attaqué *A.* برئ من التعرّض - مأمون عن التعرّض *P.* آزادهٔ آسيب *T.* طوقنلمز || Un poste inattaquable واهمهٔ تعرّضدن برئ بر محلّ منيع || Un titre وضع انگشت - محلّ تعرّض اولميان بر سند قوى تعريض اولنه‌جق محلّى اولميان بر سند

INATTENDU. Auquel on ne s'attend point *A.* غير مأمول - غير مترقب *P.* نا مأمول - نپيوسيده *T.* اوملمز - اومـدق || Visite inattendue زيارت غير مترقبه || disgrâce مصيبت غير مأموله || Malheur inattendu كدر نا مأمول - مترقبه آفت غير مأموله

INATTENTIF. Qui n'a point d'attention *A.* عديم الدقّة *P.* كم انديش - بى دقّت *T.* دقّتسز - دقّتى يوق || Un enfant inattentif دقّتى يوق بر طفل

INATTENTION. Défaut d'attention *A.* عدم الدقّة *P.* بى دقّتى *T.* زبوده - دقّتسزلك || Il a fait cette faute par inattention بو خطايى دقّتسزلغه مبنى ايشلدى

INAUGURATION. Sacre des souverains ou d'un prélat *A.* رسم التقديس *P.* آيين تقديسسازى - رسم مباركسازى *T.* مقدّس || L'inauguration d'un Empereur جديد ايمپراطور قلمنك رسمى حقنه اجرا اولنان رسم تقديس

INCANDESCENCE. État d'un corps qui est échauffé et pénétré de feu jusqu'à devenir blanc *A.* ابيضاص من شدّة الحمو *P.* سپيدى پذيرى از تف آتش *T.* آتش قيزغنلغى || Ce métal est dans l'état d'incandescence بو معدن شدّت حموّ ناردن آغارمشدر شدّتندن آغارمه

INCANDESCENT. Qui est en incandescence *A.* مستحيل الى لون الابيض من شدّه الحمو *P.* از تف آتش سپيد آتش قيزغنلغى شدّتندن آغارمش *T.* گشته

INCANTATION. On appelle ainsi les cérémonies absurdes des magiciens *A.* رسوم العزايم *P.* آيين افسونكارى *T.* سحربازلق رسومى

INCAPABLE. Qui n'a pas la capacité nécessaire pour certaines choses *A.* معدوم اللياقة - عديم الاقتدار - غير مقتدر - غير لايق *P.* نا شايسته - نا سزاوار - بى مايهٔ لياقت *T.* عهده‌سنده || كركلو دكل || Il est absolument incapable de son emploi d'application اولان منصبه وجهاً من الوجوه لياقتى يوقدر مداومته اقتدارى يوقدر

Et qui est dans une disposition qui ne lui permet pas certaines choses *A.* عديم القابليّة - غير قابل *P.* نا قابل *T.* الندن كلمز || Sa mauvaise santé le rend incapable de toute attention مبتلا اولديغى سوء مزاج تقريبيله صرف دقّته بر درلو قابليّتى يوقدر Dès qu'il est en colère, il est incapable de raison حال غضبده ايكن كلام معقول استماعنه قابليّتى يوقدر C'est un homme incapable de manquer à sa parole خلف وعده بالطبع قابليّتى يوق بر آدمدر de mauvaise action سوء عمله بالطبع لياقتى يوقدر de bassesse دنائت وسفالته بالطبع لياقتى يوقدر

Il se dit aussi de ce qui n'a pas les qualités, les conditions nécessaires pour quelque chose *A.* عديم الصلاحيّة - غير صالح *P.* نا شايان - بى صلاحيّت *T.* صلاحيّتى يوق || Son estomac est incapable de digérer les choses les plus légères معده‌سى اخفّ خفيف اولان شيئلرك هضمنه صلاحيّتى يوقدر Une terre incapable de rien produire هيچ بر درلو محصول ويرمكه صالح اولميان ارض

On dit absolument, qu'un homme est incapable, pour dire, qu'il est malhabile, qu'il manque de talent *A.* عديم الاهليّة *P.* نا اهل *T.* اهليّتسز || C'est un homme incapable اهليّتى يوق بر آدمدر

Il se dit en termes de Jurispr., de celui qui est privé par la loi de certains avantages, ou exclu de certaines fonctions *A.* عديم الاستحقاق - غير مستحق *P.* نا شايسته - نا مستحق *T.* كركلو دكل || Par la loi, un bâtard est incapable d'hériter ولد الزنا - ولد الزنانك وراثته شرعاً استحقاقى يوقدر استوراثه شرعاً نا مستحقدر Un mineur est incapable de disposer de son bien بر صغير كندو مالنى بر وجه دلخواه

On l'a déclaré incapable de posséder aucune charge قوللنمغه عديم الاستحقاقدر فلان كمسنه ضبط منصبه نا مستحق اولديغى حكم اولندى

INCAPACITÉ. Défaut de capacité. Il ne se dit que des personnes *A.* عدم الاستحقاق ـ عدم القابليّة ـ عدم الاهليّة ـ عدم اللياقة *P.* بى استحقاقى ـ نا اهلى ـ نا سزاوارى ـ نا شايستگى *T.* استحقاقسزلق ـ اهليّتسزلك ـ قابليّتسزلك ـ كركلوسزلك || On a reconnu son incapacité فلانك عدم لياقتى معلوم Incapacité légale شرعاً عدم محقق اولمشدر ـ اولمشدر استحقاق

INCARCÉRER. Mettre en prison *A.* تسجين ـ حبس *P.* در حبس ايتمك *T.* زندان كردن

INCARCÉRÉ. *A.* محبوس *P.* زندانى ـ در زندان كرده *T.* حبسلو

INCARCÉRATION. Action d'incarcérer, ou état de celui qui est incarcéré *A.* محبوسيّت *P.* در زندانى *T.* حبسلق

INCARNADIN. Il se dit d'une couleur plus faible que l'incarnat ordinaire *A.* اصحر *T.* قزل بوز || Un ruban incarnadin قزل بوز رنكلو بر شريت

INCARNAT. Espèce de couleur entre la couleur cerise et la couleur de rose *A.* مُعرة *T.* آچق كوەزى || Du satin incarnat اچق كوەزى اطلس

INCARNATIF. Terme de Chirurgie. Il se dit des remèdes, des bandages et des sutures qui servent à réunir les chairs *A.* موجب الالتحام *P.* پيوسته سازگوشتها *T.* اتلرى ـ ات باغليجى بتشديريجى

INCARNATION. Mystère par lequel le Verbe éternel s'est fait homme *A.* تجسّد *P.* تن گرفتگى *T.* كودەلنمه || Le mystère de l'incarnation سرّ مكتوم تجسّد

s'INCARNER. Il ne se dit qu'en parlant de l'incarnation du Fils de Dieu *A.* كسب الجسد ـ تجسّد *P.* تن گرفتن *T.* كودەلنمك || C'est la seconde Personne de la Trinité qui a voulu s'incarner اقانيم ثلثەدن اختيار تجسّد ايدن اقنوم ثانيدر

En termes de Chirurgie, il se dit des chairs qui commencent à revenir *A.* التحام *P.* گوشت بستن *T.* ات باغلمق

INCARNÉ. *A.* متجسّد *P.* تن گرفته *T.* كودەلنمش *A.* ملتحم *P.* گوشت بسته *T.* ات باغلمش

On dit figur. d'un méchant homme, que c'est un diable incarné بر ابليس مجسّمدر ـ On dit aussi, que c'est la prudence ou la malice incarnée فلان كشى عقل مجسّمدر ـ شرّ مجسّمدر ـ خباثت مجسّمدر ـ

INCARTADE. Espèce d'insulte qu'une personne fait brusquement à une autre *A.* معاملهٔ عنيفة *T.* چيقش || Étrange incartade غريب بر معاملهٔ عنيفه Il lui a fait une incartade fort mal à propos فلانه بغايت مناسبتسز بر چيقش ايتدى

Il signifie au pluriel, exravagances, folies *A.* pl. فلتات *P.* كردارهاى نا در برابر *T.* دلى طولو ايشلر || Il a fait mille incartades هزار بهزار فلتات نا معقوليه مبادرت ايلدى Il fait chaque jour de nouvelles incartades كلّ يوم مجدّداً فلتات نا در برابر ايتمكدن خالى دكلدر

INCENDIAIRE. Auteur volontaire d'un incendie *A.* وقّاد الحريق *P.* آتش انداز *T.* قونداقچى || Les ordonnances contre les incendiaires قونداقچيلر عليهنه اولان نظامات On punit les incendiaires par le feu قونداقچيلرك جزاسى نار ايله ترتيب اولنو كلمشدر ـ Figur. || C'est un incendiaire ايقاد نائرهٔ فتنه وفساده ساعى بر آدمدر Un propos incendiaire ايقاد نائرهٔ فتنه وفسادى موجب بر كلام

INCENDIE. Grand embrasement *A.* حريق *P.* آتش *T.* يانقين ـ حريق عظيم حريق دهشتفرما || Horrible incendie grand L'incendie d'une ville فلان بلدەنك حريقى بيوك يانقين ـ Figur. *A.* نائرة الفساد ـ نائرهٔ الاختلال والفتنة ـ احتراقى ـ سا عورة *P.* آتش آشوب واختلال *T.* آتش قرقشدلق || Le fanatisme a causé de grands incendies dans tout le royaume مزادت على الدين درون ملكده نائرهٔ فتنه واختلالك ايقادينه سبب اولمشدر Il ne faut qu'une étincelle pour allumer un grand incendie يك شرارهٔ آتش بر حريق عظيمه بادى بر آتش قغلجمى قوجه بر يانقين طوتشدرر ـ اولور

INCENDIER. Brûler, consumer par le feu *A.* احراق بالنار *P.* سوختن *T.* ياقمق ـ آتشه ويرمك || Cette ville a été incendiée بو شهر احراق بالنار اولدى ـ بو بلده محترق اولدى

INCENDIÉ. *A.* محترق *P.* سوخته *T.* يانمش

INCÉRATION. Action d'incorporer de la cire avec quelque autre matière *A.* قطاب الجرجس *P.* آميختگى شمع انگبين *T.* بال مومى قاتمه

INCERTAIN. Douteux, qui n'est pas assuré *A.* مبهم ـ مشكوك
وابستهٔ شك وگمان ـ با گمان *P.* غير محقق ـ مشتبه ـ
T. حقيقتى بللو دكل ـ حقيقتى بللوسز ـ شبهه‌لو || L'événe-
ment en est incertain بو كيفيتك نتيجه‌سى هنوز مشكوكدر
L'heure de la mort est incertaine وقت موت مشكوك ونا
موتنك ساعتى بللو دكلدر ـ معلومدر Quitter le certain pour
l'incertain ـ مشكوكى امر محقق اوزرينه ترجيح ايتمك
بر امر مشكوك ايچون امر مثبت ومحققى فوت ايتمك
Et variable. *A.* غير مقرر ـ عديم القرار ـ عديم الثباة
بر ـ قرارسز *T.* بى ثبات ـ نا پايدار ـ بيقرار *P.* متقلب
هوا عديم القرار Le temps est bien incertain || قراره طورمز
La faveur des rois est incertaine نظر پادشاهى بى ثبات در
وقرار در

Et indéterminé *A.* غير معين *P.* نا معين *T.* تعيين اولنمامش
|| On prend quelquefois un nombre certain pour en désigner un incer-
tain بعضاً بر عدد غير معينى اثبات ايچون بر عدد معين
اخذ ايدرلر

Il signifie aussi irrésolu *A.* متذبذب ـ متردد *P.* بيقرار ـ
T. قرارسز || Je suis incertain de ce que je dois faire دو دل
نه ايده‌جكمه هنوز متردد وبيقرارم

On dit, Être incertain, pour dire, ne savoir pas *A.* عدم العلم
P. ندانستن *T.* بيلمامك || Je suis incertain de ce que je
dois devenir حالم نيه منجر اولدجغى معلوم دكلدر Il est
incertain de ce qui arrivera نه ظهور ايده‌جكى معلومى دكلدر ـ
نه ظهور ايده‌جكنى بيلمز

INCERTAINEMENT. Avec doute et incertitude *A.* مشكوكاً ـ
شبهه ايله *T.* با گمان *P.* بلا تحقيق ـ بالشك والاشتباه
|| Il ne faut pas assurer les choses quand on ne les sait qu'in-
certainement مشكوكاً بيلنان ماده‌لرى محقق اولدرق نقل
ايتمك روا دكلدر On n'en peut parler qu'incertainement بو
بابده صورت مشكوكيتدن غير وجهله صحبت سويلنه‌مز

INCERTITUDE. Irrésolution sur ce que l'on doit faire *A.* عدال
تذبذب ـ تردد ـ *P.* بيقرارى ـ دو دلى *T.* قرارسزلق ||
Il est dans l'incertitude du parti qu'il doit prendre قنغى طرفى
ـ اختيار ايده‌جكنى بيلميوب حال تردد وعدالده در
قنغى شقى اختيار ايده‌جكنه متردد وبيقرار در

Il se dit aussi de l'état d'un homme incertain sur ce qui doit
arriver *A.* مشكوكيت ـ اشتباه ـ عدم التحقق *P.* گمان *T.*
بللوسزلك || L'incertitude où nous sommes de ce qui doit
arriver, fait que nous ne saurions prendre des mesures justes
تدابير صائبه‌يه تشبث اولنه‌مامق محتمل الظهور اولان
وقوعاتك مشكوكيتندن اقتضا ايدر L'incertitude où l'on
est du succès, tient les esprits en suspens نتيجهٔ حالك
مشكوكيتى تقريبيله اذهان ناس متردد وبيقرار در

Il se dit aussi des choses || L'incertitude de l'histoire تاريخ
كتابلرينك مشكوكيتى des jugemens humains آراى بنى
آدمك اشتباه ومشكوكيتى Il y a beaucoup d'incertitude dans
la médecine, dans l'histoire فن طبابت وعلم تاريخ بغايت
مشكوك ونا محققدر

On dit aussi, L'incertitude du temps, pour dire, l'inconstance
du temps هوانك ـ نا پايدارئ هوا ـ هوانك عدم ثباتى
قرارسزلغى

INCESSAMMENT. Sans délai, au plus tôt *A.* بلا توقف ـ
درزودترين وقت ـ همانده *P.* قريباً ـ بلا تأخير ـ بلا امهال
T. بقينده ـ تيز الدن ـ تيزجه || Le roi a ordonné à son am-
bassadeur de partir incessamment بلا امهال عزيمت ايلمسى
خصوصى جانب پادشاهيدن ايلچى‌يه امر وفرمان بيورلدى
Il doit arriver incessamment قريباً ورودى منتظر در

Et sans cesse, continuellement *A.* بلا انقطاع ـ لا ينقطع ـ
اردى اره‌سى *T.* بى فاصله ـ بى آرام ـ هميشه *P.* بلا فاصلة
متصل واحد ـ فاصله ويرميدرك ـ اولميدرق || Il travaille in-
cessamment لا ينقطع ـ بلا فاصله سعى ايتمكدن خالى دكلدر
سعى ايتمكده در

INCESSIBLE. Terme de Jurispr. Qui ne peut être cédé *A.*
ممتنع الفراغ ـ ممتنع الانتقال *P.* فراغت نا پذير ـ
نا قابل فراغ *T.* فراغدكلمز || Les noms, les armes, le rang,
la noblesse ne tombent point dans le commerce; ils sont inces-
sibles et inaliénables اسامى والقاب وخاندان نشانلرى ورتبه
وشرف اصالت معاملات عاديه سلكنه داخل اولور مقوله‌دن
اولميوب ممتنع الفراغ ونا قابل انتقال الى الآخر اولان
آخره فراغ وانتقاله كلمز مواددندر ـ مواددندر Droits in-
cessibles آخره فراغى نا قابل ـ حقوق ممتنع الفراغ
اولان حقوق

INCESTE. Conjonction illicite entre les personnes qui sont pa-
rentes *A.* زناء المقت || Commettre un inceste avec sa soeur
كندو همشيره‌سيله ارتكاب زناى مقت ايتمك

INCESTUEUSEMENT. Avec inceste *A.* بزناء المقت || Vivre incestueusement - زنای مقت ایله امرار وقت ایتمک کچنمک

INCESTUEUX. Coupable d'inceste *A.* متهوم بالمقت - مقتی - Il se dit aussi des choses || Un commerce incestueux معاملهٔ نكاح المقت un mariage مقتیّه

INCIDEMMENT. Par incident *A.* بالعرض *P.* بروجه عارضی *T.* عارضی اولەرق || Il s'est constitué incidemment demandeur بروجه عارضی مدّعی اولمشدر On n'a traité cette question qu'incidemment شو مطلب عارضی اولەرق رؤیت اولندی Il en a parlé incidemment dans son histoire بو مادّەیی تألیف ایلدیکی تاریخده عارضی اولەرق ذکر ایتمشدر

INCIDENT. Événement qui survient dans le cours d'une affaire *A.* عارضة pl. عوارض - حادثة pl. حادثات *P.* حال نو پیدا *T.* صکرەدن قوپمش بر حال - ظهورات || Toutes ses mesures furent rompues par un incident imprévu تدبیرلرینک جملەسی برعارضهٔ غیر مأمولەنک ظهوری تقریبیله رهین تعطیل اولمشدر Comme il continuait son voyage, il survint un incident qui l'obligea à revenir سمت مقصودینه طوغری سیروسلوکده مداومت اوزره ایکن بر حادثه ظهورینه مبنی کیرویه عودتی لازم کلدی Un heureux incident le tira d'affaire بر عارضهٔ متیمّنەنک ظهوری تقریبیله قورتلمش اولدی

Il signifie en matière de procès, un point à débattre, qui naît pendant le cours de l'affaire principale *A.* معارضة حادثة *P.* ستیز نو پیدا *T.* صکرەدن چیقمش معارضه || Il arriva, il survint un incident durant le procès اثنای مرافعەده بر معارضهٔ حادثه ظهور ایلدی Faire juger l'incident معارضهٔ حادثەنک بو معارضهٔ مرافعەسنی ایتدرمک On videra cet incident حادثەیی فصل ایدەجکلر در Cet incident a mis la cause hors d'état بو معارضهٔ نو پیدا دعوانک تعطیلنه سبب اولمشدر

Il se dit aussi des mauvaises difficultés qu'on élève dans les disputes, dans le jeu, etc. *A.* تزویر pl. تزویرات *P.* ستیزنابجا *T.* مزوّرلک - شرّتلک || Au lieu de répondre à la question, il cherche à faire des incidens سؤاله جواب ویرەجکنه تزویراته سلوک ایدر C'est un mauvais joueur, il fait à toute heure des incidens بر مقامر نا بکار در هر آن وهر دقیقه تزویراته سلوک ایدر

Incident, est aussi adjectif, et se dit, en termes de Jurisprudence, de certains cas qui surviennent dans les affaires *A.* حادث لاحقاً *P.* پس آمده *T.* صکرەدن ظهور ایتمش - صکرەدن چیقمش - صکرەدن || Une demande incidente مطلوب حادث une question صکرەدن ظهور ایتمش بر مطلب

On appelle Proposition, phrase incidente, celle qui est insérée dans une proposition principale dont elle fait partie *A.* لاحقة *P.* پس آمده *T.* صکرەدن کیرمش || C'est une phrase incidente بو فقره لاحقه مقامنده در

INCIDENTAIRE. Qui forme des incidens, chicaneur *A.* مزوّر *P.* تزویرساز *T.* شرّت

INCIDENTER. Faire naître des incidens pour empêcher la fin d'un procès, d'une dispute *A.* احداث التزویرات *P.* تزویرات پیدا کردن *T.* مزوّرلق ایتمک || Il éloigne le jugement du procès à force d'incidenter نو بنو احداث تزویرات ایله دعوانک فصلنی تأخیر ایتدرر

INCINÉRATION. État de ce qui est réduit en cendres *A.* ترمّد - استحالة الی الرماد *P.* تحویل - پذیرفتگیٔ حال خاکستر - بخاکستر *T.* کوللنمه - کوله دونمه

INCIRCONCIS. Qui n'est pas circoncis *A.* اغرل - الخمن - اقلف - اغلف - غیر مختون *P.* ختنه نکرده *T.* سنّتسز

INCIRCONCISION. Il ne se dit qu'au figuré. L'incirconcision du coeur *A.* غلفة القلب

INCISER. Terme de Chirurgie. Faire une fente avec quelque chose de tranchant *A.* شق - تشقیق - تبزیل - بضیع - تبطیط *P.* شکافتن *T.* یارمق || Le chirurgien lui a incisé tout le bras جرّاح فلانک قولنی باشدن باشه شق وتبزیل ایلدی Il lui a fallu inciser toute l'épaule اوموزینی یکپاره تبضیع ایتمک - اقتضا ایلدی - Il se dit aussi des taillades qu'on fait à des arbres || Inciser l'écorce d'un arbre pour le greffer آشی اورمق ایچون آغاجک قبوغنی شق ایتمک - تبزیل ایتمک

Il se dit en Médecine, de l'action de certains liquides *A.* تفتیت *P.* خرد کردن - ریزەریزه ساختن *T.* پارەلمق || Les sucs qui sont dans l'estomac servent à inciser les alimens معدەده موجود اولان صولر اغذیەنک تفتیتنه مدار اولور

Incisé. *A.* مشقوق - مبزّل *P.* شکافته *T.* یاریق - یارلمش *A.* متفتّت *P.* خرد گشته *T.* پارەلنمش

INCISIF. Il se dit des remèdes propres à diviser les humeurs

grossières A. مفتّت الاخلاط P. خرد ساز کشها T. خلطلری پاره‌لییجی || Ce sirop est fort incisif بو سیروب بغایت مفتّت اخلاطدر Le vitriol a une vertu incisive زاج بالخاصّه مفتّتدر - زاجده خاصیّت تفتیت واردر

INCISION. Coupure, taillade faite avec le fer A. شقّ pl. شقوق P. شکاف T. یاریق - چیزک || Faire une incision dans les chairs لحم اوزرنده بر یاریق پیدا ایتدرمک

On appelle en Chirurgie, Incision cruciale, une double incision dont les taillades se croisent A. شقّ صلیبیّ P. شکاف چلیپاگونه T. حاج واری یاریق

INCITATION. Instigation. Il se prend en mauvaise part A. تحریک - اغوا P. آغالش T. قندرمه || Il a fait cela par l'incitation du malin esprit بو ایشی اغوای شیطانی ایله ایشلدی

INCITER. Pousser, induire à faire quelque chose A. حثّ - تحثیث - تشویق - ترغیب - ایزاع P. فژولیدن - غوریدن T. قندرمق || Inciter à bien faire خیره ترغیب ایتمک Les bons exemples incitent à la vertu امثال خیریّه مشوّق صلاحدر Inciter le peuple à la révolte خلقی عصیانه حثّ واغرا ایتمک

INCIVIL. Qui manque de civilité A. جلیف pl. جلفا - عاری من الظرافة P. خوریاد - بی ظرافت - درشت خو - بی نزاکت T. قبا - خویراد || Un homme incivil ظرافتدن بی بهره برآدم Un procédé incivil et malhonnête جلافت ونذالتدن عبارت بر حرکت نا هنجار

On dit, qu'une demande, qu'une prière est incivile, pour dire, qu'elle est contraire à la bienséance قاعدهٔ حسن ادبه نا موافق بر کونه مطلوبدر

En termes de Jurisprudence, on appelle Clause incivile, une clause faite contre la disposition des lois شرع وقانونه نا موافق بر شرط - شرط نا شرعی

INCIVILEMENT. D'une manière incivile A. بالجلافة - من غیر ظرافة P. خوریادانه - با درشت خویی T. قبالق ایله - خویرادلق ایله || Entrer incivilement dans une compagnie طور جلافت ایله مجلسه داخل اولمق Parler incivilement من غیر ظرافة نطق وتکلّم ایتمک traiter عدم ظرافت ایله معامله ایتمک

INCIVILISÉ. Qui n'est point civilisé A. مسلوب الظرافة P. بی تربیه T. تربیه‌سز

INCIVILITÉ. Manque de civilité A. عدم الظرافة - جلافت P. خوریادی - درشت خویی T. خوریادلق - قبالق || Son incivilité choque tout le monde فلانک جلافت طوری رنجش خاطر عامّه‌یی مستلزمدر Il y a de l'incivilité à cela بو خصوصده خوریادلق واردر - Il se dit aussi des actions, des discours || Faire une incivilité بر طور جلافت آمیز ایتمک - بر خوریادلق ایتمک

INCLÉMENCE. Rigueur A. عنف - شدّت P. تندی - سختی T. سردلک || L'inclémence du temps هوانک عنف وشدّتی

INCLINAISON. A. میلولت - انحراف Il n'est d'usage qu'en ces phrases: L'angle d'inclinaison, qui signifie, l'angle qu'un plan fait avec un autre plan خطّین متمایلینک اجتماعنده اولان زاویه L'inclinaison de l'axe de la terre محور ارضک میلولتی

INCLINANT. Il se dit des cadrans qui sont tracés sur un plan qui incline du côté du midi A. بسیطة ممایلة

INCLINATION. Action de pencher la tête ou le corps, en signe d'acquiescement ou de respect A. تحنیة الرّاس P. سر فروبیی T. باش اکمه A. رکوع - تحنیة P. تن فروبیی T. اکلمه || Il fit une légère inclination de tête جزئیجه تحنیهٔ رأس ایلدی - خفیفجه باش اکدی - سر فروبیی ایلدی Faire une profonde inclination devant le Saint Sacrement پیشگاه ذبیحهٔ مبارکده یره برابر رکوع ایتمک

Il signifie aussi, disposition penchant à quelque chose A. میل - میلان - ممایلت - رکون P. گرایش T. کوکل چکمه || Inclinations naturelles ممایلات طبیعیّه bonnes ممایلات محموده - صالحه Mauvaises ممایلات مذمومه - قبیحه Inclination au bien خیره میل au jeu, à la débauche قماره وعیش وعشرته میلان Avoir de l'inclination à bien faire بر کمسنه اعمال خیریّه‌یه مایل اولمق à malfaire, à médire شرّ وخباثته وطعن ومذمّته میّال اولمق Il faut quelquefois forcer son inclination بعضاً میل درونی جبر واکراه ایتمک اقتضا ایدر

Et disposition de l'âme qui porte à avoir de l'amour pour une personne A. اشتیاق البال - علاقة الفؤاد - میل الفؤاد P. میل درون - مهر ومحبّت T. سویش || Il a beaucoup d'inclination pour elle فلان محبوبه‌یه کلّی میل درونی واردر

Ils s'aiment d'inclination طبیعی میل درونه مبنی بری برلرینه
محبتلری وار در

Il se dit aussi de la personne ou de la chose qu'on aime *A.*
ما به الاشتیاق *P.* محبوب ـ دلدار *T.* سوکیلو || Cette fille
est l'inclination d'un tel بو قز فلانک ما به الاشتیاقیدر Faire
une nouvelle inclination بر دلداره مجدداً علاقه ایتمک
Changer d'inclination تبدیل دلدار ایتمک La chasse est son
inclination ما به الاشتیاقی صید وشکار مادهسیدر

INCLINER. Baisser, pencher. Il ne se dit qu'en parlant de la
tête ou du corps *A.* تحنیة *P.* فرو کردن *T.* اکمک || Incli-
ner la tête *A.* تحنیة الرأس *P.* سر فرو کردن *T.* باش
اکمک S'incliner devant quelqu'un بر کمسنهنک حضورنده
تحنیهٔ قامت ایتمک

Et avoir du penchant pour quelque chose *A.* میل ـ تمایل *P.*
گرایبدن ـ گرایستن ـ میل نمودن *T.* کوکل چکمک || Incliner
à la miséricorde, à la pitié رحم وشفقته میل ایتمک à la
paix سلم ومصالحهیه میل ایتمک à un avis, à une opinion
بر رأیه تمایل ایتمک Incliner plus d'un côté que d'un autre
احد طرفینک برینه زیادهجه میل ایتمک ـ On dit aussi,
que la victoire incline de ce côté-là فوز وغالبیت فلان
طرفه میل ایدر

INCLINÉ. *A.* مایل *P.* منحنی *T.* فرو کرده *A.* اکلمش
کوکل ویرمش ـ میل ایتمش *T.* گراییده

INCLUS. Enfermé, enveloppé *A.* مطوی ـ ملفوف ـ مظروف
P. در پیچیده *T.* ایچنه قونمش || Le paquet ci-inclus
درون Le billet ci-inclus اشبو مکتوبده مطوی اولان بوغچه
درون ـ مکتوبده مطویاً ومظروفاً ارسال اولنان تذکره
طی La lettre ci-incluse مکتوبده مظروف اولان تذکره
مکتوبده ملفوف اولان دیگر مکتوب ـ On dit aussi, L'in-
cluse, pour dire, la lettre incluse *A.* مکتوب ملفوف *P.* نامهٔ
در پیچیده *T.* ایچنه قونمش اولان مکتوب || Je vous prie
de rendre l'incluse à un tel طی تحریراتده ملفوفاً ارسال
اولنان مکتوبی فلانه تسلیم ایلمکز مرجو در

INCLUSIVEMENT. Y compris *A.* داخلاً فی الحساب *P.*
داخل حساب *T.* اندر حساب شمرده ـ بحساب درگرفته
صایلهرق ـ اولهرق || Depuis le sixième d'Août jusqu'au
trentième inclusivement آغوستوسک آلتیسندن اوتوزینه قدر
Tels juges شویله که اوتوزنجی کون دخی داخل حساب اولهرق
sont nommés pour lui faire son procès jusqu'à sentence définitive in-
clusivement اقتضا ایدن قضاة وحکام اعلام قطعی ایله
فصل مادّه اولنجیه قدر فلانک دعواسنی رؤیته مأمور
اولمشلر در شویله که اعلامک اتمامی اول وعدهنک
حسابی ایچنه داخل اوله

INCOËRCIBLE. Qui n'est point coërcible *A.* ممتنع الضبط ـ
ممتنع الاستیعاب *P.* در نگرفتنی *T.* ایچنه صیغدرلمز
بالتدریه ـ مدرّهاً

INCOGNITO. Mot italien. Sans être connu *A.* متنکراً ـ
تبدیل قیافت *T.* بصورت دیگر ـ تبدیل گونه *P.* متنکراً ـ
بیلنمیهجک صورت ایله ـ ایله || Ce prince passa incognito
par la France فلان حکمدار تنکیرزی وقیافت ایله فرانسه
ـ تبدیل قیافت اولهرق مرور ایلدی ـ ایچندن کچدی
تبدیل قیافت بیلنمیهجک صورت ایله Garder l'incognito
صورتنی اتخاذ ایتمک

INCOHÉRENCE. Manque de liaison *A.* عدم ـ عدم الاتصال
الارتباط *P.* نا پیوستگی *T.* اولاشقسزلق || L'incohérence
des parties de l'eau اجزای مائک عدم اتصالی des idées
معنالرک عدم ارتباط واتصالی

INCOHÉRENT. Qui manque de liaison *A.* ممتنع الارتباط ـ
ممتنع الاتصال *P.* بهم نیامدنی ـ نا پیوسته *T.* اولاشلمز
اجزای ما Les parties de l'eau sont incohérentes || برلشمز ـ
ممتنع الاتصالدر ـ Figur. || Ces images, ses idées sont inco-
hérentes بو معانی وبو صور ممتنع الارتباطدر

INCOMBUSTIBLE. Qui ne peut se brûler *A.* ممتنع الوقود ـ
متعذر الوقود ـ ممتنع الاحتراق *P.* سوزش نا پذیرا ـ نسوختنی
T. یانمز || Toile incombustible ثوب ممتنع الاحتراق mèche
incombustible فتیلهٔ ممتنع الوقود

INCOMMENSURABILITÉ. État de ce qui est incommensurable
A. اختلاف المقدار *P.* اندازه دیگر گونیٔ *T.* اولچی
اویغونسزلغی

INCOMMENSURABLE. Terme de Géométrie. Il se dit de deux
quantités qui n'ont point de mesure commune *A.* مختلف المقدار
P. اندازهاش دیگرگون *T.* اولچیسی اویمز || Le côté d'un
carré et sa diagonale sont incommensurables شکل مربعک
ضلعی ایله خط قاطع الزاویهسی مختلف المقادیر در

INCOMMODE. Fâcheux, qui gêne *A.* مخل ـ سالب الراحة
الراحة *P.* آرام فرسا ـ راحت ربا ـ ثقلت افزا *T.* راحتسز
|| Être logé dans une maison fort incommode غایت ایله

La chaleur est incommode راحتسز بر خانده ساکن اولمق
Des habits incommodes فرط حرارت موجب انسلاب راحتدر
Le bruit est incommode à سالب راحت اولان لباسلر
celui qui étudie مطالعهیه مشغول اولانه کوره شماطهنک
C'est une chose incommode کثرتی انسلاب راحتی مستلزمدر
que le vent شدّت ریح انسلاب راحتی موجب بر شیدر
Il se dit aussi des personnes *A.* ثقیل pl. ثقلا *P.* گرانجان
T. ثقیل بر صیقندیلو ـ جان صیقیجی ‖ Homme incommode
C'est un homme d'une société fort incommode مجلسی ثقیل آدم
d'une humeur fort incommode ثقیل المزاج برآدمدر بر آدمدر
Il n'y a rien de plus incommode que les cousins et les mouches
سیوری سینک وسینک قدر جان صیقیجی بر شیٔ یوقدر

INCOMMODÉMENT. Avec incommodité *A.* من ـ بلا استراحة
P. غیر استراحة *T.* بی استراحت ایله راحتسزلک ـ
Être logé incommodément من غیر استراحة ‖ راحتسز اولدرق
اسباب ـ اسباب استراحتدن محروم اولدرق ـ ساکن اولمق
Être assis incommodément استراحتدن خالی بر خانهده مقیم اولمق
راحتسز اوتورمق

INCOMMODER. Causer de l'incommodité *A.* سلب الراحة ـ
P. ایراث الثقلة ـ اخلال الراحة بی راحت ـ راحت ربودن
T. ثقلت بی آرام ساختن ـ ثقلت آوردن ـ کردن
La moindre chose l'incommode ‖ راحتسز ایتمک ـ ویرمک
جزئی شیٔ کندویه ایراث ـ جزئی شیدن راحتسز اولور
La foule l'incommode زحام ناس نفسنه موجب ثقلت ایدر
Il ne peut rien souffrir qui l'incommode ایراث ثقلت ثقلتدر
Je vous prie, si cela ne vous ایدن شیئی هیچ تحمّل ایدهمز
incommode point, de... طرفکزه باعث ثقلت دکل ایسه شویله
La prise de cette place incommode fort ایتمکزی رجا ایدهرم
les ennemis بو قلعهنک فتحی غایت مرتبهده اعدانک
Cette grande dépense انسلاب راحتلرینی موجب بر حالتدر
l'incommodera ایتدیکی مصارف جسیمه انسلاب راحتنی
Il faut qu'un père s'incommode مستلزم اولهجغنه شبهه یوقدر
pour ses enfans بر پدر کندو اولادی ایچون دوچار
La perte de son procès a fort ثقلت اولمق لازمهٔ حالیدر
incommodé ses affaires دعواسنی قزانمامسی اخلال امورینه
Il faut couper ces arbres qui incommodent سبب کلّی اولمشدر
la vue du château قوناغک نظارتنه باعث ثقلت اولان
آغاجلرک قطعی اقتضا ایدر

INCOMMODÉ. *A.* منسلب الراحة ـ مظهر الثقلة *P.* بی راحت
T. دوچار ثقلت ـ راحتسز اولمش ـ صیقلمش ـ
En termes de Marine, on dit, Un vaisseau incommodé, pour
dire, un vaisseau auquel il est arrivé quelque accident *A.* مئوف
P. ضرر کشیده ـ خسارت دیده ـ زیان دیده ـ آفت دیده
T. سقاطلغه اوغرامش ـ سقاطلنمش
On dit, qu'un homme est incommodé, pour dire, qu'il a une
légère indisposition *A.* منحرف المزاج *P.* نا خوش مزاج *T.*
Et qu'il est incommodé d'un bras, d'une jambe, pour ـ مزاجسز
dire, qu'il n'a pas l'usage de ces membres بر قولی یاخود بر
معلولدر ـ آیاغی علیلدر

INCOMMODITÉ. Peine que cause une chose incommode *A.* عدم
الراحة ـ عنا ـ ثقلت *P.* بی راحتی ـ رنج *T.* صیقندی ـ
C'est une grande incommodité d'être ‖ راحتسزلک ـ زحمت
mal logé نا خوش مسکنک ثقلتی چوقدر Il n'y a rien
qui n'ait ses incommodités اسباب ثقلتدن آزاده هیچ برشیٔ
Il en souffre, il en ressent déjà l'incommodité گرفتار یوقدر
اولدیغی علّتک رنج وثقلتنی حالا حسّ ایتمکدهدر
L'incommodité du vent, du soleil روزکارک وکونشک ثقلتی
des voyages یوللرک اسفارک زحمت وثقلتی des chemins
راحتسزلکی
Il signifie aussi, indisposition, maladie légère *A.* انحراف
المزاج ـ الم pl. آلام ـ سقم pl. اسقام *P.* نا خوشی ـ رنج *T.*
Les incommodités de la vieillesse سنّ شیخوختک ‖ مزاجسزلق
Il commence à ressentir quelque incommodité آلام واسقامی
مزاجنده نوعمّا آثار انحراف حسّ ایتمکه باشلادی Il est
sujet à beaucoup d'incommodités آلام واسقام گوناگونه مبتلا
Son incommodité ne lui permet pas انحراف مزاجی در
l'excuse, le dispense انحراف مزاجی تقریبیله مانعدر
Il faut excuser son incommodité انحراف مزاجی معذور در
عذری مقبول طوتلملو در
En termes de Marine, on dit, qu'un vaisseau a donné le signal
d'incommodité, pour dire, qu'il a marqué par un signal
qu'il a besoin d'être secouru فلان سفینه ثقلت واضطراب
استمداد نشانی کوستردی ـ نشانی کوستردی

INCOMMUNICABLE. Qui ne peut se communiquer, dont on ne
peut faire part *A.* منزّه عن الشرکة ـ بریٔ من التشریک
P. شرکت نا پذیر *T.* اورتاقلق قبول ایتمز ‖ La toute-puis-

sance de Dieu est incommunicable حول وقوّت جناب قادر
مطلق شرکتدن منزّهدر C'est un bien incommunicable شرکت
قبول ایتمز بر ملکدر Des honneurs, des droits incommuni-
cables بریٔ من التشریک اولان اسباب عزّ وشرف وبریٔ
من الشرکة اولان حقوق

INCOMMUTABILITÉ. Qualité de ce qui est incommutable *A.*
امکان نا پذیریٔ جدایی .*P* امتناع المعزولیّة من التملّک
ازملکداری .*T* تصرّفدن چیقه‌مامزلق || Il prouve l'incommu-
tabilité de sa possession par une possession centenaire تملّکدن
انعزالی ممکن اولمدیغنی یوز سنه‌لک تصرّفیله اثبات ایدر

INCOMMUTABLE. Il se dit d'un propriétaire qui ne peut être
évincé de sa propriété *A.* مأمون الاعتزال عن التصرّف .*P*
جدایی نا پذیر از ملکداری .*T* تصرّفدن چیقارلمز || Pro-
priétaire incommutable تصرّفدن مأمون عن الاعتزال اولان
نا قابل اعتزال اولان صاحب ملک ـ بر صاحب ملک

INCOMPARABLE. À qui ou à quoi rien ne peut être comparé
مدیم ـ لا عدیل ـ عدیم القیاس ـ عدیم النظیر ـ لا نظیر .*A*
بی ـ بیهمتا .*P* منقطع القرین ـ ممتنع التمثیل ـ التمثیل
اورنکی ـ مثلی یوق .*T* بی عدیل ـ بی مانند ـ همال
قیاسه کلمز ـ یوق || C'est un homme d'une valeur incompa-
rable شجاعت خصوصنده منقطع ـ شجاعتی لا نظیر بر آدمدر
d'une شجاعتی قیاسه کلمز بر بهادر در ـ القرین بر آدمدر
sagesse, d'une piété incomparable مثل ونظیری یوق عقل
C'est une ودرایت وتعبّد ودیانت ایله موصوف بر ذات
femme d'une beauté incomparable حسن وجمال عدیم المثاله
بر واعظ لا نظیر Un orateur incomparable مالکه بر خاتوندر
بیعدیل ـ

INCOMPARABLEMENT. Sans comparaison *A.* ـ بلا قیاس
قیاسه کلمیه‌جک .*T* بیرون از قیاس .*P* خارجاً من القیاس
صورت ایله || Elle est incomparablement plus belle que sa
soeur همشیره‌سندن بلا قیاس احسندر Cela est incompara-
blement plus grand فلان شیٔ فلاندن بلا قیاس اکبر در Il
se porte incomparablement mieux مزاجی مقدّمکی حالنه نسبت
ایله بلا قیاس اصلحدر

INCOMPATIBILITÉ. Ce qui fait que deux choses ne peuvent
s'accorder ensemble *A.* عدم القابلیّة الامتزاج ـ عدم الامتزاج
.*P* آمیزش نا پذیر .*T* برلشه‌مامزلک ـ اویوشه‌مامزلق
|| Il y a entre eux une grande incompatibilité d'humeurs بری
برلرینک طبیعتنده کلّی عدم امتزاج وار در

Il se dit aussi de l'impossibilité qu'il y a, selon les lois, que
deux charges soient possédées par une même personne *A.* عدم
مانعیّت من ـ عدم الامکان الاجتماع ـ القابلیّة الاجتماع
الجمع .*P* با هم نیامدن .*T* بربیره کلمامزلک || Il n'y a point
d'incompatibilité entre ces deux emplois بو ایکی منصبده مانعیّت
جمع یوقدر Il faut que vous obtiez laquelle de ces deux char-
ges vous voulez garder, car il y a de l'incompatibilité بو ایکی
منصبک ذات واحدده اجتماعی ممکن اولمامغله قنغیسنک
ضبطنی مراد ایدر ایسه‌ک اختیار ایتملوسک ـ On dit aussi,
qu'il y a incompatibilité que le père et le fils, ou les deux frè-
res soient juges dans une même compagnie والد وولد ویاخود
ایکی قرنداشک مأموریّت قضا وحکومته اجتماعلرنده
امتناع شرعی وار در

INCOMPATIBLE. Qui ne peut s'accorder ensemble *A.* ممتنع
الامتزاج .*P* نا پذیر آمیزش ـ نا قابل امتزاج .*T* اویمز ـ
بو ایکی Ces deux caractères sont incompatibles || برلشمز
طبیعت ممتنع الامتزاجدر C'est une humeur incompatible
نا قابل ممتنع الامتزاج بر مزاجدر Un homme incompatible
امتزاج بر آدم L'amour de Dieu et l'amour des richesses sont
incompatibles عشق الهی ایله محبّت مال ومنال ممتنع
الاجتماع اولان موادّدندر

Il se dit aussi de deux charges qui ne peuvent être possé-
dées par la même personne *A.* مانع الجمع ـ ممتنع الاجتماع
.*P* با هم نیامدنی .*T* بربیره کلمز || Deux charges incompa-
tibles شخص واحدده ممتنع الاجتماع اولان ایکی منصب
ـ Il se dit aussi en physique, de ce qui ne peut subsister avec
un autre sans se détruire *A.* ممتنع الوجود ـ ممتنع الاجتماع
مجتمعاً || Le froid et le chaud sont incompatibles dans le
même sujet ـ حرّ وبردک شیٔ واحدده اجتماعی ممتنعدر
مجتمعاً وجودی نا ممکندر

INCOMPÉTEMMENT. Sans compétence *A.* بلا استحقاق علی القضا
|| Cela a été mal et incompétemment jugé بو مادّه فاسداً وبلا
استحقاق قضا حکم اولندی

INCOMPÉTENCE. Manque de compétence *A.* عدم الاستحقاق
نا سزاییٔ قضا وحکومت .*P* عدم الصلاحیّة للقضا ـ علی القضا
.*T* قضایه صلاحیتسزلک || L'incompétence est notoire, mani-
feste بو بابده عدم استحقاق قضا واضح وآشکار در Je sou-

حاكمك حكومت وقضايه عدم استحقاقنى tiens l'incompétence
دعوا ايده‌رم

INCOMPÉTENT. Terme de Jurisp. Qui n'est pas compétent A.
قضا وحكومته .T نا سزاوار قضا .P غير مستحق على القضا
دعوانك رؤيتنه غير مستحق Juge incompétent || استحقاقسز
حاكمك اول Appel comme de juge incompétent اولان قاضي
مقولد دعوايى رؤيته عدم استحقاقنه مبني دعوانك محل
اخره قالدرلمسى

INCOMPLET. Qui n'est pas complet A. ناقص ـ غير كامل .P
مجموعهٔ ناقصه Un recueil incomplet || اكسك .T نا تمام
اجرامه دائر Nous n'avons que des idées incomplètes des corps
وقوفمز ناقص ونا تمامدر

INCOMPLEXE. Qui n'est pas composé A. غير مركب .P ساده
ساده .T

INCOMPRÉHENSIBILITÉ. État de ce qui est incompréhensible
.A عجز عن الادراك ـ عدم الامكان الادراك .P نا
شناسايى .T آكلاشلاما‌زلق || L'incompréhensibilité de Dieu
ذات عظمت صفات ربانيه‌نك ادراكى بابنده عجز وقصور
des mystères اسرار خفيهٔ دينيه‌نك ادراكنده عجز وقصور

INCOMPRÉHENSIBLE. Qui ne peut être compris A. لا يدرك
بيرون ـ نا در يافت ـ نا شناختنى .P ممتنع الادراك ـ
Dieu || عقل ايرشمز ـ عقل ايرمز ـ آكلاشلمز .T از احاطهٔ عقل
كيفيت ذات جناب رب متعال ممتنع est incompréhensible
ذات حضرت ذو الجلالك كيفيتى احاطهٔ عقل ـ الادراكدر
ذات جلالت صفات صمدانيه‌نك كيفيتنه ـ بشردن بيروندر
بمشيّة الله Les voies de Dieu sont incompréhensibles عقل ايرمز
تعالى ظهور ايدن اسبابك كيفيتى بيرون از دائرهٔ عقل
اسبابك كيفيتنه عقل ـ احاطهٔ عقلدن خارجدر ـ بر معنا در
On dit aussi, qu'un homme est incompréhensible ـ ايرشمز
حالنه عقل ايرشه‌جك ـ آكلاشله‌جق آدم دكلدر

INCOMPRESSIBLE. Qui ne peut être comprimé A. ممتنع
التضييق .P تضييق نا پذير .T صيقشدريلمز || L'eau est
incompressible صو قابل تضييق دكلدر

INCONCEVABLE. Qui n'est pas concevable A لا يفهم ـ فوق
بيرون از دائرهٔ عقل ـ نا فهميدنى .P لا يتصور ـ ما يتصور
عقله صيغمز ـ آكلاشلمز .T كنجايش نا پذير فهم وادراك ـ
ديديككك كلام عقله Vous me dites là une chose inconcevable ||
دائرهٔ فهم Une patience inconcevable صيغه‌جق معنا دكلدر
وادراكدن خارج صبر وتأنى Il est inconcevable combien on
فلانه سويلنان شتومك كيفيتى دائرهٔ فهم lui dit d'injures
وتصوردن بيرون بر معنادر

INCONCILIABLE. Il se dit des choses que l'on ne peut con-
cilier A ممتنع التوفيق ـ ممتنع التوافق .P توافق نا پذير
اشته بونلر برى Voilà des faits inconciliables || او يوشمز .T
بريله توافق قبول ايده‌جك شيلر دكلدر

Il se dit aussi des personnes A. ممتنع الموالفة ـ ممتنع ـ
الائتلاف ـ ممتنع الاصلاح ـ ممتنع الالتئام .P نا آشتى
پذير .T بارشلمز || Ces deux personnes sont inconciliables بو
بو ايكى كشى ـ ايكى كيشينك بينلرى ممتنع الائتلافدر
برى برلريله قابل التئام واصلاح دكلدر

INCONDUITE. Défaut de conduite A. سوء الحركة ـ حركت
غير مرضيّة .P ناهنجار رفتار ـ ناهموار روش .T فنا حركت
|| S'il est dans une situation fâcheuse, c'est par son inconduite
سوء حالى كندو حركت ناهموارندن نشأت ايتمش بر كيفيتدر

INCONGRU. Il se dit d'un discours qui pèche contre les règ-
les de la syntaxe A. لاحن ـ ذو اللحن والسقامة .P نا درست
T. طوغرى اولميان || Une façon de parler fort incongrue لحندن
عبارت بر كونه سويليش

Il se dit aussi de ce qui n'est pas convenable ni aux per-
sonnes, ni aux circonstances A. غير صواب .P نا صواب ـ
جواب نا صواب Réponse, question incongrue || يولسز .T نا سزا
وسؤال نا سزا

INCONGRUITÉ. Faute contre la syntaxe A. لحن ـ سقامت
.P نا درستى .T طوغريسزلق || Tout ce qu'il écrit est plein
d'incongruités هر نه كه تحرير ايتسه لحن وسقامتدن عبارتدر
Figur. A عدم الصواب .P نا صوابى ـ نا سزايى .T يولسزلق ـ
|| Conduite pleine d'incongruités عبارت نا صوابدن افعال
سلوك وحركت Il n'y a point de jour qu'il ne fasse quelque
incongruité بر كون كچمز كه بر درلو حركت نا صواب
ايتميه

INCONGRUMENT. D'une manière incongrue A. باللحن ـ
باللحن والخطا .P نا درستانه .T طوغرى اوليه‌رق || Par-
ler incongrument باللحن والخطا تكلم ايتمك

INCONNU. Qui n'est point connu A. مجهول ـ غير معلوم .P
نا دانسته ـ نا معلوم .T بللو دكل ـ بلورسز ـ بيلنمز || Homme
inconnu آدم نا معلوم auteur برمولف مجهول الاسم ـ اسمى

پوصله‌نک L'usage de la boussole était inconnu aux anciens نا معلوم
استعمالی عند المتقدّمین مجهول ونا معلوم ایدی Agir
اعمال اسباب ووسائل نا معلومه par des moyens inconnus
طرق ومسالک Marcher par des routes inconnues ایتمک
نا معلومده سالک اولمق

Il signifie aussi, obscur, qui n'a point de réputation, dont on ignore l'état et l'origine *A.* مجهول الاصل *P.* نا معلوم *T.* اصلی
مجهول الاصل بر Elle s'est entêtée d'un inconnu || بلورسز
کمسنده‌یه عقلی صارمشدر

INCONSÉQUENCE. Défaut de conséquence *A.* عدم الملازمة ـ
T. نا هنجاری ـ نا پیوستگی ـ نا پیوندی *P.* عدم الرابطة
رابطه‌سزلق || Il y a de l'inconséquence dans son discours,
dans ses procédés ـ کلامنده وافعال وحرکاتنده ملازمه یوقدر
کلامی وفعل وکرداری قاعدهٔ ملازمه‌دن عاریدر Sa
conduite est pleine d'inconséquences سلوک وحرکتی رابطه‌سزلقدن
عبارتدر

INCONSÉQUENT. Qui agit, qui parle sans se conformer à ses propres principes *A.* نا *P.* عدیم الرابطة ـ معدوم الملازمة
هنجار *T.* رابطه‌سز ـ قاعدهٔ ملازمه‌یه رعایت ایتمز || Il est
aussi inconséquent dans sa conduite que dans ses propos سلوک
وحرکتنده قاعدهٔ ملازمه‌یه رعایت ایتمدیکی کبی نطق
وکلامنده دخی رابطه یوقدر ـ Il se dit aussi des choses ||
Raisonnement inconséquent قانون ملازمه‌یه مغایر بر رأی Con-
duite inconséquente ـ قانون ملازمه‌یه مغایر طور وحرکت
رابطه‌سز حرکت

INCONSIDÉRATION. Légère imprudence dans le discours, ou dans la conduite *A.* نقصان ـ عدم الملاحظة ـ عدم الرویّة
T. بی رویّتی ـ کم اندیشی *P.* نقصان التفکّر ـ التأمّل
ملاحظه‌سزلق ـ دقّتسزلق || Faire quelque chose par inconsi-
dération عدم رویّته مبنی بر ایش ایشلمک Il y a bien de
l'inconsidération en cela بو بابده خیلیجه ملاحظه‌سزلق واردر
Il n'y a point de malice dans son fait, il n'y a qu'un peu d'in-
considération کار وعملنده بر درلو خباثت اولمیوب جزئیجه
دقّتسزلق واردر Il parle avec inconsidération بلا تأمّل
تکلّم ایدر

INCONSIDÉRÉ. Qui fait les choses sans attention *A.* عدیم
T. کم اندیش ـ بی رویّت *P.* عدیم التأمّل ـ الرویّة
عاری من *A.* Il se dit aussi des choses ـ دقّتسز ـ ملاحظه‌سز

ـ ملاحظه اولنمامش *T.* بی رویّت ـ بیندیشیده *P.* الرویّة
رویّتدن ـ فعل بی رویّت Action inconsidérée || ملاحظه‌سز
حرکت بی رویّت conduite عاری بر کار Discours inconsi-
dérés ملاحظه‌سز صحبتلر ـ کلمات بی رویّت

INCONSIDÉRÉMENT. D'une manière inconsidérée *A.* من غیر
ملاحظه ایتمیه‌رک *T.* بی اندیشانه *P.* بلا تأمّل ـ رویّة ||
Il agit toujours inconsidérément هر حالده بلا تأمّل عمل
وحرکت ایدر

INCONSOLABLE. Qui ne se peut consoler *A.* لا ـ لا یتسلّی
تسلّی *T.* نا قابل تسلیت ـ غمگساری نا پذیر *P.* یتعزّی
فلانک Il est inconsolable de cette mort || قبول ایتمز
تسلّی قبول وفاتیچون نا قابل تسلیتدر Douleur inconsolable
ایده‌میه‌جک اندوه وکدر

INCONSOLABLEMENT. De manière à ne pouvoir être consolé
بیرون از *P.* خارجاً من حدّ التسلّی ـ من غیر تسلّی *A.*
تسلّی قبول ایده‌میه‌جک مرتبه‌ده *T.* مرتبهٔ تسلّی

INCONSTAMMENT. Avec inconstance *A.* من غیر ثباة
دوامسزلق ایله *T.* نا پایدارانه *P.* من غیر دوام ـ || Il s'est
conduit fort inconstamment dans cette affaire-là بو خصوصده
بغایت عدم دوام وثبات ایله حرکت ایلدی

INCONSTANCE. Facilité à changer d'opinion, de sentiment, de passion, de conduite *A.* عدم ـ عدم الثباه ـ تلوّن الطبع
الدوام *P.* نا پایداری *T.* دوامسزلق || Il n'y a rien de plus
indigne d'un homme sage que l'inconstance عاقل آدمه کوره
تلوّن طبع قدر بادئ عار اوله‌جق شئ یوقدر Son incon-
stance lui a fait perdre ses amis تلوّن طبعی جمیع دوستلرندن
مهجوریتنه سبب اولمشدر Cette femme n'a plus voulu se fier
à lui après son inconstance فلانک دوامسزلغی ظهورندنبرو
بو خاتون کندوسندن سلب امنیّت ایتمشدر ـ Il se dit
aussi des choses || L'inconstance du temps, des saisons هوانک
وفصول اربعه‌نک عدم ثبات ودوامی des vents, de la mer
بخت نا ریاحک ودریانک عدم ثباتی de la fortune
احوال بشریّه‌نک سازکارک عدم دوامی des choses humaines
عدم ثبات ودوامی

INCONSTANT. Qui est sujet à changer. Il se dit des personnes et des choses *A.* عدیم الدوام ـ عدیم الثباه ـ متلوّن
P. دوامسز *T.* بی دوام ـ بیقرار ـ نا پایدار ـ بی ثبات ||
تلوّن طبع ایله مجبول ـ متلوّن المزاج آدم Homme inconstant

esprit عقل بی ثبات بر آدم Inconstant dans ses résolutions, en ses desseins رأی واراده‌سنده دوامسز بر آدم en amour عشقنده بی ثبات - عشق ومحبتده بابنده متلوّن المزاج Voilà un temps inconstant اشته دوامی یوق بر هوا L'automne est une saison inconstante فصل خریف بی دوام وقرار در Toutes les choses d'ici-bas sont très-inconstantes امور دنیانک بیقرار ونا پایدار در - جمله‌سی بی ثبات وبی دوامدر

INCONSTITUTIONNEL. Qui est contraire à la constitution *A.* خلاف النظام الموضوع - مغایر النظام *P.* بیرون از نظام *T.* نظامدن خارج || Cette entreprise est inconstitutionnelle تصدّی اولنان مصلحت نظامه مخالف اموردندر

INCONTESTABLE. Qui ne peut être contesté *A.* ممتنع الاعتراض - ممتنع الجرح والاعتراض - بریٔ من الاعتراض *P.* ناستیز - اعتراض قبول ایتمز - سوز یوق *T.* نا قابل اعتراض - پذیر || Cette vérité est incontestable بو کلام حق بریٔ من الاعتراضدر || Fait incontestable بر مادّه اعتراض قبول ایتمز preuve برهان محلّ اعتراض اولمیان برهان قوی - ممتنع الاعتراض Son droit est d'une évidence incontestable حقّی اعتراضدن بریٔ وضوح وصراحت ایله ثابت ومتحقّقدر

INCONTESTABLEMENT. D'une manière incontestable *A.* بلا اعتراض - بریئاً من الاعتراض *P.* بی ستیز *T.* سوز اولمیدرق || Cette proposition est incontestablement vraie بو مسئله اعتراضدن بریٔ اولدرق ثابت ومتحقّقدر

INCONTESTÉ. Qui n'est point contesté *A.* بریٔ من المعارضة *P.* بی ستیز *T.* نزاعسز - معارضه‌سز

INCONTINENCE. Vice opposé à la continence, à la chasteté *A.* عدم الاستمساک النفس - عدم التحرّم - خلاعة الاخلاق *P.* نا پرهیزی - نا خویشتنداری *T.* کندویی قوریمامه || Son incontinence fut cause de sa perte خلاعت اخلاق ایله نعیشی تلفنه بادی اولمشدر Il a ruiné sa santé par son incontinence استمساک نفسه عدم دقّتی مزاجنک خرابیّت حالنه باعث اولمشدر

Il se dit aussi en parlant de l'urine qu'on ne peut retenir *A.* عدم الامساک البول

INCONTINENT. Qui a le vice de l'incontinence *A.* غیر متحرّم - غیر ممسک النفس - متخلّع *P.* نا پرهیزکار - نا خویشتندار *T.* کندویی قوریمز || C'est un homme incontinent امساک ایتمز بر ادمدر

INCONTINENT, adverbe. Aussitôt *A.* علی الفور - فی الحال *P.* در آن ساعت - هماندم *T.* اول ساعت || Dès qu'il eut appris cela, il partit incontinent بوکا دائر خبر آلدقده فی الحال عزیمت ایلدی Je m'en vais incontinent vous parler سنک ایله سویلشمک ایچون در آن ساعت وارورم

INCONVÉNIENT. Ce qui survient de fâcheux dans une affaire *A.* محذور pl. محاذیر - مانع pl. موانع *P.* نا سازکاری *T.* بأس || Il s'est engagé dans une affaire dont il est résulté pour lui de grands inconvéniens حقنده محاذیر جسیمه‌یی مستلزم اولمش بر مصلحتی التزام ایلدی Il n'y a nul inconvénient à faire ce que vous dites دیدیکک شیئی اجرا ایلمکده بر دیدیککی اجرا ایتمکده بأس یوقدر - درلو محذور یوقدر En voulant éviter un inconvénient, il est tombé dans un autre بر محذوردن فرار ایده‌یم دیر ایکن آخر محذوره دوچار اولدی J'y vois de grands inconvéniens بو بابده محاذیر جسیمه اولدیغنی کوریورم Je ne vois pas d'inconvénient à faire telle chose بونی ایتمکده بر درلو محذور بولمدم Il n'y a pas d'inconvénient à cela بو بابده بر درلو مانع یوقدر Remédier aux inconvéniens ظهور ایدن محذوراتک چاره‌سنه باقمق

Il se dit aussi des choses qui, par leur nature, entraînent des suites fâcheuses *A.* مضرّت *P.* گزند *T.* ضرر || La Grèce préférait les inconvéniens de la liberté à ceux de la sujétion légitime اهل یونان قدیم حال خود سری واستبدادک مضرّتلرینی تبعیّت مشروعه‌دن مترتّب اولان مضرّتلردن اولی وارجح عدّ ایدرلر ایدی

INCORPORALITÉ. Qualité des êtres incorporels *A.* تجرّد من الجسم *P.* از تن آزادگی *T.* کوده‌سزلک - جسمسزلک

INCORPORATION. Union de plusieurs choses en un seul corps *A.* اتّحاد الجسم - کسب الوحدة الجسم *P.* یکجسمی - یکپارگی *T.* بر جسم اولمقلق || Il faut pétrir ces drogues jusqu'à une parfaite incorporation بو اجزا تماماً وکاملاً جسم واحد اولنجیه قدر تعجین اولنملو در

Il se dit aussi d'un terre réunie à une autre *A.* التحاق - انضمام *P.* اندر کرفتگی *T.* ایچنه قاتلمه || L'incorporation d'une terre au domaine فلان ارضک داخل ملکه انضمام - ملکک ایچنه قاتلمسی - والتحاقی

Il se dit aussi d'un régiment dont on supprime le nom, et

dont on fait entrer les soldats dans un autre régiment فسخ -اولنمش فلان آلايک عسکرینی فلان آلايه الحاق ايتدرمک فلان آلايک ايچنه قاتمق

INCORPOREL. Qui n'a point de corps *A.* مجرّد من الجسم *P.* منزّه عن الجسم - *T* جسمسز || Dieu est incorporel حضرت - باری تعالی حضرتلری مجرّد من الجسمدر حقّ جلّ وعلا جسمدن منزّهدر Les substances incorporelles مجرّد من الجسم اولان ارواح

INCORPORER. Unir un corps à un autre *A.* ضمّ الجسم *P.* تحويل الى جسم الواحد - الى الجسم يكجسم *T.* بر جسم ايتمک || Ces drogues sont bien incorporées ensemble بو اجزا برى برلريله كركى كبى جسم واحده تحويل اولنمشدر La cire et les gommes s'incorporent facilement ensemble شمع عسل واقسام صموغ بالسهوله جسم واحده تحويل اولنور

Il se dit aussi d'un corps politique, ou ecclésiastique qu'on joint à un autre *A.* ضمّ - الحاق *P.* در گرفتن - در نهادن *T.* بعض ايچنه قاتمق || Incorporer des terres au domaine اراضىيى ملكه الحاق ايتدرمک Les soldats de cette compagnie furent incorporés dans celle-là بو بلوككَ نفراتى فلان بلوكه ضمّ والحاق ايتدرلمشدر

Incorporé. *A.* متحوّل الى جسم الواحد *P.* يكجسم گشته *T.* اندر گرفته *P.* منضمّ - ملحق *A.* بر جسم اولمش *T.* ايچنه قاتلمش

INCORRECT. Qui n'est pas correct *A.* غير صحيح - سقيم *P.* نا درست *T.* طوغرى اولميان || Style incorrect عبارهٔ غير صحيحه dessin رسم غير صحيح

INCORRECTION. Défaut de correction *A.* عدم - سقامت *P.* نا درستى *T.* طوغريسزلق || Il y a bien des incorrections dans le dessin de ce tableau بو تصويرک رسمنده عباره‌نک سقامتى Incorrection de style وافر سقامتلر وار در

INCORRIGIBILITÉ. Qualité de ce qui est incorrigible *A.* عدم القابليّة الاصلاح - الامكان الاصلاح *P.* امكان نا پذيرىٔ اصلاح قبول ايتمامزلک *T.* نا پذيرايىٔ فرهنگى - اصلاح || Son incorrigibilité ne se conçoit pas فلانک اصلاحه عدم قابليّتى دائرهٔ فهمدن خارج بر معنا در

INCORRIGIBLE. Qui ne se peut corriger *A.* ممتنع الاصلاح *P.* امكان نا پذير اصلاح *T.* نا قابل اصلاح - اصلاح قبول نا قابل اصلاح *T.* اصلاحه كلمز - ايتمز || Un esprit incorrigible نا قابل اصلاح بر طفل un enfant || Il est incorrigible là-dessus بو بابده بر وجهله اصلاح قبول ايتمز || Il a des défauts qui sont absolument incorrigibles مطلقا اصلاح قبول ايده‌ميه‌جک عيوب وقبايحى وار در

INCORRUPTIBILITÉ. Qualité de ce qui est incorruptible *A.* نزاهة عن - عدم القابليّة الفساد - عدم الامكان الفساد - امكان نا پذيرىٔ فساد *P.* برائة من الانفساد - الفساد *T.* نا پذيرايىٔ تباهى جوريمامزلک - بوزلمامزلق || L'incorruptibilité est une des qualités des corps glorieux برائت من الفساد صفتى ابدان سعادتمندانه مخصوص صفاتدندر

Il signifie figur., l'intégrité par laquelle un homme est incapable de se laisser corrompre *A.* نزاهة عن - عفة الطبع امكان نا پذيرىٔ افساد *P.* عدم القابليّة الافساد - الاطماع - پرهيزكارى - *T.* افساد قبول ايتمامزلک || L'incorruptibilité de ce juge افساده - فلان قاضينک اطماعدن نزاهتى عدم قابليّتى

INCORRUPTIBLE. Qui n'est pas sujet à corruption *A.* منزّه - امكان نا پذير تباهى *P.* برىٔ من الفساد - عن الفساد فساد قبول ايتمز - جوريمز - بوزلمز *T.* نا قابل فساد || Il n'y a que les substances spirituelles qui soient incorruptibles فقط روحانيّون فساددن منزّهدر

Figur. Qui est incapable de se laisser corrompre pour agir contre son devoir *A.* برىٔ - ممتنع الاطماع - عفيف الطبع - نا قابل اطماع - امكان نا پذير افساد *P.* من الافساد ممتنع *T.* افساد قبول ايتمز پرهيزكار || Un juge incorruptible واهمهٔ اطماعدن عارى بر قاضىٔ عادل - الاطماع بر قاضى Un magistrat d'une vertu, d'une probité incorruptible صلاح حالى وعفتى افساد قبول ايتمز مستقيم الاطوار بر ضابط

INCORRUPTION. État des choses qui ne se corrompent point *A.* عدم الفساد *P.* فساد نا پذيرى *T.* جوريمامزلک

INCRASSANT. Terme de Médecine. Qui épaissit le sang, les humeurs *A.* مثخن *P.* سخت ساز *T.* قويولديجى

INCRÉDIBILITÉ. Ce qui fait qu'on ne peut croire une chose *A.* عدم الصلاحيّة الى الاعتماد *P.* نا شايستگىٔ باورى *T.* اينانيلمامزلق || L'incrédibilité de ce fait بو ماده‌نک اعتماده عدم صلاحيّتى

INCRÉDULE. Qui ne croit que difficilement *A.* عسير الاعتماد

! Vous êtes صعب الاعتماد ـ .P دشوار گرو .T کوج اینانور || bien incrédule خیلی مرتبد عسیر الاعتماد بر آدمسک C'est un esprit incrédule بالطبع عسیر الاعتماد بر آدمدر

Et celui qui ne croit point à la religion révélée A. عدیم الاعتقاد ـ الایمان .P کم اعتقاد ـ بد ایمان .T ایمانی || C'est un incrédule عدیم الایمان بر آدمدر || Convaincre les incrédules یوق ایمان اولنلری الزام ایتمک

INCRÉDULITÉ. Répugnance à croire ce qui est pourtant croyable A. عدم الاعتماد .P نا باوری .T اینانمازلق || Incrédulité opiniâtre مصرّانه ـ بالاصرار والعناد عدم اعتماد عدم اعتماد

Et manque de Foi A. عدم الایمان .P بی ایمانی .T ایمانسزلق

INCRÉÉ. Qui n'a point été créé A. غیر مخلوق .P نیافریده .T یرادلمامش || Dieu seul est un être incréé جناب ربّ العالمیندن غیری موجود غیر مخلوق یوقدر ـ On appelle le Fils de Dieu, La sagesse incréée ابن الله حکمت غیر مخلوقه صفتیله موصوفدر

INCROYABLE. Qui ne peut être cru A. ممتنع الاعتماد ـ بعید عن الاعتماد .P نا گرویدنی ـ نا شایستهٔ باوری .T اینانلمز || Cet auteur conte des choses incroyables بو مؤلّف شایستهٔ اعتماد اولمیەجق شیلر نقل وحکایت ایدر Une nouvelle incroyable شایان اعتماد اولمیەجق خبر ـ On dit aussi, Il est incroyable combien cet homme-là fait de choses بو آدمک ایتدیکی ایشلر اعتماد اولەجق مرتبدن دورا احاطهٔ عقلدن خارج بر معنا در ـ دور در

Il signifie aussi, excessif, extraordinaire A. خارج من دائرة التصوّر .P دور از کنجایش عقل .T عقله صیغمز || Des douleurs incroyables دائرهٔ تصوّردن خارج وجعلر Une joie incroyable کنجایش عقلدن دورا دور نشاط وسرور une peine عقله صیغەمیەجق تعب وزحمت

INCRUSTATION. Application de quelque pièce de marbre, de jaspe, etc. sur une surface pour l'orner A. تلمّی بنفایس الاحجار .P پوشش با سنگهای گرانبها .T نفیس طاشلر ایله قاپلمه || L'incrustation d'une telle église فلان کلیسایی نفیس طاشلر ایله قاپلمه Une belle incrustation ایله لطیف ودلگشا بر قاپلمه

Il se dit aussi des ouvrages où l'on voit des ornemens d'or, d'argent, enchâssés dans une autre matière A. مزوّق pl. مزوّقات .P سپوخته .T قاقمه

INCRUSTER. Couvrir, revêtir de marbre, de jaspe, etc. A. استغراق بنفایس الاحجار ـ تلمّی بنفایس الاحجار .P بسنگهای گرانبها پوشانیدن .T نفیس طاشلر ایله قاپلامق

Et enchâsser une matière dans une autre, pour en faire des ornemens A. تزویق .P سپوختن .T قاقمق

INCRUSTÉ. A. ملمّی بنفایس الاحجار .P با سنگهای گرانبها پوشیده .T نفیس طاشلر ایله قاپلانمش .A مزوّق .P سپوخته .T قاقلمش || Une boîte d'écaille incrustée d'or آلتون قاقمەلو بغە قوطی

INCUBATION. Action des volatiles qui couvent des oeufs A. حضون .P نشست بر مرغانه .T یمورطه بصمه || La chaleur de certains fours peut suppléer à l'incubation بعض فورونلرک حرارتی بدل حضون اوله بیلور

INCUBE. T. de Méd. Cauchemar. V. ce mot.

INCULPATION. Attribution d'une faute à quelqu'un A. اسناد pl. اسنادات .P گناه اندازی .T سوچ آتمه اسناد ـ التهمة

INCULPER. Accuser quelqu'un d'une faute A. عزو ـ اتهام تحمیل التهمة ـ توریک الجرم ـ اسناد الجنحة ـ التهمة .P گناه انداختن .T صوچ آتمق || Dans cette affaire, j'ai été inculpé mal à propos بو خصوصده نا حق یره بکا عزو تهمت اولندی

INCULPÉ. A. متهوم .P تهمت زده ـ اتهام کرده .T اوزرینه اتهام اولنمش ـ صوچ آتلمش

INCULQUER. Imprimer une chose dans l'esprit de quelqu'un à force de la répéter A. طبع فی الذهن ـ تمکین فی الذهن .P در لوح خاطر طبع کردانیدن .T عقله ـ عقله صیغدرمق ـ برلشدرمک || Il lui faut inculquer cette maxime بو اصولی عقلنه برلشدرمک لازمدر ـ ذهننه تمکین ایتمک اقتضا ایدر

INCULQUÉ. A. منطبع فی الذهن .P طبعکردهٔ لوح خاطر .T عقله برلشدرلمش ـ عقله صیغدرلمش

INCULTE. Qui n'est point cultivé A. ارض بائرة ـ بائر ـ بور .P نا کاشته ـ شیار نکرده .T پور ـ سورلمامش ـ غیر محروث ـ || Jardin inculte حدیقهٔ غیر محروثه Terres incultes اراضیٔ غیر محروثه ـ اراضیٔ بائره ـ پور یرلر

Figur. || Un esprit inculte A. عقل غیر مهذب .P عقل بی تربیت .T تربیەسز عقل Naturel inculte طبع بی تربیت

اخلاق غیر مهذبه Moeurs incultes توبیتی

INCULTURE. État de ce qui est inculte *A.* بوریّت *P.* نا

پورلق *T.* شیاری

INCURABILITÉ- État de ce qui est incurable *A.* عدم الامکان

علاج قبول *T.* نا پذیری دوا *P.* عدم الامکان البرء - الشفا

|| ایده‌مامزلک L'incurabilité de la plaie obligera de faire l'am-putation جراحتک برء وشفاسی ممکن اولمدیغندن اطنان

عضوه مجبوریت درکار در

INCURABLE. Qui ne peut être guéri *A.* لا یبری - لا علاج

P. متعذر الدوا - ممتنع المداواة - داء دنف - داء عقام -

- اوکولمز *T.* علاج نا پذیر - امکان نا پذیر دوا - بیدرمان

علت متعذر الدوا Mal incurable || علاج قبول ایتمز maladie

جراحت لایبرا plaie علاج قبول ایده‌میه‌جک خسته‌لک

Ce malade est incurable بر علیل علاج قبول ایتمز - Figur.

T. چاره نا پذیر - اصلاح نا پذیر *P.* ممتنع الاصلاح *A.*

اصلاح قبول ایتمز - علاج قبول ایتمز || Caractère incurable

نا قابل اصلاح بر عیب défaut ممتنع الاصلاح اولان مزاج

INCURIE. Défaut de soin, négligence *A.* عدم الاهتمام - اهمال

P. پرویش *T.* اهتمامسزلق - باقمامه || Il a dérangé ses affaires par son incurie اهمالی تقریبیله اموربنی مختل وپریشان

ایلدی

INCURIOSITÉ. Négligence d'apprendre ce qu'on ignore *A.* عدم

نا جستجویی *P.* عدم التحسس - عدم التتبع - التدنیق

احوال *T.* اموری آراشدرمامزلق || L'incuriosité de cette na-tion empêche ses progrès dans les sciences et dans les arts بو

ملتک تتبع احواله عدم اعتناسی تحصیل فنون وعلومه

بطائتنی مستلزمدر

INCURSION. Course de gens de guerre dans une contrée qu'ils traversent en la dévastant *A.* غارت pl. غارات *P.* تاخت

وتاراج *T.* چاپول - آقین || Grande incursion غارت عظیمه

Incursions continuelles آردی آره‌سی یوق - غارات متوالیه

Les incursions des barbares امم وحشیه‌نک تاخت چاپوللر

Faire des incursions چاپوللر ایتمک وتاراجی

INDE. Couleur bleue que l'on tire de l'indigo *A.* صبغ النیل

P. چوید بویاسی *T.* رنگ نیلی

INDÉBROUILLABLE. Qui ne peut être débrouillé *A.* ممتنع

الحل *P.* سوکلمز *T.* گشایش نا پذیر || Un point d'histoire indébrouillable علم تاریخک حلی ممتنع بر دقیقه‌سی

INDÉCEMMENT. Contre la décence *A.* من غیر - بلا ادب

ادبسزجه *T.* بیعارانه *P.* ادب || Il agit, il se comporte in-décemment بیعارانه - استهتاک طور ایله عمل وحرکت ایدر

حرکت ایدر

INDÉCENCE. Discours, action contraire à la décence *A.* عدم

ادبسزلق *T.* پرده دریدگی - بی عاری - بی ادبی *P.* الادب

|| Il y a de l'indécence de parler de la sorte بو طور ایله

سویلمک قاعدهٔ ادبه مغایر در

INDÉCENT. Qui est contre la décence *A.* - خلاف الادب

|| ادبسز *T.* بیرون از ادب - بی ادب *P.* مغایر الادب

Il est indécent à un magistrat de dormir à l'audience بر قاضی‌یه

کوره مجلس شریعتده اویومق ذاب ادبه مغایر بر کیفیتدر

Paroles indécentes ذاب ادبه مغایر اقوال نا سزا postures

خلاف رسم ادب فعل وحرکت action اوضاع بی ادبانه

Habit indécent خلاف ادب بر کسوت tableau بی ادب

بر تصویر

INDÉCHIFFRABLE. Qui ne peut être déchiffré, deviné *A.*

متعذر الحل *P.* گشایش نا پذیر *T.* سوکلمز - آکلاشلمز || Un chiffre bien fait et à double clef est indéchiffrable صنعت ایله

ترتیب اولنمش چتال مفتاحلو حروف معهوده حل اولنمز

- Figur. || Cet homme est indéchiffrable استکشافی بطانهٔ

ایچ یوزی آکلاشلمز بر آدمدر - احوالی نا ممکن بر آدمدر

Et qui ne peut être lu *A.* لا یقری - ممتنع القرائه *P.*

نخواندنی *T.* اوقونمز || Cette lettre est indéchiffrable بو مکتوب

ممتنع القرائه در

Il signifie aussi, obscur, qu'on ne peut expliquer *A.* غامض

نا - نا قابل کشف *P.* ممتنع لکشف - ممتنع الحل -

گشادنی *T.* شرحی ممکن دکل - بیلنمز || Il y a dans cet auteur des passages indéchiffrables à tous les commentateurs بو

تألیفک ایچنده جمیع مفسرینک کشف ایده‌میه‌جکلری

بو تألیفده گروه مفسرینک شرحندن - نیچه فقره‌لر وار

عاجز اولدقلری بعض فقرات غامضه وار در

INDÉCIS. Qui n'est pas décidé *A.* غیر محکوم - غیر مقرر *P.*

قرار ویرلمامش - حکم اولنمامش - کسلمامش *T.* نا قرارگیر

|| Un point qui est demeuré indécis بر قضیه غیر محکوم قالمش

Question indécise مسئلهٔ نا محکوم - محکوم علیه اولمیان مسئله

قرارگیر اولمامش مسئله -

Il se dit aussi des personnes, et signifie, *irrésolu* *A.* متذبذب

الرأى P. بى دوام رأى T. رأينده ثبات يوق || C'est un homme indécis متذبذب الرأى بر ادمدر — On dit aussi, qu'un homme est encore indécis, pour dire, qu'il ne s'est pas déterminé هنوز تردد اوزره در — هنوز حال عدالده در — هنوز بر درلو قرار ويره مدى

INDÉCISION. État d'un homme indécis A. تذبذب الرأى — T. بيقرارئ رأى — بيقرارى P. تردد الرأى — معادلة الرأى || رأيده قرارسزلق Son indécision est cause qu'on ne finit rien avec lui تردد رأيى دركار اولديغنه بناءً كندوسيله هيچ بر مصلحتك قطعى ممكن دكلدر

INDÉCLINABLE. Terme de Grammaire. Qui ne saurait être décliné A. مبنىّ

INDÉFECTIBILITÉ. Qualité de ce qui est indéfectible A. عدم زوالسزلق T. بيزوالى P. الزوال

INDÉFECTIBLE. Qui ne peut défailler, cesser d'être A. عديم زوالسز T. بيزوال — امكان نا پذير تباهى P. الزوال

INDÉFINI. Dont on ne peut déterminer les bornes A. غير حدودى يوق T. نا معين — نا محدود P. غير معين — محدود مدت — وقت غير معين Un temps indéfini || معين اوليان — un espace مسافهٔ غير معينه un nombre عدد غير معين غير معينه Une ligne indéfinie خط نا محدود محدوده

INDÉFINIMENT. D'une manière indéfinie A. لا عن التعيين T. تعيين ايتميه‌رك بى تعيين P. بلا تعيين — || Il ne lui a rien marqué de précis, mais il lui a promis indéfiniment de... على وجه التصريح بر شئ بيان ايتميوب لا عن التعيين شويله وعد ايتمشكه

INDÉFINISSABLE. Qu'on ne saurait définir A. لا يعرّف — تعريفه كلمز T. امكان ناپذيرتعريف P. غير ممكن التعريف

INDÉLÉBILE. Qui ne peut être effacé A. ممتنع الامحا — چيقمز T. نا پذير محو P. ممتنع الانطماس — متعذّر المحو || Caractère indélébile كيفيّت متعذّر الامحا Le baptême imprime un caractère indélébile آيين تعميد بر كيفيّت ممتنع المحو طبع ايتدرر

INDÉLIBÉRÉ. Qui s'est fait sans examen, sans délibération A. لا عن روية — لا عن مطالعة P. نينديشيده T. دوشونلمامش || Les premiers mouvemens de la colère sont souvent innocens, parcequ'ils sont indélibérés اوائل ثوران غضب حالنده ظهور ايدن حملات لا من مطالعه اولديغنه نظراً غالب حالده برئ من القباحه در Acte involontaire et indélibéré بلا روية ومن غير اختيار واقع اولمش بر فعل

INDEMNE. Dédommagé A. سالم من الضرر — برئ من الضرر P. بى زيان T. ضررسز || Rendre quelqu'un indemne بر كمسنه‌يى دوچار اولديغى ضرر وخساردن برئ قلمق Sortir indemne d'une affaire برمصلحت ايچندن سالماً من الضرر چيقمق

INDEMNISER. Payer les dommages A. تضمين الضرر P. بدل زيانرا دادن T. ضررى اوده‌مك || Il a agi en vertu de votre procuration, c'est à vous de l'indemniser فلان كشى سنك طرفكدن حامل اولديغى وكالت موجبنجه عمل وحركت ايتمش اولديغنه نظراً ضررينى تضمين ايتمك سنك لازمهٔ حالكدر Il faut l'indemniser des pertes qu'il a souffertes دوچار اولديغى خسار وزيان ايچون تضمينى اقتضا ايدر Vous serez condamné à l'indemniser ضررينى تضمين ايچون سنك حقكده حكم جريان ايده‌جكدر

INDEMNISÉ. A. متضمّن الضرر P. بدل زيان ادا شده T. ضررى اودنمش

INDEMNITÉ. Dédommagement A. تضمين الضرر pl. تضمينات الضرر P. بدل زيان T. اودك || Il a eu tant pour son indemnité تضمين ضرر ايچون شو قدر مبلغ اخذ ايتمشدر Il demande une indemnité بر كونه تضمين ضرر ادّعا ايدر

INDÉPENDAMMENT. D'une manière indépendante A. بلا تعلق — من غير تعلق P. بناوابستگى T. علاقه‌سى اولميه‌رق || Dieu peut agir par lui-même indépendamment des causes secondes حق تعالى حضرتلرى ارادهٔ جزئيه‌نك تعلقنه حاجت اولميه‌رق فاعلدر

Et sans aucun égard A. قطع النظر P. صرف — باين همه نگاه كرده T. بو جمله ايله — صرف نظر ايده‌رك || Je vous servirai indépendamment de tout cela اشته بونلرك بو جمله — جمله‌سندن قطع نظر ايله سكا خدمت ايده‌جكم Indépendamment de tout ce qui pourra arriver محتمل الظهور اولان كافهٔ حالاتدن صرف انظار ايده‌رك — ايله ظهور ايده بيله‌جك كافهٔ حالاتدن قطع نظر ايده‌رك

INDÉPENDANCE. État de celui qui est indépendant A. عدم المحكوميّة — استقلال P. آزاده سرى — خود سرى T. سربستلك || باشلو باشليلق — سربستيّت — Il est dans l'indépendance حال سربستيّت واستقلالده در Il aspire à l'indépendance

قید محکومیتدن آزادهلک آرزوسنده در L'indépendance d'une nation بر ملتک خود سری واستقلالی

INDÉPENDANT. Qui est libre de toute dépendance *A.* غیر بللو- سربست *T.* خود سر- آزاده, سر *P.* مستقل- محکوم آزاده || Il est indépendant, il a sa liberté بللو باشنده- باشلو سر ومظهر سربستیت واستقلالدر Il est indépendant de tout le monde هیچ بر کمسنهنک محکومی دکلدر

Et qui ne dépend pas *A.* غیر تابع || Il commande un corps d'armée indépendant du général بر سر عسکره تابع اولمیان بر طابورعسکرک ادارهسنه مأمور در De tous les animaux, ceux qui se nourrissent de chair sont les plus indépendans de l'homme جنس حیوانات ایچنده آکل لحم اولنلرک انسانه عدم تبعیتلری سائر حیواناتدن زیاده در Indépendant des événemens حادثات دهره تابع اولمیان

Et qui n'a point de liaison, de connexion *A.* غیر متعلق *P.* نا وابسته *T.* بشقه- علاقهسی یوق || Cette circonstance est indépendante de l'affaire dont il s'agit بو حال مبحوث عنه اولان ماده‌یه متعلق دکلدر C'est un point indépendant de la question بو دقیقه‌نک مطلبه- بو دقیقه مطلبدن بشقه در تعلقی یوقدر

INDESTRUCTIBILITÉ. Qualité de ce qui est indestructible *A.* عدم الفنا - برائة من الفنا - عدم الاندراس *P.* فنا نپذیرایی *T.* بوزلمامزلق

INDESTRUCTIBLE. Qui ne peut être détruit *A.* عدیم الفنا- بریٔ من الفنا- ممتنع الاندراس *P.* فنا نا پذیر امکان *T.* بوزلمز || Germe indestructible بذر ممتنع الفنا L'essence des choses est indestructible جوهر اشیا فنا واندراسدن مبرّا در

INDÉTERMINATION. Irrésolution *A.* تذبذب الرای - عدم التثبیت الذهن *P.* ذهن بیقراریٔ *T.* قرارسزلق || Il est encore dans l'indétermination هنوز تثبیت ذهن ایده‌مدی

V. Indécision.

INDÉTERMINÉ. Indéfini. V. ce mot. || Espace indéterminé مسافهٔ غیر محدوده temps وقت غیر معیّن nombre عدد غیر معیّن

Et irrésolu *A.* متذبذب الرای *P.* بی قرار رای *T.* راینده || Il ne sait s'il fera son voyage, il est encore indéterminé سفر ایدوب ایتمیه‌جکی هنوز معلومی اولمیوب اول هنوز تثبیت ذهن ایتمش دکلدر- بابده راینده متذبذبدر

V. aussi Indécis.

INDÉTERMINÉMENT. Sans rien spécifier *A.* لا عن التعیین بلا تخصیص- *P.* بی تعیین *T.* تعیین ایتمکسزین || Il lui a promis beaucoup de choses, mais indéterminément لا عن التعیین وافر شیلر وعد ایلدی

INDÉVOT. Qui n'a point de dévotion *A.* عدیم التعبّد *P.* خدا نا شناس- کم دیانت *T.* دیانتی یوق || Cet homme est indévot بر آدمدر عدیم التعبّد

INDÉVOTEMENT. D'une manière indévote *A.* بلا تعبّد- من- غیر تعبّد *P.* خدا نا شناسانه- با کم دیانتی *T.* دیانتسز || Assister à la messe indévotement مراسم تعبّده رعایت اولدرق ایتمکسزین نمازده طورمق

INDÉVOTION. Défaut de dévotion *A.* عدم التعبّد - عدم الدیانة *P.* خدا نا شناسی- کم دیانتی *T.* دیانتسزلک || Son indévotion scandalise tout le monde آداب تعبّده عدم رعایتی عامّه‌یه موجب ریبه اولان احوالدندر

INDEX. Table d'un livre *A.* فهرس الکتاب *P.* فهرست کتاب *T.* کتاب اوّلنده اولان فهرست

Il se dit aussi du doigt le plus proche du pouce *A.* سبّابة- مسبّحة- *P.* انگشت دشنام *T.* شهادت پرمغی

INDICATEUR. Celui qui fait connaître un coupable *A.* مخبر- مجرمی خبر ویریجی *T.* مخبر گناهکار *P.* المجرم || On a reçu la déposition de l'indicateur مخبر مجرم اولانک تقریری ضبط اولندی Un esclave peut être indicateur, mais il ne doit pas servir de témoin بر مملوکک اخبار مجرمه صلاحیتی وار در انجق شهادتی مقبول دکلدر- Il se dit aussi du doigt nommé Index. V. ce mot.

INDICATIF. Terme de Grammaire. Le premier mode de chaque verbe *A.* بناء الرفع

INDICATIF, adjectif. Qui indique *A.* دالّ *P.* نماینده- *T.* دلالت ایدیجی- کوستریجی *T.* دلالتساز || Ce symptôme est indicatif d'une crise, d'une grande révolution d'humeurs بو عارضه بحرانه واخلاطک عظیم انقلاب وتحوّلنه دلالت ایدر L'habile médecin observe soigneusement les signes indicatifs d'une maladie طبیب حاذق علتک مدار دلالت اولدجق کافهٔ علایمه علی وجه الدقة صرف ذهن ایتمک لازمهٔ حالیدر

INDICATION. Action par laquelle on indique *A.* دلالت- اخبار *P.* نمودگی *T.* کوسترمه || Il fut arrêté prisonnier sur

l'indication d'un tel فلانک اخبارینه مبنی اسیراً توقیف اولندی Sur votre indication, je me suis adressé à un tel pour être mieux informé کرکی کبی تحقیق حال ضمننده دلالتک اوزره فلان کمسنه‌یه مراجعت ایلدم — Il signifie aussi, ce qui indique *A.* دلیل pl. دلایل *P.* نمودار *T.* کوستریجی ‖ Son embarras est une indication de sa faute تلاش واضطرابی قباحتنه دلیلدر Cela donne de grandes indications d'un abcès بو حالت ورمه دلالت ایدر دلایل عظیمه‌دندر C'est une indication infaillible سهو وخطادن عاری بر دلیل محققدر C'est une indication que la bile est fort irritée صفرانک غایت حدتنه دلیدر

INDICE. Signe probable de l'existence d'une chose *A.* قرینه pl. قراین ـ امارة pl. امارات *P.* نشانه *T.* نشان ‖ Puissant indice قرینهٔ قویه léger قرینهٔ خفیفه faible قرینهٔ واهیه Vous dites que cela est, quel indice en avez-vous? بو ماده بویله اولدیغنی دیرسک بردرلو قرینه‌ک وارمیدر J'en ai de grands indices بوکا دائر المده امارات جسیمه واردر On ne condamne pas un homme sur de simples indices یالکزقراینه مبنی بر کمسنه‌نک اوزرینه حکم اولنمز

INDICIBLE. Qu'on ne saurait exprimer *A.* فوق ما یعبّر *P.* بیرون از مرتبهٔ وصف وتعریف ـ نا قابل گفتار *T.* تعبیره وصف وتعریفه کلمز ‖ Joie indicible سرور تعریفه کلمز ـ کلمز مرتبهٔ فوق ما یعبّر douleur plaisir محظوظیت عظیمه ونشاط وصف وتعریفدن بیرون اندوه وملال

INDICTION. Convocation d'un concile *A.* دعوت ‖ Depuis l'indiction du concile de Trente فلان مجلس شورانک دعوت اولندیغی وقتدنبرو

INDICULE. Petit indice *A.* قرینهٔ جزئیّه *P.* نشانهٔ کمتر *T.* کوجک نشان

INDIFFÉREMMENT. Avec indifférence, avec froideur *A.* بلا رغبة ـ بلا التفات *P.* بینگاه رغبت *T.* رغبتسزلک ایله ‖ Il fut reçu indifféremment بلا رغبة ملاقات اولندی ‖ Il l'a toujours traité indifféremment دائما حقنه صرف نظر رغبت اولنمیدرق معامله اولندی Tout ce qu'on dit contre lui, il le reçoit indifféremment حقنه هر نه که سویلنسه حوالهٔ سمع التفات ایتمز

Et sans faire de différence, sans distinction *A.* علی السویّة ـ بلا استثنا *P.* بیکسانی *T.* بر دوزه‌یه ‖ Il lit toutes sortes de livres indifféremment et sans choix هر درلو کتابی علی السویّه وبلا انتخاب مطالعه ایدر Il mange de tout indifféremment هر درلو طعامی بلا استثنا اکل ایدر.

INDIFFÉRENCE. L'état d'une personne indifférente *A.* عدم التأثر القلب ـ استغناء القلب *P.* بیقیدئ درون *T.* قیدسزلک حال استغنای قلب اوزره اولمق ‖ Être dans l'indifférence اشتدهٔ عظیم بر استغنای قلب Voilà une grande indifférence J'ai de l'indifférence pour cela اول بابده تأثر قلبم یوقدر Il est dans une indifférence générale pour les choses du monde امور دنیا ایچون علی الاطلاق استغنای قلبی وار در ـ امور دنیادن اصلا وقطعاً قید ایتمز

INDIFFÉRENT. Qui se peut faire également bien de différentes manières *A.* مساوی *P.* یکسان *T.* هب بر ‖ Il est indifférent lequel des deux on prenne ایکیسندن قنغیسی آلنسه مساویدر Il m'est indifférent d'aller là ou ailleurs فلان طرفه یاخود آخر بر محله وارمق عندمده مساویدر Tous les chemins sont indifférents طرق ومسالکک جملهسی مساویدر Le choix entre ces deux choses est indifférent بو ایکی شیئلر بیننده انتخاب ماده‌سی امر مساویدر

Il signifie aussi, qui touche peu, dont on ne se soucie point ‖ Tout cela m'est indifférent, je n'y prends aucune part بونلرک جملهسی عندمده مساوی اولوب اصلا ملتزم دکلدر ‖ Il m'est fort indifférent quel jugement vous en portiez بو بابده رأیک نه شکل ایسه عندمده مساویدر Cet homme-là lui est fort indifférent شو آدمک حالی فلانک عندنده من جمیع الوجوه مساویدر Ses bonnes grâces me sont fort indifférentes حسن توجهی عندمده مساویدر

On appelle Actions indifférentes, les actions qui d'elles-mêmes ne sont ni bonnes ni mauvaises *A.* امور مهملة pl. مهملات. *P.* الامور *T.* بیهوده کاری بوش ایشلر ـ بوش On dit dans le même sens, Nous ne parlions que de choses indifférentes آفاقی بوش صحبتلر ایدر ایدک ـ صحبت ایدر ایدک

Il signifie aussi, qui n'a pas plus de penchant pour une chose que pour une autre *A.* بریٔ من العلاقة *P.* بیطرف *T.* هیچ بر طرفه ‖ Il n'est plus temps de demeurer indifférent, il faut prendre un parti طوتمز بیطرف طوره‌جق وقتلر دکل بهمه حال بر طرفی التزام ایتملو در Il n'y a que les indifférents qui puissent juger sainement اول بابده یالکز بیطرف

اولنلرك رأيى صحيح اولدبيلور Vos amis pourront vous applaudir, mais les indifférens ne penseront pas de même دوستلرك سنى تحسين ايده بيلورلكن بيطرف اولنلرك مطالعه‌سى موافق كلمز

Et qui n'est touché de rien, qui n'a d'attachement à rien *A.* غير متأثر البال *P.* بى تأثر دورون *T.* تأثر قلبى يوق || Il est d'une humeur indifférente اصلا تأثر قلبى يوق بر مزاجدر Il regarde toutes choses d'un oeil indifférent كافهٔ اشيايه عدم تأثر بال ايله باقر

On dit en termes de Philosophie, que la matière est d'elle-même indifférente au repos et au mouvement, pour dire, qu'elle n'a d'elle-même ni l'une ni l'autre de ces deux qualités مادّه‌نك حالت سكون وحركته فى حدّ نفسها بردرلو علاقه‌سى يوقدر

INDIGENCE. Grande pauvreté *A.* فقر - فاقة - مسكنت - احتياج *P.* تهى دستى - گدايى *T.* يوخسوللق || Extrême indigence فقر عظيم grande فقر واحتياج مفرط Il est tombé dans l'indigence گرفتار فقر ومسكنت اولمشدر

INDIGÈNE. Il se dit des peuples établis de tout temps dans un pays *A.* اهل اصلى pl. اهالى اصليّة *P.* بوم زاد *T.* يرلو || Peuples indigènes بر ولايتده اهالئ اصليّه اولان ملل Les indigènes de l'Amérique آمريقه‌نك اهالئ اصليّه‌سى واقوام — On dit aussi, Plantes indigènes يرلو نباتلر Animaux indigènes يرلو حيوانلر

INDIGENT. Nécessiteux *A.* فقير - مساكين pl. مسكين pl. فقرا - محتاج pl. محتاجين *P.* تهى دست - گدا *T.* يوخسول || Assister les indigens مساكين ومحتاجينه اعانت ايتمك Il était si indigent, que... شول رتبده مسكنت واحتياج حالنده ايديكه On doit secourir les indigens مساكين ومحتاجينه ايفاى لازمهٔ مددرسى واعانت اولنمق واجبه‌دندر

INDIGESTE. Difficile à digérer *A.* عسير الهضم - بطئ الهضم *P.* وخيم - ديرگوار - نا خوشگوار *T.* هضمى كوچ - سينمه‌سى كوچ || Viande indigeste لحم وخيم — Et qui n'est pas digéré *A.* غير منهضم *P.* نا گوار *T.* هضم اولنمامش - سينمامش || Il rend les viandes crues et indigestes لحومى نا پخته ونا گوار اولدرق دفع ايدر

Il se dit figur. des matières, des pensées qu'on n'a pas encore bien expliquées, bien mises dans leur jour *A.* غير ناضج *P.* نا پخته *T.* قوامنى بولمامش || Pensées indigestes افكار غير ناضجه Matières indigestes مواد غير ناضجه

INDIGESTION. Mauvaise coction des alimens dans l'estomac *A.* تخمة pl. تخمات - طسا - سوء الهضم - بشم *P.* بشم - نا گوارى *T.* آزمه - ككك - هضمسزلق - امتلا || Cela cause des indigestions فلان شئ باعث تخمه در Avoir des indigestions امتلايه گرفتار اولمق - مبتلاى تخمه اولمق Cela provient d'indigestion تخمه‌دن نشأت ايدر Il est mort d'indigestion سوء هضم علتندن وفات ايلدى

INDIGNATION. Colère *A.* غيظ - غضب - انفعال البال - انفعال *P.* دلگيرى - خشم *T.* اويكه || Cela donne de l'indignation موجب غيظ وغضب اولور excite l'indignation مهيّج غيظ وغضبدر Il en eut une telle indignation, que... بو بابده خشم وغضبى شول رتبه‌يه واصل اولمشكه Il ne saurait voir cela sans indignation بو ماده‌يى عين غضب ايله كورمامك ممكن دكلدر Il regarde la prospérité des méchans avec indignation اشرارك حسن حاللرينه عين غضب ايله نظر ايدر

INDIGNE. Qui n'est pas digne, qui ne mérite pas *A.* غير مستحق - عديم الاستحقاق *P.* نا شايسته - نا مستحق *T.* كركلو دكل || Il est indigne des grâces que vous lui faites فلانه ايتديككك الطاف وعناياته مستحق دكلدر Il est indigne de vivre عمره شايسته دكلدر Il se rendrait indigne de vos bienfaits, s'il n'en avait toute la reconnaissance qu'il doit واجبهٔ ذمتى اولان شكرى بيلمامش اولسه طرفكدن مظهر اولديغى نعم والطافه نا مستحق اولمش اولور ايدى Il est indigne qu'on lui fasse des reproches تعزير وعتابه شايسته دكلدر

Il se dit aussi des choses, et signifie, qui ne convient pas *A.* غير لايق - عديم اللياقة - غير جدير *P.* نا چسپان - نا شايان *T.* نا سزا - ياقشمز || C'est une chose indigne d'un honnête homme بو مقوله حركت اهل عرض آدمه كوره لايق دكلدر Un crime indigne de pardon شايان عفو - لايق عفو اوليان جرم عفوى ياقشمز - واغماض اوليان قباحت

En termes de Droit, il signifie, celui qui est privé de la succession d'un homme, pour avoir manqué à quelque devoir envers lui *A.* ساقط من استحقاق الوراثة *P.* ازشايستگئ ميراث دور شده *T.* استحقاق ورائتدن ساقط اولمش

Il signifie aussi, méchant, très-condamnable *A.* ردئ - واجب اللوم *P.* بد *T.* كوتى || Action indigne فعل ردئ chose واجب اللوم بر شئ traitement معاملهٔ رديئه — Il se dit aussi des hom-

mes A. دنئ الاخلاق - لئيم P. بد كار - بد كيش T. آلچق ||
Ne me parlez pas de cet homme, c'est un indigne بكا شو آدمی ذكر ايلمه آلچق بر آدمدر

INDIGNEMENT. D'une manière indigne A. بوجه غير لايق
لايق اوليه‌جق - ياقشميه‌جق وجهله T. بوجه نا سزا P.
- بد كيشانه - بطرز بد P. باللوم والردائة - رديًّا A. وجهله
|| كوتيلك ايله T. لئيمانه S'acquitter indignement de ses devoirs
واجبهٔ حالی اولان اموری وجه نا سزا ايله رويت ايتمك
S'allier indignement لئيمانه عقد مصاهرت ايتمك On l'a traité indignement حقنه صورت رديئه ايله معامله اولندی - صورت غير لايقه ايله

INDIGNER. Mettre en colère A. تحريك - اغضاب - اغاظة
خشمناك كردن - خشم انگيختن P. الغيظ والغضب
|| طارلتمق - اويكه‌لندرمك T. Cette action a indigné tout le monde contre lui بو حركت عامّهٔ ناسك خشم وغضبنی عالمی اغضاب ايلدی - تحريكه سبب اولمشدر

S'INDIGNER et **ÊTRE INDIGNÉ.** A. تغضب - اغتاظ P. بهم آمدن
T. بتنگ آمدن - خشمناك شدن - خشم گرفتن -
غضبه كلمك - طارلمق - اويكه‌لنمك || S'indigner contre une injustice وقوعه گلمش بر ظلم ايچون غضبه كلمك Il s'indigne de voir que... فلان شيئی كورنجه اويكه‌لنور.

INDIGNÉ. A. غضوب - غايظ P. بهم آمده - بتنگ آمده - T. خشمناك شده طارلمش - اويكه‌لنمش

INDIGNITÉ. Qualité d'une personne indigne A. عدم الاستحقاق
عدم الصلاحيّة - P. نا شايستگی T. كركسزلك || Il en fut exclu à cause de l'indignité de sa personne, de sa profession ذاتاً وطريقهٔ عدم صلاحيّتی تقريبيله دفتردن اخراج اولندی

Et qualité odieuse, méprisable A. لوم - ردائت P. بدی T. كوتيلك || L'indignité de cette action souleva tout le monde contre lui بو وضع وحركتك ردائتی جميع ناسی عليهنه آياقلندردی

Il se dit aussi d'une action qui a cette qualité A. فعل ردئ P. بدكاری T. آلچقلق || C'est une indignité بر فعل ردائتدر Faire des indignités ارتكاب بدكاری ايتمك - آميز در آلچقلق ايتمك

INDIGO. Plante A. نيلج P. نيل T. چويد اوتی - Il se dit aussi de la couleur qu'on tire de cette plante, ou d'une couleur pareille A. صبغ النيل P. رنگ نيلی T. چويد بوياسی

INDIQUER. Montrer, enseigner à quelqu'un une chose, une personne qu'il cherche ou qui lui peut être utile A. ارائه - P. تعريف نمودن T. كوسترمك - تعريف ايتمك || Je lui ai indiqué cette terre qui est à vendre فلان اولان صاتيلق چفتلكی فلانه تعريف ايلدم Je lui ai indiqué un fonds pour se faire payer آلديجغنی تحصيل ايچون كندويه مال كوستردم Indiquez-moi un bon médecin بكا بر طبيب حاذق ارائه ايله Il m'indiqua ce passage بكا فلان فقره‌يی تعريف ايلدی cette loi بو فتوايی بكا ارائه ايلدی - تعريف ايلدی

Et marquer A. تعيين P. تعيين كردن T. اصمارلمق || Indiquer une assemblée à un tel jour بر جمعيّت ايچون كون تعيين ايتمك Indiquer une session بر مجلس تعيين ايتمك

INDIQUÉ. A. معرّف P. نموده T. كوسترلمش - تعريف اولنمش A. معيّن P. تعيين كرده T. اصمارلنمش

INDIRECT. Qui n'est pas direct A. غير مستقيم - منعرج - P. منعطف T. نا راست T. آرقوری - صاپق || Mouvement indirect حركت منعرجه

On appelle figur. Louanges indirectes, les louanges qu'on donne indirectement A. مدايح بطريق الايما P. ستايشهای ايما - صورتا آخره معطوف وحقيقة فلانه - طولايی مدحلر T. گونه مصروف مدايح وثنايا - Avantage indirect, un avantage que l'on fait à quelqu'un contre la loi ou la coutume A. مساعدة غير شرعيّة T. خلاف قانون بر مساعدهٔ نا شرعی - On dit aussi, Voies indirectes, pour dire, de mauvais moyens A. طرق غير مسلوكة P. ره نا رفته T. صاپه يوللر || Il est parvenu à cette charge par des voies indirectes طرق غير مسلوكه‌دن - سلوك ايله اول منصبه واصل اولدی Et vues indirectes, pour dire, des desseins que l'on cache sous l'apparence de quelqu'autre dessein A. اغراض مستورة - اغراض خفيّة P. انديشهای پنهان T. كيزلو ملاحظه‌لر - باشی اورتيلو فكرلر || Ne vous fiez pas aux propositions que vous fait cet homme-là, il a des vues indirectes فلانك ايراد ايلديكی تكليفلره اعتماد ايلمه زيرا اغراض مستوره‌سی وار در Et un avis indirect صاپه طولايی ظهور ايتمش خبر - يولدن گلمش بر خبر

INDIRECTEMENT. D'une manière indirecte A. معطوفا - لا بطريق المستقيم - بطريق غير مستقيم P. بروجه نا راست T. ازره نا راست - ارقوريدن - طولايی || Ce qu'il disait à

un autre s'adressait indirectement à moi آخره سویلدیکی کلام
بشقه‌سنه سویلدیکی صحبت طولایی - بکا معطوف ایدی
اوله‌رق بکا خطاب ایدی La plupart des coutumes défen-
dent aux maris d'avantager leurs femmes, ni directement ni in-
directement زوج کندو زوجه‌سنه بطریق المستقیم یا غیر مستقیم
تفضلاً مساعده ایتمک اکثر قوانینه کوره ممنوعدر Il ne
l'assiste ni directement ni indirectement فلانه نه طوغریدن
نه طوغریدن نه طولایی - نه آرقوریدن اعانت ایدر

INDISCERNABLE. Qui ne peut être discerné *A.* ممتنع التمییز
سچلمز *T.* نا قابل فرق وتمییز *P.* متعذر التشخیص -

INDISCIPLINE. Manque de discipline *A.* عدم - نقصان التعلم
L'in- || تعلیمسزلک *T.* بی تربیتی - کم آموزی *P.* التأدب
discipline d'un régiment فلان آلای نفراتنک نقصان تعلمی

INDISCIPLINÉ. Qui n'est pas discipliné *A.* عدیم التعلم *P.*
بی تعلیم - بی تربیت - نیاموز *T.* تعلیمسز || Soldat in-
discipliné تعلیمسز عسکری نفری Troupe indisciplinée تعلیمسز
عسکر

INDISCRET. Étourdi, imprudent, qui manque de discrétion
- عدیم الاحتیاط - عاری من البصیرة - عدیم البصیرة *A.*
- نا هوشمند - بی بصیرت - نیندیش *P.* عدیم الحزامة
بصیرتسز - ملاحظه‌سز *T.* بیحزم واحتیاط || Cet homme est fort
indiscret مایهٔ بصیرتدن بی - بصیرتدن کلیاً عاری بر آدمدر
بسبتون بصیرتسز در - بهره در

Il se dit aussi des choses || Des paroles indiscrètes اقوال
بیحزم واحتیاط Action indiscrète کردار بیحزم واحتیاط prière
اصول حزم واحتیاطه مخالف اولان التماس zèle indiscret
غیرت بی حزامت Rapports indiscrets ملاحظه‌سز انهالر

Il se dit aussi d'une personne qui ne garde aucun secret *A.*
بی حفظ - دهان دریده *P.* غیر محفوظ اللسان - مذیل
حفظ - دیلی طوتمز - آغزی کوشک - بوش بوغاز *T.* لسان
لسانی یوق || C'est l'homme du monde le plus indiscret, on
ne peut lui rien confier qu'il ne le redise جهانده بونک
قدر حفظ لسانی یوق بر آدم بولنمز کندویه ایناندیلان سری
بهر حال افشا ایدر — En ce sens, on dit aussi, Des regards
indiscrets *A.* نظرهٔ غمازة - نظر غماز *P.* نگاه غماز *T.* دروندەکی
سری بیلدرر باقش

INDISCRÈTEMENT. D'une manière indiscrète *A.* بلاحزامة -
بلا ملاحظة *P.* بیخردانه - نیندیشانه *T.* ملاحظه ایتمیه‌رک

|| Il en a usé bien indiscrètement بو بابده بلا ملاحظه عمل
وحرکت ایلدی

INDISCRÉTION. Manque de discrétion *A.* عدم البصیرة - عدم
الحزامة - عدم الملاحظة *P.* بی هوشمندی - کم اندیشی *T.*
ملاحظه‌سزلق || Il a beaucoup d'indiscrétion عدم حزامتی
مرتبهٔ کمالده در Son indiscrétion le perdra عدم حزامتی
سبب نکبتی اوله‌جقدر L'indiscrétion est un grand défaut عدم
تأمل وملاحظه عیوب جسیمه‌دندر

Et action indiscrète || Commettre, faire une indiscrétion حزم
بر ملاحظه‌سزلق ایتمک - واحتیاطدن عاری بر حرکت ایتمک
|| Son indiscrétion fait qu'il ne mérite aucune confiance بوش
بوغازلغی حسبیله بر وجهله شایان اعتماد دکلدر Qui l'eût
cru capable d'une si grande indiscrétion? بو مرتبه‌ده بوش بوغاز
اولدیغنی کیم مأمول ایدر ایدی

INDISPENSABLE. Dont on ne peut se dispenser *A.* ما لا بد
T. نا گریز - نا چار *P.* واجب الرعایة - ممتنع الترک -
قانون واجب الرعایة || Une loi indispensable براقلمغه کلمز
امر - امر ما لا بد un devoir وجیبهٔ ما لا بد un engagement
واجب

INDISPENSABLEMENT. Nécessairement, d'une manière indis-
pensable *A.* بوجوب المطلق - علی وجه ما لا بد - لا بد
فراغت - براقلمیه‌جق وجهله *T.* نا گریزانه - نا چارانه *P.*
وجه || Il y est indispensablement engagé اولنمیه‌جق وجهله
ما لا بد ایله بوکا متعهد در Cela est indispensablement néces-
saire بو شی وجوب مطلق ایله لازمدر

INDISPONIBLE. Il se dit des biens dont les lois ne permet-
tent pas de disposer sans testament *A.* مال ممتنع الوصایة

INDISPOSÉ. Qui a quelque altération dans sa santé *A.* منحرف
المزاج *P.* نا خوش مزاج *T.* کیفسز - مزاجسز || Ils sont tous
indisposés dans cette maison بو خانه‌ده مقیم اولنلرک جمله‌سی
منحرف المزاجدر Il y a huit jours que je me sens indisposé
سکز کوندنبرو مزاجمده انحراف حس ایتمکده‌یم

INDISPOSER. Fâcher, mettre quelqu'un dans une disposition
peu favorable *A.* ایراث الاغبرار - کسر الخاطر - تخشین
الخاطر - ایراث الانفعال البال *P.* دل آزرده - خاطر شکستن
دلشکن کردن - کردن *T.* کوکل قیرمق - کوجندرمک || Sa
démarche nous a tous indisposés contre lui حرکتی جمله‌مزی
منفعل ودلشکن ایتمشدر Ce rapport l'indisposa contre vous

- بو تقریر فلانی سنک حقکده منکسر الخاطر ایتمشدر کوجندردی

- منکسر الخاطر - منفعل البال - متخشن *A.* **Indisposé.** *T.* خاطر مانده - دل شکسته - آزرده دل *P.* منبرّ الخاطر کوکلی قیرلمش - کوجنمش

INDISPOSITION. Légère altération dans la santé *A.* انحراف - کیفسزلک *T.* نا خوشئ مزاج *P.* تغیّر المزاج - المزاج سنک انحراف || Je n'ai point su votre indisposition || مزاجسزلق مزاجکدن خبردار اولمدم

Il se dit aussi d'une disposition peu favorable pour quelqu'un, pour quelque chose *A.* انکسار الخاطر - اغبرار الخاطر *P.* کوکل - کوجنمه - دلشکنلک *T.* آزردگئ دل - دلشکنی || قیرقلغی Tout le monde est dans une grande indisposition contre lui حقنده عامّه‌نک انکسار خاطری درجهٔ غایتده در دلشکنلکی افراطدر -

INDISPUTABLE. Qui ne peut être disputé *A.* برئ من المعارضة *P.* سوز کوتورمز *T.* نستیزیدنی - بی ستیز || Droit indisputable برئ من المعارضه اولان بر حق Cette opinion n'est pas indisputable سوز کوتورمز - بو رأی معارضه‌دن برئ دکلدر دکلدر

INDISSOLUBILITÉ. Qualité de ce qui est indissoluble *A.* برائت امکان نا پذیرئ *P.* عدم الامکان الانفساخ - من الانحلال *T.* انحلال || بوزلمامزلق - ازلمامزلک L'indissolubilité de l'or dans l'eau-forte آلتونک تیزاب ایچنده عدم انفساخ وانحلالی

Figur. || L'indissolubilité du mariage نکاحک عدم امکان نا قابلیّت انفساخی - انفساخی

INDISSOLUBLE. Qui ne peut se dissoudre *A.* ممتنع الانحلال نا قابل - امکان نا پذیر انحلال *P.* ممتنع الانفساخ - انفساخ *T.* بوزلمغه کلمز - ازلمز || L'or est indissoluble dans l'eau-forte آلتون تیزاب ایچنده ممتنع الانحلالدر Le mariage est indissoluble parmi les Chrétiens امر عیسویّین بیننده نکاح ممتنع الانفساخدر Les liens de l'amitié doivent être indissolubles روابط حبّ وموالات ممتنع الانحلال اولمق - اتّحاد ممتنع الانحلال Union indissoluble واجبهٔ حالدر واهمهٔ انحلالدن مصون یکجهتی واتّحاد attachement عارضهٔ انفساخدن سالم - انحلالدن مصون علاقهٔ قویّه رابطهٔ محبّت

INDISSOLUBLEMENT. D'une manière indissoluble *A.* بلا انحلال حلّ نا *P.* بریئاً من الانحلال والانفساخ - بلا انفساخ - پذیرانه *T.* بوزلمه‌یه‌جق وجهله || Ils sont unis indissolublement بینلرنده واهمهٔ انحلالدن برئ رابطهٔ اتّحاد وار در

INDISTINCT. Qui n'est pas distinct *A.* غیر - غیر صریح منقح *P.* نا آشکار - بی صراحت *T.* بللو دکل - بللوسز || On n'entendait que des voix confuses et indistinctes اصوات شوریدهٔ غیر صریحه‌دن بشقه بر شئ ایشیدلمز ایدی

INDISTINCTEMENT. D'une manière indistincte *A.* بلا صراحة - من غیر نقاحة *P.* بی صراحت *T.* بللو اوله‌میه‌جق وجهله || Il prononce si indistinctement, qu'on a de la peine à l'entendre شول رتبه‌ده بلا صراحت ونقاحت تلفظ ایدر که کلامی فهم اولنمغه زحمت چکیلور Cette idée ne s'offre à mon esprit qu'indistinctement بو معنا ذهنمه عدم صراحت ایله منعکس اولور On ne peut voir ces objets qu'indistinctement بو صور من غیر صراحة کورینه بیلور

Et sans distinction *A.* بی فرق *P.* علی السویّة - بلا فرق سچمیدرک *T.* || Il médit indistinctement de ses amis et de ses ennemis احبّا - دوست ودشمنلرینه بلا فرق ذمّ وطعن ایدر واعداسنه علی السویّه طعن ایدر La peine est tombée indistinctement sur tous ceux qui avaient part au crime قباحته مدخللری اولان کسانک جملهسی حقنده علی السویّه حدّ شرعی لازم کلدی On embarqua indistinctement les Français et les étrangers سفینه‌ده فرانسه‌لو وسائر اجنبی اولنلر بلا علی السویّه ارکاب اولنمشدر - فرق وضع اولنمشدر

INDIVIDU. Être particulier de chaque espèce *A.* شخص pl. اشخاص || Le genre, l'espèce et l'individu جنس ونوع وشخص Chaque individu هر بر شخص - کلّ شخص

INDIVIDUEL. Qui est de l'individu *A.* شخصی || Qualité individuelle کیفیّت شخصیّه différence تفاوت - فرق شخصی شخصی

INDIVIDUELLEMENT. D'une manière individuelle *A.* - شخصاً من حیث شخصه || Pierre est individuellement différent de Paul, et ne l'est pas spécifiquement فلان آدم وفلان آدمک من حیث شخصهما فرقلری واردر انجق بالخاصّه متفاوت دکللر در

INDIVIS. Terme de Jurisp. Qui n'est point divisé *A.* - شایع مشاع *P.* جدا نا کرده *T.* آیرلمامش || Ses biens sont de-

meurés communs et indivis مالی شایع ومشترک قالمشدر
La maison paternelle demeura indivis پدردن موروث خانه‌لری
از هم نا .P شایعاً .A Par indivis- شایع ومشترک قالمشدر
جدا .T آیرلمامش اولدرق || Ils possèdent tous deux cette
maison par indivis بو منزله ایکیسی دخی شایعاً متصرّفدرلر

INDIVISIBILITÉ. État de ce qui ne peut être divisé .A عدم
امکان نا - بخش نا پذیری .P عدم الانقسام - التجزّی
تجزّی پذیریٔ .T آیرلمامزلق - بولنمامزلک || L'indivisi-
bilité d'un atome, du point mathématique ذرّه‌نک ونقطهٔ
هندسیه‌نک عدم تجزّیسی

INDIVISIBLE. Qui ne peut être divisé .A ممتنع التجزّی -
نا قابل بخش - امکان نا پذیر تجزّی .P ممتنع الانقسام
نقطهٔ ممتنع التجزّی Un point indivisible || بولنمکه کلمز .T

INDOCILE. Qui n'est pas docile, qui est difficile à gouverner
بد .P ممتنع الانقیاد - عسیر الانطیاع - صعب العطف .A
صعب Caractère, esprit indocile || خرجین .T سرکش - رام
العطف طبیعت وعسیر الانطیاع بر مزاج Un peuple sau-
vage et indocile وحشی وبد رام بر قوم Indocile au joug, à
la règle نظام وقاعده‌یه ممتنع الانقیاد aux leçons de ses
maîtres درس وتعلّم خصوصنده صعب العطف

INDOCILITÉ. Manque de docilité .A عدم - عدم الانطیاع
خرجینلق .T سرکشی - بد رامی .P عدم الانقیاد - المطاوعة
|| L'indocilité de son esprit مزاجنک عدم انطیاعی L'indo-
cilité d'un enfant بر طفلک عدم انقیادی des sauvages امم
وحشیه‌نک عدم انطیاعی

INDOLEMMENT. D'une manière indolente .A بلادة الطبع
قابرانلق ایله .T کوردلانه .P

INDOLENCE. Caractère d'une personne peu sensible à la plu-
part des choses, et qui reste dans l'inaction .A رخاوة - کسل
- تنبللک .T تنبلی - کاهلی .P ضجعة الطبع - الطبع
کسل L'indolence est un grand obstacle à la fortune || کاهللک
ورخاوت مانع رزقدر Cet homme vit dans une grande indo-
lence بو آدم کسل ورخاوت ایله امرار اوقات ایدر Il est
tombé dans une indolence qui a ruiné ses affaires گرفتار اولدیغی
ضجعت طبعی تقریبیله حالی خراب اولمشدر

Il signifie aussi, impassibilité, état d'une âme qui s'est mise au-
dessus des passions .A جمود الطبع - جمود النفس .P فسردگیٔ
دل .T یورک طوکقلغی || L'indolence des Stoïciens est difficile à con-
cevoir حکمای رواقیونک جمود طبعلری عقله صیغمز بر
معنا در

INDOLENT. Celui qui est peu sensible à la plupart des choses
.A تنبل - کاهل .P مجبول بالرخاوة - ضاجع الطبع - کسلان
.T تنبل || C'est un homme indolent qui ne s'émeut de rien
هیچ بر شیئدن متأثر اولمز کاهل بر آدمدر C'est l'homme du
monde le plus indolent کائناتده بونک قدر کاهل بر آدم
یوقدر Avoir le naturel indolent کسل ورخاوت ایله مجبول
اولمق

En termes de Médecine, il signifie, qui n'excite point de dou-
leur .A غیر موجع - غیر مولم .P بیرنج - بیوجع .T صزیسز
|| Tumeur indolente ورم غیر موجع humeur خلط بیوجع

INDOMPTABLE. Qu'on ne peut dompter .A ممتنع - ممتنع القهر
قهرواذلالی .P الاذلال .T نا رام || یکلمز Courage indomptable
قهرواذلالی نا ممکن نا قابل جلادت ونجادت caractère
بر مزاج نا رام - بر مزاج - En parlant des animaux, on em-
ploie aussi les mots .A حرون .P سرکش - بد لگام - تند
کم آلمز - هارین .T لگام

INDOMPTÉ. Il se dit d'un animal qui n'a pu encore être dompté
.A غیر مضروع .P رام نا گشته .T یواشمامش || Cheval in-
dompté هنوز یواشمامش آت

On dit aussi, Cheval indompté, pour dire, un cheval furieux,
fougueux .A شموس .P تند خو .T جاموش || On l'attacha
à la queue d'un cheval indompté تند خو بر آتنک قویروغنه
ربط اولنمشدر

En parlant d'un homme intrépide, on dit, que c'est un courage
indompté .A شدید البطش - شدید الشکیمة .P جگر دار -
یکلمز بر یورکلو آدم .T مرد افکن

INDU. Qui est contre la règle, contre la raison .A مخالف
مخالف القانون - || À heure indue مخالف ساعتده Indue
vexation خلاف قانون ظلم وجور

INDUBITABLE. Dont on ne peut douter .A غیر مشکوک -
بی شبهه - بی گمان .P عدیم الارتیاب - عدیم الاشتباه
بی شک - .T شبهه‌سز || Le succès de cette affaire est in-
dubitable بو مصلحتک حسن نتیجه‌سی غیر مشکوکدر - یو
بو مصلحت نتیجه پذیر حصول اوله‌جغنه شبهه یوقدر Sa cause
est indubitable دعواسی شائبهٔ شک واشتباهدن عاریدر
Son droit est indubitable حقی بی اشتباهدر Principes indubi-

tables محل شك واشتباه اولميان اصول Les nouvelles que
je vous dis sont indubitables سكا ويرديكم خبرلر محقق وبى
اشتباهدر Il est indubitable qu'il faut mourir موتك وقوعنده
جاى شبهه وگمان يوقدر

INDUBITABLEMENT. Sans doute *A.* لا شك ـ بلا شك ـ بلا
شبهة ـ من غير اشتباه *P.* بى گمان ـ بى شبهه *T.* شبهه‌سز
|| Il doit arriver indubitablement un tel jour ـ شبهه‌سز اولدرق
S'il continue comme فلان كونده بلا شبهه واصل اوله‌جقدر
il a commencé, il se ruinera indubitablement باشلاديغى كبى
فيما بعد دخى مداومت ايده‌جك اولور ايسه حالى
خراب اوله‌جغى بى شبهه در

INDUCTION. Instigation, suggestion *A.* اغرا ـ تحريك *P.*
آغالش *T.* قندرمه || Il s'est laissé aller à cela par l'induction
d'un tel فلانك تحريك واغراسنه مبنى فلان شيئه
موافقت ايلدى

Et manière de raisonner par laquelle on tire une conséquence
conforme à ce que l'on a prouvé. V. Induire. — Il se dit aussi
de la conséquence seule que l'on tire *A.* حكم مستنبط || Tirer
une induction d'une proposition بر مسئله‌دن بر حكم استنباط
ايتمك

INDUIRE. Porter, pousser à faire quelque chose de mauvais
A. ايلاع ـ سوق ـ تحريك *P.* راندن *T.* سورمك ـ
دوشورمك || Induire en erreur خطايه سوق ايتمك à mal-
faire سوء عمله تحريك ايتمك ـ شره سوق ايتمك Qui
est ce qui vous a induit à cela? بوكا سنى كيم سوق ايلدى

Il signifie aussi, inférer, tirer une conséquence *A.* استنباط
الحكم ـ استخراج الحكم *P.* حكم بر آوردن *T.* حكم چيقارمق
|| Qu'induisez-vous de là? بوندن نه كونه حكم استخراج
ايدرسك J'en veux induire que . . . شو حكمى استنباط
ايده‌يم ديرمكه

INDULGEMMENT. Avec indulgence *A.* بالمسامحة ـ بالصفح
ـ بالاغماض *P.* آمرزشكارانه *T.* يرلغمه ايله ـ كوز يوممغله ||
Il m'a passé indulgemment cette faute بو جرممى بالاغماض
والمسامحه عفو ايلدى

INDULGENCE. Facilité à excuser et à pardonner les fautes
A. مسامحة ـ مصافحة ـ اغماض *P.* آمرزش ـ بخشايش *T.*
يرلغمه ـ كوز يوممه || Avoir de l'indulgence pour quelqu'un بر
كمسنه‌نك حقنده اغماض ومسامحه ارزانى قلمق Grande
indulgence مسامحهٔ عظيمه User d'indulgence اغماض ومسامحه
ايله معامله ايتمك Son indulgence fut cause . . . مسامحه‌سى
بوكا سبب اولديكه

Et rémission donnée par les Papes de la peine due aux péchés
A. عفو ـ مغفرت *P.* بخشايش گناه *T.* كناه بغشلمه || Indul-
gence plénière مغفرت كامله

INDULGENT. Qui a de l'indulgence *A.* كثير المسامحة ـ
عفوّ ـ كثير العفو ـ صفوح *P.* آمرزشكار *T.* يرلغيجى || Un prince
indulgent كثير العفو بر پادشاه un père كثير العفو بر پدر Il
est trop indulgent pour ses enfans اولادى حقنده بغايت عفوّ
در Vous lui êtes trop indulgent فلانك حقنده زياده‌سيله
عفوّسك Être indulgent pour les fautes de ses amis دوستلرينك
خطا وگناهلرينه اختيار عفو واغماض ايتمك

INDÛMENT. D'une manière indue *A.* على خلاف القانون
P. بيوجه *T.* يولسزجه || Il a été mal et indûment procédé
contre lui عليهنه سوء صورت ايله وخلاف قانون وعادت
اولدرق حركت اولندى On a indûment procédé على خلاف
القانون حركت اولندى ـ بيوجه حركت اولندى

INDUSTRIE. Adresse à faire quelque chose *A.* معرفت ـ
صناعت *P.* هنر *T.* استادلق || Grande industrie معرفت عظيمه
ـ معرفت اعجاز فرما merveilleuse معرفت ممدوحه louable
معرفت محيّر عقول اوله‌جق C'est un homme de beaucoup
d'industrie كثير المعارف بر آدمدر Avoir de l'industrie
معرفتنى اعمال Employer son industrie معرفت صاحبى اولمق
فلان شيئه صرف Mettre, appliquer son industrie à... ايتمك
ارباب C'est un homme d'industrie هنر ومعرفت ايتمك
معرفتدن بر آدمدر Il fait subsister sa famille par son travail,
par son industrie اهل بيتنى كندو كدّ يمينى وهنر ومعرفتيله
انفاق ايدر Vivre d'industrie ـ كندو سعيى ايله كچنمك
ثمرهٔ هنر ومعرفتيله كچنمك طريقنى بولمق

Il se dit aussi en manière de Finances, par opposition à Fonds
réels || Taxer l'industrie صناعت ومعرفت اوزرينه وضع
اوزرينه طرح ضريبه ايتمك ـ تكليف ايتمك

INDUSTRIEUSEMENT. Avec industrie, avec art *A.* بالمعرفة
بالصناعة ـ *P.* هنرمندانه ـ با هنر ـ استادانه *T.* استادلق ايله
|| Cela est fait industrieusement بو شئ بالصناعة والمعرفة
هنرمندانه ايش ايشلر Il travaille industrieusement ياپلمشدر
Cela est industrieusement travaillé استادانه ايشلنمشدر

INDUSTRIEUX. Qui a de l'industrie A. ارباب .pl اهل المعرفة
المعرفة .P هنرمند ـ هنرور .T معرفتلو || Un homme très-in-
dustrieux معرفتلو ایشجی un ouvrier غایت هنرمند ادم C'est
un homme qui a l'esprit fort industrieux هنر ومعرفته استعداد
C'est un homme qui a les mains fort indus- جبلیسی وار در
trieuses الی ـ الی اوز در ـ چیره دستدر ـ صنیع الیدیندر
معرفتلودر

INÉBRANLABLE. Qui ne peut être ébranlé A. ممتنع التزلزل
P. امکان نا پذیر جنبش .T یرندن اوینامز ـ صارصلمز ||
Ce rocher est inébranlable à l'impétuosité des vents بو قیا طاشنه
بو قیا طاشی ـ ریاحک شدّتندن ادنا مرتبه تزلزل کلمز
Il demeure inébranlable روزکارک سردلکندن یرندن اوینامز
contre la violence des vagues صدمات شدیدهٔ امواجدن بر
Figur. || ـ وجهله متزلزل اولمیوب کما کان یرنده ثابتدر
Un courage inébranlable à toutes sortes d'accidens حادثات
دهردن هرنه ظهور ایتسه ثبات ومتانتی عارضهٔ تزلزلدن
واهمهٔ تزلزلدن مصون ـ مصون اولان نجادت وجلادت
C'est un homme inébranlable dans les resolu- ثبات ومتانت
tions qu'il a une fois prises برکرّه عزم ونیّت ایدنجه صرف
Sa résolution est inébranlable عزم وتحویلی محال بر آدمدر
ونیّتی ممتنع التحویلدر

INÉBRANLABLEMENT. Fermement A. بثباة القدم ـ بالثباة
C'est || قویلک ایله .T پایدارانه .P بالمتانة ـ بالرسوخ ـ
un homme inébranlablement attaché à son devoir خدمتنده
Quand il s'en- ثبات قدم ایله ربط قلب ایتمش بر آدمدر
tête une fois d'une opinion, il y demeure inébranlablement at-
taché بر رأیده عقلی صاردقدنصکره بالرسوخ والثبات
آنده طورر

INEFFABILITÉ. L'impossibilité d'exprimer quelque chose par
des paroles A. عدم الامکان التعریف ـ عدم الامکان الوصف
امکان نا پذیریٔ وصف وتعریف .P عجز عن الوصف ـ
T. تعریفه کلمامزلک || L'ineffabilité des grandeurs de Dieu
عظمت جناب ربّ ذو الجلالک وصفنده عدم امکان
des mystères اسرار دینک عدم امکان وصفی

INEFFABLE. Qui ne peut être exprimé par des paroles A.
امکان نا پذیر .P ممتنع التوصیف ـ منزّه عن الوصف
La grandeur || تعریفه کلمز .T نا قابل وصف ـ تعریف
ineffable de Dieu وصف وتعریفی ممتنع عظمت بی نهایت

توصیف Le nom ineffable de Dieu جناب ربّ العزّت
وتعریفدن منزّه اولان اسم جلال

INEFFAÇABLE. Qui ne peut être effacé A. ممتنع المحو ـ
سیلنمز .T نا قابل محو .P ممتنع الانطماس ـ عدیم الانمحا
Souvenir ineffaçable || صحیفهٔ دروندن محو وانطماسی نا
Figur. || Il a fait à sa réputation une tache ـ ممکن ذکر ویاد
ineffaçable شاننه محوی ممکن اولمیه‌جق بر شین ایراث
ایلدی

INEFFICACE. Qui ne produit point son effet A. عدیم التأثیر
نا ـ بی اثر ـ بی عمل .P عاطل من العمل ـ غیر مؤثر ـ
کارگر .T کار ایتمز || Dieu nous donne souvent, pour nous sauver,
des secours que nous rendons inefficaces باری تعالی حضرتلری
طرفندن سلامت حالمزه مدار اولمق اوزره ایکیده برده
ارسال اولنان عون ومددک عملنی بز تعطیل ایده‌رز
Tous les remèdes qu'on a faits à ce malade ont été inefficaces
بو خسته‌یه ویریلان علاجلرک جمله‌سی موثر اولمدی

INEFFICACITÉ. Manque d'efficacité A. عدم العمل ـ عدم التأثیر
کار ایتمزلک .T بی تأثیری ـ نا کارگری .P عطلان من العمل ـ
تدبیرک L'inefficacité d'un moyen, d'un remède || تأثیرسزلک ـ
تدبیرک وعلاجک کارگر تأثیر ـ ودوانک عدم تأثیری
امدادک عمل وتأثیردن d'un secours عمل ایتمامسی ـ اولمامسی
عاطل اولمسی

INÉGAL. Qui n'est point égal A. معدوم التساوی ـ غیر مساوی
اویغونسز .T نا هموار ـ نا برابر ـ نا یکسان .P غیر متساوی ـ
متساوی اللحجم Deux choses de grandeur inégale || بر دکل ـ
مختلف اللحجم اولان ـ اولمیان ایکی شئ Deux personnes
de condition inégale ـ متساوی الصنف اولمیان ایکی کشی
حرکت غیر متساویه Mouvement inégal متفاوت الصنف اولان
Forces inégales متساوی اولمیان ـ قوّت غیر متساویه
بو مؤلفک Cet écrivain a un style inégal اسباب قوّت واقتدار
سبکی وعبارهسی نسق واحد ـ سیاق کلامی نا متساویدر
Pouls سبک کلامی بر دوزده دکل ـ اوزره مرتّب دکلدر
inégal نبض نا یکسان ـ نبض نا دربرابر ـ نبض غیر متساوی
دوز اولمیان نبض ـ

On dit d'un homme qui ne se conduit pas d'une manière uni-
forme, que c'est un homme, un esprit inégal متلوّن المزاج
نا متساوی الاحوال بر آدمدر qu'il a une conduite inégale
حرکتی متخالف الاسلوبدر ـ متحوّل الاطوار ـ آدمدر

On dit aussi, Un chemin, un terrain inégal, pour dire, qui n'est pas uni, qui est raboteux *A.* جرفة pl. امت - جروف pl. امو‌ت - غیر مستوی *P.* نا هموار - نشیب وفراز *T.* دوز C'est un terrain inégal || چاقر چقور - انیشلو یوقشلو - اولمیان Le chemin est inégal انیشلو یوقشلو بر یر در - ارض جرفه در en cet endroit - طریق بو طرفده جروف واموتدن عبارتدر چاقر چقور بر یولدر

INÉGALEMENT. D'une manière inégale *A.* لا عن - بلا سویّة - نا دربرابرانه *P.* من غیر استواء - لا عن التساوی - السویّة نا هموارانه *T.* بر دوزه‌یه اولمیه‌رق - هب بر اولمیه‌رق || Les parts sont faites inégalement تقسیم حصّه‌لر علی السویّة اولنمامشدر C'est un homme qui s'est conduit fort inégalement مختلفاً حرکت ایلدی - بو آدم لا عن التساوی حرکت ایلدی

INÉGALITÉ. Défaut d'égalité *A.* عدم المساواة - عدم الاستوا *T.* نا یکسانی - نا همواری - نا برابری *P.* اختلاف - ایکی L'inégalité de deux lignes || دوزسزلق - اویغونسزلق خطک عدم مساواتی d'un chemin طریقک عدم مساواتی des saisons فصول اربعه‌نک عدم مساواتی d'un اختلافی - plancher دوشمه‌نک عدم استواسی d'un mouvement حرکتک du style عدم استواسی - سیاق عباره‌نک نا در برابری du pouls نبضک عدم مساواتی Avoir de l'inégalité اختلافی dans l'humeur تلوّن طبع ایله - مزاج متساوی الحال اولمامق C'est un homme qui a de grandes inégalités مجبول اولمق مزاجنده عظیم تلوّنات واختلافات وار در

INÉLIGIBLE. Qui ne peut être élu *A.* غیر مستحق علی الانتخاب *P.* نگزیدنی - نا مستحق انتخاب *T.* انتخابه مستحقّ اولمیان

INÉNARRABLE. Qui ne peut être raconté *A.* ممتنع الحکایة - متعذر الوصف *P.* نا قابل حکایت *T.* نقل اولنمیه‌جق || Saint-Paul étant transporté au troisième ciel vit des choses inénarrables حضرت پاولوس فلک ثالثه صعودنده احوال لدی الصعود مرتبهٔ نقل وحکایتدن - ممتنعة الحکایه کورمشدر Des gémissemens inénarrables خارج نیچه شیئلر تماشا ایلدی وصف - وصف وحکایتی نا قابل اولان انین والیل وتعریفه کلمیه‌جک انین والیل

INEPTE. Qui n'a nulle aptitude à certaines choses *A.* عدیم الاهلیّة - عدیم الاستعداد *P.* خامکار - بی استعداد - نا اهل *T.* استعدادسز - اوز دکل || C'est un homme tout-à-fait inepte aux sciences علوم وفنونه وجهاً من الوجوه استعدادی علوم وفنونه مایهٔ استعداددن عاری بر آدمدر - یوق بر آدمدر Il est inepte à tout کافهٔ اشیاده عدیم الاستعداد در Il signifie aussi, absurde *A.* باطل *P.* نا فرجام - هرزه کار *T.* ایشه یرامز || C'est un homme inepte باطل وهرزه کار بر آدمدر Tout ce qu'il dit est inepte جمیع اقوالی باطلدر Raisonnement inepte ملاحظهٔ باطله

INEPTIE. Absurdité, sottise *A.* ابطولة pl. اباطیل - لغو pl. لغویّات *P.* هرزه *T.* یولسزلق || Ce livre est plein d'inepties بو کتاب اباطیل ولغویّات ایله مملو در Il ne débite que des inepties هب اباطیل ولغویّات نشر ایدر

INÉPUISABLE. Qu'on ne peut mettre à sec, qu'on ne peut tarir *A.* لا ینزف - عدیم الانتزاف - لا ینکش - ممتنع الانتکاش - لا یغیض - ممتنع الانغیاض - عدیم النفاد *P.* بی نفاد - خشکی نا پذیرا *T.* دوکنمز || Une source d'eau inépuisable صوکی دوکنمز - ینبوع ممتنع الانتزاف ما - Figur. || Richesses inépuisables اموال بی نفاد Matière inépuisable پیکار دریای عدیم الانتکاش اولان برماده - مادهٔ بی نفاد Cet homme a un fonds inépuisable de science بحر عدیم الانغیاض معارف وعلومدر

INERTE. Qui est sans ressort et sans activité *A.* ساکن - باقی علی حاله *T.* آرمیده *T.* طورغون || La matière inerte مادهٔ ساکنه une masse inerte بر کومهٔ ساکنه

INERTIE. Il ne se dit qu'en cette phrase, Force d'inertie, et signifie, la propriété qu'ont les corps de rester d'eux-mêmes dans leur état actuel *A.* خاصّة السکونة والدوام *P.* آرمیدگی *T.* طورغونلق - Figur. || Vivre dans un état d'indifférence et d'inertie حال بیقیدی وسکونتده کچنمک Tomber dans l'inertie حال بیقیدی وسکونته گرفتار اولمق

INESPÉRÉ. Qu'on n'espérait point *A.* فوق المأمول - غیر مترقب - مأمول *P.* در خاطر نیامده - بیرون از امید - نا مأمول *T.* اومدق || Un événement inespéré حادثهٔ غیر مأموله un bonheur نعمت غیر مترقبه

INESPÉRÉMENT. Contre toute espérance *A.* من غیر مأمول *P.* بیرون از امید - خارج از مأمول *T.* اومیه‌رق - اولمیه‌رق || Il était ruiné, il lui est survenu inespérément une succession qui a rétabli ses affaires حالی خراب ایکن کندویه من غیر مأمول اصابت ایتمش بر میراث تقریبیله اموربنه

رابطه ویرلمشدر

INESTIMABLE. Qu'on ne peut trop estimer *A.* ممتنع التقویم
بهاسی *T.* بی بها *P.* عدیم القیمة - ممتنع التثمین -
قیمتی یوق || C'est une chose inestimable قیمتی یوق - بوق
بر شیدر

INÉTENDU. Qui est sans étendue *A.* معدوم الوسعة *P.* بی
وسعتی یوق *T.* بی وسعت - پهنایی

INÉVITABLE. Qu'on ne peut éviter *A.* ممتنع الفرار -
ضروری *P.* نا گریز *T.* قاچنمغه کلمز || Un malheur inévi-
table حذر وفراری نا ممکن بر کدر La mort est inévitable
موتدن فرار ایتمک امر - موت بر واقعهٔ ممتنع الفرار در
حال موت بر امر ضروربدر - ممتنعدر

INÉVITABLEMENT. Nécessairement, sans qu'on puisse l'éviter
A. لا جرم - لا محالة - البتّ *P.* نا گریز *T.* البته || Vous
tomberez inévitablement dans ce malheur لا محاله اول قضایه
اوغرایه جقسک

INEXACT. Qui manque d'exactitude *A.* غیر صحیح *P.* نا
راست *T.* یاکلش - طوغری اولمیان || Une copie inexacte بر
قطعه صورت غیر صحیحه Un copiste inexact نسّاخ غیر صحیح

INEXACTITUDE. Manque d'exactitude *A.* عدم الصحة *P.* نا راستی
T. یاکلشلق - طوغریسزلق || Il y a bien de l'inexactitude dans
son ouvrage - تألیفنده خیلی مرتبه عدم صحت وار در
خیلی سقامت وار در

INEXCUSABLE. Qui ne peut être excusé *A.* غیر معذور -
ممتنع الاعتذار *P.* نا پذیر عذر - امکان نا پذیر - پوزش
نا شایستهٔ معذرت *T.* عذر قبول ایده‌میه جک || Faute
inexcusable بر خطا نا قابل معذرت L'ingratitude est un
défaut inexcusable کفران نعمت بر عیب ممتنع المعذرتدر
Vous êtes inexcusable d'en avoir usé ainsi بو وجهله حرکت
ایلدیککزه بر درلو معذور دکلسک

INEXÉCUTABLE. Qui ne peut être exécuté *A.* ممتنع الاجرا
ممتنع التنفیذ - *P.* نا کردلی - نا قابل اجرا *T.* اجراسی
نا ممکن || Votre projet est inexécutable ترتیبک ممتنع
الاجرا در

INEXÉCUTION. Manque d'exécution *A.* عدم الاجرا - عدم
الانفاذ *P.* نا سازی اجرا *T.* اجراسزلق || L'inexécution
d'un contrat, d'un testament, d'un traité مقاوله حجتنک
ووصیت حجتنک - وشروط عهدنامه‌نک عدم اجراسی

عدم تنفیذی - شرع وقانونک عدم اجراسی des lois

INEXERCÉ. Qui n'est point exercé *A.* غیر معلم *P.* بی تعلیم
T. تعلیمسز

INEXORABLE. Qui ne peut être fléchi *A.* عدیم التعطف -
عدیم الرقة - عدیم التحنن *P.* بی رقت دل *T.* یورکسی
یومشامز || Le public est un censeur inexorable خلق بر
عیب‌جوی عدیم التحنندر Les pécheurs endurcis trouveront
Dieu inexorable خدای متعال اغلف القلب اولان مذنبین
وگناهکاران حقنه عدیم التحنندر V. Inflexible.

INEXORABLEMENT. D'une manière inexorable *A.* بلا تعطف
بلا رقة - بلا تحنن - من غیر تحنن *P.* بیرقت ومهربانی
T. یورک یومشامیه‌رق || Ne lui demandez pas cette grâce,
il vous refuserait inexorablement فلاندن شو لطفی التماس
ایلمه بلا تحنن دریغ ایده‌جکی درکار در V. Inflexiblement.

INEXPÉRIENCE. Manque d'expérience *A.* عدم التجربة - عدم
الاختبار *P.* احوال آزمایی *T.* بی تجربه‌سزلک

INEXPÉRIMENTÉ. Qui manque d'expérience *A.* عدیم التجربة
- عدیم الخبرة - *P.* احوال آزمایش بی *T.* تجربه‌سی یوق -
تجربهٔ خام - تجربهٔ احوالی یوق || Général inexpérimenté
بضاعهٔ خبرت وتجربه‌دن احوالی یوق بر جنرال chirurgien
بی بهره بر جرّاح

INEXPIABLE. Qui ne se peut expier *A.* ممتنع الکفارة *P.*
کفارت قبول *T.* کفارت نا پذیر - امکان نا پذیر کفارت
ایتمز || Crime inexpiable جرم ممتنع الکفارة

INEXPLICABLE. Que l'on ne peut expliquer *A.* لا یفسر -
ممتنع التفسیر - ممتنع الحل - ممتنع الکشف *P.* تگشادنی
تفسیر نا پذیر - *T.* معنا ویریله‌میه‌مک || Difficulté inexplicable
بر مشکل - ممتنع الحل بر مشکل معنا ویریله‌میه‌جک
conduite وضع وحرکت معنا ویریله‌میه‌جک

INEXPRIMABLE. Que l'on ne peut exprimer par des paroles
A. لا یعبّر - ممتنع التعبیر *P.* تعبیر نا پذیرا *T.* تعبیره
کلمز - تعبیره کلمز بر وجع || Douleur inexprimable لسان -
شدید وجع محال تعبیری قال ایله joie دائرهٔ وصف
Sentimens inexprimables حبور ومسرت بیرون تعبیردن وتعبیر
افکار کلمز وتوصیفه

INEXPUGNABLE. Qui ne peut être forcé, pris d'assaut *A.*
منیع - ممتنع الضبط *P.* نگرفتنی - نا پذیر گرفتاری *T.*
النمز - محال النمسی || Ville inexpugnable بلدهٔ منیعه fort

Il n'y a plus de forteresses inexpugnables آلنمسی محال حصن ـ حصن منیع الیوم قلع وحصون ایچنده ممتنع الضبط قلعه‌نک وجودی یوقدر

INEXTINGUIBLE. Qui ne peut s'éteindre *A.* ممتنع ـ لایطفی ـ بیخاموش ـ نخاموشیدنی *P.* ممتنع التسکین ـ الانطفا تسکین اولنمز ـ سونمز *T.* تا ممکن تسکین || Feu inextinguible آتش ممتنع الانطفا ـ نائرهٔ لا یطفا || soif عطش ممتنع التسکین || lampe قندیل بیخاموش

INEXTRICABLE. Qui ne peut être démêlé *A.* ممتنع الکشف *P.* گشایش نا پذیرا *T.* سوکلمز || Un chaos inextricable de difficultés کشفی ممتنع بر هیولای مشکلات

INFAILLIBILITÉ. Qualité de ce qui est infaillible *A.* برائت یاکلمازلق *T.* بی خطایی *P.* عدم التخلف ـ من الخطا || L'infaillibilité d'un principe بر قاعده‌نک خطادن برائتی || d'une promesse تخلفدن برائتی ـ وعدک عدم تخلفی || de l'Église ائمهٔ دینک خطادن برائتلری

INFAILLIBLE. Qui est certain et immanquable *A.* عدیم التخلف ـ محقق ـ مقرر *P.* بی تخلف *T.* شبهه‌سز || Le succès de cette affaire-là est infaillible بو مصلحتک حسن نتیجه‌سی وعدم بی || Ce que je vous promets est infaillible محققدر حقیقت || vérité تخلفدن بری بر قاعده || Règle infaillible تخلفدر ممتنع التخلف

— Il signifie aussi, qui ne peut ni tromper ni errer *A.* بری من الخطا ـ عدیم التخلف *P.* بیخطا *T.* خطاسز || Dieu est infaillible dans ses promesses باری تعالی حضرتلری عبادینه وعد ایلدیکی شیئلرده خطا وتخلفدن منزهدر || L'Église est infaillible dans les décisions des choses de Foi ائمهٔ دینک ایمانه دائر وضع ایتدکلری احکام خطا وتخلفدن بریدر || Croyez-vous cet homme infaillible? بو آدمی خطادن بریجی ظن ایدرسک

INFAILLIBLEMENT. Assurément, immanquablement *A.* من غیر تخلف ـ محققاً ـ مقرراً *P.* بی گمان *T.* شبهه‌سز || Infailliblement cela arrivera بو ماده من غیر تخلف ظهور ایده‌جکدر || Je m'y trouverai infailliblement بو حالک وقوعه گله‌جکی امر مقرر در ـ محققاً اول طرفده بولنه‌جغم

INFAISABLE. Qui ne peut être fait *A.* عدیم ـ غیر ممکن الامکان *P.* نا ممکن ـ نکردنی *T.* ممکن دکل ـ اولمز || C'est une chose infaisable امر نا ممکندر ـ امکانی یوق امکانی یوق بر شیئدر

INFAMANT. Qui porte infamie *A.* موجب التشهیر ـ مجرس موجب الافتضاح *P.* رسوا ساز ـ روسیه ساز *T.* جاربسلک ـ یوزی قره‌دیجی ـ رسوا ایدیجی ـ کتوریجی || Des paroles infamantes موجب تشهیر اوله‌جق اقوال ـ اقوال مجرسه || des injures موجب تشهیر ورسوایی اوله‌جق شتوم || Sentence infamante تجریسی محتوی حکم ـ باعث تجریس اوله‌جق حکم

INFAMATION. Note d'infamie *A.* وسام ـ وسام التجریس *P.* التشهیر تمغای بد ـ تمغای رو سیاهی ـ تمغای رسوایی *T.* نامی یوز ـ رسوایلق تمغاسی ـ جاربسلک تمغاسی || La condamnation au blâme emporte infamation قره‌دیجی تمغا من قبل الشرع تعزیر حکمی معاتب اولانک حقنده یوزی قرارمسنه ـ تمغای تجریس وتشهیر اولور حالاتندندر باعث بر حالتدر

INFÂME. Qui est diffamé, flétri par les lois, par l'opinion publique *A.* مذموم ـ مفتضح ـ مجرس *P.* رو سیه ـ رسوای *T.* یوزی قره ـ جاریس ـ بد نام || La moindre amende en matière criminelle rend infâme جرم وجنایته متعلق جزئی جریمه بیله تجریسی مستلزم بر حالتدر || Ceux qui sont réputés infâmes par la loi, ne peuvent être admis en témoignage مذموم ومفتضح اولمق اوزره شرعاً شهرت یافته اولمش کسانک شهادتی مقبول ومعتبر دکلدر

Et celui qui a fait des choses qui le déshonorent *A.* لئیم ـ خسیس ـ نذیل ـ سفلة .pl سفیل ـ لئیم النفس .pl اخسّا *P.* چپل *T.* آلچق || Ne me parlez pas de lui, c'est un infâme فلان کمسنه‌نک اسمنی یاد ایلمه بر لئیم النفس آدمدر

Et qui est indigne, honteux *A.* نذیل ـ مرذول ـ رذیل ـ دنیٔ *P.* خوار *T.* آلچق || Actions infâmes افعال مرذوله || La chose est infâme محض رذیله در ـ امر مرذولدر || Avarice infâme بخل خسّت مرذوله ـ نذیل || Faire un commerce infâme بر تجارت تجارت نذیله ایله مألوف اولمق ـ دنیّه عادت ایدنمک

INFAMIE. Flétrissure imprimée à l'honneur, à la réputation, soit par la loi, soit par l'opinion publique *A.* افتضاح ـ تجریس *P.* رسوایی ـ روسیاهی ـ بد نامی *T.* جاربسلک ـ رسوایلق تمغای رسوایی وافتضاح || Note d'infamie یوز قره‌لغی ـ وسام رسوایی || Noter d'infamie توسیم ایلمک ایله رسوایی || L'amende en matière criminelle emporte infamie جرم وجنایته متعلق جریمه حکمی مستلزم رسوایی وافتضاحدر || Couvrir quelqu'un-

d'infamie برکمسنه‌یی غریق بحر رسوایی وافتضاح ایتمک L'infamie est plus à craindre que la mort شین بد نامی اولومدن فنا در - وافتضاح اشدّ من المماتدر

Il se dit aussi de l'action infâme *A.* نذالت - رذالت - رذیلة pl. رذایل *P.* زشتکاری - خواری *T.* رسوایلق || C'est une grande infamie de manquer à sa parole خلف وعد ایتمک رذیلهٔ عظیمه در C'est un malhonnête homme, il a fait mille infamies لئیم النفس بر آدم اولوب رذایل گوناگون ارتکاب ایلدی C'est une infamie de contester pour si peu de chose بویله امر جزئی ایچون مجادله ایتمک رذیلهٔ محضدر

Il signifie au pluriel, paroles injurieuses *A.* pl. مندیات pl. مخزیات اقوال مخزیة pl. *P.* گفتار خزی - زشتارها *T.* آلچقلدیجی سوزلر آمیز || Il lui a dit mille infamies فلانه هزار بهزار کلمات مخزیه سویلمشدر

INFANTERIE. Les troupes qui marchent et qui combattent à pied *A.* pl. رجّالة - رجّالة الجیش pl. بیاذقة - بیاذقة الجیش *P.* لشکر پیاده - پیادگان *T.* یایه عسکری || Vieille infanterie عتیق پیاده عسکری nouvelle infanterie جدید یایه عسکری Compagnie d'infanterie یایه عسکری بلوکی L'infanterie ennemie fut taillée en pièces اعدانک پیاده‌سی جملهٔ قتل واعدام اولندی

INFANTICIDE. Meurtre d'un enfant *A.* قتل الطفل *P.* کودک کشی *T.* چوجوق اولدرمسی - Il se dit aussi du meurtrier d'un enfant *A.* قاتل الطفل *P.* کودک کش *T.* چوجوق اولدریجی

INFATIGABLE. Qui ne peut être lassé par la fatigue *A.* عدیم الفتور - عدیم الکلال *P.* نا پذیر درماندگی - بی فتور *T.* یورلمق بیلمز - یورلمز || Cheval infatigable اسب بی فتور esprit عقل بی فتور C'est un homme infatigable بی کلال وبی فتور بر آدمدر

INFATIGABLEMENT. Sans se lasser *A.* بلا کلال - بلا فتور *P.* بی فتورانه - بیبیدرماندگی *T.* یورلمقسزین || Appliqué infatigablement à son travail ایشنه بلا فتور مداومت ایدن بلا فتور خدمتنه مکبّ ومواظب اولان - آدم

INFATUATION. Prévention excessive et ridicule *A.* مفتونیّت *P.* دلشیفتگی *T.* عقل صاپلنمه‌سی || L'infatuation de sa noblesse le rend ridicule dans le monde کشیزادلکنه مفتونیتی تقریبیله مضحک عالم اولیور

INFATUER. Préoccuper tellement quelqu'un, qu'on ait de la peine à l'en désabuser *A.* اغراق الذهن - افتتان *P.* دل شیفته کردن - شیفتن *T.* عقلی صارمق - عقلی طولدرمق || Qui vous a infatué de cet homme-là, de ce livre-là? فلان کمسنه ایچون وفلان کتاب ایچون سنی کیم افتتان ایلدی - عقلکی کیم طولدردی - کیم دلشیفته ایلدی S'infatuer de quelqu'un بر کمسنه‌نک دلشیفته‌سی اولمق d'une opinion بر رأی ایله عقلی صارمق - بر رأیه اغراق ذهن ایتمک Être infatué de quelque chose بر شیئک مفتونی اولمق Cet homme est infatué de sa personne, de son mérite مفتون لیاقت واهلیتیدر - نفسنه فریفته در - مفتون نفسیدر

INFATUÉ. *A.* مفتون *P.* دلشیفته *T.* عقلی صارمش - عقلی آلدرلمش - طولمش

INFÉCOND. Stérile *A.* عاقر - غیر مثمر - غیر منبت *P.* بیحاصل - بینما *T.* برکتسز - محصول ویرمز || Terre inféconde ارض عاقره - ارض غیر منبته Ce champ est infécond بو تارلا محصول ویرمز - بیحاصل وبینما در - Figur. || Génie infécond *A.* عقل عقیم - ذهن عقیم *P.* عقل بینما *T.* نماسز عقل

INFÉCONDITÉ. Manque de fécondité *A.* عقارت - عدم الانبات - عدم الاثمار *P.* بیحاصلی - بینمایی *T.* برکتسزلک || L'infécondité des terres اراضینک محصول ویرمامزلک عدم انباتی

INFECT. Puant, gâté, qui est infecté *A.* زاهم - سنیخ - عفین *P.* خنجیر ناک - بوی خرسیده - گرفته - خرسیده بو *T.* قوقمش - مردار قوقولی - منتن || Il est puant et infect مردار قوقولی وسنیخدر Lieu infect محل سنیخ air هوای سنیخ - هوای وخیم - هوای عفین - مردار قوقولی هوا - Un homme qui a l'haleine infecte. V. Haleine.

INFECTER. Gâter, corrompre par communication de quelque chose de puant, de contagieux *A.* تعفین - تزهیم - تسنیخ *P.* خنجیرناک کردن - خرسیده بو کردن *T.* مردار قوقولی ایتمک || Cela infecte l'air فلان شیء تسنیخ هوایی موجبدر Cette puanteur, cette charogne infecte tout le voisinage بو رایحهٔ منتنه وبو جیفه بستون اطرافی تسنیخ ایدر La peste a infecté toute la ville وبانک عفونتی بلده‌نک جملسنه شایع اولمشدر Ceux qui étaient infectés de cette maladie اول مرضک عفونتنه دوچار اولنلر On jeta des charognes dans le puits pour l'infecter ماء بئری تزهیم ایچون ایچنه القای

اجیاف ایتمشلر در
Figur. A. افساد P. فساد پذیرفتن - تباهیدن T. بوزمق
|| Il infecta le pays de cette hérésie بو رفض وبدعت ایله
مملکتی افساد ایلدی Si vous le fréquentez, il vous infectera
par ses dangereuses maximes شو آدم ایله الفتی زیاده ایده‌جك
اولور ایسه‌ك اصول ردیئه‌سی تقریبیله سنی افساد
ایده‌جکنه شبهه یوقدر

Infecté. A. متعفن - مزهوم - سنیخ P. بوی خرسیده گرفته
T. مردار قوقمش - قوقمش A. مفسود P. فساد پذیرفته
T. بوزلمش

INFECTION. Grande puanteur A. خمن - زهومت - سناخت
عفونت - P. خنجیر - بد بویی T. مردار قوقو || Cet égout
est de la plus grande infection بو کاریزك سناخت وزهومتی
درجهٔ نهایتده در Il en sort une étrange infection فلان شیئدن
غریب بر زهومت چیقار Infection insupportable سناخت
تحمّلگداز L'infection des corps morts mit la peste dans cette
ville اجیاف امواتك عفونتی بو بلده‌ده حدوث وبایه
مؤدّی اولمشدر

INFÉODATION. V. Inféoder.

INFÉODER. Donner une terre pour être tenue en fief T.
مالکانه طریقیله ویرمك || Inféoder des héritages املاکی
مالکانه طریقیله ویرمك

INFÉRER. Tirer une conséquence de quelque proposition, de
quelque fait A. استخراج - استنباط - تفریع P. بر آوردن
T. چیقارمق || Vous dites que cette chose est, que voulez-vous
inférer de là? فلان شیٔ بویله اولدیغنی دیرسك بو کلامدن
مرادك ندیبی استنباط ایتمکدر J'en infère telle chose بوندن
شو حکمی استخراج ایده‌رم Vous n'en pouvez rien inférer
شوندن هیچ بر شیٔ استنباط ایده‌میه‌جکسك

Inféré. A. مستخرج - مستنبط - متفرّع P. بر آورده T.
چیقمش

INFÉRIEUR. Qui est placé au-dessous A. سفلیّ - اسفل P.
زیرین T. آلت || Les planètes inférieures سیّارات سفلیّه La
région inférieure de l'air هوانك طبقهٔ سفلاسی La partie
supérieure, la partie inférieure du corps بدنك جانب اعلا
واسفلی - On dit aussi, Germanie inférieure, Germanie supérieure,
pour dire, la basse, la haute Germanie جرمانیای اسفل
آلت واوست جرمانیا - وجرمانیای اعلا

Et qui est au-dessous d'un autre en rang, en dignité, en mé-
rite, en forces A. ادنا - دون P. کمتر - پستتر T. آشاغی ||
Inférieur en science علم - علم خصوصنده فلاندن ادنا
ودانشده فلانك کمتری en mérite اهلیّت خصوصنده کمتر
Les ennemis nous étaient inférieurs en forces, en nombre, en
infanterie دشمنك کرك قوّت وکرك عدد وکمیّت وکرك
پیاده عسکری جهتیله مرتبه‌سی بزدن ادنا ایدی Entre les anges,
il y a des ordres supérieurs et des ordres inférieurs بین الملائکه
ادنا واعلا رتبه‌لر وار در

Il se dit au substantif de celui qui est au-dessous d'un autre
seulement en rang, en dignité A. ادنا pl. ادانی - اسفل مِن
پایه‌سی آشاغی T. کمرتبه - پس پایه - کمپایه P. جهة الرتبة
|| Les inférieurs doivent respect aux supérieurs ادانی اعالی
حقنه ایفای لازمهٔ حرمت ایتمك لازمهٔ حالل‌ریدر C'est
mon capitaine, je suis son inférieur فلان کشی بنم یوز باشم
اولمغله بن آندن پس پایه‌یم Il en use bien avec ses infé-
rieurs کندو - کندودن کمپایه اولنلره حسن معامله ایدر
کمرتبه‌لرینه معاملهٔ بالمجامله ایدر

INFÉRIEUREMENT. Au-dessous A. دون P. کم T. آشاغی
آشاغیجه - || Deux auteurs ont écrit sur cette matière, mais
l'un bien inférieurement à l'autre بو ماده‌نك اوزرینه تحریر
ایدن ایکی مؤلفك بریسی دیگرندن خیلی مرتبه دون
یازمشدر

INFÉRIORITÉ. Rang de l'inférieur à l'égard du supérieur A.
T. دونیٔ رتبه - کمپایگی P. دونیّة الرتبة - سُفالة الرتبة
|| رتبه‌نك آشاغیلغی - رتبه‌نك ادنالغی Il ne reconnaît
pas assez son infériorité رتبه‌سنك دونیّتنی کرکی کبی اقرار
دونیّت ایتمیور Son infériorité devrait le rendre plus humble
رتبه‌سنه کوره بوندن زیاده متواضع اولملو ایدی

Il se dit aussi dans les choses morales A. دونیّت P. کمتری
کمقدریٔ عقل T. آشاغیلق || Infériorité de génie کمقدری -
de mérite کمتریٔ اهلیّت ولیاقت

INFERNAL. Qui appartient à l'enfer A. سقریّ - جهنمیّ P.
نار جهنّمدن اشدّ بر || Rage infernale جهنمده‌کی T. دوزخی
عذاب جهنّمدن نمونه بر نوع Malice infernale نوع جنون
خباثت

On appelle en Chimie, Pierre infernale, une substance caus-
tique et brûlante A. حجر الجهنم P. سنگ جهنّم T.

جهنم طاشی

INFERTILE. Stérile, qui produit peu, ou qui ne produit rien *A.* غیر مخصب - مجدوب - ماحل *P.* بی برکت *T.* چوراق || Un champ infertile مزرعهٔ مجدوبه - چوراق تارلا || Des terres infertiles اراضی غیر مخصبه - چوراق یرلر pays ممالک غیر مخصبه - برکتسز مملکتلر V. Infécond.

On dit figur. Un esprit, un sujet infertile *A.* عقیم *P.* هیچ - نزای *T.* اندک زای - قسیر - طوغرمز || Il a un esprit infertile ذهن عقیم صاحبیدر - قسیر بر ذهنی وار در || Il a écrit sur un sujet infertile بر مادهٔ عقیمه اوزرینه تحریر وانشا ایلدی

INFERTILITÉ. Stérilité *A.* جدوبت - محل *P.* بی برکتی *T.* برکتسزلک - چوراقلق V. aussi Infécondité.

INFESTER. Piller, ravager par des irruptions *A.* نهب - غارت *P.* یغما کردن - تالان وتاراج آوردن *T.* چاپول - چاپوله ویرمک - ایتمک || Les pirates infestaient toutes ces côtes-là ازباندید طایفه‌سی اول سواحلی سر تا پا نهب وغارت ایدرلر ایدی Les ennemis infestaient tout ce pays-là par leurs courses دشمن اول مملکتک مجموعنی نهب ویغما جمله‌سنه اطالهٔ اقدام یغماگری وغارت ایدر - ایدر ایدی جمله‌سنی چاپول ایدر ایدی - ایدی

Et incommoder, tourmenter *A.* ایصال الضرّ والخسارة *P.* آزرده کردن - گزند وزیان آوردن *T.* ضرر کتورمک || Les rats infestent cette maison فاره‌لر بو خانه‌ده کلّی مرتبه ایصال ضرّ وخسارت ایدرلر

INFIBULATION. Opération par laquelle on réunit, au moyen d'un anneau, les parties qui servent à l'acte de la génération *A.* عقد الآلات التناسل

INFIBULER. Faire l'opération de l'infibulation *A.* تعقید الآلات التناسل

INFIDÈLE. Qui manque de foi, de fidélité *A.* غیر صادق - عدیم الصداقة *P.* نا راستکار - بیوفا *T.* وفاسز - صداقتسز || Une femme infidèle à son mari زوجنه صداقت ایتمیان قاری Ami infidèle محبّ معدوم الصداقة - دوست بیوفا amant عاشق بیوفا Être infidèle à son ami دوست حقنده صداقتسز اولمق

On dit aussi, Mémoire infidèle *A.* حافظهٔ غیر - حافظهٔ ساهیهٔ صحیحه - حافظهٔ رکیکهٔ *P.* یاد بهست - یاد نا درست *T.* حافظه کوشک Et un rapport, un récit, une citation infidèle بر انها وبر تقریر وبر اشهاد غیر صحیح

Il signifie aussi, qui n'a pas la vraie Foi *A.* کافر pl. کفرة pl. کفّار *P.* بد ایمان *T.* ایمانسز || Les nations infidèles امم کافره les peuples اقوام کافره L'infidèle n'a point de part au royaume de Dieu کافرو بد ایمان اولان کشی عالم ملکوتدن کلیّاً محرومدر

INFIDÈLEMENT. D'une manière infidèle *A.* من غیر صداقة *P.* نا راستکارانه - با بیوفایی *T.* بی وفاکارانه - صداقتسزلق - ایله - وفاسزلق ایله || Agir infidèlement avec ses amis احبّا ودوستان حقنده بیوفالق ایله معامله ایتمک

INFIDÉLITÉ. Manque de fidélité, trahison *A.* عدم - خیانت الصداقة *P.* ناراستکاری - بیوفایی *T.* صداقتسزلق || Grande infidélité خیانت عظما L'infidélité d'un domestique برخدمتکارک عدم صداقتی d'un ami دوستک وفاسزلغی d'un amant محبوبه‌نک عاشقک عدم وفا وصداقتی d'une maîtresse زوجک ویاخود زوجه‌نک بیوفالغی d'une femme, d'un mari ارتکاب خیانت Commettre une infidélité عدم صداقتی خیانته متعلّق بر ایش ایشلمک - ایتمک

On dit aussi, Infidélité de mémoire *A.* عدم - رکاکة الحافظة - الصحّة الحافظة - سهو الحافظة *P.* نا درستی - سستی یاد *T.* کم یاد داری - یاد حافظه کوشکلکی - قصور حافظه Et infidélité de citation اشهادک عدم صحّتی

Infidélité, se dit aussi de l'état de ceux qui ne sont pas dans la vraie religion *A.* کفر *P.* بد ایمانی *T.* کافرلک || Les Juifs sont obstinés dans leur infidélité طایفهٔ یهود مصرّ کفره مصرّ در - علی الکفر در

INFILTRATION. Action d'un liquide qui passe comme par un filtre dans les pores d'un solide. V. S'infiltrer || L'infiltration de l'eau dans le bois ایچنه - صویک آغاج ایچنه تخلّلی کچمه‌سی

s'INFILTRER. Passer comme par un filtre *A.* نفوذ - تخلّل *P.* اندر گذشتن *T.* ایچنه کچمک || L'eau s'infiltre dans le bois le plus dur آغاج هر نقدر سرد اولسه بیله ایچنه صو نفوذ ایدر - صو کچر

Infiltré. *A.* متخلل *P.* اندر گذشته *T.* ایچنه کچمش

INFINI. Qui n'a ni commencement ni fin. Il ne se dit que de Dieu *A.* ازلیّ - منزّه عن الابتداء والانتها *P.* بی آغاز

|| باشلنقجی وصوکی یوق .T بی سر وپایان ـ وانجام
یالکز جناب ربّ العالمین ابتدا وانتهادن Dieu seul est infini
عدیم الغایة .A Il se dit aussi des attributs de Dieu ـ منزّهدر
حدّ ونهایتی .T بی نهایت ـ بیپایان .P عدیم النهایة ـ
مرحمت La miséricorde de Dieu est infinie || اوجی یوق ـ بوق
Sa puissance est infinie لم یزلیّه‌نک حدّ ونهایتی یوقدر
قدرت بالغهٔ ربانیّه عدیم النهایه در
Il signifie aussi, innombrable .A عدیم ـ لا یحصی ـ لا یعدّ
Il || ضایبسی یوق .T بی حساب ـ بیشمار .P الحساب
y a un nombre infini d'auteurs qui rapportent que... لا یعدّ ولا
Il y avait un monde infini یحصی مولفلر روایت ایدرلرکه
dans cette assemblée اول مجلسده بیحساب خلق وار ایدی
Et très-grand .A || یک جوق .T فراوان .P کثیر ـ عظیم
Je vous ai des obligations infinies منن فراوان ایلمه ممنون
اوزریمه تحمیل ایلدیککز بارمنن کثیره‌نک ـ لطفکز اولدم
Vous m'avez causé des peines infinies بکا عظیم تحشنده یم
تعب وزحمت ویرمشسکز
À L'INFINI. Sans fin .A الی ما لا نهایة ـ الی غیر النهایة
.P بی انجام .T صوکی یوق || Cela irait à l'infini بوشیٔ
La divisibilité de la matière à l'in- الی غیر النهایه وارهجقدر
fini Multiplier un nombre مادّه‌نک الی ما لانهایه تجزّیسی
à l'infini بر عددی الی غیر النهایه ضرب ایتمک
INFINIMENT. Sans bornes et sans mesure .A فوق الحدّ
.T بی غایت ـ بی نهایت ـ بی اندازه .P والنهایة
Dieu est infiniment bon et juste حق تعالی حضرتلری || غایتسز
خدای متعالک عدل ـ فوق الحدّ والنهایة کریم وعادلدر
واحسانی بیغایت ونهایتدر
Et extrêmement .A غایة الغایة .P بسیار ـ با فراوانی ـ
C'est un homme infi- || یک جوق .T بی اندازه ـ بغایت
niment heureux بغایت بختلو بر آدمدر Il souffre infiniment
غایت الغایه متألمدر
INFINITÉ. Qualité de ce qui est infini .A عدم النهایة ـ عدم
ـ نهایتسزلک .T بی نهایتی ـ بی پایانی .P الغایة
L'esprit humain ne saurait comprendre l'in- || اوبج اولماملق
finité de Dieu ذات ذو الجلالک عدم غایت ونهایتنی
Quelques philosophes ادراکدن عقل بشر عاجز ومتحیّر در
soutiennent l'infinité de l'espace بعض حکما مسافه‌نک عدم
نهایتنی تأیید واثبات قیدنده درلر

ـ فراوانی .P کثرت ـ وفرت .A Il signifie aussi, grande quantité
جمعیّت Une infinité de personnes || جوقلق .T بیشماری ـ بسیاری
قتی ـ خلقک وفرتی de peuple وافر کسان ـ ناسک کثرتی
اشیای ـ اشیانک غایت کثرتی de choses جوق خلق
علل On pourrait vous alléguer une infinité de raisons فراوان
بیشمار ایراد ایتمک ممکندر
INFINITIF. Terme de Grammaire. Le mode qui ne marque ni
nombre ni personne .A مصدر
INFIRMATIF. Terme de Jurispr. Qui rend nul .A مبطل .P
Un arrêt in- || ابطال ایدیجی .T ابطالساز ـ عملمانده ساز
firmatif d'une sentence مبطل اعلام اولان بیورلدی
INFIRME. Qui a quelque infirmité .A علیل ـ معلول pl. معلولین
خسته ـ بیمار ـ انکشتال .P سقام pl. سقیم ـ علیل المزاج ـ
Un homme infirme || خسته‌لقلو .T حال علیل المزاج بر آدم
C'est un corps extrêmement infirme بغایت سقیم ومعلول بر
Voilà le lieu où l'on met les infirmes وجود در معلولین وسقامه
علیللرک مکانی بو در ـ مخصوص اولان محلّ اشته بو در
Et faible, fragile, qui manque de force .A قاصر ـ عاجز ـ
Le pé- || فوتسز .T بی اقتدار ـ نا توان .P عدیم الاقتدار
ché a rendu la volonté infirme آدمه بنی اراده اصلیه زلّت
ایراث عجز ونا توانی ایتمشدر
INFIRMER. Terme de Jurispr. Invalider un acte .A الغا ـ ابطال
.P ساختن عملمانده .T بطّاللق ـ بطّال قلمق ـ بوزمق ||
Voilà une pièce bien forte, qu'apportez-vous pour l'infirmer ?
اشته بو بر سند قویدر ابطالنی موجب اولدجق بر شیٔ
Il disait pour infirmer cet acte, que... وارمیدر بو سندی ابطال
On dit aussi, Infirmer une preuve, ـ ایچون شویله دیر ایدیکه
un témoignage بر دلیلی وشاهدک شهادتنی ابطال ایتمک
INFIRME. .A ساقط من العمل .P عملمانده گشته .T ابطال
اولنمش
INFIRMERIE. Lieu destiné pour les infirmes dans les maisons re-
ligieuses .A دار المعلولین .P بیمار خانه .T خسته‌لریری
INFIRMIER. Qui a soin des malades dans les hôpitaux et dans
les infirmeries .A مأمور بخدمة المرضا .P نگهبان خستگان
.T خسته‌لره خدمت ایدن
INFIRMITÉ. Indisposition, maladie habituelle .A علّت pl.
علل ـ علّة المزاج ـ سقم pl. اسقام .P بیماری ـ بیمار حالی
.T مزاجسزلق || Grande infirmité علّت عظما Les infirmités

corporelles اسقام جسمانيّة Il est sujet à de grandes infirmités علل واسقام عظيمه‌يه مبتلا در

Et faiblesse, défaut, imperfection, fragilité pour le bien *A.* عجز - قصور - نقص - عدم الاقتدار *P.* بی - کم توانی *T.* اقتداری قوّتسزلق || L'infirmité humaine بشرك نوع بنی عجزی L'infirmité de la nature, causée par le péché زلّهٔ اصليّه تقريبيله اقتضا ايتمش عجز وقصور طبيعت Il faut supporter les infirmités de son prochain كشی قرين وهمتاسنك عجز وقصورينه تحمّل ايتمك لازمهٔ حاليدر

INFLAMMABILITÉ. Qualité de ce qui est inflammable *A.* طبيعة التهابيّة *P.* پذيرايیٔ آتش افروزی *T.* علولنمكه عرقلك طبيعت || L'inflammabilité de l'esprit de vin قابليّت التهابيّه‌سی

INFLAMMABLE. Qui s'enflamme facilement *A.* سريع الالتهاب - سهل التوقّد - سريع الاستيرا *P.* فروزنده - آتشناك *T.* طوتشيجی - علولنيجی || Le soufre, le camphre sont des matières fort inflammables كبريت ايله كافور سريع الاستيرا اولان ماده‌لردندر

INFLAMMATION. L'action qui enflamme une matière combustible *A.* التهاب - وقود - توقّد - استيرا - اشتعال *P.* آتش افروزی *T.* طوتشمه - علولنمه || Le feu prit aux poudres, et l'inflammation fut si prompte, qu'elle fit un ravage affreux باروته اصابت ايلديكندن بردن بره مشتعل وفروزان اولوب دهشت‌فرمای عقول اوله‌جق خسارات جسيمه‌يی مستلزم اولمشدر

Et l'âcreté, l'ardeur qui surviennent aux parties du corps excessivement échauffées *A.* التهاب *P.* سوزش *T.* يانقلق || Il y a de l'inflammation à cette plaie بو يارده التهاب وار Inflammation de poitrine التهاب صدر de poumon التهاب رئه در

INFLAMMATOIRE Qui cause l'inflammation *A.* التهابیّ - موجب الالتهاب *P.* سوزش آور *T.* يانقلق كتورر || Maladie inflammatoire مرض التهابی fièvre حمّای التهابی - حمّای موجب الالتهاب

INFLEXIBILITÉ. Qualité de ce qui est inflexible *A.* عدم الرقّة - عدم الانعطاف - عدم الملاينة - قسوة القلب *P.* سنگدلی - سختدلی *T.* پكلك - پكلكی - يورك پكلكی || L'inflexibilité d'un juge قاضينك عدم انعطاف وملاينتی L'inflexibilité de son coeur قسوت قلبی - قلبنك عدم رقّتی

INFLEXIBLE. Qui ne se laisse point fléchir, émouvoir à compassion *A.* عديم الرقّة - عديم الانعطاف - ممتنع التليّن - قاسی القلب *P.* سنگدل - سختدل *T.* يورك پكلو || Inflexible aux prières مسئولات وملتماسته ممتنع الانعطاف Tyran inflexible اولان آدم جبّار سنگدل - جبّار بی رقّت Opiniâtreté inflexible اصرار وعناد ممتنع التليّن Vertu inflexible واهمهٔ انعطافدن شائبهٔ انعطافدن بریٔ صلاح حال le constance مبرّا ثبات ومتانت

INFLEXIBLEMENT. D'une manière inflexible *A.* بلا تليّن - من غير تعطّف *P.* بسختی - سخت *T.* پكلك ايله || Il demeure inflexiblement attaché à son opinion رأينده بلا تليّن مصرّ در

INFLEXION. Changement de la voix qui passe d'un ton à un autre *A.* انعطاف الصوت *P.* گردش صدا *T.* سسك حالدن حاله چورلمسی || Ce chanteur a des inflexions de voix agréables بو مطربك صداسنده انعطافات لطيفه وار در

On dit, Inflexion de corps, pour dire, une certaine disposition naturelle à plier le corps *A.* سهولة الانعطاف البدن *P.* چاپكتافتگیٔ تن *T.* بدننك اكلمكه قولايلغی

En termes de Grammaire, on dit, Inflexion des noms, des verbes, pour dire, la manière dont les noms se déclinent, dont les verbes se conjuguent *A.* اعراب الاسماء وتصريف الافعال

INFLICTIF. Qui est ou doit être infligé *A.* واجب التحميل || Peine inflictive اولان حدّ شرعی واجب التحميل

INFLICTION. V. Infliger.

INFLIGER. Imposer une peine *A.* تحميل الحدّ الشرعیّ || Les lois, les ordonnances infligent de grièves peines aux meurtriers, aux incendiaires قاتللر وقونداقجيلر حقّنده حسب الشرع والقانون اكيد وشديد حدود شرعيّه تحميل اولنور La peine qui est infligée par le juge حاكم طرفندن تحميل اولنان حدّ شرعی Infliger une amende حدّ شرعی اولمق اوزره جريمه تحميل اولنمق

Infligé. *A.* حدّ شرعیّ محمول على فلان

INFLUENCE. Vertu qu'on prétend qui découle des astres sur les corps sublunaires *A.* تأثيرات الكواكب - تأثير الكوكب *P.* تأثير اختر *T.* يلدزك تأثيری || Bénigne influence كوكبك تأثير مسعودی Maligne كوكبك تأثير منحوسی - مشئومی

Et action d'une chose qui aide à produire quelque effet *A.*

ایشلیش .T کارگری .P نفوذ ـ تأثیر ـ عمل ـ دخل || Les premières démarches qu'on fait dans le monde ont beaucoup d'influence sur le reste de la vie بر کمسنه‌نک اوائل حالنده ظهور ایدن حرکات وسکنات بقیهٔ عمرینه کلّی دخل وعملی وار در بو مصلحت Il a eu beaucoup d'influence dans cette affaire فلانک کلّی نفوذیله اولمشدر Dans cette région, l'air a une influence marquée sur le tempérament des habitans بو طبقه‌ده اولان هوانک امزجهٔ اهالی اوزرینه دخل عظیمی وار در L'influence des hommes puissans اقویانک ـ اقویانک نفوذی نفوذ کلامی

INFLUENCER. Exercer une influence .A تأثیر ـ اجراء النفوذ .P کارگری نمودن .T نفوذینی اجرا ایتمک || Influencer le peuple خلقک اوزرینه تأثیر نفوذ ایتدرمک

INFLUENCÉ. .T فلانک تأثیر نفوذیله عامل اولان

INFLUER. Agir par influence .A نفوذ ـ دخل ـ عمل .P کارگر شدن .T ایشلمک || La bonne ou mauvaise éducation d'un jeune homme influe sur tout le reste de sa vie بر نو جوانک امر تعلیم وتربیه‌سنده اولان حسن وقبح صورتی بقیهٔ عمرینه عاملدر Ces raisons, ces preuves influent sur toute la suite سرد اولنان علل ودلایل ما بعدک جمله‌سنه عاملدر Il influa beaucoup dans le parti qu'on prit ویریلان قرارده کلّی نفوذی ایشلدی

INFORMATION. Acte judiciaire contenant les dépositions des témoins sur un crime ou délit .A مضبطة الاخبار الشهود .P شاهدلرک تقریرلری مضبطه‌سی .T اوارهٔ تقریر شاهدان شاهدلرک تقریرلری مضبطه‌سنی || Faire une information ترتیب ایتمک L'information porte que... شاهدلرک تقریرلری مضبطه‌سی شونی ناطقدر که Décréter sur les informations شاهدلرک تقریرلری مضبطه‌سی موجبنجه حکم ایتمک

On appelle en matière civile, Information de vie et moeurs, celle qui se fait de la conduite et des moeurs de quelqu'un qui doit être reçu dans une charge, dans une dignité .A تزکیه ـ تزکیة الحال

En matière criminelle, Information est synonyme d'enquête .A کشف

On dit, Aller aux informations, Prendre des informations, pour dire, faire des recherches, pour découvrir la vérité d'un fait .A تفتیش .pl تفتیشات ـ تفحص .pl تفحصات .P جستجویی آراشدرمق .T کردن

INFORME. Qui n'a pas la forme qu'il doit avoir .A سقیم الصورة ـ الصورة .P بد صورت .T صورتسز || Un animal informe سقیم الصورة بر حیوان Cet acte est informe صورتی رکیک بر سند در C'est une pièce informe qui ne peut vous servir صورت مطلوبه‌سی یوق بر ورقه اولمغله C'est un ouvrage informe, et qui n'est pas encore mis dans l'ordre où il doit être ایشکه یرامز سقیم الصورة وهنوز نظام لایقنه وضع اولنمامش بر تألیفدر

INFORMER. Avertir, instruire .A اخبار ـ انبا ـ انها .P آگاه کردن ـ آگاهیدن .T خبر ویرمک ـ بیلدرمک || Informer les juges de la vérité d'un fait حاکمی واقع حالدن آگاه ایتمک Informer le prince de ce qui se passe جریان ایدن احوالی پادشاهه بیلدرمک

En termes de Jurisp., il signifie, faire une information V. Information || Permission d'informer رخصت کشف Informer contre quelqu'un بر کمسنه‌نک علیهنه کشف حاله مبادرت ایتمک Informer d'un assassinat قتل ماده‌سنک کشفنه مبادرت ایتمک

On dit en matière civile, Informer des vie et moeurs de quelqu'un .T بر کمسنه‌نک تزکیهٔ حالنه مبادرت ایتمک

S'INFORMER. S'enquérir .A استخبار ـ استعلام ـ استحصال .P آگاه شدن ـ خبردار شدن .T خبر آلمق || الوقوف واقع حالی استخبار ایتمک S'informer de la vérité du fait Je m'en suis informé à tous ceux que je connaissais آشنالرم اولان کسانک جمله‌سندن استعلام حال ایلدم ـ کیفیت ـ اولان کسانک جمله‌سندن استخبار ایلدم حالی آشنالرم

INFORMÉ. .A واقف ـ خبیر .P آگاه ـ خبردار .T بیلمش ـ خبر آلمش || Juge bien informé علم صحیح ایله واقف اولمش خلاف انها ایله خبردار اولمش بر قاضی mal informé حاکم

INFORTUNE. Malheur, disgrâce .A محرومیّة البخت .P ادبار ـ بد بختی ـ بخت ـ کجرویٔ ـ فلکزدگی .T بختسزلق || Grande infortune ادبار عظیم Tomber dans l'infortune حال ادبارده امرار vivre حال ادباره گرفتار اولمق Je plains son infortune فلانک بختسزلغنه آجیبیورم عمر ایتمک

INFORTUNÉ. Malheureux .A محروم البخت ـ مخارف ـ مدبر .pl مدبرین .P بد بخت ـ بیبخت ـ فلکزده ـ .T بختسز نا مراد || Prince infortuné بر پادشاه بیبخت

مناحس ايّام - ايّام ادبار Jours infortunés طالع مدبر sort

INFRACTEUR. Violateur des lois, des traités *A.* ناقض - قيريجى - بوزيجى *T.* گسيلنده - شكننده *P.* مخفر - ناكث - ناقض des lois ناقض شروط وعهود Infracteur des traités || - نظامات مرعيّه‌نك ناقضى des ordonnances قوانين نظامات مرعيّه‌نك خلافنه حركت ايدن

INFRACTION. Violation des traités, des lois *A.* نقض - نكث - اخفار - تنكيث *P.* شكست *T.* بوزمه - قيرمه || Ils ont fait une infraction au traité شروط عهدنامه‌يى نقض واخفار شروط عهدنامه‌نك كسر ونقضنه باعث اولمش - ايلديلر L'infraction des lois, des priviléges قانونك بر حركت ايلديلر وشروط امتيازاتك نقضى

INFRUCTUEUSEMENT. Sans fruit, sans utilité *A.* بلا ثمرة - عبث يره *T.* بى فائده - بى سود *P.* بلا نفع - بلا طايل - بلا ثمره سعى ايدر Il travaille infructueusement || فايده‌سز - عبث يره سعى وكوشش ايدر

INFRUCTUEUX. Qui ne rapporte aucun fruit *A.* غير مثمر - محصول ويرمز *T.* بيحاصل - بى بار *P.* معدوم المحصول ارض غير V. Infertile || Terroir infructueux يمش ويرمز - اراضيى champ مثمره Terres infructueuses مزرعهٔ غير مثمره سنه - معدوم المحصول Année infructueuse بر سنه بيحاصل معدوم Figur. *A.* - قيتلق سنه‌سى - سال بيحاصل - مجدوبه - بى سود *P.* عديم المنفعة - عديم الفايدة - لا طايل - الثمرة فائده‌سز - عبث *T.* بى ثمره - بى فائده Travail infructueux || كوشش بى - سعى بى فايده - سعى لا طايل همم بى فائده Soins infructueux عبث چالشمه - فايده emploi بى منفعت - منصب بى ثمره Peine infructueuse عبث زحمت - زحمت بى فائده

INFUS. Il se dit des connaissances, des vertus qu'on n'a pas acquises par ses soins, mais qu'il a plu à Dieu de verser dans quelques ames *A.* منزل - من عند الله *P.* موهوب - خدا داد موهوب من - علم منزل Science infuse || اللهدن كلمش *T.* عقل خدا داد sagesse عند الله اولان علم وحكمت grâce فيض منزل

INFUSER. Mettre une drogue dans quelque liquide, et l'y laisser, afin que le liquide en tire le suc *A.* نقع - انقاع - مرث *P.* كردن اسفنج *T.* صوده اصلاتمق || Infuser de la rhubarbe dans de la tisane راوندى اجزالو مطبوخ ايچنده نقع ايتمك

قنه قنديبى خدر ايچنده نقع du quinquina dans du vin ما بارد ايچنده انقاع ايتمك Infuser à froid ايتمك صوده اصلانمش *T.* اسفنج كرده *P.* منقوع *A.* Infusé

INFUSIBLE. Il se dit d'un corps qu'on ne peut foudre *A.* ممتنع الاذابة *P.* نگداختنى *T.* اريمز

INFUSION. Action d'infuser *A.* نقوع *P.* اسفنج سازى *T.* صوده اصلاتمه

Il se dit aussi de la liqueur qui résulte de l'infusion *A.* نقيع - منقوع pl. منقوعات *P.* اسفنج *T.* اصلانتى || Une légère infusion de rhubarbe بر خفيف راوند منقوعى de thé چاى منقوعى

Il signifie aussi, la manière dont certaines facultés surnaturelles sont infusées dans l'ame *A.* فيضان || Les Apôtres avaient le don des langues par l'infusion du Saint-Esprit حواريون حضراتى روح قدسك فيضانى تقريبيله السنهٔ عديده تكلّمى نعمتنه مظهر اولمشلر در

INGAMBE. Alerte *A.* منز *P.* چست وچالاك *T.* چيوه‌لك

s'INGÉNIER. Tâcher de trouver dans son esprit quelque moyen pour réussir *A.* ملاحظة - تدبّر - صرف الذهن *P.* انديشيدن *T.* دوشونمك || Ingéniez-vous pour sortir de cet embarras بو مقبه‌دن چيقمه‌نك صورتنى تدبّر وملاحظه ايله S'ingénier pour venir à bout de quelque chose بر مرامه ظفر بولمق ايچون صرف ذهن ايتمك

INGÉNIEUR. Officier chargé de la fortification des places, des camps et des postes qu'on veut défendre *A.* مهندس pl. مهندسين استحكامات حربيّه *T.* معمار الاستحكامات الحربيّة - قلفه‌سى || Habile ingénieur ماهر مهندس Cet ingénieur a tracé ce bastion بو طابيه‌يى فلان مهندس رسم ايلدى - بو طابيه‌نك رسمنى فلان مهندس چيزدى a conduit ces travaux بو ابنيه‌يه نظارت ايتمش فلان مهندسدر Ingénieur en chef - باش مهندس - رئيس المهندسين - Il se dit aussi de celui qui conduit quelques autres ouvrages non militaires *A.* معمار *P.* دژار *T.* معمار || Ingénieur des ponts et chaussées كوپرى وقالدرم يولى معمارى

INGÉNIEUSEMENT. D'une manière ingénieuse *A.* مخيّلا *P.* زيركانه - بر وجه مخيّل *T.* انجه عقللولق ايله || Cela est ingénieusement dit مخيّل صورت ايله سويلنمش بر كلامدر imaginé مخيّلا اختراع اولنمشدر

INGÉNIEUX. Plein d'esprit, de sagacité *A.* مشهوم - متفرّس
فراستلو - انجه عقللو *T.* زيرك *P.* ذكيّ الذهن - الفؤاد
|| Homme ingénieux برآدم مشهوم الفؤاد
Il se dit aussi des choses *A.* مصنع - مخيّل *P.* زيركانه
پرداخته *T.* فراست ايله ايشلنمش || Instrument ingénieux
مصنع بر آلت trait مخيّل بر شيوه Cette invention est bien
ingénieuse بغايت بديع ومخيّل بر ايجاد در Cet ouvrage
est tout-à-fait ingénieux بغايت - بو تاليف بسبتون مخيّلدر
مصنعدر Cette composition est fort ingénieuse غايت ايله مخيّل
بر تركيبدر Repartie ingénieuse جواب مخيّل

INGÉNU. Naïf, simple, sans finesse *A.* صافي القلب *P.*
صافدل - ساده دل - صافدرون *T.* بون || Un esprit ingénu
ساده دلانه بر كلام discours قلب پر صفوت - قلب صافي
C'est l'homme du monde le plus ingénu ناصيهٔ حالنده آثار
صافدلي بديدار در Il a quelque chose d'ingénu dans la phy-
sionomie سيماسنده امارهٔ صافدلي نمودار در Il a dit cela
d'une manière fort ingénue بو كلامي صافدلانه سويلمشدر
Il fit un aveu ingénu ساده دلانه بر اقرار ايلدى
Il se dit, dans le Droit Romain, de l'homme né libre *A.*
حرّ pl. احرار *P.* آزاده *T.* سربست

INGÉNUITÉ. Naïveté, simplicité, franchise *A.* صفوة القلب
P. صافدلي - ساده دلي - صاف درونی *T.* بونلق || Il n'y
a que trop d'ingénuité dans tout ce qu'il dit جميع اقوالنده
ساده دلي وصفوت دركار در Une grande ingénuité dans son
air, dans ses paroles وضع وسيماسنده واقوال وكلماتنده
ساده دللك ظاهر در Avec un air d'ingénuité, il trompe ceux
qui ne le connaissent pas صفوت قلب صورتياه كندوسنى
بيلميانلرى تغليط ايدر

INGÉNUMENT. D'une manière ingénue *A.* بصفوة القلب *P.*
P. صافدلانه - ساده دلانه *T.* بونلق ايله || Il dit tout ingé-
nument هر شيئى صفوت قلب ايله سويلر
Il signifie aussi, sincèrement *A.* بخلوص - بالصفوة والاخلاص
P. البال - بپاكنهادى - خلوصانه - خلوصكارانه *T.* خلوص ايله

s'INGÉRER. Se mêler de quelque chose sans en être requis
A. مداخلة - مخالطة *P.* مداخله شدن *T.* دست انداز مداخله
قارشمق || Je ne m'ingère point de vos affaires سنكك اموركه
رأى Il s'ingère de donner des avis - بر وجهله مداخله ايتمم
Il s'ingère des choses dont il n'a que faire ويوبكه قارشور
وظيفهٔ حالى اولميان اموره مخالطت ومداخله دن خالى
دكلدر de tout هر شيئه مداخله ايدر

INGRAT. Qui oublie les bienfaits qu'il a reçus *A.* كافر - كنود
نمك - نا سپاس *P.* منكر الاحسان - منكر النعمة - النعمة
- ايولكى بيلمز *T.* احسان نا شناس - نان كور - بحرام
كافر Il faudrait punir les ingrats || نانكور - قدر نعمتى بيلمز
كافر نعمتك - نعمت اولنلرك حقلرنده كلنمسك لازمدر
تاديبى واجبدر Faites-moi ce plaisir, vous n'obligerez pas un
ingrat شو كرمى بكا ايله قدر نعمتى بيلمز دكلم
Il se dit aussi des choses dont on ne retire pas d'utilité, à
proportion du travail ou de la dépense *A.* قليل الخير - لا خير
بى بركت - نا برومند - بيحاصل - بينما *P.* قليل البركة -
T. خيرسز || Travail ingrat شغل قليل البركة Étude ingrate
بينما بر ماده - امر قليل الخير affaire مطالعهٔ بيحاصل
Il se dit encore des terres *A.* ارض قليلة البركة - عاقرة - عتيبة
ارض Terre ingrate || بركتسز *T.* كم حاصل - كم مايه *P.*
ارض قليلة البركه - عتيبه
Il se dit figur. des choses qui ne fournissent rien à l'esprit,
et qui ne répondent point à la peine qu'elles donnent *A.* عقيم
P. هيچ نزاى *T.* بر شى طوغرمز || Vous avez choisi une ma-
tière ingrate بر مادهٔ عقيمه اختيار ايلدك

INGRATITUDE. Oubli des bienfaits reçus *A.* كفران - كنود
نمك - نا سپاسى *P.* انكار الاحسان - انكار النعمة - النعمة
T. نانكوروى - بحرامى || نانكورلق Les gens de bien haïs-
sent l'ingratitude كفران نعمت اهل خير عندنده بر امر
يكا انكار نعمت Il m'a payé d'ingratitude واجب النفرتدر
ايله مقابله ايلدى

INGRÉDIENT. Ce qui entre dans la composition d'un remède,
d'une sauce, d'un ragoût *A.* اجزاء التركيب pl. جزء التركيب
قطاب جيّد || Bon ingrédient قاتنبدى *T.* قطاب - جزء -
Le principal ingrédient جزء اعظم - جزء اصلى Il n'y faut pas
tant d'ingrédiens شو تركيبده اول قدر اجزا اقتضا ايتمز

INGUÉRISSABLE. Qui ne peut être guéri *A.* ممتنع البرء -
علاج نا پذيرا - بيدرمان *P.* لا دوا - لا علاج - متعذر الشفا
- صاغلمز *T.* نا قابل علاج V. aussi Incurable || Avec la vie
qu'il mène, c'est un homme inguérissable كچنديكى طوره كوره
كچنديكى صورته نظراً - برء وشفاسى ممتنع بر آدمدر
شفاياب اولمق احتمالى يوقدر

INGUINAL. Terme de Méd. Qui concerne l'aine *A.* متعلّق
T. متعلق كش ران *P.* متعلّق بمغبن الفخذ - بالاربيه
اوبلق قيصيغنه مخصوص || Bandage inguinal اوبلق قيصيغنه مخصوص
مخصوص لفافه

INHABILE. Terme de Jurisp. Incapable *A.* عديم الاستحقاق
بى استحقاق - نا مستحق *P.* غير مستحق - غير صالح -
زعامت *T.* كركلو دكل || Il est inhabile à posséder aucun bénéfice
تصرّفنه مستحق دكلدر Un mineur est inhabile à gérer son bien
هنوز نا بالغ اولان صغير كندو مالنى اداره وتصرّفه نا
مستحقدر

INHABILETÉ. Manque d'habileté *A.* عدم الاهليّة - عدم المهارة
|| استادسزلق - اهليّتسزلك *T.* نا اهلى *P.* عدم الكفاية -
L'inhabileté de ce général lui a fait perdre la bataille بو جنرالك
عدم اهليّت ومهارتى افاتهٔ ظفر وغالبيّتى موجب اولمشدر
Cet ouvrage a été manqué par l'inhabileté de l'ouvrier استادك
- عدم مهارتى تقريبيله بو ايش وجود پذير اولهمدى
بجرلهمدى

INHABILITÉ. Terme de Jurispr. incapacité *A.* عدم الاستحقاق
بى استحقاقى *P.* عدم الصلاحيّة - سقوط من الاستحقاق -
T. استحقاقسزلق - كركسزلك || La condamnation aux galères perpétuelles emporte inhabilité à recueillir aucune succession
تأبيداً وضع كورك مادّەسى حق وراثتدن سقوطى مستلزمدر

INHABITABLE. Qui ne peut être habité *A.* ممتنع الاقامة -
نا شايان سكنا *P.* غير صالح لالتمكّن - ممتنع التمكّن -
قابل سكنا *T.* اوتورلمز || Maison inhabitable نا قابل سكنا -
- قابل اقامت اولميان بر مملكت pays اولميان برباب منزل
تمكن واقامته صالح اولميان

INHABITÉ. Qui n'est point habité *A.* خالى - غير مسكون
نا مسكون - بى آدابانى *P.* عارى من العمارة - عن العمارة
T. شنلكسز || Lieu inhabité عمارتدن خالى بر محل Ville inhabitée
شنلكسز بر شهر - بلدهٔ غير مسكونه

INHABITUDE. Défaut d'habitude *A.* عدم الاعتياد *P.* نا آلفتگى
T. آلشمامزلق || L'inhabitude de penser, d'étudier فكر واندیشەیه
ومطالعەیه عدم اعتياد

INHÉRENCE. Il se dit de la jonction des choses inséparables par leur nature *A.* اتّحاد ممتنع - اتّحاد ممتنع الانفكاك
آيرلميەجق وجهله *T.* پيوستگى جدايى نا پذير *P.* المفارقة
L'inhérence de l'accident à la substance عرضك بتشكلك ||
عرضك - جوهره ممتنع الالمفارقة اولەجق وجهله اتّحادى
جوهر ايله اتّحاد ممتنع الانفكاكى

INHÉRENT. Qui par sa nature est joint inséparablement à un sujet *A.* لازم غير - لازم غير منفك - متّحد بلا انفكاك
ايرلميەجق وجهله *T.* بروجه نا جدايى پيوسته *P.* مفارق
ثقالت || La pesanteur est inhérente à la matière بتشك
مادّەنك ايچنده لازم غير منفكدر L'erreur est tellement inhérente à l'esprit de l'homme, que... خطا وزلّت عقل
انسانده شول رتبەده لازم غير مفارقدركه

INHIBER. Terme de Jurisp. Faire défense *A.* زجر - نهى -
منع *P.* ياساق كردن *T.* ياساق ايتمك || Nous avons inhibé et défendu منع وتحذير ايدەرز - منع وزجر ايدەرز
INHIBÉ. *A.* منهى - ممنوع *P.* ياساق كوده *T.* ياساق اولمش
|| Les choses inhibées امور منهيّة - ممنوعات - اشياى ممنوعه

INHIBITION. Terme de Jurisp. Défense. Il n'est guère d'usage qu'au pluriel *A.* pl. مناهى pl. زجريّات *P.* ياساقها *T.* يساقلر
|| Inhibitions et défenses sont faites à toutes personnes افراد
ناسك جملەسى حقنده اصدار مناهى وزجريّات اولنور كه
L'arrêt portait inhibitions et défenses صادر اولان فرمان مناهى
وزجريّاتى مشتمل ايدى

INHOSPITALIER. Qui n'exerce point l'hospitalité *A.* غير مضياف
T. غريب نا پرور - غريب نا نواز - مهمان نا نواز *P.*
مسافره اكرام ايتمز

INHOSPITALITÉ. Refus de recevoir les étrangers *A.* عدم
الالتفات الى الغربا *P.* غريب نا پرورى - مهمان نا نوازى
T. مسافره اكرامسزلق || La barbarie et l'inhospitalité de ces peuples اول اقوامنك فظاظت طبعى وغربا وبيگانگان
حقلرينه عدم التفاتى

INHUMAIN. Qui est sans pitié, sans humanité *A.* عديم المروّة
بى مروّت - بى ترحّم - نا مهربان *P.* عديم الترحّم -
T. انسانيّتسز - مروّتسز || Tyran inhumain جبّاربى مروّت
acte اثر ترحّم ومروّتدن عارى بر فعل Il lui fit un traitement inhumain حقنده عدم مروّت ايله معامله ايلدى Il y avait dans ce pays une coutume inhumaine بو بلدەده قاعدهٔ
مروّته منافى بر عرف وعادت وار ايدى Cela est barbare et inhumain بو حال فظاظت طبع ايله مجبول وعدم
بر حال باهر - مروّت ايله مألوف بر آدمك كاريدر
الفظاظة معدوم المروّتدر - Il se dit, dans le langage des

amans, d'une femme qui ne repond pas à la passion de celui dont elle est aimée جفاكار بر محبوبۀ || C'est une beauté inhumaine جفاكار در

INHUMAINEMENT. Sans humanité *A.* بلا ترحّم ـ من غير مروتة *P.* بنا مهربانى *T.* انسانيتسزلك ايله ـ مروتسزلك ايله || Il l'a traité inhumainement حقنده من غير ترحّم معامله ايلدى

INHUMANITÉ. Cruauté, barbarie *A.* عدم ـ عدم المروتة التر حّم *P.* نا مهربانى *T.* انسانيتسزلك ـ مروتسزلك || Grande inhumanité غريب بر étrange عظيم بر مروتسزلك || Il y a de l'inhumanité à cela بو بابده كونه مروتسزلك || Exercer de grandes inhumanités عدم ترحّم ومروت دركار در اثر مروت وترحّمدن عارى عظيم غدرلر ايتدى

INHUMATION. Enterrement *A.* دفن *P.* در گور سازى *T.* دفن مردگان ـ دفن اموات || L'inhumation des corps كومه || Les frais de l'inhumation اولمشلرك كومه‌سى ـ تدفين مصارف

INHUMER. Enterrer *A.* تدفين *P.* زير ـ در گور كردن خاك سپردن *T.* كومك || Il fut inhumé dans le cimetière مزارلقده دفن اولندى ـ مزارستانده تدفين اولندى

INHUMÉ. *A.* مدفون *P.* زير خاك سپرده ـ در گور كرده *T.* كوملمش

INIMAGINABLE. *A.* ممتنع ـ فوق ما يتخيّل ـ فوق ما يتصوّر عقله *T.* بيرون از دائرۀ تصوّر ـ خيال نكردنى *P.* التصوّر تصوّرى محال ـ خياله كلمز ـ صغمز || Une aventure inimaginable دائرۀ تصوّر وخيالدن بيرون بر ما جرا

INIMITABLE. Qui ne peut être imité *A.* ـ ممتنع التنظير بى مانند *P.* عديم المثال ـ ممتنع التمثيل ـ عديم النظير اورنكى ـ تقليده كلمز *T.* بى همتا ـ بى نظير ـ بى مثال ـ || Une action inimitable بر فعل ممتنع التنظير || un ouvrage يوق تقليد وتنظيرى نا ممكن بر تأليف لطيف un homme inimitable dans son art صنعتنده تنظيرى محال بر مرد هنرمند نظيرى يوق ـ

INIMITIÉ. Haine, aversion qu'on a pour quelqu'un *A.* ـ بغض ـ عداوت ـ عدوان ـ معادات *P.* كينه *T.* دشمنلك || بغضا Inimitié cachée بغض مكنون ـ عداوت مضمره immortelle عداوت قديمه بغض وعدوان ابدىّ البقا vieille couverte كمين خفاده مستتر كينه ـ بغض مستور ـ عداوت مكنونه

عداوت موروثه héréditaire بغض وعدوان سو پوشيده ـ وبغضا irréconciliable عداوت اولمش استقرار ريشه گير enracinée التئام پذير اولەميەجق ـ تأليف قبول ايتمز كينه ومعادات بغض وعداوته ـ بغضاً وجدواناً Par inimitié بغض وعداوت فلانك حقنده Concevoir de l'inimitié contre quelqu'un مبنى فلانك عداوتنه Encourir son inimitié عداوت پيدا ايتمك عداوتنه اوغرامق ـ دوچار اولمق

Il se dit aussi pour marquer toute sorte d'antipathie *A.* منافرت منافرت طبيعيّه Inimitié naturelle || اوركككلك *T.* رميدگى *P.* Il y a de l'inimitié entre telle et telle plante, entre tel et tel animal فلان وفلان نبات وفلان فلان حيوان بيننده منافرت وار در

ININTELLIGIBLE. Qu'on ne peut comprendre *A.* ـ لا يفهم نفهميدنى ـ نشناختنى *P.* ممتنع الادراك ـ ممتنع الفهم *T.* آكلاشلمز || Ce discours, ce langage est inintelligible بو كلام وبو لسان قابل فهم وادراك دكلدر

INIQUE. Injuste *A.* ظلوم pl. ظلمة ـ عسوف pl. عسفة ـ جاير ـ غدّار *T.* بيدادگر *P.* غدّار ـ جورة pl. || Juge inique جور واعتسافه مقارن بر حكم jugement بر قاضى

INIQUEMENT. D'une manière inique *A.* ظلماً ـ بالجور ـ بالاعتساف *P.* پيدادگرانه *T.* غدّارلق ايله || Juger iniquement ظلماً حكم ايتمك

INIQUITÉ. Injustice *A.* ظلم ـ عسف ـ اعتساف ـ جور ـ عدم الحقانيّة *P.* بيداد ـ بيدادگرى *T.* غدّارلق || L'iniquité des juges حكامك جور واعتسافى des jugemens احكامك Iniquité évidente عدم حقانيّتى غدر صريح ـ جور واضح C'est le comble de l'iniquité بو كيفيّت جور واعتسافك مرتبۀ غدر وظلمك درجۀ كماليدر ـ نهايتيدر

Il se dit aussi du péché, du débordement des vices *A.* عصيان ـ معصيت pl. معاصى ـ سيّئة pl. سيّئات *P.* گناهكارى گناه ـ *T.* صوچ ـ تقصيرات || Notre-Seigneur a porté nos iniquités حضرت عيسى افندمز معاصى وسيّئاتمزى در عهده معاصى وسيّئاتمزى شستۀ صابون a lavé nos iniquités ايلدى L'iniquité avait couvert la face de la terre عفو وغفران ايتمشدر عصيان وگناه روى زمينى سر تا پا استيعاب ايتمشيدى L'iniquité régnait partout عصيان وگناه هر طرفه مستولى زمانه حلقنك عصيانى L'iniquité du siècle اولمشيدى C'est un homme rempli d'iniquité پر معاصى وسيّئات بر آدمدر

Les enfans portent bien souvent les iniquités de leurs pères اولاد
غالب حالده كندو پدرلرينك معاصى وسيّاتيله متحمّلدرلر
Les hommes, comme enfans d'Adam, portent l'iniquité de leur
premier père بنى آدم اولاد ابو البشر اولدقلرى جهتدن
ابن Enfant d'iniquité جدّ اعلالرينك عصيانيله متحمّلدرلر
معاصى وذنوبمزى Remettez-nous nos iniquités سيّئه ومعصيت
رهين عفو ومغفرت ايله

INITIAL. On appelle Lettre initiale, la première lettre d'un
mot *A.* حرف اوّل *P.* حرف نخستين *T.* ايلك حرف

INITIATION. Cérémonie à laquelle on était initié à la par-
ticipation de certains mystères *A.* دخول فى حريم الاسرار

INITIATIVE. Droit de parler le premier pour proposer quel-
que chose *A.* رخصة - استحقاق على التقدّم فى الرأى
رأيه تقدّم استحقاقنى Prendre l'initiative || لتقدّم فى الرأى
تقدّم رأى بابنده مرخّص اولمق Avoir l'initiative احراز ايتمك

INITIER. Admettre à la participation des mystères de la re-
ligion païenne ou d'une société secrète *A.* ادخال فى حريم الاسرار
P. محرم اسرار طريقت ايتمك *T.* محرم راز طريقت كردن
|| Il se fit initier aux mystères de Cérès فلان مذهبك اسرارينه
محرم اولمشدر Ceux qui n'étaient pas initiés aux mystères de
Cérès, ne pouvaient assister à certains sacrifices فلان طريقتك
اسرارينه محرم اولميانلر ذبح قرابينه دائر بعض كونه
رسومك حين اجراسنده حاضر بولنمقدن محروم وممنوع
ايديلر Il y avait de certaines cérémonies à observer pour ini-
tier quelqu'un aux mystères بر كمسنه نك اسرار طريقته
محرميتى مادّه سى بعض كونه رسوم وتشريفاتك اجراسنه
منوط ايدى - Il se dit aussi des mystères de la religion chré-
tienne || Quand les Pères ont parlé à ceux qui n'étaient pas
encore initiés aux mystères de la religion ائمّهٔ كرام هنوز اسرار
دينه محرم اولميانلره خطاب ايلدكلرنده

On dit figur., Il n'est pas encore initié à la philosophie اسرار
حكمته هنوز محرم دكلدر Il n'est pas initié dans cette matière
بو مادّه نك اسرارينه محرم دكلدر - واقف دكلدر - On
dit aussi, Être initié dans une société, pour dire, y être admis
au nombre de ceux qui la composent *T.* مجلسه مأذون دخول
اولمق || Il n'est pas encore initié parmi nous آره مزه الى
الآن مأذون دخول دكلدر

Initié. *A.* محرم - محرم الاسرار *P.* محرم راز *T.* محرم.

INJECTER. Introduire avec une seringue un liquide dans une
cavité du corps *A.* تسقية بالحقنة *P.* بحقنه پسانيدن *T.*
شرنقه ايله صوارمق || On a injecté plusieurs fois sa plaie
جراحتنى كرّهٔ بعد اخرى حقنه ايله تسقيه ايلديلر In-
jecter les veines, les artères, les vaisseaux عروق وشرايينى
ومجارئ سائره يى شرنقه ايله تسقيه ايتمك

Injecté. *A.* مسقاء بالحقنة *P.* بحقنه پسانيده *T.* شرنقه
ايله صوارلمش

INJECTION. Action par laquelle on injecte *A.* سقى بالحقنه
T. شرنقه ايله صو صوارمه || Il a fait faire des injections pour
guérir cette plaie جراحتى اصلاح ايچون برقاچ دفعه شرنقه
ايله صواردى - Il se dit aussi de la liqueur qu'on injecte *A.*
سقى دوائى *T.* صواره جق علاجلو صو || L'injection était trop
chaude شرنقه ايله صواره جق علاجلو صو غايت ايسيجق
ايدى

INJONCTION. Commandement exprès *A.* امر pl. اوامر *P.* فرموده
T. تنبيه - بيورمه || On a fait injonction à tels et tels de
faire... شويله ايلملرى خصوصى فلانه وفلانه امر اولندى
Après cette injonction بو تنبيهدنصكره Un arrêt portant injon-
ction تنبيهى حاوى بر قطعه فرمان Le roi a fait injonction
à tous les officiers des troupes de se trouver... عسكر ضابطلرينك
فلان محلده اثبات وجود ايلملرى خصوصى جانب
شاهاندن امر وتنبيه اولندى

INJURE. Il se dit de toute action injuste, considérée relative-
ment au tort qu'un autre en reçoit *A.* تعرّض pl. تعرّضات -
تعدّى pl. تعدّيات - تكدير pl. تكديرات *P.* ستم *T.* غدر
- تعدّئ شديد atroce غدر عظيم Grande injure || طوقنمه -
تعميرى ممكن اولميه جق بر irréparable تعدّئ جگر دوز
بر كمسنديه تعرّض Faire une injure à quelqu'un نوع تعرّض
حقنده تجويز اولنان Endurer, souffrir une injure ايتمك
بر كمسنه تعرّضه اختيار صبر وتحمّل ايتمك Oublier les injures
- دوچار اولديغى تعرّضات وتعدّياتى فراموش ايتمك
كورديكى - تكديراتى انداختهٔ طاق فراموشى ونسيان ايتمك
تكديراتى صحيفهٔ درونددن امحا ايتمك Pardonner les inju-
res تكديرات وتعدّياتى رهين عفو واغماض ايتمك les re-
pousser تعرّضاتنك ردّ ودفعنه مبادرت ايتمك les venger
بر كمسنه مظهر اولديغى تعرّضاتنك عوض وجزاسنى اجرا
Ré- دوچار اولديغى تكديراتك انتقامنى المق - ايتمك

parer l'injure qu'on a faite بر کمسنه فلانك حقنه ایتدیکی تکدیری حسن صورت ایله تعمیر ایتمك Recevoir une injure en sa personne, en son honneur کندو ذاتنه وعرض وناموسنه طوقنور بر نوع تعرّضه مظهر اولمق Il tient, il répute cela à injure شو حالی تکدیره حمل ایدر Faire satisfaction d'une injure واقع اولان غدر مقابلنده ایفای رسم تطییب ایتمك

Il se prend plus particulièrement pour une parole offensante, outrageuse *A.* شتم ـ شتیمة pl. شتوم *P.* قول ناقص الحرمة ـ سخن ـ دلازار ـ فریه ـ دشنام *T.* سوکو || Dire des injures مشاتمه‌یه کلدیلر Ils en vinrent aux injures تفوّه شتوم ایتمك Charger quelqu'un d'injures بر کمسنه‌یی سوکشمکه باشلدیلر ـ شتوم کثیره ایله دوناتمق

On dit figur. L'injure ou les injures du temps, pour indiquer les incommodités que peuvent causer le vent, la pluie, etc. *A.* آفات سماویّة *P.* بلای آبسمانی *T* فلك کدرلری || Être exposé aux injures du temps عرضهٔ آفات سماویّه اولمق ou pour indiquer les calamités inséparables de la durée du temps *A.* pl. شداید الزمان ـ نوازل الدهر ـ صدمات الزمان ـ صدمات الایّام *P.* آسیب روزکار *T.* زمانك خرپلمسی || Ces monumens, ces édifices ont été ruinés par l'injure du temps یادکار قالمش اشبو آثار قدیمه وابنیه وعمارات رصینه شداید زمانه دوچار اولدرق ویران وخراب اولمشدر Nous avons perdu plusieurs ouvrages des anciens par l'injure du temps آثار متقدّمیندن نیچه شیلر صدمات دهور وزمانه اوغرایوب رهین تلف اولمشدر.

INJURIER. Offenser quelqu'un par des paroles injurieuses *A.* سبّ ـ شتم *P.* دشنام کردن ـ فریه کفتن *T.* سوکمك || Il injurie tout le monde عالمی سبّ ایدر

INJURIÉ. *A.* مشتوم ـ شتیم *P.* دشنام کرده *T.* سوکلمش

INJURIEUSEMENT. D'une manière injurieuse, outrageante *A.* بهتك الحرمة ـ بنقض الحرمة ـ بعدم الحرمة *P.* با حرمتشکنی ـ بیحرمتی *T.* حرمتسزلك ایله || Il l'a traité si injurieusement, que... فلانه اول قدر نقض حرمت ایده‌رك معامله ایلدیکه || Il a parlé fort injurieusement de vous سنی غایت حرمتسزلکله ایله ذکر ایلدی

INJURIEUX. Outrageux *A.* ناقص الحرمة ـ خلاف الدأب ـ الحرمة ـ مهتك الحرمة ـ موجب *P.* دلازار ـ حرمتشکن *T.* حرمتسز || Ce mémoire est injurieux aux magistrats بو تقریر حكّام حقنه ناقص الحرمتدر Cela est injurieux à la mémoire, à la famille de mon ami بو کیفیت دوستمك ذکرینه وتبار وخاندانننه بادئ انهتاك حرمتدر Un discours injurieux کلام شتم آمیز un procédé نقض حرمتی موجب حرکت Se servir de termes injurieux مخالف ذاب حرمت تعبیرات صرف ایتمك

On dit figur. Le sort, le destin injurieux, c'est-à-dire, injuste *A.* فلك غدّار *P.* فلك نا سازکار ـ بخت نا سازکار *T.* یرامز فلك

INJUSTE. Qui n'a point de justice *A.* ظالم pl. ظلمة ـ حایف pl. حیف *P.* عدیم الحقانیّة ـ بیدادکر ـ ستمکار ـ ظلمکار *T.* غدّار || Cet homme est bien injuste بو آدم خیلی ظالمدر || Il se dit aussi des choses *A.* خلاف الحق ـ مغایر الحق *P.* نا حق *T.* حقسز || Arrêt injuste عدل وحقه مغایر بر حکم demande مطلوب نا حق guerre عدل وحقه منافی بر سفر proposition عدل وحقه مغایر بر تکلیف

INJUSTEMENT. D'une manière injuste *A.* من غیر حق ـ لا عن حق *P.* نا حق ـ ستمکارانه *T.* حقسز اولدرق || Il a été condamné injustement علیهنه من غیر حقٍ حکم اولندی

INJUSTICE. Violation des droits d'autrui *A.* ظلم ـ مظلمة pl. مظالم ـ حیف ـ تعدّی pl. تعدّیات *P.* بیداد ـ ستمکاری ـ ظلمکاری *T.* ظلمکارلق ـ غدّارلق || L'injustice régnait en ce siècle اول دورده ظلم وتعدّی جهانه مستولی اولمشیدی || Il a fait une grande injustice بر ظلم عظیم ارتکاب ایلدی Son procédé est plein d'injustice حرکتی ظلم وغدردن عبارتدر Essuyer une injustice مظهر غدر وحیف اولمق

INLISIBLE. V. Illisible.

INNAVIGABLE. Où l'on ne peut naviguer *A.* غیر صالح لسیر السفاین *P.* نا قابل سیر کشتی *T.* کمی کزدرمز || Les glaces rendent cette mer innavigable بو دریا بوزلرك کثرتی تقریبیله نا قابل سیر سفایندر

INNÉ. Qui est né avec nous *A.* جبلّی ـ فطری *P.* مادرزاد *T* طوغمه || Qualités innées خصایل ـ خصایل جبلّیه آنادن طوغمه ـ مادر زاد.

INNOCEMMENT. Sans dessein de malfaire *A.* بنزاهة ـ بریئاً ـ سالماً من الفساد ـ بلا قصد الاسائة ـ القلب من الغش *P.* بیپاك نهادی *T.* کوکل پاکلکیله || Je n'y

pensais point de mal, je l'ai fait innocemment فكرمده بردرلو شرّوحباثت اولميوب اول ايشى سالمًا من الفساد ايشلدم Il a vécu innocemment غش وفساددن بریٔ اولەرق امرار ايّام سالمًا من الغش والفساد عمر ايلدى Parole dite innocemment بلا قصد الاسائه ـ سويلنمش كلام

Il signifie aussi, sottement *A.* على وجه البلاهة *P.* بساده *T.* ابلهانه ـ دلى بونلق ايله || Il vint innocemment raconter la sottise qu'il avait faite ساده‌دللك ايتديكى قباحتى كلوب ايله نقل ايلدى

INNOCENCE. État de celui qui est innocent *A.* برائة من التهمة ـ برائة الذمّة ـ الاثم والذنب *P.* بيگناهى *T.* صوچسزلق ـ قباحتسزلق || On a reconnu son innocence برائت ذمّتى مقبول ومعتبر ـ تهمتدن برائتى اقرار اولندى شائبهٔ تهمتدن برائتى سمع قبول ايله اصغا ـ طوتلدى اولندى Dans la vie chrétienne, il n'y a que deux états: l'état d'innocence, et l'état de pénitence دين عيسويده ايكى حال وار در برى حال برائت من الذنوب وديگرى كفّارت الذنوبدر Adam a été créé dans l'état d'innocence ابو البشر برائت من الذنوب حالنده خلق اولنمشدر

Il signifie aussi, exemption de toute malice, pureté, candeur *A.* برائة من الغش ـ نزاهة البال *P.* پاك نهادى *T.* يورك پاكلكى || Que c'est un spectacle agréable et touchant que celui d'une maison simple et bien réglée, où règnent l'ordre, la paix, l'innocence! سادەلك وحسن نظام وحال امن وآسايش بر كمال ونزاهت بالك مسكنى اولان بر خاندانك تماشاسى نه دكلو مطبوع ودلارا بر حالتدر ـ On appelle l'enfance, L'âge d'innocence *A.* سنّ نزاهة عن الآثام *P.* سال بيگناهى *T.* صوچسزلق ياسى

Et trop grande simplicité *A.* بلاهت *P.* ساده دلى *T.* بونلق

INNOCENT. Qui n'est point coupable *A.* برئ pl. ابريا ـ منزّه عن التهمه ـ برئ الساحة ـ برئ الذمّة *P.* بيگناه ـ بيجرم *T.* قباحتسز ـ صوچسز || Il est innocent du crime dont on l'accuse حقنه عزو اولنان تهمتدن برئ الساحه در Il fut absous et reconnu innocent برائت ذمّتى اثبات اولنوب مظهر عفو اولمشدر On l'a accusé de ce crime, mais il est aussi innocent que l'enfant qui vient de naître بو قباحت اوزرينه عزو اولنمش ايسه ده هنوز دنيايه وضع قدم ايتمش بر صبىّ نو زاد قدر بيگناهدر Protéger les innocens ابريا وبيگناهلرى محافظه وحمايت ايتمك les persécuter وگناه اولنلرك عليهنه يوريمك les opprimer, les accabler برئ من التهمة اولنلرى پامال غدروجور ايتمك les condamner برئ الذمّه اولنلرك اوزرينه اسناد جرم ايله حكم ايتمك Un innocent malheureux بر بيگناه ستمديده ـ On dit en parlant des enfans en bas âge, On a dépouillé ces pauvres innocens بو بيگناه معصوملرى صويمشلر در Il a laissé trois ou quatre petits innocens اوچ درت نفر صغير وبيگناه اولاد براقدى

Et exempt de toute malice, pur et candide *A.* نازه البال ـ صافى البال ـ عديم الغش ـ سليم القلب *P.* پاك نهاد ـ *T.* يوركى پاك بيغل وغش ـ صافدل || C'est une âme innocente صافى البال بر آمدر Il est innocent comme un enfant بر صبىّ نو رسته كبى بيغل وغشدر Il mène une vie innocente ايّام عمرينى نزاهت بال ايله امرار ايدر Ses mœurs, ses pensées sont innocentes آداب واخلاقى وخواطر وافكارى غلّ وغشدن عاريدر Plaisirs innocens حظوظات با ضررسز اكلنجه‌لر ـ نزاهت

Il se dit aussi des choses qui ne peuvent faire de mal *A.* سالم من الضرر ـ غير مضرّ *P.* بى زيان *T.* ضررسز ـ ضررى نا ملحوظ ـ Il signifie aussi, idiot, imbécile. V. ces mots.

INNOCENTER. Déclarer innocent *A.* تنزيه ـ تبرئة من الذمّة اثبات ـ عن التهمة ـ اثبات البرائة *P.* بيگناه نمودن ـ بيگناهى كردن *T.* پاكه چيقارمق || Leur jugement les innocente حقلرينه جريان ايتمش حكمه كوره برائتلرى اثبات اولنمش اولور

INNOCENTÉ. *A.* برئ من التهمة *P.* از گناه پاك كرده *T.* پاكه چيقمش

INNOMBRABLE. Qui ne se peut nombrer *A.* ممتنع الاحصا خارج من الحساب ـ اكثر من الطرا ـ لا يحصى ـ لا يعدّ ـ *P.* بيحساب ـ بيشمار *T.* صايلمز ـ صاييه كلمز || Multitude innombrable لا يعدّ ولا يحصى ازدحام ناس Nombre innombrable عدد ممتنع الاحصا ـ عدد بيحساب

INNOMBRABLEMENT. D'une manière innombrable *A.* فوق الحساب ـ خارجًا من حدّ التعداد *P.* بيرون از حدّ شمار *T.* صايلميه‌جق مرتبه‌ده

INNOMINÉ. On a donné ce nom à deux os qui, s'unissant en-

entre eux, forment ce qu'on appelle Le bassin. V. Îles.

INNOVATION. Introduction de quelque nouveauté dans un usage, dans un acte, etc. *A.* بدعت pl. بدع ـ اختراع pl. اختراعات *P.* نو پیدایی *T.* یکی چیقمه || Les innovations sont dangereuses بدعتلر خطردن خالی دکلدر Il ne faut point faire d'innovation بدعت واختراع اصلا جائز دکلدر Sans innovation بلا بدعة.

INNOVER. Faire des innovations *A.* اختراع ـ ایجاد ـ ابداع ـ احداث *P.* از سر نو پیدا کردن *T.* یکیدن چیقارمق ـ یکیدن ایجاد ایتمک || C'est un établissement fort ancien, il n'y faut rien innover بر عمارت قدیمه اولمغله یکیدن بر شیئک ایجادی جائز دکلدر Il est dangereux d'innover dans les choses de religion امور دینده ایجاد وبدعتک تهلکه‌سی وار در

INNOVÉ. *A.* حادث ـ مخترع *P.* نو پیدا ـ نو ایجاد *T.* یکیدن ایجاد اولنمش ـ یکی چیقمش

INOBSERVATION. Mépris des lois ou règles qui sont en vigueur *A.* عدم الرعایة ـ عدم الایفا *P.* بی رعایتی *T.* رعایتسزلق ـ طوتمامزلق || L'inobservation des règles ruine la discipline قواعد واحکامک عدم رعایتی ضابطهٔ مرعیه‌نک کلی انحلالنی مستلزمدر L'inobservation des traités شروط وعهوده مقتضای عهودک عدم ایفاسی ـ عدم رعایت

INOCCUPÉ. Qui est sans occupation *A.* متعطل ـ اهل العطلة pl. ارباب العطلة *P.* بیکار ـ آواره *T.* ایشدن بوش

INOCULATEUR. Celui qui fait l'opération de l'inoculation *A.* ملقح الجدری *P.* آبله لقاحزن *T.* چیچک آشیلدیجی || Il y a un tel inoculateur qui n'a pas perdu un sujet sur quinze cents چیچک آشیلدیجی بر استاد وار در که آشیلدیغی بیک بشیوز نفوس ایچنده بریسی بیله قضا زده اولمامشدر

INOCULATION. Opération par laquelle on communique la petite vérole *A.* لقاح الجدری *P.* لقاح آبله *T.* چیچک آشلمه‌سی || La pratique de l'inoculation est fort ancienne dans les pays voisins de la Mer Caspienne, aux Indes, à la Chine, et en Afrique لقاح جدری صنعتی بحر حزز جوارنده کائن مملکتلرده وهند وچینده وافریقه‌ده بغایت قدیمدر

INOCULER. Donner la petite vérole par inoculation *A.* القاح الجدری ـ تلقیح الجدری *P.* لقاح آبله زدن *T.* چیچک آشیلمق || Il y a plusieurs moyens d'inoculation تلقیح جدرینک انواعی وار در

INOCULÉ. *A.* ملقح بالجدری *P.* بآبله لقاح زده *T.* آشیلنمش

INODORE. Sans odeur *A.* عدیم الرایحة ـ معدوم الرایحة *P.* بی بوی *T.* قوخوسز || Fleurs inodores ازهار معدومة الرایحة

INOFFICIEUX. On appelle Testament inofficieux, celui où l'héritier légitime est déshérité sans cause *T.* بیوجه شرعی نفی وراثتی محتوی وصیتنامه ـ Et donation inofficieuse, celle par laquelle un des enfans est avantagé aux dépens de la légitime des autres اولادک بریسنه بالمساعده ویریلان هبهٔ غیر شرعیه

INOFFICIOSITÉ. Qualité d'un acte inofficieux *A.* عدم المشروعیة السند *P.* نا مشروعیت سند *T.* سندک شرعه اویغونسزلغی

INONDATION. Débordement d'eaux *A.* غمر الماء ـ طموم الماء *P.* لبریزئ سیلاب *T.* صو بصقینلغی || Grande inondation میاهک طموم عظیمی L'inondation causée par les pluies کثرت امطاردن نشأت ایتمش طموم میاه

On dit, Faire des inondations autour d'une place, pour dire, lâcher les eaux pour en empêcher les approches قلعه‌نک اطراف وحوالیسنی صویه بصدرمق ـ اطرافنه صو یورتمک ـ On appelle aussi Inondation, les eaux débordées *A.* غمور المیاه *P.* سیلاب *T.* قره‌یی بصمش صولر || Il entra dans la place en passant à travers l'inondation غمور میاه ایچندن مرور ایله درون قلعه‌یه پایگذار دخول اولمشدر

Il se dit aussi d'une grande multitude de peuple qui envahit un pays *A.* غمارة الناس *P.* گروه فراوان *T.* خلقک چوقلغی

Et d'une grande multitude de choses *A.* طغیان *P.* فراوانی *T.* چوقلق || Une inondation d'écrits طغیان مکاتیب وتألیفات

INONDER. Couvrir d'une grande quantité d'eaux *A.* غمر ـ طمّ ـ تغمیر *P.* سیلاب زمینرا سر تا سر پوشیدن *T.* صویه بصدرمق || Quand la rivière déborde, elle inonde tout ce pays-là میاه نهرک وقت طغیاننده مملکت سر تا پا مغمّر اولور Le Nil inonde l'Égypte en certaines saisons نهر نیل بعض موسملرده مصری طمّ وتغمیر ایدر ـ نهر نیلک صولری مصری بصار La mer a inondé bien des terres dans les Pays-Bas میاه بحر پائزبپاسی تعبیر اولنور مملکتلرک نیچه‌لرینی بصدی ـ Figur. || Quand les Goths inondèrent l'Italie قوم تاتار قدیمک سیلاب تند وتیز تجاوز وتعدیسی اتالیا مملکتنی بصدیغی وقتلرده L'Asie fut inondée par les Tarta-

اقوام تاتار غمور میاه مثالی آسیا اقلیمنی قاپلمشدر res

INONDÉ. *A.* مغمّر ـ مطموم *P.* از سیلاب سر تا سر پوشیده
صوده بصلمش *T.*

INOPINÉ. Qui vient tout d'un coup, sans être attendu *A.*
ناگهانی ـ ناگهظهور *P.* فجئیّ الظهور ـ بدیهیّ الظهور *T.*
خیال وخاطره ـ آنسزین قوپمش ـ آنسزین چیقه گلمش
Accident inopiné حادثهٔ بدیهیّ الظهور || Chose ino- کلماش
pinée اقبال منازعهٔ ناگهانی querelle کیفیّت ناگظهور fortune
Il lui est survenu une affaire inopinée فلانه بدیهیّ الظهور
بر امر ناگهانی ظهور ایلدی

INOPINÉMENT. adv. *A.* فجئةً ـ بالبداهة ـ بداهةً ـ بغتةً ـ
علی الغفلة *P.* نا گاه ـ نا گهانی *T.* آنسزین || Cela est
arrivé inopinément بو کیفیّت ناگهان ظهور ایلدی Tomber
inopinément sur l'ennemi علی الغفلة دشمن اوزرینه دوشمک
علی حین غفلةٍ ـ

INOUÏ. Qui est tel qu'on n'a rien ouï de pareil *A.* غیر
مسموع *P.* نا شنیده *T.* ایشیدلمامش || C'est une chose inouïe
بر حالت غیر مسموعه در Il est inouï que pareille chose soit
jamais arrivée بو آنه قدر اول مثللو شیئک وقوعی نا مسموعدر

INQUIET. Qui a de l'inquiétude *A.* مضطرب ـ مضطرب
تلاش زده *P.* متلاشی ـ متخالج ـ قلق البال ـ قلِق ـ البال
پریشان خاطر ـ *T.* یورکی راحتسز || Il appréhende une
telle chose, cela le rend inquiet فلان شیئدن خوف ووسوسه‌سی
اول بابده اولمغله مضطرب البالدر Il en est tout inquiet
Il est inquiet de غایت ایله مضطرب وپریشان خاطر در
ne point recevoir de nouvelles بر درلو خبر آلمدیغندن
Il est inquiet sur cette affaire, خلجان درونی کمالده در
et ne sait quel parti prendre اول خصوصده قنغی شقّی
اختیار ایده‌جکنی بیلمیوب مضطرب البالدر

Il se dit aussi des passions *A.* سالب الراحة *P.* ـ راحتربا
آرام ربا *T.* راحتسزلق کتورر || La jalousie est une passion
inquiète ـ حسد امراض نفسانیّدن بر مرض آرام فرسا در
Et des malades quand ils sont agités *A.* ـ مسلوب الراحة
مضطرب الحال *P.* بی آرام ـ بی حضور ـ بی راحت *T.*
Ce malade était très-inquiet pendant la nuit خسته || راحتسز
مضطرب ایدی ـ وقت لیلده بغایت مسلوب الراحة ایدی

Il signifie aussi, remuant *A.* عدیم السکونة ـ مقلاق *P.*
بی آرام *T.* قابنه صغمز || C'est un esprit brouillon et inquiet

تشویش اموره مبتلا وسکون ـ مخلاط ومقلاق بر آدمدر
Il est si inquiet, qu'à peine est-il وآرامدن بینوا بر آدمدر
entré dans un lieu, qu'il en veut sortir عدیم شول مرتبه‌ده
السکونة بر آدمدر که بر محلّه هنوز کیرمشیکن چیقمق
Il a l'humeur inquiète استر مزاجنده عدم سکونت واردر

INQUIÉTANT. Qui cause de l'inquiétude *A.* مخل الراحة ـ
مذهب الراحة *P.* بیحضور ساز ـ راحتزدا ـ آرام فرسا *T.*
Voisinage inquiétant || راحتی کیدرر ـ راحتسز ایدر جواریّت,
Situation inquiétante مخل راحت اولان موقع راحتزدا

INQUIÉTER. Causer de l'inquiétude *A.* ایجاب الخلجان ـ
ایراث الاضطراب *P.* شوریدگیٔ خاطر ـ تلاشی آوردن
یورککٔ راحتنی ـ یورکی راحتسزلندرمک *T.* آوردن
Cette nouvelle m'inquiète || اضطراب ویرمک ـ کیدرمک
cette pensée بو خبر بکا باعث اضطراب اولور بو فکر
خلجان درونمه ـ اضطراب بالمه بادی اولور

Et troubler quelqu'un dans la possession de quelque chose
A. دخل ـ تعرّض *P.* رنجیده کردن *T.* انجتمک || Il avait
été paisible possesseur de ce bénéfice, quand un homme est
venu l'inquiéter بو زعامته بلا نزاع متصرّف ایکن بر کمسنه
ظهور ایدوب دخل وتعرّضه مبادرت ایلدی On ne m'a
jamais inquiété dans la possession de cette maison بو منزلک
تصرّفی خصوصنده وقتاً من الاوقات بکا دخل وتعرّض
On l'inquiéta sur sa noblesse فلانک کشیشزاده‌لکنه اولنمامشدر
دخل وتعرّض اولندی

Et troubler, faire de la peine en quelque chose que ce soit
A. اخلال الراحة *P.* بآرام خلل رسانیدن ـ دغدغه دادن
T. راحتسز ایتمک ـ راحتی بوزمق || Quand il est dans son
cabinet, il ne veut point qu'on l'inquiète خلوت اوطه‌سنده
Il avait un اولدیغی حالده راحتی بوزلمسندن حظ ایتمز
camp volant avec lequel il inquiétait à toute heure les ennemis
زیر اداره‌سنده اولان سیّار وطیّار بر اردو ایله هر آن وهر
Il inquiétait دقیقه اعدانک راحتنی اخلال ایدر ایدی
les assiégeans par de continuelles sorties قلعه‌دن لا ینقطع
اخراج عسکر ایتدره‌رک عسکر محاصرینی راحتسز ایدر
عسکر محاصرینه ایراث دغدغه واضطراب ایدر ایدی ـ ایدی

s'INQUIÉTER. *A.* اضطراب *P.* شوریده دل شدن ـ بی آرام
مضطرب اولمق ـ کندو راحتنی بوزمق *T.* وراحت شدن
C'est un homme qui s'inquiète aisément' || آز شیئدن کندو

نه ایچون De quoi vous inquiétez-vous? راحتنی بوزار بر آدمدر
مضطرب اولورسک C'est un homme sans souci, et qui ne
s'inquiète de rien لا قید بر آدم اولوب کندو راحتنه بر درلو
بر شیئدن - هیچ بر شیئدن راحتنی بوزمز - خلل ویرمز
مضطرب اولمز

INQUIÉTUDE. Agitation du corps, causée par quelque indisposition *A.* اضطراب الحال - انسلاب الراحة *P.* پیچ وتاب
T. حضورسزلک - راحتسزلک - بی آرامی - || Ce malade
a passé la nuit dans une grande inquiétude بو مریض وقت
پیچ وتاب ایله - لیلی اضطراب حال ایله امرار ایلدی
کچوردی
Et agitation d'esprit, causée par quelque passion *A.* اضطراب
البال - اضطراب - قلق - خلجان القلب *P.* تلاشی - تپاک
یورک راحتسزلکی *T.* پریشانیٔ خاطر - پیچ وتاب درون -
خلجان جان || Grande inquiétude اضطراب عظیم continuelle
دائمی mortelle اضطراب جگر دوز D'où viennent ces inquié-
tudes? بو خلجانلر ندن اقتضا ایدر N'en ayez point d'inquié-
tude بو بابده مستریح اول - بو بابده مضطرب اولمه

INQUISITEUR. Juge de l'inquisition *A.* مفتش العقاید || Grand
inquisiteur عقایده متعلق امورک مفتش اعظمی Inquisiteur
général عقایده متعلق امورک مفتش مطلقی

INQUISITION. Tribunal établi pour rechercher et pour punir
ceux qui ont des sentimens contraires à la Foi *A.* محکمة
التفتیش العقاید

INSAISISSABLE. Qui ne peut être saisi *A.* ممتنع الحبس شرعاً
T. شرعاً وقانوناً آلیقونمغه کلمز || Des biens insaisis-
sables شرعاً وقانوناً آلیقونمغه کلمز اموال Une pension insai-
sissable شرعاً وقانوناً آلیقونمغه کلمز بر معاش

INSALUBRE. Malsain, qui nuit à la santé *A.* مضرّ - وخیم
مزاجه ضررلو *T.* زیان آور تندرستی وصحت *P.* الصحّة
|| Un logement humide est insalubre رطوبتی غالب اولان
مسکن صحّته مضرّ در

INSALUBRITÉ. Qualité de ce qui est nuisible à la santé *A.*
وخامت *P.* نا درستی *T.* فنالق || L'insalubrité de l'air cause
des maladies هوانک وخامت هوا تولید امراضی موّدیدر
فنالغی حدوث امراضه بادی اولور

INSATIABILITÉ. Avidité de manger qui ne peut être assouvie
A. نهامت - عدم الامکان الشبع *P.* نا سیری *T.* صوغومسزلق
طویمه‌سزلق - || Il a une faim canine, une insatiabilité que
rien ne peut contenter جوع کلبی‌یه ابتلاسی وفرط نهامتی
شول رتبه‌ده در که هیچ بر شیئ ایله طویمز - Figur. *A.*
گدا *P.* عدم القناعة - عدم الغنا - ولوع - شره - نهامت
آج کوزلیلق - طویمه‌سزلق *T.* طمع خام - آزمندی - چشمی
|| Insatiabilité de gloire, de savoir تحصیل شان واقبال وکسب
علم وکمال خصوصنده شره ونهامت des richesses, des hon-
neurs مال وثروت واسباب عزّ ورفعت خصوصنده شره
بو L'insatiabilité de cet avare عدم غنا وقناعت - ونهامت
بخیل وممسک آدمک عدم غنا وقناعتی

INSATIABLE. Qui ne peut être rassasié *A.* ممتنع - لا یشبع
الشبع - نهیم *P.* سیری نا پذیر *T.* طویمق بیلمز - صوغومسز
|| Appétit insatiable اشتهای لا یشبع Il a une faim insatiable
بر جوع ممتنع الشبعه مبتلا در - Figur. *A.* نهیم - شرهان -
گدا چشم - گرسنه چشم *P.* عدیم القناعة - عدیم الغنا - مولع
- آج کوزلو - طویمز *T.* بی غنا - آزمند - || Avarice insatiable
بخل بی غنا Il ne se contente de rien, il est insatiable
نهیم وگرسنه چشم اولمغله هیچ بر شیئه قناعت ایتمز In-
satiable de gloire شرهان نام واقبال de richesses مولع مال
مولع مدایح وثنایا de louanges ومنال

INSATIABLEMENT. D'une manière insatiable *A.* بالنهامة - نهیماً
T. با گرسنه چشی - با گدا چشمی *P.* بالولوع - مولعاً -
آج کوزلیلق ایله || Il est insatiablement avide d'honneur et
de gloire بالولوع والنهامة حریص اقبال وشرفدر

INSCIEMMENT. Sans savoir *A.* من غیر علم - لا عن علم *P.*
لا عن || بیلمیه‌رک *T.* نه بدانش Je vous ai nui insciemment
علم سکا ایصال ضرر ایلدم

INSCRIPTION. Ce qu'on grave sur le marbre, le bronze, etc.
pour conserver la mémoire de quelque événement *A.* کتابة *P.*
نوشتد *T.* کتابه || On grava sur ce marbre une inscription en
lettres d'or بو مرمر طاشی اوزرنده حروف مذهّبه ایله بر
کتابه حک اولنمشدر On conserve en ce lieu-là quantité
d'inscriptions antiques اول محلده قدیمدن قالمش وافر
کتابه‌لر محفوظدر

Inscription en faux. Acte par lequel on soutient en Justice
qu'une pièce est fausse *T.* تکذیبی - تکذیبی محتوی حجّت
حاوی سند

INSCRIRE Écrire le nom de quelqu'un dans un registre public

درجريده نوشتن .P ثبت فى الدفتر ـ قيد فى السجلّ .A
فلان دفتره قيد ايتمك .T || Inscrire sur le livre de la Noblesse
كشي‌يى ارباب اصالت دفترينه قيد ايتمك ـ S'inscrire
dans un registre public .T سجلّده ـ سجلده تحرير اولنمق
يازلمق

On dit en Mathématiques, Inscrire une figure dans une autre, pour dire, la tracer au dedans d'une autre .A درج الشكل فى
نقش الشكل فى الشكل ـ الشكل

s'Inscrire en faux. Soutenir en Justice qu'une pièce est fausse
سندك كاذب اولديغنى دعوا ايتمك .T

Inscrit. .A مقيّد فى الدفتر .P در جريده قيد كرده .T
دفترده يازلمش ـ دفترده قيد اولنمش

INSCRUTABLE. Impénétrable, qui ne peut être compris par l'esprit humain .A ممتنع الاستكناه ـ ممتنع الادراك .P
آكلاشلمز ـ كنهنه وارلمز .T نا قابل فهم وادراك ـ نشناختنى
|| Les voies de Dieu sont inscrutables ارادات ربّانيّه‌نك
عقول بشر ارادات صمدانيّه‌نك فهم ـ استكناهى محالدر
وادراكندن عاجز در Le coeur de l'homme est inscrutable
دخيلهٔ ـ مزاياى ضماير انسانك استكناهى نا ممكندر
قلوبك استكناهى ممتنعات قبيلندندر

INSÇU. V. Insu.

INSECTE. Petit animal dont le corps est comme coupé par anneaux. Il y en a de plusieurs espèces .A حشرة ـ هوامّ ـ هامّة
pl. حشرات ـ حشرات الارض .P خستر ـ مخنده .T بوجك

INSENSÉ. Qui a perdu le sens et la raison .A مدخول ـ سفيه
.P مسلوب الشعور ـ ذاهب العقل ـ سليب العقل ـ العقل
عقلى كتمش ـ عقلى قوف .T بيهوش

Il signifie aussi, qui est contraire au bon sens .A غير معقول
يولسز .T نا صواب ـ نا معقول .P مخالف الاصول العقل ـ
اصول عقله || Discours insensé كلام نا صواب Action insensée
اصول عقله منافى هواى نفس passion مخالف فعل وحركت

INSENSIBILITÉ. Défaut de sensibilité .A عطلة ـ عدم الحسّ
حسّسزلك .T نا بودئ حسّ .P انسلاب الحسّ ـ الحسّ
|| Le froid cause l'insensibilité dans ces parties-là شدّت برودت
اول اعضاده باعث عطلت حسّ اولور Grande insensibilité
عدم حسّ عظيم

Figur. .A عدم التأثّر القلب ـ جمود القلب .P مرده دلى
Vit- || يوركك متأثّر اولمامسى .T تأثّر نا پذيرئ دل ـ
on jamais une telle insensibilité? عدم تأثّر قلبك بودرجه‌سى
هيچ كورلمش شيئميدر Il faudrait avoir beaucoup d'insensibilité pour n'être pas touché d'un tel spectacle بومقوله تماشادن
درونه رقّت كلمامك عدم تأثّر قلبك مرتبهٔ نهايتيدر

INSENSIBLE. Qui ne sent point .A عاطل ـ معدوم الحاسّة
من الحسّ .P بيحسّ .T حسّى يوق || Le froid engourdit les parties du corps, et les rend insensibles شدّت سرما اعضايى
اويوشدروب قوّت حاسّه‌لرينى تعطيل ايدر Il souffre ses
آلام patiemment les douleurs, qu'on dirait qu'il est insensible
واكدارى اولقدر آرام دل ايله تحمّل ايدر كه معدوم الحاسّه
در دينسه جائز در

Figur. .A عديم التأثّر ـ جامد القلب .P مرده دل ـ تأثّر
نا پذير .T يوركى متأثّر اولمز || Insensible à nos maux بزم
آلام واكدارمزدن يوركى متأثّر اولمز à nos plaintes بزارى
وفريادمزدن متأثّر اولمز Il a l'âme dure et insensible قسىّ
المزاج وجامد القلب بر آدمدر Les longues et perpétuelles afflictions l'ont rendu insensible مبتلا اولديغى محن مديده
واكدار وشدايد متواليه تقريبيله بياغى جامد القلب
مرده دللك حالنى كسب اولمشدر Il est devenu insensible
ايتمشدر

Il signifie aussi, imperceptible, qui n'est connu que difficilement par les sens .A خفىّ من الحسّ ـ عديم الاحساس
غير محسوس .P نا محسوس .T بللوسز ـ حسّ اولمز || Le mouvement de l'aiguille d'une horloge, de l'ombre d'un cadran, est insensible ساعت ايكنه‌سنك وبسيطه تخته‌سنده‌كى
ظلّك حركتى خفىّ من الحسّدر Celà se fait d'une manière insensible بو شئ صورت غير محسوسه ايله اوله‌يور
Ce remède agit par insensible transpiration بودوا انفضاج غير
محسوس صورتيله عمل ايدر Pente insensible بللوسز شيو

INSENSIBLEMENT. D'une manière peu sensible .A من غير
احساس .P بيحسّ .T طويلمقسزين || Le temps passe insensiblement وقتلر طويلمقسزين مرور ايدر L'eau creuse insensiblement les pierres صو طاشلرى من غير احساس
اشندرر Cet abus s'est glissé insensiblement dans cette maison
بو فساد من غير احساس فلان خانه‌يه قايوب حلول
ايتمشدر Les plantes croissent insensiblement نباتات قسمى
طويلميه‌جق وجهله نشو ونما بولور

INSÉPARABLE. Qui ne peut être séparé .A غير مفارق ـ

INSIDIEUX. Qui tend à surprendre quelqu'un *A.* خادع ـ *P.* موجب التخديع *T.* مكر آلود ـ دلفريب || آلداديجى Des présens insidieux هداياى خادعه Caresses insidieuses تملقات دلفريب

INSIGNE. Signalé, remarquable *A.* جليل ـ عظيم ـ مشهور *P.* بلند ـ بنام ـ نامدار ـ شهرتگير *T.* بيوك ـ شهرتلو || Bonheur insigne بخت جليل ـ اقبال جليل malheur ادبار عظيم ـ grâce لطف جليل faveur مساعدۀ جليله نكبت عظيمه calomnie افتراى عظيم fausseté كذب صريح ـ كذب عظيم faussaire مشهور voleur بر حرامى افتراى صريح ـ مشهور بر ساختەكار نامدار ـ بر ساختەكار Je lui ai des obligations insignes فلانك منن جليلەسيله متحمّلم

INSIGNIFIANCE. Qualité de ce qui est insignifiant *A.* عدم المآل *P.* بيمآلى *T.* مآلسزلق || C'est un homme d'une grande insignifiance غايت مرتبەده مآلسز بر آدمدر

INSIGNIFIANT. Qui ne signifie rien *A.* ما لا ـ معدوم المآل يعنى *P.* بيمآل ـ بيمعنى ـ مآلسز *T.* معناسز || C'est un homme tout-à-fait insignifiant كليّاً بيمآل بر آدمدر Un ouvrage insignifiant معدوم المآل بر تأليف Une physionomie insignifiante بر سيماى بيمآل une parole كلام ما لا يعنى

INSINUANT. Qui a le talent de s'insinuer dans les esprits, de leur persuader ce qu'il leur propose *A.* جالب القلوب *P.* مزاجگير *T.* مزاج آولايجى || C'est un homme fort insinuant بغايت مزاجگير ادمدر Air insinuant هيئت جالبة القلوب Exorde insinuante مقدمۀ جالبة القلوب Manière insinuante اوضاع واطوار مزاجگيرانه

INSINUATION. Action d'insinuer. V. Insinuer au figuré. — Il signifie aussi, Enregistrement. V. ce mot || L'insinuation d'un acte بر سندك قيوداته كچورلمسى

INSINUER. Introduire doucement, adroitement quelque chose *A.* ايلاج بالمساهلة *P.* رفته رفته در نهادن *T.* بر تقريب اصول ايله ايچنه سيوبشدرمك ـ اصول ايله صوقمق ـ صوقمق || Insinuer le doigt, une sonde dans une plaie ياره‌نك ايچنه اصول ايله پرمق واسقنديل صوقمق

Figur. Faire entrer adroitement dans l'esprit *A.* اشراب *P.* زيركانه در خاطر فلان انداختن ـ نازكانه در خاطر نهادن *T.* بر تقريب آكلاتمق ـ بر تقريب ذهنه قويمق || Insinuez-lui cela doucement فلانك ذهننه بر تقريب شونى

جدا نا پذير ـ نا جدا *P.* عديم الانفراق ـ عديم المفارقة ايرلمز *T.* || La chaleur est inséparable du feu حرارت ناردن L'ombre est inséparable du corps ظلّ مفارق بر حالتدر Ce droit est inséparable de la Couronne اجرامدن غير مفارقدر Le remords est بر استحقاق سلطنتدن عديم الانفراقدر inséparable du crime جنايت حالنده نفس لوّامەنك وجودى لازم غير مفارقدر — On dit aussi, que deux amis sont inséparables بو ايكى دوست برى برلريله عديم المفارقتدرلر

INSÉPARABLEMENT. D'une manière inséparable *A.* بلا مفارقة *P.* جدا نا پذيرانه *T.* مفارقت قبول ـ ايرلميەجق وجهله || Ils sont amis inséparablement مفارقت ايدەميەجك وجهله برى ـ قبول ايدەميەجك وجهله تحابّ وتوادّ اوزره درلر برلرندن آيريلەميەجق وجهله دوستدرلر

INSÉRER. Mettre une chose entre plusieurs choses, pour qu'elles ne fassent qu'un tout avec elles *A.* درج ـ ادخال *P.* درنهادن *T.* ايچنه قويمق ـ ايچنه صوقمق || Il inséra un cahier dans ce livre-là بو كتابك ايچنه بر جزء دخى درج ايلدى Il faut insérer cette singularité dans votre histoire تأليف ايلديككز تاريخ وقايع ايچنه بو غريبەنك دخى درجى لازمدر Ces vers ne sont pas d'un tel auteur, ils ont été insérés dans son poème اشبو ابيات فلان شاعرك تأليفى اولميوب صكرەدن منظومەسى ايچنه درج اولنمشدر Il inséra une clause dans le testament, dans le traité وصيتنامەيه درون وياخود درون عهدنامەيه بر شرط ادخال ايلدى

Inséré. *A.* مندرج ـ داخل *P.* اندر نهاده *T.* ايچنه قونمش ـ ايچنه صوقلمش

INSERTION. Action d'insérer. V. ce mot. || L'insertion d'une clause dans un contrat مقاولەنك ايچنه بر شرطك درج وادخالى — On dit aussi en Grammaire, L'insertion d'une lettre dans un mot, d'un mot dans un discours, d'une note marginale dans un texte برحرفك بر كلمه ايچنه وبر لفظك مقاوله ايچنه وحاشيەده محرر بر شرحك درون كتابه درجى

Il se dit en Anatomie, de la manière dont une partie est engagée dans une autre *A.* اندماج *T.* صوقلش || L'insertion des muscles, des nerfs, des ligamens عضلات واعصاب ولفايفك اندماجى

INSIDIEUSEMENT. D'une manière insidieuse *A.* ماكراً ـ خادعاً بالمكر والخدعه *P.* دلفريبانه *T.* آلداتمه صورتيله

افکار محموده اشراب Insinuer de bons sentimens اشراب ایله
صحبت Il faut en parlant lui insinuer que... ایتدرمك
بر تقریب ـ اثناسنده فلانه شونی اشراب ایتملو در که
شونی آکلاتملو در که

S'INSINUER. A. تخلّل ـ نفوذ P. در آمدن ـ در گذشتن T.
هوا اجسامه L'air s'insinue dans les corps || ایچرویه کچمك
نفوذ ایدر ـ هوا درون اجسامه متخلّل اولور ـ تخلّل ایدر

On dit figur. S'insinuer dans l'esprit de quelqu'un, dans ses bonnes
grâces A. دخول ـ حلول P. حلول کردن T. مزاجگیرانه
بر تقریب ـ بر تقریب فلانك ذهننه حلول ایتمك
On dit aussi, S'insinuer dans ـ حسن توجّهنی تحصیل ایتمك
une société بر تقریب ـ بر مجلسه اصول ایله حلول ایتمك
Il s'est insinué à la Cour je ne sais رهیاب دخول ایتمك
comment بیلمم نه تقریب ایله سرایه حلول ایتمشدر Il
est adroit, il s'insinue partout مزاجگیر بر آدمدر هر طرفه
حلول ایدر

Il signifie, en termes de Jurisp. Faire enregistrer des actes
sur un registre public à un certain greffe destiné pour cet effet
A. تسجیل ـ قید P. قید کردن T. قیوداته کچورمك ـ قید
هبه حجّتنی Insinuer une donation, un testament || ایتمك
سجله قید ایتمك ووصیّتنامه‌یی قیوداته کچورمك

INSIPIDE. Qui n'a nulle saveur, nul goût A. عدیم ـ سلیخ
الطعم P. بیمزه T. دادسز || Liqueur insipide مشروب سلیخ
mets طعام بیمزه viande لحم سلیخ

Figur. A. عدیم اللذّة P. بی نمك ـ بی لذّت T. دادسز
یایوان Une conversation plate et insipide || دادی یوق ـ
بارد وبی Un discours froid et insipide ودادسز بر صحبت
تفه وبی نمك Un conte fade et insipide نمك بر مذاکره
بر Plaisanterie insipide لطیفهٔ بی لذّت harangueur بر حکایه
مدایح وثنایای بی Des louanges insipides واعظ بی نمك
بی لذّت مدح وستایش ـ نمك

INSIPIDEMENT. D'une manière insipide A. من غیر لذّة P.
T. دادسزلق ایله || Il plaisante bien insipidement ببینمکی
خیلی دادسزلق ـ خیلی طور بی نمك ایله مفاکهه ایدر
ایله لطیفه ایدر

INSIPIDITÉ. Qualité de ce qui est insipide A سلاخت P.
T. دادسزلق || L'insipidité de l'eau صویك دادسزلغی بیمزگی
ـ Figur. A. عدم اللذّة ـ معدومیّة اللذّة P. بی نمکی ـ

لذّتسزلك ـ دادسزلق T. بی لذّتی || L'insipidité de ses
railleries ایتدیکی لطیفه‌لرك دادسزلغی

INSISTER. Faire instance A. اصرار P. اصرار نمودن T. اصرار
فلان شیئك Il insiste à demander telle chose || ایتمك
اصرار ایتمدی Il n'insista pas مطالبه‌سنه اصرار ایدر N'insis-
tez pas davantage sur cette prétention بو ادّعانك اوزرینه
اول قدر اصرار ایتمه

Et appuyer fortement sur... A. اصرار ـ لجّ ـ نصب النفس
P. پایداری نمودن T. طیانمق || Il insista fort sur cette preuve
ـ شو دلیلك اوزرنده غایت ایله نصب نفس ایلدی
اوزرینه غایت ایله لجّ واصرار ایلدی

INSOCIABILITÉ. Caractère de celui qui est insociable A. عدم
وحشة ـ عدم الموالفة ـ عدم الالفة ـ عدم المعاشرة ـ الموانسة
مزاج ـ قونشلمامزلق T. رمیدگی خو ـ بی آمیزشی P. المزاج
اورککلکی

INSOCIABLE. Avec qui on ne peut avoir de société A. ممتنع
ـ بی آمیزش P. وحشیّ المزاج ـ ممتنع الموالفة ـ المعاشرة
|| اورککك مزاجلو ـ قونشلمز T. الفت نا پذیر ـ رمیده خو
Un homme insociable الفت قبول ـ ممتنع المعاشره بر آدم
ایتمز une humeur ممتنع المؤالفه بر طبیعت

INSOLATION. Terme de Chimie. Exposition au soleil des ma-
tières contenues dans un vaisseau A. تشریر ـ تشمیس P.
کونشه کوسترمك ـ کونشه سرمك T. بآفتاب گسترانیدن

INSOLEMMENT. Avec insolence A. بالوقاحة ـ بلا تأدّب P.
Parler || کستاخلق ایله ـ ادبسزجه T. بی ادبانه ـ کستاخانه
insolemment کستاخانه بلا تأدّب تکلّم ایتمك répondre
جواب ویرمك

INSOLENCE. Effronterie, manque de respect A. عدم ـ وقاحت
کستاخلق ـ ادبسزلك T. بی ادبی ـ کستاخی P. التأدّب
|| Grande, extrême insolence وقاحت عظیمه ومفرطه On ne
peut souffrir son insolence کستاخلغی تحمّل اولنه‌جق شیٔ
دکلدر Cela est de la dernière insolence بو کیفیّت وقاحتك
بو مقوله Y eut-il jamais une telle insolence? درجهٔ غایتیدر
بو کستاخلق اولدیغی وارمیدر Cela va jusqu'à l'insolence
حالت وقاحت درجه‌سنی کسب ایدر ـ Il se dit aussi des
paroles et des actions || Il a fait mille insolences هزار بهزار
افعال وقاحت آمیزه تصدّی ایلدی Il a dit mille insolences
قتی وافر اقوال وقاحت آمیز تفوّه ایلدی

INSOLENT. Effronté, qui perd le respect *A.* عديم - وقاح
الادب *P.* كستاخ - بى ادب *T.* ادبسز || Il est si insolent,
qu'il se fait haïr partout شول رتبەدە كستاخ وبى ادبدر كه
اقوال وتعبيراتندە نفور عالم اولوز Il est insolent en paroles
كستاخلق ايله سويلر - عديم الادبدر
Et orgueilleux *A.* باد سز *P.* متكبّر - متجبّر - شامخ الانف
T. كبرلو || Il ne faut pas être insolent dans la victoire, dans
la bonne fortune حين فوز وغلبەدە، وايّام اقبالدە شامخ
الانف اولمق روا دكلدر La prospérité rend d'ordinaire les
gens insolens اقبال آدمى عادتا متكبّر ايدر

INSOLITE. Qui est contre l'usage *A.* غير - خلاف المعتاد
- عادت اولميان *T.* نا معتاد - بى رسم وراه *P.* معتاد
خلاف معتاد || Procédé bizarre et insolite عادتدن خارج
تعبير نا معتاد expression بر حركت غريبه

INSOLUBILITÉ. Qualité de ce qui est insoluble *A.* عدم الانحلال
P. سوكلمامزلك *T.* حلّ نا پذيرايى - گشايش نا پذيرى
Il se dit aussi de ce qui ne peut se dissoudre *A.* عدم الذوبان
P. ناگدازى *T.* اريمامزلك

INSOLUBLE. Qui ne se peut résoudre, expliquer *A.* ممتنع
الحلّ - ممتنع الانحلال *P.* حلّ نا پذير - گشايش نا پذيرا
- حلّ اولنمز - سوكلمز *T.* نا قابل حلّ || Difficulté insoluble
عقدهٔ اشكال - حلّى نا ممكن بر مشكل - مشكل ممتنع الحلّ
argument حلّى نا قابل بر مسئله problème ممتنع الانحلال
برهان ممتنع الحلّ
Et qui ne peut se dissoudre *A.* ممتنع الذوب *P.* نگداختنى
T. اريمز

INSOLVABILITÉ. Impuissance de payer *A.* اعدام - عسر *P.*
بورج اودەمكدە *T.* تهى دستى - نا دارى - نا بودمندى
عجز || L'insolvabilité de cet homme-là m'empêche de traiter
avec lui شو آدمك عسر حالى كندوسيله عقد معاملەيه
مانع اولور

INSOLVABLE. Qui n'a pas de quoi payer *A.* معسر pl. معسرين
T. تهى دست - نا بودمند - نا دار *P.* معدمين pl. معدم -
حالى || Il est devenu insolvable بورج اودەمدن عاجز
پريشان اولوب معدم اولدى

INSOMNIE. Privation de sommeil *A.* ارق - سهر *P.* شبگيرى
بيخوابى - *T.* اويانقلق - اويقوسزلق || Il y a un mois
qu'il ne dort point, cette insomnie lui a échauffé le sang بر
آيدنبرو اصلاً وقطعاً اويقوسى كلميوب بو علّت سهر
سهر مديد تسخين دمنه بادى اولمشدر Longue insomnie
continuelle سهر غير منقطع

INSOUCIANCE. Caractère de celui qui est insouciant *A.* عدم
T. بى اهتمامى - پرويش *P.* قصور الاهتمام - الاهتمام
قيدسزلق - اهتمامسزلق || Il est là-dessus d'une grande insou-
ciance عدم اهتمامى درجهٔ - بو بابدە قصور اهتمامى چوقدر
بو آدمك كمالدە در C'est un homme d'une grande insouciance
قيدسزلغى چوقدر

INSOUCIANT. Qui ne se soucie de rien *A.* عديم الاهتمام - لا همّ له
P. اهتمامسز - قيدسز *T.* بى اهتمام - پرويشكار || C'est un
homme fort insouciant بغايت عديم الاهتمام بر آدمدر

INSOUMIS. Non soumis *A.* غير - غير منقاد - غير مطيع
اطاعت *T.* سر فرو نا كردهٔ اطاعت - نا فرمانبر *P.* محكوم
هنوز - امم واقوام غير محكومه Peuples insoumis || ايتمامش
- گردن نهادهٔ ربقهٔ انقياد ومطاوعت اولمامش ملل واقوام
هنوز داخل دائرهٔ فرمانبرى واطاعت اولمامش اقوام

INSOUTENABLE. Qui n'est pas soutenable, qu'on ne peut dé-
fendre *A.* طيانەدرلمز *T.* تأييد نا پذير *P.* ممتنع التأييد
|| Cette proposition est insoutenable بو مسئله ممتنع التأييددر
- Et qu'on ne peut supporter *A.* لا يطاق *P.* طاقتشكن *T.*
تحمّل || چكلمز - تحمّل اولنمز C'est un homme insoutenable
اولنمز بر آدمدر

INSPECTER. Examiner en qualité d'inspecteur *A.* نظارت *P.*
نگهبانى كردن *T.* ناظرلق ايتمك - قوللامق || Inspecter
un régiment بر عسكر آلاينه نظارت ايتمك une caisse صنديغه
نظارت ايتمك des travaux publics بنالرينه نظارت ايتمك بكلك
بر كمسنه نك طور وحركتنه la conduite de quelqu'un ايتمك
نظارت ايتمك

INSPECTEUR. Qui a inspection sur quelque chose *A.* ناظر
pl. نظّار *P.* نگهبان *T.* ناظرلق ايدن - قوللايىجى || C'est
un inspecteur fort vigilant غايت ايله متبصّر بر ناظر در In-
specteur des manufactures كارخانەلر ناظرى de cavalerie سوارى
عسكرى ناظرى

INSPECTION. Action par laquelle on regarde, on examine quel-
que chose *A.* نظر - تنظّر - رؤيت - تطلّع - مطالعة *P.* بينش
T. باقش || J'ai connu par l'inspection des pièces du procès,
que... دعوايه متعلّق اوراقك مطالعەسندن معلوم اولديكه

À la première inspection, on connait que cet acte est faux بو
سند ساختتد اولدیغی نظرهٔ اولیده معلوم اولور L'inspection
du ciel, des astres فلککك وکواکب ونجومك تطلّع وتنظّری
Il lui prédit par l'inspection de sa main کفنه نظر ایله مستقبلات
رؤیت احوالی مقدّم خبر ویردی L'inspection du visage
وجه Les auspices prétendaient juger de l'avenir par l'inspection
des entrailles des victimes عرّافلر قربانلرك اعضای داخلیّه لرینه
نظر برله استخراج مغیّبانه مقتدر اوادقلرینی ادّعا ایدرلر
ایمش Il s'est rendu bon anatomiste par l'inspection des corps
qu'il a disséqués یاردیغی ابدانك احوالنی مطالعه ایله
علم تشریحده کسب ید طولا ایتمشدر Ce procès ne se
peut juger que par l'inspection des lieux بودعوانك فصلی اقتضا
ایدن محلّلرك رؤیتنه منوط ومتوقّفدر

Et le soin de veiller à quelque chose *A.* نظارت *P.* نگهبانی
T. ناظرلق || On lui donna l'inspection sur tout le commerce
امور تجارتك نظارتی جملهٔ عهده‌سنه حواله اولندی Je
vous prie d'avoir l'inspection sur ces ouvriers بو عمله اوزرینه
نظارت ایلمکزی رجا ایده‌رم Il a l'inspection là-dessus اول
ماده‌نك نظارتی عهده‌سنده در

INSPIRATION. Action par laquelle l'air entre dans les poumons
A. انجذاب النفَس *P.* دمکشی *T.* صولوق آلمه || Lorsqu'on
vient à penser tout-à-coup à quelque chose qu'on désire ardemment ou qu'on regrette vivement, on ressent un serrement intérieur; ce mouvement du diaphragme agit sur les poumons, les élève et occasione une inspiration vive et prompte qui forme le
soupir برکمسنه‌نك از دل وجان آرزو کش اولدیغی
ویاخود کمالیله شایان تأسّف عدّ ایلدیکی بر امر مرغوبه
بردن بره صرف فکر ایلدکده درونده بر نوع ثقلت
پیدا اولور اول جهت ایله حجاب جوفه تحدّث ایدن
حرکت رئه‌لره عمل وسرایت وانتفاخلرینه سبب وعلّت
اوله‌رق آهك چیقمسنه منتج وسریع وشدید بر انجذاب
نفس ایجاب ایتدرر

Il signifie aussi, grâce par laquelle Dieu éclaire l'esprit *A.*
الهام pl. الهامات || Inspiration Divine الهام ربّانی

Et moyen de faire naître dans l'esprit de quelqu'un des pensées, ou dans son coeur des sentimens. V. Inspirer || C'est par
votre inspiration que j'ai agi ذهنمه القا ایلدیککز وجهله
عمل ایتدم

INSPIRER. Faire naître dans le coeur, dans l'esprit des sentimens, des pensées *A.* القاء الی القلب ـ القاء الی الذهن
P. در دل انداختن *T.* ذهنه صوقمق ـ ذهنه قویمق || Dieu
inspirait les prophètes حضرت ربّ متعال قلوب انبیایه
جناب حقّ قلوب انبیایی ـ القای فیض ایدر ایدی
بطریق الالهام فیضیاب ایدر ایدی C'est le Saint-Esprit
qui lui a inspiré ce bon sentiment بو فکر خیری درونته القا
ایدن روح قدسدر C'est la charité qui l'inspire عشق الهیدر
که فلان حالی قلبنه القا ایدر Les lieux saints inspirent de
la dévotion اراضئ مبارکه دخیلهٔ قلبه افکار تعبّد ودیانتی
القا ایدر Inspirer du respect, de la crainte قلبه القای هیبت
وخشیت ایتمك un mauvais dessein, une mauvaise pensée بر
کمسنه‌نك درونته بر نیّت فاسده وبر فکر ردئ القا
ایتمك C'est le démon qui lui a inspiré ce pernicieux dessein
بو نیّت ـ بو نیّت خبیثه‌یی قلبنه القا ایدن شیطاندر
خبیثه محض القای شیطانیدر C'est la jalousie, l'envie, l'ambition, qui lui ont inspiré cette pensée, cette mauvaise action بو
فکری وبو کریهه‌یی درونته القا ایدن مجبول اولدیغی
غبطه وحسد فراوان وحبّ نام وشاندر C'est un tel qui m'a
inspiré ce dessein بو فکری ذهنمه القا ایدن فلان کشیدر

On dit, Inspirer de l'air dans les poumons d'un noyé, d'un
enfant, pour dire, y souffler de l'air *A.* نفث الروح *P.* دم
زدن *T.* نفس اوفلمك ـ اوفلمك

INSPIRÉ. *A.* ملقاء الی الذهن *P.* در دل انداخته *T.* ذهنه
صوقلمش ـ قونمش

INSTABILITÉ. Défaut de stabilité *A.* عدم ـ عدم الثباة
الدوام *P.* نا پایداری ـ بیدوامی ـ بیقراری *T.* قرارسزلق
ـ دوامسزلق || L'instabilité de la fortune بختك عدم ثباتی
بخت ـ نا پایداریٔ du monde احوال دنیانك عدم دوامی
des choses humaines امور بشریّه‌نك دوامسزلغی de l'esprit
humain عقل انسانك قرارسزلغی

INSTALLATION. V. Installer || Installation d'un curé dans son
église محلّه پاپاسنك بر کلیسایه نصبی Après son installation dans cette charge بو منصبه نصبندن صکره On s'opposa
à son installation نصبی خصوصنه مخالفت اولندی

INSTALLER. Mettre quelqu'un en possession d'une charge, d'une
dignité, en lui faisant prendre la place qui lui appartient *A.*
نصب ـ اجلاس فی المسند *P.* در مسند نشستانیدن ـ در

Il || مسندینه دیکمک - مقامنه اوتورتمق .T مسند نشاندن est pourvu d'une telle charge, mais il n'y est pas encore installé بو منصب فلانک اوزرینه توجیه اولنمش ایسه ده هنوز مسندینه اجلاس اولنمامشدر || Installer dans une dignité بر مسنده نصب ایتمک

S'INSTALLER. A. استقرار .P قرار گیر شدن - جا گرفتن .T یرلشمك || Il s'est si bien installé dans cette maison, qu'on l'en croirait le maître اول خانه‌ده شویله‌جه قرارگیر اولمشدر که صاحب البیت کبیدر

INSTALLÉ. A. منصوب .P نصب کرده - در مسند نشانده .T یرلشمش .T قرارگیر .P مستقرّ .A مسندنده اوتورمش

INSTAMMENT. Avec instance A. بالالحاح - ابراماً - بالابرام .P علی وجه التأکید - مبرمانه .T صیقیجه || Il vous en a prié instamment سکا ابراماً نیاز والتماس ایلدی || Il me l'a demandé instamment بو شیئی علی وجه التأکید بندن مطالبه ایتمشدر

INSTANCE. Sollicitation pressante A. ابرام pl. ابرامات - الحاح .P درخواست اکید .T صیقی ایله استمه || Faire des instances pressantes auprès de quelqu'un فلانک طرفنه ابرام اکید ایله عرض مطلب ایتمک || Je l'en ai sollicité avec toutes les instances possibles ممکن اوله بیله‌جک هر نوع الحاح ایله فلاندن استدعا ایلدم || Grandes instances ابرامات عظیمه || ... réitérées ابرامات متتابعه - ابرامات مکرّره - ابرامات متعاقبه

Et poursuite en Justice A. دعوی pl. دعاوی || Il y a instance entre tel et tel فلان وفلان بیننده دعوا وار در || Faire vider une instance بر دعوایی فصل ایتمک || Reprendre avec instance تکرار مبادرت ایتمک - دعوایه استیناف ایتمک || Il a été jugé en première instance مصلحتی اوّل امرده رؤیت دعوایه مخصوص اولان محکمه‌ده حکم اولندی || Tribunal de première instance اوّل امرده رؤیت دعوایه مخصوص اولان محکمه

INSTANT. Pressant A. اکید - مؤکّد .P تأکید آمیز .T صیقی || Instante sollicitation استدعای اکید || Instantes prières التماسات اکیده || Le péril est instant مخاطره اکید وشدید در

INSTANT. Moment A. آن pl. آنات .P دم .T دقیقه || Il fit cela dans un instant بر آن ایچنده ایتدی - بونی بر دقیقه‌ده یاپدی || En cet instant بو آنده - الآن || Au même instant همان اول آنده - اول دقیقه‌ده || Je reviens dans un instant بر دقیقه ایچنده عودت ایده‌رم.

À L'INSTANT. À l'heure même A. فی الساعة - فی الحال - علی الفور .P همانـدم - در آن - در ساعت .T آنیده - فی الحال || Il partit à l'instant همان اول ساعتده عزیمت ایتمشدر || Je reviens à l'instant شمدی آنیده عودت ایده‌رم

INSTANTANÉ. Qui ne dure qu'un instant A. آنی .P یکدمه .T بر دقیقه‌لق || Ce mouvement n'a été qu'instantané بو حرکت انجق آنی ایدی || Une colère instantanée غضب یکدمه

INSTANTANÉITÉ. Existence instantanée A. بقاء آنی .P بقای یکدمه .T بر دقیقه وارلق

À L'INSTAR. À la manière, à l'exemple A. علی مطراق - کمثل - معادلاً .P مانند - بسان .T اورنکنجه - مثلنجه || Ils demandent d'avoir des priviléges à l'instar des secrétaires du roi خنکار سرکاتبلری مثلنجه امتیازات تحصیلی ادعاسنده درلر - سرکاتبین شهریاری‌یه مخصوص امتیازلرک مثل ومانندی اوله‌جق امتیازات تحصیلی دعواسنده درلر

INSTIGATEUR. Qui instigue A. محرّک الی السّوء - مغوی .P آغالش کنان .T محرّک - قشقردیجی || Il a été l'instigateur de ce mauvais dessein بو سوء قصده اغوا ایدن فلان کمسنه ایدی || C'est lui qui en était l'instigateur تحریک واغوا ایدن فلان کمسنه ایدی

INSTIGATION. Action d'instiguer A. اغوا - تحریک الی السّوء .P آغالش - آغانش .T قشقرمه - تحریک || Il a fait cela à l'instigation de ... بو ایشی فلانک اغواسنه مبنی ایتدی || Il s'est laissé séduire aux instigations d'un tel فلانک اغواسنه تبعیت ایله فریفته اولمشدر || L'instigation du malin esprit اغوای شیطانی - تسویل شیطانی - استهوای شیطانی

INSTIGUER. Exciter quelqu'un à faire une mauvaise action A. اغوا - تحریک الی السّوء .P آغالیدن .T قشقرتمق - تحریک ایتمک

INSTILLATION. L'action d'instiller A. قطران - تقاطر .P چکانیدن .T طاملتمه - طامله طامله دوکمه || Verser par instillation طامله طامله دوکمک - متقاطراً افراغ ایتدرمک

INSTILLER. Verser goutte à goutte dans... A. افراغ قطرة بعد قطرة - افراغ متقاطراً .P چکانیدن .T طاملتمق - طامله دوکمک || Instiller quelque goutte d'essence dans une plaie یاره‌نک ایچنه بر قاچ قطره خلاصه طاملتمق

INSTINCT. Mouvement naturel qui dirige les animaux dans leurs actions mécaniques *A.* دلالة الطبيعة ـ سوق الطبيعة *T.* بر کونه سوق || Un instinct naturel طبیعتک دورتمه سی بو Il a fait cela plutôt par instinct que par raison طبیعت فعلی عقله موافقت ایله ایتمیوب انجق سوق طبیعته مبنی خفی بر کونه Un secret instinct m'a poussé à... ایتمشدر سوق طبیعت بنی بو بابده تحریص ایلدی Suivre son instinct سوق طبیعته تبعیت ایتمک Les bêtes se conduisent, se gouvernent par instinct بهایم قسمی سوق طبیعت ایله ادارهٔ نفس ایدرلر

INSTITUER. Créer, établir quelque chose de nouveau *A.* وضع ـ اقامت *P.* وجود دادن ـ پیدا کردن *T.* یکیدن قورمق ـ پیدا ایتدرمک || Instituer une fête بر عید جدید وضع ایتمک un ordre بر طریقت وضع ایتمک Henri III institua l'ordre du Saint-Esprit فلان پادشاه فلان طریقتی وضع وایجاد ایلدی ـ وضع واقامت ایتدردی

On dit aussi, Instituer un héritier, pour dire, nommer, faire un héritier par testament *A.* توریث ـ نصب الوارث *P.* وارث نشاندن *T.* وارث قلمق ـ وارث تعیین ایتمک || Il institua un tel son héritier فلانی کندویه وارث نصب ایلدی ـ Et instituer un officier, pour dire, l'établir en fonction *A.* نصب *P.* نصب کردن *T.* نصب ایتمک || Celui qui peut instituer un officier, le peut destituer بر سرکردهنک نصبنه قادر اولان کشی عزلنه دخی مقتدر در

Institué. *A.* موضوع *P.* وجود یافته ـ پیدا شده *T.* یکیدن قورلمش *A.* منصوب ـ نصب کرده *T.* نصب اولنمش

INSTITUT. Système de règles auxquelles une société d'hommes consent de s'assujettir *A.* قانون *P.* آیین *T.* یول ارکان ـ نظام || Tous les ordres religieux ont leur institut طایفهٔ رهبانک بالجمله طریقتلری قانون وآیین مخصوص ایله تحت نظامده در

Et une société d'hommes réunis sous l'observation de certaines règles *A.* طریقت pl. طرایق || On doit avouer que cet homme brûlait de l'ambition d'être chef d'institut بو آدمک تحصیل ریاست طریقت خصوصنده حرص جانسوزی اولدیغی اقرار اولنملو در

On appelle aussi Instituts, certaines académies *A.* دار التعلیم *P.* تعلیمخانه *T.* مدرسه

INSTITUTEUR. Qui institue *A.* واضع *P.* پیدا کننده *T.* بو طریقت || L'instituteur de cet ordre religieux یکیدن قوران رهبانیهنک واضعی

Et celui qui est chargé de donner les premières instructions à un enfant *A.* معلّم pl. معلّمین *P.* درس آموز ـ خواجه *T.* درس ویرن ـ خوجه

INSTITUTION. L'action d'instituer *A.* وضع ـ اقامت *P.* پیدا سازی *T.* یکیدن قورمه || L'institution d'un tel ordre فلان طریقتک وضعی du Parlement پارلامنتو دیواننک وضع واقامتی

Il se prend aussi pour la chose instituée *A.* اثر موضوع pl. آثار موضوعة اثر ـ آثار pl. آثار || C'est une louable institution ممدوح بر وضع ممدوحدر ـ ومستحسن براثر موضوعدر C'est une pieuse institution فی سبیل الله تعالی وضع اولنمش بر اثر باهر وضع اولنمش بر اثر مبارکدر C'est une sainte institution المبرّتدر Les hôpitaux, les écoles sont des institutions utiles مدرسه ومکتب وخسته خانه‌لر نفع عامّی مستلزم آثار حسنه‌دندر Ce qui est d'institution humaine, est sujet au changement وضع بشر اولان آثارک مجموعی تبدّل وتغیّره تابعدر

On dit, Institution d'heritier, pour dire, la nomination d'un héritier *A.* نصب الوارث *P.* نصبسازئ وارث *T.* وارث تعیین ایتمه

Il se prend aussi pour Éducation *A.* تأدیب *P.* تربیتکاری *T.* تربیه

INSTRUCTEUR. Celui qui instruit *A.* معلّم ـ مؤدّب *P.* آموزنده *T.* اوکردیجی

INSTRUCTIF. Qui instruit. Il se dit des choses *A.* متضمّن المعلومات ـ مفید المعارف ـ کثیر الفواید *P.* دانش آموز ـ علم افزا ـ معرفت افزا *T.* اوکردیجی || Ce livre est fort instructif زیاده کثیر الفواید بر کتابدر Je lui ai donné un memoire instructif فلانه نیچه معارف ومعلوماتی متضمّن بر رساله ویردم C'est une méthode bien instructive کثیر الفواید بر صنعتدر

INSTRUCTION. Éducation *A.* تعلیم ـ دراست *P.* علم آموزی *T.* اوکرتمه || L'instruction des enfans صبیانک تعلیم ودراستی Travailler à l'instruction de quelqu'un برکمسنه‌نک امر تعلیمنه بذل سعی واهتمام ایتمک Avoir soin de son instruction امر دراست تعلیمنه صرف همّت ایتمک Instruction publique

عامّه Ministre de l'instruction publique مدبّر امور دراست عامّه

Il signifie aussi, les préceptes qu'on donne pour instruire *A.* درس || Vous lui donnez là une bonne instruction بو بابده درس فلانه بر خیرلو درس ویررسک Instruction charitable موجب المبرّت

Et connaissance qu'on donne de quelques faits qu'on ignore *A.* خبر ـ علم *P.* آگاهی *T.* اوکرنمه || Je vous demande cela pour mon instruction بونی تحصیل علم وخبر ضمننده سندن اوکرنمک ایچون سؤال ایده‌رم ـ سؤال ایده‌رم

On dit, L'instruction d'un procès, pour dire, tout ce qui est nécessaire pour mettre un procès en état d'être jugé *A.* ضبط || Travailler à l'instruction d'un procès دعوانک ضبطنه الدعوی مشغول اولمق

Il se prend aussi, pour les ordres donnés à un ambassadeur, ou à celui qu'on charge de quelque commission *A.* pl. تعلیمات ـ وصایا *P.* سپارشها || Cet ambassadeur serait parti, s'il avait reçu ses instructions فلان ایلچی دولتی طرفندن تعلیماتنی اخذ ایتمش اولسه بو آنه قدر عزیمت ایدر ایدی Ce que vous me demandez est contre mes instructions سنک مطلوبک حامل اولدیغم وصایا وتعلیماته منافیدر Cet ambassadeur n'a pas suivi ses instructions بو ایلچی حامل اولدیغی وصایا وتعلیمات اوزره حرکت ایلمدی Dresser des instructions تعلیمات قلمه آلمق

INSTRUIRE. Enseigner quelqu'un *A.* تدریس ـ تعلیم *P.* آموزیدن *T.* اوکرتمک || Instruire la Jeunesse, les enfans اطفال وصبیانی تعلیم ایتمک Il a pris soin d'instruire ses enfans dans la science du gouvernement کندو اولادینی تدبیر ملک علمنه تعلیم ایلمکه سعی واهتمام ایلدی On l'a instruit aux armes ـ فلانه فنون حربیّه‌یی تعلیم ایتمشلر در

Il se dit aussi en parlant des animaux || La nature instruit les animaux à chercher ce qui leur est propre حیوانانه کندو مالزمه‌لرینک تدارکنی طبیعت تعلیم ایدر On instruit l'éléphant à se mettre à genoux فیله دیز چوکمکی تعلیم ایدرلر

Et informer *A.* اخبار *P.* آگاهیدن ـ آگاه کردن ـ واقف آگاه ـ خبر ویرمک ـ بیلدرمک *T.* خبردار کردن ـ ساختن || On l'a bien instruit de cette affaire ایتمک فلانی بو خصوصدن کرکی کبی خبیر وآگاه ایتمشلر در Il en est mal instruit بو بوکا دائر خبر ووقوفی مقارن ـ بابده صحیحاً خبردار دکلدر

صحیحاً دکلدر C'est un homme qu'on a bien instruit des affaires de la Cour امور دولته کما ینبغی واقف وخبردار ایتدکلری بر آدمدر

s'Instruire. *A.* استخبار ـ تحصیل العلم ـ تحصیل الوقوف ـ کسب الشعور ـ خبردار ـ آگاه شدن ـ آگاهی یافتن *P.* شدن *T.* خبر آلمق ـ بیلمک ـ اوکرنمک || S'instruire soi-même بنفسه تحصیل وقوف ایتمک S'instruire d'exemples امثالدن اوکرنمک Je veux m'instruire par mes propres yeux رأی العین کوروب کسب شعور ایتمک استرم

Instruire un procès. C'est le mettre en état d'être jugé *T.* ضبط دعوا ایتمک

Instruit *A.* معلّم *P.* آموخته *T.* اوکرنمش ـ *A.* خبیر ـ واقف ـ آگاه *P.* خبردار ـ *T.* بیلمش ـ On dit, qu'un général, qu'un ambassadeur est bien instruit, pour dire, qu'il est bien informé de ce qui se passe بو جنرال وبو ایلچی کافّهٔ احوالدن خبیر وآگاهدر ـ Et un homme instruit, pour dire, qui a de l'instruction *A.* کثیر المعلومات *P.* هنرمند *T.* معرفتلو

INSTRUMENT. Outil *A.* آلت pl. آلات ـ ادات pl. ادوات *P.* دست افراز *T.* یات یراق || Bon instrument آلت جیّده Ce faux monnoyeur fut pris avec tous ses instrumens شو قلبزن جمیع آلات وادواتیله اخذ اولندی Il est l'inventeur de cet instrument بو آلتک موجدیدر Instrument de chirurgie آلت جرّاح ـ جرّاح آلتی Instrument de maçon دیوارجی آلتی Instrumens de mathématique آلات هندسیّه ـ آلات هندسه ـ Instrument de musique *A.* آلت موسیقی pl. آلات موسیقیّه ـ معزف pl. معازف *P.* ساز *T.* ساز ـ چالقی

Il se dit figur. des personnes et des choses qui servent à produire quelque effet || Vous avez été l'instrument de sa vengeance فلانک آلت کینه وانتقامی اولمشسک Ses propres lettres ont servi d'instrument pour le perdre کندو تحریراتی اعدامنه آلت اولمشدر Ses domestiques ont été les instrumens de sa ruine کندو خدمتکارلری خرابیّت حالنه آلت اولمشلر در Ses amis ont été l'instrument de sa fortune احباب ودوستانی اقبالنه آلت اولمشلر در

Il se dit aussi des contrats et des actes publics par-devant notaire *A.* حجّت pl. حجج ـ صکّ pl. صکوک ـ قبالة *P.* برحجّت *T.* حجّت || C'est un instrument authentique معمول بهدر

INSTRUMENTAL. Qui sert d'instrument *A.* آلیّ || La cause instrumentale علّت آليّة — Musique instrumentale *A.* موسيقىء ساز *T.* آهنگ ساز *P.* بالمعازف

INSTRUMENTER. Terme de Jurisp. Passer des contrats ou autres actes publics *A.* ثبت الوثايق الشرعيّة ـ كتب الحجّة *P.* چك نوشتن *T.* حجّت وسند يازمق || Les notaires, les sergens ne peuvent pas instrumenter hors de leur ressort امناى شرع داخل قلمرو حكومتلرى اولميان محلّده كتب حجّته مأذون دكللر در

à l'INSU. Sans qu'on en ait eu connaissance *A.* لا عن علم به بيخبرى ـ به بى آگاهى *P.* بلا خبر ـ من غير خبر ـ *T.* علم لاحق اولميەرق ـ خبر اولميەرق || À mon insu خبرم اولميەرق ـ علمم لاحق اولميەرق Il s'est marié à l'insu de ses parens والدينننك علم وخبرى لاحق اولميەرق عقد نكاح ايلدى À l'insu de toute la compagnie اصحاب مجلسدن هيچ برينك خبر وآگاهى اولميەرق

INSUBORDINATION. Défaut de subordination *A.* عدم الاطاعة *P.* نا فرمانى *T.* اطاعتسزلق || Il règne dans ce corps une grande insubordination بو عسكر ايچنده اطاعتسزلق مستولى اولمشدر Punir l'insubordination عدم اطاعت تهمتننك جزاى قاعدهٔ اطاعتده سزاسننى اجرا ايتمك Acte d'insubordination منافى فعل وحركت Cet officier a été cassé pour fait d'insubordination بو عسكر ضابطننك يرى عدم اطاعت تهمتنه مبنى حكّ اولندى

INSUBORDONNÉ. Qui manque fréquemment à l'insubordination *A.* عديم الاطاعة ـ غير مطيع *P.* نا فرمان *T.* اطاعتسز

INSUFFISAMMENT. D'une manière insuffisante *A.* لا بقدر الكفاية ـ اقلّ من قدر الكفاية *P.* نه بقدر كفايت ـ نه بس *T.* قدر كفايەدن دون اولەرق ـ يتەجك مرتبەده اولميەرق

INSUFFISANCE. Incapacité, manque de suffisance *A.* عدم الكفاية ـ عدم اللياقة *P.* نا شايستگى *T.* يرامزلق || On ne l'a pas admis à cette charge, à cause de son insuffisance عدم بضاعهٔ كفايتى ـ كفايتنه مبنى اول منصبه مناسب كورلمدى ناقص اولديغى تقريبيله اول منصبه روا كورلمدى

INSUFFISANT. Qui ne suffit pas *A.* غير كافى *P.* نه بس *T.* يتمز || La raison est insuffisante pour pénétrer les mystères de la Foi اسرار دينك استكناهنه عقل انسان كافى دكلدر Ses raisons, ses moyens sont insuffisans ايلديكى علل واسباب غير كافيدر

INSULAIRE. Habitant d'une île *A.* اهل الجزيرة pl. اهالى الجزيرة ـ ساكن الجزيرة pl. سكّان الجزيرة *P.* جزيره نشين *T.* اطەلو ـ اهل جزيره اولان || Les peuples insulaires اطەلو خلقى ـ ملل واقوام

INSULTANT. Qui insulte *A.* كاسر الشان ـ موجب الانكسار ـ مخلّ الناموس ـ الشان *P.* ناموس شكن ـ شكست آورشان *T.* شانه طوقنور وناموس كسر شان || Procédé insultant وناموسى موجب اولەجق وضع وحركت Paroles insultantes مخلّ شان وناموس اولەجق كلمات اطوار ناقصة manières الناموس

INSULTE. Mauvais traitement fait avec dessein d'insulter *A.* كسر الشان ـ كسر الناموس *P.* شكست شان وناموس *T.* بركمسەنك شان || Faire insulte à quelqu'un شانه طوقنمه وناموسنى كسر ايتمك Il a reçu une cruelle insulte عظيم وشديد بر كونه كسر شانه مظهر اولمشدر

INSULTER. Faire une insulte *A.* كسر الشان ـ ايراث الكسر ـ اخلال الناموس ـ الشان ناموس *P.* ايخاش فى العرض ـ شكستن شانه *T.* بشان وناموس كس شكستى آوردن ـ طوقنمق فلانك شاننه قولاً || Insulter quelqu'un de paroles ايراث كسر ايتمك Il est allé l'insulter jusque chez lui كندو خانەسنه واروب كسر شان وناموسنه تصدّى ايلدى

Insulter à. Manquer à ce que l'on doit aux personnes et aux choses. *A.* عدم الحرمة *P.* كم حرمتى ـ بيحرمتى نمودن ـ بى اعتبارى نمودن ـ نمودن *T.* حرمت ايتمامك ـ اعتبار ايتمامك ـ حرمتسزلك كوسترمك || Insulter aux misérables دوچار نكبت وادبار اولمش دردمندان حقّنه حرمت ايتمامك Il ne faut pas insulter aux malheureux فلكزدگان وستمديدگان حقّنه حرمت ايتمامك روا دكلدر Insulter aux juges قضات وحكامه حرمت ايتمامك au public جمهور ناسه حرمتسزلك كوسترمك à la misère de quelqu'un بر كمسەنك حال مسكنتنه حرمت واعتبار ايتمامك

Insulter. Terme d'art milit. Attaquer vivement et à découvert *A.* مصاولة بلا مبالاة *P.* بى پروا حمله كردن *T.* آچيقدن اورمق || Insulter une place بر قلعەنك اوزرينه آچيقدن وارمق ـ قلعەنك اوزرينه آچيقدن وارمق les dehors d'une place استحكامات خارجيّەسى اوزرينه آچيقدن وارمق une demi-

lune آی طابیه‌سنی - نصف قمر طابیه‌سی اوزرینه وارمق اچیقدن اورمق

INSUPPORTABLE. Qu'on ne peut supporter A. ما لا يطاق - طاقت شكن P. ممتنع الاستطاعة - ممتنع التحمّل - طاقت كتورلەمیەجك - چكلمز T. طاقتفرسا - طاقتگداز || Il sent des douleurs insupportables طاقت كتورلەمیەجك اوجاع مرتبهٔ تحمّل واستطاعتدن خارج اوجاع - شديده حسّ ايدر - وآلامه مبتلا در || Cet homme est insupportable On dit figur. ممتنع تحمّل اولنەمیەجق بر آدمدر Une humeur insupportable ممتنع التحمّل بر مزاج Cette façon de une chose برامر طاقتشكن parler est insupportable بو كونه سويليش بر امر طاقتفرسا Ses manières sont insupportables كليّاً اوضاع واطواری در اوضاع - اوضاع واطوارينه تحمّل كلمز - تحملگداز در واطواری چكلمز

INSUPPORTABLEMENT. D'une manière insupportable A. فوق تحمّل اولنەمیەجق صورت ايله T. الحدّ المصابرة والتحمّل || Il écrit insupportablement تحمّل اولنەمیەجق صورت ايله كتابت ايدر

INSURGÉS ou INSURGENS. Ceux qui se soulèvent contre le Gouvernement A. pl. اهل الخروج اهل العتوّ - ارباب الخروج - ارباب العتوّ pl. P. سر كشان T. اطاعتدن - آياغه قالقانلر ارباب عتوّ وخروجی تأديب || Châtier les insurgés چيقانلر ايتمك

s'INSURGER. Se soulever contre le Gouvernement A. تعتّی - خروج من الاطاعة - خروج على السلطان - خروج P. از ربقهٔ فرمانبری گردن پیچیدن T. آياغه - اطاعتدن چيقمق || Les habitans de cette province s'insurgèrent فلان مملكتك سكنه واهاليسی خروج ايلديلر قالقمق

INSURMONTABLE. Qui ne peut être surmonté A. ممتنع الدفع - نا قابل دفع - امكان نا پذير دفع P. ممتنع الاندفاع - T. دفعی ممكن اولميەجق - يكيلەميەجك || Il a trouvé dans ce dessein des difficultés insurmontables بو امرك اجراسنده دفعی ممكن اولميەجق صعوبتلره دوچار اولدی Obstacle insurmontable محذور ممتنع الدفع - مانع ممتنع الاندفاع Envie de dormir insurmontable دفعی نا ممكن ارزوی نوم

INSURRECTION. Soulèvement contre le Gouvernement A. عتوّ - خروج P. گردن پیچی از ربقهٔ اطاعت - سر كشی T. آياغه قالقمه || L'insurrection des Américains امريقه خلقنك آمريقه اهاليسنك گردن پیچ ربقهٔ اطاعت - عتوّ وخروجی اولمرق رفع لوای خروج ايلمسی

INTACT. À quoi l'on n'a point touché A. سالم - غير مماسّ - من مسّ الايادی P. نا بسوده T. ال دكمامش - ال طوقنمامش || Le dépôt s'est trouvé intact وديعه اولنان شئ امانت - مسّ ايادی اولنميەرق هيئت اصليّەسنده بولنمشدر طوقنلمامش - اولنان شئ سالماً من مسّ الايادی بولنمشدر بولندی

On dit figur. Matière intacte, pour dire, qui n'a point été traitée مادّه تعرّض - وضع يد اولنمامش مادّه - بكر بر مادّه طوقنلمامش - اولنمامش مادّه Réputation intacte, pour dire, qui n'a jamais été attaquée طعن طاعندن بریٔ حسن صيت وشهرت Vertu, probité intacte, pour dire, qui est irréprochable لوم لائمدن مبرّا صلاح وعفّت - Et dans le même sens, Homme intact دامن - شين عيوبدن منزّه ذات پاكدامن اوزرينه - شهرتی آلودهٔ شين طعن وتشنيع اولنمامش بر آدم Un homme intact sur la valeur امر دلاوری لكه قونمامش آدم وشجاعتده عيب وقصوردن منزّه بر آدم

INTARISSABLE. Qui ne se peut tarir A. لا نفاد له - لا ينزح - لا ينكش - لا ينزف - P. عديم الانتكاش بی بن T. بی نفاد - وكنار دوكنمز || Source intarissable ينبوع بی بی بن وكنار اولان معدن نفاد Mine, carrière intarissable ونا قابل نفاد اولان طاش اوجاغی Larmes intarissables چشمه ساربی نزاف گريه وسرشك - سيل بی نفاد دموع - Figur. || Une érudition intarissable معدن بی نفاد علوم ينبوع بی نفاد Une source intarissable d'érudition ومعارف عديم النفاد اولان قوّت Une imagination intarissable دانش خياليّه

INTÉGRAL. Terme de Mathém. On dit, Calcul intégral, pour dire, le calcul par lequel on trouve une quantité finie dont on connaît la partie infiniment petite A. حساب بالغ الى مقادير الكاملة

INTÉGRANT. On appelle en Philosophie, Parties intégrantes, celles qui contribuent à l'intrégrité d'un tout A. pl. اجزاء متمّمة || Les bras, les jambes sont des parties intégrantes du corps humain ايادی وارجل بدن انسانك اجزای متمّمەسندندر

INTÈGRE. Qui est d'une probité incorruptible A. متقزّز - عفيف - برزیّ الطبع - صاحب البرازة - متقزّز النفس pl.

اوزرینه توز .T افساد نا پذیر .P منزّه عن الافساد ـ اعفا برازت طبع ایله || Juge intègre افساد قبول ایتمز ـ قوندرمز شائبهٔ افساددن vertu عفیف بر قاضی ـ مجبول بر قاضی منزّه صلاح حال

INTÉGRITÉ. Qualité d'une personne intègre .A تنزّز النفس افساد نا پذیری .P نزاهة عن الافساد ـ عفاف ـ برازت ـ .T افساد قبول ایتمامزلک ـ تمیزلک || L'intégrité des moeurs d'un juge قاضینک برازت طبعی Grande, parfaite intégrité برازت عظیمه وکامله Corrompre l'intégrité de quelqu'un بر کمسنه‌نک برازت طبعنی افساد ایتمک

Il signifie aussi, l'état d'un tout qui a toutes ses parties .A حال التمامیّة ـ تمامیّت .P تمامی .T بتونلق || Cela détruit l'intégrité du tout بو کیفیّت هیئت مجموعه‌نک انفساخ تمامیّتنه بادی اولور || Il a remis le dépôt dans toute son intégrité ید حفظنده اولان رهنی حال تمامیّتنده تسلیم بدنده مودوع اولان امانتی حال تمامیّتنه خلل ـ ایلدی Garantir l'intégrité d'un État فلان کتورمکسزین تسلیم ایلدی فلانک تمامیّت ـ ملکک حال تمامیّتنه متکفل اولمق ملکنه متکفل اولمق

Et l'état parfait d'une chose non corrompue .A حال الکمال || Cela conserve le foie, les parties intérieures dans leur intégrité هیئة کاملة ـ بو شیٔ کبدی وسائر اعضای داخلیّه‌یی حال کمال اوزره وقایه ایدر || Il a gardé des fleurs, des fruits d'une année à l'autre en leur parfaite intégrité بعض ازهار وفواکهی بر سنه‌دن اول بر سنه‌یه قدر هیئت کامله‌لری اوزره حفظ ایلدی

INTELLECT. La faculté de l'âme qu'on nomme aussi Entendement .A قوّة فاهمة .P آکلایش قوّتی .T قوّت شناسایی

INTELLECTION. Action par laquelle l'entendement conçoit une chose .A فهم .P در یافت ـ شناسایی .T آکلایش ـ آکلمه

INTELLECTIVE. On dit, La faculté intellective V. Intelligence.

INTELLECTUEL. Qui appartient à l'intellect .A عقلیّ ـ فهمیّ ـ ذهنیّ .P هوشی .T عقله متعلق ـ آکلایشه متعلق || La faculté intellectuelle قوّت فاهمه L'espérance et la foi sont des vertus intellectuelles رجا وایمان فضایل عقلیّه‌دندر Objet intellectuel صورت ذهنیّه ـ صورت عقلیّه Vérités intellectuelles حقایق عقلیّه

Il signifie aussi, spirituel, par opposition à Matériel .A روحانیّ || L'ange, l'âme est une substance intellectuelle ملک ونفس ناطقه جواهر روحانیّه‌دندر

INTELLIGEMMENT. Avec intelligence .A بالادراک ـ مدرکاً والدرایة .P هوشمندانه ـ دانشمندانه ـ مدرکانه .T عقللولق ایله || Conduire intelligemment une affaire بر مصلحتی مدرکانه اداره ایتمک

INTELLIGENCE. Faculté de l'âme par laquelle nous concevons, nous comprenons les choses .A قوّة مدرکة .P قوّت دانش .T بیلش قوّتی || Cet homme a l'intelligence vive فلانک قوّت مدرکه‌سنده حدّت وار در prompte سرعت ادراکی وار در dure کثافت ذهن وادراکی وار در ـ سرعت انتقالی ـ tardive بطیٔ الذهندر ـ بطائت ادراکی وار در کند دانشدر مدرکدر || Il a de l'intelligence بیلشی آغر در ـ دیر دانشدر ـ وایه دار مایهٔ دانشدر ـ ادراکی واردر ـ || Il a peu d'intelligence بضاعهٔ ادراکی قاصر در ـ قلیل الادراکدر

Il signifie aussi, connaissance, compréhension .A وقوف ـ اطّلاع .P آشنایی ـ دانش .T بیلش || L'intelligence des langues السنه وقوف des affaires امور وقوف Parfaite, grande intelligence des affaires امور واحوالده اطّلاع تامّ ووقوف عظیم Il m'a donné l'intelligence de ce passage بو فقره‌نک معناسندن بو فقره‌یی ـ معناسنی بکا بیلدردی ـ بنی واقف ایلدی بکا تفهیم ایلدی

Et amitié réciproque, union de sentimens .A امتزاج ـ موالفة القلوب .P بهم آمیزش والفت ـ یکدلی .T دوستلشمه || Ils sont en bonne intelligence میانه‌لرنده حسن امتزاج وموالفت بینلرنده موالفت تامّه وار در en parfaite intelligence بینلرنده وار در Il est survenu un démêlé qui a rompu leur intelligence بینلرنده ـ تحدّث ایدن منازعه کسر شیرازهٔ موالفتلرینه بادی اولمشدر میانه‌لرنده منافسه ظهورینه مبنی رابطهٔ حسن الفتلری بینلرنده فسخ شیرازهٔ ـ رهین شکست وانفساخ اولمشدر الفتلرینه بادی اولمش بر منازعه واقع اولدی

Et correspondance secrète entre des personnes, pour tromper un tiers .A مخابرة خفیّة ـ اتّفاق خفیّ .P یکزبانیٔ نهانی .T کیزلو دانشقلق ـ یکجهتیٔ نهانی ـ || Ils sont d'intelligence pour vous surprendre, pour vous tromper سنی تغلیط ایچون بینلرنده اتّفاق خفی وار در Il y a de l'intelligence entre eux بینلرنده مخابرهٔ خفیّه وار در Avoir des intelligences secrètes بر کمسنه‌نک مخابرات خفیّه‌سی اولمق

Il se dit aussi dans ce sens en termes de guerre *A.* معاملة دانشق *T.* معاملهٔ نهانی *P.* معاملات خفیّة pl. خفیّة دشمن ‖ طویوشق Entretenir des intelligences avec les ennemis ایله خفی معامله‌سی اولمق ‖ Il entretenait des intelligences dans cette place pour la surprendre قلعه‌یی بغتةً بصمق ایچون ایچنده‌کیلر ایله خفی معاملاتی وار ایدی ‖ Il comptait sur une intelligence qui a manqué نتیجه پذیر مرام اولماش بردرلو ثمره‌سی ـ بر معاملهٔ خفیّه‌یه امید واثقی وار ایدی اولماش Cet espion a une double intelligence, c'est-à-dire, une intelligence avec les deux armées بو جاسوسک طرفین ایله معاملهٔ خفیّه‌سی وار در

Il signifie aussi, une substance purement spirituelle *A.* عقل ‖ Dieu est la suprême intelligence باری تعالی حضرتلری عقل کلّدر ـ On appelle les anges, Les intelligences célestes ارواح سماویّه

INTELLIGENT. Qui a la faculté intellective *A.* درّاک ـ مدرک ـ ذو الادراک *P.* دانشمند *T.* بیلش قوّتنه مالک ‖ L'homme est un être intelligent ـ انسان بر مخلوق ذو ادراکدر انسانده بیلش قوّتی وار در

Et qui a une connaissance parfaite en quelque matière, en quelque affaire *A.* کثیر المعلومات ـ واقف *P.* بسیار ـ آشنا ـ دانشمند ـ دان *T.* معلوماتلو ـ بیلیجی ‖ Il est fort intelligent en ces matières-là اول ماده‌لرده بغایت واقف وآشنا در ‖ وقوف تامّی وار در ـ dans les affaires étrangères, dans les negociations, dans les finances امور اجنبیّه‌ده وفنّ مذاکراتده کثیر المعلوماتدر ـ وامور دفتریّه‌ده بغایت صاحب وقوفدر

INTELLIGIBLE. Qui peut être ouï distinctement *A.* منقّح *P.* صوت بلند *T.* تمیز ‖ پاک ‖ Parler à voix haute et intelligible ومنقّح ایله نطق ایتمک Des sons distincts et intelligibles اصوات مصرّحه ومنقّحه

Et qui est aisé à comprendre *A.* سهل الفهم ـ ممکن الفهم *P.* شناختنی ـ فهمیدنی ـ آسان فهم *T.* آکلاشیلور ‖ Ce passage est fort intelligible بو فقره بغایت سهل الفهمدر ‖ Cet auteur n'est pas intelligible ـ بو تألیف ممکن الفهم دکلدر آکلاشلمز

Il se dit, en termes d'école, de tous les êtres en tant qu'ils sont l'objet de l'entendement, par opposition à ceux qui tombent sous les sens *A.* معنویّ ‖ Être intelligible موجود معنوی

Il se dit aussi des êtres de raison, par opposition à Réel *A.* عقلیّ ‖ Les catégories ne sont que des êtres purement intelligibles مقولات مجرّد صور عقلیّة قبیلندندر

INTELLIGIBLEMENT. D'une manière intelligible *A.* منقّحاً ـ بوجه ممکن ـ تمیز اولەرق ـ تمیزجه *T.* بپاکی *P.* بالنقاحة ـ الفهم *P.* بوجه آسان فهم *T.* آکلاشیلور وجهله ‖ Lire, prononcer intelligiblement ایتمک فهم منقّحاً قرائت وتلفّظ ایتمک écrire اولنەجق وجهله کتابت ایتمک

INTEMPÉRAMENT. Avec intempérance *A.* بلا اقتصاد *P.* افراط اولەرق *T.* بناپرهیزی

INTEMPÉRANCE. Vice opposé à la tempérance *A.* عدم الاقتصاد *P.* نا پرهیزی *T.* افراطه وارمقلق ‖ Son intempérance a ruiné sa santé عدم اقتصادی مزاجنک خرابیّت حالنه بادی اولمشدر

Figur. ‖ Intempérance de langue *A.* عدم الضبط اللسان *P.* دیلک پرواسزلکی *T.* بی پروایی لسان ـ ناپرهیزی زبان Intempérance d'étude, de travail فرط مطالعه وفرط سعی وکوشش

INTEMPÉRANT. Qui a le vice de l'intempérance *A.* غیر مقتصد ـ عدیم الاقتصاد *P.* ناپرهیز *T.* افراطه واران ‖ L'intempérant avance ses jours par ses débauches اقتصاد طبعی اولمیان کشی عیش وعشرته فرط تبعیّتی تقریبیله عمرینی کوتاه ایدر

INTEMPÉRÉ. Déréglé dans ses passions et dans ses appétits *A.* مفرط فی مشتهیّات ـ عدیم الاقتصاد فی هواء النفس هوا وهوسنه آشوری *T.* در هوا وهوس ناپرهیز *P.* النفس ‖ C'est un homme intempéré en toutes choses هر شیئده کیدن هوا وهوسنه آشوری کیدر

INTEMPÉRIE. Déréglement. Il se dit de l'air, des saisons et des humeurs du corps *A.* عدم الاعتدال *P.* ـ نا در برابری ـ نا همواری *T.* بی اعتدالی ـ اعتدالسزلق ‖ On souffre beaucoup de l'intempérie de l'air هوانک عدم اعتدالی بغایت مخلّ صحتدر Les corps se ressentent de l'intempérie des saisons موسملرک عدم اعتدالی ابدان بشره مؤثر در Il y a une grande intempérie d'humeurs dans ce corps بو وجودده اخلاطک عدم اعتدالی مرتبهٔ غایتده در Cet homme est malade d'une intempérie d'entrailles بو آدم احشانک عدم اعتدالی تقریبیله مبتلای علّت اولمشدر

INTENDANCE. La charge ou la commission d'un intendant *A.* نظارت - نقابت *P.* کارسازی *T.* ناظرلق - کتخدالق - کهیدلق || Il a l'intendance sur telle chose فلان شیئک بو شیئک اوزرینه ناظر در - نقابتی عهده‌سنده در || Il lui a donné l'intendance de sa maison قوناغنک کهیدلغی خدمتنه فلانی تعیین ایتمشدر de ses finances امور مالیه‌سنک نظارتنی فلانه ویرمشدر L'intendance des bâtimens ابنیه نظارتنی des vivres ذخیره نظارتنی d'une province برایالتک نقابت ونظارتنی - Et le temps que dure l'administration de l'intendant *A.* ایّام النقابة - مدّة النظارة *P.* هنگام کارسازی *T.* کتخدالق وقتی - ناظرلق وقتی || Pendant son intendance مدّت نظارتنده L'intendance d'un tel a duré tant فلانک مدّت نظارتی شو قدر متمادی اولمشدر

Il se dit aussi du district où s'étend la charge d'un intendant de province *A.* حوزة النقابة - حوزة النظارة *P.* قلمرو نظارت *T.* بر ناظرلق ناحیه‌سی || Cela n'est pas de son intendance بو مادّه زیر قلمرو نظارتی اولان اموردن خارجدر Et de la maison où loge l'intendant *A.* بیت الناظر *P.* ناظرخانه *T.* ناظر قپوسی - ناظر قوناغی

INTENDANT. Celui qui est préposé pour avoir la direction de certaines affaires *A.* ناظر pl. نظّار - نقیب pl. نقبا *P.* کارساز *T.* ناظر - کهیه - کتخدا || Intendant de la maison d'un prince بر بکک سرای کتخداسی des finances امور میریّه ناظری - امور دفتریّه ناظری de telle province فلان ایالتک ناظری de la marine امور بحریّه ناظری - ترسانه ناظری de telle armée اردو ناظری des bâtimens ابنیه ناظری de Justice حقوق نقیبی - عباده متعلّق امورک ناظری Une charge, une commission d'intendant des finances امور میریّه نظارتنه متعلّق بر منصب وبر مأموریّت

INTENSE. Terme de Physique. Fort, vif *A.* شدید - اکید *P.* تیز *T.* کسکین || Une chaleur intense حرارت شدیده un froid برودت اکیده

INTENSION. Terme de Phys. Force, véhémence *A.* حدّت - شدّت *P.* تیزی *T.* سردلک || L'intension de la fièvre حمّانک حدّتی

INTENSITÉ. T. de Phys. Le degré de force d'une chose, d'une puissance *A.* زور *P.* زور *T.* زور || L'intensité de la lumière, du son, du froid, d'une force mouvante ضیانک وصدانک وبرد وسرمانک وقوّت متحرّکه‌نک زوری L'intensité du son ne change rien à sa propagation زور صدا انتشارینه بر وجهله موجب خلل وتغیّر اولمز

INTENSIVEMENT. Avec intension *A.* بالحدّة *P.* یا تندی وتیزی *T.* سردلک ایله

INTENTER. Commencer. On dit, Intenter une action, un procès contre quelqu'un *A.* ادّعا - ابتدار الی الدعوی - بثّ الدعوی *P.* دعوا راندن *T.* بر کمسنه‌نک اوزرینه دعوا ایتمک - Et intenter une accusation contre quelqu'un *A.* اتّهام - عزو التهمة *P.* بر کس تهمت افکندن *T.* برکمسنه‌نک اوزرینه تهمت آتمق

INTENTION. La fin qu'on se propose en agissant *A.* نیّت pl. نیّات - مقصود pl. مقاصد - فکر pl. افکار *P.* مرام - اندیشه *T.* نیّت || Bonne intention نیّت خیریّه - نیّت صالحه mauvaise نیّت فاسده - سوء نیّت - فکر فاسد droite نیّت صادقه secrète نیّت خفیّه louable نیّت حسنه Il a l'intention de faire quelque chose فلان شیئی ایتمک نیّتنده در Mon intention n'était pas de vous déplaire مرامم سنی خاطر مانده ایتمک دکل ایدی Il faut considérer l'intention du testateur صاحب وصیّتک فکر ومرامنی مطالعه ایتمک اقتضا ایدر Dieu est juge de nos intentions خدای متعال حضرتلری حاکم ضمایر وافکار در Il faut regarder l'intention فکر ونیّته مرام ونیّته نظر ایتمک لازمدر Juger de l'intention نظر ایده‌رک حکم ایتمک Je l'ai fait à bonne intention بونی نیّت خیریّه ایله ایتدم Je ne l'ai pas fait à autre intention بونی بشقه فکر ایله ایتمدم La droiture des intentions مقاصد وافکارک صدق واستقامتی - On dit en termes de dévotion, Diriger ou dresser son intention, pour dire, la tourner vers une bonne fin نیّتنی سمت سداده ارشاد ایتمک - خیره ارشاد ایتمک - Diriger son intention, se dit aussi de ceux qui, pour sauver ce qu'il y a de mauvais dans une action, allèguent l'innocence de leur motif || Il n'y a rien qu'on ne prétende justifier par la direction d'intention خلوص نیّت بهانه‌سیله هر شیئده برائت ذمّت ادّعاسنده اولمق ممکندر - On dit aussi, Faire des prières, donner des aumônes à l'intention de quelqu'un, pour dire, dans le dessein que ces choses lui servent devant Dieu بر کمسنه‌نک اوزرینه استجلاب اجر وثواب نیّتنه مبنی بارگاه ربّ ذو الجلاله

بو مأمورك تعطيل مأموريتني حاوى بر قطعه فرمان تحصيل
ايلدى Les actes que fait un officier pendant son interdiction
sont nuls برمأمورك تعطيل مأموريتى اثناسنده كورديكى
امور ملغا من العملدر

INTERDIRE. Défendre quelque chose à quelqu'un *A.* منع ـ
يساق *T.* ياساق كردن ـ يرغو كردن *P.* تحذير ـ وزع
دروں شهره وضع ايتمك || On lui a interdit l'entrée de la ville
قدم ايلمكدن منع وتحذير اولندى Interdire toute communi-
cation هر كونه مخالطه‌يى منع وتحذير ايتمك Interdire la
parole نطق وكلامدن تحذير ايتمك Cela vous est interdit
سزك حقكه ممنوعدر ـ بو شى سكا ممنوعدر

Il se dit aussi d'une sentence par laquelle on défend aux
ecclésiastiques l'exercice des ordres sacrés, ou aux officiers de
Justice, l'exercice de leurs charges *A.* تعطيل ـ تعطيل من الامامة
T. ازامامت يا ازمأموريت معطل كردن *P.* من المأمورية
امامليغى ياخود مأموريتى بطالليمق || Le Pape a interdit ce
prêtre ريم پاپا فلان راهبك مأموريت امامتنى تعطيل
ايتدردى Le parlement a interdit un tel juge پارلامنتو ديوانى
فلان قاضينك مأموريت حكومتنى تعطيل ايلدى On l'a
interdit pour deux ans ايكى سنه تمامنه قدر مأموريتى تعطيل
اولنمشدر

Il signifie aussi, déconcerter au point qu'on ne sait plus que
dire ni que faire *A.* ايراث البهت والحيرة ـ تبهيت *P.*
دانق ـ دنيك ايتمك *T.* سر گشته كردن ـ دنگ كردن
غلبهٔ خوف ودهشت || La peur l'avait interdit شاشورمق ـ قلمق
فلانه ايراث بهت وحيرت ايتمشدر

INTERDIT. *A.* از مأموريت تعطيل *P.* عاطل من المأمورية
T. يرغو كرده *P.* ممنوع *A.* مأموريتى بطاللنمش *T.* شده
T. سر گشته ـ دنگ *P.* حاير ـ مبهوت *A.* يساق اولمش
قالد قالمش ـ دانق قالمش || Il demeura si interdit, que
اول درجده مبهوت وحاير قالمشدر كه

INTERDIT. Sentence qui défend à un ecclésiastique l'exercice
des ordres sacrés *A.* حكم التعطيل من الامامة || Jeter, lancer l'in-
terdit مأموريت امامتك تعطيلنى محتوى حكم ايتمك

INTÉRESSANT. Qui intéresse *A.* واجب الاعتنا ـ معتنا به
P. لازغبه كوكلو *T.* سزاوار نظر رغبت ـ شايان اعتنا || Ouvra-
ge intéressant شايان اعتنا اولەجق تأليف Pièce intéressante
سزاوار نظر رغبت اولەجق شكل وسيما figure معتنا به بر ورقه
nouvelle بر خبر واجب الاعتنا

INTÉRESSÉ. Celui qui a intérêt à quelque chose *A.* صاحب
علاقه‌سى اولان *T.* علاقه دار *P.* اصحاب العلاقة pl. العلاقة
|| Je suis un des intéressés dans cette affaire بو مصلحته علاقه‌دار
اولنلردن بريى يم Pour consommer l'affaire, il faut que tous
les intéressés signent مصلحتك تكميلى صاحب علاقه اولنلرك
امضاسنه منوطدر

Et celui qui a intérêt dans une banque, dans une compagnie,
dans une entreprise *A.* مساهم ـ صاحب العلاقة pl. مساهمين
P. حصه اورتاغى *T.* حصه دار ـ علاقه دار || Les intéressés
dans les fermes التزاماته حصه‌دار اولنلر dans un tel traité
فلان مقاولده حصه‌دار اولنلر

INTÉRESSER. Faire entrer quelqu'un dans une affaire, en sorte
qu'il ait part au succès *A.* تشريك فى النفع *P.* همباز
فائده كردن *T.* فائده اورتاغى ايتمك || On l'a intéressé
dans cette affaire بو مصلحتده فلانى فائده‌يه تشريك
ايلديلر

Et donner quelque chose à quelqu'un, pour le rendre favora-
ble dans une affaire *A.* جلب بعرض النفع *P.* بفائده نمايى
همساز كردانيدن *T.* فائده كوستررك اويدرمق || Cette af-
faire ne saurait se faire sans lui, il faut l'intéresser بو خصوص
فلانك انضمام همتى اولمينجه نتيجه پذير حصول اولمق
احتمالى اولمديغنه بناءً مرقومى عرض منفعت ايله جلب
ايتمك لازمهٔ حالدندر

Il signifie aussi, importer *A.* لزوم فى المصلحة *T.* مصلحتده
مصلحته طوقنمق ـ لازم اولمق || En quoi cela vous intéres-
se-t-il? فلان شى قنغى جهتدن سنك مصلحتكه لزومى
وار در Cela ne vous intéresse en aucune façon بو شى وجهاً
من الوجوه مصلحتكه طوقنمز Cette affaire intéresse tout le
corps de la Noblesse, toute la province بو خصوص عموماً
اصلزادگان صنفنك وبالجمله مملكتك مصلحتنه طوقنور

— Figur. || Cela intéresse mon honneur, ma réputation, ma santé
فلان شى عرض وناموسم وصيت وشهرتم وصحت وجودم
مصلحتنه طوقنور

Et émouvoir, toucher *A.* تأثير فى القلب *P.* تأثير بدرون
كردن *T.* يورككه طوقنمق || Il n'y a rien dans cette tragédie
qui intéresse les spectateurs بو ملعبده قلوب نظاره موجب
تأثير اولەجق بر شى يوقدر Ce roman est bien écrit, mais il

بو منقبه وجه احسن اوزره تحرير اولنمش n'intéresse pas
ايسه ده قلبه بر درلو تأثيرى يوقدر

S'intéresser. Prendre intérêt à quelque chose, embrasser les
intérêts de quelqu'un *A.* التزام المصلحة ـ التزام *P.* درعهده
گرفتن *T.* التزام ايتمك ـ مهم ايدنمك ‖ Personne ne
s'intéresse plus que moi à tout ce qui vous regarde طرفكزه متعلق
مهم ـ اولان جميع امورى بنم قدر التزام ايدر آدم يوقدر
ايدينور ادم يوقدر Je m'intéresse à cette affaire comme si c'était
la mienne propre بو خصوصده كندو امور مخصوصهم كبى
بو مصلحت كندو امورم كبى ملتزممدر ـ التزامم دركاردر
On leur laissa démêler leur querelle, sans que personne s'y in-
téressât de côté ni d'autre احد طرفينك مصلحتنى هيچ بر
كمسنه التزام ايتمكسزين كندو منازعه لرينى بينلرنده
تنظيم ايتدرديلر Toute l'Europe s'intéresse dans cette affaire
بو خصوص جميع اوروپا دولتلرينك ملتزميدر ـ Et pren-
dre part dans une affaire بر مصلحتده اتخاذ علاقه ومشاركت
ايتمك

Intéressé. On dit, être intéressé à une chose, pour dire, y
être engagé par le motif de son intérêt *T.* مقتضاى مصلحت
مخصوصه اولمق ‖ Tous les sujets sont intéressés à la conser-
vation du prince, au bonheur, au repos de l'État صاحب
ملكك امر محافظه سى وملك ودولتك امن وآسايشى
جميع رعايانك مقتضاى مصلحت مخصوصه لريدر Vous
êtes intéressé à empêcher que . . . بو شيئك منعى سنك
حسب المصلحه مقتضاى مصلحتكدر ـ Les parties intéressées
علاقه دار اولنلر ـ Homme intéressé, c'est-à-dire, qui est attaché
à son profit particulier *A.* حريص على نفعه *P.* ازمند سود
كندو فائده سندن ـ كندو كارندن غيرى بر شيئه باقمز *T.* خود
غيرى شيئه قيد ايتمز

Il se dit aussi des sentimens et des actions ‖ Vues intéres-
sées غرض آميز مقاصد حركات Démarche intéressée
اغراض مخصوصه يه ـ علت غرض آميز Motif intéressé آميز
مصلحت مخصوصه يه مبنى ـ مبنى بر علت

Intérêt. Ce qui importe, ce qui convient à quelqu'un *A.*
اغراض .pl غرض ـ مصلحة مخصوصة ـ مصالح .pl المصلحة
‖ Intérêt public مصلحت عامه ـ مصلحت général مطلقه com-
mun مصلحت مشتركه ـ مصلحت particulier مخصوصه léger
مصلحت جزئيه مصلحت pécuniaire مصلحت معتدله médiocre مصلحت

دنيازيه d'honneur عرض Intérêt de famille مصلحتى خاندان
مصلحتى ناموس و L'intérêt de l'État مصلحت ملكيه du pub-
lic مصلحت عباد ـ مصلحت ناس Connaître bien les inté-
rêts d'un État, des princes ملوك مصالح ملكه ومصالح
وحكمدارانه كماليله واقف وآشنا اولمق Éclairé sur ses in-
térêts مصالح مخصوصه سنده صاحب بصيرت وانتباه ـ
اغراض مخصوصه سنك حقايق ودقايقنى بيلور La plu-
part des hommes n'entendent pas leurs intérêts اكثر ناس مصالح
مخصوصه سنى فرق وتمييزه قادر دكلدر ne connaissent pas
leurs véritables intérêts اكثر ناس مصالح مخصوصه سنك
حقيقتنى درك واذعان ايده مز Il a un grand intérêt d'em-
pêcher que . . . بو شيئك منعى فلانك مصالح عظيمه سندندر
Prendre, embrasser, soutenir, abandonner, trahir les intérêts
de quelqu'un بر كمسنه نك مصلحتنى التزام ايتمك
ومصلحتنك تأييد ووقايه سنه صرف همت ايتمك
ومصلحتندن كف يد ايتمك ومصلحتنه خيانت ايتمك
J'aurai soin de vos intérêts سنك اغراض ومصالح مخصوصه كزه
اهتمام ايده جكم Sacrifier ses intérêts au bien public اغراض
ومصالح مخصوصه سنى خير ونفع عامه اوغورينه فدا ايتمك
Recommander ses intérêts à quelqu'un مصالح مخصوصه سنى
بر كمسنه يه توصيه وسپارش ايتمك les remettre entre les
mains de quelqu'un مصالح واموربنى بر كمسنه نك يدينه
تفويض وتسليم ايلمك Agir contre ses propres intérêts مصالح
مخصوصه سنك خلافنه حركت ايتمك C'est un intérêt de
rien بو مصلحت ناچيزدر ـ لا شئ مقوله سى بر مصلحتدر
C'est un intérêt sordide qui le fait agir بر غرض خسيس ضمنده
بو كيفيت سنك Cela ne blesse point vos intérêts عاملدر
موجب ضرر اوله جق ـ اغراض ومصالحكه طوقنور شى دكلدر
مصلحت مخصوصه كزه Il y va de votre intérêt شى دكلدر
دائر بر شيدر Dès qu'il s'agit de ses intérêts, il ne connaît
plus personne صلادن اغراض مخصوصه سنه دائر اولنجه هيچ
بر كمسنه يى طانيمز La plupart des gens ne se conduisent que
par intérêt اكثر ناس مصلحت مخصوصه يه تبعيت ايله
مصلحت مخصوصه سنك عامل اولور L'intérêt le domine
مدار افكارى انجق مصلحت مخصوصه در ـ مغلوبيدر
Ne relâcher rien de ses intérêts اغراض ومصالح مخصوصه سندن
ذره جه مقدارى فراغت ايتمامك Avoir ses intérêts en vue
كندو مصلحتنه ـ مصالح مخصوصه سنه اطماح نظر ايتمك

وقف نظر اهتمام ايتمك Être attaché à ses intérêts اغراض
ربط قلب ايتمك Il le faut prendre ومصالح مخصوصه‌سنه
par son intérêt فلانی مصلحت مخصوصه‌سنه طوقنور طرفدن
طوتملو در Il n'est pas de votre intérêt d'en user comme
vous faites ايتديككك معامله مصلحت مخصوصه‌ككك
خلافيدر Il parle sans intérêt بيغرضانه - غرضدن بری سويلر
سويلر C'est l'intérêt de votre gloire, كلامی بيغرضانه در -
de votre santé, de votre conservation qui me fait parler بنی
انطاق ايتدرن انجق مصلحت شان وشهرتكك ومصلحت
حفظ صحتكك ومصلحت وقايه وحمايتكدر J'ai intérêt
que cela soit ainsi بو وجهله اولمسنه بنم غرض ومصلحتم
وار در

On dit, Mettre quelqu'un hors d'intérêt, pour dire, faire qu'il ne reçoive aucun préjudice *A.* حماية من الضرر *P.*
ضرردن *T.* بيرون از زيان كردن - آزاده زيان كردن
صاقندرمق || Soyez tranquille, on vous mettra hors d'intérêt
- مستريح اول سنی هر درلو ضرردن حمايه ايده‌جكلر در
بری ايده‌جكلر بر

Et prendre intérêt à une personne, à une affaire, pour dire, en prendre soin, travailler à la faire réussir. V. S'intéresser ||
C'est une affaire où je prends intérêt ملتزمم اولان ماده‌لردندر
C'est un homme à qui je ne prends nul intérêt بو ادمه بر
Je prends بو ادم اصلا ملتزمم دكلدر - وجهله التزامم يوقدر
intérêt à ce qui le regarde اكا متعلق اموری التزام ايدرم
مهتم ايدينورم - در عهده ايدرم -

Et prendre intérêt à la joie, à l'affliction de quelqu'un, à la perte qu'il a faite, à la disgrâce qui lui est survenue, pour dire, y prendre part بر كمسنه‌نكك سرور وكدرينه ودوچار
اولديغی زيان وخساره وگرفتار اولديغی ادبار ونكبتنه
مشارك وحصه‌دار اولمق

INTÉRÊT, se prend aussi, pour ce qui concerne la seule utilité *A.* فكر الغرض والعوض - فكر النفع والفايدة *P.* انديشه
T. سود فكری فائده‌لنمه || C'est un homme au-dessus de l'intérêt فكر نفع - فكر غرض وعوضدن بری بر آدمدر
فكر منفعت ايله L'intérêt ne le tente point وفايده‌دن آزاده در
فكر وفايده اصلا - اصلا وقطعا دلشيفته اولور ادم دكلدر
L'intérêt ne lui fera jamais rien faire قلبنه طوقنور شی دكلدر
de malhonnête غرض وعوض ضمننده عرضنه مخالف حركت

L'intérêt est la pierre de touche de ايتمك احتمالی يوقدر
l'amitié غرض وعوض محبتك محكك تجربه وامتحانيدر
Il trahirait son meilleur ami pour le plus mince intérêt ادنا
بر فايده فكريله اعز احباسی اولان بر دوست حقنه
ارتكاب خيانت ايدر مقولددندر Il y a peu de gens à l'épreuve de l'intérêt فكر غرض وعوضدن بری ادملر نادر در

Et pour le profit que l'on tire de l'argent qu'on a prêté *A.*
ربح - ربا *pl.* ارباح *P.* سود قرض *T.* فائض - گذشته - مرابحه
استرباح طريقيله اقچه || Prêter, mettre de l'argent à intérêt
مرابحه ايله - مرابحه ايله اقچه ادانه ايتمك - ويرمك
اقچه‌يی مرابحه‌ده قويمق - اودونج اقچه ويرمك Emprunter de l'argent sur la place à gros intérêt ربح صرافلردن
اغر مرابحه ايله - گران ايله اقچه استقراض ايتمك à petit intérêt خفيف مرابحه ايله L'intérêt provenant de cette
somme اول قدر مبلغدن حاصل اولان مرابحه L'intérêt au
taux du roi, au désir de l'ordonnance پادشاه طرفندن ونظام
موجبنجه تعيين اولنمش ربح Joindre l'intérêt au principal
فائضی اصل مالكك اوزرينه ضم ايتمك Tirer l'intérêt de
l'intérêt گذشته‌نكك گذشته‌سنی اخذ ايتمك Combien
cet argent vous rapporte-t-il d'intérêt? بو اقچه سكا نه مقدار
فائض ويرر L'intérêt court depuis la sentence حكمك صدوری
تاريخندنبرو مرابحه ايشلر Je lui ai remis tous les intérêts
گذشته‌لرك مجموعنی فلانه تسليم وادا ايلدم Intérêt usuraire ربا - ربوای فاحش simple گذشته‌نكك گذشته‌سی
composé, ou intérêt d'intérêt ساده مرابحه ويريلان صايلميه‌رق
گذشته‌نكك گذشته‌سی حسابيله منضم اولمش مرابحه

Il signifie en termes de Jurispr., préjudice *A.* خسارت *pl.*
خسارات *P.* زيان *T.* ضررلر || Il a été condamné à tous les dépens, dommages et intérêts بالجمله مصارف
واقع اولان ومضرات وخساراتنكك تضمينی اوزرينه حكم اولندی

INTÉRIEUR. Qui est au-dedans *A.* داخلی *P.* درونی *T.*
ايچ - ايچنده‌كی || Il sent un feu intérieur qui le consume بر
كونه آتش درونی ايله سوزنلك اولديغن حس ايدر Les
parties intérieures du corps بدنكك اعضای داخليه‌سی de la
terre ارضده موجود - ارضكك اجزای داخليه‌سی
جوف La membrane intérieure داخلی اولان اجزا
حجاب ورقيق La conformation intérieure du corps humain انسانكك بدن
تركيب داخليسی

Il se dit aussi de l'âme *A.* باطنی *P.* درونی *T.* ایچکی || Un mouvement intérieur بر حرکت باطنی - درونی Sentimens intérieurs اعتقادات باطنیه - اعتقادات وجدانیه || La paix intérieure اطمینان باطنی - آرام درونی

On dit aussi, L'homme intérieur, pour dire, l'homme spirituel *A.* انسان روحانی - انسان معنوی Et la vie intérieure عیش روحانی - عیش معنوی Et qu'un homme est fort intérieur, pour dire, qu'il est fort recueilli, qu'il rentre souvent en lui-même جمع خاطر ایدرک عالم معنویده استغراق ذهن ایدر بر آدمدر

INTÉRIEUR. La partie de dedans *A.* داخل *P.* اندرون *T.* ایچرو || L'intérieur du temple داخل عبادتگاه - عبادتگاهک ایچروسی En faisant l'anatomie de ce cadavre, on lui trouva l'intérieur tout autrement disposé que celui des autres hommes بو بدن میّت تشریح اولندقده اعضای داخلیه‌نیک ترتیبی سائر آدملرک ترتیبنه موافق اولمیوب کلیّاً فرقلو اولدیغی معاینه اولندی C'est un excellent homme dans l'intérieur de sa maison داخل بیتنده اعلا الاعلا بر آدمدر

Il se dit, figur. des choses les plus cachées *A.* دخیلة الاحوال *P.* حال درونی *T.* ایچ یوز || Il connaît l'intérieur de cette famille بو خاندانک دخیلهٔ احوالنه واقفدر

Il se dit aussi des pensées les plus secrètes de l'âme *A.* سریرة الفؤاد - بطانة القلب pl. خفایاء الضمیر - مزایاء الافکار *P.* درون دل - نهانخانهٔ دل - خفایای *T.* ایچ یورکک || Dieu seul connaît l'intérieur یالکز جناب ربّ بصیر - یوزی یالکز جناب حکیم لم خفایای ضمایره واقف ودانا در Il a l'intérieur fort bon بطانهٔ قلوب وضمایره عارف یوزل درونی پاکیزه وصافدر - قلبی بغایت خالص Découvrir son intérieur à quelqu'un سریرهٔ فؤادینی فلانه کشف ایتمک La grâce de Dieu agit dans l'intérieur نهانخانهٔ قلبی اولان خفایاسی مکنون فیض باری بطانهٔ فؤاده عامل اولور Quand on veut vivre chrétiennement, il faut commencer par réformer l'intérieur ایمان صحیح اوزره کچنمک مراد ایدن کشی ابتدای امرده بطانهٔ قلبنی اصلاح وتصحیح ایتملو در Rentrer dans son intérieur دخیلهٔ قلبده جمع خاطر ایتمک

INTÉRIEUREMENT. Au-dedans *A.* فی الداخل - داخلاً *P.* در درون *T.* ایچروده || En faisant l'anatomie du corps de cet homme, on trouva qu'il était très-bien conformé intérieurement فلانک بدنی لدی التشریح داخلاً ترکیبی اصلح اولدیغی ظاهر اولمشدر C'est un fruit beau en apparence, mais gâté intérieurement بو فاکهه‌نک ظاهری دلبر ایسه ده باطناً - داخلاً فاسد در Il se dit aussi en parlant de l'âme *A.* باطناً *P.* در درون دل *T.* قلبک درونده || La grâce de Dieu agit intérieurement فیض باری باطنه عاملدر Il se sentit intérieurement touché باطناً متأثر اولدی

INTÉRIM. Mot Latin. En attendant *A.* فی خلال مدّة ما - فیما بین الوقت *P.* هر اثنای وقتی *T.* اره وقتی ایچون || Jouir par intérim فی خلال مدّة ما متمتع اولمق || Exercer une fonction par intérim فیما بین الوقت اولدیغی برماموریتی اجرا ایتمک - Cette dernière phrase s'exprime plus ordinairement ainsi برماموریتی وکالةً اجرا ایتمک

INTERJECTION. Partie d'oraison qui sert à exprimer les mouvemens des passions *A.* صوت pl. اصوات || Ha! Hélas! sont des interjections qui expriment la douleur واه وای اصوات تأسفدندر Les interjections sont trop fréquentes dans ce discours بو مقالده اصواتک غایت ایله کثرتی وار در

INTERJECTION d'appel. V. Interjeter.

INTERJETER. On dit, Interjeter appel, pour dire, appeler d'un jugement *A.* نقل الدعوی *P.* دعوارا پیش عدالتخانهٔ دیگر بردن *T.* دعوابی بشقه محکمه‌یه قالدرمق

INTERLIGNE. L'espace blanc qui reste entre deux lignes *A.* ما بین السطور *P.* میان دو سطور *T.* ایکی سطر آره‌سی || Écrire dans l'interligne ما بین السطورده تحریر ایتمک - سطر آره‌سنده یازمق

INTERLINÉAIRE. Qui est écrit dans l'interligne *A.* محرّر بین السطور *P.* بمیان دو سطور نوشته *T.* سطر آره‌سنده یازلمش

INTERLOCUTEUR. Il se dit des personnages qu'on introduit dans un dialogue *A.* مخاطب pl. مخاطبین || Les interlocuteurs d'un dialogue محاوره‌ده اولان مخاطبین

INTERLOCUTION. V. Interloquer.

INTERLOCUTOIRE. Il se dit d'un jugement qui interloque *T.* دعوانک تمهید مقدماتنه دائر حکم

INTERLOPE. Vaisseau marchand qui trafique en fraude *T.* برانی گمی - Il se dit aussi du commerce qu'on fait, en empiétant sur les privilèges d'une compagnie de marchands *T.* برانی تجارت

INTERLOQUER. Donner un jugement qui ordonne une instruction préalable pour parvenir au jugement définitif *T.* دعوانک تمهید مقدماتنی امر ایتمک || On a interloqué cette affaire بو دعوانک تمهید مقدماتی امر اولندی Arrêt qui interloque دعوانک تمهید مقدماتنی امر حکم

INTERMÉDIAIRE. Qui est entre deux *A.* ما بین *P.* میانه *T.* آره || Temps intermédiaire وقت ما بین آره وقتی - Espace intermédiaire مسافهٔ ما بین آره یر - corps جرم ما بین

Il se prend aussi substantivement. *A.* واسطة || Adoucir par un intermédiaire deux couleurs tranchantes ایکی پارلاق رنکلری بر واسطه ایله تلیین ایتمک Passer brusquement d'une idée à une autre sans intermédiaire بر معنادن معنای آخره بلا واسطه نقل ایتمک

INTERMÉDIAT. Il ne se dit qu'en cette phrase, Le temps intermédiat, pour dire, le temps intermédiaire. V. ce mot.

INTERMINABLE. Qui ne peut être terminé *A.* غیر ممکن النهایة - ممتنع الانتها - ممتنع الختام *P.* بی انجام - بی نهایت *T.* صوکی یوق - ذوکنمز - بتمز || Difficultés interminables مشکلات بی نهایت disputes مدیده مجادلات یوق نهایتی وختام Procès interminable بر دعوا ممتنع الختام

INTERMISSION. Discontinuation *A.* فاصلة *P.* نا پیوستکی *T.* آره لق - آره سی کسلمه || La fièvre lui a duré trente heures sans intermission حماسی بلا فاصله اوتوز ساعت متمادی اولمشدر Il y a eu quelque légère intermission à son mal وجعسنده بر فاصلهٔ جزئیه اولدی

INTERMITTENCE. Intermission. Il ne se dit qu'en cette phrase, L'intermittence du pouls *A.* مناوبة النبض *P.* نا پیوستکیٔ نبض *T.* نبضک آره سی کسلمه

INTERMITTENT. Qui discontinue et reprend par intervalles. Il ne se dit qu'en ces phrases, Pouls intermittent *A.* نبض متناوب Fièvre intermittente *A.* حمای نائبة = On dit aussi, Fontaine intermittente *A.* عین متناوب الجریان

INTERNE. Qui est en dedans *A.* داخلی - باطنی *P.* درونی - اندرونی *T.* ایچروده کی - ایچ طرفنده کی || Qualité interne خصلت باطنیه vertu فضیلت باطنیه douleur وجع داخلی maladie مرض داخلی Les causes externes et internes علل خارجیه وداخلیه Sa fièvre ne paraît pas au dehors, elle est interne حماسی ظاهرده بللو اولمیوب داخلیدر

INTERPELLATION. Terme de Jurisp. Sommation de répondre sur un fait *A.* سؤال من قبل الشرع *P.* پرسش از جانب شرع *T.* شرع طرفندن صورمه || Il ne répondit à aucune des interpellations qui lui furent faites قبل شرعدن واقع اولان سؤاللرك هیچ بریسنه جواب ویرمدی

INTERPELLER. Sommer quelqu'un de s'expliquer sur la vérité ou la fausseté d'un fait *A.* سؤال عن کیفیة الحال || Il fut sommé et interpellé de répondre کیفیت حال کندودن سؤال ایله جواب طلب اولندی Je vous interpelle de dire la vérité کیفیت حالی سندن سؤال ایله حقیقتنی بیان ایلمکی استرم J'interpelle votre bonne foi, votre conscience صدق ضمیرکه وتفس مخطره که مراجعت ایله کیفیت حالی سندن سؤال ایدرم

INTERPOLATEUR. Celui qui interpole *A.* متخلل الکلام *P.* کنجیدهٔ سخن در متن کتاب *T.* سوز قاتیجی

INTERPOLATION. Insertion d'un mot dans le texte d'un manuscrit *A.* تخلل الکلام *P.* کنجایش سخن در متن کتاب *T.* آره یه سوز صوقشدرمه

INTERPOLER. Insérer un mot, une phrase dans le texte d'un manuscrit *A.* تخلیل الکلام *P.* در متن کتاب سخن کنجیدن *T.* سوز قاتمق - آره یه سوز صغدرمق - آره یه سوز صوقشدرمق

INTERPOLÉ. *A.* کلام متخلل *P.* سخن کنجیده در متن کتاب *T.* سوز - آره یه صوقشدرلمش سوز صکره دن قاتلمش

INTERPOSER, T. de Physique. Il se dit d'un corps qui se met entre deux autres *A.* حیلولت - تخلل *P.* در میان آمدن *T.* آره یه کیرمک || Quand la lune vient à s'interposer entre le soleil et la terre قمرک ارض وشمس بیننده کرهٔ ارض حیلولتنی حالنده La terre venant à s'interposer کرهٔ ارض حیلولت ایلدکده متخلل اولدقده = Ce qui est interposé entre l'oeil et l'objet, peut changer l'apparence de l'objet بر شیئک نظر ایله صورت منظوره نک بیننده حیلولتی تقریبیله صورتک حال ظاهرینده تغیر عارض اولمق ممکندر

On dit figur. Interposer son autorité, ou le nom, l'autorité, la faveur, le crédit, la médiation de quelqu'un, pour dire, les employer pour faire réussir une affaire کندو قوت حکومتنی ویا خود بر کمسنه نک نامنی وقوت حکومتنی وحسن همتنی ونفوذ واعتباریتی ووساطتنی آره یه کتورمک - آره یه

On dit aussi, Négocier par personnes interposées آره یه قومق
متوسطین معرفتیله ـ كیرمش كسان معرفتیله مذاكره ایتمك
Interposé A. متخلل P. در آمده بمیان T. آره یه كیرمش

INTERPOSITION. V. Interposer || L'interposition de la terre entre
le soleil et la lune ارضك شمس ایله قمر بیننده حیلولتی
L'interposition d'un nuage empêche que les rayons du soleil ne
viennent jusqu'à nous سحابك حیلولتی اشعهٔ شمسك
طرفمزه قدر ورودینه مانعدر
Il se dit aussi, de l'intervention d'une autorité supérieure A.
وساطت || L'interposition de l'autorité du roi وساطت الهمة
همت شاهانه

INTERPRÉTATIF. Qui interprète, qui explique A. ـ مفسر
كاشف الحال P. معنا كشاینده T. معنایی آچیجی || Décla-
ration interprétative تفسیر حالی متضمن بیاننامه

INTERPRÉTATION. Explication d'une chose A. تفسیر pl.
تفسیرات P. معنا كشایش ـ تفسیرسازی T. معنا ویرمه || Ceux
qui ont travaillé à l'interprétation de l'Écriture-Sainte كتب
كتب شریفه ـ شریفه نك تفسیرینه همت ایدن ذوات
L'interprétation qu'on donne à ce passage بو فقره یه مفسرینی
ـ تفسیر تحت اللفظ Interprétation littérale ویردكلری معنا
allégorique لفظاً بلفظ ویریلان معنا ـ معنای تحت اللفظ
تفسیر علی طریق الكنایه Ce passage ne peut recevoir de
meilleure interprétation بو فقره بوندن اعلا بر كونه تفسیره
متحمل دكلدر On donne à tous vos discours, à toutes vos
actions une mauvaise interprétation كافهٔ افعال واقوالكه بد
كافهٔ افعال واقوالكی معنای ردی ایله تفسیر ـ معنا ویررلر
كافهٔ افعال واقوالكك قبح صورتنه ایله تأویل اولنور ـ ایدرلر
Cette action peut recevoir de bonnes et de mauvaises interpré-
tations بو حالت خیراً وشراً تفسیر اولنه بیلور ـ تفسیرات
بو Cela est sujet à interprétation تعبیریه وردینه متحملدر
شی تفسیره محتاجدر

L'INTERPRÉTATION des songes, des augures A. تعبیر الرؤیاء والفال
P. خواب وفال T. گزارش ـ دوشه معنا ویرمه وفالك معناسنی
ویرمه

INTERPRÈTE. Celui qui rend les mots d'une langue par les
mots d'une autre A. مترجم pl. مترجمین P. زبان T. پیچوه
عالم وماهر مترجم Savant, habile interprète || ترجمه ایدن
fidèle مترجم صحیح ـ مترجم صادق القول Cet interprète a
mal entendu, mal expliqué ce passage بو مترجم فلان فقره نك
معناسنی ایوجه فهم ایدهمیوب صحتنی اوزره تفسیر
ایتمامشدر

Il signifie aussi, un truchement A. ترجمان P. ـ پیچواك
ترجمان T. تاجران ـ تروزقان || Interprète du roi pour les lan
gues Orientales السنهٔ مشرقیه یه مأمور دیوان همایون ترجمانی
Interprète de la Porte ترجمان باب عالی Ce traité a été
mis en Français par un tel interprète بو معهدنامه فلان ترجمان
معرفتیله فرانسز لسانه نقل وترجمه اولندی Ils se parlent
par interprète ترجمان معرفتیله بینلرنده محاوره ایدرلر
ـ ترجمان واسطه سیله سویلشیورلر ـ Figur. || Les yeux sont
les interprètes de l'âme كوز ترجمان قلبدر

Il se dit aussi, de celui qui fait connaître le sens d'un au-
teur A. شارح pl. شارحین P. معنا گشا T. معنایی آچیجی
|| Cela n'a pas besoin d'interprète بونك شارحه احتیاجی
یوقدر Les interprètes de Platon, d'Aristote افلاطون وارسطو
تألیفلرینك شارحلری

Et de celui qui est chargé de faire connaître les intentions,
les volontés d'un autre A. مبلغ الارادة pl. مبلغین الارادة P.
زبان آور ـ ترجمان زبان T. دیل || Les ministres d'État sont
les dépositaires et les interprètes des volontés du prince مدبرین
وكلای ـ دولت ارادات شاهانه نك حفظه ومبلغینیدرلر
سلطنت ارادهٔ شاهانه نك امانتكاری وترجمان زبانیدرلر
Les augures, chez les païens, étaient regardés comme les
interprètes de la volonté des dieux اهل زمرهٔ عیافتین
جاهلیت بیننده ارادهٔ ربانیه نك زبان آورلری مقامنده
افكار ایندی Soyez l'interprète de mes sentimens sincères
خالصانه مبك ترجمان زبانی اولمكزی رجا ایدەرم

Et celui qui explique ce qui présage quelque chose A. معبر
P. گزارشكار T. تعبیر ایدیجی || Interprète des songes معبر
رؤیا du vol des oiseaux طیران طیوردن استخراج اولنان
فالك معبری

INTERPRÉTER. Traduire d'une langue en une autre A. ترجمة
P. پیچوه كردن T. ترجمه ایتمك || Les Septante ont inter-
prété l'ancien Testament توراة شریف یتمش نفر مترجملردن
ترجمه اولنمشدر Cet ambassadeur fit à ce prince un discours
qui fut interprété en Français بو ایلچینك حضور پادشاهیده
ایتدیكی نطق فرانسز لسانه ترجمه اولندی

Et expliquer une chose qui paraît obscur. *A.* معنا *P.* شرح. دادن *T.* شرح ایتمک ـ معنا ویرمک ‖ Interpréter bien, fidèlement صحیحاً یا سقیماً شرح ایتمک بالصدق mal لفظاً بلفظ mot à mot کما هو حقه ـ والصحة شرح ایتمک Comment interprétez-vous ce passage? بو فقره یی شرح ایتمک بو فقره یه نه کونه معنا ویررسک ـ نه وجهله شرح ایدرسک Est-ce à vous à interpréter ma pensée, mes volontés, mes intentions? بنم فکرمک ومرام ونیتمک شرحی سنک ایشکمیدر

Interpréter les songes, les augures *A.* تعبیر *P.* گزارش کردن بر رؤیا تعبیر ایتمک *T.* تعبیر ایتمک ‖ Interpréter un songe le vol des oiseaux طیران طیوردن لازم کلان فالی تعبیر ایتمک

Et prendre en bonne ou mauvaise part *A.* توجیه ـ تأویل ـ توجیه المعنا *P.* معنا دادن *T.* معنا ویرمک ‖ Il a dit telle chose, je ne sais comment cela sera interprété سویلدیکی کلام کلامنک معناسی نه ـ نوجهله تأویل اولندجغی بعلوم دکلدر Cette action se peut interpréter en bien et en mal بو فعل هم خیراً وهم شراً تأویل اولنه بیلور Cela peut être diversement interprété بو ماده علی الاختلاف تأویل اولنه بیلور Interpréter la volonté de quelqu'un بر کمسنه نک اراده سنه معنا ویرمک

Interpréter un arrêt, signifie, en termes de Jurisp., l'expliquer par un second arrêt *A.* ایضاح الحکم بحکم اللاحق *P.* حکمرا بحکم دیگر گشادن *T.* حکمک معناسنی بشقه بر حکم ایله آچمق ‖ La Cour, interprétant l'arrêt d'un tel jour, a ordonné que... قبل شرعدن فلان کونده صادر اولان حکمک مقتضاسنی ایضاح سیاقنده اصدار اولنان حکم لاحقده شویله امر اولندیکه

INTERRÈGNE. C'est, dans une monarchie, un intervalle de temps pendant lequel il n'y a point de roi *A.* فترة السلطنة *T.* پادشاهلغک محلولیتی وقتی ‖ Après la mort d'un tel roi, il y eut un interrègne de six mois فلان پادشاهک وفاتنده التی آی متمادی اولمشدر وقت فترت Publier l'interrègne فترت سلطنتی اعلان ایتمک Long interrègne مدیدهٔ سلطنت فترت

INTERROGANT. On appelle Point interrogant, un point dont on se sert pour marquer l'interrogation *A.* اشارهٔ الاستفهام ـ علامة الاستفهام

INTERROGATIF. *T.* de Grammaire. Qui sert à interroger *A.* استفهامی ‖ Particule interrogative ادات استفهام Se servir de termes interrogatifs استفهامی حاوی کلماته استعمال ایتمک

INTERROGATOIRE. Question que fait un juge sur des faits civils ou criminels, et les réponses que fait celui qui est interrogé *A.* استنطاق *P.* پرسش حال *T.* سویلتمه ‖ Subir l'interrogatoire استنطاق اولنمق ـ Il signifie aussi, le procès verbal qui contient les questions et les réponses *A.* مضبطة الاستنطاق *P.* سؤال جواب مضبطه سی *T.* مضبطهٔ پرسش وپاسخ ‖ Il ne faut que lire l'interrogatoire de ce criminel pour le condamner بو مجرمک علیهنه حکم اولنمق ایچون انجق استنطاقنه دائر اولان مضبطه نک قرائتی کافیدر

INTERROGER. Faire à quelqu'un une ou plusieurs questions *A.* استفسار ـ استنطاق ـ سؤال *P.* پرسیدن *T.* سویلتمک ‖ Interrogez-le sur ce fait بو بابده فلانی استنطاق ایله ‖ Pourquoi m'interrogez-vous? نیچون بکا سؤال ایدرسک Les examinateurs l'ont interrogé sur cette matière تفتیشه مأمور اولنلر اول ماده یه دائر فلانی استنطاق ایتمشلردر Interroger un criminel بر مجرمی استنطاق ایتمک Le juge l'a interrogé d'office حاکم فلانی رسماً استنطاق ایلدی Il a fait interroger tant de témoins شوقدر بینه استنطاق ایلدی Figur. ‖ Interroger le bon sens, sa conscience مقتضای سداد عقلی استفسار ایتمک وکندو نفس مخطره سنه دانشمق

INTERROMPRE. Empêcher la continuation d'une chose, ou une personne de continuer une chose *A.* ایراث الانقطاع ـ قطع *P.* منقطع کردن ـ سررشتهٔ پیوستگی گسستن *T.* آره سنی کسمک ـ کسمک ‖ Interrompre un discours کلامه ایراث انقطاع ایتمک On a interrompu le sermon موعظه نک آره سنی کسدیلر Il ne voulait point interrompre son travail ایشنه انقطاع ویرمک استمدی Pourquoi m'interrompez-vous? نه ایچون انقطاع کلامه باعث ـ نیچون قطع ایدرسک Cette allée est interrompue par un fossé qui la traverse بو یول ایچندن کچن بر خندق ایله منقطعدر On a fait une digue pour interrompre le cours de la rivière نهرک جریانینی قطع ایچون بر صو بندی یاپدیلر On dit en termes de Jurisp., Interrompre la prescription مرور اوقات ایله تحققی لازم کلدجک استحقاق تصرفک

مدّت معيّنه‌سنی ـ مدّت معيّنه‌سنه ايراث انقطاع ايتمك ايراث انقطاع ايله اخلال ايتمك

INTERROMPU. *A.* منقطع *P.* سر رشتهٔ پيوستگی گسسته *T.* آره‌سی كسلمش

INTERRUPTION. Action d'interrompre, ou état de ce qui est interrompu *A.* انقطاع ـ قطع ـ قطع رشتهٔ پيوستگی *P.* *T.* آره‌سی كسلمه || La moindre interruption peut troubler un orateur ادنا مرتبه حالت انقطاع وقوعی بر خطيبه كوره اخلال كلامه بادی اولور احوالدندر Cette interruption est venue mal à propos بو حالت انقطاع پك مناسبتسز بر وقتده ظهور ايلدی L'interruption du commerce معاملهٔ تجارتك انقطاعی du travail ايشك انقطاعی

INTERSECTION. T. de Géométrie. Le point où deux lignes se coupent l'une l'autre *A.* مقطع pl. مقاطع || Le centre d'un cercle est dans l'intersection de deux diamètres دائره‌نك مركزی مقطع قطرينده واقعدر

INTERSTICE. Il se dit en Physique des petits intervalles que laissent entre eux plusieurs corpuscules contigus *A.* فرجهٔ خفيّة pl. فرج خفيّة *P.* فرجهٔ خرد *T.* اينجه آره‌لق

INTERVALLE. Distance d'un lieu ou d'un temps à un autre *A.* فاصلة pl. فواصل ـ بون ـ بين *P.* ما بين ـ ميانه *T.* آره || Grand intervalle بون بعيد long بون مديد || Il y a un intervalle de trente lieues entre ces deux villes بو ايكی بلده‌نك آره‌سی ايكی ميل مسافه در || Il n'y a que quatre pieds d'intervalle entre ces deux colonnes بو ايكی ستون بيننده اولان فاصله درت ذراع زياده دكلدر En rangeant une armée en bataille, il faut toujours laisser certains intervalles entre les bataillons صفوف عسكريّه مقابله صورتنده ترتيب اولندقلری حالده اصناف عسكر بيننده فاصله براقمق اقتضا ايدر Il y a tant d'années d'intervalle entre le règne de tel prince et le règne de tel autre بو ايكی پادشاهلرك سلطنتلری ما بينی شو قدر سنه در Cette maladie le prend et le quitte par intervalles فلانك علتی. فاصله ايله گاه ظهور ايدر فاصله ايله آرالق آرالق ـ گاه غايب وبر طرف اولور ظهور ايدر

INTERVENANT. T. de Jurisp. Qui intervient *A.* لاحقاً داخل ـ دخيل *P.* پس در آمده *T.* صكره‌دن كيرمش ـ صكره‌دن داخل || Il demande à être reçu partie intervenante dans ce procès بو مرافعه‌ده مخاصم دخيل اولدرق اثبات وجوده ماذون اولمق طلبنده در L'intervenant a été condamné لاحقاً داخل اولمش مخاصمك عليهنه حكم جريان ايلدی ـ دعوايه صكره‌دن داخل اولمش دعواجينك

INTERVENIR. Entrer dans une affaire *A.* دخول ـ تدخّل ـ مداخلة *P.* دست انداز مداخله شدن *T.* آره‌يه ـ قارشمق كيرمك || Le mari intervint dans ce contrat pour autoriser sa femme زوج كندو زوجه‌سنی ترخيص ايچون بو مقاوله حجّتی ايچنه داخل اولدی

Et se rendre médiateur dans une affaire *A.* توسّط *P.* ميانجی شدن *T.* آره‌يه كيرمك || Le Pape intervint dans le différend de ces deux princes pour les accorder بو ايكی حكمدار بيننده ظهور ايدن منازعه‌ده اصلاح ذات البين ايچون ريم پاپاسی آره‌يه كيردی

Et interposer son autorité *A.* انضمام الحكومة *P.* حكومت بكار آمدن *T.* حكومت آره‌يه كيرمك || L'autorité royale intervint dans cette affaire بو خصوصده حكومت شاهانه منضمّ اولمشدر L'autorité souveraine y est intervenue بو مادّه‌ده حكومت شاهانه منضمّ اولمشدر

INTERVENIR, en termes de Jurisp. Se rendre partie dans un procès qui était déjà pendant entre d'autres personnes *A.* لاحقاً دخول *P.* پس در آمدن *T.* صكره‌دن كيرمك || L'affaire était prête à juger, quand une des parties fit intervenir un tiers qui en a retardé le jugement مصلحت فصل اولنمق كرتده‌سنه وارمشيكن طرفين مخاصمیندن بريسنك استدعاسنه مبنی آخر بر كمسنه‌نك لاحقاً دعوايه دخولی حكمك پسمانده‌ٔ عوق وتأخير اولنمسنی ايجاب ايلدی

Il se dit aussi des jugemens qui se rendent durant un procès, et de toutes les choses qui arrivent pendant la durée d'une affaire *A.* ظهور في خلال الوقت *P.* در ميانهٔ وقت پيدا شدن *T.* آره‌ده ظهور ايتمك ـ آره‌ده چيقه كلمك || Il intervint plusieurs arrêts اول خلالده متعدّد حكملر ظهور ايلدی Tous les arrêts qui intervinrent آره‌ده ظهور ايتمش حكملرك مجموعی Il serait long de dire tous les incidens qui intervinrent durant cette affaire بو مصلحتك مدّت رؤيتنده ظهوره كلمش كافهٔ حادثاتك نقل وتقريری بادئ تفصيل مطيمدر

INTERVENTION. L'action par laquelle on intervient dans un

contrat *A.* مداخلة *T.* قارشمه || Par son intervention au contrat, il s'est rendu caution du prêt حجته مداخلهسی تقریبیله استقراض اولنان ماله ضامن ومتكفّل اولمش اولدی

Et l'action de prendre part dans un procès déjà commencé *A.* مداخلة لاحقاً *T.* صكرهدن كيرمه || Cette intervention fit suspendre le procès pour quelque temps فلانك دعوايه لاحقاً مداخلهسی مرافعهنك بر مدّت ايچون توقيفنه بادی اولمشدر

Et l'action d'intervenir dans une contestation *A.* وساطت *P.* ميانجيكاری *T.* آرهيه كيرمه || Son intervention a été reçue وساطتی قبول اولندی

Et l'action d'interposer son autorité. V. Intervenir dans ce sens || L'intervention de l'autorité royale était nécessaire بو خصوصده پادشاهك انضمام حكومتی مقتضی ايدی

INTERVERSION. Renversement, dérangement d'ordre *A.* انتكاس انخلال النظام - انقلاب النظام - انعكاس النظام - النظام *P.* بر نظام وترتيبك بوزلمسی *T.* گشتگئ نظام

INTERVERTIR. Déranger, renverser l'ordre *A.* تنكيس النظام - اخلال النظام - تقليب النظام - اعكاس النظام - *P.* نظامرا برگشته كردن *T.* نظام وترتيبی بوزمق || On a interverti l'ordre de cette succession بو ميراثك ترتيبی مختلّ ومنعكس اولمشدر

INTERVERTISSEMENT. Action d'intervertir. V. ce mot || L'intervertissement de l'ordre نظام مرعينك اخلالی

INTESTAT. Terme de Jurispr. Il ne se dit qu'en ces phrases: Mourir intestat, pour dire, mourir sans avoir fait de testament *A.* وفات بلا وصيّة *P.* بی وصيّت مردن *T.* وصيّتسز اولمك

Héritier ab intestat, pour dire, héritier d'une personne morte sans avoir fait de testament *A.* وارث الهالك بلا وصيّة *P.* ميراثخوار مردهٔ بی وصيّت *T.* وصيّتسز اولمش كشينك وارثی

INTESTIN. Qui est interne, qui est dans le corps V. Interne || Mouvement interne هيجان داخلی Douleur, fièvre, chaleur intestine وجع وحمّای داخلی وحرارت داخليّه - Figur. Guerre, discorde intestine *A.* حرب داخلیّ وفتنه وشقاق *P.* داخلیّ جنك واختلال *T.* ملكك ايچندهكی حرب وشورش درونی

INTESTIN. Boyau. V. ce mot.

INTESTINAL. T. d'Anat. Qui appartient aux intestins *A.* معویّ *P.* روده *T.* متعلّق بغرسغه متعلّق || Canal intestinal مجرای معا

INTIMATION. L'acte par lequel on intime. V. Intimer || L'exploit ne porte point intimation صادر اولان مراسله مرافعهيه نقل دعوا دعوتی حاوی دكلدر Intimation en cas d'appel تقديرنده قبل شرعدن اولان دعوت

INTIME. Qui a, et pour qui l'on a une affection très-forte *A.* صديق مختصّ - محبّ صميمیّ - خليل *P.* يار درونی *T.* يار جان - جان دوستی || C'est mon ami intime صميمی - درونی دوستمدر - دوستمدر On dit aussi, Union, liaison intime اتّحاد اكيد ورابطهٔ اكيده - اتّحاد صميمی ورابطهٔ صميميّة

Il se prend aussi pour Intérieur *A.* وجدانیّ - باطنیّ *P.* درونی *T.* ايچندهكی || Persuasion intime *A.* يقين وجدانی *P.* اعتقاد باطنی - باورئ درونی *T.* ايچندهكی بيلش Le sentiment intime de la conscience نفس مخطرهنك حسّ باطنيسی

INTIMEMENT. D'une manière intime et étroite *A.* عن صميم - الـبال *P.* اكيداً - عن صميم - از جان ودل - از درون *T.* جان وكوكلدن || Ils sont unis intimement عن صميم مياندلرنده از دل وجان رابطهٔ محبّت - البال اتحاد وار در بينلرنده وار در

On dit aussi, Intimement persuadé *A.* معتقد يقيناً *P.* بروجه يقين باور كرده *T.* كركی كبی بيلوب آكلامش

INTIMER. Signifier avec autorité de Justice *A.* اخبار من قبل الشرع *P.* از جانب شرع خبر دادن *T.* قبل شرعدن بيلدرمك || Il lui a fait intimé la vente de ses meubles اثاث بيتی فروخت اولنهجغی جانب شرعدن كندويه اخبار اولندی

Et appeller en Justice *A.* دعوة الی المرافعة *P.* بمرافعه خواندن *T.* مرافعهيه چاغرمق || Il m'a fait signifier son appel, mais il ne m'a point intimé دعوانك آخر محكمهيه نقلنی طرفمه بيان ايتمش ايسدده هنوز مرافعهيه دعوت ايتمدی

INTIMIDER. Donner de la crainte à quelqu'un *A.* اخافة - تخويف - ترهيب - ترعيب *P.* ترسانيدن - به بيم انداختن *T.* قورقتمق || Il l'intimida par un seul mot qu'il lui dit سويلديكی بر تك كلام ايله فلانی اخافه ايلدی

Intimidé. *A.* خايف - مرعوب *P.* ترسانيده - دوچار بيم *T.* قورقمش - قورقودلمش وهراس

INTIMITÉ. Liaison intime *A.* خلّت - التياق - ارتباط صميمیّ

دوستئ درونی - یكدلی - همدمئ درون .P محبّت صمیمیّة - T. جان وكوكلدن دوستلق || Ces deux personnes vivent ensemble dans la plus grande intimité بو ایكی كشی بیننده بو ایكی كشی بری برلریله محبّت - التیاق اكید وار بر صمیمیّة اوزره كچینورلر

INTITULER. Donner un titre à un acte judiciaire, à un ouvrage d'esprit A. عنونة P. عنوان دادن - معنون كردن T. عنوان قویمق || Il a donné au public un ouvrage qu'il a intitulé ainsi... نشر ایلدیكی تألیفه شویله عنوان قویدی كه... Intituler un acte بر سنده عنوان قویمق

INTITULÉ. A. معنون P. معنون گشته T. عنوانلنمش || Il se dit aussi au substantif. A. عنوان || Il paraît par l'intitulé de l'acte عنوان سنددن منفهم اولور L'intitulé de l'inventaire عنوان دفتر

INTOLÉRABLE. Qui ne se peut tolérer A. ممتنع التجویز - مساعده‌یه T. جواز نا پذیر - روا نداشتنی P. ممتنع المسامحة - ممتنع التجویز اولان احوالدندر || Cela est intolérable كلمز Injure intolérable بر شتم ممتنع المسامحه

INTOLÉRANCE. Manque de tolérance en fait de religion A. عدم المسامحة فی - عدم المساغ لامور الدین الآخر امور الدین الآخر

INTOLÉRANT. Qui manque de tolérance A. غیر مسامح فی امور الدین الآخر

INTONATION. Manière d'entonner un chant A. صوغ اللحن - اجراء النغمة P. نغمه پردازی T. ازكیلتمه || Une mauvaise intonation كریه بر كونه نغمه اجراسی Manquer à l'intonation اجرای نغمده خطا ایتمك || Il connaît les notes, mais il n'est pas encore ferme dans l'intonation ارقام موسیقیّه كرچه آشنا درانجق اجرای نغماتده هنوز كسب رسوخ ومتانت ایتمامشدر || Et l'action d'entonner A. تنغّم P. نوا سرایی T. ازكی ایله اوقومه

INTRADOS. Terme d'Architecture. La partie intérieure et concave d'une voûte A. مقعّر القبّة P. كاواك كنبد T. قبه‌نك قووق طرفی

INTRADUISIBLE. Qui ne se peut traduire A. ممتنع الترجمة P. ترجمه‌یه كلمز T. ناقابل ترجمه - امكان نا پذیر ترجمه || Ce passage est intraduisible بو فقره ترجمه‌سی نا ممكن - نا قابل ترجمه در || Ce genre de beauté, de finesse est intraduisible بو جنس حسن ولطافت ممكن الترجمه دكلدر

INTRAITABLE. Dur, avec qui on ne peut traiter A. مشارز - ممتنع المعاملة - عدیم الامتزاج - صعب - الخلق P. بیگانه T. بد خو - خو - قونوشلمز - چتین خویلو || Homme intraitable مشارزهٔ طبع ایله مجبول برمزاج esprit عدیم الامتزاج بر آدم ممتنع المعاملة On ne sait comment l'aborder, il est intraitable بر آدمدر یانینه وارلمنك وجهی یوقدر

INTRANSITIF. Il se dit des verbes neutres A. لازم - غیر متعدّی

INTRÉPIDE. Qui a de l'intrépidité A. جریٔ - صاحب الجرائة - ذو البسالة - بسل - pl. بسلاء - باسل - pl. ذو الحماسة - حمس - pl. احمس - P. پر دل - پولاد دل - جگردار T. یوركلو - یكیت || Courage intrépide جلادت باهرة الحماسة homme intrépide صاحب بسالت بر آدم

INTRÉPIDEMENT. adv. A. جریاً - بالحماسة والبسالة P. جگر دارانه - پر دلانه T. یكیتجه

INTRÉPIDITÉ. Courage, fermeté inébranlable dans le péril A. جرائت - حماست - بسالت - قحوم P. پولاد - پر دلی T. جگر داری - دلی - یكیتلك - یوركلیلك || Intrépidité héroïque جرائت قهرمانی

INTRIGANT. Qui se mêle de beaucoup d'intrigues A. كثیر الدسیسة P. دسیسه كار T. ایش قارشدریجی

INTRIGUE. Pratique secrète qu'on emploie pour faire réussir une affaire A. دسیسة pl. دسایس P. دسیسه كاری T. ایش قارشدرمه || Intrigue difficile à démêler, à débrouiller كشف وحلّی محال بر دسیسه Former une intrigue بر نوع دسیسه Dénouer une intrigue عقدهٔ پیچاپیچ دسیسه‌یی حلّ قورمق conduire, mener بر كونه دسیسه‌نك اعمال واداره‌سنه ایتمك Un homme d'intrigue پر دسیسه بر آدم قیام ایتمك Les intrigues de la Cour سرای همایونده اعمال اولنوكلمش دسایس du cabinet دولتك دسیسه‌لری مكتومه Pénétrer les secrets d'une intrigue بر كونه دسیسه‌نك غور وكنهنه واصل اولمق Vivre d'intrigue اعمال دسایس ایله كچنمك

Et un embarras, un incident fâcheux A. غائلة pl. غوائل P. اشتة T. دغدغه - صیقندیلو ایش || Me voilà hors d'intrigue غائله‌دن بری اولدم Il s'est tiré d'intrigue غائله‌دن بری اولدی - غائله‌دن قورتلدی

Il signifie aussi, un commerce secret de galanterie A. مغازلة خفیّة P. عشقبازئ نهانی T. كیزلو عشقبازلق

INTRIGUER. Embarrasser *A.* ايراث الغائلة *P.* دغدغهٔ خاطر آوردن *T.* دغدغه ويرمك ـ صيقندى ويرمك || Je l'ai bien intrigué par certaines choses que je lui ai dites ديديكم بعض صحبتلر ايله ذهننه خيلى دغدغه ويردم

INTRIGUER, au neutre. Faire des intrigues *A.* اعمال الدسايس *P.* دسيسه‌كارى نمودن *T.* ايش قارشدرمق || Cet homme intrigue continuellement كار ـ لا ينقطع اعمال دسايس ايدر وپيشه‌سى دسيسه وفساد در

s'INTRIGUER. Se donner de la peine et du soin, pour faire réussir une affaire *A.* سعى ـ همت *P.* ورزش نمودن *T.* چالشمق || Il s'est bien intrigué pour parvenir à son but ـ مرامنه واصل اولمق ايچون كوزل سعى وهمت ايلدى On dit, qu'un homme s'intrigue partout, pour dire, qu'il se fourre partout صوقلغان آدمدر ـ هر طرفه صوقلور بر آدمدر

INTRINSÈQUE. Qui est au-dedans de quelque chose, et qui lui est propre et essentiel *A.* ذاتى || Qualités, propriétés intrinsèques خصايل وخصايص ذاتيه Bonté intrinsèque جودت ذاتيه On dit, La valeur intrinsèque d'une pièce de monnaie درهمك اصليه‌سى ـ قيمت ذاتيه‌سى

INTRINSÈQUEMENT. adv. *A.* فى حدّ ذاته ـ ذاتًا || Cela est bon intrinsèquement بو شئ فى حدّ ذاته احسندر

INTRODUCTEUR. Qui introduit *A.* سايق الى الداخل ـ موصل فى الداخل *T.* ايچنه كوتورن || Je serai votre introducteur ـ اول طرفه ايصال ايچون سايقك بن اولورم سنى اول طرفه سوق ايده‌جك بنم

INTRODUCTEUR des ambassadeurs *A.* رئيس الحجّاب السلطان *P.* بارداد *T.* قپوجيلر كتخداسى

INTRODUCTIF. Terme de Jurisp. Ce qui introduit. Il se dit du premier exploit par lequel on commence une procédure *A.* فاتحة الامر *P.* سرآغاز كار *T.* ايشك باشلانغجى || Requête introductive فاتحه الامر اولمق اوزره تقديم اولنان عرضحال Exploit introductif سرآغاز كار اولدرق صادر اولان مراسله

INTRODUCTION. Action par laquelle on introduit *A.* ادخال ـ ايلاج *P.* در نهاد ـ در گذاشت *T.* ايچنه صوقمه || L'introduction de la sonde مسبارك ادخالى On reconnut par l'introduction de la sonde qu'il avait la pierre اسقنديلك صوقمسيله مثانده طاش اولديغى آكلاشلدى

Figur. *A.* حلول || L'introduction d'une nouvelle coutume, d'un usage بر كونه دأب وعادت جديده‌نك حلولى

Il se dit aussi d'une espèce de discours préliminaire qu'on met à la tête d'un ouvrage *A.* مقدمة pl. مقدمات *P.* سر سخن *T.* كيرش || Introduction à la Géographie فنّ جغرافيا مقدمه‌سى

On dit en termes de Jurisp. Introduction d'une instance, pour dire, le commencement d'une procédure *A.* افتتاح الدعوى *P.* سرآغاز دعوا *T.* دعوانك باشلانغجى

INTRODUIRE. Faire entrer, donner entrée *A.* ادخال ـ ايلاج *P.* اندر آوردن ـ در نهادن *T.* ايچنه صوقمق ـ ايچنه قويمق || Il vous a introduit chez un tel سنى فلانك ياننه ادخال ايتدردى Il s'y est introduit lui-même خود بخود دخول ايلدى ـ كندو كنديسنه ايچرويه صوقلدى Il m'a introduit dans la chambre du roi بنى خنكارك اوطه‌سنه ادخال ايلدى Cet homme s'introduit partout ـ بو آدم هر طرفه دخول ايدر هر طرفه صوقيلور Ce n'est pas son mérite, c'est son effronterie qui l'a introduit dans cette société فلان مجلسه دخولنه وسيله اولان اهليتى دكل عارسزلغيدر Il a introduit les ennemis à la place اعدايى قلعه‌نك ايچنه ادخال ايلدى ـ Figur. || Il a introduit une coutume بر ـ بر عادت ادخال ايتدردى عادتك حلولنه سبب اولمشدر Les vices se sont introduits avec le temps مساوى ومعايب مرورزمان ايله حلول ايتمشدر

INTRODUIT. *A.* داخل *P.* در آورده ـ اندر شده *T.* ايچنه ايچنه صوقلمش ـ كيرمش

INTROMISSION. Action par laquelle un corps s'introduit dans un autre *A.* نفوذ *P.* اندر رفتن *T.* ايچنه كيچمه || L'intromission de l'air dans l'eau هوانك صو ايچنه نفوذى

INTRONISATION. Action par laquelle on intronise *A.* جلوس ـ جلوس على السرير *P.* بر تخت نشست *T.* تخته اوتورمه || Après son intronisation تخته جلوسندنصكره

INTRONISER. Mettre sur le trône. Il ne se dit que des prélats *A.* اجلاس على سرير الحكومة *P.* بر تخت حكومت نشستانيدن *T.* حكومت تختنه اوتورتمق

INTRONISÉ. *A.* جالس على سرير الحكومة *P.* بر تخت حكومت نشسته *T.* حكومت تختنه اوتورمش

INTRUS. Participe du verbe Intrure. Introduit par force, par ruse, ou contre le droit, dans quelque dignité *A.* خلرجى *P.*

صاپلمەدن كلمە *T.* نا براه آمده

Il se dit aussi de celui qui s'introduit dans quelque charge sans droit, et sans être légitimement appelé *A.* دخيل بلا استحقاق *T.* يولسز صوقلمش || Il s'est intrus dans cette charge, dans cette tutelle, dans cette gestion بو منصبده وبو امر وصايتده وبو خصوصك تدبير وادارەسندە دخيل بلا استحقاقدر

INTUITIF. Il ne se dit qu'en cette phrase, La vision intuitive de Dieu, pour dire, la vision de Dieu telle que les bienheureux l'ont dans le ciel *A.* طلعة الوجه الله

INTUITION. Il se dit de la vision claire des bienheureux à l'égard de Dieu *A.* سعادة الطلعة الوجه الله

INTUITIVEMENT. D'une vision intuitive *A.* طلعة الوجه الله بالمعاينه طلعت وجه || Voir Dieu intuitivement بالمعاينة الله ايله مظهر سعادت اولمق

INTUMESCENCE. Action par laquelle une chose s'enfle *A.* نتو *T.* بر جستگی *P.* تومپ طوملمه ـ قبارمه || L'intumescence des chaires اتلرك تومپ طوملمسى ـ نتو لحوم

INTUS-SUSCEPTION. Action par laquelle les plantes attirent à elles la sève qui sert à leur accroissement *A.* جريان ـ ايتدام *T.* درخت بر خود آب كشيدن *P.* الماء فى النباتات || Les plantes se nourrissent et croissent par intus-susception آغاجه صويك يوريمسى نباتات على وجه الايتدام بسلنوب نباتات قسمى ايچلرينه صويك يوريمسيله ـ نشو ونما بولور بسلنور

INUSITÉ. Qui n'est point usité *A.* غير مألوف ـ غير معتاد *T.* عادت اولمامش *P.* نا معتاد || Jusqu'ici cela était inusité بو آنه قدر نا معتاد بر شئ ايدى C'était une chose inusitée parmi nous بينمزده عادت اولمامش بر شئ ايدى — Mot inusité *A.* لفظ غير مستعمل *P.* سخن نا مستعمل *T.* قوللنلمز سوز Une façon de parler inusitée تعبير غير مستعمل

INUTILE. Qui ne produit aucune utilité, qui ne sert à rien *A.* عبث ـ لا طايل ـ عديم النفع ـ عديم الفايدة *P.* بى سود *T.* بيفايده ـ فائدەسز ـ نافله || Travail inutile بيفايده سعى ـ précaution فايدەسز زحمت ـ تعب عبث peine احتياط عبث Paroles inutiles بيفايده سوزلر ـ كلمات لا طايل efforts بيفايده كوشش souhaits عبثيه اشتياقات regrets لا طايل تأسفات Un homme inutile à tout هر شيئده عديم الفايده بر آدم

Et dont on ne se sert pas *A.* مهمل pl. مهملات ـ عديم *P.* بيهوده ـ بيلزوم *T.* ايشه يرامز ـ لزومسز || Des meubles inutiles مهمل متاع بيت

On dit, Laisser quelqu'un inutile, pour dire, ne pas employer ses talens *A.* ترك فى العطلة ـ ترك فى الفراغ عن العمل *P.* عملمانده گذاشتن ـ بيكار گذاشتن *T.* بوش براقمق || C'est un homme qu'il ne faut pas laisser inutile بوش براقلەجق آدم دكلدر

INUTILEMENT. Sans utilité *A.* بلا نفع ـ بلا طايل ـ بلا ـ عبث *P.* بلا ثمرة ـ فايدة ـ بى سود ـ بيهوده *T.* يره ـ نافله يره ـ فايدەسز اولدرق || Il a travaillé inutilement بلا ثمره سعى ايلدى ـ عبث يره چالشدى Se fatiguer inutilement بلا فايده ارتكاب مشقت ايتمك Ce serait inutilement que vous feriez cette démarche بو مقوله حركته ابتدارك نافله در ـ بلا فايده در

INUTILITÉ. Manque d'utilité *A.* عدم الفايدة ـ عدم النفع *P.* بى سودى ـ بيهودگى *T.* فايدەسزلك || On a reconnu l'inutilité de cette machine بو آلتك فايدەسزلكنى محقق اولمشدر ـ بو آلت عديم النفع اولديغى آكلاشلدى Il s'est retiré voyant l'inutilité de ses soins, de ses peines بذل ايلديكى سعى وهمت منتج فايده اولميەجغنى كورنجه كف يد ايلدى

Et défaut d'emploi *A.* خلو عن العمل ـ متروكيت عن العمل *P.* حال بيكارى ـ عملماندگى *T.* بوش قالمقلق || C'est un homme qu'on laisse dans l'inutilité عملدن بوش براقلمش خالى ترك اولنمش آدمدر ـ بر آدمدر

INUTILITÉS. Choses inutiles, superflues *A.* pl. عبثيات ـ pl. لغويات *P.* حشويات ـ چيزهاى بيهوده *T.* عبث ـ بوش شيلر ـ pl. || Un discours rempli d'inutilités شيلر ـ لغوياتدن عبارت بر مقاله

INVAINCU. Qui n'a point été vaincu *A.* غير مغلوب *P.* نا جربيده ـ مغلوب *T.* يكلمامش

INVALIDE. Infirme, qui ne saurait travailler ni gagner sa vie *A.* معلول pl. معلولين ـ سقيم pl. سقام ـ سقيم المزاج *P.* بيمار *T.* حال ـ عملمانده ـ سقط || Les mendians tant valides qu'invalides كركث صحيح المزاج وكركث سقيم المزاج اولان ديلنجيلر ـ سائللر Les officiers, les soldats invalides كركث صاغ وكركث سقط اولان عسكرى زمرەسندن معلول وعملمانده

اولان ضابطان ونفرات

Il signifie, en termes de Jurispr., qui n'a pas les qualités requises par la loi pour produire son effet *A.* غیر - غیر معتبر || اعتبارسز *T.* بی اعتبار - نا درست *P.* باطل - صحیح معتبر اولمیان - سند غیر صحیح - سند باطل Acte invalide سند Ce qui rend le mariage invalide, c'est le défaut d'une condition essentielle امر نکاح شروط لازمه‌نك بریسی ناقص باطلدر - اولنجه غیر صحیحدر Cette donation est nulle et invalide بو هبه ملغا وباطلدر - معتبر دکلدر

INVALIDEMENT. Sans validité *A.* باطلاً - من غیر اعتبار *P.* معتبر اولمیه‌جق صورت ایله *T.* ببی اعتباری - بنا درستی || Un mineur ne peut contracter qu'invalidement بر صغیر باطلاً معتبر اولمیه‌جق صورت ایله عقد - عقد سند ایده بیلور سند ایدر

INVALIDER. Terme de Jurisp. Rendre invalide *A.* ابطال *P.* عملمانده ساختن *T.* بوزمق || Son second testament a invalidé le premier مؤخر تاریخ ایله ایتدیکی وصیتنامه مقدمکینی ابطال ایتمش اولدی Le mariage d'un tel a invalidé la donation qu'il avait faite فلانك نکاحی مقدما ایلدیکی هبه‌نك ابطالنی ایجاب ایلدی Le défaut de cette formalité a invalidé l'acte فلان رسم وقاعده‌نك ترکی سندك ابطالنه بادی اولمشدر Qu'avez-vous à dire pour invalider cet acte? بو سندك ابطالنی ایجاب ایده‌جك دییه‌جککز بر شئ وارمیدر

Invalidé. *A.* باطل *P.* ابطال کرده - عملمانده شده *T.* بوزلمش

INVALIDITÉ. Manque de validité *A.* عدم - عدم الاعتبار اعتبارسزلق *T.* بی اعتباری - نا درستی *P.* بطلان - الصحة || On lui a fait voir l'invalidité de ses procédures ایتدیکی دعوانك بطلانی کندوسنه بیان اولندی L'invalidité d'un contrat, d'un mariage مقاوله صحتینك ونکاحك عدم صحتی

INVARIABLE. Qui ne change point *A.* ممتنع التغیر - لا یتغیر بری من الاختلاف - ممتنع الاختلاف - ممتنع التحول - دونمز - دکشمز *T.* بی تغیر - دیگر گونی نا پذیر *P.* والتغیر || Être invariable dans ses promesses, dans ses résolutions بر کمسنه مواعید وتصمیماتنده تغیردن بری اولمق Règle invariable قاعدهٔ لا یتغیر Le cours invariable des astres سیر کواکب L'ordre invariable des saisons فصول عدیم الاختلاف کواکب اربعه‌نك نظام ممتنع التغیری

INVARIABLEMENT. adv. *A.* من غیر تغیر - بلا تخلف *P.* بی دیگر گونی *T.* دونمکسزین - دکشمکسزین || Il est invariablement attaché à son devoir بلا تخلف خدمتنه مداومدر

INVARIABILITÉ. Qualité de ce qui est invariable *A.* عدم التغیر - عدم الاختلاف - عدم التحول - *P.* بی - بی دیگر گونی *T.* دونمامزلك - دکشمامزلك || L'invariabilité de ses principes اتخاذ ایلدیکی اصولك عدم تغیری

INVASION. Action violente par laquelle on s'empare d'un pays regardé comme ennemi *A.* استیلا *T.* بصوب ضبط ایتمه || L'invasion de la Chine par les Tartares قوم تاتارك ممالك چینه استیلاسی Grande invasion استیلای عظیم subite استیلای ناگهظهور - ناگهانی Les fréquentes invasions des Tartares قوم تاتارك متتابع الظهور اولان استیلالری

INVECTIVE. Discours injurieux *A.* لعن - سب *P.* نفرین *T.* سوکمه || Sanglante, longue invective لعن شدید ومدید Se répandre en invectives لعن ونفرینه یوشانمق Vomir des invectives contre quelqu'un بر کمسنه فلانك علیهنه آغزندن سب ونفرین پوشکرمك Il s'emporte toujours en invectives هیجان غضب ایله دائماً ومستمراً لعن ونفریندن خالی دکلدر Les invectives ne sont permises que contre les vices مساوی ومثالبدن غیری شیئه لعن ونفرین جائز دکلدر

INVECTIVER. Dire des invectives *A.* لعن - سب *P.* نفرین دادن *T.* سوکمك || Invectiver contre le vice مثالبه سب ولعن ایتمك contre quelqu'un فلانك علیهنه سب ولعنی حاوی کلمات تفوه ایتمك

INVENDABLE. Qu'on ne peut pas vendre *A.* متعذر البیع *P.* فروخت نا پذیر - نفروختنی *T.* صاتلمز || Ces marchandises sont invendables بو ماللر متعذر البیعدر - بیع وفروخت اولنمز

INVENDU. Qui n'a pas été vendu *A.* غیر مبیوع *P.* نا فروخت *T.* صاتلمامش || Marchandises invendues صاتلمامش اموال

INVENTAIRE. État, dénombrement par écrit *A.* دفتر pl دفاتر *P.* اواره - انکاره *T.* دفتر || Faire un inventaire des biens, des meubles, des marchandises de quelqu'un بر کمسنه‌نك اموالی واثاث بیتی وتجارته متعلق مالنك دفترینی ترتیب ایتمك Mettre, coucher dans l'inventaire دفترده

ثبت وقيد ايتمك Il s'est trouvé à l'inventaire دفترك ترتيبنده حاضر بولندى Il faut représenter l'inventaire en Justice دفترك حضور شرعه ابرازى اقتضا ايدر Remplir un inventaire بر دفترى طولدرمق clore قپاتمق ـ دفترى ختم ايتمك

Il se dit aussi de la vente publique des meubles qui sont contenus dans un inventaire. V. Encan. — Inventaire de production, signifie, en termes de Pratique, le dénombrement des pièces qu'on produit en un procès A. دفتر الاوراق الدعوى || Dresser un inventaire دعوانك اوراقى دفترينى ترتيب ايتمك

INVENTER. Trouver quelque chose de nouveau par la force de son esprit A. ايجاد ـ ابداع ـ اختراع P. ازسر نو پيدا كردن T. يكيدن چيقارمق || Inventer un art, une science, une mode, un jeu, un instrument بر فنى وبر علمى وبر رسم جديدى وبر ملعبه‌يى وبر آلتى اختراع ايتمك Celui qui a inventé la poudre à canon, la thériaque باروت سياهى وترياقى ايجاد ايدن l'imprimerie فنّ طباعتك موجدى Il l'a inventé le premier بو شيئك موجد اوّليدر Ce poète invente bien بو شاعر حسن ولطافت ايله ابداع معانى ايدر Inventer une malice بر نوع خباثت اختراع ايتمك Cela n'a pas été inventé tout d'un coup دفعةً اختراع اولنمش شئ دكلدر

Et supposer, controuver A. اختلاق ـ خلق P. از سر خود پيدا كردن T. كندو باشندن ـ اصلى يوقدن دوزمك چيقارمق || C'est un menteur, il a inventé cela فلان كشى كذابدر بونى اختلاق ايلدى Ce fait est inventé لا عن اصلى يوقدن دوزمه بر ـ اصل خلق اولنمش بر مادّه در مادّه در Inventer une fausseté ـ بر كذب اختلاق ايتمك بر يلان چيقارمق une calomnie اختلاق افك وافترا ايتمك

Inventé. A. مستبدع ـ مخترع P. از نو پيدا ـ ايجاد كرده كرده T. يكيدن چيقارلمش

INVENTEUR. Celui qui invente A. موجد ـ مبدع ـ مخترع P. از نو پيدا كننده T. يكيدن چيقاران || L'inventeur de l'imprimerie فنّ طباعتك موجدى de l'art d'écrire فنّ كتابتك مبدعى Inventeur de nouveaux mots موجد الفاظ مولّد الفاظ جديده ـ جديده Il est l'inventeur de cette calomnie بو افترانك خلّاق وموجدى فلاندر

INVENTIF. Qui a le génie, le talent d'inventer A. موجد || Homme inventif عقل موجد صاحبى آدم esprit عقل موجد Une imagination fort inventive كثير الايجاد بر قوّت متخيّله

INVENTION. Faculté d'inventer, ou disposition de l'esprit à inventer A. طبيعت اختراعيّة ـ قوّت اختراعيّة P. قوّت طبيعت ايجاد كارى ـ ايجاد سازى T. يكيدن چيقارمنك قوّتى || Ce poète, ce peintre n'a point d'invention بو شاعرك وبو مصوّرك قوّت اختراعيّه‌سى يوقدر est plein d'invention قوّت اختراعيّه‌سنده وسعت ـ طبيعت اختراعيّه‌سى چوقدر عظيمه وار در L'invention est une des parties de la Rhétorique قوّت اختراعيّة فنّ بيانك بر جزئيدر

Il se prend aussi pour l'action d'inventer, et pour la chose inventée A. اختراع P. ايجاد سازى ـ نو پيدايى T. يكيدن چيقارمه A. مخترع pl. مخترعات P. ايجاد كرده ـ نو پيدا T. يكيدن چيقمش ـ يكى چيقمه || Depuis l'invention de l'imprimerie, de la boussole, du thermomètre فنّ طباعتك وپوصله‌نك وميزان حرارت هوانك اختراعندبرو Il est fertile en inventions كثير الاختراعات بر آدمدر Une heureuse invention مخترعات حسنه‌دن بر شئ diabolique اختراع شيطانى

INVENTORIER. Mettre dans un inventaire. A. ثبت فى الدفتر P. در اواره نوشتن T. دفتر ايتمك ـ دفترده قيد ايتمك || Inventorier les meubles d'une maison متاع بيتى دفترده قيد ايتمك On a inventorié ces livres بو كتابلر دفترده قيد بو كتابلرى دفتر ايتديلر ـ اولندى

Inventorié. A. مقيّد فى الدفتر P. در اواره نوشته T. دفتر اولمش ـ دفترده قيد اولنمش

INVERSE. T. de Logique. Il se dit d'une proposition qui résulte d'un échange de fonctions entre le sujet et l'attribut d'une proposition quelconque qu'ils conçoivent comme directe A. عكس القضيّة || Tous les méchants sont fous, est la proposition inverse de Tous les fous sont méchants كلّ شرير مجنون قضيّه‌سى كل مجنون شرير قضيّه‌سنك عكسيدر

Il se dit en Physique, pour exprimer l'état actuel ou la loi de variation d'une chose qui augmente ou qui diminue, à mesure qu'une autre dont elle dépendait, qui lui est comparée, augmente ou diminue A. قياس عكسىّ ـ قياس بالعكس || L'intensité de la lumière est en raison inverse des carrés de la distance du corps lumineux ضيانك قوّتى جسم مضيئنك مسافه‌سنده واقع اشكال مربّعلره نظراً قياس عكسى اوزره در

INVERSION. T. de Grammaire. Changement de l'ordre direct dans lequel les mots sont ordinairement rangés dans le discours A. انقلاب السياق الكلام

INVESTIGATEUR. Celui qui fait des recherches suivies sur quelque objet A. مستقصى P. پژوهنده T. آراشدریجی || Investigateur des secrets de la nature مستقصئ خفايای قدرت

INVESTIGATION. Recherche suivie sur quelque objet A. استقصا ـ استفحاص P. پژوهش T. آراشدرمه || L'investigation de la vérité استقصای حقيقت حال

INVESTIR. Donner avec de certaines formalités le titre d'un fief et la faculté de le posséder A. تقليد التشريفات الرتبة P. توجيه تشريفاتنى احسان T. احسان پايژه كردن || L'Empereur l'a investi de ce Duché ايتمك فلان دوقدلغك تشريفات تقليدی جانب ايمپراطوريدن كندويه احسان توجيهى تشريفاتی ـ اولندی

Il signifie aussi, entourer une place de troupes de tous côtés A. حصر ـ احاطة ـ تكنيف P. پيرامن بستن T. قوشاتمق || Il investit la place avec trois mille chevaux اوچ بيك سواری عسكر ايله قلعه‌يى اطرافى چويروب قوشاتمق ـ L'armée ennemie pouvait être investie دشمن اردوسى قوشاتدی حصر واحاطة اولنمق ممكن ايدی

INVESTI. A. محصور ـ محاط P. پيرامنش بسته T. اطرافى قوشادلمش

INVESTISSEMENT. Action d'investir une place pour l'assiéger A. حصر ـ محاصرة P. پيرامن پستگى T. قوشاتمه || L'investissement de la place a été fait promptement et à propos قلعه‌نك محاصره‌سى ـ حصری سرعت ايله وتمام وقتنده اولمشدر سريعاً ووقتنده اولدی

INVESTITURE. L'acte par lequel le seigneur dominant investit d'un fief son vassal A. التقليد الرتبة P. منشور T. برليغ || Donner l'investiture d'un Duché توجيه رتبه براتى T. پايژه دوقه‌لق رتبه‌سى تشريفاتنك تقليديته دائر برات ويرمك

INVÉTÉRER. Devenir vieux. Il ne se dit que des maladies et des mauvaises habitudes A. ازمان ـ اسنان P. كهنه سال شدن ـ سالى گشتن T. اسكيمك ـ ييللنمق || Il ne faut pas laisser invétérer les maladies ازمان امراض جائز دكلدر Les maux qu'on laisse invétérer sont plus difficiles à guérir que les autres طول مدت ترك واهمال اولنمغله مسنون ومزمن اولمش علل وامراض سائرلردن زياده عسير العلاج النوادر Cette maladie est si fort invétérée, qu'elle est devenue incurable بو علت شول مرتبه‌ده ييلنمشدر كه فيما بعد قابل علاج دكلدر Une mauvaise coutume qu'on a laissé invétérer ازمانته جواز ويرلمش بر عادت رديئه Une haine invétérée بغض عتيق ومزمن

INVÉTÉRÉ. A. مزمن ـ مسنون ـ عتيق P. كهن سال ـ سالى T. ديريين ـ اسكيمش ـ ييللنمش

INVINCIBLE. Qui ne peut être vaincu A. ممتنع القهر ـ منصور اللوا دائماً ـ برئ من المغلوبية P. شكستى نا پذير T. يكلمز ـ ناقابل مغلوبيت || Ce prince est invincible بو پادشاه دائما منصور اللوا در شائبهٔ قهر ومغلوبيتدن برئ ـ Armée invincible بر عسكر ممتنع القهر بر پادشاهدر ظفر رهبر

Et qui ne peut être surmonté A. ممتنع الدفع ـ ممتنع الغلبة P. نا قابل دفع ـ امكان نا پذير شكستى || Courage invincible جلادت ممتنع ـ غلبه‌سى نا قابل جلادت وشجاعت opiniâtreté دفعى نا ممكن عناد اكيد obstacle قوی مانع محال دفعى القهر

Et qui ne saurait être réfuté A. ممتنع الاعتراض ـ ممتنع الجرح P. نا قابل اعتراض T. قارشوليه‌جق سوز كوتورمز || Argument invincible برهان ممتنع الاعتراض raison اعتراض قبول ايتمز بر علت

INVINCIBLEMENT. D'une manière à laquelle on ne peut résister A. بلا تعريض ـ بلا اعتراض ـ بلا جرح P. بى اعتراض T. قارشوله‌ميه‌جق وجهله || Cette raison-là prouve invinciblement ce que j'avance بو علت سرد ايلديكم كلامى جرح وتعريض قبول ايده‌ميه‌جك وجهله اثبات ايدر

INVIOLABILITÉ. Qualité de ce qui est inviolable A. برائة من النقض ـ الاخلاف ـ برائة من P. نا پذيرايئ شكستى T. بوزلمامزلق || L'inviolabilité des sermens, du droit des gens يمينلرك وحقوق مللك نقض واخلافدن برائتى

INVIOLABLE. Qu'on ne doit jamais violer A. ممتنع النقض ـ برئ من النقض ـ ممتنع الاخلاف P. شكستى نا پذير T. بوزلمز ـ بوزلمغه كلمز || Les sermens et les voeux sont inviolables يمينلر ونذرلر نقض واخلافى ممتنع احوالدندر Le droit des gens est un droit inviolable حقوق ملل نقض واخلاف قبول ايتمز امور واجبة الرعايه‌دندر Les droits de

dire, l'adorer *A.* ذكر الاسم الله *P.* نام خدا خواندن *T.* الله تعاليك آدينى اوقومق

On dit aussi, Invoquer une loi, un témoignage, pour dire, les citer en sa faveur بر قانونى وبر كسنه نيك كلامنى على طريق الاشهاد ذكر ايتمك

INVRAISEMBLABLE. Qui n'est pas vraisemblable *A.* غير محتمل بعيد من الاحتمال *P.* غير ملحوظ نا محتمل دور از *T.* احتمالى يوق نا ملحوظ احتمال || Ce fait est invraisemblable امر غير محتملدر

INVRAISEMBLANCE. Défaut de vraisemblance *A.* عدم الاحتمال *P.* بى احتمالى *T.* احتمالسزلك || L'invraisemblance de ce récit بو روايتك عدم احتمالى

INVULNÉRABILITÉ. État de ce qui est invulnérable *A.* برائة من التجريح *P.* امكان نا پذيرى زخمخوارى *T.* يارەلنمزلق

INVULNÉRABLE. Qui ne peut être blessé *A.* ممتنع التجريح *P.* امكان نا پذير زخمخوارى *T.* يارەلنمز — Figur. ممتنع الكلم زخمخورىٔ زبان || Il est invulnérable aux traits de la médisance سهام لوم وتعييبدن مأموندر لوامدن آزاده در

IOTA. Ce mot s'emploie pour dire, rien *A.* حرف واحد *P.* بر حرف *T.* بر حرف || On a copié cette lettre mot à mot, Il ne manque pas un iota بو مكتوب لفظا بعد لفظ استنساخ اولنوب بر حرف اكسك دكلدر

IPSO FACTO. Expression Latine. Il se dit de tout ce qui suit infailliblement de quelque chose *A.* من نفس فعله || Celui qui frappe un prêtre, est excommunié ipso facto بر راهبى ضرب ايدن كمسنه من نفس فعله مظهر لعنت اولمش اولور

IRASCIBLE. Il ne se dit qu'en ces phrases, L'appétit irascible, la faculté irascible, qui signifient, la faculté par laquelle l'ame se porte à surmonter les difficultés qu'elle rencontre à la poursuite du bien ou à la fuite du mal *A.* قوت غضبية

IRIS. V. Arc-en-ciel.

IRIS. Plante médicinale *A.* سوسن ازرق *P.* سوسن آسمانكون *T.* سوسن چيچكى — كوك سوسن || Sa racine s'appelle *A.* قوة الطيب *P.* ايرسا *T.* منكشه كوكى — Poudre d'iris. Une poudre de senteur faite de la racine d'iris *A.* سفوف القوة الطيب *P.* ايرسا بيخ سفوف *T.* منكشه كوكى سفوفى

On appelle aussi Iris, la partie colorée de l'oeil qui environne la prunelle *A.* دائرة البؤبؤ *P.* چشم مردمك حلقه *T.* كوزببكى دائرەسى

IRONIE. Figure de Rhétorique, par laquelle on dit, par plaisanterie, le contraire de ce qu'on veut entendre *A.* هزالة — هزل || Ironie heureuse هزل لطيف. Tout ce discours n'est qu'une ironie بو مقاله بستون بر هزالدر

IRONIQUE. Où il y a de l'ironie *A.* هزلى || Discours ironique كلام هزل آميز

IRONIQUEMENT. Par ironie *A.* هزلا — على صورة الهزل — على طريق الهزل || Il a dit cela ironiquement بو كلامى على طريق الهزل سويلدى

IRRADIATION. Émission des rayons d'un corps lumineux *A.* تقضب الاشعة *P.* شعشعه كسترى *T.* پارلديمك چكيلوب || Dès que le soleil se lève, il se fait une irradiation dans l'horizon شمسك طلوعى هقيبنده تقضب اشعة اطراف افقدن مجموعنه ظاهر اولور

IRRAISONNABLE. Qui n'est pas doué de raison *A.* معدوم العقل *P.* بيهوش *T.* عقلسز || Animal irraisonnable حيوان معدوم العقل

IRRÉCONCILIABLE, Qui ne peut se réconcilier *A.* متعذر الاصلاح — ممتنع الالتئام — ممتنع التاليف *P.* نا اصلاح پذير *T.* اصلاح قبول ايتمز — بارشلمز — آشتى نا پذير — ممكن ائتلاف || Ce sont des ennemis irréconciliables بينلرنده تأليف قبول تأليف قبول ايدەميەجك ايدەميەجك عداوت وار در صورت ايله برى برلرينه دشمندرلر || Haine irréconciliable احتمال اصلاحى — ممكن الاصلاح اولميان بغض وعدوان

IRRÉCONCILIABLEMENT, adv. *A.* من غير قبول الاصلاح — من غير قبول التاليف *P.* بروجه آشتى نا پذير *T.* بارشيلەميەجق صورتده || Ils ont rompu irréconciliablement فيما بعد تأليف قبول ايدەميەجك صورتده ايله بينلرنده قطع رشتهٔ محبت ايتمشلر در || Ils sont brouillés irréconciliablement بينلرى قابل اصلاح والتئام اولەميەجق وجهله منازعه ايتمشلر در بارشيلەميەجق وجهله

IRRÉCUSABLE. Qui ne peut être récusé *A.* ممتنع الجرح — ممتنع الرد *P.* جرح نا پذير *T.* امكان جرح اولنەميەجق — جرحى نا ممكن || Juge, témoin irrécusable قاضى وشاهد جرحى ممكن دكل — témoignage شهادت ممتنع الجرح

IRRÉFLÉCHI. Qui n'est pas réfléchi *A.* غير متفكر — بلا رويت

P. دوشونلمامش .T بی ملاحظه - بی اندیشه - نیندیشیده
ملاحظه‌سز - بلا تفکر سویلنمش کلام Un propos irréfléchi ||
Des actions irréfléchies افعال بلا رویة صدور ایتمش

IRRÉFORMABLE. Qui ne peut être réformé A. ممتنع التصحیح
P. نا پذیر .T درستی نا اولنه‌میه‌جق تصحیح || Jugement irré-
formable تصحیح قبول ایده‌میه‌جک بر حکم

IRRÉFRAGABLE. Qui ne peut être contredit A. ممتنع التعریض
P. تعریض نا پذیر - خلاف گویی نا پذیر .T تعریضه
Témoignage irréfragable || تعریض قبول ایتمز - کله‌میه‌جک
تعریض قبول ایده‌میه‌جک شهادت

IRRÉGULARITÉ. Manque de régularité A. عدم الانتظام -
عدم الرابطة - اختلاف النظام .P نا در برابری .T اویغونسزلق
Considérez un peu l'irrégularité || نظامسزلق - رابطه‌سزلق -
de sa conduite سلوکك وحرکتنده اولان عدم رابطه وانتظامه
L'irrégularité d'un bâtiment بنانك عدم جزئیجه دقت ایله
d'un poème بر منظومه‌نك عدم رابطه‌سی du انتظامی
pouls اختلالی نظامی - نبضك عدم رابطه‌سی des saisons
اختلالی - فصول اربعه‌نك اختلاف نظامی

IRRÉGULIER. Qui n'est point selon les règles A. خلاف القاعدة
P. قاعده‌سز .T بیرون از قاعده Procédé irrégulier || خلاف
قاعده بر حرکت

Et qui n'est point conforme à l'ordre ordinaire, établi A.
غیر منتظم - مختلف النظام - مخالف النظام
مرتب .P بی سامان - نا منتظم .T اویغونسز - رابطه‌سز
|| Ce bâtiment est fort irrégulier غایت ایله نا منتظم بر
بنا در Fortifications irregulières غیر مرتبه استحکامات - Pouls
irrégulier A. نبض غیر منتظم .P نبض نا دربرابر .T
رابطه‌سز نبض

On dit en Grammaire, Verbe irrégulier A. فعل سماعی -
فعل غیر قیاسی

IRRÉGULIÈREMENT, adv. A. من غیر انتظام - بلا ترتیب
بلا رابطة - .P نا در برابرانه .T رابطه‌سزجه - رابطه‌سز اولەرق
|| Cela est bâti fort irrégulièrement بغایت رابطه‌سز بنا اولندی

IRRÉLIGIEUSEMENT. Avec irréligion A. علی خلاف داب
الدیانة .P نه بر آیین دین .T داب دینه مغایر اوله‌رق
|| Il se comporte dans l'église fort irrégulièrement کلیسا ایچنده
داب دیانته مغایر حرکت ایدر

IRRÉLIGIEUX. Contraire à la religion. Il ne se dit guère que
des choses A. مغایر الداب الدیانة - خلاف الدین .P
دین آیینی نا سزای .T دینه مغایر || Discours irréligieux
داب دینه مغایر بر کلام داب دیانته Action irréligieuse
خلاف شرط دیانت بر فعل - مخالف وضع وحرکت

IRRÉLIGION. Manque de religion A. عدم الدیانة - انعدام
الدیانة - نقصان الایمان .P بیدینی .T دینسزلق - ایمانسزلق
|| On l'accuse d'irréligion اسناد تهمتی عدم دیانت حقنده
La débauche; les méchantes compagnies l'ont jeté dans اولنور
l'irréligion انعدام مجاورتی اشرار ایله وعشرت عیش
عیش وعشرته مداومت ومجالس - ایمانتی مستلزم اولمشدر
ارباب شره مجاورتی تقریبیله عدم دیانته گرفتار اولمشدر

IRRÉMÉDIABLE. A qui on ne peut remédier A. متعذر الدوا
- ممتنع المداواة .P بیدرمان - بیدوا - بی علاج .T
ممتنع الدوا || C'est un mal irrémédiable چاره‌سز - علاجسز
علاج قبول ایتمز بر علتدر - Figur. || Une faute بر علتدر
irrémédiable علاجی یوق بر خطا La calomnie cause des
maux irrémédiables غمز وسعایت علاج قبول ایده‌میه‌جک
نیجه اکداری مستلزمدر

IRRÉMÉDIABLEMENT, adv. A. بلا امکان المداواة .P بروجه
علاج نا پذیر .T علاج قبول ایده‌میه‌جک وجهله || Les débauches
l'ont ruiné irrémédiablement علاج کثرت عیش وعشرت
قبول ایده‌میه‌جک وجهله خرابیت حالنه بادی اولمشدر

IRRÉMISSIBLE. Qui n'est pas pardonnable A. ممتنع العفو
.P نا پذیر آمرزش - نا پذیر بخشایش - نا قابل عفو .T
جرم ممتنع العفو || Faute irrémissible باغشلنمز - عفوه کلمز
عفوه کلمز نا قابل عفو بر قباحت - Le cas est irrémissible
بر قباحتدر

IRRÉMISSIBLEMENT. Sans rémission, sans miséricorde A. بلا امان
بلا عفو - من غیر عفو .P ببی امرزش .T عفو اولنمیه‌جق
بلا امان مظهر تادیب || Il sera puni irrémissiblement وجهله
اوله‌جقدر

IRRÉPARABLE. Qui ne se peut réparer A. ممتنع التلافی
- ممتنع الالتیام - ممتنع التعمیر .P تعمیر نا پذیر .T بر
|| La perte du temps est تعمیر قبول ایتمز - دخی اله کیرمز
irréparable اضاعت - فوت وقت تلافی قبول ایدرشی دکلدر
ضایع اولان وقت بر دخی - وقت ممکن التلافی دکلدر
C'est une injure irréparable تعمیر قبول ایتمز بر اله کیرمز
شتیمه در Il lui a fait un affront irréparable فلانه التیام

du dommage فلاننه قبول ايده‌ميه‌جك بر تحقير ايتدي
تلافي اولنميه‌جق بر تعمير قبول ايتمز بر خسار ايتدي
خسار ايتدي

IRRÉPARABLEMENT, adv. *A.* بلا امكان التلافي *P.* بر وجه
تعمير نا پذير *T.* تعمير قبول ايتميه‌جك وجهله

IRRÉPRÉHENSIBLE. Qu'on ne saurait reprendre. *A.* بري من
العيب ـ منزه عن اللوم ـ القدح *P.* نا نكوهش
پذير *T.* قينامغه كلمز ـ اوزرينه لكه قونمز || C'est une action
irrépréhensible شانينه عيبدن بري بر فعل مستحسندر || Il
mène une vie irrépréhensible طور وصورت شانينه قدحدن منزه
داشن عفت وصلاحي لكه دار عيب وملامت ايله كچينور
اولميه‌جق صورت ايله امرار ايام ايدر || Il est irrépréhen-
sible dans ses moeurs, dans ses actions. آداب واخلاقي
وافعال وحركاتي لكه لوم وعيبدن منزهدر

IRRÉPRÉHENSIBLEMENT, adv. *A.* بريئا من العيب ـ سالما
من الملامة *P.* نكوهش بي امكان نا پذير بر وجه
اوزرينه لكه قوندرميه‌جق وجهله *T.* نكوهش

IRRÉPROCHABLE. À qui on ne peut faire aucun reproche *A.*
منزه ـ منزه عن التعيير ـ منزه عن الملامة ـ طاهر الذيل
مبراء من الذميمة ـ عن التشنيع *P.* عيبجويان ازرباتدرازي
پاكدامن ـ آزاده *T.* پروزسز ـ لكه‌سز || La conduite de cet
homme est irréprochable شو آدمك سلوك وحركتي وصمة
روش وحركتي سنگ اندازي لوم ـ ذميمه‌دن مبرا در
صورت لايمدن آزاده در Sa vie, ses moeurs sont irréprochables
عيش وزندگانيسي وآداب واخلاقي واهمه طعن وتشنيعدن
ذمايمدن منزه بر ذات C'est un homme irréprochable منزهدر
داشن عفتي ـ طاهر الذيل بر آدمدر ـ محمود الخصالدر
آلوده جرك مذمت اولماش بر آدمدر On dit au Palais,
qu'un témoin est irréprochable *A.* بري من وصمة العيب *P.*
عيبسز ـ پروزسز *T.* بيعيب

IRRÉPROCHABLEMENT, adv. *A.* بريئا من الذمايم ـ بريئا
من القبايح *P.* در حال آزادگي از عيب وقصور *T.* پروزسزجه
عيبسز اولدرق || Cet homme a toujours vécu irréprochable-
ment شو آدم على الدوام ذمايم وقبايحدن بري اولدرق
كچنندي

IRRÉSISTIBILITÉ. Qualité d'une chose à laquelle on ne peut ré-
sister *A.* عدم المقاومة *P.* بي امكاني مقاومت *T.* طيانلمامزلق

IRRÉSISTIBLE. A quoi on ne peut résister *A.* ممتنع المقاومة
P. امكان نا پذير مقاومت *T.* طيانلمز || Charme irrésistible
مقاومتي ممتنع بر جاذبه

IRRÉSISTIBLEMENT, adv. *A.* بلا مقاومة ـ من غير مقاومة
P. نا پذير بر وجه مقاومت *T.* طيانلمقسزين || Il entra-
traîné irrésistiblement بلا مقاومة سوق ايتدرلمشدر

IRRÉSOLU. Qui a peine à se résoudre. *A.* مترددالرأي ـ
متذبذب الفكر *P.* دو دل ـ بيقرار رأي *T.* قرارسز ـ واينده
|| Un homme irrésolu متردد الرأي بر آدم un caractère irrésolu
بر مزاج مجبول ايله رأي تذبذب || Il y a trois jours que je
suis irrésolu sur cette affaire اوچ كوندنبرو بو خصوصده
رأيم متردد در ـ بو خصوصده بر قرار ويره‌ميورم || Il n'a mon-
tré dans cette discussion qu'une raison timide et irrésolue بو
مباحثه‌ده عرض رأي جبن وتردد ايلدي

IRRÉSOLUMENT. D'une manière irrésolue *A.* بتردد الرأي ـ
بالعدال *P.* ببيقراراي *T.* قرارسز اولدرق

IRRÉSOLUTION. État de celui qui ne prend point de résolu-
tion *A.* تردد الرأي ـ تذبذب الرأي ـ حال العدال *P.*
بيقراري ذهن ـ دو دلي *T.* قرارسزلق || C'est un état fâ-
cheux que celui de l'irrésolution بر كيفيت حال عدال وتردد
نا مرغوبه‌در || Il est dans des irrésolutions perpétuelles على
الدوام حالت تذبذب وترددده در

IRRÉVÉREMMENT. Avec irrévérence *A.* من غير حرمة ـ من
غير تأدب *P.* بي آزرمي ـ بي حرمتي *T.* بيحرمتي ايله حرمتسزلك

IRRÉVÉRENCE. Manque de révérence *A.* عدم الحرمة ـ عدم
التأدب *P.* بي آزرمي ـ بيحرمتي *T.* حرمتسزلك || Grande
irrévérence حرمتسزلك عظيم Il se fait mille irrévérences
dans les églises كليسا ايچنده قاعدهٔ حرمت وتأدبه منافي
نيچه نيچه حالتلر واقع اولور

IRRÉVÉRENT. Qui est contre le respect que l'on doit à la
religion et aux choses saintes *A.* مغاير الذاب الادب ـ خلاف
القانون الاحترام *P.* بي آزرم ـ بي ادب ـ بيرون از آيين
T. ادب خارج ـ ادبدن خارج ـ قاعدهٔ احترامدن || Être
dans une posture irrévérente وشكلده وضع مغاير ادبه ذات
اولمق Discours irrévérent بر كلام احترام ذات خلاف Des
manières irrévérentes اطوار واوضاع مخالف حرمت ذات

IRRÉVOCABILITÉ. Qualité de ce qui est irrévocable *A.* عدم
الامكان النسخ ـ عدم القابلية الالغا *P.* نا پذيري امكان ـ
عملماندگي ـ الغا ونسخ نا پذيرايي *T.* بوزيلمامزلق ||

propriétaire *A.* خالى عن الصاحب - بلا صاحب *P.* بى صاحب *T.* صاحبسز - خداوند اموال حالية || Biens jacens محلول - صاحبسز تركة || Succession jacente املاك بلا صاحب - عن الصاحب محلول قالمش تركه - بى صاحب

JACHÈRE. État d'une terre labourable qu'on laisse reposer *A.* حال المراوحة - حال الارتواح *P.* حال آرام *T.* ديكلمه || Une terre est ordinairement en jachère de trois années l'une بر ارض عادتا اوچ سنه‌ده بر حال مراوحه‌ده ترك اولنور || Laisser une terre en jachère ارضى حال ارتواحده ترك ايتمك || Il y a des terres si fertiles, qu'on ne les met jamais en jachère بعض اراضى شول رتبه‌ده منبت وثماداردر كه ارتواحه محتاج دكلدر

JACHÉRER. Donner le premier labour à une terre qu'on a laissée reposer *A.* فلج - كراب *P.* شيار بدن - شوميز بدن - شوميز كردن *T.* نطس ايتمك

JACHÉRÉ. *A.* مفلوج - مكروب *P.* شيار كرده - شوميز كرده *T.* نطس اولمش

JACINTHE ou **HYACINTHE.** Plante *A.* سنبل *P.* سنبل *T.* سنبل

JACTANCE. Vanterie *A.* فخرية - فيش *P.* لاف وگذاف *T.* اورد || Il disait cela par jactance شو كلامى فخرية اولمرق سويلر ايدى || Des discours pleins de jactance لاف وگذافدن عبارت مقالات

JADIS. Autrefois, au temps passé *A.* سابقا - فى زمان - السابق - مقدما - فى الماضى *P.* در وقت پيشين *T.* سابقده - كچمش زمانده || On en usait jadis tout autrement سابقده بسبتون بشقه كونه اولور ايدى || Cela se faisait jadis مقدما اولور ايدى - فلان شئ اوقات ماضيه‌ده اولور ايدى

JAILLIR. Saillir, sortir impétueusement. Il se dit des choses liquides *A.* انفجار - تفور - انشعاب *P.* زهيدن - زهاب زدن *T.* فشقرمق - صچرامق || L'eau qui jaillit de sa source منبعندن منفجر ومنشعب اولان ما || Moïse fit jaillir une fontaine du rocher حضرت موسى صخرة صمّا ايچندن بر عين ما تشعيب وافجار ايتدردى || Quand on lui ouvrit la veine, le sang jaillit avec force فصد اولنديغى وقتده قان شدّت اوزره انفجار ايلدى || Ce cheval a fait jaillir de la boue en galopant بو آت سكردر ليكن چامور صچراتدى

JAILLISSANT. Qui jaillit *A.* فوار - ثعاب *P.* زهاب زن *T.* فشقرد يجى || Il a dans son jardin des eaux jaillissantes باغچه‌سنده مياه فوّاره وار در فوّارهلى واردر

JAILLISSEMENT. Action de jaillir *A.* تفجر - فوران - تشعب *P.* زهش *T.* فشقرمه || Le jaillissement des eaux فوران مياه || du sang فوران الدم - قانڭ فشقرمسى

JALE. Espèce de grande jatte *A.* جفنة pl. جفنات *P.* تبوك *T.* قواطه

JALON. Perche que l'on fiche en terre pour prendre des alignemens *A.* وتد pl. اوتاد *P.* ميخ چوبين *P. vul.* قازوق *T.* قازيق || Couper des branches d'arbres pour faire des jalons قازيق ياپمق ايچون آغاج داللرى كسمك || Planter des jalons de distance en distance جا بجا قازيقلر نصب ايتمك

JALONNER. Planter des jalons de distance en distance *A.* نصب الاوتاد مسافة بعد مسافة *P.* جا بجا ميخهاى چوبين نشاندن *T.* قاقمق - قازيق آره‌لق آره‌لق || Jalonner une allée pour la dresser يولى طريقى تسويه ضمننده مسافة بعد مسافة نصب اوتاد ايتمك

JALOUSER. Avoir de la jalousie contre quelqu'un *A.* حسد *P.* خاشه نمودن *T.* قيصقنمق || On ne voit que trop souvent les gens de même métier se jalouser entre eux همصنعت اولنلر اكثريا برى برلريله تحاسد ايده كلمشلر در

JALOUSIE. Chagrin qu'on a de voir posséder par un autre un bien qu'on désirerait pour soi *A.* حسد *P.* خاشه *T.* قيصقنمه || Prendre, concevoir de la jalousie درونده عقد حسد ايتمك || La jalousie le tourmente عذاب حسد ايله معذبدر

Il se dit plus souvent de ce qui a rapport à l'amour *A.* غيرت *P.* رشك - آورى *T.* قيصقنمه || La jalousie de sa femme le tourmente beaucoup عيالنڭ قيصقنمسى كمال مرتبه عذاب درونه باعث اولور

Et des sentimens d'envie qu'excite la gloire, le bonheur d'autrui *A.* غبطة *P.* رشك *T.* كونلك || Les victoires de Miltiade excitaient la jalousie de Thémistocle فلانڭ موفق اولديغى غزوات جليله فلانڭ درونده القاى رشك وغبطه‌يه بادى اولور ايدى || Il y a une ancienne jalousie entre ces deux nations بو ايكى ملتڭ يكديگرى حقنه غبطهٔ قديمه وار در || Il y a presque toujours de la jalousie entre les gens de même métier همصنعت اولنلر بينلرنده دائما غبطه وحسد وار در

Et de l'inquiétude qu'une puissance donne à une autre par ses forces *A.* وسوسة - وجسان القلب *P.* خدشهٔ درون -

دغدغهٔ درون وتاب - پیچ T. اورکنتی || Les troupes que ce prince levait, donnaient de la jalousie à tous ses voisins فلان حکمدارک تحریر عسکر ایلمسی جمیع همجوارلرینه وجسان خدشهٔ درونی - وسوسه‌یی - قلبی موجب اولور ایدی

JALOUSIE, signifie aussi, un treillis de bois ou de fer, au travers duquel on voit sans être vu A. شبّاکة - قفص P. بالگانه T. قفس اژگن - || Il regardait au travers de la jalousie قفس آره‌لغندن نظر ایدر ایدی

JALOUX. Il se dit du mari et de la femme, de l'amant et de l'amante qui ont de la jalousie A. غیور P. رشکن T. قسقانج || Cet homme est jaloux de sa femme زوجه‌سی حقنه غیور در de tous ceux qui parlent à sa maîtresse محبوبه‌سنه صحبت ایدن کسانک جمله‌سنی قسقنور Il est jaloux de son ombre سایه‌سنی بیله قسقنور - Dans l'Écriture-Sainte, Dieu s'appelle Le Dieu jaloux, c'est-à-dire, le seul qui doit être adoré جناب ربّ غیور

Il se dit aussi, de ceux qui ont une extrême délicatesse sur ce qui regarde leur honneur, leurs droits A. حمیّ - صاحب الحمیّة pl. اصحاب الحمیّة - صاحب الانفة P. حمیّتکار T. حمیّتلو || Il est jaloux de son honneur عرض وناموس محافظهٔ خصوصنده صاحب انفه وحمیّت بر آدمدر des droits de sa charge عهده‌سنده اولان منصبک شاننی محافظه‌سنده صاحب حمیّت بر آدمدر

On dit aussi, qu'une personne est jalouse de sa réputation, pour dire, qu'il a grand soin de la conserver محافظهٔ حسن صیت وشهرت خصوصنده غیرتی غالب بر آدمدر qu'il est fort jaloux d'acquérir votre estime سنک عندکده تحصیل حرمت واعتبار خصوصنده از جان ودل غیرتی درکار در

JALOUX, signifie aussi, envieux de la gloire, du bonheur d'autrui A. غابط pl. غبط P. رشکین - غبطه دار T. کونی || Il n'y a que les jaloux de sa gloire qui puissent parler ainsi فلانک حقنه بو مقوله کلام تفوّهی مجرّد پرتو اقبالنه غبطه دار اولنلره مخصوصدر Regarder d'un oeil jaloux la réputation d'autrui آخرک حسن شهرتنه عین غبطه ایله نظر ایتمک Jaloux de son concurrent رقیبنه غبطه ایدن

JAMAIS. En aucun temps A. قطّ - ابد الدهر - من وقتاً من الاوقات P. هیچ وقت - هرگز T. هیچ بر وقتده || On n'a jamais rien vu de pareil وقتاً من الاوقات بو مثللو شیٔ کورلمش دکلدر Je n'en ai jamais oui parler بوکا دائر صحبت اولمش دکلدر ابد الدهر مسموعم Ne me parlez jamais de ces choses-là بو اموره دائر هیچ بر وقتده بکا کلام سویلمه

À JAMAIS. Toujours A. ابداً - مؤبّداً - الی الابد - ابد الآباد - دائماً P. همیشه - هر آیینه T. دائما || Dieu soit béni à jamais الله تعالی‌یه دائماً وابداً حمد اولیسون Adieu pour jamais الوداع الی الابد - الوداع ابدی اولدرق

JAMBAGE. Chaîne de pierres de taille ou de maçonnerie, qui soutient l'édifice, et sur laquelle on pose les grosses poutres A. مبنا pl. مبانی P. بنلاد T. تمل دیواری || Une poutre posée sur un jambage de pierre dure احجار صلبه‌دن مصنوع مبنای قوی اوزرنده نصب اولنمش دیرک

Parmi les maîtres à écrire, il se dit des lignes droites de quelques lettres A. ساق || Le jambage de la lettre N ن حرفنک ساقی

JAMBE. Partie du corps humain, qui est depuis le genou jusqu'au pied A. ساق pl. سیقان P. پوژه - ساق T. بالدر - بجاق - || Avoir les jambes grosses غلیظ الساق اولمق - اسوق اولمق بالدری قبا اولمق Être haut de jambes بالدری اوزون - بلند ساق اولمق - طویل الساق اولمق De belles jambes سیقان لطیفه Avoir les jambes enflées بالدرلر قبارمق - ساقلر منتفخ اولمق Jambe cassée قیرلمش بجاق - ساق منکسر - Le gras de la jambe A. ربلة الساق P. گوشت پوژه T. بالدر اتی - بالدرک قبا اتی

Il se dit aussi, de la partie du corps des animaux qui leur sert à se soutenir et à marcher A. رجل pl. ازجل P. پا T. بجاق - آیاق || Les jambes d'un boeuf, d'un chien, d'un oiseau اوکوزک وکلبک وقوشک بجاغی de devant رجلین اوک بجاقلر - متقدّمین آرد - رجلین مؤخّرین de derrière بجاقلر - Les jambes du cheval A. pl. نوافز pl. قوائم P. پایهای اسب T. آتنک آیاقلری || Un cheval qui a les jambes bien saines قویّ القوائم بر آت

On dit, qu'un homme a de bonnes jambes, pour dire, qu'il va bien à pied A. رجیل - سریع القدم P. سبکپا - چاپکپا T. آیاغی چاپک - پک یوریکن

On dit, Courir, aller à toutes jambes, pour dire, aller aussi vite qu'on le peut A. سیر رجلةً P. شتافتن - سر غلطان

بادپایی نمودن *T.* پیک سکرتمک || Je trouvai un homme à pied qui courait à toutes jambes یولده سرغلطان اولدرق پویان وشتابان بر آدمه راست کلدم — Et par menace, qu'on rompra bras et jambes à un homme, pour dire, qu'on le maltraitera قیره‌جقلر النی آیاغنی — Et proverb., qu'on a coupé bras et jambes à un homme dans une affaire بو خصوصده قولنی قنادینی کسمشلر در

On appelle figur. Jambes, les deux branches d'un compas *A.* ساقین الدوّارة *P.* دوساق پرکار *T.* پرکلک ایکی بجاغی

JAMBETTE. Petit couteau de poche, dont la lame se replie dans le manche. V. Canif.

JAMBON. La cuisse ou l'épaule d'un cochon, qui a été salée *A.* اشرارة الخنزیر *T.* خنزیر بصدرمه‌سی — خنزیر بودی بصدرمه‌سی

JANISSAIRE. Soldat Turc d'un corps de troupes, qui a été supprimé en Turquie *A.* یکیچری

JANTE. Pièce de bois courbée, qui fait une partie du cercle de la roue d'un carrosse, d'un chariot, etc. *A.* جزء من اطار العجالة *P.* چنبر پارهٔ چرخ *T.* تکرلک چنبری پارچه‌سی || Il y a une jante rompue تکرلک چنبرینک بر پارچه‌سی قیرقدر

JANVIER. Le premier mois de l'année *A.* کانون ثانی *P.* بهمن *T.* کانون ثانی

JAPON. On donne ce nom à la porcelaine apportée du Japon *A.* یاپونیّ *T.* فغفور یاپونیا فغفوری || Ces tasses sont d'ancien japon بو فنجانلر قدیمی یاپونیا فغفوریدر

JAPPEMENT. Action de japper *A.* نبوح الاجراء *P.* عوعو سگیچه *T.* کوپک انیکی اورومه‌سی

JAPPER. Aboyer. Il se dit du cri des petits chiens *A.* نباح الاجراء *P.* سگیچه عوعو زدن *T.* کوپک انیکی اورومک

JAQUE DE MAILLES. Armure faite de mailles, ou annelets de fer qui couvrent le corps depuis le cou jusqu'aux cuisses *A.* غلیلة موضونة pl. غلائل موضونة *T.* زره دمور حلقه‌لو کوملکی

JARDIN. Lieu artistement planté et cultivé *A.* حدیقة pl. حدایق — روضة pl. ریاض — بستان pl. بساتین *P.* بوستان — باغ *T.* باغچه || Beau jardin حدیقهٔ لطیفه ودلگشا grand حدیقهٔ واسعه potager حدیقة البقول — سبزوات باغچه‌سی fruitier میوه‌لو آغاج باغچه‌سی — اشجار مثمره‌یی مشتمل باغچه de fleurs چیچک باغچه‌سی

JARDINAGE. L'art de cultiver les jardins *A.* فنّ الحراثة *P.* فنّ باغپروری *T.* باغچوانلق || Il entend bien le jardinage باغچوانلقده — فنّ حراثت حدایقه مهارتی وار در استاد در

JARDINIER. Celui dont le métier est de travailler aux jardins *A.* خادم البستان — تاحی *P.* باغبان *T.* باغچوان || Bon jardinier استاد باغچوان — باغبان ماهر — Celui qui a la garde d'un jardin s'appelle *A.* ناطور pl. نواطیر *P.* پاسبان باغ *T.* باغچه بکچیسی

JARDON. Tumeur dure qui vient aux jambes du cheval *A.* مشش *T.* مهره

JARGON. Langage corrompu *A.* لسان محرّف — لسان رکیک *P.* زبان غلط آمیز *T.* بوزوق دیل || Cet homme parle si mal français, que je n'entends point son jargon شول فرانسز لسانندہ رتبه‌ده رکاکت ایله تکلّم ایدرکه کلامنی فهم ایلمکه عجزم شول رتبه‌ده تحریف کلام ایدر که — وار در

Et langage factice dont quelques personnes conviennent pour se parler en compagnie, et n'être pas entendues *A.* رُطینا *P.* زبان معهود *T.* قوش دیلی

JARGONNER. Parler un langage corrompu *A.* نطق بلسان المحرّف *P.* بزبان غلط آمیزحرف زدن *T.* بوزوق دیل ایله سویلمک || Ils jargonnaient ensemble بربرلرینه بر بوزوق دیل ایله سویلشورلر ایدی

JARRE. Grand vaisseau de terre, dont le ventre est fort gros *A.* راقود pl. رواقید *P.* خم *T.* کوپ || Mettre de l'eau dans des jarres کوپلره صو طولدرمق

JARRET. La partie du corps humain qui est derrière le genou *A.* خنب pl. اخناب *P.* پس زانو *T.* دیزک ایچ یوزی || Plier le jarret دیزک ایچ طرفنی — طیّ خنب اینمک — بوکمک — On dit figur. Être ferme sur ses jarrets, pour dire, faire bonne contenance devant quelqu'un qui voudrait en imposer *A.* اظهار الثباة القدم *P.* پا بر جای ثبات بودن *T.* ثابتقدم اولمق

Il se dit aussi, de l'endroit où se plie la jambe de derrière des animaux à quatre pieds *A.* عرقوب pl. عراقیب *P.* خم پس زانو *T.* اکریجه سکیر || Couper les jarrets aux chevaux

آتلرك اکریجه‌لرینی قطع ایتمك

JARRETÉ. Il se dit de tout quadrupède qui a les jambes de derrière tournées en dedans *A.* احنف الارجل *P.* کجپا *T.* بجاقلری بوکری

JARRETIÈRE. Lien avec lequel on attache ses bas *A.* صرار المسمات *P.* گوربند *T.* جوراب باغی || Attacher, nouer ses jarretières جوراب باغلرینی باغلمق les détacher, les dénouer جوراب باغلرینی چوزمك

JARS. Le mâle d'une oie. V. Oie.

JASER. Causer, babiller *A.* اسهاب الکلام *P.* ژاژ خایی اسهاب کلامدن *T.* صایقلمق کردن || Il ne fait que jaser استدیککی قدر Vous jasez à votre aise غیری بر شیٔ ایتمز صایقلرسك

Figur. Révéler quelque chose qu'on devait tenir secret *A.* افشا *P.* فاش کردن *T.* سرّی آچمق || Gardez le secret, car si vous allez jaser, vous nous perdrez سرّی حفظ ایله زیرا افشا ایده‌جك اولور ایسه‌ك بزی محو ایتمش اولورسك

Il se dit aussi de quelques oiseaux qui parlent, comme des perroquets, etc. *A.* نطق *P.* سخن گفتن *T.* سویلمك

JASERIE. Caquet, babil. V. ces mots.

JASEUR. Babillard *A.* مسهب *P.* ژاژ خا *T.* صایقلییجی

Il se dit aussi d'un homme sujet à redire ce qu'il entend *A.* مذیل *P.* دهاندره *T.* بوش بوعاز || Défiez-vous de lui, c'est un jaseur امنیّت ایتمه ـ فلانه اعتماد ایلمه بوش بوغاز بر آدمدر

JASMIN. Sorte d'arbuste *A.* شجر السمسق ـ شجر الغرنف ـ شجر الیاسم *P.* درخت یاسمن *T.* یاسمین آغاجی || Jasmin double صاری یاسمین jaune قاتمر یاسمین چیچکی Un berceau de jasmin یاسمین پوشیده‌لو ـ عریش یاسمن Eau, huile de jasmin یاسمین صویی و یاسمین چارطاق Pommade de jasmin مروخ یاسمین باغی

JASPE. Pierre de la nature de l'agate *A.* یشب *P.* یشب ـ یشم *T.* یشم || Jaspe d'Orient یشم خطایی Jaspe blanc *A.* یشب ابیض *P.* یشم سپید *T.* آق یشم

JASPER. Bigarrer de diverses couleurs en forme de jaspe *A.* وشی کنقش الیشب *P.* مانند رنگ یشم نقش زدن *T.* یشم واری نقشلمق || La tranche de ce livre est bien jaspée بو کتابك اوراقی بر وجه احسن یشم واری نقشلو در

JASPÉ. *A.* موشّی کنقش الیشب *P.* مانند یشم نقشزده *T.* یشم واری نقشلنمش

JATTE. Espèce de vase rond, de bois ou de faïence, etc. *A.* قصعة pl. قصعات ـ صحفة ـ صحفات *P.* تبنگ *T.* چناق || Grande jatte قصعهٔ کبیره ـ ایری چناق Jatte de porcelaine صاقسونیا کاری چناق

JATTÉE. Plein une jatte *A.* ملء القصعة *T.* چناق طلوسی || Une jattée de soupe بر چناق طلوسی چوربا de lait بر چناق طلوسی سود

JAUGE. La juste mesure que doit avoir un vase quelconque *A.* عیار || Ce boisseau n'est pas de jauge, n'a pas la jauge بو عیار دکلدر ـ کیل عیارنده دکلدر

Il se prend aussi, pour cette verge de bois ou de fer avec laquelle on prend la mesure des futailles *A.* مقیاس الفنطاس *P.* اندازهٔ چلك *T.* فوچی آرشونی || Mesurer avec la jauge vul. فوچی آرشونیله اولچمك — Et pour une futaille qui sert d'étalon pour ajuster les autres *A.* معیار الفنطاس *P.* معیار vul. فوچی عیاری *T.* چلك

Il se dit aussi, d'une boîte percée de trous, qui sert aux fontainiers à connaître la quantité d'eau que produit une source *A.* میزان الماء *P.* ترازوی آب *T.* صوترازوسی ـ صواولچکی

JAUGEAGE. L'action de jauger *A.* معایرة *P.* عیار سازی *T.* عیار || Il a fait le jaugeage de tous ces tonneaux بو فوچیلرك جمله‌سنی عیارلدی

JAUGER. Mesurer un vase quelconque, pour voir s'il est de la mesure dont il doit être *A.* تعییر *P.* عیارکردن *T.* عیارلمق

JAUGEUR. Officier dont l'emploi est de jauger *A.* صاحب العیار *P.* عیار ساز *T.* عیار ایدیجی

JAUNÂTRE. Qui tire sur le jaune *A.* مایل الی الصفرة *P.* زرد چرده *T.* صارمسی || Cela est de couleur jaunâtre بو شیئك رنکی صارمسیدر

JAUNE. Qui est de couleur d'or, de safran *A.* اصفر *P.* زرد *T.* صاری || Cela est jaune comme du safran اصفر زعفرانیدر comme de l'or آلتون صاریسیدر ـ اصفر ذهبیدر

On appelle Ambre jaune, une substance résineuse qui se trouve sur les bords de la Mer Baltique *A.* مصباح الروم En Arabe vulgaire on l'appelle کهربا *P.* کاهربا *T.* کهربار

JAUNE, se dit aussi de la couleur jaune *A.* لون اصفر *P.*

Jaune pâle doré آلتون صاریسی || صاری رنک T. رنگ زرد
Jaune couleur de citron لیمونی رنکی رنکی

Jaune d'oeuf. Cette partie de l'oeuf qui est jaune A. عرقیل
P. زرده ذهب البیض — T. زرد خایه — یمورطه صاریسی
|| Avaler un jaune d'oeuf بر یمورطه صاریسی یوتمق Dorer
de la pâte avec des jaunes d'oeufs. خمیر اوزرینه یمورطه
صاریسی سورمک

JAUNIR. Rendre jaune, teindre en jaune A. ضرب — تصفیر
P. اللون الاصفر — زرد کردن — زرد زدن T. رنگ صاریلتمق
صاری‌یه بویاتمق.

Et devenir jaune A. کسب الصفرة — اصفیرار P. زرد گشتن
T. صاررمق || Ces fruits commencent à jaunir بو یمشلر صاررمغه
یوز طوتدی

JAUNISSANT. Qui jaunit A. مصفر P. زردی پذیرفته T.
صاررمش || Les moissons jaunissantes صاررمش اکینلر

JAUNISSE. Maladie qui fait jaunir la peau A. علّة — یرقان
P. الصفر — رنج زردی — کاخر — کاخه T. صاریلق || Tel remède
guérit de la jaunisse فلان دوا علت یرقانی دافعدر

JAVART. Tumeur douloureuse qui vient au bas de la jambe
des chevaux A. جوذ P. پای اسب T. آماس آیاغنده دابه
جیقان ورم

JAVELER. Mettre les blés par petites poignées, et les laisser
couchés sur les sillons, afin que le grain sèche A. تشریر
P. الحصیدة T. خوشهٔ درویده بر زمین گسترانیدن — اکین
بو اکین || Il faut javeler ces blés بشاقلرینی یره سرمک
بشاقلرینی یره سرمک اقتضا ایدر

JAVELEUR. Celui qui javelle A. مشرّر الحصیدة T. اکین
بشاقلرینی یره سریجی

JAVELLE. Plusieurs poignées de blé, qui demeurent couchées
sur le sillon jusqu'à ce qu'on en fasse des gerbes A. حصیدة
P. مشرّرة T. خوشهٔ درویده و بر زمین گسترانیده یره سرلمش
اکین بشاقلری

JAVELOT. Espèce de dard A. جریدة P. دلنگ — شل T.
جرید آتمق — رمی جرید || Lancer un javelot جرید ایتمک

JE. Pronom A. انا P. من P. بن

JECTIGATION. T. de Méd. Tressaillement du pouls A. ارتعاش
P. لرزش نبض T. نبضک طلابیمسی النبض

JECTISSES. Il se dit des terres qui ont été remuées ou rap-
portées A. مظموم P. تراب آورده P. خاک پس T. طپراق
|| Il ne faut pas bâtir sur ce fonds, ce sont des
terres jectisses بو محلده طرح اساس ایتمک روا دکل
زیرا طپراق دیرنتیلریدر دیرنتیسی

JÉJUNUM. T. d'Anat. On appelle ainsi le second intestin grêle,
parce qu'on le trouve souvent vide A. معاء صایم

JET. Mouvement d'un corps qui est lancé A. رمیة P. انداخت
T. آتم

Jet de pierre. Espace que peut parcourir une pierre jetée
A. بعد الرمیة الحجر P. درازئ راه سنگ انداخته T. بر
طاش آتمی یر

Jet de filet. L'action de jetter en mer un filet à pêcher
pour prendre du poisson A. طرحة المجزفة P. یک انداخت
T. نسبیل بر آغ اتشی

Jet de lumière. Un rayon de lumière qui paraît subitement A.
P. لمحة الضیا T. یک لمحهٔ پرتو بر پرلتی

Jet d'eau. Il se dit de l'eau qui jaillit hors d'un tuyau A.
pl. صخبة الما — لسدام الماء سدم الماء P. شادروان T.
|| Un beau jet d'eau بر شادروان لطیف ودلگشا جاغلغان

Le Jet des bombes. C'est l'art et l'action de les jeter. A.
فنّ الرمی الخمبرة — رمی الخمبرة P. خمبره اندازی فنّ
T. انداخت خمبره — خمپره‌جیلک — خمپره آتمه

Jet, se dit aussi des bourgeons, des scions que poussent les
arbres, les vignes A. pl. شطوء شطاء P. ازغ T. فلز || Cet
arbre-là a fait de beaux jets cette année بو سنهٔ فلان آغاج
کوزل فلز سوردی — مبارکده کوزل فلز ویردی

On dit, en termes de fonderie, Une figure d'un seul jet,
c'est-à-dire, qui a été fondue tout à la fois A. سبکهٔ واحدة
P. یک ریخته T. بر دوکوم || Cette statue équestre est d'un
seul jet بو صنم مردم سواری سبکهٔ واحده‌ده افراغ اولنمشدر

JETÉE. Amas de matériaux jetés à l'entrée d'un port, pour
le mettre à l'abri des vagues A. عرمة من القصص — عرمة P.
|| صو یک اوکنی کسه‌جک مولوز ییقندیلری T. برغ
Faire une jetée à l'entrée d'un port لیمان آغزنده احداث
عرمه ایتمک

Il se dit aussi des amas de pierres, de sable et de cailloux
jetés dans la longueur d'un mauvais chemin pour le rendre plus
praticable A. فراش القصص P. فراش سنگریزه T. مولوز

دوشمەسی || Ce chemin est devenu très-commode depuis la
jetée qu'on y a faite بو یول اوزرندە مولوز دوشمەسی طرح
اولنەلیدنبرو غایت راحتلو اولمشدر

JETER. Lancer *A.* رمی - ارما - طرح - القا *P.* انداختن *T.*
آتمق || Jeter des pierres رمی احجار un dard رمی رمح des
grenades ال خمپرەسی آتمق Jeter ses armes pour s'enfuir
سمت فرارە شتاب ایچون اسلحە وآلاتنی طرح ایتمك -
بر کمسنە حامل اولدیغی اسلحە وآلاتی لاجل الفرار
عار فراری ارتکاب - انداختهٔ زمین خزی ومذلت ایتمك
بر ایلە سلاحنی براقیویرمك Jeter quelque chose au feu
شیئی آتشە القا ایتمك de l'argent au peuple خلقە سیم
نشر سیم وزر ایتمك - وزر آتمق des marchandises à la mer
دکزە یوك آتمق - دریایە طرح حمولە ایتمك

Jeter l'ancre, c'est la faire tomber dans la mer, pour arrêter
le navire *A.* القاء الانجر *P.* القای لنگر - لنگر انداختن
قرار کردن *T.* دمور براقمق - دمور آتمق

Jeter de l'eau bénite *A.* رشّ الماء المقدّس *P.* آب مقدّس
پاشیدن *T.* مای مقدّس سرپمك

On dit figur. Jeter des soupçons contre quelqu'un, pour dire,
le faire soupçonner بر کمسنەنك حقنە القای سوْ ظنّ
ایتمك - Et jeter son soupçon sur quelqu'un, pour dire, le soup-
çonner حقنە سوْ ظنّ ایتمك - بر کمسنەدن سوْ ظنّ ایتمك
- Et jeter des soupçons dans l'esprit de quelqu'un بر کمسنەنك
ذهننە القای وساوس واوهام ایتمك

Jeter, se dit aussi pour Mettre *A.* ایقاع - القا *P.* آوردن
انداختن - *T.* قویمق - براقمق || Ce mot jette de l'obscu-
rité dans le discours بو لفظ مذاکرەیە القای اشتباه ایدر -
Cela jette dans de grands em- کلامە ایقاع اشتباهی مؤدّیدر
barras بو کیفیّت غوایل جسیمەنك ایقاعنە بادی اولور
- On dit aussi, Jeter des hommes, des troupes, des munitions,
des vivres dans une place قلعە ایچنە عسکر ومهمّات وذخیرە
براقمق - قویمق - Et figur. *A.* طرح *P.* انداختن *T.* آتمق
|| Jeter les fondemens d'un Empire طرح اساس ملك وسلطنت
وضع اساس ملك ودولت ایتمك - ایتمك d'un établis-
sement, d'un édifice بر عمارتك وبر بنانك اساسنی طرح
بر عمارتە وبر بنایە تمل قویمق - تملنی براقمق - ایتمك
Il se dit aussi de l'eau qui jaillit avec impétuosité *A.* فوران
آتلمق - فشقرمق *T.* زهیدن - || Une fontaine qui jette gros
ایری صولر فشقرر بر پیكار qui jette tant de pieds de haut
صوینی شو قدر یوکسکلکە آتار بر پیكار

Et des ulcères, des apostèmes *A.* افراغ *P.* ریختن *T.* دوکمك
بو یارەلر چوق || Ces ulcères jettent beaucoup de pus آتمق -
یارەسی ایرین Sa plaie commence à jeter ایرین دوکمر
جراحتی افراغ مادّەیە باشلادی - آتمغە باشلادی

Et des arbres, des plantes qui produisent des bourgeons, des
scions *A.* اشکاء - شطاء *P.* ازغ آوردن *T.* فلزلنمك - فلز آتمق
بو آغاج || Cet arbre a jeté bien des scions فلز سورمك -
کوزل فلز سوردی

En termes de fauconnerie, Jeter le faucon, c'est lui faire
prendre l'essor. *A.* اصالة الصقر *P.* ستونە کردن *T.* طغانی
صالدرمق

Il signifie aussi, faire couler du métal fondu dans quelque moule,
pour en tirer une figure *A.* افراغ - تسبیك - سبك *P.*
ریختن *T.* دوکمك || Jeter une figure en bronze برنجدن بر
قالبە افراغ ایتمك Jeter en moule صورت سبك ایتمك
Ce fondeur jette bien بو مصوّغ کوزل سبك ایدر

Jeter, se dit aussi en quantité de phrases. Jeter un coup
d'oeil sur quelque chose بر شیئك اوزرینە طرح نظرهٔ رغبت
امالهٔ نظرهٔ التفات - عطف نیم نگاه ایتمك - ایتمك
بر قطعە تقریرە طرح Jeter les yeux sur un mémoire ایتمك
sur عطف لحاظهٔ دقت ایتمك - انظار دقت ایتمك
quelqu'un بر کمسنەنك اوزرینە طرح انظار ایتمك -
احالهٔ نظر - وقف انظار Jeter de la poudre aux yeux de
quelqu'un, c'est-à-dire, l'éblouir, le surprendre par de faux
brillans بر کمسنەنك بصر بصیرتنە نشر رماد غفلت ایتمك -
دیدهٔ بصیرتنە غبار افشان غفلت اولمق Jeter des lar-
mes کوز یاشی - اشك ریز اولمق - اسالهٔ دموع ایتمك
باغرمق - رفع صیحە ایتمك Jeter les hauts cris دوکمك
Jeter un soupir آه ایتمك Jeter des propos القای کلام ایتمك
زهرینی - زهرینی القا ایتمك Jeter son venin سوز آتمق -
زار آتمق Jeter le dé زهرینی براقمق - آتمق Jeter au sort
قرعە آتمق - طرح قرعە ایتمك - On dit, qu'un homme ne jette
rien, ne jette pas son bien par les fenêtres, c'est-à-dire, ne fait
pas de folles dépenses مالنی یبانە آتمز

Se Jeter. Se précipiter *A.* صولت - هجوم - القاء النفس *P.*
بر افتادن *T.* آتلمق - اوزرینە دوشمك || Il se jeta sur son

ennemi دشمن - دشمنی اوزرینه صولت وهجوم ایلدی موقع خطره آتلدی - اوزرینه دوشدی Se jeter dans le péril مهلکه ایچنه القای نفس ایتمک - القای نفس ایتمک Se jeter au cou de quelqu'un بریسنک بوغازینه صولت آتلمق - واقتحام ایتمک Les soldats se jetèrent sur ces provisions, et les pillèrent عسکر نفراتی ذخیره‌نک اوزرینه دوشوب یغما ایتمشلر در Les chiens se jetèrent sur le loup - آتلدیلر - کلاب قورد اوزرینه صولت وهجوم ایتمشلر در Il se jeta au milieu des ennemis میانهٔ اعدایه القای صالدیلر دشمن ایچنه آتلدی - نفس ایلدی

On dit aussi, Se jeter dans un couvent, pour dire, s'y retirer بر مناستره چکلمک *T.* اعتکاف فی الدیر *A.*

JEU. Il se dit de tout ce qui se fait par amusement *A.* لهو بازیچه - بازی *P.* ملاعب pl. ملعبة - لعب - الهیّة - *T.* فساددن عاری بر ملعبه Jeu innocent || اویونجق - اویون ملعبهٔ فکر خباثتدن بریٔ بر ملعبه Jeu d'enfant Jeu sans malice چوجوق اویونجغی - صبیان Il a dit cela par manière de jeu - شو کلامی لهو ولعب صورتنده سویلمشدر On appelle Jeux de main, les jeux où l'on joue à se donner de petits coups les uns aux autres *A.* ملاعبة بالایادی *P.* بازیچهٔ دست *T.* ملعبهٔ ال خوراطه‌سی - On dit, Ce n'est pas un jeu d'enfant بازیچهٔ صبیان دکل - صبیان دکلدر - Et d'une chose qu'on fait facilement, Ce n'est qu'un jeu بوشیٔ اویونجق مقوله‌سیدر

On dit, Prendre quelque chose en jeu, pour dire, le prendre en plaisanterie بر شیئی لطیفه‌یه حمل ایتمک - Et cela passe le jeu, est plus fort que le jeu, pour dire, cela passe la raillerie فلان شئ هزل ولطیفه حدودینی تجاوز ایلدی - لطیفه کرته‌سنی آشوردی - لطیفه‌دن چیقدی

Jeu, se dit aussi d'un exercice de récréation, qui a de certaines règles, et auquel on hasarde de l'argent *A.* قمار *P.* بر نوع قمارک *T.* قمار || Les règles du jeu هوسین - منگیاگری قمارده - قماردن انتفاع ایتمک Gagner au jeu شروطی قماره Vivre du jeu قماردن کچنمک Aimer le jeu قزانمق قماره مبتلا اولمق S'adonner au jeu هوسکار اولمق Escamoter au jeu قمارده حیله ایتمک

On dit figur., qu'un homme fait bonne mine à mauvais jeu, pour dire, qu'il sait bien faire semblant d'être content, quoiqu'il n'en ait pas sujet قوری غیرت - غیرت کاذبه کوسترمک ایتمک

Et tirer son épingle du jeu, pour dire, se tirer habilement d'une mauvaise affaire بر تقریب یقه‌یی صیرمق

Jeu, se dit aussi d'un lieu où l'on joue à certains jeux *A.* مکان اللعب - ملعب *P.* بازیچه گاه *T.* اویون یری

En parlant de certaines choses d'art, il se dit de la facilité du mouvement qu'elles doivent avoir *A.* سرعة الحرکة *P.* زودیٔ جنبش *T.* حرکت چاپکلکی || Le balancier de cette horloge n'a pas assez de jeu بو ساعتک رقاصنده اول قدر سرعت حرکت یوقدر

On appelle Jeu de mots, une certaine allusion fondée sur la ressemblance des mots *A.* جناس || C'est un froid jeu de mots بو جناس بارد بر جناسدر Ce jeu de mots est assez heureux جناس لطیفدر assez plaisant تمام محلنده در

Et jeu de la nature, certaines productions de la nature qui paraissent bizarres, extraordinaires *A.* غریبة الطبیعة pl. غرایب الطبیعة || On admire le jeu de la nature dans les pierres qui représentent des arbres et des animaux اشجار وحیوانات رسمنی کوسترن احجار بادیٔ استعجاب وحیرت اولدجق غرایب طبیعتدندر

Et jeux d'esprit, certains petits jeux qui demandent quelque agrément d'esprit *A.* لطایف الملاعب - Et certaines productions d'esprit qui ont plus de gentillesse que de solidité *A.* لطایف الخیال

JEUDI. Le cinquième jour de la semaine *A.* یوم الخمیس *P.* پنجشنبه *T.* پرشنبه || Jeudi passé خمیس ماضی - مؤخرا - یوم خمیس اخیر dernier کیچن پنجشنبه کونی prochain صوک پنجشنبه کونی - سبقت ایدن یوم خمیس قریب - یوم خمیس لاحق - آتی الورود اولان یوم خمیس کلهجک پرشنبه کونی - الورود اولان یوم خمیس

JEUN. Il ne se dit qu'en cette phrase, à jeun, et signifie, sans avoir mangé de la journée *A.* علی الریق *P.* ناشتا *T.* آج قارنده || Prendre une drogue à jeun علی الریق علاج تناول ایتمک

JEUNE. Qui n'est pas avancé en âge *A.* شابّ pl. شبّان - ذو الحداثة - فتیان pl. فتا *P.* حدیث السنّ - برنا - نو - *T.* دلو قانلو - کنج - تازه سال - جوان || Jeune enfant طفل کنج جوجوق - نوجوان - طفل تازه سال - حدیث السنّ

Il est encore trop jeune کنج قیز ـ بنت حدیث السنّ fille
ضبط مناصب ایچون پک pour entrer dans les charges
وقت شبابندنبرو Je l'ai connu tout jeune حدیث السّندر
باش وکالت Il a été fait chancelier bien jeune معارفدم وار در
مسندینه حال حداثتنده تعیین اولنمشدر Il est bien jeune
بویله مقام عالی ایچون هنوز pour un si grand emploi
عهد حداثتمده Dans mon jeune âge حداثت سنّی وار در
Dans son jeune temps عهد شبابنده Dans ma jeune saison
عنفوان عالم شبابمده ـ Il se dit aussi, de celui qui a quelque chose de la vigueur de la jeunesse || Il ne vieillit point, il est toujours jeune هنوز تشیّخ ایده‌میوب حال شبابی الی
الآن باقیدر Il a le visage aussi jeune que s'il n'avait que vingt ans یکرمی یاشنده بر کنج کبی سیماسنک تازه‌لکی باقیدر
Avoir la voix, l'esprit, l'humeur jeune صوت وصداده وذهنده وطبیعتده آثار شباب اولمق

Il se prend aussi pour Cadet *A.* صغیر *P.* کوچک *T.* کوچک

Il se dit aussi des bêtes *A.* فتیّ pl. فتاء *P.* صغیر السنّ ـ خرد سال *T.* کنج || Un jeune chien بر کلب خرد سال oiseau کنج خروس coq مرغ خرد سال

Et des arbres et des plantes *A.* حدیث الظهور *P.* نورسیده *T.* تازه سال ـ کنج ـ کورپه || Un jeune chêne کنج میشه آغاجی
نورسیده Une jeune vigne کنج بر قوریلق Un jeune bois
نبات نورسیده ـ نبات حدیث الظهور plant کرومی باغ

JEÛNE. Abstinence d'alimens par motif de religion *A.* صیام *P.* روزه *T.* اوروج || Le jeûne est de précepte ecclésiastique ایّام صیامک صیام مناسک دینیّه‌دندر Tous les jours de jeûne اوروجی ـ فسخ صوم ایتمک جمله‌سی Rompre son jeûne بوزمق Pour observer le jeûne, on ne mangeait qu'après le soleil couché شرط صیامک رعایتی ضمننده بعد المغرب طعام ایدرلر ایمش Le jeûne des Mahométans pendant le Ramadan *A.* صوم الرمضان

Il se dit aussi sans rapport à la religion. *A.* امساک عن الاکل ـ الطعام *P.* امساک عن الاکل ـ الطعام *T.* پرهیز از خورش *T.* یمکدن کسلمه || Le jeûne de Moïse et celui d'Élie durèrent quarante jours حضرت موسی وحضرت ایلیاسک طعامدن امساکلری مدّتی قرق کون متمادی اولمشدر Le jeûne de Jésus-Christ a été de quarante jours حضرت عیسی قرق کون طعامدن امساک ایلدی

JEÛNER. Observer les jeûnes ordonnés par l'Église *A.* صوم ـ صیام *P.* روزه داشتن *T.* اوروج طوتمق || Jeûner deux fois la semaine هفتده ایکی ـ هفتده ایکی کرّه صایم اولمق
تشدّد ومجاهده Il jeûne pour se mortifier کون اوروج طوتمق
هر یوم سبتده Il jeûne tous les samedis ضمننده صیام ایدر
صیام ایدر

Et manger peu *A.* قتانت ـ قلیلاً اکل *P.* اندک خوردن *T.* آز یمک || C'est un avare qui fait jeûner ses domestiques خدمتکارلرینه یمکی آز یدرر بر خسیسدر Il est trop replet, il faut le faire jeûner pour le guérir بغایت ملحّم اولدیغندن بو علتدن شفاسی قتانته محتاجدر

JEUNESSE. L'âge qui est entre l'enfance et la virilité *A.* حداثت ـ حداثة السنّ ـ شباب *P.* جوانی ـ تازه سالی *T.* کنجلک || Durant la jeunesse مدّت شبابده La jeunesse passe vite ایّام حداثت قلیل ـ عهد شباب سریع الزوالدر
ـ اوائل وقت شبابنده Dans sa première jeunesse البقا در
ریعان ابتدای نشأت حداثتنده Dans sa verte jeunesse
نو بهار شبابنده ـ عنفوان عالم حداثتنده ـ شبابنده Les bouillons de la jeunesse غلیان شباب Les feux, les ardeurs, les plaisirs de la jeunesse حرارت وجوشش شباب حمیّای
حال شبابک les fautes, les erreurs شباب وحظوظات شباب
ایّام حداثت زلّات وهفواتی Passer sa jeunesse dans les plaisirs
سنّی مشتهیّات نفسه صرف ایتمک Il a perdu sa jeunesse ایّام حداثتنی ـ وقت حداثتنی عبثه صرف ایلدی
بیهوده یره هبا وهدر ایلدی ـ On dit proverb., Si jeunesse savait et vieillesse pouvait کنجلکده درایت واختیارلقده قوّت اوله ایدی

Il signifie aussi, ceux qui sont dans l'âge de la jeunesse, et même ceux qui sont encore dans l'enfance *A.* اطفال وصبیان *P.* کودگان *T* چوجوقلر || Enseigner, corriger, élever la Jeunesse اطفال وصبیانی تعلیم ایتمک وتأدیب واصلاح ایتمک واطفال وکودگانی تربید ایتمک

Et ceux qui sont de l'âge de vingt ans à trente-cinq ou environ *A.* فتیان *P.* نو جوانان *T.* دلی قانلولر || Toute la Jeunesse de la ville s'exerçait مملکتک بالجمله فتیان ونو جوانلری تعلّم ایدرلر ایدی

JEÛNEUR. Celui qui jeune *A.* صایم pl. صوّام *P.* روزه دار *T.* اوروجلو

JOAILLERIE. Métier de joaillier *A.* فنّ الاعمال الجواهر *P.* جوهرگری *T.* جواهرجیلک || Il s'est enrichi à la joaillerie اصال جواهر صنعتنده کسب ثروت ایتمشدر Il se mêle de joaillerie جواهرجیلغه قاریشور

JOAILLIER. Ouvrier qui travaille en joyaux, en pierreries *A.* جوهریّ pl. جوهریّون *P.* جوهرگر *T.* جواهرجی

JOIE. Satisfaction vive qu'on ressent en soi dans la possession d'un bien *A.* سرور - مسرّت pl. مسارّ - حبور - فرح - فرحت - انشراح *P.* شادی - شادمانی - خرّمی *T.* سونج || Grande joie سرور عظیم excessive مسرّت مفرطه longue سرور مدید immodérée سرور وفرح فوق الاعتدال - اعتدالدن دائرهٔ خارج فرح ومسرّت courte مسرّت قلیلة المدّة - سرور مختصر fausse سرور کاذب - سرور ساخته publique مسرّت عامّه Épanchement de joie فیضان حبور وانشراح mouvement هیجان سرور transport اهتزاز شادمانی ومسرّت Cris de joie اصوات شادی وسرور - مسرّت وهوی شادمانی های larmes دموع سرور - دموع قارّه - اشک شادی Signes, marques de joie امارات سرور وحبور Être ravi de joie غلبهٔ فرح وسرور ایله هوش ربوده اولمق Donner, causer de la joie à quelqu'un ایراث فرح وسرور ایتمک Recevoir de la joie کسب سرور وانشراح ایتمک Nager dans la joie شناور بحر سرور وشادمانی اولمق - غریق دریای انشراح وحبور اولمق Il ne se sent pas de joie فرط - فرط حبور ومسرّت ایله هایم وسرگرداندر La joie paraissait dans son visage سروردن مسلوب الشعور در ناصیهٔ حالنده - سیماسنده آثار انشراح وسرور نمایان ایدی Je vous servirai avec joie فرح جان ایله سکا خدمت ایده‌جکم Cette nouvelle remplit la ville de joie بو خبر مسرّت اثر جمیع شهری مالامال شادمانی وحبور ایتمشدر Leur joie se changea en tristesse فرح وسرورلری ترح وکدره منقلب اولمشدر

On appelle Feux de joie, les feux qu'on fait dans les réjouissances publiques *A.* مشاعل السرور *P.* چراغان سرور *T.* چراغان شنلکی وشادی

Et fille de joie, une fille prostituée *A.* بکر زانیة *P.* دختر غر *T.* قحبه قیز

JOIGNANT. Qui est contigu *A.* ملاصق - متصل *P.* بهم پیوسته - همسایه *T.* بتشک - قرب واتصالده اولان || Une maison joignante à la mienne منزلمه متصل اولان خانه - خانه‌مک قرب واتصالنده کائن بر منزل Un champ joignant la prairie چمنزاره متّصل اولان تارلا Les maisons joignantes ont été brûlées اتصالده واقع اولان بیوت ومنازل محترق اولمشدر

Il est aussi préposition, et signifie, sans qu'il y ait rien entre deux *A.* ملاصقاً - متّصلاً *P.* بهم پیوسته *T.* بتشک || Une maison joignant la sienne خانه‌سنه بتشک اولان خانه - خانه‌سنه متّصلاً موجود اولان منزل

JOINDRE. Approcher deux choses l'une contre l'autre, en sorte qu'elles se touchent *A.* وصل - الصاق *P.* بهم پیوستن *T.* بتشدرمک || Ces pièces de bois n'ont pas été jointes بو آغاج قطعه‌لری متّصل اولمامشدر Joindre deux ais avec de la colle forte ایکی تخته‌یی طوتقال ایله وصل والصاق - بری برینه بتشدرمک - ایتمک

Il est aussi neutre *A.* اتصال - التصاق *P.* بهم پیوسته شدن *T.* بتشمک || Cette porte ne joint pas bien بو قپو کرکی کبی بتشمز Prenez garde que cela joigne mieux فلان شئ بر ایوجه کسب اتصال ایلمکه دقت ایله

Joindre les mains. C'est les approcher en sorte qu'elles touchent l'une à l'autre *A.* تطبیق الایادی *P.* دست بر هم نهادن - دست پیوستن - دست صلیبی کردن *T.* ال باغلمق || Joindre les mains pour prier Dieu ایفای فریضهٔ صلات ضمننده تطبیق ایادئ خضوع ومسکنت ایتمک - وقت صلاتده اللری باغلمق pour demander pardon استدعای عفو ایچون دست برهم نهادهٔ تضرّع ونیاز اولمق

Il signifie aussi, ajouter, mettre une chose avec une autre *A.* ضمّ - الحاق *P.* بر هم نهادن *T.* اولاشدرمق - علاوه قلمق || Joignez cette maison à la vôtre بو خانه‌یی کندو منزلکه ضمّ والحاق ایله Il a joint ces deux jardins بو ایکی باغچه‌یی بری برینه الحاق ایلدی Il faut joindre ce petit traité au livre que vous avez fait بو مقاله‌یی تألیف ایلدیککک کتابک ایچنه ضمّ ایتملوسک Il joignit ses prières aux miennes نیاز وتمناسنی بنم نیازمه ضمّ ایلدی Joignez à ces raisons-là les passages et les autorités des Pères بو دلیللره ائمّهٔ عظامک مقالات واشهاداتلرینی دخی علاوه ایله

Et unir, rassembler *A.* جمع *P.* بیکجا آوردن *T.* قاوشدرمق - بر یره کتورمک || Joindre l'autorité spirituelle avec la temporelle قوّت روحانیّه‌یی قوّت دنیویّه ایله جمع ایتمک

درایتی شجاعت ایله جمع ایتمک la prudence avec la valeur
حزامتی جلادت ایله بر یره کتورمک - la douceur avec la
رفق وحلمی شوکت وعظمت ایله بر یره جمع majesté
ایتمک

Et allier A. ربط فی سلک الاتحاد - ربط بالاتحاد .P
برلشدرمک .T یکجهت کردن || Si vous pouviez joindre
ces deux princes ensemble, joindre leurs forces, leurs armes بو
ایکی پادشاهلری ویدحکومتلرنده اولان قوتنی وعسکرلرینی
سلکِ اتحاده ربط ایتدره بیلور ایسهڭ Quand il a vu
qu'il était trop faible, il s'est joint à un tel ضعف حالنی
لدی المشاهده فلان ایله اتحاد ایلدی Il se joignit au
parti contraire طرف مخالفین ایله اتحاد ایلدی Ils sont
joints ensemble pour leur intérêt commun مصلحتِ مشترکلری
ربط اتحاد ایتمشلر در - ایچون بری برلریله متحد درلر Ils
sont joints d'amitié, il faut les joindre encore d'intérêt میانه‌لرنده
رابطهٔ محبت درکار ایسه ده مصلحتجه دخی اتحادلرینه
بینلرنده اولان علاقهٔ محبتی حسب همت اولنمق لازمدر
المصلحه دخی برر ابطهٔ اتحاد ایله تأکید ایتمک اقتضا ایدر

Et se trouver ensemble, se rencontrer A. ملاقات - تلاقی
|| جمع اولمق - قاوشمق .T با هم رسیدن .P اجتماع -
- فلان یرده ملاقی اولمشلر در Ils se joignirent en tel endroit
فلان محلده جمع اولمشلر در Nous nous joindrons en tel
lieu فلان محلده مجتمع اولەجغز L'armée de... a joint l'ar-
mée de... - فلانڭ اردوسی فلانڭ اردوسنه ملاقی اولمشدر
فلانڭ اردوسیله جمع اولمشدر

Et atteindre A. در پی رسیدن .P لحوق - ادراک - درک
T. یتشمک - ایرشمک || Quoiqu'il fût parti avant moi, je le
joignis bientôt بندن اوّل عزیمت ایتمشیکن در حال ادراکنه
در حال آکا یتشدم - دسترس اولدم

Joint. A. بهم پیوسته .T متلاصق .P متواصل - متصل
A. اولاشمش .T بر هم نهاده .P ملحق - منضم .A بتشمش
یکجهت .P متحد .A قاوشمش .T یکجا آمده .P مجتمع
- قویاً متصل اولان الواح || Des ais bien joints برلشمش .T
بری برلریله کرکی کبی بتشمش تختەلر Deux hommes
joints ensemble بینلرنده رابطهٔ یکجهتی واتحاد اولان ایکی
بری برلریله مجتمع ایکی اردو Deux armées jointes کشی

Ci-Joint. A. برابر اولەرق .T با هم .P مربوطاً - مصحوباً
|| Je vous envoie ci-joint la déclaration du roi بیان حالی
حاوی اولان فرمان پادشاهی اشبو مکتوبه مصحوباً طرفکه
اشبو ورقه‌یه مربوطاً ارسال اولنور Les mémoires ci-joints
اشبو ورقه ایله برابر اولەرق - ارسال اولنان تقریرلر

JOINT. Articulation, l'endroit où deux os se joignent A. وصل
ایکی .T بندگاه استخوان .P فصوص .pl فصّ - اوصال .pl
|| کمیککڭ اک یری Il a le bras cassé au-dessus du
joint فصّ عظامک اوست طرفنده الی منکسر در Le
joint de l'épaule اوموز کمیککڭ اک یری - فصّ منکب
V. Article.

Il se dit aussi des pierres, des pièces de menuiserie, etc. A.
اک یری .T بندگاه .P مواصل .pl موصل - معاقد .pl معقد
|| Ces ouvrages de menuiserie sont si bien travaillés, qu'on n'en
voit pas les joints بو طوغرامه ایشلری شول رتبده استاداته
ایشلنمشدر که معاقد ومواصللری بللورسز در

JOINTÉ. Il ne se dit que d'un cheval qui a le paturon dis-
proportionné A. فرس غیر متناسب الارساغ .P اسب خورده
بوقاغیلغی او یغونسز بارکیر .T نا هموار

JOINTÉE. Autant que les deux mains ensemble peuvent con-
tenir A. ملء الکفین - حفنة .P دو کف .T اناشتهٔ
ایکی آوج طلوسی شعیر Une jointée d'orge || ایکی آوج طلوسی

JOINTIF. Terme de menuiserie. Qui est joint A. ملتحق .P
با یکدیگر پیوسته .T بتشمه - چاتمه || Les ais de ce plafond
sont jointifs بو دوشمه‌نڭ تختەلری چاتمه در

JOINTURE. Joint. V. ce mot || Toutes les jointures du corps
بدنڭ کافّهٔ اوصالی Il avait des douleurs dans les jointures
مفاصلده وجعی وار ایدی - فصوص واوصالده وجعی وار ایدی

JOLI. Gentil, agréable A. مرغوب - لطیف - جمیل - مطبوع
P. زیبا - خوش - دلاویز - دلارا - دلپسند .T کوزل || Un
joli enfant مطبوع اللقا بر جوجوق Elle n'est pas belle, mais
elle est jolie حسنا دکل انجق مطبوعه در Il est d'une jolie
taille مطبوع القامه در Un joli habit جامهٔ - لباس جمیل
دلپسند

On dit d'un jeune homme qui s'est fait remarquer à la guerre,
Il fit une jolie action à un tel siége فلان محاصره‌ده بر فعل
برفعل ممدوح واجب التحسینه - مستحسنه موفق اولمشدر
Un joli officier بر کردار پسندیده‌یه - ممدوح برعسکر ضابطی

JOLIMENT. D'une manière jolie A. بالحسن واللطافة - مطبوعاً
P. خوشلق ایله - کوزل .T دلپسندانه || Il danse joliment

Il est joliment vêtu مطبوعًا متلبسدر بالحسن واللطافه رقص ايدر
Cet enfant répond joliment بو طفل بالحسن واللطافه جواب ايدر

JONC. Plante aquatique dont on fait des liens, des nattes, etc. *A.* حصير ـ قوغه‌لق اوتى *T.* دخ ـ دوخ *P.* اسل ـ كولان
|| Des paniers de jonc قوغه‌لق اوتندن اورلمش سپدلر اوتى
Nattes de jonc صولاق قوغه‌لق اوتى حصيرلرى Jonc de marais
C'est un méchant fonds, il n'y croît que des joncs بطاق يرلرده نابت اولان قوغه‌لق اوتى ايشه يرامز بر طپراقدر آنده
حصير اوتندن غيرى بر شئ بتمز ـ Il se dit aussi d'une canne de jonc *A.* قصب الكولان *P.* ناى دوخ *T.* حصير اوتى قامشى
Il se dit aussi d'une espèce de bague dont le cercle est égal partout *T.* حلقه

JONCHÉE. Toutes sortes d'herbes, de fleurs, de branchages dont on jonche les rues, un jour de cérémonie *A.* فراش من اجناس الازهار والنباتات منثورة ـ اجناس الازهار والنباتات على الازقة *P.* گلها وگياهاى گوناگون در كوچه افشانده
T. سريلوب يره دوشنمش درلو اوتلر وچيچكلر || Jeter de la jonchée نثر ايتمك ـ زوقاغه اجناس ازهار ونباتات نثر ايتمك
زوقاقلرى اجناس نباتات وازهار ايله فرش ايتمك

JONCHER. Jeter sur les rues de la jonchée *A.* نثر الاجناس ـ فرش الاجناس النباتات ـ الازهار والنباتات على الازقة
P. على الازقة درکوچها گلها وگیاههای گوناگون افشاندن
T. زوقاقلره درلو درلو اوتلقلر دوشمك || Les habitans jonchèrent les rues d'herbes odoriférantes اهالئ بلده زوقاقلرى
گوناگون معطر اوتلقلر ايله دوشديلر ـ Figur. || La campagne était jonchée de morts روى صحرا ابدان اموات ايله مفروش
ـ ابدان اموات ومقتولين ايله پوشيده ايدى ـ ايدى
قاپلنمش ايدى

JONCHÉ. *A.* مفروش باجناس الازهار والنباتات *P.* بگلها وگیاههای رنگارنگ پوشيده *T.* درلو درلو چيچكلر واوتلقلر
ايله دوشنمش

JONCTION. Union, assemblage *A.* اجتماع ـ ملاقات ـ التقا
P. بهم رسى *T.* بر يره گلمه ـ قاوشمه || La jonction de deux armées ايكى اردولرك برى برلرينه اجتماعى de deux rivières
ايكى نهرك برى برينه قاوشمسى ـ التقاء النهرين
de ces deux princes بو ايكى پادشاهلرك اجتماعى

JONGLERIE. Tour de passe-passe *A.* شعوذة *P.* منجيك ـ
حقه بازلق *T.* شعبده كارى

JONGLEUR. Joueur de tours de passe-passe *A.* مشعوذ *P.* حقه باز *T.* شعبده باز ـ منجيكباز || Plusieurs peuples sauvages ont des jongleurs qui exercent la médecine et la magie
وافر امم وحشيّه ايچنده حقه‌بازلر اجراى طبابت واعمال
سحر ايدرلر

JONQUILLE. Plante *A.* نسرين *P.* نسرين *T.* مصر گلى

JOUBARBE. Plante *A.* حىّ العالم *P.* هميشك جوان *T.*
قيا قوروغى

JOUE. La partie du visage qui s'étend depuis les tempes et les yeux jusqu'au menton *A.* خدّ pl. خدان ـ عارض ـ وجنة
pl. وجنات ـ ملطم pl. ملطمان *P.* رخسار ـ رخ *T.* يكاق ||
Joue droite وجنهٔ يمنا gauche وجنهٔ يسرا enflée خدّ منتفخ
Avoir les joues enflées الخدّ اولمق ـ منتفخ شيشكن يكاقلو
creuses خميص الخدّ اولمق ـ باتقين يكاقلو اولمق
Rouges, vermeilles وجنهٔ حمرا صاحبى يكاغى چقور اولمق ـ
Baiser آل يكاقلو اولمق ـ رخسارى گلگون اولمق ـ اولمق
à la joue صحن خدّى تقبيل ايتمك ـ يكاغى بوس ايتمك
يكاغى اوپمك ـ

On dit, Donner sur la joue, couvrir la joue, pour dire, donner un soufflet *A.* لطم *P.* سيلى زدن *T.* شمارلمق ـ شمار اورمق

JOUER. Se récréer, se divertir *A.* تلعب ـ التها *P.* بازيدن
T. باختن ـ || اويناق Ces enfans jouent ensemble بو اطفال
برى برلريله تلعب ايدرلر Ne sauriez-vous jouer sans vous fâcher? طارلمیه‌رق اويناق بيلەزميسك

Se Jouer. *A.* ملاعبة ـ تلاعب *P.* با همديگر بازيدن *T.*
اويناشمق || Cet enfant se joue avec tout ce qu'on lui donne
بو چوجوق النه هر نه ويرلسه ملاعبه ايدر Les petits chats
se jouent avec des balles كدى انيكلرى طوبلر ايله اويناشور
— On dit figur. Faire une chose en se jouant, et se jouer de quelque chose, pour dire, la faire en s'amusant et sans peine
|| Cet ouvrage aurait paru difficile à tout autre, il l'a fait en se jouant بو كتابك تأليفى سائرلره مشكل عدّ اولندجق
ـ مقوله‌دن ايكن ملاعبه طريقيله انشاسنه ظفرياب اولمشدر
اوينايه‌رق ياپدى

On dit aussi, Se jouer de quelque chose, pour dire, l'employer en un mauvais sens || C'est un impie, il se joue de l'Écriture-Sainte, de la religion بو بر كافر در كتب منزله‌يى
كتاب الله ودين ـ اويون يرينه قور ـ وديني ملعبه عدّ ايدر

On dit aussi, Se jouer de la vie, de la fortune des hommes ايله اوينار مال وجاننی - خلقک مال وجانیله اوینامق - Et se jouer à quelqu'un, pour dire, l'attaquer inconsidérément اويون عدّ ايتمک || Ne vous jouez pas à lui, il n'entend pas raillerie بو آدم ايله اوينامه لطيفه‌دن آلمز Quoi, il a osé se jouer à moi! بو نه بکامی اويون اوينامغه جسارت ايلدی - Et ne vous jouez pas à cela, pour dire, ne soyez pas assez fou pour faire cela بو خصوصده - بو شیٔ ايله اوينامه اوينامه

Se jouer de quelqu'un, signifie aussi figur., se moquer de lui T. خنده خريشی نمودن P. مهارات - تمسخر - استهزا A. مسخره‌لغه آلمق - ذوقلنمک || Ne voyez-vous pas qu'on se joue de vous? سنی استهزا ايتدکلرينی کورمزميسک Penserait-il se jouer de moi? بنی ذوقلنمکه جسارتی وارميدر - On dit aussi, que la fortune se joue des hommes, pour dire, qu'elle rompt leurs projets فلک شعبده کار تدبير بشری مسخره‌لغه چويرر

Jouer, signifie aussi, se divertir à un jeu quelconque A. تلاعب P. بازيدن T. اوينامق || Jouer aux échecs شطرنج اوينامق au trictrac طاوله اوينامق à la boule طوب اوينامق aux dés زار اوينامق On ne donne plus à jouer dans cette maison بو خانده فيما بعد اويون اوينامیورلر

Jouer aux cartes A. مقامرة P. منگيا گری کردن T. قمار اوينامق

Jouer des gobelets. Faire des tours de passe-passe T. حقه‌بازلق ايتمک

On dit figur. Jouer au plus sûr, pour dire, choisir de deux expédiens celui où il y a le moins de risque A. اختيار اهون الشرّين T. ايکی کوتينک اهونجه‌سنه ياپشمق

Et jouer à jeu sûr, pour dire, être sûr de la réussite d'une entreprise ايشی صاغ قازيغه باغلمق - صاغ تختيه بصمق

Et jouer à quitte ou double, pour dire, risquer le tout pour le tout هر چه بادا باد ديه‌رک بر ايشه صالمق

Et qu'un homme joue de malheur, pour dire, que ce qu'il entreprend lui réussit mal امورنده ادبار وشآمت وار در - النده ميمنت يوقدر

Jouer, signifie aussi, tromper quelqu'un, l'amuser. V. ce mot.

On dit proverb. Jouer une pièce, jouer un tour à quelqu'un, pour dire, lui faire un méchant tour A. مخاتلة P. رنگ نمودن - فند کردن T. دوباره ايتمک - اويون ايتمک || Il m'a voulu jouer un tour auprès d'un tel فلانک يانده بکا بر اويون ايتمک قيدنده اولدی - On dit dans le même sens, Jouer d'un tour à quelqu'un بر کمسنه‌يه بر دوباره ايتمک

Et représenter une pièce dans le théâtre T. اوينامق - On dit figur., qu'un homme joue un grand rôle, lorsqu'il a une grande influence dans les affaires de l'État امور معظمه‌ده اثبات وجود ايتمک Et qu'il joue un petit rôle, lorsqu'il a peu d'influence جزئيات امورده اثبات وجود ايتمک

Et toucher un instrument de musique A. ضرب P. زدن - نواختن T. چالمق || Jouer du violon کمان چالمق du hautbois سورنا چالمق Il joue de toutes sortes d'insrumens آلات موسيقيه‌نک هر نوعنی چالر Il joue sur tous les tons هر پرده‌ده ساز چالر

Il se dit aussi des armes A. اعمال السلاح T. سلاح قوللنمق

Et avoir l'aisance et la faculté du mouvement. Il se dit d'un ressort, d'une machine A. تحرّک - حرکت - نغضان P. جنبيدن T. اوينامق - ايشلمک || Ce ressort joue bien بو زنبرک ايو ايشلر Cette serrure ne joue pas bien بو کليد ايو ايشلمز - On dit figur. Faire jouer toutes sortes de ressorts dans une affaire بر خصوصده انواع تدابير وصنايع اعمال ايتدرمک - کافهٔ تدابير وصنايع ممکن الاعمالی فعله کتورمک

On dit aussi, Faire jouer un canon, une mine, pour dire, y mettre le feu T. طوبه - ايشلتمک - طوبی ولغمی طوتشدرمق ولغمه آتش ويرمک

Et que les eaux, les jets d'eau, les cascades jouent, pour dire, qu'elles ne sont plus retenues, qu'on les a lâchées A. انسدام المياه P. شادروان بجنبش آمدن T. فسقيه‌لرو چاغلغانلر اوينامق || On fit jouer les eaux صولری اويناتديلر

On dit, Jouer du drapeau, pour dire, faire voltiger un drapeau avec adresse A. تحريک اللواء - تهزيز اللواء P. بيرق جنبانيدن T. بيراق اويناتمق

JOUET. Ce avec quoi on fait jouer les enfans A. ملعبة P. بازيچه - ملعبهٔ صبيان T. اويونجق || Jouet d'enfant بازيچه کودکان - چوجوق اويونجغی - On dit figur., qu'un vaisseau est le jouet des vents, des flots, des tempêtes فلان سفينه ملعبهٔ امواج دريا در - دستخوش امواج پر خروش دريا در - Et

qu'un homme est le jouet de la fortune لُعبهٔ فلک نا سازکار
دستخوش فلک غدّار اولمشدر - اولمشدر de ses passions
دستخوش امراض نفسانیّه‌سی اولمشدر

Il se dit aussi d'une personne dont on se moque *A.* لُعبة -
مسخر *P.* خنده خریش *T.* مسخره || Pensez-vous qu'il veuille
être votre jouet? مسخره‌ک اولمغه راضی ایدوکنیمی ظنّ
لعبهٔ عالم Il est devenu le jouet de tout le monde ایدرسک
مسخر کافهٔ ناس اولمشدر - اولمشدر

JOUEUR. Qui joue, qui folâtre avec quelqu'un. En ce sens
il ne se dit qu'en cette phrase: Un rude joueur *A.* ملاعب
مضرّ *P.* بازندهٔ بد کار *T.* یرامز اویناشیجی

Et qui joue à quelque jeu *A.* لاعب *P.* بازنده *T.* اوینابیجی
لاعب Bon joueur بازندهٔ طوب Joueur de boule || اویونجی -
استاد اوینجی - ماهر

Et qui a la passion du jeu *A.* قامر - مقامر - فاجل *P.*
قمار باز - هوسینباز - منگیاگر *T.* قمارجی || Ne donnez pas
votre fille à ce jeune homme, c'est un joueur بو اوغلان قمار
باز در قزیکی آکا ویرمه

Joueur d'instrument *A.* عازف *P.* سازنده *T.* چالقیجی
Joueur de farce *A.* لاعب السخریّات - لعّاب المضحکات
P. سخریّه باز *T.* مقلّد - مسخره‌لق ایدن

JOUFFLU. Qui a de grosses joues *A.* مکتّل الملطمان *P.*
باليده رخسار *T.* بوغون یکاقلو - شیشکین یکاقلو

JOUG. Pièce de bois que l'on met sur la tête des boeufs, et
qui sert à les atteler *A.* نیر *ps.* انیار - مقرن *P.* یوغ -
جید *T.* لُباد - سرآماج || بویندرق Mettre les boeufs au joug
- اوکوزه بویندرق اورمق - بقره ضرب مقرن ایتمک
جید leur ôter le joug اوکوزک بوینه بویندرق طاقمق
اوکوزک بویندن بویندروغی - بقردن فک مقرن ایتمک
آلمق

Il signifie figur. servitude, sujétion *A.* ربقة - ربقة التبعیّة
T. بند فرمانبری - بند بندگی *P.* ربقة الاطاعة - الرقیّة
ربقهٔ کاسرهٔ rude ربقهٔ گران رقیّت Joug pesant || قوللق باغی
ربقهٔ ما لا fâcheux ربقهٔ عنیفه insupportable الرقاب رقیّت
ربقهٔ تحمّلگداز فرمانبری وتبعیّت - یطاق تبعیّت Le joug
de la servitude ربقهٔ قانون وشریعت de la loi ربقهٔ رقیّت
نکاح باغی - بند نکاح - رابطهٔ نکاح - ربقهٔ نکاح du mariage
Mettre sous le joug زیر ربقهٔ اطاعته ادخال ایتمک Imposer

un joug تحمیل ربقهٔ تبعیّت ایتمک Porter le joug متحمّل
ربقهٔ رقیّته سرفرو بردهٔ انقیاد اولمق - ربقهٔ عبودیّت اولمق
S'affranchir du joug بند بندگیدن تفصّی واستخلاص ایتمک
فک ربقهٔ Secouer le joug ربقهٔ اطاعتدن رهایاب اولمق -
ربقهٔ عبودیّتدن گردنپیچ سرفروبی - اطاعت ایتمک
مقلّد Le joug s'est appesanti sur leurs têtes واطاعت اولمق
گردن عجز ومسکنتلری اولان ربقهٔ رقیّت نو بنو کسب
ثقالت ایتمشدر Jésus-Christ dit dans l'Évangile que son joug
est doux حضرت عیسی انجیل شریفده بیورمشدر که گردن
عباده تقلید ایلدیکی ربقه خفیف وملایمدر

JOUIR. Avoir la jouissance actuelle d'une chose *A.* تمتّع -
برخوردار - بهره مند شدن - کامران شدن *P.* تصرّف - استمتاع
بر چفتلکدن Jouir d'une terre || فائده‌لنمک *T.* شدن
d'une بر چفتلکک حاصلاتیله متمتّع اولمق - تمتّع ایتمک
pension بر معاش ایله تمتّع ایتمک de cent mille écus de
rente یوز بیک غروش ایراد ایله استمتاع ایتمک Il est
majeur, il jouit de son bien حدّ بلوغده اولمغله مالندن تمتّع
Il jouit de حدّ بلوغه رسیده اولمغله مالنه متصرّفدر - ایدر
ses droits مستحق اولدیغی حقوق ایله متمتّعدر Il ne jouit
de rien هیچ بر شیئدن تمتّع ایتمز Il jouissait paisiblement بلا
Il faut le laisser jouir متصرّف ایدی - نزاع متمتّع ایدی
Vous m'avez vendu votre تصرّفنه - تمتّعنه رخصت ویرملو در
terre, faites-moi jouir چفتلککی بکا فروخت ایلدک اسباب
Qui vous empêche de jouir? تمتّعکه تصرّفنه دخی همّت ایله
Jouir de la victoire تصرّفکه - کیم مانع اولور منافع فتح
صحّت کامله ایله متمتّع d'une parfaite santé وغزا ایله تمتّع ایتمک
بخت میمون ایله کامران de la bonne fortune وکامروا اولمق
de la vie نعمت حیات ایله تمتّع ایتمک du repos اولمق
منافع راحت وآرام ایله استمتاع ایتمک de la gloire éternelle
سعادت ابدیّه ایله متمتّع وکامران اولمق Il sait jouir de la
vie لذّت حیات ایله تمتّعک طریقنی بیلور Il jouit du
présent, sans trop songer à l'avenir مستقبله چندان صرف
ذهن ایتمیه‌رک حال حاضر ایله تمتّع ایدر Ce guerrier, cet
auteur savait parfaitement jouir de sa réputation بو عسکری وبو
مؤلّف موفّق اولدیغی حسن صیت وشهرتدن متمتّع
اولمنک طریقنی بیلور ایدی

Il se prend aussi pour S'amuser de... *A.* کسب الفرح *P.* صفا
یافتن - ذوقیاب شدن *T.* خوشلنمق || Jouir de l'embarras

de quelqu'un بر کمسنه‌نك دوچار اولدیغی غائله‌دن صفایاب
اولمق des plaisirs du monde لذایذ دنیویه‌دن ذوقیاب اولمق
— On dit aussi absolument, Il est riche, mais il ne sait pas
jouir صاحب ثروت ویسار در انجق لذایذ دنیادن
صفایاب اولمنك طریقنی بیلمز

On dit, Jouir d'une femme, pour dire, avoir commerce avec
elle A. استیفاء الحظ || Il jouit d'une telle femme فلان قاری
ایله استیفای حظ ایدر

JOUISSANCE. Usage et possession de quelque chose A. تمتع
pl. تمتعات — تصرف P. برخورداری — کامرانی — بهره‌مندی
Jouissance paisible || متصرفلك — فائده‌لنمه T. ملکداری —
تصرف تام parfaite تصرف مدید longue تصرف بلا نزاع
Avoir pleine et entière jouissance de ses تمتع تام وکامل —
biens کندو اموالندن — کندو اموالنه تماماً وکاملاً متصرف اولمق
Il a obtenu un arrêt qui le met بر وجه اکمل متمتع اولمق
en jouissance de ces terres اول املاکه تصرفنی ناطق برقطعه
فرمان تحصیل ایلدی On lui en a accordé, donné la jouis-
sance تصرفنه رخصت ویرلمشدر Après une jouissance de
longues années تمتعندنصکره — سنین متوافره تصرفندنصکره
Troubler dans la jouissance امر تصرفه خلل کتورمك Main-
tenir dans la jouissance حال تصرفده وقایه وابقا ایتمك Il
n'a point la propriété de cette terre, il n'en a que la jouis-
sance, que l'usufruit sa vie durant بو ارضك ملکیتنه علاقه‌سی
اولمیوب همان قید حیات ایله نما وحاصلاتندن تمتعه
مأذوندر

JOUISSANT. Qui jouit A. متمتع — متصرف P. بهره‌مند —
متصرفلك — فائده‌لنان T. کامران — بدست تصرف دارنده
حقوقنده متصرف || Majeur usant et jouissant de ses droits || ایدن
واعمال واستعمالرینه مأذون اولان بالغ

JOUJOU. Jouet d'enfant. V. Jouet.

JOUR. Lumière que le soleil répand A. نهار — ضیاء النهار —
ضیاء الشمس — P. روشنی — خورشید — روشنی T. کوندز —
Grand jour || کونش آیدینلغی — کوندز آیدینلغی — آیدینلق
clair نهار دلگشا — نهار لطیف beau نهار بارز — نهار کامل
et serein آیاز وآیدینلق کوندز — نهار روشن واصحا Petit
jour, pour dire, la pointe du jour A. وقت الفجر — وقت
صباح آیدینلغی وقتی Au point du T. صبحدم P. الصبح
jour A. لدی الانفلاق الفجر P. بامدادان T. صباح آغرر
ایکن Avant le jour A. قبل الصبح — قبل الطلوع — قبل
الفجر P. پیش از صبح T. صباح اولمزدن اوّل Sur le déc-
lin du jour A. عند الميلولة النهار T. وقت زوال نهارده À
l'aube du jour A. عند الطلوع الشفق — عند الطلوع النهار
P. سپیده دم T. هنوز شفق آچیلور — شفق سوکیلور ایکن
Jour faible نهار قلیل — نهار ضعیف چین صباح — ایکن
sombre نهار مظلم الضیا — نهار تیره وتار Le jour commence
à poindre ضوء نهار انکشاف وانفجاره بداء ایدر Il est jour
وقت ضحوه Il fait grand jour کون اولدی — وقت نهاردر
Il faut travailler à cela de jour بو ایشی قبا قوشلقدر — در
نهاراً ایشلمك اقتضا ایدر Voir le jour au travers de quel-
que chose ضیای شمسی بر سینك آره‌لغندن کورمك Il
ne faut pas voir cette étoffe dans la boutique, il la faut voir
au jour بو متاعی دکانده کورمك جائز دکلدر آیدینلقده
Les femmes n'aiment pas le grand jour طایفۂ نسوان باقملو در
زنان طایفه‌سی فرط ضیای نهاری — ضیای شمسدن حظ ایتمز
Il avait le jour dans les yeux ضیای شمس کوزی ایچنده سومز
Le jour vient de ce côté-là ضیای شمس فلان طرفدن ایدی
Le soleil est le père du jour خورشید مولد ضوء النهار کلور
l'astre du jour خورشید رخشان نیر جهانتاب جهاندر در
l'astre qui donne le jour شمس تابان نیر ضیا بخش نهار
le flambeau du jour مشعلۂ جهان افروز — مصباح الصباحدر در
نهار در

On dit d'une belle personne, qu'elle est belle comme le jour
مه لقا در — خورشید چهره در — بر محبوبۂ خورشید سیما در
— آفتاب کبی بر حسنای دلربا در — Et d'une proposition,
qu'elle est claire comme le jour کالشمس فی وسط النهار جلی
کون کبی آشکار در — وعیاندر

On dit figur., qu'un homme a mis une affaire dans un faux
jour, pour dire, qu'il l'a fait paraître autre qu'elle n'était مادّه‌یی
معکوساً نقل — جهت معکوسه‌سنده تقلیب ایله بیان ایلدی
ایلدی

Et mettre une pensée dans son jour, dans tout son jour, pour
dire, lui donner tout le brillant qu'elle peut avoir برمعنایی
جلیاً وعیاناً کشف ایتمك

On appelle aussi Jour, toute ouverture faite dans les murs
par où on reçoit la lumière A. كوّة pl. کوا P. روشندان T.
باجه || Un jour bien pratiqué محلنده یاپلمش بر باجه

Et certaines ouvertures par où le jour, l'air peuvent sortir *A.* فرجة pl. فرج *P.* رخنه *T.* كدك || Ces ais ne sont pas bien joints, Il y a du jour entre deux بو تختهلر لايقى اوزره بتشك اولميوب آرهلقلرنده فرجه وار در

Jour, se dit en Peinture par opposition à Ombre *A.* ضح *P.* پرتوگاه *T.* كونى يرى || Les jours de ce tableau sont bien ménagés بو تصويرك موقع ضح اولان طرفلرى صنعت ايله ترتيب اولنمشدر Savoir bien mêler les jours et les ombres d'un tableau بر تصويرك ضح وظل يرلرينى امتزاجلو كونى وكولكهلك يرلرينى - اويدرمنك فننى بيلمك

On dit, Percé à jour, pour dire, percé de part en part, en sorte qu'on voie le jour au travers *T.* آيدينلق كورينهجك قدر دليكى آچلمش نسنه

Se faire jour, signifie, se faire passage et ouverture *A.* تحصيل الفرجة الانسلات *P.* رهياب - فرجه ياب گريز وفرار شدن گذار شدن *T.* سيوشجك بر آرالق - شيوشمكه يول بولمق بولمق

Jour, signifie aussi, facilité, moyen pour venir à bout de quelque affaire *A.* طريق السهولة *P.* سمت سهولت *T.* قولايلق || Si je vois jour à cela بو خصوصده بر درلو طريق سهولت كوره بيلسهم Je n'y vois point de jour بر سمت سهولتنى بر وجهله كورهميورم S'il y a jour بو بابده بر سمت سهولت اولسه

On dit, Mettre un ouvrage au jour, pour dire, l'imprimer *A.* طبع ونشر *T.* بصدروب يايمق || Quand mettrez-vous vos poésies au jour? تأليف ايلديكك ديوانى قنغى وقتده بصدروب نشر ايدهجكسك

Et mette au jour, pour dire, divulguer *A.* اخراج الى الخارج *P.* فاش كردن - بديد وآشكار كردن *T.* ميدانه چيقارمق - خارجه چيقارمق || Mettre au jour la perfidie de quelqu'un بر كمسنهنك خيانتنى خارجه اخراج ايلمك

Jour, signifie aussi, la vie *A.* حيات *P.* زندگى *T.* ديريلك || Perdre le jour افناء حيات ايتمك Ceux qui m'ont donné le jour بكا نعمت حيات ووجودى - سبب حياتم اولنلر ويرنلر Le jour que je respire متنفس اولديغم انفاس حيات

Et au pluriel, le temps pendant lequel on vit *A.* عمر - ايّام العمر *P.* زندگانى *T.* عمر || À la fin de nos jours ايّام عمرمزك آخرنده Trancher le fil de nos jours رشتهٔ عمر نا پايدارى شكست ايتمك Les chagrins ont abrégé ses jours غلبهٔ اكدار تراكم آلام واكدار ايّام - وآلام عمرينى كوتاه ايتمشدر عمرينى قصر ايتمشدر Nous ne verrons point cela de nos jours بو حالتى مدّت عمرمزده اصلا كورهجك دكلز

Et certain espace de temps par lequel on divise les mois et les années *A.* يوم pl. ايّام *P.* روز *T.* كون || Le premier, le second jour - روز نخستين وروز دوم - يوم اوّل ويوم ثانى ابتداكى كون وايكنجى كون Quel jour est-ce aujourd'hui? بو كونكى كون نه كوندر Quel jour est-il? كونلردن نه كوندر Jour ouvrier ايش كونى - يوم شغل وخدمت maigre پرهيز كونى solennel يوم جليل Jour de fête يوم عيد Le jour de Noël يوم ميلاد حضرت عيسى de Pâques يوم عيد الفصح پصقليا كونى - Le jour de l'an, ou le premier jour de l'année *A.* يوم الراس السنة *P.* روز سر سال *T.* ييل باشى كونى Le jour d'après *A.* يوم عقيب *P.* روز پس آينده *T.* كلجك كون Un jour devant بر كون اوّل Un jour après بر كون صكره Le jour de ses noces يوم نكاحنده Un jour de triomphe يوم غزا de conseil يوم شورا - مشورت كونى Un heureux jour يوم سعيد - روز فيروز - اوغورلى كون Les jours heureux ايّام متيمّنه - اوقات متيمّنه - اوقات خجسته يوم مشئوم - يوم نحس Un jour malheureux اوغورلى وقتلر - ايّام اوغورسز كون - روز نا مبارك - Les jours caniculaires باحور كون Marquer, assigner un jour كون تخصيص ايتمك Prendre, donner un jour بر كون تعيين وبر كون اختيار ايتمك À jour préfix يوم معيّنده À jour nommé يوم موعودده ايتمك يوم موعودده - يوم معلوم موعودده Quand le jour fut venu يوم موعودك يوم معيّنك - حلولنده Ces trois généraux commandaient alternativement chacun leur jour بو اوچ نفر رؤساى عسكر هر برى يوم معيّنده ادارهٔ عسكر برله بالمناوبه خدمت ايدر ايدى C'était le jour d'un tel فلانك نوبتى كونى ايدى Il était de jour نوبتجى ايدى Je l'attends de jour en jour كوندن كونه ظهورينه منتظرم - روز بروز ورودينه منتظرم De jour à autre, d'un jour à l'autre يوم الى يوم - بر من كوندن اول بر كونه Il paye tant par jour يوميّه شو قدر ويرر كونده لك شو قدر ويرر - J'en ai fait la relation jour par jour جريان ايدن احوالى يومًا بعد يوم نقل وحكايت ايلدم Le jour du jugement *A.* يوم الحساب - يوم الدين *P.* روز شمار *T.* قيامت كونى Un jour viendra que... بر كون اولور كه Un jour de grande fête مبارك كون

On appelle, en termes de commerce, Jours de grâce et de faveur, Un certain nombre de jours de délai qui sont accordés à celui sur lequel une lettre de change est tirée T. مساعده کونلری

On dit, Prendre le jour de quelqu'un, c'est-à-dire, le temps qui lui convient وقتنی آولمق - بر کمسنه‌نک وقتنی بولمق

Et vivre, ou gagner sa vie au jour la journée, au jour le jour, pour dire, ne travailler chaque jour que pour gagner ce qu'il faut pour vivre ce jour-là یوم جدید رزق جدید ایله کونده‌لک - روز نو روزی نو ایله کچنمک - تعیّش ایتمک قزانجی ایله کچنمک

On dit aussi des personnes négligentes qui ne prévoient pas l'avenir, qu'elles vivent au jour la journée فردایی دوشنمیان اربابدندر

Et faire du jour la nuit, et de la nuit le jour وقت نهارده وقت نهار خوابنده ووقت - نایم ووقت لیلده قایم اولمق شب انجم شمار وزنده اولمق

On appelle Les beaux jours, les premiers jours du printemps, A. ایّام لطیفة الربیع P. دم نو بهار T. ایلک یاز کونلری || Remettez votre voyage aux beaux jours عزیمتکی ایّام لطیفة بهاره قدر تأخیر ایله

On appelle figur. Les beaux jours, le temps de la première jeunesse A. ربیع الشباب P. نوروز جوانی - نو بهار جوانی T. کنجلک یازی - Et les temps les plus heureux de la vie A. ایمن المیقات العمر P. ایّام خجسته‌ترین زندگانی T. عمرک ایو کونلری

JOURNAL, adjectif. On appelle Livre journal, papiers journaux, un livre, des papiers qui contiennent ce qui se perçoit, ce qui se dépense, ce qui se vend chaque jour A. دفتر یومیّ pl. دفاتر یومیّة P. اوارۀ هر روزه T. کونلک دفتری

Il signifie au substantif, relation jour par jour de ce qui se passe en quelque endroit, en quelque affaire A. مضبطهٔ یومیّة P. مضبطهٔ هر روزه T. کونلک مضبطه‌سی || Journal de ce qui s'est passé au conseil sur cette affaire بو مصلحته دائر شوراده جریان ایتمش مذاکره‌نک مضبطهٔ یومیّه‌سی Journal des audiences مجالس مرافعه‌نک مضبطهٔ یومیّه‌سی du siége de Candie کریـد محاصره‌سنک مضبطهٔ یومیّه‌سی d'un voyage بر سفرک مضبطهٔ یومیّه‌سی

Il se dit aussi des ouvrages périodiques, qui rendent compte des nouvelles publiques A. تقویم الوقایع P. روزنامهٔ وقایع T. حوادث کاغدی || Les journaux d'Angleterre انکلتره‌نک حوادث کاغدلری

JOURNALIER. Qui se fait chaque jour A. یومیّ P. هرروزه T. هر کونلک - هر کونکی || C'est un travail journalier بر شغل هر روزه exercice journalier حرکت یومیّة حرکت - حرکت هر روزه در

Il signifie aussi, inégal, sujet à changer A. عدیم الدوام P. بی دوام T. یکدمه - یکروزه - کوندن کونه دونر - دوامسز || Son esprit est journalier عقلی بی دوامدر son humeur est journalière طبیعتنده دوام یوقدر Beauté journalière حسن یکدمه - حسن یکروزه - بی دوام Les armes sont journalières احوال حرب بیدوام ونا پایدار در

JOURNALIER. Homme qui travaille à la journée A. اجیر P. مزدور T. کونده‌لکجی || Cet un pauvre journalier بر اجیر بیچاره کونده‌لکجیدر - فقیر در payer les journaliers کونده‌لکجیلرک اجرتنی - کونده‌لکجیلرک حقنی ویرمک ادا ایتمک

JOURNALISTE. Celui qui compose un journal A. مؤلّف التقویم الوقایع P. نویسندهٔ روزنامهٔ وقایع T. حوادث کاغدی یازان

JOURNÉE. L'espace de temps qui s'écoule depuis l'heure où l'on se lève, jusqu'à l'heure où l'on se couche A. موقت یوم - النهار P. روز - وقت روز T. کون وقتی || Heureuse journée یوم میمون belle یوم لطیف - روز دلارا Il a passé la journée tristement وقت نهاری مغموماً امرار ایلدی Il a bien employé la journée وقت نهاری خوشجه صرف ایلدی

Et travail d'un ouvrier pendant un jour A. خدمة یومیّة - خدمة بالمیاومة P. کار یکروزه T. کونده‌لک ایش || Il travaille à la journée کونده‌لک - بالمیاومه خدمت ایدر La Louer des gens à la journée بالمیاومه عمله طوتمق ایشلر journée d'un ouvrier بر اجیرک خدمت یومیّه‌سی Il n'y a pas une journée entière بو ایشده بر کونده‌لک خدمت یوقدر

Et salaire qu'on donne à un ouvrier pour le travail qu'il a fait pendant un jour A. اجرت یومیّة - جعیلة یومیّة P. مزد روزینه T. کونده‌لک || Il faut lui payer sa journée اجرت یومیّه‌سی ادا اولنملو در Il lui doit quinze jour-

nées فلانه اون بش كوندەلك بورجى وار در

Il se prend aussi, pour le chemin qu'on fait dans l'espace d'une journée *A.* مرحلة يوميّة *P.* روزى *T.* مرحلهٔ بر كونلك

|| Il y a une journée de chemin de ce lieu-là à cet autre بر كونلك يول ـ قوناق فلان محلّدن فلان محلّه قدر بر بهر

Il marchait à grandes journées كونلك يول واردر يوم مديد وبعيد مراحل طيّ ايدرك سير وسفر ايدر ايدى

à petites journées مراحل يوميّه‌يى قصد ايدرك سفر ايدر بر كونلك اردو قوناغى ايدى

Journée d'armée

Il signifie aussi, un jour de bataille, ou la bataille même *A.* يوم كارزار ـ روز كارزار *P.* يوم الملحمة ـ يوم المعركة ـ وقعة ـ الوقعة *T.* جنك ـ جنك كونى

|| La journée mémorable de Fontenoi ابداً ذكرى باقى اولەجق فلان وقعەسى

Ce fut une grande journée بر يوم جليل ـ ملحمهٔ عظيمه كونى ايدى معركه ايدى

JOURNELLEMENT. Tous les jours *A.* كلّ يوم *P.* هر روز ـ كلّ يوم *T.* هر كون

|| Il travaille à cela journellement همه روز بو ايش ايله مشغولدر

JOUTE. Combat d'homme à homme avec la lance *A.* مبارزة *P.* الرمّاح *T.* جنك نيزه اندازان ـ سكو جنكى

|| Il emporta le prix de la joute سكو جنكنده قصب السبقى احراز ايلدى

S'exercer à la joute فنّ مبارزهٔ رمّاحى تعليم ايتمك

Il se dit aussi de certaines animaux *A.* محامشة *P.* جنك محامشهٔ

|| La joute des coqs برى برلريله دوكش *T.* با يكديگر خروس دوكشى ـ ديكان

JOUTER. Combattre avec des lances l'un contre l'autre *A.* تبارز الرمّاح *P.* نيزه اندازان با يكديگر جنكيدن *T.* سكوايله رمّاحك

|| Le lieu où l'on joute سكوايله جنكلشمك ـ دوكشمك مبارزەلرى ميدانى

Il se dit aussi des animaux *A.* احتماش *P.* با يكديگر جنكيدن *T.* برى برلريله دوكشمك

|| Faire jouter des coqs, des cailles خروسلرى وبولدرجين قوشلرينى احتماشه قيندرمق

Il signifie figur., disputer *A.* مجادلة *P.* سرنگيدن *T.* چكشمك

|| Je ne vous conseille pas de jouter contre lui آنكله مجادله‌يه مبادرتكى نصيحت ايتمم

JOUTEUR. Celui qui joute *A.* مبارز بالرمح *P.* نيزه انداز *T.* جنك آور سكو ايله دوكشيجى

JOUVENCE. Jeunesse. Il ne se dit qu'en cette phrase: La fontaine de jouvence. On feint qu'elle avait la vertu de rajeunir *A.* عين الحياة *P.* آب حيات ـ چشمه سار آب حيات *T.* آب حيات چشمەسى

JOVIAL. Gai, joyeux *A.* بهيج ـ نشيط *P.* فرحناك ـ نشاطمند

|| Face joviale چهرهٔ بهيج humeur مزاج نشيط *T.* شن خويلو

JOYAU. Ornement précieux d'or, d'argent, de pierreries, dont se parent les femmes *A.* حلىّ pl. حليّات *P.* مجوهر ـ pl. مجوهرات *T.* جواهر ـ دوزكون *P.* گوهر ـ زيب وزيور

|| Les joyaux de la Couronne مجوهرات سلطنت Riche joyau حلىّ گرانبها beau حلىّ لطيف

JOYEUSEMENT. Avec joie *A.* بالسرور ـ مفرّحاً ـ مسروراً *P.* والفرح ـ بشادى ـ بصفاى درون ـ باخرّمى *T.* كوكل خوشلغيله

|| Faites cela joyeusement بو ايشى مسروراً ايشله

Nous passâmes la journée joyeusement وقت نهارى بالسرور والفرح امرار ايلدك

JOYEUSETÉ. Plaisanterie *A.* لطيفة ـ طنز *P.* لاغ *T.* خوراطه

|| C'est un homme de belle humeur, qui dit force joyeusetés كثير الطرب ـ بهيج ـ مسرور قتى وافر طنز ولطيفه ايدر بر شن آدمدر

JOYEUX. Qui a de la joie *A.* كثير الطرب ـ بهيج ـ مسرور *P.* نشيط المزاج ـ دلشاد ـ خندان ـ خرّم ـ طربناك *T.* فرحناك ـ سونجلو ـ كوكلى خوش

|| Un homme joyeux كثير الطرب بر آدم

Cela l'a rendu plus joyeux بوكيفيّت برقات دخى كندويه موجب سرور ونشاط اولمشدر

Je suis tout joyeux de vous voir ديدارڭز ـ ديدارڭز ايله مسرور ودلشادم

Vous le ferez bien joyeux فلانى بادئ نشاط وسرورم اولەيور

Vivez joyeux et content مسرور وپر نشاط ايده‌جكسك

Il est d'humeur joyeuse دائما مسرور وممنون الفؤاد اول اوقات بالطبع بهيج ونشيط بر آدمدر

Mener une vie joyeuse عمرى فرح بال ايله كچندرمك

Et qui donne de la joie *A.* مفرّح ـ موجب السرور ـ سارّ ـ صفا بخش ـ فرحرسان ـ فرحبخشا *T.* موجب النشاط ـ دلشاد ساز

|| Une joyeuse nouvelle كوكل خوشلييجى ـ سوينج باعشلر *T.* مفرّح بر تركى

une chanson بر خبر مسرّت اثر

Des nouvelles joyeuses اخبار سارّه

JUBÉ. Espèce de tribune élevée dans les églises *A.* منبر pl. منابر

|| Chanter l'Évangile dans le jubé انجيل شريفى منبرده قرائت ايتمك

Monter au jubé منبر اوزرينه صعود ايتمك ـ منبره چيقمق

JUBILÉ. Indulgence plénière et générale, accordée par le Pape *A.* عفو الذنوب على الاطلاق *P.* بخشايش عمومئ گناهها ريم *T.* عمومًا صوچ باغشلمه || Le Pape a accordé le jubilé پاپاسى عفو ذنوب على الاطلاق خصوصنه مساعده ايلدى Le grand jubilé n'était autrefois que de cent ans en cent ans ريم پاپاسى طرفندن عفو ذنوب على الاطلاق رسمى سلفده هر يوز سنده بر دفعه اجرا اولنور ايدى

JUCHER. Il ne se dit que des oiseaux qui se mettent sur une perche pour dormir *A.* جثوم على القضيب *P.* بر آده نشستن *T.* يتاق چيبوغى اوزرنده اوتورمق || Les poules juchent dans le poulailler طاوقلر كومسده‌كى يتاق چيبوغى اوزرنده اوتورورلر

JUCHOIR. L'endroit où juchent les poules *A.* قضيب الجثوم الدجاجة *P.* آده *T.* طاوق يتاغى چيبوغى

JUDAÏQUE. Qui appartient aux Juifs *A.* يهوديّ || La loi judaïque شريعت يهوديّه La superstition judaïque تعصّب يهودى

JUDAÏSER. Suivre les cérémonies de la loi judaïque *A.* تهوّد بآيين يهود پيروى *P.* سلوك فى مسلك اليهود ـ نمودن *T.* يهودى شريعتنه سلوك ايتمك || C'est judaïser que de garder le jour du sabbat يوم سبته حرمت ايتمك Ces hérétiques judaïsaient يهودى شريعتنه سلوك ايتمكدر بو رافضلر en s'abstenant de manger de la chair de pourceau لحم خنزيردن پرهيز ايتملريله تهوّد ايدرلر ايدى

JUDAÏSME. La religion des Juifs *A.* دين اليهود *P.* آيين يهود *T.* يهود دينى

JUDICATURE. État, profession du juge *A.* قضا ـ حكومت منصب *P.* حكومتكارى *T.* قاضيلك || Charge de judicature قضا وحكومت Il a mieux aimé se mettre dans la judicature, que dans les finances خدمت دفتريه سلوك ايتمكدن ايسه طريق قضايه دخولى ترجيح ايلدى

JUDICIAIRE. Qui se fait en Justice *A.* شرعىّ || Acte judiciaire سند شرعى Cela est contre toutes les formes judiciaires بو كيفيّت بالجمله رسوم شرعيّه‌يه منافيدر

En termes de Rhétorique., Genre judiciaire, c'est celui des trois genres d'éloquence, par lequel on accuse ou l'on défend *A.* صنعة الاثبات بالمحاكمة || Ce discours est dans le genre judiciaire بو مقاله صنعت اثبات بالمحاكمه اوزره ترتيب اولنمشدر

JUDICIAIREMENT, adv. *A.* على نهج الشرعىّ ـ شرعاً *P* بر وجه شرعى *T.* وجه شرعى اوزره || Une requête faite judiciairement بر وجه شرعى تحرير اولنمش بر قطعه عرضحال Un bail fait judiciairement على نهج الشرعى تنظيم اولنمش بر التزام تمسّكى

JUDICIEUSEMENT. Avec jugement *A.* باصابة ـ برأى الصائب *P.* براست انديشى *T.* عقللولق ايله || Il agit toujours judicieusement هر حالده اصابت رأى ايله عمل وحركت ايدر Cela est judicieusement pensé فلان ماده اصابت رأى ايله دوشونلمشدر

JUDICIEUX. Qui a le jugement bon *A.* صائب الرّاى ـ نقّاب الامور ـ منكش ـ صاحب الدراية ـ مصيب الرّاى *P.* راست انديش *T.* عقللو || Un homme judicieux مصيب الرّاى بر آدم Il est fort judicieux غاية الغايه صاحب درايتدر

Et ce qui est fait avec jugement *A.* بالصواب ـ مقارن *P.* با صواب ـ *T.* بدرايتكارى پرداخته ـ عقللولق ايله اولان || Réflexion judicieuse عقله اويغون مطالعهٔ با صواب Critique judicieuse صوابه مقارن بر عيبجويلق Ce discours est peu judicieux بو كلام چندان صوابه مقرون دكلدر Trouvez-vous cette action-là bien judicieuse? بو حركتى صوابه مقارنمى عدّ ايدرسك

JUGE. Qui a le droit de juger *A.* حاكم pl. حكّام || Dieu est le souverain juge بارى تعالى حضرتلرى احكم الحاكمينيدر L'Église est juge de tout ce qui a rapport à la Foi رؤساى دين ايمانه متعلّق كافهٔ امورده حاكم مطلقدرلر Les rois sont les juges naturels de leurs sujets ملوك وسلاطين تحت تصرّفلرنده اولان زيردستانك طبيعتيله حاكملريدر

Il se dit particulièrement d'un magistrat qui est autorisé à rendre la justice aux particuliers *A.* حاكم pl. حكّام ـ قاضى pl. قضات || Bon juge حاكم صالح équitable حاكم عادل ـ قاضئ عفيف intègre قاضئ راست كردار ـ قاضئ عدالتكار incorruptible متشنع ذقت طبع ايله مجبول بر قاضى ـ désintéressé اطماع وافسادى نا قابل ـ الاطماع بر قاضى mauvais بيغرض قاضى ـ سالم من الغرض بر قاضى فاسد corrompu بالاطماع افساد méchant خبيث بر قاضى برقاضى inique ظلمكار ـ غدّار قاضى ـ ظالم قاضى اولنمش قاضى intéressé غرض آلود برحاكم ـ معلّل بالغرض بر قاضى قاضى sévère شديد مقدّم ذهنى بر طرفه préoccupé صارمش قاضى

حکم وقضایه استحقاقی درکار **compétent** المزاج بر حاکم
قضایه صلاحیّت واستحقاقی اولمیان **incompétent** اولان حاکم
مظنون **suspect** حمایه ومساعده ایدن حاکم **favorable** قاضی
پس پایه بر حاکم **inférieur** قاضئ اعظم **souverain** بر قاضی
حقوق ناسه متعلّق دعوالرک رؤیتنه مأمور اولان قاضی **civil**
جرم وجنایته متعلق دعوالرک رؤیتنه مأمور اولان **criminel**
ابتدای امرده رؤیت دعاوی یه **Juge en première instance** حاکم
خاتم المحاکمات **en dernier ressort** مخصوص اولان حاکم
بر دخی استماعی تجویز ـ اولدرق فصل دعوا ایدن قاضی
Un office de juge اولنماق اوزره فصل دعوا ایدن قاضی
Établi juge نصب اولنمش قاضی **Nommé juge** حاکم منصبی
بالتراضی حاکم **Convenir d'un juge** تعیین اولنمش حاکم
بر حاکمی معللدر دیو ردّ **Recuser un juge** اختیار ایتمک
Renvoyer devant le juge حضور حاکمه اعاده ایتدرمک ایتمک
Plaider, procéder par-devant un tel juge فلان حاکم حضورنده
Il vous a reconnu pour juge سنی حاکم مرافعه یه مبادرت ایتمک
Un homme ne peut pas être دعوا اولمق اوزره قبول ایلدی
juge et partie بر آدم هم حاکم هم دعواجی اولدمز **Personne**
ne peut être juge en sa propre cause بر آدم کندو دعواسنده
Le Prévôt de Paris est le juge naturel des bour- حاکم اولدمز
geois de Paris پارسده شهر ضابطی اصنافلرک حاکم
طبیعیسیدر

On appelle aussi Juge., celui qui est choisi pour arbitre par des parties dans une contestation *A.* حَکَم || Vous serez notre juge بزه حَکَم اولدجقسک

Et juge délégué, celui qui est commis pour connaître d'une affaire particulière *A.* مولّا

On dit aussi, qu'un homme est juge d'une chose, quand il est capable d'en juger *A.* مميّز || Vous êtes bon juge en cela بو بابده مميّز **mauvais juge en cela** بو بابده مميّز قدردانسک
Vous n'êtes pas bon juge en Poésie, en Musi- بی لیاقتسک
que علم شعرده وفنّ موسیقیده مميّز صحیح دکلسک **Il n'est**
pas juge de ces choses-là بو مقوله اموره صاحب تمییز
دکلدر

On appelle Livre des juges, le septième livre de l'ancien Testament *A.* سفر القضاة

JUGEMENT. Décision, prononcée en Justice *A.* حکم pl. احکام || Jugement équitable حکم عادل حقه مفرون حکم **juste** **in-**
contestable قابل اعتراض اولدمیدجق ـ حکم ممتنع الاعتراض
provisoire تأییدی ممتنع بر حکم **insoutenable** حکم مثبت
Il assistait au jugement du لمدّة ما جریان ایتمش حکم
procès دعوانک حین حکمنده حاضر بالمجلس ایدی
Rendre un jugement حکم ایتمک **Donner un jugement en fa-**
veur de quelqu'un بر کمسنه یه حق ویررک حکم ایتمک
Confirmer un jugement حکمی تصدیق ایتمک **infirmer** حکمی
حکمی ابطال ایتمک **le déclarer nul** اعتباردن ساقط ایتمک
Appeler d'un jugement بعد الحکم دعوایی اخر محلّده نقل
On dit, Les jugemens de Dieu *A.* احکام ربّانیّة *P.* ـ ایتمک
Les secrets jugemens اللهک حکملری *T.* فرمودهٔ یزدانی
de Dieu احکام خفیّهٔ ربّانیّه **C'est un juste jugement de Dieu**
محض حق اولدرق ظهور ایتمش حکم ربّانیدر **Adorer les**
jugemens de Dieu احکام الهیّه یه ایفای فریضهٔ طاعت وعبادت
Par un jugement de Dieu بر مقتضای حکم ربّانی ایتمک

On appelle aussi Le jugement, le jugement dernier, au quel Dieu jugera le monde *A.* یوم الجزا ـ یوم الدین *P.* روز جزا ـ باز خواست *T.* آخرت کونی || Jugement universel یوم جزاء الاعمال کافّة الانام

Jugement. Avis, opinion *A.* رأی pl. آرا *P.* اندیشه *T.* رأی || Je me rends à votre jugement سنک رأیکه راضی یم **On ne s'en rapporte pas à votre jugement** سنک رأیکه حواله مصلحتی
J'en demeure, je m'en tiens à votre jugement رأیکه راضی ایتمزلر
Porter, donner son jugement sur un موافقت ایدەرم ـ اولورم
écrit, sur un ouvrage بر تألیف حقنده رأی ویرمک **As-**
seoir, fonder son jugement sur... فلان مادەده تقریر رأی
Il signifie aussi l'approbation ou con- تمکین رأی ـ ایتمک
damnation de quelque action morale || Vous avez mauvaise opi-
nion de votre prochain, vous en faites de mauvais jugemens
کندو قرینک حقنده سوء اعتقادک اولمغله بو بابده رأیک
Un jugement favorable, charitable رأی مستحسن فاسد در
موجب الثواب

Il signifie encore, la faculté de l'ame qui juge des choses *A.* قوّة مميّزة *T.* تمییز || **Il a le jugement solide** قوّت مميّزەسنده
sain صحّت تمییزی وار در رسوخ ومتانت وار در **Le juge-**
ment lui manque قوّت مميّزەسی قاصر وناقصدر **C'est un**
homme sans jugement, dénué, dépourvu, destitué de jugement
ضاعهٔ تمییزدن بی نصیب ـ تمییزدن عاری بر آدمدر ـ

Il a de l'esprit, mais il n'a point de مایهٔ تمییزدن بی بهره
jugement رشد وذکاسی وار در انجق اصلاً وقطعاً قوّت
Si vous croyez cela, vous تمییزی یوقدر ـ ممیّزه‌سی یوقدر
ferez tort à votre jugement بوکا اعتقادک وار ایسه مجبول
Vous mon- اولدیغک قوّت ممیّزه‌یه غدر ایتمش اولورسک
trez que vous êtes sans jugement بو وجهله تمییز اموره عدم
Il a perdu le jugement اقتدارکی اظهار ایتمش اولورسک
Former le jugement à un jeune قوّت تمییزی فوت ایلدی
homme بر طفلک قوّت تمییزینی حسن قالبه افراغ
ایتدرمک

JUGER. Rendre la justice *A.* جزا ـ مجازات *P.* جزا کردن
T. جزاسنی ایتمک || Dieu viendra juger les vivants et les
morts جناب ربّ الارباب اموات واحیایه مجازات
مردگان وزندگانک جزالرینی ایده‌جکدر ـ ایده‌جکدر

Et décider un différend en Justice *A.* فصل ـ حکم || Juger
un procès بر دعوایی فصل ایتمک Quand jugerez-vous cette
affaire? فصل ـ بو مادّه‌یی قنغی وقتده حکم ایده‌جکسک
Bien juger حقّ وعدل اوزره حکم ایتمک ایده‌جکسک mal
définitivement بروجه قطعی حکم ایتمک باطلاً حکم ایتمک
précipitamment علی العجله حکم ایتمک وجه بات ایله ـ
Juger sur les pièces اوراق وسندات موجبنجه حکم ایتمک
avec connaissance de cause مادّه‌یه ـ عن علم حکم ایتمک
Juger contre droit et raison بغیر حقّ علمی لاحق اولدرق
Juger une requête civile حقوقه متعلق وبیوجه حکم ایتمک
L'affaire est prête à juger مصلحت بر مصلحتی حکم ایتمک
فصل اولنمقده در ـ حکم اولنمق اوزره در

On dit, Juger une personne, pour dire, juger son procès *A.*
رؤیة الدعوی ـ مرافعة || Je serai jugé demain دعوام یارنکی
لدی المرافعه Il a été jugé à mort کون رؤیت اولنه‌جقدر
مرافعه On l'a jugé, il est absous ترتیب جزاسی حکم اولندی
اولوب مظهر عفو اولمشدر

Juger de... Décider du défaut ou de la perfection de quel-
que chose *A.* تمییز *P.* تمییز داشتن *T.* سزمک || Il juge bien
de la Poésie فنّ شعرک ـ فنّ شعرده صاحب تمییز در
Il juge mal de ces sortes de choses, il تمییزینه مقتدر در
ne s'y connait point بو مقوله شیلردن اصلا خبر وآگاهی
Il en juge comme un اولمیوب تمییزلرینه اقتداری یوقدر
aveugle des couleurs تمییز الوان ایده‌میان بر اعما قدر

Juger sainement des choses اولبابده تمییز ووقوفی وار در
اموری علی وجه الصحّة تمییز ایتمک

Il signifie aussi, Décider en bien ou en mal du mérite d'au-
trui *A.* حکم || Bien juger de quelqu'un بر کمسننک حقنده
حقنده قبح ایله حکم ایتمک mal حسن ایله حکم ایتمک
Il faut toujours bien juger de tout le monde هر کس
حقنده دائماً حسن ایله حکم ایتمک اقتضا ایدر Vous en
jugez bien légèrement بو بابده حکمک خفت اوزره در Ju-
ger favorablement de lui آنک حقنده حسن ظنّ ایله حکم
Ne jugez point, si vous ne voulez être jugé ایتمک نفسک
حقنده غدراً حکم اولندیغنی استیز ایسه‌ک سن دخی
اخرک حقنده حکم ایلمه

On dit, Juger d'autrui par soi-même *A.* قیاس علی نفسه
P. از خود قیاس داشتن *T.* کندو نفسندن قیاس ایتمک
قیاس نفس ایتمک ـ || Jugez d'autrui par vous-même,
et voyez si vous seriez bien aise qu'on se moquât de vous
قیاس نفس ایده‌رک ملاحظه ایله مظهر استهزا اولمقدن
حظ ایدرمیسک

Juger, signifie aussi, conjecturer *A.* ظنّ ـ تخمین *P.* انگاشتن
T. اورانلمق || Il n'est pas difficile de juger ce qui en arrivera
بوندن نه ظهور ایده‌جکنی تخمین ایتمک بر امر مشکلدر
Que jugez-vous de cela? بو بابده ظنّ وتخمینک نه کونه در
Le médecin a vu ce malade, il en juge mal طبیب بو مریضی
ایتدیکی ـ کورنجه ذاهب اولدیغی ظنّ وتخمین ایو دکلدر
تخمین ایو دکلدر

Et croire, estimer que... *A.* عدّ *P.* شمردن ـ اندیشیدن
T. ملاحظه ایتمک ـ صایمق || Que jugez-vous que je doive
faire? طرفمدن نه کونه حرکت اولنمق اقتضا ایلدیکنی ظنّ
Il n'a pas jugé à propos de s'y trouver اول طرفده بولنمسنی ایدرسک
تجویز ـ مناسب کورمامشدر ـ مناسب عدّ ایتمامشدر
Jugez-vous cela bien nécessaire? بونی مقتضیمی ایتمامشدر
Il a jugé nécessaire d'y لازملومی صایرسک ـ عدّ ایدرسک
pourvoir de bonne heure ارکنجه تدارکنه باقلمسنی لازمدن
عدّ ایتمشدر

Et s'imaginer, se figurer *A.* تصوّر ـ تخیّل *P.* خیال داشتن
T. خیاللمق || Vous pouvez bien juger qu'il n'en fut pas fort
content اولقدر خشنود اولمدیغنی تخیّل ایده بیلورسک
Jugez quelle fut ma joie سرورم نه مرتبده اولدیغنی تخیّل

تصوّر ایله ـ ایله

JUGULAIRE. Qui appartient à la gorge *A.* عنقیّ *P.* گلویی *T.* بوغازك || Les glandes jugulaires غدد عنق ـ Veine jugulaire, celle qu'on ouvre, quand on saigne à la gorge *A.* ودج ـ حبل العنق ـ نطاب ـ *P.* رگ گلو *T.* بیون طمری ـ بوغاز طمری

JUIF. Qui professe le judaïsme *A.* یهودیّ ـ On appelle figur. Juif, un usurier, un homme avide d'argent *T.* چفوت

JUILLET. Le septième mois de l'année *A.* تموز *P.* مرداد *T.* تموز

JUIN. Le sixième mois de l'année *A.* حزیران *P.* تیر *T.* حزیران

JUIVERIE. Quartier d'une ville habité par les Juifs *A.* محلّة الیهود *P.* کوچهٔ یهودیان *T.* یهودی محلّه‌سی

JUJUBE. Le fruit du jujubier *A.* عنّاب *P.* شیلانگ *T.* هناب آغاجی

JUJUBIER. Espèce d'arbre *A.* شجر العنّاب *P.* درخت شیلانگ *T.* هناب آغاجی

JULEP. Potion médicinale, faite avec des eaux distillées *P.* جلاب *T.* جلّاب

JUMEAU. Il se dit des enfans nés d'un même accouchement *A.* توأم pl. توائم *P.* همشکم ـ همزاد ـ جُنابه ـ جنابه زاد *T.* ایکیز || Deux frères jumeaux توأمان ایکی قرنداش C'est sa soeur jumelle ایکیز قیز قرنداشیدر ـ اخت توأمه‌سیدر Elle accoucha de deux jumeaux ایکیز ـ توأمان ایلاد ایلدی ـ Il se dit aussi des fruits *A.* توأمان ـ زوجان *P.* طوغوردی جفته *T.* دو مغز ـ دو لخت || Des abricots jumeaux قایصی جفته دولخت ـ بادام دو مغز Amande jumelle بادام دولخت Des grains de raisin jumeaux جفته اوزم دانه‌لری

On appelle Lits jumeaux, deux lits égaux placés parallèlement. *A.* مراوقین فراشین *P.* دو پستر هم پهلو *T.* جفته یتاق

JUMENT. Cavale *A.* رمكة pl. ارماك ـ برذونة *P.* مادیان *T.* قسراق || Grande jument رمكهٔ کبیره ـ ایری قسراق Jument de haras هرکله قسراغی Monté sur une jument راکب رمکه ـ قسراغه بنمش

JUNCAGO. Plante marécageuse, qui tient du jonc *A.* بردیّ *P.* لخ *T.* یاقی اوتی

JUPE. La partie de l'habillement des femmes, qui descend de la ceinture jusqu'aux pieds *A.* منطق *P.* vul. کمرچین *T.* فستان || Jupe de dessus منطق فوقانی ـ اوست فستان de dessous منطق تحتانی ـ آلت فستان Jupe de satin اطلس فستان

JUPITER. L'une des sept planètes *A.* مشتری *P.* برجیس ـ ارمزد ـ اورز ـ زواش || Jupiter est la plus grosse des planètes مشتری اعظم سیّاراتدر

JUPON. Courte jupe que les femmes mettent sous les autres jupes *A.* منطق داخلیّ *P.* vul. کمرچین زیرین *T.* ایچ فستان

JURANDE. La charge de juré d'un métier *A.* نقابة الارباب الحرفة *P.* کتخدایئ پیشه‌وران *T.* اصناف کتخدالغی || Pendant sa jurande اصناف کتخدالغی اثناسنده

Il se dit aussi du corps des jurés *A.* نقباء الارباب الحرفة *P.* کتخدایان پیشه‌وران *T.* اصناف کتخدالری

JURATOIRE. On appelle Caution juratoire, un serment que l'on fait en Justice de représenter sa personne, ou de rapporter quelque chose dont on est chargé *A.* تعهّد بالیمین *P.* پیمان با سوگند *T.* آندلو سوز ویرمه || On l'a élargi à sa caution juratoire یمینلو تعهّدینه مبنی سبیلی تخلیه اولندی La caution juratoire soumet à la contrainte par corps تعهّد بالیمین حبس وتوقیفه تبعیّتی متضمّندر

JURÉ. Celui qui a fait les sermens requis pour la maîtrise *A.* محلوف *P.* سوگند خورده *T.* آندلو ـ یمینلو || Chirurgien juré محلوف جرّاح

Il se dit aussi de ceux qui sont préposés pour faire observer les statuts à ceux de leur métier *A.* نقیب الارباب الحرفة *P.* کتخدای پیشه‌وران *T.* اصناف کتخداسی || Les maîtres jurés اصناف کتخدالری استادلری

On appelle Écolier juré, celui qui a fait ses études dans l'Université, et qui en a le certificat, pour être reçu maître ès arts *A.* خرّیج *P.* دستور استادی گرفته *T.* استاد چیقمش شاکرد

On appelle aussi Jurés, des citoyens choisis pour décider, dans une affaire criminelle, si l'accusé a commis le délit dont on l'accuse *T.* مختار اهالی اولان مفتّش

JUREMENT. Serment qu'on fait en vain *A.* قسم بالعبث *P.* سوگند بیهوده *T.* عبث یره یمین || On ne vous croira pas malgré vos juremens عبث یره ایتدیککك یمینلر نه‌یبی مفید کلامکه اعتماد اولنمز

Il signifie au pluriel, blasphèmes, imprécations *A.* pl. اقوال

|| کفر سوزلر *T.* سخنهای کفر آمیز *P.* متضمنة الكنود || Il fit d'horribles, d'étranges juremens بادئ دهشت اولەجق عجیب وغریب اقوال كنود آمیز تفوّهنه ابتدار ایلدی

JURER. Affirmer par serment *A.* اقسام ـ حلف *P.* سوگند خوردن *T.* آند ایچمك ـ یمین ایتمك || Il en a juré par son Dieu et par sa foi اللهه ودینن وایماننه قسم ایلدی En, voudriez-vous bien jurer? بو بابده یمین ایلمکه راضی Je n'en jurerais pas بو یمین ایدەمم Jurer sur l'Évangile انجیل شریف اوزرینه وضع ایادئ طاعت اولورمیسك ایدەرك یمین وقسم ایتمك Je l'en ferai jurer en levant la main فلانی رفع ایادی ایتدررك تحلیف ایدەجکم Il a juré devant le juge حضور حاکمده قسم ایلدی || Il a juré faux یلان ـ یمین غموس ایلدی ـ کاذباً یمین ایتدی

Et confirmer une chose par serment *A.* تصدیق ـ یمین ایتدئ یمین ایله قویلشدرمك *T.* با سوگند تصدیق کردن *P.* بالقسم عقد اولنان مصالحه‌یی بالقسم تصدیق || Jurer la paix بالقسم تعهّد صداقت ایتمك Jurer fidélité, obéissance واطاعت ایتمك

Et promettre fortement *A.* محالفة ـ تحالف ـ تعهّد *P.* عهد وپیمان بستن *T.* عهد وشرط ایتمك || Ils se sont juré une amitié éternelle الی الابد خلوص ومحبتده بر دوام اولمق اوزره بینلرنده محالفه ایتمشلر دو || Il lui avait juré le secret سرّی کتم ایدەجکنه عهد وشرط ایلدی Jurer fidélité à son ami دوستنه تعهّد صداقت ایتمك

On dit, Jurer la mort, la perte, la ruine de quelqu'un, pour dire, faire une forte résolution de procurer sa mort, etc. بر کمسنه‌نك اعدامنه وتخریب حالنه ومحو واضمحلالنه عقد قلب ایتمك عقد نیّت ـ

Il signifie aussi, faire des sermens sans nécessité *A.* اقسام *T.* بیهوده سوگند خوردن *P.* حلف بالعبث ـ بالعبث هر حالده *T.* عبث یره یمین ایتمك || Il jure à tous propos عبث On ne croit pas ceux qui jurent tant بیهوده یمین ایدر یره یمین ایدنلرك کلامنه اعتماد اولنمز

Il se dit figur. de deux choses dont l'union est choquante *A.* ایجاب الكراهة *P.* رمیدگی دل آوردن *T.* || ایرکندرمك Le vert jure avec le bleu یشیل رنکی لاجورد رنکی ایله برابر اولنجه ایجاب کراهت ایدر

JURÉ. *A.* محلوف *P.* سوگند خورده *T.* آندلو ـ یمینلو

On appelle Ennemi juré, un ennemi irréconciliable *A.* خصم الدّ *P.* دشمن آشتی نا پذیر *T.* بارشمز دشمن

JUREUR. Qui jure beaucoup *A.* کثیر القسم *P.* سوگند خوار *T.* چوق یمین ایدن دائمی

JURI. Le corps ou l'assemblée des jurés. V. Juré.

JURIDICTION. Droit de rendre la justice *A.* قضا ـ حکومت || Juridiction ecclésiastique رهبانه مخصوص قضا وحکومت ordinaire قضا وحکومت عادیه Cela est de votre juridiction سنك قضا وحکومتكه متعلّق اموردندر sous votre juridiction تحت قضا وحکومتكده در Exercer sa juridiction حقّ قضا وحکومتنی اجرا ایتمك On lui a attribué la juridiction sur toute cette étendue de pays فلانك اول ناحیه‌نك جملەسی قضا وحکومتنه احاله اولندی Chaque juge peut défendre sa juridiction هر قاضی عهدەسنده اولان قضا وحکومتك آخرك قضا وحکومتنه وقایەسنه مأذوندر Usurper la juridiction دست دراز تعرّض اولمق Conflit de juridiction قضا وحکومتلرك چاتشمەسی ـ بری برلرینه تصادمی

Et l'étendue du lieu où le juge a le pouvoir *A.* حوزة الحکومة *P.* قلمرو حکومت *T.* قاضیلق ناحیەسی || Ce lieu est dans votre juridiction فلان محلّ سنك قلمرو حکومتكده داخلدر hors de votre juridiction سنك حوزهٔ حکومتكدن خارجدر Vous passez les limites de votre juridiction حوزهٔ حکومتك حدودینی تجاوز ایدرسك

JURIDIQUE. Qui est conforme au droit *A.* شرعی || Cette sentence, cet arrêt est juridique بو اعلام وبو حکم شرعیدر موافق شریعت ـ بو شرعی دکلدر Cela n'est pas juridique رسوم شرعیّه Formes juridiques سند شرعی Acte juridique دکلدر

JURIDIQUEMENT. D'une manière juridique *A.* علی نهج الشرعیّ ـ شرعاً *P.* بر وجه شرعی *T.* شریعتجه || Une sentence prononcée juridiquement شرعاً حکم اولنمش اعلام || Il y faut procéder juridiquement بر نهج شرعی عمل وحرکت اولنمق اقتضا ایدر

JURISCONSULTE. Celui qui est versé dans la jurisprudence *A.* فقیه pl. فقها || Savant jurisconsulte عالم ـ فقیه عالم فقهانك Les réponses des jurisconsultes فقهده صاحب کمال جوابلری

JURISPRUDENCE. La science du Droit *A.* علم الفقه || Il est savant en jurisprudence علم فقهده فاضلدر Il entend, il sait

la jurisprudence علم فقهه وقوفی وار در Enseigner la jurisprudence علم فقهی تعلیم وافاده ایتمک

JURISTE. Qui fait profession de la science du Droit *A.* ارباب العلم الشریعة pl. اهل العلم الشریعة || Tous les juristes disent que... بو ماده متفق علیه ارباب علم بو ماده ده ارباب علم شریعتک جملەسی متفق - شریعتدر الکلامدر

JUS. Suc que l'on tire de la viande, du poisson ou des végétaux *A.* ماء - عصارة *P.* آب *T.* صو - صیزندی || Jus de citron, d'herbes صویی - لیمون ونباتات عصاره سی Ces pommes ont bien du jus بو صوی الما بغایت آبدار در - پک صولو در

JUSQUE. Préposition qui marque un terme de lieu ou de temps *A.* الی *P.* تا *T.* دکین - وارنجه - قدر || Depuis la Loire jusqu'à la Seine فلان نهردن فلان نهره وارنجه De Paris jusqu'à Rome پارسدن روما شهرینه دکین Depuis pâques jusqu'à la pentecôte پصقلیا کونندن عید خمسینه قدر Il alla jusqu'en Afrique افریقه یه قدر وارمشدر Jusqu'à ce que cela soit fait فلان شئ اولنجیه دکین Jusqu'à ce qu'on l'ait contenté فلانی ارضا ایدنجیه دکین On n'a pas vu cela jusqu'à cette heure, jusqu'ici بو آنه قدر کورلمش شئ دکلدر - الی الآن مشهود اولمامش احوالدندر Lisez ce livre jusqu'au dixième feuillet بو کتابی اوننجی ورقه یه قدر مطالعه ایله Ils en vinrent jusque-là qu'on crut qu'ils s'allaient battre شول رتبه یه قدر کلدیلر که دوکشه جکلری ظن اولندی Jusqu'à nouvel ordre امر جدیده - امر مؤخر صدورینه قدر Jusqu'au ciel کوکه قدر - تا بسما Cette nouvelle n'était pas encore venue jusqu'à nous بو خبر هنوز طرفمزه ظهورینه قدر Jusqu'à quand? قنغی وقته قدر واصل اولمامشیدی Il aime jusqu'à ses ennemis دشمنلرینه وارنجه محبتی وار در Ils ont tué jusqu'aux enfans اطفال وصبیانه وارنجه جملەسنی قتل ایتمشلر در Il salua tout le monde jusqu'au moindre des valets اک حقیر خدمتکاره وارنجه جملەیه سلام ویردی

JUSQUIAME. Plante *A.* بنج - سیکران *P.* سخر *T.* بنک باک

JUSSION. Commandement du roi par lettres scellées *A.* امر مهور *P.* فرمان سر بمهر *T.* مهرلو فرمان

JUSTE. Équitable *A.* حق - مقارن بالحق والعدل *P.* راست *T.* طوغری || Un arrêt juste بر حق وعدله مقارن حکم بوندن احق برشئ Il n'y eut jamais rien de plus juste ابدی اولمش دکلدر Cela est tout-à-fait juste et raisonnable بو کیفیت حقه مقارن وتمام عقله موافقدر Juste punition عدل وحقه مقارن récompense جزای ما یلیق - جزای حق مکافات لایقه

Il se dit aussi des personnes *A.* عادل - اهل الحق - محق *P.* دادکار - عدالت پیشه *T.* عدالتلو || Ce magistrat est très-juste بو حاکم بغایت محق وعادلدر Dieu est juste الله تعالی عادلدر - On dit aussi, Juste Dieu! Juste Ciel! *A.* یا حق یا رب العدل -

Il signifie aussi, qui observe exactement les devoirs de la religion *A.* تقی pl. اتقیاء - اهل التقوی - بار pl. ابرار *P.* نیکوکار - دیانتکار *T.* دیانتلو || Un homme juste بر ادم ابراردن Il était juste et craignant Dieu ابراردن اولوب اللهدن خوف ایدر ارباب بدن ایدی Dieu a fait luire le soleil sur les justes et sur les pécheurs جناب رب العالمین ضیای شمسی ابرار واشرار اوزرینه نشر ایتدردی Dieu est le protecteur du juste جناب حق معین ابرار در - حق معین اهل تقوا در

Et qui a la justesse convenable *A.* صحیح *P.* درست *T.* طوغری || La juste mesure کیل صحیح proportion قیاس صحیح Juste poids وزن صحیح grosseur حجم صحیح calcul حساب صحیح observation مطالعهٔ صحیحه réflexion فکر صحیح expression تعبیر - تعبیر صحت قرین نجیح ورأی صحیح pensée معنای درست وصحیح اصابت قرین métaphore استعارهٔ صحیحه cadence اصول درست وصحیح balance میزان درست وصحیح - میزان صحیح العیار Une montre juste ساعت درست رو - صحیح السیر بر ساعت طوغری - یورر بر ساعت - On dit proverb., Cela est juste comme l'or, pour dire, qu'il a le poids, la quantité qu'il doit avoir زر خالص کبی صحیح العیار در

On dit, qu'une arme à trait, ou à feu est juste *A.* مصیب صحیح الاصابة - *P.* درست رو *T.* طوغری محلنه وارر || Cette arbalète est juste بو زنبرکلو یای تمام محلنه وارر Ce fusil est très-juste بو تفنک غایت ایله مصیبدر

Il se dit aussi de celui qui tire avec justesse *A.* مصیب *P.* الی الغرض درست انداز *T.* طوغری نشانه اورر || C'est un bon tireur, il est bien juste برامئ ماهر درست اندازدر

Juste, est aussi adverbe, et signifie, dans la juste propor-

tion A. صحیحا P. بر وجه صحت ـ راست ـ براستی T.
طوغریلق ایله ـ طوغری || Il chante, il parle juste صحیحا
تغنی ایدر وصحیحا تکلم ایدر Il faut parler bien juste de-
vant vous ـ سزک حضورکزده بر وجه صحت سویلمک لازمدر
طوغریلق ایله سویلملو در

Et précisément A. بطبقه P. راست T. تاس تمام ـ تمام ||
Voilà tout juste l'homme qu'il nous faut استدیکمز آدم تاس
تمام بو در Il est venu juste à d'heure du diner بطقه اویله
تمام اویله یمکی وقتنده ـ طعامی وقتنده کلدی N'est-
ce pas là ce que vous me demandez? Juste, tout juste بندن
استدیککک شئ بو دکلمیدر تمام تاس تمام بو در

Au Juste. Justement et précisément A. علی وجه ـ صحیحا
الصحة P. بر وجه صحت ـ بدرستی T. طوغریجه || Je vous
dirai au juste ce que cela coûte بو شئ قاچه اولدیغنی
صحتی اوزره سکا افاده ایده‌جکم Dites-m'en le prix au juste
بهاسنی علی وجه الصحه بکا سویله Je voudrais bien savoir
au juste le nombre des soldats عسکری نفراتنک عددینی
صحیحا بیلمک استر ایدم Je veux savoir au juste quel âge
il a سننی صحیحا تحقیق ایتمک استرم

JUSTEMENT. Avec justice A. ـ علی وجه الحقانیة ـ بحق
حسب القاعدة العدالة ـ بالعدل والحق P. ـ بادادگری
عادلانه T. عدالت ایله || Il a jugé justement بر مقتضای
بالعدل والحق حکم ایلدی ـ قاعدهٔ عدالت حکم ایلدی
Il agit justement حسب القاعدهٔ حقانیت عمل وحرکت
حقانیت ایله حرکت ایدر ـ ایدر Il a été puni justement
ـ بحق مظهر تأدیب اولمشدر Il signifie aussi, précisément.
V. Juste en ce sens.

JUSTESSE. Exactitude, précision A. صحت ـ صواب ـ سداد
P. راستی T. طوغریلق || La justesse de la voix سداد صدا
de l'oreille سامعه‌نک سداد وصحتی ـ صحت سامعه Il
tire du fusil avec beaucoup de justesse صواب تام ایله تفنک
کمال صحت || Il joue du luth avec beaucoup de justesse آتار
وسداد ایله لاغوته چالر Il manie le cheval avec grande jus-
tesse آتی سداد تام ایله قوللنور ـ Figur. || Il écrit, il pense,
Il parle avec beaucoup de justesse کمال صحت ایله کتابت
ایدر وکمال سداد اوزره فکر وملاحظه ایدر وغایت صحت
ایله تکلم ایدر La justesse de l'esprit صواب عقل d'une
pensée صواب معنا d'une expression صواب تعبیر d'un rai-
sonnement دلیلک صواب وصحتی

JUSTICE. Vertu qui fait rendre à chacun ce qui lui est dû A.
دادگری ـ عدالتکاری P. عدل ـ عدالت ـ معدلت ـ حقانیت
T. عدالتلولک || La justice est la première des vertus عدل
وداد راس فضایلدر Ce prince gouverne avec justice بو پادشاه
عدالت ایله حکومت ایدر Les gouvernemens sans justice
sont de vrais brigandages عدل وحقانیتدن محروم اولان
دولتلرک ممالکی ماوای قطاع طریقدن فرقی یوقدر
Chacun le sien, c'est justice هر کس کندو حقنه راضی
اولمق مقتضای عدالتدر Il se conduit avec justice et raison
عاقلانه وعدالتکارانه حرکت ایدر Il a bien servi, il faut le
récompenser, c'est justice مشکور الخدمه اولمغله مکافاتنه
همت اولنمق واجبهٔ عدالتدر

Et bon droit, raison A. حق P. راستی T. حق || Ne com-
ptez pas tant sur la justice de votre cause دعواک حق اولدیغنه
چندان استناد ایلمه J'ai la justice de mon côté حق بنم
طرفمده در Il a reconnu la jusice de mes prétentions ادعالرم
حق اولدیغنه علمی لاحق اولمشدر On le blâme avec jus-
tice فلانی بحق ذم وتعییب ایدرلر

On dit, Se faire justice, pour dire, se condamner quand on
a tort A. حکم الجرم علی نفسه P. اقرار گناه کردن
T. بر کمسنه جرملو اولدیغنی اقرار ایتمک || Personne ne
se fait justice هیچ بر کمسنه نفسی علیهنه حکم جرم ایتمز
— Et qu'il ne faut pas se faire justice à soi-même, pour dire,
qu'il ne faut pas se venger soi-même, mais avoir recours aux
voies de la justice کندو کندویه حقنی احقاق ایتمک
روا دکلدر

On dit, Rendre la justice, pour dire, juger A. اجراء الحکم
T. اجرای حکم وحکومت ایتمک — Et rendre justice à
quelqu'un, la justice qui lui est due, pour dire, parler de lui
et agir à son égard comme il le mérite بر کمسنه‌نک حقنی
حق ما ـ حق ما یلیقنی اعتراف ـ اعتراف ایتمک
یلیقنی ایفا ایتمک

Déni de justice. C'est le refus qu'un juge fait de juger A.
حکم ایلمکدن T. از حکم گریز نمودن P. امتناع عن الحکم
قاچنمق

Faire justice. C'est punir corporellement A. تنکیل || On a
fait justice aujourd'hui, on a fouetté deux hommes بو کونکی

کون ایکی کشی قامچی ایله ضرب اولنوب تنکیل مظهر نکال اولمشلردر - اولندیلر

Justice, signifie aussi, la rectitude que Dieu met dans l'âme par sa grâce A. نور الحق || La justice originelle نور حق ازلی Persévérer dans la justice حفظ نور حقده مداومت ایتمک

Il se prend aussi, dans le style de l'Écriture, pour l'observation exacte des devoirs de la religion A. حقّ الله || Accomplir toute justice حقّ اللهی تماماً ادا ایتمک Souffrir persécution pour la justice حقّ اللهی ادا ایچون هر نوع اذایی اختیار ایتمک

Il se dit aussi, des magistrats qui rendent la justice A. حکّام وقضات - امناء الشرع || La justice en connaîtra بو مادّه امنای شرع معرفتیله رؤیت اولنهجقدر Il ne faut point se brouiller avec la Justice قضات وحکّام ایله معارضه جائز دکلدر

JUSTICIABLE. Qui doit répondre devant certains juges A. تابع الحکم فلان قاضی P. زیر حکم فلان قاضی T. فلان حاکمک حکمنه تابع || Il n'est pas justiciable du Prévôt de Paris پارس قانیسنک حکمنه تابع دکلدر

JUSTICIER. Punir quelqu'un d'une peine corporelle, en exécution d'un jugement A. تنکیل P. جزای سزارا بجا آوردن T. بر کمسنهنک جزاسنی اجرا ایتمک || On en a justicié quatre qui ont été pendus, roués etc. درت کشیدن کیمی صلب اولنوب کیمنه چرخده اذیّت ویریلهرک تنکیللرینه مبادرت اولندی

JUSTICIER. Celui qui a droit de justice en quelque lieu A. مستحق علی اجراء العدالة || Il en est seigneur justicier اجرای عدالته مستحق اولان صاحب ارضدر

JUSTIFIABLE. Qui peut être justifié A. ممکن التبرّی P. شایان آزادگی از گناه T. صوچدن آزاده اوله بیلور || Sa conduite n'est pas justifiable سلوک وحرکتی - قباحتدن ممکن التبرّی اولهجق مقولهدن دکلدر

JUSTIFIANT Qui rend justice intérieurement A. مفیض النور الحق. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: La grâce justifiante مفیض نور حق اولان لطف ربّانی. La Foi justifiante مفیض نور حق اولان ایمان

JUSTIFICATIF. Qui sert à prouver qu'une chose est ainsi qu'on l'a exposée A. مؤیّد الحال - مدار الاستشهاد - مصدّق الحال - مصدّق المدّعا - P. تصدیقساز حال T. ایناندرمغه سند - بر شیئک کرچکلکنی اثبات ایدهجک - اولهجق || Pièces justificatives d'un procès دعواده مصدّق حال اولهجق اوراق - تصدیق حالی - مدار استشهاد اولهجق اوراق وسندات - حاوی اوراق وتحریرات

Et ce qui sert à la justification d'un accusé A. مثبت البرائة P. اثباتساز بیگناهی T. صوچسزلغی اثبات ایدن || Il a été reçu en ses faits justificatifs اثبات برائتی موجب اولهجق حالاتک بیاننه مأذون اولمشدر

JUSTIFICATION. Action par laquelle on se justifie A. اثباة البرائة P. اثبات بیگناهی - اثبات آزادگی از گناه T. صوچسزلق اثباتی || Il sera reçu, admis à sa justification اثبات برائتنه مأذون اولهجقدر Je veux travailler à ma justification برائت ذمّتمی - برائتمی اثباته سعی ایدهجکم اثباتنه

En termes de l'Écriture, il signifie, l'action et l'effet de la grâce pour rendre les hommes justes A. فیضان النور الحق || La justification des hommes عبادک مظهر فیضان نور حق اولملری

JUSTIFIER. Déclarer innocent un accusé A. تبرية من الذمّة - اثباة البرأة الذمّة P. ازادهٔ - اثبات بیگناهی کردن - گناه نمودن T. پاکه چیقارمق || Par un arrêt, il a été justifié de ce crime حقنه عزو اولنمش جرم وقباحتدن صادر اولان حکم موجبنجه تبریهٔ ذمّت ایتمش اولدی Je vous aiderai à vous justifier تبریهٔ ذمّتک خصوصنده سکا اعانت ایدهجکم On me reproche telle chose, mais je m'en justifierai فلان قباحت ایله بنی اتهام ایدرلر انجق برائت ذمّتمی حقمه عزو اولنان تهمتدن تبریهٔ ذمّت - اثبات ایدهجکم ایدهجکم

Et prouver la bonté, la vérité d'une chose A. اثباة الصحّة P. اثبات درستی کردن T. طوغریلغنی اثبات ایتمک || On disait que ce conseil ne valait rien, mais l'événement l'a justifié بو رأیی ایشه یرامدیغنی دیرلر ایدی لکن نتیجهٔ حال صحّتنی اثبات ایلدی

Et montrer qu'un fait est comme on l'a posé A. اثبات P. ثابت کردن T. اثبات ایتمک || Justifier un fait برمادّه‌یی اثبات ایتمک Je vous justifierai le contraire خلافنی سکا اثبات ایدهجکم J'ai avancé telle proposition, je la veux jus-

tifier par des passages de l'Écriture-Sainte در میان ایلدیکم مطلبی انجیل شریفک نیجه فقراتندن استشهاد ایله اثبات ایده جکم. Il justifiait sa noblesse de père en fils depuis quatre cents ans par bons titres درت یوز سنه دنبرو بطناً عن بطن اصالت نسبنی سندات معتبره ایله اثبات ایدر ایدی.

JUSTIFIÉ. *A.* بریٔ من الذمّة *P.* اثبات بیگناهی کرده *T.* اثبات برائت ایتمش ـ پاکه چیقمش

JUTEUX. Qui a beaucoup de jus *A.* کثیر الماء مموّه *P.* آبدار *T.* صولو || Melon juteux آبدار قاون Pêche juteuse صولو شفتالو

JUXTA-POSITION. Terme de Physique. La manière dont les corps augmentent par l'addition de la matière qui s'y ajoute extérieurement *A.* نموّ بضمایم الخارجیّة || On croit communément que les pierres ne croissent que par juxta-position اعتقاد عالبه کوره نموّ احجار ضمایم خارجیّه ایله حاصل اولور

KER KYS

KABIN. Mariage en usage chez les Mahométans *A.* مهر pl. مهور *P.* کابین *T.* آغرلق

KALI. Nom de plante. Ses cendres sont ce qu'on nomme La soude *A.* اشنان اخضر *P.* اشنان سبز *T.* چوغان اوتی

KAN. Prince, commandant *A.* خان || Le kan des Tartares تاتار خانی

KARABÉ. V. Carabé.

KARAT. V. Carat.

KAZINE. Le trésor du Grand-Seigneur *A.* خزینة *P.* گنجینه *T.* خزینه

KÉRATOGLOSSE. Terme d'Anat. Nom d'un muscle qui est attaché à une partie de la racine de la langue *A.* عضلة الحرقد

KERMÈS. Insecte qui vient sur le chêne vert, et qui sert pour teindre en écarlate *A.* قرمز *P.* دو پا *T.* قیرمز

KIOSQUE. Mot turc, qui se dit de certains pavillons qui sont dans les jardins *A.* قصر pl. قصور *P.* کاخ *T.* کوشک

KORAN. V. Alcoran.

KYNANCIE. V. Esquinancie.

KYSTE. T. d'Anat. Membrane en forme de vessie qui renferme les humeurs ou des matières contre nature *A.* کیس pl. کیوس *P.* کیسه *T.* کسه || Extirper un kyste قلع کیسه ایتمک

KYSTIOTOMIE. T. de Chirurgie. Opération qu'on fait à la vessie lorsqu'on en veut tirer l'urine *A.* بزل المثانة *P.* شکافتن آبدان *T.* قاوغی یارمق

LA LA

LÀ. Adverbe démonstratif *A.* هاهنا *P.* اینجا *T.* شوراده ـ بو محلّده || Mettez là ce livre بو کتابی شوراده وضع ایله

Il se dit aussi d'un lieu considéré comme différent de celui où l'on est *A.* هناك ـ هنا *P.* آنجا *T.* اوراده ـ اول یرده ـ اول طرفده ـ اول محلّده || Demeurez là, et n'approchez pas d'ici اول یرده قال برو طرفه کلمه Quand vous serez près de là اورایه تقرّبکده Tirez-vous de là اول طرفدن چکل

À la guerre, ceux qui sont en faction demandent à ceux qui les approchent, Qui va là? *A.* مَن هذا *P.* این کیست *T.* کیم او

DE LÀ. De ce lieu-là *A.* من هنالک *P.* از آن سو *T.* آندن ـ اول طرفدن ـ اول محلّدن ـ || De là à la montagne il y a deux cents toises آندن طاغه قدر ایکیوز ذراع مسافه در

DE LÀ, signifie aussi, de cette cause-là *A.* من ذاک *P.* از آن ـ ازآن سبب *T.* آندن ـ اول سببدن || De là sont venues les guerres civiles اول سببدن حروب داخلیّه نشأت ایتمشدر ـ آندن اختلال داخلی ظهوره کلمشدر

DELÀ, préposition. Plus outre, de l'autre côté *A.* ما وراء *P.* پیشتر از *T.* اوته طرفنده ـ اوته سنده || Delà la rivière ما ورای نهرده Delà les monts ما ورای جبالده ـ طاغلرک اوته سنده Delà la mer ما ورای بحرده ـ دکزک اوته طرفنده

On dit figur. Au delà de mes espérances, pour dire, beaucoup plus que je n'espérais *A.* فوق المأمول *P.* بیرون از امید

فوق ما .A Au delà de l'imagination اومدیغمدن زیاده .T
خیال وخاطره .T بیرون از خیال .P فوق ما یتصوّر ـ یتخیّل
کلهجك مرتبهنك اوتهسنده

Au delà, Par delà. Encore plus .A مع زیادة .P بیشتر
زیادهسیله ـ آرتوق اولهرق .T || Je lui ai donné tout ce que je lui devais, et au delà اداء دینمی تماماً ومع زیادة || Il m'a traité aussi bien que je le pouvais désirer, et au delà حقمه استدیکم قدر بلکه دخی زیاده حسن معامله ایلدم
ایتمشدر

Deçà et delà. De côté et d'autre .A هنا وهنالك .P جا
بجا ـ سو بسو .T طرف طرف || Il va deçà et de là pour chercher fortune قسمت آرامق ایچون طرف طرف کیدر
Il a cherché deçà et de là طرف طرف تفتیش وتفحص
ایلدی

En delà. Plus loin .A بُعید من هنا .P دورتر از اینجا
بوندن اوته .T || C'est plus en delà بوندن اوته در
Jusque là. Jusqu'à ce temps .A الی هذا الوقت .P تا بآن
اول زمانه دکین ـ اول وقته قدر .T وقت

LABARUM. Étendard Impérial sur lequel était mis le monogramme de J. C. .A لواء شریف .P سنجق مبارك .T سنجاق
شریف

LABEUR. Travail corporel .A تعب ـ کدّ یمین ـ کدّ .P
رنج .T زحمت || Labeur ingrat کدّ غیر مثمر Être récompensé de son labeur تعب وزحمتی مقابلهسنده مظهر
مکافات اولمق Vivre de son labeur کدّ یمینیله تعیّش ایتمك
Dieu bénira son labeur الله تعالی حضرتلری کدّ یمیننه
برکت احسان ایدهجکی درکار در Il jouit du fruit de ses
labeurs ثمرهٔ ـ کدّ یمینیله حاصل اولان ثمرهدن تمتّع ایدر
تعب وزحمتیله متمتّعدر

LABEURER. Opérer. Il ne se dit qu'en ce proverbe. En peu d'heures Dieu labeure, en parlant d'un pécheur qui a changé de vie tout-à-coup, ou d'un grand changement inopiné de fortune .T الله بر دقیقه ایچنده یپار

LABIAL. T. de Gram. Qui se prononce avec les lèvres. Lettres labiales .A حروف شفهیّة ـ حروف مشفهة

On appelle en Jurisp. Offres labiales, celles qui ne sont faites que de bouche ou par écrit, sans que les deniers fussent réellement offerts .T بلا عرض النقود لساناً یا تحریراً تعهّدلر

LABORATOIRE. Lieu où les Chimistes ont leurs ustensiles pour travailler .A دار الصناعة الاهل الکیمیا .P دستگاه کیمیاگر
کیمیاجی تزکاهی .T

LABORIEUSEMENT. Avec beaucoup de peine et de travail .A بتعب ـ بکدّ ـ بمشقّة .P رنجکارانه ـ با رنج وجفا .T زحمت
ایله ـ امك ایله ـ صرف || Il passa sa vie fort tristement et fort laborieusement ایّام عمرینی تعب وزحمت وضیق حال
ومحنت ایله امرار ایلدی

LABORIEUX. Qui travaille beaucoup .A مداوم علی المتاعب
ـ مجد ـ متحامل المشاق .P جفاکش ـ رنجکش .T چالشقان
مشاق ومتاعبه زیادهسیله مداوم Un homme très-laborieux ||
بك جفاکش آدم ـ اولان آدم
Et qui se fait avec peine .A متعب ـ ناصب ـ مُنصب ـ
موجب المشقّة .P رنج افزا .T زحمتلو || Entreprise laborieuse متعب وناصب بر عیش vie عزیمت موجبة المشقّه
هضم بطیٔ Digestion laborieuse زحمتلو بر کهنمه ـ وزندگانی
تعب ـ وضع حمل متعب Accouchement laborieux ومتعب
وزحمت ایله اولان وضع حمل

LABOUR. La façon qu'on donne aux terres en les labourant .A کراب ـ ثوران الارض .P شیار .T نطس ـ تارلا سورمه ||
Il faut donner deux labours à cette terre بو ارض کراب مکرّره
محتاجدر ـ بو یر ایکی کرّه سورلمك اقتضا ایدر Donner tant à un fermier pour ses labours, lui payer ses labours et semences ملتزمه تارلالرك نطس اجرتلرینی وتخملق بهاسنی
ادا ایتمك Ce fermier a six chevaux de labour بو ملتزمك
تارلا سورر التی رأس بارکیری وار در Une terre en labour
سورلمش تارلا ـ نطس اولمش یر

LABOURABLE. Propre à être labouré .A صالح للفلاحة ـ
لایق بالکراب .P شیاریدنی ـ برزیدنی .T سوریلور ـ
کراب وفلاحته صالح || Terres labourables سورلمکه کرکلو
اولان اراضی

LABOURAGE. L'art de labourer la terre .A فنّ الفلاحة .P
فنّ کشتکاری .T اکینجیلك صنعتی || Il entend bien le labourage فنّ فلاحته کرکی کبی وقوفی وار در Il a quitté le labourage pour le trafic امر تجارته اشتغال ایچون فنّ
فلاحتدن فراغت ایلدی Les instrumens du labourage .A
آلات وادوات فلّاحیّة ـ آلات الفلاحة .P دست افزار کشتکار
اکینجی آلتلری ـ اکینجینك یات یراغی .T

Et l'action de labourer les terres *A.* حراثت ـ فلاحت *P.* کشتکاری *T.* یر سورمه ‖ J'ai donné tant pour le labourage de ma terre جفتلکمک فلاحتی اجرتی اولەرق شو قدر اقچه ویردم Le labourage des terres légères est plus aisé que celui des terres grasses کوشک طوپراغک سورلمسی اوزلی طپراغک سورلمسندن اسهلدر

LABOURER. Remuer la terre avec la charrue, la bêche, etc. *A.* فلح ـ حرث ـ اثارة الارض *P.* شیاریدن ـ برزیدن *T.* طپراغی ـ یری آقدارمق ـ تارلا سورمک ـ یری سورمک اثارهٔ ارض ‖ Labourer la terre نطس ایتمک ـ آقدارمق تارلایی سورمک un champ یری سورمک ـ ایتمک Labourer avec des boeufs اوکوز ایله یری سورمک ‖ Il faut labourer ces arbres au pied شو آغاجلرک دیبنده طپراغی آقدارمق اقتضا ایدر Labourer une allée pour la nettoyer باغچەنک یولنی تطهیر ایچون طپراغی آقدارمق

LABOURÉ. *A.* مکروب ـ کریب ـ مفلوح *P.* شیاریده *T.* نطس اولمش ـ آقدارلمش ـ سورلمش

LABOUREUR. Celui qui laboure la terre *A.* حارث pl. حرّاث ـ فلاح pl. فلّاحون ـ اکار ـ اکرة *P.* برزیکر ـ کشتکار *T.* جفتجی ‖ Pauvre laboureur اکار فقیر riche حارث مالدار Les chevaux des laboureurs فلّاح بارکیرلری

LABYRINTHE. Lieu coupé de plusieurs chemins, et dont il est très-difficile de trouver l'issue *A.* لغز pl. الغاز ـ عاقول ـ عاقول مشتبک ـ مشتبک الطرق *P.* جایگاه گرده پیچ *T.* بورغاج وطولاشق یوللویر ‖ On a fait dans ce jardin un beau labyrinthe بو باغچەنک ایچنده مشتبک الطرق بر عاقول لطیف تصنیع واحداث اولندی Les anciens font mention de plusieurs labyrinthes, dont le plus célèbre est celui de Crète, fait par Dédale قدمانک نقل وروایت ایتدکلری نیچه نیچه بقاع مشتبکة الطرقک احسن واعلاسی فلان نام کمسنەنک کرید جزیرەسنده امر ـ رطمة *A.* احداث ایلدیکی عاقول مشهور در ـ Figur. ورطة ـ مشتبک *P.* گرداب بلا ـ محنت ـ گرداب پیچاپیچ ایش *T.* چپرەشک ‖ Il est engagé dans un labyrinthe fâcheux گرداب بلایه ـ بر رطمهٔ ممتنعة النجاتە گرفتار اولمشدر بر چپرەشک ایشه بیلاشدی ـ اوغرادی

Il se dit, en termes d'Anatomie, d'une des cavités qui sont dans l'oreille de l'homme *A.* غضروف لبلابیّ الاذن *T.* قولاق ایچندەکی طولاماج کمرتلک

LAC. Grande étendue d'eaux, qui n'a d'issue que par une rivière ou par des canaux souterrains *A.* غدیر pl. غدر ـ بحیرة pl. بحیرات *P.* دریاچه ـ گول *T.* کول ‖ Il sort une rivière de ce lac بو کول ایچندن بر نهر منشعب اولور Le lac de Genève جنوره کولی

LACER. Serrer avec un lacet *A.* شدّ بالمحزمة *P.* بمیانبند سخت بستن *T.* کمر باغیله صیقشدرمق ‖ Cette f mme s'est lacée elle-même بو عورت کندینی کمر باغیله صیقشدردی

Il se dit aussi d'un chien qui couvre sa femelle *A.* تشابک الکلب *P.* سگ گشنی کردن *T.* کلب دیشیسیله ـ جاتشمق ‖ Il faut qu'un mâtin ait lacé cette chienne غالبا بو دیشی کلب بر اورمان کلبیله جاتشدی

LACER LA VOILE, en termes de Marine, C'est saisir la voile à la vergue *A.* طیّ الشراع *P.* بادبان پیچیدن *T.* یلکن دیویشورمک

LACÉRATION. Action de lacérer *A.* شقّ ـ خرق *P.* دریدگی *T.* یرتمه ‖ Le juge ordonna la lacération de cet écrit بو ورقەنک شقّ وخرقی طرف حاکمدن تنبیه اولندی

LACÉRER. T. de Jurisp. Déchirer un écrit *A.* تشقیق ـ تخریق ـ تمزیق *P.* دریدن ـ پاره پاره کردن *T.* یرتمق ‖ Lacérer une promesse بر قطعه تمسّکی تشقیق ایتمک Ce livre a été lacéré et brûlé par sentence du juge بو کتاب حاکم اعلامیله شقّ وخرق اولندی

LACÉRÉ. *A.* منشقّ ـ مشقوق *P.* دریده *T.* یرتلمش

LACERON. V. Laiteron.

LACET. Cordon ferré par les deux bouts, et qui sert à quelques vêtemens de femmes *A.* محزمة *P.* میانبند *T.* کمر باغی ‖ Serrer un lacet محزمەیی صیقشدرمق ـ Il se dit aussi d'un lacs avec quoi on prend les perdrix, etc. V. Lacs.

LÂCHE. Qui n'est pas tendu, qui n'est pas serré *A.* رخو ـ مسترخا *P.* سست *T.* کوشک ‖ Il ne faut pas que cela soit si lâche فلان شئ اول قدر سست ومسترخا اولمق جائز دکلدر Il faut tenir cela un peu plus lâche بونی بر مقدار کوشک طوتملو در Serrez ce noeud davantage, il est trop lâche بو عقده غایت ایله مسترخا اولدیغندن زیاده صیقشدر ـ Il se dit aussi des étoffes *A.* رخو الغزل *P.* سست بافته *T.* سست ـ کوشک ـ کوشک طوقنمش ـ Figur. Qui man-

que de vigueur et d'activité *A.* رخو المزاج *P.* سست خو *T.* بو رنجبر || Cet ouvrier est lâche au travail کوشک خویلو بو رنجبرک ایشنده رخاوت وار در - ایشنده رخو المزاجدر Les grands chevaux sont ordinairement plus lâches que les petits کبیر الجثه اولان آتلر صغیر الجسم اولنلردن عادتا زیاده سست خو اولور

On dit aussi, Un style lâche, c'est-à-dire, qui n'a rien de nerveux, qui est languissant *A.* سبک فاتر *P.* سبک بیروح *T.* قوتسز انشا

On dit, que le temps est lâche, pour dire, qu'il est mou *A.* ملایم *P.* نرم *T.* کوشک - Et avoir le ventre lâche, pour dire, l'avoir trop libre بر کمسنه نک طبیعتنده لینت اولمق

Il signifie aussi, poltron *A.* جبان - ماهی الفؤاد pl. جبناء - اودک - قورقق *T.* بیجگر - بد دل - بی دل - بی زهره *P.* بو عسکری نفر || Ce soldat est lâche قحبه یورکلو - یورکسز جبان وبی زهره در

Et qui n'a nul sentiment d'honneur *A.* ذلیل - لئیم النفس الطبع *P.* ناکس - نا مرد *T.* آلچق || C'est être bien lâche que d'abandonner son ami بر کمسنه زیاده سیله لئیم النفس دوستنی - اولملو در که حتی کندو دوستنی ترک ایلیه - ترک ایتمک محض لئامت نفسدر - Il se dit aussi des actions indignes d'un homme d'honneur *A.* دنائت - لئامت رذالت *P.* فرومایگی *T.* آلچقلق || Il a fait une action bien lâche بو نقدر Que cela est lâche! خلیجه بر دنائت ایلدی نقدر آلچقلقدر - لئامتدر

LÂCHEMENT. Avec peu de vigueur *A.* بالرخاوة *P.* با سستی *T.* خیلی رخاوت || Il travaille bien lâchement کوشکلک ایله ایشنده غایت Il va trop lâchement en besogne ایله ایشلر رخاوت ایله حرکت ایدر

Et sans honneur *A.* رذیلا - ذلیلا - باللئامة - لئیما *P.* بنا *T.* بنا مردی - کسی || آلچقلق ایله Il s'enfuit lâchement ذلیلا ورذیلا ارتکاب فرار ایلدی Trahir lâchement son ami رذیلا وذلیلا کندو دوستنه خیانت ایتمک Il s'est comporté bien lâchement اول بابده باللئامة حرکت ایلدی

LÂCHER. Faire qu'une chose ne soit plus si tendue, si serrée qu'elle était *A.* ارخا *P.* سست کردن *T.* کوشتمک || Cette corde est trop bandée, lâchez-la un peu بو ایپ بک کرلمش Lâcher la bride à un cheval ارخای اولمغله آزه جق کوشدیویر

آتک دیزکیننی کوشتمک - عنان ایتمک - Figur. || Lâcher la bride à ses passions ارخای عنان رخصت امراض نفسانیه یه اسب حرون نفسدن خلع عذار تصرّف - ایتمک هوای نفسه اطلاق عنان رخصت - واستمساک ایتمک On dit aussi, Lâcher la main, lâcher la bride, lâcher la gourmette à quelqu'un, pour dire, lui donner plus de liberté qu'à l'ordinaire ارخای عنان رخصت ایتمک - بر کمسنه یه بر کمسنه یی خلیع العذار براقمق

On dit, Lâcher la main, pour dire, diminuer du prix qu'on voulait avoir *A.* تنزیل القیمة - حط الثمن *P.* بها فروونهادن *T.* بهایی ایندرمک

On dit aussi, lâcher pied, pour dire, s'enfuir *A.* فرار *P.* قراری فراره - قاچمق *T.* گریز پایی نمودن - گریختن تبدیل ایتمک

LÂCHER, signifie aussi, laisser aller tout à-fait *A.* اخلا - براقیویرمک - بوشلمق - براقمق *T.* وا گذاشتن *P.* ترک || Il tenait cela dans ses mains, il l'a lâché بو شیئی یدنده طوتار ایکن ترک واخلا ایلدی - Dans ce sens, on emploie aussi les mots *A.* تخلیة السبیل - اطلاق *P.* آزاد کردن - قویویرمک - صالیویرمک *T.* گسیل کردن || Lâcher un prisonnier بر اسیرک سبیلنی تخلیه ایتمک - قید اسردن اطلاق ایتمک - بر اسیری آزاد ایتمک Ils l'avaient pris, mais ils l'ont lâché فلانی اخذ ایتمشلر ایکن Il a lâché sa proie اطلاق وآزاد ایتمشلر در طوتدیغی صیدی آزاد ایلدی

On dit, Lâcher un chien après une bête *A.* اطلاق الکلب علی الصید *P.* سگرا پس شکار راندن *T.* زاغرلری آو - زاغرلری صالیویرمک - اوزرینه صالدرمق - Et lâcher l'autour, pour dire, le laisser partir *A.* ارسال الصقر - خرط الصقر *P.* ستونه کردن *T.* چاقری صالمق - چاقری صالیویرمک

LÂCHER la bonde d'un étang. C'est la lever *A.* فک الصناعة البرکة *P.* ببند آب گشاد دادن *T.* صاوه جغی صالیویرمک صاوه جغه گشاد ویرمک -

Et dans le même sens, Lâcher une écluse *A.* رفع الباب السکر *P.* در بندروغرا بر داشتن *T.* بندک اصمه قپوسنی قالدرمق

LÂCHER le ventre. C'est le rendre libre *A.* اطلاق البطن - تلیین الطبیعة *P.* شکم راندن *T.* ایچی سورمک || Les

pruneaux lâchent le ventre ملیّن - ارك اطلاق بطن ایدر شكمراندر - طبیعتدر

Lâcher un coup, se dit aussi d'une arme à feu, pour dire, donner un coup *A.* تخلیة - اخلا *P.* تهان كردن *T.* بوشانمق || Il lui lâcha un coup de pistolet اوزرینه بر طبانچه بوشاندی Le vaisseau lâcha toute sa bordée à la portée du mousquet فلان سفینه تفنك منزلنه كلدكده آلابانده‌سنك جمله‌سنی بوشاندی

Lâcher une parole, un mot, se dit de celui qui dit inconsidérément quelque chose qui peut nuire *A.* ازلاق الكلام *P.* از زبان سخن لغزانیدن *T.* سوز قاچرمق - لاقردی قاچرمق - سوز سویلمك - سبق لسان ایله سوز سویلمك || Il a lâché une parole qu'il voudrait bien retenir حفظی قیدنده اولدیغی بر كلامی كتمی قیدنده اولدیغی سوزی - لساندن ازلاق ایلدی سویلمكدن قاچندیغی - سبق لسان ایله سویلییویردی سوزی لساندن قاچردی

Il se dit aussi de celui qui dit une chose avec quelque dessein *A.* القاء الكلام *P.* سخن در میان انداختن *T.* بر سوز میدانه آتمق || Il lâcha un mot qui fit une grande impression بر كلام القا ایتمشدر كه اذهان سامعینه انطباع عظیمی مستلزم اولمشدر

LÂCHETÉ. Poltronnerie, défaut de courage *A.* جبانت - جبن *P.* بیدلی *T.* یوركسزلك - قورقلق || Il s'est déshonoré à la guerre par sa lâcheté محاربه‌ده جبانتی تقریبیله رذیل وبدنام اولدی

Et action basse, indigne *A.* رذیلة pl. رذایل - نذیلة pl. نذایل *P.* كار بدنامی - كار رسوایی *T.* آلچقلق - رذیللك || La trahison est une lâcheté خیانت رذیلهٔ محضه‌در || Il a fait mille lâchetés انواع رذایل ارتكاب ایلدی

LACONIQUE. Concis à la manière des Lacédémoniens *A.* وجیز - موجز - مختصر *P.* كوته *T.* قصه || Discours laconique كلام مختصر - قصه سوز - موجز ومختصر style سبك - Il se dit aussi des hommes *A.* میجاز *P.* كوته‌گو *T.* قصه سوزلو || Cet auteur est laconique بو مؤلف میجاز وكوته‌گودر Il est laconique en ses réponses جوابلرده میجاز در - ویردیكی جوابلری قصه در

LACONIQUEMENT. Brièvement, d'une manière laconique *A.* على طريق الايجاز - مختصراً *P.* كوته *T.* با سخن قصه على سوز ایله - سوز قصه‌لغی ایله || Il parle laconiquement طریق الایجاز نطق وتكلم ایدر || Il répondit laconiquement قصه سوز ایله جواب ویردی - بروجه ایجاز جواب ویردی

LACONISME. Façon de parler courte *A.* كلام موجز - وجازت *P.* گفتار كوته - سخن كوته *T.* قصه سوز

LACRYMAL. Qui a rapport aux larmes *A.* مختص - دمعی بالدموع *P.* سرشكی *T.* كوز یاشنه متعلق || Conduit lacrymal مجراء الدمع *A.* گذرگاه سرشك *P.* كوز یاشی یولی *T.*

On appelle Artère lacrymale, la première branche que donne l'ophthalmique *A.* شأن Et fistule lacrymale, un ulcère au coin de l'oeil *A.* الغرب - علة الفرغ والملأن - داء *P.* ناسور چشم *T.* كوزده ماتیه‌سی || Avoir une fistule lacrymale كوز ماتیه‌لنمق

LACS. Cordon délié *A.* حبل رقیق *P.* رسن باریك *T.* اینجه ایپ || On l'étrangla avec un lacs de soie فلانی بر اینجه ایپك ایپیله بوغدیلر

Il se dit aussi d'un noeud coulant qui sert à prendre du gibier *A.* حبالة pl. حبایل - مصیدة pl. مصاید *P.* دام *T.* آت قیلندن یاپلمش آوجی دوزاغی || Un lacs de crin آوجی دوزاغی - Figur. Un piége dont on a peine à se tirer || Il est tombé dans le lacs پا بستهٔ دام - دام حیله‌یه گرفتار اولدی On lui a tendu des lacs فلان كشی‌یه مدّ حیله اولمشدر Elle le tient dans ses lacs حبایل مكر وخدیعت ایتمشلر در فلان محبوبه‌نك پا گرفتهٔ دام حیله‌سیدر Il est échappé des lacs حبایل تزویردن فرجه یاب خلاص اولدی - قوریلان دوزاقدن بر تقریب شویشوب قورتلدی

LACTÉE. Il ne se dit qu'en ces deux phrases: Voie lactée, qui est une blancheur qui paraît dans le ciel, et qui est formée par un assemblage de petites étoiles *A.* مجرّة *P.* كهكشان - حاجیلر یولی - صمان اوغریسی *T.* راه حاجیان Et veines lactées, qui sont les veines qui contiennent le chyle *A.* مجاری كیلوس

LACTESCENT. Terme de Botanique. Qui donne un suc qui a l'apparence du lait. V. Lactifère.

LACTIFÈRE. Terme d'Anatomie. Il se dit des vaisseaux ou conduits qui portent le lait *A.* مجراء اللبن pl. مجاری اللبن - En botanique il se dit des plantes qui abondent en suc laiteux, comme le tithymale *A.* یتوع pl. یتوعات *P.* شیر دار *T.* رشتنی سودلكن

LACUNE. Il se dit du vide que l'on trouve dans le corps d'un ouvrage, et qui en interrompt la suite *A.* نقصان *P.* کمی *T.* اکسک قالمش یر || Ce livre n'est pas entier, il y a des lacunes بو کتاب تام وکامل اولمیوب آره ده اکسک یرلری وار در

LADANUM. Matière gommeuse qui découle des feuilles du Lédum *A.* لاذن *P.* لادن *T.* لادن || Il y a deux espèces de ladanum لادنک ایکی نوعی وار در

LADRE. Lépreux *A.* ابرص *P.* پیسناک *T.* مسکین || Il a été déclaré ladre ابرص اولدیغی اثبات اولندی V. Lépreux.

Figur. Avare à l'excès *A.* شحیح *P.* سیهکاسه *T.* جمری

Et insensible *A.* مسلوب الحواس *P.* بیحس *T.* حسّی || Il faudrait être ladre pour ne pas sentir cette injure یوق کلیاً مسلوب الحواس اولملو در که حسّی اول مقوله تحقیردن متأثر اولمیه

LADRERIE. Lèpre *A.* برص *P.* پیسی *T.* مسکینلک علّتی || Être entaché de ladrerie علّت برصدن لکه‌لو اولمق — Il se dit aussi des hôpitaux où l'on reçoit les lépreux *A.* دار الشفاء المبروصین *P.* بیمارخانهٔ پیسناکان *T.* مسکینلر خسته‌خانه‌سی V. Lèpre.

LAGOPUS. V. Pied-de-lièvre.

LAGUE. T. de Marine, synonyme de Sillage *A.* مخر — ممخر السفینة *P.* گذرگاه کشتی روان *T.* گمینک یورر ایکن آچدیغی یول

LAGUNE. Espèce de petit lac ou de flaque d'eau dans des lieux marécageux *A.* منقع pl. مناقع *P.* تالاب *T.* برکینتی صو کولجغزی || Les lagunes de Venise sont des canaux formés par la mer ونديک شهرینک مناقعی میاه بحردن صورت پذیر اولمش جدوللر در

LAID. Qui n'est pas beau *A.* ردید pl. ردد — اشوه — قبیح سمیج pl. سماج — المنظر *P.* زشت — بد لقا *T.* چرکین || Homme laid بد چهره — زشت چهره آدم — مرد اشوه Femme laide چرکین قاری — زن بد چهره — مرئهٔ شوها Laide à faire peur دهشت کتورور بر زن زشتلقا Avoir les mains laides اللر قبیح المنظر اولمق — Il se dit aussi, de tout ce qui est désagréable aux yeux dans son genre *A.* کریه — قبیح الصورة قبیح — المنظر *P.* بد — نا خوش — زشت *T.* چرکین || Cette étoffe est fort laide بو ثوب بغایت کریه المنظر در — اقبح — قبیح *A.* — Figur. Contraire à la bienséance — المنظر در *P.* بد *T.* چرکین || Il est bien laid à vous d'avoir abandonné votre ami dans la disgrace دوستکی وقت ادبار ونکبتنده ترک ایتمک سنک حقکه بر امر اقبح واشنعدر

LAIDEUR. Difformité *A.* قبح — شوهت — سماجت — ردّت — المنظرة *P.* زشتی *T.* چرکینلک || La laideur de cette femme est étrange بو خاتونک ردّت سیماسی غرایبدندر — Figur. *A.* قبح — شناعت *P.* بدی *T.* جرکینلک — بدلک || La laideur de cette action بو فعلک قبح وشناعتی

LAIE. Route étroite coupée dans une forêt *A.* مسئل pl. مسائل *P.* ره تنگ *T.* چوبان یولی — جیغر

LAINAGE. Marchandises de laine *A.* pl. سلع الصوف pl. امتعة الصوف *T.* یوک قماشلری مالی

LAINE. Le poil des moutons et de quelques autres bêtes *A.* صوف pl. اصواف — عهن pl. عهون *P.* پشم *T.* یوک || Laine blanche صوف ابیض fine صوف رقیق — اینجه یوک grosse صوف غلیظ — قبا یوک bonne صوف جیّد courte صوف قصیر grande صوف طویل — اوزون یوک Flacon de laine *A.* جالحة الصوف *T.* یوک توزاغی écheveau *A.* عمیتة *T.* یوک دسته‌سی Échauder de la laine یوکی قینار صو ایله خشلمق filer غزل صوف — یوک اکیرمک carder مشط صوف ایتمک — یوکی طرامق fouler صوف ایتمک — یوکی جیکنتمک Ouvriers en laine عملهٔ صوف — یوک ایشلیانلر Le commerce des laines یوک تجارتی Bas de laine یوک جوراب Cette étoffe est moitié fil et moitié laine بو ثوبک نسجی ایپلک ویوک ایله بالمناصفه بو قماشک نسجی یاری ایپلک یاریسی یوکدر — مخلوطدر

On appelle aussi Laine, les cheveux épais et crépus des nègres *A.* شعر متقرّد زنجیّ *P.* موی زنگی *T.* عرب صاچی

LAINEUX. Qui a beaucoup de laine *A.* اصوف — صایف — کثیر الصوف *P.* پشمناک *T.* قبا یوکلو — چوق یوکلو || Il y a des pays où les moutons sont bien plus laineux qu'en d'autres بعض مملکتلرک قویونی سائر مملکتلرک قویونلرینه نسبت ایله زیاده صایفدر Un drap bien laineux کثیر الصوف چوقه

LAINIER. Marchand qui vend des laines *A.* بایع الصوف *P.* پشم فروش *T.* یوک صاتیجی — یوکجی

LAÏQUE. Qui n'est ni ecclésiastique ni religieux *T.* طریق

عوامّدن اولان

LAISSE. Corde avec laquelle on conduit un lévrier *A.* مقود
زاغره طاقیلان یدک ایپی *T.* الکلب الصید

LAISSER. Quitter *A.* ترک *P.* وا گذاشتن *T.* براقمق ||
Il a laissé son équipage, ses gens en un tel endroit اتباع
وخدمتکاران واحمال واثقالنی فلان محلّده ترک ایلدی
Je l'ai laissé chez lui کندو خانه‌سنده براقدم Je l'ai laissé
en bonne santé فلانی حال صحت وعافیتده ترک ایلدم
Il a laissé sa bourse en un tel endroit کیسه‌سنی فلان یرده
اونودوب براقدی Laisser un chemin, une maison à droite
فلان زوقاغی یا خانه‌یی صاغه ترک ایله صوله صاپمق
— Il signifie encore, abandonner || Il s'est enfui et m'a laissé
dans le péril کندوسی فرار ایله بنی مخاطره ایچنده ترک
ایلدی Il a laissé là son projet, son entreprise نیّتنی ومتصدّی
نیّتندن ومتصدّی اولدیغی — اولدیغی مصلحتی ترک ایلدی
مصلحتدن فارغ اولدی — On dit aussi, Laisser à l'abandon
اولدم اوله‌سیه براقمق *T.* مهمل گذاشتن *P.* مهملاً ترک *A.*
|| C'est un homme qui n'a aucun soin, il laisse tout à l'abandon
اصلا اهتمامی اولمیوب هر شیئی مهملاً ترک ایدر — On dit
aussi, Se laisser aller à la douleur نفسنی کدر واندوه ایچنده
اکدار وغموم ایچنده تسییب نفس ایتمک — صالیویرمک
— On dit aussi, qu'un homme a laissé après sa mort ses affaires
en bon, en mauvais état وفاتندنصکره اموربنی حسن حالده
یاخود سوء حالده ترک ایلدی Et qu'il a laissé de grands
biens après sa mort وفاتندنصکره کلّیتلو اموال ترک ایلدی

On dit, qu'un homme a laissé une bonne, une mauvaise ré-
putation après lui ابقای ذکر جمیل — ابقای نیکنام ایلدی
ابقای بد — ابقای حسن صیت وشهرت ایلدی — ایلدی
ابقای شهرت قبیحه — ابقای سوء ذکر ایلدی — نامی ایلدی
Il est mort, il a laissé une grande opinion de sa vertu ایلدی
فلان کمسنه وفات ایدوب صلاح حالی بابنده ابقای
حسن ظنّ عظیم ایلدی

On dit en parlant d'une chose où il y a du bon et du mau-
vais, qu'il y a à prendre et à laisser ایچنده آلنه‌جقده وار
آتیله‌جقده وار

Il signifie aussi, céder || Je lui en laisse l'honneur بوندن
حاصل le profit لازم کله‌جک شان وشرفی آکا ترک ایدرم
Les ennemis اوله‌جق نفع وفائده‌یی کندویه ترک ایدرم
furent contraints de nous laisser le champ de bataille دشمن
عرصه‌گاه جنک وقتالی طرفمزه ترک ایلمکه مجبور
اولمشدر — On dit aussi, Laisser une chose à certain prix فلان
بهایه براقمق

Laisser, signifie aussi, mettre en dépôt *A.* ایداع — تودیع *P.*
امانت *T.* ودیعه کردن — بدست امانت فلان کس دادن
ودیعه قلمق — ایتمک || Il a laissé tous ses papiers chez un
tel کافّۀ اوراقنی فلانه ایداع ایلدی Il a laissé son argent
entre les mains de... اقچه‌سنی فلانک ید امانتنه ایداع
ایلدی

Et confier *A.* تفویض — احالة *P.* سپردن *T.* اصمارلمق —
Laisser une chose au soin d'un tel || حواله ایتمک برماده‌یی
Je vous en laisse le soin, la conduite فلانه احاله ایتمک بو
امرک نظارت واداره‌سنی عهدۀ اهتمامکه حواله ایدرم —
On dit, Je vous laisse — سنک ید اهتمامکده تفویض ایدرم
à penser ce qui en arrivera ظهور ایده‌جک احوالک فکر
محتمل الوقوع اولان حالک — وملاحظه‌سنی سکا حواله ایدرم
Je vous laisse à penser s'il pro- ملاحظه‌سنی سکا حواله ایدرم
fita de l'occasion ظهور ایدن فرصتدن اغتنام ایده بیلمشمیدر
بونک ملاحظه‌سنی سکا حواله ایدرم

Et permettre *A.* ترخیص — تجویز *P.* روا داشتن — رخصت
دادن *T.* براقمق — رخصت ویرمک || Je l'ai laissé reposer
استراحت ایتمک ایچون — استراحتنه رخصت ویردم
Je les ai laissés aller رخصت — کتملرینه جواز ویردم براقدم
ویردم

Il se prend avec la négative pour Discontinuer, s'abstenir *A.*
ترک — فراغت — کفّ الید *P.* دستکش فراغ شدن — وا
گذاشتن *T.* وازکلمک || Il ne faut pas laisser d'aller toujours
votre chemin طوتدیغک یوله کتمکدن فراغت ایتملو دکلدر
Malgré tout ce qu'on lui put dire, il ne laissa pas de faire ce
qu'il s'était proposé کندویه بو قدر سوز سویلنمشیکن مقدّما
تصمیمکرده‌سی اولان نیّتدن کفّ ید ایده‌مدی

— Il signifie aussi, léguer par testament *A.* ترک بالوصیّة
Il a laissé tant à l'hôpital || وصیّت خسته خانه ایچون شو
قدر اقچه ترک ایلدی — وصیّت ایلدی Un des parens lui
a laissé de grands biens par testament فلانه اقرباسندن بری
وصیتنامه ایله کلّیتلو مال ترک ایلدی

On dit proverb., qu'un homme se laisse mener par le nez

comme un buffle, pour dire, qu'il n'a pas la force de s'opposer à l'empire que l'on prend sur lui فلان كمسندیی بورنندن چکرلر

On dit, Laisser quelqu'un maître d'une chose, pour dire, la laisser à sa disposition — بر كمسنديى برشيده مرخص قلمق مستقل ومرخص ايتمك

Il signifie aussi, passer sous silence *A.* ترك الشئ مسكوتاً *T.* مسكوت براقمق || *P.* خموش شدن از عنه Je laisse une infinité d'autres preuves بوندن قطع النظر نیجه دلیللری دخی مسکوت عنه ترك ایدرم

Laissé. *A.* متروك *P.* واگذاشته *T.* براقلمش

LAIT. Liqueur blanche qui sert de nourriture aux enfans, et aux petits des animaux *A.* لبن ـ حلب *P.* شير *T.* سود || Cette nourrice n'a point de lait بو سود آناسنك اصلا سودى يوقدر Une frayeur lui a fait perdre son lait خوفه دوچار بر قورقويه اوغرايوب ـ اولمغله افول لبنی اقتضا ايلدى اوغراديغى قورقودن سودى جكيلوب ـ سودينى غايب ايتدى Ils ont tété tous deux d'un même lait ايكيسى دخى بر ممدن سود امشلر در صوغشدى Les médecins lui ont ordonné de prendre le lait de vache اطبّا اينك سودى ايچمسنى توصيه وتنبيه ايتمشلر در Lait aigre *A.* لبن حامض ـ لبن ماضر *P.* شير ترش *T.* كَكرمتى. سود ـ اكشى سود ـ Il se dit aussi du suc blanc qui sort de quelques plantes || Lait de figue لبن انجير il sort du lait de cette herbe بو نباتدن سود جيقار

On appelle, Jeune lait, le lait d'une femme accouchée depuis peu *A.* لبن الواضعة الحمل جديداً *P.* شيرزن نوزاى *T.* يكى طوغرمش قارينك سودى Et vieux lait, le lait d'une femme accouchée il y a long-temps *A.* لبن الواضعة الحمل قديماً *P.* شير زن پارينه زاى *T.* چوقدن طوغرمش قارينك سودى

Frère de lait, Soeur de lait, se dit de deux enfans étrangers qui ont sucé le même lait *A.* رضيع ـ رضيعة *P.* همشير *T.* سود قرنداشى

Dents de lait. Les premières dents qui viennent aux enfans *A.* راضعتان pl. رواضع *P.* دندان شير *T.* سود ديشى

Petit lait, ou Lait clair. La sérosité qui tombe du lait lorsqu'il se caille *A.* لبن فلوق *P.* آب شير ترش *T.* سود صورتقه ـ كسيمى || Prenez un verre de petit lait pour vous rafraîchir تبريد طبيعت ايچون بر قدح صورتقه ايچ

On appelle Lait coupé, du lait dans lequel on a mis une portion d'eau *A.* لبن ممذوق ـ لبن مذيق *P.* شير آب آميخته *T.* صو قاتلمش سود ـ Et la voie de lait, la voie lactée, V. Lactée.

LAITAGE. Ce qui se fait de lait *A.* محلّب pl. محلّبات *P.* شير آش *T.* سودلو يمك || Il ne vit que de laitage غداسى محلّباتدن عبارتدر

LAITERIE. Endroit où l'on fait le laitage *A.* مَلبنة *P.* شير خانه *T.* سود اوطه‌سى || Une laiterie bien fraîche بر سرين سود اوطه‌سى

LAITERON, vulg. LACERON. Sorte de plante laiteuse *A.* بقلة اليهودية

LAITEUX. Il se dit des plantes qui ont un suc semblable à du lait *A.* يتوع pl. يتوعات *T.* سودلكن || Le tithymale est une plante laiteuse آغاج سودلكنى يتوعات نوعندندر

LAITIER. T. de Fonderie. Matière écumeuse qui nage au-dessus du métal fondu *A.* رغاوة المعدن *P.* كف قيسور *T.* معدن كپوكى

LAITIÈRE. Femme qui vend du lait *A.* بايعة اللّبن *P.* زن شير فروش *T.* سودجى قارى ـ سود صاتر قارى

Il se dit aussi d'une vache qui donne beaucoup de lait *A.* كثير الدرّ ـ درور ـ كثير اللبن ـ حلوب ـ حفول *P.* بسيار دوشا *T.* صاغمال ـ سودى كور || C'est une vache laitière بو بقرة حفوله در صاغمال بر اينكدر ـ

LAITON. V. Cuivre jaune.

LAITUE. Sorte d'herbe potagère *A.* خسّ *P.* كاهو ـ كيپو ـ *T.* ماروُل || Laitue sauvage خسّ برّى ـ كاهوى دشتى *T.* كوك يبان ماروُلى ـ

LAIZE. Terme de Manufacture. Largeur d'une étoffe *A.* عرض *P.* پهنايى *T.* اين || Ce drap a cinq quarts de laize بو چوقه‌نك درت ربع اينى وار در

LAMA. Nom que l'on donne aux prêtres des Tartares *T.* تاتارلرك امامى

LAMANEUR. Pilote qui conduit les vaisseaux à l'entrée et à la sortie d'un port *A.* ربّان المرفاء *P.* رهبر دريابند *T.* ليمان قولاغوزى

LAMANTIN. Animal amphibie *A.* دبّ البحر *P.* خرس آبى *T.* دكز آيوسى

LAMBEAU. Morceau d'une étoffe déchirée A. مزقة pl. مزق
اسکی قماش - چاپوت T. چاپوب P. رعابیل pl. رعبولة -
پاره P. قطعات pl. قطعة A. Figur. - یرتق پارچه‌سی - پارچه‌سی
T. پارچه || On n'a retenu que quelques lambeaux de ce discours
بو مقاله‌نک انجق بعض قطعه‌لری ضبط اولندی Il a arraché un lambeau de cette succession بو ترکه‌نک انجق بر
قطعه‌سنی قوپاردی

LAMBIN. Qui agit très-lentement A. بطئ الحرکة P. کند پا
T. قابران

LAMBINER. Agir lentement A. حرکة بالبطائة - تبطّی P.
قابرانلق ایتمک T. کند پایی نمودن

LAMBOURDE. Pièce de bois de charpente qui sert à soutenir les ais d'un plancher A. عارضة pl. عوارض P. پالار T. کریش
|| Poser des lambourdes کریش - تعبیهٔ عوارض ایتمک
کریش قویمق - یرلشدرمک

LAMBRIS. Ouvrage de menuiserie dont on revêt le plancher d'en haut d'un appartement A. سقف مقرنس P. آسمانهٔ
سقف T. مقرنس تاوان ایشلنمش چاتمه || Lambris doré
مقرنس مذهب - یالدزلو چاتمه تاوان de marbre رخام
تراشیده‌دن مصنوع سقف مقرنس

Il se prend plus particulièrement pour un revêtement de menuiserie, de marbre, etc. autour des murailles d'une salle, d'une chambre, etc. T. سیلیجی کاری تخته ویاخود بشقه نسنه
ایله دوناتمه

On dit figur. et poétiquement, Le céleste lambris, pour dire, le ciel قبهٔ نیلگون فلک

LAMBRISSER. Revêtir de lambris T. سیلیجی کاری تختة
ویاخود بشقه نسنه ایله ایشلیوب دوناتمق

LAMBRUSQUE. Vigne sauvage A. کرم برّی P. سارونهٔ کوهی
T. یبانی اوزم آصمه‌سی

LAME. Table de métal fort plate A. صفیحة pl. صفایح -
صفیحة || Lame de cuivre تخته T. تخته P. مماطیل pl. ممطول
باقر تخته‌سی - ممطول النحاس - النحاس Une inscription gravée sur une lame de fer دمور تخته اوزرنده محکوک بر
کتابه

Il signifie aussi, le fer de l'épée A. نصل pl. نصول - نصل
قلیج نامولسی - نامولو T. آهن شمشیر P. السیف || Lame fine نصل رقیق - نصل دمشقی یوفقه نامولو Lame de Damas
de bonne trempe جوهری لطیف قلیج نامولسی - Il se dit aussi d'un couteau, d'un canif, etc. || Le manche n'est que de bois, mais la lame est bonne قبضه‌سی بیاغی آغاجدر انجق
نامولسی اعلا در

On appelle aussi Lames, certains clinquans d'or ou d'argent, desquels on couvre des étoffes A. رصیعة pl. رصایع T. قباره
|| Son habit était tout couvert de lames d'or اوزرنده اولان
جامه سر تا پا صرمه‌لو قباره‌لر ایله قاپلنمشیدی

En termes de Marine, il signifie, une vague agitée. V. Vague.

LAMENTABLE. Déplorable, qui mérite des lamentations A.
موجب النوحة - موجب النحیب - موجب العویل P. گریه
T. ناله انگیز - خیز آغلدیجی || Une mort lamentable موت
موجب العویل un accident بر حادثهٔ مهیّجة العویل

Et douloureux A. فاجع - حزین - انان P. اندوه انگیز
T. آجدیجی || Il prononça ces paroles d'un ton de voix lamentable بو کلماتی صدای حزین ایله تفوّه ایلدی Les cris lamentables اصوات فاجعه
فریاد اندوه انگیز -

LAMENTABLEMENT, adv. A. بالحزن والانین - حزیناً P.
بنالش وزاری T. ایکلیه‌رک - آغلشه‌رق || Il nous conta ses adversités si lamentablement, que... مصایب اولان سرگذشتی
- وآفاتی شول رتبه‌ده حزیناً نقل وحکایت ایتمشدر که
باشنه کلان ما جرالری اولقدر آغلشه‌رق نقل ایلدیکه

LAMENTATION. Douleur exprimée par des cris et des gémissemens A. نوحة - نحیب - انین - عویل P. زاری - ناله -
T. فریاد وفغان - غربو - آغلشمه - چیغلتی - ایکلتی || On n'entendait que lamentations یالکز عویل وانین استماع اولنور
آغلشمه وایکلتیدن غیری بر شئ ایشیدلمز ایدی - ایدی
Après une longue lamentation طول ودراز فریاد وفغاندنصکره

LAMENTER. Déplorer avec des cris lugubres A. استناحة -
تلتهف - تعویل - انتحاب - نحب P. فریاد - زاریدن
T. ایکلمک - آغلشمق وفغان کردن || Lamenter la mort de ses parens بر کمسنه والدینی وفاتیچون تلهف واستناحه
ایتمک la ruine de sa patrie وطننک خرابیّت حالی ایچون
بر کمسنه گرفتار Lamenter son malheur نوحه وفریاد ایتمک
اولدیغی مصیبت ایچون عویل ونحیب ایتمک Vous avez beau pleurer et lamenter عبث یره بکا ونوحه ایدرسک

LAMINAGE. Action de laminer A. صفح الحدید - مطالة
P. آهن سازی T. پهن یصّیلتمه دموری یوفقه‌لدوب

LAMINER. Donner à une lame de métal une épaisseur uniforme par une compression toujours égale *A.* تصفيح - مطل *P.* پهن كردن *T.* يصّيلتمق ‖ Laminer du plomb قورشونى تصفيح ايتمك

LAMINOIR. Machine qui sert à laminer *A.* مدقّة التصفيح *P.* كوبهٔ پهن ساز *T.* يصّيلده‌جق چكيج

LAMPE. Vase où l'on met de l'huile et une mèche pour éclairer *A.* قنديل pl. قناديل - مصباح pl. مصابيح - سراج pl. سرج *P.* قنديل - چراغ *T.* قنديل ‖ Lampe d'argent كومش قنديل - قنديل سيمين de cristal بللور قنديل portative الده كوتوريلور قنديل sépulcrale مزار قنديلى Il y a une lampe qui brûle toujours devant cet autel بو عبادتگاهده پيشگاه - ليل ونهار مشتعل وفروزان بر قنديل وار در معبدده على الدوام بر قنديل ينار

LAMPION. Sorte de lampe dont on se sert dans les illuminations *T.* شنلك قنديلى

LAMPSANE, ou **HERBE AUX MAMELLES.** Plante qui donne un lait amer *A.* ضريع - شبرق

LANCE. Arme d'hast, qui a un fer pointu *A.* رمح pl. رماح - مزراق pl. مزاريق - مخرص pl. مخارص *P.* نيزه *T.* سكو ‖ Il a enfilé la bague avec la lance حلقه رمحى آتديغى حط رمح ايتمك Baisser la lance ايچندن انفاذ ايتدردى Rompre la lance كسر رمح ايتمك - رمحى شكست ايتمك Il l'abattit d'un coup de lance بر فلانى ايله رمح يك ضربهٔ رمى گشته وسرنگون ايلدى Leurs lances volèrent en éclats ايتدكلرى رماح پاره پاره شكست اولدرق هوايه پران اولمشدر

On appelle Lance de drapeau, d'étendard, le bâton auquel ils sont attachés *T.* بيراق صيريغى - Et Lance à feu, la fusée qui sert à mettre le feu à une pièce d'artifice *T.* فتيل صيريغى

LANCER. Jeter en avant avec violence *A.* رمى - ارما *P.* انداختن *T.* آتمق - اوق ‖ Lancer un trait رمى سهم ايتمك - اوق آتمق un javelot جريد آتمق

On dit figur. Lancer un regard de colère *A.* طرح النظرة الغضب *P.* نگاه خشم وغضب انداختن *T.* طارغنلق - غضوبانه بر باقش آتمق - باقشى آتمق - Et lancer des oeillades amoureuses *A.* طرح اللحاظات العشق *P.* نگاه عاشقانه انداختن *T.* عاشقانه كوز آتمق

On dit en parlant de Dieu, qu'il lance le tonnerre, la foudre جناب منتقم قهّار امطار رعود وصواعق ايدر - Et en parlant du soleil, qu'il lance ses rayons sur la terre خورشيد عالمتات بسيط غبرا اوزرينه طرح سهام اشعّه ايدر

Se lancer. Se jeter avec impétuosité *A.* تنزّى - تنقّى *P.* بر جستن *T.* آتلمق - صچرايوب آتلمق ‖ Il se lança au travers des ennemis اعدا ايچنه آتلدى dans le bois اورمان ايچنه آتلدى

On dit, qu'un vaisseau lance babord ou stribord, lorsqu'il se jette à gauche ou à droite *T.* اورجه پوجه يوريمك

LANCÉ. *A.* مرمى *P.* انداخته *T.* آتلمش

LANCETTE. Instrument de chirurgie servant à ouvrir les veines *A.* مفصد - مشراط pl. مشاريط *P.* نيشتر - شست *T.* نيشتر ‖ Donner un coup de lancette نيشتر ضرب يك طعنهٔ بر نيشتر اورمق - ايتمك Enfoncer la lancette bien avant نيشترى خيليجه ايچرويه صوقمق Percer, ouvrir un abcès avec une lancette بر ورمى نيشتر ايله دشمك

LANCIER. Cavalier dont l'arme est une lance *A.* رامح pl. رمّاح *P.* نيزه دار *T.* مزراقلو

LANCINANT. Qui se fait sentir par élancemens. Il ne se dit qu'en cette phrase, Douleur lancinante. V. Élancement.

LANDE. Grande étendue de terre où il ne vient que des bruyères, des ronces, etc. *A.* غريفة pl. غرف *P.* جنگ الستان *T.* قندره اورمانى ‖ Ce pays n'est qu'une lande بو مملكت مجرّد بر غريفه در Les grandes landes غرف واسعه Au milieu des landes قندره اورمانلرى اورته‌سنده

Il se dit figur. des endroits secs et ennuyeux d'un ouvrage *A.* حشويّات موجبة الكلال ‖ Il y a d'assez belles choses dans ce livre, mais on y trouve bien des landes بو كتاب خيلى لطيف شيلرى مشتملدر انجق ايچنده نيچه حشويّات موجبة الكلال دخى وار در

LANGAGE. Idiome d'une nation *A.* لغت *P.* زبان *T.* دل ‖ Le langage Persan عجم دلى - لغت فرسى Personne n'entend ce langage بو لغتى هيچ بر كمسنه فهم ايتمز C'est un langage barbare لغت جهلا در inconnu لغت غريبه در - نا معلوم - بيگانه در

Il signifie aussi, discours, manière de parler *A.* كلام *P.* سخن *T.* سوز ‖ Beau langage كلام لطيف - كلام بديع figuré كلام

تصنّع وتكلّفدن عبارت كلام affecté كلام ملفّق orné مجازى كلام نقىّ pur كلام بيغل وغشّ naïf كلام منتخب fleuri سادهلكدن عبارت بركلام simple تمييز سوز-سخن پاكيزه-زينت وآرايشدن sans ornement تصنّع وتكلّفدن عارى بركلام-- نقاحت كلام-نقاى كلام La pureté du langage عارى بركلام بو Il y a dans ce discours quelques fautes de langage پاكيزگىٔ سخن مقالهده بعضاً سقامت كلام وار در Cela est écrit en beau langage بو مادّه لطيف واحسن سياق كلام ايله تحرير اولنمشدر

Et la manière de parler de quelque chose, en égard au sens plutôt qu'aux mots *A.* لسان *P.* گفتار-زبان *T.* سويليش-آغز || Vous me tenez là un étrange langage بكا بر غريب لسان بو سويليشدن Ce langage-là ne me plaît point قوللنورسكز بو آغزدن بر وجهله محظوظ دكلم-هيچ حظ ايتمم Il a bien changé de langage آغز دكشدردى - تبديل لسان ايلدى C'est le langage de l'Écriture-Sainte, des Pères, des théologiens كتاب اللهك وائمّهٔ عظامك وعلم الهى علماسنك لسانيدر Ce n'est pas là le langage d'un homme de bien بر اهل خير صالح وخيّر بر آدمك سويايشى دكلدر-آدمك آغزى دكلدر

Il se dit figur. de tout ce qui sert à faire connaître la pensée sans parler || Le langage des yeux لسان پرگوى چشم Le geste est un langage muet رمز باليد لسان بلا نطق قبيلندندر -- Il se dit aussi du cri dont les animaux se servent pour se faire entendre || Le langage des oiseaux *A.* لسان الطيور *P.* زبان مرغان *T.* قوشلرك دلى Le langage des bêtes *A.* لسان البهايم *P.* زبان جانوزان *T.* حيوانلرك دلى

LANGE. Il se dit de tout ce qui sert à envelopper les enfans au maillot *A.* لفافهٔ الصبىّ pl. لفايف الصبىّ *P.* ... *T.* چوجوغى بورودكلرى بز اشتك

LANGOUREUSEMENT. D'une manière langoureuse *A.* بالوصمة *T.* بيمجالى - بحال در ماندگى *P.* فاتراً - متوصّماً - فاتراً ومتوصّماً || Regarder langoureusement درمانسزلق ايله صورت وصمت وبيمجالى ايله عطف نگاه-نظر ايتمك ايتمك

LANGOUREUX. Qui est en langueur *A.* فاتر-فاتر-متوصّم *P.* درمانده - درمانده الحال *T.* بيمجال - درمانسز || Il a été long-temps malade, il est encore tout langoureux وافرزمان مريض مدّت مديدهٔ خسته اولوب - اوبوب حالا فاتر ومتوصّمدر

هنوز فاتر وبيمجالدر

Il signifie aussi, qui marque de la langueur *A.* مفيد الوصمة *P.* درماندگى نما-وصمت اثر *T.* درمانسزلق كوسترر || Un regard langoureux نظرهٔ وصمت اثر Des vers langoureux مفيد وصمت اولان اشعار

LANGOUSTE. Sorte d'écrevisse de mer *A.* جراد البحر *P.* ... *T.* تكه ملح دريا

LANGUE. L'organe de la parole pour les hommes, et du goût pour les animaux *A.* لسان pl. السنة *P.* زبان *T.* دل || Grosse langue قالين دل-زبان درشت - لسان ثخين épaisse لسان كثيف mince, déliée لسان رقيق - زبان باريك pointue لسان ملسّن يوفقه دل - اينجه دل - زبان تيز La racine de la langue *A.* اصل - حرقد *P.* بن زبان *T.* سيورى دل - نوك اللسان Avoir la langue sèche دلك كوكى لسان متلجّن اولمق جفاف لسانه مبتلا اولمق pâteuse noire, enflée لسان سياه وقبارمش اولمق Remuer, tirer la langue par dérision على طريق الاستهزا اذلاع لسان ايتمك ذوقلنهٔ صورتنده دلى چيقارمق La pointe de la langue *A.* اسلة اللسان *P.* سر زبان *T.* دلك اوجى On l'a saigné sous la langue فلانه-فلانى حاق لساندن فصد ايلديلر Langue de mouton, de boeuf قيون دل التى قان آلديلر وصغر دلى

On dit figur. Avoir la langue bien pendue, pour dire, avoir une grande facilité de parler *A.* ذليق اللسان-بسيط اللسان *P.* ترزبان - ناطقه پرداز *T.* دلى آچق Cela lui a dénoué la langue, pour dire, lui a donné plus de facilité à parler بو شئ حلّ عقدهٔ نطقنه وسيله اولمشدر Avoir la langue bien affilée, pour dire, parler beaucoup et avec facilité *A.* سليس الاسان *P.* چرب زبان *T.* دلى آچق Avoir une grande volubilité de langue *A.* ذو بلقة - سريع اللسان - ... *P.* زبان آور *T.* دلى يوروك - On dit aussi d'une personne qui parle facilement et élégamment, que c'est une langue dorée بر لسان لؤلؤ نثار در- بر لسان زر افشاندر -- Et d'une personne qui parle beaucoup, que la langue lui va toujours دلى هيچ طورمز - دروبار در-

On dit, qu'une personne a la langue grasse, pour dire, qu'elle prononce mal certaines consonnes *A.* ذو تغتغة اللسان-متغتغ *P.* كلته زبان *T.* دغدغى - Et qu'elle a bien de la langue,

qu'elle a la langue bien longue, qu'elle ne saurait tenir sa langue, qu'elle n'est pas maître de sa langue, pour dire, que c'est une personne qui ne saurait garder un secret *A.* مذیل حفظ لسانی یوق - دلی طوتمز *T.* دهان دریده *P.* اللسان - Et que c'est un homme qui n'a point de langue, qui est maître de sa langue, pour dire, qui sait garder le secret *A.* محفوظ اللسان - مضبوط اللسان *T.* امساك لسانی یوق - امساك لسانی وار - دلنی اسکر *T.* زباندار - Et que c'est une mauvaise langue, une méchante langue, une langue de serpent, une langue de vipère, une langue dangereuse, pour dire, que c'est une personne qui aime à déchirer la réputation d'autrui *A.* لدیغ اللسان - لسعة *P.* بد زبان - زبان زهرناك *T.* دلی زفیرلو

On dit, qu'on a un mot sur le bout de la langue, lorsqu'on croit être près de le trouver, de le dire بو لفظ دلم اوجنده در - Et proverb., Beau parler n'écorche point la langue, pour dire, qu'il est toujours bon de parler civilement طاتلو سوزدن دلك دریسی قاولنمز

On appelle figur. Coup de langue, une médisance ou un mauvais rapport que l'on fait *A.* جرح اللسان *P.* زخم زبان *T.* دل یاره‌سی - Et l'on dit proverb., qu'un coup de langue est pire qu'un coup de lance *A.* جراحات السنان لها التئام ولا یلتام ما جرح اللسان *T.* دل یاره‌سی بچاق یاره‌سندن زیاده آجیدر

On dit, Prendre langue, pour dire, s'informer de ce qui se passe de l'état d'une affaire *T.* دل پیدا ایتمك - دل طوتمق || On a envoyé quelques gens en avant pour prendre langue دل طوتمق ایچون ایلرویه بر قاچ آدم ارسال اولندی Avant que de s'engager dans une affaire, il est bon de prendre langue بر مصلحته تشبث اولنمزدن مقدم استخبار اقدم امور دل - حال ایچون دل طوتمق اقتضا ایدر پیدا ایتمکدر

Langue, signifie aussi, la totalité des usages propres à une nation, pour exprimer ses pensées par la voix *A.* لسان pl. السنة *P.* زبان *T.* دل || La langue Grecque لسان یونانی Latine لسان لاتینی Française لسان فرانساوی - فرانسز دلی Les langues Orientales السنهٔ مشرقیه Une belle langue بر لسان لطیف abondante معمور بر لسان - کثیر البرکة بر لسان riche لسان واسع pauvre لسان عقیم stérile کور بر دل - لسان خشین rude طاربر دل - لسان تنگ - عدیم الوسعة لسان - لسان غلیظ barbare قاتی بر دل - لسان درشت - واسع forte قبا دل - خویراد دلی - زبان خوریاد - فظیظ بو Cette langue a cours dans tout l'Orient ومتین بر لسان کافهٔ ممالك - لسان اقالیم شرقیه‌نك مجموعنده متداولدر بو لسانك بالجمله ممالك شرقیه‌ده - شرقده مستعملدر رواجی وار در Langue primitive لسان اصلی La langue Italienne s'est formée de la Latine لسان تالیانی لاتیندن تصویغ Enrichir une langue بر لسانی اعمار اولنمش بر لساندر Polir une langue لسانه لطافت معمور قلمق - ایتمك لسانه جلا ویرمك - ویرمك La richesse, la beauté d'une langue بر لسانك معموریتی ولطافت ونزاکتی La pureté de la langue لسانك نقاحتی - نقای لسان Les propriétés de la langue لسانك اصطلاحات مخصوصه‌سی Enseigner les langues تعلیم السنه ایتمك Connaître le génie d'une langue لسانك طبیعتنی بیلمك Langue corrompue لسان - طبیعت اصلیه‌سندن چیقمش لسان محرّف dégénérée

On appelle Langue vivante, celle que tout un peuple parle *A.* لسان مستعمل - لسان حیّ *P.* زبان زنده *T.* دیری لسان Et langue morte, celle qui n'est plus que dans les livres *A.* لسان متروك - لسان میّت *P.* زبان مرده - زبان عملمانده عملدن قالمش دل - اولمش بر دل *T.* Et langue mère, une langue primitive, qui ne s'est point formée par corruption d'une autre *A.* ام اللسان - لسان اصیل *T.* آنا دل

On dit proverb., que l'usage est le tyran des langues, pour dire, qu'en matière de langue, l'usage l'emporte sur les règles هر لسانده غلط مشهور لغت صحیحه‌دن اولی عدّ اولنور

On appelle Maître de langue, celui qui enseigne une langue *A.* معلّم اللسان *P.* خواجهٔ زبان *T.* دل اوکردیجی خوجه دل خوجه‌سی - Et enfans de langue, les jeunes gens que les Princes entretiennent en Turquie, pour y apprendre les langues orientales *T.* دل اوغلانی

On appelle Langue de terre, certain espace de terre beaucoup plus long que large, qui ne tient que par un bout aux autres terres *A.* مسل pl. اسلة *P.* زبانهٔ ارض *T.* دل || Il y a sur la côte de Provence plusieurs langues de terre qui s'avancent dans la mer پرونچیا ساحلنده دریایه ممتدّ اولور متعدّد

دللر وار در

LANGUE DE CERF, ou SCOLOPENDRE. V. Scolopendre.

LANGUE DE CHIEN, ou CYNOGLOSSE *A.* لسان الكلب *T.* سناولوز

LANGUE DE SERPENT. Plante *A.* لسان الحيّة *T.* ييلان اوتی

LANGUETTE. Cette pièce de fer d'une balance qui sert à marquer l'équilibre, et qu'on appelle aussi Aiguille *A.* نقيب ـ لسان الميزان *P.* زبانهٔ ترازو *T.* ترازو دلجکی

LANGUEUR. Faiblesse, état d'une personne qui languit *A.* فتور ـ وصمت *P.* درماندگی ـ بیمجالی *T.* درمانسزلق ـ وصمت مهلکه وصمت عظيمه mortelle || Grande langueur Tomber en langueur حال درماندگی ووصمته گرفتار اولمق Il est mort en langueur حال کمال وصمتده وفات ايلدی ـ حال وصمت وفتورده ايکن تسليم روح ايتمشدر

Il se dit aussi des peines de l'âme et de l'esprit *A.* ضجرت *T.* درد درون ـ رنج درون *P.* وصمة البال ـ ثقلة البال ـ بر کمسنه‌يی || Tenir quelqu'un en langueur کوکل بزمه‌سی ـ حال ضجرت ووصمتده ابقا ايلمك ـ Les amants appellent poétiquement leur passion, une amoureuse langueur *A.* مرض عشق *P.* درد عشق et leurs maîtresses, la cause de leur langueur باعث درد جگر سوز ـ On dit aussi, La langueur des regards الحاظك وصمت وفتوری

Il se dit figur. en parlant de l'état où la terre est en hiver *A.* حال العطلة ـ حال الفتور *P.* حال درماندگی *T.* طورغونلق || Toute la nature est alors en langueur اول زمان آثار قدرت كليّاً حال عطلت وفتورده در ـ On dit aussi, que des arbres sont en langueur, quand ils ne sont pas en bon état بو اشجار ودرختان حال فتورده در

LANGUIR. Être consumé peu à peu par quelque maladie qui ôte les forces *A.* تقهّل ـ تهبّط *P.* گرفتار بيتابی شدن ـ درمانده وبيمجال شدن *T.* درمانسزلغه اوغرامق || Il est pulmonique, il y a trois ans qu'il languit خسته اولمغله سحيراً جگر خسته‌لکنه مبتلا ـ اوچ سنه‌دنبرو حال تقهّلده در On languit long-temps de ce mal-là avant que d'en mourir بو مرضه مبتلا اولنلر قبل ظهور الموت وافر مدّت حال تهبّطه گرفتار اولورلر

Et souffrir un supplice lent *A.* توصّم *P.* دردناك شدن ـ درمانسزلقده قالمق *T.* گرفتار دردماندگی شدن ـ مبتلای وصمت || Languir de faim, de soif درمانسزلق چکمك درماندهٔ درد گرسنگی وتشنگی اولمق ـ جوع وعطش اولمق ـ de misère et de pauvreté درماندهٔ درد فقر وفاقه اولمق ـ وصمت سالبة الراحة فقر واحتياجی چکمك Languir dans une prison زندان ايچنده مبتلای حال وصمت اولمق

Il se dit figur. des peines d'esprit *A.* تضجّر البال *P.* برنج كوكل *T.* گرفتار درد دل شدن ـ درون گرفتار شدن غلبهٔ كلالدن متضجّر || Languir d'ennui ثقلتنه اوغرامق هوای عشق ايله دردناك اولمق d'amour البال اولمق Languir dans l'attente حال ترقّب وانتظارده مبتلای ضجرت بال اولمق Donnez-lui promptement ce que vous lui voulez donner, ne le faites pas tant languir هر فلانه اعطا ايده‌جكك ـ نه ايسه رنج درونني ازاله ايچون بر قدم اقدم اعطا ايله ويره‌جكك هر نه ايسه ضجرت باله براقميوب همان شمديدن وير

On dit figur., que les affaires languissent, pour dire, qu'elles traînent en langueur ـ امور ومصالح معطّل وعملمانده قالور ـ Et que ايشلر طورغونلقده در ـ رهين تعطيل اولمقده در la nature languit, pour dire, que toutes choses languissent pendant l'hiver موسم شتاده اشيای طبيعيه‌نك مجموعی معطّل طورغنلقده در ـ حال عطلت وفتورده در ـ وعملمانده در

On dit aussi, qu'un discours, qu'un ouvrage d'esprit languit, pour dire, qu'il est sans force et sans chaleur *A.* فاتر *P.* سست *T.* قوتسز || Cette pièce commence bien, mais elle languit sur la fin بو فصلك فاتحه‌سی حسندن عاری دكل انجق خاتمه‌سی سست وفاتر در ـ Et que la conversation languit, pour dire, que personne ne la soutient محاوره‌ده فتور وكسل وار در

On dit aussi, que les nouvelles, que les plaisirs languissent, pour dire, qu'il y a peu de nouvelles, peu de divertissemens ـ اخبار وحوادث واسباب تنزّه وتفرّج نادر الظهور در از در ـ قيتدر

LANGUISSANT. Qui languit *A.* متوصّم ـ فاتر ـ مهبوط ـ هبيط *P.* درمانده ـ دردناك *T.* درمانسز || Il est languissant dans un lit بر فراش ايچنده مهبوط الحالدر dans une prison بر زندانده متوصّم الحالدر Languissant d'ennui غلبهٔ كلالدن متوصّم الحال Une voix languissante صدای فاتر Style, discours languissant سبك فاتر ومقالهٔ فاتره ـ On dit aussi, Des

regards languissants *A.* لحاظات متوسّدة ـ لحاظات فاترة *P.* لحاظات درد آلود ـ نگاه وصمت آلود *T.* دردلو باقشلر

LANICE. On appelle Bourre lanice, de la bourre qui provient de la laine *A.* نتافة الصوف *P.* پشم ريزه *T.* يوك اوفانتيسى V. aussi Bourre.

LANIÈRE. Bande de cuir longue et étroite *A.* سير pl. سيور سير السوط *P.* پژاز *T.* قايش ـ صريم || La lanière d'un fouet قامچينك قايشى ـ

LANIFÈRE. Qui porte laine. Il se dit des animaux *A.* صايف *P.* پشمدار توزاقلو *T.* يوكلو et des plantes *A.* ذو الجوالح *T.* پشمينه دار ـ

LANTERNE. Machine où l'on peut placer un corps lumineux, de manière qu'il éclaire, et que le vent ne l'éteigne pas *A.* فانوس pl. فوانيس *P.* فنار *T.* فنر || Lanterne de verre بللور فنر de toile مشمّع فنر de papier كاغد فنرى جام فنر ـ فنار En hiver, il y a des lanternes à réverbères allumées à Paris dans toutes les rues وقت شتاده پارسك جميع زوقاقلرنده آيينه‌لو فنرلر ينار Les maisons étaient taxées pour les boues et lanternes زوقاقلرك چامورى وينان فنرلرك ايقادى ايچون جميع بيوت ومنازل اوزرينه ويركو طرح اولندى Allumer les lanternes فنرلرى ايقاد ايتمك ـ ياقمق ـ On appelle Lanterne sourde, une lanterne faite de telle façon, que celui qui la porte peut voir sans être vu *T.* خرسز فنرى ـ Et lanterne magique, une lanterne qui fait voir différens objets sur une toile, ou sur une muraille *T* خيال فنرى

On appelle aussi Lanterne à gargousses, un étui de bois dans lequel on met les gargousses *T.* خرتوج قوطيسى

LANTERNES, signifie figur. des fadaises, de sots contes *A.* pl. اباطيل هذيان ـ خلطيّات *P.* گفتار هرزه *T.* لغويّات ـ || Tout ce qu'il nous a dit là, ce sont des lanternes سويلديكى صحبتلرك مجموعى اباطيل ولغويّات مقوله‌سيدر

LANTERNER. Perdre le temps à des riens *A.* اشتغال بالعبث *P.* در بيهوده‌كارى وقت گذرانيدن *T* لزومسز شيئلر ايله اوينامق || Il ne fait que lanterner عبثه اشتغالدن خالى دكلدر

LANTERNERIE. V. Lanternes.

LANTERNIER. Celui qui a soin d'allumer les lanternes publiques *A.* موقد الفوانيس *P.* فنار سوز *T.* فنرلرى ياقيجى

Il signifie figur., diseur de fadaises *A.* قايل الاباطيل *P.* هذيان سويليان *T.* هرزه گو || Ne vous amusez pas à ce qu'il dit, c'est un lanternier كلامنه فريفته اولمه هرزه گو بر آدمدر

Il signifie aussi, un homme irrésolu en toutes choses *A.* متذبذب الراى *P.* بيقرار *T.* قرارسز || Vous ne finirez rien avec lui, c'est un lanternier شو آدم ايله مصلحت بتورمك ممكن دكلدر قرارسز بر حريفدر

LANUGINEUX. Terme de Botan. Il se dit des plantes couvertes de duvet *A.* مزنبر *P.* پرزناك *T.* تويلى ـ خاولو || Le fruit de l'abricot, de la pêche est lanugineux قايسى وشفتالو خاولو ميوه‌لردندر

LAPATUM, ou **PARELLE.** Plante. V. Patience.

LAPER. Boire en tirant l'eau avec la langue. Il ne se dit que des chiens *A.* ولوغ ـ ولغان *P.* بزبان آب كشيدن *T.* كلاب قسمى ولغان || Les chiens lapent دل اوجيله ايچمك كوپك قسمى دل اوجيله صو ايچر ـ ايدر

LAPEREAU. Jeune lapin *A.* جرو الوبر *P.* خرگوش بچه سپيد *T.* آطه طاوشانى ياوريسى ـ آطه طاوشانى انيكى

LAPIDAIRE. Ouvrier qui taille les pierres précieuses *A.* نحّات الجواهر ـ الخرزات *P.* جواهرتراش *T.* جواهر طاشلرى يونيجيسى

LAPIDATION. Supplice de ceux qu'on assommait à coups de pierres *A.* نكال بالرجم *P.* سنگسارى *T.* طاش ايله دپه‌لمه || La lapidation de Saint Étienne حضرت استپانك طاش ايله دپه‌لنمسى

LAPIDER. Assommer à coups de pierres *A.* رجم ـ ترقيذ بالاحجار *P.* سنگسار ساختن *T.* طاش ايله دپه‌لمك ـ طاشه طوتوب دپه‌لمك || Les Juifs lapidaient les blasphémateurs et les faux prophètes طائفهٔ يهود لوّام الله اولنلرى وبيّت كاذبه ادّعا ايدنلرى رجم ايله توقيذ ايدر ايدى

Il se dit figur. d'un mouvement de plusieurs personnes qui s'élèvent avec fureur contre quelqu'un *A.* ارداء المراجم العنف || Quand je leur ai reproché cela, ils m'ont pensé lapider بلادن سنداری اول بابده مؤاخذه ايلديكمده آزقالدى اوزريمه ارماى مراجم عنف وشدّته مبادرت ايده‌جكلر ايدى

LAPIDÉ. *A.* مرجوم *P.* سنگسار *T.* طاش ايله دپه‌لنمش

LAPIDIFICATION. Formation des pierres *A.* تحجّر ـ تشكّل الحجر *P.* صورت پذيرايئ سنگ *T.* طاشلنمه ـ طاشك صورتلنمسى

LAPIDIFIER. Terme de Chimie. Réduire les métaux en pierre *A.* تحجير - وضع في صورة الحجر *P.* صورت سنگ دادن *T.* طاش صورتنى ويرمك

LAPIDIFIQUE. Il se dit des substances propres à former les pierres *A.* محجر *P.* سنگساز *T.* طاشه دوندريجى ‖ Les sucs lapidifiques عصارات محجره دن عدّ اولنان اجزاى

LAPIN. Animal qui ressemble beaucoup au lièvre *A.* وبر pl. وبور - زلم pl. ازلام *P.* خرگوشك سپيد *T.* آطه طاوشانى ‖ Fourrure de lapin فروة وبر - اق طاوشان - آطه طاوشانى ‖ Gant de poil de lapin مصنوع كوركى آطه طاوشانى تويندن ‖ Chasser des lapins صيد وبور ايتمك الدوان

LAPINE. La femelle du lapin *A.* وبرة pl. وبرات *P.* خرگوشك سپيد ماده *T.* آطه طاوشانك ديشيسى

LAPIS ou **LAPIS LAZULI.** Pierre précieuse de couleur bleue *A.* لاجورد *P.* لاژورد *T.* لاجورد طاشى ‖ L'azur se fait avec le lapis mis en poudre لون لاجوردى لاجورد طاشنك مسحوقيله اولور

LAPS. Tombé. Il ne se dit que de celui qui a quitté la vraie religion *A.* مرتدّ *P.* دين باطل گرفته *T.* مرتاد

Laps de temps, signifie, l'écoulement de temps *A.* برهة من الدهر - مرور الازمان *P.* گذارش ايام *T.* چوق وقت - ازمان مديده ‖ Après un grand laps de temps كچمسى بعد برهة من الزمان - گذراننده كره ‖ Cette coutume s'est abolie par laps de temps بو عادت مروز زمان ايله ملغا ومعطل قالمشدر

LAQUAIS. Valet de livrée *T.* چوقدار

LAQUE. Sorte de gomme *A.* لكّ *P.* لاك *T.* لوك ‖ Couleur de laque لوك رنكى

On appelle aussi Laque, le beau vernis de la Chine *A.* سمّان *P.* صينى *T.* روغن چينى چين ياغى

LARCIN. Vol qui se commet par adresse *A.* حرس - سرقة *P.* دزدى *T.* اوغريلق - خرسزلق ‖ Commettre un larcin ارتكاب سرقت ايتمك ‖ Être accusé de larcin تهمت سرقت ايله اتهام اولمق

Il signifie aussi, la chose dérobée *A.* سريقة - مسروق - شئ - حريسة pl. حرايس *P.* چيز دزديده *T.* اوغريلنمش شئ - چالنمش شئ اشياى ‖ Il alla cacher son larcin en tel endroit مسروقه يى حفظ ايچون فلان محله كتدى ‖ Receler un larcin مال مسروقى اخفا ايتمك - Il se dit aussi d'un passage, d'une pensée qu'un auteur prend d'un autre pour se l'approprier ‖ Les plus beaux endroits de son livre sont des larcins تأليف ايلديكى كتابك احسن واعلا اولان محللرى سريقه قبيلندندر

LARD. Graisse qu'on trouve entre la couenne et la chair du porc *A.* شحم الخنزير *P.* پيهٔ خوگ *T.* طوكز ياغى

LARDER. Piquer une viande de morceaux de lard *A.* غرز الشحمة الخنزير في اللحم *P.* گوشترا بپيهٔ خوگ خليدن *T.* اتى طوكز ياغى نكندهلمك ‖ Un rôtisseur qui larde bien اتى طوكز ياغيله نكندهلمكه ماهر كبابجى

LARGE. Qui a de la largeur *A.* وسيع - واسع - عريض *P.* پهنا - پهين *T.* ككيش - اينلو ‖ Ce jardin est large بو باغچه طولى عرصندن زياده در ‖ il est plus long que large واسعدر ‖ Un chemin large طريق واسع ‖ La rivière est plus large en cet endroit بو محلده نهرك وسعتى زياده در ‖ Une large épée سيف عريض النصل - بر سيف اينلو بر قليج ‖ Il est aussi substantif. V. Largeur ‖ Cette étoffe a tant de large بو قماشك شو قدر عرضى وار در ‖ De la toile qui a une aune de large بر ذراع عرضى اولان بز

On dit à la mer, Prendre le large, pour dire, se mettre en haute mer *A.* خروج في جهة البحر - خروج في افضاء البحر *P.* در پهناى دريا رفتن *T.* اچيغه چيقمق - انكينه چيقمق - آلارغه يه چيقمق

On dit figur. Prendre le large, gagner le large, pour dire, s'enfuir رهپيماى سمت گريز - پى سپر وادئ فرار اولمق وفرار اولمق

Au Large. Spacieusement *A.* رحيباً - واسعاً *P.* در فراخى *T.* ككيشلكده ‖ Il est logé bien au large وسعت اوزره متمكندر

On dit figur. Être au large, pour dire, être dans l'opulence *A.* في رغادة العيش - في رحابة العيش - في سعة الحال *P.* في رفاغة العيش - در فراخى *T.* ككيشلك حالنده ‖ Il est au large رفاغت حال اوزره در - On dit aussi, Mettre au large, pour dire, mettre dans un état plus opulent *A.* ايراث السعة الحال - ايراث الرفاغة - الرغادة *P.* فراخى *T.* ديركده ككيشلك كتورمك ‖ Il lui est venu une succession qui l'a mis plus au large qu'il n'était حال دادن بر ميراث اصابت ايتمكله اوّلكى حالندن بر قات دخى زياده كسب رفاغت ايتمشدر

Au long et au large. Dans toute l'étendue de la superficie dont on parle *A.* بالطول والعرض *P.* در پهنایی ودرازی *T.* انینه اوزوننه

LARGEMENT. Autant et plus qu'il ne faut *A.* بالغاً ما بلغ *P.* مع زيادة *T.* بول بول *P.* با فزونی || Il a été payé largement مطلوبی بالغاً ما بلغ ادا اولندی On l'a récompensé largement فلانه مع زيادة مكافات اولندی

LARGESSE. Libéralité *A.* انعام pl. انعامات ـ عطيّة pl. عطايا *P.* بخشش ـ فراخدستی *T.* ال كرمی || Faire largesse au peuple خلقه نشر انعامات وعطايا ايتمك Ce n'est pas un homme qui fasse de grandes largesses جليل العطايا بر آدم كثير العطايا ـ دكلدر

Largesse de loi. Terme de Monnaie. Ce qui excède le titre ordonné par les lois *A.* فضلة العيار *P.* زيادهٔ عيار *T.* عيارك آرتوقلغی

LARGEUR. Étendue d'une chose considérée d'un de ses côtes à l'autre *A.* عرض ـ وسعت ـ رحابت ـ فسحت *P.* پهن ـ پهنايی *T.* ابن ـ اينلولك ـ ككيشلك || La largeur d'un fossé خندغك وسعت وفسحتی d'une rue زوقاغك وسعتی d'une rivière نهرك عرضی وسعتی ـ ككيشلكی ـ Cette toile a tant de largeur بو بزك شو قدر عرضی وار در

LARGUE. T. de Marine. La haute mer *A.* جمّة البحر ـ حومة البحر *P.* جل دريا ـ ميان دريا *T.* انكين || Prendre le largue انكيندن آيرلامق Tenir le largue انكينه چيقمق ـ انكينه طورمق

On dit, Vent largue, de celui qui s'écarte au moins d'un quart de vent de la route que l'on tient *A.* ريح ناكب *P.* باد نا راست *T.* اكری يل ـ صاپه يل

LARGUER. T. de Marine. Lâcher ou filer le cordage qui retient une voile par le bas *A.* ارخاء الحبل الشراع *P.* برسن بادبان گشاد دادن *T.* يلكنك ايپنی بوشلمق

LARME. Goutte d'eau qui sort de l'oeil *A.* دمع pl. دموع ـ عبرة pl. عبرات ـ ماء العين *P.* اشك ـ سرشك ـ آب ديده *T.* كوز ياشی || Il ne lui est pas tombé une larme des yeux ديده‌سندن بر قطرهٔ اشك ريزان اولمامشدر Il l'en conjura la larme à l'oeil ديده‌سندن اسالهٔ سرشك زاری ايده‌رك نياز ايلدی Répandre, verser des larmes اسجام سيل اسخان عين ايله بكا Pleurer à chaudes larmes دموع ايتمك

بالجمله Il tira les larmes des yeux de toute l'assemblée ايتمك ارباب مجلسك كوزندن اسجام دموع حزن ورقت عيون جميع ارباب مجلسی چشمه‌سار اشك ـ ايتدردی جميع ارباب مجلسی ابكا ايلدی ـ وناله ايتدردی Avoir le visage baigné, mouillé de larmes بلا بارانی كبی نزول ايدن قطرات متتابع الورود دموع ايله چهره‌سی پر آب دريای دموع وعبراته غرق Fondre en larmes روان اولمق غريق بحر سرشك اولمق ـ اولمق Vos larmes ne tariront-elles jamais? اشك چشمك الى الابد قابل انفاد اولەجقی Elle eut peine à retenir ses larmes سيل اشكنه حوالهٔ يوقيدر آقان كوز ياشنی ضبط ايده‌مز ـ سدّ ممانعت ايده‌مز اولدی Ce crime méritarait d'être pleuré avec des larmes de sang بو جنحهٔ عظيمه اسالهٔ اشك خونين ندامته محتاجدر Une source de larmes دموع ـ ينبوع چشمه سار اشك وگريه Un torrent de larmes سيل شديد الجريان ـ طوفان اشك Effacer ses péchés par ses larmes چرك ذنوب ومآثمی آب سرشك ندامت ايله شسته قلمق باران اشك ـ دموع Larmes de joie دموع قارّة نشاط وسرور ـ اشك ـ اشك شادی ـ شيرين شادمانی

On dit proverb., Ce que maître veut et valet pleure sont larmes perdues, pour dire, que c'est inutilement que le plus faible s'oppose à ce que veut le plus fort آغانك مرادی اولنجه خدمتكاره آغلمق دوشر

Il se dit aussi du suc qui coule de plusieurs arbres, quand on les taille *A.* دماع الشجر *P.* آب درخت *T.* آغاجدن صيزان ياش

LARME DE JOB. Plante *A.* دمع داود

LARMIER. T. d'Archit. Il se dit d'une saillie qui est hors de l'aplomb de la muraille, et qui sert à empêcher que l'eau ne découle *A.* افريز الجدار ـ ديوار صپهانی *T.* بارانگريز ديوار

LARMIERS. T. de Méd. véter. Parties du cheval qui répondent aux tempes dans les hommes *A.* اصداغ الفرس *T.* آتنك طلونلری

LARMOYANT. Qui fond en larmes *A.* ساكب الدموع *P.* گريان ـ اشكريزان *T.* آغلاييجی ـ كوز ياشی ايهنده || On le trouva tout larmoyant فلانی گريان واشكريزان بولديلر ـ كوز ياشی ايهنده

LARMOYER. Pleurer *A.* سكب الدموع ـ اسجام الدموع

انگیزانه رقص ایتمک

LASCIVETÉ. Forte inclination à la luxure *A.* شهوت باهیّة زنایه - شهوت آزغونلغی *T.* باه پرستی - هوس باه *P.* فرط || La lasciveté a entièrement ruiné sa santé دوشکونلک شهوت باهیّهسی صحّت وجودینک کلّی خرابیّتنه سبب اولمشدر

LASERPITIUM. Plante *A.* انجدان *P.* انکدان *T.* بالدران حلتیت آغاجی - آغاجی

LASSANT. Qui fatigue *A.* متعب - موجب العیّ *P* درمانده موجب || Un travail lassant *T.* یوریجی تعب آور - ساز کار موجب العیّ Une besogne lassante عیّ اولهجق بر شغل کار متعب -

LASSER. Fatiguer *A.* اتعاب - ایراث العیّ - اعیا *P.* درمانده *T.* یورمق || C'est un travail درماندگی آوردن - ساختن qui lasse extrêmement غایة الغایه اعیا واتعاب ایدر بر خدمتدر Le chemin m'a fort lassé یول بنی بغایت اعیا ایلدی Une trop grande contention lasse l'esprit توغل مفرط اتعاب ذهنی ذهنی - طول مواظبت ذهنه ایراث عیّ ایدر - مستلزمدر اتعاب ایدر

On dit aussi, Lasser la patience de quelqu'un بر کمسنهنک صبرینه ایراث فتور ایتمک

Et ennuyer *A.* ایراث الملال - املال - اسآم *P.* بیزار کردن || بیقدرمق - بزدرمک - اوصاندرمق *T.* بیزاری آوردن - Il nous lasse avec ses vieux contes اسکی مثاللر نقلیله بزی بیقدررر Il lasse tout le monde par ses importunités ایتدیکی تعجیزلر ایله عالمی اوصاندرر

SE LASSER. *A.* استعیا - تعایی *P.* درمانده شدن *T.* یورلمق *A.* کسب الکلال - سأم - استملال *P.* بیزار شدن *T.* اوصانمق || On se lasse plus à demeurer debout qu'à بیقمق - بزمک - marcher حال قیام مشی وحرکتدن زیاده بادئ استعیا در - Il ne se ایاقده طورمق یوریمکدن زیاده آدمی یورر lasse point, il est infatigable اصلا یورغونلق بیلمز بر چالشقان L'esprit se lasse par une trop grande application طول جوق چالشمغله ذهن - شغل ذهنه بادئ سأم واستملالدر آدمدر اوصانور

LASSÉ. *A.* عیّ *P.* درمانده *T.* یورغون *A.* ملول - سئوم *P.* بیقمش - بزمش - اوصانمش *T.* بیزار شده

LASSITUDE. L'abattement où l'on se trouve après avoir trop

P. گوز یاشی دوکمک *T.* اشک ریختن

LARRON. Celui qui dérobe quelque chose *A.* لصّ pl. لصوص سارق - pl. سرّاق *P.* دزد *T.* اوغری - خرسز || Fin larron سارق حیلهباز اوغری - لصّ محتال Le larron a été découvert سارق اخذ اولندی On a pris le larron خارجه اخراج اولندی خرسزی طوتدیلر -

LARYNX. T. d'Anat. La partie supérieure de la trachée-artère *A.* قصبة الرئة - حنجور pl. حناجیر *P.* حشکنای *T.* خرتلاق

LAS. Fatigué *A.* عیّ pl. اعیا - محسور - متعب *P.* درمانده *P.* تعبناک - || یورغون J'ai bien fait du chemin aujourd'hui, je suis las بو کونکی کون خیلی طریق قطع ایتمش اولدیغمدن دوچار عیّ وفتور اولدم Être las de travailler کثرت شغلدن درمانده وتعبناک اولمق Reposez-vous, si vous êtes las ایلهٔ استراحت ایسهک یورغون Je suis si las, que je n'en puis plus شول رتبهده عیّ ودرمانده یم که تاب وطاقتم کسلدی

Et ennuyé de quelque chose *A.* سئوم - ذو الکلال - ملول *P.* بیزار *T.* اوصانق - بزکین - بیقغن - بیقمش || Je suis las d'entendre des sottises اول مقوله هذیان وترّهات استماعندن بیزارم Je suis las de ces impertinences بو مقوله ادبسزلکلردن بو - شو آدمدن بکا کلال کلمشدر de cet homme-là بیقدم Êtes-vous déjà las de bien faire? اعمال خیر ایدندن آدمدن بزکینم سکا کلالمی کلدی

LASCIF. Fort enclin aux plaisirs de l'amour *A.* شهوانیّ باه پرست *P.* شدید الشهوة - منهمک فی الباه - علی الباه *T.* هوسناک باه - زنایه دوشکون - آزغون || شهوتی Le bouc est un animal très-lascif تکه شهوتی آزغون بر حیواندر - Il se dit aussi des choses *A.* مهیّج الباه - محرّک الشهوة شهوتی آزدریجی *T.* رفث آمیز - شهوت انگیز *P.* رافث - وضع - وضع مهیّج الباه || Posture lascive زنایه قندریجی - danse شهوت انگیز - رقص محرّک الشهوة رفث آمیز Des regards lascifs انظار رفث آمیز - الحاظ مهیّجة الشهوة des vers اشعار رفث آلود - مهیّج باه اولهجق اشعار فاحشه

LASCIVEMENT. D'une manière lascive *A.* بطور مهیّج الباه شهوتی آزدرهجق *T.* شهوت انگیزانه *P.* منهمکا فی الباه - || Regarder lascivement زنایه قندرهجق صورت ایله - وجهله danser شهوت نگاه شهوت انگیز ایله نظر ایتمک

marché ou trop travaillé *A.* ـ درماندگی *P.* حسور ـ عیّ حسور عظیم *T.* فرو ماندگی || Grande lassitude یورغونلق ـ غلبهٔ عیّ وحسوردن سقوط Tomber de lassitude ایتمک یورغونلقدن یبقلمق

Il se dit aussi, de l'indisposition où l'on se trouve quelquefois, sans avoir ni marché ni travaillé *A.* وصمت ـ فتور ـ کسل ـ توصیمات ـ توصیم *P.* سستی *T.* قیرقلق || Sentir de grandes lassitudes dans tout le corps جمیع بدنده توصیمات عظیمه بدنده کلّی قیرقلق حسّ ایتمک ـ حسّ ایتمک

LATENT. T. de Méd. Qui est caché *A.* خفیّ *P.* پنهان *T.* کیزلو آتش ـ لهیب خفی feu latent || کیزلو

LATÉRAL. Qui appartient au côté de quelque chose *A.* صفحیّ ـ جانبیّ *P.* پهلویی *T.* یان || Les parties latérales d'un édifice بنانک یان طرفلری ـ بنانک جهات جانبیّهسی Porte latérale یان قپو

LATÉRALEMENT. D'une manière latérale *A.* جانبًا ـ صفحًا *P.* بسوی پهلو *T.* یان اولهرق

LATIN. Qui vient du peuple latin *A.* لاطینیّ *T.* لاتین || La langue latine لسان لاطینی Une harangue latine موعظهٔ لاطینیّ العباره بر مقاله Discours latin لاتینی ـ On appelle Église latine, l'église d'Occident ایبین لاتین ـ Il est aussi substantif || Apprendre le latin لاتین لسانی اوکرنمک

En termes de Marine, on appelle Voile latine, une voile faite en forme de triangle *T.* لاتین یلکنی

LATINISER. Donner à un mot une terminaison latine *A.* تصویغ فی صیغة لاطینیّة *P.* صورت لاطینی دادن *T.* لاطینلتمک

LATINISME. Locution propre à la langue latine *A.* تعبیر لاطینیّ

LATITUDE. T. de Géogr. La distance d'un lieu à l'équateur *A.* عرض || Paris est à tant de degrés de latitude پارس شهری عرضک فلان درجهسنده واقعدر ـ En termes d'Astronomie c'est la distance par rapport à l'écliptique || Latitude septentrionale, méridionale عرض شمالی وعرض جنوبی

Il se dit aussi au figuré *A.* وسعت *P.* پهنایی *T.* ککیشلک || Ce principe peut avoir beaucoup de latitude بو اصولک وسعت عظیمهیه تحمّلی وار در Laisser beaucoup de latitude چوق وسعت ویرمک

LATRIE. On appelle Culte de latrie, le culte que l'on rend à Dieu seul *A.* عبادت ـ طاعت *P.* پرستش *T.* قوللق ـ طاپنمه

LATRINES. Lieu où l'on se décharge le ventre *A.* ممشا *P.* ادبخانه ـ نشتخانه *T.* کنیف || Il y avait à Rome des latrines publiques مقدّما روما شهرنده عامّه ایچون ممشالر وار ایدی

LATTE. Pièce de bois de fente, longue, étroite et plate, que l'on cloue sur des chevrons, et qui sert de soutien aux matières qui forment les couvertures des maisons *A.* لوحة الغما pl. الواح الغما *P.* پرواره *T.* جاتی تختهسی || Des lattes de chêne میشه جاتی تختهلری La tuile se pose sur des lattes کرمید جاتی تختهلری اوزرینه فرش اولنور

LATTER. Garnir de lattes *A.* فرش الالواح الغما *P.* با پرواره پوشانیدن *T.* جاتی تختهلری دوشتمک || Cette maison est couverte, le comble est mis, il ne reste plus qu'à latter بو خانهنک اوستی قپانوب جاتیسی دخی وضع وتعبیه اولنمش اولمغله انجق جاتی تختهلرینک دوشنمهسی قالمشدر

LATTIS. Arrangement des lattes sur un comble *A.* غمو بالالواح *P.* با پرواره پوشش بام *T.* جاتینک تخته ایله قاپلنمهسی

LAUDANUM. Extrait d'opium *A.* خلاصة الافیون *P.* خلاصهٔ آفیون *T.* اپیون خلاصهسی

LAURIER. Sorte d'arbre *A.* شجر الغار *P.* دهمست *T.* دفنه آغاجی || On donnait des couronnes de laurier aux capitaines qui avaient remporté la victoire قدیمده رؤس غزاتی ـ غاردن مصنوع اکلیل افتخار ایله تکلیل ایدرلر ایدی On dit figur. Cueillir des lauriers, pour dire, remporter la victoire sur les ennemis علامت غزا اولان اغصان غاردن مصنوع نیجه اکالیل مفاخرت نشان تحصیلنه موفق اولمق Et flétrir ses lauriers, pour dire, déshonorer sa victoire بر کمسنه مظهر غزای جلیل اولهرق دسترس استحصال اولدیغی مآثر جلیل الافتخارک پرتوینه ایراث کدورت ایتمک

LAURIER-ROSE. Sorte d'arbuste *A.* ـ دفلی ـ سمّ الحمار *P.* خرزهره *T.* زقوم آغاجی ـ آغو آغاجی ـ زقوم

LAVAGE. Action de laver *A.* غسل *P.* شویش *T.* یایقمه || Le lavage des métaux معدنلرک غسلی

LAVANCHE. V. Avalanche.

LAVANDE. Plante aromatique *A.* خزامی ـ خیریّ البرّ *P.* حسامه اوتی *T.* خیریّ صحرایی ـ اروانه ـ خزاما

LAVASSE. Il se dit de la pluie lorsqu'elle tombe avec impétuosité, et qu'elle coule à grands ruisseaux *A.* ساحیة *P.* باران *T.* صغناقلو یغمور سیلی شرّان ‖ Il vint tout à coup une grande lavasse بغتةً بر مطر ساحیه ظهور ایلدی

LAVE. Matière liquide qui sort des volcans dans le temps de leurs éruptions, et forme comme des ruisseaux de feu *A.* سیل السعیر منفجر عن جبل النار *P.* آتش ریزان از درون کوه آتشفشان *T.* آتشلو طاغ ایچندن دوکیلان علو

LAVEMENT. Clystère. V. ce mot ‖ La décoction d'un lavement حقنه مطبوخی Prendre un lavement حقنه استعمال حقنه‌یی le garder, le rendre احتقان ایتمک ـ ایتمک احتقانی ضبط ـ ضبط واستمساک وردّ واخراج ایتمک ایتمک ودفع ایتمک Faire un lavement avec des herbes émollientes نباتات ملیّنه ایله بر حقنه مطبوخی ترکیب ایتمک

LAVER. Nettoyer avec un fluide *A.* ارحاض ـ تغسیل ـ غسل *P.* شستن ـ شوییدن ـ بشودن ـ ورشتن *T.* یومق ـ یایقمق ‖ Laver du linge غسل اثواب ایتمک Se laver le visage اغتسال یوزی یایقمق ـ وجه ایتمک La pluie a bien lavé les rues میاه باران اسواقی تغسیل وتطهیر ایلدی ـ Figur. ‖ Laver ses péchés avec ses larmes بر کمسنه دیدهٔ غمگیننده‌ن اسالهٔ عبرات ندامت ایله چرک اوزار وآثامنی شسته ونا بدید ایتمک ـ اسالهٔ اشک زاری ایله ذنوب وآثامنی شستهٔ صابون ندامت ایتمک

On dit aussi figur. Se laver d'un crime, pour dire, s'en purger, s'en justifier کندویی لوث تهمتدن ـ تبرئهٔ ذمّت ایتمک پاکه چیقارمق ـ Et pour faire entendre qu'on ne veut pas avoir de part dans une affaire qu'on ne croit pas juste, on dit, Je m'en lave les mains بو بابده دستشوی تبرّی اولورم ـ بو خصوصده ال یومارم

LAVÉ. *A.* غسیل ـ مغسول *P.* ورشته ـ بشوده ـ شسته *T.* یایقنمش

LAVETTE. Petit bout de torchon dont on se sert pour laver la vaisselle *A.* مسح pl. مسوح *P.* پالاسپاره *T.* پچاوره

LAVEUR. Celui qui lave *A.* غسّال ـ غاسل *P.* شوینده *T.* یایقییجی ‖ Laveur de vaisselle غاسل اوانیِ سفره

LAVOIR. Lieu destiné à laver *A.* مغسل *P.* غسلخانه *T.* یایقیه‌جق یر ‖ Lavoir de cuisine مغسل مطبخ

Il se dit aussi, de la machine dont on se sert pour laver le minéral *A.* مغسلة المعادن ـ مرحاض المعادن *T.* معدن یایقیه‌جق تکنه

LAVURE. L'eau qui a servi à laver les écuelles *A.* غسالة *P.* آبشوی *T.* یایقنتی ‖ De la lavure des écuelles قاب قچاق یایقنتیسی

LAXATIF. Qui a la vertu de lâcher le ventre *A.* مشیّ ـ مخرّط البطن ـ ممشّی *P.* شکمران *T.* سوریجی ـ یورکی ‖ Remède laxatif دوای ممشّی

LAYER. T. de forêt. Tracer une laie, une route dans une forêt *A.* فتح المستل *P.* ره تنگ گشادن *T.* چوبان یولی اورمانده چوبان یولی آچمق ‖ Layer un bois آچمق

LAYETTE. Tiroir d'une armoire. V. Tiroir ‖ Mettre des papiers dans une layette اوراقی جکمجه ایچنه وضع یتمک

À la Chambre des comptes, la plupart des layettes étaient marquées par les noms des provinces باش محاسبه قلمنده جکمجه‌لرک اکثریسی ایالتلرک اسمیله مرسومدر

Et le linge et tout ce qui est destiné pour un enfant nouveau-né *A.* جهاز الثیاب الصبیّ *P.* کرپاس کودک نو زاد *T.* یکی طوغمش چوجوغک بزلری طاقمی ‖ Donner une layette یکی طوغمش چوجوغک بزلری طاقمنی ویرمک

LE. Article du nom masculin *A.* ال

LÉ. La largeur d'une étoffe *A.* لفق *P.* پهنه *T.* این ‖ Un lé de velours بر این قطیفه ـ بر لفق قطیفه Demi-lé *A.* نصف اللفق *P.* نیم پهنه *T.* یارم این

LÉCHER. Passer la langue sur quelque chose *A.* لحس ـ لعقة *P.* لیسیدن *T.* یلامق ‖ Lécher un plat چناغی یلامق

Les chiens lèchent leurs plaies, et les guérissent en les léchant کلاب قسمی یاره‌لرینی لحس ایله دفع ایدرلر

Léché *A.* ملحوس ـ ملعوق *P.* لیسیده *T.* یلانمش

LEÇON. Enseignement que donne un maître sur une science, sur un art libéral *A.* درس ‖ Leçon de Droit فقه درسی de Théologie علم الهی درسی de Médecine علم طبابت درسی Cet écolier apprend, étudie, récite sa leçon فلان طالب درسنی تعلّم ومطالعه واز بر ایدر Il sait sa leçon par coeur درسنی از بر بیلور Il a pris des leçons d'un tel écuyer, d'un tel archi-

tecte فنّ فروسيّت وفنّ معماري درسلريني فلان جنديدن
بينجيلك ومعمارلق فنلريني - وفلان مهندسدن آلدى
Il en sait assez, il تعلّم ايلدى - فلاندن استفاده ايلدى
n'a plus besoin de vos leçons كفايت مقدارى وقوفى اولمغله
خيليجه كسب مهارت ايتمش - درسلركه احتياجى يوقدر
اولديغندن سنك درسكدن مستغنيدر Prendre sa leçon de
danse رقص درسنى آلمق Les leçons de l'histoire, de l'ex-
périence تواريخدن وتجربهٔ احوالدن اخذ اولنان درسلر

On dit proverb. d'un homme qui possède parfaitement une chose, qu'il en ferait leçon بو بابده درس ويرمكه قادر در

Il signifie aussi, instruction *A.* درس - تعليمات - تعليم *P.* آموزش *T.* اوكرنمه || Je lui ai bien fait sa leçon فلانى كركى درسنى كبى تعليم ايتدم Je lui ai donné sa leçon par écrit تحريراً ويردم Il a été élevé chez un tel, où il a reçu de bonnes leçons فلانك يانندە تربيه اولنوب تعليمات نافعه تحصيلنه موفق اولدى Cet événement a été pour moi une bonne leçon بو حادثه بكا لازملو بر درس اولدى - On dit, Faire la leçon à quelqu'un, pour dire, l'instruire de ce qu'il doit faire *A.* تعليم *P.* آموزيدن *T.* اوكرتمك

Leçon. La manière dont le texte d'un auteur est rendu dans différens manuscrits ou dans différentes éditions *A.* سبك الكلام || Il y a deux diverses leçons dans ce texte اصل متنده برى برينه مختلف ايكى نوع سبك كلام وار در

LECTEUR. Celui qui lit *A.* قارى pl. قرّاء pl. قارئون *P.* خواننده *T.* اوقويجى || C'est un bon lecteur بر قارئ سليس خوانندهٔ - قارئ كليل اللسان Méchant lecteur اللساندر كلته زبان

On appelle Avis au lecteur, un avertissement court qu'on met au commencement d'un livre *A.* تنبيه

On dit aussi proverb. et figur., C'est un avis au lecteur, lorsque quelqu'un a dit des choses dans le dessein qu'un autre s'en fît l'application *A.* اخطار || Vous entendez bien ce qu'il vient de dire, c'est un avis au lecteur ديديكى كلامى ديكلدكمى اشته بو بر اخطار در - On le dit aussi d'un malheur arrivé à quelqu'un, et qui doit le faire penser à en éviter un pareil *A.* ايقاظ || Cette maladie marque de l'altération dans son tempérament, c'est un avis au lecteur بو علّت تغيّر مزاجه دلالت ايتمكله بر نوع ايقاظدر

LECTURE. Action de lire *A.* قرائت - تلاوت *P.* خواندن *T.* اوقومه || On fit la lecture du contrat en présence de . . . مقاوله حجّتى فلانك مواجهەسندە قرائت اولندى Il a assisté à la lecture d'une telle pièce فلان ورقەنك حين قرائتندە حاضر بولندى

Il signifie aussi, étude *A.* مطالعة - استقرا *P.* كتاب خوانى *T.* اوقومه || Il s'est fort adonné à la lecture مطالعه واستقرايه بك مبتلا اولمشدر Il s'est rendu savant par la lecture de bons auteurs تأليفات ممدوحەنك كثرت مطالعەسيله كسب علم وهنر ايتمشدر Un homme qui n'a point de lecture مطالعهٔ كتبدن اصلا وديّار بهره‌سى يوقدر La lecture forme l'esprit استقراى كتب اصلاح عقلى موجبدر C'est un homme d'une prodigieuse lecture كثرت مطالعه ايله شناور درياى علوم اولمش برهنرمند - طول مطالعه ايله كثير المعلومات اولمش بر آدمدر - بنامدر مطالعهٔ كتابه ادمانى تقريبيله ايتديكى تحصيلات محيّر عقول اولەجق احوالدندر

LÉDUM. Arbrisseau dont les feuilles sont couvertes d'une matière gommeuse, dont on compose le Ladanum *A.* شجر اللاذن

LÉGAL. Qui concerne la loi *A.* شرعىّ - قانونىّ - موافق بالقانون *P.* موافق آيين - قانونى *T.* قانونه اويغون || Des formes légales موافق قانون اولان رسوم - رسوم قانونيّه Voie légale قانونه اويغون يول - طريق قانونى واساليب Moyens légaux قانونه موافق اولان اسباب ووسايل - Il se dit particulièrement de la loi de Dieu, donnée par Moïse *A.* موافق بشريعة موسويّة *T.* شريعت موسويّه اوزره اولان || Les cérémonies légales شريعت موسويّەنك رسومى Viandes légales شريعت موسويّه اوزره حلال اولان لحوم Impureté légale شريعت موسويّه اوزره حكم اولنمش عدم طهارت

LÉGALEMENT. D'une manière légale *A.* شرعاً - قانوناً - حسب القانون *P.* بر نهج شرعى - بر مقتضاى قانون *T.* قانونجه || Cela n'est pas fait légalement فلان شئ حسب القانون اولمامشدر - بر نهج شرعى اولمامشدر

LÉGALISATION. Certification de la vérité d'un acte par autorité publique *A.* تصديق شرعىّ || Acte qui manque de légalisation تصديق شرعى ايله معنون اولميان سند

LÉGALISER. Certifier l'authenticité d'un acte public *A.* شرعاً بتصديق شرعى *P.* عنونة بتصديق الشرعىّ - تصديق معنون كردن *T.* طرف شرعدن تصديق ايتمك || Faire

légaliser un acte ـ سندی حاکم طرفندن تصدیق ایتدرمك قبل شرعدن

LÉGALISÉ. *A.* بتصدیق الشرعیّ معنون بتصدیق شرعی *P.* حاکم *T.* بر نهج شرعی تصدیق کرده ـ معنون گشته قبل شرعدن تصدیق اولنمش ـ طرفندن تصدیق اولنمش تصدیق || Un acte en bonne forme, bien et dûment légalisé قبل شرعدن رسوم ـ شرعی ایله معنون ومصدور اولان سند مرعیّه اوزره تصدیق اولنمش بر قطعه سند

LÉGAT. Un cardinal préposé par le Pape pour gouverner une province اوزره اولمق مملکت والیٔ طرفندن پاپاسی ریم تعیین اولنان اسقف ـ On appelle Légat à latere, un cardinal envoyé par le Pape auprès d'un prince chrétien ریم پاپاسی طرفندن علی طریق السفاره ارسال اولنان اسقف

LÉGATAIRE. Celui à qui on fait un legs *A.* متهب بالوصیّة || On ne peut être légataire et héritier tout ensemble هم وارث هم متهب بالوصیّه اولمق ممکن دکلدر Légataire universel, متوفانک کافهٔ اموالنه یاخود بر مقدار مالنه particulier حسب الوصیّه متهب اولان

LÉGATION. Il se dit de la commission qu'une puissance donne à quelqu'un pour aller négocier auprès d'une puissance étrangère *A.* سفارت ـ وفادت *P.* فرستاده خدمت *T.* ایلچیلک || La légation de Russie دولت روسیّه سفارتی Il y a des conseillers et des secrétaires de légation سفارت مستشارلری وسرّ کاتبلری وار در

LÉGENDAIRE. Auteur de légendes *A.* مؤلف الکتاب السیر الاولیاء

LÉGENDE. Le livre de la vie des Saints *A.* کتاب السیر الاولیاء *P.* سیر نامهٔ اولیا *T.* احوال اولیایه دائر اولان کتاب || Ce saint-là n'est pas dans la légende بو عزیزک اسمی سیر اولیای عظام کتابنده موجود دکلدر

Il se dit aussi, de l'inscription gravée autour d'une pièce de monnaie *A.* کتابة السکة *P.* سرنوشت درهم ودینار *T.* سکه‌نک || Les écus ont telle légende فلان سکه‌نک شویله بازوسی بازوسی وار در

LÉGER. Qui ne pèse guère *A.* خفیف *P.* سبک *T.* بینی || Un corps léger جرم خفیف un habit خفیف بر لباس un fardeau خفیف یوک ـ بار سبک ـ حمل خفیف L'air est plus léger que l'eau هوا مادن اخفّدر

On dit d'un chirurgien, qu'il a la main légère *A.* خفیف الید *P.* سبکدست *T.* الی خفیف ـ On appelle Troupes légères, des troupes qu'on emploie hors de ligne, pour harceler l'ennemi *A.* جند خفیف السلاح *P.* عسکر سبکبار *T.* سبکبار عسکر ـ Et chevau-légers. V. Cheval ـ Et vin léger, un vin qui n'a pas beaucoup de corps ni de couleur *A.* خمر خفیف *P.* بادهٔ سبکخوار *T.* خفیف شراب

On dit, qu'une pièce de monnaie est légère, pour dire, qu'elle n'a pas le poids qu'elle devrait avoir *A.* درهم ناقص ـ درهم زال الوزن *P.* درهم کمسنج *T.* اکسک سکه

En parlant des alimens, il signifie, facile à digérer *A.* سهل الهضم ـ سریع الهضم *P.* خوشگوار ـ سبک گوار *T.* قولای سنیجی || Il y a des viandes bien plus légères à l'estomac les unes que les autres لحومک بعضیسی سائرلودن زیاده سهل الهضمدر

Il signifie aussi, dispos et agile *A.* خفیف الحرکة ـ کمیش سریع الحرکة *P.* جست وچالاک ـ خپاره *T.* قولای دپره‌نور ـ خفّت || Marcher d'un pied léger قدم ایله مشی ایتمک d'un pas léger خطوات خفیفه ایله سیر ایتمک Léger à la course سرعت وشتابده ـ سبق وسرعتده خفیف الحرکه اولمق سکرتمکده آیاغی چابک اولمق ـ سبکپا اولمق Plus léger que le vent اخفّ من الریح Je me sens aujourd'hui plus léger qu'à l'ordinaire بو کونکی کون وجودمده اوقات معتاده‌دن زیاده خفّت حسّ ایده‌رم

Il signifie figur. volage *A.* طیّاش ـ خفیف الطبع ـ عدیم التمکین *P.* سبک مشرب ـ بی تمکین *T.* یل قوان ـ تمکینسز ـ عقل بی || Un peuple léger بر قوم سبک مشرب un esprit خفیف ـ خفیف الطبع اولمق Avoir le cœur léger تمکین المزاج

On dit aussi figur., qu'un homme a la tête légère, le cerveau léger, pour dire, qu'il n'est pas trop sage *A.* خفیف ـ مأفون العقل *P.* سبکمغز ـ سبکسر *T.* عقلی بینی

Léger, s'emploie aussi figurément, frivole, et signifie, peu important. Ainsi on dit, Raisons légères علل واهیه Légère occasion وسیلهٔ جزئیّه ـ فرصت جزئیّه dispute مجادلهٔ خفیفه faute خطای خفیف blessure جرح خفیف ـ جرح جزئی

Il se dit aussi par opposition à Grossier *A.* رقیق ـ لطیف *P.* باریک *T.* انجه ـ یوفقه

Il signifie aussi, superficiel *A.* سطحی *P.* ناژرف *T.* اوستنکوی — سطحیجه || Prendre une légère teinture de quelque science بر علمک سطحی نقشنی آلمق Pour vous en donner une légère idée بو بابده طرفکه سطحیجه بر خبر ویرمک بونک اوستنکوی اولدرق خبرینی ویرمک — ایچون ایچون

On dit, Prendre un léger repas, pour dire, un repas frugal *A.* تناول الطعام المختصر *P.* خوراک نا چیز خوردن *T.* فلانک آز طعام یمک — Et qu'un homme a le sommeil léger خفیف اویقوسی وار در

Il signifie aussi, agréable, facile, en parlant de conversation et de style *A.* سلیس — سهل *P.* آسان *T.* قولایلقلو || Avoir la conversation légère et aisée سلیس الکلام اولمق — Cet auteur a le style léger ناطقده سلاست صاحبی اولمق et facile بو مؤلفک سبک وانشاسی سهل وسلیسدر

On appelle Propos léger, un propos inconsidéré *A.* کلام بلا تأمل *P.* سخن نیندیشیده *T.* سخن بی تأمل — دوشونلمیدرک سویلنان سوز

À LA LÉGÈRE. Il ne se dit au propre qu'en parlant des armes et des habits qui ne pèsent guère *A.* خفیفاً *P.* سبکبارانه *T.* خفیفجه || Être armé à la légère سبکبارانه سلاح طاقنمق Être vêtu à la légère خفیفجه کیینمک — Figur. Sans réflexion *A.* بالخفة — بالطیرورة — بلا تأمل *P.* سبک اندیشانه *T.* دوشونمکسزین — خفیفلک ایله || Entreprendre quelque chose à la légère بر ایشه بالخفة مباشرت ایتمک Vous y allez bien à la légère بو بابده خیلی خفیفلک ایله حرکت ایدرسک

LÉGÈREMENT. V. À la légère, au propre et au figuré || Être légèrement vêtu خفیفجه کیینمک — خفیفاً تلبس ایتمک Marcher légèrement خفت قدم ایله مشی ایتمک Il n'a touché ce point que légèrement بومادهیه خفیفجه طوقندی

Il signifie aussi, superficiellement *A.* سطحیاً *P.* نه بژرفی *T.* سطحیجه — اوستنکوی اولدرق — Légèrement blessé اوستنکوی اولدرق یارهلنمش — مجروح

LÉGÈRETÉ. Qualité de ce qui est peu pesant *A.* خفت *P.* سبکی *T.* ییینلک || La légèreté de l'air خفت هوا des vapeurs ابخرهنک خفتی

Il signifie figur. inconstance *A.* خفة المزاج — خفة الطبع — عدم التمکین — عدم الثباة — طیش — طیرورت — سبکسری *P.* خفیفلک *T.* || La légèreté des peuples خلقک خفت مزاجی Je crains la légèreté de son esprit, de son caractère فلانک طیرورت مزاجندن خوف — خفت مزاجندن احتراز ایدهرم ایدهرم

Il se dit aussi par opposition à Grieveté || La légèreté de cette faute ne méritait pas une si grande punition بو قباحتک خفتنه نظراً اول قدر تأدیب شدیده لایق دکل ایدی

Il signifie aussi, agilité *A.* سرعة الحرکة — خفة الحرکة *P.* کماشة — سبکپایی *T.* چالاکی — خفیفلک ایله دپرهنش || Marcher, courir avec légèreté سرعت حرکت — چاپکلک ایله مشی وشتاب ایلمک La légèreté des oiseaux طیورک خفت حرکتی du cerf آهونک سرعت سیری — On dit d'un maître d'écriture, d'un joueur d'instrumens, qu'il a une grande légèreté de main سبکدستدر — خفت یدی وار در et d'un peintre, qu'il a une grande légèreté de pinceau سرعت قلمی وار در

Et imprudence *A.* عدم التأمل *P.* نیندیشی *T.* باقمامزلق عدم تأمله || Faute commise par légèreté دوشونمکسزلک — مبنی واقع اولان خطا

LÉGION. On a donné ce nom en France à certaines troupes mêlées de cavalerie et d'infanterie *A.* کتیبة pl. کتایب *P.* گروه سپاه *T.* طابور — بلوک

Il se dit figur. d'un grand nombre de personnes *A.* زمرة *P.* گروه *T.* آلای || Une légion de parents بر گروه اقربا — آلای اقربا — Dans le style de l'Écriture, on dit, Des légions d'anges *A.* زمرة الملائکة *P.* گروه فرشتگان *T.* ملکلر آلایی Des légions de démons *A.* زمرة الشیاطین *P.* گروه دیوان *T.* شیطانلر آلایی

LÉGIONAIRE. Soldat qui fait partie d'une légion *A.* احد من افراد الکتیبة *P.* کسی از گروه سپاه *T.* طابور نفری — بلوک نفری

LÉGISLATEUR. Qui établit des lois pour tout un peuple *A.* صاحب القانون — واضع القانون — قانونیون pl. قانونی — واضع الشریعة — شارع *P.* آیین نهنده — واضع آیین *T.* قانون یاپان — قانونی || Lycurgue et Solon ont été de grands législateurs ملت یونان ایچنده فلان وفلان نام کسان واضع قانون اولنلرک اشهر واعظمی ایدیلر L'intention du

législateur était que . . . واضع قانونك مرادى شو ايديكه
Moïse est le législateur des Hébreux حضرت موسى قوم يهودك
صاحب شريعتيدر le législateur du peuple de Dieu حضرت
موسى امّت ربّ ذو الجلالك شارعيدر

LÉGISLATIF. Il se dit du pouvoir de faire des lois ‖ Pouvoir législatif قانون وضع قوّت Le pouvoir législatif constitue le souverain پادشاهلغك ما به قوامى قوّت وضع قانوندر

LÉGISLATION. Droit de faire les lois *A.* استحقاق على وضع القوانين ـ القانون ‖ La législation n'appartient qu'au souverain استحقاق وضع قانون صاحب ملكه مخصوصدر ـ امر وضع قوانين سلطانه مخصوصدر L'art, la science de la législation فنّ وضع قوانين

Il se dit aussi du corps même des lois *A.* ضابطة القوانين ‖ Bonne législation ضابطهٔ حسنهٔ قوانين vicieuse, défectueuse قوانين سقيمه ـ ضابطهٔ سقيمهٔ قوانين ـ قوانين

LÉGISTE. Jurisconsulte *A.* ارباب الشرع pl. اهل الشرع شريعت *T.* دانشمند علم شريعت *P.* فقيه ـ pl. فقها ارباب شريعتك رٲيى . . . Les légistes pensent que ‖ اربابى اعاظم فقهادندر C'est un grand légiste بو در كه

LÉGITIMATION. Changement d'état d'un enfant naturel, par lequel il acquiert les droits des enfans légitimes *A.* كسب استحقاقپذيرىٔ *P.* كسب الحِلّ ـ الاستحقاق على الرشدة حلالزادگى *T.* حلالزاده‌لك پيدا ايتمه ‖ Obtenir des lettres de légitimation حلّ ورشدت استحقاقى اعطا اولنديغنى بر كمسنه حرامزاده ايكن ـ حاوى برات تحصيل ايتمك حلّ ورشدنه مقبوليّتنى مشعر رخصتنامه تحصيل ايتمك

Et reconnaissance authentique et juridique *A.* تصديق المشروعيّة تصديق الصحّة ـ ‖ Après la légitimation de ces pouvoirs, tous les députés l'allèrent saluer حامل اولديغى رخصتنامه‌لرك مشروعيّتى تصديق اولنديغى عقيبنده وكيللرك جمله‌سى تبريكنه واردیلر

LÉGITIME. Qui a les conditions requises par les lois *A.* شرعىّ نكاح شرعى ـ نكاح حلال Mariage légitime ‖ حلال ـ Enfans légitimes حلال اولان اولاد

Il signifie aussi, juste, fondé en raison *A.* موافق ـ حقّ بالعدل والحقّانيّة *P.* موافق راستى ودادگرى *T.* حقّ ـ يوللو ‖ La demande qu'il forme n'est pas légitime ادّعاسى عدل وحقّه موافق دكلدر ـ حقّ دكل Y a-t-il rien de plus légitime? بوندن زياده عدل وحقّانيّته موافق بر شئ وارميدر Son droit est très-légitime استحقاقى من كلّ الوجوه موافق حقّد مقارن بر ملازمه Conséquence légitime عدل وحقّانيّتدر

LÉGITIME. La portion que la loi attribue aux enfans sur les biens de leurs pères et de leurs mères *A.* حصّهٔ مفروضه ـ شرعًا دوشن ميراث *T.* سهم شرعىٔ ميراث *P.* سهم مفروض Un père ne peut pas ôter la légitime à son fils ‖ پدر پايبى كندو ولدينك حصّهٔ مفروضه‌سنى دريغ ايده‌مز Son père lui a donné sa légitime پدرى فلانه لازم كلان سهم مفروضى اعطا وتسليم ايلدى

LÉGITIMEMENT. Conformément à la loi, à la justice *A.* حقًّا وقانونًا حسب المقتضاء القانون ـ حسب الحقّ ـ حسب القانون ـ حقّ وعدل *T.* بر موجب آيين ـ بر موجب عدل وداد *P.* قانون موجبنجه ـ اقتضاسنجه

LÉGITIMER. Donner à un enfant naturel les droits d'un enfant légitime *A.* تحليل الابن الزنا *P.* حرامزاده‌را حلالزادگى پيچ اولاده حلالزاده‌لك ويرمك *T.* دادن ـ Et faire reconnaître pour authentique et juridique. V. le mot, Légitimation.

LÉGITIMITÉ. L'état d'un enfant légitime *A.* حِلّ ـ رشدت *P.* حلالزادگى *T.* حلالزاده‌لك ‖ On lui dispute sa légitimité حقّ حلّ ورشدتنه ـ حال حلّ ورشدتنه اعتراض اولنور حرف انداز تعريض اولورلر

Et qualité de ce qui est conforme aux lois *A.* مشروعيّت شايستگى بحقّ وعدل *P.* موافقهٔ بالحقّ ـ مقارنة بالحقّ ـ *T.* عدل وحقّه اويغونلق ‖ La légitimité d'un droit فلان استحقاقك مشروعيّتى

LEGS. Don laissé par un testateur *A.* موهبة ـ هبة وصيّة وصيّة pl. مواهب وصيّة *P.* سپارش بخشش با وصيّتنامه كرده *T.* وصيّت ايله ترك اولنمش هبه ‖ Laisser un legs وصيّتنامه ايله بر هبه ترك ايتمك Un legs de dix mille francs هبه اولهرق با وصيّتنامه ترك اولنمش اون بيك غروش Il n'y a pas de fonds, où prendra-t-on les legs? مال موجود يوقدر وصيّتنامه‌ده ترك اولنمش هبه‌لر نه طرفدن ادا اولنه‌جقدر Legs pieux هبه‌لر لوجه الله وصيّت اولنان

LÉGUER. Donner par testament *A.* ايصاء الهبة *P.* با وصيّتنامه وصيّت ـ وصيّت ايله هبه ايتمك *T.* سپارش بخشش كردن ايله باغشلمق ‖ Il lui légua mille écus par son testament.

Cela lui a été légué وصيتنامه ايله اون بيك غروش فلانه بر هبه ايلدى بو شئ وصيت ايله فلانه هبه اولنمشدر

LÉGUME. Il se dit de certains fruits qui viennent dans des gousses, comme pois, fèves, etc. *A.* بقلة pl. بقول ـ قطنيّة pl. قطانى

Et de toutes sortes d'herbes et de plantes potagères *A.* خضرة pl. خضارة *P.* سبزها *T.* سبزوات ‖ Il ne mange que des légumes سبزواتدن غيرى شئ يمز

LÉGUMINEUX. Il se dit des plantes dont le fruit, qui se nomme gousse, est occupé par des semences *A.* نباتات بقليّة

LENDEMAIN. Le jour suivant *A.* يوم قابل *P.* فردا *T.* ايرتەسى ‖ Ils partirent le lendemain ايرتسى كون عزيمت ايتمشلر در ‖ كون يوم قابله تأخير اولندى On l'a remis au lendemain ـ Le lendemain des fêtes عيدك فرداسى ـ ايرتەيه ـ فردايه ـ ايرتسى كونى

LÉNIFIER. T. de Méd. Adoucir *A.* تسكين ـ تليين *P.* نرم ساختن *T.* يومشتمق

LÉNITIF. Qui adoucit, qui calme les douleurs *A.* مسكن ـ مليّن *P.* نرمساز *T.* يومشاديجى ‖ Remède lénitif دواى مسكن Potion lénitive مشروب مسكن

LENT. C'est l'opposé de vite *A.* بطئ *P.* دير *T.* كيج دپرەنور ‖ L'âne est un animal lent حمار بطئ الحركه بر حيواندر ـ آغر

Le mouvement de Saturne paraît plus lent que celui des autres planètes زحلك سير وحركتى سيّارات سائرەيه نسبت بطيئدر Il est lent en tout ce qu'il fait هر كار وعملده بطئ ايله Lent à parler بطئ الكلام à écrire بطئ القلم الحركه در

Il est lent à punir, prompt à récompenser اجراى تأديبده بطائت وايفاى لازمۀ مكافاتده سرعت ايله مألوفدر C'est un esprit lent قوت خياليّة بطئ الذهندر Imagination lente نبض بطيئه Un poison lent سمّ بطئ التأثير Avoir le pouls lent نبضده بطائت حركت اولمق ـ بطئ الحركه اولمق Cuire à feu lent بطئ وملايم آتش اوزرنده طبخ ايتمك

On appelle Fièvre lente, une fièvre dont les mouvemens ne sont pas marqués au dehors *A.* حرارت خفيّه ـ حمّاى خفىّ ‖ Mourir d'une fièvre lente حمّاى خفى علتندن وفات ايتمك Il a une fièvre lente qui le mine رفته رفته وجودينى فنا ايدر بر حرارت خفيّەيه مبتلا در

LENTE. L'oeuf du pou *A.* صوابة ـ صغاب *P.* تخم سپس *T.* سركه ‖ Avoir des lentes à la tête باش سركەلو اولمق ـ كهله يمورطەسى

LENTEMENT. Avec lenteur *A.* بطيئا ـ بالبطائة *P.* بديرى ـ *T.* آهسته آهسته ـ كيج ـ آغرلق ايله ‖ Se mouvoir lentement آهسته ـ بالبطائة حركت ايتمك agir بالبطائة عمل ايتمك Il va lentement en besogne آهسته ايش ايشلمك ايشنده بطائت ايله طاورانور

LENTEUR. Manque de célérité dans le mouvement *A.* بطائت *P.* ديركارى ـ آهستگى *T.* كيجلك ـ آغردپرەنش ـ دپرەنش بطائت Grande lenteur بطائت عظيمه insupportable ‖ اغرلغى تحملى نا قابل آهستگى ـ بطائت طاقتگداز ـ طاقتشكن La lenteur de la tortue قبلو باغەنك بطائت وبطائت حركتى Agir avec lenteur بطائت ايله عمل وحركت ايتمك

Il se dit aussi au pluriel *A.* pl. تبطئات ـ مطاولات ـ مماطلات *P.* ديرى *T.* اوزاتمەلر ‖ Les plaideurs sont sujets à essayer des lenteurs دعواجيلر دائما مماطلات وتبطئاته دوچار اوله كلمشلر در Lenteurs affectées تكلف ايله التزام اولنان اوزاتمەلر

Il se dit figur. de l'esprit, de l'imagination *A.* بطائة الذهن *P.* كنديئ ذهن *T.* ذهن طونقلغى ‖ Cet homme a une grande lenteur d'imagination بو آدمك غاية الغايه بطائت ذهنى وار در Une grande lenteur d'esprit غايت بطائت ذهن ـ عظيم مرتبەده كنديئ ذهن

LENTICULAIRE. Qui a la forme d'une lentille *A.* عدسىّ الشكل *P.* منجوگونه *T.* مرجمك شكلنده ‖ Verre lenticulaire زجاج عدسىّ الشكل

LENTILLE. Espèce de légume *A.* عدس *P.* منجو ـ نرسك ـ نرسنك ـ نسك ـ بلس *T.* مرجمك ‖ Une soupe aux lentilles مرجمك چورباسى Une purée de lentilles مرجمك ازمەسى

LENTILLE D'EAU, ou **LENTILLE DE MARAIS.** Plante qui surnage sur les eaux stagnantes comme une espèce de masse verte *A.* طحلب ـ عذبة *P.* سبزاب *T.* يوصون

LENTILLES. T. de méd. Certaines petites taches rousses qui viennent sur la peau *A.* شامة pl. شامات *P.* خال *T.* بك ‖ Elle a le visage plein de lentilles چهرەسى بكلر ايله مالامالدر

LENTILLEUX. Semé de taches ou de lentilles *A.* مسيوم ـ منمّش

وجه *Visage lentilleux* || جينتلو - بنكلو - بكلو *T.* خالدار *P.* جلد نمش آلود *Peau lentilleuse* منمّش

LENTISQUE. Arbre dont il découle une résine appelée Mastic ساقز - مصطكی آغاجی *T.* شجر الكركم - شجر المصطكاء *A.* آغاجی

LÉONIN. Qui est propre au lion *A.* ليثىّ المزاج *P.* شير آرسلان مزاجلو *T.* صفت Il ne se dit qu'en cette phrase: Société léonine, pour dire, une société où le plus fort tire tout l'avantage ليثىّ المزاج بر ذاتك تحت تغلبنده اولان جماعت

LÉOPARD. Animal féroce qui ressemble au tigre *A.* ببر *P.* ببر *T.* ببر

LÈPRE. Ladrerie, maladie qui corrompt la masse du sang *A.* جذام - برص *P.* لرى - پيس *T.* مسكينلك || Chez les Juifs, ceux qui avaient la lèpre étaient séparés du reste du peuple قوم يهود ايچنده علت جذامه مبتلا اولنلرى خلقدن جدا ايدرلر ايدى Il est tout blanc de lèpre علت جذامدن وجودى يكپاره بياض لكه در

LÉPREUX. Qui a la lèpre *A.* مجذوم - ابرص *P.* پيسست آبرش - مسكين *T.* لوش -

LÉPROSERIE. Hôpital pour les lépreux. V. Ladrerie || Il fonda une léproserie مجذومينلر - بانئ دار الشفاء مبروصينندر

LEQUEL. Pronom relatif *A.* الذى .pl الذين *P.* كه *T.* كه — Il signifie aussi, quel est celui? *A.* من هو - اىّ *P.* كدام - قنغى - كيم *T.* كدامين -

LÈSE. Il s'emploie avec le mot de Majesté et d'Humanité || Crime de lèse-majesté *A.* جرم الخيانة فى نفس السلطان *P.* گناه خيانت بذات پادشاهى *T.* پادشاهك ذاتنه خيانت Crime de lèse-humanité ذات بشريّته خيانت تهمتى خيانت جرمى

LÉSER. Faire tort *A.* اضرار *P.* زيان آوردن - گزاييدن - غدر كردن *T.* غدر ايتمك - ضرر چكدرمك || Il n'y a personne de lésé en cette affaire بو خصوصده متضرّر اولمش Il n'y a que lui de lésé dans cette affaire بو كمسنه يوقدر انجق - خصوصده انجق فلان كشى ضرر كشيده اولمشدر Être lésé d'outre moitié du juste prix فلان كشى يه غدر اولدى حق اولان بهانك نصفندن زياده سنى ضرر ايتمك Lésé. *A.* متضرّر *P.* زيان زده - ضرر كشيده - گزاييده -

غدر اولمش - ضرر چكمش *T.* غدر ديده

LÉSINE. Épargne sordide jusque dans les moindres choses *A.* بخل دنىّ - شحّ *P.* سيهدستى *T.* جمريلك || Vilaine lésine شحّ لئيم Faire quelque chose par lésine برشيئى مجرّد بخل دنى يه مبنى ايشلمك Il n'y avait que lui qui fût capable d'une lésine si honteuse بو مقوله موجب عار اولەجق شحّ وبخل بوكا مخصوص ايدى

LÉSINER. User de lésine *A.* ارتكاب الشحّ *P.* سيهدستى نمودن *T.* جمريلك ايتمك || Il lésine sur toutes choses جمريلك ايدر - هر شيده ارتكاب شحّ ايدر

LÉSINERIE. V. Lésine.

LÉSION. T. de Jurisp. Perte, dommage que l'on souffre par le fait d'autrui *A.* مضرّت - ضرر *P.* زيان - گزند *T.* ضرر - غدر || Le vendeur est reçu de revenir contre un contrat de vente, quand il y a lésion d'outre moitié du juste prix شيئى مبيعك نصف ثمن مثلندن زياده ضررى متحقّق اولنجه عقد اولنمش اشترا حجّتى اوزرينه بايعك ايتديكى دعوا مسموعدر Montrez-moi en quoi il y a lésion بونده قنغى جهتدن ضرر وار در بكا ارائه ايله

LESSIVE. Eau rendue détersive par la cendre *A.* ماء الرماد *P.* آب خاكستر آلود *T.* كول صويى || Forte lessive كسكين كول صويى Mettre le linge à la lessive يوزى كول صويينده كول صويى ايله آغرمش بز Du linge blanc de lessive بصدرمق

On dit proverb. À laver la tête d'un more, la tête d'un âne, on y perd sa lessive *P.* بر وسمه كوشش بى فائده ست عربك - عربك يوزى صابون ايله آغرمز *T.* ابروى كور يوزينه صابون سورمك عبثدر

LEST. Ce qu'on met au fond de cale d'un vaisseau, pour le faire enfoncer dans l'eau, et le tenir en équilibre *A.* صبرة السفينة *P.* بارسنج كشتى *T.* كمى صفره سى || Ils prirent des carreaux de marbre pour servir de lest كمى يه صفره اولمق اوزره مرمر طاشلرى وضع ايتمشلر در Le lest le plus pesant est le meilleur كمى صفره سنك اثلاسى زياده آغر اولاندر

LESTAGE. Action de lester *T.* صفره لمه V. Lester.

LESTE. Qui a de la légèreté dans ses mouvemens *A.* خفيف الحركة - خفيف الجسم *P.* جاقط جست وچالاك *T.* چاپك || Marcher d'un pas leste دپره نشى چاپك دپره نش

ايله خطوه جنبان اولمق — Et qui est légèrement vêtu, légèrement armé *A.* خفيف الحمل *P.* سبكبار *T.* يينى || Vous veilà bien leste aujourd'hui اشته بوكون. خيليجه سبكبارسك
Des troupes lestes سبكبار عسكر

Il se dit figur. d'un homme adroit, prompt à trouver des expédiens *A.* سريع التدبير — خفيف الروح *P.* سبكروح — *T.* چاپكذهن اوز ذهنى || C'est un homme leste en affaires رؤيت اموردہ خفيف الروح آدمدر

Et d'un homme léger et peu délicat sur les principes et les convenances *A.* ذوالخفة — خفيف المزاج — طياش *P.* سبكمشرب *T.* يل قوان || C'est un homme leste en procédés, leste dans ses propos اعمال واقوالنده خفت وار در — Il se dit aussi des choses || Propos leste خفت ايله سويلنمش كلام réponse خفت ايله سويلنمش جواب

LESTEMENT. D'une manière leste *A.* بالخفة — خفيفًا *P.* سبكبارانه *T.* يينى اولدرق سبكبارانه || Il était lestement vêtu سبكبارانه كيينمشيدى

Il signifie aussi, avec adresse *A.* بخفة — بسرعة التدبير *P.* با سبكروحى — ذهن *T.* بچاپكئ ذهن اوزلق ايله || اوزلق الروح
Il s'est tiré lestement de cette affaire بو خصوصدن سرعت تدبير ايله يقەسنى صيردى Il m'a répondu fort lestement بكا خفت روح ايله جواب ويردى

LESTER. Mettre du lest dans un vaisseau *A.* وضع الصبرة فى السفينة *P.* در كشتى بارسنج نهادن *T.* كمىيه صفره قويمق

LESTEUR. T. de Marine. Bateau qui sert à transporter le lest *T.* صفره قايغى

LÉTHARGIE. Assoupissement profond qui ôte l'usage de tous les sens *A.* ليتارغوس — سرسام بارد *P.* سرسام *T.* رنج سرسام || Il est tombé en léthargie سرسام بارده كرفتار اولدى

Figur. Insensibilité pour tout ce qui arrive *A.* سبات الغفلة *P.* خواب كران غفلت *T.* غفلت اويقوسى || Il est plongé dans une léthargie honteuse موجب عار اولەجق سبات غفلتە مستغرقدر Sortir d'une profonde léthargie سبات كران غفلتدن خلاص بولمق — خواب كران غفلتدن بيدار ارلمق Tirer quelqu'un de sa léthargie بر كمسنەيى دوچار اولديغى خواب سبات عميق غفلتدن تخليص — غفلتدن ايقاظ ايتمك ايتمك

LÉTHARGIQUE. Qui tient de la léthargie *A.* متعلق بسرسام البارد || Sommeil léthargique رقدهٔ سرساميه indolence léthargique كسل سبات آلود

LETTRE. On appelle ainsi chaque figure de l'alphabet *A.* حرف pl. حروف || Grande lettre حرف كبير petite حرف رقيق — خرده حرف — اوفاق حرف lettre Grecque حرف يونانى arabe حرف عربى Un enfant qui commence à connaître les lettres تمييز حروفه بدءا ايتمش بر چوجوق L'A est la première lettre de l'alphabet الف اول حروف حرف — On appelle Lettres numérales, les lettres dont les Romains se servaient pour leurs chiffres *A.* حروف عددية *P.* حرفهاى شمار *T.* صايى حرفلرى — On dit, Écrire une somme en toutes lettres, par opposition à l'écrire en chiffres بر حسابى حروف ايله يازمق

Il signifie aussi, écriture *A.* خط pl. خطوط *P.* نوشت *T.* يازو || Lettre Italienne خط تاليانى financière خط دفترى menue انجه يازو — خرده خط — خط رقيق

En parlant d'un texte, il se dit du sens littéral *A.* معناء تحت اللفظ || Il ne faut pas expliquer cela à la lettre بوكا تحت اللفظ معنا ويرلمك جائز دكلدر Cela se doit entendre à la lettre بو تحت اللفظ اولدرق ويرلملو در معناسى Il ne faut pas prendre cela au pied de la lettre تحت اللفظ معناسنى اخذ ايتمك اقتضا ايتمز Il s'arrête trop à la lettre تحت اللفظه مصرانه طورر معناى — On dit aussi, Traduire, rendre un texte à la lettre, c'est-à-dire, mot pour mot لفظاً بعد لفظٍ نقل وتفسير — لفظاً بلفظٍ ترجمه ايتمك سوزدن سوزه ترجمه ايتمك — ايتمك

Lettre. Épître, dépêche *A.* مكتوب pl. مكاتيب — رسالة pl. رسالات — رقيمة — نميقة — زبيرة *P.* نامه *T.* كاغد || Longue lettre طويل ودراز بر قطعه مكتوب — مكتوب مفصل J'ai reçu votre lettre رسيدهٔ دست — مكتوبكز بكا واصل اولمشدر مكتوبكز مآل مخلصى اولمشدر Que disait, que portait sa lettre? مفهوم مكتوب — مآل مكتوب نه ايدى — ومفهومى نه ايدى بر قطعه مكتوب نيى ناطق ايدى Écrire une lettre بر — بر نميقه كشيدهٔ سلك سطور قلمق — تحرير ايتمك مكتوبه قطعه مكتوبى رقمزدهٔ صحيفهٔ املا وتحرير ايتمك dater مكتوبى وضع تاريخ ايتمك cacheter, fermer مكتوبى تمهير ايتمك ouvrir بر مكتوبى فتح ايتمك — كشاد ايتمك — اچمق dicter بر

contresi- تقرير ايدوب يازدرمق ـ مكتوب املا ايتدرمك
gner كشيده قلمق Porter des lettres بر نيقه‌ده كوچك صحّ
مكتوبلرى ايصال rendre حامل مكاتيب وتحريرات اولمق
Lettres مكتوبلرى اخذ ايتمك intercepter وتسليم ايتمك
interceptées اخذ اولنمش مكاتيب وتحريرات Chiffrer, dé-
chiffrer une lettre مكتوبى حروف معهوده‌يه نقل ايتدرمك
Lettre en chif- ومكتوبك حروف معهوده‌سنى حلّ ايتمك
fres ارقام معهوده ايله ـ حروف معهوده ايله محرّر مكتوب
Lettre d'affaires مصلحته دائر مكتوب de galanterie, d'amour
تبريك مكتوبى compliment عشق ومحبّتى محتوى ورقه
de condoléance تبريك وتهنيتى محتوى مكتوب ـ تبريكنامه ـ
شفاعتى ـ شفاعت نامه de faveur تسليتنامه ـ تعزيه نامه
de recommandation متضمّن مكتوب توصيه‌يى ـ توصيه نامه
اخبار حالى حاوى ـ اخبار نامه d'avis حاوى مكتوب
Lettre anonime امضاسز مكتوب ـ امضاسى آچق مكتوب مكتوب

Lettre de change. T. de Commerce. Une traite faite de place en place *A.* سفتجة *P.* كاغد سفته ـ سفته ـ گرونامه *T.* پوليچه كاغدى ـ پوليچه تمسّكى ـ پوليچه || Accepter une lettre de change پوليچه‌يى قبول ايتمك protester اداسنه تخلّف اولنديغنى مشعر پوليچه تمسّكى اوزرينه قبل پوليچه تمسّكنى تداول négocier حاكمدن شرح ويردرمك حوالات ايله دور ايتدرمك Les lettres de change sont d'une grande commodité dans le commerce پوليچه تمسّكاتى معاملات تجارتك تسهيلنه وسيلهٔ عظيمه در

Lettre circulaire. V. Circulaire.

Lettre de cachet. V. Cachet.

Lettres de service. Des lettres du roi qui autorisent un officier général à exercer ses fonctions *T.* مأموريّت امرى

Lettre de créance. Une lettre dont le seul objet est de marquer qu'on doit ajouter foi à un ministre qui va dans une Cour étrangère *A.* رسالة ـ الوكة *P.* اعتماد نامه *T.* اعتماد نامه

Lettre de recréance. Celle qu'un souverain adresse à son ministre accrédité auprès d'une autre Cour, pour la présenter au prince d'auprès duquel il le rappelle, ou celle que ce prince donne à un ministre, pour la rendre à son retour au prince qui le rappelle *T.* ايلچينك تكميل خدمتنى حاوى نامهٔ همايون ـ سفارتدن انفصالنى حاوى نامه

Lettres, se dit de certains actes qui s'expédient en chancel-lerie au nom du prince *A.* امر pl. اوامر ـ برات pl. بروات *T.* بيورق ـ يرليغ ـ گشاد نامه ـ فرمان *P.* منشور pl. مناشير ـ عفوفرمانى de grâce برات عالى || Lettres patentes برات ـ de rescision حجّتى حاوى عفو جرمى حاوى امر ـ ابطال de naturalité بر كمسنه ابناى بلددن اولديغنى مشعر امر de légitimation بر حرامزاده‌نك حلّ ورشدته برات عالى de noblesse اصلزاده‌لك براتى مقبوليتنى حاوى منشور عالى de répit اعطاى مهلتى حاوى امر عالى Lettres subreptices خلاف انهايه مبنى ويرلمش فرمان Expédier des lettres امر عالى اصدار فرمان ـ اصدار امر ايتمك Lettres closes مهرلو فرمان ـ سر بمهر — On dit proverb. Ce sont lettres closes, pour dire, c'est un secret qu'on ne doit pas pénétrer راز سر بمهر در

Lettres, se dit aussi de toute sorte de science et de doctrine *A.* pl. علوم ـ معارف *P.* هنر ـ دانش *T.* بيلش ـ اوقويوب ـ ارباب علوم ومعارفدن بر آدم || Un homme de lettres يازمه La république des lettres جمهور ارباب معارف Le roi François I a été appelé le père des lettres فرانچسقو نام فرانسه پادشاهى اب العلوم والمعارف لقبيله ملقّب اولمشدر C'est un homme qui a beaucoup d'esprit, mais il n'a point de lettres فلان كشى صاحب ذكا وفراستدر انجق بضاعهٔ معرفتدن اصلا بهره‌سى يوقدر

On appelle Belles-Lettres, la Grammaire, l'Éloquence, la Poésie *A.* علوم ادبيّة ـ ادبيّات

Et les saintes lettres, l'Écriture-Sainte *A.* كتاب الله ـ كتب شريفة

LETTRÉ, Qui a de l'érudition *A.* عالم pl. علما ـ اهل العلم والمعرفة *T.* اوقومش ـ هنرور ـ دانشمند *P.* ارباب العلوم والمعارف pl.

LETTRINE. T. d'imprimerie, Petite lettre qui se met au-dessus d'un mot pour renvoyer le lecteur à une note *A.* رقم الاشارة

LEUCÉ. T. de Méd. Tache blanche qui vient à la peau, et pénètre jusqu'à la chair *A.* بهق ابيض *P.* پيسه سفيد *T.* پهكك ابراشلق

LEUCOMA. T. de Méd. Petite tache blanche qui se forme sur la cornée *A.* كوكب *P.* نقطهٔ سفيد چشم *T.* آق دوپشمه

LEUCOPHLEGMATIE. T. de Méd. Espèce d'hydropisie pituiteuse *A.* استسقاء بلغمىّ

LEUR, Pronom personnel *A.* هم *P.* ايشان *T.* آنلر ـ كندولر

|| Il aime ses enfans, il ne leur refuse rien اولادینه محبتی
اولمغله آنلردن بر شیٔ دریغ ایتمز Les femmes s'ennuient
seules, il leur faut de la compagnie زنان قسمنک یالکزلقده
جانلری صیقیلور آنلر دائما مصاحبتدن حظ ایدرلر Ils nourris-
saient leur père, leur mère کندو والد ووالده‌لرینی انفاق
ایدرلر ایدی Les hommes sages conservent leurs amis عقلا کندو
دوستلریله رابطه‌لرینی وقایه ایدرلر

LEURRE. T. de Fauconnerie. Morceau de cuir façonné en forme d'oiseau, dont on se sert pour rappeler les faucons *A.*
ملواح مملیّ *P.* خروهه ـ بفتره ـ نقش *T.* تلبه || Jeter le
leurre en l'air بفتره‌یی هوایه اوچرمق L'oiseau étant
réclamé, fond sur le leurre اوجی قوشی چاغرلدیغی
قوشی حالده تلبه اوزرینه اینر Dresser un oiseau au leurre
ملواح الخدیعة ـ ملواح المکر *A.* Figur. ـ بفتره‌یه الشدرمق
P. پایدام مکر وفریب *T.* حیله موسطره‌سی || On vous of-
fre telle chose, mais c'est un leurre pour vous attraper سکا عرض
اولنان شیٔ مجرد جلبکه وسیله اولمق ایچون بر ملواح
مکر وخدیعتدر Cette charge est un leurre pour beaucoup de
gens بو منصب وافر کسان حقنه بر پایدام مکر وفریبدر
Il ne se laissera pas prendre à ce leurre بو پایدام مکر وحیله‌یه
گرفتار اوله‌جغی یوقدر

LEURRER. T. de Fauconnerie. Dresser un oiseau au leurre
A. تضریة الصقر بملواح العملیّ *P.* بفتره آلفتیدن *T.*
بفتره‌یه آلشدرمق || Ces oiseaux-*là* ne sont pas aisés à leur-
rer بو قوشلرک بفتره‌یه آلشدرلمسی آسان دکلدر ـ Figur.
A. جلب بملواح الخدیعة *P.* بپایدام خدیعت فریبیدن
T. حیله موسطره‌سیله آلداتمق || On l'a leurré de cette ré-
compense فلانی مکافات مأمولیله فریفتهٔ پایدام مکر وخدیعت
ایتمشلردر Il a été leurré par de belles promesses مواعید جمیله
عرضیله فریفتهٔ ملواح مکر وخدیعت اولمشدر Il s'est lais-
sé leurrer ملواح مکر وخدیعته استجلاب اولندی

LEVAIN. Substance capable d'exciter une fermentation interne dans le corps avec lequel on la mêle *A.* خمیرة *P.* مایه
T. مایه

Il se dit aussi d'une disposition des humeurs à quelque maladie, ou du vice qui reste dans les humeurs après la maladie || Il se sent incommodé, il y a à craindre que ce ne soit quelque mauvais levain qui s'amasse dans l'estomac مزاجنه حسّ
ایلدیکی انحرافک سببی معده‌ده بر مایهٔ ردیئه‌نک
اجتماعندن اقتضا ایلدیکی خوف اولنور Ce mal-là ne se
guérit jamais si bien qu'il n'en reste quelque levain بو علت
کلیاً مندفع اولمق احتمالی اولمیوب دائما مایه‌سی باقی
قالور Il n'est pas bien guéri, ces signes-là montrent qu'il y
a encore quelque levain بو هنوز بره تام حاصل ایده‌مدی
اماره‌لر مایهٔ علتک باقی ایدوکنه دلالت ایدر ـ Figur.
|| Le levain du péché originel خمیرهٔ زلّهٔ اصلیّه ـ
زلّهٔ اصلیه‌نک مایه‌سی Se défaire du vieux levain du péché خمیرهٔ قدیمهٔ
گناهدن خلاص بولمق Levain de haine, d'inimitié مایهٔ کینه
وبغضا ومایهٔ خصومت de division مایهٔ تفرقه وشقاق Il
reste encore parmi ce peuple un levain de sédition بو قوم
براثر فساد وعصیان ـ ایچنده مایهٔ بغی وعصیان هنوز باقیدر
بر بقیهٔ فساد وار در ـ باقیدر

Il signifie aussi un petit morceau de pâte aigrie, qui étant mêlée avec la pâte dont on veut faire le pain, sert à la faire
lever *A.* فتاق ـ تنّج *P.* زغاره ـ نان افزون ـ مایهٔ نان *T.*
مایه || Faire du levain خمیر مایه‌سی یاپمق Mettre trop peu
de levain dans la pâte خمیر ایچنه جزئی مایه قاتمق

Levain, se dit aussi du ferment de l'estomac, par le moyen
duquel se fait la digestion *A.* مادّة منضجة pl. موادّ منضجة
Sans le levain de l'estomac, la digestion ne se ferait pas معده‌ده
موجود اولان موادّ منضجه‌نک اعانتی اولمینجه هضمک
وقوعی عدیم الاحتمالدر La digestion se fait mal, quand les
levains sont corrompus معده‌ده اولان موادّ منضجه‌ده فساد
اولدیغی حالده هضمه عسرت عارض اولور

LEVANT. Qui se lève. Il ne se dit qu'en cette phrase: Soleil levant *A.* شمس طالع *T.* طوغان کونش || Le soleil le-
vant regarde cette maison شمس طالع فلان خانه‌یه ناظر در ـ
شمس عند الطلوع فلان خانه‌یه مقابلدر Je serai là à
soleil levant کونش طوغار ـ طلوع شمسده آنده بولنه‌جغم
نیّر اعظم کنارهٔ افقده عرض ـ ایکن آنده موجود اوله‌جغم
عروس ـ چهرهٔ ظهور ایلدیکی آنده اول محلده بولنه‌جغم
خورشید ناشر الضیا منصّهٔ افقده جلوه نما اولدیغی دمده
اول طرفده بولنه‌جغم

LEVANT. La partie du monde où le soleil se lève *A.* شرق
ـ مشرق ـ مطلع الشمس *P.* خاور *T.* کون طوغیسی || Du
levant au couchant مشرقدن مغربه وارنجه Entre le levant et

le couchant بین الشرق والجنوب Les quatre points cardinaux du monde sont le levant, le couchant, le midi et le septentrion چار اقطار زمین شرق وغرب وجنوب وشمالدر La France a l'Allemagne au levant فرانسه‌نك جانب شرقیسنده آلامان ممالکی کائندر — Le levant d'été, c'est la partie du ciel où le soleil se lève en été A. مطلع صیفی — Et le levant d'hiver, celle où il se lève en hiver A. مطلع شتوی

LEVANT, se dit aussi des régions qui sont à notre égard du côté où le soleil se lève, comme la Syrie, l'Asie mineure, la Perse A. pl. ممالك شرقیّه || Les peuples du Levant ممالك شرقیّه‌ده ساکن ملل واقوام Les marchandises du Levant ممالك شرقیّه‌ده اعمال شرقیّه Maroquin du Levant ماللری اولنان سختیان

LEVANTIN. Natif des pays du Levant A. شرقی pl. شرقیّون T. کون خاور نشین P. اهالی الشرق pl. اهل الشرق — امم واقوام || Les peuples levantins طوغیسی طرفنك اهلی Les nations levantines اهل شرق اولان ملّتلر شرقیّه

LEVANTINE. Sorte d'étoffe de soie T. صندل

LEVANTIS. Nom qu'on donne aux soldats des galères turques T. چکدیری لونداتی

LEVÉE. Action de lever A. رفع P. بر داشت T. قالدرمه — On dit, Faire la levée d'un corps, d'un cadavre, pour dire, l'enlever et le faire porter au lieu où il doit être inhumé, ou exposé اولویی قالدرمق — نقل میّت — رفع میّت ایتمك — Faire la levée d'un siége رفع محاصره — الوب کوتورمك — محاصره‌یی قالدرمق — ایتمك

Il se dit aussi des soldats, des troupes qu'on enrôle A. تحریر عسکر یازمه T. العسکر

On dit aussi, Levée du scellé A. فسخ المهر — فكّ المهر P. گشاد مهر T. مهری چیقارمه — مهری آچمه — مهری سوکمه || S'opposer à la levée du scellé فكّ مهر خصوصنه مخالفت Être présent, assister à la levée du scellé فسخ مهر ایتمك وقتنده حاضر وموجود بولنمق

LEVÉE, signifie aussi, l'heure à laquelle une assemblée se lève pour finir la séance A. ختام المجلس — انفساخ المجلس P. انجام مجلس T. مجلسك صوکی

Il signifie encore, collecte de deniers A. جبایت P. جیدن T. دیرمه — تحصیل || La levée des droits de l'État رسومات — اموال خراجیه‌نك جبایتی des impôts میری‌ه‌نك جبایتی تکالیف وسالیانه‌لرك تحصیلی

Et récolte A. محصول pl. محصولات || La levée des fruits محصولك میوه‌لرك محصولی Toute la levée lui appartient مجموعی کندویه اصابت ایدر

Et une digue, une chaussée T. سدّ || Faire une levée à travers un marais بر صولاق یر ایچنده بر سدّ یاپدرمق سدّ قالدرمق

LEVER. Hausser A. اشاله — اعلا — ترفیع — رفع P. بر داشتن بونی T. قالدرمق — بر آوردن — || Levez cela plus haut یوقارویه قالدر Cela est si pesant, qu'on ne saurait le lever de terre بو شیٔ بغایت ثقیل وگران اولمغله خاکدن رفعی ممکن دکلدر Ces machines lèvent plus de dix quintaux pesans بوآلات ایله اون قنطاردن زیاده آغرلق رفع اولنور Lever les mains au Ciel بارگاه جناب ربّ العزّته رفع ایادیٔ دست بر داشتهٔ تضرّع ونیاز اولمق — تمنّی ونیاز ایتمك L'ambre lève la paille کهربا صمانی رفع ایدر

On dit, Lever la main sur quelqu'un, pour dire, se mettre en état de le frapper A. اطالة الید — رفع الید P. دست درازی T. ال قالدرمق کردن || Il a toujours la main levée sur ses valets دائما خدمتکارانی اوزرینه اطالهٔ ید ایدر — Et lever le siége de devant une place قالدرمق — محاصره‌یی رفع ایتمك — Et qu'une armée a levé le camp اردو رفع خیام قرار ایلدی — Et lever la garde, lever la sentinelle, pour dire, retirer des soldats qui sont de garde, retirer une sentinelle رفع A. — قوللق نفرینی یرندن قالدرمق یرندن قالقدی — Et lever l'ancre A. الانجر P. لنگر بر داشتن T. دمور قالدرمق || Toute la flotte leva l'ancre, et mit à la voile دوننمانك مجموعی رفع لنگر جمله‌سی — اقامت وبادبانگشای عزم ونهضت اولمشدر — لنگری قارلدروب یلکنلدی — Et lever le pont, pour dire, l'ôter جسری رفع ایتمك Lever le pont-levis d'un château حصارك قالقار کوپریسنی قالدرمق

On dit aussi, Lever le masque, pour dire, agir ouvertement, après avoir tenu une autre conduite A. رفع النقاب التستر P. بر کمسنه یوز اورتوسنی T. رفع روپوش اختفا کردن — قالدرمق — Et lever l'étendard, pour dire, manifester publiquement son opposition A. رفع اللواء P. رایت افراشتن T. بیراق رفع لوای بغی || Lever l'étendard de la révolte قالدرمق

Et lever - رایت افراز عتوّ وعصیان اولمق - وعصیان ایتمک
l'étendard contre quelqu'un, pour dire, se déclarer son ennemi
علیهنه - فلانک علیهنه رفع لوای خصومت ایتمک
دشمنلک بیراغنی قالدرمق - بیراق قالدرمق

Et lever un corps, un cadavre, pour dire, l'emporter hors du lieu où il est *A.* رفع المیّت *P.* مرده‌را برداشتن *T.* اولویی قالدرمق || On trouva un homme tué dans les rues, et la Justice envoya lever le corps زوقاقده قتل واعدام اولنمش بر آدم بولنوب حاکم طرفندن میّتی رفع ایتدرلدی

Et faire lever un lièvre, des perdrix, pour dire, les faire partir طاوشان وککلک قالدرمق

On dit, Lever les yeux au Ciel, pour dire, les tourner vers le ciel جانب سمایه عطف نگاه ایتمک Et lever les yeux sur quelqu'un امالهٔ نظر - فلانک اوزرینه عطف انظار ایتمک

On dit, Lever des troupes, lever des soldats, pour dire, les enrôler, les mettre sur pied *T.* تحریر نفرات ایتمک - عسکر جیقارمق - عسکر یازمق

Lever, signifie aussi, ôter une chose de dessus une autre *A.* فکّ - رفع - اخراج *P.* بر آوردن - بر افکندن *T.* جیقارمق - قالدرمق || Le chirurgien a levé le premier appareil جرّاح یاره‌نک اوزرینه وضع ایلدیکی ضماد اوّلی رفع ایلدی
Lever le scellé مهری فک ایتمک - مهری جیقارمق - une serrure کلیدی فک ایتمک un plat طعامی قالدرمق مهری سوکمک Il faut lever deux pieds de cette terre, avant que de trouver le plâtre الجی‌یه یتشمک ایچون ایکی آرشون طپراق جیقارمق اقتضا ایدر

Figur. *A.* دفع *P.* بر طرف کردن *T.* کیدرمک || Lever une difficulté دفع مشکل ایتمک un obstacle دفع مانع
دفع حاجز ایتمک - ایتمک

On dit, Lever le plan d'un lieu, pour dire, le tracer *A.* اخراج الرسم *T.* بر محلک رسمنی جیقارمق

Il signifie aussi, prendre et couper une partie sur un tout *A.* افراز *P.* جدا کردن *T.* آیرمق || Lever cinq aunes d'étoffe pour faire un habit بر لباس یاپمق ایچون بش ذراع قماش افراز ایتمک Lever sur la largeur de la toile بزک اینندن افراز ایتمک

Et recueillir *A.* جمع *P.* چیدن *T.* دیرمک || Lever les fruits d'une terre بر چفتلکک حاصلاتنی جمع ایتمک la dîme اعشاری جمع ایتمک les impôts تکالیفی جمع ایتمک les rentes seigneuriales صاحب ارضک عوائدینی جمع ایتمک جبایت ایتمک - وتحصیل ایتمک

Lever, au neutre, se dit des plantes qui commencent à pousser et à sortir de terre *A.* ذرّ - طلوع - نبوت - انبات - *P.* رو‌ییدن - سر نمودن *T.* بتمک - کوسترمک اوج || Il avait semé là du gland, voilà des chênes qui commencent à lever بو محلّده پلاموط اکلمشیدی اشته میشه‌لر اوج کوسترمکه باشلادی Les blés commencent à lever اکینلر ذرّ وانباته باشلادی Les orges lèvent plus vite que les fromens شعیر حنطه‌دن چابک بتر

Il signifie aussi, fermenter *A.* نفتان *P.* بر خیزیدن *T.* قبارمق || Faire lever la pâte خمیری قبارتمق La pâte commence à lever خمیر نفتانه باشلادی

Se lever, Se mettre debout sur ses pieds *A.* قیام *P.* بر خاستن - بر خیزیدن *T.* قالقمق - آیاغه قالقمق || Se lever de dessus un siège بر کمسنه قاعد اولدیغی سریر اوزرندن قالقمق طوردیغک Levez-vous de là, ce n'est pas là votre place بر سکا لایق دکل آندن قالق Quand il entre, tout le monde se lève pour lui faire honneur مجلسه دخولنده اکراماً وتعظیماً هر کس آیاغه قالقار - هر کس قیام ایدر Se lever de table سفره‌دن قالقمق - طعامدن قالقمق - On dit aussi, Se lever, pour dire, sortir du lit *A.* قیام عن المنام *P.* از خوابگاه بر خاستن *T.* یتاقدن قالقمق || Il se lève de bon matin علی السحر قالقار - علی السحر یتاقدن قالقار Il n'est pas encore levé هنوز قالقمامشدر - هنوز یتاقدن قالقمامشدر Il est levé et habillé یتاقدن قالقمش ولباسنی کییمشدر

On dit au Palais, La Cour, l'audience est levée, pour dire, que l'audience est finie مجلس شرع ختام بولدی

Il se dit aussi du soleil et des astres qui viennent de paraître sur l'horizon *A.* طلوع *P.* بدید آمدن - سر نمودن *T.* طوغمق || Le soleil en tel mois se lève à telle heure شمس فلان آیده فلان ساعتده طلوع ایدر Le soleil est levé شمس طلوع ایتدی - کونش طوغدی Voilà Jupiter qui se lève اشته کوکب مشتری طلوع ایدر

On dit aussi, que le vent se lève *A.* اهتزاز الریح *P.* باد بر خاستن *T.* روزکار قالقمق

Levé. *A.* مرفوع *P.* بر داشته - بر آمده *T.* قالقمش -

— On dit, Prendre quelqu'un au pied levé, c'est-à-dire, au moment de son départ *T.* بر کمسنه‌یی پا در رکاب قالدرلمش — Il signifie figur. prendre quelqu'un au mot, tirer avantage contre lui de ce qui lui est échappé de dire *T.* بر کمسنه‌نک سوزینه بصمق — عزیمت اولدیغی حالده اخذ ایتمک

LEVER. Temps où l'on se lève *A.* وقت القیام عن المنام *P.* وقت بر خاستن از خوابگاه *T.* برکمسنه‌نک یتاقدن قالقدیغی وقت || Il était au lever du roi خنکارک یتاقدن قالقدیغی وقتده بولندی — اویقودن قالقدیغی وقتده ایدی

On dit aussi, Le lever du soleil, des étoiles, pour dire, le temps qu'ils se lèvent *A.* وقت الطلوع الشمس *P.* دم بر آمدن آفتاب *T.* کونشک طوغدیغی وقت

LEVIER. Verge inflexible dont on se sert pour élever des poids *A.* مربعة *P.* بارخیز *T.* مانله || Un gros levier ایری ویوغون مانله — کبیره مربعه Le point d'appui d'un levier مانله‌نک دستکی Le levier multiplie la force مانله‌نک تأکید قوتده دخلی وار در

LÉVIGATION. T. de Chimie. Action de léviger ou effet de cette action *A.* تسفیف — استفاف *P.* خرد سازی *T.* ازمه

LÉVIGER. T. de Chimie. Réduire en poudre très-fine *A.* سف — تسفیف — قمح *P.* خرد ساختن — همحال سفون کردن *T.* ازوب توز کبی ایتمک

LEVIS. On appelle Pont-levis, un pont qui se baisse et se lève *A.* جسر نهّاض *P.* پل خیزان *T.* قالقار کوپری

LEVRAUT. Jeune lièvre *A.* جرو الارنب *P.* خرگوشک *T.* طاوشان یاوریسی

LÈVRE. Cette partie extérieure et vermeille de la bouche qui aide à former des sons *A.* شفة pl. شفاه *P.* لب *T.* دوداق || La lèvre supérieure, inférieure شفهٔ اعلا وسفلا — اوست وآلت دوداق Avoir les lèvres renversées اقلب الشفه اولمق — منشرت الشفه اولمق gercées دوداقلو اولمق — مشقوق fendues چاتلاق دوداقلو اولمق — لب تفیده اولمق یاریق دوداقلو اولمق — لب پرتمیده اولمق — الشفه اولمق Lèvres rouges, vermeilles, incarnates, de corail لب لعلگون دوداق آلتندن لاقردی سویلمک Prononcer du bout des lèvres تحریک شفه ایتمک — دوداقلری اویناتمق Remuer les lèvres لب نازک — اینجه دوداق Petite lèvre — On dit d'un homme, qu'il a la mort sur les lèvres, pour dire, qu'il est à l'agonie جانی دوداغنه کلمشدر — جان بر لب آمده در

On appelle les bords d'une plaie, Les lèvres d'une plaie *A.* اشفار الجراحة *P.* کنارهای زخم *T.* یاره‌نک دوداقلری — یاره‌نک کنارلری

On dit d'un homme qui promet des choses qu'il n'a pas dessein de tenir, qu'il dit cela des lèvres, mais le coeur n'y est pas آغزندن کوکلدن دکل — سویلدیکی دلدندر کوکلدن دکل — Et qu'on a un mot sur le bord des lèvres, pour dire, qu'on est sur le point de dire un mot, et ne pas le dire بو سوز دلم دلم اوجنه طولاشور — اوجنده در

LÉVRIER. Sorte de chien de chasse *A.* طلق *P.* یوزه *T.* تازی Beau lévrier طلق احسن — دلبر تازی || grand طلق کبیر الجثه — ایری تازی Lâcher les lévriers تازیلری صالدرمق

LEVRON. Lévrier au-dessous de six mois *A.* جرو الطلق *P.* یوزه بچه *T.* تازی یاوریسی

LEVÛRE. Écume que fait la bière quand elle bout *A.* طفاحة الجعة *P.* سرجوش کنگاب *T.* آرپه صویی کپوکی

LEXICOGRAPHE. Auteur d'un dictionnaire *A.* مؤلف الکتاب اللغة — لغوی pl. لغویون — اهل اللغة *P.* لغت نویس — فرهنگ نویس *T.* لغت یازان

LEXIQUE. Dictionnaire. V. ce mot.

LÉZARD. Espèce d'animal *A.* ضب pl. ضباب *P.* سوسمار *T.* کلر

LÉZARDE. Crevasse qui se fait dans un mur *A.* شق pl. شقوق — فرجة pl. فرج *P.* شکاف — رخنه *T.* کدک — یاریق

LÉZARDÉ. Il se dit d'un mur crevassé *A.* منفرج — مشقوق *P.* شکافته — رخنه دار *T.* یارلمش — یاریق — کدکلو || Ce mur est tout lézardé بو دیوار یکپاره منفرج ومشقوقدر

LIAIS. Sorte de pierre à chaux compacte *A.* حجر اللکاث — اسفیداج الجصاصین || Toutes ces marches sont de liais بو درجاتک مجموعی احجار لکاثدن مصنوعدر

LIAISON. Jonction de plusieurs corps ensemble *A.* وصل — اوصال — اتصال — ارتباط *P.* پیوند *T.* باغلیش — بناشقلق — بتشمه || Ces pièces sont si bien jointes, qu'on n'en voit plus la liaison بو قطعه‌لرک بری برلرینه التصاقلری شول رتبده در اویغوندر

La liaison de ces pièces de bois كه محلّ وصللری اصلا بللو دکلدر Tels ingrédiens font la liaison de cette composition بو آغاج قطعه‌لرینك اتصال وارتباطی بو اجزا فلان ترکیبك لهم مدار La soudure est une espèce de liaison مدار ارتباطیدر وصل اولان شیئلرك بر نوعیدر

Il se dit figur. de ce qui lie les parties d'un discours les unes aux autres *A.* رابطة pl. روابط ـ تلافق *P.* التئام ـ بهم پیوستگی *T.* بری برلرباه اولاشقلق || Liaison dans les idées dans les phrases, dans les parties d'un discours رابطهٔ معانی کلامك جمیع اجزالرنده وتعبیرات وفقراتنده اولان حسن تلافق والتئام Cette période n'a point de liaison avec la précédente بو فقره‌نك فقرهٔ سابقه ایله بردرلو ربطی یوقدر

Et du rapport des choses entre elles *A.* علاقة ـ مناسبت pl. علایق *P.* وابستگی *T.* علاقه || Cette affaire a de la liaison avec celle-là بو مصلحتك فلان مصلحته تعلّقی وار در

Il n'y a pas de liaison, de rapport entre ces deux affaires بو ایکی مصلحت بیننده بر درلو علاقه ومناسبت یوقدر

— Et de l'union, de l'attachement entre des particuliers, ou entre des États || Liaison étroite علاقهٔ قویّه Liaison d'amitié رابطهٔ دوستی ـ صحبت Liaison de commerce علاقهٔ تجارت de parenté علاقهٔ قرابت Former une liaison برکونه علاقه پیدا ایلمك rompre فسخ رابطهٔ الفت ـ قطع علاقه ایتمك Il y a une liaison étroite entre eux بینلرنده رابطهٔ ایتمك میانه‌لرنده علاقهٔ قویّه وار در ـ اکیدهٔ حبّ وموالات وار در

On appelle, Maçonnerie en liaison, celle qui est faite de manière que le milieu d'une pierre est posé sur le joint de deux autres *A.* معاقدة الاحجار *P.* سنگها بهم بستگی *T.* طاشلرك کلیدلندرك باغلنمسی

LIAISONNER. Arranger des pierres de façon que les joints des unes portent sur le milieu des autres *A.* تنظیم الاحجار بالمعاقدة *P.* سنگهارا با هم دیگر بستن *T.* طاشلری کلیدلمه دیزمك

LIANT. Souple, facile à mouvoir *A.* لیّن الحرکة ـ لیّن *P.* سست *T.* یومشقرق || Ressorts bien liants لیّن الحرکه زنبرکلر — Figur. Doux, affable سهل العطف ـ لیّن الجانب ـ *P.* نرمخو *T.* یواش خویلو ـ یواش || Caractère liant طبع لیّن الجانب homme ملاینت آلود بر آدم

LIARD. Petite monnaie de cuivre *A.* فلس pl. فلوس *P.* vul. *T.* منقر پول

LIASSE. Amas de papiers liés ensemble *A.* تحریرات مکرّسة *T.* طوب باغلنمش تحریرات || Liasse de lettres sur une telle affaire فلان مصلحته متعلّق طوب باغلنمش تحریرات

LIBAGE. Gros moellon qu'on n'emploie que dans les fondemens d'un édifice. V. Moellon.

LIBANOTIS. On nommait ainsi, chez les Grecs, des plantes qui exhalaient une odeur d'encens *A.* نباتات لبانیّة *P.* گیاههای لبانی *T.* کونلك قوخولی اوتلر

LIBELLE. Écrit injurieux *A.* هجویّة ـ رسالة الهجو pl. هجویّات *P.* جرشفت نامه *T.* یرمه‌یه متعلّق رساله || Libelle calomnieux افایك ومفتریاتی محتوی رسالهٔ هجویّه diffamatoire تفضیح وتشهیری متضمّن رسالهٔ هجویّه C'est un faiseur de libelles انشای رسالات هجویّه‌یی اعتیاد ایدنمش بر آدمدر

LIBELLER. T. de Pratique. Dresser un exploit, et y expliquer sa demande *A.* ثبت فی الصحیفة *P.* در رقم کشیدن *T.* قلمه آلمق || Il ne se dit qu'en ces phrases: Libeller un exploit برکمسنه‌نك بر قطعه مراسله قلمه آلمق Libeller une demande ـ ثبت صحیفهٔ تحریر ایتمك ـ استدعاسنی قلمه آلمق

On dit aussi, en matière de finances, Libeller une ordonnance, pour dire, la rédiger avec ordre, et la motiver selon les formes reçues بر حکمی کما ینبغی بسط وتحریر ایتمك

LIBELLISTE. Auteur d'un libelle *A.* مولّف الرسالة الهجو *P.* یرمه‌یه متعلّق رساله یازان *T.* مولّف جرشفت نامه

LIBÉRAL. Qui aime à donner *A.* سخیّ pl. اسخیا ـ سامح ـ غمر ـ مذل الید ـ طلق الیدین ـ ندیّ الکفّ ـ سمحا pl. واسع الکرم ـ کثیر المعروف ـ کثیر العطایا ـ منعام ـ الردا *P.* جوانمرد ـ جومرد *T.* گشاده دست ـ آلی آجق || Généreux et libéral عالی جناب ومنعام Libéral envers les gens de mérite ارباب استحقاق حقنده ندیّ الکفّ La nature lui a été libérale de ses dons ید قدرت فلانك حقنده کثیر العطایا ایدی Être libéral de louanges فلانك مدح وستایشنده سخاسی جوق اولمق Il a l'humeur, l'inclination, l'âme libérale بالطبع سخایه مایلدر Tous les princes de cette race-là ont été sages, libéraux, vaillants بو عرقك جمیع ملوکی عقلادن واسخیادن واصحاب فتوّت وشجاعتدن ایدی Il y a grande différence entre un homme prodigue et un homme

libéral تبذیر واسرافه مبتلا بر کشی ایله سخی وجوانمرد
Main libérale کف ناشر العطایا بیننده فرق عظیم وار دو
Vous avez reçu des biens infinis de sa کف مفیض الاحسان ـ
main libérale معدن لطف واحسان اولان کف ناشر
العطایاسندن تحصیل نعم فراوان ایلدک

On appelle Arts libéraux, ceux où l'esprit a plus de part que le travail de la main A. صنایع نفیسه ـ صنایع شریفه

LIBÉRALEMENT. D'une manière libérale A. بالجود والسخا
P. بالسماحة والسخاوة ـ جوانمردانه T. جومردلک ایله || Donner libéralement بالجود والسخا احسان ایتمک

LIBÉRALITÉ. Penchant à donner A. جود ـ سخاوت ـ سخا
P. سماحت ـ جوانمردی ـ گشادگی دست T. جومردلک
|| Grande libéralité سخای عظیم fausse سخاوت کاذبه ـ سماحته
Exercer sa libéralité envers quelqu'un بر کمسنه نک جومردلک
اثبات سماحت ـ حقنه اجرای لازمهٔ جود وسخا ایتمک
Il tient cela de votre libéralité مظهر اولدیغی نعمت ایتمک
مجرّد سنک اثر سخاوتکدر

Et le don même que fait une personne libérale A. عطیّة pl.
T. بخشش P. عوارف pl. عارفة ـ نعم pl. نعمت ـ عطایا
عطیّهٔ جسیمه ـ احسان عظیم Grande libéralité || احسان ـ کرم
extraordinaire خارق عاده بر عطیّه Faire des libéralités نشر
Il n'est riche que de vos libéralités نعم وعطایا ایتمک فلانک
ثروت ویساری انجق سنک نعم فراوانکدن حاصل اولمشدر
Tout le monde se sent de ses libéralités نعم وعطایاسندن
عامّهٔ ناس متمتّع وبهره‌دار اولمشدر

LIBÉRATEUR. Qui délivre une personne, une ville, un peuple de l'oppression, d'un grand péril A. ناجی ـ مخلّص P. رها
Le || قورتاریجی T خلاص کننده ـ نجات بخشنده ـ ساز
libérateur de la patrie وطنک سبب نجات ـ ناجی وطن
Voilà mon libérateur وخلاصی اولان سبب خلاص ونجاتم
Notre - Seigneur Jésus - Christ est le libérateur du genre humain اشبو فلان کشیدر
حضرت عیسی افندمز ناجی بنی آدمدر

LIBÉRATION. T. de Jurisp. Décharge d'une dette, d'une servitude A. خلاص P. رهایی T. قورتلش || Les lois sont toujours favorables à la libération du débiteur احکام شرعیّه دائما
La libération de l'État مدیونک خلاصی طرفنه مساعد در
ملکتک بار دیوندن خلاصی

LIBÉRER. T. de Jurispr. Délivrer de quelque chose qui était à charge A. تخلیص P. وارسته کردن ـ رها کردن ـ رهانیدن
T. قورتارمق || Il faut vous libérer de cette dette بو دیندن
Il veut libérer sa سنی تخلیص ایتمک لازمهٔ حالدندر
maison de cette servitude خانه‌سنی بو کونه قید محکومیّتدن
J'ai transigé avec lui pour me libérer تخلیص ایتمک استر
des poursuites qu'il faisait contre moi علیهمه ایتمکدن خالی
اولمدیغی تعقیباتدن خلاص بولمق ایچون کندوسیله عقد
Il est toujours permis à un débiteur de سند مصالحه ایلدم
se libérer بر مدیونک دیندن خلاصی اسبابنه تشبّثی
تجویز اولنو کلمشدر

LIBÉRÉ. A. مخلّص P. وارسته ـ خلاص یافته ـ رها یافته
T. قورتلمش

LIBERTÉ. Le pouvoir d'agir ou de n'agir pas A. رخصة
|| Dieu a donné la liberté à l'homme رخصة الاختیار ـ الارادة
ـ جناب حکیم لم یزل انسانه رخصت اراده احسان ایلدی
Liberté d'approuver et de contredire رخصت اختیار تصویب
Les passions affaiblissent وتعریض خصوصنده رخصت اختیار
la liberté امراض نفسانیّه انسانک رخصت اختیاربنه
رخصت اراده‌سنی توهین ایدر ـ ابراث وهن وفتور ایدر

On appelle Liberté, ou Liberté civile, le droit de faire tout ce que les lois permettent A. رخصت شرعیّة || Cela est contraire à la liberté publique رخصت شرعیّهٔ عباده مغایر بر
Les lois sont les gardiennes de la liberté قوانین واحکام کیفیّتدر
J'ai toute liberté de vendre رخصت شرعیّه‌نک محافظلریدر
mes terres متصرّف اولدیغم اراضینک فروختنه رخصت
de me marier, de disposer de mon bien شرعیّهٔ تامّه وار در
عقد نکاح ایلمکه ومالمک اعمال وتصرّفنه رخصت شرعیّه
Et Liberté, ou Liberté politique, la faculté dont une nation jouit par la constitution du gouvernement, de participer à la puissance législative A. وار در ـ رخصت ملکیّة || Tandis que
Rome jouissait de sa liberté رومانیّون رخصت ملکیّه ایله متمتّع
Un tyran qui a opprimé la liberté de son اولدقلری حالده
pays خلقنک رخصت ملکیّه‌سنه حوالهٔ بار زبردستی وتغلّب
Cette province a secoué le joug, et s'est ایتمش بر جبّار قهّار
mise en liberté بو مملکت ربقهٔ محکومیّتنی فک ایله
Le protecteur, le restaurateur تحصیل رخصت ملکیّه ایلدی
de la liberté رخصت ملکیّهٔ عبادک محیی وحامیسی

On appelle Liberté de conscience, la permission de professer

une religion autre que la dominante, et de suivre, en matière de religion, les lumières de sa conscience *A.* رخصة في العقايد *T.* عقايند بابنده نفس مخطره‌نك دلالتی اوزره عمل امر عقايدده رخصت اراده ـ وحركته رخصت

Il est aussi opposé à Contrainte *A.* رخصت *T.* سربستلك ‖ Je vous laisse en liberté سكا رخصت ‖ صيقـندیسزلك ـ سربستلك ايله محاوره ايده‌لم Parlons en liberté ويررم بی تكلّف سويلشه‌لم

Il signifie aussi, toute sorte d'indépendance des commandemens d'autrui *A.* استقلال ـ استبداد *P.* خود سری ـ آزادگی *T.* سربستلك ـ بللو باشليلق ـ آزاده‌لك ‖ Pleine et entière liberté استقلال تامّ مطلق ـ استبداد تامّ ومكمّل ‖ Il ne se veut donner à personne, il aime trop sa liberté آزادگی حاله بغايت هوسكار اولمغله هيچ بر كمسنه‌يه سر فرو بردهٔ استقلال اطاعت اولمقدن حظ ايتمز Engager sa liberté حالنی قيد محكوميّت ايله مقيّد ايتمك

Et état d'une personne de condition libre *A.* حرّيّت *P.* آزادگی ـ آزادگی سر حال *T.* آزادلق ‖ État de liberté حال آزادگی ـ حال آزادگی حرّيّت La liberté est naturelle à tous les hommes حرّيّت وحرّيّت بنی آدمك جمله‌سی حقنه امر طبيعيدر Ceux qui étaient pris en guerre perdaient leur liberté اثنای محاربه‌ده گرفتار بند سبی واسار اولنلر حال حرّيّتدن محروم اولمش بر كمسنه مقدّما متمتّع اولورلر ايدی Recouvrer sa liberté اولديغی حال آزادگی وحرّيّتی كما فی السابق تحصيل نعمت آزادگی وحرّيّتی اقچه ايله ايتمك Vendre sa liberté ايتمك. Donner la liberté à un esclave صاتمق ـ رقّی حرّ ايتمك كوله‌يی آزاد ايتمك ـ عبدی اعتاق ايتمك

Et manière d'agir libre, familière, hardie. Il se dit en bien et en mal *A.* جسارت ‖ Une honnête liberté جسارت اديبانه J'ai pris la liberté de vous écrire طرفكه تحريره جسارت عظيم جسارتلره تصدّی ايلدم Il se donne de grandes libertés غريب وعجيب اطوار ايدر Vous prenez d'étranges libertés جسورانه‌يه تصدّی ايدرسك Il se donne des libertés qui ne plaisent pas à tout le monde هر كسك پسند ايده‌ميه‌جكی اطوار جسورانه‌يه ابتدار ايدر

Et facilité heureuse, disposition naturelle *A.* سهولت *P.* آسانی *T.* قولايلق ‖ Grande liberté d'action فعل وعملده غايت سهولت حركت ـ سهولت عظيمه La liberté de la langue سهولت لسان ـ طلاقت لسان de la parole سهولت طلاقت كلام ـ نطق وكلام Il fait toutes choses avec tant de grâce et de liberté هر شيئی كمال سهولت وغايت حسن بالسهولة واللطافة ـ ونزاكت ايله اجرا ايدر Liberté de pinceau, de burin سهولت قلم

On dit, Liberté d'esprit, pour dire, l'état d'un homme qui a l'esprit dégagé de tout objet étranger *A.* سلامة العقل *P.* آزادگی ذهن *T.* ذهن تميزلكی

Et liberté de ventre, pour dire, la facilité que le ventre a de bien faire ses fonctions *A.* لينة الطبع ـ طلاقة البطن *P.* نرمیٔ شكم *T.* طبيعت يومشقلغی ـ قارن يومشقلغی

Libertés, signifie, franchises, immunités *A.* pl. معافيات *P.* آزادگی ـ مسلّمی *T.* سربستلكلر ‖ Par le traité, on leur doit conserver leurs libertés, immunités et franchises عقد اولنان عهدنامه موجبنجه معافيات وامتيازات ومسلّملكلری محافظه اولنمق واجبدندر Les libertés du peuple Anglais انكلتره خلقنك معافياتی

LIBERTIN. Déreglé dans ses moeurs et dans sa conduite *A.* متخلّع ـ مسيّب الاخلاق *P.* خراباتی ـ خانه خراب *T.* هواسنه تابع ‖ Ce jeune homme est à peine entré dans le monde, qu'il est devenu libertin بو نو جوان هنوز دنيايه كيرمشيكن خلاعت طبعه گرفتار اولمشدر Cette femme, malgré les bons exemples qu'elle a sous les yeux, est extrêmement libertine بو خاتون كوزی اوكنده موجب عبرت اولهجق اولقدر امثال طورر ايكن بغايت متخلعه در ـ On dit aussi, Mener une vie libertine تسيّب حال ايله كچنمك

On dit, qu'une personne est d'une humeur bien libertine, pour dire, qu'elle hait toute sorte de sujétion *A.* ابیّ من الاتّباع *P.* سرسری مشرب *T.* سرسری مزاجلو

Il se dit aussi de celui qui affecte de ne pas respecter la religion *A.* واسع المذهب *P.* قلندر مشرب *T.* دينده قيدسز ‖ Les libertins et les prétendus esprits forts قلندر مشربان وامر دينده صاحب جربزه عدّ اولنانلر

LIBERTINAGE. Débauche et mauvaise conduite *A.* تخلّع *P.* حال نخراباتی ـ عيّاشی *T.* عيّاشلق ـ بربادلق ‖ Vivre dans un libertinage continuel تخلّع دائمی ايله امرار عمر ايمك Donner dans le libertinage عيّاشلغه مبتلا اولمق

Et habitude d'irréverence pour les choses de la religion *A.*

|| مذهبده قیدسزلك .T قلندر مشربی .P وسعة المذهب
وسعت مذهبی عادت اتخاذ Il fait profession de libertinage
قلندر مشربلکی کندویه صنعت ایدینور - ایدر

Et une inconstance, une légèreté de caractère et d'esprit, qui fait que l'on ne s'assujettit à aucune règle *A.* تسیّب النصال
Il y a trop de libertinage dans vos études || افرتدرسده تسیّب حالك مرتبهٔ کمادده در

LIBIDINEUX. Lascif. V. ce mot.

LIBRAIRE. Marchand de livres *A.* بایع الکتب - صحّاف
P. کتاب فروش *T.* کتابجی || La boutique d'un libraire صحّاف دکانی

LIBRAIRIE. La profession d'un libraire *A.* حرفة الصحّاف
P. کتاب فروشی *T.* کتابجیلق || Il a quitté la librairie - کتابجیلقدن فراغت ایلدی - کتابجیلغی ترك ایلدی
Il se prend aussi, pour la communauté des libraires *A.* طایفهٔ الصحّافین *P.* گروه کتاب فروشان *T.* کتابجی اصنافی

LIBRATION, T. d'Astron. Balancement apparent de la lune autour de son axe *A.* ترقرق القمر *P.* خرام ظاهریٔ ماه *T.* آیك صورتا صالنتیسی

LIBRE. Qui a le pouvoir d'agir ou de n'agir pas *A.* اختیاری
- مختار *P.* دلخواه - وابستهٔ اختیار *T.* وابستهٔ اختیاره باغلو
|| La volonté est libre انسانك ارادهسی اختیاریدر est une faculté libre انسانك ارادهسی بر قوّت اختیاریّه در Les volontés sont libres ارادهلر اختیاریدر - اراده منوط حسن
On dit, qu'un homme a son libre arbitre, pour dire, qu'il est maître de choisir entre le bien ou le mal هر کس اختیار در
- On dit هر کس فاعل مختار در - ارادهٔ جزئیّده مختار در aussi à l'impersonnel, Il vous est libre de faire ce que vous voudrez دیلدیککی ایشلمکه مرخّصسك Il lui est libre d'aller où il lui plaira دیلدیکی محلّه وارمغه مرخّصدر

Et indépendant *A.* مستقلّ - مطلق العنان *P.* خود سر *T.*
باشلو - بللو - سربست || Il est libre et ne dépend de personne هیچ بر کمسندیه تابع اولمیوب مستقلّ وخود سر در Il ne veut s'attacher à aucun maître, il veut demeurer libre هیچ بر - مخدومه تبعیّتدن حظّ ایتمیوب مطلق العنان اولمق استر محکومیّتدن حظّ ایتمیوب حال استقلالده قالمق استر C'est un état libre بر ملکك مستقلّدر Une ville libre بلدهٔ مستقلّه - بر شهر سربست Gouverner des peuples libres اقوام

مستقلّه اوزرینه حکومت ایتمك Les suffrages ne sont pas libres dans cette assemblée بو مجلسده اصحاب مجلس بیان رأیده آزادکلر در - مطلق العنان دکلدر - آزای اصحاب شوراده رخصت مطلقه یوقدر

Et qui n'est pas esclave *A.* حرّ pl. احرار *P.* آزاده سر *T.*
قول اولمیان || C'est un homme de condition libre طائفهٔ احراردن
Être né libre حرّ الاصل اولمق Libre de sa personne بر آدمدر نفسی قول دکلدر - بنفسه حرّ وآزاده سر در

Et qui n'est pas captif, prisonnier *A.* طلیق *P.* آزاد کرده
T. آزادلو - آزاد اولنمش - اطلاق اولنمش || Il était prisonnier, mais à présent il est libre مقدّما اسیر ایکن شمدی طلیقدر

Et qui est exempt de contrainte, de gène *A.* طلیق البدن
P. آزاده *T.* آچق - صیقندیسز || Il est libre dans sa taille سیمای آزاده قدّ در - طلیق القامه در Un air libre et dégagé Il a le corps libre et agile, il fait des exercices طلاقتنمای بی ثقلت طلیق البدن وخفیف الحرکه اولنغله کافهٔ اعمالی - سهولت ایله اجرا ایدر On dit aussi, Avoir la voix libre, la parole libre نطقده سهولت اولمق - صوتده سهولت اولمق - سسی آچق - سس آچق اولمق || Tant que j'ai été enrhumé, je n'ai pas eu la voix libre مزکوم ایکن سسم آچق دکل ایدی Il a été long-temps qu'il ne faisait que bégayer, mais présentement il a la voix libre مدّت مدیده دنبرو دیلی طوتقون ایکن بو دفعه سسی آچلمشدر - Et avoir le ventre libre بر کمسنه نك لینت طبیعتی - منطلق البطن اولمق اولمق

On dit, Être libre avec quelqu'un, pour dire, vivre avec lui sans cérémonie بر کمسنه ایله تکلیفسز اولمق

Libre, se dit aussi des mers, des chemins, des passages, pour dire, qu'on y peut aller en toute sûreté *A.* امین *P.* امن وامان اوزره اولان - قورقوسز *T.* آزادهٔ بیم وهراس
|| Les chemins sont libres طرق ومسالك امن وامان اوزره - اشقیادن خالیدر - واهمهٔ تعرّض اشقیادن آزاده در - در یوللر امیندر

Il signifie aussi, dégagé de *A.* بری - خالی *P.* آزاده - تهی
T. بوش - قورتلمش || Être libre de soucis هموم وافکاردن بری اولمق de toute sorte d'engagement هر نوع تعهّددن بری اولمق - On dit, Présentement je suis libre, pour dire, je

n'ai plus rien à faire maintenant الحالة هذه شغلدن خالی
يم - Et qu'un homme a tout son temps libre كافة اوقاتی
شغلدن خالیدر

Il signifie aussi, licencieux, et téméraire A. ماجع - فاحش
|| پرداخسز - پرواسز T. بی پروا - بی پرده P. لا ابالی -
Il ne faut pas être trop libre حدّدن بیرون لا ابالی اولمق
روا دکلدر Il ne faut pas avoir la langue si libre لساننده اولقدر
دیلک اول درجه‌ده پرداخسزلکی - بی پروالق روا دکلدر
جائز دکلدر Paroles libres اقوال لا ابالیانه Chansons. اغانیٔ
فاحشه vers ابیات مجاعت آلود C'est un homme qui a
des sentimens libres sur la religion امر دینده افکار لا ابالیانه
ایله مألوف بر آدمدر

LIBREMENT. Sans contrainte A. بلا تکلف - بلا قید P.
ببیقیدی T. صیقلمیه‌رق || Je vous dirai librement mes senti-
mens افکارما فی البالمی بلا قید طرفکه بیان ایده‌جکم
Vous pouvez en user librement اول بابده بلا قید دیلدیککک
صورت ایله معامله ایده بیلورسک

Et sans égard, sans circonspection A. بلا احتراز P. بی پروا
T. صیاقنمیه‌رق || Agir librement بلا احتراز عمل وحرکت
ایتمک vivre بی پروا کچنمک

LICE. Lieu préparé pour les tournois et autres exercices A.
|| کورش میدانی T. میدان کشتگیران P. رحبة المبارزة
Entrer dans la lice رحبهٔ مبارزه‌یه دخول ایتمک Ouvrir la
lice کورش میداننده استفتاح ایتمک La lice est ouverte
à tout le monde کورش میدانی عامه‌یه آچقدر

On dit figur. Entrer en lice, pour dire, s'engager dans quel-
que contestation میدان مجادله‌یه - میدان مجادله‌یه کیرمک
ممارات ومعارضه‌یه تصدّی - اجالهٔ کمیت ادّعا ایتمک
ایتمک

LICE. Femelle d'un chien de chasse. A. کلبة الصید P. مادهٔ
آوجی کوپک دیشیسی T. سگ شکاری

LICENCE. Liberté excessive A. مجاعت P. بی باکی -
|| ادبسزلک T. بی پروایی - بی پردگی C'est un hom-
me qui prend des licences اطوار مجاعت آلود ایله مألوف
باکانه حرکت ایدر بر آدمدر - بر آدمدر

Et déréglement dans les moeurs, dans les paroles A. تسیّب
الاخلاق P. تباهکاری T. مسیّبلک - بربادلق || Une licence
effrénée بر کونه تسیّب خلیع العذار Réprimer la licence
تسیّب اخلاقی قهر ومنع ایتمک C'est ouvrir la porte à la
licence بو بابده رخصت ویرمک تسیّب اخلاق قپوسنی
تسیّبه فتح باب رخصت ایتمکدر - گشاد ایتمکدر

LICENCIEMENT. Congé qu'on donne aux troupes A. اطلاق
العسکر من الخدمة P. گسیل کردن لشکر از خدمت T.
|| عسکره خدمتدن اطلاق اذنی Faire le licenciement des
troupes عسکره خدمتدن اطلاق اذنی ویرمک

LICENCIER. Congédier des troupes A. اطلاق العسکر من
الخدمة P. عسکررا از - لشکررا از خدمت گسیل کردن
T. عسکره خدمتدن اطلاق اذنی - خدمت مرخّص کردن
ویرمک || Après la paix, on licencia une partie des troupes
عقد مصالحه‌دنصکره عسکرک بر مقدارینه خدمتدن اطلاق
اذنی ویرلمشدر

Se licencier. S'émanciper à quelque chose, sortir des bor-
nes du devoir, de la modestie A. تجاوز عن الحدّ - تجاوز
P. من حدّ الادب - بیرون از حدّ ادب رفتن T. حدّی
|| ادبسزلک ایتمک - آشورمق C'est un homme qui se li-
cencie en paroles اقوال وکلماتنده حدود ادبی تجاوز ایدر
بر آدمدر Il se licencie quelquefois jusqu'à manquer de respect
à ses supérieurs حدود ادبدن تجاوزی بعضاً کندو رؤسا‌سنه
بیله عدم توقیر رتبه‌لرینه رسیده اولور

Licencié. || Troupes licenciées T. مأذوناً خدمتدن اطلاق
اولنمش عسکر

LICENCIEUSEMENT. D'une manière licencieuse A. بتسیّب
بی ادبانه - مسیّبانه - تباهکارانه P. من غیر تأدّب - الاخلاق
T. تسیّب ایله - ادبسزجه - مسیّبلک || Vivre licencieusement
ادبسزجه تکلّم ایتمک parler اخلاق ایله کچنمک

LICENCIEUX. Déréglé, désordonné A. مسیّب الاخلاق -
|| مسیّب - برباد T. تباهکار P. فاحش - خلیع العذار Mener
une vie licencieuse تسیّب اخلاق ایله امرار ایّام ایتمک
Il est licencieux en paroles نطق - فحش کلام ایله مألوفدر
فحشیّات وگفتارنده ادبسزدر Dire des paroles licencieuses
تفوّه ایتمک

LICET. Permission A. آذن P. دستور T. اذن

LICHEN ou PULMONAIRE DE CHÊNE. Plante A. جوزجندم
P. کور گندم T. صغر منتاری

LICHEN PÉTRÉUS. On nomme ainsi L'Hépatique commune. V.
Hépatique.

LICITATION. T. de Jurisp. Vente au plus offrant d'un immeuble, qui appartient en commun à plusieurs personnes, et qui ne peut se partager *A.* مزاد الملك المشاع || Vendre une maison par licitation بر خانه‌یی شایعاً تصرّفنه مبنی مزاده شایعاً تصرّف اولنان خانه‌یی بیع من یزید ـ ویرمک شایعاً تصرّف اولنان ایله صاتمق Contrat de licitation ملککٔ بالمزایده فروختنه دائر عقد اولنان مقاوله سندی شرعاً ـ مباح ـ حلال

LICITE. Qui est permis par la loi *A.* *T.* روا داشته شریعت *P.* مقارن بمساغ الشرعیّ ـ جائز حلال شیٔ || Ce n'est pas une chose licite شریعته اویغون اول دکلدر On demande s'il est licite de faire telle convention مقوله شرط ومعاهده انعقادینه مساغ شرعی وارمیدر دیو ـ اول مقوله معاهده حلالمیدر دیو سؤال اولنور ـ سؤال اولنور بویله بر شرطک انعقادینه اباحت شرعیّه وارمیدر دیو استفتا اولنور

LICITER. T. de Jurisp. Mettre à l'enchère un immeuble, qui appartient à plusieurs copropriétaires *A.* بیع بالمزایدة الملک المشاع || Faire liciter une maison شایعاً تصرّف اولنان خانه‌یی بالمزایده فروخت ایتدرمک

LICOL ou **LICOU.** Lien de cuir ou de corde, que l'on met autour de la tête des chevaux, pour les attacher *A.* رسن pl. ارسان ـ زمام pl. ازمّة *P.* افسار ـ فسار ـ مهار *T.* یولار || Mener par le licou یولار ایله چکوب کوتورمک

LICORNE. Sorte d'animal. V. Rhinocéros.

LICORNE DE MER ou **RHINOCÉROS DE MER.** Sorte de cétacé qui porte une corne sur sa mâchoire *A.* کرکدن ـ حریش بحریّ *P.* کرکدن آبی *T.* دکز کرکدانی

LIE. Ce qu'il y a de plus grossier dans une liqueur, et qui va au fond *A.* ثفل ـ ثافل ـ عکر *P.* درد *T.* پوصه ـ چوکنتی ـ Lie de vin ثافل خمر ـ نطل خمر ـ شراب طورطیسی || طورطی ـ شرابی ثفلنه قدر فوچیدن چکمک Tirer du vin jusqu'à la lie

On dit figur. La lie du peuple, pour dire, la plus vile populace *A.* خسالة الناس ـ اراذل الناس *P.* فرومایگان *T.* آدم مولوزی || Il n'y a que des gens de la lie du peuple qui aient ces sentimens-là بو کونه افکار اراذل ناسه مخصوص C'est un homme de la lie du peuple خسالهٔ اولان احوالدندر قومدن بر حریفدر

LIÉGE. Espèce de chêne dont l'écorce est spongieuse et légère *T.* منتار آغاجی ـ Il se dit aussi de l'écorce de cet arbre *T.* منتار

LIÉGER. Garnir un filet de morceaux de liége *T.* آغی بالقچی آغنه منتار دوزمک ـ منتارلمق

LIEN. Ce qui sert à lier *A.* رباط pl. رُبُط *P.* پیوند *T.* باغ || Un fort lien رباط قوی Un lien de fer دمور ـ رباط آهنین ـ Le lien d'un gerbe اکین دمتنک باغی Il faut retenir cela avec des liens بو شیئی ربط اکیده ایله تشدید ایتملو ـ Figur. *A.* رابطة pl. روابط ـ علاقة pl. علایق *P.* پیوند ـ در *T.* ایلیشک || Le lien du mariage, le lien conjugal رابطهٔ زوجیّت ـ ازدواج C'est un lien sacré, un lien indissoluble بر رابطهٔ مبارکهٔ ممتنع الانفساخدر Lien d'intérêt علاقهٔ غرض ومصلحت d'amitié علاقهٔ محبّت ـ پیوند مهر ومودّت Les liens du sang et de la nature *A.* روابط نسبیّه وفطریّه Il a rompu tous les liens qui l'attachaient à la terre, pour s'unir à Dieu dans le ciel عرش اعلاده مظهر قربیّت حضرت ربّ العزّت اولمق فکریله کافهٔ علایق دنیویّه‌دن منقطع اولمشدر

Il se dit aussi, de la corde ou chaîne dont un prisonnier est attaché *A.* قید pl. قیود ـ اسار ـ اسر pl. سلسلة pl. سلاسل *P.* بند ـ زنجیر ـ بوقاغی *T.* زنجیر || Il était dans les liens قید وبند ایله مقیّد ایدی L'ange tira Saint Pierre des liens ملک حضرت پتروسی سلاسل وقیوددن تخلیص ایلدی Briser, rompre ses liens بر کمسنه مقیّد اولدیغی سلاسل وقیودی نقض وکسر ایتمک ـ شکست ایتمک ـ Il se dit aussi figur. et surtout en parlant des amants || Il trouve ses liens bien doux زنجیر علاقه ومحبّتک متحمّل اولدیغی باریتی نفسنه شیرین ولطیف عدّ ایدر سلاسل عشق ومحبّتک ثقلتی عندنده عین نعمتدر

LIENTERIE. Espèce de dévoiement dans lequel on rend les alimens tels qu'on les a pris *A.* زلق الامعاء *T.* بغرسق صیرندیسی

LIER. Serrer avec un lien *A.* شدّ ـ ربط *P.* بستن *T.* باغلمق || Lier le bras قولی باغلمق ـ شدّ عضد ایتمک un fagot, une botte de foin بر قوجاق اوطونی وبر اوت دمتنی ایپ ایله باغلمق Lier avec un cordon شدّ وربط ایتمک Vous liez cela trop lâche بونی غایت کوشک باغلرسک Lier plusieurs fleurs ensemble pour faire un bouquet بر عدد حزمه ترتیب ایچون بر قاچ شکوفه‌یی برابر بند ایتمک

Lier les mains derrière le dos ـ اللرى آرقده ربط ايتمك
شدّ اقدام ايتمك Lier les pieds تكتيف ايادى ايتمك
بر آياقلرى محكم باغلمق ـ Lier un homme à un arbre
كمسنه‌يى آغاجك برينه ربط ايتمك ـ On dit par analogie,
Lier les idées, les phrases, les pensées معانى وفقرات وافكارى
اجزاى كلامى يكديگره ربط ايتمك les parties d'un discours
Figur. ‖ C'est le sang et l'amitié ـ برى برلرينه ربط ايتمك
qui les lient بو ايكى كشينك بينلرينى ربط ايدن علاقهٔ
قرابت ورابطهٔ محبّتدر

Lier un furieux, lier un fou A. تقييد P. بند كردن ـ
Il est devenu fou, ‖ بوقاغى‌يه اورمق T. در زنجير كردن
on l'a lié جنونه مبتلا ـ تجنن ايتمكله در زنجير ايتديلر
اولمغله قيد وبند ايتمشلر در

Il signifie aussi, faire un noeud A. عقد P. گره ـ بنديدن
Lier les cordons de ses souliers ‖ دوكملمك T. بستن آياق
Figur. ‖ Lier amitié avec ـ قاتنك شريديني عقد ايتمك
quelqu'un ربط ـ بر كمسنه ايله عقد رابطهٔ محبّت ايتمك
Lier conversation عقد رابطهٔ شيرازهٔ حبّ وموالات ايتمك
Lier commerce, société عقد تجارت وعقد محاوره ايتمك
شركت ايتمك

On dit dans le langage de l'Écriture, Lier et délier, pour
dire, refuser, ou donner l'absolution A. فسخ وقيد ـ حلّ وعقد
P. بستن وگشاذن T. چوزمك وباغلمق ‖ Notre-Seigneur
a dit à ses apôtres, Ce que vous aurez lié sur la terre, sera
aussi lié dans le ciel حضرت عيسى افندمز حواريّون كرامه
بيورمشكه روى ارضده هر نه كه عقد ايده‌جك اولور
Se lier avec quelqu'un, si- ـ اينسه‌كز سماده دخى معقود در
gnifie figur., former une liaison avec lui A. ـ عقد الاتفاق
P. اتحاد T. شيرازهٔ يكجهتى بستن برلشمك

On dit, qu'une sauce, qu'une composition se lie, qu'elle est liée,
quand elle s'épaissit en cuisant A. انعقاد P. بستن T. قوامنه
كلمك ‖ Il faut remuer ce sirop, jusqu'à ce qu'il se lie
بو سيروبى منعقد اولنجيه قدر قارشدروب صارصمق
اقتضا ايدر

Il signifie aussi, astreindre A. قيد P. بنديدن T. باغلمق
‖ Qu'est-ce qui vous lie? نذز سكا موجب قيد اولان شئ
Les paroles, les contrats lient les hommes مواعيد ومقاوله سندلرى
Être lié par sa parole, par un serment بز آدمى قيد ايدر

ـ كمسنه ويرديكى سوز وايتديكى يمين ايله باغلنمق
On dit aussi, Se lier par un serment, un voeu ـ مقيّد اولمق
باغلنمق ـ قيد يمين وقسم وقيد نذر ايله مقيّد اولمق

Et joindre, unir A. وصل ـ الصاق P. بهم پيوستن T.
برى برينه باغلمق ـ برى برينه ياپشدرمق ـ اولاشدرمق
‖ La chaux et le ciment lient les pierres كرج وخراسان
احجاره وسيلهٔ الصاق اولور ـ احجارى وصل والصاق ايدر
Il faut mettre quelque chose dans cette composition, pour lier les
ingrédiens بو تركيبك ايچنه اجزانك التصاقنه مدار
On dit aussi, Lier les ـ اولمجق بر شئ قاتلمق اقتضا ايدر
lettres برى ـ حروفى برى برلريله ربط والصاق ايتمك
برلرينه اولاشدرمق

Lié. A. مربوط P. بسته T. باغلنمش A. مقيّد P. در زنجير
T. دوكملنمش T. گره بسته ـ بنديده P. معقود A. باغلو ـ بوقاغيلو
A. ملصوق P. بهم پيوسته T. اولاشدرلمش ‖ On l'a mené
pieds et poings liés فلانى مقيّداً ومغلولاً كتورديلر Un discours
bien lié حسن رابطه ايله مربوط بر كلام

LIERRE. Sorte d'arbrisseau grimpant A. عشقه ـ لبلاب ـ
عشقهٔ صغيره ‖ Petit lierre صارمشق T. برشن P. قسّوس
Couronne de lierre عشقه‌دن مصنوع بر اكليل Le
lierre s'attache aux murailles شجر لبلاب ديوار اوزرينه
صارمشور

Lierre terrestre. Plante A. قسّوس الارض T. يير صارمشغى

LIEU. L'espace qu'un corps occupe A. مكان pl. امكنه P.
جا T. يير ‖ Tout corps occupe un lieu هر جسم بر مكاننى
Changer de lieu تبديل مكان ايتمك Un corps ne محيطدر
peut naturellement être en même temps en plusieurs lieux بر
جسم زمان واحدده امكنهٔ عديده‌ده موجود اولمق بالطبع
محالدر

Il se dit aussi d'un espace pris absolument A. محلّ pl. محالّ
محلّ واسع vaste محلّ تنك وصغير Petit lieu ‖ يير T. جا P.
― Et de l'endroit, du temps convenable de dire, de faire quelque
chose ‖ Ce n'est pas ici le lieu de parler de cela بوكا بو طرفده
دائر صحبتك محلّى دكلدر Nous en parlerons en temps et
lieu بوكا دائر وقتنده ومحلّنده شويلشورز J'ai parlé de ce-
la en son lieu بونى محلّنده سويلدم Ce n'est ni le temps ni
le lieu بو ماده‌نك وقتى ويرى دكلدر ـ On dit, J'ai ap-
pris cela de bon lieu, cette nouvelle vient de bon lieu, c'est-à-

dire, de bonne part بو خبر شایان وثوق واعتماد اوله‌جق
محلدن ـ موثوق ومعتبر طرفدن ـ محلدن اخذ اولندی
اخذ اولندی ـ Il se dit aussi, d'un endroit désigné, indiqué
|| Quand je serai sur le lieu محلنه واردیغمده Nous irons sur
les lieux محلنه واره‌جغز ـ Il signifie aussi, occasion, sujet ||
Il y a lieu de faire cela بو ایشی ایشلمنکك محل مناسبیدر
Nous verrons s'il y a lieu de vous faire payer مطلوبکی ادا
ایتدرمنکك محلی وارمیدر یوقمیدر ملاحظه ایده‌جکز Il n'y
a pas lieu de craindre, de douter, d'espérer محل خوف
وخشیت ومحل شك واشتباه ومحل امید دکلدر

Il se dit aussi par rapport à la situation A. موقع pl. مواقع
مكان pl. امكنة ـ محل ـ ارض P. جایگاه T. یر || Lieu
agréable موقع لطیف ـ موقع دلارا élevé موقع مرتفع émi-
nent محل رفیع bas محل منخفض ـ ارض مطمئن ـ آلچق
یر solitaire چول یر ـ ارض قفره désert موقع موحش affreux یر
شنلکسز ـ ارض غیر مسکون inhabité تنها یر ـ محل منفرد
particulier محل خاص public محل عام Lieux sombres یر
مواقع تحت الارض souterrains قره‌کولق یرلر ـ امكنهٔ مظلمه
محل یر آلتی محللر ـ زیر زمینلر ـ Un lieu d'assemblée
محل جمعیت یری ـ جمعیتگاه ـ جمعیت de récréation
سیر یری ـ نزهتگاه ـ تفرجگاه ـ مسیره ـ التفرج Voici un
beau lieu بر محل جانفزا ـ اشته بر موقع دلگشا C'est le plus
beau lieu du monde الطف مواقع كافهٔ جهاندر Lieu où l'on
rend la justice عدالتگاه ـ محكمه ـ محل عدالت En quelque
lieu qu'il aille ـ هر نه محله كیده‌جك اولور ایسه On ap-
pelle Les saints lieux, les lieux de la Terre Sainte اراضئ
اراضئ مباركه‌یی || Visiter les saints lieux امكنهٔ مباركه ـ مباركه
ـ زیارت ایتمك ـ On dit proverb. d'un homme qui ne possède
rien, qu'il n'a ni feu ni lieu كندوده ـ یری یوردی بللوسز
نه یاقه‌جق اوجاق نه اوتوره‌جق مكان واردر

On appelle Un asile, un lieu de franchise A. دار الامان P.
جای امان T. صیغنه‌جق یر || Les maisons des ambassadeurs
sont des lieux de franchise ایلچی قوناقلری دار الاماندر

Et mauvais lieux, les maisons de débauche A. حابور ـ
مواطن الفسوق P. جای رسوایی T. رسوایلق یرلری

Il signifie aussi, place, rang A. مقام P. جا T. یر || Il tient
le premier lieu مقام اولده در Chaque créancier viendra en son
lieu هر بر آله‌جقلو تخصیص اولندیغی مقامده نوبته كیره‌جكدر

Subrogé en son lieu et place فلانك مقامنه قائم ـ On dit
au Palais, Être au lieu et place de quelqu'un, pour dire, avoir
la cession de ses droits et actions بر كمسنه‌نك مقامنده اولمق ـ
بر كمسنه‌یه بدل اولمق

On dit, En premier lieu, en second lieu, en dernier lieu, pour
dire, premièrement, secondement, enfin اولاً وثانیاً وبالآخره

On appelle, en termes de Rhétorique, Lieux communs, les sour-
ces générales d'où un orateur tire des pensées et des preuves
A. موارد الكلام ـ مآخذ الكلام

Et certains traits généraux qui peuvent s'appliquer à tout A.
تعبیرات مطلقة || Il a commencé l'éloge de ce magistrat par
un lieu commun sur la justice بو حاكمك مدح وستایشی
مقدمه‌سنی عدالته دائر بعض تعبیرات مطلقه بسطیله بدا
ایلدی Ses sermons ne sont que des lieux communs فلانك
نطق ایلدیكی موعظه‌لر تعبیرات مطلقه‌دن عبارتدر

Il se dit aussi, des choses usées et triviales A. عبارات
مطردهٔ || Il ne se dit que des lieux communs كلامی عبارات
مطرده‌دن عبارتدر

Lieux, signifie aussi, latrines. V. ce mot.

Tenir lieu de, signifie, suppléer, remplacer A. عوض ـ بدل
P. بدل گشتن T. یرینی طوتمق ـ فلانك مقامنده اولمق
بدل اولمق ـ || Cela lui tient lieu de tout بو شیئ هر شیئك
بدل اولور ـ یرینی طوتار هر شیئه Cette terre lui tiendra lieu
de toutes les sommes qui lui sont dues بو چفتلك آله‌جغی
اولان اقچه‌نك جمله‌سنه بدل اولور Il vous tient lieu de
père پدركه بدل اولور ـ فلان كس پدرك مقامنده در

Au lieu de, À la place de A. بدلاً منه ـ بمقامه P. بجایش
T. یرینه || Que mettez-vous au lieu de cette période que vous
avez ôtée ? رفع ایلدیككك فقره‌نك یرینه نه قورسكز
Un tel officier servira au lieu d'un autre فلانك یرینه آخر
بر كمسنه خدمت ایده‌جكدر Au lieu de celui que j'attendais,
il est venu un homme de sa part منتظر ورودی اولدیغم
كمسنه‌نك یرینه طرفندن مرسل بر آدم كلدی ـ Il mar-
que aussi opposition || Au lieu de secourir son ami, il l'a trahi
دوستنه اعانت ـ دوستنه اعانت ایده‌جكنه خیانت ایلدی
مالنی Il dissipe tout son bien, au lieu de l'augmenter یرینه
تكثیر یرینه اتلاف ـ تكثیر ایده‌جكنه اسراف وتبذیر ایدر
واسراف ایدر Au lieu d'étudier, il ne fait que se divertir

مطالعه‌یه مشغول اوله‌جغنه لهب ولعب ایله امرار وقت ایدر — On dit aussi, Au lieu que... || Il ne songe qu'à son divertissement, au lieu qu'il devrait veiller à ses affaires کندو امورینه مشغول اولمق اقتضا ایدر ایکن تفرّجدن غیری امورینه مشغول اوله‌جغنه ـ هیچ بر شیئه صرف ذهن ایتمز وقتنی تفرّجدن غیری شیئه صرف ایتمز

LIEUE. Mesure de distance d'un lieu à un autre *A.* میل pl. امیال *P.* میل *T.* میل || Les lieues communes de France sont de deux mille deux cent quatre-vingt-deux toises فرانسه‌نڭ میل عادیسی ایکیبیڭ ایکیوز سکسان ایکی ذراعدن عبارتدر Une lieue de chemin بر میل مسافه یول Faire tant de lieues par jour کونده شو قدر میل طریق قطع ایتمك On dit proverb. En être à cent lieues, à mille lieues, pour dire, que ce qu'on pense, que ce qu'on dit est fort éloigné du fait صد هزار فرسنخ دور ـ فرسنخ فرسنخ بعید اولمق وبعید اولمق

LIEUR. Celui qui lie des bottes de foin, des gerbes de blé *A.* رابط الحزمة *P.* دسته بند *T.* دمت باغلییجی

LIEUTENANCE. La charge, l'office de lieutenant *A.* قیام بالمقام *P.* جا نشینی ـ قائممقامی *T.* قائممقاملق || On lui a donné la lieutenance générale de cette province بو مملکتڭ قائممقاملغی عهده‌سنه حواله اولندی

LIEUTENANT. Qui tient le lieu, la place d'un autre *A.* قائم بالمقام *P.* جانشین *T.* قائممقام

En termes d'art milit. C'est un officier qui est immédiatement sous un autre officier en chef, et qui en tient la place en son absence *A.* عاقب *T.* ملازم || Lieutenant colonel du régiment de... فلان عسکر آلایی ضابطنڭ ملازمی Il y a quatre lieutenants généraux dans cette armée بو اردوده درت نفر سرعسکر ملازملری وار در

Lieutenant civil. Celui qui connaît des causes civiles en l'absence du juge *A.* نایب pl. نوّاب ـ نایب المناب *P.* جایگیر خدمت نیابت *T.* نایب || Lieutenant du bailli حاکمڭ نایبی

LIÈVRE. Animal sauvage, fort vite et fort timide *A.* ارنب pl. ارانب *P.* خرگوش *T.* طاوشان || Chasser le lièvre صید ارنب ایتمك ـ طاوشان آولمق Courre le lièvre طاوشانی قوغالمق — C'est aussi le nom d'une constellation *A.* الارنب

LIGAMENT. T. d'Anat. Il se dit de certains tendons qui servent à attacher quelque partie du corps à une autre *A.* رباط pl. رُبُط || Les ligamens du foie, de la matrice, des os de la cuisse ربط الکبد وربط الرحم وربط عظام الفخذ

LIGAMENTEUX. T. de Botan. Il se dit des plantes dont les racines sont entortillées en manière de cordage *A.* ذو الاطناب *P.* ریشه دار *T.* کوکی صچاقلو

LIGATURE. Bande dont les chirurgiens serrent le bras, le pied, pour faire l'opération de la saignée *A.* لفافة pl. لفایف *P.* بند ـ پیچه *T.* صارقی || Serrer la ligature شدّ لفافه ـ صارقی‌یی پکشدرمك lâcher ارخای لفافه ایتمك ـ صارقی‌یی کوشتمك

Il se dit aussi de la manière de lier avec cette bande *A.* فنّ الربط اللفایف *P.* فنّ پیچه پردازی ـ فنّ بند پردازی *T.* صارقیجیلك || C'est un chirurgien qui entend bien les ligatures فنّ ربط لفایفه واقف بر جرّاحدر Il a composé un traité des ligatures فنّ ربط لفایفه دائر بر رساله تألیف ایلدی

LIGNAGE. Race, famille *A.* عرق pl. عروق ـ نسل pl. انسال *P.* صوی *T.* تبار || Un homme de haut lignage کریم العرق بر عالی تبار ـ عرق عالی صاحبی ـ ادم Tous ceux de son lignage عرقندن منشعب اولنلرڭ جمله‌سی Ils sont de même lignage جمله‌سی نسل واحددندر

LIGNE. Trait simple, considéré sans largeur et sans profondeur *A.* خطّ pl. خطوط *T.* چیزکی || Ligne droite خطّ مستقیم courbe خطّ منحنی perpendiculaire خطّ عمودی spirale خطّ متحوّی Deux Lignes parellèles خطّین متساویین Deux lignes qui se coupent خطّین متقاطعین Tirer une ligne d'un point à un autre بر محلّدن محلّ آخره قدر تمدید خطّ کشیده ـ بر خطّ ترسیم ایتمك Tracer une ligne ایتمك چیزمك ـ قلمق — Ligne méridienne. Celle qui marque le méridien dans le lieu où elle est tracée *A.* خطّ نصف النهار — Ligne horizontale. Une ligne parallèle à l'horizon *A.* خطّ متساوی بالافق

On appelle aussi Ligne, les traits ou plis du dedans de la main *A.* خطّ الکفّ pl. خطوط الکفّ ـ سرّ pl. اسرار *P.* خطّ کف دست *T.* ال آیاسی چیزکیسی || Les charlatans qui se mêlent de chiromancie, observent les lignes de la main علم کف ادّعاسنده اولان لافزنلر ال آیاسی چیزکیلرینه باقرلر — Et une certaine mesure qui est la douzième partie d'un pouce

Ce cercle a quinze pouces huit lignes de diamètre بو دائره‌نك || قطری اون بش پرمق وسکز خطدر

En termes d'écriture et d'impression, c'est toute l'écriture qui est sur une ligne droite dans une page *A.* سطر pl. سطور *T.* سطر || Il y a tant de mots à chaque ligne, et tant de lignes à chaque page هر بر سطرده شو قدر الفاظ وهر بر صحیفه‌ده هر بر سطرده شو قدر الفاظ وهر بر شو قدر سطور وار در صحیفه شو مقدار سطوری مشتملدر Il écrit assez bien, mais il ne fait pas ses lignes droites حسن خطی وار ایسه‌ده در انجق سطوری راست ومستقیم یازمز

Il se dit aussi figur. *A.* سلك *P.* زاه *T.* یول || C'est un homme qui a toujours marché sur la même ligne, pour dire, qu'il s'est fait des principes de conduite, qu'il a constamment suivis دائما سلك واحد اوزره سلوك ایدر qui s'est tracé une ligne dont il ne s'est jamais écarté اتخاذ ایلدیکی مسلکدن اصلا انحراف ومفارقت ایتمدی

On dit, Mettre en ligne de compte, pour dire, employer dans un compte محسوب ایتمك - سلك حسابه ادخال ایتمك

On dit aussi, Écrire, mettre, tirer une somme hors ligne, pour dire, l'écrire à la marge هامش ورقه‌ده ثبت وتحریر ایتمك حاشیه‌ده اشارت ایتمك

Ligne, se dit aussi d'une ficelle dont les ouvriers se servent, pour dresser leurs ouvrages *A.* مطمار *P.* شاقل *T.* جریپی || ایپی Tirer une muraille à la ligne دیواری جریپی یه Marquer le bois à la ligne دیواری جریپیلمك - چکمك Planter des arbres à la ligne خشبه‌یی مطمار ایله جیزیلمك اشجاری مد مطمار ایله غرس ایتمك

Il se dit aussi d'un instrument de pêche, composé d'un cordon ou d'un hameçon qu'on amorce *T.* اولطه || Pêcher à la ligne اولطه ایله بالق اولامق

En termes de guerre, il signifie, rangée *A.* صف pl. صفوف *P.* رده - رسته *T.* صره || Toute l'armée était campée sur trois lignes اردونك مجموعی صفوف ثلثه اوزره قونمشیدی L'armée marchait sur deux lignes عسکر ایکی صف اوزره یورر ایدی Il mit toutes ses troupes en bataille sur deux lignes زیر ادارهسنده اولان عسکرك مجموعنی هنگام مقابله‌ده ایکی صف اوزره ترتیب ایلدی Celui qui commandait l'aile droite de la première ligne صف اولك جناح یمینی ادارهسنده

بولنان La première ligne des ennemis fut entièrement défaite اعدانك صف اولی کلیا رخنه‌یاب شکست اولمشدر La première ligne plia عسکرك صف اولی متوجه سمت رجعت اولمشدر Il se vit ainsi des armées navales || L'amiral étendit ses vaisseaux en haute mer sur une même ligne زیر ادارهسنده اولان دونانمه باشبوغی سفینه‌لری صف واحد اوزره تمدید ایتدردی La première ligne de l'armée navale s'était avancée au-delà du cap دونانمانك صف اولی بورونك اوته طرفنه کچمش بورونی آشوردی

On appelle Vaisseaux de ligne, les grands vaisseaux de guerre *T.* قپاق قالیلر سفینه‌لر

Il signifie aussi, retranchement *A.* مترس pl. متاریس *P.* مترس *T.* مترس || Travailler aux lignes مترس احداثنه سعی مترسلره صولت Attaquer, former مترسلری اورمق ایتمك On combler مترس - خندقلرینی طولدرمق وهجوم ایتمك

On appelle Lignes de circonvallation, les retranchemens dont une armée enferme son camp, pour empêcher qu'on ne jette du secours dans la place qu'elle assiège *T.* صره استحکاماتنك دائرا ما ‑ صره واردی چوره‌لمه مترسلر - واردی دوره‌سی مدار مترسلر صره‌سی Et lignes de contrevallation, les retranchemens que l'on fait contre une place assiégée, pour empêcher les sorties des assiégés *T.* قلعه‌نك قارشوسنده چپ چوره صره‌لری طولاشدرلمش خندق ومترسلر Et lignes de communication, les retranchemens que l'on tire d'une tranchée à l'autre, pour la communication des soldats et des travailleurs *A.* متاریس المواصلة *T.* برلر بربرلرینه عسکرینك نفیراتی Et lignes de défense, une ligne que l'on conçoit tirée depuis l'angle de défense jusqu'à la pointe du bastion, pour défendre le fossé *T.* مترسلر قاوشمه‌لرینه بدار اولمجق خندقلری حمایت ایده‌جك مترسلر صره‌سی

Ligne équinoxiale, ou simplement, La ligne, est ce cercle de la sphère qui s'appelle autrement Équateur *A.* مدار الاستوا || Les peuples qui sont sous la ligne مدار استوا تحتنده متمکن مدار استوایی Quand on passe la ligne اولان ملل واقوام لدی المرور

On appelle en termes de Marine, Ligne de sonde, un long cordeau à l'extrémité duquel on attache du plomb pour mesurer

la profondeur de l'eau *A.* بلد *P.* مقياس آب *T.* اسقندیل

LIGNE, se prend en termes de Généalogie, pour la suite des descendans d'une race *A.* سلك الانساب || Ligne directe, droite سلك الانساب بالطول collatérale سلك الانساب بالعرض Henri IV descend de S. Louis en droite ligne فلان قرال انساب بالطول سلكندن اولدرق فلان قرالك نسب بالعرض Les héritiers en ligne collatérale احفادندندر جهتیله وارث اولنلر

LIGNÉE. Race *A.* ذريت *P.* زه وزاد *T.* دول دوش || Il est mort sans laisser de lignée بی ـ بلا ذریة وفات ایلدی زه وزاد وفات ایلدی

LIGNEUX. De la nature du bois *A.* خشبی الکیفیة ـ خشبی *P.* چوب گونه ـ چوبی *T.* اغاجسی || Fibres ligneuses الیاف خشبیة الکیفیة

LIGUE. Union de plusieurs États, pour se défendre ou pour attaquer *A.* رابطة الاتحاد *P.* یکجهتی ـ پیوند ـ هم پیمانی *T.* برلشمه ـ عهدلشمه || Ligue defensive شروط تدافعی حاوی offensive رابطهٔ اتحاد متضمن شروط تعرضی رابطهٔ اتحاد puissante رابطهٔ قویهٔ اتحاد Faire ligue ensemble بینهماده رابطهٔ اتحادی عقد Rompre une ligue رابطهٔ اتحاد ایتمك نقض وشکست ایتمك Ce prince est entré dans la ligue بو پادشاه رابطهٔ اتحاده ـ سلك اتحاده لحوق ایلدی Il s'est détaché de la ligue رابطهٔ اتحاددن تسلیك اولندی دائرهٔ اتحاددن چیقدی ـ منفك اولدی

Il se dit aussi du complot que des particuliers font ensemble pour quelque dessein *A.* معاقدة علی الشر ـ محالفة علی الفساد *P.* همزبانی برای فساد *T.* برلشمه ـ اوزرنده فساد || Dans cette ville, dans cette compagnie il s'est fait une ligue بو بلده وبو طایفه ایچنده شر وفساده دائر بر کونه معاقده صنورتیافته اولمشدر

LIGUER. Unir dans une même ligue *A.* ادخال فی سلك الاتحاد *P.* در پیوند همپیمانی بستن *T.* بری برلربله اتحاده باغلمق || Il a ligué tous les princes Chrétiens contre les Algériens دول نصارانك جملهسنی جزایرلو علیهنه اولدرق سلك اتحاده ادخال ایتدردی

SE LIGUER. *A.* عقد الاتحاد *P.* عهد وپیمان بستن ـ *T.* پیمان یکجهتی بستن ـ برلشمك ـ عهدلشمك || Toute l'Italie se ligua pour la défense de sa liberté ایتالیالونك جملهسی سربستیتلرینك محافظهسی خصوصنده عقد اتفاق ایتمشلر در Les vassaux se liguèrent contre leur seigneur تابعین متبوعلری علیهنه عقد اتحاد ایلدیلر

LIGUÉ. *A.* عقید علی *P.* عهدلشمش *T.* همپیمان *P.* متحد || فساد اوزرنده *T.* همزبان فساد *P.* حلیف علی الشر ـ الشر برلشمش

LILAS. Sorte d'arbre *A.* بلخیة ـ *P.* بهرامج ـ بهرامه *T.* گل ـ موش || Lilas blanc, rouge بیاض لیلاق قرمزی لیلاق *T.* لیلاق

LIMACE, LIMAÇON. Sorte d'insecte rampant *A.* حلزون *P.* گرهتن *T.* سموکلو بوجك

En termes d'Anat. Limaçon, se dit de cette partie osseuse du labyrinthe de l'oreille qui a la forme d'une coquille de limaçon *A.* حلزونی الصماخ ـ غضروف *P.* در گرهتنگونه کرجن *T.* سوراخ گوش قولاق دلیکی ایچینك قیورقلو کمرتلکی

On dit, Un escalier en limaçon, pour dire, un escalier qui tourne autour d'un noyau *A.* سلم متحوی *P.* نردبان گرده پیچ *T.* طولاشیق نردبان

LIMAILLE. Les petites parties du métal que la lime fait tomber *A.* برادة ـ سحالة *P.* سونش ـ سپوسه ـ بیرزد *T.* اکنتی || Limaille d'acier, de fer چلیك ودمور برادهسی d'or, d'argent التون وکومش اکنتیسی

LIMBE, en termes de Mathématique, signifie, bord *A.* شفر ـ شفرهٔ آلت *P.* لب *T.* کنار || Le limbe d'un instrument شفرهٔ آلت

En termes d'Astronomie, le bord extérieur du soleil et de la lune *A.* قرن ـ حاجب *P.* ابرو *T.* قاش || Le limbe supérieur du soleil قرن الشمس حاجب l'inférieur شمسك جانب اعلاسی شمسك طرف اسفلی

LIMBES. Le lieu où étaient les âmes de ceux qui étaient morts en la grâce de Dieu avant la venue de Notre-Seigneur *A.* برزخ الاعزة الکرام || Jésus-Christ, après sa mort, tira des limbes les patriarches, les prophètes, etc. حضرت عیسی افندمز بعد الوفات ائمهٔ کرام وانبیای عظام واصحاب خیرات ومبراتك ارواحنی عالم برزخدن اخراج ایلدی

LIME. Instrument de fer qui sert à polir les métaux *A.* مبرد ـ مسحل *P.* سوهان ـ سوهن *T.* اکه || Grosse lime مبرد کبیر Il faut polir cela avec la lime بوکا اکه ایله صیقل ویرلمك لازمدر ـ Figur. || Passer, repasser la lime sur un ouvrage d'esprit, c'est-à-dire, le corriger, le polir مسحل امرار برتألیفه

امزار مصقلهٔ تصحیح ایتمک - اصلاح وتصحیح ایتمک

LIME. Sorte de petit citron qui a une eau fort douce *A.* لیمون حلو *P.* لیموی شیرین *T.* طاتلو لیمون

LIMER. Polir, couper avec la lime *A.* سحل - برد *P.* ساویدن *T.* اکه‌لمک ‖ Limer un canon طوپی اکه‌لمک une grille de fer دمور قفسنی اکه‌لمک - Il se dit figur. des ouvrages d'esprit. V. Lime.

Limé. *A.* مبرود *P.* ساویده *T.* اکه‌لنمش

LIMIER. Sorte de chien de chasse *A.* کلب صیّاد *P.* سگ شکاری *T.* آوجی کوپک ‖ Dresser un chien pour en faire un limier کوپکی آوه - کلبی صید ایچون تعریه ایتمک آلشدرمق

LIMITATIF. Qui limite *A.* محدّد *P.* حدّ نهنده *T.* حدودلیجی

LIMITATION. Fixation, restriction *A.* محدودیّت - حدّ - حصر *P.* تعیین حدّ وپایان *T.* حدود قویمه ‖ On lui a donné un pouvoir sans limitation فلانه بلا حدّ وحصر رخصت رخصت نا محدوده ویرلمشدر - ویرلمشدر Il peut rentrer dans sa terre sans aucune limitation du temps تحدید وقت اولنمقسزین ملکنه عودت ایلمکه مأذوندر

LIMITER. Donner des limites *A.* تحدید *P.* حدود بستن *T.* حدود قویمق ‖ Limiter une province بر مملکتی تحدید ایتمک - Il se dit aussi en parlant du prix des choses, du temps, du pouvoir *A.* تعیین الحدّ - تحدید *P.* حدّ نهادن *T.* حدود قویمق ‖ On a limité le prix de ces denrées اشبو ذخایرک بهاسی تحدید اولنمشدر On ne lui a point limité le temps de son voyage ایده‌جکی سفرک مدّتی تحدید اولنمشدر Il ne peut souffrir qu'on limite son pouvoir رخصتی حصر وتحدید اولنذیغنی چکه‌مز

Limité. *A.* محدود - منحصر *P.* حدّ بسته *T.* حدودلنمش

LIMITES. Les bornes qui séparent un territoire, un État d'avec un autre *A.* pl. حدود pl. ارف pl. تخوم *P.* مرز *T.* سنور ‖ Les montagnes, les rivières sont les limites naturelles des pays ممالک واقطارک حدود طبیعیّه‌سی جبال وانهاردر Les limites de la France et de l'Espagne فرانسه ایله اسپانیا بیننده توسیع دائره Étendre, reculer les limites d'un État اولان حدود تمدید حدود - حدود ایتمک Les commissaires qui travaillent au réglement des limites قطع حدود خصوصنده سعی واهتمام امر تحدیده مأمور اولان مباشرین - ایدن محدّدین Le Rhin, la mer, les Alpes et les Pyrénées étaient les anciennes limites des Gaules غالیا اسمیله معروف اولان قدیمی فرانسه‌نک تخوم وحدودی رین نهری ودریا وآلپس وپیرنه طاغلری ایدی - Figur. ‖ Il a franchi les limites de sa puissance حدّ حکومتنی تجاوز ایلدی C'est un homme qui ne donne point de limites à ses désirs رغبات نفسه اصلاً وقطعاً تعیین حدّ وحصری حدود ایتمز بر آدمدر Une ambition sans limites حدّ واندازه‌دن خارج - یوق حرص نام وشان

LIMITROPHE. Qui est sur les limites *A.* حدید - متاخم - موارف *P.* همحدود - هممرز *T.* سنورداش ‖ Pays limitrophes حدودک قرب وجوارنده terres همحدود اولان مملکتلر Cette province est limitrophe de l'Allemagne بو کائن اراضی مملکت آلمانک حدید ومجاورفیدر

LIMON. Boue, terre détrempée *A.* صلصال - ثراء - ترنوق *P.* خره - تریزن *T.* بالچق ـ کل ‖ Dieu forma Adam du limon de la terre خلق الله آدم من الصلصال Quelques poissons se tiennent dans le limon بالقلرک بعضیسی بالچق ایچنده تعیّش ایدرلر Ce fleuve traîne beaucoup de limon بو چای وافر کل سوررر - Le limon qui reste sur les terres inondées par le Nil s'appelle *A.* طین الابلیز *T.* طین ابلیس

LIMON. Sorte de citron qui a beaucoup de jus *A.* لیمون *P.* لیمو *T.* لیمون

LIMONADE. Boisson qui se fait avec du jus de limon, de l'eau et du sucre *A.* مشروب اللیمون *P.* شربت لیمو *T.* لیمون شربتی ‖ La limonade est rafraîchissante لیمون شربتی مبرّد در Boire un verre de limonade بر قدح لیمون شربتی ایچمک

LIMONEUX. Bourbeux *A.* ثریّة - کثیر الصلصال *P.* خره‌ناک *T.* کللو - بالچقلو ‖ Terre limoneuse ارض ثریّة - ارض ثریا - زمین خره‌ناک - کللو طپراق

LIMONIER. Arbre qui porte les limons *A.* شجرة اللیمون *P.* درخت لیمو *T.* لیمون آغاجی

LIMOUSIN. Il se dit d'une espèce de maçons qu'on emploie à faire des murailles avec du moellon et du mortier *A.* سیّاع *P.* گلکار - گلیگر *T.* بالچق صوایبجی

LIMOUSINAGE. Ouvrage que font les limousins *A.* مطیّن بالسیاع *P.* با کهگل پرداخته *T.* بالچق ایشی ‖ Ce bâtiment n'est que du limousinage یکپاره بالچق ایشی بر بنا در

LIMPIDE. Clair, net *A.* نمير ـ صاف ـ ناصع *P.* ناب *T.* طوری صو ـ آب ناب ـ ماء نمير || De l'eau limpide طوری

LIMPIDITÉ. Qualité de ce qui est limpide *A.* نصاعت ـ صفوت *P.* نابی ـ پاکيزگی *T.* صافيلق ـ طوريلق

LIMURE. Action de limer *A.* برد *P.* سونهش *T.* اکه‌لمه || La limure de cet ouvrage sera longue بو شيئك اکه‌لمسی طول مدته محتاجدر

LIN. Sorte de plante de l'écorce delaquelle on fait du fil *A.* کتّان *P.* کتان *T.* کتن || Semer du lin زرع کتّان ـ کتن ايتمك

LINAIRE ou **LIN SAUVAGE.** Plante médicinale *A.* خلصة *P.* نوروز اوتی *T.* نوش گيا

LINCEUL. Drap dans lequel on ensevelit les morts *A.* كفن pl. اكفان *P.* جامهٔ عدم *T.* كفن || Il n'y avait pas seulement un linceul pour l'ensevelir بر علانك ميتنی بوريه‌جك بر كفن بيله يوغيدی

LINÉAL. T. de Jurisp. Il se dit de ce qui est dans l'ordre d'une ligne *A.* علی سلك النسب بالطول || La succession linéale سلك نسب بالطول اوزره منتقل اولان وراثت

LINÉAMENT. Il ne se dit que des traits du visage *A.* pl. ملامح ـ معارف السيما ـ معارف *P.* لقا *T.* چهره‌نك كورينن يرلری || Les physionomistes prétendent juger du caractère par les linéamens du visage اهل فراست من السيما اولنلر انسانك كيفيت سيرتنی ملامح ومعرفندن استخراجه قادر اولدقرين ادعا ايدرلر

LINGE. Il se dit de toute toile mise en oeuvre *A.* بز ـ ثوب قبا pl. ثياب *P.* كرپاس *T.* بز || Beau linge لطيف بز gros plein اجنه بز ـ كرپاس ياريك ـ بزّ رقيق fin, menu بز دوز بز uni تفدلو بز ـ كرپاس تند باف ـ ثوب صفيق Linge de table سفره بزی de cuisine مطبخ بزی de nuit ثوب Blanchir du linge كيجه‌لك جماشير ـ الليل غسيل ثوب Changer de linge جماشير دكشدرمك جماشير بيقامق ـ ايتمك — Il se prend aussi pour un morceau de linge *A.* شقة اليز *P.* كرپاسپاره *T.* بز پارچه‌سی || Se frotter avec des linges chauds صيجاق بز پارچه‌لريله وجودی اوغوشدرمق Essuyer avec un linge بر بز پارچه‌سيله سلمك

LINGER. Celui qui fait, qui vend du linge *A.* بزّاز ـ ثوّاب *P.* كرپاس فروش ـ كرپاسگر *T.* بزجی || Marchand linger بزّاز بازركان Boutique de linger بزاز دكانی

LINGERIE. Métier de linger *A.* بزازت *P.* كرپاسگری *T.* بزجيلك || Il entend bien la lingerie فنّ بزازته وقوف — Et le lieu où sont les boutiques des lingers *A.* تامی واودر بزجيلر چارشوسی *T.* بزازستان *P.* سوق البزازين

LINGOT. Morceau de métal fondu dans la mine, et qui n'est pas mis en oeuvre *A.* سبيكة *P.* كلهچه ـ ريخته *T.* قالب سبيكهٔ سيم وزر || Lingot d'or, d'argent كلهچه ـ دوكمه ـ سوبكه

LINGOTIÈRE. Vaisseau dans lequel on coule les métaux fondus, pour en former des lingots *A.* مذوب *P.* ريخته‌گر قزغان *T.* دوكمه‌جی قزانی

LINGUAL. Qui a rapport à la langue *A.* لسانی *P.* زبانی *T.* دلك متعلق || Nerf lingual *A.* عصب اللسان ـ وترة اللسان *P.* پی زبان *T.* دل سكيری Artère linguale *A.* حاق *T.* دل طمری

LINGUALE. T. de Gram. Il se dit des consonnes dont le son est formé par les mouvemens de la langue *A.* حروف الذلق

LINIÈRE. Terre semée en lin *A.* مزرعة الكتّان *P.* كتانستان *T.* كتن تارلاسی

LINIMENT. T. de Méd. Topique onctueux dont on frotte les différentes parties du corps *A.* مروخ pl. مروخات *P.* روغن *T.* ياغ علاجلو || Il faut essayer de ramollir et de résoudre cette tumeur par des linimens دوايی مروخات طلاسيله شو ورمك حل وتليينی چاره‌سنه باقملودر

LINOTTE. Petit oiseau de plumage gris *T.* كتان قوشی

LINTEAU. Pièce de bois qui se met au-dessus de l'ouverture d'une porte, pour soutenir la maçonnerie *A.* خشب الساكف *P.* چوب بالای آستان *T.* اوست اشيكك تحته‌سی || Ce bois n'est bon qu'à faire des linteaux بو آغاج انجق اوست اشكك تحته‌لری ياپلمغه صالحدر

LION, fém. **LIONNE.** Animal féroce *A.* اسد pl. آساد ـ هزبر pl. هزابر ـ ليث pl. ليوث *P.* شير *T.* ارسلان || Le rugissement d'un lion *A.* زئير ـ نئيم ـ زمزمهٔ اسد *P.* غرّش شير *T.* ارسلانك كوموردميسی Un lion rugissant *A.* ليث مزئر *P.* شير غرّان *T.* كوموردنجی ارسلان — La femelle s'appelle *A.* لبوة pl. لبوات *P.* شير ماده *T.* ديشی ارسلان — On dit figur. d'un homme brave, que c'est un lion,

qu'il a un cœur de lion *A.* ابيدى الفؤاد - مستأسد ؛ متليث *P.* شير دل - شير مرد *T.* ارسلان يوركلو

On appelle aussi Lion, le cinquième signe du Zodiaque *A.* برج الاسد || Le soleil entre dans le lion vers la fin de Juillet شمس شهر تموزك اواخرنده برج اسده انتقال ايدر

LIONCEAU. Le petit d'un lion *A.* شبل pl. اشبال *P.* كهره *T.* ارسلان ياوريسى - ارسلان افيكى

LIPOTHYMIE. T. de Méd. Défaillance des esprits *A.* غمى *P.* غيميدن *T.* اوغونمه

LIPPE. Il se dit de la lèvre d'en bas, lorsqu'elle est trop avancée *A.* شفة هدلاء *P.* لب فرو هشته *T.* صارقق دوداق || Avoir une vilaine lippe بر كمسنه نك كريه بر شفهٔ هدلاسى اولمق - بر كمسنه صارقق دوداقلو اولمق

LIPPÉE. Bouchée. V. ce mot.

LIPPITUDE. T. de Méd. Écoulement trop abondant de la chassie *A.* عمش *P.* هر دم ريزئ ريمهٔ چشم *T.* كوز شيولغانلغى

LIPPU. Celui qui a une grosse lippe *A.* اهدل الشفة *P.* فرو هشته لب *T.* صارقق دوداقلو

LIQUATION. Opération de métallurgie, qui se fait sur des alliages métalliques dont une ou plusieurs matières composantes, se fondant seules, peuvent être séparées des autres *A.* استصفا *P.* پاكسازى *T.* قال

LIQUÉFACTION. Changement d'un solide en liquide *A.* ذوبان - انمياع *P.* گداخت *T.* اريمه || La liquéfaction de la cire بال مومنك ذوبانى

LIQUÉFIER. Fondre, rendre fluide *A.* اذابة - اماعة *P.* گدازيدن - آبى ساختن *T.* ارتمك - صولو ايتمك || Le feu liquéfie la cire آتش شمع عسلى اذابه ايدر

SE LIQUÉFIER. *A.* ذوبان - انمياع *P.* گداختن *T.* اريمك || Le plomb se liquéfie auprès du feu قورشون آتشده ذوبان ايدر

LIQUÉFIÉ. *A.* ذايب *P.* گداخته *T.* اريمش

LIQUEUR. Substance liquide *A.* مايع pl. مايعات *P.* رونده *T.* صيويق || L'eau est la plus simple des liqueurs صو مايعاتك لطيفى || Liqueur forte, agréable مايع شديد ونايع اكثرى ساده چيدير

On appelle Liqueurs, liqueurs fortes, liqueurs spiritueuses, les boissons dont la base est l'eau-de-vie, ou l'esprit-de-vin *T.* عنبريه

Et liqueurs fraîches, les boissons rafraîchissantes *A.* pl. اشربة مبرّدة *P.* نوش سود بخشا *T.* شربت - صويندريجى شربت

Liqueur, se dit aussi d'une certaine qualité de quelques vins, comme des vins muscats et autres, que par cette raison on appelle Vins de liqueur *A.* طلاء - منصّف *P.* مى پخته *T.* ملك

LIQUIDAMBAR. Résine liquide d'une odeur agréable, qui découle d'un arbre *A.* عنبر سايل

LIQUIDATEUR. Celui qui liquide un compte *A.* منقّح الحساب - مميّز الحساب *P.* پاكساز حساب *T.* حساب تميزلديجى || Commissaire liquidateur تنقيح حسابه مأمور اولان مباشر

LIQUIDATION. Action par laquelle on débrouille, on fixe un compte *A.* تنقيح الحساب *P.* پاكسازى حساب *T.* حساب تميزلمسى || Liquidation de dépens, d'intérêts اقتضا ايتمش مصروفات وايشلنمش كذشتدلر حسابنك تنقيحى || Il travaille à la liquidation de toutes ses dettes, de son bien, de ses comptes عهده سنده اولان كافهٔ ديوننك ومالك اولديغى اموالك وكندو دفترلرينك حسابلرينى تنقيح ايلمكه مشغولدر

LIQUIDE. Qui coule, qui a les propriétés de la fluidité *A.* مايع pl. مايعات - سايل *P.* رونده - ريزان *T.* صيويق || Les corps liquides اجرام سايله - مايعات || Ce breuvage est trop épais, il n'est pas assez liquide بو شربت كفايت مقدارى سايل اولميوب غلظتى غالبدر

En termes de Grammaire, on appelle Consonnes liquides, quelques consonnes fort coulantes, qui se prononcent plus aisément que les autres *A.* حروف لينة

Liquide. T. de Jurisp. Net, clair *A.* منقّح *P.* صاف - پاك *T.* صافى - تميز || Il lui reste dix mille écus clairs et liquides صافى ومنقّح اون بيك غروش مالى قالدى || Nous avons compté ensemble, il me doit tant de liquide بينمزده اولدى رؤية الحساب ذمّتنده صافى ومنقّح اولمه رق شو قدر صحيح ومنقّح الذمم قالدى

LIQUIDER. Fixer à une somme certaine des prétentions contentieuses *A.* تنقيح الحساب *P.* حسابرا پاك ساختن *T.* حسابى تميزلمك || Liquider ses dettes ديون ذمّتنى تنقيح - بر كمسنه مالنى حسابنى تنقيح ايتمك || son bien ايتمك

LIQUIDÉ. *A.* منقّح الحساب *P.* حساب پاك *T.* حسابى تميزلنمش

LIQUIDITÉ. Qualité des corps liquides *A.* مايعيت *P.* روندگى

صيويقلق *T.*

LIQUOREUX. Il ne dit qu'en parlant de certains vins qui ont une douceur particulière, comme les vins muscats et autres *A.* حلو المذاق *P.* شيرين *T.* طاتلو

LIRE. Parcourir des yeux ce qui est écrit, et le parcourir avec la connaissance de la valeur des lettres *A.* قرائت ـ تلاوت *P.* خواندن *T.* اوقومق || Lire tout bas زير ـ مهامسة قرائت ايتمك || à haute voix جهارا كيزلوجه اوقومق ـ لب قرائت ايتمك || Il ne sait ni lire ni écrire صوت بلند ايله اوقومق ـ قرائت ايتمك نه اوقومسى ـ نه قرائتدن ونه كتابتدن خبير در || Lire avec des lunettes كوزلك ايله اوقومق || Une écriture mal aisée à lire ونه يازمسى وار در اوقونمسى كوچ بر يازو

Il se dit aussi des lectures qu'on fait pour son instruction ou pour son amusement *A.* مطالعة || Lire avec application ادمان كتاب اللهى ومداومت ايله مطالعه ايتمك || Lire l'Écriture || l'histoire Grecque يونان قديم تاريخنى مطالعه ايتمك || Il ne suffit pas de lire, il faut retenir ياالكز مطالعه ايتمك مطالعهٔ كتاب كافى اولميوب قرائت اولنان شيئك حفظى دخى لازمدر

Et d'un livre qu'un professeur explique à ses auditeurs *A.* افادة *P.* درس دادن *T.* درس ويرمك ـ اوقوتمق || Ce professeur nous lisait Homère بو معلم بزه فلان شاعرك ديوانينى افاده ايدر ايدى || Et on dit à un écolier, Quel auteur vous lisez dans votre classe? درسكده قنغى كتابدن استفاده ايدرسك

Il se prend figur. pour Pénétrer dans la connaissance de quelque chose d'obscur et de caché *A.* استدلال ـ استشعار ـ كشف || Lire dans la pensée, dans le cœur de quelqu'un صحيفهٔ ضميرده منتقش اولان صور خواطر وافكارى ديدهٔ ادراك ايله كشف واستدلال ايتمك || lire dans les yeux de quelqu'un بر كمسنه نك ما فى الضميرينى لسان ديده سندن كشف واستدلال ايتمك || lire dans les astres, dans l'avenir نجومدن استخراج احكام ايله مستقبلات امورى درك واستشعار ايتمك

Lu. *A.* مقروء *P.* خوانده *T.* اوقونمش

LIS. Genre de plantes dont la plus connue est le lis blanc *A.* زنبق ـ سوسن ابيض *P.* سون *T.* زنبق || La blancheur des lis زنبق چيچكلرينك آقلغى || Blanc comme un lis زنبق كبى بياض || Lis bleu سوسن كبود رنك || Planter des lis زنبق غرس ايتمك || Ognon de lis زنبق صوغانى

On dit figur. Un teint de lis, un teint de lis et de ros گل رخ وياسمين رنك ـ رو وياسمين سيما

LISÉRÉ. Petite bordure appliquée sur une étoffe *A.* حاشية *P.* كناره *T.* كنار ـ زه

LISÉRER. Broder le contour des fleurs sur le fond d'une étoffe, avec un fil d'or ou de soie *A.* تحشية ـ وضع الحاشية *P.* كناره كشيدن *T.* كنار چكمك ـ زه چكمك ـ قوينمق || Lisérer les fleurs d'un damas چيچكلو اطلسك چيچكلرى اطرافنه زه چكمك

LISEUR. Qui a l'habitude de lire beaucoup *A.* مدمن القرائة *P.* بسيار خوان *T.* چوق اوقويجى

LISIBLE. Aisé à lire *A.* سهل القرائة ـ ممكن القرائة *P.* خواندنى *T.* قولاى اوقومسى ـ اوقنور || Son écriture n'est pas lisible خطى ممكن القرائة دكلدر || Son écriture n'est pas belle, mais elle est lisible يازوسى كوزل دكل انجق اوقنور ـ حسن خطى يوق لكن يازديغى سهل القرائه در

LISIBLEMENT. D'une manière lisible *A.* على قدر الامكان القرائة *P.* بقدريكه خواندنى باشد *T.* اوقونه بيلجك قدر || Il n'écrit pas bien, mais il écrit lisiblement خطنده حسن يوق انجق اوقونه بيلهجك قدر يازو يازار

LISIÈRE. Le bord d'une étoffe, qui est d'un autre tissu que l'étoffe *A.* طرف *P.* كنار *T.* اوج || La lisière d'une toile بزك كنارى || La lisière de cette toile est trop lâche بو بزك كنارى بغايت كوشكدر || Ce drap a cinq quarts de large entre deux lisières بو چوقه نك براوجندن اوله بر اوجنه قدر عرضى بش ربع ذراعدر

Il se dit aussi de deux cordons qu'on attache aux robes des enfans par derrière, et qui servent à les soutenir quand ils marchent *A.* زمام الثوب الصبى || Tenir un enfant par la lisière چوجوغى يورر ايكن اوزرنده اولان ثوبك زمامندن طوتمق — On dit figur. d'un homme qui se laisse gouverner, qu'il sera toujours à la lisière زمام اختيارى دائما آخرك يدنده در || que c'est un homme qu'on mène à sa lisière زمام اختيار ينى آخرك يدينه تسليم ايدر مقوله دندر

Il se dit aussi des extrémités d'une province, d'un pays considéré comme limitrophe d'un autre *A.* قصارا ـ اقصى الحدود

- سر زمین .P رأس الحدود - منتهاء الحدود - التخوم
سرحد .T سنور باشی || Les villages qui sont sur la lisière
حدود باشنده Sur les lisières راس حدودده کائن قرا وبقاع
On dit aussi, La lisière d'une forêt, d'un bois A. حافّ - طرّة
P. کنار .T قییی

LISSE. Uni et poli A. املس - املص - اخلق - مخلق .P
ثوب || Étoffe lisse دوبدوز - صیرنجق - یالچین .T هموار
اجرام Tous les corps lisses sont froids au toucher املس
ملسانک جملەسی عند اللمس بارد در Cela est lisse comme
du verre شیشه کبی املس وهموار در

LISSER. Rendre lisse A. تملیس - خلق .P مهره زدن -
Lisser || یالچینلتمق - مهرەلمک - دوزلتمک .T هموار کردن
du linge, du papier بزی وکاغدی دوزلتمک

LISSOIR. Instrument avec lequel on lisse la linge, etc. A.
صرجه Lissoir de verre, de marbre || مهره .T مهره .P قیقاب
بزه مهره Passer le lissoir sur le linge مهره ومرمر مهره
بزی مهرەلمک - اورمق

LISTE. Catalogue A. دفتر pl. دفاتر .P اواره .T دفتر || La
liste du grand conseil ارباب مشورت عظما دفتری du Par-
lement ارباب دیوان دفتری des morts et des blessés مقتولین
ومجروحین دفتری Celui-là n'est pas sur ma liste فلان
دفترمده مقیّد دکلدر - کشی دفترمده دکلدر La liste des
bénéfices vacants محلول قالمش زعامتلرک دفتری Ce
livre-là n'était pas dans ma liste بو کتاب دفترمده یوغیدی
Liste Civile, se dit, dans quelques monarchies, de la somme
assignée chaque année au roi pour la dépense de sa maison T.
جیب همایون مالی

LIT. Meuble dont on se sert pour dormir A. سریر الفراش
یتاق - یتاق کرویدی .T خوابگاه - سریر خواب .P فراش -
بو سریر فراش || Grand lit عظیم بر سریر فراش Dresser un lit
سریر فراش مزیّن Lit bien garni قورمق - نصب ایتمک
وجهز Le devant d'un lit سریر فراشک مقدّمی Les pieds
du lit سریر فراشک آیاقلری Se mettre au lit یتاغه یاتمق
Se tenir au lit یتاقده آرام وقرار ایتمک Se یتاغه وارمق -
lever du lit یتاقدن قالقمق - خوابگاهدن قیام ایتمک Il
est mort dans son lit یتاغنده - فراشنده تسلیم جان ایلدی
وفات ایلدی - En parlant des matelas, draps, etc. dont le bois
de lit est composé, on emploie les mots A. فراش .P پستر -

Faites-moi || دوشک .T توشک - تشتخانه - جامه خواب
mon lit دوشکمی یاپ Défaire un lit فراشی قالدرمق -
Lit suspendu فراش معلّق - دوشکی قالدرمق On dit, Garder
le lit, quand quelque incommodité oblige d'y demeurer صاحب
فراش اولمق - Et être au lit de la mort, pour dire, être ma-
lade à l'extrémité صاحب فراش موت اولمق

Il se prend aussi pour Mariage dans ces phrases: Les enfans
du premier lit, du second lit فراش اوّلدن اولان اولاد وفراش
ثانی اولادی

On dit aussi, Mourir au lit d'honneur, pour dire, mourir à la
guerre dans quelque occasion remarquable عرصهٔ گاه شرف
Il se dit aussi, - واقباله جانسپارانه تسلیم روح ایتمک
en parlant d'un homme qui est mort dans l'exercice d'une pro-
fession honorable آسودهٔ پستر عزّ وشرف اولمرق ذایق
عرض ووقاریله - شربت نا خوشگوار هادم اللذات اولمق
ترک حیات ایتمک

On appelle, Lit nuptial, le lit où les nouveaux mariés cou-
chent la première nuit de leurs noces A. بیت الزفاف -
فراش الزفاف

Et lit de repos, une sorte de petit lit bas où l'on se repose
pendant le jour A. صفة الاستراحة .P صفهٔ آرام - آرامگاه .T
استراحت صفهسی

Lit, se dit aussi de tout lieu où l'on se couche A. مضجع
pl. مضاجع - منام .P خوابگاه .T یر - یتاجق - یتاق || Un
lit de gazon چیمندن یتاق La terre est son lit یتاجق یری
Il couche sur un fumier, c'est là son lit طپراقدر منامی بر
بر مزبله اوزرنده یاتور - مزبله در

Il signifie aussi, le canal par où coule une rivière A. مجرا
نهرک اورته .T میانهٔ رود - خانهٔ رود .P فراش النهر - النهر
فراش نهر طونه Le lit du Danube || نهرک آناسی - یری
آنا طونه -

Et une couche de quelque chose qui est étendue sur une
autre A. فرش .P تو .T قات - دوشک || Dans ce terrain
vous trouverez un lit de terre, puis un lit d'argile, puis un
lit de sable بو ارضده بر فرش طپراق آندنصکره بر فرش
اوزلو طپراق وصکره بر فرش قوم وار در

LITHARGE. Chaux de plomb fondu A. مرتک - مرداسنج -
مردهسنگ .T مردهسنک .P مرداسنج

LITHIASE. T. de Méd. Formation de la pierre dans le corps humain *A.* تكوّن الحصاة *P.* سنك بستكنى صورت *T.* طاش پيدا اولمه

LITHOCOLLE. Ciment avec lequel les lapidaires attachent les pierres précieuses pour les tailler sur la meule *A.* لزاق الحجر سمغ البلاط ـ لزاق الرخام ـ *T.* طاش ياليمى

LITHOLOGIE. Partie de l'histoire naturelle, qui a les pierres pour objet *A.* بحث عن تعريف الطبايع الاحجار

LITHOLOGUE. Auteur qui a écrit sur les pierres *A.* مؤلف فى علم الطبايع الاحجار

LITHONTRIPTIQUE. T. de Méd. Il se dit des médicamens qui dissolvent la pierre dans la vessie *A.* محلّل الحصاة *P.* سنك گذاز *T.* طاشى ازدريجى ـ طاشى طاغديجى

LITHOPHAGE. Petit ver qui se trouve dans l'ardoise, et qui la mange *A.* دود الحجر *P.* سنك كرمك *T.* طاش قوردى

LITHOPHYTE. Terme générique par lequel on désigne toutes les substances pierreuses produites par les insectes de mer *A.* توابت حجرية البحر

LITHOTOME. Instrument de Chirurgie propre à l'opération de la taille *A.* مبضع لشق المثانة ـ مبضع البزل المثانة *T.* قاوقى يارەجق آلت

LITHOTOMIE. Opération par laquelle on tire la pierre de la vessie *A.* تبزيل المثانة *P.* شكافتن آبدان *T.* قاوقى يارمه

LITIÈRE. Paille qu'on répand dans les écuries, dans les étables sous les chevaux et les bestiaux, afin qu'ils se couchent dessus *A.* فراش الحيوان *P.* فراش جانوران *T.* جانور دوشكى

Et sorte de voiture suspendu sur des brancards *A.* نعش *P.* تختروان *T.* تخت روان

LITIGANT. T. de Jurisp. Plaidant *A.* مدّعى pl. مدّعيون ـ منازع *P.* دعوا كننده ـ جدلكار *T.* دعواجى || Il y a plusieurs parties litigantes dans cette affaire بو خصوصده متعدّد بو مصلحتك متعدّد دعواجيسى وار در ـ مدّعيلر وار در

LITIGE. Contestation en Justice *A.* دعوى ـ منازعة ـ مخاصمة *P.* دعوا ـ ستيز ـ جدلكارى *T.* دعواجيلق ـ غوغا || Cette terre est en litige بو ملكك منازع فيهدر ـ دعوالو در ـ غوغالو در

Il se dit aussi de toute sorte de contestation *A.* مجادلة pl. مجادلات ـ معارضة pl. معارضات *P.* ستيز ـ سرلنك *T.* بو شئ مجادلەيە || Cela peut occasioner un litige بو شئ مجادلەيە چكسمه

باعث اوله بيلور

LITIGIEUX. Qui est possessé en Justice *A.* منازع فيه ـ محلّ *T.* نزاعلو ـ غوغالو *P.* ستيزيده تحت الدعوى ـ المعارضة || Affaire litigieuse مصلحت منازع فيها Droit litigieux محلّ معارضه اولان بر حق

LITRON. Petite mesure dont on se sert pour mesurer les choses sèches *A.* نصيف *T.* شنك

LITTÉRAIRE. Qui appartient aux Lettres *A.* علمى *T.* علمه متعلّق || Société littéraire مشاركت علميّة Journal روزنامهٔ اخبار علميّة Dispute علميّة مباحثهٔ Nouvelles littéraires علميّة mémoires لوايح علميّة Les haines littéraires sont violentes علم ـ ادّعاسنده دائر اولان خصومات بغايت شديد اولور مخاصمات علميّەنك شدّتى چوقدر

LITTÉRAL. Pris à la lettre *A.* تحت اللفظ ـ لغوى || Le sens littéral de l'Écriture-Sainte انجيل شريفك معناى تحت اللفظ معناسى ـ لغويسى L'explication littérale تحت اللفظ اولان شرح وتفسير ـ On dit, qu'un homme est trop littéral, pour dire, qu'il prend trop les choses au pied de la lettre الفاظك معناى لغويسندن اصلا منفك اولمز

Il se dit aussi en parlant de la langue Grecque ancienne par opposition à la langue Grecque moderne *A.* لغت يونان قديم || Le Grec littéral est fort différent du Grec moderne لغت يونان قديم فى يومنا هذا مستعمل اولان لسان رومدن فرقلو در

LITTÉRALEMENT. À la lettre *A.* بلفظ ـ لفظاً ـ حرفاً بحرف *P.* حرفاً بعد حرف ـ حرف بحرف *T.* حرفى حرفنه ـ || Il ne faut pas expliquer cela littéralement بوكا لفظاً بلفظ معنا ويرمك اقتضا ايتمز Ce passage pris littéralement, signifie... بو عبارە حرف بحرف شرح اولندەجق اولور ايسه... معناسى شو در كه

LITTÉRALITÉ. Attachement scrupuleux à la lettre dans une traduction *A.* تبعيّة بمعناء اللغوى *P.* پيروى بمعناى *T.* لغوى سوزك معناسندن آيرلمامزلق || Il n'est pas facile dans une traduction de concilier la littéralité avec l'élégance ترجمەدە معناى لغويه تبعيّت ايله جيسن ولطافت كلامى توفيق ايتمك امر آسان دكلدر

LITTÉRATEUR. Qui est versé dans la littérature *A.* عالم الادبيّات *P.* داناى ادبيّات *T.* اوقومسى جوق ـ اوقومش || Un grand littérateur عظماى علماى ادبيّاتدن برى

LITTÉRATURE. Connaissance des belles-lettres et des matières qui y ont rapport *A.* معرفة الادبيّات *P.* دانش ادبيّات *T.* ادبيّاتك بيلشى || Profonde littérature ادبيّاتده معرفت واسعه وعميقه Avoir beaucoup de littérature ادبيّاتده كثير المعلومات اولمق N'avoir point de littérature ادبيّاتدن معارف كلّيّا بى بهره اولمق Un ouvrage plein de littérature معارف ادبيّه ايله مشحون بر تاليف Se livrer à la littérature ادبيّه يه حصر اوقات ايتمك La littérature a beaucoup de branches, il est difficile de les cultiver toutes معارف ادبيّه نك فروعى فراوان اولمغله جملەسنه بذل اهتمام اولنمق امر مشكلدر — Il se dit aussi de l'ensemble des productions littéraires d'une nation *A.* كتب ادبيّة || La littérature Anglaise est riche en ouvrages de morale انكلترەلونك كتب ادبيّەلرنده اخلاقه دائر آثارك وفرتى وار در La littérature moderne est bien inférieure à la littérature ancienne متأخرينك كتب ادبيّەلرى متقدّمينه نسبت ايله كمايه در

LITURGIE. Le service de la messe *A.* قداس شريف

LIVÈCHE. V. Sermentaire.

LIVIDE. Qui est de couleur plombée et tirant sur le noir *A.* اسربىّ اللون - ادكن *P.* اسربفام *T.* قرامتق - قرامتى مور - ادكن شفاه اسربىّ Lèvres livides رنك روى ادكن || Teint livide مور دوداق - قرامتق مور دوداق - اللون Il est encore tout meurtri et tout livide des coups qu'on lui a donnés, il en a la peau, la chair toute livide كثرت ضربدن هر طرفى پر كدوه كثرت ضربدن هر اولوب جلد بدنى الى الآن ادكندر يرى برەلنوب دريسى هنوز موس مور در

LIVIDITÉ. État de ce qui est livide *A.* لون اسربىّ - دكنت *P.* زنك اسربى *T.* قرامتى مورلق

LIVRAISON. Action par laquelle on livre de la marchandise qu'on a vendue *A.* تسليم pl. تسليمات *P.* دهش *T.* ويرمه || Pleine et entière livraison تسليم تامّ وكامل Il avait promis de fournir tant de muids de vin, mais quand ce vint à la livraison . . . شو قدر فوچى شراب اعطا ايدەجكنى وعد ايتمشيكن وقت تسليمى حلولنده شويله ايتدى Il a fait livraison de tant de pièces d'étoffes شوقدر طاقه قماش تسليم ايلدى — En termes de librairie, on appelle Livraison, une partie d'un ouvrage que l'on ne publie que par parties || La première livraison de cet ouvrage بصيلان كتابك تسليم اوّلى

LIVRE. Volume de plusieurs feuilles de papier, écrites à la main ou imprimées *A.* كتاب pl. كتب || Livre manuscrit ال يازوسى كتاب - دست خط بر كتاب imprimé بصمه كتاب - طبع اولنمش كتاب - مطبوع كتاب anonime مؤلفك اسمى يوق بر - مؤلفك اسمى نا معلوم كتاب كتاب grand كتاب كبير relié كتاب مجلد Emprunter des livres استعارۀ كتب ايتمك Prêter des livres اعارۀ كتب ايتمك Un livre doré sur tranche كنار اوراقى مذهّب بر كتاب Catalogue de livres كتاب دفترى L'index, la table d'un livre فهرست كتاب La couverture d'un livre كتابك جلدى la marge كتابك كنارى - هامش كتاب les feuilles, les pages كتابك اوراق وصحايفى Livre in-folio بتون طبقه قطعەسنده بر كتاب in-quarto ربع طبقه قطعەسنده بر كتاب in-octavo ثمن طبقه قطعەسنده بر كتاب — On appelle Livres sacrés, livres canoniques, les livres de l'Écriture-Sainte qui sont reçus de toute l'Église *A.* كتب شريفة — Et livres apocryphes, ceux que l'Église ne reçoit pas *A.* كتب مردودة — Et livres d'Église, ceux qui servent à l'usage ordinaire de l'Église *A.* كتب الصلاة — On dit d'un homme qui parle en termes trop recherchés, qu'il parle comme un livre *T.* كتاب اوقور كبى تكلّم ايدر

On dit figur. Le livre du monde, et alors on considère le monde, comme une source d'instruction *T.* احوال عالم درس عبرتنماى || Le livre du monde est un excellent livre احوال عالم انفع واعلا درسلردندر Il n'est rien tel que d'étudier dans le livre du monde درس عبرتنماى احوال عالمدن استفاده ايتمك قدر انفع والزم بر شئ يوقدر

On dit aussi, que ce philosophe étudie le grand livre de la nature لوح كبير خلقت وقدرته امعان انظار مطالعەدن خالى دكل بر حكيمدر — Et dans le langage de l'Écriture, que les élus sont écrits dans le livre de vie اسامئ برگزيدگان لوح حيات جاودانيده مسطور ومقيّد در — On dit aussi, Cela est écrit dans le livre du destin بو شيئك وقوعى لوح تقديرده مسطور در

Il se prend aussi, pour une des principales parties d'un ouvrage *A.* جزء pl. اجزاء || Cet auteur a divisé son ouvrage en douze livres بو مؤلف تاليفنى اون ايكى اجزايه تقسيم ايلدى - انشا ايلديكى تاليفى Le premier, le second livre

جزء اوّل جزء ثانی

Et pour Registre, papier-journal *A.* دفتر pl. دفاتر *P.* اواره *T.* دفتر || Livre de marchand بازرکان دفتری de compte محاسبه دفتری de dépense مصرف دفتری de mise et de recette تسلیمات ومقبوضات دفتری Livre-journal *A.* دفتر ال دفتری *T.* اواره روزمرّه *P.* یومیّ Être sur le livre d'un marchand بر کمسنه‌نک اسمی بازرکان دفترنده مقیّد اولمق Écrivez, mettez cela sur votre livre بونی دفترکه قید ایله Le livre d'un marchand fait foi en Justice بازرکان دفتری احتجاجه صالح ـ سند مشابه‌سنده در ـ عند الحکّام معتبر در عدّ اولنور ـ On dit, qu'un marchand sait bien tenir les livres, pour dire, qu'il tient un bon état de ce qu'il achète et de ce qu'il vend فلان بازرکان علم دفترده ماهر در

Et pour un ouvrage d'esprit d'assez grande étendue pour faire un volume *A.* رسالة pl. رسالات || Un livre plein d'érudition صنوف علوم ومعارف ایله مشحون بر رسالهٔ جمیله Livre approuvé رهین حسن قبول اولمش بر رساله ـ رسالهٔ مقبوله censuré رسالهٔ مردوده défendu رسالهٔ منهیّة ـ رسالهٔ ممنوعه Composer, parcourir, feuilleter un livre بر رساله‌یی تألیف ایتمک وتتبّع ومطالعه ایتمک

À Livre ouvert, signifie, sans avoir besoin d'étudier *A.* نظرةٌ واحدةٌ *P.* در یک نظر *T.* بر باقشده || Traduire un auteur à livre ouvert نظرهٔ واحده‌ده ترجمه ایتمک

LIVRE, Poids contenant un certain nombre d'onces *A.* رطل pl. ارطال *P.* من *T.* رطل

LIVRE. Monnaie de compte *T.* لیوره تعبیر اولنور سکه ـ

On dit, Venir au sou la livre, ou au marc la livre, pour dire, venir au partage d'une somme, suivant la proportion de ce qui est dû à chacun غروشده شو قدر اقچه حسابیله هر برینه اصابت ایدن حصّه‌یی تقسیم ایتمک

LIVRÉE. Il se dit des habits de couleur dont on habille ses gens *T.* خدمتکارلرک رسم لباسلری رنکی || La livrée du Roi est bleue پادشاه خدمتکارلرینک رسم لباسلری رنکی مائیدر Cet homme a changé sa livrée فلان کمسنه خدمتکارلرینک رسم لباسلری رنکنی تبدیل ایلدی ـ Il se dit aussi de tous les gens portant une même livrée کسوهٔ یکرنک ایله ملبّس اولان خدمتکاران ـ On dit figur. La livrée de la misère, de la servitude, pour dire, les marques extérieures dont on peut les reconnaître لباس فقرومسکنت ولباس فرمانبری ورقّیت

LIVRER. Mettre en main, au pouvoir de quelqu'un *A.* تسلیم *P.* دادن *T.* ویرمک || Livrer de la marchandise مال تسلیم ایتمک du pain de munition aux troupes عسکره تعیینات اتمکی Livrer une place par traité عهدنامه موجبنجه قلعه‌یی ویرمک Judas livra Notre-Seigneur aux Juifs یهودا حضرت عیسی افندمزی یهودیلره تسلیم ایلدی ـ On dit, Livrer bataille, pour dire, donner bataille جنک ویرمک

Il signifie aussi, abandonner *A.* ترک *P.* بگذاشتن *T.* براقمق || Livrer une ville au pillage بلده‌یی یغمایه ویرمک ـ la livrer à la fureur des soldats بلده‌یی عسکرک عنف وشدّتنه ـ پنجهٔ سختگیر خشم وکینه ترک ایتمک اهمال ـ تسییب النفس ـ تسلیم النفس

Se livrer. *A.* تسلیم *T.* خودرا سپردن ـ خودرا تسلیم کردن *P.* النفس کندویی صالیویرمک ـ اولنمق || Se livrer en proie à ses passions امراض نفسانیّه‌یه ـ هوای نفسه تسلیم نفس ایتمک نفسنی دریای تسلیم زمام اختیار ایتمک Se livrer à la joie نفسنی صحرای شادمانی وسروره اهمال ایتمک à la douleur آلام واکداره تسییب واهمال ایتمک

On dit, Se livrer à quelqu'un, pour dire, s'abandonner à lui sans réserve فلانک یدینه تسلیم ـ عنان اختیاری بسبتون ایتمک ـ On dit aussi, C'est un homme qui ne se livre pas, pour dire, c'est un homme très-réservé زمام اختیاری ید آخره تسلیم ایدر مقوله‌دن دکلدر

Livré. *A.* مسلّم *P.* تسلیم کرده ـ داده *T.* تسلیم ـ ویرلمش اولنمش

LIVRET. Petit livre *A.* مجلّة صغیرة ـ کتاب صغیر *P.* کتابچه *T.* کتابجغز

LOBE. Pièce molle de certaines parties du corps des animaux, spécialement du poumon et du foie *A.* رعامی *P.* جگر کوشه *T.* جگر یومشغی || Les lobes du poumon du côté gauche, du côté droit رعامیٔ ایسرورعامیٔ ـ رئه‌نک رعامیٔ یسار ویمینی اینی

Il se dit en Botanique, des semences et des fruits de certaines plantes qui sont partagées en deux parties égales *A.* حبّة فلیقة ـ فاکهة فلیقة *P.* دانهٔ دو نیم ـ میوهٔ دو نیم *T.* تخم یارمه ـ یارمه یمش

LOCAL. Qui appartient au lieu *A.* مختصّ ـ مختصّ بالمكان *P.* بالارض مخصوص بجای *T.* برلو برمکانه || Coutume locale عرف مخصوص بالمکان ـ مخصوص اولان عادت Usages locaux بر مکانه مخصوص اولان رسوم وآداب

Il signifie aussi, la disposition des lieux *A.* حال الموقع ـ كيفيّة الموقع *P.* حال زمين *T.* یرک حالی || Je connais bien le local یرک کیفیّت ـ کیفیّت موقع رعنا معلوممدر حالی

LOCALITÉ. Particularité ou circonstance locale *A.* حيثيّة المكان ـ خاصّة الموقع طبيعة المكان *P.* طبيعت زمين *T.* یرک اقتضای حالی || Certaines lois doivent être modifiées par les localités قانونلرک بعضیسی طبیعت موقع ومکانه نظراً تعدیل یرک اقتضاسنه کوره تعدیله محتاجدر ـ اولنمغه محتاجدر

LOCATAIRE. Qui tient une maison à loyer *A.* مستأجر pl. مستأجرين ـ مستکری pl. مستکريون *P.* ستره دار ـ کراشدار *T.* کراجی || Ce n'est pas au locataire à faire les grosses réparations, c'est au propriétaire کلّیتلو تعمیرات مستأجره لازم کلمیوب صاحب خانه‌نک واجبهٔ ذمّتیدر || Il n'a qu'un locataire dans sa maison خانه‌سنده یالکز بر مستأجر وار در

LOCATIF. Il se dit des réparations qui regardent le locataire *A.* عايد الى المستأجر *P.* آنچه در عهدهٔ کراشی باشد *T.* مستأجره عاید اولان || Réparations locatives کراجی‌یه دوشن تعمیرات

LOCATION. Action de celui qui donne son héritage à loyer *A.* ایجار ـ تقبیل ـ الزام.

LOCH. Morceau de bois qui, étant attaché à une corde et jeté dans la mer, sert à mesurer la vitesse d'un vaisseau *A.* مقياس الطريق السفينة *P.* مقیاس ره کشتی *T.* کمینک یولنی اولچجک ایپ

LOCHER. Il ne se dit qu'en parlant d'un fer de cheval qui branle *A.* انتغاض النعل *P.* نعل جنبیدن *T.* نال اوینامق || Regardez aux pieds de ce cheval, j'entends un fer qui loche بو آتک آیاغنه باق یرندن اوینامش نعلک سسی ایشیدیلور

LOCHIES. Flux de sang qui suit l'accouchement *A.* دم النفاس *P.* خون زچه *T.* لوغسه‌لق قانی

LOCUTION. Expression, phrase *A.* تعبير *P.* سخن *T.* سوز || Cette locution n'est pas bonne بو بر تعبیر غیر مستحسندر || Une locution basse تعبير دنیْ mauvaise تعبير ردیْ impropre تعبیر نا بجا

LODIER. Couverture de lit *A.* غطاء الفراش *P.* بستر پوش *T.* يتاق اورتوسی

LODS. T. de Pratique, qui ne se dit qu'avec le mot Ventes. Le droit de lods et de ventes est la redevance qu'un seigneur avait droit de prendre sur le prix d'un héritage vendu dans sa mouvance *A.* pl. عواید الفراغ *T.* فراغ خرجی || Payer les lods et ventes فراغک عواٸدینی ادا ایتمک Composer pour les lods et ventes عواید ورسومات فراغک مقدارینی بالتراضی قطع ایتمک Faire quelque remise sur les lods et ventes فراغک عواید ورسومات معتاده‌سندن بر مقدارینی تنزیل ایتمک

LOGARITHME. Nombre pris dans une progression arithmétique, et qui répond à un autre nombre pris dans une progression géométrique *T.* لوغاریتم

LOGARITHMÉTIQUE. Qui a rapport aux logarithmes *T.* لوغاریتم حسابنه متعلق

LOGE. Petite hutte *A* خصّ *P.* کلبه *T.* قولبه || Cet ermite s'est fait une petite loge بو زاهد بیابان نشین کندویه بر اوفاق قولبه یاپدی

Il se dit aussi d'une petite chambre faite de cloisonnage *A.* حجرة pl. حجرات *P.* گریچه *T.* اوطه || La loge d'un portier قپوجی اوطه‌سی ـ حجرهٔ بوّاب Les loges des lingères چامشورجی اوطه‌لری Les loges d'un spectacle ملعبه‌نک حجره‌لری

LOGEABLE. Où l'on peut loger *A.* قابل السكنا *P.* نشستنی *T.* اوتوریلور || Il y a de belles maisons qui ne sont guère logeables قابل سکنا اولمیان بیوت لطیفه وار در

LOGEMENT. Il se dit du lieu d'une maison où l'on loge *A.* مسکن pl. مساکن ـ محلّ الاقامة *P.* جایگاه اقامت *T.* بر مسکنی || Où est son logement? کمسنه‌نک اوتوردیغی یر قنغی طرفده در Son logement est sur le jardin مسکنی باغچه‌یه ناظر در Son logement consiste en trois ou quatre pièces مسکنی اوچ درت حجره‌دن عبارتدر Avoir son logement au rez de chaussée بر کمسنه‌نک محلّ اقامتی یرک برابرلکنده اولمق

Il se dit aussi des logis marqués pour les troupes *T.* عسکری قوناغی || Exemption de logement des gens de guerre عسکری قوناغی تکلیفندن معافیت Une ville fort sujette au logement de gens

de guerre ایکیده برده عسکری قوناغی تکلیفیله مکلّف بر بلده

Il se dit aussi des logis marqués dans un voyage pour le Roi et pour la Cour *A.* مرحلة *P.* نزولگاه *T.* قوناق یری ‖ La fonction des maréchaux des logis est de marquer les logemens قوناقچینک لازمهٔ مأموریتی ترتیب ایلدیکی قوناقلره وضع رقم ایتمکدر Le logement de ce jour-là fut fort incommode اول کونده ترتیب اولنمش قوناق یری راحتسز ایدی — On dit, Faire les logemens, pour dire, faire la liste des personnes que les maréchaux des logis doivent loger قوناقلره اسکان اولنه‌جق بولجیلرک دفترینی دوزمک

LOGER. Demeurer dans une maison *A.* اقامت ـ تمکّن *P.* متمکّن اولدیغی *T.* اوتورمق نشستن ‖ La maison où il loge قنغی منزلده اوتوردیغی او ـ خانه Où irez-vous loger? کندو خانه‌سنده مقیم Loger chez soi اقامت ایده‌جکسک اولمق Les hôtelleries étaient si pleines, qu'il ne put trouver où loger مسافر خانه‌لرده اول مرتبه‌ده جمعیّت وار ایدیکه محلّ اقامت بوله‌مدی

On dit proverb. Loger à la belle étoile, pour dire, coucher dehors *T.* کیجه آچیقده یاتمق

Il signifie aussi, donner à loger *A.* جا دادن *P.* ایوا ـ اسکان *T.* اوتورتمق ـ قوندرمق *T.* جای تمکّن دادن ـ ‖ Où logerez-vous tout ce monde-là? بو خلقک جمله‌سنی نه طرفده اسکان ایده‌جکسک Il y a de quoi loger toute la Cour سرای خلقنک جمله‌سنی اسکان ایده‌جک یر وار در On l'a bien logé فلانی ایوجه قوندردیلر

Logé. *A.* ساکن ـ متمکّن ـ مقیم *P.* نشسته *T.* قونمش ـ قوندرلمش

LOGICIEN. Qui suit la logique *A.* منطقی pl. منطقیون ـ ‖ Grand *P.* اهل المنطق *T.* منطق بیلور ـ منطق شناس logicien علم منطقده فایق excellent اعاظم منطقیوندن بری الاقران

LOGIQUE. Science qui enseigne à raisonner juste *A.* علم المنطق ‖ Les règles de la logique قواعد ـ قواعد منطقیه علم منطق La logique sert à toutes les autres sciences منطق لزومی وار در ـ علوم سائره‌نک مجموعنه مدخلی وار در — On appelle Logique naturelle, la disposition naturelle que l'on a à raisonner juste *A.* منطق جبلّی *P.* منطق مادرزاد *T.* ذاتی منطق ‖ Il a une logique naturelle بو آدم منطق جبلّی‌یه مالکدر — On dit, Être en logique, aller en logique, pour dire, prendre des leçons de cette science منطق درسنی آلمق ـ منطق درسنه وارمق

LOGIQUEMENT. Conformément à la logique *A.* حسب القاعدة قاعدهٔ منطق ـ منطقیجه *T.* بر مقتضای منطق *P.* المنطق حسب القاعدهٔ منطق عمل Procéder logiquement مقتضاسنجه قاعدهٔ منطق اوزره مباحثه ایتمک discuter وحرکت ایتمک

LOGIS. Habitation, maison *A.* مسکن pl. مساکن ـ بیت pl. بیوت ـ منزل pl. منازل ـ دار pl. دیار *P.* خانه *T.* او ‖ Grand logis مسکن کبیر petit مسکن صغیر beau بیت احسن بر باب منزل استیجار Louer un logis کوزل او ـ خانهٔ دلارا ـ ـ خانه‌سنده ملازمت ایتمک Ne bouger du logis ایتمک تبدیل منزل ایتمک Changer de logis خانه‌سندن جیقمامق عاریهٔ برمنزلده اقامت ایتمک Être dans un logis d'emprunt — Il se prend aussi pour Hôtellerie. V. ce mot.

Corps-de-logis. La masse d'un bâtiment *A.* امّ البنا *P.* آنا بنا ـ بنای اصلی ‖ Un corps-de-logis entre deux pavillons ایکی کوشک آره‌سنده کائن بنای اصلی — Il se prend aussi pour un logement détaché de la masse du bâtiment principal *A.* بناء منفصل ‖ Il occupe un petit corps-de-logis sur le devant خانه‌نک یوزی طرفنده کائن برمنزل منفصلده مقیمدر

On appelle à la Cour, Maréchal des logis, un officier chargé de marquer à la craie les logis qui seront occupés par les personnes de la suite de la Cour *T.* قوناقچی Et à l'armée, un sous-officier chargé de marquer les logis destinés pour les soldats *T.* اردو قوناقچیسی

LOGOGRIPHE. Sorte d'énigme qui consiste à prendre en différens sens les différentes parties d'un mot *A.* لغز بمقطّعات اللفظ *P.* چیستان بتقطیع سخن *T.* سوزی بولدرک جیقان بیلمجه

LOGOMACHIE. Dispute de mots *A.* منازعة فی ـ محافات الالفاظ *P.* بر حرف جدلکاری *T.* لفظ اوزرینه نزاع ‖ Il y a beaucoup de discussions qui ne sont que des logomachies وافر مباحثه‌لر وار در که بیاغی الفاظ اوزرینه منازعات بیاغی محافات قلبیلندندر ـ قبیلندندر

LOI. Règle qui ordonne ou défend certaines choses *A.* قانون pl. قوانین ‖ Observer la loi مقتضای ـ قانونی وقایه ایتمک

قانونی نقض واخفار l'enfreindre, la transgresser حكم قانونی
مقتضای قانونك اجراسنده ارتكاب غش la frauder ایتمك
قانونی نشر واشاعه ایتمك Publier une loi وحیله ایتمك
بر قانونی على citer قانونی فسخ والغا ایتمك abroger
اقامت قانون établir طریق الاستشهاد ذكر ایتمك
قانونی سرد وبیان ایتمك alléguer وضع قانون - ایتمك
قانونی شرح وتفسیر ایتمك interpréter Se soumettre aux
lois قوانین مرعیه‌نك obéir قانونه امتثال ومطاوعت ایتمك
Il n'est pas permis par موجب ومقتضاسنه اطاعت ایتمك
les lois بر مقتضای قانون - حسب القانون جائز دكلدر
حكم قانوندن معاف Dispenser de la loi جواز ومساغ یوقدر
Modérer la rigueur شرط قانونی ایفادن عفو ایتمك - قلمق
d'une loi شدّت قانونی تعدیل ایتمك Cela a passé en loi
بو عادتده a force de loi بو مادّه قانون حكمنه كیرمشدر
L'esprit نصّ قانون Le texte d'une loi قوّت قانون وار در
شرط de la loi مغزای قانون - مراد قانون Déroger à la loi
خلاف قانون حركت - قانونك خلافنه حركت ایتمك
قوانین مرعیه‌نك خلافنه حركت Violer les lois ایتمك
بو كیفیّت قانوندن Cela tombe dans l'exception de la loi ایتمك
قانوندن شاذ عدّ اولنور - مستثنا اولان حالاته داخلدر
مهابت وشرافت La majesté, la sainteté des lois مقوله‌دندر
بو كیفیّت قوانین مرعیه‌یه Cela est contre les lois قوانین واحكام
قوانین مغایر قانوندر Faire des nouvelles lois - مخالفدر
ایجاد قوانین جدیده ایتمك - جدیده وضع ایتمك

On appelle Loi naturelle, les sentimens de justice et d'équité imprimés aux coeurs de tous les hommes par l'auteur de la nature *A.* طبیعت - حكم طبیعی pl. احكام طبیعیّة || La loi naturelle nous défend de faire à autrui ce que nous ne voudrions pas qu'on nous fît نفسمز حقنه قبول ایده‌میه‌جكمز فعلی آخرك حقنه تجویز ایتمكدن حكم طبیعت بزی منع وزجر ایدر - Loi civile, les lois qui règlent les droits des citoyens entre eux بین الناس واجب الرعایه اولان حقوقك قانونی - Loi municipale, les lois particulières de chaque ville عرف بلده - قوانین مخصوصهٔ بلده - Et lois de la guerre, les maximes que les nations sont convenues d'observer entre elles pendant la guerre احكام وقوانین حربیّه

Et lois divines, les préceptes positifs que Dieu a donnés aux hommes *A.* شریعة الله - شرع شریف || Les livres de la loi شریعة علمای اللهه دائر اولان كتب شریفه Les docteurs de la loi اشته شریعت الله شرع شریف Voilà la loi et les prophètes واشته انبیا - Et شریعت موسویّة - Loi ancienne, la loi de Moïse شریعت loi nouvelle, loi de grâce, la loi de Jésus-Christ عیسویّة || Jésus-Christ a dit dans l'Évangile, qu'il n'est pas venu détruire la loi, mais l'accomplir حضرت عیسی شریعة اللهی نسخ ایچون دكل بلكه اتمام واكمالی ضمننده نازل اولدیغنی انجیل شریفده ذكر ایلدی

On appelle Gens de loi, ceux qui font profession d'interpréter les lois *A.* pl. ارباب الفتوا *P.* فتواشناسان *T.* فتوایی بیلنلر

On dit, Se faire une loi de quelque chose, Pour dire, s'imposer l'obligation de faire cette chose *A.* الزام الشیٔ على *P.* بر خود واجب كردن *T.* الزام الشیٔ على ذمّته - نفسه ذمّتنه واجب قلمق - نفسنه واجب قلمق

On dit proverb. Nécessité n'a point de loi *A.* الضرورات تبیح المحظورات - Et n'avoir ni foi ni loi, pour dire, n'avoir aucun sentiment de religion ni de probité فلانك نه ایمانی ونه شریعتی وار

On dit, Faire la loi, pour dire, ordonner avec autorité absolue *A.* اجراء الحكم *P.* فرمانرانی نمودن *T.* بیورمق - اجرای حكم وحكومت ایتمك || C'est à lui à faire la loi حكم مادّه‌سی انجق فلانه عائد در || Il prétend nous faire la loi اوزریمزه اجرای حكم وحكومت دعواسنده در - Et recevoir la loi de quelqu'un, pour dire, se soumettre à ce qu'il voudra ordonner بر كمسنه‌نك امر وحكمنه گردندادهٔ رضا اولمق Et subir la loi de quelqu'un فلانك امر وحكمنه اختیار مطاوعت ایتمك

Faire loi, signifie, tenir lieu de loi *T.* قانون اولمق - بدل قانون اولمق || La coutume fait loi عادت قانون منزله‌سنده اولمق عادت بدل قانون اولور - منزله‌سنده در Aristote a long-temps fait loi dans les écoles قول ارسطو مكتبلرده وافر زمان قانون منزله‌سنده ایدی

Loi, signifie aussi, puissance, autorité *A.* حكومت *P.* فرمانرانی *T.* بیورمه || Alexandre rangea toute l'Asie sous ses lois اسكندر ذو القرنین آسیا اقلیمنك مجموعنی تحت حكومتنه ادخال ایتدردی

On appelle La loi du plus fort, la puissance que le plus fort exerce sur le plus faible *A.* الحكم لمن غلب *T.* حكم غالبكدر

Loi, se dit aussi de certaines obligations de la vie civile *A. pl.* رسم *P.* شروط واجبة الرعاية ـ قواعد مرعيّة ـ احكام مرعيّة واجبهٔ ذمّتك قواعد || يول اركان *T.* وراه Les lois du devoir قواعد مرعيّهٔ حسن ادب de la bienséance وشروطى de l'honnêteté شروط الفت طبعك شروطى de la société نزاهت قواعد مرعيّهٔ معاشرت ـ ومعاشرت ـ On dit aussi, Les lois du mouvement قواعد وزانت حركت de la pesanteur قواعد وثقالت

Loi, en termes de monnaie, signifie, le titre auquel les monnaies doivent être fabriquées *A.* عيار

LOIN. adv. de lieu et de temps. À grande distance *A.* بعيداً ايراق *T.* گارين ـ دورادور ـ دور *P.* قاصى ـ قاصياً ـ بعيد ـ محلّ || Fort loin بغايت بعيد Il demeure loin اوزاق ـ محلّ بعيددن عودت Revenir de loin بعيدده اقامت ايدر دور ـ مسافهٔ بعيدهدن نظر ايتمك Voir de loin ايتمك دوردن Entendre de loin ايراقدن كورمك ـ بين اولمق بعيد النظر در Sa vue porte loin استماع ايتمك Parler de loin دوردن سويلشمك Pousser bien loin ses conquêtes, ses victoires موفق اولديغى فتوحات وغزواتى اقصاى غايانه عيد Nous sommes encore loin de Pâques سوق ايتدرمك ـ Figur. || Aristote a été bien loin dans la connaissance des choses naturelles فصح هنوز اوزاقدر حكيم ارسطو علم طبايع اشيانك اقصاى درجاتنه واصل اولمشدر Saint Thomas a été bien loin dans les matières de Théologie حضرت طوماس علم الهىيه متعلّق موادّك اقصاى درجاتنه واصل اولمشدر ـ On dit aussi, qu'un homme va plus loin qu'un autre, pour dire, qu'il a plus de pénétration que lui فلان كشى فلاندن زياده بعيد النظر در ـ Et qu'une chose va plus loin qu'on ne pense خيال وتصوّردن بر قاچ مرتبه ايرانه وارهجقدر ـ On dit aussi, Aller loin, pour dire, faire fortune اقاصىٔ مراتب || Il est homme d'esprit, et il a des amis à la Cour; il ira loin ايلرولنمك ـ اقباله وارمق اصحاب عقل وكياستدن اولوب سراى همايونه دخى دوستان وخيرخواهلرى اولمغله اقصاى مراتب اقباله واصل اولهجغنه شبهه يوقدر Cette charge peut le mener loin بو منصب ايلرولنمسنه سبب اولهجغى دركار در

On dit, qu'un homme n'ira pas loin, s'il continue ainsi, pour dire, qu'il sera bientôt ruiné بو طورده مداومت ايدهجك

جوق سورجكى يوق ـ جوق سورمز ـ اولور ايسه جوغه وارمز On dit aussi, Pousser loin sa haine, son ressentiment بعض آشورى ايتمك ـ وعداوتنى حدّدن بيرون ايتمك

On dit, Loin de nous des pensées si funestes بو مقوله افكار بويله افكار فاسدهيى الله ـ فاسده بزدن ايراق اولسون ـ بزدن ايراق ايليه ـ On dit aussi, Cela est plus loin de sa pensée, c'est-à-dire, fort contraire à ce qu'il pense بو مادّه يك ـ دورادور در ـ فلانك ظنّ وتصوّرندن ابعد بعيد در ـ Et figur. qu'un homme est bien loin de son compte اوزاقدر ـ فلان كمسنه تخمين وحسابندن خيليجه بعيد در ـ Et en parlant de deux personnes qui sont en traité, en marché, et qui ne peuvent convenir ensemble, qu'ils sont tous deux loin de compte برى برلرندن اوزاقدرلر ـ بينلرنده بون بعيد وار در

On dit proverb. Qui est loin des yeux, est loin du coeur كوزدن ايراق اولان كوكلدن ايراق اولور

On dit proverb., Pas à pas on va bien loin ايريشور منزل ياب ياب يوريمكله جوق منزل آلنور ـ مقصودينه آهسته كيدن

Loin, signifie aussi, un temps fort reculé de celui dont on parle *A.* ايراق *T.* وقت دورادور *P.* زمان بعيد ـ عهد بعيد || Vous me parlez du temps d'Henri IV, c'est parler de loin وقت فلان قرالك سلطنتندن بحث ايدرسك بو كيفيّت عهد بعيده دائر بر صحبتدر Vous me remettez à me payer dans deux ans, c'est me remettre bien loin مطلوبمى ايكى سندده ادا ايتمك اوزره تأخير ايدرسك بو حال مصلحتمى زمان بعيده براقمقدر

On dit, Parens de loin, pour dire, à un degré éloigné *A. pl.* اباعد *P.* خويشان دور دست *T.* اوزاقدن اقربا

Au Loin. Dans un lieu écarté de celui où l'on est *A.* فى البعيد *P.* محلّ بدورى *T.* ايراق يره ـ ايراغه ـ اوزاغه || Il s'en est allé au loin اوزاغه كتدى Aller chasser au loin اولمق ايچون ايراق يره كتمك

De loin en loin. À une distance considérable de lieu ou de temps *A.* بُعداً بعد بُعدٍ *P.* دور بدور *T.* اوزاغه ـ اوزاقدن بعداً بعد بعدٍ || Planter des arbres de loin en loin سيرك غرس اشجار ايتمك Il ne me vient plus voir que de loin en loin بنى كورمكه سيرك كلور

Loin, Bien loin, signifie, au lieu de, tant s'en faut que *A.* بعيداً عن *P.* دور از كردن آن *T.* بونى ايتمك شويله

طورسون || Bien loin de me remercier, il m'a dit des injures
- تشكر ایتمک شویله طورسون بنی سبّ وشتم ایلدی
تشکر ایتمدیکندن قطع النظر بکا زباندراز سبّ ودشنام
اولمشدر Bien loin de se repentir, il s'obstine dans son crime
اظهار ندامت ایتمک شویله طورسون ارتکاب ایلدیکی
- جرم وجنحهده کما فی السابق اصراردن خالی دکلدر
اظهار ندامت ایتمکدیکندن قطع النظر قباحتنده اصرار
ایدر Loin qu'il soit disposé à vous faire satisfaction, il est
homme à vous quereller طرفکه ایفای لازمهٔ ترضیهیه میل
ایتمک شویله طورسون معارضه ومنازعهیه آماده در

LOINTAIN. Qui est fort loin du lieu où l'on est, ou dont on
parle A. بعید - قاصی P. دورادور - دور دست T. اوزون
اقطار || Des régions, des climats lointains ایراقدهکی - اوزاق
امم واقوام بعیده Peuples lointains, nations lointaines واقالیم بعیده

Il est aussi substantif et signifie, éloignement A. بعد المسافة
بعد P. دوری T. اوزاقلق || Apercevoir dans le lointain
اوزاقلغه باقمق - مسافهیه نظر ایتمک

LOIR. Petit animal semblable à un rat A. یربوع pl. یرابیع
تارلا صچانی - عرب طاوشانی T. موش دشتی P.

LOISIBLE. Qui est permis A. جایز P. روا T. یوللو || Cela
n'est pas loisible بو شیٔ جایز دکلدر Il vous est loisible de
penser ainsi سکا کوره بو وجهله ملاحظه ایتمک جایز در

LOISIR. Temps dont on peut disposer A. وقت خالی pl.
اوقات خالیة - وقت الفراغ P. دم بیکاری T. بوش وقت
بر کمسنهنک وقت || Avoir du loisir ایشسزلک وقتی -
اوقات فراغی اولمق Il emploie bien les heures de son loisir
خالیهسنی وجه مناسب اوزره صرف ایدر Vous ferez cela
aux heures de votre loisir, à votre loisir شونی بر وقت
بروقت فراغده ایشلیهجکسک - خالیده ایدهجکسک

Et espace de temps suffisant pour faire une chose A. مهل
- وقت - مهلت || Donnez-moi le loisir de faire ce que vous
désirez دیلدیکنی ایتمک ایچون بکا مهلت ویر Je n'ai
pas assez de loisir pour y penser بو بابده صرف ذهن ایتمکه
وقتم یوقدر Cet ouvrage demande du loisir بو ایش مهلت
محتاجدر - مدیدهیه محتاجدر Vous ne me donnez pas وقته
le loisir de répondre جوابه وقت ویرمیورسک

À Loisir. À son aise A. عند سعة الوقت - عند وقت الرفاه
P. در هنگام آرام - در وقت آسانی T. بر راحتلو وقتده ||

Vous ferez cela à loisir, rien ne vous presse عجلهیی موجب
بر شیٔ یوقدر شونی بر وقت رفاهده یاپ Vous y pen-
serez à loisir بوکا بر وقت راحتده ملاحظه ایله

LOK. T. de Méd., emprunté de l'Arabe. Potion adoucissante
A. لعوق pl. لعوقات

LOMBAIRE. Qui appartient aux lombes A. متعلّق بالمأکم
T. یانجق اتلرینه متعلّق

LOMBES. Parties latérales de la région ombilicale A. مأکمة
pl. مأکمتین - مأکم T. یانجق اتلری -

LONG. Étendu en longueur A. طویل pl. طوال P. دراز T.
اوزون || Un champ long et étroit بر تارلا طویل وتنک
Ce jardin est long, plus large que long - بو باغچه
بو باغچهنک عرضی طولندن زیاده در Le cours du Da-
nube est fort long طونهنک مجراسی بغایت اوزوندر
Barbe longue لحیهٔ طویله - اوزون صقال Habit long لباس
طویل - لباس طویل الذیل - اوزون بویلو لباس Avoir
la taille longue بالا قدّ - بلند قدّ اولمق - طویل القامه اولمق
اوزون بویلو اولمق - افراشته قدّ -

Long. Qui dure long-temps A. مدید - طویل P. دراز - دیربار
T. اوزون || Le temps est long à qui attend انتظارده اولانه
Cela ne sera pas de longue durée کوره وقتلر اوزون کورینور
مدید البقا شیٔ دکلدر Il y a un très long-temps qu'on ne
l'a vu فلان کشی مدّت مدیدهدنبرو کورنمش دکلدر Son
absence a été longue مدّت غیابی مدید وطویل ایدی
Un long voyage, un long règne سفر مدید وسلطنت مدیده
De longues souffrances آلام مدیده Une longue et heureuse vie
عمر مدید ومیمون Un bail à longues années سنین مدیده
Cela est d'une longue discus- ایچون الزام اولنمش مالکانه
sion بو مادّه مباحثهٔ مدیدهیه محتاجدر Un A long الف ممدود

On dit figur., en parlant des hommes puissants, qu'ils ont les
bras longs, les mains longues A. صاحب الید الطولی P.
صاحب دست بلند ودراز T. الی اوزون

On dit qu'un ouvrage, qu'une affaire est de longue haleine,
qu'une besogne est bien longue, pour dire, qu'elle demande beau-
coup de temps A. محتاج الی وقت المدید - محتاج الی
P. وقت الطویل T. دراز آهنگ - اوزون اوزادی وقت استر

On appelle Lunettes de longue vue, les lunettes d'approche.
V. ce mot. — Et voyages de long cours, les voyages des pays

éloignés A. اسفار بعيدة P. سفرهای دور دست - سفرهای دراز آهنگ T. اوزون اوزاق سفرلر ||

Il signifie aussi, lent, tardif A. بطيء الحركة - بطيء P. ديركار T. آغر طاورانور - آغر - كيچ طاورانور || Que vous êtes long! بو نقدر بطيئسك Cet ouvrier est long à tout ce qu'il fait ايشچی هر ايشنده بطيء الحركه در Les arbres sont longs à croître آغاجلر بيومكه - اشجارك نشو ونماسی بطيئدر آغاجلرك بيومسی آغر در - آغر طاورانور

Long, signifie aussi, longueur A. طول P. درازی T. اوزونلق || Cela a dix aunes de long بونك اون ذراع طولی وار در Il est couché de tout son long بسبتون اوزونلغنه ياتدی En long et en large بالطول والعرض Il faut mettre ce bois en long بو آغاج اوزونلغنه وضع اولنمق اقتضا ايدر - On dit, Prendre le plus long, pour dire, aller en quelque lieu par le plus long chemin طريق طويلى اخذ ايتمك - راه دورادوردن روانه اولمق - Et figur. || Vous avez pris le plus long dans cette affaire بو خصوصده اسباب دورادوره تشبث ايلدك

On dit aussi d'un homme qui diffère et recule, qu'il tire de long T. ايپه اون سرر

Le long, du long, au long. Phrases qui signifient, en côtoyant A. مدى الطول - طايلاً ماطال P. بدرازى T. اوزونلغنه || Tout le long de la rivière بويدن بويه - بوينجه - نهرك Aller tout du long de l'eau نهرك اوزونلغنه طوغرى - اوزونلغنه Tout le long de la prairie طايلاً ما طال صحرانك - وارمق du chemin مدى الطول الطريق - يولك نهايتنه قدر بويدن بوينه - اوزونلغنه

Il se dit aussi du temps, et signifie, durant A. ما دام - مدى الايام P. تا بانجام وقت T. وقتك اوزونلغى Il a jeûné tout le long du carême مدى الايام الصيام || قدرنجه Tout du long de l'année ما دام مدة السنه پرهيز ايلدى

Au long, signifie aussi, amplement A. على وجه التطويل - على وجه التفصيل - مفصلاً P. طول ودراز - بدرازى T. اينه اوزونه - تفصيل اوزره || Il a expliqué cela bien au long بونى تفصيل اوزره شرح وبيان ايلدى Je vous écrirai plus au long على وجه التفصيل طرفكه تحرير ايده جكم Je vous ai parlé au long مفصلاً سكا سويلدم

À la longue. Avec le temps, à la continue A. بمرور الايام - بامتداد الاوقات P. بگذارش زمان T. كيده رك || Il marche bien les premiers jours, mais à la longue il se lasse ابتداكى كونلرده مشى ورفتارى ايودرانجق مرور ايام ايله يوريلور À la longue on en viendra à bout امتداد وقت ايله بوكا ظفرياب اوله جقلر در

De longue main. Depuis long-temps A. من امد المديد - من قديم الايام - من زمان القديم P. از ديرباز - از قديم T. چوقدنبرو - چوق زماندنبرو || Je le connus de longue main فلانى امد مديددنبرو بيلورم Il est mon ami de longue main من قديم الايام دوستمدر

LONGANIMITÉ. Il se dit de la clémence de Dieu, qui diffère la punition des méchants A. امهال الهى فى مجازاة الاشرار || C'est abuser de la longanimité de Dieu que de persister dans le péché معصيتده مداومت ايتمك مجازات اشرار خصوصنده امهال الهينك قدرينى بيلمامكدر - Et de la clémence d'une grande âme A. امهال المجازات || On ne saurait trop nier la longanimité de ce prince اول پادشاهك امهال مجازات بابنده مجبول اولديغى شيمۀ كريمه‌يى وصف وستايشدن لسان قال عاجز در

LONGE. La moitié de l'échine d'un veau depuis le bas des épaules jusqu'à la queue A. شطر المتن العجل P. نيم شكنۀ گوساله T. پشت بوزاغينك صرتى كچه‌سى || Manger d'une bonne longe لطيف ولذيذ بوزاغى صرتى كچه‌سندن يمك

Et un morceau de cuir coupé en long, en forme de courroie A. قدة P. پزاز T. قايش || Ce cheval rompra sa longe آت آنى قايش قيره‌جقدر Mener un cheval par la longe قايشنى ايله چكوب كوتورمك

LONGER. Aller le long de... A. طولاً مشى - طولاً مرور P. بدرازى روانه شدن T. بويدن بويه - اوزونلغنه كتمك || L'armée longea la rivière عسكر ساحل نهرى بويدن وارمق اوزونلغنه طوغرى - نهرك قييسندن - بويه مرور ايلدى كچوب كتدى

LONGÉVITÉ. Longue durée de la vie A. طول العمر - امتداد العمر - تملى العمر P. درازئ عمر - جاندرازى T. عمر اوزونلغى

LONGIMÉTRIE. L'art de mesurer les longueurs A. فن المساحة الاطوال

LONGITUDE. T. de Géogr. La distance en degrés d'un lieu au premier méridien A. طول || On compte les degrés de longitude depuis le premier méridien درجات طول دوائر نصف النهارك

Prendre les longitudes اوکلیسندن اعتبار ایله حساب اولنور
Ce lieu a tant de degrés de longitude, tant de latitude بو محلّ طولی اخذ ایتمک درجات
بو محلّ طولکٔ شو قدرنجی وعرضکٔ شو قدرنجی درجه‌سنده در

LONGITUDINAL. Qui est étendu en long *A.* مستطیل - طولانی *P.* دراز *T.* اوزون || Les membranes qui composent les vaisseaux, sont tissues de deux plans de fibres, les unes circulaires, les autres longitudinales بدن انسانده اولان اوعیه‌نکٔ مابه ترکیباری اولان انجه زارلر بعضاً مستدیر وبعضاً مستطیل اولدرق ایکی نوع الیاف دقیقه‌دن منسوجدر

LONGITUDINALEMENT. En longueur *A.* طولاً - مستطیلاً *P.* بدرازی *T.* اوزونلغنه || Mesurer une chose longitudinalement بر شیئی اوزونلغنه اولچمک

LONG-TEMPS. Pendant un long espace de temps *A.* امد مدید - مدّة مدیدة - طول الدهر - طول الزمان *P.* بسیار وقت - بو شئ طول مدّتها *T.* چوق زمان || Cela dure long-temps مدّت زمان مستمرّ وپایدار اولور Il a étudié trop long-temps مدیده مطالعه‌یه مداومت ایلدی Cela est fait depuis long-temps چوقدنبرو یاپلمشدر - امد مدیددنبرو یاپلمشدر

LONGUEMENT. Durant un long temps *A.* طویلاً - علی وجه التطویل *P.* دور ودراز *T.* اوزون اوزادی || Vivre longuement طویلاً معمّر اولمق parler - علی وجه التطویل سویلمک تطویل کلام ایتمک - طویلاً تکلّم ایتمک

LONGUEUR. Étendue en long *A.* طول pl. اطوال *P.* درازی *T.* اوزونلق || Grande longueur طول عظیم juste طول تامّ Cette côte de mer a tant de longueur بو ساحل وصحیح عصانکٔ بحرکٔ طولی شو مقدار در La longueur d'un bâton طولی - قدّی d'une robe ثوبکٔ طولی

Il se dit aussi de la durée du temps *A.* امتداد - طول || La longueur du temps lui a fait oublier... طول زمان تقریبیله بو شئ خاطرندن چیقمشدر La longueur des jours et des nuits لیل ونهارکٔ طولی - امتدادی d'une harangue درازئ موعظه‌نکٔ اوزونلغی - موعظه

Il signifie aussi, lenteur *A.* مطاولة pl. مطاولات *P.* دیرکاری *T.* اوزاتمه - کیجکدرمه || Ce sont des langueurs insupportables بو حالات مطاولات طاقتکداز قبیلندندر Il ne veut point finir cette affaire, il tire les choses en longueur مرادی بو مصلحتی تکمیل ایتمک اولمدیغندن هر شیئده مطاولددن ایتدیکی خالی دکلدر Je suis ennuyé de ses longueurs مطاولاتدن بکا فتور وکلال کلمشدر

LOPIN. Morceau de quelque chose à manger *A.* لقمة *P.* لقمه *T.* لقمه

LOQUACITÉ. Habitude de parler beaucoup *A.* کثرة الکلام *P.* بسیار گویی *T.* کوزه‌لکٔ || Cet homme est d'une loquacité fatigante بو آدمدر کثرت کلامی خلقی بیقدرر - ایلقی اوصاندرر

LOQUET. Sorte de fermeture fort simple, et qui s'ouvre ordinairement en haussant *A.* سطام *P.* آلنده *T.* منداد || Cette porte ne ferme qu'au loquet بو قپو یالکز بر منداد ایله قپانور

LORGNER. Regarder du coin de l'oeil *A.* النظر - الماح - لحظ - لحظان - الملاحظة - عطف *P.* بکوشهٔ چشم نکرستن - نیم نکاه انداختن *T.* کوز اوجیله باقمق - چالوب آلمه || Lorgner quelqu'un بر کمسنه‌یه الماح نظر ایتمک - باقمق عطف نیم نکاه ایتمک - On dit, Lorgner une charge, une maison, pour dire, avoir des vues sur une charge, sur une maison بر منصبه وبر خانه‌یه عطف لحاظهٔ رغبت ایتمک - نصب عین ایتمک - اطماح نظر ایتمک

LORGNETTE. Petite lunette qu'on tient à la main *T.* ال کوزلکی

LORGNEUR. Celui qui lorgne *A.* لمّاح *P.* نکران بکوشهٔ چشم *T.* کوز اوجیله باقیجی

LORIOT. Oiseau qui a le plumage de couleur jaune et verdâtre *T.* فلوریه قوشی

LORS. Dans le temps de *A.* عند - حین *P.* در - در هنکام *T.* وقت - وقتنده - ده || Lors de son élection انتخابی وقتنده de son mariage ازدواجنده وقت de son avénement au trône تخت سلطنته جلوسنده - On dit, Pour lors, pour dire, en ce temps-là *A.* فی ذلک الوقت *P.* در آن وقت - آنکه *T.* اول وقتده - Dès-lors, pour dire, dès ce temps-là *A.* من ذلک الوقت *P.* از آندم *T.* اول وقتدنبرو - Dès-lors, se dit aussi pour Dès-là, par forme de conséquence *A.* بناءً علی ذلک *P.* بنا برین *T.* بوندن اوتری || Cet accusé est en fuite, dès-lors il est fort suspect حقنده عزو تهمت اولنان شخص غایب ونا بدید اولمشدر بنا برین بغایت مظنوندر

LORSQUE. Quand *A.* اذا *P.* انکه که *T.* ده - قچن || Lorsqu'il partit عزیمت ایلدکده - قچن عزیمت ایلدی Lors-

que vous serez arrivé وصولكده - قچن واصل اولور ایسه‌ك واصل اولدیغکده -

LOT. Portion d'un tout qui se partage entre plusieurs personnes *A.* حصّة pl. حصص - سهم pl. اسهام *P.* بخش - بهره *T.* پای ‖ Faire des lots تنظیم اسهام ایتمك Voilà trois lots, choisissez اشته اوچ سهم ایچندن اختیار ایله Les lots ont été tirés au sort حصص واسهام بالمقارعه توزیع اولندی Ce lot-là est plus fort que l'autre بو سهم دیگرندن زیاده در

Figur. *A.* نصیب *P.* بهره - روزی *T.* قسمت ‖ Mon lot est d'être persécuté بنم نصیبم دائما مظهر تعرّض اعدا اولمقدر Le ridicule et le mépris sont son lot قسمتنی مظهر خزی وحقارت اولمقدر

Lot. Ce que gagne à une loterie celui à qui il échoit un bon billet *A.* فایز سهم *P.* سود اندوز *T.* نصیب قزانلمش سهم

LOTERIE. Espèce de jeu de hasard où les lots sont tirés au sort *A.* قمار القرعة - قرعة *P.* بازیچهٔ قرعه اندازی *T.* قرعه ‖ Tirer une loterie *A.* ضرب القرعة *P.* قرعه انداختن *T.* قرعه اویوننه آتمق Ouvrir une loterie افتتاح قرعه اویوننی قپاتمق - قرعه اویوننی ختم ایتمك fermer ایتمك

LOTION T. de Méd. Lavage. V. ce mot.

LOTIR. Faire des lots à partager entre plusieurs personnes *A.* ترتیب بالحصص *P.* بخش بخش کردن *T.* پای پای - حصّه حصّه ایتمك - پای پای ایتمك - بولمك ‖ Lotir une succession ترکه مالنی حصّه حصّه ایتمك Les libraires ont acheté la bibliothèque d'un tel en commun, et puis ils l'ont lotie entre eux صحافلر فلانك کتبخانه‌سنی اشتراکا مبایعه ایدوب صکره کتابلری حصّه حصّه بولوب بینلرنده تقسیم ایتمشلر در

Loti. *A.* مرتّب بالحصص *P.* بخش بخش کرده *T.* پای پای اولمش

LOTISSEMENT. Action de faire des lots. V. Lotir.

LOTOS ou **LOTUS.** Arbre *A.* میس *P.* میس *T.* یبان ییری آغاجی

LOUABLE. Digne de louange *A.* مستحق المدح - ممدوح - مستحسن - محمود *P.* ستایش شایان - پسندیده *T.* سزاوار پسند وتحسین - مندوب - اوکلمکه کرکلو - اوکلملو ‖ Vous êtes très-louable d'en avoir usé comme vous avez fait بو وجهله حرکتنك حسبیله بغایت ممدوح اولمش اولدك C'est une chose louable بر عمل مندوبدر - بر امر ممدوح ومستحسندر

Et qui est de la qualité requise *A.* محمود - جیّد *P.* نیکو *T.* ایو ‖ Du sang louable دم محمود du pus قیح محمود - قیح جیّد - ایو ایرین Des matières louables موادّ محموده

LOUAGE. Transport de l'usage de quelque chose pour un certain temps et pour un certain prix *A.* کرا *P.* کراش - کرایه - ستره - کرایه *T.* کرا ‖ Donner à louage کرایه ویرمك - کرا ایله ویرمك - ایجار ایتمك Prendre à louage استکرا - استیجار ایتمك - کرالمق - کرا ایله طوتمق - ایتمك Le louage d'une maison منزل کراسی Il paye tant de louage کرا اولەرق شو مقدار اقچه ویردی Un cheval de louage کرا بارکیری

LOUANGE. Éloge *A.* نعت pl. نعوت - مدحت - مدیحة - مدح pl. مدائح - ثناء pl. ثنایا *P.* ستایش *T.* اوکمه ‖ Louange excessive مدیحهٔ مفرطه fade مدیحهٔ بیمزه - دادسز مدح grossière مدحت غلیظه - بر مدح قبا délicate مدح نازکانه Mériter des louanges مستحق مدح وثنا اولمق Cela est digne de louange شایان مدح وستایش بر مادّه‌در Publier, célébrer les louanges de quelqu'un بر کمسنه‌نك حقنده نشر مدائح وثنایا ایتمك C'est un homme au-dessus des louanges qu'on lui donne حقنده ایتدکلری مدائح وثنایانك ما فوقنده بر ذات ستوده صفاتدر Toute la terre retentit des louanges de ce prince بو پادشاهك مناقب ومدائحی بانك مدائح وستایشی - ولوله انداز چار اقطار جهاندر - طنین انداز قبّهٔ افلاکدر En parlant de Dieu, on emploie les mots *A.* حمد - ثناء ‖ Louange soit à Dieu اللهه حمد وثنا Chanter les louanges de Dieu جانب باری‌یه حمد اولنون وتسبیح ایتمك

LOUANGER. V. Louer.

LOUANGEUR. Qui loue sans discernement *A.* مدّاح فاحش *P.* هرزه گو ستایشخوان *T.* بوش بوشنه اوکیجی ‖ C'est un fade louangeur بر مدّاح هرزه گو وبیمزه در C'est un louangeur à gages وظیفه‌لو بر مدّاح فاحشدر

LOUCHE. Qui a la vue de travers *A.* احول *P.* کژ چشم - چشم کشته *T.* شاشی - کلیگ - کاژ ‖ Il est louche احولدر Il a un oeil louche بر کوزی شاشیدر Cette femme est louche

حولا بر قاريدر

On dit, qu'une phrase, qu'une expression est louche, pour dire, qu'elle n'est pas bien nette *A.* تعبير مشتبه ـ كلام مشتبه ـ شبهه‌لو سوز *T.* تعبير شبهه دار ـ سخن شبهه دار *P.* — Et qu'une action est louche, qu'il y a du louche dans cette conduite, pour dire, qu'elle est équivoque *A.* فعل مشتبه *P.* كار شبهه دار *T.* شبهه‌لو ايش

LOUCHER. Avoir la vue de travers *A.* احويلال *P.* كژ چشم بودن *T.* شاشى اولمق ـ شاشيلمق ‖ Voilà un bel enfant, c'est dommage qu'il louche اشته بر طفل خوشلقا يازيق كه شاشيدر

LOUER. Donner à louage *A.* ايجار ـ اكرا *P.* بكرايه دادن ـ بكراش دادن *T.* كرايه ويرمك ‖ Louer une maison بر منزلى كرايه ويرمك Louer un appartement dans sa maison خانه‌سنده بر دائره‌يى كرايه ويرمك Louer des livres, des chevaux كتاب وباركير ايجار ايتمك C'est un pauvre homme qui se loue à la journée بر كونده‌لك ايله ايجار اولنور فقير در Il se loue à qui plus lui donne زياده ويرنه ايجار اولنور — Et prendre à louage *A.* استيجار ـ استكرا *P.* بكراش گرفتن ـ بكرايه گرفتن *T.* كرا ايله طوتمق ـ كرالمق ‖ Il va quitter cette maison, il a loué une autre آخر بر منزل استكرا ايتمكله بو خانه‌يى ترك ايده‌جكدر Louer des ouvriers à la journée كونده‌لك ايله عمله استيجار ايتمك

Loué. *A.* مستكرا *P.* بكرايه گرفته *T.* كرالنمش

LOUER. Donner des louanges *A.* ثناء ـ تمديح ـ مدح *P.* ستودن ـ ستايش كردن *T.* اوكمك ‖ Louer hautement فلانك علناً وجهاراً مدح ايتمك Louer ses belles actions مآثر جميله‌سنى مدح ايله ذكر وثنا ايتمك Il en sera loué de tous les gens de bien بالجمله ارباب خيرك مدح وثناسنه مظهر اوله‌جقدر Presque tous les hommes aiment à être loués اكثر ناس مدح اولنمقدن حظ ايدر Il est malséant de se louer soi-même مدح نفس ايتمك ادابدن دكلدر

En parlant de Dieu *A.* تسبيح ـ تمجيد ـ حمد ـ ثناء ‖ Louer et remercier Dieu اللهه شكر وحمد ايتمك Loué soit à jamais le saint nom de Dieu بارى تعالينك اسم شريفى دائم مجيد اولسون

Se louer. Se donner des louanges *A.* تمدح *P.* خودستايى نمودن *T.* اوكلمك

Se louer de quelqu'un. Témoigner qu'on est content de lui *A.* اظهار الممنونية *P.* خشنودى نمودن *T.* خشنود اولمق ‖ J'ai sujet de me louer de lui, il en a toujours fort bien usé avec moi بنم ايله دائما خوش معامله اوزره كچنديكندن كندودن ممنونم — Il se dit aussi des bêtes et des choses ‖ Je me loue fort du cheval que vous m'avez prêté بكا عاريةً ويرديككك آتدن بغايت ممنونم Se louer de l'effet d'un remède معجك عملندن ممنون وخشنود اولمق

LOUEUR. Celui qui fait métier de donner quelque chose à louage *A.* مكارى ـ كرّا *P.* بكرايه دهنده ـ كراش *T.* كراجى ‖ Loueur de chevaux باركير كراجيسى ـ كراجيلك ايدن

LOUEUR. Qui donne des louanges. Il ne se dit qu'en mal *A.* مدّاح *P.* ستايش خوان ـ مديحه گوى *T.* اوكيجى ‖ C'est un loueur perpétuel بر مدّاح دائميدر Un loueur impertinent مدّاح بيحيا

LOUIS. Monnaie d'or de France *T.* فرانسز آلتونى

LOUP. Animal du genre des chiens *A.* ذئب pl. ذئاب ـ كلب *P.* گرگ *T.* قورد ـ يبان كوپكى ـ برّى ذئب ‖ Grand loup جلد ذئب كبير Peau de loup قورد ـ كنج قورد jeune ايرى قورد قويون Un loup qui emporte une brebis قورد پوستكيسى ـ قاپمش بر قورد

On dit proverb. Enfermer le loup dans la bergerie, pour dire, laisser quelqu'un dans un lieu où il peut faire beaucoup de mal قوردى قويون آغيلنده قپاتمق — Et qu'un homme a vu le loup, pour dire, qu'il est extrêmement rompu dans les affaires گرگ باران ديده در ـ اسكى قوردلردندر — Et mettre quelqu'un à la gueule du loup, pour dire, l'exposer à un péril évident بركمسنه‌يى قوردك آغزينه ويرمك

Loup. Nom d'une constellation *A.* الذئب

LOUP-CERVIER. On nomme ainsi le lynx. V. ce mot.

LOUPE. Tumeur qui vient sur la peau, et s'augmente quelquefois jusqu'à une grosseur prodigieuse *A.* سلعة *P.* دانغول *T.* اور

Il se dit aussi d'un verre convexe qui grossit les objets à la vue *A.* منظرة الدقاق *P.* خرده بين *T.* آبگينهٔ خرده شى ‖ كوره‌جك شيشه Se servir d'une loupe, pour lire de très-petits caractères پك اوفاق يازو قرائتى ايچون خرده بين شيشه‌سى قوللنمق

LOUP-GAROU. Homme que le peuple suppose être sorcier, et courir les rues et les champs transformé en loup *A.* قطرب *P.* قایش بالدر *T.* دوال پا

LOURD. Pesant *A.* ثقیل pl. ثقال *P.* رزین ـ گران ـ آغر *T.* گرانسنگ ـ سنگین || Un fardeau bien lourd حمل آغر || Cette charge est trop lourde آغر یوک ـ بار گران ـ ثقیل pour ce cheval بو بارکیر ایچون اولقدر حمولـه غایت آغر در

Il signifie aussi, lent dans les mouvemens *A.* العث ـ راضم *P.* کند پا ـ قابران *T.* دپرنشی ـ بطی العمل ـ ثقیل الحرکة ـ فلان مملکتک || Les chevaux de Flandre sont lourds آتلری کند پا در || C'était autrefois un homme agile, mais il est devenu bien lourd مقدما خفیف الحرکه ایکن بطی العمل اولدی – Figur. Ennuyeux *A.* ثقیل المزاج *P.* گرانجان *T.* صیقندیلو || C'est un homme très-lourd غایت گرانسایه ـ – Et stupide *A.* بطی الذهن ـ بلید ـ ثقیل المزاج بر آدمدر *P.* کند ذهن *T.* عقلی کند || Il a l'esprit lourd بطی الذهن بر آدمدر

Il signifie aussi figur., rude à faire *A.* مشقل ـ مصلع *P.* گران *T.* آغر || Il ne se dit qu'en ces phrases: Lourde besogne بر آغر خدمت Lourde tâche آغر بر ایش

On dit aussi, Une lourde faute *A.* قباحت غلیظة *P.* گناه گران *T.* آغر صوچ

LOURDAUD. Grossier et maladroit غلیظ الطبع *P.* کند مزاج *T.* قبا || Un gros lourdaud بر شیشمان قبا آدم Un lourdaud de village کویلو بر قبا آدم

LOURDEMENT. Pesamment *A.* بالثقالة *P.* گرانکارانه *T.* آغرلق ایله || Tomber lourdement آغرلق ایله یره دوشمک

LOURDEUR. V. Pesanteur.

LOUTRE. Animal amphibie, qui se rapproche des martres *A.* صو سموری

LOUVE. La femelle du loup *A.* ذئبة ـ سنداو pl. سنداوون *P.* ماده گرگ *T.* دیشی قورد

LOUVETEAU. Petit loup *A.* جرو الذئب *P.* گرگ بچه *T.* قورد انیکی

LOUVOYER. T. de Mar. Faire plusieurs routes sur mer en portant le cap tantôt d'un côté, tantôt d'un autre, pour mieux profiter du vent *A.* سیر فی البحر عایرا *P.* بدریا کج وموج رو *T.* اولطه ایله یوریمک ـ اولطه ایتمک ـ اولطدیه پیمودن سفینه‌مز || Notre vaisseau fut long-temps à louvoyer جیقمق وافر زمان اولطه ایله یورر ایدی Nous fûmes contraints à louvoyer اولطدیه چیقمغه مجبور اولدق

LOXODROMIE. T. de Mar. La ligne courbe qu'un vaisseau décrit, en suivant toujours le même rumb de vent *A.* سیر متمایل *P.* روش کج *T.* یان یورویش

LOYAL. Qui est de la condition requise par la loi, par l'ordonnance *A.* موافق بالعرف والقانون ـ قانونی || Marchandise bonne et loyale موافق عرف وقانون اولان مال جید – On dit en termes de Pratique, Les frais et loyaux coûts, pour dire, les frais légitimement faits قانونیه ـ مصارف موافق عرف وقانون اولان مصروفات

Figur. Plein d'honneur et de probité *A.* محق ـ اهل الحقانیة ـ ارباب الحقانیة ـ مقرون بالحقانیة *P.* راستکار *T.* طوغری || C'est un homme loyal ارباب حقانیتدن بر آدمدر || Un procédé حقانیته مقارن برعمل ممدوحدر Sa conduite est très-loyale مسلک وحرکتی مقارن راستکاری وحقانیتدر

LOYALEMENT. Avec fidélité, de bonne foi *A.* بحقانیة ـ بالصدق *P.* محقانه ـ راستکارانه ـ صادقانه *T.* طوغریلق ایله || Vendre loyalement بالصدق والحقانیة بیع ایتمک || Se comporter بالصدق والحقانیة عمل وحرکت ایتمک

LOYAUTÉ. Fidélité, probité *A.* حقانیت ـ صدق الطویة *P.* راستکاری *T.* طوغریلق

LOYER. Ce que le locataire donne pour le prix de la location *A.* اجارة ـ کرا *P.* کراش ـ کرایه ـ سترة *T.* کرا || Prendre une maison à loyer بر منزلی کرا ایله طوتمق Donner à loyer کرایه ویرمک Payer un gros loyer de maison کلیتلو خانه کراسی ویرمک

Il signifie aussi, salaire *A.* اجرت *P.* مزد *T.* اجرت || Celui qui retient le loyer du serviteur et du mercenaire; est maudit de Dieu خدمتکار وایشجی اجرتنی الیقویان کشی عند الله المتعال مظهر لعن ونفرین اولور

Et récompense *A.* اجر ـ جزا ـ مجازات *P.* پاداش *T.* قارشولق || Toutes les actions recevront leur loyer en l'autre monde آخرتده کافة اعماله جزا اولنه‌جقدر L'honneur est le loyer de la vertu صلاح حالک مجازاتی عز وشرفدر

LUBRICITÉ. Penchant violent d'un sexe vers l'autre *A.* شبق

غلمت ـ .P رزنا آزغنلغی .T هوس ربوخه‌کاری || Pour satisfaire sa lubricité استیفای حظ ـ غلمت طبعنی اغنا ایچون اغنا کتوریله‌میه‌جک شبق Lubricité insatiable غلمت ضمنندہ زوغلمت

LUBRIFIER. Rendre glissant .A ایراث الملوسة .P لغزان کردن .T صیرنجق ایتمک || La mucosité des intestins sert à les lubrifier امعاده اولان مادهٔ مخاطیه ملوستلرینه باعث اولور

LUBRIQUE. Qui a de la lubricité .A مغلیم ـ غلیم .P ربوخه .T زنایه آزغون پرست || Homme lubrique غلیم آدم Mouvemens, actions, paroles, regards lubriques افعال وحرکات غلمت نما واقوال وانظار شبق انتما

LUBRIQUEMENT, adv. .A مغلماً .P ربوخه انگیزانه .T زنایه آزغنلق ایله

LUCARNE. Sorte de fenêtre pratiquée au toit d'une maison .A کوّة ـ جلی pl. کواء .P روشندان .T باجه || Petite lucarne جلی صغیر Il a passé par la lucarne باجه‌دن کچدی

LUCIDE. Il ne se dit qu'en cette phrase, où en parlant d'un homme qui a le cerveau attaqué, et qui raisonne bien en certains momens, on dit, qu'il a des intervalles lucides بومجنونک عقلی بالمواتره ـ آرالق آرالق نوبات عقل وشعوری وار در عودت ایدر دقیقه‌لری وار در

LUCRATIF. Qui rapporte du lucre .A وفیر الربا ـ کثیر النما ـ کثیر المنافع ـ وفیر المکاسب .P سودمند ـ نما دار .T کارلو || Un métier lucratif بر صناعت کثیرة المنافع emploi منصب نما دار

LUCRE. Gain, profit .A منفعت ـ نفع ـ نما ـ ربح pl. منافع .P سود .T کار ـ قزانج || Travailler pour le lucre تحصیل نما ومنفعت ضمننده سعی ایتمک Il travaille moins pour le lucre que pour l'honneur ربح ونما ایچون سعی ایتمیوب تحصیل عز وشرف ضمننده چالشور

LUETTE. Petit morceau de chair long, qui est à l'entrée du gosier .A لهات pl. لهوات ـ ملاذة .P گده .T دیلجک || Il a la luette enflée دیلجکی شیشکندر relâchée استرخای دیلجکی کوشیوب صارقدی ـ لهاتی وار در

LUEUR. Clarté faible .A لمعة ـ لمعهٔ ضعیفه .P کم روشنی .T ایشق || Lueur blafarde لمعهٔ ضعیفه faible لمعهٔ تیره وتار On commence à voir quelque lueur du côté de l'Orient جانب مشرقدن بر لمعهٔ ضعیفه ظهوره باشلادی La lueur de la lune لمعهٔ قمر des étoiles لمعهٔ کواکب du feu لمعهٔ نار ـ آتش ایشغنده اوقومق Lire à la lueur du feu آتشک ایشغی ـ Figur. .A لمعة ما ـ لمعة ما ـ لمحة ما .P نمایش .T کورونش ـ || Il a quelque lueur d'esprit فلانده لمعة ما عقل وار در Il y a quelque lueur d'esprit dans ce qu'il dit کلامنده بر لمعهٔ عقل وار در Voir briller quelque lueur de fortune نوعما بر لمعهٔ اقبال مشاهده ایتمک Avoir quelque lueur d'espérance فلانک بر لمعهٔ امیدی اولمق Une fausse lueur d'espérance لمعهٔ کاذبهٔ امید

LUGUBRE. Funèbre, qui marque de la douleur .A فجیع ـ فاجع ـ حزین ـ موجب الحزن .P ماتمنما ـ ماتمی ـ اندوهناک ـ حزن انگیز .T تاسه‌لو ـ تاسه کتوریجی || Voix lugubre صدای حزین Plainte شکوای فجیع Spectacle تماشای ماتمنما Appareil موکب ماتمی Contenance triste et lugubre وضع کدر آلود وماتمنما Cris lugubres اصوات فاجعه habits البسهٔ ماتمنما pensées افکار فجیعه On n'y voit rien que de lugubre اول محلده صور موجبة الحزندن غیری شئ مشهود دکلدر

LUGUBREMENT, adv. .A فجیعاً ـ حزیناً ـ بالحزن .P حزن انگیزانه ـ ماتمکارانه .T تاسه ایله || Chanter lugubrement حزیناً تغنّی ایتمک Être vêtu lugubrement لباس ماتم ایله ملبّس اولمق

LUI. Pronom. .A هو .P او ـ آن ـ وی .T اول

LUIRE. Éclairer, jeter de la lumière .A لمعان ـ التماع ـ نشر الضیاء ـ اشراق .P درخشیدن .T پارلدامق || Quand le soleil luit شمسک حین لمعاننده Le jour qui nous luit دیده‌مزه لمعان ایدن ضیای نهار Dès que la lune commencera à luire نور قمرک التماعی عقیبنده Dès que le jour luira صبح لمعانی عقیبنده On entrevoit quelque chose qui luit au travers de ces arbres بواشجار آره‌سنده لمعان ایدر بر شئ ـ کورینور ـ Figur. نشر ضیا ایدر بر شئ || Voilà un rayon d'espérance qui nous luit اشته افق مرامدن بر شعاع امید لمعانه باشلادی

LUISANT. Qui luit .A لامع ـ مضئ ـ منیر ـ مستنیر .P درخشان ـ رخشان ـ ضیا پاش .T پارلدایجی || Une étoile luisante کوکب لامع ـ کوکب مضئ ـ اختر رخشان

Il signifie aussi, qui a quelque éclat .A مجلا .P پرتو

پارلاق .T تابدار ـ ناک

Il est aussi subst. A. جلا ـ برقان .P فروغ ـ روشنایی .T

بو ثوبك پارلاقلغی Le luisant de cette étoffe || پارلاقلق

LUMIÈRE. Clarté, ce qui éclaire A. ضوء ـ ضیا ـ نور .P فروغ

T. پرتو ـ تابش ـ تاب ـ آیدینلق || Lumière éclatante ضیای متلالی vive ضیای وهّاج directe ضیای مستقیم douce ضیای ملایم réfléchie ضیای منعکس Dieu dit: Que la lumière soit faite, et la lumière fut faite فقال الله ان یکون نور فکان نور L'éclat de la lumière ضیانك تسطع وانتشاری la réfraction ضیانك تقاطع وتکاسری la réverbération انعکاس ضیا Un rayon de lumière بر شعاع ضیا Cela jette beaucoup de lumière بو شیٔ نشر ضیای فراوان ایدر La lumière du soleil ضیای شمس ـ نور شمس du jour ضیای نهار d'un flambeau آیدینلغی ـ مشعلهنك ضیاسی Le soleil donne la lumière au monde شمس تابان عالمه افاضهٔ نور ایدر répand sa lumière partout کافهٔ اقطار وانحایه نشر ضیا ایدر La lune et les autres planètes empruntent leur lumière du soleil قمر وسائر کواکب سیّاره شمسدن استفاضهٔ نور ایدر Les étoiles fixes ont une lumière qui leur est propre ثوابت بنفسهما مضیدر ـ On appelle poétiquement le soleil, Le père de la lumière نیّر اعظم ـ On dit aussi, Commencer à voir la lumière du jour, pour dire, naître عالم هستی وشهودی رؤیته باشلامق — Et jouir de la lumière, pour dire, vivre مشاهدهٔ نور دنیا ایله کامیاب اولمق — Et perdre la lumière, pour dire, mourir نور حیات ـ دیدهٔ حیات پوشیدهٔ پردهٔ ممات اولمق — On dit d'un homme devenu aveugle, qu'il a perdu la lumière زایل اولمق ـ نور بصری زایل اولمشدر — On dit figur. dans le style de l'Écriture, que Dieu habite une lumière inaccessible جناب خالق الکونین عالم نورده در — On dit aussi, Anges de lumière ارواح نورانیّه — On dit aussi figur., La lumière de la grâce de Dieu نور فیض ربّانی de l'Évangile نور انجیل de la foi نور ایمان Joindre la lumière des sciences à de grands talens naturels انوار علومی فضایل جلیلهٔ جبلیّه ایله جمع ایتمک

On dit d'un ouvrage, qu'il n'a point encore vu la lumière هنوز ظهور ایتمامشدر ـ هنوز ظاهره چیقمش دکل بر تألیفدر

Lumière, signifie figur., intelligence, connaissance A. عرفان ـ وقوف .P دانش .T بیلش || Lumière naturelle عرفان جبلّی Cet homme n'a aucune lumière pour les sciences بو آدمك علومه دائر جزئی وکلّی وقوفی یوقدر

Et éclaircissement, indice sur quelque sujet A. pl. معلومات T. آگاهی ـ بیلش ـ خبر || Je n'ai aucune lumière sur cette affaire بو خصوصده بر درلو خبر وآگاهم یوقدر Je vous fournirai des lumières سکا معلومات لازمهیی ویرهجکم Si je puis tirer de ces pièces-là quelques lumières بو اوراقدن بعض معلومات تحصیل ایده بیلسهم La connaissance de ce fait a jeté une grande lumière dans cette affaire بو مادّهنك وقوفی اول خصوصده کلیتلو معلوماته وسیله اولمشدر

Lumière, signifie aussi, de la bougie, de la chandelle allumée A. سراج ـ شمع ـ pl. شموع .P سپندار ـ چراغ .T موم || On nous a laissés sans lumière بزی مومسز براقدیلر La salle était éclairée d'un grand nombre de lumières قوناغك دیوانخانهسی ـ قتی وافر شموع وچراغان ایله پر ضیا ایدی On dit des saints docteurs de l'Église, que ce sont les lumières de l'Église مشاعل نیّرهٔ دین اولان ائمهٔ کرام

Il se dit aussi du petit trou qui est à la culasse d'une arme à feu T. فالیه دلیکی

LUMIGNON. Le bout de la mèche d'une chandelle allumée A. شعیلة ـ شعیلة الفتیلة .P سر فتیل سوزان .T یانان فتیلك اوجی || En mouchant la bougie, le lumignon est tombé مومك فتیلنی قطع ایدر ایکن شعیلهسی دوشورلدی

LUMINAIRE. Nom qu'on donne au soleil et à la lune, à cause de l'éclat de leur lumière A. نیّر ـ نیّرین ـ ازهران || Dieu fit deux grands luminaires, l'un pour présider au jour, et l'autre pour présider à la nuit A. هو الّذی جعل الشمس ضیاءً والقمر نوراً T. الله تعالی حضرتلری ایکی نیّر اعظمی برینی حضرت ـ نهاره ودیگرینی لیله تخصیص ایله خلق ایلدی خالق لم یزل لیل ونهار ایچون ازهرانی خلق ایلدی

C'est aussi un terme collectif, sous lequel on comprend les torches et les cierges dont on se sert à l'église A. مصابیح المعبد .P چراغان عبادتگاه .T کلیسا موملری || Il faut tant pour le luminaire مصابیح معبد شو قدر مصرفه محتاجدر

LUMINEUX. Qui jette de la lumière A. نیّر ـ منیر ـ نورانیّ ـ P. مضیء ـ نور پاش ـ پرتو ریز ـ تابان ـ رخشان .T پارلاق ـ پارلدایجی || Corps lumineux اجرام نیّره Le soleil est lumineux شمس اجرام نیّرهدندر Les étoiles sont lumineuses

نجوم وكواكب منير در — Figur. || C'est un esprit lumineux بر ذهن منير در Il y a des traits lumineux dans son discours مقالهسنده منير ورخشان بعض عبارات لطيفه وار در

LUNAIRE. Qui appartient à la lune A. قمرىّ P. ماهى T. شهور Mois lunaire سنهٔ قمريه L'année lunaire || آيك دورهٔ قمريه A. Cycle lunaire قمريدنك برى Cadran lunaire بسيطهٔ قمريه

LUNAIRE. Plante A. رمرام T. آى چيچكى

LUNAISON. Espace de temps compris entre deux nouvelles lunes A. مدّة الدور القمر P. دور ماه هنگام T. آيك دورى || Observer la lunaison pour planter غرس اشجار ايچون ايّامى آيك مدّت دورى حسابنه دقت ايتمك Toute cette lunaison a été pluvieuse اشبو قمرك دورى مدّتنى بسبتون يغمورلو ايدى

LUNATIQUE. Il se dit d'une personne fantasque et capricieuse A. ملموم P. سبكمغز T. چالق

LUNDI. Le second jour de la semaine A. يوم اثنين P. دوشنبه T. بازار ايرتهسى كونى || Nous nous verrons lundi prochain آتى الحلول اولان دوشنبه كونى كوروشهجكز On s'assemble tous les lundis كلهجك بازار ايرتسى كونى ملاقى اولهجغز هر بازار ايرتهسى كونى جمع اولورلر

LUNE. Planète la plus proche de la terre A. قمر P. ماه T. آى || Le corps, l'orbite, le globe, le disque, l'ombre de la lune جرم قمر ومدار قمر وكرهٔ قمر وقرص قمر وظلّ قمر Les phases, les quartiers de la lune صفحات قمر وارباع قمر La lune est dans son apogée, dans son périgée قمر مرتبهٔ اوجده در قمر مرتبهٔ حضيضده در La lune emprunte sa lumière du soleil قمر شمسدن اخذ ضيا ايدر L'interposition de la lune entre la terre et le soleil قمرك ارض ايله شمس بيننده تخلّلى Le croissant de la lune هلال ماه le décours de la lune A. نقص قمر P. كاست ماه T. آيك اكسلمسى Sur la fin de la lune محاق قمرده — اواخر قمرده — آخر قمرده Au déclin de la lune زوال قمرده — عند زوال القمر La lune est dans son plein بدر قمر بحال ملأنده در Nouvelle lune A. غرّة P. ماه نو T. يكى آى Le premier, le dernier quartier de la lune قمرك ربع اوّلى وربع اخيرى Clair de lune A. ضوء قمر P. مهتاب T. آى آيدينلغى Il fait un beau clair de lune كوزل مهتاب كيجهسيدر — لطيف برليلهٔ قمرا در

Éclipse de lune خسوف قمر — آيك طوتلمسى La lune de Mars, d'Avril مارت آيى ونيسان — ماه مارت وماه نيسان Au quel quantième de la lune sommes-nous? آيك قاچنده يز — آينى فلان شئ آيه Cela suit la lune قاچنجى كوننده يز — آيه تبعيت ايدر — تابعدر

LUNETIER. Faiseur de lunettes A. صانع المنظرة P. عينكگر T. كوزلكجى

LUNETTE. Verre monté qui sert à faire voir distinctement les objets A. منظرة P. عينك — چشمك — چشم فرنگى T. كوزلك || Lunette convexe شيشهسى محدّب كوزلك concave شيشهسى مقعّر كوزلك Une paire de lunettes بر چفت كوزلك — Lunette d'approche, ou de longue vue T. دور بين T. دور بين P. منظرة الاقاصى

LUNETTES, en termes de fortification, sont des espèces de demi-lunes, composées de deux faces qui forment un angle saillant vers la campagne T. چيقمه كوشهلو نصف قمر طابيهلرى

LUNI-SOLAIRE. T. d'Astron. Il se dit de ce qui est composé de la révolution du soleil et de celle de la lune A. شمسىّ وقمرىّ P. خورشيدى وماهى T. آى ايله كونشك || Le cycle luni-solaire est de cinq cent trente-deux ans دور شمسى وقمرى بشيوز اوتوز ايكى سندده تمام اولور

LUNULE. T. de Géom. Figure qui a la forme d'un croissant A. شكل هلالىّ P. شكل ماه نو T. آى هلالى شكللى

LUPIN. Plante A. ترمس مصرى P. باقلا مصرىّ — ترمس T. مصر بقلهسى — آجى بقله

LUSTRE. L'éclat qu'on donne à une chose en la polissant, ou autrement A. جلا P. آب وتاب T. جلا || Le lustre d'une étoffe قماشك جلاسى Cette étoffe a perdu son lustre بو ثوبك جلاسى زايل اولمشدر L'ébène polie a un grand lustre مصيقل ابنوسك جلاسى كسكين اولور Le vernis de la Chine est d'un beau lustre روغن چينك لطيف بر جلاسى وار در

Et la composition dont quelques artisans se servent pour donner le lustre à leurs ouvrages A. معجون الصيقل T. صيقل ايدهجك معجون

Il se dit figur. de l'éclat que donne la parure, la beauté, le mérite, etc. A. نضارت — رونق P. پرتو — فر — رونق T. پارلاقلق || Les pierreries donnent du lustre à la beauté des femmes حليات نسا طايفهسنك حسن وجمالنه بادئ

Cette charge lui donne un grand lustre رونق ونضارت اولور || Il a bien perdu de son lustre depuis sa disgrâce بو منصب كندويه موجب تزايد فر ورونق اولور مظهر غضب پادشاهی اولدلیدنبرو پرتو ورونقنده کسر کلی عارض اولمشدر Il a beaucoup relevé cette charge, il lui a donné un nouveau lustre بو منصبك شاننی ترفیع ایله پرتو ورونقنی بر قات دخی زیاده ایلدی

Il se dit aussi d'un chandelier à plusieurs branches, qu'on suspend au plancher pour éclairer *A.* مشعل معلّق *P.* آویزه *T.* آویزه || La salle était éclairée de douze lustres دیوانخانه اون ایکی آویزه‌لر ایله ضیادار ایدی || Un lustre de crystal بللور آویزه

LUSTRER. Donner le lustre à quelque chose *A.* تجلیه ـ جلی ـ تصقیل *P.* جلا دادن ـ آب وتاب دادن *T.* جلا ویرمك || Lustrer une étoffe بر قماشه جلا ویرمك

Lustré. *A.* مصیقل ـ مجلّا *P.* جلا دار *T.* جلالو

LUSTRINE. Espèce d'étoffe de soie *A.* استبرق *P.* پرند *T.* دیمیت

LUT. C'est, parmi les Chimistes, de la terre grasse, ou un enduit dont ils se servent pour boucher les vases qu'ils mettent au feu *A.* طین الحکمة

LUTH. Instrument de musique à cordes *A.* عود pl. اعواد *P.* لاغوته ـ تارهای جنگ *T.* لاغوته چنگ || Cordes de luth لاغوته‌نك قولی تللری Manche de luth

LUTHÉRANISME. Doctrine de Luther *A.* مذهب لوتران *P.* لوتران مذهبی *T.* آیین لوتران

LUTHÉRIEN. Qui professe la doctrine de Luther *A.* لوترانی pl. لوترانیون *P.* لوترانی *T.* لوتران

LUTHIER. Ouvrier qui fait des luths *A.* عوّاد *P.* چنگگر *T.* لاغوته‌جی

LUTIN. Le peuple appelle ainsi les esprits follets. V. Esprit.

LUTRIN. Pupitre sur lequel on met dans l'église les livres dont on se sert pour chanter *A.* رحلة *P.* کیرخ *T.* رحله

LUTTE. Combat de deux hommes, corps à corps *A.* مصارعة ـ مبارزة *P.* کشتی ـ کشتگیری *T.* کورش || S'exercer à la lutte کورشجیلك تعلیم ایتمك ـ تعلیم مصارعه ایتمك Un bon tour de lutte احسن واعلا بر صنعت مصارعه Être fort adroit à la lutte فنّ مصارعه‌ده غایت ایله ماهر اولمق

On dit figur., Emporter une chose de haute lutte, pour dire, venir à bout de cette chose par la force *T.* بر شیئه جبراً وتغلّباً ظفر بولمق

LUTTER. Se prendre corps à corps avec quelqu'un, pour le porter par terre *A.* تعافس ـ اصطراع *P.* کشتی گرفتن *T.* کورش طوتمق ـ کولشمك || Figur. *A.* جدال *P.* جدل نمودن *T.* اوغراشمق ـ کولشمك || Lutter contre la tempête, contre les vents, contre les flots فورتنه‌نك ورياح مخالفه‌نك وامواج دریانك زور وشدّتیله کولشمك contre la fortune, contre la mort فلك نا سازکار وهجمهٔ ناگهگیر ممات ایله اوغراشمق

LUTTEUR. Qui combat à la lutte *A.* مصارع pl. مصارعین ـ مبارز pl. مبارزین *P.* کشتگیر *T.* اکورشجی

LUXATION. T. de Chirur. Déboîtement, déplacement des os *A.* انفكاك العظم *P.* جدایی استخوان از بندگاه خود *T.* کموکك یرندن آیرلمسی

LUXE. Somptuosité excessive *A.* تلف ـ سرف *P.* تلف || سفاهت ـ عبث یره اسراف *T.* بیهوده Le luxe est plus grand que jamais شمدیکی سرف وتلف هر وقتدن زیاده Le luxe des habits, de la table در لباس وطعام خصوصنده Un luxe ruineux خرابیت حالی منتج اسراف وسفاهت Luxe immodéré حدّ ـ سرف مفرط اولدجق سرف وتلف اعتدالدن خارج سرف وسفاهت

LUXER. T. de Chirur. Faire sortir un os de la place où il doit être *A.* فكّ العظم *P.* استخوانرا از بندگاه خود جدا کردن *T.* کموکی یرندن چیقارمق ـ کموکی یرندن آیرمق || Sa chute lui a luxé l'os de la cuisse سقوطی تقریبیله عظم فخذی یرندن منفك اولمشدر

LUXURE. V. Lasciveté.

LUXURIEUX. V. Lascif.

LUZERNE. Plante *A.* قرط *P.* سه برگه ـ شیذر *T.* قبا یونجه

LUZERNIÈRE. Terre semée en luzerne *A.* مزرعة القرط *P.* شیذرستان *T.* قبا یونجه تارلاسی

LYCANTHROPE. Qui est attaqué de lycanthropie *A.* مقطرب

LYCANTHROPIE. Espèce de mélancolie dans laquelle le malade croit être changé en loup *A.* داء القطرب *T.* قره سودا

LYCÉE. Lieu consacré à l'instruction *A.* دار الافادة *P.* دبستان *T.* مکتب

LYCIUM. Arbrisseau épineux A. عوسج T. سنجان تیکنی

LYCOCTONUM. Plante A. قاتل الذئب ـ خانق الذئب T. قورد بوغان

LYMPHATIQUE. Il se dit des vaisseaux qui portent la lymphe dans le corps de l'animal A. مجراء الخلط المائی ‖ Artères lymphatiques عروق خلط مائی veines شرایین خلط مائی

LYMPHE. Humeur aqueuse, qui fournit la plupart des humeurs, et qui se répand dans tout le corps de l'animal A. خلط مائی P. کش مائی T. لیمفه

LYNX. Animal qui a la vue perçante A. وشاق P. وشق T. وشق

On dit, qu'un homme a des yeux de lynx, pour dire, qu'il a la vue perçante A. ابصر من زرقاء الیمامة ‖ Et figur., pour dire, qu'il voit clair dans les affaires A. حدید ـ شایه النظر ـ ثاقب النظر P. تیز نظر T. دربین کورر ـ کوره‌کن

LYRE. Instrument de musique A. مزهر pl. مزاهر P. بربط ـ T. قوپوز ـ ششتار

C'est aussi le nom d'une constellation A. الشلیاق

MA. Pronom A. ی P. من T. م ـ بنم ‖ Ma maison A. داری P. خانهٔ من T. بنم اوم ـ اوم ‖ Ma soeur A. اختی P. همشیرهٔ من T. قز قرنداشم

MACARON. Espèce de pâtisserie faite de pâte d'amande et de sucre A. pl. ملوّزات سکّریّة P. بادمیهای شکری T. بادملو شکرلمه‌لر

MACARONI. Pâte faite de farine fine T. مقرونیا

MACÉRATION. T. de dévotion. Mortification du corps A. مشاذّة pl. مشاذّات ـ تشدّد النفس ـ ریاضت ـ مجاهدة pl. مجاهدات P. سختی ـ زهنجه T. کندویه قاتیلق چکدرمه ‖ La macération du corps تشدّد بدن ‖ Ses grandes macérations ont abrégé ses jours التزام ایلدیکی شدّت ریاضت تقلیل ایّام عمرینه سبب اولمشدر

Et une opération chimique, qui consiste à laisser séjourner une substance pendant quelque temps dans un liquide A. نقوع ـ ودان P. نقوعده اولمق ‖ Être en macération صویه بصدرمه T. آغشتگی

MACÉRER. Mortifier son corps pour l'amour de Dieu A. تشدید النفس ـ ریاضت P. زهنجه دادن T. کندویه قاتیلق چکدرمک ‖ Macérer son corps تشدید بدن ایتمک ‖ Ce saint était dans un continuel exercice de pénitence, et macérait sa chair par les jeûnes, par les disciplines, etc. بو عزیز صوم شدید واذای اکید وسائر بو مثللو مجاهدات ایله بدننی تشدید ایده‌رک دائم الاوقات کفّارت ذنوبه سعی ایتمکدن خالی دکل ایدی

En termes de Médecine et de Chimie, Faire tremper un corps dans un liquide A. تنقیع ـ تودین ـ تعریث P. آغشتن ـ T. فرغاریدن ـ اصلاتمق ـ صویه بصدرمق ‖ Il faut macérer cette plante dans du vin pendant tant de jours بو نبات شو قدر کون باده ایچنده تعریثه محتاجدر بو نباتی شو قدر کون خمر ایچنده بصدرمق اقتضا ایدر

MACÉRÉ. A. منقوع ـ ودین ـ مودون ـ ممرّث P. فرغاریده T. صویه بصدرلمش

MÂCHEFER. Scorie qui sort du fer, lorsqu'on le bat rouge sur l'enclume A. توبال الحدید P. توبال T. دمور توالی ‖ Le mâchefer pilé est très-bon à faire du ciment دقّ اولنمش دمور توالی توزی خراسانلو خرج ایچنده اعلا جزء اولور

MÂCHELIÈRE. Il se dit des dents de derrière, qu'on appelle aussi Molaires A. ناجذ pl. نواجذ P. دندان آسیا T. صوک دیش ‖ Les mâchelières de dessus et de dessous نواجذ علیا وسفلا

MÂCHEMOURE. Débris du biscuit qu'on donne aux matelots A. سقاطة الکعک P. خشکنان ریزه T. پکسماد قیرندیسی

MÂCHER. Briser les alimens sous les dents A. علک ـ مضغ ـ لوک P. خاییدن ـ خباییدن T. چینمک ‖ Les viandes qu'on a bien mâchées sont à demi digérées کرکی کبی مضغ اولنان لحوم نیم گواریده عدّ اولنور ‖ Avaler sans mâcher بلع ـ بلا مضغ ـ چینمکسزین یوتمق ‖ On dit d'un cheval, qu'il mâche son frein, lorsqu'il le ronge A. لوک ـ علک اللجام P. اللجام خاییدن T. کمی کومک ـ گمرا

MÂCHÉ. A. ممضوغ ـ معلوک P. خاییده ـ خباییده T. چینانمش

MÂCHICATOIRE. T. de Méd. Drogue qu'on mâche sans l'avaler A. علاک .P خاییدنی .T علاج || آغزده چینور علاج
Prendre du tabac en mâchicatoire اوراق دخانی علاکاً استعمال ایتمک

MACHINAL. Ce à quoi la volonté n'a point de part A. قسریّ || Mouvement machinal حرکت قسریّه Agir d'une manière purement machinale محضا حرکت قسریّه ایله عامل اولمق

MACHINALEMENT. D'une manière machinale A. بحرکة القسریّة || Agir machinalement حرکت قسریّه ایله عامل اولمق

MACHINATEUR. Celui qui machine contre quelqu'un A. نسّاج فساد .T فساد پرداز .P مصنع الشرّ والمفسدة ـ الفساد || Ils furent les machinateurs de cette intrigue بو دسیسه‌ده قوران نسّاج فساد اولنلر بونلر ایدی

MACHINATION. Action de machiner A. نسج ـ نسج الشرور .P الشرور والمفاسد .T فساد پردازی || فساد قورمه Par ses menées, par ses machinations secrètes زیر پردهٔ خفاده نسج ایلدیکی شرور ومفاسد وحیل ودسایس تقریبیله

MACHINE. Instrument qui sert à faire mouvoir, à tirer, lever, lancer quelque chose A. آلت pl. آلات || Grande machine آلت کبیره admirable محیّر عقول اولەجق بر آلت fort ingénieuse بغایت مخیّل ومصنع بر آلت Machine de guerre اعمال حربیّه‌یه متعلق بر آلت Machine qui lance de gros carreaux de pierre ایری طاش طومرقلری رمی ایدر بر آلت Machine pour tirer de l'eau صو ـ جذب ما ایدر آلت Machine à élever des pierres sur le haut d'un bâtiment بالای بناده رفع احجار ایده‌جک آلت ـ چکه‌جک آلت بر رفع احجار ایده‌جک منجنیق Inventer une machine آلت اختراع ایتمک Faire jouer une machine التی اعمال ایشلتمک ـ ایتمک

On appelle aussi Machine, certain assemblage de ressorts dont les mouvemens et les effets se terminent à cet assemblage même A. مصنوع pl. مصنوعات || L'horloge est une belle machine ساعت مصنوعات نفیسه‌دندر Les automates sont des machines fort ingénieuses بنفسها متحرّک اولان اجرام مصنوعات مخیّله‌دندر ـ On dit figur., que l'homme est une machine admirable انسان حیرتفرمای عقول اولەجق مصنوعاتدندر

Il signifie figur., intrigue, ruse A. حیلة pl. حیل .P آل ـ فند .T اویون || Voyez quelle machine il a fait jouer dans cette affaire باقی شو ماده‌ده نه کونه حیله اعمال ایلدی Il a remué toutes sortes de machines pour parvenir à ses fins مرامنه دسترس اولمق فکریله هر نوع فند وحیلەیی اعمال ایلدی Quelles machines n'y a-t-il pas employées? بو بابده نه حیله‌لر قوللندی

MACHINER. Faire des menées sourdes contre quelqu'un A. دام فساد .P نسج الحبایل الفساد ـ تصنیع الحبایل الفساد .T فساد قورمق || Il machine votre perte سنی سکا سؤ ـ ازاله واعدام فکریله تصنیع حبایل فساد ایدر Machiner une trahison قصد ایله بر فساد قورمقده در اجرای نسج حبایل ـ خیانت ضمننده تصنیع حبایل فساد ایتمک شرّ وخیانت ایتمک Il machinait je ne sais quoi contre lui علیهنه بیلمم نه کونه دام شرّ وفساد تصنیع ایدر ایدی

MACHINISTE. Celui qui invente, ou construit des machines A. صانع الآلات ـ موجد الآلات .P آلات پرداز .T آلاتکر ـ آلات یاپوجی ـ یکیدن آلات جیقاریجی

MÂCHOIRE. L'os dans lesquels les dents de l'animal sont emboîtées A. فکّ ـ فکّان ـ فقم ـ فقمان .P چنه ـ منه ـ فکّ .T چکه || زفر La mâchoire supérieure et inférieure فکّ اعلا وفکّ اسفل اوست وآلت چکه ـ

On dit d'un homme, qu'il a la mâchoire pesante, lourde, pour dire, qu'il s'exprime lourdement et sans grâce A. متغمغم ـ متغمغم .P کلته زبان .T مریل مریل سویلر ـ میزمیز سویلر اللسان

On appelle Mâchoires, deux pièces de fer qui s'éloignent et se rapprochent pour serrer quelque chose A. کلبتین .P کلبتان .T قصاج ـ کلوب ـ انبر ـ

MÂCHONNER. Mâcher avec difficulté A. مغمغة .P کم خاییدن .T یاپچه یاپچه چینمک

MACIS. Écorce intérieure de la noix muscade A. بسباسة .P پسپاسه .T چارکون ـ بزباز

MAÇON. Ouvrier qui fait tous les ouvrages où il entre de la pierre, de la brique, de la chaux, etc. A. بنّا pl. بنّاؤون ـ بنّاء الجدار .P رقّاص ـ زاو ـ لادگر ـ دیوارگر .T دیوارجی || Un maître maçon دیوارجی قلفه‌سی ـ دیوارجی اوسته‌سی Journée de maçon دیوارجی کونده‌لکی ـ دیوارجی یومیّه‌سی Un tablier à maçon دیوارجی فوطه‌سی

MAÇONNAGE. Travail du maçon A. بنایة الجدار .P دیوارگری .T لادگری ـ دیوار یاپوسی ـ دیوار ایشی || Le maçonnage de

ces murs est bon بو دیوارلرك یاپوسی ایو در On a payé tant pour le maçonnage دیوارجی ایشی ایچون شو قدر اقچه صرف اولندی

MAÇONNER. Travailler à un bâtiment en pierre, brique, etc. A. بناء الجدار - اجتدار .P لاد ساختن .T دیوارجی یاپوسی ایشلمك - یاپمق || Il y a bien à maçonner en cette maison بو خانده یاپیلهجق دیوار ایشی چوقدر

Et boucher une ouverture dans une muraille avec de la pierre, du mortier, etc. A. ردم .P بلاد بستن .T قپایوب طیقامق || Il faut maçonner cette porte, cette fenêtre شو قپویی وشو پنجرهیی قپایوب طیقامق اقتضا ایدر

MAÇONNÉ. A. مبنیّ بالجدار - مجدور .P لاد کرده - زاو .T قپانوب طیقانمش - مردوم .A دیوار یاپوسی یاپلمش .T کرده

MAÇONNERIE. L'ouvrage du maçon A. بناء حجریّ pl. ابنیة .T لادکاری .P ابنیة جداریّة .pl بناء جداریّ - حجریّة بنای طاش یاپوسی - دیوار یاپوسی || Cloison de maçonnerie حجریدن مصنوع بنا La maçonnerie de ma maison revient à tant خانهمك ابنیهٔ جداریهسی مصارفی شوقدره بالغ اولور

MACQUE. Instrument propre à briser le chanvre A. مدقّة .P الکتّان .T کتانکوب .P کتان طوقماغی

MACQUER. Briser avec la maque A. دقّ الکتّان .P کتان کوپیدن .T کتانی طوقمالمق - کتانی طوقماق ایلـه اوفاتمق

MACQUÉ. A. مدقوق .P کتّان کوپیده .T کتان دوکلمش کتان

MACREUSE. Oiseau de mer, ressemblant à un canard A. اوز بحریّ .P مرغاب آبی .T صو اوردکی

MACULATURE. T. d'imprimerie. Feuille si mal imprimée et si peu lisible, qu'elle ne sert qu'à faire des enveloppes A. ورقة سقاطـه الاوراق الطبع - مطبوعـة مرتّجة .P خس وخاش .T اوراق طبع دوکنتیسی .T بصلمش بیلاشق کاغدلر || Cette feuille ne vaut rien, c'est une maculature بو ورقـه بصلمش بیلاشق کاغد دوکنتیلرندن اولمغله هیچ ایشه یرامز - Et une feuille de papier gris qui sert d'enveloppe aux rames T. جرجوه کاغدی

MACULE. Tache, souillure A. شائبة pl. شوایب .P چرك .T لکه || Ce papier est plein de macules بو کاغـد لکهلر ایلـه طلو در

En termes d'Astronomie, c'est une tache obscure qu'on observe sur le disque du soleil A. شامة - کلف .P نقطهٔ سیاه .T بنك

MACULER. Tacher, barbouiller. Il ne se dit que des feuilles imprimées et des estampes A. ترمیج .P آلاییدن .T بیلاشدرمق || Il ne faut pas battre des feuilles fraîchement imprimées, de peur de les maculer هنوز طبع اولنمش اوراقی بیلاشدرمامق ایچون صیقشدرمق اقتضا ایتمز

MACULÉ. A. مرتّج .P آلاییده .T بیلاشمش

MADAME. Titre d'honneur qu'on donne aux femmes de qualité, et en général aux femmes mariées A. سیّدة pl. سیّدات .P خانم - قادین .T ترکا - خاتون - بانو

MADEMOISELLE. Titre qui se donne aux filles A. ستیك .P خاتونك .T قادینجق

MADONE. Image de la Sainte-Vierge A. صورة مریم العذرا .P پیکر حضرت مریم .T حضرت مریم صورتی

MADRAGUE. Enceinte faite de câbles et de filets pour prendre des poissons T. دالیانجی اغریبی

MADRÉ. Diversifié de couleurs. V. Bigarré. — Figur. Fin, rusé A. متلوّن الاخلاق .P فندکار .T دوبارهجی

MADRIER. Sorte d'ais fort épais A. لوح اضخم pl. الواح .P تختهٔ گنده .T قوغوش تختهسی || Il faut des madriers pour faire la plate-forme d'une batterie de canon طوب طابیهنك دوشمهسیچون قوغوش تختهلری لازمدر On ne passa pas le fossé de la place assiégée, faute de madriers اقتضا ایدن الواح ضخمهنك فقدانی تقریبیله محصور اولان قلعهنك خندقندن مرور اولنمق ممکن اولهمدی

MADRIGAL. Petite pièce de Poésie A. رباعیّ

MAESTRAL. On donne ce nom, sur la Méditerranée, au vent de nord-ouest T. مایستره روزکاری V. Nord-ouest.

MAESTRALISER. T. de Marine. Tourner à l'ouest. On dit, que l'aiguille aimantée maestralise پوصلهنك ایکنهسی ریح باطی یلی طرفنه - غربی سمتنه متوجهدر

MAFFLÉ. Qui a de grosses joues A. عریض الوجنات .P قبا یکاقلو .T پهن رخسار

MAGASIN. Lieu où l'on serre des marchandises A. مخزن pl. مخازن .P مخزن .T مغازه || Grand magasin مخزن کبیر Magasin d'étoffes امتعه مخزنی de livres کتب مخزنی

Et lieu où l'on serre des provisions *A.* انبار pl. انابير *P.* انبار *T.* غوله - انبار || Magasin d'armes, de poudre, de foin سلاح وباروت واوتلق انباری - Magasin de la Couronne *A.* میری انباری - بکلک انباری *T.* انبار میری *P.* امراء pl. امرا

MAGASINIER. Celui qui est chargé de la garde des choses renfermées dans un magasin *A.* حافظ الانبار *P.* امين انبار *T.* انبار امینی

MAGE. Nom que les Perses donnaient à certains hommes savans, qui avaient l'intendance de la religion *P.* مغ pl. مغان || Zoroastre était mage زردشت مغاندن ایدی L'adoration des mages مغانک ادا ایلدکلری عبادت

MAGICIEN. Qui fait profession de la magie *A.* ساحر pl. سحرة pl. ساحرين *P.* جادو - سحر باز - سحرکار - افسونکار *T.* ساحرلک ایدن || Fameux magicien ساحر نامدار

MAGIE. Acte par lequel on prétend produire, contre l'ordre de la nature, des effets merveilleux *A.* سحر *P.* جادویی - سحرلک - سحربازلق *T.* افسون

MAGIE NATURELLE, ou MAGIE BLANCHE. Art qui, par des opérations secrètes, produit des effets qui paraissent surnaturels *A.* علم سیمیا *P.* سیمیاکاری *T.* سیمیاکارلق

MAGIQUE. Appartenant à la magie *A.* سحری *P.* جادویی *T.* سحر آمیز - سحربازلغه متعلق || Art magique صنعت سحریه Paroles magiques کلمات سحریه

Il se dit par extension des choses qui produisent un effet surprenant, extraordinaire *A.* محیر العقول *P.* هوشربا *T.* عقلی شاشورر || Cela produit un effet magique بو شئ محیر عقول بوندن محیر عقول - اولهجق بر اثر غریبه منتج اولور اولهجق بر شئ حاصل اولور

MAGISTER. Maître d'école de village *A.* معلم المکتب القرية *P.* خواجهٔ مکتب روستا *T.* کوی مکتبی خوجهسی

MAGISTRAL. Qui tient du maître, qui convient à un maître *A.* امیری *P.* لایق حال کارفرمایی - شایان حال فرمانرانی *T.* بیورمه طورنده اولان

MAGISTRALEMENT. D'une façon magistrale *A.* علی - امراً طریق الایمار *P.* بر وجه فرمانرانی *T.* بیورمه صورتیله || Parler magistralement بروجه فرمانرانی افادهٔ مرام ایتمک - لاقردی‌یی امر صورتنده سویلمک

MAGISTRAT. Officier établi pour rendre la justice *A.* حاکم pl. حکام - قاضی pl. قضاة *P.* دادگر *T.* قاضی

Il se dit aussi d'un officier établi pour maintenir la police *A.* جلواز pl. جلاوزة - شحنة *P.* شحنه *T.* ضابط - شهرضابطی

MAGISTRATURE. La dignité et charge de magistrat *A.* حکومت - قضا *P.* جلوازیت *A.* خدمت دادگری *T.* قاضیلق *P.* شحنگی *T.* ضابطلک || Parvenir à la magistrature مقام حکومته واصل اولمق - Il se dit aussi du temps pendant lequel on est magistrat *A.* مدة الحکومة *P.* هنگام خدمت دادگری *T.* قاضیلق وقتی || Durant sa magistrature مدت حکومتنده - Et de l'ordre entier des magistrats *A.* حکام وجلاوزة *P.* دادگران وشحنگان *T.* حکام وضابطان

MAGNANIME. Qui a l'âme grande et élevée *A.* ذو الابهة - جلیل الهمة - جلیل النقیبة *P.* بلند همت - بلند نظر - پادشاه ابهت *T.* اولو همتلو - ابهتلو || Prince magnanime بزرکوار قلب ابهت آلود coeur ابهتلو پادشاه - پناه

MAGNANIMEMENT, adv. *A.* بالابهة - بجلالة الهمة *P.* بزرکوارانه - ابهت ایله *T.* با بلندئ نظر - با بلندئ همت - عالیهمتلک ایله

MAGNANIMITÉ. Vertu de celui qui est magnanime *A.* ابهت - جلالة النفس - جلالة الطبع - علو الهمة *P.* بزرکواری - بلندئ نظر - بلندئ همت *T.* همت اولولغی || La magnanimité est la vertu des héros جلالت نفس اوصاف قهرمانی ایله موصوف اولنلره مخصوصدر

MAGNATS. On appelait ainsi en Pologne les Grands du Royaume *A.* pl. اکابر pl. اشراف *P.* کلانتران *T.* بیوکلر

MAGNÉSIE. Terre blanche, précipitée de l'eau mère du nitre et d'un alcali fixe *T.* مغنزیا

MAGNÉTIQUE. Qui tient de l'aimant *A.* مقناطیسی *P.* آهنربائی *T.* مقناطیسه متعلق || Vertu magnétique خاصهٔ جرم مقناطیسی corps مقناطیسیه

MAGNÉTISME. T. de Physique. Il se dit des propriétés de l'aimant *A.* مقناطیسیت - کیفیت مقناطیسیة *P.* آهنربایی *T.* مقناطیسلق || Les effets du magnétisme کیفیت مقناطیسیه‌نک اثرلری

MAGNIFICENCE. Qualité de ce qui est magnifique *A.* حشمت - فخارت *P.* دبدبه - شکوه - فر - طمطراق *T.* عنوان - طنطنه || Grande magnificence کوکبهٔ عظیمه Il a fait des magnificences extraordinaires فوق العاده اسباب شکوه وحشمت اجرا

بو مقوله دبدبه On ne vit jamais telle magnificence ايلدى
وحشمت بو آنه قدر مشهود اولمش دكلدر Il les traita avec
حقلرينه اجراى لازمهٔ شكوه وحشمت ايله معامله magnificence
سبك وعبارەنك Figur. || La magnificence du style ـ ايتمشدر
طمطراق سبك وعباره ـ شكوه وعظمتى

MAGNIFIQUE. Somptueux en dons et en dépense *A.* محتشم
T. دبدبه دار ـ پر فر وشكوه *P.* فاخر ـ عظيم الاحتشام ـ
احتشاملو ـ طنطنەلو ـ عنوانلو || Les Romains étaient magnifiques dans leurs ouvrages publics, dans les spectacles, dans leurs temples روماﺋﻴﻮن مخصوص عامّه اولان ابنيەده وملعبەلرنده
ومعابد ومساجدلرى بناسنده احتشام عظيمه مايل ايديلر
Prince magnifique پادشاه جليل الاحتشام Habits magnifiques
خانەسنده بغايت Il est fort magnifique chez lui البسهٔ فاخره
محتشمدر ـ On dit, Des titres magnifiques, pour dire, des titres pompeux طمطراقلو القاب ـ Et termes, paroles, promesses magnifiques طمطراقلو القاب والفاظ وكلمات ووعدلر

MAGNIFIQUEMENT, adv. *A.* محتشماً ـ بالاحتشام *P.* با شكوه
ـ عنوانلو اولەرق ـ عنوان ايله *T.* با فر وشكوه ـ وحشمت
محتشم بر بنا ياپدى Il bâtit magnifiquement || طنطنه ايله
Il reçut magnifiquement ces ambassadeurs بو ايلچيلره احتشام
عظيم ايله ملاقات ايلدى

MAGOT. Gros singe *A.* قرد كبير الجثّة *P.* پوزينهٔ بزرك
T. ايرى ميمون || Magot qui danse sur la corde ايپ اوزرنده
اوينايان ايرى ميمون ـ On dit figur., qu'un homme est laid comme un magot *A.* قردىّ الهيئة *P.* پوزينه سيما *T.* ميمون
چهرەلو

MAHOMÉTAN. Celui qui professe la religion de Mahomet *A.*
محمّدى || La religion mahométane دين محمّدى La nation mahométane *A.* امّت محمّد pl. امم محمّديّه

MAI. Le cinquième mois de l'année *A.* ايّار *P.* ايار *T.* مايس
|| Les arbres reverdissent au mois de mai آغاجلر مايس
آينده يشللنور Le quinzième mai مايسك اون بشنجى كونى
À la fin de mai مايس آخرنده

MAIDAN. Nom qu'on donne dans l'Orient aux places où se tiennent les marchés *A.* ميدان pl. ميادين *P.* ميدان *T.* ميدان

MAIGRE. Qui a très-peu de graisse *A.* نحيف ـ مهزول ـ
ـ آرق *T.* ناسيده ـ نزار ـ لاغر *P.* قضيف ـ ناحل ـ ضاوى
بو آدم بغايت Cet homme est fort maigre || خيره ـ جليسز

نحيفدر Il devient maigre ايدر وكسب هزال ونحافت Il est si maigre, que les os lui percent la peau فرط نحول وهزالى
تقريبيله كميكلرى دريسنى دلر Il a acheté des boeufs maigres pour les engraisser تسمين فكريله بعض ضامر ولاغر
اوكوز مبايعه ايلدى

Il se dit aussi des viandes *A.* لحم غث ـ لحم عديم السمن ـ
P. گوشت نا چرب *T.* ياغسز ات || Je ne veux point du gras de ce rôti, je veux du maigre بو كبابك ياغلو طرفندن
استمم ياغسز اتندن استرم

Et d'un terroir aride *A.* ارض ممحلة *P.* زمين شوره *T.*
قوراق ير

On appelle Jours maigres, les jours auxquels l'Église défend de manger de la viande *A.* ايّام الامساك ـ ايّام التنحّس
عن اللحم *P.* ايّام پرهيز از خوردن گوشت *T.* ات يمكدن
پرهيز كونلرى ـ Et repas maigre, un repas où l'on ne sert point de viande اتدن پرهيز طعامى

MAIGRELET. Diminutif de Maigre *A.* هزيل *P.* لاغرك *T.*
آرقچه || Cet enfant est maigrelet بو چوجوقدر آرقچه بر

MAIGREMENT. Il ne se dit qu'au figuré. Petitement *A.* بالمضايقة
ـ بلا وسعة ـ مختصراً *P.* با تنگى *T.* صيقنديلو اولەرق ـ
|| Il n'a laissé que de quoi faire les frais funéraires fort maigrement غايت مختصر بجه اولەرق انجق جنازه مصارفنه
وفا ايدەجك قدر مال براقدى Il a de quoi vivre, mais bien maigrement لكن غايت مضايقه ايله كچنەجكى وار در

MAIGRET. Un peu maigre. V. Maigrelet.

MAIGREUR. L'état d'un corps maigre *A.* هزال ـ نحول ـ
P. نحافت ـ لاغرى ـ نزارى *T.* آرقلق ـ خيرەلك || Je ne vis jamais une si grande maigreur بو مثللو نحول عظيم بو آنه
قدر مشهودم اولمش دكلدر

MAIGRIR. Devenir maigre *A.* تنحّل ـ انهزال ـ اضواء ـ
P. كسب الهزال ـ لاغر گشتن ـ هزالى يافتن ـ نزارى
پذيرفتن ـ ناسيدن *T.* آرقلنمق ـ خيرەلنمك || Il maigrit à vue d'oeil لمحة البصرده انهزال ايدر de jour en jour يوماً
فيوماً كسب هزال ايتمكده در

MAIGRI. *A.* منهزل ـ متنحّل *P.* لاغر گشته ـ هزال يافته
T. آرقلنمش

MAIL. Bois garni de fer par les deux bouts, et dont on se sert pour jouer en poussant une boule *A.* صولجان pl. صوالجة

P. جوکان T. قاراغی – On appelle Boule de mail, la boule avec laquelle on joue au mail A. کرة الصولجان P. گوی T. جوکان طوبی – جوکان – Il signifie, aussi le jeu auquel on pousse une boule avec le mail P. بازیچهٔ گوی وجوکان – Et le lieu où l'on joue au mail عرصهگاه بازیچهٔ گوی وجوکان

MAILLE. Espèce de petit anneau dont plusieurs ensemble font un tissu A. خربة السرد pl. اخراب السرد T. اورکوکوزهنکی || Les mailles d'un filet آغک کوزهنکلری Les mailles carrées sont meilleures que les rondes چارکوشه کوزهنکلر دکرمی – Il se dit aussi des tissus qui se font à l'aiguille – کوزهنکلردن اصلحدر || Il y a une maille rompue à votre bas سنک چورابک کوزهنکلرندن بری فسخ اولندی

On appelle aussi Mailles, ces petits annelets de fer dont on faisait des armures A. حلقة pl. حلق P. حلقه T. حلقه || Cotte de mailles حلقهلر ایله – حلقهلر ایله مسرّد بر غلالـه اورلمش زره کوملکی

Il signifie aussi, certaine tache qui vient sur la prunelle de l'oeil A. نکتة P. نقطه T. بنک

MAILLET. Espèce de marteau de bois à deux têtes A. میجنة pl. مواجن T. طوقماق || Un gros maillet میجنهٔ کبیره – ایری طوقماق

MAILLOCHE. Gros maillet de bois A. میطدة P. کدینه T. واریوز

MAILLOT. Les couches et les langes dont on enveloppe un enfant en nourrice A. قماط P. باغر بند – بغتاق – بغلتاق T. باغردقدهکی || Un enfant en maillot باغردق T. ساونه – صبی یه لف قماط Mettre un enfant dans son maillot جوجوق ایتمک

MAIN. Partie du corps humain, qui sert à toucher, à prendre A. ید pl. ایادی P. دست T. ال || Main droite A. ید یمنا P. دست راست T. صاغ ال gauche A. ید یسرا P. دست چپ T. صول ال longue A. ید طولا P. دست دراز T. اوزون ال courte A. ید قصرا P. دست کوتاه T. قصه ال blanche ید بیضا Le creux de la main A. قعر الکف P. درون دست T. آوج دیبی Le dedans A. داخل الید P. کف دست T. الک ایچی La paume A. راحة – کف P. کف دست T. ال آیاسی les lignes A. اسرار الکف P. خطوط کف T. ال آیاسی جزکیلری Main ouverte A. ید مکشوفة P. دست

گشاده T. آچق ال fermée A. ید معقودة P. دست بسته T. باغلو ال Il a une main estropiée برالی – برالی سقاطدر دست شستن P. غسل الایادی Se laver les mains A. جولاقدر T. ال یومق – ال ییقامق Avoir les mains nettes A. طاهر P. الید P. پاکیزه دست T. الی تمیز Vivre du travail de ses mains بر کمسنه کندو یمینیله کچنمک Tendre la main A. مدّ الید P. دسترا دراز کشیدن T. ال اوزاتمق Prendre avec la main A. اخذ – قبض P. گرفتن T. طوتمق Serrer la main de quelqu'un en signe d'affection محبتهٔ تصافح ایادی ال الد ویروب اظهار محبّت ایلمک – ایلمک Lui donner, lui prêter, lui tendre la main pour lui aider à marcher A. مدّ الایادی الاعانة P. دستگیری کردن T. ال یاردمی A. بارکیری الده یدک چکمک Mener un cheval en main ایتمک Joindre les mains A. عقد الایادی P. دست صلیبی کردن T. بارگاه جناب الی چپراز باغلمق Lever les mains au ciel جانب سمایه – ربّ ذوالجلاله رفع ایادئ مناجات ایتمک دست بر داشتهٔ رجا اولمق Lever la main sur quelqu'un comme pour le frapper بر کمسنهنک اوزرینه رفع ید ایتمک اوزرینه ال قالدرمق – دستدراز تعرّض اولمق – Quand les marchands concluent un marché, il se touchent, ils se frappent dans la main تجّار طایفهسی انعقاد مبایعانده تصافق ایادی اشته عقد بیع ایدرلر Mettez là votre main, le marché est fait اشته بازار کسلدی همان – اولندی همان صفق ید ایله فلان شیئی النی ویر J'ai reçu telle chose des mains d'un tel فلان شئ آنک ید – آنک ید ومعرفتیله اخذ ایلدم ومعرفتیله مقبوضم اولمشدر Il lui a écrit de sa propre main کندو خطیله یازمشدر – کندو الیله تحریر ایتمشدر Livre écrit à la main دست خط ایله محرّر بر کتاب – On dit, Lever la main, pour dire, lever la main vers le ciel, pour jurer جانب سمایه رفع ید ایله ادای قسم ایتمک

MAIN, se dit aussi de l'écriture A. خط P. خط T. ال – یازو || Il a une belle main حسن خطی وار در Reconnaître la main de quelqu'un بر کمسنهنک یازوسنی طانیمق Emprunter, employer la main d'un autre, d'un secrétaire آخرک سرّکاتبلردن بریسنه – آخره یازدرمق – خطیله یازدرمق Donnez-moi un petit mot de votre main – الکدن بر سطر ویر الکدن بر سطر کاغد ویر

On dit figur., Ils se tiennent tous par la main, ils se don-

nent la main l'un à l'autre, pour dire, ils sont liés d'intérêts, ils se donnent mutuellement assistance جملەسی همدست همدست تعاون ومظاهرتدرلر ـ اتفاقدرلر

On dit proverb. de plusieurs frères qui sont de différente humeur, Tous les doigts de la main ne se ressemblent pas *T.* بش بش پرمق بری برینه اویمز ـ پرمق بر دکل

Et de deux hommes intimement unis, qu'ils sont unis comme les deux doigts de la main بری برلریلە ـ جسم واحددرلر جسم واحد مشابەسندە درلر

Et pour témoigner qu'on n'a point de part à une affaire, qu'on s'en lave les mains *T.* دستشوی تبرّی اولمق || On a fait cette démarche contre mon avis, je m'en lave les mains بو حرکت خلاف رأیم اولمغلە محتمل الظهور اولان حالاتدن دستشوی تبرّی اولورم Cet homme a été condamné contre mon sentiment, je m'en lave les mains فلانک علیهنه جریان ایدن حکم خلاف رأیم اولمغلە بو خصوصدە دستشوی تبرّی اولورم

On dit d'un juge, d'un comptable intègre, qu'il a les mains nettes دست عفتی لوث طمعدن منزّهدر ـ Et en parlant d'une affaire injuste ou odieuse, qu'on en a les mains nettes, pour dire, qu'on n'y a point de part بو خصوصدە المی بو ایشدە المی بیلاشدرمش دکلم ـ بیلاشدرمدم

On dit figur., Avoir la main rompue à l'écriture, à un instrument, etc. *T.* ایشلک الی وار در ـ الی ایشلکدر

On dit, Tendre la main, pour dire, demander l'aumône *A.* دست دریوزە گشادن *P.* استکفاف بالصدقة ـ تکفّف *T.* الی دیلنجیلک ایچون اوزاتمق ـ Et figur. Tendre la main à quelqu'un, pour dire, offrir du secours *T.* مدّ ایادیٔ لازمهٔ ـ ایفای لازمهٔ دستگیری ایتمک ـ معاونت ایتمک دستیاری ومددرسی اجرا ایتمک || Il serait perdu, si je ne lui eusse tendu la main حقنه ایفای لازمهٔ دستیاری ومددرسی ایتمامش اولسم حالی خراب ایدی

On dit figur., Donner la main, prêter la main à quelqu'un, pour dire, l'aider en quelque affaire بر کمسنەیە دستدادهٔ بر کمسنەیە معین ودستگیر ـ یاوری ومعاونت اولمق معاضدت ومظاهرت ایتمک ـ اولمق

Et donner les mains à quelque chose, pour dire, y consentir رضا دادە اولمق ـ تندادهٔ طوع ورضا اولمق

On dit, De la main de quelqu'un, pour dire, de sa part *A.* من جانب *P.* از سوی ـ از طرف *T.* طرفندن || Tout ce qui vient de votre main سنک طرفکدن هر نه ظهور ایتسە

On dit proverb. et figur. d'un homme qui dépense beaucoup, que l'argent lui fond dans les mains *A.* مخروق الید *P.* باد دست *T.* آوجی دلیک

Et aller bride en main dans une affaire, pour dire, y procéder avec beaucoup de retenue et de circonspection عنان تأنّی الدن براقمیدرق حرکت ـ واحتیاطی الدن براقماسق ایتمک

On dit d'un cheval, qu'il tire à la main, qu'il force la main, pour dire, qu'il résiste aux efforts du cavalier *A.* حران *P.* سر کشی نمودن *T.* هاربنلک ایتمک

Et figur., Forcer la main à quelqu'un, pour dire, le contraindre à faire quelque chose *T.* بر کمسنەنک قولنی بوکمک

On dit, Lâcher, rendre la main à un cheval, pour dire, lui lâcher la bride *A.* ارخاء العنان *P.* عنانرا فرو هلیدن *T.* دیزکینی کوشتمک

On appelle Cheval de main, un cheval de maître, mené par un valet monté sur un autre cheval *A.* جنیبة ـ جنیب *P.* دستگزین ـ دستکش *T.* یدک

On dit, Donner de la main à la main, pour dire, donner manuellement *A.* تسلیم یداً بید *P.* دست بدست دادن *T.* ال الە ویرمک

Et avoir quelqu'un en main pour une affaire, pour dire, être sûr de lui شو مصلحتدە فلان کمسنە الدە در

Et qu'une chose est dans les mains, entre les mains de quelqu'un, pour dire, qu'elle est en sa disposition *A.* مسلّم الی فلانک *T.* الندە وابستهٔ دست اختیارش *P.* اختیارە || Ma vie, ma fortune est entre vos mains مال وجانم در سنک الکدە ـ Et qu'une chose est en bonne main, pour dire, qu'elle dans les mains d'une personne capable اربابی الندە در ـ الندە دوشدی اربابی || Cette affaire ne manquera pas, elle est en bonne main بو مصلحت اربابی الندە اولمغلە نتیجە پذیر حصول اولەجغنە شبهە یوقدر Il est tombé en bonne main اربابی الندە دوشدی

On dit, Mettre la main sur quelque chose, pour dire, s'en saisir *A.* وضع ید علی *P.* بر دست انداختن *T.* ال قویمق

|| Il a mis la main sur l'argent, sur les papiers de la succession ترکه‌نک نقود واوراقی اوزرینه وضع ید ایلدی S'il met une fois la main dessus... فلان شیئک اوزرینه وضع ید ایتسه — Et mettre la main sur quelqu'un, pour dire, le battre A. حوالة الید P. دستدرازی کردن T. ال قالدرمق || Quiconque met la main sur un prêtre, est excommunié راهب اوزرینه ال قالدران کشی مظهر لعنت اولور

On dit, En main tierce, pour dire, entre les mains d'un tiers A. فی ید الآخر P. بدست دیگر T. بشقه‌سی النده || Il faudra déposer cet argent en main tierce, jusqu'à ce que les parties soient d'accord بو اقچه طرفین مخاصمین مصالحه ایدنجیه دکین آخر بر کمسنه‌نک یدینه تودیع اولنمق اقتضا ایدر

On dit, Prendre en main les intérêts, la cause de quelqu'un, pour dire, se charger de sa défense بر کمسنه‌نک مصلحتنی التزام ایتمک

On dit de quelqu'un par manière de menace, S'il tombe jamais sous ma main یقه‌سی الده ـ الده کچه‌جک اولور ایسه کچسه

On appelle Coup de main, une entreprise hardie et d'une prompte exécution A. حملة باطشة T. صالدرش || Un coup de main est bientôt fait بر حملهٔ باطشه فی الحال ایش بتورر — Et en termes de guerre, Coups de main, les attaques qui se font avec les armes qu'on tient à la main A. حملة pl. حملات T. صارقندیلق || Ce château est bon contre les coups de main حملات اعدادن مصون بر حصن حصیندر

Et un homme de main, un homme d'exécution A. مخراق الامور P. کاروران T. یوروک

On dit, En venir aux mains, pour dire, commencer à se battre A. مناوشة P. دست وگریبان شدن T. ال له کلمک ال اله ـ یقه پاچه اولمق ـ یقه یقه‌یه کلمک ـ اللشمک ـ دوکشمک — On dit aussi, Combat à main, combat de main à main T. ال اله دوکش

On dit, Faire main basse, pour dire, passer au fil de l'épée A. حوالة السیف القهر والدمار بلا امان P. برسر همکنان حوالهٔ تیغ بیدریغ کردن T. دیبی دوز قیرمق

Et mettre aux mains, pour dire, engager dans la dispute T. پنچه‌لشدرمک || Je vous mettrai aux mains avec mon avocat سنی بنم وکیلم ایله پنچه‌لشدره‌جکم Je les ai mis aux mains sur la musique فلانلری موسیقی بابنده پنچه‌لشدردم

Et mettre la main à quelque chose, pour dire, s'en mêler A. وضع الید P. وضع انکشت مداخله کردن T. پرمق قویمق || Tout est perdu, si Dieu n'y met la main الله تعالی حضرتلری پرمغنی قویمیه‌جق اولور ایسه هر شیٔ هدر اوله‌جغنه شبهه یوقدر — Et mettre la main à l'oeuvre, à l'ouvrage, pour dire, commencer à travailler T. وضع ید مباشرت ایتمک — Et mettre la main à un ouvrage, pour dire, y travailler conjointement avec le principal auteur وضع ید رفاقت ایتمک ـ بالمعیه سعی واقدامله مبادرت ایتمک — Et mettre, ou donner la derrière main à un ouvrage, pour dire, l'achever A. وضع الامضاء الختام P. ختم وتکمیل ـ مهر اتمام زدن T. بتورمک

On appelle Ouvrage de bonne main, ou de main de maître, un ouvrage qui est très-bien fait A. عمل الید الحاذق P. دستکار استاد T. استاد ایشی ـ استاد الندن چیقمش ایش

On dit, Prendre, acheter une marchandise de la première main ایلک الدن ـ عن ید الاولی اشترای مال ایتمک ـ مبایعه ایتمک — Et figur. Tenir une nouvelle de la première main بر خبری ـ بر خبری منبع اصلیسندن اخذ ایتمک محلندن آلمق

On dit, qu'un homme à la main bonne, pour dire, qu'il est adroit dans les choses qui dépendent de la main A. لبیق الیدین ـ الید P. چیره دست صنیع T. الی اوز || Cet homme a la main bonne pour jouer du luth لاغوته چالمقده لبیق الید در — Et qu'il a la main heureuse, la main bonne, pour dire, qu'il réussit dans les choses dont il se mêle A. میمون الید P. فرخنده دست T. الی مبارک ـ النده میمنت وار در — Et qu'un joueur d'instrumens, un chirurgien a la main légère A. خفیف الید P. سبکدست T. الی خفیف ـ النده خفت وار در ـ ou qu'il a la main pesante A. ثقیل الید P. سنگین دست T. الی آغر — Et qu'un homme a la main sûre, quand elle est ferme, et qu'elle ne branle point A. راسخ الید ـ متین الید P. استوار دست T. الی محکم ـ النده رسوخ ومتانت وار در — Et on dit, Assurer la main à quelqu'un, pour dire, la lui rendre sûre et hardie بر کمسنه‌نک النه رسوخ ومتانت ویرمک

On dit, Faire valoir une terre par ses mains بر کمسنه کد یمینیله ارضی اصلاح ایتمک — Et battre des mains, pour

dire, applaudir. V. ce mot.

On dit, Sous la main, en parlant de ce qui est à notre portée T. ال اوجنده || Je ne voyais pas ce papier, et il était sous ma main بو كاغد الم اوجنده طورر ايكن كورەمدم J'ai trouvé cela sous ma main بو شيئى الم اوجنده بولدم — On dit aussi, qu'un bien est sous la main de Justice, pour dire, qu'il est sous l'autorité publique فلان ملك يد حكامده در - حكامك زير دست ضبط وتصرفلرنده در

On dit figur., Mettre la main à la conscience, pour dire, examiner si on a fait tort à quelqu'un T. بر كمسنه درونني يوقلمق

On appelle Tours de main, des tours d'adresse qui se font avec les mains A. سرعة اليد P. چابكدستى T. ال چابكلكى

On dit, que les rois ont les mains longues, pour dire, que leur puissance s'étend loin ملوكك يد قدرتلرى طويلدر - ملوككك الى اوزوندر - دراز در

MAIN-FORTE. Assistance qu'on donne à quelqu'un pour exécuter quelque chose A. معاونت - مظاهرت - معاضدت P. دستگيرى - دستيارى T. ال يباردمى || Dans les ordonnances il est enjoint aux prévôts, aux bourgeois, de prêter main-forte à l'exécution des arrêts صدور ايدن اوامرده انفاذ واجرالرى مادەسى ايچون ولايت ضابطلرى ومملكت اهاليسى ايفاى لازمۂ دستگيرى ومعاونت ايلملرى مضمونى مندرج ومسطور در

DE MAIN EN MAIN. De la main d'une personne en celle d'une autre, et de celle-là dans une autre, jusqu'à la personne à qui s'adresse ce qu'on donne à porter A. يداً عن يد - بالمداولة P. دست بدست T. الدن || Il est à l'autre bout de la salle, donnez-lui cela de main en main بتداول الايادى - الدن الە ديوانخانەنك نهايتنده طورمغله بو شيئى تداول ايادى ايله كندويه تبليغ ايله — Il se dit figur., en parlant d'une tradition || C'est une tradition que nos ancêtres nous ont transmise de main en main بوروايت آبا واجدادمزدن نقلاً عن نقل طرفمزه واصل اولمشدر

DE LONGUE MAIN. Depuis long-temps A. من زمان المديد P. از وقت دور ودراز T. طول مدتدنبرو - چوق وقتدنبرو || Je le connais de longue main فلانى زمان مديددنبرو اوتەدنبرو بيلورم - اوتەدنبرو بيلورم

SOUS MAIN. En cachette A. خفياً P. زير - پس پردۂ خفا T. پردۂ خفا شو || ال آلتنده Faites-lui dire cela sous main ال آلتنده كندويه بيلدر Il négociait cela sous main كلامى ال آلتنده كندويه بيلدر بونى پس پردۂ خفاده بازارلشور ايدى

MAIN DE PAPIER. Ce sont vingt-cinq feuilles de papier blanc, pliées ensemble A. دست الورق pl. دسوت الورق P. دستۂ كاغد T. كاغد دستەسى || Il a barbouillé trois mains de papier اوچ دسته كاغد تلويث ايلدى

MAIN D'OEUVRE. Le travail de l'ouvrier A. عمل اليد P. دستكار T. ايش - ايشجيلك || La main d'oeuvre de cet ouvrage a beaucoup coûté بو عمل يدك اجرتى چوغه اولدى - بو ايشك استادەسى مصرفى چوغه بالغ اولدى

MAINLEVÉE. Liberté qu'on obtient en Justice, de disposer des choses qui avaient été saisies T. قيد ضبط وتوقيفدن اطلاق اذنى || Il a obtenu mainlevée مالنك قيد ضبط وتوقيفدن اطلاقى اذننى تحصيل ايلدى

MAINMISE. Saisie A. ضبط

MAINT. Plusieurs A. متعدد - عديد P. بسا T. نيچه - خيلى || Mainte et mainte conquête نيچه نيچه فتوحات Maintes fois مساعئ متعدده ايله Par maints et maints travaux دفعات عديده

MAINTENANT. Au temps où nous sommes A. الحالة هذه - الآن P. اكنون - اينگه T. ايمدى - شمدى - بو بار || J'ai achevé l'ouvrage que vous m'aviez ordonné; que voulez-vous maintenant que je fasse? تنبيه ايلديككز ايشى تكميل ايلدم شمدى امرك نەدر Maintenant je n'en ai pas le loisir الحالة هذه وقتم يوقدر

MAINTENIR. Tenir au même état A. وقاية P. پاس داشتن T. قوريمق - طوتمق || Cette barre de fer maintient la charpente بو دمور چيبوق اخشابك وقايەسنه مدار اولور Il vous a établi dans cette charge, et vous y maintiendra سنى بو منصبه نصب ايتمكله وقايەكى دخى التزام ايدەجكى در Il a été maintenu en possession par arrêt du Parlement صادر اولان پارلامنتو ديوانى حكمى موجبنجه امر دركار تصرفده وقايه اولنمق لازم كلدى Maintenir les lois de l'État قوانين ملك ودولتى وقايه ايتمك la discipline شروط وضوابط مرعيەيى وقايه ايتمك Maintenir quelqu'un dans les bonnes grâces d'un autre بر كمسنەيى فلانك حسن نظرنده وقايه ايتدرمك

Et soutenir qu'une chose est vraie A. تأييد P. مقرر نمودن

بو تأييد ايتمك T. ‖ Je vous maintiens que céla est vrai شيء حقه مقارن اولديغني سكا تأييد ايدەرم Je le maintiendrai partout بوئىي هر محلده تأييددن خالى اولەجق Je maintiens cela bon بونك ايو اولديغني تأييد ايدەرم دكلم

SE MAINTENIR. Se conserver dans le même état A. بقاء على حالى T. باقي وبر قرار بودن P. وقاية على حاله ـ حاله وقايه اولنمق ـ اوزره طورمق ‖ Toutes ces pièces de charpenterie se maintiennent bien بو كراسته قطعەلرينك مجموعى حسن حال اوزره وقايه اولنمقده در Ce cheval ne maigrit point, il se maintient بو آت اصلا ضموره كرفتار اولميوب على حاله وقايه اولنمقده در ـ حاله باقيدر Toutes les lois se maintiennent en vigueur dans ce royaume بو دولتده جميع قوانين شدت اوزره وقايه اولنور La discipline s'y est toujours maintenue ضوابط مرعيه دائم الاوقات على حالها وقايه اولنمشدر

MAINTENUE. Confirmation par autorité publique dans la possession provisoire d'une chose A. استمرار الوقت التصرف ‖ On voulait m'obliger à déguerpir, mais j'ai eu un arrêt de maintenue بني ترك مالكانديه اجبار قيدنده اولمشلر ايدى لكن مجدداً استمرار وقت تصرفى حاوى بر قطعه حكم تحصيلنه دسترس اولدم

MAINTIEN. Conservation A. محافظه ـ وقايه P. پاسدارى T. طوتمه ‖ Le maintien des lois قانونلرك وقايەسى Pour le maintien de l'autorité publique حكومت ضابطانك وقايەسى امر حكومتك وقايەسى ايچون ـ ضمننده

Et contenance, manière de se tenir A. هيئت ـ وضع P. بون T. قورنم ـ طرز ـ اندام ‖ Grave maintien هيئت وقورانه شويله ايدوكى On connait à son maintien que... وضع احسن وضع وهيئتندن مستدلدر ـ On dit, N'avoir pas de maintien, pour dire, avoir l'air gauche et embarrassé مختل الهيئه اولمق ـ بر كمسنەنك قورنمى بد اولمق ـ پريشان اندام اولمق ـ

MAIRE. Le premier officier d'une maison de ville ou d'une commune A. نقيب pl. نقبا P. كتخدا T. كهيه

MAIRIE. Charge de maire A. نقابت P. كتخدايى T. كهيەلك ‖ Pendant sa mairie مدت نقابتنده

MAIS. Conjonction qui sert à marquer l'opposition qu'il y a entre les deux membres d'une phrase A. لكن P. ليكن ـ ليك T. قالديكه ـ اما ـ انجق ـ لكن ‖ Vous pouvez faire un tel marché, mais prenez garde qu'on ne vous trompe فلان شئ ايچون عقد بيع ايده بيلورسك انجق دوچار غبن اولمقدن حذر ايله Il est fort honnête homme, mais il a un tel défaut بغايت اهل عرض آدمدر لكن شو عيبى وار در

MAÏS. Blé de Turquie. V. Blé.

MAISON. Bâtiment pour y loger A. دار pl. ديار pl. ادور ـ بيت ـ pl. بيوت P. خانه T. او ـ قوناق ـ منزل pl. منازل ‖ Belle maison منزل دلارا commode منزل راحتلو منزل grande منزل ـ خانه ـ بيت ـ بيوك قوناق ـ كبير basse بيت قصير القد ـ خانه پست ـ منزل عالى élevée يوكسك او ـ خانه بلند ـ آلچق او neuve اسكى او ـ خانه كهنه ـ منزل عتيق vieille بيت جديد accompagnée de bois, de jardins اورمان وباغچەيى مشتمل بر موقع لطيف اوزرنده بنا اولنمش باب منزل bien placée خانه بر طبقەدن عبارت خانه Maison à un étage à plusieurs étages طبقات عديدەيى مشتمل بر باب منزل Maison en bel air هواسى لطيف بر خانه à vendre صاتيلق او à louer كرايه ويريلور خانه Maison de brique طوغلەدن احجار تراشيدەدن مصنوع de pierre de taille بنا اولنمش منزل اوك ـ اساس منزل Les fondemens d'une maison كاركير بنا منزلك محتوى اولديغى Les divers appartemens تمللرى اوك ـ بام خانه ـ غماى دار la couverture بيوت عديده خانەنك طبقهٔ علياسنده Il tient le haut de la maison طامى ـ خانەدن خانەيه كزر Il va de maison en maison مقيمدر دور ابواب ايدر Sa maison est ouverte à tous les venants مسافرين وآيندگانه قپوسى آچيقدر ـ خانەسى مسافرلره آچيقدر ـ On dit proverb., que le charbonnier est maître dans sa maison, pour dire, que chacun vit chez soi comme il lui plait T. هر كس كندو خانەسنده آغا در ـ On dit, Une maison bien réglée, pour dire, une maison où il y a de l'ordre منتظم بر خانه ـ مضبوط الحال بر خانه

On dit, qu'un homme a une bonne maison, pour dire, qu'il donne souvent à manger A. صاحب خوان يغما P. مضياف T. اتمكى ميداننده

Et qu'un homme fait bien les honneurs de sa maison, pour dire, qu'il reçoit bien ceux qui viennent chez lui A. حافى الزوار P. مهمانواز T. مسافرلره اكرام ايدر ـ قوناقلره اكرام ايدر

On dit, Garder la maison, pour dire, rester chez soi A. ملازمة بالدار P. از خانه بيرون نشدن ـ در خانه نشستن T. اودن چيقمامق

MAISON DE VILLE. L'hôtel où s'assemblent les officiers municipaux *T.* بكلك قوناغى ‖ Il est allé à la maison de ville بكلك قوناغنه كتدى — Il signifie aussi le corps des officiers de ville بلده وجوه وضابطان

MAISON, se prend aussi pour tous ceux qui composent une même famille *A.* اهل البيت *P.* خانگيان *T.* او اوشاقرى — او خلقى

On dit, Faire sa maison, pour dire, prendre des domestiques *T.* قپوسنى دوزمك ‖ Cet ambassadeur n'a pas encore fait sa maison بو ايلچى هنوز قپوسنى دوزمدى

MAISON, signifie aussi, race. Il ne se dit que des races illustres *A.* آل — بيت pl. بيوتات *P.* دودمان — خاندان — خانواده *T.* اوجاق ‖ Maison noble illustre آل جليل آل باهر الشرافة ancienne بيت قديم — خاندان بلند عنوان — الشان ديرين خاندان La maison d'Autriche اوشتريا خاندانى Cette maison est éteinte, finie بو خاندان منقرض اولمشدر Cet homme a relevé sa maison كندو خاندانك قدر وشاننى ترفيع ايلدى — بلندئ قدر ومنزلتنه سبب اولمشدر

On dit, Une personne de bonne maison, pour dire, de noble et ancienne race *A.* كريم الاصل — كريم العرق — اهل البيت — جليل النسب *P.* خاندان زاده *T.* خاندان اولادى — اوجاق زاده

On appelle l'église, La maison de Dieu *A.* بيت الله ‖ La maison de Dieu est une maison de prière بيت الله مكان صلات وعبادتدر

Et la Maison Royale, les princes du sang *A.* ابناء الملك — ابناى خاندان — شهزادگان *P.* اهل البيت السلطانى *T.* پادشاه اولادى — شهزادهلر پادشاهى

Et petites maisons, l'hôpital où l'on renferme les fous *A.* مارستان — دار المجانين — المجانين *P.* خانهٔ ديوانگان *T.* تيمارخانه

On dit, en termes d'Astronomie, Les douze maisons du soleil, pour dire, les douze signes du Zodiaque *A.* اثنا عشر منزلاً — اثنا عشر برجاً

MAISONNÉE. Tous les gens d'une famille. V. Maison dans ce sens.

MAISONNETTE. Petite maison *A.* بيت صغير *P.* خانهٔ كوچك *T.* خانهجك — اوجغز ‖ Il est logé dans une maisonnette بر خانهجكده مقيمدر

MAÎTRE. Celui qui a des domestiques, des esclaves *A.* سيّد pl. سادات — مخدوم pl. مخاديم *P.* خانه خدا — خداوند — *T.* آغا اقا ‖ Bon maître مخدوم كريم المزاج rude شديد المزاج Chercher maître آغا ارامق Servir son maître كندو مخدومنه خدمت ايتمك Ce laquais a changé de maître فلان جوقدار آغا دكشدردى Cet esclave s'est sauvé de chez son maître بو كوله آغاسى يانندن فرار ايلدى — Les ambassadeurs disent, Le roi mon maître مخدومم اولان پادشاه — On dit proverb. Tel maître, tel valet بويله آغانك بويله خدمتكارى اولور

Il signifie aussi, Supérieur qui commande, soit de droit, soit de force *A.* ربّ — حاكم *P.* داور — خداوند *T.* فرمانفرما ‖ Dieu est le maître de l'univers جناب خداى لم يزل الله ذو الجلال خداوند جهاندر — ربّ العالميندر Le roi est le maître dans ses États پادشاه ملكى ايچنده حاكم فرمانفرما Il s'est rendu maître de la place قلعهيى زير حكمنه ادخال ايتدردى Il a une grande armée, il a gagné la bataille, il est le maître de la campagne جسيم برادوى معيّتنده موجود اولنوب اعدا ايله لدى المقابله خائز رهينهٔ فوز وغالبيّت اولمغله ميدان حرب وقتال يد حكمنده قالمشدر Il parle en maître خداوندانه اداى تكلّم ايدر — طور هر كس فرمانفرمايى ايله تكلّم ايدر Chacun est maître chez soi كندو خانهسنده حاكم فرمانفرما در — On dit, Se rendre maître des esprits, des coeurs اذهان وقلوب ناسى كندويه اذهان وقلوب ناسه منقاد ورام ايتمك — محكوم ايتمك — كسب استيلا ايتمك — Et se rendre maître de la conversation, pour dire, attirer à soi toute l'attention de la compagnie مسامع ارباب مجلسى طرفنه جلب ايله مذاكرهيه كسب استيلا ايتمك Être maître de ses passions هواى نفسنى — اهراض نفسانيّهيه غلبه ايتمك — كندويه محكوم قلمق Être maître de soi تمالك نفس ايتمك — On dit aussi, Se rendre maître du feu, pour dire, arrêter les progrès d'un incendie هجمهٔ آتشك كسر وتوقيفنه — هجمهٔ ناره غلبه ايتمك ظفرياب اولمق

On dit, Être le maître de faire quelque chose, pour dire, avoir la liberté de faire cette chose *T.* بر شى بر مختار اولمق — بر كمسنهنك منوط — كمسنهنك يد اقتدارنده اولمق رأى اختيارى اولمق ‖ Vous êtes le maître de venir chez

moi quand il vous plaira دیلدیککک وقتده بکا کلمکه اول طرفه وارمق d'y aller, ou de n'y aller pas مختارسک ویاخود وارمامق خصوصنی منوط رأی واختیارک اولان خصوصنده اختیار الکده در Vous êtes bien le maître امور دندر سن بیلورسک - اختیار الکده در .T الخیار فی یدک .A رأی سنکدر -

Il se dit aussi par civilité .A امر .P فرمانفرما .T بیوریجی دیلدیککک Nous irons où vous voudrez, vous êtes le maître || آمر وفرمانفرما - امر سنکدر - محلّه کیده‌رز آمر سنسک سنسک

Maître, se dit aussi de tous ceux qui enseignent quelque art ou quelque science .A معلّم pl. معلّمین .P خواجه .T خوجه || Maître de langues معلّم لسان de musique موسیقی خواجه‌سی d'escrime سلاح معلّمی de dessin اعمال فنّ تصویر معلّمی Maître à danser رقص معلّمی d'école مکتب خواجه‌سی رسّام -

Il signifie aussi, savant, expert en quelque art .A عالم pl. علما .P دانشمند - استاد .T اوسته || Il est grand maître en cela بو مادّه‌ده اعاظم علمادندر Homère et Virgile sont deux grands maîtres en poésie فلان وفلان کشی فنّ شعرده اعاظم علمادندر Je m'en rapporte aux maîtres de l'art بو بابده رأیی اول فنّک علما واستادلرینه حواله ایده‌رم Main de maître استاد الی

Et seigneur, propriétaire .A صاحب - ملک - متصرّف .P خداوند .T صاحب || Il est maître de cette terre بو ارضک صاحبیدر Qui est le maître de ce cheval? بو بارکیرک صاحبی کیمدر J'ai trouvé un cheval qui n'avait point de maître صاحبسز بر بارکیر - صاحبی یوق بر بارکیر بولدم - On dit, qu'un orateur est maître de son sujet, de sa matière, pour dire, qu'il les possède parfaitement فلان واعظ مبنای موعظه اتخاذ ایلدیکی مادّه‌یه کنهیله مالک ومتصرّفدر

Il se dit aussi de celui qui, ayant été apprenti, est reçu dans quelque corps de métier .A خرّیج .P برتبهٔ استادی بر آورده - استاد .T اوسته چیقمش || Maître tailleur خیّاط خرّیج - استاد چیقمش درزی Maître maçon دیوارجی چیقمش دیوارجیلقده استاد چیقمش

On appelle Maître valet, maître garçon, maître clerc, celui qui est le premier entre ses compagnons .T باش اسکی

En termes de Marine, on appelle Maître, le premier officier qui commande toute la manoeuvre .T قوجه رئیس

C'est aussi le titre de ceux qui sont revêtus de certaines charges .T خلیفه || Maître des cérémonies تشریفات خلیفه‌سی de la garde-robe خفتانی خلیفه‌سی Maître d'hôtel du roi مصرف شهریاری خلیفه‌سی Maître des requêtes عرضحالجی خلیفه‌سی des comptes باش محاسبه خلیفه‌سی des eaux et forêts قوریجی خلیفه‌سی - On dit aussi, Grand maître des cérémonies .T سر تشریفاتی - باش تشریفاتجی Grand maître des eaux et forêts .T قوریجی باشی - قوریجیلر اغاسی - قوری اغاسی

MAÎTRESSE. Ce mot est le féminin de Maître dont il a la plupart des significations .A سیّدة pl. سیّدات - مخدومة pl. مخدومات .P بانو - کدبانو - خاتون خانه - خانواده .A صاحبة pl. صاحبات - مالکة pl. مالکات .P خداوند .T صاحب || Cette femme est fort bonne maîtresse, elle traite bien ses domestiques فلان خاتون بر سیّدهٔ کریمة الطبع اولمغله اتباعسنه رفق ایله معامله ایدر Maîtresse du logis صاحبة البیت Elle est dame et maîtresse de cette terre بو ارضک هم سیّده وهم صاحبه‌سیدر

Il se dit aussi de celle qui est aimée de quelqu'un .A معشوقة - محبوبة .P جانان - دلدار - دلربا - دوست - مول .T سوکولی - اویناش -

MAÎTRISE. Qualité de maître. Il ne se dit que des métiers .A رياسة الحرفة .P استادی .T اوسته‌لق || Il a acheté la maîtrise ریاست حرفتی اقچه ایله تحصیل ایلدی

MAÎTRISER. Gouverner en maître .A تحکّم - حکومت .P فرمانرانی کردن .T بیورمق || C'est une injustice que de vouloir maîtriser ses égaux امثال واقرانی حقنه ادّعای تحکّم نفسی ایتمک حق دکلدر Il ne faut pas se laisser maîtriser حقنه آخرک تحکّمنی قبول ایتمک روا دکلدر - On dit, Maîtriser ses passions امراض - امراض نفسه حکومت ایتمک هوای نفسی ضبط ایتمک - نفسانیّدیی قهر ایتمک

Maîtrisé. A محکوم .P فرمانبر .T حکم آلتنده اولان

MAJESTÉ. Grandeur suprême. Il se dit par excellence de Dieu .A عظمت - کبریا - جلال .P بزرکی .T اولولق || La majesté divine عظمت ربّانیّه - جلال وعظمت جناب ربّ العزّة - کبریای یزدانی - Il se dit aussi des rois et des Empires .A عظمة الشان - شوکت - مهابت .P نژمندی - آموغ .T بیوکلک || La majesté des rois عظمت شان ملوک وسلاطین

La majesté royale شوکت پادشاهی La majesté du trône شوکت وعظمت سلطنت La majesté de l'Empire Romain سلطنت رومیّه‌نک عظمت شانی

Il se dit aussi des lois et des assemblées augustes *A.* مهابت *P.* شکوه *T.* قانونلرک شکوه || بیوکلک La majesté des lois سناتو تعبیر اولنور دیوانک شکوه ومهابتی du Sénat ومهابتی

MAJESTÉ, est aussi un titre qu'on donne aux empereurs et aux rois *T.* مهابتلو ـ شوکتلو ـ جناب شوکتمآب || Votre majesté شوکتمآب حضرتلری Sa majesté جناب شوکتمآبلری Leurs majestés شوکتلولر Sa majesté Impériale جناب شوکتمآب S'il plaît جناب مهابت نصاب ایمپراطوری ـ ایمپراطوری à votre majesté ارادهٔ شوکتنمودهٔ شاهانه‌لرینه موافق ایسه ارادهٔ شاهانه‌لری تعلق ایدر ایسه ـ Sa majesté partit de Paris un tel jour شوکتپناه حضرتلری فلان کون پارسدن عزیمت ایلدی

MAJESTUEUSEMENT. Avec majesté *A.* بالمهابة ـ بالعظمة ـ بالجلال *P.* با فر وشکوه ـ نژمندانه *T.* اولولق ایله || Il marche majestueusement با کمال شکوه وعظمت مشی ایدر

MAJESTUEUX. Qui a de la majesté *A.* ذو المهابة ـ مهیب ـ جلیل ـ باهر العظمة *P.* پر شکوه ـ نژمند *T.* آموغناک ـ سیمای مهابتنما || Un air majestueux مهابتلو ـ عظمتلو ـ اولو سبک وانشای عظمت احتوا style جبین مهابتقرین front قامت باهرة المهابة Taille majestueuse معبد جلیل temple حرکت با عظمت démarche

MAJEUR. Qui a atteint l'âge de majorité *A.* کبیر ـ بالغ *P.* رسیده *T.* یتشمش || Il ne faut avoir que vingt ans pour être majeur en Normandie فلان دیارده کبیر عدّ اولنمق ایچون یکرمی سنده واصل اولمق لازمدر Une fille majeure peut se marier sans le consentement de ses parens حدّ کبیره واصل ـ اولمش قیز والدینی رضاسی یوغیکن تزوّجه قادره دکلدر بالغه اولان قیز

On appelle Force majeure, une force à laquelle on ne peut résister *A.* قوّت غالبة ـ Et causes majeures, affaire majeure, des causes, une affaire d'une grande importance علل جسیمه ـ امر جسیم ـ خطب عظیم

On dit, La majeure partie, pour dire, la plus grande partie *A.* اکثر ـ اغلب *P.* بسیارترین *T.* چوغی

MAJEURE. T. de Logique. C'est la proposition d'un syllogisme qui contient l'attribut de la conclusion *A.* کبری || Je vous accorde la majeure, et vous nie la mineure کبرایی تسلیم لکن صغرایی انکار ایدرم

MAJOR. Officier de guerre *T.* ماجور تعبیر ـ بیکباشی اولنور عسکری ضابطی

ÉTAT-MAJOR. État dans lequel sont compris les officiers supérieurs d'une armée, d'une place *A.* رؤسا *P.* سرکردگان *T.* ضابطان

MAJORITÉ. L'état de celui qui a atteint l'âge compétent pour jouir de ses droits *A.* حدّ الکبر ـ سنّ البلوغ ـ حدّ البلوغ *P.* حال رسیدگی *T.* یتشمه || Il a atteint l'âge de majorité حدّ بلوغه رسیده اولمشدر ـ حدّ کبره واصل اولمشدر On a remis cette affaire à la majorité du roi بو مصلحت پادشاهک سنّ بلوغه ـ حدّ کبره وصولی وقتنه قدر تأخیر اولندی وصولی وقتنه تعلیق اولندی

MAJUSCULE. Grande lettre *A.* حرف کبیر pl. حروف کبیرة *T.* سلوس حرفی ـ ایری حرف

MAL. Le contraire de bien *A.* شرّ ـ سوء *P.* بد *T.* کوتیلک ـ فنالق || Il n'y a point de bien sans quelque mélange de mal محض خیرک وجودی محالدر بهمه حال نوعمّا شرّ ایله مخلوط اوله کلمشدر Il n'y a pas grand mal à cela بو بابده بو مادّه‌ده جسیم بر فنالق یوقدر ـ بر درلو شرّ عظیم یوقدر ـ On dit proverb. De deux maux, il faut éviter le pire *A.* اختیار الاهون الشرّین

Il signifie aussi, défaut, imperfection, soit du corps, soit de l'esprit *A.* عیب pl. عیوب ـ نقیصة pl. نقایص *P.* کمی *T.* قصور || Je ne connais point de mal en lui فلانده بر درلو عیب بولدم ـ Dire du mal de quelqu'un *A.* تشنیع ـ تعییب *P.* زشتاری کردن *T.* عیبلمک ـ قصل ایتمک

Et vice, mauvaise action *A.* سیّئة pl. سیّئات ـ فعلة قبیحة pl. افعال قبیحة *P.* کردار بد ـ بد کرداری *T.* کملک ـ کوتولک ـ شرّ || Il faut éviter le mal et faire du bien سیّئاتدن حذر ومجانبت وافعال خیریّه ایله عمل وحرکت اولنمق لازمدر Il est enclin et endurci au mal شرّه مایل ومصرّ در بر Il ne faut point faire un mal, pour qu'il en arrive un bien کونه حسنه امنیّه‌سیله ارتکاب سیّئه ایتمک روا دکلدر ـ امید خیر ایله ارتکاب شرّ ایتمک جائز دکلدر

Et douleur *A.* وجع pl. اوجاع ـ الم pl. آلام *P.* درد *T.*

Avoir l'air malade, la couleur malade *A.* منحرف المزاج *P.* نا خوش مزاج *T.* كيفسز — *A.* مريض الوجه *P.* خستہ سیما *T.* بكزى خستہلقلو — On dit figur., qu'un État est bien malade, quand il y règne un grand désordre وجود ملك ودولت دليل وخستہ حالدر Il est plus malade de l'esprit que du corps عقلى سقامت وجوديه غالبدر Il est malade d'imagination خيالاً معلولدر C'est un esprit malade *A.* سقيم العقل *P.* معلول العقل — *P.* خستہ عقل *T.* عقلى خستہ

On le dit aussi des parties du corps *A.* مريض — متألم — *P.* معلول *T.* المزده — دردناك — خستہلقلو || Il faut appliquer le remède à la partie malade دوايى عضو المزده اوزرينه عضو معلول اوزرينه — اوزمق اقتضا ايدر

Et des plantes, des arbres qui dépérissent *A.* ذابل — مايل — *P.* پژمرده حال *T.* صولوق *P.* الى الذبول

MALADIE. Altération dans la santé *A.* داء — مرض pl. امراض pl. علّت pl. علل — سقم pl. اسقام *P.* رنج — بيمارى — درد *T.* خستہلك || Maladie légère مرض خفيف grande مرض شديد — longue مرض مديد — داء عضال — incurable داء ممتنع الدوا مرض علاج قبول ايتمز خستہلك — درد بيدرمان mortelle مرض مهلك compliquée مرض مختلط — خستہلك قاريشق contagieuse مرض سارى chronique مرض مزمن aiguë علت حادّه || Il y a des maladies héréditaires بعض مرض حادّ — درد تيز — مبتلا اولديغى علل واسقام موروثه واردر Il relevait de maladie مرضدن هنوز افاقت بولمقده ايدى Il a mauvais visage, il couve quelque maladie رنگ رويى متغير اولمغله بر كونه علت مكنونه يه دلالت ايدر — Figur. || Les passions sont les maladies de l'âme امراض نفسانيه علل معنويه دندر Il aime excessivement les tableaux, c'est sa maladie تصويراته هوس ومحبتى مرتبۀ افراطده در اشته دردى بو Il aime passionément les fleurs, c'est sa maladie ازهار چيچكلره كمال — وشكوفه لره فرط هوسى واردر دردى او در هوس ومحبتى كندوبه درد ايدندى

MALADIF. Qui est sujet à être malade *A.* ممراض — مسقام — *P.* عليل المزاج *T.* انكشتال — بيمارغنج — بيماركون — خستہ *T.* خستہلقلو مزاج || Il a épousé une femme bien maladive عليلة المزاج بر قارىيه متزوج اولدى

MALADRERIE. Hôpital des lépreux V. Léproserie.

MALADRESSE. Défaut d'adresse *A.* خراقت — عجرفة *P.* خام دستى — *T.* ال اويغونسزلغى — خيره دستى بجركسزلك || La maladresse de cet ouvrier بو ايشجينك خراقتى — Figur. *A.* عدم الحذاقة — عدم المهارة — عجرفة *P.* خامكارى *T.* بى استادى — استادسزلق || Il y a bien de la maladresse dans ce discours, dans cette apologie بو كلامده واثباتده براتى حاوى اشبو مقالده عدم حذاقت ظاهردر Il est d'une extrême maladresse dans tout هر شيئده عدم حذاقتى مرتبۀ افراطده در

MALADROIT. Qui manque d'adresse *A.* اخرق — متعجرف *P.* خيره دست — خام دست *T.* الى اويغونسز — بجركسز || C'est un ouvrier fort maladroit بر ايشجيدر خام دست Il est maladroit dans tout ce qu'il fait هر ايشده اخرق وخيره دستدر الى اويغونسز در — Figur. *A.* عديم المهارة — عديم الحذاقة *P.* خامكار *T.* بصناعة حذاقتدن — استادسز — چولپه || C'est un maladroit بر آدمدر بى بهره

MALADROITEMENT. Sans adresse *A.* بالخراقة *P.* بخام دستى *T.* بجركسزلك ايله — Figur. *A.* من غير حذاقة — بلا مهارة *P.* خامكارانه *T.* بلا حذاقة || Il s'est conduit maladroitement چولپه جه عمل ايلدى چولپه جه وحركت

MALAISE. État fâcheux, incommode *A.* سوء الحال — عدم الراحة *P.* بيحضورى — بى آرامى — ناخوشى حال *T.* راحتسزلق — حضورسزلق — ناخوشنزلق || Il n'est pas accoutumé à souffrir le malaise سوء حالك تحمّلنه مألوف دكلدر Avoir du malaise راحتسز اولمق Sentir du malaise راحتسزلق طويمق

MALAISÉ. Difficile *A.* عسير — صعب *P.* دشوار *T.* كوج — طن ايلديككز مشكل || Cela n'est pas si malaisé que vous croyez فلان مرتبه ده مشكل دكلدر Il est malaisé de faire telle chose اداره سى شيئى ايتمك امر دشواردر Il est malaisé à gouverner مشكل آدمدر

Et qui est à l'étroit dans ses affaires *A.* في ضيق الحال — في ضناكة الحال — في ضرورة الحال *P.* درتنگى حال *T.* ضرورتده — ضيقيده — ضرورت حالده || Cette famille est malaisée بو خانداندان ضرورت حالده در ضرورت ومضايقه ده در

MALAISÉMENT. Difficilement *A.* عسيرا — بالعسرة — بالصعوبة *P.* بدشوارى *T.* كوجلك ايله || Vous réussirez malaisément

à ce que vous entreprenez متصدّی اولدیغک مصلحته بالصعوبة ظفریاب اوله بیلهجکسک

MALANDRES. Espèce de crevasse qu'on aperçoit au pli du genou d'un cheval *A.* عرنة *T.* بهلغان

MALAVISÉ. Qui dit ou fait des choses sans y prendre garde *A.* فایل الرأی ـ سقیم الرأی ـ افین ـ *P.* مأفون کم اندیش *T.* ملاحظهسز || Il fut si malavisé que... اول رتبهده سقامت رأی ایله حرکت ایلدیکه Vous êtes un malavisé de parler ainsi بو مثللو کلام سویلمکک فایل الرأی اولدیغکه دلیل قویدر

MALAXER. Pétrir des drogues pour les rendre plus molles *A.* تعجین *P.* آغشتن *T.* یوغرمق

MALAXÉ. *A.* معجّن *P.* آغشته *T.* یوغرلمش

MALBÂTI. Mal fait, mal tourné *A.* قبیح البنیة *P.* بد اندام *T.* چلیمی چرکین

MALCONTENT. Qui n'est pas assez content *A.* غیر مطیّب ـ غیر ممنون *P.* نا خشنود *T.* نا خوش کوکلی || Vous ne serez pas malcontent de moi بندن غیر مطیّب قالهجق دکلسک Il est malcontent de son ami دوستندن ممنون دکلدر Son maître est malcontent de lui آغاسی خشنود دکلدر ـ دکلدر Le roi est malcontent de son service کندودن ممنون دکلدر پادشاه فلانک خدمتندن ممنون دکلدر

MÂLE. Qui est du sexe le plus fort *A.* ذکر pl. ذکور *P.* نر *T.* ارکک || Il y a des oiseaux de proie dont la femelle vaut mieux que le mâle بعض شکاری قوشلرک اناثی ذکورندن اولا واعلا در ـ On dit encore, Encens mâle. V. Oliban.

Figur. Fort, vigoureux *A.* قویّ ـ متین ـ راسخ *P.* استوار *T.* قوتلو || Courage mâle عزیمت résolution نجدت باهرة المتانة style سبک air سیمای متانتنما voix صوت متین قویّه رسوخ ومتانت قلم ایله Des figures mâles پر رسوخ ومتانت رسم اولنمش صور واشکال

MALÉDICTION. Imprécation *A.* لعن ـ لعنت *P.* نفرین ـ *T.* بد دعا || Ce père a donné sa malédiction à son fils بو پدر اوغلنه بد دعا ایلدی Cet homme a donné mille malédictions à sa patrie کندو وطننی حقنده هزار بهزار لعن ایلدی Dieu a donné sa malédiction الله تعالی ونفرین ایلدی لعنت ایلدی ـ On dit aussi, La malédiction est sur cette maison, sur cette affaire بو خانهده وبو مصلحتده لعنة الله وار در

On dit, qu'il y a de la malédiction sur quelque chose, pour dire, qu'on ne peut y réussir بونده شآمت ونحوست وار در ـ اوغورسزلق وار در

MALÉFICE. Espèce de magie par laquelle on cause du mal avec le secours du démon *A.* نفث فی العقد *P.* جادویی *T.* جادیلق || Faire mourir des troupeaux par maléfice نفث عقد ایله اهلاک رمهٔ حیوانات ایتمک Il a été accusé de maléfice نفث عقد تهمتیله اتهام اولندی

MALÉFICIÉ. Encorcelé. V. Encorcelé

MALÉFIQUE. Il se dit des planètes auxquelles la superstition attribue de malignes influences *A.* کوکب النحس *P.* اختر بد *T.* اوغورسز یلدز

MALENCONTRE. Mauvaise fortune *A.* معکوسیّة ـ شآمة البخت *P.* البخت بختی ـ بد بخت *T.* واژگونی بختسزلق || Par malencontre il y trouva son rival بخت مشؤمکه مقتضاسی اولهرق اول طرفده رقیبنه مصادف اولدی Il vous arrivera malencontre شآمت بخته اوغرایهجقسک

MALENCONTREUSEMENT, adv. *A.* حسب المعکوسیّة البخت *P.* از واژگونی بخت *T.* بجتسزلغه مبنی

MALENTENDU. Paroles prises dans un autre sens qu'elles n'ont été dites *A.* خطاء الفهم ـ وهل *P.* کم فهمی *T.* یاکلش آکلمه || Ils ne s'expliquèrent pas bien clairement, et le malentendu causa une grande contestation بینلرنده بروجه صراحت افادهٔ مرام اولنمیوب لازم کلان خطای فهم بر مجادلهٔ عظیمهنک حدوثنه بادی اولمشدر C'est un malentendu یاکلش آکلمه در ـ وهلدن ناشی بر شیدر

Il signifie aussi, erreur, méprise *A.* سهو *P.* کم اندیشی *T.* یاکلشلق || Il y a du malentendu dans cette affaire بو خصوصده بر سهو وار در Un malentendu lui a fait perdre son procès بر یاکلشلق دعواسنک فوت اولنمسنه سبب اولمشدر

MAL-ÊTRE. Indisposition vague *A.* سوء المزاج *P.* نا خوشی *T.* کیفسزلک || Sentir du mal-être سوء مزاج حسّ ایتمک

MALÉVOLE. V. Malveillant.

MALFAÇON. Ce qu'il y a de mal fait dans un ouvrage *A.* سوء التقطیع *P.* اندام بد *T.* فنا کسیم || Il y a de la malfaçon à cet habit-là بو لباسک کسیمی فنا در dans ce mur بو دیوارک تقطیعی قبیحدر

Figur. *A.* سوء الصنيع - سوء العمل *P.* بد كردارى *T.* يرامزلق || Il faut qu'il y ait dans sa conduite quelque malfaçon que je n'entends pas bien مشوار وسلوكنده فهم وادراك ايده‌مديكم كركى كبى خارجه - بر نوع سوء عمل اولمق كركدر || L'intendant de cette maison est accusé de quelque malfaçon بو قوناغك كتخداسى چيقاره‌مديغم بر كونه سوء عمل وار در || Il y a de la malfaçon à cela بو بابده سوء صنيع ايله متهومدر بر سوء صنيع وار در

MALFAIRE. Faire de méchantes actions إساءة - ايقاع الخباثة *P.* بد كردارى نمودن - بد كارى ساختن *T.* ايقاع الشرّ - فنالق ايشلمك - يرامزلق ايتمك || Il ne se dit qu'en ces phrases: Être enclin à malfaire اساءته مايل اولمق || Il ne se plaît qu'à malfaire ايقاع شرّدن غيرى نسنه‌دن حظ ايتمز

MALFAISANCE. Disposition à faire du mal à autrui *A.* سوء الصنع - سوء العمل - خباثت *P.* بد كارى *T.* يرامزلق - كوتولك ايشلمه || Il a donné des preuves de malfaisance اثبات خباثت ايلدى

MALFAISANT. Dont la nature est de faire du mal aux autres *A.* شرّير pl. اشرار - خبيث *P.* بد كردار - بد كار - بد نهاد *T.* يرامز - يرامزلق ايدن || Esprit malfaisant عقل خباثت آلود - خبث طبيعت ايله مألوفدر || Il est d'une humeur malfaisante ايقاع شرّ ايله - بالطبع سوء وضع ايله مجبولدر

Et qui fait du mal, qui est nuisible *A.* مضرّ *P.* زيانرسان *T.* ضررلو || Les vins mixtionnés sont malfaisants مركب اولان ايچنه بشقه شئ قاتلمش شراب مفسد - باده‌لر مضرّ در مزاجدر

MALFAITEUR. Qui fait de méchantes actions *A.* شرّير pl. اشرار pl. اهل الشرّ - اشرّاء pl. حكّاك الشرّ - ارباب الشرّ *P.* بد كار - شرّ پيك *T.* يرامز || Il faut punir les malfaiteurs اهل شرّك حقندن كلنمسى لازمة حالدندر || C'est un malfaiteur اهل شرّ در

MALFAMÉ. Qui a mauvaise réputation *A.* قبيح الشهرة - مذموم *P.* بد نام *T.* ديللنمش

MALGRÉ. Contre le gré d'une personne *A.* بلا انضمام الرضا - على خلاف الرضا - على خلاف الرأى *P.* خلاف - دلخواه *T.* بر كمسنه‌نك رأى ورضاسى يوغيكن || Il a fait cette chose malgré moi بو ايشى خلاف رأيم اولدرق رأى ورضام - رأى ورضام منضمّ اوليه‌رق - ايشلدى - يوغيكن ايتدى || On dit, Bon gré, mal gré, pour dire, de gré ou de force *A.* طوعاً وكرهاً *P.* خواه ونا خواه *T.* استر استمز || Vous ferez cette chose bon gré, mal gré خواه ونا خواه بونى ايده‌جكسك

Il signifie aussi, nonobstant *A.* مع فا فيه - مع الوجود *P.* با وجود *T.* وار ايكن || Il est parti malgré la riguer du temps آنكه - با اين همه كرچه - مع وجود شدّة الهوا عزيمت ايلدى || Je هوانك شدّتى وار ايدى مع ما فيه عزيمت ايلدى || Je l'ai reconnu malgré l'obscurité با وجود ظلمت ليل فلانى قره‌كولق وار ايكن طانيدم - تشخيص ايلدم

MALHABILE. Qui n'est pas capable, ou qui est peu capable *A.* عديم الكفاية - عديم المهارة - قليل اللياقة - عديم الاهليّة *P.* نا اهل - كم مايه *T.* اوغوز - اهليّتسز - مهارتسز || Malhabile dans ses affaires كندو امورنده عديم الكفايه || dans les négociations امر مكالماتده قلّت لياقت واهليّتى دركار بر آدم || Il conduit ses affaires en malhabile homme امور وخصوصاتنده نا اهل بر آدم كبى - كمايه بر آدم كبى حركت ايدر

MALHABILEMENT, adv. *A.* بلا لياقة - بلا كفاية - من غير مهارة *P.* بنا اهلى *T.* اوغوزجه || Il s'y est pris bien malhabilement بو خصوصده خيلى مرتبه مهارتسز حركت ايلدى

MALHABILETÉ. Manque d'habileté *A.* عدم الكفاية - عدم اللياقة - عدم المهارة *P.* نا اهلى - كم مايگى *T.* اوغوزلق || Sa malhabileté lui a fait perdre son emploi عدم لياقتى عهده‌سنده اولان منصبدن محروميّتنه بادى اولمشدر

MALHEUR. Mauvaise fortune attachée à une personne *A.* ادبار - نكبت - معكوسيّة البخت - شآمة الطبع *P.* بد بختى - مرخشه - بد طالعى - نا سازكارئ بخت - واژگونئ بخت - شآمت *T.* بختسزلق || Le malheur lui en veut شآمت بختى يقه‌سنى صاليويرمز || Le malheur a voulu que... معكوسيّت بختى تقريبيله - طالعى بونى ايجاب ايلديكه || C'est un effet de son malheur اثر شويله اقتضا ايلديكه نا سازكارئ بختى مقتضاسيدر - ادباريدر || Être en malheur مشئوم القدم اولمق - حال ادبارده اولمق || Porter malheur اوغورسزلق كتورمك || J'attribue cela à mon malheur بو حالتى بخت سياهمه حمل ايده‌رم || On ne saurait éviter son malheur واژگونئ بخت نا سازكاردن حذر ممكن دكلدر || Tomber dans le malheur نكبت وادباره - گرفتار ادبار اولمق - گرفتار اولمق

Et désastre, accident fâcheux *A.* نايبة .pl نوايب - داهية
P. آفات .pl آفت - مصايب .pl مصيبت - دواهی .pl
دواهی || Grands malheurs فلاكت - كدر - بلا *T.* فلكزدگی
آفت bizarre نائبهٔ غير مسبوقه Malheur extraordinaire عظيمه
غريبه Il lui est arrivé un malheur بر مصيبته اوغرادی Tomber
dans un grand malheur بر مصيبت عظيمه يه گرفتار اولمق
Il est accablé de malheurs غلبهٔ مصايب وآفات ايله موقوط
بارطاقتشكن مصايب واكداردن قامت اقتداری - الحالدر
مدت عمرانسانده ظهوری Les malheurs de la vie دو تا در
لا بد اولان مصايب واكدار گوناگون C'est un surcroît de
malheur ضميمهٔ ادبار در - علاوهٔ ادبار در

On dit, Malheur à ... Malheur sur ..., comme par imprécation *A.* لعنة الله عليه *P.* مقهور خدا بادا *T.* الله بلا ويرسون
|| Malheur à ceux qui prévariquent dans leur ministère خدمت
مأمورهلرنده ارتكاب خيانت ايدنلره الله بلا ويرسون
لعنة الله عليهم وعلی Malheur sur eux et sur leurs enfans
اولادهم - On dit aussi, Malheur à ... par simple exclamation *A.*
ويل له *P.* حيفا به *T.* وای حالنه || Malheur aux vaincus
A. ويل للمغلوبين *P.* حيفا بآنكه مغلوب شود *T.* يكلمشلرك
وای حاللرينه

Par malheur. *A.* حسب الاقتضا البخت المشئوم *P.*
بختك ترسلكندن - قضارا *T.* از قضا - برمقتضای سيهبختی
از قضا سقوط بختسزلغنه مبنی - || Il tomba par malheur
قضارا شويله ظهور ... Il est arrivé par malheur que ايلدی
ايتديكه

MALHEUREUSEMENT. V. Par malheur || Malheureusement il est mort حسب الاقتضا بخت مشئوم وفات ايتمشدر
Il signifie aussi, d'une manière malheureuse *A.* منكوبا - مدبرا
P. در بد حالی - در بد بختی *T.* فنا حالده - بختسزلقده
مدبرا ومنكوبا وفات ايلدی Il est mort malheureusement ||
حال نكبت Il a fini malheureusement حال ادبارده اولدی -
وادبارده عمرينی تمام ايلدی

MALHEUREUX. Qui n'est pas heureux *A.* منكوب - مدبر *P.*
سيهبخت - بد بخت - بدحال *T.* حالی يمان || Il y a des hommes malheureux par leur faute بعض كسان كندو عمللريله مبتلای
نكبتدرلر - بعض كسانك نكبتی كندو عمل يدلريدر -
ادبار ونكبتلری كندو خطا وتقصيرلرندن اقتضا ايتمش
اهل حالاتندندر Les damnés seront malheureux à jamais
جهنم الی الابد منكوب اولهجقلر در

Et qui manque de ce qui peut rendre l'homme content *A.*
مغدور *T.* نا مراد - بيچاره - بينوا *P.* غير مرزوق - خاسر
ايام عمرينی Il mène une vie malheureuse || فلك مغدوری -
حال مغدوريتده كچينور - حال خسران اوزره امرار ايدر
مغدور - حال مغدوريتده در Il est dans un état malheureux
موقع بيچارگی dans une situation malheureuse الحالدر
خاسر الآمالدر C'est un homme malheureux ومغدوريتده در
مغدوردر - فلكزده در - نا مراد در - دردمند در - بيچاره در -

Faire une fin malheureuse, signifie, mourir comme un impie, ou comme un criminel *A.* ختم - اتمام العمر بوخامة العاقبة
ايام زندگانی در انجام بد بتمامی *P.* العمر بسوء العاقبة
صوكی فنا اولهرق عمرينی تمام ايتمك *T.* رسانيدن

Il signifie aussi, qui est infortuné *A.* عديم - مشئوم البخت
كم بخت - بد بخت - بيبخت *P.* غير مجدود - البخت
بختسز *T.* سيهروز - سيهبخت - || Il est malheureux en tout
ce qu'il entreprend متصدی اولديغی جميع اموره مشئوم
جنكده بيبختدر وقمارده شأمت à la guerre, au jeu البختدر
بختی وار در

Il signifie encore, qui porte malheur *A.* مشئوم - منحوس *P.*
نا خجسته - نا مبارك *T.* اوغورسز || Un jour malheureux
يوم منحوس Constellation malheureuse حادثهٔ منحوسه accident
اتفاق نحس rencontre كوكب مشئوم - On dit aussi, qu'un
homme a la main malheureuse *A.* مشئوم اليد *P.* نا خجسته
دست *T.* الی اوغورسز || Cet homme a la main si malheureuse, qu'il ne peut rien toucher sans le casser بو رتبهده الی
اوغورسزدر كه هر نهيه ياپشهجق اولور ايسه قيريلور -
Il se dit aussi figur. pour dire, réussir mal à ce qu'on entreprend || Il a la main malheureuse à faire des mariages عقد
نكاحه دائر اموره مشئوم اليد در

Malheureux. Qui a quelque chose de sinistre *A.* موسوم بآثار
الشأمة || Il a la mine malheureuse شكل وسيماسنده آثار
ناصيهٔ حالنده آثار شأمت بديدار در - شأمت وار در

Coup malheureux, se dit d'un coup qui est arrivé par malheur et inopinément *A.* صدمة فلكية - نوازل الدهر .pl نازلة الدهر
بلای - فلكزدگی *P.* قوارع .pl قارعة - صدمات فلكية .pl
قضا *T.* ناگهانی

Choix malheureux, se dit d'une chose qui est suivie de mau-

vais succès *A.* ـ انتخاب موجب الوخامة ـ سوء الانتخاب
Et conseil malheureux *A.* نصيحة منتجة الوخامة ـ سوء الرأى

Il signifie aussi, qui manque des qualités qu'il devrait avoir,
qui est mauvais dans son genre *A.* ردئ ـ حقير *P.* ـ كمقدر
كمين *T.* كوتى || Un malheureux écrivain بر كاتب ردئ
Malheureux auteur كوتى بر مؤلف

Et misérable *A.* مسكين pl. مساكين ـ عاجز pl. عجزة *P.*
بيچاره ـ دردمند ـ بد حال *T.* دوشكون || Il faut avoir com-
passion des malheureux عجزه وبيچارگان حقنه مرحمت
لازمدر

Et un méchant homme *A.* خبيث *P.* ـ بد منش ـ نا مرد
بد نهاد *T.* يرامز

On dit, qu'un homme a la mémoire malheureuse *A.* ضعيف
الحافظة *P.* سست ياد *T.* ضعف ـ حافظەسى كوشك
حافظەسى وار

MALHONNÊTTE. Contraire à l'honnêteté *A.* باهر الدنائة ـ دنى
P. دنائت آلود *T.* آلچق || Action, procédé malhonnête فعل
دنى وحركت دنائت آلود

Il signifie aussi, incivil *A.* جليف *P.* خورياد *T.* خورياد
|| C'est un homme très-malhonnête پك خورياد آدمدر Cela
est très-malhonnête بو كيفيت جلافت محضدر

MALHONNÊTEMENT. D'une manière contraire à l'honnêteté,
à la civilité *A.* بالدنائة *P.* دنائتكارانه *T.* آلچقجه *A.* بجلافة
P. خوريادانه *T.* خوريادجه || En user malhonnêtement
خوريادجه عمل وحركت ايتمك

MALHONNÊTETÉ. Incivilité *A.* جلافت *P.* خوريادى *T.*
خوريادلق || Il y a de la malhonnêteté dans son procédé
سلوك وحركتنده جلافت صورتى ظاهر در V. Incivilité.

MALICE. Inclination à nuire, à malfaire *A.* خبث ـ خباثة
ـ زشت خويى ـ بد منشى *P.* خبث الطوية ـ الطبيعة
جبلتنده *T.* يرامزلق || Il a un fonds de malice بد نهادى
بو مايهٔ خباثت مركوز در Cela procède d'une malice noire
بو كيفيت خباثت شيطانيەدن نشأت ايتمش احوالدندر Sa
malice est découverte خبث طبيعتى خارجه إخراج اولندى
Il a fait cela par malice شونى خباثته مبنى ايشلدى S'il
ne fait pas bien, c'est pure malice بونى لايقى اوزره اجرا
ايتمز ايسه محض خباثتندندر C'est un homme sans malice
ـ خباثتدن برئ بر آدمدر Malice noire, c'est-à-dire, atroce,
perfide خباثت شيطانية ـ Il se dit aussi des actions || Il m'a
fait la plus grande malice du monde بكا جهانده مثلى نا
مسبوق بر خباثت ايلدى On sait toutes les malices dont
il est capable نه مقوله خباثتلره قادر اولديغى عاتديه معلوم
وخامة *A.* On dit, La malice du péché ـ اولان احوالدندر
صوچك كوتولكى *T.* زشتئ گناه *P.* ردائة الذنب ـ الذنب

MALICIEUSEMENT. Avec malice *A.* بخبث الطوية ـ بالخباثة
P. با بد نهادى *T.* يرامزلق ايله || يرامزلغه مبنى ـ Il l'a fait mali-
cieusement شونى خبث طويت ايله ايلدى Il disait cela ma-
licieusement خباثته ـ اول كلامى خباثت ايله سويلر ايدى
هر شيئه خباثتكارانه Il interprète tout malicieusement مبنى
معنا ويرر

MALICIEUX. Qui a de la malice *A.* خبيث الطبع ـ خبيث
P. يرامز *T.* بد دون ـ بد نهاد ـ بد سرشت ـ بد كيش
C'est un خبث طبيعت ايله مجبولدر Il est malicieux || خويلو
esprit malicieux بر مزاج خباثت آلود در Un dessein malicieux
نيت باهرة الخباثة

MALIGNEMENT. Avec malignité *A.* بالخباثة ـ بالمفسدة ـ شرًّا
P. با بد سگالى *T.* يرامزلق ايله || Interpréter malignement quel-
que chose بر شيئه مفسدتكارانه معنا ويرمك

MALIGNITÉ. Malice profonde et secrète *A.* ـ شرّة الطبيعة
بد سگالى *P.* مفسدة الطبيعة ـ فساد الطبع ـ خبث الطينة
T. يرامزلق ـ طبيعت كوتولكى || Connaissez mieux la ma-
lignité de cet homme بو آدمك شرت طبعنى بر ايوجه
استخراج ايله La malignité du siècle زمانەنك فسادى du
coeur humain قلب بشرك مفسدتى

Il se dit aussi des qualités nuisibles de certaines choses *A.*
رداءت ـ وخامت *P.* بدى *T.* فنالق || Corriger la malignité
de l'antimoine دمور بوزانك وخامتنى اصلاح ايتمك La
force des remèdes a vaincu la malignité de cette fièvre ادويەنك
قوت تأثيرى وخامت حمايه غلبه ايلدى La malignité du
sort, des astres, de l'air طالعك وكواكبك وهوانك وخامتى

MALIN. Qui se plaît à faire du mal. V. Malicieux || Il est
malin خبيثدر Il n'est pas si malin que vous dites ديديككك
ـ مرتبەلردە خبيث دكلدر Il se dit aussi des choses || Vo-
lonté maligne ارادهٔ خباثت آلود interprétation شرح وتفسير
متضمن خباثت اولان معنا pensée خباثت قرين Dis-
cours malin كلام خباثت انجام sens مآل خباثت اشتمال

souris زهرخند - تبسّم خباثتنما Il a dit cela d'un ton malin بو كلامى طور خباثت آلود ايله ادا ايلدى - Regard malin *A.* عين الكمال - عين اللامّة *P.* نظر بد - چشم زخم *T.* اصابت عينى وار در - Il a le regard malin || دكر كوز كوزى دكر - چشم زخم صاحبيدر

Il se dit aussi de ce qui a quelque qualité nuisible *A.* وخيم فنا - كوتو *T.* بد *P.* ردئ - || Cette herbe a une qualité maligne بو نباتده بر خاصيّت رديئه وار در Il faut corriger ce que l'antimoine, ce que l'opium a de malin دمور بوزانده وآفيونده اولان رداْتنك اصلاحى لازمدر Fièvre maligne حمّاى ردئ Ulcère malin, plaie maligne قرحهٔ رديئه وجراحت رديئه

On appelle Maligne joie, la joie que l'on a du mal d'autrui *A.* شماتت *P.* شادگامه *T.* دشمن - دشمن كدرينه كولمه كدرينه سونج

Et esprit malin, le diable *A.* روح خبيث pl. ارواح خبيثه

MALINTENTIONNÉ. Qui a de mauvaises intentions *A.* فاسد الفكر - فاسد النيّة - سيّئى القصد *P.* بد گمان - بد انديش *T.* يرامز || Cet homme est très-malintentionné بغايت فاسد الفكر بر آدمدر Des malintentionnés ont répandu ces nouvelles بو اراجيفك نشرى فاسد النيّه بعض كسانك ايشيدر

MAL JUGÉ. Jugement rendu par faute, sans prévarication du juge *A.* حكم غير صحيح *P.* حكم نا درست *T.* يولسز حكم || Il faut prouver le mal jugé, sans quoi l'arrêt aura lieu حكمك عدم صحّتى اثبات إولنمدقچه اعلامك اجراسى لازم كلور Le mal jugé n'est pas un moyen suffisant pour faire casser un arrêt حكمك عدم صحّتى اعلامك نقضنه كافى بر علّت بر وسيله - اولمز

MALLE. Espèce de coffre couvert de cuir, dont on se sert dans les voyages *A.* صوان pl. اصونة - خريطة pl. خرايط *P.* جامه‌دان *T.* جامه‌دان - يول سپدى

Et la valise dans laquelle les courriers portent les lettres *A.* خربة البريد *P.* هميانچه *T.* يامجيك جانطه‌سى || اولاق جانطه‌سى La malle d'Angleterre انكلتره‌دن كلان اولاق جانطه‌سى

Et une sorte de panier où les petits merciers portent leurs marchandises *A.* جونة pl. جون *P.* سپد *T.* سپد

MALLÉABILITÉ. Qualité de ce qui est malléable *A.* مرانت *P.* مرونت - نرمى *T.* يومشغرقلق -

MALLÉABLE. Qui cède, sans se rompre, à l'action du marteau qui étend ses parties *A.* مارن *P.* نرم *T.* يومشغرق || Les métaux sont malléables اجناس - اجناس معادن مارندر Quelques uns ont prétendu faussement que le verre était malléable بعض كسان زجاجك مارن معادنده مرانت وار در اولديغنى ادّعا ايتمشلر در

MALLÉOLE. L'os de la cheville du pied. V. Cheville.

MALLETTE. Dimin. de malle *A.* جونة صغيرة *P.* سپدچه *T.* سپدجك || Un petit mercier qui porte sa mallette سپدجغنى كوتورن صاتيجى

MALMENER. Maltraiter *A.* تكدير - اقماع *P.* آزرده كردن *T.* خرپالمق || Il l'a bien malmené فلانى كركى كبى خرپالدى Cette armée a été bien malmenée بو عسكر كركى كبى خرپالندى

MALOTRU. Terme de mépris, qui se dit d'une personne maussade et mal faite *A.* كريه الهيئة - جافى الخلقة *P.* زشت *T.* يانقبوز || Un gros malotru بر شيشمان يانقبوز اندام

MALPROPRE. Sale *A.* مقذر - ملطخ - موسّخ *P.* نا پاك - وسخ آلود - وسخناك - چرك آلود - چركين *T.* مردار - كيرلو - پيس - پاسلو - كيرلو - بيلاشق || Il est extrêmement malpropre sur lui اوستى باشى بغايت كيرلو در Des habits malpropres كيرلو پاسلو اوروبه - البسهٔ مقذره des mains بيلاشق اللر - مردار اللر - ايادئ ملطخه

MALPROPRETÉ. Saleté *A.* قذارت - عدم الطهارة *P.* نا پاكى *T.* مردارلق - كيرلك - پيسلك || Sa chambre est d'une grande malpropreté اوطه‌سنك قذارتى درجهٔ كمالده در Il mange avec une malpropreté insupportable اكل طعامده عدم طهارتى تحمّل اولنمجق شئ دكلدر

MALPROPREMENT. Salement *A.* مقذراً - ملطخاً - ملوثاً *P.* نا پاكانه *T.* مردارجه - پيسلك ايله || Il fait tout malproprement هر ايشى ملطخاً ومقذراً ايشلر Il mange malproprement ملطخاً اكل طعام ايدر

MALSAIN. Qui est sujet à être malade *A.* ضعيف المزاج - معلول المزاج *P.* نا خوش مزاج *T.* مزاجى چورك || Une femme malsaine معلولة المزاج بر قارى

Et qui est contraire à la santé *A.* مضرّ - وخيم - ردئ *P.* بد *T.* كوتو - فنا || Air malsain هواى وخيم Viande malsaine لحم ردئ - لحم مضرّ Les eaux de ce pays-là sont malsaines

اول دیارك میاهی مضرّ ووخیمدر

MALSÉANT. Contraire à la bienséance, messéant *A.* لا یلیق *T.* نا مناسب ـ نا چسپان *P.* غیر مناسب ـ غیر جدیر ـ یاقشقسز ـ یاقشمز || Cela est malséant بو شئ جدیر ولایق دکلدر L'air dissipé est une chose malséante à un magistrat بر قاضی‌یه کوره پریشانی خاطر لایق وچسپان دکلدر

MALSONNANTE. Qui répugne. Il se dit en Théologie des propositions condamnées *A.* مردود *P.* نا مقبول *T.* قبول اولنمز || Une proposition malsonnante بر قضیهٔ مردوده

MALTÔTE. Exaction *A.* اهتضام pl. اهتضامات pl. تهاویش *P.* مهاویش ـ ظلمکاری *T.* ظلمیّه || Faire, exercer la maltôte ظلمیّه تحصیلنه ـ اخذ مهاوشه مبادرت ایتمک

MALTÔTIER. Celui qui exige des droits qui ne sont point dus *A.* عسوف ـ غاصب المهاویش *P.* دستبردانه مال گیرنده *T.* ظلمیّه مالی آلان

MALTRAITER. Faire éprouver des traitemens violens *A.* سؤ المعاملة ـ نکدیر ـ *P.* شدیداً بد معامله نمودن ـ دل آزار کردن *T.* تکدیر ایتمک ـ خرپالمق || Il l'a maltraité de coups فلانی ضرباً تکدیر ایلدی de paroles حقنه قولاً اظهار سؤ معامله ایتمشدر Ce mari maltraite sa femme فلان کشی زوجه‌سنه سؤ معامله ایدر

Et faire tort à quelqu'un *A.* حیف ـ ظلم ـ جفا *P.* ستمیدن ـ غدر کردن *T.* غدر ایتمک ـ کملك ایتمك || Ce fils a été maltraité dans le testament de son père بو ولد پدری وصیّتنامه‌سنده مظلوم ـ بو ولده والدی وصیّتنامه‌سنده غدر اولدی ومغدور اولدی

Et faire un mauvais traitement à quelqu'un, soit à tort, soit avec raison *A.* تذلیل *P.* خوار کردن *T.* آلچقلتمق || Cet auteur a été maltraité dans cet ouvrage بو مؤلّفك نامی فلان بو رساله‌ده تذلیل اولندی Il a été maltraité dans cet arrêt اعلامك درونـنده تذلیل اولندی

MALTRAITÉ. *A.* مظهر السؤ المعاملة *P.* دوچار بد معامله ـ مجفوّ ـ مظلوم *A.* تکدیر اولنمش ـ خرپالنمش *T.* دل آزرده مغدور ـ غدر اولمش *T.* جفا زده ـ غدر کرده ـ ستمدیده *P.* آلچقلنمش *T.* خواری پذیرفته *P.* مذلّل *A.* اولمش

MALVEILLANCE. Mauvaise volonté pour quelqu'un *A.* سؤ القصد ـ بد اندیشی *P.* فساد الطویّة ـ فساد النیّة ـ فساد الفکر ـ بدخواهی *T.* یرامزلق || La malveillance cherche à discréditer les opinions du gouvernement فساد طویّت ایله مجبول اولنلر دولتك کافهٔ اعمال وافعالنه حرف انداز طعن وتشنیع اولمق قیدنده درلر بد خواهلر دولتك حرکات وسکناتنی تقبیحه وسیله اوله‌جق علل واسبابی آرامقده خالی دکللر در Voilà des effets de sa malveillance اشته بد خواهلغنك آثاری بونلر در S'exposer à la malveillance du peuple عوامّ ناسك عرضهٔ سؤ قصدی اولمق

MALVEILLANT. Celui qui veut du mal à quelqu'un *A.* فاسد الطویّة ـ فاسد الفکر *P.* بد اندیش ـ بد خواه *T.* یرامز || Les malveillans font courir de fausses nouvelles, pour augmenter le mécontentement بد خواهان مجرّد انفعال ناسی تکثیر ایچون نشر اراجیف ایدرلر C'est quelque malveillant qui lui a rendu ce mauvais office فلانه بو کملکی ایدن بد خواهلرندن بری اولملو در ـ Il se dit aussi adjectivement || Caractère malveillant مزاج فاسد

MALVERSATION. Délit grave commis dans l'exercice d'une charge, d'une administration *A.* تعسّف pl. تعسّفات ـ ظلم pl. مظالم *P.* بیدادگری *T.* غدر || Commettre des malversations ارتکاب تعسّفات ایتمک On recherche ses malversations فلانك ایتدیکی مظالم وتعسّفات تفتیش اولنور On le recherche pour ses malversations ایتدیکی مظالم وتعسّفات ایچون آرانمقده در

MALVERSER. Faire des malversations *A.* تعسّف *P.* بیدادگری نمودن *T.* غدر ایتمک || Il est accusé d'avoir malversé dans sa charge منصبنده ارتکاب تعسّفات ایله متّهمدر

MALVOULU. À qui on veut du mal *A.* مبغوض

MAMAN. Terme dont les enfans se servent au lieu du mot de Mère *A.* امّة *P.* مام ـ مامك *T.* نینه || Il commence à parler, il dit déjà papa et maman هنوز تکلّمه باشلایوب بابا ونینه لفظلرینی سویلر ـ On dit aussi, Grand'maman. V. Grand'mère.

MAMELLE. La partie charnue du sein des femmes où se forme le lait. Dans les hommes, c'est la partie charnue qui est placée au même endroit que la mamelle des femmes *A.* ثدی pl. ثدی ـ پستان *P.* پستان *T.* ممه || Mamelle droite ثدی یمین ـ پستان راست ـ صاغ ممه gauche ثدی ایسر ـ پستان چپ ـ صول ممه Enfant à la mamelle *A.* طفل ضریع *P.* طفل شیر خورده *T.* ممه‌ده‌کی چوجوق Il était blessé deux doigts au-dessous

de la mamelle ایکی پرمق مقداری تحت الثدی مجروح اولـدی

On le dit aussi en parlant des femelles des animaux *A.* ضرع pl. ضروع ـ لوابن *P.* پستـان *T.* ممه

MAMELON. Le bouton placé au bout de la mamelle *A.* حلمة pl. حلمتان *P.* گذه ـ سر پستـان *T.* ممـه ـ ممـه تکمـه‌سی امزکـی

MAMELUE. Femme qui a de grosses mamelles *A.* ثدیاء ـ ضخمة الثدی *P.* بزرک پستان *T.* قبا ممه‌لو ـ ایری ممه‌لو

MAMMAIRE. T. d'Anat. On appelle Artères mammaires, Veines mammaires, les artères qui portent le sang aux mamelles, et les veines qui l'en rapportent *A.* حبل الثدی ـ رغثاء *P.* رک پستان *T.* ممه طمری

MANANT. Paysan grossier, rustre *A.* فلّاح *P.* روستایـی *T.* کویلو

MANCHE. La partie d'un instrument par où l'on prend pour s'en servir *A.* مَقبِض ـ مُقبَض ـ جزئة pl. مقابض *P.* دسته *T.* ال ـ قبضـه ـ صاپ || Le manche d'un couteau بچاق قبضـه‌سـی Couteau à manche d'ivoire فیـل دیشـی قبضـه‌لو بچاق Il tenait son manteau par le manche جکیچی قبضـه‌سندن طوتار ایدی

Le manche de la charrue *A.* مقوم *P.* دستهٔ ایمد *T.* صپان قولبـی

Le manche d'un violon, d'un luth, etc. *T.* قول

MANCHE. Partie d'un vêtement qui couvre le bras *A.* کمّ pl. اکمام *P.* آستین *T.* یک || La manche d'une chemise کوملـکک یکـی ـ پیراهن آستین Attacher les manches à une robe لباسـه ـ لباسـه وضع اکمام ایتمک ـ لباسـی اکمام ایتمک صارقق یکلر ـ اکمام هادله Manches pendantes یک یاپشدرمق

MANCHETTE. Ornement fait de toile ou de dentelle, qui s'attache au poignet de la chemise *A.* رفارف الکمّ القمیص *P.* فراویز آستین پیراهن *T.* کوملـک یکلرینـک صارقـق زنجفـی

MANCHOT. Qui ne se peut servir que d'une main *A.* اشـلّ ـ اجذم ـ مقطوع الید ـ قطعان pl. اقطع ـ کنع pl. اکنع ـ *P.* شکشته دست ـ شل *T.* الی چولاق ـ چولاق || Il est manchot de la main droite صاغ الـندن ـ ید یمناسـی اقطعدر Il a reçu un coup de mousquet dont il est resté manchot تفنـک قورشونی اصابتیله الی چولاق قالدی چولاقدر

MANDAT. Procuration pour agir au nom d'un autre *A.* کتـاب الوکالة *P.* وکالتنامه *T.* وکالت کاغدی

Et ordre de payer, adressé par un propriétaire de fonds, au dépositaire des dits fonds *A.* ورقة الحوالة *P.* حواله نامه *T.* حواله تذکره‌سی || Il m'a donné un mandat sur son fermier ملتزمنه بر حواله تذکره‌سی ویردی

MANDATAIRE. Celui qui est chargé d'une procuration pour agir au nom d'un autre *A.* وکیل || Dans les États libres, les dépositaires du pouvoir sont les mendataires du peuple سربستیّت صورتیلـه اداره اولنان ملکلرده اصحاب امانت حکومت اولنلر ملّت وکیللریدر

MANDEMENT. Ordre par écrit de la part d'une personne qui a autorité et juridiction *A.* حکم *P.* امر نامه *T.* بیورلدی

Et ordre qu'on donne à un receveur ou fermier de payer quelque somme. V. Mandat dans ce sens || Accepter un mandement حواله تذکره‌سنی قبول ایتمک J'ai payé cette somme selon votre mandement ویردیککز حواله تذکره‌سی موجبنجه شو قدر اقچه ادا ایلدم

MANDER. Envoyer dire ou par lettres, ou par messager *A.* اخبار ـ ارسال الخبر ـ *P.* خبر رسانیدن ـ پیغام فرستادن *T.* خبر کوندرمک || Je lui ai mandé cette nouvelle فلانه شو خبری کوندرمک Je lui ai mandé شو حوادثی فلانه اخبار ایلدم ـ ارسال ایلدم de venir بو طرفه کلمسیچون فلانه خبر کوندردم Ne voulez-vous rien mander à Paris? پارسه بر خبر کوندره‌جککز یوقمیدر

MANDER QUELQU'UN. C'est lui donner avis ou ordre de venir بر کمسنه‌یی کتورتمک ایچون طرفنه خبر کوندرمک || On a mandé tous les parens بالجمله خویشان واقربایی کتورتمک Il fut mandé à la Cour ایچون طرفلرینـه خبر کوندرلـدی ـ سرای همایونه کلمسی ایچون کندویه خبر کوندرلدی ـ سرای همایونه احضار اولندی On dit aussi, qu'un homme a mandé ses équipages, ses chevaux, ses chiens عربه‌لرینـی وبارکیرلرینـی وآو کوپکارینـی کتورتمک ایچون خبر کوندردی

MANDIBULE. T. d'Anat. Mâchoire. V. ce mot.

MANDRAGORE. Plante *A.* یبروج الصنم *P.* مردم گیاه ـ عبد السلام اوتی *T.* استرنـک ـ سترنـک

MANDRIN. Les serruriers nomment ainsi tous les poinçons qui

servent à percer le fer à chaud *A.* مثقب الحدّاد *P.* برمهٔ دمورجی منقابی *T.* آهنگر

MANÉAGE. T. de Mar. Il se dit du travail que les matelots sont obligés de faire pour charger sur un navire des planches, du poisson, etc. *A.* حمالة النواتی بلا اجرة *P.* بار کشئ بی مزد کشتیبانان *T.* کمیجیلرک اجرتسز حمّاللغی

MANÉGE. Exercice qu'on fait faire à un cheval pour le dresser *A.* تعلیم الخیل *P.* اسب آموزی ـ درست ـ ریاضت *T.* آت تعلیمی ـ آته باش اوکرتمه || Un cheval propre au manége اسبه ریاضت درسته صالح بر آت Faire le manége آته باش اوکرتمک ـ ایتمک

Il se dit aussi du lieu où l'on exerce les chevaux pour les dresser *A.* رحبة الدرسة *P.* تعلیمگاه اسب *T.* آت تعلیمی اوستی قپالو آت تعلیمی || Un manége couvert میدانی اوستی آچق تعلیمگاه اسب découvert میدانی

Figur. Manières d'agir adroites et artificieuses *T.* شیوه ورفتار || Je connais le manége de ces gens-là آنلرک شیوه ورفتاری معلومدر Il y a un certain manége à la Cour, qu'il faut savoir quand on veut y vivre سرای همایونده کچنمک مراد ایدن کشی اول طرفه مخصوص شیوه ورفتارک صورتنه آگاه اولمق لازمهٔ حالدندر

MÂNES. Nom que les anciens donnaient à l'ombre, à l'âme d'un mort *A.* ارواح الاموات *P.* ارواح مردگان *T.* اولمشلرک روحلری

MANGEABLE. Qui est bon à manger *A.* مأکول pl. مأکولات *P.* صالح للاکل ـ قابل الاکل ـ خوارتار ـ خواردنی *T.* بو اتمک || Ce pain n'est pas mangeable ینور ـ ینیلهجک ینور دکل ـ ینمز ـ مأکول دکلدر

MANGEAILLE. Il se dit de ce qu'on donne à manger à quelques animaux domestiques *A.* طعمة *P.* خورش *T.* یم || Donner de la mangeaille aux volailles طیور خانگی‌یه یم ویرمک Il se dit aussi de ce que mangent les hommes *A.* طعام *P.* خوراک *T.* ییهجک || Cet homme est toujours occupé de mangeaille شغل وکاری دائما طعامدر

MANGEANT. Celui qui mange *A.* آکل pl. اکلة *P.* خورنده ـ خورا *T.* ییجی

MANGEOIRE. L'auge où les chevaux mangent *A.* معلف *P.* علفگاه *T.* یمکلک || Mettre de l'avoine dans la mangeoire یمکلکده یولاف دوکمک

MANGER. Prendre des alimens pour se nourrir *A.* اکل ـ تناول *P.* خوردن *T.* یمک || Manger de la viande اکل لحم ات یمک ـ ایتمک Les chevaux mangent du foin, de l'avoine آتلر یولاف واوت اکل ایدرلر نه Il n'a ni bu ni mangé ایچدی ونه یدی اوچ کوندر Il a été trois jours sans manger اوچ کون آغزینه بر شئ قومدی ـ بر شئ یمدی Il boit et mange ordinairement avec lui عادتا آنکله بیله اکل ونوش ایدر ـ انکله برابر ییوب ایچر ـ On dit figur., L'appétit vient en mangeant, pour dire, que l'envie d'amasser du bien s'augmente à mesure qu'elle se satisfait *T.* طعام یدکجه اشتها آرتر ـ Et proverb., Les gros poissons mangent les petits, pour dire, que les gens puissans oppriment les faibles *T.* ایری بالقلر اوفاقلری یر ـ Et qu'un homme sait bien manger son pain, pour dire, qu'il entend bien ses intérêts *T.* ایشینی بیلور

Il signifie aussi, prendre ses repas *A.* اکل الطعام *P.* طعام خوردن *T.* طعام ایتمک || Il a mangé chez un tel فلانک خانهسنده طعام ایتدی Il mange à l'auberge مسافر خانده سفرهسی Un tel tient table, il donne à manger طعام ایدر ـ اتمکی میدانده در ـ آچیقدر مسافرلری اطعام ایدر On dit, Manger son bien, pour dire, le consumer *T.* بر کمسنه مالنی یمک ـ مالنی اکل ایتمک || S'il se jette dans la débauche, il mangera tout son bien en peu de temps عیش وعشرته مبتلا اولهجق اولور ایسه مدّت قلیله ایچنده بسبتون مالنی اکل ایدهجکنه شبهه یوقدر Il mange tout en chicane, en procès بتون مالنی تزویراتده ودعوالرده یر ـ On dit figur., Ses valets, ses chevaux, les femmes, les chiens le mangent, pour dire, le ruinent مالنی کندو خدمتکارلری ودوابّ ومواشیسی وبسلدیکی کلاب وطایفهٔ زنان اکل وبلع ایدر

MANGER. Ronger *A.* تأکل ـ اکل *P.* فرسوده کردن ـ خوردن *T.* آشندرمق ـ یمک || La rivière mange ses bords میاه نهر میاه نهرک جریانی تقریبیله ـ کنارهکی طپراغی آشندرر Le rouille mange le fer پاس کنارهکی ارض متأکل اولور Les onguens qui mangent les chairs mortes دموری اکل ایدر لحوم میتهیی اکل ایدن ادهان

On dit figur., qu'une gravure, qu'une écriture est mangée par le temps, pour dire, qu'elle est effacée par le temps, et qu'on a peine à y rien connaître *A.* انطلاس *P.* فرسوده شدن ـ

agréables اوضاع واطواری مستحسندر bonnes مطبوع الاطوار در belles اطوار خشونت rudes اطوار مرغوبهٔ دلاویزی وار در تطییب خاطری موجب اطوار پسندیده obligeantes آلود désobligeantes تبرید قلوبی مستلزم اطوار ردیئه engageantes جلب قلوبی مستلزم اطوار دلپسند Ses manières déplaisent à tout le monde اوضاع واطواری عامّه عنددده منفور در

Il se dit aussi des traits distinctifs que l'on remarque dans les actions extérieures des particuliers *A.* pl. حرکات وسکنات *P.* کار وکردار *T.* طاورانش || Vous n'avez pas mal décrit sa figure et ses manières فلانک چهره‌سنی وحرکات وسکناتنی فنا تعریف ایتمامشسک Dans la simplicité de leur parure, elles ont de la grâce et du goût; elles en ont dans leur entretien, dans leurs manières اول زنانک زیب وزینتلری ساده‌لکنده حسن طبیعت ولطف صورت اولدیغی کبی نطق وکلاملری وحرکات وسکناتلری دخی احسن والطفدر

De Manière que. De sorte que *A.* بوجه‌ان *P.* چنینکه - آنچنانکه *T.* شول وجهله که - شویله که || Il dit telle chose, de manière que l'on vit bien que... فلان کلامی سویلدی شویله که آندن فلان شئ آکلاشلدی

On dit, Par manière de dire, par manière d'entretien, de conversation, pour dire, Sans avoir eu aucun dessein formé de parler *T.* سوز کلیشی

MANIÉRÉ. Qui est remarquable par une affectation particulière *A.* متصنّع الاطوار - کثیر التصنّع - متصنّع *P.* بتصنّع پرداخته - *T.* تکلفلو *T.* تکلف آمیز || Style maniéré سبک کثیر التصنع متصنّع - متصنّع الاطوار بر آدمدر C'est un homme maniéré تکلفه مایل - بر آدمدر

MANIFESTATION. Action par laquelle on manifeste *A.* بروز *P.* آشکارایی - آشکار سازی *T.* بللورمه || Après une manifestation si évidente de la puissance de Dieu قدرت ربّانیه‌نک اول مرتبه‌ده علناً بروزی

MANIFESTE. Notoire *A.* عیان - جلیّ - بارز - ظاهر - واضح *P.* آشکار - بدیدار - نمایان - نمودار *T.* آچیق - بللو || Erreur manifeste خطای واضح C'est une chose manifeste et publique کالشمس فی وسط النهار عامّه‌یه معلوم بر امر ظاهر در Cela est si manifeste, qu'on n'en peut douter ظاهر وآشکار در کون کبی - شول رتبه‌ده واضح وعیاندر که شبهه یری قالمز آشکار اولمغله محلّ شبهه دکلدر

MANIFESTE. Écrit public par lequel les princes ou chefs de parti rendent raison de leur conduite dans quelque affaire importante *A.* کتاب الاعلان *P.* بیاننامه *T.* بیاننامه || Ce prince, avant que de déclarer la guerre, fit publier un manifeste بو پادشاه اعلان سفردن مقدّم بر قطعه بیاننامه نشر ایلدی Le manifeste du Roi d'Espagne اسپانیا قرالنک بیاننامه‌سی Vous en verrez les raisons dans son manifeste بو کیفیتک علل واسبابی نشر ایلدیکی بیاننامه‌دنک مفهومندن معلومک اولور

MANIFESTEMENT. D'une manière manifeste *A.* علناً - واضحاً - عیاناً - علانیةً *P.* آشکارا *T.* آشکره - آچیقدن آچیغه || Je vous ferai voir manifestement que... علناً وعیاناً طرفکه اظهار ایده‌جکمکه Il est manifestement coupable مجرم - علناً مجرمدر اولدیغی جلی وآشکار در

MANIFESTER. Rendre manifeste *A.* اظهار - ابراز - اعلان - بیان *P.* عیان ساختن - بدیدار کردن - آشکار کردن *T.* آچیقدن آچیغه کوسترمک - بلورتمک || Dieu a manifesté son pouvoir باری تعالی حضرتلری قدرت بی نهایت صمدانیّه‌سنی ابراز واعلان ایلدی Notre-Seigneur se manifesta aux Apôtres حضرت عیسی افندمز نفس مبارکنی حواریون کراره اظهار ایلدی Quand ce secret viendra à se manifester بو راز پنهان - بو سرّ اعلان اولنه‌جق اولدقده بو سرّ مکتومه‌دن رفع - کشف وبیان اولندیغی حالده سرپوش خفا اولندقده

Manifesté. *A.* بارز - مبیّن *P.* آشکار گشته - بدید آمده *T.* آچیغه چیقمش - آشکار اولمش

MANIVELLE. Pièce de fer ou de bois, qui est placée à l'extrémité d'une machine, et qui sert à la faire tourner *T.* زنبرک || La manivelle d'un moulin à café قهوه دکرمنی زنبرکی d'un gouvernail دومنک زنبرکی

MANNE. Espèce de suc, qui se recueille sur les feuilles de certains arbres *A.* منّ *P.* ترانگبین - فیذوم - شیرخشک *T.* شیرخشت - قدرت خلواسی || On purge les enfans avec de la manne چوجوقلری قدرت حلواسیله تنقیه ایدرلر Les naturalistes ont découvert que la manne est un suc qui sort de certains arbres علم طبایع اشیایه واقف اولنلرمنک بعض اشجار رطوبتندن حاصل اولدیغنی استخراج ایتمشلر در

On appelle aussi Manne dans l'Écriture, la nourriture que

Dieu fit tomber du ciel pour nourrir les enfans d'Israel *A.* منّ ـ سلوى Figur. || La vérité est une manne céleste dont il faut se nourrir صدق وحقيقت سمادن منزل منّ سلوا مانندى بر غداى روحانى اولمغله آندن تغذّى ايتمك لازمدندر

MANNE. Espèce de long panier d'osier *A.* سل pl. سلال *P.* سپت *T.* كواره

MANNEQUIN. Sorte de panier long et étroit, dans lequel on apporte des fruits et d'autres choses au marché *A.* قفّة ـ ميضانة *P.* كوفه *T.* گندوله || Mannequin de fruits ميوه كوفه سى

MANOEUVRE. Ouvrier qui sert ceux qui font l'ouvrage *A.* عامل pl. عملة *P.* رنجبر *T.* ارغاد || Il a tant de manoeuvres à payer par jour كونده شو قدر عمله يه اجرت ويرر L'heure où les manoeuvres quittent le travail رنجبرلرك ايشدن فارغ اولدقلرى وقت معيّن

MANOEUVRE. T. de Marine, qui se dit de tous les cordages destinés à manier les voiles *A.* قلوس الجلول *P.* رسنهاى بادبان *T.* يلكن هلاطلرى طاقمى

Il signifie aussi, l'art de gouverner un vaisseau *A.* صنعت بحريّة pl صنايع بحريّة || Ils firent une manoeuvre qui leur fit gagner le vent sur les ennemis صنايع بحريّه دن بر كونه صنعت اجراسيله روزكارك اوستنه چيقه بيلديلر Changer de manoeuvre صنعت بحريه نك صورتنى تبديل ايتمك Il entend bien la manoeuvre صنايع بحريّه ده وقوف تامّى وار در

Il se dit aussi des mouvemens qu'un général fait faire à des troupes *A.* صنعت حربيّة pl. صنايع حربيّة || Il fit une manoeuvre qui déconcerta les ennemis بر صنعت حربيّه اجراسيله دشمنك تدبيرينى بوزدى Il fit une manoeuvre à laquelle ils ne s'attendaient pas اعدانك مأمولى اوليان بر صنعت حربيّه اجرا ايلدى Une savante manoeuvre حذاقته مقارن ماهرانه بر صنعت حربيّه ـ بر صنعت حربيّه

Il se dit figur. de la conduite qu'on tient dans les affaires du monde *A.* حركت || Il a fait une manoeuvre qui a gâté toutes ses affaires ايتديكى حركت كافّهٔ امورينك اخلالنه سبب اولمشدر

MANOEUVRER. T. de Mar. Faire la manoeuvre *A.* اجراء الصنايع البحريّة ـ اعمال الصنايع البحريّة || L'équipage a bien manoeuvré كمى طايفه سى صنايع بحريّه يى كوزل اجرا ايلدى

Il se dit aussi en parlant des mouvemens que des troupes exécutent *A.* اجراء الصنايع الحربيّة ـ اعمال الصنايع الحربيّة || Ces troupes ont bien manoeuvré بو عسكر صنايع حربيّه يى استادانه اجرا ايلدى Faire manoeuvrer des troupes عسكره اجراى صنايع حربيّه ايتدرمك

Figur. Employer des moyens pour faire réussir une affaire *A.* عمل ـ حركت *P.* كار پرداختن *T.* ايشلمك || Manoeuvrer sourdement بى صيت وصدا عمل وحركت ايتمك ـ مخفيجه

MANOEUVRIER. Qui entend bien la manoeuvre des vaisseaux, ou la manoeuvre des troupes *A.* واقف فى صنايع البحريّة ماهر فى صنايع الحربيّة || C'est un excellent manoeuvrier صنايع حربيّه ده ـ صنايع بحريّه ده استاد بى نظير در ماهر در

MANOIR. T. de Jurisp. Demeure, maison *A.* مسكن pl. مساكن *P.* اقامتگاه *T.* قوناق || Le manoir seigneurial مسكن صاحب ارض

MANOUVRIER. Ouvrier qui travaille de ses mains et à la journée *A.* اجير *P.* مزدور *T.* كونده لكجى

MANQUE. Défaut *A.* عدم ـ فقدان *P.* نا بودى *T.* يوقلق || Le manque de foi عدم وفا Le manque d'argent en est cause عدم اقچه نك فقدانيدر بوكا سبب اولان Manque de parole خلف وعد ـ انجاز وعد Il y a là un manque de respect بو بابده بر كونه عدم حرمت صورتى وار در

Et ce qui manque à une chose pour qu'elle soit complète *A.* نقصان ـ كم *P.* كاست *T.* اكسك || Il a trouvé dix écus de manque dans un sac de mille francs بيك غروشلق كيسه ده اون غروش نقصان بولمشدر

Il se prend aussi adverbialement, et signifie, faute *A.* من جهة العدم ـ جهة الفقدان *P.* از كمى ـ از بهر نا *T.* بودى حسبيله ـ يوقلغى حسبيله ـ اكسكلكى حسبيله || Il n'a pu faire cela, manque d'argent اقچه نك فقدانى جهتيله بونى ايده مدى ـ اقچه نك يوقلغى حسبيله Cela lui est échappé, manque d'attention, manque de mémoire بو شيئى عدم دقّته مبنى قاچردى ـ عدم حفظندن ناشى

MANQUEMENT. Faute d'omission *A.* قصور ـ نقصان *P.* كمى *T.* تقصيرات ـ اكسكلك ـ ياكلمه || Ce fut un léger manquement بو بر قصور خفيف ايدى Il n'y a personne qui ne

à ce que vous entreprenez متصدّی اولدیغك مصلحته بالصعوبه ظفریاب اوله بیله‌جکسك

MALANDRES. Espèce de crevasse qu'on aperçoit au pli du genou d'un cheval *A.* عرنة *T.* بهلغان

MALAVISÉ. Qui dit ou fait des choses sans y prendre garde *A.* فایل الرأی - سقیم الرأی - افین - مأفون *P.* کم اندیش *T.* ملاحظه‌سز || Il fut si malavisé que... اول رتبه‌ده سقامت رأی ایله حرکت ایلدیکه Vous êtes un malavisé de parler ainsi بو مثللو کلام سویلمکک فایل الرأی اولدیغکه دلیل قویدر

MALAXER. Pétrir des drogues pour les rendre plus molles *A.* تعجین *P.* آغشتن *T.* یوغرمق

MALAXÉ. *A.* معجّن *P.* آغشته *T.* یوغرلمش

MALBÂTI. Mal fait, mal tourné *A.* قبیح البنیة *P.* بد اندام *T.* چلیمی چرکین

MALCONTENT. Qui n'est pas assez content *A.* غیر مطیّب - غیر ممنون *P.* نا خشنود *T.* کوکلی نا خوش || Vous ne serez pas malcontent de moi بندن غیر مطیّب قالمجق Il est malcontent de son ami دوستندن ممنون دکلسك آغاسی Son maître est malcontent de lui خشنود دکلدر - دکلدر Le roi est malcontent de son service کندودن ممنون دکلدر پادشاه فلانك خدمتندن ممنون دکلدر

MÂLE. Qui est du sexe le plus fort *A.* ذکر *pl.* ذکور *P.* نر *T.* ارکك || Il y a des oiseaux de proie dont la femelle vaut mieux que le mâle بعض شکاری قوشلرك انائی ذکورندن اولا واعلا در - On dit encore, Encens mâle. V. Oliban.

Figur. Fort, vigoureux *A.* قوی - متین - راسخ *P.* استوار *T.* قوتلو || Courage mâle عزیمت نجدت باهرهٔ المتانة résolution سبك ستیمای متانتنما style صوت متین قویّه voix air رسوخ ومتانت قلم ایله Des figures mâles پر رسوخ ومتانت رسم اولنمش صور واشکال

MALÉDICTION. Imprécation *A.* لعن - لعنت *P.* نفرین - *T.* بد دعا || Ce père a donné sa malédiction à son fils بو پدر اوغلنه بد دعا ایلدی Cet homme a donné mille malédictions à sa patrie کندو وطننی حقنده هزار بهزار لعن ایلدی Dieu a donné sa malédiction الله تعالی ونفرین ایلدی - On dit aussi, La malédiction est sur cette maison, sur cette affaire بو خانه‌ده وبو مصلحتده لعنة الله - لعنت ایلدی وار در

On dit, qu'il y a de la malédiction sur quelque chose, pour dire, qu'on ne peut y réussir بونده شآمت ونحوست وار در - اوغورسزلق وار در

MALÉFICE. Espèce de magie par laquelle on cause du mal avec le secours du démon *A.* نفث فی العقد *P.* جادویی *T.* جادیلق || Faire mourir des troupeaux par maléfice نفث عقد ایله اهلاك رمهٔ حیوانات ایتمك Il a été accusé de maléfice نفث عقد تهمتیله اتهام اولندی

MALÉFICIÉ. Encorcelé. V. Encorcelé

MALÉFIQUE. Il se dit des planètes auxquelles la superstition attribue de malignes influences *A.* کوکب النحس *P.* اختر بد *T.* اوغورسز یلدز

MALENCONTRE. Mauvaise fortune *A.* شآمة البخت - معکوسیّة *P.* بد بختی - بخت واژگونی *T.* بختسزلق || Par malencontre il y trouva son rival بخت مشئومك مقتضاسی اولدرق اول طرفده رقیبنه مصادف اولدی Il vous arrivera malencontre شامت بخته اوغرایه‌جقسك

MALENCONTREUSEMENT, adv. *A.* حسب المعکوسیّة البخت *P.* از واژگونی بخت *T.* بختسزلغه مبنی

MALENTENDU. Paroles prises dans un autre sens qu'elles n'ont été dites *A.* خطاء الفهم - وهل *P.* کم فهمی *T.* یاکلش آکلمه || Ils ne s'expliquèrent pas bien clairement, et le malentendu causa une grande contestation بینلرنده بروجه صراحت افادهٔ مرام اولنمیوب لازم کلان خطای فهم بر مجادلهٔ عظیمه‌نك حدوثنه بادی اولمشدر C'est un malentendu یاکلش آکلمه در - وهلدن ناشی بر شیدر

Il signifie aussi, erreur, méprise *A.* سهو *P.* کم اندیشی *T.* یاکلشلق || Il y a du malentendu dans cette affaire بو خصوصده یر سهو وار در Un malentendu lui a fait perdre son procès بر یاکلشلق دعواسنك فوت اولنمسنه سبب اولمشدر

MAL-ÊTRE. Indisposition vague *A.* سوء المزاج *P.* نا خوشی *T.* کیفسزلك || Sentir du mal-être سوء مزاج حسّ ایتمك

MALÉVOLE. V. Malveillant.

MALFAÇON. Ce qu'il y a de mal fait dans un ouvrage *A.* سوء التقطیع *P.* بد اندام *T.* فنا کسیم || Il y a de la malfaçon à cet habit-là بو لباسك کسیمی فنا در dans ce mur بو دیوارك تقطیعی قبیحدر

Figur. *A.* سوء الصنيع ـ سوء العمل ـ *P.* بد کرداری *T.* یرامزلق || Il faut qu'il y ait dans sa conduite quelque malfaçon que je n'entends pas bien مشوار وسلوکنده فهم وادراك ایده‌مدیکم کرکی کبی خارجه ـ بر نوع سوء عمل اولمق کرکدر L'intendant de cette maison est accusé de quelque malfaçon چیقاره‌مدیغم بر کونه سوء عمل وار در بو قوناغك کتخداسی Il y a de la malfaçon à cela بو بابده سوء صنیع ایله متهومدر بر سوء صنیع وار در

MALFAIRE. Faire de méchantes actions ایقاع الخباثة ـ اسائة ـ ایقاع الشر ـ *P.* بد کرداری نمودن ـ بد کاری ساختن *T.* فنالق ایشلمك ـ یرامزلق ایتمك Il ne se dit qu'en ces phrases: Être enclin à malfaire اسائته مایل اولمق Il ne se plaît qu'à malfaire ایقاع شردن غیری نسنددن حظ ایتمز

MALFAISANCE. Disposition à faire du mal à autrui *A.* سوء العمل ـ الصنع ـ *P.* خباثت ـ سوء العمل ـ *T.* بد کاری ـ یرامزلق || Il a donné des preuves de malfaisance کوتولك ایشلمه اثبات خباثت ایلدی

MALFAISANT. Dont la nature est de faire du mal aux autres *A.* شریر pl. اشرار ـ خبیث ـ *P.* بد کردار ـ بد کار ـ بد نهاد ـ *T.* یرامز ـ یرامزلق ایدن || Esprit malfaisant عقل خباثت آلود Il est d'une humeur malfaisante ـ خبث طبیعت ایله مألوفدر ایقاع شر ایله ـ بالطبع سوء وضع ایله مجبولدر

Et qui fait du mal, qui est nuisible *A.* مضر *P.* زیانرسان *T.* ضررلو || Les vins mixtionnés sont malfaisants مرکب اولان ایچنه بشقه شئ قاتلمش شراب مفسد ـ باده‌لر مضر در مزاجدر

MALFAITEUR. Qui fait de méchantes actions *A.* شریر pl. اشرار ـ اهل الشر pl. ارباب الشر ـ حکاك الشر pl. اشرار *P.* بد کار ـ شر پیك *T.* یرامز || Il faut punir les malfaiteurs اهل شرك حقندن کلنمسی لازمهٔ حالدندر C'est un malfaiteur اهل شر در

MALFAMÉ. Qui a mauvaise réputation *A.* قبیح الشهرة ـ مذموم *P.* بد نام *T.* دیللنمش

MALGRÉ. Contre le gré d'une personne *A.* بلا انضمام الرضا ـ علی خلاف الرضا ـ علی خلاف الرأی ـ *P.* خلاف دلخواه *T.* بر کمسنه‌نك رأی ورضاسی یوغیکن || Il a fait cette chose malgré moi بو ایشی خلاف رأیم اولدرق ـ رأی ورضام منضم اولمیه‌رق ـ ایشلدی رأی ورضام ـ یوغیکن ایتدی ـ On dit, Bon gré, mal gré, pour dire, de gré ou de force *A.* طوعاً وکرهاً *P.* خواه ونا خواه *T.* استر استمز || Vous ferez cette chose bon gré, mal gré خواه ونا خواه بونی ایده‌جکسك

Il signifie aussi, nonobstant *A.* مع الوجود ـ مع فا فیه *P.* با وجود ـ آنکه با این همه *T.* وار ایکن || Il est parti malgré la rigueur du temps مع وجود شدة الهوا عزیمت ایلدی ـ کرچه هوانك شدتی وار ایدی مع ما فیه عزیمت ایلدی Je l'ai reconnu malgré l'obscurité با وجود ظلمت لیل فلانی قره‌کولق وار ایکن طانیدم ـ تشخیص ایلدم

MALHABILE. Qui n'est pas capable, ou qui est peu capable *A.* عدیم الاهلیة ـ قلیل اللیاقه ـ عدیم المهارة ـ عدیم الکفایة *P.* نا اهل ـ کم مایه *T.* اوغوز ـ اهلیتسز ـ مهارتسز || Malhabile dans ses affaires کندو امورنده عدیم الکفایه dans les négociations امر مکالماتده قلت لیاقت واهلیتی درکار بر آدم Il conduit ses affaires en malhabile homme امور وخصوصاتنده نا اهل بر آدم کبی ـ کمایه بر آدم کبی حرکت ایدر

MALHABILEMENT, adv. *A.* من غیر مهارة ـ بلا کفایة ـ بلا لیاقة *P.* بنا اهلی *T.* اوغوزجه || Il s'y est pris bien malhabilement بو خصوصده خیلی مرتبه مهارتسز حرکت ایلدی

MALHABILETÉ. Manque d'habileté *A.* عدم الکفایة ـ عدم اللیاقة ـ عدم المهارة ـ *P.* نا اهلی ـ کم مایکی *T.* اوغوزلق || Sa malhabileté lui a fait perdre son emploi عدم لیاقتی عهده‌سنده اولان منصبدن محرومیتنه بادی اولمشدر

MALHEUR. Mauvaise fortune attachée à une personne *A.* ادبار ـ نکبت ـ معکوسیة البخت ـ شامة الطبع *P.* بد بختی ـ مرخشد ـ بد طالعی ـ نا سازکاری بخت ـ واژگونی بخت ـ شامت بختی *T.* بختسزلق || Le malheur lui en veut شامت بختی یقه‌سنی صالیویرمز Le malheur a voulu que... معکوسیت بختی تقریبیله ـ طالعی بونی ایجاب ایلدیکه اثر شویله اقتضا ایلدیکه C'est un effet de son malheur نا سازکاری بختی مقتضاسیدر ـ ادباریدر Être en malheur ـ مشئوم القدم اولمق Porter malheur حال ادبارده اولمق بو حالتی J'attribue cela à mon malheur اوغورسزلق کتورمك بختت سیاهمه حمل ایده‌رم On ne saurait éviter son malheur واژگونی بخت نا سازکاردن حذر ممکن دکلدر Tomber dans le malheur نکبت وادباره ـ گرفتار ادبار اولمق گرفتار اولمق

Et désastre, accident fâcheux *A.* داهیة ـ نوایب .pl نایبة
P. آفات .pl آفت ـ مصایب .pl مصیبت ـ دواهی .pl
دواهی || فلاکت ـ کدر ـ بلا .*T* فلکزدگی Grands malheurs
آفت bizarre نائبهٔ غیر مسبوقه Malheur extraordinaire مظیمه
Tomber بر مصیبته اوغرادی Il lui est arrivé un malheur غریبه
بر مصیبت عظیمه‌یه گرفتار اولمق dans un grand malheur
غلبهٔ مصایب وآفات ایله موقوط Il est accablé de malheurs
بارطاقتشکن مصایب واکداردن قامت اقتداری ـ الحالدر
مدت عمرانسانده ظهوری Les malheurs de la vie دو تا در
لا بد اولان مصایب واکدار گوناگون C'est un surcroît de
malheur ضمیمهٔ ادبار در ـ علاوهٔ ادبار در

On dit, Malheur à ... Malheur sur ..., comme par imprécation *A.* لعنة الله علیه .*P* مقهور خدا بادا .*T* الله بلا ویرسون
|| Malheur à ceux qui prévariquent dans leur ministère خدمت
مأمورەلرنده ارتکاب خیانت ایدنلره الله بلا ویرسون
Malheur sur eux et sur leurs enfans لعنة الله علیهم وعلی
اولادهم ـ On dit aussi, Malheur à ... par simple exclamation *A.*
ویل له .*P* حیفا به .*T* وای حالنه || Malheur aux vaincus
A. ویل للمغلوبین .*P* حیفا بآنکه مغلوب شود .*T* یکلمشلرک
وای حاللرینه

Par malheur. *A.* حسب الاقتضا البخت المشئوم .*P*
بختک ترسلکندن ـ قضارا .*T* از قضا ـ بر مقتضای سیهبختی
از قضا سقوط بختسزلغه مبنی ـ || Il tomba par malheur
قضارا شویله ظهور ... Il est arrivé par malheur que ایلدی
ایتدیکه

MALHEUREUSEMENT. V. Par malheur || Malheureusement il est mort حسب الاقتضاء بخت مشئوم وفات ایتمشدر

Il signifie aussi, d'une manière malheureuse *A.* منکوباً ـ مدبراً
P. در بد حالی ـ در بد بختی .*T* بختسزلقده ـ فنا حالده
|| Il est mort malheureusement مدبراً ومنکوباً وفات ایلدی
حال نکبت Il a fini malheureusement حال ادبارده اولدی ـ
وادبارده عمرینی تمام ایلدی

MALHEUREUX. Qui n'est pas heureux *A.* منکوب ـ مدبر .*P*
Il y a des hom- || حالی یمان .*T* بدحال ـ بد بخت ـ سیهبخت
mes malheureux par leur faute بعض کسان کندو عمللریله مبتلای
ـ بعض کسانک نکبتی کندو عمل یدلریدر ـ نکبتدرلر
ادبار ونکبتلری کندو خطا وتقصیرلرندن اقتضا ایتمش
Les damnés seront malheureux à jamais اهل حالاندندر
جهنم الی الابد منکوب اولەجقلر در

Et qui manque de ce qui peut rendre l'homme content *A.*
مغدور .*T* نا مراد ـ بیچاره ـ بینوا .*P* غیر مرزوق ـ خاسر
ایام عمرینی Il mène une vie malheureuse || فلک مغدوری ـ
حال مغدوریتده کچینور ـ حال خسران اوزره امرار ایدر
مغدور ـ حال مغدوریتده در Il est dans un état malheureux
موقع پیچارگی dans une situation malheureuse الحالدر
خاسر الآمالدر C'est un homme malheureux ومغدوریتده در
مغدوردر ـ فلکزده در ـ نا مراد در ـ دردمند در ـ بیچاره در ـ

Faire une fin malheureuse, signifie, mourir comme un impie, ou comme un criminel *A.* ختم ـ اتمام العمر بوخامة العاقبة
ایام زندگانی در انجام بد بتمامی .*P* العمر بسوء العاقبة
صوکی فنا اولەرق عمرینی تمام ایتمک .*T* رسانیدن

Il signifie aussi, qui est infortuné *A.* عدیم ـ مشئوم البخت
کم بخت ـ بد بخت ـ بیبخت .*P* غیر مجدود ـ البخت
ـ بختسز .*T* سیهروز ـ سیهبخت || Il est malheureux en tout
ce qu'il entreprend متصدی اولدیغی جمیع اموره مشئوم
جنکده بیبختدر وقمارده شأمت à la guerre, au jeu البختدر
بختی وار در

Il signifie encore, qui porte malheur *A.* مشئوم ـ منحوس .*P*
اوغورسز .*T* نا خجسته ـ نا مبارک || Un jour malheureux
یوم منحوس accident حادثهٔ منحوسه Constellation malheureuse
کوکب مشئوم rencontre اتفاق نحس ـ On dit aussi, qu'un
homme a la main malheureuse *A.* مشئوم الید .*P* نا خجسته
الی اوغورسز .*T* دست || Cet homme a la main si malheureuse, qu'il ne peut rien toucher sans le casser بو رتبەده الی
ـ اوغورسزدر که هر نەیه یاپشەجق اولور ایسه قیریلور
Il se dit aussi figur. pour dire, réussir mal à ce qu'on entreprend || Il a la main malheureuse à faire des mariages عقد
نکاحه دائر اموره مشئوم الید در

Malheureux. Qui a quelque chose de sinistre *A.* موسوم بآثار
الشأمة || Il a la mine malheureuse شکل وسیماسنده آثار
ناصیهٔ حالنده آثار شأمت بدیدار در ـ شأمت وار در

Coup malheureux, se dit d'un coup qui est arrivé par malheur et inopinément *A.* نازلة الدهر .pl نوازل الدهر ـ صدمة فلکیة
بلای ـ فلکزدگی .*P* قوارع .pl قارعة ـ صدمات فلکیة .pl
قضا .*T* ناگهانی

Choix malheureux, se dit d'une chose qui est suivie de mau-

- انتخاب موجب الوخامة - سؤ الانتخاب vais succès A.
نصيحة منتجة الوخامة - سوء الرّاى Et conseil malheureux A.

Il signifie aussi, qui manque des qualités qu'il devrait avoir,
- كمقدر .P حقير - ردئ qui est mauvais dans son genre A.
بر كاتب ردئ Un malheureux écrivain || كوتى .T كميں
كوتى بر مؤلّف Malheureux auteur

Et misérable A. مسكين pl. مساكين - عاجز pl. عجزة P.
بيچاره - دردمند - بد حال T. دوشكون || Il faut avoir com-
عجزه وبيچارگان حقنه مرحمت passion des malheureux
لازمدر

- بد منش - نا مرد .P خبيث Et un méchant homme A.
يرامز .T بد نهاد

On dit, qu'un homme a la mémoire malheureuse A. ضعيف
ضعف - حافظه‌سى كوشك .T سست ,ياد .P الحافظة
حافظه‌سى وار

MALHONNÊTTE. Contraire à l'honnêteté A. دنىّ - باهر الدنائة
فعل Action, procédé malhonnête || آلچق .T دنائت آلود .P
دنى وحركت دنائت آلود

Il signifie aussi, incivil A. جليف .P خورباد .T خورباد
|| C'est un homme très-malhonnête پك خورباد آدمدر Cela
est très-malhonnête بو كيفيّت جلافت محضدر

MALHONNÊTEMENT. D'une manière contraire à l'honnêteté,
à la civilité A. بالدنائة .P دنائتكارانه .T آلچقجه .A بجلافة
P. خوربادانه .T خورباد‌جه || En user malhonnêtement
خوربادجه عمل وحركت ايتمك

MALHONNÊTETÉ. Incivilité A. جلافت .P خوربادى .T
خوربادلق || Il y a de la malhonnêteté dans son procédé
سلوك وحركتنده جلافت صورتى ظاهر در V. Incivilité.

MALICE. Inclination à nuire, à malfaire A. خبث - خبائة
- زشت خويى - بد منشى .P خبث الطويّة - الطبيعة
جبلتنده Il a un fonds de malice || يرامزلق .T بد نهادى
بو Cela procède d'une malice noire مايهٔ خبائت مركوز در
Sa كيفيّت خبائت شيطانيّدن نشأت ايتمش احوالدندر
malice est découverte خبث طبيعتى خارجه إخراج اولندى
Il a fait cela par malice شونى خبائته مبنى ايشلدى S'il
ne fait pas bien, c'est pure malice بونى لايقى اوزره اجرا
ايتمز ايسه محض خبائتندندر C'est un homme sans malice
خبائتدن برئ بر آدمدر - Malice noire, c'est-à-dire, atroce,

perfide خبائت شيطانيّة - Il se dit aussi des actions || Il m'a
fait la plus grande malice du monde بكا جهانده مثلى نا
مسبوق بر خبائت ايلدى On sait toutes les malices dont
il est capable نه مقوله خباثتلره قادر اولديغى عادتيه معلوم
وخامة On dit, La malice du péché A. - اولان احوالدندر
صوچك كوتولكى .T زشتىٔ گناه .P ردائة الذنب - الذنب
بخبث الطويّة - بالخبائة MALICIEUSEMENT. Avec malice A.
P. با بد نهادى .T يرامزلق ايله - يرامزلغه مبنى || Il l'a fait mali-
cieusement شونى خبث طويّت ايله ايلدى Il disait cela ma-
licieusement خبائته - اول كلامى خبائت ايله سويلر ايدى
هر شيئه خبائتكارانه Il interprète tout malicieusement مبنى
معنا ويرر

MALICIEUX. Qui a de la malice A خبيث الطبع - خبيث
يرامز .T بد درون - بد نهاد - بد سرشت - بد كيش .P
خبث طبيعت ايله مجبولدر Il est malicieux || خويلو C'est un
esprit malicieux بر مزاج خبائت آلود در Un dessein malicieux
نيّت باهرة الخبائة

MALIGNEMENT. Avec malignité A. شرّاً - بالمفسدة - بالخبائة
P. با بد سگالى .T يرامزلق ايله || Interpréter malignement quel-
que chose بر شيئه مفسدتكارانه معنا ويرمك

MALIGNITÉ. Malice profonde et secrète A. شرّة الطبيعة -
بد سگالى .P مفسدة الطبيعة - فساد الطبع - خبث الطينة
T. يرامزلق - طبيعت كوتولكى || Connaissez mieux la ma-
lignité de cet homme بو آدمك شرّت طبعنى بر ايوجه
استخراج ايله La malignité du siècle زمانه‌نك فسادى du
coeur humain قلب بشرك مفسدتى

Il se dit aussi des qualités nuisibles de certaines choses A.
وخامت - ردائت .P بدى .T فنالق || Corriger la malignité
de l'antimoine دمور بوزانك وخامتنى اصلاح ايتمك La
force des remèdes a vaincu la malignité de cette fièvre ادويه‌نك
قوّت تأثيرى وخامت حمايه غلبه ايلدى La malignité du
sort, des astres, de l'air طالعك وكواكبك وهوانك وخامتى

MALIN. Qui se plaît à faire du mal. V. Malicieux || Il est
malin خبيثدر Il n'est pas si malin que vous dites ديديككك
مرتبه‌لرده خبيث دكلدر - Il se dit aussi des choses || Vo-
lonté maligne ارادهٔ خبائت آلود interprétation شرح وتفسير
متضمّن خبائت اولان معنا pensée خبائت قرين Dis-
cours malin كلام خبائت انجام sens اشتمال خبائت مآل

souris زهرخند ـ تبسّم خباثتنما || Il a dit cela d'un ton malin بو کلامی طور خباثت آلود ایله ادا ایلدی ـ Regard malin *A.* چشم زخم ـ نظر بد *P.* عین اللامّة ـ عین الکمال *T.* اصابت عینی وار در ـ || Il a le regard malin دکر کوز کوزی دکر ـ چشم زخم صاحبیدر

Il se dit aussi de ce qui a quelque qualité nuisible *A.* وخیم ـ ردیٔ *P.* بد *T.* کوتو ـ فنا || Cette herbe a une qualité maligne بو نباتده بر خاصیّت ردیئه وار در Il faut corriger ce que l'antimoine, ce que l'opium a de malin دمور بوزانده وآفیونده اولان ردائتك اصلاحی لازمدر Fièvre maligne قرحهٔ ردیئه وجراحت Ulcère malin, plaie maligne حمّای ردیٔ ردیئه

On appelle Maligne joie, la joie que l'on a du mal d'autrui *A.* شماتت *P.* شادگامه *T.* دشمن ـ دشمن کدرینه کولمه کدرنجهون سونج

Et esprit malin, le diable *A.* روح خبیث pl. ارواح خبیثة

MALINTENTIONNÉ. Qui a de mauvaises intentions *A.* فاسد الفکر ـ فاسد النیّة ـ سیّئ القصد *P.* بد گمان ـ بد اندیش *T.* یرامز || Cet homme est très-malintentionné بغایت فاسد الفکر بر آدمدر Des malintentionnés ont répandu ces nouvelles بو اراجیفك نشری فاسد النیّه بعض کسانك ایشیدر

MAL JUGÉ. Jugement rendu par faute, sans prévarication du juge *A.* حکم غیر صحیح *P.* حکم نا درست *T.* یولسز حکم || Il faut prouver le mal jugé, sans quoi l'arrêt aura lieu حکمك عدم صحّتی اثبات اولنمدقچه اعلامك اجراسی لازم کلور Le mal jugé n'est pas un moyen suffisant pour faire casser un arrêt حکمك عدم صحّتی اعلامك نقضنه کافی بر علّت بر وسیله ـ اولمز

MALLE. Espèce de coffre couvert de cuir, dont on se sert dans les voyages *A.* صوان pl. اصونة ـ خریطة pl. خرایط *P.* جامه‌دان *T.* جامه‌دان ـ یول سپدی

Et la valise dans laquelle les courriers portent les lettres *A.* خربة البرید *P.* یامچیك هبیانهٔ *T.* اولاق جانطه‌سی || La malle d'Angleterre انکلتره‌دن کلان اولاق جانطه‌سی

Et une sorte de panier où les petits merciers portent leurs marchandises *A.* جونة pl. جون *P.* سپد *T.* سپد

MALLÉABILITÉ. Qualité de ce qui est malléable *A.* مرانت *P.* مرونت ـ نرمی *T.* یومشغرقلق

MALLÉABLE. Qui cède, sans se rompre, à l'action du marteau qui étend ses parties *A.* مارن *P.* نرم *T.* یومشغرق || Les métaux sont malléables اجناس معادن مارندر ـ اجناس Quelques uns ont prétendu faussement que le verre était malléable بعض کسان زجاجك مارن اولدیغنی ادّعا ایتمشلر در معادنده مرانت وار در

MALLÉOLE. L'os de la cheville du pied. V. Cheville.

MALLETTE. Dimin. de malle *A.* جونة صغیرة *P.* سپدچه *T.* سپدجك || Un petit mercier qui porte sa mallette سپدجغنی کوتورن صاتیجی

MALMENER. Maltraiter *A.* تکدیر ـ اقماع *P.* آزرده کردن *T.* خرپالمق || Il l'a bien malmené فلانی کرکی کبی خرپالدی Cette armée a été bien malmenée بو عسکر کرکی کبی خرپالندی

MALOTRU. Terme de mépris, qui se dit d'une personne maussade et mal faite *A.* کریه الهیئة ـ جافی الخلقة *P.* زشت اندام *T.* یانقبوز || Un gros malotru بر شیشیمان یانقبوز

MALPROPRE. Sale *A.* مقذر ـ ملطخ ـ موسخ *P.* نا پاك ـ مردار *T.* وسخ آلود ـ وسخناك ـ چرك آلود ـ چرکین ـ بیلاشق ـ کیرلو ـ پاسلو ـ پیس ـ کیرلو || Il est extrêmement malpropre sur lui اوستی باشی بغایت کیرلو در Des habits malpropres البسهٔ مقذره ـ کیرلو پاسلو اوروبه Des mains بیلاشق اللر ـ مردار اللر ـ ایادیٔ ملطخه

MALPROPRETÉ. Saleté *A.* قذارت ـ عدم الطهارة *P.* نا پاکی *T.* پیسلك ـ کیرلك ـ مردارلق || Sa chambre est d'une grande malpropreté اوطه‌سنك قذارتی درجهٔ کمالده در Il mange avec une malpropreté insupportable اکل طعامده عدم طهارتی تحمّل اولنه‌جق شیٔ دکلدر

MALPROPREMENT. Salement *A.* مقذراً ـ ملطخاً ـ ملوّثاً *P.* نا پاکانه *T.* پیسلك ایله ـ مردارجه || Il fait tout malproprement هر ایشی ملطخاً ومقذراً ایشلر Il mange malproprement ملطخاً اکل طعام ایدر

MALSAIN. Qui est sujet à être malade *A.* ضعیف المزاج ـ معلول المزاج *P.* نا خوش مزاج *T* مزاجی چورك || Une femme malsaine معلولة المزاج بر قاری

Et qui est contraire à la santé *A.* ردیٔ ـ وخیم ـ مضرّ *P.* بد *T.* کوتو ـ فنا || Air malsain هوای وخیم Viande malsaine لحم مضرّ ـ لحم ردیٔ Les eaux de ce pays-là sont malsaines

اول دیارك میاهی مضرّ ووخیمدر

MALSÉANT. Contraire à la bienséance, messéant *A.* لا یلیق *T.* نا مناسب ـ نا چسپان *P.* غیر مناسب ـ غیر جدیر ـ بو شئ جدیر ولایق Cela est malséant || یاقشقسز ـ یاقشمز بر L'air dissipé est une chose malséante à un magistrat دکلدر قاضی‌یه کوره پریشانئ خاطر لایق وچسپان دکلدر

MALSONNANTE. Qui répugne. Il se dit en Théologie des propositions condamnées *A.* مردود *P.* نا مقبول *T.* قبول اولنمز || Une proposition malsonnante بر قضیهٔ مردوده

MALTÔTE. Exaction *A.* اهتضام pl. اهتضامات pl. تهاوش *P.* ظلمکاری *T.* ظلمیّه || Faire, exercer la maltôte مهاوش ـ ظلمیّه تحصیلنه ـ اخذ مهاوشه مبادرت ایتمك

MALTÔTIER. Celui qui exige des droits qui ne sont point dus *A.* مسوف ـ غاصب المهاوش *P.* دستبردانه مال گیرنده *T.* ظلمیّه مالی آلان

MALTRAITER. Faire éprouver des traitemens violens *A.* سؤ المعاملة ـ تکدیر شدیداً *P.* دل آزار کردن ـ بد معامله نمودن *T.* خرپالمق ـ تکدیر ایتمك || Il l'a maltraité de coups de paroles سؤ اظهار قولاً حقنه فلانی ضرباً تکدیر ایلدی Ce mari maltraite sa femme فلان کشی معامله ایتمشدر زوجه‌سنه سؤ معامله ایدر

Et faire tort à quelqu'un *A.* جفا ـ ظلم ـ حیف *P.* ستمیدن ـ غدر کردن *T.* غدر ایتمك ـ کملك ایتمك || Ce fils a été maltraité dans le testament de son père والدی وصیّتنامه‌سنده بو ولد پدری وصیّتنامه‌سنده مظلوم ـ بو ولده غدر اولدی ومغدور اولدی

Et faire un mauvais traitement à quelqu'un, soit à tort, soit avec raison *A.* تذلیل *P.* خوار کردن *T.* آلچقلتمق || Cet auteur a été maltraité dans cet ouvrage فلان نامی مؤلّفك بو Il a été maltraité dans cet arrêt رساله‌ده تذلیل اولندی اعلامك درونده تذلیل اولندی

MALTRAITÉ. *A.* مظهر السؤ المعاملة *P.* دوچار بد معامله ـ مجفوّ ـ مظلوم *A.* تکدیر اولنمش ـ خرپالنمش *T.* دل آزرده مغدور ـ غدر اولمش *T.* جفا زده ـ غدر کرده ـ ستمدیده *P.* آلچقلنمش *T.* خواری پذیرفته *P.* مذلّل *A.* اولمش

MALVEILLANCE. Mauvaise volonté pour quelqu'un *A.* سؤ القصد ـ بد اندیشی *P.* فساد الطویّة ـ فساد النیّة ـ فساد الفکر ـ بدخواهی *T.* یرامزلق || La malveillance cherche à discréditer les opinions du gouvernement فساد طویّت ایله مجبول اولنلر دولتك کافّهٔ اعمال وافعالنه حرف انداز طعن بد خواهلر دولتك حرکات ـ وتشنیع اولمق قیدنده درلر وسکناتنی تقبیحه وسیله اوله‌جق علل واسبابی آرامقدن Voilà des effets de sa malveillance بد اشته خالی دکللر در خواهلغنك آثاری بونلر در S'exposer à la malveillance du peuple عوامّ ناسك عرضهٔ سؤ قصدی اولمق

MALVEILLANT. Celui qui veut du mal à quelqu'un *A.* فاسد الطویّة ـ فاسد الفکر *P.* بد اندیش ـ بد خواه *T.* یرامز || Les malveillans font courir de fausses nouvelles, pour augmenter le mécontentement بد خواهان مجرّد انفعال ناسی تکثیر ایچون نشر اراجیف ایدرلر C'est quelque malveillant qui lui a rendu ce mauvais office فلانه بو کملکی ایدن بد خواهلرندن بری اولملو در ـ Il se dit aussi adjectivement || Caractère malveillant مزاج فاسد

MALVERSATION. Délit grave commis dans l'exercice d'une charge, d'une administration *A.* تعسّف pl. تعسّفات ـ ظلم pl. مظالم *P.* بیدادگری *T.* غدر || Commettre des malversations ارتکاب تعسّفات ایتمك On recherche ses malversations فلانك ایتدیکی مظالم وتعسّفات تفتیش اولنور On le recherche pour ses malversations ایتدیکی مظالم وتعسّفات ایچون آرانمقده در

MALVERSER. Faire des malversations *A.* تعسّف *P.* بیدادگری نمودن *T.* غدر ایتمك || Il est accusé d'avoir malversé dans sa charge منصبنده ارتکاب تعسّفات ایله متّهمدر

MALVOULU. À qui on veut du mal *A.* مبغوض

MAMAN. Terme dont les enfans se servent au lieu du mot de Mère *A.* امّة *P.* مام ـ مامك *T.* ننه || Il commence à parler, il dit déjà papa et maman هنوز تکلّمه باشلایوب بابا وننه لفظلرینی سویلر ـ On dit aussi, Grand'maman. V. Grand'mère.

MAMELLE. La partie charnue du sein des femmes où se forme le lait. Dans les hommes, c'est la partie charnue qui est placée au même endroit que la mamelle des femmes *A.* ثدی pl. ثُدی *P.* پستان *T.* ممه || Mamelle droite ثدی یمین ـ پستان راست ـ صاغ ممه gauche ثدی ایسر ـ پستان چپ ـ صول ممه Enfant à la mamelle *A.* طفل ضریع *P.* طفل شیر خورده *T.* ممه‌ده‌کی چوجوق Il était blessé deux doigts au-dessous

de la mamelle ایکی پرمق مقداری تحت الثدی مجروح اولدی

On le dit aussi en parlant des femelles des animaux *A.* ضرع pl. ضروع ـ لوابن *P.* پستان *T.* ممه

MAMELON. Le bouton placé au bout de la mamelle *A.* حلمة pl. حلمتان *P.* گذه ـ سر پستان *T.* ممه ـ ممه تکمه‌سی امزکی

MAMELUE. Femme qui a de grosses mamelles *A.* ثدیاء ـ قبا ممه‌لو ـ ایری ممه‌لو *T.* بزرک پستان *P.* ضخمة الثدی

MAMMAIRE. T. d'Anat. On appelle Artères mammaires, Veines mammaires, les artères qui portent le sang aux mamelles, et les veines qui l'en rapportent *A.* حبل الثدی ـ رغثاء *P.* رک پستان *T.* ممه طمری

MANANT. Paysan grossier, rustre *A.* فلاح *P.* روستایی *T.* کویلو

MANCHE. La partie d'un instrument par où l'on prend pour s'en servir *A.* جزئة ـ مقبض ـ مقبض pl. مقابض *P.* دسته *T.* بچاق صاب ـ قبضه ـ ال || Le manche d'un couteau قبضه‌سی Couteau à manche d'ivoire فیل دیشی قبضه‌لو بچاق Il tenait son manteau par le manche چکیچی قبضه‌سندن طوتار ایدی

Le manche de la charrue *A.* مقوم *P.* دستهٔ ایمد *T.* صبان قولبی

Le manche d'un violon, d'un luth, etc. *T.* قول

MANCHE. Partie d'un vêtement qui couvre le bras *A.* کم pl. اکمام *P.* آستین *T.* یک || La manche d'une chemise آستین کوملکک یکی ـ پیراهن Attacher les manches à une robe لباسه ـ لباسه وضع اکمام ایتمک ـ لباسی اکمام ایتمک صارقق یکلر ـ اکمام هادله Manches pendantes یک یاپشدرمق

MANCHETTE. Ornement fait de toile ou de dentelle, qui s'attache au poignet de la chemise *A.* رفارف الکم القمیص *P.* فراویز آستین پیراهن *T.* کوملک یکلرینک صارقق زنجفی

MANCHOT. Qui ne se peut servir que d'une main *A.* اشل *P.* اجذم ـ مقطوع الید ـ قطعان pl. اقطع ـ کنع pl. اکنع ـ شل ـ شکسته دست *T.* چولاق ـ الی چولاق || Il est manchot de la main droite صاغ الندن ـ ید یمناسی اقطعدر Il a reçu un coup de mousquet dont il est resté manchot تفنک قورشونی اصابتیله الی چولاق قالدی

MANDAT. Procuration pour agir au nom d'un autre *A.* کتاب الوکالة *P.* وکالتنامه *T.* وکالت کاغدی

Et ordre de payer, adressé par un propriétaire de fonds, au dépositaire des dits fonds *A.* ورقة الحوالة *P.* حواله نامه *T.* حواله تذکره‌سی || Il m'a donné un mandat sur son fermier ملتزمنه بر حواله تذکره‌سی ویردی

MANDATAIRE. Celui qui est chargé d'une procuration pour agir au nom d'un autre *A.* وکیل || Dans les États libres, les dépositaires du pouvoir sont les mendataires du peuple سربستیت صورتیله اداره اولنان ملکلرده اصحاب امانت حکومت اولنلر ملت وکیللریدر

MANDEMENT. Ordre par écrit de la part d'une personne qui a autorité et juridiction *A.* حکم *P.* امر نامه *T.* بیورلدی

Et ordre qu'on donne à un receveur ou fermier de payer quelque somme. V. Mandat dans ce sens || Accepter un mandement حواله تذکره‌سنی قبول ایتمک J'ai payé cette somme selon votre mandement ویردیککز حواله تذکره‌سی موجبنجه شو قدر اقچه ادا ایلدم

MANDER. Envoyer dire ou par lettres, ou par messager *A.* اخبار ـ ارسال الخبر *P.* پیغام فرستادن ـ خبر رسانیدن *T.* خبر کوندرمک || Je lui ai mandé cette nouvelle فلانه شو خبری شو حوادثی فلانه اخبار ایلدم ـ ارسال ایلدم Je lui ai mandé de venir بو طرفه کلمسیچون فلانه خبر کوندردم Ne voulez-vous rien mander à Paris? پارسه بر خبر کوندره‌جککز یوقمیدر

Mander quelqu'un. C'est lui donner avis ou ordre de venir بر کمسنه‌یی کتورتمک ایچون طرفنه خبر کوندرمک || On a mandé tous les parens بالجمله خویشان واقربایی کتورتمک ایچون طرفلرینه خبر کوندرلدی Il fut mandé à la Cour سرای همایونه کلمسی ایچون کندویه خبر کوندرلدی ـ سرای همایونه احضار اولندی ـ On dit aussi, qu'un homme a mandé ses équipages, ses chevaux, ses chiens عربه‌لرینی وبارکیرلرینی وآو کوپکلرینی کتورتمک ایچون خبر کوندردی

MANDIBULE. T. d'Anat. Mâchoire. V. ce mot.

MANDRAGORE. Plante *A.* یبروج الصنم *P.* مزدم گیاه ـ عبد السلام اوتی *T.* استرنک ـ سترنک

MANDRIN. Les serruriers nomment ainsi tous les poinçons qui

servent à percer le fer à chaud *A.* مثقب الحدّاد *P.* برمهٔ *T.* دمورجی منقابی آهنگر

MANÉAGE. T. de Mar. Il se dit du travail que les matelots sont obligés de faire pour charger sur un navire des planches, du poisson, etc. *A.* حمالة النواتی بلا اجرة *P.* بار کشئ بی مزد کشتیبانان *T.* کمیجیلرک اجرتسز حمّاللغی

MANÉGE. Exercice qu'on fait faire à un cheval pour le dresser *A.* رياضت - درست - تعليم الخيل *P.* اسب آموزی *T.* آت تعليمی - آته باش اوکرتمه || Un cheval propre au manége اسبه رياضت درسته صالح بر آت Faire le manége آته باش اوکرتمک - ايتمک

Il se dit aussi du lieu où l'on exerce les chevaux pour les dresser *A.* رحبة الدرسة *P.* تعليمگاه اسب *T.* آت تعليمی ميدانی || Un manége couvert اوستی قپالو آت تعليمی ميدانی découvert اوستی آچق تعليمگاه اسب ميدانی

Figur. Manières d'agir adroites et artificieuses *T.* شيوه ورفتار || Je connais le manége de ces gens-là آنلرک شيوه ورفتاری معلومدر || Il y a un certain manége à la Cour, qu'il faut savoir quand on veut y vivre سرای همايونده کچنمک مراد ايدن کشی اول طرفه مخصوص شيوه ورفتارک صورتنه آگاه اولمق لازمهٔ حالدندر

MÂNES. Nom que les anciens donnaient à l'ombre, à l'âme d'un mort *A.* ارواح الاموات *P.* ارواح مردگان *T.* اولمشلرک روحلری

MANGEABLE. Qui est bon à manger *A.* مأكول pl. مأكولات - قابل الاكل - صالح للاكل *P.* خواردنی - خوارتار *T.* ينور - ينيلەجک - بو اتمک || Ce pain n'est pas mangeable ينور دکل - ينمز - مأكول دكلدر

MANGEAILLE. Il se dit de ce qu'on donne à manger à quelques animaux domestiques *A.* طعمة *P.* خورش *T.* يم || Donner de la mangeaille aux volailles طيور خانگی يه يم ويرمک

Il se dit aussi de ce que mangent les hommes *A.* طعام *P.* خوراک *T.* ييەجک || Cet homme est toujours occupé de mangeaille شغل وکاری دائما طعامدر

MANGEANT. Celui qui mange *A.* آكل pl. اكلة *P.* خورنده - خورا *T.* ييجی

MANGEOIRE. L'auge où les chevaux mangent *A.* معلف *P.* علفگاه *T.* يمکلک || Mettre de l'avoine dans la mangeoire يمکلکده يولاف دوکمک

MANGER. Prendre des alimens pour se nourrir *A.* اكل - تناول *P.* خوردن *T.* يمک || Manger de la viande اكل لحم ات يمک - ايتمک Les chevaux mangent du foin, de l'avoine آتلر يولاف واوت اكل ايدرلر Il n'a ni bu ni mangé نه ايچدی ونه يدی Il a été trois jours sans manger اوچ کوندر اوچ کون آغزينه بر شئ قومدی - بر شئ يمدی Il boit et mange ordinairement avec lui عادتا آنکله بيله اكل ونوش ايدر - انکله برابر ييوب ايچر - On dit figur., L'appétit vient en mangeant, pour dire, que l'envie d'amasser du bien s'augmente à mesure qu'elle se satisfait *T.* طعام يدکچه اشتها آرتر - Et proverb., Les gros poissons mangent les petits, pour dire, que les gens puissans oppriment les faibles *T.* ايری بالقلر اوفاقلری يير - Et qu'un homme sait bien manger son pain, pour dire, qu'il entend bien ses intérêts *T.* ايشينی بيلور

Il signifie aussi, prendre ses repas *A.* اكل الطعام *P.* طعام خوردن *T.* طعام ايتمک || Il a mangé chez un tel فلانکک خانەسندە طعام ايتدی Il mange à l'auberge مسافر خانەده طعام ايدر Un tel tient table, il donne à manger سفرەسی آچيقدر مسافرلری اطعام ايدر - اتمکی ميدانده در - On dit, Manger son bien, pour dire, le consumer *T.* بر کمسنه مالنی اكل ايتمک - مالنی يمک || S'il se jette dans la débauche, il mangera tout son bien en peu de temps عيش وعشرته مبتلا اولەجق اولور ايسه مدت قليله ايچنده بستون مالنی اكل ايدەجکنه شبهه يوقدر Il mange tout en chicane, en procès بر بتون مالنی تزويراتده ودعوالرده - On dit figur., Ses valets, ses chevaux, les femmes, les chiens le mangent, pour dire, le ruinent مالنی کندو خدمتکارلری ودوابّ ومواشيسی وبسلديکی کلاب وطايفهٔ زنان اكل وبلع ايدر

MANGER. Ronger *A.* تأكّل - اكل *P.* فرسوده کردن - خوردن *T.* آشندرمق - يمک || La rivière mange ses bords مياه نهر مياه نهرک جريانی تقريبيله کنارەکی طپراغی آشندرر کنارەکی ارض متأكّل اولور La rouille mange le fer پاس دموری اكل ايدر Les onguens qui mangent les chairs mortes لحوم ميتەيی اكل ايدن ادهان

On dit figur., qu'une gravure, qu'une écriture est mangée par le temps, pour dire, qu'elle est effacée par le temps, et qu'on a peine à y rien connaître *A.* انطلاس *P.* فرسوده شدن -

سیلنمک - آشنمق *T.* نا بدید شدن || Les lettres de cette médaille sont tout-à-fait mangées بو اسکی زمان سکه‌سنده اولان حروف مرور اوقات ایله کلیّاً منطلس وفرسوده در کلیّاً سیلنمشدر -

En termes de Grammaire, on dit, qu'une voyelle finale se mange, pour dire, qu'elle s'élide آخر کلمه‌ده اولان حرف لدی تلفظده محذوف اولور - التلفظ حذف اولنور

Mangé. *A.* مأکول *P.* خورده *T.* ینمش

MANGER. Ce qu'on mange *A.* طعام pl. اطعمة *P.* خوراک - خورش *T.* آش - یمک || Manger délicat طعام نفیس - friand, délicieux طعام لطیف وشهیّ C'est un manger de roi اعلای اطعمهٔ ملوکانه‌دندر C'est le meilleur manger du monde اطعمهٔ روی زمیندر

On dit d'un homme qui s'occupe entièrement à une chose, qu'il en perd le boire et le manger ترک خورد ونوش ایدر ترک خواب وراحت ایدر - ترک خورد وخواب ایدر -

MANGEUR. Celui qui mange beaucoup *A.* اکول *P.* پر خوار - رزد - بسیار خوار *T.* ییکن || C'est un grand mangeur اکول دکلدر اکول عظیمدر Il n'est pas mangeur

MANGEURE. Endroit mangé d'une étoffe, d'un pain, etc. *A.* اکلة *P.* خوردگاه *T.* ینک - ینک یری || Mangeure de souris صچان ینکی

MANGOUSTE. V. Ichneumon.

MANIABLE. Qui se prête à l'action de la main *A.* لیّن *P.* نرم *T.* یومشق || Ce drap est doux et maniable بو چوقه لطیف ولیّندر Le cuir bien apprêté en devient plus maniable دری بر خوشجه دباغت اولندقده برقات دخی کسب ملاینت ایدر

Et qui est aisé à mettre en oeuvre *A.* لیّن - هیّن الاعمال - سهل الاعمال - لدن - ذو لدونة *P.* نرم *T.* یومشغرق || Ce fer, ce cuir est maniable بو دمور وبو باقر لیّن ولدونتلو معادندر Il n'y a point de métal si maniable que l'or ذهب در قدر ذو لدونت معدن یوقدر - Il signifie figur., traitable *A.* لیّن الجانب - سهل العطف *P.* نرمخو *T.* یومشق خویلو || C'est un homme dont l'esprit est maniable بالطبع لیّن الجانب بر آدمدر

MANIAQUE. Qui est attaqué de manie *A.* مجنون مطبق *P.* دیوانه *T.* دلو

MANIE. Aliénation d'esprit qui va quelquefois jusqu'à la fureur *A.* جنون مطبق - مانیا || Sa folie se change en manie جنونی جنون مطبقه تحویل اولنور Sa manie est de se croire de verre فلانک جنون مطبقی نفسی صرچه‌دن عبارت اولدیغنی ظنّ ایتمکدر - Il signifie figur., passion bizarre, goût immodéré, *A.* جنون *P.* دیوانگی *T.* دلولک || Sa manie pour les tulipes l'a ruiné لاله حقنه اولان جنونی خرابیّت حالنه بادی اولمشدر Il a la manie des vers اشعار بابنده جنونی وار در اشعار دلوسیدر - اشعار دیوانه‌سیدر -

MANIEMENT. Action de manier *A.* ملامسة *P.* دست سایی - *T.* ال ایله یوقلمه پرواس || On connait la bonté du drap au maniement چوقه‌نک جودت ولطافتی لدی الملامسه بللو اولور - ملامسده

Et le mouvement du bras, de la jambe *A.* حرکت *P.* جنبش *T.* اوینایش - قملدامه || Il était perclus de ce bras, mais il commence à en avoir le maniement assez libre الی عملمانده - ایکن شمدی حرکته خیلی سهولت کسب ایتمکه باشلادی اعمال وتحریکنه سهولت پیدا ایلدی

On appelle Le maniement des armes, l'exercice de pied ferme qu'on enseigne aux soldats *A.* تعلیم باعمال الاسلحة *P.* سلاحبازی *T.* سلاح تعلیمی - سلاح قوللنمه

Figur. Administration *A.* ادارة - تصرّف *P.* کارسازی *T.* اموال میریه‌نک کوروب جویرمه || Le maniement des finances بو دفتردارک اداره‌سی Ce trésorier a beaucoup de maniement امر تصرّف واداره‌ده مهارت تامّه‌سی وار در On lui a confié ce maniement بو امورک اداره وتصرّفی فلانک ید امانتنه تفویض اولنمشدر Ceux qui ont le maniement des affaires مدیرین امور اولنلر - ادارهٔ اموره مأمور اولنلر - کارسازان - اولیای امور

MANIER. Toucher à pleine main *A.* لمس - لمس بالید - تلمّس *P.* پرواسیدن *T.* ال ایله یوقلمق - ال ایله طوقندرمق || Manier un drap pour voir s'il est doux چوقه‌نک درجهٔ ملایمتنی آکلامق ایچون لمس ید ایله آراشدرمق Manier une étoffe بر ثوبه لمس ید ایتمک

Et recevoir, avoir en sa disposition *A.* قبض *P.* گرفتن *T.* اله کچورمک || Je n'ai point encore manié un denier de cette recette بو ایراددن هنوز بر اقچه مقبوضم اولمش دکلدر Il ne manie point d'argent ید قبضنه اصلاً وقطعاً اقچه داخل

اصلا اقچه النه كچمز - اولمز Il manie tous les biens de cette
maison بو قوناغك كافهٔ اموالنى يد قبضنه داخل اولور Il
manie tous les ans plus d'un million بهر سنه اون كرّه يوز
بيك غروشدن زياده مقبوضى اولور بهر سنه النه كچن
اقچه اون كرّه يوز بيك غروشدن متجاوز در

Figur. Administrer *A.* اداره - تصرّف - قبض وبسط - فتق
ورتق - حلّ وعقد *P.* كار ساختن - كارسازى نمودن *T.*
قوللنمق - كوروب چويرمك || Manier les affaires publiques
امور عامّه يه - امور عبادى اداره وتصرّف ايتمك قبض وبسط
جمهور ناسك امورينى اداره ايتمك - قيام ايتمك Ma-
nier les finances امور ميريّه يى اداره وتصرّف ايتمك -
On dit aussi, Manier bien une affaire بر مصلحتى استادانه
اداره ايتمك - Et manier les esprits, manier un homme, pour
dire, les gouverner || Laissez-moi manier les esprits اذهان
ناسك اداره سى خصوصنى بكا براق Ce n'est pas un homme
aisé à manier اداره سى آسان برادم دكلدر - قوللانيلور قولاى
سهولت Ce peuple ne se manie pas si facilement آدم دكل
كلامى - Et manier bien la parole ايله قوللانيلور ملّت دكلدر
حسن صورت ايله اداره ايتمك.

Et se servir adroitement de quelque chose *A.* استعمال - اعمال
قوللنمق || Il manie bien l'épée à deux mains *T.* بكار بردن *P.*
ايكى ال ايله قليجى كوزل اعمال ايدر Il sait bien manier
les armes اعمال اسلحه فننده ماهر در - On dit aussi, Manier
le pinceau, le ciseau, la plume توى قلمى ومقصى وقلمى
اعمال ايتمك - Et manier bien la pâte, pour dire, pétrir
bien خميرى كوزل اعمال ايتمك

Au manier, signifie, en maniant *A.* عند اللمس - لدى اللمس
در پرواسيدن *P.* || ال ايله يوقلندقده *T.* Vous reconnaîtrez
la bonté de cette étoffe au manier بو قماشك لطافتى لدى
اللمس معلومك اولور

MANIÈRE. Façon, sorte *A.* وجه pl. وجوه - صورت pl. صور
من جميع || دكلو - شكل - درلو *T.* گونه *P.* En toute manière
هر وجه وصورتده - الوجوه De quelque manière que cela soit
هر نه شكل اولسه - هر نه وجه ايله اولور ايسه اولسون Je
ne veux pas que cela soit de cette manière بو صورت ايلده
فلانه اولديغنى استمم Je lui écrirai de la bonne manière
بر وجه احسن تحرير ايده جكم De quelle manière voulez-
vous que je me conduise? طرفمدن نه كونه حركت اولنمق

شونى هر نه Faites cela de quelque manière que ce soit استرسك
وجه وصورت ايله اولور ايسه ياپيوير À la manière accoutumée
كندويه مخصوص اولان C'est sa manière d'agir بر وجه معتاد
صورت نكلمى بو در de parler صورت حركت بو در C'est
sa manière كندويه مخصوص بر صورتدر Cet homme a une
belle manière de s'énoncer حسن صورت ايله ادارهٔ كلام
صورت حسنه ايله افادهٔ مرام ايدر - ايدر

On dit, Faire une chose par manière d'acquit, pour dire, la
faire parce qu'on ne peut s'en dispenser *T.* بر ايشى آنقريه
اولدرق ايتمك

On dit proverb., Il m'a offert sa bourse, mais c'est une ma-
nière de parler بكا كيسه سنى تقديم ايلدى لكن لفظى
بونلر لفظى مراد صحبتلر در Ce sont manières de parler مراد در

Il se dit aussi de ce qui a l'apparence de la chose qu'on
spécifie *A.* شكل - اسلوب - هيئت *P.* طور *T.* قيللق || Il
vint une manière de femme زنه شكلنده بر شخص كلدى
Il fut abordé par une manière de valet de chambre چوقدار
چوقدار هيئتنده - اسلوبنده بر آدم يانته كلدى

Il se prend aussi pour Affectation *A.* تصنّع *T.* نكلّف || À
force de soigner son style, on tombe dans la manière انشاده
مبالغهٔ تحرّى ودقّت تكلّف صورتنه منتج اولور Cela avoi-
sine la manière بو صورت تصنع وتكلّفه يقيندر

Manières, au pluriel, signifie en général, les usages étab-
lis pour rendre plus doux le commerce que les hommes doi-
vent avoir entre eux *A.* pl. آداب *P.* آيين *T.* توره || Les
manières changent selon les différentes sortes de gouvernement
ادارهٔ ملكك صور مختلفه سنه نظراً آداب دخى متحوّل
اولور Il y a cette différence entre les moeurs et les manières,
que les premières regardent plus la conduite intérieure; les
autres, l'extérieure آداب ايله اخلاق بيننده شو فرق وار
در كه آداب ظاهر حاله واخلاق باطنه متعلّقدر Le mécon-
tentement des Macédoniens s'accrut lorsqu'ils virent Alexandre
prendre les moeurs et les manières des Perses اسكندر ذو
القرنين اهل فرسك آداب واخلاقلرينى اخذ ايلديكى
مقدونيالونك مشهودلرى اولنجه اغبرار خاطرلرى بر قات
دخى متزايد اولمشدر

Et certaines manières particulières usitées dans le monde *A.*
pl. اوضاع - اطوار *P.* طرز - شيوه *P.* طرز || Il a des manières

agréables مطبوع الاطواردر bonnes اوضاع واطواری مستحسندر
belles اطوار مرغوبهٔ دلاویزی وار در rudes اطوار خشونت
obligeantes آلود اطوار پسندیده تطییب خاطری موجب
désobligeantes تبرید قلوبی مستلزم اطوار ردیئه engageantes
اطوار دلپسند جلب قلوبی مستلزم Ses manières déplaisent
à tout le monde اوضاع واطواری عامّه عندنده منفور در

Il se dit aussi des traits distinctifs que l'on remarque dans les actions extérieures des particuliers *A.* pl. حرکات وسکنات *P.* کار وکردار *T.* طاورانش || Vous n'avez pas mal décrit sa figure et ses manières فلانک چهره‌سنی وحرکات وسکناتنی فنا تعریف ایتمامشسک Dans la simplicité de leur parure, elles ont de la grâce et du goût; elles en ont dans leur entretien, dans leurs manières اول زنانک زیب وزینتلری ساده‌لکنده حسن طبیعت ولطف صورت اولدیغی کبی نطق وکلاملری وحرکات وسکناتلری دخی احسن والطفدر

De manière que. De sorte que *A.* بوجه ان *P.* چنینکه - آنچنانکه *T.* شول وجهله که - شویله که || Il dit telle chose, de manière que l'on vit bien que... فلان کلامی سویلدی شویله که آندن فلان شئ آکلاشلدی

On dit, Par manière de dire, par manière d'entretien, de conversation, pour dire, Sans avoir eu aucun dessein formé de parler *T.* سوز کلیشی

MANIÉRÉ. Qui est remarquable par une affectation particulière *A.* متصنّع الاطوار - کثیر التصنّع - متصنّع *P.* بتصنّع پرداخته - تکلّف آمیز *T.* تکلّفلو || Style maniéré سبک کثیر التصنّع متصنّع - C'est un homme maniéré متصنّع الاطوار بر آدمدر تکلّفه مایل - بر آدمدر

MANIFESTATION. Action par laquelle on manifeste *A.* بروز *P.* آشکارایی - آشکار سازی *T.* بللورمه || Après une manifestation si évidente de la puissance de Dieu قدرت ربّانیه‌نک اول مرتبه‌ده علناً بروزی

MANIFESTE. Notoire *A.* عیان - جلیّ - بارز - ظاهر - واضح *P.* آشکار - بدیدار - نمایان - نمودار *T.* بللو - آچیق || Erreur manifeste خطای واضح C'est une chose manifeste et publique کالشمس فی وسط النهار عامّه‌یه معلوم بر امر ظاهر در Cela est si manifeste, qu'on n'en peut douter ظاهر وآشکار در کون کبی - شول رتبه‌ده واضح وعیاندر که شبهه یری قالمز آشکار اولمغله محلّ شبهه دکلدر

MANIFESTE. Écrit public par lequel les princes ou chefs de parti rendent raison de leur conduite dans quelque affaire importante *A.* کتاب الاعلان *P.* بیاننامه *T.* بیاننامه || Ce prince, avant que de déclarer la guerre, fit publier un manifeste بو پادشاه اعلان سفردن مقدّم بر قطعه بیاننامه نشر ایلدی Le manifeste du Roi d'Espagne اسپانیا قرالنک بیاننامه‌سی Vous en verrez les raisons dans son manifeste بو کیفیتک علل واسبابی نشر ایلدیکی بیاننامه‌نک مفهومندن معلومک اولور

MANIFESTEMENT. D'une manière manifeste *A.* علناً - واضحاً - علانیةً - عیاناً *P.* آشکارا *T.* آشکاره - آچیغه - آچیقدن || Je vous ferai voir manifestement que... علناً وعیاناً طرفکه اظهار ایده‌جکمکه Il est manifestement coupable علناً مجرمدر - مجرم اولدیغی جلی وآشکار در

MANIFESTER. Rendre manifeste *A.* اعلان - ابراز - اظهار - بیان *P.* آشکار کردن - بدیدار کردن - عیان ساختن *T.* بلورتمک - آچیغه کوسترمک - آچیقدن || Dieu a manifesté son pouvoir باری تعالی حضرتلری قدرت بی نهایت صمدانیه‌سنی ابراز واعلان ایلدی Notre-Seigneur se manifesta aux Apôtres حضرت عیسی افندمز نفس مبارکنی حواریّون کرامه اظهار ایلدی Quand ce secret viendra à se manifester بو راز پنهان - بو سرّ اعلان اولنه‌جق اولدقده بو سرّ مکتومدن رفع - کشف وبیان اولندیغی حالده سرپوش خفا اولندقده

Manifesté. *A.* بارز - مبیّن *P.* آشکار گشته - بدید آمده *T.* آچیغه چیقمش - آشکار اولمش

MANIVELLE. Pièce de fer ou de bois, qui est placée à l'extremité d'une machine, et qui sert à la faire tourner *T.* زنبرک || La manivelle d'un moulin à café قهوه دکرمنی زنبرکی d'un gouvernail دومنک زنبرکی

MANNE. Espèce de suc, qui se recueille sur les feuilles de certains arbres *A.* منّ *P.* ترانگبین - فیذوم - شیرخشک - شیرخشت *T.* قدرت خلواسی || On purge les enfans avec de la manne چوجوقلری قدرت حلواسیله تنقیه ایدرلر Les naturalistes ont découvert que la manne est un suc qui sort de certains arbres علم طبایع اشیایه واقف اولنلر منّک بعض اشجار رطوبتندن حاصل اولدیغنی استخراج ایتمشلر در

On appelle aussi Manne dans l'Écriture, la nourriture que

Dieu fit tomber du ciel pour nourrir les enfans d'Israel *A.* منّ سلوى *Figur.* || La vérité est une manne céleste dont il faut se nourrir صدق وحقيقت سمادن منزل منّ سلوا مانندی بر غدای روحانی اولمغله اندن تغذّی ایتمک لازمدندر

MANNE. Espèce de long panier d'osier *A.* سل pl. سلال *P.* سپت *T.* كواره

MANNEQUIN. Sorte de panier long et étroit, dans lequel on apporte des fruits et d'autres choses au marché *A.* قفّة ـ ميضانة *P.* گندوله *T.* كوفه || Mannequin de fruits ميوه كوفه‌سی

MANOEUVRE. Ouvrier qui sert ceux qui font l'ouvrage *A.* عامل pl. عملة *P.* رنجبر *T.* ارغاد || Il a tant de manoeuvres à payer par jour كونده شوقدر عمله‌يه اجرت ويرر L'heure où les manoeuvres quittent le travail رنجبرلرك ايشهدن فارغ اولدقلری وقت معيّن

MANOEUVRE. T. de Marine, qui se dit de tous les cordages destinés à manier les voiles *A.* قلوس الجلول *P.* رسنهای *T.* يلكن هلاطلری طاقمی *T.* بادبان

Il signifie aussi, l'art de gouverner un vaisseau *A.* صنعت بحريّة pl صنايع بحريّة || Ils firent une manoeuvre qui leur fit gagner le vent sur les ennemis صنايع بحريّه‌دن بر كونه صنعت اجراسيله روزكارك اوستنه چيقه بيلديلر Changer de manoeuvre صنعت بحريّه‌نك صورتنی تبديل ايتمك Il entend bien la manoeuvre صنايع بحريّه‌ده وقوف تامّی وار در

Il se dit aussi des mouvemens qu'un général fait faire à des troupes *A.* صنعت حربيّة pl. صنايع حربيّة || Il fit une manoeuvre qui déconcerta les ennemis بر صنعت حربيّه اجراسيله دشمنك تدبيرينی بوزدی Il fit une manoeuvre à laquelle ils ne s'attendaient pas اعدانك مأمولی اولميان بر صنعت حذاقته مقارن حربيّه اجرا ايلدی Une savante manoeuvre ماهرانه بر صنعت حربيّه ـ بر صنعت حربيّه

Il se dit figur. de la conduite qu'on tient dans les affaires du monde *A.* حركت || Il a fait une manoeuvre qui a gâté toutes ses affaires ايتديكی حركت كافّهٔ امورينك اخلالنه سبب اولمشدر

MANOEUVRER. T. de Mar. Faire la manoeuvre *A.* اجراء الصنايع البحريّة ـ اعمال الصنايع البحريّة || L'équipage a bien manoeuvré كمی طايفه‌سی صنايع بحريّه‌يی كوزل اجرا ايلدی

Il se dit aussi en parlant des mouvemens que des troupes exécutent *A.* اجراء الصنايع الحربيّة ـ اعمال الصنايع الحربيّة || Ces troupes ont bien manoeuvré بو عسكر صنايع حربيّه‌يی استادانه اجرا ايلدی Faire manoeuvrer des troupes عسكره اجرای صنايع حربيّه ايتدرمك

Figur. Employer des moyens pour faire réussir une affaire *A.* عمل *A.* حركت *P.* كار پرداختن *T.* ايشلمك || Manoeuvrer sourdement بی صيت وصدا عمل وحركت ايتمك ـ مخفيجه

MANOEUVRIER. Qui entend bien la manoeuvre des vaisseaux, ou la manoeuvre des troupes *A.* واقف فی صنايع البحريّة ماهر فی صنايع الحربيّة || C'est un excellent manoeuvrier صنايع حربيّه‌ده ـ صنايع بحريّه‌ده استاد بی نظير در ماهر در

MANOIR. T. de Jurisp. Demeure, maison *A.* مسكن pl. مساكن *P.* اقامتگاه *T.* قوناق || Le manoir seigneurial مسكن صاحب ارض

MANOUVRIER. Ouvrier qui travaille de ses mains et à la journée *A.* اجير *P.* مزدور *T.* كونده‌لكجی

MANQUE. Défaut *A.* فقدان ـ عدم *P.* نا بودی *T.* يوقلق || Le manque de foi عدم وفا Le manque d'argent en est cause بوكا سبب اولان اقچه‌نك فقدانيدر Manque de parole عدم خلف وعد ـ انجاز وعد Il y a là un manque de respect بو بابده بر كونه عدم حرمت صورتی وار در

Et ce qui manque à une chose pour qu'elle soit complète *A.* نقصان *P.* كم ـ كاست *T.* اكسك || Il a trouvé dix écus de manque dans un sac de mille francs بيك غروشلق كيسه‌ده اون غروش نقصان بولمشدر

Il se prend aussi adverbialement, et signifie, faute *A.* من جهة العدم ـ جهة الفقدان *P.* از بهر نا ـ از كمی *T.* بودی حسبيله ـ يوقلغی حسبيله || Il n'a pu faire cela, manque d'argent اكسكلكی حسبيله ـ اقچه‌نك فقدانی جهتيله بونی ايده‌مدی اقچه‌نك يوقلغی حسبيله Cela lui est échappé, manque d'attention, manque de mémoire بو شيئی عدم حفظندن ناشی ـ دقّته مبنی قاچردی عدم

MANQUEMENT. Faute d'omission *A.* نقصان ـ قصور *P.* كمی *T.* تقصيرات ـ اكسكلك ـ ياكلمه || Ce fut un léger manquement بو بر قصور خفيف ايدی Il n'y a personne qui ne

soit sujet à quelque petit manquement هیچ بر آدم یوق كه
جزئی بر قصور ونقصانی اولیه - On dit, Manquement de
parole امر - قصور حرمت de respect انجاز وعدده قصور
قصور de foi قصور وفا توقير واحترامده V. aussi, Manque.

MANQUER. Faire une faute A. خطاء P. لغزش نمودن -
خطا كردن T. یاكلمق || Tous les hommes sont sujets à man-
quer بنی آدمك - انسانك مجموعی خطایه مبتلا در
جمله‌سی خاطیدر

On dit, qu'une arme à feu manque, lorsqu'elle ne prend
pas feu A. عدم الاستیرا P. آتش نه زدن T. آتش آلمامق
آتش - آتدیغی تفنك استیرا ایتمدی || Son fusil manqua
آلمدی

Il signifie aussi, Avoir faute de... A. عدم الوجود - عدم -
نا - نا بود شدن - گم بودن P. نقصان - فقدان - انعدام
|| خالی اولمق - یوق اولمق - اولمامق T. موجود شدن
Manquer d'argent اقچه معدوم اولمق - موجود اولمامق de
munitions فقدان مهماته دوچار - مهمات معدوم اولمق
اولمق de résolution بر كمسنه‌نك رأی وقراری اولمامق
d'occasions فرصت بولنمامق - فرصتلر معدوم اولمق de coeur
جسارت اولمامق - عدم جسارت - نقصان جسارت d'ap-
pétit فقدان اشتهاسز اولمق - عدم اشتها L'argent lui manque
عسكر محصورینه Les vivres manquent aux assiégés نقودی وار در
نقصان ذخیره وار در - فقدان زاد وذخیره وار در La poudre
leur manqua دوكنمشدر - باروتلری مفقود اولمشدر Cet hom-
me est parfait, il ne lui manque rien بو آدم من جمیع الوجوه
هیچ بر اكسكی یوقدر - كامل اولوب بر درلو نقصانی یوقدر
On dit, Il ne manque pas d'esprit بضاعهٔ عقلدن خالی
فلانك حمیتی یوق d'ambition عقلی یوق دكلدر - دكلدر
نیت - خیرخواهلقدن خالی دكلدر de bonne volonté دكلدر
عدم الانجاز On dit aussi, Manquer de parole A. - خالصه‌دن
وفاسزلق T. بوعده وفاداری ننمودن P. خلف الوعد - الوعد
ایتمك

Il signifie aussi, être de moins || Il manque bien des livres
dans cette bibliothèque بو كتبخانه‌ده وافر كتابلرك
نقصانی وار در Il manque bien des meubles dans cette mai-
son - بو خانه‌ده اثاث بیته متعلق وافر شیلر ناقصدر
اكسكدر

MANQUER À... Ne pas faire ce qu'on doit A. تجویز القصور
اختیار القصور - ارتكاب التراخی P. تقصیر كردن T.
اكسكلك ایتمك - قصور ایتمك || Manquer à son devoir
ایفای وجیبهٔ حاله تجویز تراخی وقصور ایتمك à ses amis
رسوم محبتك ایفاسنده - احبا حقنه تجویز قصور ایتمك
عرض وناموسك وقایه‌سنده à l'honneur ارتكاب تقصیر ایتمك
احضار وعده‌سنده اختیار à l'assignation اختیار قصور ایتمك
محل موعودده اثبات وجود au rendez-vous قصور ایتمك
ایفای رسم à sa foi ایلمكده ارتكاب تراخی وقصور ایتمك
انجاز وعد à sa parole وفاداریده ارتكاب قصور ایتمك
امرنده اختیار قصور ایتمك Je vous ai promis de vous ser-
vir, je ne vous manquerai pas وعد ایده‌جكمی - كا خدمت
On dit, - ایتمشیدم اول بابده تجویز تراخی وقصور ایتمم
Manquer à quelqu'un, pour dire, manquer aux égards qu'on
lui doit بر كمسنه‌نك حقنه اداسی لازم اولان رسومك
حقنه ارتكاب تقصیرات - اجراسنده اختیار قصور ایتمك
ایتمك

MANQUER, signifie aussi, périr A. تلف - فنا P. فنا پذیرفتن
تباه شدن - T. یوق اولمق - فنا بولمق || Cette maison
manque par les fondemens بو بنا اساسندن تلف اوله‌یور Ce
cheval manque par les jambes بو آتك آیاقلری فنا بولدی
Cet homme est bien malade; s'il vient à manquer, sa famille
est ruinée بو آدم مرض شدیده مبتلا اولوب تلف اولمق
لازم كلور ایسه اولاد وعیالی خراب اولور
Et défaillir A. زوال القوة - نفاد القوة - فناء القوة P.
درمان كسلمك - قوت كسلمك T. تاب وتوان گم شدن
قوت قالمامق - || Elle va s'évanouir, le coeur lui manque
تاب وتوانی قالمیوب بیخود اوله‌قده در Je suis si effrayé,
si interdit, que la parole me manque بكا شول رتبه‌ده استیلای
شول رتبه‌ده دوچار - دهشت ایلدیكه نطقم زایل اولدی
رعب ودهشت اولدمكه نطقم كسلدی Les forces lui man-
quent قوای بدنیه‌سی رهین نفاد اولمشدر Il ne peut plus
se soutenir, les jambes lui manquent آیاقلری قوتی زایل
اولمغله طورمغه مجالی یوقدر

Et oublier de faire quelque chose A. نسیان - ذهول P.
فراموش كردن T. اونوتمق || Je ne manquerai pas de faire ce
que vous voulez دلخواهكی اجرا ایلمكده تجویز ذهول ایتمك
احتمالم یوقدر Ne manquez pas de vous trouver en tel lieu
فلان محلده بولنمقده تجویز نسیان وذهول ایتمه Je n'y

manquerai pas بو بابده تجویز ذهول ایتمک احتمالم یوقدر

On dit, Le pied lui a manqué, pour dire, qu'il a glissé *A.* زلق قدم *P.* پایش بلغزید *T.* آیاغی قایدی

On dit d'un négociant, qu'il a manqué, pour dire, qu'il a fait faillite *A.* افلاس *P.* باد دستی نمودن *T.* افلاسه چیقمق

On dit, Il a manqué de..., pour dire, peu s'en est fallu que... *A.* کاد *P.* اندک ماند که *T.* آز - بر رمق قالدی - قتل اولمغه بر رمق قالدی || Il a manqué d'être tué قالدی آز قالدی قتل اولنەجق ایدی

MANQUER, est aussi actif, et signifie, perdre, ne trouver pas *A.* فوت - افاتة *P.* یاوه کردن *T.* قاچرمق - یاوی قلمق || Je suis arrivé trop tard, j'ai manqué cet homme پک کیج بر کلدیکمدن فلانی قاچردم Il a manqué une belle occasion - افاتهٔ فرصت ایلدی - مناسب فرصت فوت ایلدی - فرصتی قاچردی - On dit aussi, Il a manqué son coup, pour dire, qu'il n'a pas réussi dans son dessein مقصودینی فوت ایلدی - مقصودینه دسترس اولەمدی - تیر املی هدف - مقصودینی قاچردی - مقصوده واصل اولەمدی J'ai manqué mon affaire مصلحتمی فوت ایلدم

MANQUÉ. *A.* مفقود - منعدم - معدوم *P.* نا بود - گم شده *T.* یوق اولمش شده

On dit, Un ouvrage manqué, pour dire, défectueux *A.* عمل معیوب *P.* کار کم *T.* قصورلی ایش Un poète manqué, c'est-à-dire, imparfait *A.* شاعر ناقص *P.* شاعر پر قصور - قصورلی شاعر Un projet manqué, c'est-à-dire, avorté تدبیر فوت اولمش - شاعر باشه چیقەمامش تدبیر - منتج مرام اولمامش تدبیر

MANTEAU. Vêtement de dessus *A.* فرجی *P.* بالاپوش - شادیچه *T.* قپود - قیش قپودی - فراجهٔ شتا || Manteau d'hiver فراجه - فراجه de drap چوقه فراجه de cérémonie رسم فراجەسی Manteau long فراجهٔ طویل الاذیال S'envelopper dans son manteau - کندو فراجەسی ایچنده بورنمک - Manteau pour la pluie *A.* ممطرة *P.* لباده - بارانی *T.* یغمورلق

Figur. Prétexte dont on se couvre *A.* لباس *P.* پوشش *T.* اورتو || Sous le manteau de la dévotion, on cache souvent de mauvais desseins ستر تقواده وراى لباس حالده غالب اکثریا پس پوشش تعبد ودیانتده - مقاصد فاسده اولنور مقاصد فاسده پنهاندر

MANTELET. *A.* فروج صغیر *P.* بالاپوشک *T.* کوچک فراجه

En termes de guerre, on donne ce nom à une espèce de machine mobile faite de planches ou madriers, dont on se sert dans les siéges, pour se garantir de la mousqueterie *A.* قفع *P.* سپر چوبین *T.* محاصرەلرده قوللانیلان آغاجدن سپر

MANTURE. T. de Mar. Grand coup de vent, agitation violente des vagues *A.* هلابة *P.* خروش دریا *T.* بوره

MANUEL. Qui se fait avec la main *A.* معمول بالید *P.* کار دست *T.* ال ایله اولان - ال ایله ایشلنان || Ouvrage, travail manuel *A.* عمل الید - معمول بالید *P.* دستکار *T.* ال ایشی On fit aux pauvres une distribution manuelle d'argent مساکین وگدایانه - فقرایه ال بخششی توزیع اولندی عن ید عطیه ویرلدی - بر ال کرمی ویرلدی

Il est aussi substantif, et sert de titre à des livres ou abrégés qu'on peut porter à la main *A.* مجلة *P.* کتابچه *T.* کتابجق

MANUELLEMENT. De la main à la main *A.* یداً بید *P.* دست بدست *T.* ال اله || Donner manuellement یداً بید Recevoir ال اله ویرمک - تسلیم یداً بید اخذ

MANUFACTURE. Établissement qui nécessite plusieurs ateliers, ouvriers, magasins, etc., et dans lequel on fabrique différents ouvrages *A.* منسج - طراز *P.* کارخانه - کارگاه *T.* کارخانه || Bonne manufacture بر منسج لطیف Manufacture de draps, d'étoffes de soie چوقه وامتعهٔ حریریه کارخانەسی Élever, monter une manufacture برکارخانه احداث وتنظیم ایتمک Les ouvriers qui composent la manufacture عملهٔ کارخانه V. Fabrique.

MANUFACTURER. Faire des ouvrages de manufacture *A.* نسج *P.* اعمال - در کارخانه پرداختن *T.* کارخانەده ایشلتمک || On a fait venir beaucoup de laines d'Espagne, pour les manufacturer کارخانەلرده اعمال اولنمق ایچون اسپانیا طرفندن کلیتلو یپاغی جلب اولندی Cette étoffe a été manufacturée à Lyon بو ثوب لیون کارخانەسنده نسج اولنمشدر - ایشلندی

MANUFACTURÉ. *A.* منسوج - معمول *P.* در کارخانه پرداخته *T.* کارخانەده ایشلنمش

MANUFACTURIER. Ouvrier qui travaille dans une manufacture *A.* نساج - عامل النساجة pl. عملة النساجة *P.* مزدور کارخانه *T.* کارخانه عملەسی - کارخانه ایشجیسی

MANUMISSION. Action d'affranchir les esclaves *A.* عتق - عتاقة *P.* آزاد سازی *T.* آزادلمه

MANUSCRIT. Écrit à la main *A.* خطّ اليد ـ مكتوب باليد *P.* دست خط *T.* ال يازوسى ‖ Il y a dans cette bibliothèque dix mille volumes, tant imprimés que manuscrits بو كتابخانهده مطبوع ودست خطّ اولـهرق اون بيك جلد كتاب موجود در Pièce, copie manuscrite دست خط بر ورقه ودست خطّ Vieux manuscrits اسكى زماندن قالمش دست خطّ نسخه Ce qu'on estime le plus de cette bibliothèque, ce sont les manuscrits بو كتبخانهده خلقك زياده اعتبار ايلديكى شئ دست خطّ اولهرق موجود اولان كتب ونسخهدر

MANUTENTION. Maintien, conservation *A.* محافظة ـ صيانة *P.* پاسدارى *T.* كوزتمه ‖ La manutention des lois, des arrêts, du commerce, des privilèges قانونلرك واوامر واحكامك وامر تجارتك وشروط امتيازاتك صيانت ومحافظهسى J'ai laissé à un commis la manutention de mes affaires امور وخصوصاتمك صيانت ومحافظهسنى مستخدملردن بريسنك يد امانتنه تسليم ايلدم

MAPPEMONDE. Carte géographique qui représente les deux hémisphères *A.* كرهٔ مسطّحه ‖ Grande mappemonde كرهٔ مسطّحه كبيره enluminée رنگ اميز كرهٔ مسطّحه

MAQUEREAU. Poisson de mer *A.* كريرج *T.* اوصقمرى بالغى

MAQUEREAU. Celui qui fait métier de prostituer des femmes *A.* قايد ـ قوّاد ـ ديّوث *P.* پازن *T.* پزونك

MAQUERELLAGE. Le métier d'un maquereau *A.* قيادت ـ *P.* پازنى *T.* پزونكلك ـ تديّث

MAQUIGNON. Marchand de chevaux *A.* نخّاس ـ بيّاع الخيول *P.* اسب فروش *T.* آت جانبازى ‖ Les écuries des maquignons آت جانبازلرينك آخورلرى Riche maquignon مالدار جانباز

Il se dit aussi de celui qui se mêle de revendre, de troquer des chevaux *A.* دلّال الخيول *P.* دلّال اسب *T.* آت دلّالى — Figur. Maquignon de charges, de mariages, etc. *T.* منصب ونكاح دلّالى

MAQUIGNONNAGE. Métier de maquignon *A.* نخاست *P.* اسب فروشى *T.* آت جانبازلغى

MAQUIGNONNER. User d'artifice pour couvrir les défauts d'un cheval *A.* تورية العيوب الخيل *P.* عيب اسبرا پوشيدن *T.* آتك قصورلرينى اورتوب كيزلمك ‖ Ce cheval a été maquignonné بو آت عيبى اورتلمش آتلردندر

MARABOUT. Prêtre mahométan *A.* مرابط

MARAIS. Terres abreuvées d'eaux qui n'ont point d'issue *A.* مرزغة ـ مرازغ *P.* آكند *T.* بطاق يرـ صولاق بطاقلق يرـ صولاق بطاق ـ كثير المرازغ ‖ Pays de marais بر مملكت ممالكت عبارت يرلردن Cette place est au milieu d'un marais بطاقلقك اورته يرندە واقعدرـ بو قلعه وسط مرزغەدە در

MARASME. Dessèchement de tout le corps *A.* قحول *T.* قوريلق ‖ Tomber dans le marasme حال قحوله گرفتار اولمق

MARÂTRE. Il se dit d'une belle-mère qui maltraite les enfans que son mari a eus d'un premier lit *A.* رابّة جايرة *P.* ماريرهٔ جفاكار *T.* آنا اوكى غدّار ـ Et d'une mère qui maltraite ses enfans *A.* والدة جايرة *P.* مادر جفاكار *T.* غدّار والده

MARAUD. Vil, coquin. V. Coquin.

MARAUDE. Vol commis par les gens de guerre dans les environs d'un camp *T.* اردو جورەسندە عسكرى طايفەسنك ‖ Il va en maraude اردو جورەسندە ايتديكى يغماجيلق يغماجيلغه كيدر

MARAUDER. Aller en maraude *T.* اردو عسكرى طايفەسى اطرافندە يغماجيلغه چيقمق

MARAUDEUR. Soldat qui va à la maraude *T.* عسكرى طايفەسندن اردو اطرافندە كزن يغماجى ‖ Il tomba entre les mains des maraudeurs اردو اطرافندە كزن يغماجيلرك النه دوشدى

MARBRE. Sorte de pierre très-dure *A.* رخام *P.* مرمر *T.* مرمر طاشى ‖ Marbre blanc آق ـ مرمر سپيد ـ رخام ابيض noir سياه مرمر veiné رخام مخطط ـ طمرلو مرمر de plusieurs couleurs رنگاميز مرمر ـ رخام موشّى ـ سماقى مرمر Polir le marbre مرمره جلا ويرمك آلاجه مرمر Graver sur le marbre مرمر اوزرندە حكّ ونقر ايتمك اويمق ـ Cela est dur comme marbre مرمر طاشى كبى صلب ومتيندر Tout le dedans est incrusté de marbre درونى سر تا سر مرمر ايله رخامدن مصنوع ـ Statue de marbre بر عدد صنم قاپلنمشدر مرمر ستون ـ عمود رخامى colonne مرمركارى بر بت tombeau رخام تراشيدەدن مصنوع بر مزار carrière مرمر صفايح Des carreaux de marbre مرمر اوجاغى ـ محجرەسى مرمر Marbre statuaire اعمال اصنامه صالح مرمر طاشى

Il se dit aussi de la pierre qui sert à broyer les drogues et les couleurs *A.* مدوك ـ صَلاية *P.* صِلايه *T.* سماقى طاشى

MARBRER. Peindre de plusieurs couleurs qui imitent les vei-

nes du marbre *A.* بمثل مرمر رنگامیز *.P* وشی کمثل الرخام || سماقی مرمر طرزنده نقشلمق *.T* نگاشتن Marbrer la corniche d'une cheminée اوجاغك چیقمه آوادانلغنی سماقی مرمر طرزنده نقشلمق

Il se dit aussi du papier sur lequel on imite le marbre *T.* کتابك ابروکاغدی یاپمق || Marbrer la couverture d'un livre جلدینه ابروکاغدی قاپلمق

Marbré. *A.* بمثل مرمر رنگامیز *.P* موشی کمثل الرخام سماقی مرمر طرزنده نقشلنمش *.T* نگاشته — Du papier marbré ابرو کاغد — On appelle Étoffes marbrées, celles où il y a des soies et des laines de différentes couleurs *A.* ثیاب آلاجه رنکلو قماشلر *.T* جامهای رنگامیز *.P* وشیّة

MARBRIER. Ouvrier qui fait des ouvrages en marbre *A.* صانع الاعمال الرخامیّة *.P* مرمر پرداز *.T* مرمرجی

MARBRIÈRE. Carrière d'où l'on tire le marbre *A.* معدن مرمر معدنی *.T* مرمرستان *.P* محجرة الرخام — الرخام اوجاغی

MARBRURE. L'imitation du marbre sur du papier *T.* ابرولنمش ابرولنمش کاغدك نقشی || Belle marbrure بر کوزل نقشی

MARC. Poids qui contient huit onces *A.* نصف الرطل *.P* نیم رطل *.T* درت درهم التمش || Les ouvrages d'or et d'argent se vendent au marc آلتون وکمش ایشی اولان شیلر نصف رطل حسابیله فروخت اولنور On prend tant par marc pour la façon de la vaisselle d'argent کمش اوانی استادیه‌سی بهر نصف رطلده شو مقدار اقچه در

Et ce qui reste de plus grossier d'une chose dont on a tiré le suc *A.* کُسب *.P* کسبه — کنجاره — کنجالـه *.T* کوسبه — Marc de raisins اوزوم جبره‌سی || جبره Le marc des herbes qui ont été pressées dans une serviette بز ایچنده صیقشدرلمش اوتلق کسبه‌سی

MARCAIGE. Nom d'un droit qui se lève sur le poisson *A.* ضریبة السمك *.P* رسم ماهی *.T* بالق رسمی

MARCASSITE. V. Pyrite.

MARCHAND. Qui fait le commerce *A.* تاجر *.pl* تجّار *.P* بازرکان *.T* سوداگر — بازرکان || Gros marchand تاجر کبیر Marchand en gros طوبدن صتان — بایع بالسنایه اولان تاجر en détail بایع بالکسر اولان تاجر بازرکان Les six corps des marchands à Paris پارسده اولان اصناف ستّهٔ تجّار

On dit proverb., Marchand qui perd ne peut rire ضرر ایدن بازرکانك یوزی کولمز اولور

Il se dit aussi de tous ceux qui achètent, quoiqu'ils n'en fassent pas métier *A.* مشتری *.P* خریدار *.T* صاتون آلیجی || Attirer, faire venir les marchands مشتریلری جلب واحضار ایتمك

Il est aussi adjectif || Acheter au prix marchand بین التجّار جاری اولان بها ایلـه اشترا ایتمك Vaisseau marchand تجّار کمیلری Marine marchande تجّار کمیسی — تجّار سفینه‌سی دونناسی

Place marchande. Une place commode pour vendre de la marchandise *A.* میدان السوق *.P* میدان بازار — بازارگاه *.T* بازار یری || Si vous voulez vendre, mettez vous en place marchande صاتمق مرامك ایسه بازار یرنده طور

On dit aussi, qu'une rivière est marchande, lorsqu'elle est propre pour la navigation فلان نهر سیر سفاینه صالحدر — متحمّلدر

MARCHANDER. Demander le prix de quelque chose, et disputer sur le prix *A.* مساومة — مماکسة *.P* برای بها گفتاریدن *.T* بازار ایتمك — بازارلشمق || Il a marchandé ce drap بو بونی بازار ایتدی Il a acheté cela sans marchander جوقه‌یی بازار ایتمکسزین آلدی — بلا مساومه اشترا ایلدی Il a voulu acheter cette maison, et il l'a si long-temps marchandée, que l'affaire s'est rompue بوخانه‌نك اشتراسنه طالب اولمشیکن مدّت مدیده مماکسه‌ده قیامی تقریبیله آخرالامر بازارلق فسخ اولندی

Figur. Hésiter, balancer *A.* تردّد *.P* بیقراری نمودن *.T* قرارسزلق ایتمك || Il ne faut pas tant marchander, il faut se résoudre اول قدر تردّد اقتضا ایتمیوب همان بر رأیه بلا تردّد شویلـه قرار ویرملو در Il fit cela sans marchander ایتدی

MARCHANDISE. Il se dit de toutes les choses dont les marchands font trafic *A.* سلعة *.pl* سلع — مال *.pl* اموال — متاع بازرکان مالی *.T* تنخواه *.p. vul* امتعة التجارة *.pl* التجارة || Bonne marchandise مال جیّد — مال بهین — ایو مال Un magasin de marchandises بازرکان مالنی مشتمل مخزن On lui a arrêté, saisi ses marchandises سلع واموالی ضبط وتوقیف

- مالنی بسط وعرض ایتمک Étaler sa marchandise اولندی مالنی سرمک

On dit Figur. Faire valoir sa marchandise, pour dire, louer son propre mérite عرض کالای هنر ـ متاعنی قیمتلو کوسترمک ایتمک

MARCHANDISE de contrebande. V. Contrebande || On confisque les marchandises de contrebande ممنوعاتدن اولان اموال جانب قاچقون مالی طرف میریدن ـ میریدن ضبط اولنور مصادره اولنور

Il signifie aussi, trafic A. تجارت P. سوداگری T. بازرکانلق || Il est allé en marchandise بازرکانلغه کتدی

MARCHE. Mouvement de celui qui marche A. مشیة ـ مشی P. سیر ـ رفتار ـ روش T. یورویش || Marche lente مشی عجلهلو ـ سیر مستعجل précipitée آغر یورویش ـ بطیء Accélérer sa marche تعجیل مشی ایتمک la retarder مشی وسیرده بطائت ـ مشی وسیری تأخیر ایتمک ـ Il se dit aussi des processions A. مشی الموکب P. رفتار یسال T. آلایک یوریمهسی || La procession se mit en marche dès huit heures du matin موکب ترتیب اولنان سحری ساعت سکزده ایکن تحریک اقدام مشی وحرکت یوریمکه ـ خطوه جنبان عزم وحرکت اولمشدر ـ ایتمشدر L'ordre de la marche fut fort beau آلایک ترتیب باشلامشدر ونظامی احسن واعلا ایدی Le corps de ville fermait la marche آلایک خاتمهسی اصناف بلده ایدی La marche dura trois heures آلایک یوریمهسی تمام اوچ ساعت متمادی اولمشدر

Il se dit aussi du mouvement des armées A. مشی ـ حرکت P. قطع الطریق ـ رهپیمایی T. رهروی ـ یوله کتمه ـ سیر ـ یول ـ || L'armée est en marche عسکر سیر وحرکتده در ـ یولده در ـ یوله کیدر ـ قطع طریق ایدر Les troupes firent une grande marche اوزون ـ عسکر طریق مدید قطع ایلدی Pendant cette marche اول مشی وحرکت بر یول ایتدی Cacher, couvrir, dérober sa marche اثناسنده مشی وحرکتنی یولنی عین اعدادن کتم وتوریه ـ کتم واخفا ایتمک ـ On appelle Marche forcée, une marche dans laquelle on fait faire à des troupes beaucoup plus de chemin qu'elles n'ont coutume d'en faire A. مشی منتخب ـ سیر عنیف P. رفتار باد پیما T. ایکی ـ وار قوتی بازویه کتورهرک یوریمه

Et fausse marche, celle que fait une armée qui feint d'aller sur un point, et qui se porte sur un autre A. حرکت موضوعة P. دشمن فریب T. رهروی قوناغی بر ایدهرک یوریمه ـ On dit, ـ دشمنی یاکلتمق ایچون یلاندن بر طرفه صاپمه Battre, sonner la marche A. اطبال الکوس المشی والحرکة ـ ضرب الطبل الحرکة T. حرکت طاولنی چالمق

Il signifie aussi, le chemin que l'on fait d'un lieu à un autre A. مرحلة pl. مراحل P. راه T. قوناق ـ قوناقلق یول || Il y a tant de jours de marche d'ici à Bordeaux بو طرفدن فلان شهره قدر شو قدر قوناقلق یول وار در Ils ont fait une grande, une longue marche اوزون بر مرحله قطع ایتمشلر در || Il y a d'ici tant d'heures de marche بوندن فلان محله قدر قوناقلق یول شو قدر ساعتدر

Figur. Conduite A. سلوک ـ حرکت P. رفتار ـ روش T. فلانک سلوک || طاورانش Il a une marche équivoque مشتبه ومبهمدر ـ وحرکتی مظنوندر

On dit aussi, La marche d'un poème, d'un ouvrage, pour dire, les progrès de l'action dans un poème, et la progression des idées dans un ouvrage A. سیاق وسباق P. رفتار T. دوزلش ـ On dit en Musique, Marche de l'harmonie, la manière dont la modulation passe d'un ton à un autre A. سیاق النغمات P. رفتار ترانه T. ازکینک دوزلشی

MARCHE. Degré qui fait partie d'un escalier A. درجة pl. درجات P. پایه T. آیاق || Marche d'escalier پایهٔ نردبان ـ نردبان آیاغی

MARCHÉ. Lieu public où l'on expose en vente toutes sortes de denrées A. سوق pl. اسواق P. اندروز ـ بازار ـ چارسو T. رَسته || چارسو || Il y a un beau marché en cette ville-là اول بلدهده بر سوق حسن وار در On a abattu les maisons pour faire un marché بر چارسو احداثی ایچون بیوت ومساکن هدم ایتدرلدی Le grand marché ـ سوق کبیر ـ سوق حبوبات Le marché au blé بیوک چارسو آت بازاری aux chevaux چارسوسی

Il se dit aussi de l'assemblée des personnes qui achètent et qui vendent dans un marché T. بازار || Il y a marché en cette ville deux fois la semaine بو شهرده هفتهده ایکی دفعه بازار قوریلور ـ بازار اولور Le marché du mercredi چهارشنبه بازاری du vendredi جمعه بازاری Le roi lui a donné le pri-

vilége d'avoir un marché dans sa terre ملکنده بازار قورمسیچون
جانب پادشاهیدن فلانه بالامتیاز رخصت ویرلمشدر

Il se dit aussi du débit qui se fait dans le marché *A.* بیع
روایش - داد وستد - خرید وفروخت *P.* اخذ وعطا - وشرا
T. آلم صاتم - آلیش ویرش || Le marché était bon aujourd'hui
آلم صاتم - بو کونکی کون بیع وشراده رواج وار ایدی
Le marché بازارده ایو آلیش ویرش اولدی - رایج ایدی
n'a rien valu بیع وشراده - آلیش ویرشده بر ایش یوغیدی
آلیش کلی کساد وار ایدی C'est le prix courant du marché
بیع وشرانک سعر رایجیدر - ویرشده جاری اولان فیئاتدر
Nous verrons le cours du marché آلیش ویرشده جاری
اولان سعر رایجه باقه‌جغز Le marché n'est pas encore ouvert
آلیش ویرشه هنوز استفتاح اولنمدی Le marché s'en va
finir بازار داد وستد ختامه قریبدر

Et du prix de la chose qu'on achète, et des conditions de l'achat *A.* عقد البیع *P.* خریداری *T.* بازارلق || Cela ne vous coûte que dix écus, c'est bon marché بو شیٔ اون
غروشه اولنجه رخیصاً عقد بیع ایلدک Vous avez fait bon
marché رابحاً عقد بیع ایتمش اولدک Vous n'avez pas fait
un mauvais marché ایتدیککک بازارلق کم دکلدر Quand vous
avez acheté cette maison, vous avez fait un bon marché بو
منزلی مبایعه ایلدیککده احسن واعلا عقد بیع ایتمش
اولدک J'en ai fait marché par écrit تحریراً عقد بیع ایلدم
Je n'ai pas mis cela dans mon بازارلغی تحریراً ایتدم -
marché بو مادّه‌یی عقد بیعک شروطی ایچنه ادخال
ایتدیکم بازارلغه - ایتمدم Il fait souvent des marchés fous
ایکیده برده مجنونانه بازارلقلر ایدر Ils ont rompu le marché
qu'ils avaient fait ensemble بینلرنده عقد اولنان بیع فسخ
ایتدکلری بازارلغی بوزدیلر - اقاله بیع ایلدیلر - اولندی
Il n'a point voulu tenir le marché بازارلغی طوتمغه راضی
اولمدی J'étais en marché بازارلق - عقد بیع اوزره ایدم
اخلال - Aller courir sur le marché d'un autre *A.* اوزرنده
- بها آرتروب آخرک بازارلغنی بوزمق *T.* البیع بالمساومة
آخرک بازارلغی خلافنه یوریمک

On dit figur., Courir sur le marché de quelqu'un, pour dire, entreprendre sur ce que quelque autre personne a ménagé pour soi || J'ai sollicité cet emploi, un tel a couru sur mon marché
فلان منصبه طالب اولدم انجق فلان کمسنه لا یسوم
الرجل على سوم اخیه قاعده‌سنه رعایت ایتمیوب بازارلغمی
بوزدی

On dit figur., qu'un homme fait bon marché d'une chose, pour dire, qu'il la prodigue *T.* اسرکمز - بذل - مفت ومجّاناً
|| Il va des premiers aux coups, il fait bon marché de sa vie ایدر
جمله‌دن اوّل مخاطره‌یه القای نفس ایله جاننی مفته
Il fait bon marché de sa peine اسرکمز بذل ایدر زحمتنی

Et qu'on en est quitte, qu'on en est sorti à bon marché, pour dire, qu'on est sorti d'un grand péril avec moins de perte que l'on ne croyait *T.* اوجوز قورتلمق

MARCHEPIED. Espèce de marche sur laquelle on pose les pieds *A.* متکاء القدم *P.* پاگاه *T.* قدمه - بصمق || Marche-pied du trône سریر - پاگاه - بصمغی تختک

MARCHER. Aller à pied d'un lieu à un autre *A.* مشی -
سیر *P.* رفتن - روانه شدن *T.* یوریمک || Marcher en avant
کیرودن - ورادن مشی ایتمک en arrière ایلرویه یوریمک
خطوات - سیر سریع ایله یوریمک à grands pas یوریمک
خطوات تأنّی ایله مشی وحرکت à petits pas تعجیل ایله
خطوات کندوالانه ایله سیروحرکت à pas de géant ایتمک
خطوات حزم واحتیاط ایله حرکت à pas comptés ایتمک
سمت مقصوده خطوات معدوده ایله روانه اولمق - ایتمک
رفتار کوالنده ایله - خبط عشوا ایله یوریمک à tâtons
مشی Marcher doucement ایملیدرک یوریمک - یوریمک
یواش یوریمک - آهسته رو اولمق - لیّن ایله یوریمک
ثقالت posément ثبات قدم ایله مشی ایتمک pesamment
بطائت ایله lentement آغر یوریمک - قدم ایله یوریمک
مغروانه ادا ایله یوریمک fièrement یوریمک gravement
با کمال مهابت majestueusement وقورانه ادا ایله یوریمک
وعظمت قدم جنبان مشی وحرکت اولمق Ce cheval mar-
che bien بو آتک اشکینی ایو در - بو آت ایودر

Et s'avancer de quelque manière que ce soit *A.* اقبال -
- ایلرویه یوریمک *T.* پیش رفتن *P.* توجّه الی - استقدام
ایلرویه وارمق - ایلرویه یوریمک || L'armée commença à marcher
ایلرویه - عسکر ایلرویه طوغری اقبال وتوجّهه مبادرت ایلدی
طوغری توجیه زمام عزم وحرکته ابتدار ایلدی Les troupes
marchent de ce côté-là عسکر فلان سمته طوغری توجّه
عسکر ایلرویه طوغری وجاهاً واستقدام ایتمکده در de front
- دشمن اوزرینه توجّه ایتمکده درلر marchent aux ennemis یورر

سركرده سوق مطاياى عزيمت ايدرلر Le major cria, Marche
كيجه تا يوريبك ديو ندا ايلدى Marcher toute la nuit
سوارى عسكرينى بسحر يوريمك Faire marcher la cavalerie
ايلرو يورتمك

On dit figur., Cette affaire ne marche pas بو مصلحت ايلرويه
ايلرويه يوريمز - وارمز - On dit aussi, que deux affaires marchent d'un même pas, marchent de front بو ايكى مصلحت
برابرجه ايلرولمكده در - على السويّه يوريمكده در - Et que deux hommes marchent d'un même pas dans une affaire, pour dire, qu'ils agissent de concert بو ايكى كشى متّفقانه يوريبورلر
بالاتّفاق عمل وحركت ايدرلر - Et qu'un homme marche à grands pas aux dignités, à la fortune خطوات تعجيل
ايله رهپيماى سمت علوّ واقبال اولمقده در - Et que cela marche tout seul, pour dire, qu'une affaire n'a pas besoin de soins pour aller son train بو ايش طبيعتيله يورر

On dit aussi figur., C'est un homme à qui il ne faut pas marcher sur le pied, pour dire, qu'il est dangereux de le choquer بو آدمك پاپوجنه بصمق جائز دكلدر

Et qu'il faut qu'une chose marche la première, pour dire, qu'il faut commencer par celle-là فلان مادّه تقديم اولنمق
اقتضا ايدر

On dit aussi, Marcher sur les pas, sur les traces de ses ancêtres بر كمسنه آبا واجدادينك اثرينه اقتفا ايتمك
Et marcher à tâtons dans une affaire فلان خصوصده خبط
ايمليدرك يوريمك - عشوا ايله عمل وحركت ايتمك -
كورلمدن يوريمك

Et marcher droit dans une affaire بر خصوصده استقامت
طوغرى يوريمك - اوزره حركت ايتمك Et ne pas marcher droit dans une affaire بر خصوصده استقامت اوزره
طوغرى يوريمامك - حركت ايتمامك

On dit aussi figur. et par menace, Je le ferai bien marcher droit فلانى يولنه قويه‌جغم

On dit, qu'un régiment marche, pour dire, qu'il fait la campagne سفره اشمشدر - فلان آلاى سفر بر در

MARCHER. La manière dont on marche *A.* مشية *P.* رفتار
T. يورويش || Je le reconnais à son marcher فلانى يورويشندن
تشخيص ايده‌رم

MARCHEUR. Il se joint avec une épithète. || Grand marcheur *A.* رجيل *P.* رونده - تيز رو *T.* يوريكن Petit marcheur *A.* بطئ السير *P.* آهسته رو *T.* اغر يوريين

MARCOTTE. Branche tenant au tronc, et que l'on couche en terre, afin qu'elle y prenne racine *A.* فسل pl. فسول *P.* فرهنگ
آصمه طالدرمه‌لرى || Des marcottes de vigne *T.* طالدرمه - دارنج - طالدرمه ديكمك - غرس فسول ايتمك Planter des marcottes

MARCOTTER. Coucher des branches ou des rejetons en terre, pour leur faire prendre racine *A.* افسال *P.* فرهنگ در زمين
T. نشاندن طالدرمق

MARCOTTÉ. *A.* مفسل *P.* فرهنگ در زمين نشانده *T.*
طارلدرلمش

MARDELLE. V. Margelle.

MARDI. Le troisième jour de la semaine *A.* يوم ثلثاء *P.* سه
شنبه *T.* صالى كونى

MARE. Amas d'eau dormante *A.* منقع pl. مناقع *P.* گنداب -
گواب *T.* ايركلمش طورغون صو || Dans ce village, on abreuve les bestiaux à une mare بو قريه‌نك حيواناتى گندابده
صواريلور

MARÉAGE. T. de Mar. Convention entre le maître d'un vaisseau et les matelots, par laquelle ceux-ci s'obligent à faire le service du vaisseau pendant le voyage *A.* عقد السَلَم *T.* سلم
بازارلغى

MARÉCAGE. Terre dont le fond est humide et bourbeux, comme le sont les marais *A.* مرت pl. مروت - ارض معروتة
pl. اراضى معروتة *P.* زمين آكندناك *T.* چپللك ير ||
Tout ce pays n'est qu'un grand marécage بو مملكت يكپاره
بر واسع وكبير چپللكدر

MARÉCAGEUX. Plein de marécages *A.* معروت - كثير المروت
P. آكندناك *T.* چپلاو || Prés marécageux صحارىٔ معروتة -
چپللو اوه‌لر

MARÉCHAL. Artisan dont le métier est de ferrer les chevaux *A.* نعّال - بيطار *P.* نعلبند *T.* نالبند

MARÉCHAL DES LOGIS. Officier qui fait le département du logement des troupes *A.* مرتّب المراحل *P.* ترتيبساز نزولگاه
T. قوناقجى

MARÉCHAL. Général dont la fonction est de commander les armées en chef *A.* امير الجيش *P.* سپهسالار *T.* باش سرعسكر

MARÉCHALLERIE. L'art du maréchal ferrant *A.* بيطارت -

نالبندلق *T.* نعلبندی *P.* فنّ التنعیل

MARÉE. Le flux et reflux de la mer *A.* جزر ومدّ البحر جزر ومدّ دریانک ـ ثایب البحر || Haute, pleine marée انحطاطی ـ جزر ومدّ دریانک تنزّلی طموّی basse On ne peut entrer dans ce port qu'à haute marée بولیمانده ثایب البحر موسمندن غیری وقتده دخول سفینه ممکن دکلدر Les marées sont hautes à l'équinoxe ثایب البحر موسم استوای لیل مدّ دریا طموّ وارتفاعده ونهارده واقع اولور La marée monte descend مدّ دریا تنزّل وانحطاطده در ـ Prendre la marée, c'est prendre le temps que la marée est favorable pour entrer dans un port, ou pour en sortir دکزک جزر ومدّی موسمندن اتّخاذ فرصت ایتمک

MARÉE. Toute sorte de poisson de mer qui n'est pas salé *A.* سمک بحرّی *P.* ماهیٔ دریا *T.* دکز بالغی || Marée fraîche تازه دکز بالغی

MARFIL. V. Marfil.

MARGE. Le blanc qui est autour d'une page *A.* هامش pl. هوامش *P.* کنارهٔ صحیفه *T.* کاغدک کناری || Grande marge هامش واسع Les marges d'un livre کتاب هوامشی Il faut écrire cela à la marge هامش صحیفه‌ده یازلملو در Les marges de ce livre sont trop chargées de citations بو کتابک هامشلری اشهادات کثیره ایله مالامالدر

MARGELLE. La pierre qui recouvre le tour d'un puits *A.* مثابة البئر ـ مثابة *P.* سنگ چاه *T.* بلازک طاشی ـ قویی بلازکی

MARGINAL. Qui est écrit en marge *A.* مسطور فی الهامش *P.* در کنار صحیفه نوشته *T.* یازلمش کاغدک کنارنده || Les notes marginales passent souvent dans le texte هامش کتابده محرّر ومسطور اولان شرح واشارتلر غالب حالده متن کتابده نقل اولنور

MARGOUILLIS. Gâchis plein d'ordures *A.* جرکاب *P.* سواخ *T.* بتاقلق || Mettre le pied dans le margouillis بتاقلغه بصمق On dit figur, Mettre quelqu'un dans le margouillis, pour dire, le mettre dans l'embarras d'une mauvaise affaire *A.* تطییخ ـ توریط *P.* آلودهٔ جرکاب بلا کردن *T.* بیلاشدرمق

MARGUILLERIE. Charge de marguillier *A.* عرافت *P.* کتخدایی *T.* کهیه‌لق

MARGUILLIER. Celui qui a le soin de tout ce qui regarde la fabrique d'une église *A.* عریف pl. عرفا *P.* کتخدا *T.* کهیه

MARI. Époux *A.* زوج pl. ازواج ـ بعل pl. بعول *P.* شوی *T.* شوهر ـ قوجه || Bon mari زوج کریم الطبع méchant زوج خبیث المزاج Femme en puissance de mari زوجک تحت حکومتنده اولان زوجه Des démêlés entre mari et femme قاری قوجه غوغالری ـ زوجین بیننده اولان منازعات

MARIAGE. Union des époux par le lien conjugal *A.* نکاح ـ مزاوجت *P.* نکاحداری ـ عروسی *T.* اولنمه || Le sacrement de mariage آیین نکاح Heureux mariage مزاوجت متیمّنه bien assorti مزاوجت موافقه illicite, illégal نکاح حرام نکاح نا شرعی On lui a porté les articles du mariage شروط نکاحی کندویه ابلاغ ایلدیلر Premier mariage نکاح اوّل second نکاح ثانی ـ دفعهٔ ثانیه نکاحی Ce mariage est nul بو نکاح ملغا وباطلدر Faire un mariage عقد نکاح ایتمک casser, dissoudre فسخ نکاح ایتمک Les enfans qui naissent pendant le mariage مدّت مزاوجه ایچنده متولّد اولمش اولاد Garder la foi du mariage معاملهٔ زوجیّتده رعایتی لازم اولان شرط وفاداری وصداقتی ایفا ایتمک la rompre, la violer شرط زوجیّت ـ زوجیّته ارتکاب خیانت ایتمک اخلاف شرط زوجیّت ایتمک

Demander une fille en mariage *A.* اختطاب ـ استخطاب *P.* زن خواستن ـ خسرانگری کردن *T.* دوکورلک ایتمک || Il a demandé en mariage la fille d'un tel فلانک کریمه‌سنی کریمه‌سنه دوکورلک ایلدی ـ استخطاب ایلدی

Promettre une fille en mariage *A.* خطب *P.* نامزد کردن *T.* نشانلمق

Prendre en mariage *A.* تزوّج *P.* نکاح کردن pour les hommes دامادی کردن pour les femmes عروسی کردن *T.* اولنمک V. aussi, Se marier.

Consommation du mariage *A.* اتمام ـ اجرا الرسم الزفاف *T.* الرسم الزفاف کردکه کیرمه

MARIAGE, se dit aussi de la célébration des noces *A.* عُرس *P.* سور نکاح *T.* دوکون || Être invité à un mariage سورده دوکونه ـ نکاحه دعوت اولنمق Assister à un mariage حاضر وموجود اولمق

MARIER. Joindre par mariage *A.* تزویج ـ تنکیح *P.* نکاح کردن *T.* کوردانیدن ـ اولندرمک ـ نکاح ایتمک || Le prêtre qui les a mariés فلانلری نکاح ایدن راهب Son père l'a marié avant

tageusement باباسی فلانی فائده‌لو وجهله اولندردی — Se marier A. تزوّج – تناکح – تأهّل P. نکاح بستن T. اولنمک || Quand vous marierez-vous? نه زمان تأهّل ایده‌جکسک Il s'est marié richement کمال احتشام ایله تزوّج ایتمشدر V. aussi, Prendre en mariage.

Figur. Joindre deux choses ensemble A. جمع – مزاوجت P. بهم بستن – در هم آوردن T. برلشدرمک – جفتلشدرمک || Marier la vigne avec l'ormeau اوزم تکاکیله قره آغاج فدانلرنی بری بریله مزاوجت ایتدرمک Marier les lettres avec les armes سیف وقلمی بر یره جمع ایتدرمک Cette épithète se marie bien avec ce mot-là بو اسم صفتک فلان لفظ ایله مزاوجتی الیقدر

On dit, Marier des couleurs, pour dire, les assortir A. توفیق الالوان P. رنگهارا با هم دیگر چسپانیدن T. رنکلری الوانی – الوانه امتزاج ویرمک – بری برینه اویدرمق امتزاجلو اویدرمق

Marié. A. متزوّج – متأهّل P. نکاح بسته T. اولنمش – اَوْلو

Il se dit aux substantif, de celui qui vient d'être marié A. عروس pl. عرس P. نو داماد – پیوگ T. یکی کویکو – اولنمش — Et de celle qui vient d'être mariée A. عروس pl. عرایس P. نو عروس T. کلین

MARIN. Qui est de mer A. بحریّ P. دریائی T. دکزک || Monstre marin دکز جانوری – جانور بحری Loup marin A. کلب البحر P. سگ دریا – دکز کوپکی — On dit aussi, Carte marine خریطهٔ بحریّه – دکز خریطه‌سی

MARIN. Il se dit en général des gens de mer A. اهل البحر pl. ارباب البحر – بحریّ P. مردم دریا T. دکز آدمی || C'est un marin qui lui a dit cette nouvelle فلانه بو خبری ویرن ارباب بحردن بریدر

MARINE. Il se dit de tout ce qui a rapport au service de la mer A. بحریّ – بحریّة – امور بحریّة P. امور دریا T. دکز اموری || Il entend bien la marine امور بحریّه‌یه وقوف تامّی وار در Officier de marine دریا سرکرده‌لرندن بری intendant امور ترسانه امینی – بحریّه ناظری Le conseil de marine امور رجال ترسانه مشورتی – بحریّه مشورتی Les ordonnances de la marine امور بحریّه‌یه متعلّق نظامات – نظامات بحریّه

Il se dit aussi, de tout ce qui fait la puissance navale d'une nation A. قوّة بحریّة || La marine de France فرانسه‌نک قوّت بحریّه‌سی La marine militaire مراکب حربیّة – دوننما – جنک کمیلری — marchande تجّار کمیلری دوننماسی — Et de tout le corps des troupes et matelots destinés au service de mer لوندات بحریّه ودوننما طایفه‌سی

MARINER. Faire cuire du poisson et l'assaisonner en telle sorte, qu'il puisse se conserver long-temps A. طبخ وامقار – طبخ السمک ممقوراً P. ماهیرا سرگا آلود پختن T. بالغی ساردلیا || Mariner des anguilles سرکه‌لو صلاموره ایله پشورمک بالغی ممقوراً طبخ ایتمک

Il se dit aussi de l'assaisonnement qu'on fait à certaines viandes, pour les rendre mangeables sur-le-champ A. املاح اللحم P. گوشترا نمکسود کردن T. اتی طوزلتمق || Mariner des poulets طاوق پلیچلرینی طوزلتمق

Mariné. A. مطبوخ ممقوراً P. ماهیٔ بسرگا پخته T. سرکه‌لو. A. مملوح P. نمکسود T. صلاموره ایله پشورلمش بالق طوزلو – طوزلنمش

MARINIER. Celui qui conduit les bateaux sur les grandes rivières A. نوتی نهریّ pl. نواتی نهریّة P. کشتیبان زورق رود روان T. چای تکنه‌سی کمجیسی

On appelle Officiers mariniers, les officiers qui servent à la manoeuvre d'un vaisseau A. pl. رؤساء الملّاحین P. سر کشتیبانان T. کمیجی ضابطلری

MARIONNETTE. Petite figure mobile dont se servent les bateleurs pour amuser les enfans A. داح متحرّک بنفسه T. کندیدن اوینار قوقله

MARITAL. Qui appartient au mari A. زوجیّ P. شوهری T. قوجه‌نک || Pouvoir marital رخصت زوجیّه Puissance maritale حکومت زوجیّه

MARITALEMENT. En mari A. کما یلیق بزوج P. شوهرانه T. قوجه‌جه – ارجه || Le juge lui ordonna de traiter maritalement sa femme منکوحه‌سنه زوجه لایق اوله‌جق وجهله معامله ایلمسی خصوصی حاکم طرفندن کندویه امر وتنبیه اولنمشدر

MARITIME. Qui est proche de la mer, ou qui est relatif à la mer A. ساحلیّ – بحریّ P. لب دریا T. نزدیک یالیده‌کی – دکزده‌کی || Les provinces maritimes ایالات ساحلیّه les villes بلاد ساحلیّة les puissances دول بحریّه les forces قوّت بحریّه

MARJOLAINE. Plante *A.* حبق الفتا ـ حبق الفيل *T.* كويكو ‖ La marjolaine s'emploie en Médecine comme céphalique et stomachique اوتی کویکو اوتی مقوّی دماغ ومصلح معده اولمق اوزره بین الاطبّا استعمال اولنور

MARMELADE. Confiture de fruits presque réduits en bouillie *A.* محلول مربّاء *P.* ریچال گداخته *T.* ازمه رچل ‖ Marmelade de prunes ارك ازمه‌سی ـ ارك ازمه‌سی رچلی de coins آیوا ازمه‌سی ـ آیوا ازمه‌سی رچلی

MARMITE. Pot de métal, où l'on fait bouillir des viandes *A.* قدر pl. قدور ـ طنجر pl. طناجیر ـ هیطلة *P.* پاتیله *T.* تنجره ‖ Couvercle de marmite تنجره قپاغی ـ طبق طنجر

MARMITON. Le plus bas valet de cuisine *A.* تابع الطبّاخ *P.* غلام آشپز *T.* آشجی یماغی ‖ Il est crasseux et sale comme un marmiton آشجی یماغی کبی پیس ومردار در

MARMOT. Espèce de singe qui a une barbe *A.* قرد ملتحی *P.* پوزینهٔ ریشدار *T.* صقاللو میمون

MARMOTTER. Parler entre ses dents *A.* تغمغم *P.* زیرلب گفتن *T.* مریل مریل سویلمك ـ مرلدامق

MARNE. Espèce de terre calcaire *A.* تراب جصّی *P.* خاك گرجناك *T.* کرجلوطپراق

MAROQUIN. Cuir de bouc ou de chèvre, apprêté avec de la noix de galle *A.* ادیم pl. آدام ـ آدمة *P.* سختیان ـ پیلسته *T.* سختیان ‖ Maroquin du Levant اناطولی سختیانی de Barbarie مغرب سختیانی

MAROQUINER. Apprêter des peaux de veau, comme on apprête des peaux de chèvre, pour en faire du maroquin *A.* دبغ کمثل الادیم *P.* سختیان گونه پیراستن *T.* دری‌یی سختیان کونه دباغلتمق

MAROQUINÉ. *A.* مدبوغ کمثل الادیم *P.* سختیان گونه پیراسته *T.* سختیان کونه دباغتلنمش دری

MAROQUINERIE. Art de faire du maroquin *A.* فنّ الاعمال الادیم *P.* پیشهٔ سختیانگری *T.* سختیانجیلق

MAROQUINIER. Ouvrier qui façonne des peaux en maroquin *A.* صنّاع الادیم *P.* سختیانگر *T.* سختیانجی

MAROTTE. Espèce de sceptre garni de grelots, que portaient autrefois ceux qui faisaient le personnage de fous *A.* دبوس مجلجل *P.* دبوس زنگدار *T.* چنغراقلی صوپه

MARQUANT. Qui se fait remarquer *A.* متعیّن ـ متمیّز ـ متمیّز ـ متشخّص *P.* بنام *T.* شانلو ـ آدلو ـ بللو ـ معلوم ‖ C'est une personne marquante معلوم ـ متعیّنان رجالدن بریدر بر آدمدر

Il se dit aussi des choses *A.* واجب الدقّة *P.* شایان نظر *T.* شایان نگاه اعتبار ـ دقّت اولنجق ‖ Une idée marquante شایان نظر دقّت معنای واجب الدقّة couleur اولدجق رنك

MARQUE. Caractère particulier qui sert à faire distinguer un objet d'un autre *A.* علامة pl. علایم *P.* نشانه *T.* نشان

Et signe, indice *A.* علامة ـ امارة pl. امارات *P.* نشان *T.* نشان ‖ C'est une marque de bonheur امارهٔ اقبالدر de malheur علامت ادبار در

Il signifié, en termes de commerce, l'empreinte que l'on fait sur des marchandises pour les distinguer d'avec d'autres *A.* سمة pl. سمات ـ وسم pl. وسام ـ *P.* داغ ـ تمغا *T.* دامغه ‖ Mettre la marque sur de la vaisselle ظروف سیم اوزرنده کمش ـ اوانیٔ سیمی توسیم ایتمك ـ ضرب وسام ایتمك La marque de l'orfèvre قیومجی تمغاسی اوزرنده تمغا اورمق La marque des chevaux d'un tel haras فلان خرکلهٔنك آتلرینهٔ مخصوص اولان تمغا Les princes ont droit de marque sur toutes les marchandises qui sortent de leurs États ملوك وسلاطین کندو ملکلرندن اخراج اولنان کافّهٔ امتعه اوزرنده ضرب رسم تمغا استحقاقنده مالکدرلر Payer le droit de marque تمغایی ادا ایتمك ـ تمغا Marque d'infamie, c'est tout ce qui fait connaitre l'infamie de quelqu'un *A.* وسام التفضیح *P.* تمغای بدنامی ـ رسوایی *T.* بدناملق دامغه‌سی

Et l'instrument avec quoi l'on fait une empreinte sur quelque chose *A.* میسم pl. میاسیم ـ مکوات pl. مکاوی *P.* داغینه *T.* داغلغی

MARQUE, signifie aussi, trace, impression qui reste sur le corps *A.* اثر pl. آثار *P.* نشان *T.* نشان ‖ Il a été blessé au front, la marque y est encore آلننده مجروح اولوب اثری حالا باقیدر Le tonnerre, le feu a passé par-là, en voilà des marques صاعقه وآتش اول طرفدن مرور ایلدی اشته آثاری مشهود یلدرم وآتش اول محلك اوزرندن کچدی اشته ـ در Il a eu la petite vérole, il lui en reste des marques یرلری بللو در چکدیکی علّت جدریدن چهره‌سنده نشانلر قالمشدر

Il se dit aussi, de certaines taches que l'homme ou un ani...

mal apporte en naissant || Cet enfant a appporté cette marque du ventre de sa mère بو طفل شكم مادردن بو نشان ايله Ce cheval a une marque au front بو آتك آلننده جيقمشدر بر نشان وار در

Et ornement qui distingue une personne d'avec une autre *A.* شعار pl. شعاير *P.* نشان *T.* نشان || Le mortier est la marque des présidens du Parlement قلاوى كونه بر نوع كلاه پارلامنتو ديوانى ناظرينك شعاريدر Les faisceaux et la hache étaient la marque des grands magistrats Romains حزمة القضبان وتبر اعاظم حكام روماتيونك شعاير مخصوصه لرندن ايدى

On appelle Marques d'honneur, certaines marques de distinction *A.* شعار الامتياز ـ علم الامتياز pl. اعلام الامتياز *P.* نشان *T.* سرافرازى اولولق نشانى || Porter les marques d'honneur d'un ordre فلان طريقتك علم امتيازينى حامل اولمق

On dit, un homme de marque, pour dire, un homme de distinction. V. Marquant || Le roi leur envoya faire compliment par un homme de marque جانب پادشاهيدن طرفلرينه لاجل التبريك متحيزان رجالدن برى ارسال اولندى

Marque, se dit aussi de ce qu'on emploie pour se ressouvenir de quelque chose *A.* اشارة pl. اشارات ـ تذكرة ـ مذكرة *P.* نشان ياد *T.* نشان ـ نشانلمه ـ ميملمه || Il a mis un papier dans sa tabatière, pour lui servir de marque مذكره اولمق اوزره انفيه قوطيسنده بر كاغد پاره وضع ايلدى Quand je trouve quelque chose de beau dans un livre, j'y fais une marque بر كتابده بر محل مستحسن بولديغم حالده وضع اشارت كتابك شايان استحسان اولان محللرينى ميملرم ـ ايده رم

Il signifie aussi, témoignage, preuve *A.* دليل *P.* نمودار ـ نماينده *T.* كوستريجى ـ دلالت ايديجى || Le ciel rouge au soir est une marque de beau temps وقت عشاده سمانك حمرتى لطافت هوايه دلالت ايدر Ce sont des marques de votre estime بوحالات طرفكدن اظهار اولنان حرمت واعتبارك دليللريدر des marques de grandeur d'âme علو جنابى مشعر دلايل واضحه d'ignorance دلايل جهل ونادانى d'amitié آثار دوستى ومحبت ـ دلايل حب وموالات C'est bonne marque خيره دلالت ايدر ـ علامت خير در ـ دليل خير در mauvaise علامت نحسدر ـ دليل قبيحدر Recevoir des marques de bonté آثار ـ لطف وكرمك دليللرينى كورمك لطف واحسانه مظهر اولمق

MARQUER. Imprimer un signe, une marque sur quelque chose *A.* وسم ـ توسيم ـ ضرب الوسام *P.* تمغا زدن ـ داغ زدن ـ دامغه بصمق ـ دامغه اورمق ـ دامغدلمق *T.* نشان زدن قزغين دمور || Marquer avec un fer chaud نشان اورمق آغاجلره تمغا اورمق Marquer les arbres ايله دامغه اورمق des serviettes مقرمه لره نشان اورمق

Et faire une impression par quelque blessure, par quelque coup *A.* كده ـ تكديه *P.* اثر زخم زدن *T.* باره ـ بره لمك جبيننده || Il a été rudement marqué au front نشانى ايتمك شديداً بره لندى Il ne s'est pas contenté de le battre, il l'a marqué au visage ياكلز ضربديه قناعت ايتميوب چهره سنى بره لدى

Et laisser des traces *A.* ابقا الاثر *P.* نقش اثر كردن *T.* اثر براقمق || Le torrent a marqué son passage par un grand dégât سيل شديد الجريان كچديكى محللرده خسارات جسيمه آثارينى براقدى Les armées marquent ordinairement leur passage par de grands désordres عسكر مرور ايلديكى محللرى آثار بر گشتگى ايله بللو ايدر

Et mettre une marque pour faire souvenir *A.* اشارت ـ وضع الاشارة *P.* نشان نهادن *T.* نشان قومق ـ نشانلمق ـ ميملمك || Marquer dans un livre l'endroit où l'on en est demeuré كتابده توقف اولنان محلده وضع اشارت ايتمك Je lui ai marqué ce passage avec du crayon بو فقره يى قورشون قلم ايله اشارت ايلدم ـ On dit proverb., Marquez cette chasse, pour dire, souvenez-vous de cette action, j'en aurai raison *T.* بونى ميمله

Et indiquer *A.* دلالت *P.* نمودن *T.* كوسترمك || Sa taille, sa bonne mine marquent bien ce qu'il est قد وقامتى وجمال ووجاهتى نه مقوله آدم اولديغنه دلالت ايدر

Et spécifier *A.* تعريف ـ افادة ـ اشعار *P.* نمودن ـ بيان كردن *T.* بيلدرمك || Je lui ai marqué expressément qu'il eût à faire telle chose فلان ايشى ايشلمك اقتضا ايلديكى كندويه افاده اولنمشدر Pouvais-je mieux lui marquer cela? بو ماده يى بوندن اعلا صورت ايله فلانه تعريف وافاده ايتمك ممكنمى ايدى Je ne goûte point ce que vous m'avez marqué dans votre lettre مكتوبكده افاده ايلديككك صورت طبعمه موافق كلمدى Marquer à quelqu'un ce qu'il doit faire بر كمسنديه ايده جكنى افاده وتعريف ايتمك

MARRUBE. Plante *A.* حشيشة الكلب ـ قارة *P.* انجيده ـ يبر پراصدسی *T.* كندنای كوهی

MARS. Une des sept planètes *A.* مرّيخ *P.* بهرام ‖ Mars en conjonction avec la lune مريخك قمره مقارنتی حالی

Et le troisième des mois de l'année *A.* آذار *P.* فروردين *T.* مارت

MARS, au pluriel. Les menus grains qu'on sème au mois de mars *A.* مزروعات ربيعيّة *P.* كشت بهار *T.* مارت اكينلری ـ اوّل بهار اكينلری ‖ Le temps était bon pour les mars de cette année بو سنهٔ مباركده مارت اكينلريچون هوا مساعد ايدی

MARTAGON. Nom qu'on donnait autrefois à différentes espèces de lis. V. Lis.

MARTEAU. Outil qui sert à forger ou à battre *A.* مطرقة ـ مرصافة *P.* ازميل ـ چاكوچ *T.* چكيچ ‖ Marteau d'orfévre قيومجی چكيچی de maréchal نعلبند چكيچی Tous les artisans qui travaillent du marteau ارباب مطرقه ايله ايشليان ـ صنايع *P.* سنطاب ـ محصمة Marteau de grosse forge *A.* ـ پتك كدينه ـ كوبن *T.* دمورجی چكيچی ـ Marteau de tailleur de pierres *A.* صاقور ـ ملطاس pl. ملاطيس ـ برطيل pl. براطيل *P.* كننده ـ ميتين *T.* واريوز

On dit proverb., qu'un homme est entre le marteau et l'enclume, pour dire, qu'il trouve de l'embarras de quelque côté qu'il se tourne اورس ايله چكيچ آره‌سنده در

Il se dit aussi de certaines choses qui servent à heurter, à cogner, à frapper *A.* مدقّة *P.* كوبه ـ آژينه *T.* طوقماق ‖ Le marteau d'une porte, d'une horloge مدقّهٔ باب ومدقّهٔ ساعت ـ قپو وساعت طوقماغی

MARTELER. Battre à coups de marteau *A.* دقّ ـ ضرب بالمطرقة *P.* كوبيدن *T.* دوكمك ‖ Marteler de la vaisselle d'étain قلای قابلرينی مطرقه ايله دوكمك Marteler sur l'enclume اورس اوزرنده دقّ ايتمك

MARTELÉ. *A.* مطروق ـ مدقوق *P.* كوفته *T.* دوكلمش

MARTELET. Petit marteau, dont on se sert pour des ouvrages délicats *A.* مدقّة صغيرة *P.* آژينهٔ كوچك *T.* طوقماقجغز

MARTIAL. Guerrier *A.* حربیّ *P.* جنكی *T.* جنكجينك ‖ Courage martial شجاعت حربيّه Air martial, humeur martiale جنكجی مزاجی ـ جنكجی سيماسی ـ سيمای اهل حرب

MARTIAL, se dit en Chimie, des substances où il entre du fer *A.*

Et témoigner *A.* اظهار ـ عرض *P.* وا نمودن ـ واژيدن *T.* اظهار ‖ Marquer sa reconnaissance بللو ايتمك ـ كوسترمك son respect, son amitié عرض حرمت ومحبّت ـ تشكر ايتمك ايتمك

MARQUÉ. *A.* موسوم *P.* تمغا زده *T.* تمغالو ـ تمغالنمش ـ On dit proverb., qu'un homme, qu'un ouvrage est marqué au bon coin, pour dire, que cet homme a de bonnes qualités, que cet ouvrage est bon سمات محامد ومحاسن ايله موسومدر

On dit aussi, qu'un homme est marqué au front, à la joue, pour dire, qu'il a quelques marques sur ces parties-là آلننده ياخود يكاغنده نشانی وار در ـ Et qu'un enfant est né marqué فلان صبی نشانلو طوغمشدر ـ On dit aussi, Marqué de petite vérole *A.* ذو الاحداب *P.* پژمويناك *T.* چيچك نشانيله چوپورلنمش

On dit, Avoir pour quelqu'un des attentions marquées, c'est-à-dire, des égards particuliers بر كمسننك حقنه آثار مخصوصهٔ حرمت واعتبار عرض ايتمك

MARQUETER. Marquer de plusieurs taches *A.* تنقيط ـ تنكيت ـ *P.* نكته زدن ـ نكته آميز كردن *T.* بنك سرپمك ـ بنكلتمك ـ نقطه‌لمق ‖ Marqueter une peau en manière de peau de tigre بر جلدی قپلان پوستكيسی كبی تنقيط ايتمك

MARQUETÉ. *A.* منقط ـ منكت *P.* نكته دار ـ نكته آميز *T.* بنكلنمش ـ بنكلو

MARQUETERIE. Ouvrage de pièces de rapport de diverses couleurs *A.* معمول بالواح مختلفة الالوان *P.* چوبهای رنكارنك *T.* پيراسته ايش ياپلمش آغاجلر ايله رنكاميز ‖ Un plancher de marqueterie الواح مختلفة الاوان ايله معمول دوشمه

MARQUETTE. Pain de cire vierge *A.* قرصة الشمع العسل *P.* بال مومی كلچه‌سی *T.* قرص شمع انكبين

MARQUEUR. Celui qui marque *A.* موسّم *P.* تمغا زن *T.* چوقه دامغه‌جيسی ‖ Marqueur de draps دامغه‌جی

MARRAINE. Celle qui tient un enfant sur les fonts de baptême *A.* والدة روحانيّة من جهة التعميد ‖ Cette fille porte le nom de sa marraine بو قيز آيين تعميدينی اجرا ايدن والدهٔ روحانيّه‌سی اسميله تسميه اولندی Sa marraine lui a fait un beau cadeau رسم تعميدينی اجرا ايله مادر روحانيسی اولمش خاتون كندويه بر هديهٔ بهيّه اعطا ايلدی

MARRON. Espèce de grosse châtaigne. V. Châtaigne.

حديديّ P. آهن آميز T. چليكلو - دمورلو || Les remèdes martiaux چليكلو علاجلر Terre martiale خاك - ارض حديديّه دمورلو طپراق - آهن آميز

MARTIN-PÊCHEUR. Petit oiseau aquatique A. بركة pl. ابراك P. بركه T. مارتى قوشى

MARTINET. Espèce d'hirondelle sauvage A. وطواط - ابابيل pl. وطاوط P. پرستوى كوهى T. طاغ قرلنغجى

MARTINET. Petite discipline de cordes, attachée au bout d'un manche A. مقرعة pl. مقارع P. چمچرغه T. قامچى

MARTRE. Espèce de fouine, qui a le poil roux P. بافنگ T. زردوا || Peau de martre پوست زردوا fourrure فروهٔ زردوا زردوا كوركى -

MARTRE ZIBELINE. Espèce de martre, qui a le poil tirant sur le noir A. سمّور P. گيش T. سمور || Queue de martre zibeline سمّور قويروغى

MARTYR. Qui a souffert la mort pour la véritable religion A. شهيد pl. شهدا || Saint Étienne est le premier martyr اوّل شهدا حضرت استفاندر Ce glorieux martyr de la Foi اوغور دينده فداى جان ايتمش اول شهيد جليل القدر L'Église honore la mémoire des martyrs دين عيسوى حائز رتبهٔ شهادت - ايتمش ذواتك ذكرينه ايفاى لازمهٔ توقير واحترام ايدر ذواتك ذكرينى تمجيد ايدر

On dit figur. d'un homme qui a beaucoup souffert pour l'amour d'un autre, qu'il est son martyr فلانك اوغورينه فداى قربان اولدى - جان ايلدى

MARTYR. Qui souffre beaucoup A. معذّب P. شكنجيده - شكنج زده T. اشكنجه چكن || Si vous lui coupez le bras, vous le ferez mourir martyr قولنى قطع ايده‌جك اولور ايسه‌ك اشكنجه ايله قتل واهلاك ايتمش اولورسك

MARTYRE. La mort et les tourmens endurés pour la vraie religion A. تأذّى لوجه الله - عذاب فى سبيل الله - شهادت P. شهادت - جانفدايى براى خدا T. شهيدلك - || Souffrir le martyre دين اوغورينه چكيلان عذاب endurer le martyre لوجه الله تعالى اختيار اذا وعذاب ايتمك فى سبيل الله مقاسات عذاب شهادت ايتمك La couronne du martyre رتبهٔ جليلهٔ شهادت - تاج وهّاج شهادت L'Église célèbre un tel jour le martyre de tel saint دين عيسويده فلان عزيزك شهادتى كونى مباركى عدّ اولنرق بهر سنه فلان كونده اجراى عيد اولنور -

Il se dit figur. de toutes sortes de peines de corps et d'esprit A. عذاب اليم P. درد جانگزا T. يوركى ازر صيقندى || Il a souffert le martyre toute la nuit par une violente colique قولنج شديد ايله تا بصباح گرفتار عذاب اليم اولدى C'est un martyre que d'avoir affaire à des chicaneurs مزوّرين ايله معامله‌يه محتاج اولمق بر عذاب اليمدر

MARTYRISER. Faire souffrir le martyre A. تنكيل - تعذيب - ايذا - P. شكنجيدن - شكنج آوردن T. اذيّت ايتمك - اذيّت ويرمك || Saint Étienne fut martyrisé peu après la mort de Jésus-Christ حضرت عيسينك وفاتندن مدّت قليله گذرانندە حضرت استفان مظهر نكال واذا اولمشدر - Figur. || Les voleurs le martyrisèrent pour avoir son argent خراميلر اقچه‌سنى اخذ ايچون كندويه اذيّت ويرديلر Les chirurgiens l'ont martyrisé جرّاحان فلانى تعذيب وايذا ايتمشلردر

MARTYRISÉ. A. معذّب P. شكنجيده - شكنج ديده T. اذيّت اولمش

MARTYROLOGE. Liste des martyrs A. كتاب السير الشهداء الكرام P. سير نامهٔ شهيدان T. شهيدلرك احوالنى محتوى كتاب

MARUM. Plante A. مرو - ماحوز - مروماحوزى - حبق الشيوخ - خونباش P. مروخوش T. مرماحور - يارپوزى - قوجه يارپوزى

MASCARADE. Déguisement d'une personne qui se masque pour se divertir A. هيئة متنكّرة بوجه المستعار P. دگر گونى انداز با چهرهٔ عاريت T. عاريتى چهره ايله دكشمش قيافت عاريتى || Étrange mascarade عجيب وغريب وجه مستعار ايله بر هيئت متنكّره Imaginer une mascarade چهره‌لو بر دكشمش قيافت ايجاد ايتمك

MASCULIN. Appartenant au mâle A. ذكورىّ P. نرى T. اركككك || Sexe masculin جنس ذكور Les descendans en ligne masculine عرق اولاد - عرق ذكوردن اولان انساب وانسال Succession masculine عن ذكور انتقال ايتمش ميراث ذكور - Fief masculin اولاد ذكوره مشروط اولان مالكانه

MASCULIN. T. de Grammaire A. مذكر

MASCULINITÉ. Qualité de mâle A. ذكورت - فحولت P. نرى T. اركككك || La masculinité est nécessaire pour avoir droit à la Couronne de France فرانسده تاج سلطنته استحقاق

خصوصی حال فحولته محتاجدر

MASQUE. Faux visage dont on se couvre pour se déguiser *A.* وجه مستعار *P.* چهرهٔ عاریت *T.* یاپمه یوز ـ عاریتی یوز || Masque hideux اقبح واشوه بر چهرهٔ عاریت Ôtez votre masque یوزکدن رفع چهرهٔ عاریت ایله Arracher le masque à quelqu'un بر کمسنه نك حامل اولدیغی وجه مستعاری نزع ایتمك Un masque de vieillard مسنّ وسالخورده سیماسنده بر عاریتی یوز

MASQUES. Ceux qui portent des masques *A.* ملبّس بوجه المستعار *P.* پوشیدهٔ چهرهٔ عاریت *T.* جهره‌سی ـ عاریتی یوزلو ـ عاریتی یاپمه یوز ایله اورتولی || Une compagnie de masques بر گروه یوزلو کسانه‌دن عبارت Il faut laisser entrer les masques یاپمه یوز ایله جهره‌لری اورتولی اولنلرك مجلسه دخوللرینه رخصت ویرلملو در

On dit figur., Lever le masque, pour dire, ne dissimuler plus *A.* رفع المجنّة التستّر ـ کشف النقاب الریا *P.* رفع روپوش زرق وفریب کردن *T.* ریا اورتوسنی یوزدن صیرمق || Ce fourbe, cet hypocrite n'avait pas encore levé le masque اول حیله‌باز ریاکار روپوش زرق وفریبی هنوز رفع ایتمش دکل ایدی ـ On dit aussi, Arracher le masque à quelqu'un, pour dire, faire connaître sa fausseté, sa perfidie فلانك جهرهٔ مفسدت وخدیعتندن نزع روپوش تصنّع وریا ایتمك ـ Et qu'un homme est toujours sous le masque, pour dire, qu'il déguise toujours ses sentimens دائم الاوقات پس پردهٔ تصنّع وریاده عمل وحرکت ایدر

Il signifie aussi figur., prétexte, déguisement *A.* صورت ظاهریّة || Sous le masque de la dévotion صورت ظاهر تعبّد ودیانتده C'est le masque dont il se couvre ما به تستّری اولان صورت ظاهر بو در

MASQUER. Mettre un masque sur le visage de quelqu'un, pour le déguiser *A.* الباس الوجه المستعار *P.* با چهرهٔ عاریت رو پوشانیدن *T.* عاریتی یوز کیدرمك || Masquer quelqu'un, afin qu'il ne soit pas connu بر کمسنه‌یه بیلنمامك ایچون عاریتی یوز کیدرمك

Et déguiser quelqu'un, en lui mettant, outre le masque, des habits qui ne soient pas les siens *A.* تنکیر الهیئة ـ تبدیل الزیّ *P.* جامهٔ دیگر گون پوشانیدن *T.* قیللق دکشدرمك ـ قیافت دکشدرمك || On le masqua en arlequin زیّ وقیافتنی تبدیل هیئت مسخره شکلنده تبدیل ایتدردیلر Se masquer قیافت ایتمك

Figur. Couvrir quelque chose sous de fausses apparences *A.* ستر ـ توریة *P.* پوشیدن ـ پس پردهٔ خفا پوشیدن ـ ورای پرده *T.* پردهٔ خفا نهان کردن ـ اورتمك ـ پرده آلتنده کیزلمك || Il masque ses desseins مقاصد ومنویّاتنی پس پردهٔ خفاده ستر ایدر Il masque sa débauche sous les apparences de sagesse عیاشلغنی صورت ظاهر درایت ایله ستر ایدر ـ ورای پردهٔ درایتده ستر ایدر

Se masquer *A.* تستّر *P.* پوشیده شدن ـ پوشیدهٔ پردهٔ اختفا *T.* اورتنمك ـ کیزلنمك || Un hypocrite qui se masque sous les dehors de la dévotion صورت ظاهر تعبّد ودیانت ایله تستّر ایدن بر مرایی Le vice se masque souvent sous l'apparence de la vertu عیب وقباحت اکثریا صورت ظاهر صلاح ایله مستتر اولور

Il signifie aussi figur., cacher, couvrir une chose, de manière qu'on en ôte la vue *A.* قطع النظارة ـ سدّ النظارة *P.* نظارت بستن *T.* نظارتی کسمك ـ نظارته حواله اولمق ـ کورلتمك || Il a élevé un bâtiment qui masque ma maison احداث ایلدیکی یاپدردیغی بنا ایله ـ بنا خانه‌مك نظارتنی قطع ایدر خانه‌می کورلتدی

On dit en termes de guerre, Masquer une batterie, un pont, une porte, une place, pour dire, y placer des troupes ou élever un ouvrage, pour empêcher les ennemis de découvrir les manoeuvres qu'on veut faire طوب صره‌سنك وجسرك وقپونك وقلعه‌نك پیشگاهنده تعبیهٔ حوالات ایله سترینه مبادرت ایتمك

MASQUÉ. *A.* ملبّس بوجه المستعار *P.* بچهرهٔ عاریب پوشیده *P.* متستّر ـ مستور *A.* عاریتی یوز کیمش *T.* پوشیده اورتلمش *T.*

MASSACRE. Tuerie, carnage *A.* قتل عامّ ـ ذبح عمومیّ ـ مذابحة *P.* کشتا کشت *T.* قرغین || Grand massacre ذباح عامّ دهشت انجام قتل عامّ عظیم ـ عظیمه horrible Le massacre des innocens بیگناهلرك عموما قتل وذبحی La ville fut prise d'assaut, et on fit un grand massacre des habitans قلعه حربًا وعنوةً فتح وتسخیر اولنوب اهالیسی اهالیسنه عمومًا حوالهٔ سیف ـ قتل عامّ ایله اعدام اولندی قهر ونکال اولمشدر

MASSACRER. Tuer des gens sans défense *A.* ذبح *P.* کشتن *T.* قیرمق - بوغازلمق || On massacra quatre mille personnes dans cette nuit-là اول کیجه درت بیک نفوس ذبح ایلدیلر قیرمشلر در -

MASSACRÉ. *A.* مذبوح *P.* کشته *T.* بوغازلنمش

MASSACREUR. Qui massacre *A.* ذباح *P.* کشنده *T.* بوغازلییجی

MASSE. Amas de plusieurs parties qui font corps ensemble *A.* جماع - کومة *P.* توده *T.* طوب || La masse informe et confuse du chaos هیولانک متغیر الاشکال ومختل الاحوال اولان کومه‌سی Ce bâtiment n'est qu'une grosse masse de pierres بو بنا بر عظیم طاش کومه‌سندن غیری شی دکلدر On dit aussi, La masse de l'air هوانک هیئت مجموعه‌سی La masse du sang قانک طوبی - هیئت مجموعهٔ دم

Il se dit aussi d'un seul corps très-solide *A.* کمزة pl. کمز *T.* قیا || Une masse de plomb بر قورشون قیاسی de métal کلچه - معدن کلچه‌سی - بر عدد معدن قیاسی

Il signifie aussi, fonds d'argent d'une succession, d'une société *A.* اصیلة المال - مجموع المال *P.* همه مال *T.* مالک مجموعی || Toute la masse est de cent mille écus مالک طوبی یوز بیک غروشدن عبارتدر On a tiré tant de la masse مالک طوبندن شو قدر اقچه افراز اولندی Il faut qu'il rapporte cela à la masse بو مبلغ مالک طوبنه ضم اولنملو در

Et la somme que l'on retient sur la paye de chaque soldat *A.* افراز pl. افرازات

MASSE. Espèce d'arme faite de fer, fort pesante par un bout, avec laquelle on assomme *A.* جرز pl. اجراز - مقمعة *P.* گرز *T.* بوزطغان || Il l'assomma d'un coup de masse فلانی بر یک ضربهٔ گرز ایله - ضربهٔ مقمعه ایله نقش زمین ایلدی افتادهٔ خاک دمار ایلدی

Et une espèce de bâton qu'on porte en certaines cérémonies *A.* محضرة *P.* دورباش *T.* دکنک || On porte des masses devant le chancelier de France فرانسه‌ده باش وکیلک پیشگاهنده محضره‌لو آدملر روانه اولورلو

Et une espèce de gros marteau de fer *A.* مرداس *P.* کلنک *T.* کلنک || Rompre des rochers avec une masse کلنک ایله قیایی قیرمق

MASSEPAIN. Sorte de pâtisserie faite avec des amandes et du sucre *A.* لوزینج *P.* لوزینه *T.* بقلوا

MASSIER. Officier qui porte une masse en certaines cérémonies *A.* حامل المحضرة *P.* دورباشدار *T.* دکنکلو

MASSIF. Ce qui est gros et solide *A.* ضخم *P.* دژمان *T.* یوغون || Je ne veux pas de la vaisselle si massive اول قدر ضخامتلو اوانی سیمدن حظ ایتمم Une grosse tour massive یوغون بر قله

Figur. Grossier, lourd *A.* غلیظ *P.* کند *T.* قبا || Cet homme a l'esprit bien massif بر آدمدر کند ذهن - غلیظ الذهن

Il se dit aussi des ouvrages d'orfèvrerie qui ne sont pas creux en dedans *A.* مصمت *P.* یکپاره *T.* صوم || Une statue d'or massif ذهب مصمتدن مصنوع بر عدد صنم Une croix d'argent massif صوم کمشدن یاپلمش بر خاچ

Et d'un ouvrage de maçonnerie fondé en terre, pour porter quelque piédestal *A.* بنیان مرصوص *P.* بنلاد *T.* کارکیر تمل

MASSUE. Sorte de bâton noueux *A.* بیزارة pl. بیازیر - وبیل *P.* کوپال چوبین *T.* صویمانتی - چوماق || La massue d'Hercule فلان بهادرک چوماغی

On appelle figur. Coup de massue, un accident fâcheux et imprévu *A.* قارعة pl. قوارع *P.* قضای ناگهانی *T.* بر بلا اومدق

MASTIC. Résine qui découle d'un arbre appelé Lentisque *A.* علک pl. علوک *P.* ازا - سکز - کندرک *T.* مصطکی - ساقز || Mâcher du mastic مضغ علک ایتمک - ساقز چینمک

Il se dit aussi, de certaines compositions dont on se sert pour coller et enduire quelques ouvrages *A.* معجون || Il faut coller cela avec du mastic شونی معجون ایله یاپشدرمق اقتضا ایدر On fait des tables de mastic qui imitent le marbre معجون ایله مرمره تقلید سفره یاپرلر

MASTICATION. T. de Méd. Action de mâcher *A.* علک - مضغ *P.* خایش *T.* چینمه - لوک

MASTICATOIRE. T. de Méd. Remède qu'on mâche pour exciter l'excrétion de la salive *A.* عالک مهیج اللعاب *P.* خاییدهٔ خیو انگیز *T.* سالیار سورر چینمتی

MASTIGADOUR. Sorte de mors qu'on met dans la bouche du cheval pour exciter la salive *A.* لجام مهیج الروال *P.* لگام خیو انگیز *T.* سالیار کتوره‌جک کم

MASTIQUER. Coller avec du mastic *A.* الزاق بالمعجون *P.* بمعجون بهم پیوستن *T.* معجون ایله یاپشدرمق

MASURE. Ce qui reste d'un bâtiment tombé en ruine *A.* طلالة

pl. اطلال *P.* خرابه‌زار - ویران *T.* ویرانه || Les hiboux, les oiseaux de nuit se retirent dans les vieilles masures بایقوش وسائر کیجه قوشلری خرابه یرلرده اقامت ایدرلر C'était une fort belle maison, mais ce n'est plus qu'une masure مقدما غایت اعلا بر قوناق ایکن الیوم بر خرابه زار در الیوم - Il se dit figur. d'une habitation qui menace ruine *A.* ویراندر - خرابه مشرف *T.* ویرانخانه *P.* خرابات pl. خرابة

MAT. Il se dit des métaux qu'on met en oeuvre, sans y donner le poli *A.* غیر مجلا - غیر مصیقل *P.* بیفر - بیفروغ *T.* صونق - جلاسز || Argent, or mat صونق آلتون وصونق کمش

Il signifie aussi, lourd, compacte *A.* کثیف *P.* سخت *T.* قاتی || L'orge employée seule en mouture donne un pain mat یالکز آرپه اونیله یاپیلان نان کثافتلو اولور

MAT. Il se dit au jeu des échecs, du coup qui fait gagner la partie *T.* مات - On dit figur. Donner échec et mat à quelqu'un, pour dire, emporter sur lui un avantage complet برکمسنه‌یی مات ایتمک

MÂT. Grosse pièce de bois, qui sert à porter les voiles d'un vaisseau *A.* دقل pl. دقول *P.* ستون کشتی - تیر *T.* کمی تیر میانه *P.* دقل کبیر *A.* Le grand mât || سرن - دیرکی دقل المرنحة *A.* Le mât d'avant ou de misaine اورته دیرکی *T.* میجنه دیرکی - باش دیرکی *T.* ستون پیشین کشتی *P.* de hune بالای ستونه جناقلق دیرکی Monter au haut du mât دیرککک اوزرینه چیقمق - صعود ایتمک Les cordages du grand mât اورطه دیرککک هلاطلری L'amiral porte le pavillon au grand mât پاشا کمیسنک بیراغی اورته دیرکده آچیلور امیرال کمیسنکک -

MATAMORE. Faux brave *A.* متشجع *P.* لافزن دلاوری *T.* بهادرلک صتان

MATELAS. La pièce de la garniture d'un lit, que l'on remplit de laine ou d'autre matière *A.* فراش - نضیدة *P.* پستر - کوچکک مندر - دوشکک *T.* دست رست || Petit matelas یپاغی بر مندر خشونتلو bien dur Matelas de laine مندر ایله طولمش دوشکک

MATELASSER. Garnir de quelque toile rembourrée en façon de matelas *A.* تنجید علی صورة النضیدة *P.* بسان پستر پیراستن *T.* شلته واری دوناتمق || Matelasser des chaises صندلیه‌لرک اوتوره‌جق یرلرینی شلته‌واری دوناتمق

MATELASSÉ. *A.* منجد بالنضیدة *P.* بسان پستر پیراسته *T.* شلته واری دونانمش

MATELASSIER. Ouvrier qui fait des matelas *A.* نجاد *P.* پسترگر *T.* یورغانجی

MATELOT. Celui qui est employé pour faire le service d'un vaisseau *A.* ملاح pl. ملاحون - نوتی pl. نواتی - صراری pl. صراریون *P.* کشتیبان *T.* کمیجی || Enrôler des matelots کمیجی یازمق

À LA MATELOTE, signifie, à la façon des matelots *A.* کالملاح - علی صورة الملاح *P.* بسان کشتیبان *P.* کمیجیجه

MATER. T. du jeu d'échecs. Réduire le roi à ne pouvoir sortir de sa place *T.* مات ایتمک

Figur. Humilier, abattre *A.* تذلیل *P.* خوار کردن *T.* آلچقلتمق || Il a été bien maté par le mauvais succès de cette affaire مصلحتک سوء نتیجه‌سندن بغایت تذلیل اولدی

On dit aussi, Mater son corps, sa chair, pour dire, les mortifier, les affaiblir *A.* تعذیب - قهر النفس - اماتة النفس *P.* النفس بخود سختی کردن *T.* نفسنه اذیت چکدرمک || Mater sa chair par des jeûnes, par des austérités صیام مدید وتشددات گوناگون ایله اماتهٔ نفس ایتمک

MÂTER. Garnir un vaisseau de ses mâts *A.* تجهیز السفینة *P.* کشتیرا بتیر پیراستن *T.* کمی‌یی دیرک ایلهٔ دوناتمق

MÂTÉ. *A.* مجهز بالدقل *P.* بتیر پیراسته *T.* دیرک ایله دونانمش

MATÉRIALISME. Opinion de ceux qui n'admettent point d'autre substance que la matière *A.* مذهب المعتقدین علی وجود المادة فقط

MATÉRIATISTE. Celui qui n'admet que la matière *A.* معتقد علی وجود المادة فقط

MATÉRIALITÉ. Qualité de ce qui est matière *A.* مادیت || La matérialité de l'âme est une opinion insoutenable نفس ناطقه‌نک مادیتی اعتقادی تأیید اولنمق نا ممکندر

MATÉRIAUX. Les différentes matières qui entrent dans la construction d'un bâtiment *A.* ما لزم البنا pl. لوازم البنا pl. مهمات البنا *P.* حوایج البنا pl. مالزمهای بنا *T.* بنایه لازم بنایه اولدجق شیلر || Il va bâtir, il a ses matériaux tout prêts شروع ایده‌جک اولمغله حوایج ومالزمهٔ بنانک جمله‌سنی

On dit figur. d'un homme qui fait des recueils pour travailler à un ouvrage d'esprit, qu'il assemble, qu'il prépare ses matériaux مواد لازمه‌یی جمع وتدارک ایتمکده در - حاضر وآماده ایلدی

MATÉRIEL. Qui s'est formé de matière *A.* مادّی || Les choses matérielles اشیای مادّیه L'âme de l'homme n'est point matérielle روح انسان مادّه‌دن - نفس ناطقه مادّی دکلدر معرّا در

Il signifie aussi, grossier *A.* غلیظ - کثیف *P.* کند *T.* قبا || Cet ouvrage est trop matériel زیاده‌سیله قبا بر ایشدر - Figur. || C'est un homme, c'est un esprit bien matériel *A.* کثیف العقل *P.* کند ذهن *T.* کند عقللو

MATERNEL. Qui est relatif à la qualité de mère *A.* اموی - امّی *P.* مادری *T.* آنانک || Amour maternel علاقهٔ امویه - حنین مادری Affection maternelle محبّت مادری

On appelle Côté maternel, la ligne de parenté du côté de la mère *A.* ذوی الارحام - اقارب لام *P.* خویشان از سوی مادر *T.* آنا طرفندن اولان خصملر - Et biens maternels, les biens qu'on reçoit du côté de la mère عن ام منتقل اولان اموال

On dit, Langue maternelle, pour dire, la langue du pays où l'on est né *A.* لسان الآبا *P.* لسان مادر زاد *T.* آنانک بابانک دلی || Il est honteux de mal parler sa langue maternelle لسان مادر زادی رکاکت ایله تکلّم ایتمک عیبدر

MATERNELLEMENT. D'une manière maternelle *A.* حسب الاموة - امویًا *P.* مادرانه *T.* آناجه - والده‌جه || Cette femme ne pardonne rien à ses enfans, mais elle les corrige maternellement بو خاتون اولادینه جزئی وکلّی بر شئ عفو ایتمیوب تأدیب واصلاحلرینه مادرانه سعی ایدر

MATERNITÉ. L'état, la qualité de mère *A.* امومت *P.* مادری *T.* آنالق

MATHÉMATICIEN. Qui sait les mathématiques *A.* ریاضی pl. ارباب العلم الریاضة pl. اهل العلم الریاضة - ریاضیّون || Je m'en rapporte aux mathématiciens بو بابده ارباب علم ریاضتک رأیینه مراجعت ایده‌رم

MATHÉMATIQUE. Science qui a pour objet les propriétés de la grandeur *A.* علم ریاضی pl. علوم ریاضیّة - علم الریاضات || Il sait les mathématiques علوم ریاضیّه‌یه واقف وآشنا در

Les instrumens de mathématique آلات ریاضیّه La Géométrie, l'Astronomie, l'Optique, la Musique, etc. sont des parties des mathématiques علم هندسه وعلم هیئت وعلم قوّت بصر وعلم موسیقی وسائر اول مقوله‌لر علوم ریاضیّات اجزاسندندر Problème de mathématique مسئلهٔ ریاضیّه

MATHÉMATIQUEMENT. Selon les règles des mathématiques *A.* حسب القواعد الریاضیّة

MATIÈRE. Ce dont une chose est faite *A.* مادّه pl. موادّ *P.* مایه *T.* مایه || Le bois, la pierre, etc. sont la matière dont on fait les bâtimens ابنیه‌نک مادّه‌سی اخشاب واحجار وسائر اول مقوله شیلر در La façon de l'ouvrage coûte plus que la matière ایشک استادیه‌سی مادّهٔ اصلیه‌سی قیمتندن زیاده در

En termes de Philosophie, il signifie, la substance étendue et impénétrable, et qui est capable de recevoir toutes sortes de formes *A.* مادّه || La divisibilité, les propriétés de la matière مادّه‌نک قابلیّت تجزّی وانقسامی وخصایصی -

On appelle Matière première, la matière considérée en faisant abstraction des formes dont elle est susceptible *A.* مادّهٔ اصلیّه

Il se dit en termes de Médecine, des excrémens ou déjections du corps humain || Matière cuite مادّهٔ ناضجه crue مادّهٔ غیر ناضجه - مادّهٔ نا پخته - چیک مادّه indigeste مادّهٔ غیر هضیمه - مادّهٔ نا گوار - سینمامش مادّه Les matières ne sont pas liées موادّ مادّه‌لر معقود دکلدر Les matières sont louables بو مجموده در Il est sorti beaucoup de matière de cette plaie جراحتدن وافر مادّه چیقدی

Il signifie aussi, le sujet sur lequel on écrit, on parle || Belle matière مادّهٔ لطیفه ample مادّهٔ واسعه - مادّهٔ ممکن stérile مادّهٔ معموره riche مادّهٔ کثیرة الفروع - مادّهٔ التفصیل La matière d'un discours کلامک مادّهٔ موضوع لهی عقیره Traiter à fond une matière بر مادّه‌دن بکنها بحث ایتمک - علی Entrer en matière مادّه‌یه شروع ایتمک طریق الاستکناه

Et cause, sujet, occasion *A.* باعث - وسیله - سبب *P.* بهانه - سر رشته *T.* طوتدمق || Il n'y a pas matière à se fâcher باعث غضب اولدجق بر شئ یوقدر Donner matière à rire کولمکه سبب ویرمک Il a donné matière de parler à bien des gens وافر کسان بیننده قیل وقاله وسیله ویردی - Il n'y a pas matière de querelle مجادله‌یه وسیله سر رشته ویردی

باعث معارضه اولدجق بر شئ يوقدر۔ يوقدر

En Matière. En fait de... *A.* فى الامر *P.* در فلان كار *T.* جنكك خصوصنده ۔ بابنده ۔ امرنده || En matière de guerre مرافعه خصوصنده de procès بابنده

MÂTIN. Espèce de chien servant à garder une cour, un troupeau *A.* كلب حرّاس *P.* سگ پاسبانى *T.* بكجى كوپكى || Gros mâtin كبير بر كلب حرّاس

MATIN. La première partie du jour *A.* صبح ۔ بكرة ۔ غدوّ ۔ غداة pl. غدايا *P.* بام ۔ صبحدم ۔ صبحگاه *T.* صباح || Il se lève de bon matin على السحر قالقار ۔ على الصباح قالقار صباحلين قالقار ۔ سحرى يتاقدن قالقار ۔ L'étoile du matin صباح يلدزى ۔ ستارهٔ صبح ۔ كوكب صبح La prière du matin صباح نمازى ۔ صلاة الصبح ۔ Il s'emploie aussi adverb. || Matin et soir *A.* فى الصبح والمسا ۔ بالغدوّ والآصال ۔ غديةً واصيلةً *P.* بام وشام *T.* صباح اخشام

MATINAL. Qui s'est levé matin *A.* قائم بكرة *P.* سحرخيزنده *T.* صباح قالقمش || Vous n'êtes pas si matinal aujourd'hui بو كون اولقدر صباح قالقمش دكلسكك ۔ On dit, L'aube matinale, pour dire, l'aurore *A.* سحر ۔ صبح كاذب ۔ شفق ۔ *P.* سپيده دم *T.* صباح سوكلديكى وقت ۔ طكك ۔ يرى آغارديغى وقت

MATINÉE. Le temps qui s'écoule depuis le point du jour jusqu'à midi *A.* صباح ۔ اوّل النهار *P.* بامداد *T.* صباح || Une belle matinée بر صباح لطيف Les matinées sont fraîches en automne وقت خزانكك صباحلرى سرين اولور Il n'a rien fait de toute la matinée اوّل نهار وقتنى بلا شغل كچوردى Le milieu de la matinée s'appelle *A.* ضحوة ۔ وقت الضحا *P.* چاشت *T.* قوشلق ۔ قوشلق وقتى

MATINES. La partie de l'office divin, qui se dit la nuit vers le matin *A.* صلاة السحر ۔ صلاة الآخر الليل

MATINEUX. Qui est dans l'habitude de se lever matin *A.* قايم فى الصباح *P.* سحرخيز *T.* صباحجى

MATINIER. Qui appartient au matin. Il ne se dit qu'en cette phrase: L'étoile matinière *A.* كوكب الصبح ۔ كوكب الفجر *P.* ستارهٔ صبح *T.* صباح يلدزى

MATIR. Rendre mat de l'or ou de l'argent *A.* اعمال بلا جلاء *P.* بيفروغ پرداختن *T.* صونق ياپمق

MATOU. Mâle du chat domestique *A.* قطّ pl. قطاط *P.* پوشك *T.* اركك كدى نر

MATRICE. La partie de la femme où le foetus est conçu *A.* رحم pl. ارحام *P.* زهدان ۔ بوكان *T.* دول يتاغى || Le col de la matrice *A.* عنق الرحم *P.* گلوى زهدان *T.* دول دهانهٔ *P.* فم الرحم ۔ فوه الرحم *A.* يتاغنك بوغازى l'orifice زهدان *T.* دول يتاغى آغزى Cette femme a des maux de matrice بو عورت رحامته مبتلا در Vapeurs de matrice, ou maux de mère ابخرهٔ رحم Ulcère à la matrice قرحهٔ رحم

Matrices, en termes d'imprimerie, signifient, les moules dans lesquels on fond les caractères *A.* قوالب الحروف *T.* حروف قالبلرى

On appelle Couleurs matrices, les couleurs simples *A.* الوان بسيطة *P.* رنگهاى ساده *T.* ساده رنكلر

Et langue matrice, celle qui n'est dérivée d'aucune autre *A.* امّ اللسان

MATRICULE. Le registre dans lequel on écrit le nom de ceux qui entrent dans une société *A.* سجلّ pl. سجلات *P.* روزنامچه *T.* آنا دفترى ۔ كتوك || Le nom de ce marchand n'est point dans la matricule بو بازركانك اسمى سجلده مقيّد دكلدر Il a payé son droit de matricule سجاده قيد اولنوب قيديّه عوايدينى ادا ايلدى

MATRIMONIAL. T. de Pratique. Qui appartient au mariage *A.* نكاحىّ || Questions matrimoniales مسايل نكاحيّه ۔ نكاحه متعلّق شروط وعهود conventions دائر مسئلەلر Cause matrimoniale نكاحه متعلّق دعوا

MATRONE. Sage-femme désignée par la Justice, pour constater l'état d'une femme *A.* اهل الخبرة قابلة *P.* ماماجهٔ اهل خبرت *T.* اهل خبرت ابه قادين || On a jugé sur le rapport de la matrone اهل خبرت ابه قادينك تقريرى موجبنجه حكم اولندى Les matrones ont été appelées pour voir... كشف حال ضمننده اهل خبرت اولان ابه قادينلر دعوت واحضار اولنمشدر

MATURATIF. Il se dit des médicamens qui favorisent la suppuration des abcès *A.* دواء منضج pl. ادوية منضجة pl. منضجات *P.* پخته ساز *T.* پشوريجى ۔ نصابه كتوريجى

MATURATION. Progrès des fruits vers la maturité *A.* انتضاج *P.* پزش *T.* پشمه || Ce temps est contraire à la maturation des fruits بو هوا انتضاج اثماره مخالفدر

MÂTURE. L'assemblage de tous les mâts d'un vaisseau *A.* دقول السفينة *P.* تيرهاى كشتى *T.* كمينك ديركلرى طاقمى || La mâture de ce vaisseau est très-bonne بو سفينه‌نك ديركلرى طاقمى اعلا در — Il se dit aussi du bois propre à faire des mâts *T.* كمى ديركى كراسته‌سى || On tire beaucoup de mâture de Norvège فلان مملكتدن كليتلو كمى ديركى كراسته‌سى جلب اولنور

Il se dit aussi de l'art de mâter les vaisseaux *A.* فنّ النصب الدقول *P.* فنّ نشاندن تير بكشتى *T.* كمى ـ ديركجيلك || Ce constructeur entend bien la mâture بو كمى معمارى ديركجيلك فننى رعنا بيلور ديركلرينى ديكمنك فنّنى

MATURITÉ. État où sont les fruits quand ils sont mûrs *A.* نضج ـ بلوغ الى النصاب *P.* پختگى *T.* حال ـ پشمه نضج تامّ || Parfaite maturité كمالنى بولمه ـ نصابنى بولمه Ce fruit ne viendra pas à maturité بو فاكهه درجهٔ نضجه واصل اولەجغى يوقدر — Il se dit aussi des abcès || Cet abcès est à son point de maturité بو ورم درجهٔ نضجه رسيده اولمشدر

Il s'emploie aussi au figuré || Cette affaire est dans sa maturité نصابنى ـ بو مصلحت درجهٔ نضجه بالغ اولمشدر La maturité de l'âge ياشك كمالى ـ نضج السنّ بولمشدر de l'esprit نضج الرّاى ـ رسوخ العقل Au lieu d'aller légèrement dans cette affaire, il faudra y procéder avec maturité بو خصوصده خفت ايتمكدن ايسه رأى ناضج ايله عمل وحركت اوليدر Après qu'on eut délibéré avec maturité رأى ناضج ايله بر ايوجه ملاحظه ايده‌رك مشاوره ـ لدى المشاوره اولندقدنصكره — On dit aussi, Son style acquerra de la maturité, c'est-à-dire, de la solidité انشاسى وقتيله كسب نضج كسب رسوخ واستحكام ـ واستحكام ايده‌جكدر

MAUDIRE. Faire des imprécations *A.* لعن ـ العان *P.* نفرين كردن ـ دشنام كردن *T.* لعنت اوقومق ـ بد دعا ايتمك || Le christianisme défend de maudire ses persécuteurs بر كمسنه كندو عليهنه اولنلره لعن ونفرين ايتمك شريعت عيسويّه‌ده ممنوعدر Il maudit tous les jours ceux qui lui ont donné de mauvais conseils كندويه سوء نصيحت ايدنلره كلّ يوم شويله... Il maudit le jour que... لعنت اوقومقدن خالى دكلدر Il maudit sa destinée بختنه لعن اولديغى كونه لعنت اوقور — En parlant de Dieu, il signifie, réprouver || ونفرين ايدر Dieu a maudit toute cette génération حضرت ربّ العالمين بو نسل وذريتك مجموعنه لعنت ايلدى Cet homme a été maudit de Dieu من قبل الرحمن ـ مظهر لعنت ربّانى اولمشدر مظهر لعنت اولمشدر

MAUDIT. *A.* ملعون pl. ملاعين *P.* لعنت كرده ـ دشنام زده *T.* لعنتلنمش

Il signifie aussi, très-mauvais *A.* اقبح ـ اشنع *P.* بدترين *T.* || Maudit chemin طريق اقبح ـ يك فنا ـ يك چركين jour يوم اشنع livre كتاب اقبح métier اشنع بر حرفت

MAUSOLÉE. Tombeau somptueux *A.* مرقد pl. مراقد *P.* دخمه ـ كوراب *T.* تربه || Un mausolée de marbre مرمردن بنا اولنمش بر مرقد عالى

MAUSSADE. Désagréable, de mauvaise grâce *A.* بشيع ـ بشيع الاطوار *P.* بى نمك *T.* دادسز || Cet homme est maussade بشيع الاطوار بر آدمدر Il est maussade en tout ce qu'il fait جميع اعمال وافعالنده بى نمك آدمدر

Il se dit aussi des ouvrages mal faits *A.* قبيح الصورة ـ عديم الظرافة ـ عديم الحسن *P.* نا زيبا *T.* ياقشقسز ـ چركين ـ حسنسز || Cet habit est fort maussade بو لباس بغايت حسنسز در Ce bâtiment est maussade بو بنا حسن وظرافتدن عاريدر

MAUSSADEMENT, adv. *A.* بشيعاً ـ بطور البشيع *P.* بى نمكى *T.* دادسزلق ايله

MAUSSADERIE. Mauvaise grâce *A.* بشاعة الطور *P.* بى نمكى *T.* دادسزلق || Elle est belle, mais elle est d'une maussaderie insupportable بو خاتونك حسنى وار در لكن بشاعت طورى چكلەجك حال دكلدر

MAUVAIS. Qui n'est pas bon *A.* قبيح ـ سوء ـ سيّئ ـ ردئ *P.* بد ـ نا خوش *T.* فنا ـ كوتى || Mauvais pain نان ردئ vin خمر ردئ bruit شايعهٔ قبيحه visage وجه ردئ ـ وجه چهرهٔ بد ـ قبيح chemin طريق ردئ temps فنا هوا ـ هواى ردئ goût فكر مردود ـ فكر فاسد ـ فكر ردئ sentiment فنا يول ـ سيّئ الخلق آدم homme مزهٔ بد ـ طعم كريه ـ طعم ردئ poëte شاعر يرامز آدم ـ فنا آدم ـ بد طينت ـ ردئ الجبلّة قحط ـ شدت سنه‌سى ـ سنهٔ رديئه Mauvaise année قبيح فنا عادت ـ عادت رديئه coutume قيتلق سنه‌سى ـ سنه‌سى humeur انقباض طبع ـ كيف نا خوش parole كلام ردئ ـ دربت قبيحه habitude فنا سوز ـ بد صحبت ـ كلام قبيح طور façon رايحهٔ كريهه ـ رايحهٔ رديئه odeur دربت رديئه ـ

تعبیر قبیح ـ تعبیر ردیٔ phrase سؤ اتّفاق rencontre قبیح
بو مملکتک L'air est mauvais dans ce pays فنا تعبیر ـ تعبیر بد ـ
هواسنده ردائت وار درـ هواسی نا خوشدر Cet homme a
mauvais air بر آدمدر بد لقا ـ ردیٔ السیما ـ قبیح الادا Il
est de mauvaise foi بد وفا درـ بد عهد در Il s'est tiré d'un
mauvais pas ـ ایتدیکی سؤ تدبیردن یقەسنی شیوشدردی
Il est en بصدیغی جورک تحتدن تخلیص نفس ایلدی
mauvaise santé نا خوش مزاجدرـ سوء مزاجی وار در en
mauvais état سؤ حالده در

Et qui cause du mal *A.* مفسد ـ مضرّ *P.* آفترسان ـ زیان آور
T. کوتولدیجی ـ ضررلو || L'excès d'application est mauvais à
la santé مبالغهٔ اشتغال مفسد ـ فرط اشتغال مزاجه مضرّ در
Le fruit est mauvais pour de certains estomacs بر وصحتدر
بعض معدەلری افساد ایدرـ فواکه بعض معدەلره مضرّ در

Et qui présage quelque mal, qui est malheureux *A.* نحس
T. بد ـ نا مبارک ـ نا خجسته *P.* مشئوم ـ شوم ـ منحوس ـ
présage فال شوم ـ فال نحس Mauvais augure || فنا ـ اوغورسز
pronostic استدلال مشئوم دلالت مشئومه ـ دلیل منحوس
Mauvaise physionomie سیمای نحوستنما ـ سیمای منحوس

On dit, Les temps sont mauvais, pour marquer des temps de trouble, de disette *A.* ایّام *P.* ایّام موحشه ـ مناحس الایّام
فنا وقتلر *T.* نا خجستگی

On dit, Aller en de mauvais lieux, pour dire, aller en des lieux de débauche مذموم یرلره آمد شد ایتمک

Il signifie aussi, dangereux, qui veut faire du mal à quelqu'un. *A.* ـ شقاوت پیشه ـ بد کیش *P.* فاسد المزاج ـ خبیث
فاسد ـ خبیثدر Il est mauvais || کوتی ـ یرامز *T.* خباثتکار
بر خبیث همجواری وار در Il a un mauvais voisin المزاجدر
ـ عقل خباثت آلود Mauvais esprit یرامز بر قومشوسی ـ
روح خبیث *A.* On appelle le diable, Mauvais ange ـ مزاج فاسد
جنّ شرّیر ـ

On dit, Prendre une chose, l'interpréter, l'expliquer en mauvaise part, pour dire, la prendre en mal بر شیئی مخالف
بر شیئک معناسنی مخالف ـ معنا ایله توجیه ایتمک
طرفنه صرف ایتمک

Mauvais, se prend aussi substantivement *A.* ردائت ـ قبح
P. بدی *T.* فنالق ـ کوتیلک || Il faut prendre le bon et le mauvais d'une affaire مصلحتک حسن وقبحنی مطالعه ایتملو

نفع وضرّ طرفلرینی ـ نیک وبدینی دوشنمک لازمدرـ در
ملاحظه ایتمک کرکدر Il est difficile à contenter, et ne voit
jamais que le mauvais d'un ouvrage بغایت مشکل پسند
ـ عیبنه بقار ـ اولوب هر شیئک قبحی طرفنی کورر
عیبنی بولور

Trouver mauvais, se dit pour Désapprouver *A.* تقبیح ـ
ـ نا روا داشتن ـ ناپسند داشتن ـ بد شمردن *P.* استقباح
مناسب ـ بکنمامک ـ فنا بولمق *T.* نا مستحسن شمردن
|| Je suis assuré qu'il ne le trouvera pas mauvais کورمامک
بو شیئی تقبیح ایتمیەجکنی محققاً بیلورم Il m'a refusé
la porte, son maître le trouvera mauvais دخولمه رخصت
ـ ویرمامشدر بو حرکتنی آغاسی تقبیح ایدەجکدر
مناسب کورمیەجکدر

MAUVE. Plante *A.* خبازی *P.* توله ـ ملکک *T.* ابه کومجی

MAUVIETTE. On donne ce nom à l'alouette commune. V. Alouette.

MAXILLAIRE. Qui a rapport aux mâchoires *A.* لحییّ ـ فکّیّ
P. زفری *T.* چکەنک || Glandes maxillaires غدد لحییّه

MAXIME. Proposition qui sert de principe et de fondement en quelque science ou en matière de conduite *A.* قاعده pl. قواعد
P. آیین *T.* اصول || Maxime générale قاعدهٔ مطلقه fondamentale اصل الاصولدن معدود بر قاعده ـ قاعدهٔ اصلیّه
bonne قاعدهٔ مستحسنه mauvaise قاعدهٔ ردیئه dangereuse
قاعدهٔ خطرناک ـ خطری موجب قاعده pernicieuse
قواعد علم اخلاق Les maximes de la morale مستلزمة الوخامة
de la politique تدبیر امور دولتک اصول وقاعدەلری Maxime d'État اصول دولت Suivre de certaines maximes بعض
هر کسک Chacun a ses maximes کونه قواعده تبعیّت ایتمک
بر کونه اصولی ـ بر کونه قاعدەسی وار در C'est là sa maxime
Il a fait cette chose contre اتخاذ ایلدیکی اصول بو در
sa maxime ordinaire معتادی اولان اصولنه مغایر حرکت
عادت مستمرّەسی اولان قاعدەنک خلافنه ـ ایلدی

MAXIMUM. Le plus haut degré où une chose puisse être portée
A. اقصی الغایات ـ حدّ الکمال *P.* بالاترین مرتبه *T.* اک
بو Ce dévouement est le maximum de la vertu || بیوک مرتبه
Cette phrase مقوله تسلیمیّت اقصی الغایات صلاح وفضیلتدر
est le maximum du ridicule بو تعبیر اضحوکەنک حدّ کمالیدر

MAYENNE. V. Aubergine.

MAZETTE. Méchant petit cheval *A.* اسب خرد *P.* فرس دميم *T.* چوره بارکير اندام

ME. Pronom personnel, qui signifie précisément la même chose que Je et Moi, mais qui ne s'emploie que comme régime du verbe *A.* نی *P.* مرا *T.* بنی ـ بكا ـ بندن || Vous me soupçonnez mal à propos بندن سوظن ـ بغير حق بكا سوظن ايدرسك Vous me donnez un sage conseil بكا عاقلانه نصيحت ايدرسك

MÉCANICIEN. Qui sait la Mécanique *A.* اهل علم جرّ الاثقال || Il faut qu'un mécanicien soit bon géomètre اهل علم جرّ الاثقال اولان كشی هندسده ماهر اولمق شرطدر

MÉCANIQUE. Partie des mathématiques qui a pour objet les lois du mouvement et les forces motrices dans les machines *A.* علم جرّ اثقالی علم الجرّ الاثقال || Il a appris la mécanique تحصيل ايلدی

Il signifie aussi, la structure naturelle ou artificielle d'un corps, d'une machine *A.* تركيب الآلات ـ تركيب الاجزاء والآلات بدن || La mécanique du corps humain تركيب آلی ـ والادوات des animaux تركيب آليسی ـ انسانك تركيب اجزا وآلاتی ساعتك d'une montre بدن بهايمك تركيب اجزا وآلاتی تركيب آلات وادواتی

Il signifie aussi, qui a rapport à la mécanique *A.* متعلق بتركيب الآلات || Explication mécanique de l'économie animale انتظام حال حيوانينك تركيب آلاتنه متعلق شرح وتفسير

ARTS MÉCANIQUES. Les arts qui s'exercent par le travail de la main *A.* فنون آلية *P.* پژنكاری *T.* ال ايشی || On divise les arts en arts libéraux et en arts mécaniques فنون وصنايع ايكی قسمه منقسم اولوب بری فنون عاليه وديگری فنون آليه در

MÉCANIQUE, signifie aussi, ignoble *A.* خسيس *P.* فرومايه *T.* آلچق || Un métier bien mécanique غايت خسيس بر صنعت

MÉCANIQUEMENT. D'une manière mécanique *A.* علی صورة التركيب الآلی

MÉCANISME. La structure d'un corps suivant les lois de la mécanique *A.* تركيب الاجزا || Le mécanisme de l'univers تركيب اجزای عالم ـ On dit figur. Le mécanisme du langage, pour dire, la structure matérielle des élémens de la parole تركيب اجزای كلام ـ تلافق اجزای كلام Le mécanisme des vers تركيب اجزای كلام منظوم de la prose تركيب اجزای كلام منثور ـ كلام منثورك تلافق اجزاسی

MÉCÈNE. Il se dit d'un grand seigneur qui encourage les arts et les sciences *A.* حامی المعارف *P.* معارفپرور *T.* معارفتده معارفپرورلك ايدن ـ صاحبلك ايدن

MÉCHAMMENT. Avec méchanceté *A.* خباثةً ـ شرّاً *P.* با بد *T.* منشی ايله يرامزلق

MÉCHANCETÉ. Penchant à faire du mal *A.* خبث ـ خباثت ـ شقاوت ـ شرّة الطبع ـ شرّ الطينة *P.* سيهكاری ـ بدمنشی *T.* يرامزلق || La méchanceté de son caractère جبلتنده مركوز خبث Cet homme est plein de méchanceté اولان مايهٔ خباثت طينت ايله مالامال بر آدمدر Il l'a fait par pure méchanceté شونی محض خباثته مبنی ايشلدی Une action pleine de noirceur et de méchanceté شرّ وخباثتدن عبارت بر سوء صنيع ـ شقاوت وخباثتدن عبارت بر كريهه Et action méchante || Il a commis une horrible méchanceté بادئ دهشت اولهجق خباثت شنيعه Méchanceté noire بر خباثت ايتدی

MÉCHANT. Mauvais, qui n'est pas bon *A.* قبيح ـ ردئ *P.* بد ـ زشت *T.* فنا ـ چركين || Méchant pays مملكت رديئه chemin فنا يول ـ طريق ردئ habit ثوب قبيح ـ جامهٔ Méchante viande لحم ردئ cause دعوای ردئ زشت

Et qui manque de probité *A.* فاسد pl. فسدة *P.* نابكار *T.* يرامز || Méchant homme فاسد آدم juge قاضئ مفسدتكار dessein قصد فاسد de méchantes gens فسدهٔ ناس ـ مفسدتكاران Méchante intention نيت فاسده action عمل فاسد

On dit d'une personne médisante, que c'est une méchante langue *A.* بذئ اللسان *P.* بد زبان *T.* دلی زفيرلی

Il signifie au substantif, qui est enclin au mal *A.* شرير pl. اشرار ـ اهل الشرّ ـ خبيث *P.* بد كيش ـ بد منش ـ بد ـ نهاد ـ بد كردار ـ ديو مردم ـ بد فعال ـ خباثتكار *T.* يرامز || Il faut fuir les méchans اهل شرّدن حذر اولنملو در C'est un méchant اهل شرّ ايله شرير بر آدمدر Hanter les méchans جناب منتقم مجاورت ايتمك Dieu punira les méchans قهار اشرارك جزای ما يليقلرينی اجرا ايدهجكدر

On dit, que les bons pâtissent pour les méchans اخيار اشرارك سينهسنه اوغرارلر

Il se prend aussi pour Chétif, insuffisant *A.* خسيس ـ هادر *P.* كم قدر ـ كم مايه *T.* دنی ـ كوتی || Nous étions dix, et

nous n'avions à souper que deux méchants poulets طعامده اون نفر ایچون اوچ عدد خسیس وکم مایه پلیچدن غیری بر شئ یوغیدی

MÈCHE. Cordon de fil, de coton, etc. qu'on met dans une lampe ou au centre d'une chandelle, et qui éclaire abreuvée de l'huile ou du suif qui l'environne *A.* ذبالة ـ نسيلة ـ فتيلة *P.* فتيلهٔ فتیل زم ـ فَتیل ـ پلیته *T.* فتیل || La mèche d'une lampe ایکی یا اوچ فتیللو Lampe à deux, à trois mèches قندیل قندیل — Il signifie aussi, bout de corde allumée qui sert pour mettre le feu aux canons *T.* فتیل || Ils sortirent tambour battant, balle en bouche, et mèche allumée درون قلعه‌دن طبلزنان وطوبلرده گله دردهان والده فتیللر فروزان اولەرق چیقوب کتمشلر در

MÉCOMPTE. Erreur de calcul dans un compte *A.* غلط الحساب ـ سهو الحساب *P.* نا درستئ شمار *T.* حساب یاکلشلغی || Il y a du mécompte dans votre calcul حسابکده سهووار در J'ai recompté ce sac, il y avait du mécompte شو کیسه‌ده سهو حساب اولدیغندن تکرار تعداد ایلدم Voilà un grand mécompte اشته عظیم بر غلط حساب

se **MÉCOMPTER.** Se tromper dans un calcul *A.* سهو فی الحساب ـ غلط فی الحساب *P.* نا درست شمردن *T.* یاکلش صایمق ـ حسابده یاکلمق || Vous vous êtes mécompté dans votre calcul حسابکده سهو ایلدک Je me suis mécompté de tant شو قدر غروش یاکلش صایدم Prenez garde de vous mécompter یاکلش صایمقدن حذر ایله ـ Figur. || Si vous espérez cette chose, vous vous mécomptez بو شیئی مأمول ایدر ایسەک حسابکده سهو وار در Il s'est mécompté dans son calcul حسابنده آلداندی ـ یاکلش حساب ایلدی Il se mécompte fort dans cette affaire بو خصوصده پک یاکلش حساب ایدر

MÉCONIUM. T. de Méd. Il se dit d'un excrément noir qui s'amasse dans les intestins du foetus pendant la grossesse *A.* عقی pl. اعقاء

MÉCONNAISSABLE. Qu'on a peine à reconnaître *A.* عسیر التعرّف ـ متعسّر التشخیص *P.* نا دانستنی *T.* بیلنمز || Sa maladie l'a rendu méconnaissable خستەلکی چکدیکی تقریبیله بیلنمز اولدی Cet homme a changé d'humeur, il est méconnaissable فلان کشی اوّلکی طبیعتنی تغییر ایتمکله بیلنمز اولدی

MÉCONNAISSANCE. Manque de reconnaissance, de gratitude *A.* انکار النعمة ـ نسیان النعمة *P.* نا شناسایئ نعمت ـ فراموشئ نعمت *T.* ایولکی بیلمامه || Il y a de la méconnaissance dans son procédé طور وحرکتنده نسیان نعمت اماراتی نمایاندر V. Ingratitude.

MÉCONNAISSANT. Qui oublie les bienfaits *A.* منکر النعمة ـ ناسی الکرم *P.* نعمت نا شناس *T.* ایولکک ـ ایولکی بیلمز ـ شکرینی بیلمز || Il ne sera pas méconnaissant du bien que vous lui ferez حقنه ایتدیککک لطف واحسانی بیلمامک ـ احتمالی یوقدر کرم واحسانک شکرینی بیلمامک ممکن دکلدر

MÉCONNAÎTRE. Ne pas reconnaître une personne *A.* عدم التشخیص *P.* نه دانستن *T.* طانیمامق ـ بیلەمامک || Il avait changé d'habit, je le méconnaissais تبدیل زی وقیافت ایتمکله فلانی تشخیص ایده‌مدم Cet homme qui était maigre, est devenu si gras, qu'on le méconnaît فلان کشی مقدّما نحیف ایکن شول رتبده کسب سمن ایلدیکه بیلنمز اولدی — Il se dit figur. d'un homme ingrat qui, par vanité, désavoue ses parens, ses amis || Il est devenu si glorieux, qu'il méconnaît ses parens خودبینلکی شول رتبه‌یه وارمشدر که اقرباسنی طانیمز اولدی

Se MÉCONNAÎTRE. Il se dit d'un parvenu qui oublie ce qu'il a été, et traite les gens avec hauteur *A.* نسیان النفس *P.* خودرا فراموش کردن *T.* کندوسنی اونوتمق || Les parvenus se méconnaissent aisément خارجی اولان نو دولتان نسیان نفسه مبتلا درلر Vous oubliez ce que vous devez à mon rang, vous vous méconnaissez رتبه‌مه لایق اولان آدابک اجراسنده اختیار ذهول وغفلت برله اول بابده کندوکی اونودرسک

MÉCONTENT. Qui n'est pas satisfait de quelqu'un *A.* مغبرّ الخاطر ـ منکسر البال *P.* دلشکسته ـ دلگیر ـ نا خشنود *T.* ینجیده ـ کوسکون ـ کوکلی قیرق ـ خشنود اولمیان || Il est mécontent de vous سندن مغبرّ الخاطر دلگیر در || Il s'en est allé mécontent مغبرّ الخاطر اولەرق کتدی Je ne veux pas que vous soyez mécontent سنک منکسر البال اولدیغکه راضی دکلم

Il se dit aussi de ceux qui ne sont pas satisfaits du gouvernement *T.* دولت کوسکونی || Ce courtisan est mécontent فلان ندیم پادشاهی دولت کوسکونیدر Il y a beaucoup de mécon-

tens dans cet État فلان مملكتده دولت كوسكونلرينك
كثرتى وار در

MÉCONTENTEMENT. Manque de satisfaction *A.* اغبرار الخاطر
دلشكستگى ـ دلگيرى ـ نا خشنودى *P.* انكسار البال ـ
T. خشنودسزلق ـ كوكل قيرقلغى ـ كوسكونلك || Il a donné
de grands sujets de mécontentement à ses parens خويشان
واقرباسنه باعث انكسار بال اولەجق عظيم وجسيم سببلر
ويردى Le mécontentement qu'on lui a donné dans le parti
où il était, l'a fait changer فلانى بولنديغى فرقه ايچنده
كوسدردكلرندن تبديل طرف ايتمك لازم كلدى J'ai
bien du mécontentement de votre conduite سنك سلوك
وحركتكدن اصلا خشنود دكلم

MÉCONTENTER. Rendre mécontent *A.* كسر ـ كسر الخاطر
دلگير كردن ـ نا خشنود كردن *P.* ايراث الاغبرار ـ القلب
خشنودسزلق ـ كوكل قيرمق ـ كوسدرمك *T.* دلشكسته كردن ـ
بوطفل خواجەلرينى Cet enfant mécontente ses maîtres || كتورمك
كوسدرر Ce ministre mécontente tous ceux qui ont affaire à lui
مدبرين دولتدن فلان ذات كندوسيله مصلحتلرى اولان
بو دولت وكيلى ـ جميع كسانك قلوبنى شكست ايدر
مصلحتجيلرك مجموعنى كوسدرر

MÉDAILLE. Pièce de métal fabriquée en l'honneur de quelqu'un, ou pour conserver la mémoire de quelque événement *A.*
شرف سكەسى *T.* سكّة الشرف

Il se dit aussi des anciennes monnaies *A.* سكّة القدما *P.*
سكّهٔ ديرين *T.* اسكى زمان سكەسى || Medaille d'or سكّهٔ
قدما اسكى زمان آلتون سكەسى ـ زرين d'argent, de cuivre
قديمى اسكى زمان كمش وباقر سكەسى Médaille Grecque
يونان سكەسى

MÉDAILLIER. Armoire remplie de tiroirs, dans lesquels les médailles sont rangées *A.* محفظة السكك القدما *P.* پيشتختهٔ
اسكى زمان سكەلرى صندوغى *T.* سكّهاى ديرين

MÉDAILLISTE. Qui se connaît en médailles *A.* مميّز السكك
القدما *P.* سكّهاى ديرين شناساى *T.* اسكى زمان سكەلرينك
تميزى فننده واقف

MÉDECIN. Celui qui exerce la médecine *A.* طبيب pl. اطبّا
P. طبيب ـ بزشگ *T.* حكيم || Bon, savant médecin طبيب
حاذق وطبيب عالم Appeler le médecin طبيبى دعوت
اطبّا فلان كشيدن Il est abandonné des médecins ايتمك

ـ كفّ يد ايتمشلر در On dit figur. en parlant des maladies
morales, Le temps est un grand médecin دهر وزمان طبيب
اعظمدر C'est un médecin de l'âme dont il a besoin, et non d'un
médecin du corps طبيب بدنه احتياجى اوليوب بر طبيب
جاننه محتاجدر ـ On dit aussi figur. et proverb. d'un homme
qui se mêle de donner des remèdes, des conseils aux autres, et qui lui-même en a besoin, Médecin, guéris-toi toi-même
A. ان كنت ذا طبّ فطبّ لعينك *P.* گر طبيب نى خودرا
تيمار كن *T.* حكيم ايسەك ابتدا كندينه علاج ايله

MÉDECINE. L'art de conserver la santé, et de guérir les
maladies *A.* علم الطبّ ـ فنّ الطبابة *T.* حكيملك || La
médecine est un art conjectural فنّ طبابت ظنّى وتخمينى
علم طبابتده وقوف تامّى بر فندر Il sait bien la médecine
اساتذهٔ ـ علماى طبّدن برى Docteur en médecine وار در
طبّدن La faculté de médecine زمرهٔ علماى طبّ Les écoles
de médecine طبابت درسخانەلرى les livres كتب طبّيّه
Pratiquer, exercer la médecine طبابت ايتمك

Il signifie aussi, potion purgative *A.* مسهل pl. مسهلات ـ
مشىّ pl. مشيّات *P.* داروى شكمران *T.* يورك ـ شربت
كسكين ـ مسهل شديد || Forte médecine سورەجك علاج
بر شربت légère || مسهل خفيف Ordonner une médecine
شربت تناول ايتمك prendre داروى مسهل تدبير ايتمك
بر دواى مسهل شربت آلمق ـ Préparer, faire une médecine
بو شربت كركى تركيب ايتمك Cette médecine a bien opéré
ـ كبى عمل ايتدى Médecine douce, celle qui opère doucement
دواء سهل ـ دواء ليّن العمل ـ مسهل خفيف العمل
P. العمل داروى شكمران نرمساز *T.* عملى قولايلقلو شربت

On dit figur. Avaler la médecine, pour dire, se résigner
malgré ses dégoûts *T.* حبّى يوتمق || Il lui fallut avaler la
médecine حبّى يوتمغه مجبور اولدى

MÉDECINER. Donner des breuvages et autres remèdes *A.*
مداوات *P.* علاج كردن ـ بدارو تيمار كردن *T.* علاج ويرمك
نفسكى Je ne vous conseille pas de vous tant laisser médeciner ||
اول قدر مداواته آلشدرماكى نصيحت ايتمم Ils l'ont trop
médeciné فلانه زيادەسيله علاج ويرلدى Ils l'ont tant médeciné qu'il en est mort كثرت مداوات وفاتنه سبب اولمشدر

MÉDIANE. T. d'Anat. Qui est au milieu. Il ne se dit qu'en
cette phrase, La veine médiane, pour dire, la veine du bras

قولك اورته طمری .T رك میانهٔ بازو .P عرق الاکحل .A

MÉDIASTIN. T. d'Anat. Membrane qui est une continuation de la plèvre, et qui sépare la poitrine en deux parties .A حجاب

MÉDIAT. Qui n'a rapport à une chose que moyennant une autre qui est entre deux .A متعلق بالواسطة .T واسطه ایله || Il a sur moi une puissance médiate حقمه بالواسطه اولان حکومتی وار در

MÉDIATEMENT. D'une manière médiate .A بالواسطة ـ بطريق الواسطة || Cette cause n'agit que médiatement بو سبب بطريق الواسطه عامل اولور

MÉDIATEUR. Qui ménage un accord entre deux ou plusieurs personnes .A متوسط pl. متوسطين .P میانجی .T آره‌یه کیرن || Il a été médiateur dans cette affaire بو خصوصده متوسط اصلاح ذات البین ایچون توسط ایلدی ـ اولدی Le médiateur de la paix امر مصالحه‌ده متوسط Il a été choisi pour médiateur متوسط اولمق اوزره انتخاب اولدی Il s'est offert pour médiateur عرض توسط ایلدی Convenir d'un médiateur برکمسنه‌نك توسطی ایچون طرفیندن بالتراضی رابطه ویرمك Récuser un médiateur فلانك توسطنی رد ایتمك Ambassadeur médiateur pour la paix توسطنی قبول ایتمامك ـ امر مصالحه‌ده توسط ایدن بیوك ایلچی

Il se dit aussi en parlant des Saints .A شفیع .P شفاعت ورفان ـ کنان .T شفاعتجی || Nous avons un seul médiateur auprès de Dieu, Jésus-Christ Notre-Seigneur نزد باریده حضرت عیسی افندمزدن غیری شفیعمز یوقدر

MÉDIATION. Entremise .A توسط ـ وساطت .P میانجیکاری .T آره‌یه کیرمکلك || On a accepté sa médiation توسطی قبول اولنمامشدر on l'a refusée توسطی قبول اولندی Cet accommodement a été fait par la médiation d'un tel prince بو ماده‌ده اصلاح ذات البین فلانك توسطیله اولمشدر

MÉDICAL. Qui appartient à la médecine .A طبی .T حکیملکه متعلق || La matière médicale مادهٔ طبیه

MÉDICAMENT. Remède .A دواء pl. ادویة ـ معالجة pl. معالجات .P دارو ـ دبید .T علاج || Payer les médicamens à l'apothicaire اجزاجی‌یه ادویه بهاسنی ادا ایتمك

MÉDICAMENTAIRE. Qui traite des médicamens .A متضمن احوال الادویة ـ متعلق باحوال الادویة .P دارونامه .T احوال ادویه‌یی || Code médicamentaire احوال علاجه دائر متضمن اولان کتاب

MÉDICAMENTER. Donner des médicamens à un malade. V. Médeciner || Il serait mort, s'il n'eût été bien médicamenté کرکی کبی مداوات اولنمامش اولسه وفاتی محقق ایدی Le chirurgien a eu tant pour l'avoir pansé et médicamenté جراح فلانك یاره‌سنی تیمار ایلدیکی وعلاج ویردیکیچون شو مقدار اقچه آلدی

MÉDICAMENTEUX. Qui a la vertu des médicamens .A دوائی بالخاصة || Le lait est un aliment médicamenteux لبن بالخاصة دوائی بر غدا در

MÉDICINAL. Qui sert de remède .A دوائی .P دارویی .T علاج اوله بیلور || Herbe médicinale نبات دوائی potion شربت دوائی Eaux médicinales میاه دوائیه

MÉDIOCRE. Qui est entre le grand et le petit, entre le bon et le mauvais .A وسط ـ متوسط ـ معتدل ـ متقارب .P میانه .T اورته || Somme médiocre مبلغ معتدل beauté حسن وجمال معتدل fortune ثروت ویسار متقارب Un cheval de médiocre taille فرس متوسط الجثة Un esprit médiocre عقل معتدل

Médiocre, joint à l'adverbe Bien, signifie, au-dessous du médiocre .T حد اعتدالدن دون || C'est un esprit bien médiocre حد اعتدالدن دون بر عقلدر

MÉDIOCREMENT, adv. .A متوسطاً ـ معتدلاً ـ بین بین .P میانه .T اورته || Il est médiocrement riche معتدلاً صاحب مال وثروتدر médiocrement savant عالمدر علم ومعرفتده ـ متوسطاً متوسط الحالدر

MÉDIOCRITÉ. État de ce qui est médiocre .A وسط الحال ـ حال الاعتدال .P میانگی .T اورته حال || La médiocrité de sa fortune قوت مالیه‌سنك حال اعتدالی de son esprit عقلنك وسط حالی ـ On dit, Il faut garder la médiocrité en toutes choses, pour dire, il faut garder en tout un juste milieu .A خیر الامور اوسطها .T هر شیئده قاعدهٔ اعتداله رعایت اولنمق لازمه‌دندر

MÉDIRE. Dire du mal de quelqu'un .A طعن ـ نزغ ـ نتغ ـ تسیئة .P زشتاری کردن .T فصل ایتمك ـ بد سویلمك || Médire de son prochain برکمسنه قرینینی طعن وتسیئه ایتمك Vous médisez de tout le monde عالمی طعن ایدرسك ـ فصل ایدرسك

MÉDISANCE. Discours au désavantage de quelqu'un *A.* ذكر بد - بد گویی *P.* ذرابة اللسان - بذائة اللسان - بالسوء فصاللق - فصل *T.* یاد زشت - زبانی || Grande médisance فظیم بذائت لسان La médisance est très-commune dans la société بذائت لسان بین الناس زیادەسیله معتاد اولمش فصل - ذکر بالسوء ایتمک Dire une médisance لحوالدندر ایتمک

Il se dit aussi d'une imputation avancée sans preuve *A.* افترا *P.* بهتان *T.* افترا || C'est une pure médisance بو کلام بهتان محضدر

MÉDISANT. Qui médit *A.* بذیّ - طعّان - طاعن - منتغ فصّال *T.* بد زبان - بد گو *P.* لوّام - ذرب اللهان - اللسان لسان طعّان بر آدم langue || Personne médisante دلی زفیرلی - زفیرلی دل - زبان بد - بذیّ

MÉDITATIF. Qui s'applique à méditer *A.* کثیر المطالعة - || دوشونیجی *T.* اندیشناک *P.* کثیر التفکر - کثیر التأمّل کثیر المطالعه - بالطبع کثیر التفکر در C'est un esprit méditatif بر عقلدر

MÉDITATION. Opération de l'esprit qui s'applique à quelque objet *A.* مطالعة pl. مطالعات *P.* اندیشه *T.* دوشونمه || Les méditations des philosophes مطالعات اهل - مطالعات فلاسفه مطالعهٔ عمیقەدنصکره Après une profonde méditation حکمت حال موتک مطالعەسی La méditation de la mort

Il signifie aussi, oraison mentale *A.* مراقبة || Les religieux font la méditation رهبان مراقبه ایدرلر Longue méditation مراقبهٔ مدیده Entrer en méditation مراقبەیه کیرمک L'heure de la méditation حین مراقبه

MÉDITER. Considérer attentivement dans son esprit *A.* تفکر - در اندیش - اندیشیدن *P.* ملاحظة - مطالعة - اعمال الفکر Méditer || ذهنده قورمق - فکرلمک - دوشونمک *T.* کردن حقیقت حاله - حقیقت حالی مطالعه ایتمک une vérité بر کونه خاطرەیی مطالعه une idée اعمال فکر ایتمک تصدّی ایدەجک مصلحتی فکر ومطالعه une entreprise ایتمک بر عمل خیری یاخود une bonne, une mauvaise action ایتمک بر عمل شرّی فکرده قورمق Méditer les règles de l'éloquence بر قواعد فنّ بلاغتی مطالعه ایتمک la ruine de quelqu'un کمسنەنک محو واضمحلالنی ذهنده قورمق ce qu'on aura à faire تشبّثی اقتضا ایدەجک تدبیری فکر ودر اندیش

ایتمک Cet homme est las du monde, il médite sa retraite فلان کشی عوایل دنیویەدن بیقوب اعتزال وانزوا فکرنده در Ce philosophe passe sa vie à méditer بو فیلسوف بو حکیم نقد وقتنی - ایّام عمرینی مطالعه ایله امرار ایدر مطالعەیه صرف ایدر

MÉDITER DE.... *A.* قصد - نیّت - عزم *P.* عزم داشتن *T.* عزم بنا ایتمک Méditer de bâtir || عقلده قورمق - قورمق دعوایه تکرار مباشرت ایلمکه عزم de reprendre un procès واقع اولان خطانک ونیّت ایتمک de réparer une faute صورت تعمیرینی تفکر - تعمیرینه عزم وقصد ایتمک ومطالعه ایتمک

MÉDITER SUR... الذهن - صرف العقل - صرف البضاعة - ذات *P.* تأمّل *T.* اندیشیدن || دوشونمک Méditer sur Dieu حضرت ذوالجلاله دائر احواله صرف ذهن مطالعه ودقت نفس ناطقەنک کیفیتنه صرف ذهن ایتمک sur l'âme احوال دنیایه دائر صرف ذهن تأمّل ایتمک sur le monde خلود وابدیته صرف ذهن وملاحظه ایتمک sur l'éternité بر نباتک خصایص دوائیەسی اوزرینه صرف بضاعهٔ عقل ایتمک Méditer sur les propriétés médicales d'une plante ایتمک

MÉDITÉ. *A.* رهین بالمطالعة *P.* اندیشیده - در اندیش کرده *P.* دوشونلمش *A.* مقصود - منوی *P.* عزمکرده *T.* قورلمش || تشبّث ومباشرتی خصوصی Une entreprise long-temps méditée وافر زمان مطالعه اولنمش بر مصلحت

MÉDITERRANÉE. On appelle Mer Méditerranée, la mer qui communique avec l'Océan par le détroit de Gibraltar *A.* بحر روم *P.* دریای روم *T.* آقدکز - ابیج دکز || Les îles de la Méditerranée ابیج دکز اطەلری

MÉDIUM. Moyen d'accommodement *A.* صورة التسویة والتعدیل *P.* آشتی سازی *T.* صورت اوزلاشدرمه صورتی || Trouver un médium dans une affaire بر خصوصده تسویه وتعدیل صورتنی بولمق

MÉDULLAIRE. Qui appartient à la moelle *A.* مخّی *P.* مغزی *T.* ایلکک || La substance médullaire مادهٔ مخّیه

MÉFAIRE. Faire une mauvaise action *A.* عمل بالسوء *P.* بد کرداری *T.* کوتی ایش ایشلمک || Il ne faut ni méfaire, ni médire سوء عمل وسوء قوله تصدّی ایتمک روا دکلدر

MÉFAIT. Mauvaise action *A.* سوء صنیع - عمل سیّئ pl.

کوتی ایش *T.* کردار بد *P.* اعمال سیّئة

MÉFIANCE. Soupçon en mal *A.* عدم الامنیّة - سوء الظنّ *P.* بد گمانی *T.* فنا صانی || La méfiance nuit souvent, quand elle est portée trop loin سوءظنّ - سوظنّك افراطی مضرّ در حدّ اعتدالدن خارج اولنجه موجب ضرر اولور

MÉFIANT. Qui se méfie, qui est soupçonneux *A.* سیّئی الظنّ - وهّام *P.* بد گمان *T.* فنا صانیجی - وسوسه‌لو || C'est un homme méfiant سوءظنّه مبتلا - سیّئی الظنّ بر آدمدر || Il était né méfiant, l'expérience l'a rendu défiant بالطبع وهّام اولوب تجربهٔ احوال عالم تقریبیله هیچ برکمسنه‌یه امنیّت ایتمز اولدی

se **MÉFIER.** Ne pas se fier à quelqu'un *A.* سلب الامنیّة - باوری - بد گمانی نمودن *P.* تظنّی بالسوء - سلب الاعتماد امنیّت - ایناتماموق *T.* سزاوار باوری نداشتن - نکردن بر سوءظنّ ایتمك - ایتمامك || Se méfier de quelqu'un بر کمسنه‌دن سوءظنّ ایتمك - کمسنه‌یه امنیّت ایتمامك بندن سوءظنّ ایدر - بکا امنیّتی یوقدر Il se méfie de moi عامّه‌یه سوء - هیچ بر کمسنه‌یه امنیّتی یوقدر de tout le monde عامّه‌دن سلب امنیّت ایدر - ظنّ ایدر

MÉGARDE. Manque d'attention. Il ne se dit que dans cette façon de parler, Par mégarde *A.* من عدم - غفلةً - مسامحةً صایمقسزلغله - دقّتسزلغله مبنی *T.* از کم دقّتی *P.* الدقّة شو ایشی مسامحه‌یه || Il a fait cela par mégarde مبنی مبنی - ایشلدی

MÉGÈRE. Une femme méchante et emportée *A.* سلیطة *P.* زن بد خوی *T.* قاری || ینّاز || Il a épousé une mégère سلیطه عورت ایله تزوّج ایلدی

MÉGIE. Art de préparer les peaux de mouton ou d'autres bêtes à laine *A.* صنعة الدباغة المسوك *P.* پیشهٔ پیراستن قیون مقوله‌سی پوستکینك سپیلمسی *T.* پوست گوسفندان || قیون مقوله‌سی پوستکیلری دباغتلمه صنعتی - صنعتی دباغتلنمش پوستکی - مسك دبیغ Peau passée en mégie

MÉGISSERIE. Le métier et trafic du mégissier *A.* حرفة الدبّاغین المسوك *P.* حرفت پیراستن پوست گوسفندان *T.* قیون پوستکیجیلکی

MÉGISSIER. Artisan qui exerce la mégisserie *A.* دبّاغ المسوك *P.* پیرایندهٔ پوست گوسفندان *T.* قیون پوستکیسی قیون پوستکیجیسی - دبّاغی

MEILLEUR. Le comparatif de bon *A.* اصلح - اجود - احسن *P.* بهتر *T.* اولاتر - اولی - || ییك Celui-ci est bon, mais celui-là est meilleur بو شئ جیّد در لکن اول بری اجود || Je veux de meilleur pain بوندن اصلح بر نوع نان در Cela est un peu meilleur بو شئ جزئیجه احسندر استرم L'affaire n'est pas en meilleurs termes qu'auparavant مصلحت مقدّمکی حالندن احسن دکلدر - مقدّمکی حالندن ییك دکلدر Il signifie aussi, qui est très-bon *A.* اعلا - اعلا الاعلا *P.* بهترین - نیکوترین *T.* ایو - اك ایوسی - ایولر || C'est le meilleur homme du monde جهانده بوندن اعلا آدم یوقدر le meilleur de tous les hommes بنی نوع آدمك اك ایوسیدر C'est la meilleure leçon que vous puissiez recevoir سکا کوره بوندن اعلا بر درس یوقدر Le meilleur de l'affaire est que... مصلحتك احسن واعلا طرفی بو در که

MEISTRE ou **MESTRE.** T. de Mar. On appelle Mât de mestre, Arbre de mestre, le plus grand des mâts d'une galère *T.* مایستره دیرکی

MÉLANAGOGUE. Il se dit des remèdes que l'on croit propres à purger la bile noire ou mélancolie *A.* مسهل السودا *P.* رانندهٔ کش سیاه *T.* قره صفرایی سوریجی

MÉLANCOLIE. T. de Méd. Atrabile ou bile noire *A.* مالیخولیا - سودا *P.* کش سیاه *T.* قره صفرا

Il signifie aussi, la disposition triste qui vient de quelque cause morale *A.* انقباض القلب - حزن - کأبة - ترح - غمّ *P.* اندوه - تاسا *T.* کوکل بصیقلغی - کدر - قساوت - تاسه || Grande mélancolie غمّ واندوه عظیم profonde ترح عمیق Il se laisse abattre par la mélancolie نفسنی وبی پایان || Il est tombé dans une grande mélancolie عرضهٔ حملات غموم ایدر عظیم اندوه وترحه گرفتار اولدی Accablé de mélancolie فرومانده - شدّت کأبت واندوهدن مهبوط الحال Le bon vin chasse la mélancolie باده دافع بار اندوه وکدر دفع غمّ ایدر - غمّدر

On dit proverb. d'un homme qui vit sans souci, qu'il n'engendre point mélancolie درونده غمّ طوتمز

MÉLANCOLIQUE. En qui domine la mélancolie *A.* سوداویّ - سوداویّ المزاج اولنلر || Les hommes mélancoliques المزاج Et qui a rapport à la mélancolie *A.* سوداویّ || Affection mélancolique الم سوداویّ tempérament مزاج سوداویّ Maladies

mélancoliques امراض سوداویّه

Et qui est très-triste *A.* محزون - مکدّر - متترّح - مغموم
قساوتلو - تاسه‌لو .*T* اندوهناک - غمگین .*P* منقبض البال -
نکک || Qu'avez-vous? Vous êtes tout mélancolique کدرلو -
وار در یک مغموم ومکدّرسک

Il se dit aussi des choses *A.* مهیّج - مغمّ - مترح - محزن
غمفزا - ترح آور - اندوه خیز - اندوه انگیز .*P* المغمومیّة
.*T* کوکل صیقیجی - کدر ویریجی || Temps mélancolique
کلام entretien مکان غمفزا lieu هوای ترح انگیز - هوای مغمّ
physionomie کدرلو صحبت - محاورۀ ترح رسان - محزن
musique الحان کدر رسان سیمای کدر فرما Écrire sur des
sujets mélancoliques کدرلو مادّه‌لره دائر تحریرات یازمق

MÉLANCOLIQUEMENT. D'une manière triste *A.* محزوناً - مغموماً
- بتاسا .*P* بانقباض البال - بالحزن والترح - مکتئباً -
Nous avons || کدر ایله - کدرلو اولدرق - تاسه ایله .*T* باندوه
passé quelques jours mélancoliquement بر قاچ کون وقتمزی
مغموماً ومحزوناً کچوردک

MÉLANGE. Ce qui résulte de plusieurs choses mêlées ensemble *A.* قارشق .*T* بهم آمیخته .*P* مخلوط - ممزوج - مشیج
|| Le mélange des liqueurs اجناس عروقک مشیجی de plusieurs vins اجناس خمرک مخلوطی Tout cela ensemble fait un beau mélange بو جمله شیلرک اجتماعندن بر مشیج لطیف حاصل اولور Un mélange de toutes sortes de gens اجناس مختلفه‌دن عبارت - اخلاط ناس - خلیط ناس
گروه ناس

Il se dit au pluriel, d'un ouvrage composé sur des sujets divers *A.* مجموعة || Mélanges historiques مجموعۀ تواریخ Mélanges de plusieurs pièces de vers مجموعۀ اشعار

Il se dit aussi, de l'accouplement de plusieurs animaux de différentes espèces *A.* - مزاوجة الحیوانات بخلاف الجنس
گشنئ جانوران .*P* سفاد الحیوانات بخلاف الجنس
حیوانلرک خلاف جنس ایله جفتلشمه‌سی .*T* بخلاف جنس
|| Le mélange d'animaux de différentes espèces produit ordinairement d'autres animaux qui n'engendrent pas حیوانات مختلفة
الاجناسک جفتلشمه سندن تولیده مقتدر اولمیان دیگر نوع
حیوانات حاصل اولو کلمشدر

Et en Peinture, de l'union de plusieurs couleurs, dont se forment les teintes *A.* مخالطة الصبوغ - ممازجة الصبوغ .*P*
آمیزش رنگها .*T* بویالرک قارشقلغی || Un peintre qui connait bien le mélange des couleurs فنّ ممازجت صبوغه واقف
بر مصوّر

MÉLANGER. Faire un mélange d'une chose avec une autre, ou de plusieurs choses ensemble *A.* - مزج - تمشیج - مشج
بری برینه قاتوب - قارشدرمق .*T* با هم آمیختن .*P* تخلیط
بویالری مزج ایتمک || Mélanger les couleurs قارشدرمق
Ce cabaretier mélange son vin بو میخانه‌جی خمری تخلیط
خمر ایچنده شیٔ قاتر - ایدر

MÉLANGÉ. *A.* مخلوط - ممزوج - ممشوج .*P* بهم آمیخته .*T*
قارشمش

MÉLASSE. Sirop qui est le résidu du sucre après le raffinage *A.* نبیذ الثافل السکر .*P* دوشاب کسبۀ شکر .*T* شکر
پوصه‌سی بکمزی

MÊLÉE. Combat opiniâtre, où deux troupes de gens de guerre se mêlent l'épée à la main l'une contre l'autre *A.* مناوشة .*P*
کشمکش قتال .*T* اله اله دوکش || Rude mêlée مناوشۀ شدیده
sanglante mêlée کشمکش خونریز حرب - مناوشۀ قتاله
Se jeter dans la mêlée میدان مناوشه وقتال ایچنده وستیز
آتلمق

Il se dit aussi, d'une batterie de plusieurs particuliers *A.* منازعة - نزاع .*P* هنگامه - غوغا .*T* اوروشمه - غوغا || Il a perdu son chapeau dans la mêlée هنگامه ایچنده شابقه‌سنی
غیب ایلدی

Figur. Vive contestation *A.* مجادلة .*P* ستیز .*T* چکشمه ||
Comme je vis que la dispute s'échauffait, je me tirai de la mêlée
میانه‌لرنده اولان قیل وقال کتدکچه کسب شدّت ایلدیکنی
لدی المشاهده مجادله‌نک ایچندن چکلدم

MÊLER. Brouiller ensemble plusieurs choses *A.* خلط - تخلیط -
مزج .*P* آمیختن .*T* قارشدرمق || Mêler des grains ensemble
حبوباتی بری برلریله قارشدرمق Mêler des drogues تخلیط
اجزالری قارشدرمق - عقاقیر ایتمک des couleurs تخلیط
صبوغ ایتمک l'eau avec du vin باده‌یی صو ایله تخلیط ایتمک
l'or avec l'argent آلتونی - زر وسیمی مزج ایتمک
Mêler diverses sortes de fleurs dans un bouquet کمش ایله قارشدرمق
بر طوتام چیچک ایچنده گوناگون شکوفه‌لر تخلیط bouquet
La Marne mêle ses eaux avec celles de la Seine فلان ایتمک
نهرک صویی سنا نهری صوییله مزج اولنور J'ai mêlé

mes papiers, en sorte que je ne puis plus trouver ce que je cherche اوراقمى بشول رتبده تخليط ايلدمكه آراديغمى بر وجهله بولدمم

On dit, Se mêler dans la foule, se mêler parmi les ennemis دشمن عسكرى ايچنه ـ زحام ناس ايچنده اختلاط ايتمك ـ قارشمق Et que des troupes se sont mêlées l'épée à la main عساكر جانبين مسلولة السيوف اولدرق برى برلرينه ايكى طرفك عسكرى تيغ در دست اولدرق ـ قارشديلر يكديگره قارشمشدر

On dit aussi, Mêler du fil, des écheveaux, pour dire, les brouiller ensemble de telle sorte qu'on ne puisse aisément les séparer *A.* تشبيك *P.* شوريدن ـ شوريده كردن ـ پيچ اندر پيچ كردن *T.* قارش مورش ايتمك

Figur. Joindre, unir une chose avec une autre *A.* جمع *P.* بهم آوردن *T.* برلشدرمك ـ بر يره كتورمك || Il sait mêler à propos la douceur à la sevérité شدّت رفق وملايمتى ايله جمع ايلمنك طريقنى بيلور Cet auteur a mêlé l'agréable et l'utile dans tous ses ouvrages بو مصنّف كافّهٔ تأليفاتنده حسن ولطافت وفائده ومنفعتى بريره جمع ايلدى

En parlant de certains animaux de différentes espèces qui s'accouplent les uns avec les autres, on dit, qu'ils se mêlent ensemble *A.* مزاوجة الحيوانات مختلفة الاجناس *T.* صويلرى بشقه حيوانلر برى برلريله چفتلشمك

On dit, Se mêler de quelque chose, pour dire, s'occuper d'une chose étrangère à sa profession, à ses affaires *A.* مداخلة *P.* دست نهادهٔ مداخله شدن ـ دست انداز مداخله شدن *T.* قارشمق || Il est médecin, et il se mêle de médailles طبيب ايكن اسكى زمان سكّهلرينك تميزى فننه مداخله ايدر Il est homme de guerre, et il se mêle de peindre, de tourner ارباب سيفدن ايكن مصوّرلك وچيقريقچيلك فننه قاريشور Il se mêle de Chimie علم كيميايه قاريشور Il se mêle toujours de ce qui ne le regarde pas دائما وظيفهسندن خارج اموره قاريشور De quoi vous mêlez-vous? نه جهت دست انداز مداخله اولورسك ـ ايله مداخله ايدرسك Il se mêle de juger ce qu'il ne connait pas بيلمديكى شيلرده رأى ايتمكه قاريشور Ne vous mêlez pas de ce qui me regarde بكا متعلّق اولان اموره قارشمه Il ne se mêle de rien هيچ بر ايشه قارشمز ـ هيچ بر شيئه مداخلهسى يوقدر Il veut se mêler d'intrigues فساداتـه قارشمق قيدنده در Il a toujours réussi dans toutes les choses dont il s'est mêlé دست نهادهٔ مداخله اولديغى اموره دائما ظفرياب اولمشدر Se mêler d'un accommodement ايكى كيشينك بيننى اصلاح ايتمك Il se mêle d'un méchant métier بر بابنده مداخله فنا ايشه مداخله ايدر

On dit proverb. d'une chose qu'il n'est pas possible de faire, qu'elle se fera si le diable s'en mêle شيطان پرمغنى قومينجه بو ايشك بتهجكى يوقدر

MÊLÉ. *A.* مخلوط ـ ممزوج *P.* آميخته *T.* قارشق ـ قارشمش

– On dit, Une compagnie mêlée, c'est-à-dire, moitié bonne, moitié mauvaise بر جماعت مخلوطه

MÉLICÉRIS. T. de Méd. Tumeur enkistée qui contient une matière qui ressemble à du miel *A.* دبيلة عسليّة

MÉLILOT, ou MIRLIROT. Plante *A.* اكليل الملك *P.* شاه افسر ـ اسپرك *T.* قوج بوينوزى

MÉLISSE. Plante *A.* بقلة الاترجيّة ـ بادرنجبويه *P.* بادرنبويه *T.* اوغل اونى

MÉLITITE. Pierre qui a quelque rapport au miel par sa saveur *A.* حجر عسلى

MÉLOCHIA. Plante fort commune en Égypte *A.* ملّاحية *T.* يبان نخودى

MÉLODIE. Suite de sons d'où résulte un chant agréable *A.* هزج ـ تهزّج النغمات ـ حلاوة اللحن *P.* خوش آوازى ـ هزج لطيف Douce mélodie || ازكى طاتلولغى *T.* شيرينىٔ نوا agréable تهزّج نغمات دلارا Cet air a beaucoup de mélodie بو نواده حلاوت الحانك كمالى وار در

MÉLODIEUSEMENT. D'une manière mélodieuse *A.* مهزّجاً ـ بحلاوة اللحن *P.* با شيرينىٔ نوا *T.* ازكى طاتلولغيله || Le rossignol chante mélodieusement بلبل قوشى مهزّجاً تغنى ايدر

MÉLODIEUX. Rempli de mélodie *A.* مهزّج ـ حلىّ النغمة *P.* ترانهٔ شيرين ـ شرين نوا *T.* طاتلو || Chant mélodieux ازكيسى طاتلو نوا ـ آواز شيرين Voix mélodieuse صداى شيرين نوا ـ طاتلو سس

MELON. Sorte de fruit *A.* بطّيخ *P.* خربزه ـ خربوزه *T.* قاون ديلمى ـ بر شرحهٔ بطّيخ || Une tranche de melon قاون ـ بر ديلم قاون L'eau de ce melon est fade بو قاونك

صویبی دادسز در

MELON D'EAU. *A.* فتج - بطّیخ شامّی *P.* خربز *T.* قارپوز

MELONNIÈRE. L'endroit où l'on cultive des melons *A.* مبطخة *P.* خربزستان *T.* قاون قارپوز بوستانی

MÉMARCHURE. Entorse que se donne un cheval au paturon en faisant un faux pas *A.* التواء العرقوب الفرس *P.* پیچش رک در پای اسب *T.* آت آیاغنده سکیر بوروقلغی

MEMBRANE. Partie mince du corps de l'animal, servant d'envelopple à d'autres parties *A.* غشاء pl. اغشیة *P.* پوست باریک *T.* اینجه زار || Les fibres d'une membrane الیاف غشا || La membrane qui enveloppe le muscle عضله‌یی تغشیه ایدن غشا *A.* سمحاق الدماغ *T.* اینجه زار La membrane du cerveau || La membrane pituitaire غشای باش کمیکنک اینجه زاری نخاعه‌یی احاطه ایدن غشا - نخاعه

MEMBRANEUX. Qui participe de la membrane *A.* غشائی *T.* اینجه زارلو || Partie membraneuse جزء غشائی Ligament membraneux رباط غشائی

MEMBRE. Partie externe du corps de l'animal *A.* عضو pl. اعضاء || Membre pouri, gangrené چوریمش عضو - عضو متعفن || Il ne peut s'aider d'aucun de ses membres اعضاسنک هیچ بریسی کندویه مدار اعانت اولمز Il est bien proportionné de tous ses membres متناسب الاعضا در Il a les membres vigoureux, robustes قویّ الاعضا ومحکم الاعضا وشدید الاعضا در — On appelle figur. Membre pouri, membre gangrené, un homme qui fait déshonneur à la compagnie dont il est || C'est un membre pouri qu'il faut retrancher قطعی واجب بر عضو فاسد در

On appelle Membre viril, la partie de l'homme qui sert à la génération *A.* ذکر - آلة التناسل - آلة الرجل *P.* اندام - آلت مردم نر *T.* ارککک یرائی - کیر

MEMBRE, se dit figur. des parties d'un corps politique *A.* جزء pl. اجزاء || Le Canton de Zurich est le premier membre du Corps Helvétique الوچیاده ایالات عدیده‌دن عبارت اولان جسم واحد حکومتک جزء اعظمی زوریق ایالتیدر — Il se dit encore des parties d'une période || Les membres d'une période اجزای فقره Une période de quatre membres اجزای اربعه‌دن مرکب بر فقره — Et en Architecture, de toutes les parties qui composent les principales pièces اجزای بنا

Il se dit aussi d'une partie d'une terre, d'une seigneurie *A.* جزء - قطعة pl. قطعات *P.* پاره *T.* پارچه || Ce fief était autrefois un membre de cette abbaye فلان مالکانه مقدما بر قطعه‌سی - بو تکیه‌نک بر جزئی ایدی

MEMBRU. Qui a les membres fort gros *A.* غلیظ الاعضا *P.* تند اندام *T.* اعضالو - اعضاسی یوغون - یوغون

MEMBRURE. Sorte de mesure dans laquelle les voies de bois à brûler sont mesurées sur le port *A.* معیار الحمولة الحطب *P.* اندازهٔ بار هیمه *T.* اوطون یوکلری اولچیسی

MÊME, adj. Qui n'est point autre, qui n'est pas différent *A.* واحد - عین *P.* هم - همین *T.* بر - عینی - یک || Pierre et Céphas, c'est le même apôtre پتروس نام دیگر کفاس حواریٔ واحد در Il est toujours le même homme qu'il était مقدّم هر نه ایسه بعینه اولدر C'est le même homme بعینه مقدّم کیدیکی اول آدمدر Il a encore le même habit qu'il avait لباسک عیننی کییر Deux plantes de même espèce جنس واحدن اولان ایکی نبات Ils sont de même pays وطن واحددندرلر Ils ont pris tous deux un même sujet ایکیسی دخی مادّهٔ عینی بر مصلحت Une même affaire واحده اخذ ایتمشلر در Les mêmes raisons هب بر مصلحت - عینی بو علتلر Ce sont les mêmes gens بعینه اول آدملر در

On le met aussi immédiatement après les pronoms personnels, pour leur donner plus de force || Moi-même *A.* انا ذاتاً - بنفسی *P.* من خود *T.* بن کندوم Vous-même *A.* انت ذاتاً - بنفسک *P.* تو خود *T.* سن کندوک Lui-même *A.* هو ذاتاً - بنفسه *P.* او خود *T.* کندو - کندوسی

Il signifie aussi, semblable, pareil *A.* مثل - مماثل *P.* مانند *T.* یکسان - هب بر درلو || Il est habillé de même couleur لون مماثلده لباس کییر On vous fera le même traitement qu'on lui a fait حقّند ایتدکلری معامله‌نک مثل ومانندینی سکا دخی ایده‌جکلر در

MÊME. adv. Plus, aussi, encore *A.* ایضاً - حتّی *P.* نیز - هم *T.* بیله - دخی || Quand même il me l'aurait dit بکا سویلمش اولسه دخی Lors même que je lui eus parlé کندویه سویلدیکم وقتده دخی Les plus sages même زیاده عاقل اولنلر بیله Il lui a tout donné, même ses habits فلانه هر شیئی حتّی لباسلرینی دخی ویردی Il lui en coûta tout son bien, et la vie même کندو مالنی وجاننی دخی صرف ایلدی - مجموع

مال وجاننی بیله فدا ایلدی

Il est aussi adversatif *A.* بل *P.* بلکه *T.* بلکه ـ بیله || Tant s'en faut qu'il l'ait voulu offenser, que même il l'a défendu فلانه ایراث مضرّت قیدنده اولمیوب بلکه حمایت وصیانتنی التزام ایتمشدر Non seulement il n'est point avare, mais même il est prodigue خسیس دکل بلکه مسرفدر

À MÊME. Il n'est d'usage qu'en ces façons de parler: Être à même de faire une chose, pour dire, avoir en son pouvoir tout ce qu'il faut pour la faire *T.* مقتدر اولمق Et mettre, laisser quelqu'un à même de faire une chose, pour dire, lui procurer tout ce qu'il faut pour la faire *T.* مقتدر قلمق || Il aime les livres, je l'ai mené dans un cabinet où il y en a quantité de bons, et je l'ai mis ou je l'ai laissé à même فلان کشی‌یی کتابه هوسکار اولمغله کتب کثیره‌یی مشتمل بر خزینه اوطه‌سنه کوتوروب بو وجهله استیفای حظ ایلمکه مقتدر قلدم

DE MÊME, TOUT DE MÊME. De la même sorte *A.* بمثله ـ بطبقه ـ کذلک ـ هکذا *P.* همچنین ـ بسان *T.* بویله ـ کبی || J'ai chassé un valet ivrogne, j'en ai repris un autre qui l'est tout de même خدمتکارمی بکری اولدیغندن طرد ایدوب آنک مثلنی آلدم Si vous en usez bien, il en usera de même خوش معامله ایتسه‌ک اول دخی مقابلهٔ بالمثل ایده‌جکدر Pour vous il n'en est pas de même بویله معامله ایده‌جکدر سنک حقنه بویله دکل Ma chambre est tout de même بنم اوطه‌م بطبقه آنک کبیدر

MEMENTO. Mot Latin qui signifie, une marque destinée à rappeler le souvenir de quelque chose *A.* مذکرة *P.* نشان یاد *T.* آکدره‌جق نشان آور

MÉMOIRE. Faculté par laquelle l'âme conserve le souvenir des choses *A.* قوّة حافظة ـ حفظ ـ قوّة ذاکرة *P.* قوّت یاد داری *T.* خاطره طوتمه‌نک قوّتی || Bonne mémoire حافظهٔ جیّده grande حافظهٔ قویّه heureuse حافظهٔ واسعه faible حافظهٔ رکیکه ـ واهیه Sa mémoire n'est pas fidèle حافظه‌سی بوقدر صحّت Il n'a point de mémoire کلّیّاً معدوم مایهٔ حفظدن کلّیّاً بی بهره در ـ الحافظه در Il a la mémoire sûre قوّت حافظه‌سنده رسوخ ـ متانت حفظی وار در La mémoire lui manque قوّت حافظه‌سی ومتانت وار در Si ma mémoire ne me trompe نقصان حفظی وار در ـ ناقصدر Il a beaucoup de mémoire, et peu de حفظمده خطا یوغیسه jugement فلانک ذاکره‌سنده وسعت ورأینده قلّت وار در Mettez, imprimez, gravez cela dans votre mémoire بونی لوح حفظکده قید ایله La mémoire m'a trahi قوّت حافظه بکا خیانت ایتدی Il se charge la mémoire de tant de choses حافظه‌سنی قتی چوق شیلر ایله تحمیل ایدر

Il signifie aussi, souvenir, effet de la mémoire *A.* ذکر *P.* یاد داشت ـ خاطر گذار ـ خاطر نشان *T.* آکمه ـ خاطره || Je n'ai point de mémoire de cela فلان شیٔ خاطرمده کتورمه‌ J'en ai perdu la mémoire خاطرمدن خاطر نشانم دکلدر ـ دکلدر J'en conserverai la mémoire بونک ذکرینی خاطرده چیقدی J'en garderai toujours la mémoire بونک ذکرینی ابقا ایده‌جکم صحیفهٔ خاطرده کالنقش فی ـ الی الابد حفظ ایده‌جکم الحجر رسم وقید ایده‌جکم Rappelez un peu votre mémoire جزئیجه در خاطر ایله N'avez-vous point mémoire d'avoir vu?... فلان شیٔ مشهودک اولدیغی اصلا خاطر گذارک دکلمیدر La mémoire de ses grandes actions ne mourra jamais موفق اولدیغی مآثر جلیله‌نک ذکری الی انتهاء الزمان باقی وبر دوام اوله‌جقدر Il vivra dans la mémoire de tous les siècles مدی الدهور والاعصار ذکری باقی وبر قرار اوله‌جقدر Il n'en est plus mémoire رهین نسیان ـ بو شیٔ معدوم الذکر در بو شیئک ذکری قالمامشدر ـ اولمشدر Il n'en reste pas mémoire اثر ذکری نا بدید در De mémoire d'homme on n'avait pas vu une telle chose بو مثللو مادّه خاطر نشان بنی نوع آدم اولمامش احوالدندر On dressera une colonne avec une inscription, en mémoire de... فلان واقعه‌نک ابقای ذکری ضمننده کتابه‌لو بر عمود نصب اولنه‌جقدر Il fait des choses dignes de mémoire ابقای ذکر جمیله شایان نیجه الی الابد مذکور شیلر ایدر Des actions d'éternelle mémoire السنهٔ انام اوله‌جق اعمال جلیله Abolir, éteindre la mémoire de... فلانک ذکرینی صحیفهٔ زماندن محو وازاله قلمق Renouveler la mémoire de... بر شیئک ذکرینی تجدید Remettre une chose en mémoire à quelqu'un بر شیئی فلانه اخطار ایتمک واحیا ایتمک Se remettre en mémoire تذکر خاطره کتورمک ـ استذکار ایتمک ـ ایتمک

Il se dit aussi de la réputation bonne ou mauvaise qui reste d'une personne après sa mort || La mémoire du juste sera éternelle اخیار وابرارک ذکری ابدیّ القرار در La mémoire des méchants est odieuse اشرارک نام وذکری مکروهدر Cela est

injurieux à sa mémoire بو كيفيت فلانك ذكرينه بادئ
Il ne faut pas déchirer la mémoire des morts شين ونقيصه در
Sa mémoire اموات حقنده تجويز سوء ذكر ايتمك روا دكلدر
est en bénédiction منفور الذكر en exécration ميمون الذكر در
Honorer la mémoire d'un tel فلانك ذكرينى تمجيد در
la noircir, la flétrir تشيين ـ ذكرينى تسويد ايتمك ايتمك
ايتمك

On met à la tête des inscriptions et des épitaphes: À la mémoire, à l'heureuse mémoire, à l'immortelle mémoire de ... *A.*
لابقاء الذكر المؤبد ـ لبقاء الذكر بالخير فلان ـ لبقاء الذكر فلان
در ياد سرمدئ ـ در ياد نيك فلان ـ در ياد فلان *.P* فلان
ـ خير ايله آكلمق ايچون ـ نامى آكلمق ايچون *.T* فلان
ـ ابدى آكلمق ايچون — On dit en parlant d'un grand prince qui a été illustre, Tel prince d'heureuse, de glorieuse mémoire
بزرك ـ خجسته ياد *.P* مجيد الذكر ـ ميمون الذكر *.A*
ذكرى شانلو ـ ذكرى ميمنتلو *.T* ياد

MÉMOIRE. Écrit dans lequel on expose une affaire *T.* تقرير
افادهٔ ـ انهايى حاوى ورقه ـ افادهٔ حالى متضمن تقرير ـ
J'oublierai votre affaire, si vous ne m'en || حالى حاوى كاغد
donnez un mémoire افادهٔ حالى حاوى بر كاغد ويرميجك
Mémoire اولور ايسه‌ك مصلحتك خاطرمدن چيقه‌جقدر
exact صحيح instructif افادهٔ حالى حاوى بر قطعه تقرير
Dresser un mémoire كثير الفوايد بر قطعه تقرير افادهٔ حالى
انهايى حاوى بر قطعه ـ متضمن بر تقرير قلمه آلمق
Faire un mémoire pour une ورقه كشيدهٔ سلك املا قلمق
affaire بر مصلحته دائر افادهٔ حالى متضمن بر قطعه تقرير
ترتيب ايتمك

Il se prend aussi, pour un état sommaire *A.* حساب مجمل
Mémoire de || اجمال *.T* حساب كوته *.P* حساب مختصر ـ
frais, de dépens مصروفاتى Régler un mémoire اجمال مصروفات
مصروفاتك ـ محتوى حساب مجملى ترتيب ايتمك
اجمالنى حاوى

MÉMORABLE. Digne de mémoire *A.* لايق ـ واجب التذكار
|| آكلمغه كركلو *.T* شايان ياد ـ ياد داشتنى *.P* بالاستذكار
Chose mémorable شايان ياد وتذكار اولەجق شئ journée
واقعهٔ واجب التذكار fait لايق ياد واستذكار اولان يوم
évènement شايان ذكر ابدى حادثهٔ siége واجب التذكار
Paroles mémorables شايان ذكر مستديم اولەجق محاصره
Il n'a rien fait de mémorable شايان اولەجق اقوال وكلمات
ياد اولەجق بر ايش ايتديكى يوقدر

MENAÇANT. Qui menace *A.* مهدد ـ منذر *.P* زنهار فرما ـ
Visage, air menaçant || قورقوديجى *.T* تهديد آميز چهرهٔ
Paroles menaçantes تهديد آميز وسيماى تهديد نما انذار
Regards, gestes menaçants وتهديدى حاوى كلمات انظار
User de termes تهديد آميز وانذار وتهديدى مشعر اشارتلر
menaçants تعبيرات تهديد آميز قوللنمق

On dit, l'entrevois, j'aperçois un avenir menaçant, pour dire, un avenir qui fait craindre des malheurs مستقبلات هائله
بصر بصيرتمه مستقبلات هايله رؤيت اولنور ـ استدلال ايده‌رم

MENACE. Signe extérieur par lequel on fait craindre à quelqu'un le mal qu'on veut lui faire *A.* وعيد .pl وعيدات ـ
Grande || قورقتمه *.T* زنهار فرمايى *.P* تهديدات .pl تهديد
menace تهديد عظيم terrible وعيد هزل انگيز horrible تهديد
User de menaces envers quelqu'un بر كمسنه‌نك دهشتفرما
Il méprise cette menace حقنده معاملات تهديد آميز قوللنمق
Pense-t-il m'épouvanter avec بو كونه تهديدى استحقار ايدر
ses menaces? ايتديكى وعيدات ايلهٔ بكا ايراث خوف
Écrire des lettres remplies ودهشت ايده‌جكنيمى ظن ايدر
de menaces تعبيرات تهديد آميز ايله تحرير مكاتيب
L'effet a suivi de près la menace عقيب تهديدده ايتمك
اثرى دخى ظهور ايلدى

MENACER. Faire des menaces *A.* تهديد ـ ايعاد ـ انذار ـ
Il m'est venu || قورقتمق *.T* زنهاريدن *.P* ارعاد ـ اخافة
menacer خانه‌مه كلوب بنى تهديد وانذاره ابتدار ايلدى
Menacer quelqu'un de l'oeil بر كمسنه‌يى باقش ايله تهديد
Menacer avec la canne بر كمسنه النده‌كى عصا ايله ايتمك
ارائهٔ دورباش تهديد ايله خوف ودهشته ـ تهديد ايتمك
دكنك ايله قورقتمق ـ دوشورمك

Il signifie figur., pronostiquer. Il ne se dit que de ce qui est regardé comme un mal || Nous sommes menacés d'un grand hiver
بر شتاى شديدك ظهورى وعيديله مظهر خوف وخشيتز
La disposition de l'air nous menace d'un grand malheur استعداد
هوانك ـ هوا بر تندباد شديدك ظهورينى ايعاد ايدر
استعدادينه كوره بر كسكين بوره‌نك ظهورى قورقيلور
Les divisions qui règnent dans ce pays, le menacent d'une guerre
sanglante بو ديارك اهاليسى بيننده دركار اولان شقاق

ونفاق بر محاربهٔ شدیده‌نك حدوثنی ایعاد ایدر بر کیفیّتدر — Dans ce sens, on dit aussi, qu'un courtisan est menacé d'une disgrâce prochaine ندمای پادشاهیدن فلان کشی قریباً دوچار مغضوبیّت اولـه‌جغی خوفی وار در qu'un homme est menacé d'apoplexie فلان کشی نزول علّتنه اوغرایه‌جغی خوفی وار در qu'un bâtiment menace ruine فلان بنا گرفتار قورقوسی — انهدام وخرابیّت اوله‌جغی خوفی وار در

Menacé. *A.* منذر — مهدّد *P.* ترسانیده *T.* قورقودلمش

MÉNAGE. Gouvernement domestique, et tout ce qui concerne l'entretien d'une famille *A.* ادارهٔ البیت — تدبیر المنزل — *P.* امور بیتیّة *T.* ساز وسامان خانه — او — او چویرمسی || C'est un ménage bien réglé فلانـك امور بیتیه‌سی ایشلری مضبوط ومنتظمدر Il conduit bien son ménage عاقلانه تدبیر امور بیتیّه‌سنده حسن اداره‌سی وار در — منزل ایدر Il faut régler votre ménage امور بیتیّه‌کی حسن رابطه‌یه وضع ایتملوسك C'est un vrai gouffre que le ménage تدبیر منزل فی نفس الامر بر دریای نا قعر یابدر Il faut bien des choses en ménage ادارهٔ بیت اسباب کثیره‌یه محتاجدر Ménage de ville تدبیر منزل حضری de campagne تدبیر منزل بدوی Tout sert en ménage تدبیر منزلده هر شئ لازمدر Ils tiennent leur ménage ensemble امور بیتی بالاشتراك ادارهٔ بیت بینلرنده مشترکدر — اداره ایدرلر

On dit de deux époux, qu'ils font bon ménage, pour dire, qu'ils vivent en bonne intelligence *A.* معاشرة بالرفاه والالتئام *P.* حسن زندگانی کردن *T.* ایو کچنمك ou qu'ils font mauvais ménage *A.* سوء المعاشرة والامتزاج *P.* بد زندگانی کردن *T.* ایو کچنمامك — فنا کچنمك || Depuis leur mariage, ils font bon ménage وقت تزوّجلرندنبرو بالرفاه والالتئام تزوّجلری وقتندنبرو حسن زندگانی — معاشرت ایدرلر اوزره درلر

Il signifie aussi, épargne, économie dans l'administration de son bien *A.* ادارة — تصرّف *P.* خانه داری *T.* اداره‌لك || Il entend bien le ménage فنّ اداره وتصرّفده وقوف تامّی وار در Il vit avec grand ménage قواعد اداره وتصرّفده غایت مرتبه رعایت ایده‌رك کچینور

Il se dit aussi, de toutes les personnes dont une famille est composée *A.* اهل وعیال || Il y a trois ou quatre ménages logés dans cette maison بوخانه‌ده اوچ درت اهل وعیال صاحبلری اقامت ایدر

MÉNAGEMENT. Circonspection, égards, retenue *A.* معاملهٔ اصول ایله قوللانمه *T.* پرهیزکاری *P.* ادارة بالحزامة — بالاحتیاط — کوزه‌درك قوللانمه || Il est d'une humeur fâcheuse, il faut avoir de grands ménagemens pour lui غضوب مشرب بر آدم تیز — اولمغله کندوسیله معامله‌ده زیاده احتیاط لازمدر مشرب بر آدم اولمغله بغایت اصول ایله قوللانلمغه محتاجدر Cette affaire est délicate, il faut s'y conduire avec beaucoup de ménagement نازك بر مادّه اولمغله احتیاط ایله اداره اولنملو در C'est une santé délicate qui demande beaucoup de ménagement بغایت اصول ایله قوللانلمغه محتاج بر مزاج لطیفدر

On dit, Le ménagement des esprits, pour dire, l'art de les manier اذهان ناسك امر اداره‌سی

MÉNAGER. User d'économie dans l'administration de son bien *A.* اداره — تصرّف *P.* اداره کردن *T.* اداره‌لو قوللنمق — اسرکیه‌رك قوللنمق || Il ménage bien son revenu ایرادینی بر وجه احسن اداره ایدر Il ménage tout ce qu'il peut dans sa maison خانه‌سنده الندن کلدیکی مرتبه‌ده اداره وتصرّف ایدر Je vous laisse ma bourse, ménagez-la bien اشته اقچه‌می یدکه تسلیم ایده‌رم بر کوزلجه اداره‌سنه باق — On dit aussi, Ménager un terrain, une étoffe, pour dire, les employer si bien, qu'il n'y ait rien de perdu عرصه‌یی وثوبی مدیرانه قوللنمق — Et figur. Ménager ses forces, sa santé, ses amis, son crédit, pour dire, les employer avec prudence et circonspection قوای بدنیه‌سنی وصحّت وجودینی ودوستان واحبّاسنی وعرض وناموسنی عاقلانه وحازمانه قوللنمق — Et ménager des troupes, pour dire, prendre garde de ne les pas fatiguer inutilement صیانت ایتمك — عسکری اسرکیه‌رك قوللنمق Ménager ses chevaux صیانت — آتلرینی اسرکیه‌رك قوللنمق ایتمك

Ménager les intérêts de quelqu'un, signifie, avoir soin de les conserver *A.* حفظ — صیانت *P.* پاس داشتن *T.* قوریمق — اسرکمك — صاقندرمق — || Il ménage les intérêts de tous ses amis بالجمله اصدقا واحبّاسنك امورینی محافظه وصیانت ایدر

Ménager quelqu'un. Prendre garde à ne rien faire dont il puisse s'offenser *A.* مدارات *P.* مدارا *T.* مدارا || C'est un homme qu'il faut ménager مدارا ایله معامله اولنه‌جق آدمدر

Puisqu'il en use ainsi, on ne le ménagera point مادامكه بو
وجهله معامله ايدر حقنه مدارا اولنمق عبثدر

On dit, Ménager ses paroles, pour dire, parler peu *A.* صنّة
Et لاقردی‌یی اسركمك *T.* سخنرا دريغ كردن *P.* الكلام
menager les termes, pour dire, parler avec une grande cir-
conspection بالموازنه ـ الفاظ وكلماتی بالملاحظه صرف ايتمك
— Et ménager son temps, pour dire, faire un bon emploi du
temps وقتنی ـ نقد وقتی لايقی اوزره صرف ايتمك
بيهوده يره صرف ايتمامك ou pour dire, prendre son
temps bièn à propos وقت مناسبی بولمق ـ On dit aussi,
Ménager l'occasion فرصتی ـ وقت فرصتی حكيمانه قوللنمق
قاچرمامق ـ فوت ايتمامك

Ménager, signifie aussi, procurer *A.* استحضار الاسباب ـ تهيئة
|| تحصيل ايتدرمك ـ آليويرمك *T.* تدارك كردانيدن *P.*
Ménager une entrevue بر ملاقات تحصيل ايتدرمك Je lui
ai ménagé une pension فلانه بر معاش آليويردم

Et conduire avec adresse *A.* بحسن التدبير *P.* ادارة بحسن
Ménager || حسن اداره ايله اويدرمق *T.* تدبير پرداختن
un accommodement اوزلاشمه‌نك صورتنی حسن تدبيز ايله
Il ménagera bien toutes choses هر شيئی حسن تدبير اويدرمق
J'ai ménagé son esprit de telle sorte ايله اداره ايده‌جكدر
que... عقلنی حسن تدبير ايله شو منوال اوزره اويدردمكه
Il ménage si bien l'esprit du peuple اذهان ناسی حسن تدبير
Ménager l'esprit d'un juge قاضينك ايله كركی كبی اويدرر
عقلنی حسن تدبير ايله اداره ايتمك

Se ménager. Avoir soin de sa personne *A.* محافظة النفس
كندويی قوريمق *T.* خودرا نگه داشتن *P.* وقاية النفس ـ
Cet homme se ménage beaucoup || بو آدم محافظهٔ نفسه زياده
Vous n'êtes pas encore bien guéri, et si vous ne دقت ايدر
vous ménagez, vous retomberez هنوز برء تام تحصيل ايده‌مديككدن
كندوكی قوريميه‌جق اولور ايسه‌ك علتك نكس ايدر
Et se conduire bien *A.* معاملة بالمجاملة ـ حسن الامتزاج
خوش *T.* مزاجگيرانه آميزش كردن *P.* حسن المؤالفة ـ
عامّه ايله Il se ménage bien avec tout le monde || كچنمك
هر كس ايله حسن امتزاج وموالفت ـ حسن امتزاج ايدر
On dit aussi, Se ménager entre deux partis contraires ـ ايدر
Et ـ ايكی مخالف طرف ايله مزاجگيرانه معامله ايتمك
se ménager avec quelqu'un, pour dire, se conduire de manière
à ne pas le choquer بر كمسنه‌نك حقنه مدارا ايله معامله
ايتمك ـ Et n'avoir rien à ménager avec quelqu'un بر
كمسنه‌نك حقنه مدارايی موجب اوله‌جق حالت اولمامق

MÉNAGER. Qui entend bien le ménage, l'épargne, l'économie
T. خانه دار *P.* متصرّف ـ مدير ـ مدبّر الامور المنزل *A.*
اداره‌لو ـ اوی باقوب اداره ايدن || Les jeunes gens ne sont
guère ménagers حديث السنّ اولنلر تدبير امور منزله مقتدر
ـ بغايت مدير آدمدر دكلدرلر C'est un homme fort ménager
اداره‌لو ـ On appelle Ménagère, une femme qui a soin du mé-
nage de quelqu'un *A.* مديرة المنزل *P.* زن لالا سرا *T.* كهيه
قادين ـ On dit, qu'un homme est bon ménager du temps,
pour dire, qu'il l'emploie utilement وقتنی مديرانه قوللنور بر
وقتنی عبث يره صرف ايتمز ـ آدمدر

MÉNAGERIE. Bâtiment où l'on entretient, pour la curiosité,
différents animaux *A.* بيت السباع *P.* خانهٔ دد ودام *T.*
آرسلانخانه || La ménagerie de Versailles ورساليا آرسلانخانه‌سی

MENDIANT. Celui qui fait profession de mendier *A.* ـ سائل
|| دلنجی *T.* تلنگی ـ خچگول ـ ساسی ـ دريوزه‌گر *P.* جرّار
Il y a des ordonnances contre les mendians سائللر حقنه
Hôpital pour renfermer les mendians سائللره نظامات واردر
مخصوص عمارت

MENDICITÉ. État d'indigence où l'on est réduit à mendier *A.*
تلنگ ـ تلنه ـ دروازه ـ دريوزه *P.* جرّ ـ سائليت ـ سؤال
T. دلنجيلك || Il est réduit à la mendicité حال جرّ وسؤاله
Ordonnance contre la mendicité حال سائليتك رسيده اولمشدر
منعنه دائر اولان فرمان

MENDIER. Demander l'aumône *A.* مدّ ـ استكفاف ـ سؤال
تلنه ـ دروازه كردن ـ دريوزه كردن *P.* الايادی السؤال
مدّ ايادئ جرّ *T.* دلنمك || Il est réduit à mendier آوردن
تدارك قوت لا وسؤاله محتاج اولدی Mendier son pain
بر كمسنه sa vie يموت ايچون سؤال واستكفاف ايتمك
Aller كفاف نفسنی تدارك ايچون جرّ وسؤال ايتمك
mendier de porte en porte دور ابواب ايله سؤال واستكفاف
قپودن قپويه دلنجيلك ايتمك ـ ايتمك

Il signifie aussi, rechercher avec empressement et bassesse ||
Mendier des lettres de recommandation جرّ وسؤال صورتيله
توصيه نامه‌لر طلب ايتمك Il va mendier les suffrages des
uns et des autres زيد وعمروك رأينی جرّ وسؤال صورتيله

دیلمکده در

MENÉE. Secrète et mauvaise pratique pour faire réussir une affaire *A.* دسیسة pl. دسایس - تلبیس pl. تلبیسات *P.* تلبیسلک - دکبازلق *T.* وضع شترکربه - فند اوستی اورتیلو || Menée sourde دسیسهٔ سر پوشیده - دسیسهٔ مکتومه || dangereuse دسیسهٔ منتجة الخطر || Faire des menées دکبازلق ارتکاب دسایس وتلبیسات ایتمک || J'ai découvert ses menées دسیسه‌سنی خارجه اخراج ایلدم

MENER. Conduire *A.* اسرا - ایصال *P.* روانیدن - رسانیدن *T.* یولی کوتورمک || Vous savez le chemin, menez-nous بزی کوتور - بیلورسک بزی ایصال ایله || Si vous n'y avez jamais été, je vous y menerai مقدما اول طرفه کتدیکک یوغیسه سنی ایصال ایده‌رم || Le précepteur qui le menait au collège فلانی مکتبه کوتورن معلم || Mener une femme par la main بر خاتونی الندن طوتوب کوتورمک || Ce chemin mène en tel endroit بو یول فلان - بو طریق فلان طرفه موصلدر طرفه وارر

Et conduire par force en quelque endroit *A.* تسییر - سوق *P.* راندن *T.* یورتدرمک - سورمک - کوتورمک - ایلتمک || Mener en prison محبسه سوق وتسییر ایتمک || On le menait au supplice محل سیاسته کوتورورلر ایدی || Mener des captifs en triomphe اسرایی ترتیب آلای غزا ایله سوق واسرا ایتمک || Où menez-vous ces gens-là شو ادملری نه طرفه کوتوررسک - Il se dit aussi en parlant des troupes || Le capitaine mène sa compagnie یوز باشی زیر اداره‌سنده اولان جنکه سوق ایدر || Mener des gens à la guerre عسکری سوق ایتمک || Mener à l'assaut یورویشه سوق وتسییر نفرات ایتمک - On dit figur. Mener des troupes à la boucherie عسکری مذبحه‌یه کوتورمک - Il se dit aussi des animaux || Mener les bêtes aux champs حیواناتی صحرایه سورمک - سوق ایتمک || Mener paître des vaches بقراتی قیره سورمک - سوق ایتمک || Mener اینکلری اوتلاغه کوتورمک - مرعایه سوق ایتمک les chevaux à l'abreuvoir آتلری مسقایه سوق وتسییر ایتمک - Mener un cheval en main آته قیادت ایتمک - صواده دوتورمک آتی الده - آتی یدمک - آتی قیادت طریقیله کوتورمک - یدک چکدرک کوتورمک - Et des voitures, des bateaux, etc. || Mener un carrosse هنطوی تسییر ایتمک || J'ai un cocher qui mène bien عربه‌یی ایو سوق ایدر بر عربه‌جیم وار در

On dit aussi figur. C'est à vous de mener le branle, pour dire, c'est à vous de mettre les autres en train سن اوک آیاق اولملوسک - Et dans le même sens, C'est lui qui mène les autres سائرلره اوک آیاق اولان فلاندر

On dit, Mener de front tant de chevaux attelés sur la même ligne عربه‌یه شو قدر رأس بارکیری همعنان اولەرق قوشدرمق - متساوی الاقدام اولەرق - صف واحد اوزره قوشدرمق Et figur. Mener de front plusieurs affaires que l'on conduit à la fois امور عدیده‌نک جمله‌سنی سلک واحد اوزره متساوی الاقدام اولەرق - یورتدرمک

On dit figur. Mener bien sa barque, pour dire, conduire bien ses affaires ماهرانه - کشتئ اموریني ماهرانه اداره ایتمک یورتدرمک

MENER, signifie aussi, voiturer *A.* نقل - تسبیل *P.* روانیدن *T.* کوندرمک || Mener du blé au marché بازاره حنطه نقل || des marchandises à la foire پنایره مال نقل وتسبیل ایتمک || du bois par bateau قایق ایله اوطون نقل وتسبیل ایتمک ایتدرمک

Et se faire accompagner de... ou par... *A.* استصحاب *P.* معیته - برابر کوتورمک *T.* با خود آوردن - برابر آوردن || معیتنه وافر ادم استصحاب || کوتورمک || Il mène bien des gens خلقک جمله‌سنی معیتنه || Il mena tout le monde avec lui ایدر کوتوردی

Et introduire, donner accès *A.* ایصال عند فلان - بال فلان *P.* سوق فی ملاقات فلان - فی حضور فلان || بر کمسنه‌نک یاننه کوتورمک *T.* کس اوردن || moi chez ce ministre ی فلان وکیلک یاننه کوتور || mena chez son maître ی اغاسنک یاننه کوتوردی کوروشدردی

On dit figur., Cela ne mène à rien *A.* منتج دکلدر

MENER quelqu'un, signifie figur., diriger sa faire tout ce qu'on veut *A.* صرف الارادة تیار کسی بر وفق دلخواه تافتن انی استدیکی کبی چویرمک عقلنی دیلدیکی طرفه چکمک طرفه صرف وتجریر ایدر || Il mène ce peuple-là à sa

Puisqu'il en use ainsi, on ne le ménagera point مادامکه بو
وجهله معامله ایدر حقنه مدارا اولنمق عبثدر

On dit, Ménager ses paroles, pour dire, parler peu *A.* ضنّة الکلام *P.* سخنرا دریغ کردن *T.* لاقردی‌یی اسرکمک Et
ménager les termes, pour dire, parler avec une grande cir-
conspection بالموازنه ـ الفاظ وکلماتی بالملاحظه صرف ایتمک
— Et ménager son temps, pour dire, faire un bon emploi du
temps وقتنی ـ نقد وقتنی لایقی اوزره صرف ایتمک
بیهوده یره صرف ایتمامک ou pour dire, prendre son
temps bien à propos وقت مناسبنی بولمق — On dit aussi,
Ménager l'occasion فرصتی ـ وقت فرصتی حکیمانه قوللنمق
قاچرمامق ـ فوت ایتمامک

Ménager, signifie aussi, procurer *A.* استحصال الاسباب ـ تهیئة
P. تدارک کردانیدن *T.* تحصیل ایتدرمک ـ آلیویرمک ||
Ménager une entrevue بر ملاقات تحصیل ایتدرمک Je lui
ai ménagé une pension فلانه بر معاش آلیویردم

Et conduire avec adresse *A.* بحسن التدبیر *P.* اداره بحسن
تدبیر پرداختن *T.* حسن اداره ایله اویدرمق || Ménager
un accommodement اوزلاشمه‌نک صورتنی حسن تدبیر ایله
اویدرمق Il ménagera bien toutes choses هر شیئی حسن تدبیر
ایله اداره ایده‌جکدر J'ai ménagé son esprit de telle sorte
que... عقلنی حسن تدبیر ایله شو منوال اوزره اویدردمکه
اذهان ناسی حسن تدبیر Il ménage si bien l'esprit du peuple
ایله کرکی کبی اویدرر Ménager l'esprit d'un juge قاضینک
عقلنی حسن تدبیر ایله اداره ایتمک

Se ménager. Avoir soin de sa personne *A.* محافظة النفس
وقایة النفس ـ *P.* خودرا نگه داشتن *T.* کندویی قوریمق ||
Cet homme se ménage beaucoup بو آدم محافظهٔ نفسه زیاده
دقت ایدر Vous n'êtes pas encore bien guéri, et si vous ne
vous ménagez, vous retomberez هنوز برؤ تام تحصیل ایده‌مدیککدن
کندوکی قوریمیه‌جق اولور ایسه‌ک علتک نکس ایدر
Et se conduire bien *A.* معاملة بالمجاملة ـ حسن الامتزاج
حسن المؤالفة ـ *P.* مزاجگیرانه آمیزش کردن *T.* خوش
کچنمک || Il se ménage bien avec tout le monde عامّه ایله
هر کس ایله حسن امتزاج ومؤالفت ـ حسن امتزاج ایدر
ایدر — On dit aussi, Se ménager entre deux partis contraires
ایکی مخالف طرف ایله مزاجگیرانه معامله ایتمک — Et
se ménager avec quelqu'un, pour dire, se conduire de manière
à ne pas le choquer بر کمسنه‌نک حقنه مدارا ایله معامله
ایتمک — Et n'avoir rien à ménager avec quelqu'un بر
کمسنه‌نک حقنه مدارایی موجب اوله‌جق حالت اولمامق

MÉNAGER. Qui entend bien le ménage, l'épargne, l'économie
A. مدبّر الامور المنزل ـ مدبر ـ متصرّف *P.* خانه دار *T.*
اداره‌لو ـ اوی باقوب اداره ایدن || Les jeunes gens ne sont
guère ménagers حدیث السنّ اولنلر تدبیر امور منزله مقتدر
دکلدرلر C'est un homme fort ménager بغایت مدبر آدمدر
— اداره‌لو — On appelle Ménagère, une femme qui a soin du mé-
nage de quelqu'un *A.* مدیرة المنزل *P.* زن لالا سرا *T.* کهیه
قادین — On dit, qu'un homme est bon ménager du temps,
pour dire, qu'il l'emploie utilement وقتنی مدبرانه قوللنور بر
آدمدر ـ وقتنی عبث یره صرف ایتمز

MÉNAGERIE. Bâtiment où l'on entretient, pour la curiosité,
différents animaux *A.* بیت السباع *P.* خانهٔ دد ودام *T.*
آرسلانخانه || La ménagerie de Versailles ورسالیا آرسلانخانه‌سی

MENDIANT. Celui qui fait profession de mendier *A.* سائل ـ
جرّار *P.* دریوزه گر ـ ساسی ـ خپگول ـ تلنگی *T.* دلنجی ||
Il y a des ordonnances contre les mendians سائللر حقنه
نظامات وار در Hôpital pour renfermer les mendians سائللره
مخصوص عمارت

MENDICITÉ. État d'indigence où l'on est réduit à mendier *A.*
سؤال ـ سائلیت ـ جرّ *P.* دریوزه ـ دروازه ـ تلنه ـ تلنگ
T. دلنجیلک || Il est réduit à la mendicité حال جرّ وسؤاله
رسیده اولمشدر Ordonnance contre la mendicité حال سائلیتک
منعنه دائر اولان فرمان

MENDIER. Demander l'aumône *A.* سؤال ـ استکفاف ـ مدّ
الایادی السؤال *P.* دریوزه کردن ـ دروازه کردن ـ تلنه
آوردن *T.* دلنمک || Il est réduit à mendier مدّ ایادیٔ جرّ
وسؤاله محتاج اولدی Mendier son pain تدارک قوت لا
یموت ابچون سؤال واستکفاف ایتمک sa vie بر کمسنه
کفاف نفسنی تدارک ابچون جرّ وسؤال ایتمک Aller
mendier de porte en porte دور ابواب ایله سؤال واستکفاف
ایتمک ـ قپودن قپویه دلنجیلک ایتمک

Il signifie aussi, rechercher avec empressement et bassesse ||
Mendier des lettres de recommandation جرّ وسؤال صورتیله
توصیه نامه‌لر طلب ایتمک Il va mendier les suffrages des
uns et des autres زید وعمروک رأینی جرّ وسؤال صورتیله

دیلمکده در

MENÉE. Secrète et mauvaise pratique pour faire réussir une
affaire *A.* دسيسة pl. دسايس - تلبيس pl. تلبيسات *P.*
تلبيسلك - دكبازلق *T.* وضع شتركربه - فند || Menée
sourde اوستى اورتيلو - دسيسهٔ سر پوشيده - دسيسهٔ مكتومه
دكبازلق dangereuse دسيسهٔ منتجة الخطر Faire des menées
ارتكاب دسايس وتلبيسات ايتمك J'ai découvert ses me-
nées دسيسه‌سنى خارجه اخراج ايلدم

MENER. Conduire *A.* ايصال - اسرا *P.* روانيدن - رسانيدن
T. كوتورمك || Vous savez le chemin, menez-nous يولى
بزى كوتور - بيلورسك بزى ايصال ايله Si vous n'y avez
jamais été, je vous y menerai مقدّما اول طرفه كتديككك
بوغيسه سنى ايصال ايده‌رم Le précepteur qui le menait au
collége فلانى مكتبه كوتورن معلم Mener une femme par la
main بر خاتونى الندن طوتوب كوتورمك Ce chemin mène
en tel endroit بو يول فلان - بو طريق فلان طرفه موصلدر
طرفه وارر

Et conduire par force en quelque endroit *A.* تسيير - سوق
P. راندن *T.* يورندرمك - سورمك - كوتورمك - ايلتمك
|| Mener en prison محبسه سوق وتسيير ايتمك On le me-
nait au supplice محلّ سياسته كوتوررلر ايدى Mener des cap-
tifs en triomphe اسرايى ترتيب آلاى غزا ايله سوق واسرا
شو ادملرى نه طرفه ايتمك Où menez-vous ces gens-là
كوتوررسك - Il se dit aussi en parlant des troupes || Le ca-
pitaine mène sa compagnie يوز باشى زير اداره‌سنده اولان
جنكه سوق Mener des gens à la guerre عسكرى سوق ايدر
يورويشه سوق وتسيير Mener à l'assaut نفرات ايتمك
ايتمك - يورويشه سورمك - On dit figur. Mener des trou-
pes à la boucherie عسكرى مذبحه‌يه كوتورمك - Il se dit aussi
des animaux || Mener les bêtes aux champs حيواناتى صحرايه
بقراتى قيره سورمك - سوق ايتمك Mener paître des vaches
اينكلرى اوتلاغه كوتورمك - مرعايه سوق ايتمك Mener
les chevaux à l'abreuvoir - آتلرى مسقايه سوق وتسيير ايتمك
- آته قيادت ايتمك Mener un cheval en main صواده دوتورمك
آتى الده - آتى يدمك - آتى قيادت طريقيله كوتورمك
يدك چكه‌رك كوتورمك - Et des voitures, des bateaux,
etc. || Mener un carrosse هنطوى تسيير ايتمك J'ai un cocher
qui mène bien عربه‌يى ايو سوق ايدر بر عربه‌جم وار در

On dit aussi figur. C'est à vous de mener le branle, pour
dire, c'est à vous de mettre les autres en train سن اوك آياق
اولملوسك - Et dans le même sens, C'est lui qui mène les
autres سائرلره اوك آياق اولان فلاندر

On dit, Mener de front tant de chevaux attelés sur la même
ligne عربه‌يه شو قدر رأس باركيرى همعنان اوله‌رق قوشدرمق
- متساوى الاقدام اوله‌رق - صفّ واحد اوزره قوشدرمق
Et figur. Mener de front plusieurs affaires que l'on conduit à la
fois امور عديده‌نك جمله‌سنى سلك واحد اوزره
متساوى الاقدام اوله‌رق - يورندرمك

On dit figur. Mener bien sa barque, pour dire, conduire bien
ses affaires ماهرانه - كشتئ اموربنى ماهرانه اداره ايتمك
يورندرمك

Mener, signifie aussi, voiturer *A.* نقل - تسبيل *P.* روانيدن
T. كوندرمك || Mener du blé au marché بازاره حنطه نقل
ونسبيل ايتمك des marchandises à la foire پنايره مال نقل
قايق ايله اوطون نقل وتسبيل ايتمك du bois par bateau
ايتدرمك

Et se faire accompagner de ... ou par ... *A.* استصحاب *P.*
معيّته - برابر كوتورمك *T.* با خود آوردن - برابر آوردن
معيّتنه وافر آدم استصحاب || Il mène bien des gens كوتورمك
خلقك جمله‌سنى معيّتنه Il mena tout le monde avec lui ايدر
كوتوردى

Et introduire, donner accès *A.* ايصال - ايصال عند فلان
نزد فلان *P.* سوق فى ملاقات فلان - فى حضور فلان
T. بر كمسنه‌نك يانـنه كوتورمك *T.* كس آوردن || Menez-
moi chez ce ministre بنى فلان وكيلك يانـنه كوتور Il nous
mena chez son maître آغاسيله - بزى آغاسنك يانـنه كوتوردى
كوروشدردى

On dit figur., Cela ne mène à rien *A.* هيچ بر شيئى
منتج دكلدر

Mener quelqu'un, signifie figur., diriger sa conduite, lui faire
faire tout ce qu'on veut *A.* تجرير العقل - صرف الارادة *P.*
بر كمسنه *T.* زمام اختيار كسى بر وفق دلخواه تافتن
آخرك - فلانك عقلنى استديكى كبى چويرمك
|| عقلنى ديلديكى طرفه چكمك Il le mène comme il veut
فلانك عقلنى ديلديكى طرفه صرف وتجرير ايدر
Il mène ce peuple-là à sa fantaisie اول خلقك عقلنى

رأى خودنجه استدیکی ـ کیف ما یشاء صرف وتجریر ایدر دلخواهی اوزره چویررـ طرفه چکر **Il va comme on le mène** چویردکلری طرفه ـ چکدکلری طرفه کیدر **L'ambition, l'intérêt le mène** زمام اختیارینی جرّ وصرف ایدن حرص نام قاید فکر وخیالی حرص ـ وشان ومصلحت مخصوصه در ـ شان واقبال ومنفعت مخصوصه در **Se laisser mener par...** تسلیم زمام اختیار بدست .*P* انقیادـ استجرار النفس .*A* چکدکلری یره کتمک .*T* || **C'est un pauvre homme, il se laisse mener par un tel** فلان فلانه استجرار نفس ایدر بر بیچاره عنان اختیارینی فلانک یدینه تسلیم ایدر بر عاجزـ در ـ آخرک النه تسلیم زمام انقیاد ایدر عجزه‌دندرـ بی نوا در **On dit aussi, il se laisse mener par le nez** بورنندن چکیلور بر آدمدر

On dit proverb. Mener quelqu'un à la baguette, pour dire, le traiter avec hauteur, lui faire faire par autorité tout ce qu'on veut بر کمسنه‌یی باشنه حوالهٔ دورباش عنف وشدّت ایله ـ بر کمسنه‌نک باشنی قاقرق قوللنمق ـ قوللنمق **Et mener doucement un homme, un esprit, pour dire, le conduire avec ménagement** بر کمسنه‌یی رفق وملایمت ایله قوللنمق

Mener, se dit aussi figur. des choses, et signifie, en avoir le soin, la conduite .*A* ادارهٔ .*P* کارسازی نمودن .*T* چویرمک || **Mener la maison** امور بیتی ـ قوناغی اداره ایتمک **le négoce** بر مصلحتی اداره **une affaire** امور تجارتی اداره ایتمک بر مصلحتک مذاکره‌سنی اداره **une négociation** ایتمک **Qui est-ce qui mène cette affaire-là?** بو ماده‌یی اداره ایتمک ایدن کیمدر

On dit aussi, Mener une vie sainte, une vie honnête, une vie scandaleuse عیش عزیز ومبارک ایله تعیّش ایتمک وعفاف حال ایله کچنمک وعیش موجب الریبه ایله تعیّش ایتمک

Il signifie aussi, amuser par de belles paroles .*A* تسویف ببوک ومکر وقت .*P* مماطلة بسوف وعسی ـ بلیت ولعلّ بو کون یارین .*T* باامروز وفردا پس انداختن ـ گذرانیدن ـ لیت ولعل ایله وقت کچورمک ـ دیبه‌رک صاومق || لیت ولعلّ ایله امیده دوشورمک **Il y a un an que vous me menez sans que je voie aucun effet de vos promesses** بر ییلدنبرو ایتدیککک مواعیدک بر درلو اثرینی کوره‌میوب بنی لیت ولعل ایله صاوارسک **Il le mène de jour en jour** **Il le menait avec de belles paroles** فلانی امروز وفردا دیبه‌رک صاوار **paroles** کلمات فرح‌آمیز ایله فلانی صاومقدن خالی دکل کلمات دلفریب ایله تسویفدن ـ ایدی

MENEUR. Celui qui conduit une dame par la main .*A* قاید کوتوریجی ـ یدیجی .*T* آرنده .*P*

Meneurs d'ours. Ceux qui mènent des ours dans les rues, et leur font faire des tours, pour amuser le peuple .*A* ملعّب الدباب .*P* بازندهٔ خرس .*T* آیوجی

MÉNINGE. T. d'Anat. Il se dit des membranes qui enveloppent le cerveau .*A* سمحاق ـ غشاء الدماغ .*P* پوست کاسهٔ سر .*T* باش چناغنک زاری

MENOTTES. Lien de fer ou de corde que l'on met aux mains des gens dont on veut s'assurer .*A* غلّ الایادی ـ قیود .pl قید .pl اغلال الایادی .*P* کُنده ـ دست آهنه .*T* دمور اله اوریلان || **On lui a mis des menottes** اللرینه وضع اغلال اولندی ـ طوقه **Ôtez les menottes à ce prisonnier** بو اسیرک اللرینی اغلال ایله قید وبند ایتمشلر در اللرندن فک قیود ایله

MENSONGE. Discours avancé contre la vérité .*A* کذب .pl اکاذیب .*P* دروغ .*T* یلان || **Grand mensonge** کذب عظیم **Dire un mensonge** ارتکاب کذب ایتمک ـ یلان سویلامک **Faire un mensonge** خلق کذب ایتمک ـ بر یلان یاپمق **Ce livre est plein de mensonges** اکاذیبدن عبارت بر کتابدر

On appelle Mensonge officieux, un mensonge fait sans vouloir nuire à personne .*T* ضررسز یلان

Figur. Erreur, vanité .*A* باطل .pl اباطیل ـ خیال باطل .pl خیالات باطلة .*P* خیال بی اساس .*T* اصلسز شئ || **Le monde n'est qu'illusion et que mensonge** .*A* کلّ ما فی الکون اوهام ـ بو دنیا خیالات باطله‌دن عبارتدر .*T* وهم او خیال وظلالدن

MENSONGER. Faux, trompeur. Il ne se dit que des choses .*A* کاذب ـ خادع .*P* فریبنده ـ دروغ آمیز .*T* بی اصل ـ || **Histoire mensongère** حکایهٔ کاذبه **promesse** وعد اصلی یوق **Discours mensonger** مقالهٔ کاذبه **Les plaisirs mensongers** تنعمات خادعه **Caresses mensongères** تبصبصات خادعه ـ نوازشهای دروغ آمیزـ تلطیفات خدعه آمیز

MENSTRUE. T. de Chimie. Liqueur propre à dissoudre .*A* ماء محلّل .*P* آب گدازنده .*T* اریدیجی صو || **L'eau régale est la menstrue de l'or** تیزاب صویی آلتونی محلّل بر صو در

MENSTRUEL. Qui a rapport aux règles des femmes *A.* حيضى || Le sang menstruel حيضى دم - حيض دم - قانى حيض Le flux حيض سيلان Les purgations menstruelles تطهيرات حيضية

MENSTRUES. T. de Méd. Les purgations que les femmes ont tous les mois *A.* حيض - محيض *T.* آى باشى - قاريلردن آقان آى باشى قانى

MENTAL. On appelle Oraison mentale, celle qui se fait sans proférer aucune parole *A.* صلاة وجدانية - Et restriction mentale, celle qu'on fait tacitement au-dedans de soi-même *A.* قيد شرط وجدانى - وجدانى

MENTALEMENT. Par la seule pensée *A.* وجدانًا || Les lois ne punissent pas ceux qui n'ont commis un crime que mentalement يالكز وجدانًا ارتكاب جنايت ايتمش اولنلر حقلرينه حسب الشريعه حكم تأديب جارى دكلدر

MENTERIE. Fausseté avancée dans le dessein de tromper *A.* كذب - مكذبة pl. مكاذب *P.* دروغ آميز *T.* سخن اصلى يوقدن سوز

MENTEUR. Qui ment *A.* كذّاب - *P.* مابن - دروغى - دروغگو *T.* دروغزن - يلانجى || C'est un hardi menteur بى بركذّاب Il faut qu'un menteur ait bonne mémoire يلانجى يه ادبدر قوّت حافظه شرطدر

MENTHE. Plante *A.* نعناع *P.* پودنهٔ بوستانى *T.* نانه

MENTION. Commémoration *A.* ذكر *P.* ياد *T.* آكمه || Faire mention de quelqu'un بر كمسنه نك اسمنى ذكر ايتمك d'une chose بر شيئى ذكر ايتمك En faire mention honorable بر كمسنه نك ذكر جميلنى ايتمك En faire mention dans un traité درون عهدنامه ده ذكر ايتمك Il n'a point été fait mention de lui dans cette affaire بو مادّه ده اسمى اصلا ذكر اولنديغى يوقدر - ياد اولنديغى يوقدر

MENTIONNER. Faire mention *A.* ذكر *P.* ياد كردن *T.* آكمق || Ce qui a été mentionné ci-dessus بالاده - بالاده ذكر اولنان بالاده ذكرى سبق ايدن - مذكور

MENTIONNÉ. *A.* مذكور *P.* ياد كرده *T.* آكلمش

MENTIR. Dire pour vraie une chose qu'on sait être fausse *A.* كذب - *P.* مين - دروغ گفتن - دروغ زدن *T.* يلان سويلمك || La loi de Dieu défend de mentir شريعت خلاف سويلمك - اللهده كذب ودروغ ممنوعدر Ne le croyez pas, il ment بى كلامنه اعتماد ايتمه يلان سويلر Il ment impudemment ايدر كذب ارتكاب وپروا باك - On dit, qu'on a fait mentir le proverbe, pour dire, qu'on a fait une chose contraire à un proverbe autorisé dans le public مثل مشهورى تكذيب ايتمشلر در - On dit adverbialement, Sans mentir, pour dire, en vérité *A.* لا خلاف *P.* بيخلاف *T.* خلاف دكل || Sans mentir, c'est un méchant homme خلاف دكل بر خبيث آدمدر

MENTON. La partie du visage qui est au dessous de la bouche *A.* ذقن pl. اذقان *P.* زنخ - زنخدان - كاچه *T.* اكك || Menton pointu اوجى سيورى اككك - ذقن طويل long اوزون اكك plat يصّى ذقن

MENTOR. Il se dit de celui qui sert de guide, de conseil et comme de gouverneur à quelqu'un *A.* مرشد *P.* لالا *T.* لالا || Il aurait besoin d'un mentor بر مرشده محتاج اولهجقدر

MENU. Qui n'est pas gros *A.* رقيق *P.* باريك *T.* اينجه Et qui n'est pas grossier *A.* دقيق - صغير *P.* خرد *T.* خرده - باريك بدن - رقيق البدن آدم || Homme menu اوفاق اينجه - عصاى رقيق Bâton menu جليمى اينجه آدم - آدم - حبل رقيق corde menue دقاق الاخشاب bois چيبوق مطر خرده خطّ - خطّ دقيق écriture اينجه ايپ pluie جيسنتى يغمور - اينجه يغمور - باران خرده - رهمة - دقيق Menue dragée اوفاق صاچمه - De la menue monnaie *A.* دراهم دقيقة - دقاق الدراهم *P.* درهم خرد *T.* اوفاق اقچه - Menu plomb, celui dont on se sert pour tirer aux oiseaux *A.* جلاهق دقيق *P.* بندق خرده *T.* مهرهٔ خرده - صاچمه - Figur. || La menue dépense de la maison revient d'ordinaire à tant قوناغك اوفاق خرده - تفك مصرفلرى عادتا شو مقداره بالغ اولور - مصارف خرد - دقاق المصارف Menus frais مصرفلرى مبالغ قليله - مبالغ جزئيّه Menues sommes اوفاق مصرفلر - On appelle, Le menu peuple, le bas peuple *A.* رعاع الناس - سفلة الناس - ادانى الناس *P.* فرومايگان ناس *T.* خذله مقولهسى خلق

Et menus plaisirs, certaines dépenses qui n'entrent pas dans la dépense ordinaire de la maison du roi *T.* جيب همايون جيب همايون اموالى || Trésorier des menus plaisirs مصارفى خزينه دارى - Il se dit aussi en parlant des particuliers *T.* جيب خرجلغى || Cet enfant a tant pour ses menus plaisirs بو طفله جيب خرجلغى اولهرق شو قدر ويريلور

Et menus suffrages, des petits profits qui sont attachés à une charge *A.* عواید متفرّقة *P.* عواید پراکنده *T.* اوفاق تفک || Il tire tant de sa charge avec les menus suffrages عوایدلر منصبک ایرادندن اوفاق تفک عوایدلریله معاً شومقدار پراکنده عواید ایله معاً ـ اقچه حاصل اولور

Et menus droits, les extrémités d'un animal, dont on fait certains ragoûts *A. P.* جزارات *T.* سقاط

On dit, Compter par le menu, pour dire, avec un grand détail *A.* مداقة *P.* در حساب خرده‌کاری کردن *T.* اینجه‌دن اینجه‌دن اینجه‌یه حساب ایتمک ـ اینجه‌یه حساب کورمک

MENU, adv. En fort petits morceaux *A.* فتیتاً *P.* ریزه ریزه *T.* اوفاق اوفاق || Je le hacherai menu comme chair à pâté قیمه کبی اوفاق اوفاق طوغرایجغم

MENUAILLE. Il se dit d'une grande quantité de petits poissons *A.* جمّ البلم *P.* گروه خرده ماهی *T.* اوفاق بالق بلوکی

MENUISERIE. L'art du menuisier *A.* فنّ البرّاء *P.* تراشگری *T.* طوغرامه‌جیلق || Ouvrage de menuiserie طوغرامه‌جی چوب ایشی

MENUISIER. Artisan qui travaille en bois pour les menus ouvrages *A.* برّاء *P.* تراشگر چوب *T.* طوغرامه‌جی || Garçon menuisier طوغرامه‌جی اوشاغی

MÉPHITIQUE. Qui a une qualité malfaisante *A.* وخیم *P.* وخامترسان *T.* کوتو || Vapeur méphitique بخار وخیم

MÉPHITISME. Qualité méphitique *A.* وخامت *P.* بدی *T.* کوتولک

se MÉPRENDRE. Se tromper *A.* غلط ـ سهو *P.* خطا کردن *T.* یاکلش وارمق ـ یاکلمق || Je ne me suis jamais mépris au jugement que j'ai fait de cet homme شو آدمک حقنده اعتقادم وقتاً من الاوقات مقارن سهو وخطا اولمش دکلدر

Je ne vous devais que cette somme, nous nous sommes mépris سکا دینم شو مقدار ایدی حسابمزده سهو وخطا ایتمشسز

Je crains que vous vous ne mépreniez سهو وغلطه دوچار اوله‌جغندن خوف ایده‌رم

Vous vous êtes mépris ـ یاکلشسک یاکلش واردک

MÉPRIS. Sentiment par lequel on juge une personne indigne d'égard, d'estime *A.* تحقیر ـ حقارت ـ مهانت ـ هوان *P.* خواری *T.* آلچقلتمه || Mépris outrageant موجب خزی ورسوایی تحقیر insupportable تحقیر منتج الرذالة injurieux اولدجق تحقیر || Il l'a traité avec le dernier mépris فلانه تحقیر عظیم ایله معامله ایلدی || دائرهٔ تحمّلدن خارج تحقیر عظیم Des paroles de mépris کلمات تحقیر آمیز || Sensible au mépris تحقیر آمیزدن متأثر || Avoir du mépris استحقار ایتمک || Témoigner du mépris اظهار تحقیر ومهانت ایتمک || souffrir تحمّل || Tomber dans le mépris مهانت وحقارت ایتمک دوچار || Il a du گرفتار خواری وهوان اولمق ـ ذل وحقارت اولمق mépris pour les choses qui méritent le plus de respect واجب الاحترام اولان شیلری تحقیر ایدر ـ استحقار ایدر || Le mépris de la vie, de la mort استحقار عمر واستحقار موت || des richesses استحقار مال وثروت || des grandeurs استحقار اسباب ـ استحقار اسباب رفعت ومنزلت || des honneurs مجد واقبال

Il se dit au pluriel, des paroles et des actions de mépris *A.* pl. تحقیرات *P.* خواریها *T.* آلچقلتمه‌لر || Je ne suis pas fait pour souffrir vos mépris تحقیراتنی تحمّل ایتدیککک || Les caresses et les mépris de la Cour ارباب‌دن دکلم دولتک تلطیفات وتحقیراتی

AU MÉPRIS. Au préjudice, sans avoir égard *A.* استحقاراً ـ من غیر حرمة *P.* بی‌حرمتی *T.* به ـ اعتبار ـ صایمیه‌رق || Il a fait cela au mépris des lois بو فعلی شرع ایتمیه‌رک شرع وقانونه اعتبار ایتمیه‌رک ـ وقانونی استحقاراً ایشلدی || Il a fait cela au mépris de sa parole ایتدیکی وعده ایشلدی حرمت واعتبار ایتمیه‌رک شو ایشی ایتدی

MÉPRISABLE. Qui est digne de mépris *A.* واجب التحقیر ـ واجب التذلیل ـ محقّر *P.* شایان ـ شایان خواری ـ مُهین *T.* آلچق || Qualités méprisables استهانت خصایل مهینه || Homme méprisable واجب التحقیر بر آدم || Il s'est rendu méprisable par sa mauvaise conduite سوء حرکتی تقریبیله بین الناس مهین ومحقّر اولدی || Il n'est rien de plus méprisable que de flatter les méchants فسده واشراری تلطیف ایتمک قدر شایان حقارت اوله‌جق شیء یوقدر || Le monde estime bien des choses qui sont fort méprisables خلق غایت استحقار واستهانتی موجب اوله‌جق شیلره اعتبار ایده کلمشدر

MÉPRISANT. Qui marque du mépris *A.* مُهین ـ محقّر *P.* استهانت آلود ـ تحقیر آمیز ـ خوار ینما *T.* آلچقلدیجی || Des manières méprisantes اطوار تحقیر آمیز || Un air méprisant سیمای تحقیر آمیز

MÉPRISE. Inadvertance, erreur de celui qui se méprend *A.* سهو - وهل *P.* كم دقتى *T.* ياكلش وارمه ‖ Grande méprise سهو غليظ وهل عظيم grossière Cela a été fait par méprise بو شئ سهوًا ووهلًا واقع اولمشدر Il faut relire cet acte, de peur de méprise سهودن احترازًا بو سند تكرار قرائت اولنمق اقتضا ايدر

MÉPRISER. Avoir du mépris *A.* تحقير - استحقار - اهانة *P.* استهانة - بچشم خوارى ديدن - خوار وحقير شمردن *T.* خوارلمق - خوارسنمق - آلچقلتمق ‖ C'est un homme qui méprise tout le monde بر آدمدر كه عامّه‌يى تحقير ايدر qui méprise tout ce qui n'est pas lui نفسندن ماعداسنى استحقار ايدر بر آدمدر Il ne faut mépriser personne بر كمسنه‌نك هيچ بر كمسنه‌يى - حقّنه تجويز تحقير ايتمك روا دكلدر عين تحقير ايله كورملو دكلدر Il ne faut pas mépriser les pauvres, les malheureux فقرا ومحتاجينى تحقير ايتمك جائز دكلدر Il méprise tous les conseils qu'on lui donne كندويه ويردكلرى نصيحتلرى استحقار ايدر Mépriser les richesses مال وثروتى استحقار ايتمك

MÉPRISÉ. *A.* محقر - مستهان - ذليل *P.* خوار - تحقير ديده *T.* آلچقلنمش - خوارلنمش

MER. L'amas des eaux qui environnent la terre *A.* بحر pl. بحار - دأماء *P.* دريا *T.* دكز ‖ La grande mer, ou la mer Océane *A.* اوقيانوس - قاموس - بحر محيط *T.* ديش دكز La mer Méditerranée *A.* بحر روم *T.* ايچ دكز La mer Pacifique بحر مطمئن La mer du Sud بحر جنوبى La mer Glaciale بحر منجمد La mer Égée اطه‌لر آره‌سى دكزى La mer Ionique بحر يونان - جزاير يونانيّه دكزى La mer Noire قره دكز - سياه آقدكز - بحر سفيد La mer Blanche La mer Adriatique بحر ونديك كورفزى دكزى La mer Baltique بحر بالطق سويس دكزى *T.* بحر قلزم *A.* La mer Rouge La mer Caspienne *A.* بحر حزز La mer Morte *A.* بحر ميّت Mer navigable بحر سهل السير - بحر ممكن السير orageuse *A.* بحر جيّاش - بحر شديد الجيشان *T.* فورتنه‌سى چوق دكز irritée *A.* بحر ناجخ *P.* درياى خشمناك *T.* كورلده‌يجى دكز agitée *A.* بحر هيّاج - بحر شديد الهيجان *P.* درياى جوشان وخروشان calme *A.* بحر ساكن *P.* درياى آرميده *T.* ليمانلق دكز poissonneuse *A.* بحر كثير السمك *P.* درياى ماهى دار *T.* بالغى چوق دكز pleine d'écueils et de bancs *A.* بحر كثير الصخور والرمال *T.* شابلرى وقوملغى چوق دكز Le rivage de la mer *A.* ساحل البحر - سيف البحر *P.* لب دريا *T.* دكز ياليسى les côtes *A.* شواطى البحر *P.* كنارهاى دريا *T.* دريا كنارلرى les sables *A.* رمال البحر *P.* ريگستان دريا *T.* دكز قييلرى - le sein بحر - جوف بحر - بطن بحر *T.* دكز قوملقلرى les flots, les vagues امواج دريا - دكز طالغه‌لرى Le flux et reflux de la mer جزر ومدّ دريا Aller sur mer, en mer دريا سير وسفر ايتمك Monter sur mer دكزه چيقمق Faire voyage par mer بحرًا سفر ايتمك Être en haute mer, en pleine mer انكينده دكز آچيغنده اولمق - اولمق Mettre un vaisseau en mer سفينه‌يى دكزه سوق وتسيير ايتمك Une armée de mer عسكر بحرى Cet État est puissant sur mer بو دولتك قوّت بحريّه‌سى چوقدر Ce corsaire courait la mer avec tant de vaisseaux, infestait les mers فلان قورشان شو قدر سفينه ايله دريايه گشت وگذار ايده‌رك ايقاع مضارّ گوناگوندن خالى دكل ايدى Tenir la mer درياده مداومت ايتمك Nettoyer la mer de pirates روى دريايى ازباندید طايفه‌سندن تنقيه وتطهير ايتمك Couvrir la mer de vaisseaux روى دريايى ارباب بحرده ندر كمى ايله قاپلمق Il est homme de mer درياده نشو ونما C'est un homme nourri, accoutumé à la mer بولمش ودريا ايله اعتياد ومؤالفت ايتمش بر آدمدر

On dit, Mettre à la mer, pour dire, faire partir un vaisseau, une flotte سفينه‌يى ياخود دونمايى دكزه چيقارمق - Et que la mer est basse en un endroit, pour dire, qu'il n'y a pas beaucoup d'eau دريا فلان محلده صيغدر ‖ La mer est basse à cette côte, on n'y trouve que deux ou trois brasses d'eau بو ساحلده دريا صيغدر اوچ درت قولاجدن زياده صو يوقدر - Et qu'il est basse mer, pour dire. que la mer est vers la fin de son reflux جزر دريانك ختامى قريبدر

On appelle Pleine mer, Haute mer, la mer la plus éloignée des rivages *A.* جمّة البحر *T.* انكين - انكين يرى - دكزك دكز آچيغى -

On dit figur. d'un gourmand, ou d'un homme avide de bien, que c'est un homme qui veut avaler la mer et les poissons دريا وما فيهايى يوتسه - دريا وما فيهايى يوتمق استر غنا كتورمز

On dit proverb., C'est porter l'eau à la mer, pour dire, c'est

porter une chose en un lieu où cette chose abonde دریایه صو
دریایه صو کتورمکدن فرقی یوقدر ـ کتورمکدر On dit proverb. ـ
des petits secours qu'on porte où il en faudrait de très-grands,
C'est une goutte d'eau jetée dans la mer A. کقطرة الماء بالنسبة
دکزه بر طمله صو دوکمک کبیدر T. الی الدأما

MERCANTILE. Qui concerne le commerce A. متعلّق ـ تاجریّ
بالتجارة P. سوداگری T. بازرکانلغه متعلّق || Contrat mercantile
حرفت تاجریّه profession تجارته متعلّق مقاوله سندی
esprit بازرکان عقلی ـ عقل تاجری

MERCANTILLE. Négoce de peu de valeur A. صیدلة P. پیلوری
T. جرچیلک

MERCENAIRE. Il se dit du travail qui se fait seulement pour
le gain et pour le salaire A. وابستهٔ مزد P. منوط بالاجرة
T. اجرتلو ـ اجرته باغلو ـ اجرتلو || Labeur, travail mercenaire
اجرت ایله ایشلنان ایش ـ خدمت وزحمت ـ On dit,
qu'un homme est mercenaire, pour dire, qu'on lui fait faire tout
ce qu'on veut pour de l'argent A. عبید الاجرة P. مزد پرست
T. نفسنی اقچه‌یه صاتر

On appelle, Troupes mercenaires, des troupes étrangères dont
on achète le service A. لشکر بمزد گرفته P. عسکر مستکرا
T. اجرتلو عسکر

MERCENAIRE, au substantif. Ouvrier qui travaille à la journée
pour de l'argent A. اجیر P. مزدور T. کونده‌لکجی || Il ne
faut pas retenir le salaire du mercenaire اجیرک اجرتنی
آلیقویمق جائز دکلدر

MERCENAIREMENT. D'une façon mercenaire A. بجعالة ـ باجرة
P. بمزد T. اجرت ایله || Agir mercenairement اجرت ایله
عامل اولمق

MERCERIE. Toutes sortes de marchandises dont les merciers
ont droit de faire trafic A. تجارة الثیاب P. کالا فروشی
T. قماشجیلک ـ On dit, Le corps de la mercerie, pour dire,
le corps des merciers A. صنف الثوابین P صنف کالا
قماشجی اصنافی T. فروشان

MERCI. Miséricorde. Il ne se dit qu'en ces phrases: Crier,
demander merci A. الامان P. زنهار خواستن T. امان دیو
چاغرمق

On dit, Être à la merci de quelqu'un, pour dire, être à sa
discrétion بر کمسنه‌نک اراده‌سنه گردندادهٔ اختیار اولمق

غالبک مرحمتنه قالمق ـ || Être à la merci du vainqueur
مرحمتنه قالمق ـ On dit aussi, qu'un berger a laissé ses brebis
à la merci des loups فلان چوبان کندوقویونلرینی قوردلرک
انصافنه حواله ایله براقدی qu'un homme a passé la nuit
dans un bois à la merci des bêtes sauvages نفسنی وحوش
وسباعک مرحمتنه حواله ایله کیجه‌یی اورمان ایچنده
کچوردی Être à la merci des flots نفسنی امواج دریانک
حکمنه براقمق

GRAND MERCI, signifie, je vous rends grâce A. رضی الله
برخوردار اول ـ برکات ویرسون T. برخوردار باش P. عنک
الله سندن راضی اوله ـ

DIEU MERCI. A. شکراً لله ـ حمداً لله ـ الحمد لله P. خدارا
شکر T. شکر الله ـ اللهه شکر اولسون

MERCIER. Marchand qui vend en gros ou en détail toutes
sortes de marchandises, et surtout de celles qui servent à l'habillement
et à la parure A. ثوّاب ـ بیّاع الثیاب P. کالا
قماشجی T. فروش

On appelle aussi Merciers, les porte-balles qui vont par les rues et
qui vendent des menues marchandises A. معنک P. خرده فروش
آیاق بازرکانی ـ بوغچه‌جی T. کوچه گرد

MERCREDI. Le quatrième jour de la semaine A. اربعاء pl.
اربعات P. چهار شنبه T. چارشنبه

MERCURE. La planète la plus proche du soleil A. عطارد P.
تیر || Mercure en conjonction قرانده اولان عطارد Mercure
opposé à Saturne زحله ناظر اولان کوکب عطارد Les divers
aspects de Mercure عطاردک صفایح مختلفه‌سی Mercure
est en quadrature avec telle ou telle planète عطارد فلان
سیّاره ایله تربیعده در

MERCURE. Vif-argent A. زئبق P. ژیوه ـ سیماب T. جیوه
|| Frotter avec du mercure جیوه ایله اوغوشدرمق ـ On dit, Fixer
le mercure, pour dire, l'unir de telle sorte avec un autre corps,
qu'il ne puisse redevenir coulant A. تعقید الزئبق P. سیمابرا
سخت کردن T. جیوه‌یی طوبلشدروب برلشدرمک ||
On n'a pas encore trouvé le moyen de fixer le mercure زئبقک
تعقیدی فنی هنوز بولنمامشدر

MERCURIEL. Qui contient du mercure A. مزئبق P. ژیوه‌دار
T جیوه‌لو || Onguent mercurial جیوه‌لو مرهم

MERCURIFICATION. L'opération par laquelle on tire le mer-

cure des métaux *A.* فنّ الاستخراج الزئبق

MERDE. Excrément *A.* رجیع - غائط *P.* گوه *T.* بوق - نجاست

MÈRE. Femme qui a mis un enfant au monde *A.* امّ pl. امّهات - والدة *P.* مادر - مام *T.* آنا || Bonne mère والدۀ مشفقه mauvaise والدۀ خبیثه Parent du côté de la mer لامّ قریب - آنا طرفندن حصم . Ils sont frères de père et de mère لابوین قرنداشدرلر - Il se dit aussi des animaux *A.* امّة pl. امّات *P.* مادر *T.* آنا

On dit d'une femme, qu'elle est la mère des pauvres *A.* امّ الفقرا *P.* مادر بیچارگان *T.* فقرا آناسی - Il se prend figur. pour Cause *A.* امّ - منشا || L'ambition est la mère de tous les désordres حرص نام وشان امّ الفساداتدر L'oisiveté est la mère de tous les vices عطلت وبیکاری امّ المعایبدر La défiance est la mère de la sûreté عدم اعتماد منشاء امنیتدر La Grèce a été la mère des beaux arts یونان قدیم امّ الصنایع شریفه ایدی

Il signifie aussi, Matrice dans ces phrases, Mal de mère, Vapeur de mère. V. Matrice.

Belle-Mère. C'est, à l'égard des enfans, la femme que leur père a épousée après la mort de leur mère *A.* رابّة *P.* مادر اندر - ماریره *T.* اوکی آنا - A l'égard du gendre, c'est la mère de sa femme *A.* امّ الزوجة - ختنة *P.* خسره - خسرینه *T.* قاین آنا - A l'égard d'une bru, c'est la mère de son mari *A.* حماة - امّ الزوج *P.* مادر شوی *T.* قاین آنا

Grand'Mère. Aïeule *A.* جدة - والدة کبیرة *P.* مادر بزرک *T.* بیوک آنا - بیوک والده || Grand'mère du côté paternel بابا طرفندن بیوک والده - لاب جدّه

Mère Nourrice. Celle qui nourrit de son lait un enfant, et qui en prend soin au lieu de sa mère naturelle *A.* راضعة - مرضعة *P.* بادسین *T.* سود آنا

MÈRE, adj. Il n'est d'usage que dans les mots suivants :

Mère Goutte. Le vin le plus pur qui coule de la cuve, sans que le raisin ait été foulé *A.* سلاف - سلافة *P.* شیرۀ ناب *T.* صیقلمامش صافی اوزم شرابی

Mère Laine. La laine la plus fine qui se tond sur une brebis *A.* نقاوة الصوف *P.* گزیدۀ پشم *T.* یپاغینک اک اعلاسی

La Mère patrie. Une ville-mère d'où sortent des colonies *A.* امّ القرا

Langue Mère. Une langue dont sont dérivées d'autres langues *A.* امّ الالسنة *P.* مادر زبانهای دیگر *T.* آنا دیل

Dure-Mère, et Pie-Mère. Les deux membranes qui enveloppent le cerveau. La première s'appelle *A.* امّ الرأس - امّ الدماغ La seconde *A.* امّ الهام

MÉRIDIEN. Grand cercle de la sphère, qui passe par les pôles du monde et par le zénith *A.* دائرة النصف النهار

Premier Méridien. Celui duquel on compte tous les autres *A.* مبداء الطول

La Méridienne, ou Ligne Méridienne, est une ligne droite tirée du nord au sud dans le plan du méridien *A.* خطّ الطول

MÉRIDIENNE. Sommeil que l'on prend après le dîner *A.* قیلوله - غائرة *P.* خواب نیمروز *T.* اویله اویقوسی || Faire la méridienne تقیّل ایتمک - اویله اویقوسنه وارمق - اویله وقتنده اویومق

MÉRIDIONAL. Qui est du côté du midi par rapport au lieu dont on parle *A.* جنوبی || Pays méridional ممالک جنوبیّه‌دن بر مملکت Les régions méridionales اقطار جنوبیّه Les peuples méridionaux امم جنوبیّه Le pôle méridional قطب جنوبی L'Amérique méridionale آمریقانک سمت جنوبیسی - ممالک جنوبیّه‌سی

MERISE. Cerise sauvage *A.* قراصیاء برّی *P.* گلنار کوهی *T.* یبان کراسی

MÉRITE. Qualités qui rendent digne d'estime celui qui les possède *A.* اهلیّت - لیاقت - براعة الخصلة *P.* شایستگی *T.* اهللک - یرارلق || Grand mérite اهلیّت کامله ذات ممتاز - لیاقت باهر الامتیاز supérieur اهلیّت فایقه distingué لیاقت ذاتیه personnel الاقران اولان لیاقت Homme de mérite ارباب اهلیّتدن - صاحب اهلیّت بر ادم Je connais son mérite لیاقت واهلیّتی معلوممدر Cet homme a son mérite بهره دار لیاقت - کندویه مخصوص اهلیّتی وار در Il n'est pas sans mérite مایۀ اهلیّتدن بی بهره لیاقت واهلیّتدر Cela est dû à son mérite لیاقت واهلیّتنک مکافات دکلدر Il a peu de mérite اهلیّت بابنده - ناقص اللیاقه در لازمه‌سیدر نقصان ... Son peu de mérite est cause que کم بضاعه در براعت اهلیّتی بوکا سبب اولمشدر که J'estime son mérite قدر لیاقتی Reconnaître le mérite خصالنه حرمت ایده‌رم Considérer le mérite لیاقت واهلیّته حرمت ایتمک بیلمک

Il faut donner cela au mérite, non à la faveur بو كيفيت
مساعده‌يه دكل كندو لياقت واهليتنه حمل اولنمق اقتضا
ايدر On a récompensé en lui le mérite de ses ancêtres اجدادنده
اولان براعت خصال واهليت با كمالك مكافاتنى كندو
نفسى حقنه اجرا اولندى La modestie doit accompagner le
mérite هضم نفس اهليتك رديف ورفيقى اولمق لازمه‌دندر

En parlant des choses, il se dit de ce qu'elles ont de bon
et d'estimable A. فضيلت ـ مزيت P. ارج ـ قدر T. قدر ||
Cela relève le mérite de cette action بو حالت اول فعلك قدر
قدرينى تزييد واعلايه ـ ومزيتنى برقات دخى آرتورر
ايتديكى Ce qu'il a fait est d'un grand mérite وسيله اولور
فعلك قدرى جليلدر César et Pompée avaient chacun leur
mérite, mais c'étaient des mérites différents قيصر روم ايله
فلان شخصك هر برنده مختلف الاحوال اولەرق برر
كونه فضيلت وار ايدى L'un de ces peintres excelle dans le
dessin, et l'autre dans le coloris; deux mérites qui ont chacun
leurs partisans بو مصورلرك برى فن رسمده وديكرى صنعت
ترتيب الوانده ممتاز الاقران اولوب بو ايكى مزيتلرك
هر برى ايچون بشقه مشتاقين وطرفداران واردر

On dit, Se faire un mérite de quelque chose, pour dire,
tirer gloire d'avoir fait quelque chose A. افتخار P. فخر كردن
فخر زدن ـ T. اوكونمك

Et se faire un mérite de quelque chose auprès de quelqu'un,
pour dire, faire valoir auprès de quelqu'un ce qu'on a fait pour
lui A. امتنان ـ عرض المنة P. منت نمودن ـ تحميل جميله
منت كردن T. منت صاتمق ـ منت ايتمك

MÉRITE. Ce qui rend digne de récompense ou de punition A.
استحقاق P. سزايى ـ شايستگى T. كركلولك || Dieu nous
jugera selon le mérite de nos oeuvres جناب رب العالمينك
حكم صمدانيسى استحقاق اعمالمزه كوره حقمزه جريان
ايده‌جكدر ـ الله تعالى حضرتلرى ما يستحق اعمالمز هر
نه ايسه آكا كوره حقمزه اجراى حكم ايده‌جكدر Dieu ré-
compense ou châtie suivant le mérite جناب بارى هر كسك
حقنه على ما يستحق مكافات وياخود مجازات ايدر

On dit en mauvaise part, Il sera traité selon ses mérites
جزاسنى بولەجقدر ـ جزاى ما يليقنى بولەجقدر

MÉRITER. Être digne de... se rendre digne de... A. استحقاق
شايان ـ سزا شدن ـ شايسته شدن P. كسب الاستحقاق ـ
شدن ـ سزاوار شدن T. مستحق اولمق ـ دكمك || Mériter
récompense مستحق مكافات اولمق punition تأديبه مستحق
شايان نكال châtiment سزاوار تأديب اولمق ـ اولمق
مستحق عفو اولمق grâce وعقوبت اولمق Je n'ai pas mé-
rité cela مستحق دكلم ـ بوكا لايق دكلم Il lui faut donner
cette charge, il l'a bien méritée بو منصبه مستحق اولمغله
كندويه توجيه اولنمق اقتضا ايدر Ce tableau mérite une
belle bordure بو تصوير بر كوزل كناره شايسته در Ce pré-
sent-là mérite un grand merci بو هديه تشكر عظيمه سزا در
C'est un homme qui mérite d'être considéré شايان حرمت
واعتبار بر آدمدر Ce crime mérite la mort قتله سزا بر جرمدر
Cela mérite qu'on y songe بو ماده شايان ملاحظه ودقتدر
Cela mérite réflexion محل تأمل ومطالعه ـ شايان مطالعه در
در ـ On dit absolument, Cet homme mérite beaucoup, pour
dire, qu'il est digne de récompense من كل الوجوه مستحقدر
ـ سزاوار مكافاتدر ـ On dit aussi, Bien mériter de son prince,
de l'État, de sa patrie, des Lettres, pour dire, faire pour son
prince, etc. des choses dignes de louange پادشاهك وملك
ودولتك ووطنك اوغورينه وعلوم ومعارف خصوصنده
شايان تحسين وآفرين اولەجق مساعئ مشكوره صرف
مستحق ثنا وتحسين اولەجق صورت ايله امك ـ ايتمك
صرف ايتمك

On dit aussi, qu'une nouvelle mérite confirmation بو خبر
تصديقه محتاجدر

MÉRITÉ. A. مستحق P. شايان ـ شايسته ـ سزا ـ سزاوار T.
كركلو

MÉRITOIRE. Il se dit de ce qui mérite récompense dans l'au-
tre vie A. مأجور ـ مثوب ـ مثاب ـ مثوبة pl. مثوبات ـ مبرور
سزاوار اجر ـ شايان ثواب P. موجب الاجر والثواب ـ
وثواب T. ثوابلو || La mort de Jésus-Christ rend nos bonnes
oeuvres méritoires حضرت عيسينك وفاتى تقريبيله اعمال
صالحه‌مز مستحق اجر وثواب اولمش اولور Cela est mé-
ritoire devant Dieu بو عمل عند الله تعالى مأجور ومثابدر
L'aumône est méritoire لوجه الله تعالى ويريلان صدقه موجب
اجر وثوابدر Le jeûne est une oeuvre méritoire صيام ثواب
جزيله مؤدى اولان اموردندر

MÉRITOIREMENT, adv. A. مأجوراً ـ مثوباً ـ على وجه الاستثابة
P. ثوابكارانه ـ T. بر وجه ثواب ـ ثوابلو اولەرق ـ بادئ ثواب

اولدجق وجهله || Pour faire l'aumône méritoirement, il faut
la faire pour l'amour de Dieu صدقه فی سبیل الله ویرلدیکی
حالده ماجوراً ومثاباً ویرلمش اولور

MERLE. Oiseau noir *A.* شحرور pl. شحارير *T.* قره‌طاوق

MERVEILLE. Chose admirable *A.* اعجوبة - عجيبة pl.
عجايب *T.* شكفت آور *P.* غرايب pl. غريبة - اعاجيب pl.
عجايب اعجوبهٔ نادر الوقوع rare غريبهٔ. عظيمه || Grande merveille
Il regarde cela comme une merveille - بو شيئى غرايبدن عدّ
ونظر استغراب ايله مشاهده ايدر - ايدر Il dit des merveilles
Il nous raconte des merveilles عجايب وغرايب نقل ايدر
Il de ce pays-là اول مملكته دائر احوال عجيبه نقل ايدر
fut surpris à la vue de tant de merveilles بو قدر عجايب
وغرايبك تماشاسندن دوچار حيرت اولمشدر Il a payé
ses dettes, c'est merveille كافهٔ ديوننى ادا ايلدى بو بر امر
عجايب - امر مستغرب دكلدر Ce n'est pas merveille غريبدر
La merveille est en ce que... غريبى شو دركه C'est دكلدر
une merveille que cet esprit-là بو عقل غرايب زماندندر La
merveille de nos jours, de notre siècle غريبهٔ دهر - غريبهٔ زمان

À MERVEILLE. Parfaitement bien *A.* اعلا الاعلا - فوق الاعلا -
على درجة العليا *P.* در بهترين مراتب *T.* پك ايو -
فوق الاعلا وعظ || Il prêche à merveille اعلادن اعلا وجهله
درجهٔ علياده رسم وتصوير ايدر Il peint à merveille ايدر

MERVEILLEUSEMENT. Extrêmement, d'une façon merveilleuse
A. على - على وجه التعجّب - غاية الغاية - فوق الغاية
T. اعجاب سازانه - شكفت آميزانه *P.* طريق الاعجاب
عجب كتوره‌جك وجهله - زياده‌سيله || Elle est merveilleu-
sement belle حسن وجمالى بادئ - غاية الغايه حسنا در
Une imagination merveilleusement تعجّب اولدجق مرتبده در
féconde بادئ استعجاب اولدجق مرتبده مثمر ونما دار
فوق الغايه مثمر - اولان قوّت متخيّله Il s'acquitte de son
devoir merveilleusement bien وجيبهٔ حالنى غاية الغايه احسن
صورت ايله ادا ايدر V. À merveille.

MERVEILLEUX. Admirable, surprenant *A.* موجب - مستغرب
محيّر العقول - موجب الاعجاب - مستعجب - الاستغراب
P. شكفت فرما - حيرتفرما - حيرتبخشا *T.* عجبلندريجى
موجب استغراب || Esprit merveilleux عجبه كتوريجى -
محيّر عقول اولدجق C'est un homme merveilleux اولدجق عقل
بونك قدر Je ne vis jamais rien de plus merveilleux بر ادمدر
موجب استغراب اولدجق شئ منظورم اولمش دكلدر
Cela a eu un effet, un succès merveilleux بونك اثر ونتيجه‌سى
اغرب غرايبدندر - حيرتفرماى عقول اولدجق احوالدندر
- Il se dit aussi des choses excellentes en leur espèce *A.* اعلا
الاعلا - فوق الاعلا *P.* بهترين *T.* پك ايو || Voilà du vin
merveilleux اشته اعلا الاعلا بر باده Les draps de cette fab-
rique sont merveilleux بو كارخانه‌نك چوقه‌لرى فوق الاعلا
- در فلان كارخانه‌ده نسج اولنان چوقه‌لر حيرتفرماى عقول
اولدجق مقوله‌دندر

MÉSAISE. Malaise. V. ce mot.

MÉSALLIANCE. Mariage avec une personne d'une condition
fort inférieure *A.* مزاوجة مع غير كفوء - نكاح بغير كفوء *P.*
نكاح بنا همتا *T.* نكاح اويغون اولميان ايله || Les mésalli-
ances sont rares en Allemagne آلامان ديارنده كفوء اولميانلر
ايله نكاحلر نادر در Les mésalliances des gens de qualité em-
pêchent leurs enfans d'être chevaliers de Malte اهل قدر وحيثيّت
اولان ذواتك كفوء اولميانلر ايله مزاوجتلرى اولادلرينك
مالطه قواليرلكى رتبه‌سيله بكام اولملرينه مانع اولور

MÉSALLIER. Marier à une personne d'un rang fort inférieur
A. تزويج مع غير كفوء *P.* بنا همتا نكاح كردانيدن *T.* اويغون
اولميان ايله اولندرمك || Ce tuteur refuse un parti fort riche,
pour ne pas mésallier sa pupille فلان ولى تحت ولايتنده
اولان صغيره‌يى كفوى اولميان ايله اولندرمكدن احترازاً
غاية الغايه مالدار بر طالبى ردّ ايلدى

SE MÉSALLIER *A.* عقد النكاح مع غير كفوء - تزوّج مع غير كفوء
P. بنا همتا نكاح بستن *T.* اويغون اولميان ايله نكاح اولمق -
اويغون اولميان ايله اولنمك || La Noblesse Allemande ne
se mésallie guère آلامان اصلزاده‌لرى كفوء اولميان ايله عقد
نكاحه چندان رغبت ايتمزلر Je n'ai pas voulu me mésallier
كفوء اولميان ايله تزوّجه راضى اولمدم

MÉSALLIÉ. *A.* منكوح مع غير كفوء *P.* بنا همتا نكاح كرده
T. اويغون اولميان ايله اولنمش

MÉSARAÏQUE. T. d'Anat. Qui a rapport au mésentère *A.*
متعلّق بحويّة *P.* متعلّق رودهٔ گرده پيچ *T.* قيورم بغرسغه
|| Les veines mésaraïques متعلّق حويّه‌يه متعلّق اولان عروق

MÉSARRIVER. Il se dit d'un accident fâcheux qui arrive à la
suite de quelque chose *A.* انجرار الى سوء النتيجة *P.* بانجام
نا خوش رسيدن *T.* صوكى فنايه وارمق - صوكى فنا

جيقمق || Si vous ne changez de conduite, il vous en mésarrivera تبديل مسلك ايتميه‌جك اولور ايسه‌ك حالك طور وحركتكي - سوء نتيجه‌يه منجر اوله‌جغی امر مقرر در صوكی - دكشدرمز ايسه‌ك صوكی فنا جيقه‌جغی دركار در فنايه واره‌جغی

MÉSAVENIR. Il a le même sens que Mésarriver.

MÉSAVENTURE. Accident malheureux *A.* حادثهٔ منحوسة - ترس ايش *T.* حالت وازكون *P.* حادثهٔ موحشة || Cela est arrivé par une mésaventure étrange بو حالت عجيب وغريب بر كونه حادثهٔ موحشه‌نك ظهورينه مبنی بويله واقع اولدی

MÉSENTÈRE. T. d'Anat. Corps membraneux, situé au milieu des intestins, qu'il attache les uns aux autres *A.* حاوية - حويّة قيورم بغرسق *T.* رودهٔ كرده پيچ *P.*

MÉSENTÉRIQUE. V. Mésaraïque.

MÉSESTIMER. N'avoir pas ou n'avoir plus d'estime pour quelqu'un *A.* عدم - عدم الالتفات - اسقاط من نظر الالتفات بی اعتباری نمودن - التفات ننمودن *P.* الحرمة *T.* اعتبار ايتمامك - اعتباردن دوشورمك || Depuis qu'il a fait cette action, je l'ai toujours mésestimé فلان كشی بو ايشی ايده‌ليدنبرو نظر اعتبارمدن اسقاط اولنمشدر

Et apprécier une chose au-dessous de sa juste valeur *A.* تقدير كمبها تخمين - كمقدر شمردن *P.* تقويم بالنقص - بالنقصان كردن *T.* آشاغی بها ايله تخمين ايتمك || Vous mésestimez ce diamant بو الماسی نقصان بها ايله تخمين ايدرسك

Mésestimé. *A.* غير ملتفت - ساقط من نظر الالتفات - مقدر *A.* اعتباردن دوشمش *T.* بی اعتبار *P.* مسلوب الحرمة آشاغی بها ايله تخمين اولنمش *T.* بالنقصان

MÉSINTELLIGENCE. Défaut d'union, dissention entre personnes qui ont été bien ensemble *A.* انخلال الالفة - مباينة - شقاق خللپذيری رابطهٔ الفت - شورش رابطهٔ يكانكی *P.* *T.* بينلرنده شقاق ومباينت || Ils sont en mésintelligence بوزوشقلق ميانه‌ده واقع انخلال الفتك Entretenir la mésintelligence واردر بينهماده دركار fomenter علی حاله ابقاسنه سعی ايتمك اولان شقاق ومباينتك نو بنو اشتدادينه سعی ايتمك Causer de la mésintelligence ايراث شقاق ومباينت ايتمك - افساد ذات البين - اخلال ذات البين ايتمك - بوزوشدرمق

MÉSOFFRIR. Offrir d'une marchandise bien moins qu'elle ne vaut *A.* استحطاط القيمة - استنقاص الثمن *P.* كمبها دادن آشاغی بها ويرمك *T.* || Les marchands surfont, et les acheteurs mésoffrent تجار طايفه‌سی استزادهٔ ثمن ومشتری قسمی بازركان طايفه‌سی زياده - استحطاط قيمت ايده كلمشلر در بايع - بها استرانجق مشتريلر آشاغی بها ويره كلمشلر در ايله مشتری مماكسه ايدرلر

MESQUIN. Chiche, qui ménage les plus petites choses *A.* جمری *T.* سيهدست - سيهكاسه *P.* pl. اخسّاء خسيس - شحيح || C'est un homme fort mesquin غايت خسيس آدمدر - On dit, qu'un homme a l'air mesquin, la mine mesquine, pour dire, qu'il a l'air pauvre, ou la mine basse ناصيهٔ حالنده چهره‌سنده آثار خساست - آثار شحّ وخساست نمودار در ودنائت ظاهر در

Il se dit aussi des choses où il semble qu'on ait voulu épargner la dépense *A.* كمتر - كمايه *P.* دنیّ - لئيم - خسيس دون *T.* || Il fait une dépense bien mesquine ايتديكی مصرف غايت دنيدر Son ordinaire est bien mesquin طعام روزمرّه‌سی خيلی خسيسدر Ses habits sont bien mesquins pour un homme de sa qualité كييديكی لباس رتبه‌سنه كوره خيليجه خسيس عيش خسيس ولئيم ايله Mener une vie mesquine وكمايه در كچنمك

Il se dit aussi des arts, et signifie, ce qui est de mauvais goût *A.* قبيح *P.* بد *T.* فنا || Cette figure est mesquine بو تصوير بر پك قبيحدر Architecture mesquine بنای قبيح

MESQUINEMENT. D'une façon sordide et mesquine *A.* بالشحّ والخسّة *P.* با سيهدستی *T.* جمريلك ايله || Il nous donna à dîner fort mesquinement بالشحّ والخسّة بزی اطعام ايلدی Il est toujours vêtu mesquinement دائما البسهٔ خسيسه ايله تلبّس ايدر Il vit mesquinement جمريلك ايله كچينور

MESQUINERIE. Épargne sordide *A.* خسّت - شحّ *P.* سيهدستی *T.* جمريلك

MESSAGE. Commission de dire ou de porter quelque chose *A.* خدمة الابلاغ الخبر - مأموريّة التبليغ || Vous vous êtes chargé d'un mauvais message نا خوش بر خبر تبليغی مأموريتيله طرفكدن مأموريت Je ferai votre message متحمّل اولدك تبليغی ادا ايده‌جكم Il s'est bien acquitté de son message حامل اولديغی خدمت تبليغی لايقی اوزره ادا ايتمشدر

C'est lui qui portait les messages تبلیغ اولندجق ماده‌لری حامل اولان فلان کشی ایدی

MESSAGER. Qui fait un message A. مخبر - مأمور بالتبلیغ - T. خبر رس - پیغام رسان P. مبلغ الخبر - موصل الخبر صادق وامین Messager fidèle || خبر کتوریجی - خبرجی طرفنه Je lui ai envoyé messager sur messager بر موصل خبر - بری برینه متعاقب ابلاغ خبره مأمور آدملر ارسال ایلدم Figur. || Les signes, les prodiges effrayans sont les messagers de la colère de Dieu علایم مخوفه ومعجزات هایله مخبر سخط وغضب ربانیدر

Et celui qui porte les lettres, les paquets d'une ville à une autre A. قاصد P. نامه رس - نامه بر - پیک T. اولاق

MESSE. Le sacrifice du corps et du sang de Jésus-Christ, qui se fait par le prêtre à l'autel A. قداس - قربان مقدس || Dire, célébrer la messe تلاوت قداس شریف شریف ایتمک

MESSÉANCE. Le contraire de la bienséance A. سوء الادب P دأب ادبه یاقشقسزلق T. بد ادبی

MESSÉANT. Malséant A. غیر خلیق - غیر لایق - غیر جدیر - یاقشقسز T. بد ادب - نا چسپان P. منافی الحسن الادب || Il est messéant à un ecclésiastique d'être recherché dans ses habits یراشمز - یاقشمز لباس خصوصنده تکلف ایتمک بر امر C'est une chose messéante راهبه کوره امر نا چسپاندر یاقشقسز شیدر - غیر جدیر در

MESSEOIR. Ne pas convenir A. عدم الجدارة - عدم الخلاقة P. نا چسپان بودن - نه چسپیدن T. یاقشماق || Cette couleur messied à votre âge - بو رنک سنک سنکه یاقشمز بو لون سنکه کوره خلیق وجدیر دکلدر Cet ajustement ne vous messiéra pas یاقشمز دکل - بو قیافت سکا نا چسپان دکل

MESSIE. Le Christ promis de Dieu A. المسیح

MESSIER. Homme commis à la garde des fruits de la terre A. ناطور المزروعات pl. نواطیر المزروعات P. کشتبان T. اکین بکجیسی

MESURABLE. Qui se peut mesurer A. ممکن - ممکن القیاس P. الکیل - پیمودنی T. اکان پذیر اندازه - اولچیلور || L'infini n'est pas mesurable غیر محدودک قیاس واندازه‌سی ممکن دکلدر

MESURAGE. Action par laquelle on mesure A. کیل - قیاس P. پیمایی T. اولچمه

Et action par laquelle on examine si la mesure est juste A. تعییر الکیل P. عیار سازئ اندازه T. اولچینک عیارلمسی

Il se dit aussi du droit qu'on prend sur chaque mesure A. رسم المکیال

MESURE. Ce qui sert de règle pour déterminer une quantité A. مقیاس - کیل pl. اکیال - مکیال P. پیمانه - گری T. کیل صحیح Mesure juste || اولچو - اولچک کیل غیر fausse کیل صحیح comble باش سیلنمش کیل rase کیل نا درست - صحیح باشلو کیل - پیمانهٔ سرشار - کیل جمام Vendre à fausse mesure اکسک اولچک - کیل ناقص ایله فروخت ایتمک صحیحاً تکییل ایتمک Faire bonne mesure ایله صاتمق Les mesures du blé, du vin, etc. sont différentes selon les différentes provinces هر مملکتده کوره حنطه وخمر وسائر اول مقوله شیلرک اکیالی مختلفدر Le setier est une mesure de blé صاع اکیال حنطه‌دندر La pinte, le demi-setier sont des mesures de vin et d'autres liqueurs قنینه وپیمانه خمر وسائر مشروبات اکیالندندر La perche, la toise, l'aune, le pied, etc. sont des mesures de longueur, de largeur et de profondeur ذراع واندازه وگری وقدم وسائر اول مقوله‌لر طول وعرض وعمقه متعلق مقیاسلر در Les philosophes disent que le mouvement est la mesure du temps حرکت حکمانک قولی اوزره مقیاس وقتدر Dieu a fait tout avec poids, nombre et mesure حضرت خالق الکونین هر شیئی وزن وکیل وحساب ایله خلق ایلدی

On dit d'un homme sage et circonspect, qu'il fait tout avec poids et mesure کافهٔ اموره وزن واندازه ایله عمل وحرکت - هر ایشی میزان عقل ایله وزن ایدەرک ایشلر - ایدر On dit aussi, qu'un homme ne garde la mesure en rien, sur rien, pour dire, qu'il ne se retient sur rien هیچ بر شیئده هیچ بر شیئی میزان - وزن واندازه‌سی یوق بر آدمدر - عقل ایله وزن ایتمز On dit encore d'un homme qui abuse de l'indulgence qu'on a pour lui, pour faire fautes sur fautes, qu'il a comblé la mesure T. پیمانه‌یی طولدردی

On dit proverb., de la mesure dont nous mesurons les autres, nous serons mesurés A. الجزاء من جنس اعمالنا P. هر چه هر کس اولچدیکی اولچک ایله اولچلنجکدر T کاری بدروی هر کس اکدیکنی - هر کسک اولچکنه اولچک ویررلر -

هر کس ایتدیکنی بولور ـ بچهر

Il se dit aussi de la quantité comprise dans le vaisseau qui sert de mesure *A.* ملء المکیال *P.* یک پیمانه *T.* بر اولچک || Une mesure de sel بر اولچک طوز d'avoine بر اولچک طلوسی || Faire donner deux mesures d'avoine à son cheval آته ایکی اولچک یولاف یدرمک

Mesure. T. de Musique. Le mouvement qui sert à marquer les intervalles qu'il faut garder dans les chants *A.* ایقاع ـ وزن والنغمات *P.* شکنج *T.* اصول || Battre la mesure اصول ـ قاعدهٔ اصوله رعایت ایتمک Observer la mesure طوتمق ـ بالایقاع تغنّی ایتمک Chanter de mesure اصولدن چیقمامق Jouer de mesure اصول ایله ساز اصول ایله ازکی اوقومق Être hors de mesure اصولدن ـ اصولدن دوشمک چالمق چیقمق

Mesure. Dimension *A.* بعد pl. ابعاد قدر ـ pl. اقدار *P.* اندازه *T.* اولچو ـ چاپ || Prendre les mesures d'une colonne, d'une pièce d'architecture ستونک وبنانک ابعادینی مساحه ایتمک ـ دیرککک وبنانک چاپنی آلمق || Il a pris la mesure des plus beaux palais d'Italie ایتالیاده‌کی اک اعلا ابنیه ومنازلک اولچولرینی آلدی

Il signifie en Poésie, la cadence d'un vers *A.* وزن *P.* دم *T.* وزن || Ce vers-là n'a point de mesure بو بیت ناموزوندر ـ بو شعرده وزن یوقدر

On dit figur. Mettre un homme hors de mesure, pour dire, le déconcerter, déranger ses projets بر کمسنه‌نک اصولنی اصولنی بوزدرمق ـ اخلال ایتمک

Mesure. Il se dit des précautions et des moyens qu'on prend pour arriver au but qu'on se propose *A.* تدبیر pl. تدابیر ـ وسیلة pl. وسایل *P.* چاره *T.* تدبیر || سبب pl. اسباب ـ Il a pris des mesures de longue main pour avoir cette charge-là اول منصبک تحصیلی بابنده امد مدیددنبرو اقتضا ایدن تدابیر واسبابه تشبّث ایلدی || Il avait pris de fausses mesures وسایل سقیمه‌یه تشبّث ایلدی || Il a pris mal ses mesures اسباب وتدابیر لازمه‌نک استحصالنده خطا ایلدی ـ Rompre les mesures de quelqu'un اقتضا ایدن وسایل واسبابک ـ بر کمسنه‌نک تدبیرلرینی نقض واخلال ایتمک

Être hors de mesure, signifie, n'avoir plus les moyens de faire une chose تدبیردن عاجز اولمق

On dit figur. Passer la mesure, pour dire, passer les bornes que la bienséance prescrit *A.* تجاوز الحدّ *P.* ازحدّ بیرون *T.* بر کمسنه حدّندن چیقمق ـ شدن || Et qu'un homme est sans règle et sans mesure, qu'il n'a ni règle ni mesure, pour dire, qu'il agit sans prudence, et selon ses caprices حدّ وحساب ـ حساب واندازه نه اولدیغنی بیلمز ـ بیلمز بر آدمدر || Et dans le sens contraire, qu'il a de la mesure حساب واندازه صایقیلو آدمدر ـ ایله حرکت ایدر آدمدر

On dit, Ne garder point de mesure avec quelqu'un, pour dire, n'avoir aucun ménagement pour lui بر کمسنه‌نک حقنه رسوم رعایتنی اجرادن فارغ ـ مدارایی بر طرف قلمق اولمق

À Mesure que... Suivant que, à proportion que *A.* مهما ـ علی قدر *P.* بقدریکه ـ بآنچه *T.* کوره ـ چه || On vous payera à mesure que vous travaillerez خدمت ایتدکچه اجرتک ویریلور || À mesure que l'un avançait, l'autre reculait بریسی ایلرویه کلدکچه دیگری کیرویه چکیلور ایدی || On dit dans le même sens, Au fur et à mesure que... V. Fur.

Outre Mesure. Avec excès *A.* فوق الحدّ ـ فوق الغایة *P.* بیرون از حدّ اعتدال ـ بیرون از اندازه *T.* آشوری || Il a été battu outre mesure فوق الحدّ اعتدال ضرب اولندی

MESURER. Déterminer une quantité avec une mesure. En parlant des terres et des lieux, on se sert des mots *A.* مساحة *P.* پیمودن ـ اندازه کردن *T.* اولچمک || Mesurer un champ تارلایی مساحه ایتمک un lieu بر یری مساحه ایتمک les distances d'un lieu à un autre بر محلّک آخر محلّه قدر بعدینی مساحه ایتمک un espace بر مسافه‌یی مساحه ایتمک

En parlant des grains, des liqueurs *A.* تکییل *P.* پیمودن *T.* اولچمک || Mesurer du blé حنطه‌یی تکییل ایتمک du vin باده‌یی تکییل ایتمک

En parlant des choses qu'on mesure à l'aune *A.* ذرع *P.* اندازه کردن ـ پیمودن *T.* اندازه‌یه اورمق ـ آرشونلمق || Mesurer du drap چوقه‌یی اندازه‌یه اورمق ـ چوقه‌یی اولچمک

En parlant d'autres choses *A.* تقدیر ـ قیاس *T.* اولچمک || Mesurer les degrés de froid, de chaleur, etc. درجات برد وحرّ وسائر بو مقوله شیئلری تقدیر وقیاس ایتمک ـ صوغوغک وصجاغک درجه‌لرینی اولچمک ـ On dit, Me-

surer des yeux, avec les yeux A. تقدیر بتحشیف النظر - تخمین بالنظر P. بدیده تخمین کردن T. کوز ایله اورانلمق || Mesurer avec les yeux la hauteur d'une tour بر قله‌نک قدینی تحشیف نظر ایله تقدیر ایتمک

Il signifie aussi, proportionner A. موازنة - معادلة - مقایسة P. همسنج کردن - سنجیدن T. طارتشدرمق - قیاسلشدرمق || Mesurer sa dépense à son revenu مصرفی دنکی ایتمک - ایراده موازن قلمق - ایراد ایله موازنه ایتمک ses entreprises à ses forces بر کمسنه متصدّی اولدیغی اموری کندو قوّتیله معادله وموازنه ایتمک - On dit figur. Mesurer ses discours, ses actions, ses démarches, pour dire, parler et agir avec circonspection T. بر کمسنه اقوال وافعال وحرکاتنی وزن ایتمک - سنجیدهٔ میزان عقل ایتمک - ایتمک || Il faut mesurer ses discours, quand on parle à plus grand que soi کندودن بیوک اولنلر ایله صحبت اولندیغی حالده هر بر کلامی وزن ایتمک واجبه‌دندر C'est un homme qui ne donne aucune prise sur lui, et qui sait mesurer ses discours et ses actions فلان کمسنه کافهٔ اقوال وافعالنی وزن ایتمنک طریقنی بیلوب علیهنه بر درلو سررشته ویرمز Un ambassadeur doit mesurer toutes ses démarches برایلچی کافهٔ حرکات وسکناتنی میزان عقل ایله وزن ایتمک لازمهٔ حالدندر

On dit proverb. Mesurer les autres à son aune, pour dire, juger des sentimens d'autrui par les siens A. قیاس النفس || Il me croit de mauvaise foi, c'est qu'il mesure les autres à son aune بنی بیوفا ظنّ ایدر بو بابده قیاس نفس ایدر

On dit, Mesurer son épée avec quelqu'un, pour dire, se battre contre lui à l'épée A. مجادلة بالسیوف - مسایفة P. تیغزنی کردن T. قلیج ایله اورشمق

Et se mesurer avec quelqu'un, ou mesurer ses forces contre quelqu'un A. مراجحة - مقاوات P. با همدیگر زور آزمایی کردن T. قوّت خصوصنده یارشمق - قوّت خصوصنده طارتشمق

Mesuré. A. مذروع بالمساحة P. اندازه کرده - پیموده T. اندازه‌یه - آرشونلنمش A. مذروع A. مکیّل T. اولچلمش - اورلمش A. موزون - مقیس P. سنجیده T. طارتلمش || Termes peu mesurés کلمات نا سنجیده - چندان طارتلمامش کلام - طارتیسز صحبت - مطالعه‌سز کلام Paroles mesurées میزان حزم واحتیاط ایله وزن اولنمش الفاظ وکلمات expressions میزان عقل ایله وزن اولنمش تعبیرات démarches سنجیدهٔ میزان عقل اولمش حرکتلر Un homme très-mesuré dans ses discours کلامنی وزن ایتمکده غایة الغایه دقت ایدر بر آدم

MESUREUR. Celui qui mesure A. وزّان P. میزانی - بارسنج T. میزانجی || Mesureur de grains, de sel حبوبات وطوز میزانجیسی

MÉSUSER. Abuser, employer mal A. استعمال بالعبث - استعمال نا روا - P. بوجه ناسزا بکار بردن - سوء الاستعمال کردن T. فنا قوللنمق || Il a mésusé de vos bienfaits طرفکدن مظهر اولدیغی نعم والطافی عبثه استعمال ایلدی - مظهر اولدیغی نعمتلرک قدرینی بیلمیوب فنا قوللندی

MÉTACARPE. T. d'Anat. Partie de la main située entre le poignet et les doigts A. مشط الکفّ P. شانهٔ کف T. الک طراقلغی

MÉTACHRONISME. Espèce d'anachronisme qui consiste à avancer la date d'un événement A. تقدیم التاریخ P. پیشینیٔ تاریخ T. تاریخی ایلرولتمه

MÉTAIRIE. Terre affermée à un fermier pour la faire valoir A. ضیعة pl. ضیاع T. چفتلک || Il a plusieurs métairies ضیاع عدیده‌یه متصرّفدر

MÉTAL. Corps minéral qui se forme dans les entrailles de la terre A. معدن pl. معادن - جوهر الارض pl. جواهر الارض P. فلزّ pl. فلزّات - جواهر ارضیّة T. قیسور - معدن || L'or est le plus beau et le plus précieux des métaux ذهب جمیع جواهر ارضیّه‌نک احسن واعلا واثمن واغلاسیدر Il y a sept métaux فلزّات سبعه وار در

MÉTALEPSE. Figure par laquelle on prend l'antécédent pour le conséquent, ou le conséquent pour l'antécédent A. ذکر الملزوم بارادة اللازم وذکر اللازم بارادة الملزوم

MÉTALLIQUE. Qui est de métal A. معدنیّ P. قیسوری T. معدنلو || Corps métalliques A. اجرام معدنیّه Partie métallique جزء معدنی - On dit au substantif, La métallique, pour dire, la métallurgie. V. ce mot.

MÉTALLISER. Faire prendre la forme métallique à une substance A. تصویغ فی صورة المعدن P. صورت معدن دادن T. معدن صورتنی ویرمک - معدنلندرمک

Métallisé. A. مصوّغ فی صورة المعدن P. صورت معدن

معدن صورتنه كيرمش .T گرفته

MÉTALLURGIE. Partie de la Chimie qui enseigne l'art de rendre les métaux propres à différents usages *A.* علم ـ علم المعادن
المعدنيّات .T معدنجيلك

MÉTALLURGISTE. Qui s'occupe de la métallurgie *A.* معدنيّ
ارباب العلم المعادن .pl اهل العلم المعدنيّات ـ معدنيّون .pl
معدنجيلك علمنى بيلور ـ معدنجى .T قيسور شناس .P

MÉTAMORPHOSE. Changement d'une forme en une autre, que les païens croyaient avoir été fait par les dieux *A.* ـ استحالة
.T پذيرايئ صورت ديگر .P تغيّر الصورة ـ تغيّر الهيئة
بشقه صورته دونمه || La métamorphose de Daphné en laurier
تغيّر ـ تحوّل .A .Figur ـ فلانك دفنه آغاجنه استحالهسى
بشقه حاله دونمه .T ديگر گونى .P تبدّل ـ الحال || Cet homme autrefois si emporté, est devenu doux et modéré; voilà une grande métamorphose فلان كشى مقدّما غضوب مشرب
ايكن شمدى حليم ومعتدل بر طبيعت كسب ايلدى
اشته برتبدّل عظيم واقع اولمشدر || Il était pauvre, il est riche à présent, c'est une heureuse métamorphose مقدّما فقير الحال
ايكن شمدى غنى ومالدار در بو كيفيّت سعيد ومتيمّن
بر تحوّل حالدر

MÉTAMORPHOSER. Changer d'une forme en une autre *A.*
ـ صورت ديگر دادن .P تغيير الصورة ـ تحويل الهيئة
بشقه صورته دوندومك .T بصورت ديگر نهادن || Et quand le changement est de mieux en mal *A.* تمسيخ || Les poètes feignent que Diane métamorphosa Actéon en cerf اهل جاهليّتك
اسناد الوهيّت ايتدكلرى فلان نام معبود زور فلان كمسنه‌يى
گيى صورتنه تمسيخ ايتدرديكى شعرانك تأليفلرنده
مذكور در || que Latone métamorphosa des paysans en grenouilles
ودخى الوهيّت اسناد ايتدكلرى فلان ذات اهالئ قرانك
بعضيسنى قوربغه صورتنه تمسيخ ايتدريكى مذكور در || Narcisse fut métamorphosé en la fleur qui porte son nom نرجس نام كمسنه
الى الآن بو اسم ايله مسمّا اولان چيچكه تمسيخ اولندى
On dit figur. Se métamorphoser *A.* تغيّر ـ استحالة ـ تحوّل
بشقه حاله .T صورت ديگر پذيرفتن .P تبدّل ـ الحال
ـ دونمك || On dit aussi, qu'un homme se métamorphose en toutes sortes de figures, pour dire, qu'il fait toutes sortes de personnages صور گوناگونه متحوّل اولور بر آدمدر

MÉTAMORPHOSÉ. *A.* متحوّل الصورة .P صورت ديگر پذيرفته
بشقه صورته دونمش .T

MÉTAPHORE. Figure de Rhétorique, qui renferme une espèce de comparaison, et par laquelle on transporte un mot de son sens propre dans un autre sens *A.* استعارة .pl استعارات || Belle métaphore استعارة لطيفه heureuse استعارة صحيحه || Une harangue pleine de métaphores استعاراتدن عبارت بر موعظه

MÉTAPHORIQUE. Qui tient de la métaphore *A.* استعاريّ || Cela se doit entendre dans un sens métaphorique بو عباره معناى
استعارى ايله توجيه اولنمق اقتضا ايدر

MÉTAPHORIQUEMENT, adv. *A.* على طريق الاستعارة

MÉTAPHYSICIEN. Qui fait son étude de la métaphysique *A.*
كلاميّون .pl اهل العلم الكلام .A || Le métaphysicien considère les premiers principes de nos connaissances, les idées universelles, etc. اهل علم كلام مبادئ اصليّهٔ معلوماتمزى ومعانئ
مطلقه‌يى تحرّى ايدر

MÉTAPHYSIQUE. Science qui traite des êtres spirituels, des choses abstraites *A.* علم الكلام || Traité de Métaphysique علم
كلامه دائر مبحث || Il y a bien de la métaphysique dans cet ouvrage بو تأليفده علم كلامه متعلّق ابحاث عديده وار در

MÉTAPHYSIQUE, adj. Qui appartient à la métaphysique *A.* متعلّق
بعلم الكلام

Il signifie aussi, abstrait *A.* مخيّل ـ فوق الطبيعة || Ce que vous dites là est bien métaphysique ديديككز كلام فوق
الطبيعه بر معنا در ـ بك مخيّل بر معنا در

MÉTAPHYSIQUEMENT, adv. *A.* حسب القواعد العلم الكلام
|| Cela est métaphysiquement certain بو كيفيّت حسب القواعد
علم كلام ثابت ومتحقّقدر

MÉTAPLASME. Changement qui se fait dans un mot, en retranchant une lettre ou une syllabe *A.* تحريف

MÉTASTASE. T. de Méd. Transport d'une maladie, qui se fait d'une partie du corps dans une autre *A.* عكس المادّة || La métastase est quelquefois une crise بعضاً عكس مادّه بر نوع
بحراندر

MÉTATARSE. La partie du pied qui est entre le coude-pied et les orteils *A.* مشط القدم .P شانهٔ پا .T آياغك طراقلغى

MÉTAYER. Fermier d'une terre *A.* ملتزم الضيعة .T چفتلكك
ملتزمى

MÉTEMPSYCOSE. Passage de l'âme dans un autre corps *A.*

|| Pythagore a soutenu l'opinion de la métampsycose حکیم تناسخ فیثاغوریس مذهب تناسخی تأیید ایلدی

MÉTÉORE. Corps ou phénomène qui apparaît dans l'air *A.* علامة سماويّة pl. علايم سماويّة || Le tonnerre, les éclairs, la pluie, la neige et la grêle sont des météores رعد وبرق ومطر وبرف وجليد علايم سماويّه‌دندر L'arc-en-ciel est un météore قوس قزح علايم سماويّه‌دندر

MÉTÉOROLOGIQUE. Qui concerne les météores *A.* متعلّق علايم سماويّه || Observations météorologiques بعلايم السماويّة متعلق مطالعات

MÉTHODE. Manière de dire ou de faire une chose avec un certain ordre, et suivant certains principes *A.* صنعت *T.* ترتيب - اصول || Bonne méthode صنعت حسنه facile, aisée سهل صنعت ردیئه mauvaise صنعت مختصره courte وهيّن برصنعت Sa méthode ne vaut rien قوللنديغى ترتيب واصول هيچ C'est un homme qui a du génie, mais il n'a nulle méthode ایشه يرامز اصحاب فراستدندر انجق بر درلو اصول وترتيبى On a trouvé une méthode plus courte et plus abrégée يوقدر مقدّمكى صنعتلردن زياده موجز ومختصر برصنعت بولندى Chanter avec méthode - صنعت ايله تغنّى ايتمك اصول وترتيب ايله ازكى اوقومق Elle a la voix belle, mais elle n'a pas de méthode صداسى خوشدر انجق صنعتى يوق La méthode qu'il observe pour sa santé n'est pas mauvaise حفظ صحّت ايچون اتّخاذ ايلديكى اصول وترتيب كم دكل Il n'y a point de méthode dans cet ouvrage بو تأليفده اصلا وديّار صنعت يوقدر

Il signifie aussi, coutume, habitude *A.* عادت *P.* آيين || Il ne salue jamais le premier, c'est sa méthode اوّل سلام ويرمامك عادت مألوفه‌سيدر Chacun a sa méthode هركسك بر نوع آيينى Cet homme a une étrange méthode اشبو آدمك وعادتى وار در غريب بر عادتى وار در

MÉTHODIQUE. Qui a de la règle et de la méthode *A.* ذو صنعة *P.* صنعتدار *T.* صنعتلو - ترتيبلو || Esprit méthodique ترتيبلو عقل - Médecin méthodique. Celui qui s'attache exactement aux règles de la médecine قواعد صنعته متمسّك اولان طبيب

Et qui est fait avec méthode *A.* مصنّع || Discours méthodique بحث مصنّع ترتيبلو - مصنّع بر مقاله traité

MÉTHODIQUEMENT. Avec méthode *A.* بالصنعة *P.* كارپردازانه *T.* ترتيبلو اولەرق - ترتيب واصول ايله || Il en parle méthodiquement ترتيب واصول - صنعت ايله سوق كلام ايدر Il a traité cette matière méthodiquement بومادّه‌يى صنعت ايله ايله بسط وبيان ايلدى

MÉTICULEUX. Susceptible de petites craintes *A.* هيّابة - هيّبان *P.* بد زهره *T.* قورقق

MÉTIER. Profession d'un art mécanique *A.* صناعت pl. صنايع *P.* دستكار - پيشه *T.* صنعت || Bon, mauvais métier صناعت جيّده يا رديئه De quel métier est-il? صناعتى ندر Le métier de cordonnier, de tisserand خفافلق وجلاهلق صنعتى Il est passé maître en ce métier بو صنعتده استاد چيقدى Un homme de métier ارباب صناعتدن برى

Il se dit aussi de toute sorte de profession *A.* حرفة pl. حرف - فنّ pl. فنون *P.* پيشه - كار *T.* صنعت || Le métier des armes فنّ اعمال سلاح le métier d'un homme de guerre ارباب سيفدن بريسنك حرفتى Il a le coeur au métier حرفتنه هوس واشتياقى وار در - حرفتنه دلبسته در S'il s'en faut rapporter aux gens du métier ارباب حرفتك رأينه كندو مراجعت اولنمق لازم كلسه Mêlez-vous de votre métier حرفتنده قارش Il est habile homme en son métier صاحب مهارتدر - On dit figur. Faire le métier d'espion, de délateur, etc. جاسوزلغى - جاسوزسلغى وغمّازلغى پيشه ايدنمك وغمز وسعايتى كندويه صنعت ايدنمك Faire d'une chose métier et marchandise فلان شيئى كندويه كاروپيشه ايدنمك

Il signifie aussi, la compagnie des gens d'un corps qui exerce le même métier *A.* صنف pl. اصناف *P.* گروه *T.* اصناف || Il y a un procès entre ces deux métiers بو ايكى اصناف اصناف بيننده بر دعوا وار در Les corps des arts et métiers حرف وفنون اصنافرى - حرف وفنون

MÉTIER. Machine dont l'artisan se sert pour la fabrication de son ouvrage *A.* منسج *P.* دستگاه - كارگاه *T.* تزگاه || Métier de tisserand جلاه تزكاهى - كارگاه نسّاج de brodeur سوزنى سوزنيجى كركفى - ايشلياجك تزكاهى Sa toile est sur le métier بزى تزكاهده در Monter un métier نصب منسج تزكاهى قورمق - ايتمك

MÉTONYMIE. Figure de Rhétorique, par laquelle on met la cause pour l'effet *A.* ذكر السبب بارادة المسبّب comme quand

on dit: Il vit de son travail, pour dire, il vit de ce qu'il gagne en travaillant فلان كمسنه قزانجندن كچينور تعبيرى يرينه كدّ يمينى ايله تعيّش ايدر تعبيرينى صرف ايتمك ذكر السبب بارادة المسبّب قبيلندندر — ou l'effet pour la cause ذكر المسبّب بارادة السبب A. comme quand on dit: Il n'y a point d'ombre dans un jardin, pour dire, qu'il n'y a point d'arbres باغچهده اصلا سايه يوقدر تعبيرى يرينه باغچهده اصلا آغاج يوقدر تعبيرينى صرف ايتمك ذكر المسبّب بارادة السبب قبيلندندر — ou le contenant pour le contenu ذكر المحلّ بارادة الحال A. comme quand on dit, Toute la ville alla au-devant de lui, pour dire, tous les habitans بتون شهر استقبالنه جيقدى تعبيرى يرينه شهرك جمله اهاليسى استقبالنه جيقدى تعبيرى ذكر المحلّ بارادة الحال قبيلندندر — ou la partie pour le tout A. ذكر الجزء بارادة الكلّ comme quand on dit, La flotte était de cent voiles, au lieu de dire, de cent vaisseaux دونانمانك جملهسى يوز سفينهدن عبارت دينهجكنه يوز يلكندن عبارت ايدى دينسه ذكر جزء وارادهٔ كلّ قبيلندندر — ou le sujet pour l'attribut A ذكر المسند بارادة المسند اليه

MÈTRE. Pied de vers determiné par la quantité A. وزن P. دم — Il se prend quelquefois pour Vers A. كلام موزون

Il signifie aussi, ce qui distingue et caractérise la mesure des vers A. بحر pl. بحور

MÉTRIQUE. Composé de mètres A. موزون P. دمدار T. وزنلو

On appelle Art métrique, la partie de l'ancienne poétique qui a pour objet le nombre et la différence des pieds qui doivent entrer dans les vers A. فنّ العروض

MÉTROMANE. Qui a la manie de faire des vers A. مجنون الشعر P. شعر نويسى T. ديوانهٔ شعر بيت يايمهنك دلوسى

MÉTROMANIE. La manie de faire des vers A. جنون الشعر P. ديوانگئ شعر نويسى T. بيت يايمهنك دلولكى

MÉTROPOLE. Une ville-mère d'où sortent des colonies A. امّ القرا || Les colonies ont besoin de la protection de leur métropole بالاسكان معمور اولمش اراضى امّ القرالرى اولان ملككك سايهٔ حمايتنه محتاجدرلر

Et une ville où il y a un siége archiépiscopal A. كرسئ المملكة مقرّ مترهپوليد اولان شهر T. قرارگاه مطرانى P. المطرانيّة

MÉTROPOLITAIN. Archiépiscopal A. مطرانىّ T. مترهپوليده مخصوص — Il est aussi substantif, et signifie, archevêque A. مطران pl. مطارنة T. مترهپوليد

METS. Il se dit de tout ce qu'on sert sur table pour manger A. طعام pl. اطعمة P. آش - خورش T. آش - يمك || Voilà un excellent mets انفس نفايسدن بر - اشته بر طعام نفيس Un mets délicat بر لطيف يمك طعام

METTEUR-EN-OEUVRE. Ouvrier dont la profession est de monter des pierreries A. مسمّر الخرز P. ميخزن جواهر T. جواهر ميخليجى

METTRE. Placer en un lieu A. تعبية - وضع P. نهادن T. قويمق - قومق || Mettre des livres sur une table تختهء اوزرنده كتابلر وضع وتعبيه ايتمك — On dit, Mettre un argument en forme, pour dire, lui donner les formes prescrites par les règles de la logique بر برهانى بقواعده حسن صورتنه قواعد منطقيّه اوزره ترتيب ايتمك - وضع ايتمك

On dit pour affirmer une chose, Je mettrais ma tête, ou Je mettrais ma tête à couper, ou Je mettrais ma vie que cela est بويله اولديغنه باشمى قورم — Et figur. Mettre sa tête, ou la tête de quelqu'un en péril برآدم باشنى مهلكهيه قومق — جاننى مهلكهيه اوغراتمق

Le verbe Mettre, dans les langues Orientales, s'exprime ordinairement par d'autres mots, selon les phrases où il est employé, comme on le verra dans les phrases suivantes:

Mettre une chemise A. تلبّس القميص P. پيراهن پوشيدن

un habit A. تلبّس الثوب P. جامه پوشيدن T. كوملك كييمك

un chapeau شابقه كييمك روبه كييمك T.

Mettre son épée A. تقليد السيف P. تيغ در ميان بستن T. قليج قوشانمق - قليج طاقنمق

Mettre un clou à une muraille A. تسمير المسمار فى الجدار - دقّ المسمار فى الجدار P. ميخ در ديوار سپوختن T. ديواره اكسر قاقمق

Mettre une marque à quelque chose A. ضرب الوسام - وضع العلامة P. نشان نهادن - تمغا زدن T. نشان - تمغا اورمق

Mettre le signet à un livre A. وضع الاشارة فى الكتاب P. در كتاب نشان نهادن T. كتابده نشان قومق

Mettre le pot au feu A. نصب القدر على النار - تمكين القدر على النار - وضع القدر على النار P. ديگرا بر آتش كردن - نهادن T. تنجرهيى آتش اوزرينه ديگرا بر آتش

قویمق

METTRE la viande à la broche A. ضرب اللحم علی السفود
P. اتی شیشه کهورمک T. گوشترا بگردنا گذاردن

METTRE la main à la plume, pour dire, commencer à écrire un ouvrage A. وضع القلم الافتتاح ـ تحریک القلم الاملا
P. قلمزن آغاز شدن ـ خامه گذار صحیفهٔ کتب واملا شدن
T. قلمی اله آلوب باشلامق

METTRE la plume à la main de quelqu'un, pour dire, lui enseigner de tenir la plume A. تعلیم الاعمال القلم P. بگرفتن قلم ـ قلم قوللنمنک یولنی اوکرتمک T. خامه آموزیدن
طوتەنک یولنی اوکرتمک

METTRE le pied à l'étrier A. وضع القدم فی الرکاب P.
آیاغی اوزنکی‌یه قویمق T. پا در رکاب کردن

METTRE le couvert A. وضع الطبق ـ اطباق P. سرپوش
قپاق قومق ـ قپاقلمق T. نهادن

METTRE un mors à un cheval A. ضرب اللجام P. لگام
کم اورمق ـ کم طاقمق T. زدن

METTRE un vaisseau à la mer A. اسارة السفینة فی البحر
T. کشتیرا بدریا راندن ـ کشتیرا بروی دریا روانیدن P.
کمی‌یی دکزه چیقارمق ـ کمی‌یی دکزه یورتمک

METTRE le comble à un bâtiment A. اعماء ـ تسقیف البنا
بنانک اوستنی اورتمک T. بنارا ببام پوشیدن P البنا
— Et figur. Mettre le comble à la folie, à l'ingratitude, à l'outrage, à ses bienfaits ـ طامنی اورتمک
جنونی وکفران نعمتی ـ وترذیل وتحقیری ونعمت وکرمی حدّ کماله ابلاغ ایتمک
اعلای مراتب کماله ایصال ایتمک

METTRE un mot dans une lettre, pour dire, y ajouter un mot A. ضمّ اللفظ P. یک سخن علاوه کردن T. صکره‌دن سوز
قاتمق

METTRE le dessus à une lettre, pour dire, écrire l'adresse A. تحریر العنوان المکتوب P. برنامه نوشتن T. مکتوب
ظرفنک اوزرینی یازمق

METTRE le sceau à un acte A. وضع الخاتم ـ طبع الخاتم
P. خاتم زدن T. مهر بصمق — Et figur. Mettre le sceau à une affaire, pour dire, la terminer A. وضع الخاتم الاتمام
ـ وضع الانضاء الختام P. خاتم تمامی زدن T. تماملمق

On dit en plusieurs acceptions, Mettre la main. Ainsi on dit: Mettre la main au travail, à l'ouvrage, pour dire, le commencer A. ابتداء فی الامر ـ مبادرة الی العمل P. بکار دست
زدن T. ایشه یاپشمق — Mettre la main à l'ouvrage de quelqu'un, pour dire, y travailler A. وضع الید فی عمل الاخر
P. بکار کسی دست نهادن T. ال بشقه آدمک ایشنه
|| Quelque autre a mis la main à cet écrit بو تحریراتده قویمق
آخر بر کمسنه وضع قلم ـ آخر بر کمسنه وضع ید ایلدی
— Mettre la dernière main à un ouvrage, pour dire, l'achever A. وضع الخاتم التکمیل P. خاتم انجام زدن T.
— Mettre la main sur quelque chose, pour dire, s'en emparer A. ضبط ـ وضع الید التصرّف P. بدست آوردن ـ بتورمک
T. در دست کردن ـ اله کتورمک ـ آلمق || Quand cet homme a mis la main sur un livre, il le rend difficilement بر کتابه
وضع ید تصرّف ایده‌جک اولور ایسه کوجلک ایله ردّ
ایدر ـ برکتابی آلدجق اولور ایسه — Mettre à quelqu'un la preuve en main, pour dire, la lui donner T. فلان اثباتی
کشینک النه ویرمک — Mettre une chose en main tierce
A. ایداع فی ید الآخر ـ وضع فی ید الحفظ الآخر P.
بدست دیگر امانت کردن T. بشقه بر کمسنه‌نک النه
امانت ویرمک — Mettre les armes à la main de quelqu'un, pour dire, l'élever aux exercices de la guerre A. تدریب فی
آلات الحرب P. بسلاحبازی آموزیدن T. بر کمسنه‌نک
|| C'est lui qui m'a mis les armes à la main النی سلاحه آلشدرمق
فلاندر ایدن تدریب بنی حربه آلات — Et figur.
|| C'est la gloire de Dieu, c'est l'intérêt de la patrie qui lui ont mis les armes à la main لوجه الله تعالی جهاد فکری
ایله ویاخود غیرت وطن نیتیله اخذ اسلحه مبادرت ایلدی
— On dit aussi figur. Mettre la main sur quelqu'un, pour dire, le frapper A. اطالة الید P. اطالهٔ دست ـ دستدرازی کردن
T. بر کمسنه‌نک اوزرینه ال قومق ـ اوزرینه تعرّض کردن
|| Les canons déclarent excommunié un laïque qui met la main sur un prêtre ال قالدرمق
بر کشیش اوزرینه اطالهٔ دست
ایدن عوامّدن برکمسنه حسب الشریعة مظهر لعن ونفرین
اولور ـ ou pour dire, arrêter quelqu'un par ordre du gouvernement A. اخذ P. گرفتن T. طوتمق ـ یقه‌لمق || Il se cache dans la crainte qu'on ne mette la main sur lui اخذ
اولنمق خوفیله اختفا ایدر — Dans ce sens, on dit aussi, Mettre la main sur le collet à quelqu'un بر کمسنه‌یی یقه‌سندن
طوتمق.

On dit, Mettre à la tête d'une armée, pour dire, instituer
chef *A.* ترئيس على الجيش *P.* در سر لشكر نهادن *T.*
ترئيس *A.* Mettre à la tête d'une affaire عسكر باشنده قويمق
على الامر *P.* در سر كار نهادن *T.* ايش باشنده قويمق

Et mettre en tête une chose à quelqu'un, pour dire, la lui
suggérer *A.* القاء الى الذهن *P.* در خاطر كس انداختن
T. ذهننه صوقمق ـ بر كمسندنك ذهننه قويمق || On lui
a mis en tête de vains soupçons ذهننه عبث وسوسه‌لر القا
ايتمشلر در ـ Et se mettre en tête, pour dire, se persuader *A.*
تثبيت الذهن فى ـ تقرير فى الذهن *P.* در ذهن قرارگير
كردن ـ جايگير خاطر كردن *T.* كندو ذهننه قويمق || Il
ne faut pas se mettre en tête une pareille idée بو مقوله خاطره‌يه
بو مقوله معنايى ذهنه ـ تثبيت ذهن ايتمك جائز دكلدر
عقله قويمق ـ قويمق روا دكلدر

Et mettre le pied en quelque lieu, pour dire, y entrer, y
arriver *A.* وضع القدم الوصول ـ وضع القدم *P.* پا نهادن ـ
پا نهادهٔ وصول شدن *T.* اياق بصمق

En parlant d'un homme qui a peine à marcher, on dit, Il
ne saurait mettre un pied devant l'autre تحريك اقدامه
مشى وحركتدن عاجز در ـ مجالى يوقدر

On dit figur. Mettre l'honneur sous ses pieds, pour dire, ne
se point soucier de son honneur *A.* ايطاء الناموس تحت
الاقدام المذلّة *P.* عرض خودرا پايمال كردن *T.* عرضنى
آياق آلتنده چيكنمك

Et mettre quelqu'un au pied du mur, pour dire, le mettre
dans l'impossibilité de s'échapper, dans la nécessité de s'expliquer
ou de se rendre فلانى پشت بر ديوار عجز ودرماندگى
فلانى ديواره طيانمق ـ ايتمك

Et mettre une armée sur pied, pour dire, la former, l'équi-
per *A.* تجهيز ـ تهيئة *P.* آماده كردن *T.* حاضر ايتمك ـ
چيقارمق || Le roi mit à la fois quatre armées sur pied پادشاه
دفعةً درت اردو تجهيز وتهيئه ايتدردى

Et mettre une famille, un pays, un royaume en combustion
بر خاندان وبر ملك وبر دولت ايچنده ايقاد نائرهٔ
برخاندانى وبرملكى اختلاله ويرمك ـ فتنه وفساد ايتمك

Et mettre tout sens dessus dessous, pour dire, renverser tout
ce qui est établi *A.* ايراث الانتكاس النظام ـ شذر مذر
تخليط *P.* زير وزبر كردن *T.* آلت اوست ايتمك ـ

آلتنى اوستنه چويرمك

Et mettre les choses au hasard, pour dire, s'abandoner à la
fortune *A.* توكل الى البخت *P.* بشيوهٔ فلك وا گذاشتن
T. بختك كليشنه حواله ايتمك ـ بختك كليشنه براقمق

On dit aussi, Mettre du soin à une chose, à une affaire *A.*
بذل الاهتمام ـ بذل الدقة *P.* دقت آوردن *T.* دقتلو كورمك
ـ اهتماملو ايشلمك ـ دقت ايتمك

Et mette son affection à... pour dire, affectionner *A.* عقد
المحبّة *P.* دل دادن ـ دل شيفته شدن *T.* كوكل ويرمك
Mettre sa confiance en... *A.* ربط القلب *P.* دل بستن
T. كوكل باغلمق || Il a mis sa principale confiance en ce moyen
فلان تدبيره كلّى ربط قلب ايلدى Il faut mettre sa con-
fiance en Dieu اللهك لطف وكرمنه ربط قلب ايتملو در

Mettre sa conscience en repos sur une action, pour dire,
bannir le scrupule qu'on en aurait *A.* تطمين النفس الهاجسة
P. دلرا آزادهٔ وهم كردن *T.* يوركى وسوسه‌دن قورتارمق
Mettre son esprit à la torture *A.* اتعاب الذهن *P.* بانديشه
شكنج دادن ـ انديشه‌را فرو مانده كردن *T.* ذهنى يورمق
|| J'ai beau mettre mon esprit à la torture, je ne trouve pas
d'expédient عبث يره اتعاب ذهن ايتمشيكن بر درلو
تدبير بوله‌مم

Mettre fin à quelque chose *A.* ختم ـ وضع النقطة الختام
P. بانجام رسانيدن ـ بآخر رسانيدن *T.* بتورمك || Mettez
fin à vos débats ايتديككك منافسات ومجادلاتى بتور

Mettre de la suite à quelque chose, c'est l'exécuter avec
ordre et constance *A.* اقدام على تمشية الامر ـ مداومة فى
تنظيم الامر ـ مواظبة على تمشية الامر *P.* بتنظيم كار بى
درنگ ورزش نمودن *T.* يورتمك ـ اردينى كسميوب
لايح || Il faudrait mettre de la suite à vos projets يورتدرمك
خاطرك اولان اموركك تمشيتنه اقدام لازم ايدى ـ On
dit aussi, Mettre de la suite dans ses idées, dans son discours,
pour dire, raisonner, discourir sans confusion افاده اولنان
معنالرى وسويلنان كلامى حسن رابطه ايله ادا ايتمك
حسن رابطه اوزره تنسيق ايتمك ـ حسن رابطه‌يه قويمق ـ

Mettre à bas, se dit d'un édifice ou d'une forêt qu'on jette
par terre *A.* هدم *P.* يكسان خاك كردن *T.* ييقمق ـ
يره برابر ايتمك

Il signifie figur., humilier *A.* توضيع *P.* خاكسار كردن ـ

پست ساختن .P آشاغیلتمق .T || Nous mettrons son orgueil à bas ارغام انف کبر وغرورینه - کبر وغرورینی توضیع ایده‌جکز مبادرت ایده‌جکز

Mettre au jour, se dit figur. pour Publier un ouvrage .A نشر - یایمق - میدانه چیقارمق .T بمیدان ظهور آوردن .P اعلان

On dit aussi figur. Mettre à prix .T بها تعیین ایتمک ||

On a mis la tête d'un tel et chacun de ses membres à prix فلانک سرمقطوعنی وهر بر عضوینی کتورنه عطیّه اولمق اوزره شو قدر بها تعیین اولندی - Et mettre à haut prix .T غالی بهایه چیقارمق || On a mis cette terre à haut prix بو ملکی غالی بهایه چیقاردیلر - Et mettre à bas prix .T هیچه صاتمق - مفته صاتمق - بهای رخیص ایله صاتمق || Cet homme a vendu son honneur à bas prix عرضنی هیچه صاتدی

On dit proverb. Je n'y prends ni n'y mets, pour dire, qu'on n'ajoute ni ne retranche à ce que l'on raconte .A بلا زیادة ولا نقصان .P بی کم وکاست .T ارتوغی اکسکی یوق

On dit, Mettre deux personnes mal ensemble, pour dire, les brouiller .A افساد ذات البین - اخلال ذات البین .P بمیانهٔ دو کس شوریدگی - بمیانهٔ دو کس فتنه انداختن آوردن .T ایکی - ایکی کشی‌یی بری بریله بوزشدرمق کیشینک آره‌سنه فتنه براقمق

Mettre à même de ... Mettre à portée de ... signifie, faciliter les moyens .A تهیئة الاسباب الوسع والاقتدار - تطویق .P مقتدر کردن - توانایی بخشیدن .T مقتدر قلمق || Il faudrait me mettre à portée d'atteindre là بوکا ظفر بولمق بو بابده بکا - ایچون بنی مقتدر قلمق لازم کلور ایدی کسب استطاعت ایتدرمک اقتضا ایدر ایدی

Mettre à la grosse aventure, signifie, mettre de l'argent sur un vaisseau marchand, au hasard de le perdre s'il périt .T قسمته حواله ایله بر سفینه‌یه سرمایه قویمق

Mettre quelqu'un aux arrêts, c'est ordonner qu'il aura le lieu où il est pour prison .A توقیف فی مکانه محبوساً .T فلانی بولندیغی یرده حبس ایتمک

Mettre à la raison .A تلقین - ارشاد الی طریق الصواب .P العقل براه هوشیاری آوردن .T عقل اوکرتمک || Enfin vous vous mettez à la raison, vous commencez à céder عاقبت الامر عقل اوکرنوب رضاداده اولمغه باشلادک

Mettre en peine, signifie, inquiéter .A ایراث التعب والمحنة .P زحمت دادن .T زحمت ویرمک - زحمته قویمق

Mettre en avant, signifie, énoncer comme vrai .A عرض .P در پیش کردن - در میان کردن .T میدانه قومق || Il faut prendre garde aux faits qu'on met en avant بر کمسنه عرض ایلدیکی احوال ووقایعده دقت ایتمک لازمدر در موقع

Mettre en doute .A القاء الی الشک - تشکیک .P وابستهٔ گمان کردن - گمان انداختن .T شبهه‌لو ایتدرمک - مشکوک عدّ ایتدرمک || On voulait mettre ce fait en doute, mais il n'y a pas moyen بو ماده‌یی مشکوک عدّ ایتدرمک قیدنده اولدیلر انجق ممکن دکلدر

Mettre en fait, c'est affirmer .T بر شیئی محقّق عدّ || بر شیئک حقیقتنی اثبات قیدنده اولمق - ایتمک Vous mettez en fait ce dont précisément je doute عندمده تمام محلّ شکّ اولان حالی محقّق عدّ ایدرسک

Mettre une chose en question, c'est examiner si elle est vraie .A استقصا - تفحّص .P پژوهیدن .T آراشدرمق || Cela demande à être mis en question بو کیفیّت تفحّصه محتاجدر

Mettre hors de toute .A بی گمان .P عدّ شیئاً غیر مشکوکاً شک واشتباهدن عاری عدّ - شبهه‌سز طوتمق .T شمردن || Je mets hors de doute que cela est ainsi بو ماده‌نک بویله اولدیغنی غیر مشکوک عدّ ایده‌رم

Mettre une langue en une autre, c'est traduire une langue en une autre .A نقل فی لسان الآخر .P بفلان زبان آوردن .T فلان دلدن فلان دله ترجمه ایتمک || Mettre du Latin en Français لسان لاطیندن لسان فرانساوی‌یه نقل ایتدرمک - ترجمه ایتمک

Mettre une chose en gage .A ارهان - ترهین .P گرو دادن .T رهن ایتمک - امانت قویمق

Mettre en état de faire une chose, c'est aider à la faire .A اقدار .P یاوری نمودن .T یاردم ایتمک || Qui l'a mis en état de faire cette dépense? بو مقوله مصرف ایچون فلانی اقدار ایدن کیمدر

Mettre sur l'état, se dit pour Mettre sur l'état des dépenses, des pensions, etc. .A ادخال فی الدفتر .P در اواره نوشتن .T دفتره کچورمک

Mettre sur le compte de quelqu'un, mettre sur son dos, c'est le charger de ce qui arrive de mal dans une affaire .A تحمیل

فلانك اوزرينه .T بر دوش فلان انداختن .P على يوكلتمك || Les ministres font des fautes, et les mettent sur le dos de leurs commis وكلای دولت ايتدكلری خطالری زير حكملرنده اولان مستخدملرك اوزرينه تحميل ايدرلر

Mettre de côté, c'est épargner sur son revenu A. استفصال P. باز مانده كردن T. فضله آرتورمق || Cet homme a mis de côté بو آدم ايرادندن فضله آرتوردی

Se mettre à quelque chose, signifie, s'en occuper, y travailler A. اشتغال ـ مبادرة الى الامر .P دست بكار نهادن T. چالشمغه باشلمق || Je me mettrai à cela incessamment بو مصلحته قريباً مشغول اولهجغم

Se mettre en danger A. القاء ـ القاء النفس الى الخطر ـ النفس الى معرض الخطر .P خودرا بمخاطره انداختن .T نفسنی مخاطره‌يه صالدرمق ـ كندويی مخاطره‌يه قويمق || Il s'est mis cent fois en danger de sa vie هزار كره جاننی معرض مخاطره‌يه القا ايتدردی ـ On dit aussi, Se mettre au hasard de ... pour dire, s'exposer au péril || En voulant trop gagner, il s'est mis au hasard de tout perdre كسب كثير ايده‌يم دير ايكن كافهٔ اموالنی ضايع ايتمك مخاطره‌سنه كرفتار اولدی En cherchant à grimper sur un rocher, il se mit au hasard de se tuer بر قيانك اوزرينه طرملايوب چيقمق مراد ايدر ايكن خطر هلاكه دوچار اولمشدر ـ Et se mettre en avant, pour dire, s'exposer à des dangers A. تبرز الى فضاء الخطر .P خودرا در ميدان تهلكه انداختن .T مخاطره ايچنه آتلمق ـ ميدانه آتلمق || Il ne faut pas trop se mettre en avant پك ميدانه آتلمق جائز دكلدر

Se mettre à la suite d'une chose, c'est suivre une entreprise commencée A. تعقيب .P پس كار شدن .T بر مصلحتك پسنه دوشمك ـ آردينه دوشمك || Il voulait se mettre à la suite de ce procès, mais il reconnut qu'il ne valait rien بو دعوايی تعقيب ايتمك قيدنده ايدی. انجق زحمتنه دكمديكنی اكلادی

Se mettre en feu, signifie, se fâcher A. تنغّر ـ استشاطة ـ تنفط .P پر آتش شدن .T آتشلنمك || Il ne faut pas se mettre en feu pour si peu de chose بويله امر جزئی ايچون آتشلنمك اقتضا ايتمز

Se mettre en quatre pour ..., signifie, faire de grands efforts A. صرف الجهد الجهيد .P چاك چاك شدن .T پاره‌لنمك || Il se mettrait en quatre pour le service de ses amis دوستلری خدمتنده چاك چاك اوله‌يور ـ پاره‌لنيور

Se mettre jusqu'au cou dans une affaire. N'oublier rien pour réussir T. بر مصلحته تا بكلو كيرشمك

On dit proverb, Se mettre sur son quant à moi, pour dire, faire le suffisant T. اشته ـ منم ديكر ينست واديسنی طوتمق بنم ديو خود فروشلق ايتمك

Se mettre à ..., signifie, commencer à ... A. شروع ـ بداء P. كرفتن ـ آغاز كردن précédé d'un infinitif T. باشلمق || Dès qu'on lui en parle, il se met à pleurer بوكا دائر صحبت سويلنديكی عقيبنده بكايه شروع ايدر Dès qu'il fut à table, il se mit à boire سفره باشنده قعودی عقيبنده شرب خمره شروع ايتمشدر

Se mettre sur le pied de faire une chose. En prendre l'habitude, s'en arroger le droit A. اتخاذ الداب .P فلان ايينرا كرفتن .T فلان عادتی ايدنمك || Il s'est mis sur le pied de contredire تعريضی عادت ايدندی sur celui de ne pas répondre aux lettres مكتوبلره جواب ويرمامكی عادت ايدندی

Mis. A. موضوع .P نهاده .T قونمش

Meuble, adj. Aisé à remuer. Il ne se dit que des terres A. سهل الاثارة .P شياربدنی .T سورلمسی ـ قولای سوربلور ـ سورلمسی قولای || Terre meuble زمين سهل الاثاره قولايلقلو طپراق

Meuble, subst. T. de Jurispr. Il se dit de tous les biens qui peuvent se transporter A. مال ممكن النقل .pl اموال ممكن النقل ـ ذايب وجامد ـ صامت وناطق .P مال امكان پذير .T كوتوربلور مال || Engager tous ses biens meubles et immeubles بركمسنه بالجمله صامت وناطق اموالنی واملاكی وعقاراتنی ترهين ايتمك les meubles suivent la personne صامت وناطق مقوله‌سی اولان اموال ذاته تابعدر l'argent est regardé comme un meuble نقود اموال صامته قبيلندن عدّ اولنور Les obligations sont aussi des meubles تمسكات دخی اموال صامته قبيلندندر

Il se dit aussi de tout ce qui sert à garnir, à orner une maison A. متاع البيت ـ نجود ومفروشات .pl نجود .pl نجد ـ اثاث البيت .P تجمّلات ـ رخت خانه ـ كاچال ـ سپار .T خانه او آوادانلغی ـ سپاهيلك || Acheter des meubles متاع بيت مبايعه ايتمك On l'a contraint de déloger, on

T. پشورمك يواشجه || Mijoter de la viande اتى طبخ لين
ايله پشورمك

MIL. V. Millet.

MILAN. Oiseau de proie *A.* جداة pl. حداء *P.* زغن ـ غليواژ
ـ غلبواج *T.* چيلاق

MILIAIRE. Qui ressemble à du millet *A.* جاورسى *P.* گاورس
گونه *T.* داری كبى ـ Il se dit aussi d'une éruption de pustules
qui ressemblent à des grains de millet *A.* جاورسيّة نملة *T.*
سيرجك ـ اصرغى

MILICE. L'art et l'exercice de la guerre. Il ne se dit qu'en
parlant des anciens *A.* فنّ الحرب ـ تعليم حربى *P.* فنّ
اورى جنك *T.* جنكجيلك || La milice des Grecs était fort diffé-
rente de celle des Perses اهل يونانك فنّ حربيلريله اهل
فرسك فنّ حربيلرى بيننده فرق كلّى ولر ايدى

On dit figur. en termes de l'Écriture-Sainte, que la vie de
l'homme est une milice continuelle عمر انسان بر مجاهدهٔ
دائميّه در

Il est aussi collectif, et signifie, troupe de gens de guerre
A. عسكر *P.* اوران جنك *T.* عسكرى نفراتى || Toute la
milice de la place se souleva قلعه‌نكـه عسكرى جملهٔ اياغه
قالقدى Il perdit à cette bataille toute la fleur de sa milice
اول مقابلده بالجمله گزيده عسكرى رهين تلف اولمشدر

Il se dit aussi, des troupes composées des habitans d'un pays,
qui s'arment pour leur propre défense *A.* وضيعة *P.* سپاه ولايت
T. عسكرى ولايت || Lever des milices ولايت عسكرينى
اياقلندرمق Capitaine de milice ولايت عسكرى يوز باشيسى

MILIEU. Le centre d'un lieu *A.* وسط *P.* ميان *T.* اورته ||
Voici justement le milieu de la place اشته ميدانك تمام
وسطى Nous voici justement dans le milieu اشته تمام اورته
بر شيئى Couper quelque chose par le milieu برنده يز
كسمك اورته‌سندن Le point du milieu *A.* الوسط *P.* حاق
اورته يير *T.* ميانگاه

Il se dit, dans une signification moins exacte, de un en-
droit qui est éloigné des extrémités *A.* قلب ـ كبد *P.* قلبگاه
T. كوبك || Cette ville est située au milieu de la France بو
بلده فرانسه‌نك قلبگاهنده كايندر Quand ils furent au mi-
lieu du bois اورمانك قلبگاهنه واصل اولدقلرنده Une lan-
gue de terre qui s'avance au milieu de la mer درپانكه
وسط بحره ـ كبد البحره قدر ـ قلبگاهنه ممتدّ اولان ير دل
قدر اوزانمش قره‌نك بر دلى

Il se dit aussi du temps || Vers le milieu de la nuit اواسط
ليلده ـ يقين اورته‌سنه كيجه‌نك Sur le milieu du jour وسط
نهاره قريب ـ نهارده اواسط Au milieu de l'été اواسط صيفده
de l'hiver اواسط شتاده ـ قيش اورته‌سنده ـ Il se dit aussi
d'autres choses || Le milieu du livre وسط كتاب || Le milieu
de sa harangue est fort beau موعظه‌سنك اورته‌سى اعلا
واحسندر

Et de ce qui est également éloigné de deux excès contraires *A.*
حدّ الاعتدال *P.* ميانهٔ حال *T.* اورته حال || La vertu se
trouve dans un juste milieu منقبت فضيلت حدّ اعتدال
تامنده موجوددر La libéralité tient le milieu entre la prodi-
galité et l'avarice جود وسخا بخل وتبذيرك حدّ اعتداليدر

Il signifie, figur., un tempérament que l'on prend dans les af-
faires, pour concilier des intérêts différents *A.* صورة التعديل
والتسوية || Il faut chercher quelque milieu بر تعديل وتسويه
صورتنى آره‌مق اقتضا ايدر Essayez de trouver quelque mi-
lieu pour les contenter tous deux طرفينى ارضايه وسيله اوله‌جق
بر كونه تعديل وتسويه صورتنى بولمنك چاره‌سنه باق
— On dit, qu'il n'y a point de milieu à cela, pour dire, qu'il
n'y a point d'autre parti à prendre بو بابده وسط حالى يوقدر ـ
بونك وسط حالى يوقدر

Au milieu de..., signifie, dans, parmi *A.* فى خلال *P.*
در اثنا ـ در ميانه *T.* آره‌سنده ـ اثناسنده || Au milieu des
plus grandes affaires, il trouve des momens pour donner à ses
amis مشغول اولديغى امور معظمه آره‌سنده دوستلريله
كوروشجك وقت بولور

Au milieu de tout cela, signifie, nonobstant *A.* مع ما فيه
P. با همه آن *T.* بو جمله ايله || C'est un homme qui, au
milieu de tout cela, ne laisse pas d'être à plaindre مع ما فيه
شايستهٔ مرحمت بر آدمدر Au milieu de tout cela, je vou-
drais le pouvoir servir بو جمله ايله خدمتنده بولنمغه خواهشم
وار ايدى

MILITAIRE. Qui concerne la guerre *A.* حربى *P.* جنكى *T.*
جنكه متعلق || L'art militaire فنّ حرب ـ فنّ حربى La di-
scipline ضابطهٔ حربيّه Exploits militaires مآثر حربيّه ـ
فتوحات جليله ـ فتوحات وغزوات Grades مراتب حربيّه

Charge رتبه عسكريّه ـ رتبهٔ اهل حرب ـ رتبهٔ حربيّه ـ عسكرى منصبى ـ Justice militaire منصب اهل حرب litaire, celle qui s'exerce parmi les troupes, suivant les ordonnances de la guerre *A.* محاكمهٔ حسب القوانين الحربيّة ـ Architecture militaire, c'est l'art de fortifier les places احكام حربيّة ـ فن معمارئ حربى ـ Testament militaire, c'est le testament qu'on fait à l'armée بركمسنه ـ سفربر وصيّتنامه‌سى سفربر ايكن ايتديكى وصيّتنامه

Exécution militaire. Dégât que l'on fait dans un pays pour contraindre les habitans à faire ce qu'on exige d'eux جبر وزور || Menacer d'exécution militaire جبر وزور حربى‌يه || حربى مبادرت اولندجغى بيانيله اخافه وتهديد ايتمك On a contraint les habitans par exécution militaire à payer contribution اهالئ مملكتى اعمال جبروزور حربى ايدەرك مال اماڭ ادا سنه مجبور ايلديلر ـ Il signifie aussi, une peine de mort infligée sans les formalités requises حسب الاحكام الحربيّه واقع اولان ترتيب جزا

Militaire, subs. Homme de guerre *A.* اهل الحرب ـ حربى ـ *P.* ارباب السيف pl. اهل السيف ـ ارباب الحرب pl. *T.* عسكرى || نبردكار ـ اهل شمشير ـ سپاهى On a donné des récompenses à tous les vieux militaires ارباب حربك بالجمله متقاعدلرينه مكافات اولندى Cette ordonnance déplut au militaire بو نظام اهل حرب عندنده رهين پسند اولمامشدر

Militairement, adv. *A.* حسب الرسوم الحربيّة *P.* برسم جنكجه ـ عسكريجه *T.* وراه جنكاورى || Agir militairement عسكريجه ـ حسب الرسوم الحربيّه عمل وحركت ايتمك jugerقوانين حربيّه اوزره محاكمه ايتمك حركت ايتمك

Militante. T. de relig. Qui combat. Il ne se dit qu'en cette phrase, L'Église militante, pour signifier, les fidèles qui sont sur la terre, parce que la vie d'un chrétien est regardée comme un combat continuel contre ses propres passions *A.* امّة المجاهدين فى عالم الناسوت

Militer. Combattre pour...., être en faveur. *A.* مساعدة *P.* همساز بودن *T.* مساعده‌لو اولمق || Cet argument milite pour nous بو دليل حقمزه مساعد در Cette raison ne milite point contre moi ـ بو علّت طرفمه بر وجهله نا مساعد دكلدر خلافمده دكلدر

Mille. Dix fois cent. *A.* الف pl. الوف pl. آلاف *P.* هزار *T.* بيك || Mille hommes, mille chevaux, mille navires بيك نفر وبيك پاره ـ آدم وبيك رأس باركير وبيك قطعه سفينه Mille écus بيك عدد غروش ـ Il se dit aussi d'un nombre incertain, mais fort grand *A.* الف *P.* هزار هزاران قتى جوق ـ نيجه بيك *T.* هزار بهزار ـ صد هزار ـ هزار بهزار || Mille personnes هزاران هزار آدملو témoignages شهادتلر preuves صد هزار دليللر Il y a mille et mille choses à dire là-dessus بو بابده هزار بهزار سويلنه‌جك شيلر وار Je vous ai dit cela mille fois بونى بيك كرّه سزه سويلدم در

Mille. Mesure en longueur dont on se sert pour exprimer la distance entre deux lieux *A.* ميل pl. اميال || Il y a un mille de ce lieu-là à un tel lieu فلان محلّه فلان محلّدن قدر بر ميل مسافه وار در Ce cheval fait tant de milles par jour بو باركير كونده شو قدر ميل مسافه قطع ايدر Mille d'Italie ايتاليا ميلى

Millefeuille. Nom que porte particulièrement l'achillée commune. V. Achillée.

Millénaire. Qui contient mille *A.* الفى *P.* هزارى *T.* بيكدن || Le nombre millénaire عدد الفى عبارت Il signifie aussi, mille ans *A.* الف عام *P.* هزار سال *T.* بيك ييل || Dans le premier millénaire الف عام اولده

Millepertuis. Plante *A.* رتان الانهار *P.* هوفاريقون *T.* قويون اوتى ـ ياره اوتى ـ قليج اوتى

Millésime. L'année marquée sur une médaille ou sur une monnaie *A.* رقم التاريخ السكّة *P.* رقم سال سكه *T.* سكه‌نك سنه‌سى رقمى || On ignore en quelle année cette médaille a été frappée, car le millésime est tout effacé بو اسكى زمان سكه‌سنك تاريخى رقمى كليّاً فرسوده اولمغله قنغى سنه‌ده ضرب اولنديغى معلوم دكلدر

Millet. Sorte de grain fort petit *A.* جاورس *P.* ارزن *T.* داري ـ برداري دانه‌سى ـ || Un grain de millet بيك حبّهٔ ارزن

Milliaire. Bornes que l'on place sur les grands chemins, pour marquer les milles *A.* انصاب pl. نصب pl. ميل ـ نشانهاى *P.* ميل *T.* ميل دیرکى ـ يول نشانلرى ديكيلان اميال

Milliard. Mille millions, ou dix fois cent millions *A.* الف الف *P.* هزار بار هزاران هزار ـ ده لك *T.* بيك قات اون كرّه يوز بيك ـ بيك كرّه اون يوك

Millième. Nombre d'ordre qui complète le nombre de mille

A. الفی *P.* هزارم *T.* بیکلنجی || La millième année de la naissance de Jésus-Christ میلاد حضرت عیسینک بیکنجی سنه سی

Il signifie aussi, une des parties d'un tout divisé en mille parties *A.* احد من الالف *P.* هزار یک *T.* بیکده بر || Il est intéressé dans cette affaire pour un millième بو خصوصده بیکده بر حصه علاقه سی وار در

MILLIER. Le nombre d'un mille. V. Mille || Un millier d'épingles بیکک عدد طوپلق || Un millier d'arbres بیک کوک آغاج

À MILLIERS. En très-grande quantité *A.* الفا الفا *P.* هزار هزار *T.* بیکر بیکر قتی چوق || On en trouve par milliers فلان شیئدن هزار بهزار بولنور

MILLION. Mille fois mille, ou dix fois cent mille *A.* الف الف *P.* هزار هزاران هزار صد بار ده *T.* اون کره یوز بیک ـ یوک ـ ده لک || Il y a en France plus de trente millions d'hommes فرانسه ده اوتوزدن متجاوز اون کره یوز بیک نفوس وار در || Il se dit aussi d'un nombre indéterminé *A.* الف الف *P.* هزار هزاران صد هزار *T.* نیجه || J'ai ouï dire cela un million de fois بو کلامی هزاران کره ایشیتدم || Je vous rends un million de grâces صد هزار تشکر ایدرم

MILLIONIÈME. Nombre d'ordre qui complète le nombre d'un million *A.* الفی کرة الفی *P.* هزارم صد بار ده *T.* اون کره یوز بیکنجی

MILLIONNAIRE. Qui possède des millions, qui est richard *A.* صاحب المال قارون *P.* بسیار مالدار *T.* افراط زنکین ـ مال قارون صاحبی

MINARET. Tour faite en forme de clocher, d'où l'on appelle, chez les Turcs, le peuple à la prière *A.* منارة pl. منارات

MINAUDER. Affecter des mines et des manières, dans le dessein de plaire *A.* تغنج ـ تدلل *P.* شیوه کاری کردن *T.* شیوه کارلق ایتمک ـ ناز وشیوه ایتمک || Cette femme ne fait que minauder بو قاری تغنج وتدللدن خالیة دکلدر ـ شیوه کارلقدن خالی دکلدر

MINAUDERIE. Mines et manières affectées *A.* دلال ـ غنج *P.* شیوه کاری *T.* شیوه کارلق ـ شکل || Je n'aime point toutes ces minauderies بو شکللو اطوار غنج آمیزدن حظ ایتمم

MINAUDIER. Qui a l'habitude d'affecter des mines, dans le dessein de plaire. Il se dit surtout des femmes *A.* متغنج *P.* شیوه کار *T.* ناز ونیاز ایدیجی ـ ...

MINCE. Qui a peu d'épaisseur *A.* رقیق ـ شفیف ـ زهیف *P.* تنک *T.* ابنجه ـ یوفقه || Étoffe mince شفیف متاع || Cette lame d'argent est trop mince نازک صیم لوحه بو غایت یوفقه در

Figur. Peu considérable *A.* جزئی قاصر *P.* کمین ناچیز *T.* خفیف ـ جزئی || Revenu bien mince از ایراد ـ یوفقه جزئی ایراد || Il a un mérite bien mince, un esprit mince, un savoir mince یوفقه بر ایراد ـ اهلیت جزئیه ـ عقل قاصر ـ علم ومعرفت جزئیه قاصره

On dit aussi, qu'une raison est mince, c'est-à-dire, faible *A.* دلیل واهی *P.* کم قوت *T.* دلیل ـ قوتسز دلیل

MINE. L'air qui résulte de la conformation du corps, et surtout du visage *A.* سیمة ـ سیما ـ لقا *P.* چهره *T.* صورت ـ سیمای زیبا وسیمای خباثتنما || Bonne, méchante mine یوز سیمای کبر ـ صورت قبیحه ـ شیمای نازیبا || mauvaise fière || basse سیمای دنائتنما آلود || Il a la mine fine, fausse, trompeuse دنی ولئیم پر خورت حیله باز وکاذب ومکار آدمک || Il a la mine guerrière, d'un homme de guerre فلان کمسنه ده اهل حرب آدمی صورتی وار در || On se trompe souvent à la mine اکثریا تغلیط صورت وسیماده || Il ne faut pas toujours juger des gens à la mine بر آدمک حالنی چهره وسیمادن استدلال ایتمک اقتضا ایدر || On dit, qu'un homme a bonne mine, pour dire, qu'il a l'air d'une bonne santé فلانده سیمای بر وصحت اولمق روا دکلدر || Et dans le sens contraire, qu'il a mauvaise mine فلانده چهره سی خسته ـ تغیر زاج صورتی وار در || Et qu'un homme a la mine d'être riche, d'être un peu fou فلانده سیمه ثروت وغنا وار در وجزئی جنون ـ بوز وقتدر فلانک ناصیه حالنده آثار ثروت ویسار ـ سیماسی وار در ـ وار در ونوعما آثار جنون ظاهر در || Et qu'il a la mine d'avoir fait une chose فلان ایشی ایشلدیکی صورت وسیماسندن فلان ایشده بولندیغی صورت حالندن مستدلدر ـ مستبان در

Et la contenance que l'on tient dans quelque intention *A.* ارائة صورت ـ کیات ایتمک || Faire bonne mine صورت

On dit, Faire mine de quelque chose, pour dire, en faire semblant *A.* ارائة الصورة ـ اظهار *P.* صورتا رو نمودن *T.* صورتا ـ یاپمه کوسترش ایتمک ـ کوسترمک || Il fit mine d'être con-

ارائه سوی ـ ارائهٔ صورت خشنودی ورضا ایلدی. tent صورتا اظهار ممنونیت ایلدی ـ ممنونیت

On dit proverb. Faire bonne mine à mauvais jeu, pour dire, cacher le mécontentement que l'on a *T.* قوری خیرت کوسترمک ـ قوری غیرت ایتمک

On dit, Faire triste mine, grise mine, froide mine à quelqu'un, pour dire, lui faire mauvais visage! *A.* اظهار التعبس *P.* ترش روی بد چهره کوسترمک *T.* روینی انمودن

On dit aussi, Faire des mines, pour dire, faire des signes *A.* اشارت ـ رمز || J'eus beau lui faire des mines, il ne m'entendit pas. بن بو قدر رموز واشارات ایلدم مرامی ... عبثدر ... وجهله اکلمدی

MINE. Lieu d'où l'on tire les métaux *A.* معدن pl. معادن *P.* کان *T.* معدن || Une mine d'or, التون معدنی de cuivre باقر معدنی de diamans, الماس معدنی de charbon de terre کمور معدنی de rubis, یاقوت معدنی Une mine profonde معدن عمیق الغور riche معدن کثیر النما ـ معدن محصولی pauvre معدن قلیل النما ـ برکتسز معدن ـ برکتلو معدن Travailler aux mines معدنلرده خدمت ایتمک La mine s'éboula et accabla les ouvriers معدن چوکوب ایچنده بولنان عمله یی ـ باصدی Trouver, découvrir une mine یر معدن کشف ایتمک fouiller معدنی استخراج ایتمک ـ حفر ایتمک ویولمق

Il se prend aussi pour les métaux et minéraux encore mêlés avec la terre *A.* حجر pl. احجار || Voilà de la mine d'or اشته بر حجر ذهب de cuivre حجر نحاس de la pierre de mine فلز حجری

MINE. Vaisseau qui sert à mesurer, et qui contient la moitié d'un setier *A.* نصف الکیل *P.* نیم کیل *T.* دمورلی

MINE. Cavité souterraine pratiquée sous un bastion, etc. pour le faire sauter par le moyen de la poudre *A.* رجل pl. ارجال ـ نقب *P.* سمج ـ اهون *T.* لغم || La place fut prise par le moyen d'une mine قلعه نک تسخیری نقب اثارهٔ اولندی ـ قلعه آلندی ـ لغم آتیلورق Charger une mine لغمی طولدرمق ـ لغمی تشحین واملا ایتمک Faire jouer une mine لغمی ایشلتمک ـ لغمی اعمال ایتمک Mettre le feu à une mine لغمه آتش ویرمک ـ نقبی ایقاد ایتمک La mine emporta la pointe du bastion لغمی طوتشدرمق ... آتیلان لغم طابیه نک بر کوشه سنی هوایه اوچوردی Les assiégés éventèrent la mine قلعه ده محصور اولان عسکر لغم اوزرینه ... لغمی هوالندروب ابطال ایتدردی La mine fut éventée لغمک هوالنوب ابطال اولندی Le puits de la mine لغمک پاجه سی la chambre نقبک ... لغمک خزینه سی La saucisson لغمک فتیلی Entonnoir de la mine آتیلان لغمک آچدیغی دلیک

On dit figur. Éventer la mine, pour dire, découvrir un dessein, et empêcher par-là qu'il ne réussisse خفا دفین خاک اولان تدبیری خارجه اخراج ایله تعطیل ایتدرمک

MINER. Faire une mine *A.* احداث النقب ـ نقب الدحل *P.* سمج زدن ـ اهون زدن *T.* لغم آچمق || Miner un bastion بر طابیه نک آلتنده لغم آچمق Cette place est si fort dans l'eau qu'il est impossible de la miner بو قلعه بغایت صو ایچنده صوقلمش اولدیغندن لغم آچلمسی محالدر

Les ennemis avaient miné leur demi-lune avant que de l'abandonner اعدا کندو نصف قمر طابیه لرینی ترک ایتمزدن مقدم دیبنده لغم آچمشلر در

Il signifie aussi, creuser, caver *A.* حفر ـ اکل *P.* کاویدن ـ فرسودن *T.* قازمق ـ آشندرمق || Le courant de la rivière a miné la pile des arches نهرک آقندیسی کمرلرک تملنی اشندردی L'eau mine la pierre صو طاشی اکل ایدر ـ آشندرر

Figur. Consumer, détruire peu à peu *A.* افنا *P.* بفنا رسانیدن *T.* چورتمک || Cette maladie le mine علت مبتلا اولدیغی وجودینی افنا ایدر La fièvre quarte mine bien un corps حمای ربع وجودی چوربدر وقت Le temps mine tout زمان هر شیئی افنا ایدر Le chagrin le mine شدت الم واندوه وجودینی افنا ایدر

MINERAL. Synonyme de Mine, dans le sens de Métal mêlé avec la terre. V. Mine.

MINÉRAL, subs. Il se dit de tout corps solide qui se trouve dans le sein de la terre, et qui se tire des mines. V. Métal. — Il signifie aussi, qui appartient aux minéraux *A.* معدنی *P.* معدنلو *T.* قیسوری || Matière minérale مادهٔ معدنیه Sel minéral ملح معدنی Eaux minérales میاه معدنیه

MINÉRALISATION. Opération par laquelle la nature combine avec les métaux divers principes *A.* کسب الصورة الفلز *P.* فلز صورتنه کیرمه *T.* صورت فلز پذیرایی

MINÉRALISER. Combiner avec les métaux divers principes *A.* وضع فی صورة الفلز *P.* صورت فلز دادن *T.* فلز صورتنه

قویمق

MINÉRALISÉ. *A.* صورت فلزّ پذیرفته *P.* موضوع فی صورة الفلزّ
فلزّ صورتنه کیرمش *T.*

MINÉRALOGIE. Science qui traite des minéraux *A.* علم المعادن
معدنجیلک *T.* قیسور شناسی *P.*

MINÉRALOGIQUE. Qui concerne la minéralogie *A.* متعلّق بعلم
علم معادنه متعلّق خریطه *A.* Carte minéralogique || المعدنی

MINET. Petit chat *A.* هریرة *P.* پوشکچه *T.* کدی انیکی ||
Le minet joue avec le chien هریره کلب ایله تلاعب ایدر –
کدی انیکی کلب ایله اویناشور

MINEUR. Ouvrier qui travaille à l'exploitation des mines *A.*
کماسهٔ کان *P.* حفّار المعادن – بحّاث المعادن – معدّن *A.*
معدنجی *T.*

MINEUR. T. d'art milit. Ouvrier qui travaille à la mine *A.* نقّاب –
لغمجی *T.* نقب زن – آهونبر – آهوان *P.* نقّاب الدحل ||
Attacher le mineur à un bastion لغمجی‌یی طابیه باشنده
نصب وتعیین ایلمک Le mineur était attaché à la muraille
نقّاب دیوار دیبنده طورر ایدی Une compagnie de mineurs
لغمجیان یوز باشیسی Capitaine de mineurs لغمجیان بلوکی

MINEUR. Qui n'a point encore atteint l'âge de majorité *A.*
صغیر .pl صغار – غیر بالغ – نا رسیده *P.* نا بالغ *T.* یتشمامش
|| Enfant mineur ولد صغیر En France, les rois cessent d'être
mineurs à treize ans et un jour فرانسده پادشاهلرک سنّی
اون اوچ سنه ایله بر کونه بالغ اولنجه حال صغردن چیقیمش
پادشاه اول وقتده صغیر Le roi était alors mineur اولورلر
بر – بر صغیری ابهال ایتمک Émanciper un mineur ایدی
فرزند نا بالغی کندو باشنه بوشلامق

MINEUR. Plus petit. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: L'Asie
mineure آسیای صغیر Les quatre ordres mineurs طریقات
اربعهٔ صغیره

MINEURE. T. de Logique. La seconde proposition d'un syllogisme *A.* صغری || Prouver, nier une mineure صغرایی اثبات
یاخود ردّ وانکار ایتمک

MINIATURE. C'est l'art de peindre en petit *A.* مصغّراً نقش
|| ارفاق اولدرق نقش چیقارمه *T.* نگار خرده کاری *P.*
Portrait en miniature مصغّراً نقش اولنمش تصویر

MINIÈRE. La terre, la pierre, ou le sable, dans lesquels
on trouve une mine ou un métal *A.* منبت المعدن *P.* معدنزار –
منبت || معدن چیقان یر *T.* زمین معدندار Minière d'or
معدن ذهب Il y a quantité de minières dans ce pays-là
اول مملکتده – اول مملکتده منابت معدنک کثرتی وار در
معدن چیقار یرلر چوقدر

MINIME. Qui est d'une couleur fort obscure *A.* ادهم *P.*
شبرنگ *T.* یاغز قره

MINIMUM. T. de Géomét. Le plus petit degré auquel une grandeur puisse être réduite *A.* اقلّ المقادیر – اصغر المقادیر *P.*
– اک کوچک *T.* اندکترین مقادیر – کوچکترین مقادیر
اک از

MINISTÈRE. L'emploi, la charge qu'on exerce *A.* منصب .pl
مناصب *P.* جاه *T.* منصب || Satisfaire aux obligations de son
ministère بر کمسنه عهده‌سنده اولان منصبک واجباتنی
منصبینه Cela n'est pas de mon ministère کما ینبغی ادا ایتمک
شان متعلّق شی دکلدر Se bien acquitter de son ministère
واجبات منصبنی – منصبی علی ما هو اللّایق اجرا ایتمک
لایقی اوزره ادا ایتمک

Et le gouvernement d'un ministre d'État *A.* وکالت || Le Ministère du Cardinal Mazarin فلان نام کمسنه‌نک وکالتی
Il se prend aussi, pour tous les ministres d'un État *A.* pl.
کارسازان امور سلطنت *P.* اولیاء الامور .pl وکلاء الدولة *T.*
دولت رجاللری || Le ministère était entièrement opposé à cela
بو خصوصده وکلای دولت کلّیاً مخالف ایدیلر

MINISTÉRIEL. Qui appartient au ministère d'un État *A.* متعلّق
بامور الدولة *T.* دولتک – امور دولته متعلّق || Lettre ministérielle دولت مکتوبی Opération ministérielle دولتک بر
تدبیر امور دولته قادر بر عقل Tête ministérielle کار وعملی

MINISTÉRIELLEMENT. Dans la forme ministérielle *T.* دولتجه
|| Il m'a répondu ministériellement بکا دولتجه جواب ویردی

MINISTRE. Celui dont on se sert pour l'exécution d'une chose
A. منفذ – مروّج *P.* کار کن *T.* ایشلتدریجی – یورتدریجی –
اجرا ایدیجی || Être le ministre des passions d'autrui اخر
کمسنه‌نک امراض نفسانیه‌سنی ترویجه سعی ایتمک de
فلان کشینک اراده ایتدیکی امورک منفذی ses volontés
خشم وغضب فلانک مروّجی اولمق de sa colère اولمق
Les démons sont les ministres de la vengeance Divine شیاطین
قهر وانتقام خداینک مروّجلری در

MINISTRE D'ÉTAT. Celui dont un prince fait choix pour le

charger des affaires de son État *A.* وكيل الدولة *P* كارساز
امور سلطنت *T.* دولت رجالى || Le premier ministre d'État
d'une telle Cour فلان دولتنك باش وكيلى ـ سر وكلاى
دولت

On appelle aussi Ministres, ceux que les princes envoyent dans
les Cours étrangères *A.* سفير pl. سفرا *P.* ايلچى *T.* ايلچى
|| Les ministres étrangers jouissent de certains priviléges dans les
Cours où ils sont دول سائره ايلچيلرى مبعوث اولدقلرى
دولتلرده بعض كونه امتيازاته مظهر اوله كلمشلردر

MINIUM. Matière rouge qui se fait avec de la chaux de plomb
A. زنجفر عملى *P.* سمشگرف ساخته *T.* سوكلن

MINORATIF. T. de Méd. Remède qui purge doucement *A.*
ملين pl. مليّنات *P.* شكمران نرم ساز *T.* خفيفجه يوركى
سورر

MINORITÉ. L'état d'une personne mineure *A.* حال الصغر ـ
عدم البلوغ *P.* نا رسيدگى ـ حال نا بلوغى *T.* بلوغه
وارميانك حالى || Cela est arrivé pendant sa minorité بو
كيفيّت حال صغرى اثناسنده واقع اولمشدر Durant la mi-
norité du roi پادشاهك حال صغرنده

MINORITÉ. Le petit nombre, par opposition à Majorité *A.*
قلّة العدد *P.* كمترئ عدد *T.* عدد آزلغى || La minorité des
voix dans une assemblée مجلسده راى ايدنلرك قلت عددى ـ
Minorité d'une assemblée, c'est la partie la moins nombreuse qui
est opposée aux opinions du plus grand nombre *A.* طرف اقلّ
P. طرف كمتر *T.* آزلق طرفى || Il était de l'avis de la mi-
norité طرف اقلّك راينه ذاهب ايدى La minorité ne
doit pas l'emporter طرف اقلّك رايى غالب اولمامق
اقتضا ايدر

MINUIT. Le milieu de la nuit *A.* منتصف ـ نصف الليل
الليل *P.* ميان شب ـ نيمشب *T.* كيجه ياريسى || Jusqu'à
minuit نصف الليل قدر Sur le minuit منتصف ليلده

MINUSCULE. On appelle Lettre, caractère minuscule, une pe-
tite lettre *A.* حرف دقيق pl. دقاق الحروف *P.* خرده
حرف *T.* اوفاق حرف

MINUTE. La soixantième partie d'une heure *A.* دقيقة pl.
دقايق || La minute contient soixante secondes هر بر دقيقه
آلتمش ثانيدن عبارتدر Une minute et deux secondes بر دقيقه
وايكى ثانيه Je reviens à vous dans une minute بر دقيقه
ايچنده كلورم

MINUTE. Écriture fort petite *A.* خطّ منمّل *P.* خطّ خرد *T.*
اينجه يازو

Il signifie aussi, le brouillon de ce qu'on écrit d'abord pour
le mettre plus au net *A.* مسودّة pl. مسودّات *P.* هيولاى رقم
T. تسويد ـ قره لمه || Faire la minute d'une lettre بر مكتوبك
مسودّه سنى قلمه آلمق Il ne fait point de minutes de ses let-
tres تحريراتنى بلا ـ يازديغى تحريراتى تسويد ايتمز
تسويد يازار

Il se dit aussi, de l'original des actes, qui demeure chez les
notaires *A.* نسخهٔ اصليّة *T.* نسخه ـ بطّال || اصل نسخه || La minute
de ce contrat est chez un tel notaire بو حجّتك بطّالى
فلان محكمه كاتبنك يانده محفوظدر C'est lui qui en garde
la minute نسخهٔ اصليّه نك حافظى فلاندر ـ On dit aussi,
La minute d'une sentence, d'un arrêt, d'un compte براعلامك
وبر حكمك وبر محاسبه نك بطّالى

MINUTER. Faire la minute d'un écrit qu'on veut mettre au
net *A.* تسويد *P.* تسويد كردن *T.* قره لمق ـ تسويد ايتمك
|| Avez-vous minuté cela comme on vous a dit? سپارش اولنديغى
كبى تسويدينى ايتدكمى

Figur. Projeter quelque chose pour l'accomplir bientôt *A.* اجالة
فى الذهن *P.* در خاطر كردن *T.* تصارلمق ـ ذهنده قورمق
|| Il minute son départ نيّت عزيمت ذهننده جولان ايدر ـ
عزيمتنى تصارلر Il y a long-temps qu'il minutait de faire ce
qu'il fait بو دفعه ايتديكى ايش مدّت مديده دنبرو ذهننده
بو فعلك ايشلمسنى چوقدنبرو ـ جولان ايتمش مادّه در
ذهننده قورمشيدى

MINUTIE. Chose de peu de conséquence, qui ne fait rien au
gros d'une affaire *A.* امر دقيق pl. مداق الامور *P.* شئ نا
چيز *T.* اوفاق تفك شيئلر || Il ne faut pas s'arrêter à des
minuties مداق اموره صرف ذهن ايتمك جائز دكلدر Ce
sont des minuties qui ne valent pas la peine de . . . زحمتنه دكمز
نا چيز مقولهسى شيئلردر

MINUTIEUX. Qui s'attache aux minuties *A.* متتبّع المداق
الامور ـ ملتقص ـ مقصّ *P.* دلبستهٔ امور نا چيز *T.* اوفاق
تفك شيئلره اوغراشور بر كمسنه || C'est un homme bien
minutieux مداق امور ايله ـ مداق اموره مرتكب بر آدمدر
On dit aussi, Recherches minutieuses تتبّعات ـ اوغراشور آدم

Soins minutieux دقیقه ـ تتبّعات بالمداقه ـ اینجه‌دن اینجه آراشدرمه‌لر ـ همم بالمداقه ـ اینجه‌دن اینجه اهتماملر

MINUTIEUSEMENT, adv. *A.* بالمداقه ـ بالدنوق ـ بالاقتصاص *T.* اوفاق تفکك شیلره باقەرق *P.* با دلبستگی بامور نا چیز

MI-PARTI. Composé de deux parties égales *A.* ذو شطرین *P.* دو نیمه *T.* یاری یاری‌یه || Robe mi-partie de blanc et de noir بر شطری بیاض وبر شطری سیاه قماش ـ آقی قره‌سی یاری یاری‌یه بر قماش

MIRACLE. Acte de la puissance Divine contraire aux lois de la nature *A.* معجزة pl. معجزات || Vrai miracle معجزهٔ صحیحه ـ معجزهٔ محققه avéré ـ faux معجزهٔ مزوّره ـ معجزهٔ کاذبه Ce miracle s'est fait à la vue de toute la ville بو معجزه علی ملاء الناس واقع اولمشدر ـ Le don des miracles نعمت معجزات ـ

Il se dit aussi d'une chose rare et extraordinaire || C'est un miracle qu'il n'ait pas été tué dans une telle bataille فلان ملحمه‌ده قتل اولنمامسی معجزه نوعندندر C'est un miracle qu'il se soit sauvé d'un si grand péril بو مقوله مخاطرهٔ عظیمه‌دن فرجیاب خلاص اولمسی معجزه قبیلندندر

Il se prend aussi, pour tout ce qui est digne d'admiration *A.* اعجوبة *P.* شگفت فرما *T.* عجایب ـ عجایبات‌دن بر شئ ـ || Cette machine est un miracle بو آلت عجایب شیندر ـ عجایبات‌دندر

MIRACULEUSEMENT. D'une manière miraculeuse *A.* علی طریق المعجزة *P.* بر وجه معجزه *T.* معجزه صورتیله || Cet homme échappa miraculeusement du naufrage فلان کشی کمی قضاسندن معجزه طریقیله خلاص بولدی

MIRACULEUX. Qui s'est fait par miracle *A.* واقع بالمعجزة *P.* معجزه دار ـ معجزه نما *T.* معجزه ایله اولمش || Effet miraculeux معجزه ایله ظهور ایتمش اثر Chose miraculeuse معجزه طریقیله واقع اولمش شئ On peut dire que sa guérison est miraculeuse برء تامّ بولمسی معجزه طریقیله واقع اولمش بر شیندر دینسه ـ معجزه قبیلندندر دینسه جائز در سزا در

Il signifie aussi, surprenant, admirable *A.* موجب الاعجاز ـ موجب الاستغراب *P.* شگفت بخشا *T.* شاشیله‌جق شئ || Ouvrage miraculeux موجب اعجاز اوله‌جق شئ Action miraculeuse بادئ استغراب اوله‌جق بر فعل

MIRE. Espèce de bouton, placé au bout d'une arme à feu, et qui sert à mirer *A.* زرّ الاهداف *T.* نشانلمه تکمه‌سی || La mire d'un canon, d'un fusil طوبده وتفنکده اولان نشانلمه تکمه‌سی

MIRER. Regarder attentivement, avant que de tirer une arme, l'endroit où l'on veut que porte le coup *A.* استهداف ـ تحشیف العین فی الغرض *P.* بآماج دیده دوختن *T.* غرضی استهداف ایتمك || Mirer le but نشان آلمق ـ غرضه نشان آلمق Après avoir bien miré, il n'approcha pas seulement du but کرکی کبی نشان آلمشیکن غرضه تقرّب بیله ایده‌مدی

Figur. Viser, aspirer *A.* اطماح النظر ـ تحدیق النظر *P.* چشم دوختن ـ دیده دوختن *T.* کوز دیکمك || Il y a long-temps qu'il mirait cette place مدّت مدیده‌دنبرو بو منصبه ـ چوقدنبرو بو منصبه کوز دیکمشیدی ـ اطماح نظر ایدر ایدی

Se Mirer. Se regarder dans un miroir *A.* ترائی العکس نفسه *P.* عکس خودرا در آیینه نگاه کردن *T.* کندو عکسنی آیینه‌ده کورمك || Après qu'elle se fut long-temps mirée بو خاتون وافر زمان کندو عکسنی آیینه‌ده باقدقدنصکره ـ Et se regarder dans toute surface qui réfléchit l'image des objets || Se mirer dans l'eau صو ایچنده کندو عکسنی کورمك

MIROIR. Glace de verre qui réfléchit les images des objets *A.* مرآة pl. مرایا ـ سجنجل ـ وذیلة pl. وذایل *P.* آیینه *T.* آینه || Bordure de miroir *A.* حاشیة المرآة *P.* پرواز آیینه *T.* آیینه‌نك پروازی Miroir où l'on voit les objets renversés صورتلری معکوس کوسترن آیینه Se regarder dans un miroir کندو عکسنی آیینه‌ده کورمك ـ Miroir de métal *A.* مرآت فولادیّ *P.* آیینهٔ چینی *T.* پولاد آیینه ـ Miroir concave *A.* مرآت مقعّر *P.* آیینهٔ کاواك *T.* قووق آیینه ـ Miroir convexe *A.* مرآت محدّب *P.* آیینهٔ خرپشت *T.* دیشی قنبور آینه ـ Miroir ardent. C'est une sorte de miroir qui, exposé au soleil, brûle ce qui lui est présenté *A.* مرآت وقّاد *P.* آیینهٔ سوزان *T.* یاقیجی آینه

On dit figur., que les yeux sont le miroir de l'âme, pour dire, que les diverses affections de l'âme se manifestent dans les yeux *A.* العین غمّاز القلب

En termes de Marine, il se dit d'un cadre placé à l'arrière du vaisseau, et chargé de la figure qui donne son nom au vais-

seau. V. Fronton.

MIROITÉ. Il se dit des chevaux dont le poil est bai, mais qui présente des marques qui rendent sa croupe pommelée et différente du fond de la robe *A.* كميت ابرش *P.* اسب بنكلو طورى *T.* كهرئ نكته‌دار

MIROITERIE. Commerce de miroirs *A.* تجارة المرايا *P.* آيينه آينه‌جيلك *T.* فروشى

MIROITIER. Marchand qui vend des miroirs *A.* بيّاع المرايا *P.* آيينه فروش *T.* آينه‌جى

MISAINE. T. de Mar. Le mât d'avant. V. Mât.

MISANTHROPE. Qui hait les hommes, qui fuit le commerce des hommes *A.* نفوز عن الانسان - بغيض الانسان *P.* از مردم رمان - مردم گريزان *T.* آدمدن قاچر - آدمدن اوركر || C'est un vrai misanthrope محض بغيض الانساندر

MISANTHROPIE. La haine des hommes, l'éloignement qu'on a pour les hommes *A.* نفرة عن الانسان *P.* از مردم رميدگى - از مردم گريزى *T* آدمدن اوركگلك || On n'a jamais vu une misanthropie pareille à la sienne آدمدن بو مثللو اوركگاكى كورلمش شئ دكلدر

MISCELLANÉES. Il se dit d'un recueil de différents ouvrages de science *A.* مجموعة العلوم المتفرّقة

MISCIBILITÉ. T. de Chimie. Qualité de ce qui se peut mêler, s'allier *A.* قابليّة الامتزاج *P.* آميزش امكانپذيرئ *T.* قارشمغه || La miscibilité des métaux معادنده اولان قابليّت كلمكلك امتزاج

MISCIBLE. Qui a la propriété de se mêler avec quelque chose *A.* ممكن الاختلاط - ممكن الامتزاج *P.* آميزشپذير *T.* قارشه بيلور || L'huile n'est point miscible avec l'eau روغن زيت صو ايله ممكن الامتزاج دكلدر

MISE. Ce qu'on met, soit au jeu, soit dans une société de commerce *A.* رأس المال *P.* سرمايه *T.* سرمايه || Sa mise était de cinquante louis سرمايه‌سى اللى التون ايدى

Il signifie aussi, enchère *A.* قيمة المزاد *P.* بهاى مزاد *T.* مزاد بهاسى || La mise de cette maison est à tant بو منزلك مزادى بهاسى شو قدر در

Il se dit aussi du cours de la monnaie *A.* رايج *P.* سره - رايگان *T.* كچر || Monnaie de mise رايج سكّه - بين الناس رايج اولان سكّه Ces espèces-là ne sont pas de mise بو سكّه‌لر بين الناس رايگان دكلدر - نا سره در - رايج دكلدر

On dit, qu'une raison, qu'une excuse n'est pas de mise, pour dire, qu'elle n'est pas valable, qu'elle n'est pas recevable *A.* غير معتبر - غير مقبول *P.* نا شايستهٔ اعتبار - نا مقبول *T.* طوتلمز - كچمز

MISÉRABLE. Qui est dans la misère, malheureux *A.* مسكين pl. مساكين - عاجز pl. عجزة *P.* بيچاره *T.* دوشكون || Cet homme est bien misérable غايت ايله مسكين بر آدمدر Être réduit à un état misérable حال مسكنته گرفتار اولمق Une misérable famille ruinée حالى خراب اولمش بيچاره برخاندان C'est une misérable condition que celle de l'homme انسانك حالى محض عجز ومسكنتدر Il traîne une vie bien misérable حال عجز ومسكنتده كچينور - On dit, qu'un homme a fait une fin misérable, pour dire, qu'il est mort misérablement عمرينى حال مسكنتده تمام ايلدى

Il se prend aussi pour Méchant *A.* دنئ الطبع - لئيم الطبع *P.* فرو مايه *T.* آلچق || Il faut être bien misérable pour faire une telle action غايت لئيم الطبع بر آدم اولملو در كه حتّى اول مقوله حركتى ارتكاب ايليه

Et pour ce qui est mauvais dans son genre *A.* خسيس - ردئ *P.* كم مايه *T.* بيقدر - ايشه يرامز - كوتى || Toutes les raisons qu'il allègue sont misérables ايراد ايلديكى علل واسبابك جملهسى ردئ وبيقدر در Il a fait un discours misérable بر كمايه مقالهٔ خسيسه بسط وايراد ايلدى Un livre misérable بر كتاب - Il se prend aussi pour Méprisable || Se tourmenter pour de misérables honneurs اعتبارات خسيسه ايچون تعذيب نفس ايتمك Il n'a qu'un misérable cheval خسيس كوتى بر - وكمايه بر دابّه‌دن غيرى شيئه مالك دكلدر دابّه‌دن

Il est aussi substantif et signifie, celui qui est dans la misère *A.* مسكين pl. مساكين - محتاج pl. محتاجين - فقير pl. فقرا *P.* بينوا - گدا *T.* يوخسول || Assister les misérables مساكين وفقرايه اعانت ايتمك Secourir les misérables فقرا ومحتاجينه Avoir pitié des misérables فقرايه مددرس اولمق مرحمت ايتمك

On dit par injure, C'est un misérable, pour dire, c'est un très-malhonnête homme *A.* سفيل المزاج - رذيل pl. ارذال *P.* بد منش *T.* آلچق

MISÉRABLEMENT, adv. *A.* بالمسكنة ـ بالرداءة *P.* ببیچارگی ـ با کمایگی *T.* الچقلق ایله ـ دوشکونلک ایله || Vivre misérablement بالمسکنه اتمام حال مسکنتده کچنمک finir عمر ایتمک écrire ردائت ایله تحریر ایتمک

MISÈRE. État d'un homme misérable, extrême indigence *A.* فاقة ـ فقر ـ بؤس ـ مسکنت *P.* تهی دستی ـ بینوایی ـ گدایی *T.* یوخسوللق || Grande misère فقر ـ بؤس کلّی Il est au comble de la misère منتهای مراتب فقر شدید dans la dernière misère قصارای مراتب تهی دستی وافتقارده در Il est mort de faim et de misère غلبهٔ جوع وفقردن وفات ایلدی

Misère. Ce qui rend misérable *A.* عجز *P.* بیچارگی *T.* دوشکونلک || Ce qui nous paraît de plus grand dans le monde n'est que misère et que vanité جهانده اجلّ واشرف عدّ ایلدیکمز شیلر محض حال عجز وبیچارگیدر On n'est jamais content de son état, rien ne marque davantage la misère de l'homme هیچ بر کمسنه حالندن خشنود وراضی دکلدر بو کیفیّت انسانک عجز طبعنه دلیل واضحدر

Il signifie aussi, peine, incommodité *A.* عذاب ـ محنت *P.* دلازاری ـ جانگدازی *T.* ثقلت ـ صیقندی || C'est une grande misère que les procès دعوالرک غائلەسی بر عذاب شدید در ـ دعوالر ایله اوغراشمق بر ثقلت عظیمه در C'est une grande misère que d'avoir affaire à lui بو آدم ایله معامله ایتمک ثقلت عظیمه در

Misères, signifie, des bagatelles, des choses de peu d'importance *A.* pl. عبثیّات *P.* اشیای بیهوده ـ اشیای ناچیز *T.* لا شیٔ مقولەسی مادّەلر ـ هیچ مقولەسی شیلر || On ne lui reproche que des misères حقنه عزو ایتدکلری اسنادات لا شیٔ مقولەسی مادّەلر در عزو اولنان قباحتلر عبثیّات ـ Il n'a dit que des misères عبثیّاتدن غیری بر کلام سویلمدی

MISÉRÉRÉ. T. de Méd. Sorte de colique très-violente dans laquelle on rend les excrémens par la bouche *A.* ایلاوس || Avoir le miséréré ایلاوس علّتنه مبتلا اولمق Une colique de miséréré ایلاوس عارضەسنه مقارن داء قولنج

MISÉRICORDE. Vertu qui porte à avoir compassion des misères d'autrui *A.* شفقت ـ رأفت ـ مراحم pl. مرحمت ـ رحم *P.* مرحمتکاری ـ مهربانی *T.* مرحمت || Pratiquer les oeuvres de miséricorde اجرای اعمال رأفت ومرحمتکاری ایتمک C'est un homme sans miséricorde بیرحم وشفقت بر آدمدر ـ مرحمتسز آدمدر ـ مایهٔ مرحمتدن عاری بر آدمدر ـ Il se dit aussi de Dieu || La miséricorde de Dieu مرحمت صمدانیّه C'est une grande miséricorde que Dieu nous a faite الله تعالینک بزم حقمزه بر مرحمت جلیلەسیدر Il faut espérer que Dieu nous fera miséricorde باری تعالی حضرتلری بزه مرحمت ایدەجکنه ربط امّید ایتمک لازمدر Chanter les miséricordes de Dieu مراحم بی نهایهٔ رحمنیّەیه حمد وشکر ایتمک ـ On dit, Être à la miséricorde de quelqu'un *T.* بر کمسنەنک مرحمتنه قالمق Se mettre, s'abandonner à la miséricorde de quelqu'un بر کمسنەنک مرحمتنه حوالهٔ نفس ایتمک ـ مرحمتنه متوکّل اولمق

Il signifie aussi, le pardon qu'on accorde à ceux qu'on pourrait punir *A.* عفو ومرحمت *P.* آمرزش *T.* برغالمه || Demander miséricorde رجای عفو ومرحمت ایتمک Crier miséricorde استدعای عفو ومرحمت ایتمک Faire miséricorde بیدریغ ایتمک ـ عفو ومرحمتی ارزانی قلمق Il ne leur a fait aucune miséricorde بوجه من الوجوه حقلرینه تجویز عفو ومرحمت ایتمامشدر À tout péché miséricorde نا شایان عفو ومرحمت گناه یوقدر ـ Préferant miséricorde à justice. Formule dont on se sert dans les lettres de rémission شیمهٔ کریمهٔ مرحمتی وجیبهٔ عدالت اوزرینه تقدیماً وترجیحاً

On dit par exclamation, Miséricorde! *A.* الامان

MISÉRICORDIEUSEMENT, adv. *A.* بالرأفة ـ بالترحّم ـ بالمرحمة *P.* مرحمتکارانه ـ رحیمانه ـ با مهربانی *T.* مرحمت ایله || Dieu reçoit miséricordieusement les pécheurs qui reviennent à lui حقّ تعالی حضرتلری رجوع عن الذنوب ایدن گناهکارانی بالترحّم قبول ایدر

MISÉRICORDIEUX. Qui a de la miséricorde *A.* کثیر المرحمة ـ صاحب المرحمة pl. اصحاب المرحمة ـ رؤف *P.* مرحمتکار ـ مهربان *T.* مرحمتلو || L'Évangile dit: Bienheureux sont les miséricordieux, car ils obtiendront miséricorde اصحاب مرحمت اولنلره نه موتلو نتەکم نایل رحم ورأفت ربّانی اولەجقلر در دیو نصّ انجیل شریفده محرّر ومسطور در ـ En parlant de Dieu, on emploie particulièrement les mots *A.* رحمن ـ رحیم ـ رؤف ـ کریم ـ حنّان

MISSEL. Livre qui contient les prières de la messe *A.* کتاب

كتاب الصلاة القربان المقدّس ـ الصلاة القداس الشريف

MISSION. Envoi, charge, pouvoir qu'on donne à quelqu'un de faire quelque chose *A.* مأموريّت *P.* مأموريّت *T.* گماشتگی || Il a reçu sa mission مأموريّتنی آلمشدر Ce n'est pas de moi que vous devez attendre votre mission مأموريّتكی بندن آلملو دكلسك Où est votre mission? مأموريّتك نه طرفه در Avez-vous mission pour cela? بو مادّه ايچون مأموريّتك وارميدر Vous parlez sans mission بلا مأموريّة سويلرسك || Il a mal rempli sa mission مأموريّتنی لايقی اوزره ادا ايتمامشدر

On s'en sert ordinairement en parlant des choses qui regardent la religion *A.* رسالت *P.* فرسادگی *T.* كوندرش || La mission des Apôtres vient de Jésus-Christ même حواريّون كرامك رسالتی . بالنفس حضرت عيسی طرفندن صادر اولمشدر Les Apôtres ont prouvé leur mission par des miracles حواريّون حضراتی عهده‌لرنده اولان رسالتی معجزات ايله اثبات ايتمشلر در

MISSION, est aussi un terme collectif, qui se dit des prêtres employés pour la conversion des infidèles, ou pour l'instruction des Chrétiens *A.* pl. مبعوثين لتلقين الايمان || On a envoyé une mission dans les Indes هندستان طرفنه تلقين ايمانه مأموراً مبعوثلر كوندرلدی La mission de la Chine تلقين ايمانه مأموراً چين طرفنه كوندريلان مبعوثلر

MISSIONNAIRE. Prêtre qui est employé aux missions *A.* مأمور بتلقين الايمان pl. مأمورين بتلقين الايمان

MISSIVE. Lettre écrite pour être envoyée à quelqu'un *A.* مكتوب pl. مكاتيب *P.* نامه *T.* مكتوب

MITAINE. Sorte de gant. V. ce mot.

MITE. Petit insecte qui s'engendre dans le fromage *A.* سوس الجبن *P.* كرمك پنير *T.* پنير قوردجغزی

MITIGATION. Adoucissement *A.* تعديل pl. تعديلات ـ تخفيف pl. تخفيفات *P.* سبكسازی *T.* خفيفلتمه || La règle de cet ordre aurait besoin de mitigation بو طريقت رهبانك قانون ونظامی تعديله محتاجدر Il faudrait apporter à cette loi quelque mitigation بو قانون نوعمّا تعديل اولنمق اقتضا ايدر La mitigation des peines حدود شرعيّه نك تعديل وتخفيفی

MITIGER. Adoucir *A.* تعديل ـ تخفيف *P.* سبك ساختن *T.* خفيفلتمك || Mitiger une règle trop austère شدّتی غالب اولان بر قاعده‌يی تعديل ايتمك Cela a besoin d'être mitigé, comme étant d'une pratique trop difficile اجراسی مشكل بر حالت اولمغله تعديل اولنمغه محتاجدر

MITONNER. Il se dit du pain qu'on met dans du bouillon, et qu'on laisse tremper long-temps sur le feu avant que de dresser le potage *A.* ثرد *P.* در گوشتابه نان آغاريدن *T.* ات صوينه تريد قاتمق ـ صوينده تريد اصلاتمق || Faire mitonner la soupe چوربايه تريد قاتمق

MITONNER. Dorloter *A.* تفنيق *P.* بناز ونعيم پروردن *T.* نازلو بسلمك || Il a une femme qui a un grand soin de lui, et qui le mitonne extrêmement كنديسی اهتماملو كوزه‌دوب غايت مرتبه‌ده ناز ونعيم ايله پرورده ايدر بر زوجه‌سی واردر C'est un homme qui aime à se mitonner ناز ونعيم ايله پرورده اولمقدن حظ ايدر آدمدر

On dit figur., Mitonner une affaire, pour dire, en préparer doucement le succès *T.* بر مصلحتك مقدّماتنی توطئه ايتمك اسباب ـ سهولتنی تهيئه ايتمك

MITOYEN. Qui sépare. Il ne se dit qu'en ces phrases: Mur mitoyen, qui est un mur qui sépare deux propriétés, et qui est bâti à frais communs *A.* جدار مشترك *P.* ديوار مشترك *T.* حظار مشترك Cloison mitoyenne *A.* مشترك جيت ديوار Espace mitoyen *A.* فاصلة pl. فواصل ـ ما بين *P.* ميانه *T.* آره‌لق يری

On dit figur. Avis mitoyen, pour dire, un avis qui tient le milieu entre deux extrémités opposées *A.* رأی متوسّط || On a ouvert un avis mitoyen pour tout concilier بر اصلاح ما بينه مدار اولەجق رأی متوسّط در ميان اولندی ـ On dit dans le même sens, Parti mitoyen *A.* وسط بين الشقّين ـ وسط ما بين *P.* ميانه *T.* هر دو ايكيسی اورته‌سی

MITRAILLE. Il se dit de toute sorte de vieilles ferrailles dont on charge les canons *T.* صالقم || Un canon chargé à mitraille صالقم ايله طولمش طوب

MITRE. Ornement de tête que les évêques portent à l'église *A.* تاج الاسقف ـ تاج اسقفیّ *P.* افسر اسقفی *T.* پسقپوس طاقيه‌سی

MIXTE. Qui est composé de choses de différente nature *A.* مخلوط ـ مركب *P.* آميخته *T.* قاريشق || Corps mixtes اجرام مركبه ـ Il est aussi substantif *A.* مركب pl. مركبات || Réduire les mixtes à leurs principes مركباتی اجزای اصليّه‌لرينه

بر جسم ارجاع ایتدرمک Toutes les parties d'un mixte
مرکبک کافهٔ اجزاسی

MIXTILIGNE. T. de Géom. Il se dit des figures terminées en partie par des lignes droites, et en partie par des lignes courbes *A.* شکل مختلف الخطوط

MIXTION. Mélange de plusieurs drogues dans un liquide, pour la composition d'un remède *A.* مشج ـ تقتیت *P.* آمیزش *T.* قاتلمه || Ce médicament se fait par la mixtion de telle et telle drogue بو دوا فلان وفلان اجزالرک مشج وتقتیتیله اولور

MIXTIONNER. Mêler quelque drogue dans une liqueur, et faire qu'elle s'y incorpore *A.* تمشیج ـ تقتیت *P.* بهم آمیختن بری برینه قاتوب قارشدرمق *T.*

Mixtionner du vin, une boisson *A.* تقطیب ـ قشب *P.* شراب ایچنه بشقه شیٔ *T.* بباده چیز دیگر آمیختن قاتمق

Mixtionné. *A.* ممشوج ـ مقتّت *P.* بهم آمیخته *T.* قاتیلوب شراب *T.* بباده آمیخته *P.* مقطّب ـ مقشوب *A.* قارشدرلمش ایچنه قاتلمش

MOBILE. Qui se meut, qui peut être mû *A.* متحرّک ـ ممکن الحرکة *P.* جنبان ـ جنبنده *T.* اوینار ـ قملدانور || Il y a des corps plus mobiles les uns que les autres اجرامک بعضیسی بعضیسندن زیاده متحرّکدر Cette roue n'est pas assez mobile بو چرخ کفایت مرتبده متحرّک دکلدر

On dit figur. Caractère mobile, pour dire, changeant, inconstant *A.* متحوّل ـ سهل التحوّل ـ عدیم الثباة *P.* نا پایدار ـ اویناق ـ قرارسز *T.* نا بر قرار Et imagination mobile, celle qui reçoit promptement des impressions différentes *A.* ذهن جایل ـ ذهن کثیر الجولان

On dit en Mécanique, Le mobile, pour dire, le corps qui est mû *A.* متحرّک *P.* جنبیده *T.* اوینامش ـ قملدانمش ou pour dire, la force mouvante *A.* محرّک *P.* جنباننده *T.* قملدادیجی ـ اویناديجی || L'eau est le mobile de cette machine بو آلتک محرّکی صو در

On appelle figur. Le premier mobile, un homme qui donne le branle, le mouvement à un affaire, à une compagnie *A.* آلت محرّکة ـ آلة التحریک || Un tel est le premier mobile de cette affaire, de cette conjuration بو مصلحتک وبو مخالفهٔ شرّ وفسادک آلت اصلیهٔ تحریکی فلان کشیدر

L'intérêt est le mobile de la plupart des hommes اکثر ناس عندنده آلت محرّکه مصلحت مخصوصه در L'argent est le mobile universel جمیع عالمده آلت محرّکه اولان درهم ودینار در

MOBILIAIRE ou MOBILIÈRE. Qui concerne le mobilier *A.* متعلّق باموال ممکن النقل || Richesse mobiliaire اموال ممکن النقلدن عبارت ـ النقله متعلّق ثروت ویسار

MOBILIER. Il se dit de tout ce qui est meuble. V. Meuble || Les biens mobiliers de cette succession بو ترکه نک ممکن النقل اولان اموالی ـ صامت وناطق اموالی Les effets mobiliers ناطق وصامت امواله متعلّق اشیا Succession mobiliaire ... Héritier mobilier وارث اموال ناطق وصامت اموالک میراثی وصامت اموالک وارثی ـ ممکن النقل

MOBILITÉ. Facilité à être mû *A.* سرعة الحرکة ـ سهولة الحرکة *P.* آسانیٔ جنبش *T.* قملدانمغه قولایلق || La mobilité des corps sphériques اجرام کرّیه نک سرعت حرکتی

On dit figur. Mobilité de caractère, d'esprit, d'imagination *A.* جولان الذهن ـ جولان الطبع

On dit aussi, La mobilité des choses humaines, pour dire, l'inconstance احوال بشریه نک عدم ثبات وقراری ـ قرارسزلغی ـ نا پایداریٔ احوال بشر

MODALE. T. de Log. Il se dit des propositions qui contiennent quelques conditions *A.* قضیّة شرطیّة ـ قضیّة متضمّنة الشرط

MODALITÉ. Qualité, manière d'être *A.* ماهیّت || La blancheur est une modalité du papier بیاضلق کاغدک ماهیّتیدر

MODE. Usage passager qui dépend du caprice *A.* داب ـ رسم pl. رسوم *P.* طرز ـ آیین *T.* عادت || Nouvelle mode رسم نو رسم عتیق ـ رسم قدیم vieille آیین نو ـ پیدا Mode ridicule بونک داب وایینی رسم مضحک La mode n'en est plus رسوم ـ اختراع رسوم ایتمک Inventer des modes کهدی رسم جدید اوزره جدیده ایجاد ایتمک Un habit à la mode بر لباس آیین جدید اوزره برقماش une étoffe à la mode C'est un mot qui est fort à la mode رسم جدید اولدرق متداول رسم نو ایجاد اوزره اولان بر کلامدر Une opinion de mode رسم جدید اوزره بر کونه بر اعتقاد Un système à la mode ایین جدید اسیری اولمق اصول Être esclave de la mode فلان شیٔ مقدما رسم جدید Cela était autrefois à la mode مقامنده ایدی

Modes, au pluriel. Les ajustemens, les parures à la mode *A.* ملبوسات على رسم الجديد *P.* جامهای نو ایجاد *T.* یکی جیقمه ملبوسات || Marchande de modes یکی جیقمه روبه صتان قاری

À **la Mode de**... Suivant la mode de... *A.* على دأب *P.* ـ على دأب اتاليا || À la mode d'Italie واری *T.* بطرز اتاليا واری

Mode, signifie aussi, manière *A.* طور ـ اسلوب *P.* آیین *T.* طور En ce sens, on dit proverb. Chacun vit à sa mode *P.* هر کس کندو به مخصوص *T.* کسی بندد بآیین دیگر دستارها هر کس کندو به مخصوص بر کونه طور قوللنور ـ بر کونه طور ایله کچینور

Mode. T. de Gramm. Manière de conjuguer les verbes relativement à la nature des propositions *A.* pl. امثلة || Il y a cinq modes dans chaque verbe régulier هر فعل قیاسیده امثلهٔ خمسه وار در

Mode, en Musique. Le ton dans lequel une pièce de musique est composée *A.* مقام *P.* راه *T.* مقام

MODÈLE. Il se dit de tout original dont on se propose d'exécuter une copie *A.* مثال ـ غرار ـ نموذج *P.* نمونه *T.* اورنك || Modèle en grand, en petit قطعهٔ کبیره ده یاخود صغیره ده بر اورنك ـ مثال || Modèle de carte, de cire, de plâtre, de terre مقوادن وبال مومدن وآلچیدن وترابدن مصنوع بر مثال || Le modèle d'une statue بر صنمك مثالی || d'un bâtiment بر بنانك نمونه سی || Faire un modèle بر نمونه یاپمق || Travailler sur un modèle بر نمونه یه تبعیت ایتمك || suivre نمونه اوزرنده ایشلمك ـ Parmi les peintres, il se dit de tous les objets d'imitation qu'ils se proposent *A.* مثال اصلی || La nature est le modèle des arts مصنوع یدِ قدرت اولان موجودات صنایعك مثال اصلیسیدر ـ Figur. || Homère et Virgile sont de beaux modèles فلان وفلان نامان شاعرلرك تألیفاتی بین الشعرا امثال مستحسنهٔ واجب الاتباعدن || Formez-vous sur ce modèle نفسکی بو مثال اوزره معدود در بو نمونه یی تشکیل ایله || Ayez ce modèle devant les yeux بو کیفیت دائما پیش نظر ایله || Cela vous servira de modèle سکا نمونه اولور || La vie de cet homme est un modèle de vertu شو آدمك سلوك ومشواری نموذج الصلاحدر

MODELER. T. de Sculpt. Former avec de la terre ou de la cire les modèles des ouvrages qu'on veut exécuter *A.* تصنیع المثال *P.* نمونه پرداختن *T.* اورنك یاپمق

Et imiter quelque objet en terre, en cire, ou en plâtre *A.* تصویغ على وفق المثال فلان *P.* مانند نمونهٔ فلان پرداختن *T.* فلانك اورنکنجه یاپمق

Modelé. *A.* مثال مصنوع *P.* نمونهٔ پرداخته *T.* یاپلمش مصوغ على وفق المثال فلان *P.* ماننده نمونهٔ فلان پرداخته *T.* فلانك اورنکنجه یاپلمش *A.* اورنك

MODÉRATEUR. Qui a la direction de quelque chose *A.* ناظم ـ مرتب *P.* تنسیق فرما ـ پردازنده *T.* دوزیجی || Dieu est le modérateur de l'univers جناب حق تنسیق فرمای امور عالمدر || L'esprit modérateur du monde مرتب امور جهان اولان عقل کل

MODÉRATION. Retenue. Vertu qui règle nos passions *A.* نصافت ـ انصاف ـ اقتصاد ـ اعتدال *P.* نصافتپروری *T.* نصافت || Modération d'esprit طبع انصاف || Il s'est conduit dans cette affaire avec beaucoup de modération بو خصوصده غایت اعتدال ونصافت اوزره حرکت ایلدی || Il y a porté toute la modération possible ممکن اولان انصافی کمالیله اجرا ایلدی || Il faut garder de la modération dans la bonne fortune وقت اقبالده قاعدهٔ نصافت واقتصاده رعایت لازمدر || Cet homme est un grand exemple de modération بو آدم نصافت واقتصادك عظیم بر نمونه سیدر || Il faut user des meilleurs aliments avec modération انفس اطعمه یی اعتدال اوزره استعمال بر وجه اقتصاد استعمال ایتملو در ـ ایتمك اقتضا ایدر

Et diminution d'un prix fixé *A.* تعدیل القیمة ـ تنزیل القیمة ـ حط القیمة *P.* فرو سازیِ بها *T.* بهایی اکسلتمه ـ ایندرمه || La modération d'une taxe طرح اولنان تکلیفك تعدیلی || On ne lui a fait aucune modération بها تنزیلنه اصلا مساعده اولنمدی

MODÉRÉMENT. Sans excès, avec modération *A.* بالنصافة ـ بالانصاف ـ على وجه الاعتدال ـ على وجه الاقتصاد *P.* منصفانه ـ معتدلانه *T.* انصاف ایله ـ اعتدال اوزره || Il s'est comporté modérément en cette rencontre بو بابده منصفانه حرکت ایلدی || Le vin est bon, mais il en faut user modérément باده نافعدر اما معتدلانه استعمال اولنملو در || Manger modérément اعتدال اوزره طعام ایتمك || Il a été taxé modérément اوزرینه اعتدال ایله تحمیل تکلیف اولندی

MODÉRER. Adoucir, tempérer, diminuer *A.* تعدیل ـ تقلیل

تعديل غضب *P.* كم كردن *T.* آزالتمق || Modérer sa colère ses passions, ses désirs, son ambition امراض نفسانيّهيى ورغبات نفسى وحرص نام وشانى تعديل ايتمك || Modérer son ardeur, ses prétentions, sa dépense شدّت حرارتنى وادّعالرينى ومصرفنى تعديل وتقليل ايتمك || Cette taxe est trop forte, il la faut modérer بو تكليف بغايت طرح اولنان گران اولمغله تعديله محتاجدر

se Modérer. *A.* كسب الاعتدال *P.* اعتدال پذيرفتن *T.* اعتدال بولمق || Le temps s'est modéré هوا كسب اعتدال ايلدى

Figur. Se posséder, se contenir *A.* امساك ـ ضبط النفس *P.* خويشتندارى نمودن *T.* كندويى ضبط ايتمك || Peu de gens savent se modérer dans la bonne fortune حال اقبالده قاعدهٔ امساك نفسه رعايت ايدر آدم اقلّ قليلدر || Il a su se modérer dans les occasions les plus difficiles مشكل وقتلرده ضبط نفس ايده بيلدى

Modéré. *A.* معتدل *P.* كم شده *T.* آزالمش — Il est aussi adjectif, et signifie, qui est sage et retenu *A.* مقتصد المزاج ـ مجبول بالاقتصاد ـ مألوف الاقتصاد || Ce jeune homme est bien modéré بو نوجوان كمال اقتصاد طبع ايله مألوفدر ـ بو نو جوانك غايت اقتصاد مزاجى وار در || Un esprit modéré اقتصاد طبع ايله مجبول بر مزاج — Il se dit aussi des choses || Une chaleur modérée حرارت معتدله || Feu modéré آتش معتدل || Pouls modéré نبض معتدل

MODERNE. Qui est nouveau, récent *A.* جديد pl. جدد ـ صكره‌دن ـ يكى *T.* پس آمده ـ نو *P.* متأخّر pl. متأخّرين || Les auteurs, les philosophes, les peintres modernes كلمش مؤلّفين متأخّرين وفلاسفهٔ متأخّرين ومصوّرين متأخّرين || Des ouvrages, des usages modernes تأليفات جديده وآداب وعادات جديده || C'est une invention moderne اختراع جديد در ـ ايجاد نو در || Les anciens et les modernes sont d'accord sur ce point بو بابده متقدّمين ومتأخّرين متفق الكلامدرلر

MODERNER. Restaurer une antique à la moderne *A.* تجديد على وضع المتأخّرين *P.* در طور پس آمدگان نو ساختن *T.* صكره‌دن كلمشلرك طورنجه يكيلتمك || Benoît XIV voulut moderner le Panthéon فلان نام ريم پاپاسى قديم الايّامدنبرو موجود اولان فلان هيكلك وضع متأخّرين اوزره تجديدينى مراد ايلدى

MODESTE. Qui a de la modestie *A.* خاضع النفس ـ هاضم هضم نفس ايله ـ آلچق كوكللو *T.* فروتن *P.* النفس غاية الغايه هضم نفس || C'est un homme très-modeste مألوف بر آدمدر || Il est modeste dans ses discours, dans ses actions, dans ses gestes, dans ses habits اقوال وافعالنده ورموز واشاراتنده وكسا وملبوساتنده آثار هضم نفسى بديدار در || Il est trop modeste pour souffrir qu'on le loue en sa présence هضم نفسى غالب بر آدم اولمغله مواجهه‌سنده مدح اولنمسنى چكه‌مز || Avoir des sentimens, avoir une opinion modeste de soi-même بر كمسنه خاضع النفس اولمق

En parlant d'une femme, il signifie, qui a de la pudeur *A.* اهل الحياء ـ محجوبة ـ اديبة *P.* آزرمدار ـ عارمند ـ شرمناك *T.* عارلو || Il faut qu'une fille soit modeste بر قزه كوره اهل حيا وحجاب اولمق شرطدر

Il se dit aussi des choses qui marquent de la modestie *A.* اديب ـ مؤدّب *P.* آزرمدار *T.* ادبلو || Visage modeste سيماى اديب || air اداى اديب ـ طور اديب || ris ضحك اديبانه || conduite سلوك وحركت اديبانه || habit لباس مؤدّب || خندهٔ اديبانه — On dit aussi, Couleur modeste, c'est-à-dire, qui n'est pas éclatante لون مؤدّب ـ اديبانه

MODESTEMENT. Avec modestie *A.* بالادب ـ بالتأدّب *P.* مؤدّبانه ـ اديبانه ـ بآزرم *T.* ادب ايله || Parler modestement اديبانه تكلّم ايتمك || marcher اديبانه مشى ايتمك || s'habiller مؤدّبانه كيينمك ـ ادب ايله يوريمك

MODESTIE. Retenue dans la manière de se conduire et de parler de soi *A.* هضم النفس ـ استخضاع النفس *P.* فروتنى *T.* آلچق كوكلليلك ـ كوكل آلچقلغى || Parler avec modestie قاعدهٔ هضم نفسه رعايت ايله تكلّم ايتمك || se comporter هضم نفس ايله عمل وحركت ايتمك || Se tenir dans la modestie استخضاع ـ هضم نفس حدودينى تجاوز ايتمامك || Cela est fort contraire à la modestie chrétienne بو كيفيّت مذهب عيسويه‌ده هضم نفس حدودندن خارج حركتده بولنمامق || On n'ose le louer en sa présence, de peur de blesser sa modestie لايق تخضّع نفس شروطنه كليّاً مغاير در هضم نفسنه طوقنمقدن احترازاً يوزينه قارشو مدح وستايشه جسارت اولنمز || Il a toujours gardé une grande modestie dans ses habits et dans toute sa conduite ملبوساتنده وكافّهٔ افعال وحركاتنده دائما قواعد هضم نفسه رعايت ايتمشدر

Il se prend aussi pour Pudeur *A.* حيا ـ ادب ـ خفارت ـ عار ـ ننگ ـ آزرم ـ شرم *P.* محجوبيت ـ حجاب *T.* محجوبلق || La modestie est un des grands ornemens d'une fille بكر قيزه كوره حيا وخفارت اعاظم اسباب زيب وزينتدر Ces paroles-là blessent la modestie بو مقوله اقوال وكلمات مخلّ شرم وحيا در

MODICITÉ. Petite quantité *A.* قلّت ـ نزارت *P.* اندكى ـ مبلغك *T.* آزلق كمترى || La modicité d'une somme, du prix ايرادك قلّتى du revenu وقيمتك نزارتى de sa dépense فلانك قلّت مصارفى

MODIFICATIF. Qui modifie *A.* معدّل ـ موجب التعديل *P.* موجب تعديل *T.* تعديلساز ـ تعديل ايديجى || Terme modificatif تعديل اولدجق لفظ

MODIFICATION. Modération, restriction *A.* تعديل pl. تعديلات || Il faut apporter quelque modification à ces articles-là اشبو شروط بعض كونه تعديلاته محتاجدر

Et mode, manière d'être d'une substance *A.* اسلوب pl. اساليب || Les corps sont susceptibles de différentes modifications اجسامك اساليب ـ اساليب كوناكون كسبنه لياقتلرى وار در متنوّعه كسبنه

MODIFIER. Modérer, adoucir *A.* تعديل || Il faut un peu modifier cet article-là بو ماده‌يى نوعمّا تعديل ايتمك اقتضا ايدر

Et donner un mode, une manière d'être *A.* وضع فى الاسلوب ـ وضع فى الهيئة *P.* اسلوب دادن *T.* اسلوب ويرمك || Les différents arrangemens des parties modifient la matière اجزانك مختلف ترتيبلريله ماده‌يه هيئت ويريلور

MODIQUE. Renfermé dans les bornes de la modicité *A.* نزير ـ يسير ـ جزئى ـ قليل المقدار *P.* اندك ـ كمتر ـ كمقدر ـ نا چيز *T.* از || Une somme modique مبلغ يسير un repas طعام un revenu نزير مال une taxe ضريبهٔ نزيره Il a une fortune modique ايرادى قليل المقدار Son revenu est modique يسيره ماكدر جزئيدر ـ در

MODIQUEMENT, adv. *A.* نزيراً ـ يسيراً ـ جزئيّاً *P.* كمترانه ـ نا چيزانه *T.* آزلق ايله ـ از اولدرق || Il paye modiquement ses domestiques خدمتكارلرينه جزئى اجرت ويرور ـ اجرت يسير ويرور

MODULATION. Suite de plusieurs tons qui forment un chant suivant les règles du mode dans lequel il est composé *A.* نغمة pl. نغمات *P.* ترانه *T.* ازكى || La modulation de cet air est fort agréable بو مقامك نغمه‌سى غايت لطيفدر

MODULE. T. d'Archit. Mesure que l'on prend, pour régler les proportions des colonnes, et qui est d'ordinaire le diamètre de la colonne *A.* قطر العمود *P.* اندازهٔ ستون *T.* ديرك چاپى || Le fût de cette colonne a tant de module بو ستونك كوده‌سى قطراً شو مقدار در ـ قطرى شو معدار در ـ Il se dit aussi du diamètre d'une médaille *A.* قطر السكّة

MOELLE. Substance molle, contenue dans la concavité des os *A.* مخّ pl. مخاخ ـ نقى *P.* مغز استخوان *T.* ايليك || Moelle de boeuf اوكوز ايليكى Sucer la moelle d'un os *A.* تمخّى العظم *T.* مغز استخوانى صاوروب جيقارمق Le froid a pénétré jusqu'à la moelle des os شدّت برودت مخّ عظامه قدر تاثير ايلدى

On appelle Moelle allongée, Moelle de l'épine, Moelle épinière, le prolongement vertébral du cerveau, depuis le cervelet jusqu'à l'os sacrum *A.* نخاع ـ سليل *P.* مغز پشتمازه *T.* مردار ـ قوقار ايليك ـ ايليك

Il se dit aussi de la substance molle qui se trouve dans certains arbres *A.* لبّ ـ مخّ *P.* مغز *T.* اوز || de la moelle de figuier انجير آغاجنك لبّى ـ اوزى ـ En parlant de roseaux, on emploie les mots *A.* فشغة *T.* قامشك اوزى ـ قامشك ايجى

MOELLEUSEMENT, au figuré. D'une manière moelleuse *A.* بكثرة اللبّ *P.* بمعنادارى *T.* جوق معنا ايله

MOELLEUX. Rempli de moelle *A.* مخيخ ـ كثير المخّ *P.* مغزناك *T.* ايليكلو ـ ايليكلو || Un os moelleux عظم مخيخ كميك

En parlant des arbres *A.* كثير اللبّ *P.* مغزدار *T.* اوزلو || Bois moelleux خشب كثير اللبّ ـ اوزلو آغاج ـ On dit figur. Un discours moelleux, pour dire, un discours plein de sens *A.* مقالة كثير اللبّ ـ كلام كثير اللبّ *P.* سخن مغزدار ـ معناسى جوق سوز *T.* مقالهٔ معنى دار

On appelle Voix moelleuse, une voix douce *A.* صوت لطيف *P.* صداى شيرين *T.* طاتلو سس

MOELLON. Menue pierre à batir, qui s'emploie aux fondemens, et aux murs de clôture *A.* قضيض *P.* سنگ خرده *T.* مولوز طاشى || Tirer du moellon de la carrière طاش

اوجاغندن استخراج قصیص ایتمک Un mur construit en moellon مولوز طاشلریله بنا اولنمش دیوار

MOEURS. Habitudes naturelles ou acquises *A.* خلق pl. اخلاق خوی *T.* خو *P.* خصایل pl. خصال pl. خصلت — Bonnes moeurs اخلاق حسنه mauvaises اخلاق ذمیمه اخلاق بهیّه — douces et honnêtes اخلاق مستهجنه — اخلاق سیّئه — ذمایم اخلاق — corrompues اخلاق صالحه — اخلاق مرضیّه ومرغوبه La science des moeurs علم اخلاق La doctrine des moeurs اخلاق فاسده قاعدهٔ اخلاق Former les moeurs de quelqu'un برکمسنه‌نک خصایل واخلاقنی صیغهٔ حسنه اوزره تصویغ برکمسنه اخلاقنی تهذیب ایتمک — ایتمک Régler ses moeurs خصایل واخلاقنی رابطهٔ حسنه‌یه وضع ایتمک Changer de moeurs تبدیل اخلاق ایتمک Rien ne corrompt plus les moeurs que la mauvaise compagnie مصاحبت اشرار قدر مفسد اخلاق بر شئ یوقدر La réformation des moeurs تصحیح اخلاقنک اصلاح اخلاق — اخلاق L'innocence de ses moeurs برکمسنه‌نک نقا وصفوتی Un certificat de vie et de moeurs اخلاقی وسلوک ومشواری کیفیّتنی متضمّن شهادتنامه

On dit proverb. Les honneurs changent les moeurs حال دولتمندی واقبال باعث تبدیل اخلاق اولور

On dit, qu'un homme a des moeurs, pour dire, qu'il a de bonnes moeurs *A.* محمود الاخلاق *P.* نیک خو *T.* ایو خویلو ou qu'il n'a point de moeurs *A.* اخلاق بر گزیده صاحبی — فنا خویلو *T.* زشت خو *P.* مذموم الاخلاق

Il se dit aussi des habitudes d'une nation, de ses coutumes et de ses usages *A.* pl. طبایع — pl. اخلاق — pl. شیم — سیر — pl. سیر *P.* خوی *T.* خویلر ‖ Les moeurs d'une nation, d'un peuple سیر واخلاقی — بر ملّتک وبر قومک شیم وسیری Chaque nation a ses moeurs هر ملّتک سیر واخلاق مخصوصه‌سی وار در Ces peuples-là ont des moeurs bien différentes des nôtres اول اقوامک شیم وسیری بزمکیلره غایت ایله مختلفدر Moeurs barbares جهالت آلود سیر واخلاق civilisées حسن تربیه ایله کسب ظرافت ایتمش شیم واخلاق

On dit aussi, Les moeurs des animaux, pour dire, leurs inclinations طبایع الحیوانات

MOHATRA. Il se dit d'un marché par lequel un marchand vend très-cher à crédit, ce qu'il rachète aussitôt à très-vil prix, mais argent comptant *A.* بیع العینة

MOI. Pronom de la première personne *A.* انا *P.* من *T.* بن

On dit, De vous à moi, pour indiquer à la personne à qui l'on parle qu'on va lui dire une chose qui doit rester secrète *A.* الکلام بیننا وبین الله *P.* سخن میان ما مانده باشد ‖ De vous à moi *T.* صحبت آره‌مزده قالسون — سوز آرامزده قالسون — سوز آرامزده قالسون, c'est un pauvre homme بر آدمدر یرامز De vous à moi, je ne crois pas que la chose réussisse سوز بیزمزده قالسون بو ماده‌نک باشه چیقه‌جغنی عقلم کسمز

Quant à moi. Façon de parler dont on se sert pour marquer plus particulièrement ce qu'on pense *A.* علی رأیی *P.* بر رأی من *T.* قالنجه بکا ‖ Vous en direz ce qu'il vous plaira; quant à moi, je sais bien ce qui en est سن دیلدیککی سویله بکا قالنجه نه ایدوکنی رعنا بیلورم

Moi, se prend aussi substantivement pour signifier, l'attachement de quelqu'un pour ce qui lui est personnel *A.* ادّعاء النفس *P.* دعوای منی *T.* بنلک دعواسی ‖ Le moi choque toujours l'amour-propre des autres بنلک دعواسی سائرلرک حبّ نفسلرینه موجب رنجش خاطر اولور

MOIGNON. Ce qui reste d'un membre coupé *A.* قطعة *P.* عضو بریده *T.* کسک بقیّه‌سی ‖ Il lui a fallu couper le bras fort près de l'épaule, et il ne lui reste plus qu'un moignon قولی اوموزک پک یقین یرندن کسلمک اقتضا ایتمکله اوزرنده یالکز بر کسک بقیّه‌سی قالمشدر

MOINDRE. Plus petit *A.* اقلّ *P.* کمترین — اندکترین — دونتر *T.* دخی آز — آزجه ‖ Cette colonne est moindre que l'autre en hauteur et en grosseur بو ستون قدًّا وجسمًا دیگرندن کمتر در La distance d'ici là est moindre que vous ne dites بوندن اول طرفه قدر اولان مسافه سنک دیدیککدن اقلّدر Une somme moindre qu'une autre دیگرندن اقلّ اولان مقدار Votre douleur en sera moindre رنج ووجعک اقلّ اوله‌جقدر C'est la moindre satisfaction, la moindre récompense qu'on lui doive حقنه اجراسی لازم اولان رسم تطییبک ومکافاتک مرتبهٔ اقلیدر C'est le moindre service que je lui voudrais rendre خواهشکار اولدیغم خدمتک اقلّ مرتبه‌سیدر

Il signifie aussi, moins considérable *A.* ادنا — دون *P.* دونتر *T.* آشاغی — کمتر ‖ Prendre toujours la moindre place دائما ادنا طرفده اتّخاذ مقام ایتمک Il est revêtu d'une moindre

dignité qu'auparavant بر مقامه تعيين مقدّمکی منصبدن ادنا اولندی Il tient un moindre rang رتبه‌سی دونتر در Une étoffe de moindre valeur qu'une autre بهاسی اول برندن آشاغی بر قماشک Cette étoffe-là est moindre de beaucoup بر متاع مرتبه‌سی چوق دوندر – Et qui n'est pas si bon, ou qui est plus mauvais || Ce vin-là est moindre que l'autre بو باده دیگرندن ادنا در

On se sert du mot de Moindre avec l'article, pour dire, de quelque peu de considération que soit une personne, ou quelque petite, quelque peu importante que soit une chose *A.* احقر – ادنا *P.* کمترین *T.* اک کوچک – اک آلچق || La moindre personne que vous m'enverrez اک ادنا ایده‌جککک ارسال C'est une chose que le moindre soldat peut faire اک ادنا آدم عسکری نفراتننک اک ادناسی بو ایشی ایده بیلور Au moindre bruit il s'éveille اوبانور ادنا شماطه‌دن Au moindre signe vous serez obéi ادنا اشارتک ایله سنک اطاعتکده اوله‌جقلر در

Avec l'article et une négative, il signifie, aucun *A.* لا احد – اصلاً *P.* دیّار – هیچ *T.* هیچ || Il ne lui a pas fait la moindre honnêteté فلانه هیچ بر درلو اکرام ایتمدی Je n'en ai pas la moindre appréhension بو بابده اصلاً ودیّار خوفم یوقدر Il ne lui a pas dit le moindre mot کندویه لفظ واحد سویلمدی Je n'ai pas le moindre souvenir de ce que vous me dites هیچ بر لفظ – دیدیککک شیٔ اصلاً ودیّار خاطرنشانم دکلدر

MOINE. Religieux institué pour vivre séparé du monde *A.* زاهد pl. زهّاد – قسّیس pl. قسّیسین *P.* کشیش *T.* کشیش

MOINEAU. Passereau *A.* عصفور pl. عصافیر *P.* کنجشک – کشکوفه *T.* سرچه

MOINERIE. T. collectif. Tous les moines *A.* زمرة الزهّاد *P.* گروه زاهدان *T.* کشیشلر – Il signifie aussi, l'esprit, l'humeur des moines *A.* طبیعة الزهّاد

MOINESSE. Religieuse *A.* زاهدة

MOINS, adverbe de comparaison, qui est opposé à Plus *A.* اقلّ مرتبة – دوناً *P.* کم *T.* دونجه – آشاغیجه – آز – دخی || Parlez moins haut سسکی دونجه چیقاررق سویله Soyez moins en colère غضبکی کم ایله J'ai bien moins d'intérêt que vous en cela بو بابده بنم غرض ومصلحتم سنککینه کوره اقلدر Plus vous le presserez, moins il en fera سن تضییقی اقلدر

Cela n'a pas زیاده ایتدکجه کندوسی کم عمل ایده‌جکدر moins de trente pieds بو شیٔ اوتوز قدمدن دون دکلدر – آشاغی دکلدر

Rien moins. Il signifie quelquefois, point *A.* قطعاً *P.* هیچ *T.* هیچ || Il n'est rien moins que sage قطعاً عاقل دکلدر Cette nouvelle n'est rien moins que vraie بو خبر قطعاً صحیح دکلدر – Quelquefois il a le sens positif *A.* لا غیر الا *P.* دیگر نه بلکه *T.* بشقه شیٔ دکل || Vous lui devez du respect, car il n'est rien moins que votre père فلانک حقنده ایفای لازمهٔ توقیر واحترام ایتمک لازمه‌دندر زیرا بشقه شیٔ دکل سنک پدرکدر

On dit d'une chose de nulle considération, que c'est moins que rien *A.* اقلّ من لا شیٔ *P.* کمتر از نا چیز *T.* هیچدن آز – هیچ مقوله‌سی || Le présent que je vous fais est moins que rien طرفکه تقدیم ایلدیکم هدیّه هیچ مقوله‌سیدر – لا شیٔ مقوله‌سیدر

En moins de rien, signifie, en très-peu de temps *T.* آن واحدده – آن اغیر منقسمده || Il a mangé son bien en moins de rien آن غیر منقسمده مالنی اکل وبلع ایلدی

Moins, s'emploie aussi substantivement || Le moins que vous puissiez faire, c'est de l'aller trouver اقلّ مرتبه‌ده ایده بیله‌جکک شیٔ خانه‌سنه واروب فلانی بولمقدر Ils sont à peu près d'accord, ils en sont sur le plus et sur le moins اوزلاشمغه قریبدرلر همان زیاده ونقصان اوزرینه مباحثه ایتمکده درلر – قلیل وکثیر اوزرینه سویلشورلر – Il ne s'agit que du plus ou du moins همان قلیل وکثیره دائر در – صدد زیاده ونقصانه دائر در

À Moins de, signifie, à un prix au dessous de... *A.* اقلّ *P.* کم از من *T.* آندن آشاغی || Je ne vous donnerai pas mon cheval à moins de mille francs آتمی بیک غروشدن آشاغی ویرمم – Il signifie aussi, sous une certaine condition *A.* بشرط *P.* بشرط آنکه *T.* شو شرط ایله که || Je ne lui pardonnerai pas à moins d'une rétractation وعد اوله‌جغنی فارغ جرمندن ایتمک شرطیله عفو ایده‌رم

À Moins que. Si ce n'est que *A.* فالّا ان *P.* مگر که *T.* مگر – مگر کیم || Il n'en fera rien, à moins que vous ne lui parliez بر درلو حرکت ایتمیه‌جکدر مگر سن کندویه سویلیه‌جک اولور ایسهک A moins que vous ne preniez bien votre temps, vous

n'en viendrez pas à bout بو خصوصده ظفریاب اولەمیەجقسك وقت مناسبنی ـ مكر كیم وقت فرصتنی بوله بیلسەك || À moins d'être fou, il n'est pas possible de raisonner ainsi بولمدقچه ظفر بولەمیەجقسك بو مقوله ملاحظه ایتمك احتمالی محالدر مكر مجنون ایسه

AU MOINS, DU MOINS, TOUT AU MOINS, TOUT DU MOINS. Sorte de conjonction, qui sert à marquer quelque restriction dans les choses dont on parle *A.* لا اقلّ *P.* باری *T.* هیچ اولمز ایسه || Si vous ne voulez pas être pour lui, au moins ne soyez pas contre هیچ دكل ایسه ـ فلانه معین اولمق استمز ایسەك باری علیهنه اولمه ـ هیچ اولمز ایسه علیهنه اولمه S'il n'est pas fort riche, au moins il a de quoi vivre honnêtement یك مالدار دكل ایسه لا اقلّ مرضیله كچینەجك قدر مالی وار در Donnez-lui tout au moins de quoi vivre هیچ دكل ایسه كچینەجك قدر شیٔ ویر

SUR ET TANT MOINS. T. de Pratique. En déduction *A.* لاجل التنزیل من *P.* برای فرو نهادن از *T.* آشاغی وارلمق || Je vous donnerai cela sur et tant moins de ce que je vous dois ایچون سكا اولان دینمدن تنزیل اولنمق اوزره شو مقدار اقچه ویرەجكم

MOIRE. Étoffe de soie ondée et serrée *A.* سندس *P.* كمخا *T.* موجلو كمخا ـ كمخای موجدار || Moire ondée كمخا

MOIRÉ. Qui est ondé comme la moire *A.* ذو اشكال الامواج ـ ثوب موجدار *P.* موجدار *T.* موجلو || Une étoffe moirée موجلو قماش

MOIS. Une des douze parties de l'année *A.* شهر pl. شهور *P.* ماه *T.* آی || Le premier du mois آیك ـ آیك ابتداسی اوّلكی كونی Quel quantième du mois avons-nous? آیك قاچنجیسیدر ـ قاچنده یز Sa lettre est datée d'un tel mois مكتوبی فلان ماه تاریخیله مورّخدر Le mois est expiré تمام اولدی ـ ماه منقضی اولدی Payer par mois, au mois ماهیّه اولەرق ـ ماه بماه ـ مشاهرهٔ ادا ایتمك Il gagne tant par mois آیده شو قدر قزانور ـ بهر ماه شو قدر كسب ایدر Louer une maison au mois بر منزلی ماهیّه ایله ایجار ایتمك Mois solaire *A.* شهر شمسیّ pl. شهور شمسیّة Mois lunaire *A.* شهر قمریّ pl. شهور قمریّة

MOISIR et SE MOISIR. Se couvrir d'une certaine mousse qui marque un commencement de corruption *A.* تسنّه ـ تكرّج *P.* كوف باغلمق *T.* كره گرفتن ـ كلاش بستن ـ بُوز گرفتن *P.* || Un fromage qui se moisit كوفلنان پنیر Tout se moisit dans les lieux humides نمناك یرلرده هر شیٔ تسنّه ایدر

MOISI. *A.* متسنّه ـ متكرّج *P.* بُوز گرفته ـ كلاش بسته *T.* كوف باغلمش ـ كوفلنمش || Du pain moisi متسنّه نان ـ كوفلنمش اتمك

MOISISSURE. État d'une chose moisie *A.* سنه ـ كرج *P.* بُوز ـ كره ـ بوزك ـ كلاش *T.* كوف || C'est la moisissure qui a gâté tout cela بونلرك جملەسنی افساد ایدن كوفدر

MOISSON. Récolte des blés et autres grains *A.* حصاد ـ محصول ـ غلّه محصولی ـ غلّه بچمی *T.* درو *P.* حصیدة || Belle moisson كوزل اكین ـ حصیدهٔ جیّده riche, abondante خصب وبركتی فراوان حصیده Le temps est bon pour la moisson هوا حصاد ایچون مساعد در Voilà une belle espérance de moisson اشته حصادك كلیشی امّید خیری موجبدر ـ محصولك كلیشی كوزل كورینور ـ Il se dit aussi du temps de la moisson *A.* موسم الحصاد ـ وقت الحصاد *P.* هنگام درو *T.* بچم وقتی ـ اوراق وقتی || La moisson approche موسم حصاد تقرّب ایدر Pendant la moisson حصادده ـ خلال بچم اثناسنده

MOISSONNER. Faire la récolte des blés et autres grains *A.* احتصاد ـ تحصید *P.* درویدن *T.* اكین بچمك ـ بچمك || Moissonner les fromens, les avoines حنطه وبولاف اكینلرینی بچمك Moissonner un champ بر تارلانك اكیننی بچمك

On dit figur. || La mort a moissonné un grand nombre d'hommes قتی كلّی نفوس درویدهٔ منجل هلاك ودمار اولمشدر Sa vie a été moissonnée dans sa fleur درخت عمری حال كمال ریعاننده ایكن درویدهٔ داس هادم اللذات اولمشدر

On dit aussi figur. Moissonner des palmes et des lauriers وسیلهٔ افتخار ابدی اولەجق شعایر جلیلهٔ فتوح وغزوات جمعنه موفق اولمق

On dit proverb. Celui qui sème le vent moissonnera la tempête *P.* هر كس اكدیكنی بچر *T.* هر چه كاری بدروی

MOISSONNEUR. Celui qui moissonne *A.* حاصد pl. حصّاد *P.* دروگر *T.* اكین بچیجی ـ اوراقجی || Louer des moissonneurs كرا ایله اوراقجی طوتمق ـ اوراقجی كرالمق

MOITE. Qui est un peu humide *A.* رطب ـ بلّ ـ بلیل ـ

ندیٔ .P نمناک .T یاش || Avoir les mains moites ندیٔ
اولمق — الایادی اولمق یاش اللر || Ces draps ne sont pas
bien séchés, ils sont encore moites بو چوقه‌لر کرکی کبی
قوریمیوب هنوز رطبدر

MOITEUR. Qualité de ce qui est moite .A ندی — رطوبت
.P نم .T یاشلق || Il est hors de la sueur, il ne lui reste
qu'une légère moiteur فلانک تری برطرف اولوب جزئیجه
بر رطوبتی قالمشدر Après un accès de fièvre, il reste d'or-
dinaire un peu de moiteur حمّانک نوبتی برطرف اولدقدنصکره
عادتا وجودده بر رطوبت قالور

MOITIÉ. L'une des deux parties égales dans lesquelles un tout
est divisé .A نصف .P نیم .T یاری || La moitié de cette suc-
cession lui appartient بو ترکه‌نک نصفی فلانه عائد در —
Partager quelque chose moitié par moitié فلانه اصابت ایدر
یاری یاری‌یه — بر شیئی بالمناصفه تقسیم ایتمک La moitié
d'un pain نصف پارچه‌سی — اتمکک نصفی Mettre moitié
d'eau dans son vin شرابک ایچینه نصف مقداری صو
قاتمق Il en faut retrancher la moitié نصفی مقداری قطع
وافراز اولنملو در

On dit, Donner des terres à moitié, pour dire, les donner
à ferme, à condition d'en partager les fruits par moitié .A
غلّات وحاصلاتی .T الزام بشرط المزارعة — ایجار بالمزارعة
|| یاری یاری بولشمک شرطیله چفتلکی کرایه ویرمک
Il a pris cette terre à moitié بو چفتلکی مزارعه شرطیله التزام
ایلدی Il laboure cette terre à moitié بو اراضیده مزارعه شرطیله
زراعت وحراثت ایدر

On dit, Être de moitié avec quelqu'un, pour dire, faire avec lui
une société où la perte et le gain se partagent par moitié .A
یاری یاری‌یه .T نیم بنیم همباز شدن .P اشتراک بالمناصفة
|| اورتاقلشمق Ils ont fait ce traité-là ensemble, ils sont de
moitié بالمناصفه مشترک اولوب اول بابده بینلرنده عقد
بو خصوصده Ils sont de moitié dans cette affaire معاهده اولنمشدر
علی وجه المناصفه مشترکدرلر

MOKA. Le café qui vient de Moka, ville d'Arabie .A بنّ
یمن قهوه‌سی .T قهوهٔ مخا .P مخا

MOL. V. Mou.

MOLAIRE. Il se dit des grosses dents qui servent à broyer les
alimens .A طاحنة .pl طواحن .P دندان آسیا .T آزی دیش

MÔLE. Masse de chair informe dont les femmes accouchent
quelquefois au lieu d'un enfant .A مضغة .P گوشتپاره .T ات
پارچه‌سی || Cette femme, que l'on a crue grosse durant six
mois, n'est accouchée que d'une môle التی آیدنبرو حامله ظنّ
اولنمش قاری بو دفعه بر مضغه وضع ایلدی

MÔLE. Jettée de pierres à l'entrée d'un port pour le rendre
meilleur, et mettre les vaisseaux plus en sûreté .T لیمان
آغزینه متانت ویرمک ایچون طرح اولنان طاش ییغنی

MOLÉCULE. Petite partie d'un corps .A جزء دقیق .pl اجزاء
دقیقة .P جزء خرد وباریک .T اوفاق دانه‌جک || Les
molécules de l'air هوانک اجزای دقیقه‌سی du sang دمک
اجزای دقیقه‌سی

MOLESTER. Vexer, tourmenter .A ایقاع الجور — ایذا — جور
والاذا .P آزرده کردن — ستمیدن .T خرپالمق || Molester
quelqu'un en lui suscitant des procès فلانک علیهنه دعوالر
ایجادیله جور وایذاسنه مبادرت ایتمک Ils les a fort mo-
lestés par ses chicanes تزویرات وتلبیساتیله فلانلری بغایت
آزرده ایلدی

MOLESTÉ. .A متأذّی .P آزرده — ستمزده .T خرپالنمش

MOLETTE. La partie de l'éperon qui sert à piquer le cheval
.A منقار المهاز .P چنگ مهمیز .T مهمیزک ایکنه‌سی

MOLLASSE. Trop mou .A رخو .P سست .T کوشک —
کوشک ات — لحم رخو || Chair mollasse ملپوک peau جلد
کوشک دری — پوست سست — رخو

MOLLEMENT. Il n'est guère d'usage au propre que dans ces
phrases: Être couché mollement, pour dire, être couché dans
un bon lit .T فراش ناعم اوزرنده یاتمق — ناعماً یاتمق
S'asseoir mollement, pour dire, être assis sur un siége bien mol-
let نرم وناعم بر صندلیه اوزرنده اوتورمق

Figur. Lâchement, sans vigueur .A بالرخاوة — بالفتور —
مسترخیاً — بالوناء — فاتراً — ونیاً .P با سستی .T کوشکلک
|| ایله Agir mollement بالفتور والرخاوة حرکت ایتمک tra-
vailler رخاوت ایله سعی ایتمک Il s'est conduit mollement
dans cette affaire بو خصوصده بالوناء والرخاوة حرکت
کوشک طاوراندی — ایلدی

MOLLESSE. Qualité de ce qui est mou .A ملاینت — ملایمت
.P نرمی .T یومشقلق || La mollesse et la dureté des corps
اجرامک ملایمتی وغلظتی La mollesse des chairs est une

ملایمت لحوم ترکیب ابدانک marque de mauvaise constitution سوء حالنه دلالت ایدر

Figur. Manque de vigueur et de fermeté *A.* رخاوت ـ وناء *P.* سستی *T.* کوشکلک || Il a trop de mollesse dans son caractère رخاوت طبعی ـ طبیعتنده کلی رخاوت وار در La mollesse de nos moeurs اداب واخلاقمزده اولان غالبدر Je crains la mollesse de vos conseils سنک حال رخاوت رأیکده درکار اولان کوشکلکدن خوف ایده‌رم

Et excès d'indulgence *A.* دهاسة الطبع ـ رخاصة الطبع ـ دمائة الطبع ـ ملاینة المزاج *P.* نرمخویی *T.* یواش خویلولق || La mollesse de ce père à perdu ses enfans پدرک رخاوت طبعی اولادینک خرابیّت حالنه بادی اولمشدر

Et délicatesse d'une vie efféminée *A.* نعومة العیش *P.* تن پروری ـ نازندگی ـ ناز ونعیم *T.* تن پرورلک ـ چولپه‌لق || Vivre dans la mollesse نعومت عیش ایله کچنمک La mollesse Asiatique اقوام شرقیه‌نک مألوف اولدقلری ناز ونعیم

Ce mot se prend en littérature dans un sens d'éloge *A.* سهولت ـ سلاست *P.* آسانی *T.* قولایلق || Ce poète a dans ses vers beaucoup de douceur et de mollesse بو شاعرک اشعارنده غایت حلاوت وسلاست وار در

MOLLET. Diminutif de Mou. Qui est agréable au toucher *A.* ناعم ـ دمیث *P.* نرم *T.* یومشقرق ـ یومشق || Des coussins bien mollets یومشق یصدیقلر ـ وساید ناعمه Un lit mollet فراش ناعم Une étoffe douce et mollette لیّن وناعم بر ثوب

On dit d'un homme qui marche avec peine après une attaque de goutte, qu'il a les pieds mollets *A.* ضعیف الاقدام *T.* سست پا *T.* آیاغی کوشک

On dit, Le mollet de la jambe, pour dire, le gras de la jambe *A.* ربلة الساق *P.* نرمهٔ ساق *T.* بالدرک قبا اتی

MOLLIÈRE. Il se dit de certaines terres grasses dans lesquelles les chevaux et les voitures sont en danger d'enfoncer *A.* سواخ ـ صوّاخ *P.* زمین لوشناک *T.* بتاقلق یر || Son cheval s'est abattu dans une mollière آتی بر بتاقلق یره ییقلدی

MOLLIFIER. T. de Méd. Rendre mou *A.* تلیین *P.* نرم ساختن *T.* یومشاتمق || Cela sert à mollifier les humeurs بو شیٔ تلیین اخلاطه مدار اولور Un cataplasme pour mollifier une tumeur ورمی تلیین ایده‌جک لاپه

MOLLIFIÉ. *A.* ملیّن *P.* نرمی پذیرفته ـ ملاینت یافته *T.* یومشامش

MOLLIR. Devenir mou *A.* تلیّن ـ استلانة ـ کسب الملاینة ـ کسب الملایمة *P.* نرم شدن ـ نرمی پذیرفتن *T.* یومشامق || Les nèfles mollissent sur la paille موشمله صمان اوزرنده طوردقچه کسب ملاینت ایدر

Et fléchir, manquer de force *A.* تراخی ـ مراخات ـ کسب الفتور ـ الرخاوة *P.* کسب ـ سستی یافتن ـ سستی نمودن ـ بی تاب شدن *T.* کوشمک ـ فتور کتورمک || Ce cheval aura peine à fournir sa course, il commence à mollir بو آت کسب فتور ورخاوته باشلادیغندن عدو وسبقتدن عاجز اولدجغی درکار در Le vent mollissait contre les voiles یلکنلره کلان روزکارده آثار رخاوت عارض اولور ایدی ـ یلکنلره کلان روزکار کوشک ایدی Figur. || Il ne faut pas mollir dans cette affaire بو خصوصده فتور ورخاوت جائز دکلدر Il se pique de fermeté, mais je l'ai vu mollir dans une occasion importante فلان کشی متانت ادّعاسنده ایکن بر امر مهمّده کوشدیکنی کوردم Vous mollissez سن تراخی ایدرسک Les troupes mollissent عسکره کوشکلک کلیور ـ عسکرک پای متانتنه آثار فتور ورخاوت بدیدار اولدیور

MOMENT. Instant ou temps fort court *A.* آن pl. آنات *P.* دم *T.* دقیقه ـ ساعت || Le moment de la mort آن موت ـ آن واپسین ـ آن اخیر Le dernier moment ساعت موت ـ دم واپسین ـ یک آن Attendez un moment صوک ساعت یک آنده ـ بکله ـ آزه‌جق بکله Je reviens dans un moment آنیده عودت ایدرم ـ عودت ایدرم Il n'a plus qu'un moment à vivre بر دقیقه‌لک عمری ـ بر آن عمری قالدی Je compte les heures et les momens آنات وساعاتی تعداد ایدرم ـ بر نفس عمری Je vous demande un moment d'audience سندن ملاقات یکدمه طلبنده یم On l'attend à toute heure et à tout moment هر آن وهر ساعتده ورودی مأمول ومستظر در ـ آن بآن ورودی مأمولدر Il peut venir d'un moment à l'autre هر دم وآن ظهور ایلمسی مأمولدر Il ne faut pas abuser de votre temps, car tous vos momens sont précieux کافهٔ آنات وساعاتک لازملو اولمغله بیهوده صرف وقت ایتمک روا دکلدر

PAR MOMENS. Par intervalles *A.* بعضاً ـ وقتاً بعد وقت *P.* گاه گاه ـ گاه وبیگاه *T.* آرالق آرالق ـ آرالقده || Il est fou par momens داه گاه دلولکی ـ آرالق آرالق تجنّن ایدر

دلو اولور - طوتار

On dit, Un bon moment, pour dire, un instant favorable *A.* وقت مناسب *P.* دم درخور *T.* مناسبتلو وقت || Prendre un bon moment بر وقت مناسبی بولمق attendre un bon moment وقت مناسبی بولمق مناسب ظهورینه منتظر اولمق Cet homme est habile et vigilant, il saisit toujours les bons momens اصحاب بصیرت وحذاقتدن اولمغله مناسب وقتلری بولوب دائما اغتنام فرصت ایدر

À Tout Moment, À Tous Momens. *A.* فی کل حین، وآن *P.* هر دم وآن *T.* هر آن وهر دقیقه || Je crois à tout moment le voir هر آن وهر دقیقه فلانی کوردیکمی ظن ایدرم

Au moment où, Au moment que *A.* عند الوقت *P.* - در آندمکه *T.* آنکه که - وقتده - ساعتده || Au moment où il arrivera ورودی ساعتده - ورودی وقتده Au moment que je le verrai, je lui parlerai de vous فلانی کوردیکم وقتده سکا دائر صحبت ایده‌جکم

Du moment que. *A.* من وقت، *P.* از آندمکه *T.* - آندنبرو || Du moment que je l'ai connu, je l'ai aimé فلان ایله کسب معارفه ایلدیکم آندنبرو کندویه محبت ایلدم ساعتدنبرو - On dit aussi, Dès ce moment اول آندنبرو

De ce moment. *A.* من هذا الوقت *P.* ازین دم *T.* - شمدیدن همان شمدیدن

Dans le moment. Sur le champ *A.* علی الفور - فی الحال *P.* در حال - دربن ساعت *T.* شمدی - آنیده || Je reviens dans le moment آنیده عودت ایدرم

MOMENTANÉ. Qui ne dure qu'un moment *A.* آنی *P.* یکدمه *T.* بر دقیقه‌لک || Un effort momentané سعی وکوشش یکدمه Hasarder son salut pour un plaisir momentané سلامت نفسنی صفای یکدمه ایچون معرض خطره القا ایتمک

MOMENTANÉMENT. Pour un moment *A.* لوقت، لوقت - ما *P.* بر آز - بردقیقه قدرنجه *T.* برای اندک وقتی - یکدم *P.* الیسیر || Je suis ici momentanément وقت یسیر ایچون بونده || وقت بوعلامت سماویه Ce météore n'a paru que momentanément یم انجق بر آز وقت کورندی - یکدمدن زیاده کورنمامشدر

MOMIE. Corps embaumé à la manière des anciens Égyptiens *A.* مومیا *P.* مومیای

MON. Pronom possessif personnel *A.* ی *P.* من *T.* بنم || Mon livre *A.* کتابی *P.* کتاب من *T.* بنم کتابم

MONACAL. Appartenant à l'état de moine *A.* زاهدی *P.* - کشیشی کسوهٔ زاهدیهٔ || Habit monacal *T.* کشیشه مخصوص زاهدی Vie, règle monacale عیش زاهدی وقاعدهٔ زاهدیهٔ

MONACALEMENT. D'une façon monacale *A.* علی طریق الزهادة - بالزهد *P.* زاهدانه - کشیشانه *T.* کشیشجه

MONACHISME. L'état des moines *A.* حال الزهد - زهادت - *P.* حال زاهدی - طریقهٔ زاهدیهٔ *T.* کشیشلک

MONARCHIE. Le gouvernement d'un État régi par un seul chef *A.* حکومهٔ سلطانیهٔ - حکومهٔ منفردة *P.* پادشاهی *T.* پادشاهلق || La monarchie est opposée à la démocratie حکومت سلطانیه حکومت جمهور ناسک نقیضیدر Ce prince aspire à la monarchie universelle بو حکمدار کافهٔ عالمه پادشاهلق ایتمک قیدنده در

Il se dit aussi de l'État gouverné par un monarque *A.* سلطنت || La monarchie des Assyriens ne s'étendait que dans l'Asie سلطنت سریانیون یالکز آسیا اقلیمنه منحصر ایدی La monarchie Française comprenait autrefois la France, la Germanie, la meilleure partie de l'Italie, etc. مقدما فرانسه سلطنتی فرانسه وجرمانیا واحسن ممالک اتالیا وسائر نیجه ممالکی مشتمل ایدی

MONARCHIQUE. Qui concerne la monarchie *A.* سلطنی *P.* پادشاهی *T.* پادشاهلغه متعلق || L'Espagne est un État monarchique اسپانیا دولتی بر حکومت سلطانیه در

MONARCHIQUEMENT, adv. *A.* علی - علی صورة السلطان پادشاهلق صورتیله - پادشاهجه *T.* پادشاهانه *P.* وجه السلطانی

MONARQUE. Celui qui a seul l'autorité souveraine dans un État *A.* سلطان pl. سلاطین *P.* پادشاه *T.* پادشاه || Grand monarque سلطان معظم puissant سلطان قوی الاقتدار glorieux پادشاه جلیل الشان

MONASTÈRE. Couvent *A.* صومعة pl. صوامع - دیر pl. ادیار - صومعهٔ *P.* منستیر *T.* خانقاه || Monastère d'hommes مناستر - دیر ابکار - صومعهٔ راهبات de filles صومعهٔ ذکور - رهبان صوامع Les anciens monastères قیزلر مناستری - دیر اناث قدیمه Bâtir un monastère بر مناستر بنا ایتمک Se retirer dans un monastère بر مناسترده اختیار انزوا ایتمک بر - مناستره چکیلوب اختیار انزوا وعزلت ایتمک

MONASTIQUE. Qui concerne les moines. V. Monacal || Institution, vie monastique نظام زاهدی وعیش زاهدی Les ordres.

monastiques کشیشلک طریقتلری - طرق زاهدیّة

MONAUT. Qui n'a qu'une oreille A. افذ الاذن P. یکک
T. گوش تک قولاقلی || Un chien monaut کلب افذ
الاذن - تک قولاقلی کوپک

MONCEAU. Tas, amas A. کومة pl. اکوام - کتلة P. توده -
T. کومه - ییغن || Un grand monceau کتلهٔ عظیمه Monceau de blés بغدای کومه‌سی de pierres کومهٔ احجار - طاش خنه
d'argent اقچه کومه‌سی Mettre plusieurs choses en ییغنی
un monceau اشیای عدیده‌یی بر کومه ایتمک

MONDAIN. Qui aime les vanités du monde A. محبّ الدنیا -
مبتلاء العلایق الدنیویّة - مفتون الزخارف الدنیا P. دلدادهٔ
علایق دنیا T. دنیایه هوسلو || C'est une femme extrêmement
mondaine علایق دنیویّه‌یه غایة الغایه دلداده بر خاتوندر
Et qui est attaché aux choses du monde A. اهل الدنیا -
عبید الدنیا P. دنیا پرست T. امور دنیایه دوشکون || Les
mondains ne veulent pas entendre parler de pénitence اهل دنیا
اولنلر کلام توبه‌یی استماع ایتمزلر

On dit d'un homme sage, mais qui n'a que des vertus morales, que c'est un sage mondain عقل معاش صاحبی بر
عاقلدر

MONDAINEMENT. D'une manière mondaine A. دنیویّاً P. بر
وجه دنیا پرستی T. دنیایه دوشکونلک وجهیله

MONDANITÉ. Vanité mondaine A. بطلان الامور الدنیا pl.
اباطیل دنیویّة || La mort doit faire trembler ceux qui ont
passé toute leur vie dans les plaisirs et dans la mondanité مشتهیّات
نفسه واباطیل دنیویّه‌یه صرف اوقات عمر ایتمش اولنلره
کوره حال موت باعث ارتعاد درون اولمق اقتضا ایدر
Le mépris des mondanités اباطیل دنیویّه‌نک استحقاری

MONDE. Le ciel et la terre et tout ce qui y est compris A.
عالم pl. عوالم P. خاکدان - سرای سپنج - گیتی - جهان - دنیا
T. دنیا || Dieu a créé le monde جناب حق عالمی خلق
ایلدی - جناب ربّ العالمین دنیایی یوقدن وار ایلدی -
La création du monde خلقت الله عظیم الشان دنیایی یراتدی
La fin du monde عالم - دنیانک یرادلشی - آفرینش جهان
انتهاء الزمان - ختام دنیا Plusieurs philosophes ont cru le
monde éternel وافر حکما دنیانک ابدی اولدیغنه ذاهب
اولدیلر - On dit, Depuis que le monde est monde دنیا
قوراله‌لیدنبرو - Et l'an du monde, pour dire, l'an de la création
du monde A. تاریخ الخلقة العالم P. تاریخ آفرینش T. سال آفرینش یرادلش
سنه‌سی - Et qu'un enfant est venu au monde فلان ولد دنیایه
عرصه‌گاه عالمده قدمنهادهٔ وجود اولمشدر - وضع قدم ایلدی
کلمشدر - Et qu'une femme a mis فلان چوجوق دنیایه
un enfant au monde بو خاتون مهد دنیایه بر ولد وضع
ایلدی - بر ولد نو زاد آرایش کهوارهٔ وجود ایلدی - Et
qu'un homme n'est plus au monde, pour dire, qu'il est mort
فضای پهنای عالمدن منعدم اولمشدر - Et qu'un homme
n'est plus du monde, pour dire, qu'il n'est plus dans le commerce du monde دنیادن چیقمش بر آدمدر - On dit aussi,
Ainsi va le monde, Il faut laisser aller le monde comme il va
بو دنیا بویله کلدی - بو دنیا همان کلدیکی کبی کتملو در
بویله کیده‌جک

L'Écriture dit, que la figure de ce monde passe, pour dire,
que tout ce qui est dans le monde n'a rien de solide A. کلّ ما فی
الکون وهم او خیال P. امور دنیا کظلّ زایل بی ثبات
ودوام T. احوال دنیا محض ظلّ زایلدر

Il se prend particulièrement pour le globe terreste A. ارض
P. زمین T. یر || Les quatre parties du monde اقطار اربعهٔ ارض
- چار اقطار عالم Le monde sublunaire ارض ما تحت القمر
Le centre du monde مرکز عالم - مرکز ارض Le bout du monde
پایان زمین - قصارای ارض - غایت ارض - نهایت ارض
یرک اوجی - Aux deux bouts du monde غایتین ارضده -
ارضک ایکی اوجنده Alexandre aspirait à se rendre maître
du monde اسکندر ذو القرنین کافهٔ ارضک ضبط وتصرّفی
دائرهٔ فکرینه ذاهب اولمشیدی Faire le tour du monde
ارضی دور ایتمک

On appelle l'Amérique, Le nouveau monde A. دنیاء جدید P.
دنیای نو T. یکی دنیا

Il se prend aussi pour la totalité des hommes en général A.
ناس T. خلق || Tout le monde sait cette nouvelle بو خبر
جمیع ناسک معلومیدر Le monde ne pardonne point l'ingratitude خلق کفران نعمتی عفو ایتمز - Et pour Gens, personnes || Il ne faut pas accuser le monde légèrement خلقی بلا
تأمّل اتهام ایتمک لازم دکلدر - عبث یره خلقه معنا
بولمق روا دکلدر Est-ce comme cela qu'il faut traiter le
monde? خلقه بویله معامله‌می ایدرلر Je crois que vous vous
moquez du monde ظنمه کوره سن خلقی ذوقلنورسک

Et pour ceux qui ont les moeurs corrompues du siècle *T.* زمانه فسادیله آلوده اولان خلق || Renoncer au monde زمانه فسادیله آلوده اولان خلقدن فراغت ایتمک Renoncer au monde et à ses pompes زخارف دنیادن وزمانه فسادیله مألوف اولان خلقدن قطع علاقه ایتمک L'esprit du monde زمانه‌نک ـ زمانه فسادیله مألوف اولان خلقک مزاجی مزاجی

Et pour la société commune des hommes entre eux *A.* عالم ـ خلق *T.* عالمیان ـ جهانیان *P.* ناس ـ جمهور الناس || Fréquenter le grand monde جمهور ناس ایله الفت ومخالطت ایتمک Aimer le monde خلقه محبت ایتمک Le commerce du monde معاملهٔ ناس C'est un homme qui a vu le monde, qui a un grand usage du monde, une grande connaissance des affaires du monde جهاندیده بر ـ دنیایی کورمش آدمدر ـ جهاندیده وگرم وسرد عالمی چشیده بر آدمدر ـ آدمدر تجربهٔ احوال عالم ـ قواعد معاملات ناسه واقف بر آدمدر ایله کسب معلومات ایتمش آدمدر Il n'aime pas le grand monde جمعیت ناسدن ـ جمهور ناس ایله الفتدن حظ ایتمز Il ne voit qu'un certain monde خلقک انجق بعضیسیله خلقدن ودنیانک Loin du monde et du bruit کوریشور شماطه‌سندن دور Se retirer du grand monde, de l'embarras du monde et des affaires جمهور ناس ایله الفتدن انقطاع ومجانبت وغوایل دنیویه‌دن فراغت برله کناره گیر انزوا وعزلت اولمق C'est le monde qui lui a formé l'esprit ذهن وشعورینی اصلاح ایدن تجربهٔ احوال عالمدر Lire dans le grand livre du monde دفتر عبرت اثر عالمدن استفاده ایتمک Le monde est bien corrompu اخلاق ناس خیلی مرتبه‌ده فاسد در C'est le meilleur homme, le plus honnête homme du monde بین الناس بونک قدر اهل عرض وراستکار جهانده بوندن اصلح واعلا آدم یوقدر ـ آدم یوقدر C'est le plus grand prince du monde اعظم ملوک جهاندر Faire figure dans le monde بین الناس کسب تعین ایتمک Se faire un nom, de la réputation dans le monde بین الناس جمهور ناس ایچنده ـ کسب نام وشهرت ایتمک

Le grand monde, signifie, la société distinguée *A.* pl. مجالس *P.* مجالس الاشراف القوم ـ مجالس الکرام الناس ـ اکبار *T.* بیوکلرک مجلسلری || بزم برگزیدگان ناس Aller dans le grand monde مجالس کباره تردد ایتمک

Le beau monde. Les personnes bien mises *A.* ظرفا ـ pl. ارباب قیللق قیافتلری *T.* مردمان خوش اندام *P.* الزی البهی || قیللقلو قیافتلو آدملر ـ تمییز آدملر J'ai vu là beaucoup de beau monde اول طرفده قیللقلو قیافتلو وافر آدم کوردم

On dit proverb., qu'un homme doit à Dieu et au monde, pour dire, qu'il est extrêmement endetté *T.* اوجان قوشلره بورجی وار در

Monde, se prend aussi pour les domestiques de quelqu'un *A.* قپو ـ اتباعی *T.* پرستاران *P.* اتباع ولواحق ـ خدم وحشم || بر کمسنه‌نک دائره‌سی خلقی ـ خلقی Il congédia tout son monde اتباعنی ـ بالجمله خدم وحشمنی طرد ایلدی قوغدی

On appelle L'autre monde, la vie future *A.* آخرت ـ عقبا ـ *T.* اول بر دنیا *P.* آخرت ـ دار البقا ـ دار العقبا || Dans l'autre monde il faudra rendre compte de ce que nous aurons fait dans celui-ci بو دنیاده ایتدیکمز اعمالک حسابنی آخرتده ویره‌جکز

MONDER. Nettoyer. Il ne se dit qu'en ces phrases: Monder de l'orge, pour dire, en ôter la peau qui la couvre *A.* تقشیر *T.* آرپه‌نک قبوغنی جورا از پوست برهنه کردن *P.* الشعیر Monder de la casse, pour dire, tirer la casse de son bâton, et la préparer après en avoir ôté les noyaux *A.* تنقیح *T.* خیارشنبه آیرتلمق *P.* بگیر پاک کردن ـ خیار شنبر

De l'orge Mondé. *A.* شعیر مقشور *P.* جو پوست برهنه *T.* قبوغی آیرتلنمش آرپه

MONDIFICATIF. T. de Méd. Il se dit des remèdes qui servent à nettoyer une plaie *A.* منقی *P.* پاکیزه ساز *T.* پاکلدیجی

MONDIFIER. T. de Méd. déterger, nettoyer *A.* تنقیه ـ انقا *P.* پاکیزه ساختن *T.* پاکلتمک || Mondifier une plaie تنقیهٔ یاره‌یی پاکلتمک ـ جراحت ایتمک V. Déterger.

Mondifié. *A.* منقا *P.* پاکیزه کرده *T.* پاکلنمش

MONITION. Avertissement juridique, qui se fait par l'autorité de l'évêque *A.* تنبیه pl. تنبیهات *P.* سپارش *T.* اصمارلمه

MONITEUR. Celui qui donne des avis, des conseils *A.* ناصح *P.* پند دهنده *T.* اوکوت ویریجی || Les jeunes gens ont besoin d'un sage moniteur حدیث السن اولنلر عاقل ودانا بر ناصحه محتاجدرلر

MONNAIE. Toute sorte de pièces de métal, battues par auto-

rité souveraine *A.* سكّة pl. سكك ـ درهم pl. دراهم ـ رقة pl. رقون ـ ورقة pl. اوراق *P.* درم *T.* سكه ـ اقچه || Battre monnaie *A.* ضرب سكه *P.* سكه زدن *T.* سكه اورمق Avoir droit de battre monnaie ضرب ـ ضرب سكه استحقاقنه مالك اولمق سكه‌يه مرخص اولمق Faire de nouvelle monnaie سكّهٔ جديده ايجاد ايتمك Monnaie d'or, d'argent سكّهٔ زر وسيم Toute sorte de monnaie ayant cours ـ رايج الوقت اولان اجناس سكّه بين الناس متداول اولان اجناس دراهم Monnaie forte *A.* درهم ثقيل الوزن *P.* درهم گران سنج *T.* آغر سكه faible ou légère درهم خفيف De la monnaie de billon *A.* درهم مغشوش *P.* درهم دغل *T.* ايچنه حيله قاتلمش سكه Monnaie au-dessous du titre *A.* درهم ناقص العيار *P.* درهم كمعيار *T.* اكسك سكّه Fausse monnaie *A.* درهم زايف ـ زيف pl. زيوف *P.* درهم نا سره ـ درهم دغل *T.* قلب سكّه ـ قلب اقچه Il est accusé de fausse monnaie ـ اعمال زيوف تهمتيله متهمدر ـ قلبزنلك تهمتيله متهومدر On dit, qu'un homme est décrié comme de la fausse monnaie قلب اقچه كبى آدى ديللنمشدر

Papier monnaie. Un papier créé pour circuler comme de la monnaie *T.* سكّه‌يه بدل رايج اولان اوراق ميريّه

Monnaie, se dit aussi du lieu où l'on bat la monnaie *A.* دار الضرب *P.* درم سرا ـ ضربخانه *T.* ضربخانه ـ طربخانه || Porter des lingots à la monnaie, pour y être convertis en espèces اجناس سكّه‌يه تبديل اولنمق ايچون ضربخانه‌يه سبيكه كوتورمك.

MONNAYAGE. Art de fabriquer les monnaies *A.* فنّ الاعمال السكّة *P.* فنّ سكّه پردازى *T.* سكّه ايشلمنك فنى || Il entend bien le monnayage فنّ اعمال سكّه‌ده وقوف تامّى واردر

MONNAYER. Faire de la monnaie, battre monnaie *A.* اعمال السكّة ـ ضرب السكّة *P.* سكّه پرداختن ـ سكّه زدن *T.* سكّه اورمق ـ سكّه ايشلمك ـ سكّه‌لمك || On a monnayé de l'or et de l'argent pour plus de trente millions اوتوز كرّه يوز بيكدن متجاوز سيم وزر سكّه‌لرى ضرب اولندى

Et donner l'empreinte à la monnaie *A.* طبع ـ طبع الدرهم السكّة *P.* بر درهم نقش زدن *T.* سكّه بصمق ـ سكّه‌يه نقش اورمق || Ce balancier monnaie tous les jours tant de milliers de louis بو مطرقه يوميّه شو قدر بيك آلتون طبع ايدر

Monnayé. *A.* مضروب ـ مسكوك *P.* سكّه زده *T.* سكّه‌لنمش || Argent monnayé *A.* فضّة مسكوكة *P.* سيم سكّه زده *T.* سكّه‌لنمش سكّه‌لو اقچه ـ كمش Payer en argent monnayé سكّه‌لو اقچه ايله ادا ايتمك

MONNAYEUR. Qui travaille à la fabrication des monnaies *A.* عامل السكّة pl. عملة السكّة *P.* سكّه زن ـ سكّه گر *T.* سكّه‌جى

Faux monnayeur. *A.* زيّاف *P.* دغلزن *T.* قلبزن || Tout faux monnayeur est punissable de mort, quand même la monnaie qu'il fait serait d'aussi bon aloi que celle qui a cours dans l'État زيّاف اولان كشى اعمال ايلديكى سكّه‌نك عيارى رايج الوقت اولان سكّهٔ پادشاهينك عيارينه معادل اولسه بيله قتله مستحقدر

MONOCLE. Lunette composée d'un seul verre *T.* تك شيشه‌لو كوزلك

MONOCORDE. Instrument de musique à une seule corde *A.* معزف افذ الوتر *P.* يكتار *T.* تك كريشلو ساز || Diviser un monocorde تك كريشلو سازك فاصله‌لرينى تقسيم ايتمك La trompette marine est une espèce de monocorde كمى سرناسى يكتار اقسامندندر

MONOGRAMME. Caractère factice composé de plusieurs lettres entrelacées *A.* نقش الحروف المشبّكة ـ شبكة الحروف *P.* شكل حروف بهم بسته *T.* برى بريله صوقشدرمه يازو نقشى || Les signatures de la plupart des anciens rois étaient en monogramme اكثر ملوك اسلافك امضالرى بر نوع نقش حروف مشبّكه ايدى

MONOPOLE. Vente faite par un seul d'une sorte de marchandise, dont le commerce devrait être libre *A.* استفراد بالحكرة ـ حصر البيع فى يد الواحد *P.* حصر در يك دست *T.* كيسه دارى ـ مطربازلغى بر الده منحصر قلمه || Les monopoles ruinent le commerce استفراد حكرت تجارتك خرابيتنه مطربازلغى بر الده منحصر قلمق آليش ويريشى ـ بادى اولور خراب ايدر بر كيفيتدر

Il se dit aussi, de toute convention inique que les marchands font entre eux, pour enchérir une marchandise *A.* اتّفاق المحتكرين *P.* همدمىٔ كيسه داران *T.* مطربازلرك سوز بركلكى

Et de tous les nouveaux droits qu'on établit sur les marchandises. Il ne se dit qu'en mal *A.* بدعت pl. بدع || On a établi encore un monopole sur telle et telle chose فلان وفلان

شیلرك اوزرینه بربدعت دخی طرح اولندی

MONOPOLEUR. Celui qui exerce le monopole *A.* محتکر منفرد *T.* یالگزجه مطره‌بازلق ایدن *P.* کیسه دار یکانه

MONOSYLLABE. T. de Gramm. Qui n'est que d'une syllabe *A.* کلمة واحد الجزء *P.* سخن یک جزء *T.* برجزئدن عبارت اولان سوز

MONOTONE. Qui est presque toujours sur le même ton *A.* واحد السیاق *P.* یک رفتار - یکساق *T.* براصولده اولان - بر طرز اوزره اولان || Déclamation monotone خطبهٔ واحد - *Figur.* *A.* متساوی السیاق *P.* یکرنگ *T.* هب بر چشیدده اولان || Style monotone سبک متساوی السیاق

MONOTONIE. Prononciation d'une longue suite de paroles sur un même ton *A.* وحدة السیاق *P.* یکرنگی *T.* یکرنکلک || Ce prédicateur n'a point d'inflexion de voix, c'est une monotonie perpétuelle بو واعظک صداسنده سهولت انعطاف اولمیوب دائمی وحدت سیاق وار در

Il se dit aussi de l'uniformité de ton dans la musique *A.* وحدة اللحن *P.* یکنوایی - یکرنگی نوا *T.* هب بر پرده‌ده ازکی

MONSEIGNEUR. Titre d'honneur qu'on donne en adressant la parole aux personnes distinguées *A.* سیّدی *P.* داورا - خدیوا *T.* افندم

MONSIEUR. Titre d'honneur que l'on donne aux personnes à qui on parle, à qui on écrit *A.* سیّد *P.* آقا *T.* افندی - آغا

MONSTRE. Animal qui a une conformation contraire à l'ordre de la nature *A.* حیوان عجیب الخلقة pl. حیوانات من عجایب المخلوقات *T.* برادلشی عجایب حیوان || Monstre horrible, effroyable مهیب وهایل حیوان عجیب الخلقة épouvantable, hideux عجایب مخلوقاتدن بر حیوان مخوف وکریه المنظر Un monstre à deux têtes عجایب مخلوقاتدن ایکی باشلو بر حیوان Cette femme accoucha d'un monstre بو قاری عجیب الخلقه بر شئ طوغردی Cet enfant a trois yeux, c'est un monstre بو چوجوغک اوچ کوزی اولوب عجایب مخلوقاتدندر

Il se dit figur. des personnes cruelles et dénaturées *A.* سبعیّ الجبلّة - سبعیّ الخلقة *P.* متنمّر المزاج *T.* سباع منش || C'est un monstre qui a voulu assassiner son bienfaiteur یرتجی جانور طبیعتنده ولیّ نعمتنی قتل واعدام قیدینه دوشمش سبعیّ الجبلّه بر خبیثدر Cette femme est un monstre, elle a abandonné sa fille کندو قزینی ترک وخلع ایتمش سبعیّ المزاج برقاریدر - On dit, C'est un monstre d'ingratitude کفران نعمت باینده بر سبع عجیب الخلقتدر d'avarice حرص وطمع باینده عجایب مخلوقاتدندر de cruauté شدّت وقسوت باینده عجایب المخلوقاتدر

On dit, Les monstres des forêts, pour dire, les bêtes féroces *A.* وحوش وسباع *P.* دد وداد *T.* یرتجی جانورلر

MONSTREUSEMENT. Prodigieusement, excessivement *A.* فوق الحدّ الاعتدال - بالمبالغة *P.* بیرون از اندازه *T.* پک آشوری - زیاده مبالغه ایله - || C'est un homme monstrueusement gros et gras فوق الحدّ الاعتدال لحیم وشحیم بر آدمدر ایریبدر

MONSTRUEUX. Qui a la forme d'un monstre *A.* اعجوبة الخلقة *P.* بیگانه صورت - بیگانه آفرینش *T.* یرادلشی عجایب || Un enfant monstrueux اعجوبهٔ خلقت برچوجوق un animal اعجوبهٔ خلقت بر حیوان

Il signifie aussi, excessif dans son genre *A.* خارج من درجة الافراط *P.* بیرون از مرتبهٔ افراط *T.* مرتبهٔ افراطی آشورمش || Cet enfant a la tête monstrueuse بو طفلک باشی درجهٔ افراطدن خارج بر شیدر C'est une femme d'une laideur monstrueuse بو قارینک کراهت سیماسی مرتبهٔ افراطدن خارجدر Un homme d'une grosseur monstrueuse ضخامت بدنی مرتبهٔ افراطی آشورمش بر آدم

Il se dit aussi dans ce sens, en parlant des choses morales *A.* مفرط *P.* بی اندازه *T.* بی قیاس - اندازه‌سز - || Une prodigalité, une profusion monstrueuse مبالغه‌لو تبذیر واسراف مفرط

MONSTRUOSITÉ. Vice de ce qui est monstrueux. Il se dit au propre et au figuré *A.* سبعیّة الخلقة *P.* ددمنشی *T.* یرتجی جانور طبیعتی - On dit aussi, C'est une monstruosité, pour dire, c'est une action monstrueuse بو فعل سبعیّت مصدر

MONT. Grande masse de terre ou de roche, fort élevée au-dessus du reste de la terre *A.* جبل pl. جبال pl. اوتاد الارض - *P.* کوه - طور *T.* طاغ || Le mont Etna جبل اتنا دینمکله معروف اولان طاغ Le mont Sinaï طور سینا

On dit proverb. Promettre monts d'or à quelqu'un, c'est-à-dire, de grands avantages بول کیسه‌دن وعدلر ایتمک - Et

promettre monts et merveilles مصرده سلطانلق آقدکزده قپودانلق
وعد ایتمک

On dit aussi, Par monts et par vaux, pour dire, de tous
côtés *A.* محل - طرف بطرف - سو بسو *P.* محلاً بعد محلٍ
بمحل *T.* اوتـه بـرو || On le cherche par monts et par vaux
فلانی طرف بطرف آرایورلر

MONTAGNARD. Qui habite les montagnes *A.* ساکن - جَبلیّ
اهالی الجبـال .pl اهل الجبال - سکنة الجبال .pl الجبال
اهل جبال || Les peuples montagnards طاغلو *T.* کوه نشین *P.*
- حیوانات جبلیّه Animaux montagnards اولان امم واقـوام
طاغ حیوانلری - جانوران کوهی

MONTAGNE. V. Mont || Grande montagne *A.* - جبل عظیم
جبل *A.* haute بیوک طاغ *T.* کوه بزرک *P.* جبل جسیم
کوه بالاقدّ - کوه بالا *P.* جبل شاهق - جبل شامخ - عالی
کوه - کوه بلنـد *P.* جبل رفیع *A.* élévée یوکسک طاغ *T.*
یوکسک طاغ - میوّقه سر چکمش طاغ *T.* فلک مماس
Le صرب طاغ *T.* کوه کندوش راه *P.* جبـل واعر *A.* escarpée
sommet, le haut, la cime d'une montagne *A.* - قمّة الجبـل
طاغ *T.* بالای کوه - تارک کوه - ذروهٔ کوه *P.* رأس الجبل
هُبوط الجبـل *A.* le penchant, la pente, la descente تپه‌سی
طاغک *T.* نشیب کوه *P.* منحدر الجبل - حدور الجبـل
پاییـن - دامـن کوه *P.* ذیل الجبل *A.* le pied انیش یری
بالای جبله صعود Monter une montagne طاغ اتکی *T.* کوه
- جبلی قطع ایتمک passer, traverser طاغه چیقمق - ایتمک
طاغی آشورمـق - عبور ایتمک Gagner le haut de la monta-
gne بالای جبله ظفریاب وصول اولمق Pays de montagnes
طاغلق مملکت *T.* کوهستان *P.* مملکت کثیرة الجبال *A.*
طاغ - زنجیر جبال - سلسلهٔ جبال Une chaîne de montagnes
زنجیری

On dit proverb., que la montagne a enfanté une souris, lors-
qu'après s'être attendu à quelque chose de grand, le succès
n'aboutit à rien *A.* رُبّ صلـفٍ تحـت راعـدةٍ *T.* طاغلـر
- کورلدی آلت یانـنده هیچ - Et qu'il n'y a point de mon-
tagne sans vallée درەسی - هر طاغـک بـرر درەسی اولـور
- اولمیان طاغ یوقدر - Et que deux montagnes ne se rencontrent
point, mais les hommes se rencontrent *P.* کوه بکـوه نمیرسـد
طاغ طاغه قاوشمز انسان انسانه قاوشور *T.* آدم بآدم میرسـد

MONTAGNEUX. Qui est entrecoupé de montagnes *A.* کثیر الجبال
مملکت Pays montagneux || طاغلق *T.* جبلزار - کوهستان *P.*
- ارض کثیـرة الجبـال Région montagneuse کثیـرة الجبـال
طاغلق یر

MONTANT. Ce à quoi montent plusieurs choses *A.* یکون *P.*
همه *T.* طوب || Le montant de ces sommes یکون مبالـغ de
la recette مقبوضاتـک طوبـی - یکون مقبوضات Le mon-
tant de la dépense est de deux cent mille livres یکون مصارف
ایکیـوز بیـک غروشه بالغ اولور

MONTANT. Tout ce qui monte *A.* صاعد *P.* برآینده - بالا رو
یوقارویه - طریق صاعد Un chemin montant || یوقارویه چیقار *T.*
- زورق صاعد Un bateau montant یوقـش یول - چیقار یول
یوقارویه طوغری چیقان قایق Il y a dans ce puits un seau
montant et un descendant بو قویـیده بـری صاعد ودیگـری
بری اینر ودیگری چیقار - حادر ایکی عدد قوغه وار در

MONTE. Il se dit de l'accouplement des chevaux et des ca-
vales *A.* نـزوق - نزا *P.* گشنیٔ اسب ومادیان *T.* آت ایله
موسم *A.* Et du temps de cet accouplement - قصراق اششەسی
آت ایله قصراغک *T.* هنگام گشنیٔ اسب ومادیان *P.* النزوق
آششەسی وقتی || La monte commence au premier Avril, et
finit à la fin de Juin آتلرک موسم نزوقی نیسان ابتداسدن
حزیرانـک غایتـنه قدر در

MONTÉE. L'endroit par où l'on monte à une montagne, à
un coteau, etc. *A.* صَعود - نهاض *P.* فراز *T.* بایر - یوقش
|| La montée de ce coteau est extrêmement raide بو پشتەنک
یوقشی غایة الغایه صرپدر La montée en est douce, aisée
بو بیرک یوقشی سهل وملایمدر

Il signifie aussi, l'action de monter *A.* صعود *P.* بالا روی *T.*
یوقارو چیقمه || Les chevaux ont ordinairement plus de peine à
la descente qu'à la montée آتلر اینمکده یوقارو چقمقدن زیاده
زحمت چکرلر

MONTER. Se transporter en un lieu plus haut que celui où
l'on était *A.* صعود - عروج *P.* بر آمدن *T.* یوقارویه چیقمق
|| Monter vite سریعاً صعود ایتمک avec peine چیقمق -
زحمت ایله چیقمق - بالتعب والمشقه صعود ایتمک len-
tement آهسته آهسته صعود ایتمک C'est un pays inégal, on
ne fait que monter et descendre یوللری نا هموار بر مملکتدر
هب نشیب وفراز در - هب اینوب چیقمق اقتضا ایدر
Monter à un arbre آغاجک اوزرینه صعود ایتمک - چیقمق

au haut d'une tour بالای قلّه‌یه صعود ایتمک à une échelle نردبانه عروج ایتمک Notre-Seigneur est monté au ciel حضرت عیسی سمایه عروج ایلدی Monter sur une hauteur, sur une montagne بر بایره وبر طاغه چیقمق sur une chaise, sur un siége صندلیه اوزرینه چیقمق - کرسی‌یه چیقمق - Monter en chaire *A.* صعود علی المنبر *P.* بمنبر بر آمدن *T.* منبره چیقمق - Figur. || Monter au faîte des honneurs صاعد منتهای ذروهٔ عزّ واقباله صعود ایتمک - مراتب منزلت اولمق - بالاترین مراتب شرف واجلاله واصل اولمق

Monter sur un vaisseau, Monter en carrosse, Monter à cheval ou sur un cheval *A.* رکوب *P.* سوار شدن *T.* بنمک - سوار اولمق - Monter en croupe *A.* مرتدفاً رکوب *P.* در پس سوار شدن *T.* اکسدیه بنمک

On dit encore, Monter à cheval, pour dire, manier un cheval, lui faire faire le manége *A.* اجراء الفنون الفراسة *P.* اسب تازی نمودن *T.* جندیلک ایتمک || Il apprend à monter à cheval جندیلک اوکرنور - فنّ فراستی تعلّم ایدر Cet écuyer montre bien à monter à cheval بو سلحشور فنّ فراستی کوزل تعلیم ایدر

Monter à l'assaut *A.* اقتحام علی القلعة کبّةً *P.* سردمه کنان بر قلعه شتافتن *T.* یورویش ایله قلعه‌نک اوزرینه چیقمق - Monter à la brèche *A.* اقتحام علی ثلمة الجدار القلعة *P.* برخنهٔ دیوار قلعه سردمه بردن *T.* قلعه دیوارنده آچیلان کدک اوزرینه یورویش ایتمک

Monter sur le trône *A.* جلوس علی سریر السلطنة *P.* بر اریکهٔ پادشاهی نشستن - بر تخت نشستن *T.* تخته چیقمق - تخت سلطنته چیقمق - تختنده اوتورمق

Monter, signifie aussi, s'élever *A.* اعتلا - ارتفاع - تصاعد *P.* بر آمدن - بالا آمدن *T.* یوقارویه چیقمق - یوکسلمک - یوقارویه آغمق - || Au déluge l'eau monta quinze coudées au-dessus des plus hautes montagnes وقت طوفانده میاه بحار وانهار جبال رفیعه‌دن اون بش ذراع بالاتر مرتفع اولمشدر Le feu, le sang, la rougeur me monte au visage حرارت آتش ودم وحمرت چهره‌مک اوزرینه صعود ایدر La voix monte par tons صدا پرده پرده یوکسلنور Les prières du juste, et les cris des innocents qu'on persécute, monteat au ciel دعای ابرار وفریاد ستمدیدگان وبیگناهان عرش اعلایه قدر صعود ایدر - دعای ابرار وانین مظلومین وبیگناهان بالای بام افلاکه قدر واصل اولور

- On dit, que le soleil monte tous les jours, lorsqu'il s'approche tous les jours de notre zénith شمس کلّ یوم ارتفاعده در - یوماً فیوماً یوکسلمکده در

En parlant de l'eau, on emploie particulièrement les mots *A.* طموّ *P.* بر خاستن - بر جستن *T.* قبارمق - قالقمق - یوقارو یوکسلمک - || La rivière est montée cette année jusqu'à une telle hauteur بو سنهٔ مبارکه‌ده میاه نهر شو درجه‌یه قدر طموّ ایلدی - مرتفع اولدی

En parlant du vin qui monte au cerveau, on emploie les mots *A.* سوور *P.* بسر بر جستن *T.* دماغه چیقرامق || Les vapeurs du vin montent au cerveau بخار می دماغه سوور ایدر - دماغه چیقرار

On dit, qu'un arbre monte trop haut, pour dire, qu'il a trop de hauteur, qu'on le laisse trop croître *A.* استطالة - ارتفاع *P.* بلندیدن *T.* یوکسلمک - یوقارویه اوزانمق - Et qu'un mur monte trop haut, pour dire, qu'il a trop de hauteur *A.* رفیع القدّ - طویل القدّ *P.* بالا قد - بلند قد *T.* یوکسک

Monter en grade *A.* ارتفاع الی الرتبة - ترقّی الی الرتبة *P.* برترین بپایهٔ بر آمدن *T.* رتبه‌یه چیقمق || Il était enseigne, il a monté à la lieutenance مقدّما بیراقدار ایکن بو دفعه ملازمت رتبه‌سنه ترقّی ایلدی

Monter, au figure. Croître *A.* ترقّی - تزاید *P.* افزودن - افزون - مترقّی گشتن - مزداد شدن - فزونی پذیرفتن - شدن *T.* زیاده‌لنمک - آرتمق || Sa cruauté, son avarice montèrent au comble قسوت قلبی وطمع خامی درجهٔ نهایته مترقّی ومزداد اولمشدر Son orgueil monta à un tel excès que... کبر وغروری شول رتبه‌یه مترقّی ومزداد اولمشدر که

Il signifie aussi, hausser de prix *A.* ترقّی الثمن - تزاید الثمن - ازدیاد الثمن *P.* بها افزودن - بها زیاده شدن *T.* بهایه چیقمق - بها چیقرامق - بها آرتمق || Le blé est monté jusqu'à trente francs le setier حنطه‌نک کیله‌سی اوتوز غروشه قدر ترقّی بولدی - شو قدر غروشه چیقدی Faire monter bien haut des meubles, en les enchérissant متاع بیتک بهاسنی مزادده آرتوررق تزیید ایتدرمک Les actions ont monté beaucoup اسهام قائمه‌لرینک بهاسی زیاده‌سیله چیقرادی Les effets publics monteront à la paix اوراق میریه‌نک بهاسی وقت مصالحه‌ده تزاید ایده‌جکدر

Monter, est aussi actif, et signifie, porter une chose en haut, l'y élever *A.* اصعاد *P.* بر آوردن *T.* يوقارويه چيقارمق || On ne peut monter les grosses pierres sur les bâtimens qu' avec des grues ايرى طاشلرى ابنيه اوزرينه بوجورغادسز اصعاد ايتمك محالدر

On dit, Monter une maison, pour dire, la pourvoir de ce qui est nécessaire *A.* تنظيم ما لزم البيت ـ تجهيز البيت ـ تنظيم المهمّات البيت ـ *P.* خانه پيراستن ـ خانه را *T.* برخت وبساط آراستن اوى دوزمك ـ اوى دوناتمق ـ اوك ايچنى دوزمك ـ

Et monter sur un pied, pour dire, établir *A.* وضع على حال *P.* بفلان حال نهادن *T.* فلان حالده قويمق || Votre maison est montée sur un pied trop coûteux سنك خانه‌ك غايت ايله كثير المصارف بر حالده وضع اولنمشدر

Et monter un cavalier, pour dire, lui fournir un cheval *A.* اركاب *P.* اسب سوار كردن *T.* آته بندرمك || Il a monté toute sa compagnie à ses dépens معيتنده اولان بلوكك جملەسنى كندو مالندن آتلره اركاب ايلدى

Et monter la garde, en parlant d'une troupe de gens de guerre qui vont faire la garde *T.* نوبتجيلك خدمتنى ايتمك || C'est à une telle compagnie à monter la garde chez le général جنرالك خانەسندە نوبتجيلك خدمتنى ايتمك فلان بلوكك نفراتنه مخصوص اموردندر ـ On dit aussi, Monter la tranchée, pour dire, monter la garde dans la tranchée صيچان يولنده نوبتجيلك خدمتنى ايتمك

Monter, se dit aussi en plusieurs phrases, dans lesquelles on l'exprime par différens mots: Monter un ouvrage d'orfévrerie, de serrurerie, de menuiserie, pour dire, en assembler les pièces les unes avec les autres قيومجيلك وچلنكيرجيلك وطوغراجيلغه متعلق بر ايشك اجزاسنى يرلو يرلرنده دوزمك ـ Monter une croix de diamans صليبى الماس ايله ترصيع ايتمك ـ Monter une porte de fer قپويه خاجى الماس ايله دوناتمق ـ Monter un habit, une chemise, etc. بر دمور طاقمى طاقمق ـ لباسى وبڭ كوملكى وسائر اول مقوله شيلرى تنظيم ايتمك دوزمك ـ Monter un luth, un clavecin, etc. pour dire, le hausser d'un ton, d'un demi-ton طنبور ورباب وسائر اول مقوله سازلرك پردەسنى بر وياخود نيم مرتبه ترفيع ايتمك ـ يوكسلتمك ـ Monter un instrument de musique, se dit, pour y mettre de nouvelles cordes آلات موسقيه‌نك بريسنى قورمق ـ Monter un fusil تفنكى قورمق Monter une montre ساعتى قورمق

Monter, se dit au figuré pour inspirer fortement une résolution à quelqu'un || On lui a monté la tête sur cet objet اول مادەيى عقلنه قوردرديلر ـ On dit dans le même sens, Se monter || Il s'est monté la tête, il n'en démordra pas بومادەيى عقلنه قوردى آندن وازكچمنك احتمالى يوقدر

Monter à, Se monter à, se dit du produit total de plusieurs sommes *A.* بلوغ *P.* بالغ شدن ـ رسيدن *T.* وارمق || Toutes les sommes montent à cent mille francs بويكونلرك جملەسى يوز بيك غروشه بالغ اولور Son armée se monte à vingt mille hommes عسكرى يكرمى بيك نفره بالغ اولور

MONTICULE. Petite montagne, simple élévation de terrain *A.* اكمة pl. آكام ـ تل pl. تلال *P.* پشته *T.* تپه ـ اوبوك

MONTOIR. Petite élévation, ordinairement de pierre, qui sert à monter à cheval *A.* معرج الركوب *P.* پايگاه ركوب *T.* بنك طاشى || Il n'a pas assez de force, pour monter à cheval sans montoir بنك طاشى اولمدقچه ركوبه اقتدارى يوقدر

MONTRE. Échantillon *A.* نموذج *P.* نمونه *T.* اورنك || Voilà une montre de blé اشته بر بغداى نمونەسى

Il se dit aussi de ce que les marchands exposent au-devant de leur boutique, pour faire connaître ce qu'ils ont à vendre *A.* متاع معروض على الدكان *P.* كالاى پيشنهاد دكان *T.* دكان اوكندەكى كوسترش متاعى || Tout cela n'est pendu là que pour la montre بو متاعك جملەسى تعليق اولنمش انجق معروض دكان اولمق ايچوندر

Figur. Faire étalage *A.* عرض *P.* عرض كالا *T.* كوسترش || Faire montre de son esprit بيوردام كوسترمك ـ ايتمك || Faire montre d'érudition عرض كالاى هنر عرض كالاى فراست ايتمك ومعرفت ايتمك

On dit, que la montre des blés est belle, pour dire, l'apparence *A.* ظاهر الحال *P.* نمايش *T.* كوسترش || Cette année-ci la montre des blés est très belle بو سنه مباركدە اكينلرك كوسترشى بغايت كوزلدر ـ On dit aussi, Cette chose n'est là que pour la montre *A.* لصورة ظاهرة *P.* براى نمايش *T.* كوسترش ايچون

On dit proverb., Belle montre, peu de rapport, pour dire, que la chose dont on parle a beaucoup d'apparence et peu de solidité *T.* دیشی خوش ایچی قوف ـ دیشی خوش ایچی بوش

Les marchands de chevaux appellent Montre, le lieu où ils font voir les chevaux qu'ils ont à vendre *A.* سوق الخیول *P.* بازارگاه اسب *T.* آت بازاری

Montre, signifie aussi, revue de troupes *A.* عرض الجند *P.* لشکر پیش نظر گذرانیدن *T.* عسکری کوزدن کچورمه ـ عسکرک یوقلمه‌سی ایچون آلای کوسترمه || Le régiment a fait montre devant le commissaire عسکر کلان مباشر ـ آلای کوستروب کوزدن کچورلدی ـ اوکنده عرض اولندی یوقلنمق ایچون آلای کوستردی

MONTRE. Petite horloge portative *A.* ساعت *P.* ساعت جیب *T.* قوبون ساعتی || Montre plate یصّی ساعت d'or, d'argent à مینا کاری ساعت التون ساعت سیم ساعت émaillée réveil چالر ساعت à répétition منبّه ساعت Montre qui va bien طوغری یورر ساعت ـ صحیح العیار ساعت qui va mal یاکلش یورر ساعت ـ ناقص العیار ساعت qui va vite ایلرویه کیدر ساعت ـ استقدام ایدر بر ساعت qui retarde کیرو قالور ـ تأخّر ایدر ـ استبطا ایدر بر ساعت qui va huit jours سکز کونده بر قوریلور ساعت La sonnerie d'une montre ساعتک چاکی ـ مدقّهٔ ساعت le rouage ساعتک چرخلری

MONTRER. Indiquer, faire voir *A.* اظهار ـ ارائه *P.* نمودن *T.* کوسترمک || Montrez-moi l'homme dont vous parlez دیدیککز آدمی بکا ارائه ایله Montrer quelque chose du doigt برشیئی پرمق ایله کوسترمک Je lui ai montré ce qu'il cherchait آرادیغنی کندویه کوستردم Un cadran qui montre l'heure بر ساعتی کوسترن بسیطه Montrer le chemin à quelqu'un کمسندیه ارائهٔ طریق ایتمک ـ Cette dernière phrase se dit aussi au figuré *A.* دلالة الطریق ـ ارائة الطریق *P.* رهنمایی ـ پیشوای طریق ـ دلیل راه شدن ـ رهنما شدن ـ کردن شدن *T.* اوک آیاق اولمق || En montant le premier à l'assaut, il a montré le chemin aux autres جملدن اوّل یورویشه صالمغله سائرینه دلیل راه اولمشدر

Et exposer aux yeux *A.* ابراز ـ ارائه ـ عرض *P.* پیش نظر بر کردن *T.* کوسترمک || Montrer quelque chose par rareté شیئی نادراتدن اولەرق عرض ایتمک Je lui ai montré mes tableaux, mes chevaux تصویرلرمی وآتلرمی کندویه ابراز ایلدم

Il signifie aussi, laisser paraître || Montrer un visage gai عرض اظهار روی بشاشت ـ صورت بشاشت ایتمک triste روی حزن وکدر ایتمک Montrer de la douleur, de la joie, de l'inquiétude اظهار اندوه وممنونیّت یاخود عرض صورت شادمانی ومسرّت یاخود ارائهٔ روی تلاش وضجرت ایتمک

Et donner des marques de quelque chose || Montrer du courage اثبات وهن وضعف de la faiblesse ابراز غیرت ایتمک de la sagesse اظهار عقل ودرایت ایتمک de la crainte قورقولق کوسترمک ـ Et prouver *A.* اثبات || Je lui montrerai bien qu'il a tort حقی اولمدیغنی کندویه اثبات ایده‌جکم Je lui ai montré que sa proposition est fausse ایراد ایلدیکی قضیّه‌نک کذبنی کندویه اثبات ایلدم

Et enseigner *A.* افاده ـ تعلیم *P.* اموزیدن *T.* اوکرتمک ـ برلسان تعلیم ایتمک || Montrer une langue درس ویرمک la Philosophie, les Mathématiques حکمتده وعلوم ریاضیه‌ده درس ویرمک Montrer à quelqu'un ce qu'il faut qu'il fasse بر کمسندیه ایده‌جکنی تعلیم ایتمک Ce maître montre fort bien بو معلّم غایت اعلا تعلیم ایدر

Se Montrer. Se paraître, se faire voir *A.* ظهور ـ بروز *P.* بدیدار شدن ـ بدید آمدن ـ سر نمودن ـ رو نمودن *T.* کورنمک ـ باش کوسترمک || Il n'a fait que se montrer dans cette compagnie مجلسده همان بر کرّه کوروندی Le soleil ne s'est point montré d'aujourd'hui بو کونکی کون شمس اصلا ظهور ایتمدی ـ خورشید عالمتاب سر نمای ظهور ایتمەش ـ رونمای ظهور اولمغه دکلدر Cet homme n'oserait se montrer کورنمکه ـ باش کوسترمکه جسارت ایده‌میه‌جکدر

MONTUEUX. V. Montagneux.

MONTURE. Bête sur laquelle on monte *A.* دابّة pl. دوابّ ـ مطیّة ـ مرکب pl. مراکب pl. مطایا *P.* ستور *T.* طوار ـ بنک || Il cherche une monture بر دابّه آرایور Il est sans monture بنکی یوقدر Le cheval est la meilleure de toutes les montures آت احسن مراکبدر Dans les Indes on se sert assez ordinairement des boeufs pour monture هندستانده اوکوزلری بنک یرینه قوللنورلر Les éléphans sont la monture ordinaire des princes Orientaux امرای شرقک عادتا مرکبلری فیلدر

On dit proverb. Qui veut voyager loin, ménage sa monture *T.* منزلی ایراق اولان کشی دابه‌سنی اسرکیدرک قوللنمق

اقتضا ایدر

MONUMENT. Ouvrage fait pour conserver la mémoire des hommes illustres, ou d'une action célèbre *A.* مأثرة pl. مآثر - مأثرة *T.* آکدریجی اثر *P.* یادکار اثر مذکر الحال - لابقاء الذکر || Monument illustre, superbe مأثرة جلیله C'est un monument pour la postérité عند الاخلاف والاعقاب مذکر حال اولەجق بر اثر جلیلدر Dresser, ériger, élever un monument à la gloire d'un prince بر پادشاهک ادامهٔ شان وشهرتنه مدار اولمق اوزره بر اثر نصب واقامه ایتدرمک On voit encore les beaux monumens de la grandeur Romaine رومائیونک عظمت شانلرینه دلیل اولەجق نیچه نیچه مآثر جلیله الی الآن نیچه یادکارلر - مشهود ومعایندر Les ouvrages de cet auteur sont des monumens plus durables que le marbre بو مؤلفک تصنیفاتی مثال صخرهٔ صمّا الی الابد رهین بقا اولەجق مآثر آثار جلیلەدندر - جلیله قبیلندندر

se **MOQUER.** Tourner une personne ou quelque chose en ridicule *A.* استهزا - ترزّم - مهارات *P.* خریش کردن *T.* صقالە کولمک - یوزه کولمک - ذوقلنمک || On se moque de lui فلانک صقالنه کولرلر - فلانی استهزا ایدرلر On s'est moqué de son habit کییدیکی لباسی ذوقلندیلر Cette femme se moque de vous بو خاتون سکا استهزا ایدر - سنک یوزینه کولر

Et témoigner qu'on ne fait nul cas de quelqu'un ou de quelque chose *A.* تمسخر - استسخار *P.* خنجرود نمودن *T.* مسخرەلغه آلمق - ذوقلنمک || C'est un homme qui se moque du blâme, de l'opinion publique لون وطعن عامّه‌یی واعتقاد ناسی مسخرەلغه آلور - استسخار ایدر بر آدمدر Il s'est moqué de tous les avis qu'on lui a donnés کندویه ویریلان نصیحتلرک ذوقلندی - مجموعنی استسخار ایلدی Il se moque des lois divines et humaines شریعة اللهی وقوانین ونظامات بنی آدمی ذوقلنور Si vous en usez comme cela, vous vous ferez moquer de vous بو وجهله حرکت ایدەجک اولور ایسەک عرضهٔ تمسخر واستهزا اولەجغک درکار در - On dit aussi, Il fut moqué de tout le monde مسخر عالم اولمشدر

Et ne dire pas, ne faire pas sérieusement *A.* هزل - مهازلة - لطیفه ایتمک *T.* رفوشه نمودن - لاغ زدن - لاغیدن *P.* خوراطه ایتمک || Quand je dis cela, vous voyez bien que je me moque بونی دیدیکمده هزل اولدیغنی آکلارسک

C'est se moquer que de prétendre telle chose بو مقوله ادّعادن مرام لطیفه اولدیغی ظاهر در

MOQUERIE. Paroles ou actions par lesquelles on se moque *A.* هزء - استهزا - سخریّة *P.* خریش - خنده خریش *T.* ذوقلنمه || Moquerie maligne آلود خبائت استهزای outrageuse استهزای تحقیر آمیز || Il fut exposé aux moqueries des soldats عسکری نفراتی بیننده عرضهٔ تمسخر واستهزا اولمشدر - مسخره اولمشدر

Et chose absurde, impertinente *A.* مهزئة - محلّ التمسخر *P.* خنده خریشی *T.* مسخرەلق || C'est une moquerie que de vouloir soutenir une telle proposition بو مقوله قضیّه‌نک تأییدی قیدنده اولمق مسخرەلقدر de vouloir réussir dans ce projet-là بو نیّته ظفریاب اولمق قیدینه دوشمک مهزئه محضدر

MOQUEUR. Qui se moque *A.* مستهزئ *P.* خندیشکار *T.* ذوقلنیجی || Il est naturellement moqueur بالطبع مستهزی بر آدمدر Air moqueur سیمای استهزا نما - Ris moqueur *A.* ضحک منتغ *P.* خندهٔ استهزا نما *T.* ذوقلنه کولشمسی

Il se dit aussi d'un homme qui ne parle pas sérieusement *A.* هزّال *P.* لاغزن - لطیفه گو *T.* خوراطەجی || Ne le croyez pas, c'est un moqueur کلامنه اعتماد ایلمه لاغ وهزله مائل بر آدمدر

MORAILLES. Instrument de maréchal, avec lequel on pince le nez d'un cheval vicieux *A.* حناک *P.* لویشه *T.* یواشه || Mettez lui les morailles کچور - بروننه یواشه‌یی طاق

MORAL. Qui regarde les moeurs *A.* ادبیّ - بالاخلاق متعلّق - اخلاق وآدابه متعلّق - اخلاقه دائر مقاله || Un discours moral اخلاقه متعلّق تعلیم Doctrine اخلاق وآدابه متعلّق معنا sens Les oeuvres morales de Plutarque فلانک اخلاقه متعلّق تألیفاتی Préceptes moraux قواعد ادبیّه - اخلاقه متعلّق قاعدەلر Réflexions morales اخلاق وآدابه دائر مطالعات On dit, Cela est fort moral, pour dire, qu'il renferme une morale fort saine قواعد حسن - اخلاق حسنه‌یی جامعدر خلق وادبی محتویدر

On appelle Vertus morales, celles qui ont pour principe les seules lumières de la raison *A.* فضایل عقلیّة || Il ne suffit pas d'avoir les vertus morales, il faut encore avoir les vertus chrétiennes یالکز فضایل عقلیّه مالک اولمق کافی اولمیوب

Mouchez-vous برونكى سل ـ تمخط ايله

Et ôter le bout du lumignon, lorsqu'il empêche la chandelle de bien éclairer *A.* شمع ـ سرگيرى كردن *P.* قرض الذبالة ـ تقريط *T.* موكك فتيلنى آلمق || Mouchez cette chandelle از سر فتيله گرفتن بو مومك فتيلنى آل

MOUCHERON. Le bout de la mèche d'une chandelle qui brûle *A.* ذبالة *P.* سر فتيله *T.* فتيلك اوجى

MOUCHETER. Faire de petits trous sur une étoffe *A.* اعمال الخربة *P.* خرده سوراخها زدن *T.* ـ اوفاق دليكلر آچمق ou de petites marques *A.* تنقيط *P.* نكته زدن *T.* كوزه‌نك آچمق || Moucheter du satin اطلس اوزرنده بنكلر اورمق ـ كوزه‌نكلر آچمق ياخود بنكلر اورمق Moucheter de l'hermine, c'est y mêler de petits brins de fourrure noire قاقم اوزرنده بنك سرپمك

Moucheté. *A.* منقط *P.* نكته دار *T.* بنكلو

Il signifie aussi, tacheté, en parlant de certains animaux *A.* اعرم ـ ابرش *P.* نكته دار *T.* آلدجه بنكلو

MOUCHETTES. Instrument qui sert à moucher les chandelles *A.* مقراض الشمع *P.* گاز *T.* موم مقاصى || Mouchettes d'argent سيم موم مقاصى

MOUCHETURE. Ornement qu'on donne à une étoffe en la mouchetant *A.* نقش بالنقط *P.* نگارش با نكتها *T.* ـ بنكلمه بنكلر ايله دوناتمه || La moucheture de cette étoffe est agréable بو ثوبك نقش نقطى لطيف ورعنا در

MOUCHEUR. Celui qui mouche les chandelles *A.* مقرّط *P.* سرگير چراغ *T.* موم فتيلنى آليجى

MOUCHOIR. Linge dont on se sert pour se moucher *A.* منديل pl. مناديل ـ مقرمة *P.* دستمال ـ دستارچه ـ سپردك *T.* ال دستمالى ـ ياغلق ـ مقرمه‌سى || Mouchoir uni ساده دستمال ـ بى نقش دستمال de poche جيب مقرمه‌سى des Indes هندكارى مقرمه ـ هندى

MOUCHURE. Le bout du lumignon d'une chandelle, lorsqu'on l'a mouchée *A.* قراضة الفتيلة *P.* ريزهٔ سر فتيل *T.* فتيل كسنتيسى

MOUÇON. V. Mousson.

MOUDRE. Mettre en poudre par le moyen du moulin *A.* طحن ـ رحى *P.* آرد كردن *T.* اكوتمك || Moudre du blé بغدايى طحن ايتمك Le moulin n'a pas assez d'eau, il ne peut moudre que six mois de l'année دكرماننك كفايت مقدارى صويى اولمديغندن سنده آلتى آيدن زياده طحنه لياقتى يوقدر

Moulu. *A.* مطحون *P.* آرد كرده *T.* اكودلمش

On appelle Or moulu, de l'or réduit en très-petites parties *A.* ذهب مسحوق ـ دقاق الذهب *P.* ريزهٔ زر *T.* آلتون خرده‌سى

MOUFETTE. Vapeur pernicieuse qui s'élève dans les souterrains des mines *A.* بخار ردئ pl. ابخرة رديئة *P.* هور آفترسان *T.* يرامز بوغ

MOUILLAGE. Fond propre pour jeter l'ancre *A.* مرسا ـ محطّ السفينة *P.* كشتيگاه ـ قرارگاه كشتى *T.* كمى يتاغى || Cette rade est un bon mouillage بو يالى كنارى اعلا كمى يتاغيدر Ce mouillage n'est pas sûr بو محلده اولان مرسا محفوظ دكلدر

MOUILLER. Tremper, humecter, rendre humide *A.* تبليل ـ اخضال ـ اندا *P.* نمناك كردن ـ نم زدن ـ فرغاريدن *T.* صو بزى ـ اصلتمق ـ يشارتمق || Mouiller un linge dans l'eau صوده اصلتمق ـ صوده نقع ايتمك ـ ابچنده تبليل ايتمك La pluie a mouillé les prés نزول ايدن مطر صحرالرى نمناك ايلدى Ce brouillard mouille comme de la pluie بو يغمور كبى يرى يشاردر ـ طومان باران قدر يرى اندا ايدر Il craint de se mouiller les pieds تبليل اقدامدن احتراز ايدر

Mouiller. Jeter l'ancre pour arrêter le vaisseau *A.* ارسا ـ القاء المرسا ـ القاء الانجر *P.* لنگر انداختن *T.* دمور آتمق ـ يناشمق || Être mouillé يناشمش اولمق Ils mouillèrent l'ancre en tel endroit فلان محلده القاى لنگر قرار ايتمشلر در Nous étions mouillés dans la rade دكز قييسنده يناشمش ـ ايدك لنگر انداز قرار ايدك Le vent étant devenu contraire, on fut obligé de mouiller هوا مخالف اولمغله القاى لنگر توقف وقرار اولنمق لازم كلدى

On dit en termes de Gramm., Mouiller le double LL, pour dire, le prononcer avec une sorte de mollesse *A.* اشمام اللام المشدّد

Mouillé. *A.* مبلّل *P.* نمناك شده ـ فرغاريده ـ آغاريده *T.* اصلنمش *A.* مرسوّ *P.* لنگر انداز توقف وقرار *T.* يناشمش ـ دمور اوزرنده طورمش

MOUILLURE. Action de mouiller, ou état de ce qui est mouillé. V. Mouiller. || La mouillure du papier avant l'impression كاغدك

قبل الطبع تبليلی

MOULAGE. Action de mouler du bois. V. ce mot.

MOULE. Petit poisson enfermé dans une coquille *T.* مدیه

MOULE. Matière creusée et préparée de manière à donner une forme précise à la cire, au plomb, etc. que l'on y verse tout fondus *A.* قالب pl. قوالب *P.* قالب ـ قالب ـ تپنک ـ قالبه افراغ ایتمک *T.* قالب ‖ Jeter en moule ریخته بوشی قالبه دوکلمشدر Cela est fait au moule قالبه دوکمک Rompre la moule قالبی شکست ایتمک Les statues de bronze, les canons, les cloches, etc. se jettent en moule پرنجدن مصنوع اولان اصنام وطوبلر وچاک وسائر اول مقوله شیلر قالبده اصاغه اولنور Un moule à faire des balles de plomb قورشون کله دوکدجک قالب ـ On dit figur. Se former sur le moule de quelqu'un فلانک قالبنه اویدرمق ـ کندو نفسنی فلانک طور وصیغه‌سنه کوره تصویغ ایتمک

MOULER. Jetter en moule *A.* افراغ ـ اصاغة فی القالب *T.* در قالب ریختن *P.* سبک فی القالب ـ فی القالب سکدیی قالبه دوکمک ‖ Mouler des médailles قالبه دوکمک des chandelles قالبه افراغ ایتمک ـ مومی ـ Figur. Se mouler sur quelqu'un, pour dire, se former sur quelqu'un. V. Moule.

On dit, Mouler une statue, un bas-relief, pour dire, appliquer sur une statue, etc. du stuc, du plâtre, afin qu'ils en prennent l'empreinte *A.* اخذ القالب ـ اخراج القالب *P.* قالب گرفتن *T.* قالبنی آلمق ـ قالبنی چیقارمق

Mouler du bois, signifie, mesurer du bois *A.* تقدیر الحطب *P.* هیمه‌را اندازه کردن *T.* اوطونی ـ اوطونی اولچمک اولچی‌یه اورمق

Moulé. *A.* مفروغ فی القالب ـ مسبوک فی القالب *P.* در قالب ریخته *T.* قالبه دوکلمش

On dit, Lettre moulée, pour dire, imprimée *A.* مطبوع *P.* طبع کرده *T.* بصلمش

MOULEUR DE BOIS. Officier dont la charge est de mouler le bois qu'on vend *A.* مقدّر الحطب *P.* اندازه زن هیمه *T.* اوطونک اولچیسنه باقن

MOULIN. Machine à moudre du blé *A.* طاحونة pl. طواحن ـ ارحا pl. رحا *P.* آس ـ آسیا *T.* دکرمن ‖ Moulin à vent *P.* باداس ـ آسیاباد *T.* یل دکرمنی à eau *P.* آسیاب *T.* صو مرداس ـ دستاس *P.* کبداء ـ مجشة ـ غربیة *A.* à bras دکرمنی ال دکرمنی *T.*

On appelle Moulins, plusieurs autres machines de même genre *A.* دوّارة *P.* چرخ *T.* چرخ ‖ Moulin à huile زیتون یغی چرخی à papier کاغد چرخی à café قهوه چرخی ـ چرخی ـ دکرمنی ـ چرخده بصلمش سکه De la monnaie faite au moulin قهوه دکرمنی

MOULINÉ. Il se dit du bois gâté par les vers *A.* ماروض ـ متخرّب *P.* کرمخورده *T.* قورد ینکاو

MOULINET. Espèce de tourniquet dont on se sert pour enlever des fardeaux *A.* منجنون *T.* بوجورغاد

MOURANT. Qui se meurt *A.* مایت ـ ناسم ـ مشرف علی الموت *P.* نیم مرده *T.* اولومجل ‖ Il a les yeux d'un homme mourant کوزلری بر مردم مایت کوزی کبیدر ـ برمریض ـ ناسم کوزی کبیدر ـ Et au substantif ‖ Le champ de bataille était plein de morts et de mourans عرصه‌گاه جنک وجدال مایت ومیّت ابدان کثیره ایله مالامال ایدی

On appelle figur. Des yeux mourans, des yeux languissans et pleins de passion *A.* عین افتنج ـ طرف افتنج *P.* چشم خواب ـ چشم خسته ـ چشم مخمور ـ آلود *T.* مخمور کوز

Et bleu mourant, un bleu fort pâle *T.* باینغن مائی رنکی

MOURIR. Cesser de vivre *A.* موت ـ هلاک ـ وفات *P.* مردن *T.* اولمک ـ اولمق ـ فوت اولمق ـ تسلیم روح ایتمک ‖ Mourir d'une mort violente موت شدید ایله وفات ایتمک de vieillesse غلبهٔ پیری وشیخوخت تقریبیله وفات ایتمک de maladie بر مرض سببیله وفات ایتمک Mourir subitement ناگهان فوت اولمق ـ فجئةً وفات ایتمک Il est mort un tel jour فلان کون رشتهٔ حیاتی تیغ اجل ایله شکست ـ مشرف ـ شمع حیاتی منطفی اولمشدر ـ ومنقطع اولمشدر ترک دار فنا ـ هلاک ودفین صندوقهٔ خاک اولمشدر تنگنای فنادن فضای رحیب ـ وعازم ملک بقا اولمشدر ـ دار بقایه ارتحال ایلدی ـ بقایه رختکشیدهٔ رحلت اولمشدر عزم ـ انتقال وجود وحیاتی بندر عدم آباده نقل ایلدی ایمان صحیح ایله Mourir charitablement سفر آخرت ایتمشدر عزیز ومبارک بر ذات کبی en saint تسلیم روح ایتمک ـ تسلیم جان ایتمک ـ On dit, Mourir de sa belle mort, pour dire, de sa mort naturelle موت طبیعی ایله وفات ایتمک ـ حلول اجل موعود ایله دار ـ حتف انف ایله اولمک ـ بقایه رحلت ایتمک ـ Et mourir au lit d'honneur, pour dire, être tué à la guerre بساط شرف واجلالده ذایق شربت

فضای غزا وجهادده تسلیم جان ایلمه ـ ممات اولمق شرفیاب اولمق

On dit par exagération || Mourir de chaud شدّت حرارتدن شدّت سرمادن اولوم درجه‌سنه وارمق Il meurt de froid صبرسزلقدن کدردن اولویور d'impatience de chagrin آجلقدن اولویور de faim جانی چیقار Il meurt mille fois le jour کولمکدن کونده بیک کرّه اولویور Il pensa mourir de rire اوله یازدی

On dit pour marquer qu'on ne veut point démordre de ce qu'on a entrepris, Je viendrai au bout de mon dessein, ou je mourrai à la peine *P.* یا سر دهم یا ستانم کلاه *T.* یا اولورم یا باشه چیقاررم

On dit, quand on demande des assurances de quelque chose par écrit, On ne sait qui meurt, ni qui vit *T.* بو دنیا اولوم دیرم دنیاسیدر

Et qu'on a fait mourir un homme, pour dire, qu'il a été exécuté مظهر قتل ودمار اولمشدر ـ جزاسی ترتیب اولندی

On dit d'un homme qui quitte le monde pour vivre dans les exercices de piété, qu'il est mort au monde ترک دنیا ایلدی ـ علایق دنیویّدن منقطع اولمشدر

Et d'un homme condamné au bannissement ou aux galères perpétuelles, qu'il est mort civilement من جهة الامور الدنیا میّت مثابه‌سنده در

Mourir, se dit aussi des choses morales *A.* فنا ـ انعدام *P.* نا بود گشتن ـ فنا پذیرفتن *T.* یوق اولمق ـ اولمک || Sa gloire, sa mémoire, son nom ne mourra jamais نام وشهرتی ویاد وذکری الی انتهاء الادوار رهین فنا وتبار اولمقدن مبرّا صیت جلیل وذکر جمیلی الی الابد باقی ومستدام ـ در بو اولمجقدر Les ouvrages de cet auteur ne mourront jamais بو مؤلّفک آثاری ابد الآباد فنا بولمق احتمالی یوقدر Ses passions ne durent guères, elles meurent bientôt امراض نفسانیّه‌سی طول مدّت متمادی اولمیوب آز زمان ایچنده منعدم اولور

Il se dit aussi des arbres et des plantes *A.* تلف *P.* تباه شدن ـ تباهیدن *T.* فنا بولمق ـ اولمک || Ces arbres ne viennent pas bien dans les sables, ils y meurent tous بو اشجار قومسال یرلرده طوتمیوب هپ تلف اوله‌یور J'avais planté des poiriers, des pommiers qui sont morts غرس ایلدیکم ارمود والما آغاجلری رهین تلف اولمشدر

Et de certains choses dont le mouvement finit peu à peu *A.* انطفا *P.* خاموش شدن *T.* سونمک || Ce feu mourra, si l'on n'y met du bois بو علاوهٔ حطب اولنمیه‌جق اولور ایسه آتش منطفی اوله‌جقدر

Se mourir. Être sur le point de mourir *A.* اشراف علی الموت *P.* نزدیک مرک آمدن *T.* اولومه یاقلشمق ـ اولوم وقتنه چاتمق

Mort. *A.* میّت ـ هالک ـ متوفا *P.* مرده *T.* اولو ـ اولمش || Il est mort میّتدر Il a ordre de le prendre mort ou vif فلانک حیّاً ومیّتاً اخذیه مأمور در *P.* لحم میّت ـ Chair morte *A.* گوشت مرده *T.* اولوات ـ Argent mort, c'est de l'argent dont on ne tire aucun profit *A.* مال میّت ـ مال معطّل *P.* مال مرده *T.* اولو مال ـ Il est aussi substantif *A.* میّت pl. اموات *P.* مرده *T.* اولو || Ensevelir les morts تکفین اموات ایتمک Prier Dieu pour les morts ارواح مردگان ایچون دعا ایتمک Après le combat, il fut trouvé parmi les morts بعد المحاربه بدنی اموات ایچنده بولندی

On dit d'un malade désespéré, que c'est un homme mort بو خسته‌ده جان قالمدی ـ Et qu'un homme a le teint mort, les yeux morts, les lèvres mortes رنگ روینده وکوزلرنده اثر روح قالمدی ـ ودوداغنده جان قالمدی

Eau morte, se dit de l'eau qui ne coule point *A.* ماء نایم *P.* آب خوابنده *T.* طورغون صو

Saison morte. V. Morte-saison || Le temps des vacations est une saison morte pour les affaires du Palais تعطیل وقتلری امور محکمه‌نک ایّام کسادیدر

MOURON. On donne ce nom à la salamandre. V. ce mot.

MOUSQUET. Ancienne arme à feu, que l'on portait sur l'épaule *A.* برقیل pl. براقیل *P.* تفنک *T.* تفنک || Charger, tirer un mousquet تفنکی طولدرمق وآتمق

MOUSQUETADE. Coups de mousquet tirés à la fois *T.* تفنک بر اوغوردن آتیلان تفنک قورشونی ـ قورشونی یایلمی یایلمی

MOUSQUETAIRE. Soldat à pied qui portait le mousquet *A.* رامی البرقیل pl. رماة البرقیل *P.* تفنک انداز *T.* تفنکجی

MOUSQUETERIE. V. Mousquetade.

MOUSSE. Petit garçon servant dans l'équipage d'un vaisseau

A. تابع الملّاح *P.* غلام كشتى *T.* ميچو || On l'a vu mousse de vaisseau فلانى كمى ميچوسى ايكن كورمشلر Mousse de proue باش ميچوسى de poupe قيچ ميچوسى

MOUSSE. Espèce de petite herbe fort épaisse et fort menue, qui naît sur les terres sablonneuses, sur les toits, sur des pierres et sur des arbres *A.* اشنة *P.* اشنه *T.* يوصون || Mousse de chêne ميشه آغاجى يوصونى

MOUSSE. Certaine écume qui se forme sur l'eau et sur quelque liqueur *A.* زبد *P.* كف *T.* كپوك || Versez de haut, cela fera de la mousse يوكسكدن افراغ ايله زيرا كپوكلنور شيندر

MOUSSELINE. Toile de coton fort fine *T.* دلبند || Mousseline brodée چيبوقلى دلبند rayée سوزنى ايشلنمش دلبند

MOUSSER. Il se dit des liqueurs sur lesquelles il se fait de la mousse *A.* تزبّد *P.* كف زدن *T.* كپوكلنمك || Le vin de Champagne mousse plus que les autres vins شامپانيا شرابى سائر اجناس خمردن زياده تزبّد ايدر

Moussé. *A.* مزبّد *P.* كفناك *T.* كپوكلنمش

MOUSSEUX. Qui mousse, qui fait beaucoup de mousse *A.* كثير الزبد *P.* كف زن *T.* كپوكلنور ـ كپوكليجى

MOUSSON. Saison dans laquelle soufflent certains vents périodiques *A.* رياح الموسم *P.* باد موسم *T.* موسم يلى || Attendre La mousson رياح موسمه مترقّب اولمق Les moussons ont été contraires موسم يللرى ـ رياح موسم مخالف ايدى

MOUSSU. Qui est couvert de mousse *A.* كثير الاشنة *P.* اشنه دار *T.* يوصونلى || Une pierre moussue يوصونلى طاش

MOUSTACHE. Barbe qu'on laisse au-dessus de la lèvre d'en haut *A.* شارب pl. شوارب ـ سبلة pl. سبال *P.* بروت ـ سبلت *T.* بيق || Grande moustache قبا بيق ـ شارب اضخم belle كوزل بيق ـ سبلهٔ لطيفه retroussée اوجى قيورق بيق

Et les poils que quelques animaux, comme le chat, ont autour de la gueule *A.* كلبة *T.* بيق

MOÛT. Vin doux et nouvellement fait *A.* مسطار *P.* شيره *T.* شيره ـ موصطاريّه

MOUTARDE. Composition de graine de sénévé broyée avec du vinaigre *A.* صناب *P.* خردل *T.* خردل || Moutarde douce طاتلو خردل ـ صناب حلو commune خرجى خردل ـ Il se dit aussi de la graine de sénévé. V. Sénévé.

MOUTARDIER. Petit vase dans lequel on met la moutarde *A.* حقّة الصناب *P.* خردلدان *T.* خردللق || Moutardier d'argent سيم خردلدان

Et celui qui vend de la moutarde *A.* بيّاع الصناب *P.* خردل فروش *T.* خردلجى

MOUTON. Bélier châtré *A.* شاة pl. شياة ـ ضائن pl. ضأن ـ غنم pl. اغنام *P.* گوسفند ـ ميش *T.* قيون || Pied de mouton قيون پاچه‌سى gigot de mouton قيون بودى

On comprend aussi sous ce nom, les béliers, les brebis, les agneaux, quand ils sont ent troupe *A.* pl. اغنام *P.* اجناس رمهٔ گوسفندان *T.* قيون قسمى || Un troupeau de mouton قيون سوريسى ـ اغنام

On dit, que le peuple fait comme les moutons, pour dire, qu'il fait ce qu'il voit faire aux autres عوامّ ناس قيون كبى اويوب سوريور

On dit figur. d'un homme qui est d'une humeur douce, que c'est un mouton قوزى كبى بر آدمدر

Et proverb., Revenons à nos moutons, pour dire, reprenons notre discours *A.* ارجعنا الى ما نحن فيه *P.* رشتهٔ كلام باز بسته بكنيم *T.* صددمزه كلهلم

Mouton, se dit aussi de la peau de mouton préparée *A.* مسك pl. مسوك *P.* پوست ميش *T.* قيون دريسى

Moutons, se dit sur la mer, des vagues qui s'élèvent lorsque la mer commence à être agitée *T.* دريا قوزيلرى

Mouton. Une espèce de gros billot de bois, avec quoi on enfonce des pieux *A.* ميطدة *P.* كدين *T.* طوقماق

MOUTONNER. Rendre frisé et annelé comme la laine d'un mouton *A.* تقريد *P.* پر شكن كردن *T.* قيورجقلتمق

Il se dit au neutre de la mer ou d'une rivière dont les eaux commencent à s'agiter *T.* دريا قوزيلرى ديرنمكه باشلمق

MOUTURE. L'action de moudre du blé *A.* طحن *T.* اوكوتمه

Il se dit aussi du salaire que prend le meunier *A.* اجرة طحنيّه ـ دكرمن حقى *P.* الطحن *T.* حق آسيا || Ce meunier prend tant pour la mouture بو دكرمنجى شو قدر حق آسيا آلور

On dit proverb., Tirer d'un sac deux moutures, pour dire, prendre double profit d'une même affaire *T.* بر قوزيدن ايكى درى آلمق

MOUVANCE. Dépendance d'un fief, d'une terre qui relève d'un autre fief, d'une autre terre *A.* تابعیّت || Ces fiefs ne sont pas de la mouvance de ce comté بو مالکانەلر فلان ملککك توابعندن دکلدر Tout ce qui est dans votre mouvance متصرّف اولدیغك ملككك توابعندن معدود اولان هر نه ایسه

MOUVANT. Qui a la puissance de mouvoir. Il ne se dit qu'en cette phrase: Force mouvante *A.* قوّهٔ محرّکة — Il se dit aussi de l'instrument qui augmente cette force *A.* آلة - آلت محرّکة التحریك

Il se dit aussi des terres dont le fond n'est pas stable et solide *A.* آقیجی طوپراق *T.* خاك روان *P.* تراب هیّار — Il se dit aussi des sables *A.* رمال هیّالة *P.* ریگ - کُم کُم آقیجی قوم *T.* روان

Et des terres qui relèvent d'un fief *A.* تابع pl. توابع - ملحق pl. ملحقات || مضاف pl. مضافات - Ces terres sont mouvantes de la mienne بو اراضی متصرّف اولدیغم مالکانەنك مضافاتندندر - توابعندندر

MOUVEMENT. Transport d'un corps d'un lieu dans un autre *A.* حرکت pl. حرکات *P.* جنبش *T.* دیرنش - اوینایش || Mouvement lent حرکت بطیئه rapide حرکت سریعه violent حرکت عنیفه local حرکت مکانیّه progressif حرکت شدیده - حرکت تدریجیّه convulsif حرکت اختلاجیّه circulaire حرکت دوریّه droit حرکت مستقیمه oblique حرکت منعرجه - حرکت منحرفه égal حرکت مستویّه inégal حرکت متعوّجه - حرکت بالاختلاف périodique حرکت نائبه réfléchi متناوبه - حرکت بالانعکاس composé حرکت مرکّبه simple حرکت بسیطه perpendiculaire حرکت عمودیّه uniforme حرکت متوافق الاسلوب accéléré حرکت مستعجله retardé حرکت متأخّره Mouvement d'un globe autour de son centre کرەنك کندو مرکزی اطرافنده دوران وحرکتی Le mouvement d'Orient en Occident مشرقدن مغربه دوران وحرکت Les lois du mouvement شروط وقواعد حرکت Le mouvement perpétuel حرکت دائمه Donner le mouvement à quelque chose بر شیئی تحریك ایتمك - بر شیئه ایجاب حرکت ایتدرمك Le mouvement des humeurs حرکت اخلاط Les mouvemens vitaux حرکات حیوانیّه Il demeure sans pouls et sans mouvement *A.* لا به حبض ولا نبض نه نبضی نه حرکتی قالدی *T.*

Il se dit aussi des marches et contre-marches d'une armée. || On fit faire divers mouvemens à l'armée pour attirer l'ennemi au combat دشمنی میدان محاربەیه جلب ایتمك ارادەسنه مبنی عسکره حرکات گوناگون اجرا ایتدرلدی Le mouvement que le général fit faire à une partie de l'aile gauche, décida le gain de la bataille میسرهٔ عسکرك بر مقدارینه اجرا ایتدریلان حرکت جنككك قزانلمسنه علّت مستقلّه اولمشدر

On dit d'un homme agissant et intrigant, que c'est un homme qui se donne bien du mouvement دائمیّ الحرکة - رمیز *P.* تك وپو - همیشه در تك *P.* بی آرام - تك طورمز *T.* — Et qu'un homme s'est donné bien du mouvement pour une affaire, pour dire, qu'il s'est fort empressé pour la faire réussir *A.* فلان مصلحته بذل ما ملك - ظفریاب اولمق ایچون جوق تکاپو ایلدی فلان خصوصده جوق چپالدی - جدّ واقدام ایلدی

Il se dit aussi des changemens qui arrivent dans un corps militaire ou civil, et qui y donnent lieu à des promotions *A.* تبدّلات - pl. توجیهات || Il y a eu du mouvement dans l'armée عسکری طائفەسنده توجیهات واقع اولدی

Mouvement, se dit de l'agitation de l'âme causée par ses diverses affections *A.* تهزّز pl. تهزّزات - هیجان - سوق الطبیعة *P.* جنبش طبیعت *T.* طبیعتك قوپشی - طبیعتك دپرنشی || Mouvement volontaire تهزّز اختیاری involontaire تهزّز اضطراری impétueux تهزّز عنیف - تهزّز شدید On n'est pas maître des premiers mouvemens تهزّزات بادرەده تمالك نفس ممکن دکلدر La volonté donne le mouvement aux autres facultés انسانك ارادەسی قوای سائرەنك تهزّز وهیجاننه باعث اولور Il a fait cela par un mouvement d'équité بو فعلی مایهٔ نصافت وحقانیّتك هیجاننه مبنی ایشلمشدر - بو فعلی مجرّد طبیعتك عدل وحقانیّته سوقیله ایتدی — Il n'a pas fait cela de son propre mouvement فلان ایشی سوق طبیعت مخصوصەسیله ایتمدی Il n'a fait que suivre le mouvement d'autrui مجرّد آخرك سوق طبیعتنه تبعیّهٔ بو فعلی ایشلمشدر

Il se dit figur. de l'agitation, de la fermentation dans les esprits *A.* هزهزة *P.* آشوب - شورش *T.* قرقشەلق || Il y a des mouvemens dans cette province بو مملکتده آثار شورش واشوب ظهور ایتمشدر On annonce un mouvement dans Paris پارس شهرنده هزهزهٔ ناس ظهور ایدەجکنی خبر ویرییورلر

Mouvement, se dit aussi des ressorts d'une horloge, d'une

montre *A.* حرکت *P.* رفتار *T.* یوریش ـ یوریمه || Le mouvement de cette montre ne vaut rien بو ساعتک یوریمه‌سی ایشه یرامز

MOUVER. Terme de Jardinage. Remuer la terre d'un pot, d'une caisse *A.* تحریک التراب *P.* خاکرا جنبانیدن *T.* طپراغی سلکمک

MOUVOIR. Mettre en mouvement *A.* تحریک *P.* جنبانیدن *T.* قملداتمق ـ اویناتمق || Mouvoir une chose de sa place یرندن اویناتمق ـ برشیئی یرندن تحریک ایتمک Cent hommes ne saurait mouvoir cette pierre بو طاشی یوز کشی یرندن قملدادامز On ne saurait expliquer comment l'âme, étant purement spirituelle, peut mouvoir le corps نفس ناطقه محض روح ایکن بدنی نوجهله تحریک ایده بیلدیکنک معناسنی ادراکده عقل بشر عاجز در ـ Figur. *A.* تحریک *P.* سوق ـ تهییج ـ بجنبش آوردن ـ جنبانیدن *T.* اویناتمق || La volonté fait mouvoir les autres facultés انسانک اراده‌سی قوای سائره‌نک تهییجنی مؤدیدر La grâce meut la volonté au bien توفیق ربانی اراده‌یی سمت خیره سوق وتحریک ایدر C'est la colère qui l'a mu à cette action فلانی بو فعله سوق وتحریک ایدن غیظ وغضبدر Mouvoir une querelle تهییج نزاع وجدال ایتمک

MOYEN. Qui tient le milieu entre deux objets *A.* متوسط ـ مقارب ـ متوسط الحال *P.* میانه *T.* اورته || Il n'est ni grand ni petit, il est de moyenne grandeur نه متوسط الجسم اولوب متوسط القامه در Il est de moyenne taille صغیر ونه کبیر در de moyen âge *A.* متوسط السن ـ وسط السن *P.* نیمسال *T* هوانک ـ اورته یاشلو On dit aussi, la moyenne région de l'air ـ طبقهٔ وسطاسی ـ Et moyenne Justice, par comparaison à la haute et à la basse اوسط محکمه‌لر

MOYEN. Ce qui sert pour faire réussir *A.* واسطة pl. وسایط ـ طرق pl. طریق ـ وسایل pl. وسیله ـ اسباب pl. سبب ـ واسطهٔ pl. وجوه pl. وجه || Bon moyen وسیلهٔ حسنه mauvais وجه مستهجنه juste سبب حق facile طریق اسهل légitime وسیلهٔ infaillible طریق مباح permis طریق حلال ـ شرعی فوق naturel واسطهٔ طبیعیة surnaturel متحققة النتیجه الطبیعه بر واسطه Chercher un moyen طلب سبب بر کوند S'avancer, parvenir par وسیله خواه اولمق ـ وجستجو ایتمک de mauvais moyens اسباب ووسایط مذمومه‌یه تشبث ایله

نه کونه وسیله‌یه De quel moyen s'est-il servi? قطع رتبه ایتمک دوستلری Il a réussi par le moyen de ses amis تشبث ایتمشدر واسطه‌سیله ظفریاب اولمشدر Il n'y a pas moyen de faire cela بو شیئی ایتمنک طریقی یوقدر

Et le pouvoir, la faculté de faire une chose *A.* قدرت ـ اقتدار *P.* توانایی *T.* کوچ یتشمه || Je vous pris de faire cela, si vous en avez le moyen بو شیئی ایتمک ید اقتدارکده ایسه همت ایلمک رجا اولنور Je ne puis lui rien donner, je n'en ai pas le moyen بر شی ویره‌مم زیرا بر وجهله اقتدارم یوقدر

Il signifie au pluriel, facultés pécuniaires *A.* قوة مالیة ـ pl. اسباب الاقتدار *P.* مالداری *T.* وارلق || Je ne connais pas ses moyens وارلغی ـ قوت مالیه‌سنک درجه‌سنی بیلمم درجهٔ اقتدارینه آگاه دکلم ـ درجه‌سی معلوم دکلدر

Et quelquefois, facultés naturelles *A.* بضاعة القوة *P.* مایهٔ توانایی *T.* قوتک سرمایه‌سی || Cet orateur aurait un débit plus heureux, s'il savait ménager ses moyens بو واعظ مجبول طبعی اولان بضاعهٔ قوتی حسن تدبیر ایله اداره ایتمنک یولنی بیلمش اولسه بین الناس رواجی بر قات دخی زیاده اولور ایدی

Et en termes de Jurisp., les raisons qu'on apporte pour obtenir ce qu'on demande *A.* علت pl. علل || Dresser, donner des moyens dans sa requête دروں عرضحالده علت بیان دعوانک Les causes et moyens d'appel بسط علل ایتمک ـ ایتمک آخر محکمه‌یه قالدرلمسنی ایجاب ایده‌جک علل وبواعث Moyens de nullité ایجاب الغا ایدن علل

Au moyen de. *A.* ب *P.* با *T.* ایله ـ ایله تقریبـ بو || On lui a donné mille écus, au moyen de quoi il s'est obligé فلانه شو قدر غروش اعطا اولنوب بو تقریب ایله متعهد اولمشدر Au moyen de la lettre que vous écrirez, nous réussirons تحریر ایده‌جککز مکتوب ایله تحصیل مرام ایده‌جکمز درکار در

MOYENNANT. V. Au moyen de... || Il a obtenu telle chose moyennant la somme de tant شو مقدار اقچه ایله فلان شیئی تحصیل ایلدی J'en viendrai à bout moyennant la grâce de Dieu بتوفیق الله تعالی بوکا ظفر بوله‌جغم درکار در

MOYEU. Cette partie du milieu de la roue dans le creux delaquelle entre l'essieu *A.* قبیب *P.* تیر چرخ *T.* سوراخ

تکرلك ایکینك || Le moyeu est cassé تکرلك ایکی دلیکی دلیکی قیرلمشدر

MOYEU. Le jaune d'un oeuf A. صفر البیض ـ عرقیل P. یمورطه صاریسی T. زرده هاك

MUABLE. Sujet au changement, inconstant A. متحوّل ـ متحوّل P. عدیم الثباة ـ کثیر الانقلاب ـ متقلّب ـ حالاً عن حالٍ || تملسز ـ حالدن حاله دونر T. بیقرار ـ نا پایدار ـ گردشپذیر Le vent est bien muable aujourd'hui بو کونکی هوا کثیر الانقلابدر La volonté est muable انسانك ارادەسی متحوّل ومتقلّبدر Il n'y a rien de certain dans ce monde, tout est muable دنیاده پایدار بر شیئك وجودی یوقدر جمیع احوال دائمی مجموعی حالاً عن حالٍ متحوّلدر ـ الانقلابدر

MUCILAGE. Matière visqueuse qui sort de certaines plantes A. نباتدن آقان T. شیرهٔ نبات P. مغاثیر pl. مُغثور ـ مغثر یلمشك نسنه

MUCILAGINEUX. Qui contient du mucilage A. مُغثر P. شیره یلمشك نسنەسی اولان نبات T. دار

MUCOSITÉ. Humeur épaisse de la nature de la morve A. ـ سموك کبی صو T. مادّهٔ خلمناك P. مادّهٔ مخاطیّة || Il se dit aussi des plantes. V. Mucilage.

MUE. Changement de poil dans l'animal A. ـ سقوط الریش توی دوکلمه T. مو ریزی P. نسول || Les oiseaux sont malades pendant leur mue طیور قسمی سقوط ریشِ هنگامنده خسته اولور ـ Il se dit aussi du temps où arrive ce changement توی دوکلمەسی T. هنگام مو ریزی P. موسم النسول A. وقتی

On dit aussi, La mue des vers à soie A. تقشّر الدود القز ایپك قوردینك صویلمسی T. برهنگیِ پیله P.

Il signifie aussi, les dépouilles d'un serpent qui a mué A. ییلان ـ ییلان قاوی T. پیراهن مار P. خرشاء الحیّة صوینتیسی

MUER. Changer de poil. Il se dit des oiseaux A. ـ تکریز قوش توینی آتمق ـ تولمك T. مو ریختن P. اسقاط الریش

Il se dit aussi des serpens A. انسلاخ الحیّة P. مارپیراهن ییلان قاوینی آتمق T. افکندن

MUET. Qui n'a point l'usage de la parole A. ـ خرسان pl. اخرس P. بکمان pl. ابکم || دیلسز T. بیزبان ـ لال ـ گنگ Muet de naissance آنادن طوغمه دیلسز ـ اخرس مادر زاد || Il est sourd et muet اصمّ واخرسدر Il fait le muet تباکم ایدر

Il se dit aussi des personnes qui ne parlent point, ou par malice, ou par honte, etc. A. ساکت ـ صامت P. ـ دمبسته خاموش T. آغز اچمز ـ ایسم || Il demeura muet d'étonnement کمال حیرتندن دمبسته قالمشدر Il fut si honteux, qu'il demeura muet غایت شرمساری وخجالت تقریبیله صامت بودلیل اسکات ودمبسته اولمشدر Cette raison le rendit muet وابکامنه بادی اولدی

On appelle Muettes, en termes de Grammaire, quelques lettres qui ne se prononcent point A. حرف مهموس pl. حروفْ مهموسة

MUFLE. Il se dit des extrémités du museau de quelques animaux A. مشفر pl. مشافر P. لنبوس T. حیوانك طشره مشفر اسد || Mufle de lion آوردی اوجی

MUFLE DE VEAU ou MUFLIER. Plante A. انف العجل T. بوزاغی بورنی ـ بوزاغی باشی

MUFTI. Nom du chef de la religion mahométane A. مفتی ـ شیخ الاسلام

MUGIR. Il se dit du cri des taureaux, des boeufs et des vaches A. جآر P. گاو زغند زدن T. اوکوز بوکورمك || On attendait mugir les taureaux بوغەلرك ـ جوار ثوار مسموع ایدی بوکورمسی ایشیدیلور ایدی

Il se dit figur. du bruit que font les flots de la mer A. نجوخ الامواج ـ نجوخ البحر P. دریا غرنبیدن T. دکز کورولدمك || On entendait mugir les flots نجوخ امواج طالغەلرك کورولدمەسی ایشیدیلور ـ استماع اولنور ایدی ایدی

Et d'un homme qui rend sa voix trop bruyante A. ـ تصیّح تصرّخ P. بانگ زدن T. حیقرمق

MUGISSANT. Il se dit des bêtes qui mugissent A. جائر P. زغند زن T. بوکوریجی

Il se dit figur. des flots de la mer A. ناجخ P. دریای غرنبیده T. دکز کورولدەین

Et de la voie humaine poussée au-delà des tons sonores A. صرّاخ P. بانگ زن T. حیقریجی

MUGISSEMENT. Cri que font les taureaux et les vaches A. جوار ـ خوار P. زغند گاو T. بوکورمه

On dit figur. Le mugissement de la mer, des vagues A. نجوخ

طالغەلرك كورولدەسی .T غرنبش امواج .P الامواج

MUGUET. Plante qui porte de petites fleurs blanches .T انجو جیچکی

MUID. Mesure dont on se sert pour les liquides, les grains et autres matières .A صاع pl. اصواع .P پیمانه .T اولچك || Un muid de blé بر اولچك بغدای

MULÂTRE. Il se dit de ceux qui sont nés d'un noir et d'une blanche .A خلاسیّ pl. خلاسیّون .P حبشی .T حبشی

MULCTER. T. de Jurispr. Punir .A تنكیل .P گوشمال دادن .T تأدیب ایتمك

MULE. Il ne se dit que de la pantoufle du Pape. V. Pantoufle. || Baiser la mule du Pape ریم پاپاسنك پاپوچنی تقبیل ایتمك

Il se dit aussi d'une espèce de chaussure dont les femmes se servent .A نعل النساء pl. نعال النسوان .P پای افزار زنان .T زنه پاپوجی

MULE. Femelle de même nature que le mulet .A بغلة pl. بغلات .P استر ماده .T دیشی قاطر

MULET. Animal engendré d'un âne et d'une jument .A بغل pl. بغال .P استر .T قاطر || Mulet de bagage حموله كش قاطر - یوك قاطری

MULETIER. Celui qui a soin de charger et de conduire les mulets .A بغّال .P استربان .T قاطرجی

MULOT. Espèce de souris qui fait son trou sous terre .A فارة الارض .P موش صحرایی .T یر صچانی || Le grand hiver a fait mourir les mulots شدّت شتا یر صچانلرینی اهلاك ایلدی

On dit proverb. Endormir le mulot, pour dire, amuser un homme pour le tromper .A اغفال .P خواب خرگوش دادن .T آویدوب آلداتمق

MULTIPLE. T. d'Arithm. Qui contient plusieurs fois exactement le simple .A عدد مضروب || Neuf est multiple de trois طقوز عددی اوچك عدد مضروبیدر

MULTIPLICABLE. Qui peut être multiplié .A ممكن الضرب || Tout nombre est multiplicable à l'infini كافّهٔ اعداد علی ما غیر النهایه ممكن الضربدر

MULTIPLICANDE. T. d'Arith. Nombre à multiplier par un autre .A مضروب علیه || Dans la multiplication de quatre par trois, quatre est le multiplicande اوچ عددك درت اوزرینه ضربی تقدیرنده درت رقمی عدد مضروب علیهدر

MULTIPLICATEUR. T. d'Arith. Nombre par lequel on en multiplie un autre .A مضارب به || Dans la multiplication de quatre par trois, trois est le multiplicateur دردك اوچ ایله ضربی تقدیرنده اوچ عددی عدد مضارب بهدر

MULTIPLICATION. Augmentation en nombre .A تعدّد - تكثّر - زیاده‌لك - آرتقلق - آرتورمه .T زیادگی - فزونی .P ازدیاد || La multiplication des êtres تعدّد موجودات des espèces تعدّد انواع - des hommes تعدّد اجناس - تكثّر نفوس

MULTIPLICATION. Règle d'Arithmétique, par laquelle on prend un nombre autant de fois qu'il est marqué par un autre .A فنّ الضرب

MULTIPLICITÉ. Grande quantité .A كثرت .P بسیاری - فراوانی .T چوقلق || Multiplicité d'objets, d'opinions كثرت صور وكثرت آرا

MULTIPLIER. Augmenter une quantité, un nombre .A تكثیر - توفیر - تزیید .P افزونیدن .T چوغالتمق || Miroirs qui multiplient les objets تكثیر صور ایدن ایینه‌لر Jésus-Christ multiplia les cinq pains حضرت عیسی بش عدد نان عزیزی تكثیر ایلدی

MULTIPLIER, au neutre, et **SE MULTIPLIER.** Augmenter en nombre par voie de génération .A تكثّر النسل والذریّة .P زه وزاد افزونی پذیرفتن .T دول دوش چوغالمق || Dieu dit à Adam et à Ève: Croissez et multipliez باری تعالی حضرتلری ادم وحوّایه خطاب ایله تكثّر نسل وذریّت وكسب نموّ وبركت ایله بر خوردار اوله‌سز دیو بیورمشلر در Les enfans d'Israel multiplièrent ابنای اسرائیلك نسل وذریّتی تكثّر ایتمشدر Son troupeau a fort multiplié فلانك اغنامی تكثّر ذریّت ایله غایة الغایه آرتمشدر

MULTIPLIER. T. d'Arith. Répéter un nombre autant de fois qu'il y a d'unités dans un autre nombre donné .A ضرب || Multipliez dix par quatre, vous aurez quarante اون عددی درت ایله ضرب ایتسه‌ك قرق عدد حاصل اولور

MULTITUDE. Grand nombre .A كثرت - وفرت .P بسیاری - انبوهی .T چوقلق || Multitude innombrable d'hommes لا یعدّ حدّ وحسابی یوق زحام ناس - ولا یحصی كثرت ناس - خلقك قتی كلی غلبه‌لكی - صاییسز خلقك چوقلغی - Multitude d'animaux, de livres, de paroles كثرت حیوانات

وکثرت کتب وکثرت کلام

Il se prend aussi pour Le peuple, le vulgaire *A.* ناس ـ عامّة ـ عوامّ الناس *P.* گروه ناس *T.* خلق || Les opinions de la multitude اعتقاد ناس ـ خلقک رأی واعتقادی ـ اعتقاد عامّه

MUNICIPAL. Qui appartient à la municipalité *A.* مختصّ بالولایة *T.* ولایته مخصوص اولان || Les lois municipales de chaque pays هر بر ولایته مخصوص اولان قوانین واحکام Juges, officiers municipaux قضات وضابطان ولایت

MUNICIPALITÉ. Circonscription de terrain administrée par des magistrats appelés Municipaux *A.* ولایت || Le ressort de la municipalité ولایتک ناحیه‌سی ـ Et la qualité d'officier municipal *T.* ولایت اعیانلغی ـ Et le corps des officiers municipaux وجوه واعیان ولایت ـ Et le droit d'être administré par une certaine municipalité وجوه ولایت معرفتیله اداره اولنمغه دائر استحقاق

MUNIFICENCE. Libéralité *A.* سخا ـ جود ـ سماحت ـ سخاوة الطبع *P.* جوانمردی ـ فراخ دستی *T.* جومردلک || Munificence royale سماحت طبع ملوکانه

MUNIR. Pourvoir une place de guerre des choses nécessaires *A.* اعداد باللوازم ـ تجهیز باللوازم *P.* آراستن ـ بلوازمات آماده کردن برگ وساز *T.* تدارکلندرمک || Munir une place de canons قلعه‌یی طوب ایله تجهیز ایتمک Munir une ville de provisions de bouche, d'armes بر بلده‌یی ذخیره وآلات حربیّه ولوازم سائره ایله تدارکلندرمک ـ بر بلده‌نک ذخایر ومهمّاتنی اعداد ایتمک

Se munir. *A.* تهیّة ـ تدارک ـ استحصال *P.* آماده شدن *T.* تدارکلنمک || Se munir de bonnes pièces pour la défense d'un procès دعواده مدار مدافعه اولەجق سندات معتبره ایله تدارکلنمک Se munir d'argent, de chevaux pour un voyage سفرایچون اقتضا ایدن اقچه‌یی ودوابّی تهیّه وتدارک ایتمک ـ Figur. || Se munir de patience, de résolution, de courage استحصال آلات صبروشکیبایی وتدارک اسباب ثبات ومردانگی ایتمک

Muni. *A.* متدارک ـ متهیّیٔ *P.* آماده کرده *T.* تدارکلنمش

MUNITION. On appelle Pain de munition, le pain que l'on distribue chaque jour aux soldats *T.* تعیین اتمکی

Munitions. Il se dit de toutes les provisions de guerre qui concernent les armes et les vivres *A.* عدّة وعتاد ـ pl. مهمّات ـ لوازمات *P.* ساز وسلب ـ برگ وساز *T.* سفر مهمّاتی pl. Munitions de bouche *A.* ذخیرة pl. ذخایر ـ زاد ـ نزل *P.* توشه *T.* ذخیره Munitions de guerre *A.* pl. مهمّات الحرب ما لزمهٔ سفریّه ـ جبه‌خانه *T.* ساز وسلب جنک *P.*

MUNITIONNAIRE. Celui qui est chargé de fournir les munitions nécessaires à la subsistance des troupes *T.* نزل امینی

MUQUEUX. Qui a de la mucosité *A.* ذو مادّة المخاطیّة *P.* دارندهٔ مادّهٔ خلمناک *T.* سموک واری صویی اولان

MUR. Ouvrage de maçonnerie, qui renferme quelque espace *A.* حایط pl. حیطان ـ جدار pl. جدران *P.* دیوار ـ لاد *T.* جسماً شو قدر ذراع بر دیوار || Mur épais de tant de pieds احجار قالینلغی شو قدر ذراع ـ دیوار Mur de pierre de taille بونمه طاش ایله یاپلمش دیوار ـ تراشیده‌دن مصنوع جدار de brique کرپیچ دیوار de terre بالچق دیوار Bâtir un mur یا‌نلری رفع دیوار ایتمک des murs flanqués de grosses tours قلل جسیمه ایله یاپلمش دیوار ـ Mur mitoyen, le mur qui sépare le fonds de deux voisins, et qui est commun entre eux *A.* جدار ما بین *P.* دیوار میانه *T.* آره دیواری ـ آره مشترک دیواری ـ Mur de refend, un mur qui sépare les pièces du dedans du bâtiment *A.* جدار فاصل *P.* دیوارجدا ساز *T.* بولمه دیوار ـ Mur de clôture, le mur qui ne sert qu'à enfermer les cours, les jardins, etc. *A.* حایط ـ حظار *P.* چپر *T.* چوره دیوار

Il se dit aussi de l'enceinte d'une ville, d'une place de guerre *A.* سور pl. اسوار ـ حصار || Cette église n'est pas dans la ville, elle est hors des murs بو کلیسا درون شهرده اولمیوب خارج سورده کائندر

On dit proverb. C'est se donner de la tête contre un mur, pour dire, c'est entreprendre une chose où il n'est pas possible de réussir عبث یرده باشی طاشه اورمقدر

Et mettre un homme au pied du mur, pour dire, le mettre hors d'état de répondre فلانی پشت بر دیوار عجز وحیرت فلانی دیواره طیاتمق ـ ایتمک

Et figur., qu'il y a un mur de séparation entre ces deux hommes بو ایکی کشینک بیننده عظیم وجسیم حدّ فاصل حدّ فارز ـ وار در

MÛR. Il se dit des fruits de la terre qui sont en maturité *A.* ناضج ـ انیّ ـ تامّ الانی ـ یانع *P.* پخته ـ رسیده *T.*

اولمش || Blés mûrs اکین اولمش Fruit mûr pour être cueilli
ناضجه فاکهۀ صالح اقتطافه Du fruit mûr avant la saison
وقتندن اوّل اولمش ـ نا بموسم نضج بولمش میوه

On dit figur. d'un apostème, qu'il est mûr *A.* ناضج *P.* ستیم
T. نصابنه یتشمش ـ نصابنی بولمش ـ Et homme mûr,
pour dire, sage *A.* ناضج الرأی *P.* پخته رأی *T.* پشکین آدم
jugement *A.* رأی ناضج *P.* پخته رأی *T.* پشکین رأی esprit
عقل ناضج ـ عقل پخته ـ پشکین عقل Une mûre délibération
رأی ناضج ایله گذران ایتمش مشورت

On dit aussi figur. Âge mûr, pour dire, l'âge qui suit la jeunesse *A.* سنّ الکمال ـ سنّ الوقوف *P.* سال کمال *T.* یتشمش
کامللک یاشی ـ یاش

MURAILLE. V. Mur || Fermer un jardin de murailles باغچه‌یی
ایتمک باغچه‌یه دیوار چویرمک ـ دیوار ایله احاطه Abattre
une muraille ایتمک خاک ایله یکسان ـ دیواری هدم
ایتمک saper دیوارک تملنی قازیمق étayer دیواره طیاق
دیوار Sauter par-dessus la muraille دستک اورمق ـ اورمق
اوزرندن صیچرامق

On dit proverb., que les murailles ont des oreilles, pour dire, qu'il faut parler avec beaucoup de circonspection, de peur d'être écouté *A.* للحیطان آذان *T.* دیوارک قولاغی وار در

MÛRE. Sorte de fruit *A.* توت ـ توت *P.* فرساد ـ قزیـل
T. توت || Du sirop de mûres توت سیروبی ـ Mûre noire
A. فرصاد *P.* شخرور *T.* قره توت

MÛREMENT. Avec beaucoup de réflexion *A.* برأی الناضج
P. با رأی پخته *T.* پشکین رأی ایله || Après avoir mûrement
délibéré رأی ناضج ایله لدی المشاوره mûrement considéré,
examiné رأی ناضج ایله لدی المطالعه ولدی التحرّی

MURÈNE. Espèce de poisson *A.* ابومرینا *T.* مورینا بالغی

MURER. Boucher une porte, une fenêtre avec de la maçonnerie *A.* ردم ـ سدّ بالجدار *P.* بدیوار بستن *T.* دیوار اوروب
قپاتمق || Ce marchand vendait à faux poids, la police a fait
murer sa boutique بو بازرکان اوزان ناقصه ایله بیع مالی
پیشه ایدنمکله دکانی قپوسی ضابط معرفتیله دیوار اوریلوب
سدّ اولنمشدر Murer une fenêtre پنجره‌یی دیوار اورمکله سدّ
ایتمک

MURÉ. *A.* مردوم ـ مسدود بالجدار *P.* بدیوار بسته *T.* دیوار
اوریلوب قپانمش

On dit, Ville murée, pour dire, entourée de murs *A.* بلدۀ
مسوّرة *P.* بلدۀ دیوار بسته *T.* اطرافی دیوار چویرلمش شهر

MÛRIER. Arbre qui porte des mûres *A.* شجر التوت *P.*
درخت فرساد *T.* توت آغاجی || On nourrit ordinairement
les vers à soie de feuilles de mûrier blanc ایپک قوردی
عادتا آق توت یپراغیله بسلنور

MÛRIR. Devenir mûr *A.* انتضاج ـ ادراک ـ ینوع *P.* پخته
شدن *T.* اولمق ـ پشمک ـ نصابنی بولمق ـ کمالنی بولمق
|| Les raisins mûrissent en automne اوزم موسم خریفده
نضج بولور Le soleil fait tout mûrir حرارت شمس هرشیئک
هر شی Chaque chose mûrit en sa saison انتضاجنی مؤدّیدر
نصابنی بولور ـ موسمنده کسب نضج ایدر

Et rendre mûr *A.* انضاج ـ ایناع *P.* پختن *T.* پشورمک ـ
کمالنی بولدرمق ـ Figur. || Il faut laisser mûrir cette affaire
بو مصلحتی کسب نضج ایدنجیه قدر براقملو در ـ حدّ
C'est un نضج وکماله بالغ اولنجیه قدر ترک ایتملو در
esprit qui mûrira avec le temps مرور اوقات ایله کسب نضج
وکمال ایده‌جک بر عقلدر L'âge et l'expérience lui ont fort
mûri la tête فلانک عقلی بلوغ سنّ وتجربۀ احوال عالم
تقریبیله کسب نضج وکمال ایتمشدر

MÛRI. *A.* ناضج *P.* پخته ـ رسیده *T.* اولمش ـ پشمش ـ
کمالنی بولمش

MURMURE. Bruit sourd et confus de plusieurs personnes qui parlent en même temps *A.* مهامسة pl. مهامسات ـ هسیس *P.*
فجفج ـ فس فس ـ فسافس *T.* فسلدی || Quel murmure
est-ce que j'entends? ایشتدیکم فسلدی ندر

Et plainte sourde *A.* قیل وقال ـ قال وقیل *P.* گفتگو *T.*
سوز صاو || Tous ces murmures-là aboutiront à quelque chose
de fâcheux بو قیل وقال عاقبة الامر بر فنا نتیجه ویره‌جکدر
Il faut tâcher d'apaiser les murmures du peuple خلقک
قیل وقالنی تسکین ایلمنک چاره‌سه باقملو در

Il se dit aussi du bruit que font les eaux en coulant *A.*
خریر ـ الیل ـ طبطبة الماء *P.* شاربدن آب ـ آبشار ـ شار *T.*
اقان چشمه‌لرک || Le doux murmure des fontaines چاغلدی
لطیف چاغلدیسی ـ خریر لطیفی

Et du bruit que font les vents *A.* هفیف *P.* آوازۀ باد *T.*
یل صزلیدرق ـ یلک وزردیسی ـ یلک فسلدیسی
یلک کورلدیسی ـ اسمه

MURMURER. Faire du bruit en se plaignant doucement sans éclater *A.* تهامس - توشوش - تهسهس *P.* فس فس كردن *T.* فسلدمك - فسلدشمك || On murmure fort de cela اول بابده بين الناس تهسهس عظيم بوكا دائر چوق فسلدى وار در- وار در Tout le monde murmure contre sa conduite فلانك سلوك وحركتنه دائر مجموع ناس فسلدشمكده در - توشوش ايدر - Il se dit aussi, du bruit qui court de quelque affaire || Cela n'est pas bien assuré, mais on en murmure بو خبر هنوز محقق دكلدر لكن خلق ايچنده مهامسة سويلنور On commence à en murmurer, dans deux jours on en parlera tout haut فلان خبر شمديلك خلق ايچنده فسلدنمقده در انجق ايكى كوندنصكره آشكاره سويلنه جكدر

MUSC. Animal qui a près du nombril une vessie pleine d'un amas de sang d'une odeur exquise *A.* غزال المسك *P.* آهوى مسك *T.* مسك جيرانى

Il se dit aussi du parfum qui sort de cet animal *A.* مسك *P.* مشك *T.* مسك || Muse falsifié مسك مصنوع - مشموم - ساخته مسك - مسك عملى

On appelle Couleur de musc, une espèce de couleur brune *A.* لون مسكى *P.* رنك مشك - رنك مشكين *T.* مسكى مسك رنكى - رنك

MUSCADE. Noix aromatique des Indes Orientales *A.* جوز بوا *T.* جوز بوا

MUSCADET. Sorte de vin qui a quelque goût de vin muscat *A.* خمر ممسك *P.* بادهٔ مشكبو *T.* مسك قوخولو شراب

MUSCADIER. Arbre qui porte la muscade *A.* شجر الجوز بوا *T.* جوز بوا آغاجى

MUSCAT. Il se dit de certains raisins et des vins qu'on en tire. Raisin muscat *A.* عنب المسك *P.* انگور مشكى *T.* مسكت اوزمى Vin muscat *A.* خمر مسكى *P.* بادهٔ مشكى *T.* مسكت شرابى

MUSCLE. Organe charnu et fibreux *A.* عضلة pl. عضلات *P.* عضله *T.* بالق اتى پياميغ || Gros muscle عضلهٔ ضخمه large عضلهٔ عريضه Les muscles du visage عضلات وجه Les fibres des muscles الياف عضلات

MUSCLÉ. Qui a des muscles bien marqués *A.* معاين العضلات *P.* پياميغش بديد *T.* بالق اتلرى بللو || Cette figure est trop musclée بو تصويرك بالق اتلرى پك بللو در

MUSCULAIRE. Qui appartient aux muscles *A.* عضلى *P.* پياميغى *T.* بالق اتنه متعلق || Mouvement musculaire حركت عضليه action, force تأثير عضلى وقوت عضليه

MUSCULEUX. Où il y a beaucoup de muscles *A.* كثير العضلات *P.* پياميغناك *T.* بالق اتلرى چوق || Partie musculeuse عضو كثير العضلات - Et qui a les muscles très-apparens et très-forts *A.* شديد العضل - فيز- عضل *P.* تند پياميغ *T.* بالق اتلرى يوغون - اتلرى قوند وقوى

MUSE. Déesse qui, selon les anciens, présidait aux arts libéraux *T.* اعتقاد متقدمين اوزره فنون عاليه اوزرينه موكل اولان فرشته - Il se prend figur. pour Les belles-lettres. V Lettres.

MUSEAU. La gueule et le nez de quelques animaux *A.* خطم *P.* بتفوز *T.* آورد || Le museau d'un chien كلبك آوردى

MUSÉE. Lieu destiné, soit à l'étude des beaux-arts, des sciences et des lettres, soit à des objets qui y sont relatifs *A.* مدرسة العلوم *P.* دبستان علوم *T.* علوم مكتبى

MUSELER. V. Emmuseler.

MUSELIÈRE. Ce qu'on met à quelques animaux pour les empêcher de mordre, ou de paître *A.* شبام - كعام *P.* دهنبند *T.* آتك آغزلق - اسنك || Mettre une muselière à un cheval آغزينه اسنك اورمق - آغزينه ضرب كعام ايتمك - آغزينه ضرب شبام ايتمك - اغزينى تشبيم ايتمك

MUSER. S'amuser à des vétilles *A.* تلاهى *P.* بازيچه كارى كردن *T.* اويناشمق || Cet homme ne fait que muser بو آدمك شغل وكارى تلاهيدن عبارتدر

MUSÉUM. V. Musée.

MUSICAL. Appartenant à la musique *A.* موسيقى || Art musical صنعت موسيقيه Phrase musicale تعبير موسيقى

MUSICALEMENT. Dans les règles de la musique *A.* حسب القواعد موسيقية

MUSICIEN. Qui sait l'art de la musique, ou qui l'exerce *A.* موسيقى pl. موسيقيون - اهل موسيقى pl. ارباب موسيقى *P.* موسيقى شناس - رامشگر *T.* موسيقى يى بيلن || Savant musicien موسيقى شناس عالم

Il se dit ordinairement de celui qui fait profession de chanter ou de composer en musique *A.* مغنى pl. مغنيون *P.* خنياگر -

خنکار Les musiciens du roi || خواننده .T خواننده ـ مطرب خواننده‌لری

MUSIQUE. La science qui traite du rapport et de l'accord des sons .A فنّ موسیقی .P فنّ رامشگری .T فنّ موسیقی صنعتی || Savoir bien la musique فنّ موسیقی‌یه کرکی کبی واقف اولمق Montrer, enseigner la musique فنّ موسیقی‌یی تعلیم ایتمک Maître de musique موسیقی خواجه‌سی ـ معلّم موسیقی Notes de musique .A ارقام موسیقیّة .P ارقام نوا .T ازکی رقملری

Et l'art de composer des chants, des airs avec des voix ou avec des instrumens .A فنّ الترکیب ـ فنّ الترکیب المقامات .P فنّ التلحین ـ النغمات .T فنّ راه سازی ازکی قومنک || Mettre des vers en musique ابیاتی تلحین ایتمک ـ صنعتی ابیاته وضع مقام ایتمک

Il se prend aussi, pour une compagnie de musiciens qui chantent ensemble .A جمعیّة موسیقیّین .P جمعیّت سازندگان .T سازنده وخواننده طاقمی

MUSQUER. Parfumer avec du musc .A تعطیر بالمسک .P مشکدار ساختن .T مسک ایله توتسولتمک || Musquer des gants الدواظری مسک ایله توتسولتمک

Musqué. .A ممسّک .P مشکدار ـ دود آلود مشک .T مسک ایله توتسولنمش

MUSULMAN. Titre que prennent les Mahométans .A مسلم pl. مسلمین ـ اهل الاسلام .P مسلمان .T مسلمان || La religion musulmane دین اسلام

MUTABILITÉ. Qualité de ce qui est muable .A تحوّل ـ انقلاب ـ عدم الثباة .P نا پایداری ـ بیقراری .T قرارسزلق || La mutabilité des choses du monde احوال عالمک عدم ثبات ودوامی ـ تحوّلی احوال عالمک

MUTATION. Changement. .A تبدّل pl. تبدّلات ـ تقلّب pl. تقلّبات .T دکشمه || Mutation de seigneur صاحب ارضک هر تبدّلنده ـ هر تبدّل وقوعنده à chaque mutation تبدّلی Les mutations sont dangereuses dans un État بر ملک ایچنده تقلّبات وقوعی خطردن خالی دکلدر Les fréquentes mutations qui arrivent dans l'air, causent des maladies جوّ هواده ایکیده برده ظهور ایدن تبدّلات حدوث امراضی مؤدّیدر

MUTILATION. Retranchement d'un membre, ou d'une partie du corps .A انقطاع العضو ـ جدع .P ناسیدگی ـ کلتگی .T عضو کسلمسی ـ عضو سقطلمسی || L'amputation de la cuisse est une cruelle mutilation اطنان فخذ جدعک بغایت وجیع وشدید نوعیدر

MUTILER. Retrancher un membre, ou une partie du corps .A قطع العضو ـ تجدیع .P کلته ساختن ـ ناسیدن .T سقطلمق ـ بر عضوی کسمک V. aussi Amputer || Mutiler quelqu'un d'un pied بر کمسنه‌نک آیاغنی کسمک ـ قطع رجل ایتمک Qui l'a ainsi mutilé? فلانی بو وجهله کیم صقطلدی ـ Mis absolument, il signifie aussi, châtrer. V. ce mot.

Figur. .A ایراث الکسر والنقصان .P کلته ساختن .T سقطلمق || Il a mutilé cet ouvrage بو تألیفی سقطلدی

Mutilé. .A اجدع ـ مقطوع العضو .P کلته ـ ناسیده .T صقطلنمش

MUTIN. Opiniâtre, obstiné, querelleur .A عنود ـ لجوج ـ لجّ وعناد ایله .P ستیزه‌کار ـ متمرّد .T اونکو || Esprit mutin مجبول بر مزاج

Et séditieux .A عاصی pl. عصاة ـ عاتی .P سرکش ـ نا فرمان .T زوربا || Ces peuples sont légers et mutins اقوام بو اقوام ـ مذکوره خفیف المشرب وسرکش ونا فرماندر خفّت طبع ایله مألوف وفکر واندیشه‌لری سمت عتوّ وعصیانه معطوفدر

se **MUTINER.** Se porter à la sédition .A عصیان .P سرکشی ـ نا فرمانی نمودن ـ گردن کشیدن ـ نمودن .T باش قالدرمق ـ زوربا چیقمق ـ اطاعتدن چیقمق || Les troupes se mutinèrent عسکر عصیان ایلدی ـ باش قالدردی Le peuple se mutinait خلق اطاعتدن چیقوب رهروسمت عتوّ وعصیان اولمشیدی ـ خلق باش قالدرمقده ایدی

Mutiné. .A عاصی .P عصیانکرده ـ گردنکشی نموده .T رفع لوای عصیان ایتمش ـ زوربا چیقمش ـ باش قالدرمش

MUTINERIE. Révolte, sédition .A عصیان ـ معاصات ـ عتوّ .P سر کشی ـ گردنکشی ـ نا فرمانی .T باش قالدرمه ـ زوربالق ـ اطاعتسزلق || La mutinerie des troupes عسکرک زوربالغی Apaiser la mutinerie عصیانی تسکین ایتمک ـ آتش عصیانی تسکین ایتمک

Il se dit aussi d'un enfant qui se dépite .A عناد ـ تعنّد .P ستیهشکاری .T اونکولک ـ ینازلق || Il faut punir les enfans pour leur mutinerie عنادجی اولان چوجقلرک تأدیبی لازمدر

MUTISME. État d'une personne muette *A.* بکامت - بکم - خرس *P.* گنکی - بی زبانی *T.* دیلسزلک || Le mutisme de naissance est incurable آنادن - خرس مادر زاد قابل دوا دکلدر طوغمه اولان دیلسزلک علاج قبول ایتمز Le mutisme est communément une suite de la surdité de naissance علّت بکامت صمم مادر زادک لازمه‌سیدر

MUTUEL. Réciproque entre deux ou plusieurs personnes *A.* متقابل احدهما بالآخر - متعاوض یکدیگر *P.* من طرفین - بری بری حقنده - بری برینه اولان *T.* || Amour mutuel عشق ومحبّت طرفین Haine mutuelle بغض وعداوت طرفین Ils s'aiment d'une affection mutuelle یکدیگری حقنه بالمقابله علاقهٔ صمیمیّه واردر Obligation mutuelle entre le mari et la femme, entre le souverain et les sujets زوج ایله زوجه بیننده وسلطان ایله رعیّتک یکدیگری حقنه واجب والرعایه اولان شرط وعهد Devoirs mutuels d'un père et d'un fils والد ایله ولدک احدهما آخری حقنه متکلّف اولدقلری شروط واجبة الرعایه Le mari et la femme se sont fait un don mutuel de tous leurs biens زوج ایله زوجه مالک اولدقلری کافهٔ اموالی بری برلرینه معاوضةً هبه ایتمشلردر

MUTUELLEMENT. Réciproquement *A.* بالمعاوضة - معاوضةً - بالمقابلة *P.* با یکدیگر *T.* بری برینه اولدرق || Ils s'aiment mutuellement بینلرنده بالمعاوضه علاقهٔ محبّت واردر Ils se sont assuré leur bien mutuellement بری برلریله سویشیورلر - مالّلرینی بری برلریله تحت ضمانه ادخال ایتمشلردر

MYOLOGIE. Partie de l'Anatomie qui traite des muscles *A.* بحث عن احوال العضلات

MYOPE. Qui a la vue fort courte *A.* قاصر البصر - اکمس *P.* کوتهبین *T.* کوزی ایراق کورمز

MYOPIE. État de ceux qui sont myopes *A.* قصارة البصر *P.* کوتهبینی *T.* کوز ایراغه کورمامزلک

MYOSOTIS. V. Oreille de souris.

MYOTOMIE. Partie de l'Anatomie, qui a pour objet la dissection des muscles *A.* بحث عن تشریح العضلات

MYRIADE. Nombre de dix milles *A.* عشرة آلاف *P.* ده هزار *T.* اون بیک

MYROBOLAN. Fruit qui nous vient des Indes *A.* اهلیلج *P.* هلیله *T.* هلیله

MYROBOLANIER. Arbre qui porte les myrobolans *A.* شجر الاهلیلج *P.* درخت هلیله *T.* هلیله آغاجی

MYRRHE. Gomme odorante, que distille un arbre qui croît dans l'Arabie heureuse *A.* مرّ صافی

MYRTE. Sorte d'arbrisseau *A.* آسة - آس *P.* مورد *T.* مرسین

MYSTÈRE. Secret. Il se dit proprement en matières de religion *A.* سرّ خفیّ الدین pl. اسرار خفیّهٔ دینیّة || Les fausses religions avaient aussi leurs mystères مذاهب باطلهده دخی اسرار خفیّهٔ دین وار ایدی - Il se dit aussi des opérations secrètes de la nature اسرار خفیهٔ قدرت

Il se dit figur. du secret dans les affaires *A.* سرّ *P.* راز *T.* کیزلو || Les mystères de la politique اسرار دولت Il y a quelque mystère caché là-dessous بو خصوصده بر سرّ خفی واردر C'est un mystère qu'on ne saurait pénétrer, qu'on ne peut développer کشفی محال بر سرّ پنهاندر On découvrira bientôt ce mystère d'iniquité بو شرّک سرّی قریباً ظاهره اخراج اولنه‌جقدر

On dit, Faire mystère d'une chose, pour dire, la tenir secrète *A* اخفا - کتم *P.* پنهان داشتن *T.* کیزلو طوتمق - کیزلمک

MYSTÉRIEUSEMENT. D'une façon mystérieuse *A.* مستوراً - مرموزاً - بالسرّ والخفا - مکتوماً *P.* بر وجه نهانی *T.* اورتولو - کیزلو صورت ایله - اولدرق || Les prophètes ont parlé mystérieusement انبیای عظام حضراتی مرموزاً ومستوراً افادهٔ حال ایتمشلردر C'est un homme qui se conduit mystérieusement en tout هر خصوصده بالسرّ والخفا حرکت ایدر بر آدمدر

MYSTÉRIEUX. Qui contient quelque sens caché *A.* مرموز || Les anciens Égyptiens ont caché les secrets de leur religion sous des caractères mystérieux اهل مصر قدیم دقایق خفیّهٔ دینلرینی حروف مرموزه تحتنده ستر واخفا ایتمشلردر Les paroles mystérieuses de l'Écriture کتاب اللهک کلمات مرموزه‌سی Cela se doit entendre dans un sens mystérieux بو عبارهٔ معنای مرموزی اوزره شرح وتفسیر اولنملودر - Il se dit en mauvaise part des affaires, et signifie, caché *A.* مستتر *P.* پنهان - پس پردهٔ خفا پوشیده - سر پوشیده *T.* اورتولو - باشی || Il y a quelque chose de mystérieux dans cette affaire بو مصلحتک تحتنده بر مستتر شئ واردر C'est un homme qui a une conduite mystérieuse بو آدمک اوضاع وحرکاتی پس پردهٔ

خفاده مستتر در

Et qui fait mystère des choses qui n'en valent pas la peine *A.* كتوم فى العبثيات *P.* نهفته ضمير بيمال *T.* عبث يره عبثيات مقولهسى || C'est un homme fort mystérieux كيزلنور كافهٔ شيئلرده كتوم بر آدمدر Il est mystérieux en toutes choses احوالده عبث يره كيزلنور بر آدمدر

MYSTICITÉ. Recherche profonde en fait de spiritualité *A.* تحرى الحكم الخفية ـ تتبع الحكم الخفية || Donner dans la mysticité حكم خفيه‌نك تتبع وتحريسنه مبتلا اولمق

MYSTIFICATEUR. Celui qui a l'art de mystifier *A.* سائق الى المهزئة الناس *P.* خنده خريش كنان همه كس *T.* بر تقريب مسخره‌لغه دوشورن

MYSTIFICATION. V. Mystifier.

MYSTIFIER. Abuser de la crédulité de quelqu'un pour le rendre ridicule *A.* سوق الى مهزئة الناس ـ القاء الى المهزئة *P.* بخنده خريشى انداختن ـ خنده خريش كردن *T.* برتقريب مسخره‌لغه دوشورمك || Il a été mystifié sans s'en douter خبرى اولمقسزين برتقريب مسخره‌لغه دوشورلمشدر

MYSTIQUE. Figure, allégorique *A.* مرموز ـ رمزى *P.* رمز آميز *T.* رموزلى || Le sens mystique de l'Écriture-Sainte كتاب اللهك معناى مرموزى Il ne faut pas entendre ce passage à la lettre, cela est mystique بو عباره رموز آميز اولمغله تحت اللفظ معناسنى ويرمك جائز دكلدر

Il signifie aussi, qui raffine sur les matières de dévotion *A.* متحرى الخفايا ـ الدين || Livre mystique خفاياى دينك تحرى وتتبعنى مشتمل كتاب

MYSTIQUEMENT. Selon le sens mystique *A* حسب المعنا المرموز || Ce passage se doit expliquer mystiquement بو فقره معناى مرموزى اوزره شرح وتفسير اولنمق اقتضا ايدر

MYTHOLOGIE. Histoire fabuleuse des dieux de l'antiquité *A.* اساطير اولين || Il a bien écrit sur la mythologie اساطير اولينه دائر كوزل بر تأليف ايلدى

MYTHOLOGIQUE. Qui appartient à la mythologie *A.* متعلق باساطير اولين

MYTHOLOGISTE, ou MYTHOLOGUE. Celui qui traite de la fable *A.* مؤلف الكتاب الاساطير اولين

NAG NAG

NACARAT. Qui est d'un rouge clair tirant sur l'orange *A.* احمر احمر نارنجى *P.* نارنگى سرخ *T.* پورتقالى || Satin nacarat نارنجى رنگنده اطلس ـ Il se dit aussi de la couleur nacarat *A.* لون احمر نارنجى *P.* رنگ سرخ نارنگى *T.* پورتقالى رنك

NACELLE. Petit bateau qui n'a ni mât ni voile *A.* سنبوق pl. سنابيق *P.* ناو ـ سنبك *T.* قايق || Nacelle de pêcheur صويى قايق Il passa l'eau dans une nacelle بالقچى قايغى ايله كچدى

NACRE. Coquille au-dedans de laquelle se trouvent les perles *A.* صدف pl. اصداف *P.* صدف *T.* سدف || Un couteau à manche de nacre صدفكارى قبضه‌لو بچاق

NADIR. T. d'Astron. pris des Arabes. Le point du ciel qui est directement opposé au Zénith *A.* ناظر السمت الرأس ـ سمت القدم

à la NAGE. En nageant *A.* سابحاً *P.* على طريق السباحة بشنا *T.* يوزه‌رك || Il passa la rivière à la nage يوزه‌رك نهرك اوته يقه‌سنه مرور ايلدى Il s'est sauvé à la nage يوزه‌رك قورتلدى

On dit, qu'un homme, qu'un cheval est tout en nage, pour dire, qu'il est tout mouillé de sueur ـ مستغرق عرقدر تره باتمشدر ـ شناور درياى عرقدر

NAGEOIRE. Cette partie du poisson qui lui sert à nager *A.* ـ زعانف pl. جوانح السمك *P.* پر ماهى *T.* بالغك يلكنى ـ بالغك قنادى

NAGER. Se soutenir sur l'eau par un certain mouvement du corps *A.* سبح ـ عوم *P.* شناريدن ـ شناوريدن ـ شناويدن *T.* يوزمك || Il nage comme un poisson بالق مثالى صودن ارقه اوزرنده يوزمك Nager sur le dos سباحت ايدر C'est un homme qui nage bien فن سباحته مهارتى وار در ـ Figur. || Nager dans la joie شناور درياى شادمانى ومسرت اولمق dans l'opulence شناور بحر غنا وثروت اولمق

On dit, qu'un homme nage dans son sang, pour dire, qu'il est tout couvert de sang سر تا پا ـ خون ریزانده مستغرقدر قانه باتمشدر ـ آلودهٔ خوندر

Il signifie aussi, flotter sur l'eau, sans aller à fond A. طفو ـ غفو P. بر روی آب آمدن T. صو یوزینه چیقمق || صویک Le bois nage sur l'eau اغاج صویک ـ خشب صوده طفو ایدر یوزینه چیقار

Et ramer pour voguer sur l'eau A. تحریک المقذاف P. فه زدن T. کورک چکمک ـ کورک چکوب یورتمک

NAGEUR. Qui nage, qui sait nager A. سابح ـ سباح P. شناور T. یوزیجی ـ یوزیج || Bon nageur سباح ماهر ـ Il se prend aussi, pour un batelier qui rame. V. Batelier.

NAGUÈRE ou NAGUÈRES. Depuis peu A. فی مطرف الایام ـ قبیل هذا الوقت ـ قبل مدة ما ـ قبل مدة قلیلة P. پیش ازین ـ پیش از اندک زمانی T. بوندن اوّلجه ـ بوندن اقدمجه ـ بوندن ایلروجه || Cette ville naguère si florissante بوندن اوّلجه حال ریعانده اولان اول مملکت دلارا

NAÏF. Naturel, sans apprêt, sans fard A. عاری من ـ سادج التصنع P. ساده ـ آزادهٔ صنعت T. ساده || Une beauté naïve تصنّعدن عاری حسن طبیعی ـ Il se dit aussi des hommes A. سادج الخلق ـ صافی القلب P. ساده دل T. بون || C'est l'homme du monde le plus naïf جهانده بونک قدر ساده دل آدم یوقدر

Et qui représente bien la vérité, qui imite bien la nature A. ذو السداجة P. ساده ـ پر سادگی T. ساده ـ سادهلکی || Faire une description, une relation, une peinture naïve de quelque chose بر شیئی سادهلک ایله وصف ـ اولان سداجته مقارن صورت ـ وتقریر ونقل وتصویر ایتمک Il y a quelque chose de naïf dans tout ce qu'il fait ایله هر ایشنده بر ـ کافهٔ افعالنده بر نوع سداجت وار در ـ Et qui n'est pas étudié || Il a quelque chose de naïf dans l'humeur, dans l'esprit, dans l'air خلق ومزاجنده وفکر وعقلنده وشکل وسیماسنده بر نوع سداجت وار در Il a des manières naïves et agréables اوضاع واطوارنده لطف وسداجت وار در

Il se dit aussi en mal, et signifie, qui est trop ingénu dans sa simplicité A. ابله P. ساده لوح T. اونغوز || Un amour-propre naïf حب نفس ابلهانه

NAIN. Qui est d'une taille très-petite A. نغاش ـ نغاشی ـ قلطی P. زاد خوست ـ کوته قد T. جوجه || Un joli nain فلانک یاننده Vous êtes un nain auprès de lui بر دلبر جوجه جوجه کبی سک

Il se dit aussi des arbres A. داسی P. کوته T. بودور || Planter des arbres nains اشجار داسیه غرس ایتمک ـ بودور آغاجلر دیکمک

NAISSANCE. Action de naître A. ولادت P. زایش T. طوغمه || Heureuse naissance ولادت متیمنه Depuis la naissance de Notre-Seigneur jusqu'à présent میلاد حضرت عیسیدن بو آنه کلنجه ـ حضرت عیسینک وقت ولادتندن بو آنه قدر À sa naissance تولدی وقتنده ـ وقت ولادتنده Les astres qui présidaient à sa naissance ان ولادتنه مقارن اولان کواکب Le lieu de sa naissance A. محل الولادة ـ مولد ـ مسقط الرأس P. زاد وبوم T. Il est sourd et muet de naissance بر کمسنه نک طوغدیغی یر آنادن طوغمه اصم وابکمدر

Et suivant les astrologues, le moment auquel naît un enfant, en égard à la disposition des astres A. طالع الولادة ـ کوکب الولادة || Les astrologues ont bien observé sa naissance اهل نجوم طالع ولادتنه نظر ایلدیلر ont fait la figure de sa naissance اهل نجوم ولادتی طالعنک زایچهسنی ترتیب ایلدیلر

Il signifie aussi, race, extraction A. نسب ـ عرق ـ اصل P. تبار T. صوی || Haute naissance نسب عالی Être de grande naissance عالی تبار اولمق ـ کریم النسب اولمق d'une naissance abjecte, basse دنی النسب ـ لئیم النسب اولمق obscure مجهول النسب اولمق honteuse معیوب النسب اولمق On n'a pu savoir quelle était sa naissance اصل ونسبی نه اولدیغی بیلنمدی Pour réparer le vice de sa naissance عرق ونسبنک عیبنی تعمیر ایچون

Et noblesse A. اصالت ـ نجابت ـ کرم العرق والنسب P. تبار ـ بلندی ـ بهزادی T. اصلزادهلک ـ زادهلک || Ils ont du mérite tous deux, mais l'un a l'avantage de la naissance ایکیسی دخی ارباب ابتحقاقدندر لکن بریسنده اصالت ایکیسنده دخی بضاعهٔ اهلیت وار ـ فضیلتی دخی وار در در انجق بریسنده ذات جهتیله تفضل وامتیاز درکار در C'est un honnête homme, mais il n'a point de naissance اهل عرض بر آدمدر انجق اصالتی یوقدر C'est un homme sans naissance مایهٔ اصالتدن بی بهره در

سر - رو نمايى P. طلوع A. Et origine, commencement
La naissance des ‖ جيقمه - كورنمه - باش كوسترمه T. نمايى
يشللكك - طلوع نباتات de la verdure طلوع ازهار fleurs
رونمايىٔ - طلوع شمس La naissance du jour جيقديغى وقت
جيقمسى - كونشك باش كوسترمسى - خورشيد

ميدانه T. پيدايى P. ظهور - حدوث - نشأت A. Figur.
حدوث عالم La naissance du monde ‖ پيدا اولمه - جيقمه
بر دولتك وبر بلده‌نك ظهور d'un État, d'une ville
C'est de là que رفض وبدعتك نشأتى de l'hérésie ونشأتى
فتنه واختلال آندن les désordres, les troubles prirent naissance
فتنه Étouffer une sédition dans sa naissance نشأت ايلدى
- وعصيانى همان حين حدوث ونشأتنده تسكين ايتمك
نائرهٔ عصيانى عقيب حدوثنده اطفا ايتمك

- حادث A. NAISSANT. Qui naît, qui commence à paraître
T. نو رسته - نو ظهور - نو پيدا P. طالع - جديد الظهور
شمس Jour naissant ‖ بلورمكه باشلامش - جيقمغه باشلامش
Arbres naissants ازهار جديد الظهور Fleurs naissantes طالع
عشق نو Amour naissant اشجار نو رسته - اشجار حادثه
جمهور - جمهور جديد الظهور République naissante پيدا
شركت حادثه compagnie مستجدّ

دنيايه T. زاييدن P. تولد A. NAÎTRE. Venir au monde
هنوز تولد Un enfant qui vient de naître ‖ طوغمق - كلمك
هنوز پا نهادهٔ مهد وجود - طفل نو زاد - ايتمش صبىٔ
عرق كريمدن تولد Naître de sang illustre اولمش معصوم
Il est né آباى جليل الشان اولادندن اولمق - ايتمك
Il lui est فرانساوىّ الاصل اولدرق دنيايه كلدى Français
Tout ce qui naît بر اركك اولادى دنيايه كلدى né un fils
دنياده هر T. كلّ نفس هالك الّا وجهه A. est sujet à mourir
بطن Naître aveugle, boiteux شئ هالك وفنا پذير اولور
Naître de parens مادردن اعمى واعرج اولدرق تولد ايتمك
Il se dit aussi en par- - عرق لئيمدن متولد اولمق obscurs
lant du Fils de Dieu ‖ Le Verbe est né avant tous les temps
Le Verbe naît éternellement كلمة الله من الازل تولد ايتمشدر
كلمة الله ممتنع الوصف du Père d'une manière ineffable
- اولدجق وجه وصورت ايله من الازل مولود عن الابدر
On dit, Naître poète, peintre, musicien, pour dire, avoir des
بطن مادردن شاعر وياخود dispositions naturelles à ces sciences
مصوّر وياخود موسيقيدان اولمق

On dit aussi, Être né pour une chose, pour dire, avoir un
خلق T. talent naturel, une grande disposition pour une chose
حرب C'est un homme qui est né pour la guerre ‖ اولمق
ايچون خلق اولنمش بر آدمدر

Il se dit aussi des végétaux qui commencent à paraître A.
T. سر نمودن - رو نمودن P. طلوع - اجدار - نبوت - نبت
نبات طلوع L'herbe commence à naître ‖ كورنمك - جيقمق
اوت جيقمغه - گياه ظهوره باشلادى - واجداره بدء ايلدى
اجناس شكوفه موسم Les fleurs naissent au printemps باشلادى
On dit aussi, Le jour commence à naître - بهارده طلوع ايدر
آفتاب عالمتاب كنارهٔ افقدن - شمس طلوع ايتمكده در
رو نماى ظهور ايتمكده در

- نشأت - تولد A. Figur. Prendre origine, être produit
T. بديد آمدن - پيدا شدن - زادن P. ظهور - تكوّن
بو جدول ايكى Ce ruisseau naît à deux lieues d'ici ‖ جيقمق
Les orangers ne naissent que ساعت مسافده نشأت ايدر
پورتقال آغاجلرى ممالك حارّه‌دن dans les pays chauds
L'Empire Romain ne faisait que غيرى محلّده تكوّن ايتمز
فلان وقتده روما دولتى هنوز de naître dans le temps où . . .
بو Cela naît de faiblesse نشأت وظهوره باشلامش ايدى
Les affaires naissent les unes كيفيّت ضعفدن نشأت ايدر
Il est né امور ومصالح برى برندن متولد اولور des autres
بوندن قتى چوق دعوالر نشأت de là une foule de procès
تكوّن ايتمشدر - دعاوىٔ كثيره تولد ايتمشدر - ايتمشدر

Il se dit aussi des choses qui commencent à paraître tout à
- حدوث - بروز - ظهور A. coup, ou simplement à commencer
- قوپمق T. پيدا شدن - برانگيخته شدن P. سنوح - تحدّث
Le tremblement de terre fit naître des îles ‖ ميدانه جيقمق
وقوعه كلان حركت en des lieux où il n'y en avait jamais eu
ارض مقدّما وجودى اولميان نيچه جزيره‌لرك ظهورينه
بو علاقهٔ عشق J'ai vu naître cet amour سبب اولمشدر
Cela m'en a ومحبّتك بدايت ظهورى مشهودم اولمشدر
بو كيفيّت درونمده فلان خاطره‌نك fait naître la pensée
Cela fit naître une haine irréconciliable سنوحنه بادى اولمشدر
بو كيفيّت بينلرنده اصلاح قبول ايده‌ميه‌جك entre eux
بينلرنده بر عداوت عظيمه‌نك سنوحنه بادى اولمشدر
بغض وعداوت ممتنع الالتئامك حدوثنه بادى اولمشدر
بو حالت عظيم Cela peut faire naître de grands soupçons

پیدا اولمسنه بادی - وجسیم مظنّه‌لر ظهورینه سبب اوله بیلور

Né. *A.* متولد - مولود *P.* زاییده - زاده *T.* طوغمش || Un enfant nouvellement né یکی طوغمش جوجوق - طفل نو زاد

Aveugle né *A.* اعماء عن بطن امّه - ضریر - اکمه *P.* کور مادر زاد *T.* آنادن طوغمه کور

Il se dit aussi de certain droit qui est attaché à quelques dignités. Ainsi l'on dit, que l'archevêque de Paris est conseiller d'honneur né du Parlement de Paris پارس مترەپولیدی حسب المقام پارس پارلامنتوسنک طبیعتیله مستشاری پایەسنده در

Bien né. Né d'une famille honnête *A.* معروف النسب *P.* بهزاد - مردم زاده *T.* آدم اولادی - کشی زاده || Un homme bien né کشی زاده آدم - بر مرد معروف النسب - Il signifie aussi, qui a de bonnes inclinations *A.* کریم - کریم الشیم النقیبة *P.* نیکخو - ستوده منش *T.* صوی || Un enfant bien né صوی جوجوق - طفل کریم الشیم

Mal né. Qui a de mauvaises inclinations *A.* سیّئ الشیم - سیّئ النقیبة *P.* بد خو - بد منش - بد زاد *T.* صویسز || Une fille mal née صویسز بر قز

Nouveau-né. Qui vient de naître *A.* مولود جدید *P.* نو زاد *T.* هنوز طوغمش - یکی طوغمش

Premier-né. Le premier enfant mâle *A.* ولد کبیر *P.* فرزند نخستین *T.* ایلک ارککک جوجوق

NAÏVEMENT. Avec naïveté *A.* بصفوة - بسداجة البال القلب *P.* ساده دلانه *T.* بونلق ایله - بونجه || Parler naïvement صفوت قلب ایله سویلمک Avouer naïvement une chose بر شیئی ساده دلانه اعتراف ایتمک

NAÏVETÉ. Ingénuité *A.* صفوة القلب - سداجة الطبع *P.* صافدرونی *T.* بونلق || La naïveté des paysans روستاییلرک سداجت طبعی d'un jeune enfant بر طفل نورسته‌نک صافدرونلغی

Et simplicité naturelle avec laquelle une chose est exprimée *A.* سداجت *P.* سادگی *T.* ساده‌لک || Il y a beaucoup de grâce et de naïveté dans ses expressions, dans son style تعبیراتنده وسبک وانشاسنده لطافت وسداجت وار در Cela est dépeint avec une naïveté et une vérité admirables بو حالت بادئ حیرت اولەجق صورت سادگی وسداجت وطور صدق وحقیقت ایله وصف وتصویر اولندی

Et simplicité niaise *A.* بلاهت *P.* ساده لوحی *T.* اوغوزلق

NANTIR. Donner des gages pour assurance d'une dette *A.* اعطاء الرهن - تأمین بالرهن *P.* گرو دادن - گرویدن *T.* امانت ویرمک || Cet homme ne prête point, si on ne le nantit auparavant رهن ایله تأمین اولنمدقچه اودنج اقچه ویرمز Il faut qu'on le nantisse بلا رهن قرض اقچه ویرمز - ویرمز اعطای رهن ایله تأمین اولنمسی اقتضا ایدر

On dit en termes de Pratique, Se nantir de l'effet d'une succession, pour dire, s'en saisir par précaution, sauf à rapporter اثبات حق وراثت ایتمک شرطیله ترکه‌یی امانةً ضبط - اثبات حق وراثت ایدنجیه قدر ترکه‌یه وضع - ایتمک ید تصرّف ایتمک

NANTISSEMENT. Ce que l'on donne à un créancier pour sûreté de son dû *A.* رهن pl. ارهان *P.* گرو *T.* امانت || On lui a donné des pierreries en nantissement فلانه رهن اولەرق مجوهرات ویرلمشدر

NAPEL. V. Aconit.

NAPHTE. Espèce particulière de bitume *A.* نفط *P.* روغن نفت *T.* نفت یاغی

NAPPE. Linge dont on couvre la table *A.* غطاء السماط *P.* سفره پشکیری *T.* دراز خوان - دستار خوان

On dit figur., La nappe est toujours mise dans cette maison, pour dire, qu'on y trouve toujours à manger بو خانەده سماط دائما میدانده در - طعام دائما آماده ومهیّا در

Il se dit aussi, d'un filet qui sert à prendre des oiseaux. V. Filet.

NARCISSE. Plante *A.* نرجس *P.* نرگس - مرزان *T.* زرین - زرین قدح || Narcisse simple, double یالیـن قات زرین وقاتمر زرین

NARCOTIQUE. Qui assoupit *A.* مخدر - مسبّت - مختر *P.* خواب آور - سست ساز *T.* کوشدیجی - اویقو کتوریجی || Remède narcotique دوای مختر L'effet des narcotiques peut être dangereux مختراتک اعمالنده احتمال خطر وار در

NARD. Plante aromatique *A.* سنبل رومیّ *P.* ناردین

NARGUER. Braver avec mépris *A.* استحقار *P.* خوارسازانه نگرستن *T.* خوارسنمق || Narguer ses ennemis بر کمسنه اعداسنی استحقار ایتمک

NARINE. L'une des ouvertures du nez par laquelle on respire *A.* نقب الانف - نخرة الانف *P.* بینی *T.* سوراخ برون

gauche صاغ برون دلیکی ـ نخرهٔ یمنا || Narine droite دلیکی برونک صول دلیکی ـ صول برون دلیکی ـ نخرهٔ یسرا برونک ایکی دلیکندن Le sang lui coulait par les narines قان آقار ایدی

NARQUOIS. Homme fin, rusé A. مکّار ـ ختّار P. حیله باز T. دوباره‌جی ـ On dit, Parler narquois, pour dire, parler un certain jargon qui n'est entendu que de ceux qui sont d'intelligence pour tromper quelqu'un. V. Jargon, en ce sens.

NARRATEUR. Celui qui raconte quelque chose A. راوی pl. رواة ـ حاکی ـ ناقل ـ pl. نقلة P. سخن سرا T. حکایت ـ بر ناقل موجب الملالدر C'est un narrateur ennuyeux || ایدن اوصاندریجی بر راویدر

NARRATIF. Qui appartient à la narration A. متضمّن الحکایة ـ منتظم علی سیاق الحکایة P. متعلق سخن سرایی T. حکایت صورتنده ـ حکایته دائر || Style narratif حکایت صورتنده سیاقنده سبک وعباره Poésie narrative حکایت حالی متضمّن بر منظومه Procès verbal narratif du fait کشف اعلامی Mémoire narratif de ce qui s'est passé à la réception d'un ambassadeur ایلچینک ملاقاتنده جریان ایدن احوالک حکایتنی متضمّن بر قطعه تقریر

NARRATION. Récit A. حکایة pl. حکایات ـ روایة pl. روایات P. گزارش ـ داستان سرایی T. نقل || Belle narration حکایت جمیله ـ تقریر ـ کوزل تقریر simple, naïve, sans ornement تکلّف وتصنعدن عاری ساده‌جه حکایت obscure, confuse, مبهم ومشتبه وقوری بر حکایت sèche بر ما historique جریان ایتمش احوالک ـ جرانک حکایتی oratoire قاعدهٔ خطابت اوزره حکایت کلام Le fil de la narration سر رشتهٔ حکایت ـ سلک حکایت Demosthène excelle dans la narration علمای فنّ بلاغتدن فلان کمسنه حکایت احوال خصوصنده ممتاز ومستثنا در

NARRÉ. Discours par lequel on raconte quelque chose A. قصّة pl. قصص P. داستان T. قصّه || Narré long, ennuyeux قصّهٔ طویله وداستان ملال انگیز Il a insinué dans son narré que... بسط ایلدیکی قصّه‌ده بونی اشراب ایلدیکه

NARRER. Raconter A. قصّ ـ روایت ـ تقریر الکلام ـ نقل P. حکایت ـ گزارشتن ـ نقل کردن T. تقریر ـ نقل ایتمک || ایتمک L'une des premières qualités d'un historien est de bien narrer بر وقایع نویسه کوره اقدم معارف

صورت حسنه Il narre agréablement فنّ نقل وحکایتدر ایله تقریر کلام ایدر

NARVAL. Poisson armé d'une corne A. کرکدن بحری

NASAL. Il se dit des lettres qui se prononcent du nez A. pl. حروف غنّة

Et des muscles, fentes, etc. qui font partie du nez A. خشارم الرأس T. برون کمرتلکلری

NASALEMENT. Avec un son nasal A. غنّاً P. خمخمه گونه T. کگزدن مسساندرک || Cette lettre doit être prononcée nasalement بو حرف غنّاً تلفظ اولنمق اقتضا ایدر

NASARDE. Chiquenaude sur le nez. V. Chiquenaude || Donner une nasarde برونه بر فسکه اورمق

NASARDER. Donner des nasardes A. انقاع T. برونه فسکه اورمق

NASEAU. L'une des ouvertures du nez par lesquelles l'animal respire A. نخرة الانف البهایم P. سوراخ بینیٔ حیوان T. حیوانک برونی دلیکی || Un cheval qui a les naseaux fort ouverts برونی دلیکلری پک آچق اولان ات

NASILLARD. Qui nasille A. ادغم ـ اخنّ ـ اغنّ P. خمخمه T. کگزک ـ خمخم || C'est un nasillard خمخمدر کنان

NASILLER. Parler du nez A. غنّ ـ اغنان ـ خنخنة P. خمخمه کردن ـ با خمخمه گفتن T. خمخم سویلمک ـ کگزدن سویلمک

NASSE. Instrument d'osier servant à prendre du poisson A. سفط الصید السمک P. سپد شکار ماهی T. بالق آولیه‌جق سپد

NATAL. Il se dit du temps et du lieu de la naissance A. مولد ـ میلاد P. زادگه ـ زادگاه T. طوغش یری || Pays natal A. مسقط الرأس ـ مولد P. زاد بود ـ زاد بوم T. طوغش یوردی ـ بر کمسنه‌نک L'air natal A. هواء المولد P. هوای زادبوم T. بوم ـ یوم المولد Le jour natal A. طوغدیغی یری هواسی ـ بر کمسنه‌نک طوغدیغی کون P. روز زایش T. المیلاد

NATATION. L'art de nager A. سباحت P. شنا ـ شناوری ـ T. یوزمه || La natation est bonne pour la santé امر سباحت صحت وجودی مؤدّیدر

NATIF. Terme relatif au lieu où l'on est né A. مولود ـ اصلی ـ ابن P. زاده ـ بومی T. طوغمه || Il est natif de Paris مصرده پارسیّ الاصلدر ـ پارس شهرنده مولود در d'Égypte مصرده طوغمه در ـ ابنای مصردندر ـ مصریّ الاصلدر ـ مولود در

On dit, De l'or natif, pour dire, de l'or qui a été tiré de la terre tout formé, et non dans l'état de mine *A.* ذهب ـ عقيان *T.* يردن بتمش آلتون *P.* زر رسته نابت Et de l'argent natif *T.* يردن بتمش كمش *P.* سيم رسته *A.* لجين نابت

NATION. Tous les habitans d'un pays, qui ont une origine commune, parlent le même langage, et qui ordinairement obéissent au même gouvernement *A.* امّت pl. امم ـ قوم pl. اقوام ـ ملّت pl. ملل ‖ Nation puissante ملّت قويّة ـ ملّت قويّة belliqueuse, guerrière قوم محراب ـ قويّ الاقتدار ـ المكنة حرب وضرب ايله مألوف ـ ملّت نبرد آزما ـ ملّت جنكاور civilisée قوم مهذب الاخلاق policée ظرافت ايله ملّت peu considérable چندان جسيم اوليان مألوف اولمش ملّت barbare امّى ملّت ـ غليظ الخلق بر ملّت بر ملّت sauvage ملّت وحشيّة méchante ملّت خبيثه Chaque nation a ses coutumes, ses moeurs هر ملّتك كندويه مخصوص رسوم وعادات وآيين واخلاقى وار در Il n'a aucun des défauts de sa nation ملّتنه مخصوص اولان عيوب وقبايحدن هيچ بريسى كندوده موجود دكلدر La nation Mahométane, musulmane امّت محمّديّة ـ ملّت اسلاميّه Allemande, Italienne ملّت آلامانيّة ـ ملّت اتاليا ـ آلامانلو ـ اتاليالو L'humeur, le génie d'une nation بر ملّتك مزاجى وعقلى Toutes les nations de la terre ربع مسكونده موجود كافّهٔ ملل واقوام ـ چار اقطار زمينده موجود بالجمله امم واقوام Les nations septentrionales, méridionales ملل شماليّة وامم واقوام جنوبيّة

NATIONAL. Qui est de toute une nation *A.* ملّى *T.* ملّتك ملّتك عموم جمعيّتى ـ ملّت جمعيّتى ‖ Assemblée nationale Garde nationale ملّت عسكرى Concile national امور دينيّه دائر ملّت مشورتى

NATIVITÉ. Naissance. *A.* ميلاد Il ne se dit qu'en ces phrases: La nativité de Notre-Seigneur ميلاد حضرت عيسى de la Vierge ميلاد حضرت بتول مريم de Saint Jean-Baptiste ميلاد حضرت يوحناى معمّد

Il se dit, en termes d'Astrologie, de la disposition des astres, au moment de la naissance de quelqu'un *A.* طالع الولادة ‖ Les astrologues ont fait le thème de sa nativité ارباب نجوم ولادتى طالعنك زايچه‌سنى ترتيب ايتمشلر در

NATRON, ou **NATRUM**. Sel alcali naturel, qui se trouve à la surface de la terre *A.* نطرون ـ بورق ارمنى *P.* بورهٔ ارمنى *T.* لطرون

NATTE. Sorte de tissu de paille ou de jonc *A.* باريّة ـ طليل pl. اطلة *P.* بوريا *T.* حصير ‖ Clouer de la natte sur un plancher دوشمه حصير اوزرنده Coucher sur de la natte اوزرنده حصير ميخلمق ياتمق

Il se dit aussi de toutes sortes de tresses de fil, de soie, etc. *A.* ضفيرة ـ سراد *P.* تافته *P.* اوركو ‖ Une natte d'or et d'argent آلتون وكمش اوركوسى de cheveux ضفيرهٔ شعر ـ صاچ اوركوسى

NATTER. Couvrir de natte *A.* تغطية بالباريّة *P.* با بوريا *T.* حصير ايله قاپلمق ‖ Natter les murailles d'une chambre اوطه‌نك ديوارلرينى حصير ايله قاپلمق ـ ديوارلربنه پوشانيدن le plancher d'une salle ديوانخانه‌ده فرش بوريا حصير قاپلمق ـ حصير دوشه‌مك ـ ايتمك

On dit, Natter des cheveux, les crins d'un cheval, pour dire, les tresser en natte *A.* ضفر ـ تضفير *P.* تافتن *T.* اورمك

NATTIER. Celui qui fait des nattes *A.* بوّار *P.* بورياگر *T.* حصيرجى

NATURALIBUS, Mot Latin. On dit, In naturalibus, pour dire, dans l'état de nudité *A.* على حال العرى *P.* در حال برهنگى *T.* چيلاق ايكن ‖ Il m'a surpris in naturalibus چيلاق اولديغم بغتهٔ بنى بصدى ـ حالده بغتهٔ يانمه كلمشدر

NATURALISATION. Acte par lequel un étranger est naturalisé *A.* تملّل ـ امتلال ـ دخول في سلك الابناء البلد *P.* پذيرايى *T.* ملّتلنمه ـ شان هممّلتى ‖ Depuis sa naturalisation, il peut disposer de son bien تملّلى وقتندنبرو مال ومنالنى كيف ما يختار اداره‌يه مرخّص ومأذوندر Obtenir des lettres de naturalisation ابناى بلد ـ امتلالى ناطق برات تحصيل ايتمك سلكنه دخولنى ناطق

NATURALISER. Donner à un étranger les droits et les privilèges dont jouissent les naturels du pays *A.* اعطاء الشان الامتلال ـ ادخال في سلك الابناء البلد *P.* شان هممّلتى دادن *T.* ملّتلندرمك ‖ Il est étranger, il faut des lettres du gouvernement pour le naturaliser اجنبى اولمغله سلك ابناى بلده ادخالى برات مخصوصه محتاجدر

Il se dit aussi des plantes que l'on apporte dans un pays, et qui y réussissent *A.* تأهيل *P.* اهلى كردانيدن *T.* يرلو ايتدرمك ـ يره آلشدرمق ‖ On est parvenu à naturaliser cette plante en

بو نباتک اوروپا اقلیمنده تأهیلی میسّر اولمشدر Europe

Et des mots et des phrases que l'on transporte d'une langue en une autre *A.* ادخال فی اللسان || L'usage seul peut naturaliser les mots étrangers برلسانه الفاظ اجنبیّه انجق کثرت استعمال ایله ادخال اولنه بیلور C'est une phrase Italienne, qui n'est pas encore naturalisée en Français هنوز فرانسه لسانته ادخال اولنمامش تالیانی بر عباره در

NATURALISÉ. *A.* داخل فی سلک الابناء البلد ـ متملّل *P.* فلان ملّت ایله ـ ملّتلنمش *T.* پذیرای شان هملّتی برلشمش

NATURALISME. Qualité de ce qui est naturel *A.* کیفیّت بر معجزهٔ || Le naturalisme d'un prétendu prodige طبیعیّة کاذبه نک کیفیّت طبیعیّه سی

Et le système de ceux qui attribuent tout à la nature *A.* مذهب الطبیعیّین

NATURALISTE. Celui qui s'applique à l'histoire naturelle *A.* حکیم متتبّع الطبایع الاشیا || Aristote était un grand naturaliste ارسطو اعظم متتبّعین طبایع اشیا ایدی Les ouvrages des naturalistes اهل علم ـ متتبّعین طبایع اشیانک تألیفاتی طبایع اشیا اولنلرک

NATURALITÉ. État de celui qui est naturel d'un pays *A.* ابن استحقاق ابن البلدیّة *T.* یرلولک || Droit de naturalité ـ بلدیّت ـ Lettres de naturalité, les lettres par lesquelles le prince accorde le droit de naturalité à un étranger استحقاق ابن بلدیّتک اعطاسنی ناطق جانب پادشاهیدن ویریلان برات

NATURE. L'universalité des choses créées *A.* pl. ـ مخلوقات موجودات ـ کائنات ـ ممکنات || Dieu est l'auteur et le maître de la nature باری تعالی حضرتلری کافّهٔ ممکناتک موجد وحاکمیدر L'ordre qui règne dans toute la nature کافّهٔ موجوداتده بدیهیّ الثبوت اولان حسن انتظام وانتساق Il n'y a rien de si beau que le soleil dans toute l'étendue de la nature کافّهٔ کائناتک احسن واعلاسی نیّر اعظمدر Toute la nature nous prêche qu'il y a un Dieu کافّهٔ کائنات وجود ربّ العالمینه دلیل وشاهد در Étudier dans le grand livre de la nature دفتر کبیر موجوداتی عین اعتبار ایله مطالعه ایتمک

Et l'ordre établi pour l'existence des choses et la succession des êtres *A.* نظام الخلقة *P.* انتظام ـ ترتیب آفرینش

آفرینش *T.* یرادلشک نظام وترتیبی || Pénétrer dans les secrets de la nature اسرار نظام خلقتک کنهنه واصل اولمق La nature est admirable jusque dans les moindres choses نظام خلقت اک ادنا شیئلره وارنجه حیرتفرمای عقول اولدجق Les lois de la nature نظام خلقتک بر کیفیّت غریبه در احکامی

Il se dit aussi de la force active qui a établi cet ordre, et qui le conserve suivant certaines lois *A.* قدرت ـ طبیعت || La nature ne fait rien en vain طبیعت هیچ بر شیٔ عبث یره فعله کتورمز La nature répand ses dons, ses richesses partout طبیعت هر طرفه نشر مواهب وعطایا وبسط آثار یسار ید قدرت عطایای عمیمة البرکاتنی هر طرفه ـ وغنا ایدر قوّت طبیعت نشر ایدر La nature commence à s'affaiblir en lui فلانک ذاتنده مشرف تنزّل وانحطاط اولمقده در Vivre selon le cours de la nature ـ مجرای طبیعته تبعیّت ایله کچنمک On dit, Forcer nature, pour dire, vouloir faire plus qu'on ne peut *T.* جبر طبیعت ایتمک

Il se prend aussi, pour la propriété de chaque être particulier || Telle est la nature du feu طبیعت نار بو در Il est de la nature de l'aimant de... مقناطیسک مقتضای طبیعیسی بو در که ـ Et pour cette lumière qui est née avec l'homme, et le rend capable de discerner le bien d'avec le mal || La nature nous enseigne d'honorer père et mère والدین حقنده ایفای لازمهٔ توقیر واحترام اولنمسنی طبیعت تلقین ایدر Cela est conforme à la nature اصول طبیعته موافق بر معنا در

Il se prend aussi, pour le mouvement par lequel l'homme est porté vers les choses qui peuvent contribuer à sa conservation *A.* سوق الطبیعة || La nature demande telle chose pour sa conservation وقایه سنه مدار اولمق اوزره طبیعت بوکا سوق طبیعتک مقتضاسنی سوق ایدر Contenter la nature سوق طبیعته ایفا ایتمک Suivre l'instinct de la nature تبعیّت ایتمک

On dit, Être ennemi de la nature, pour dire, s'opposer à ce que la nature demande طبیعته مخالفت ایتمک ـ حکم حکم طبیعتک ضدّینه وارمق ـ طبیعتک خلافنه وارمق

On dit, Payer le tribut à la nature, pour dire, mourir *T.* قضای نحب ایتمک

Il se prend aussi pour Complexion *A.* مزاج || Il est bilieux

de sa nature صفراوی المزاجدر mélancolique de nature حسب المزاج سوداویدر - سوداوی المزاجدر

Il se dit aussi d'une certaine disposition et inclination de l'âme *A.* طبع - جبلت *P.* سرشت - منش *T.* خوی || Une nature heureuse طبع سلیم perverse طبع مفسدت آلود Il est enclin de sa nature à ce vice حسب - بالطبع بو قباحته مایلدر الجبلة

On dit proverb. L'habitude est une autre nature عادت مستمره طبیعت ثانیه مشابهسنده در

Il se dit aussi, de tout ce qui constitue tout être créé ou non créé *A.* ذات || La nature divine ذات ربانیه humaine ذات بشریه angélique ذات ملکیه Le Verbe s'est uni avec la nature humaine کلمة الله ذات بشریت ایله متحد وملتحق اولمشدر

Et de l'état naturel de l'homme, opposé à l'état de grâce *A.* ناسوت - ناسوتیت || La nature corrompue کسب فساد حال ناسوتیت La nature est fragile ایتمش حال ناسوتیت سریع الانکسار در

NATURE, signifie aussi, sorte, espèce *A.* جنس - نوع *P.* گونه *T.* مقوله - دکلو || Je n'ai point vu d'arbres de cette nature بو دکلو - بو جنس آغاج اصلا مشهودم اولمش دکلدر Qui a jamais vu des affaires de telle nature? آغاج هیچ کوردیکم یوقدر اول - بو نوع امور کیمک مشهودی اولمشدر مقوله اموری کیم کوردی J'aimerais mieux une autre nature de biens بشقه بر کونه مال اولسه زیاده حظ ایدر ایدم

On dit, Payer en nature, pour dire, avec les productions naturelles du sol *A.* عینا ادا || Une rente seigneuriale payable en nature عینا ادا اولنمق شرطیله مربوط اولان صاحب ارض عوایدی

NATUREL. Qui appartient à la nature *A.* طبیعی - جبلی - فطری || Loi naturelle حکم طبیعی Les lumières naturelles معارف فطریه - انوار طبیعیه دانش ومعرفت les forces قوای طبیعیه les causes اسباب طبیعیه Les besoins naturels حاجات طبیعیه Le cours naturel des choses مجرای طبیعی احوال l'ordre naturel نظام طبیعی احوال Il est naturel à chacun de vouloir se conserver هرکس محافظهٔ نفس قیدنده اولمق امر طبیعیدر - امر جبلیدر - Et qui est hors de l'usage commun امر غیر طبیعی - امر غیر عادی || Ce n'est pas une chose naturelle امر عادی دکل - امر طبیعی دکلدر Ce n'est pas une chose naturelle qu'il ait été guéri d'une si grande blessure en si peu de temps مدت قلیله ایچنده اول مقوله جراحت جسیمه‌دن شفایاب اولمسی امر طبیعی دکلدر شفا بولمسی امر عادی دکلدر - On dit, qu'une chose n'est pas naturelle, lorsqu'on y soupçonne quelque supercherie *T.* قانون طبیعته منافی || Il faut qu'il y ait quelque supercherie là-dessus, car cela n'est pas naturel بو شیٔ قانون طبیعته منافی بر کیفیت اولمغله تحتنده بر حیله اولملو در - On dit, Prendre une chose dans son sens naturel, pour dire, l'interpréter selon le sens qui se présente *T.* بر کلامی معنای طبیعیسی اوزره توجیه ایتمک || Le sens que vous donnez à ce passage n'est pas le sens naturel بو فقره‌یه ویردیککک معنای طبیعیسنه موافق دکلدر - معنا معنای طبیعی دکلدر

On appelle Enfant naturel, un enfant né hors mariage *A.* ولد غیة V. Bâtard.

Et parties naturelles, les parties destinées à la génération *A.* آلات التناسل

NATUREL. Qui n'est point déguisé, mais tel que la nature l'a fait *A.* طبیعی - ذاتی || Ce vin est naturel بو باده طبیعیدر Ce baume est-il naturel ou artificiel? بو بلسنک طبیعیمی یاخود عملیمیدر Cet oiseau est peint, ce n'est pas sa couleur naturelle بو قوش نقش اولنمش اولمغله تویی ذاتی دکلدر - رنکی طبیعی دکلدر

NATUREL. Sans gêne, sans contrainte *A.* عاری من التکلف - خالی عن التکلف *P.* بی تکلف *T.* صیقندیسز || Il a l'air assez naturel عاریدر - صورت وسیماسی آثار تکلفدن خالیدر Les vers qu'il fait sont naturels اشعارنده اصلا تکلف یوقدر Son style n'est pas naturel اشعاری صیقندیسز در - سبک سبک وانشاسنده تکلف - وانشاسی تکلفدن خالی دکلدر وار در

En parlant d'un homme simple et franc, on dit, que c'est un homme naturel *A.* صافی البال *P.* صافدرون *T.* یورکی پاک

NATUREL. Propriété naturelle d'une chose *A.* طبیعت - جبلت *P.* سرشت *T.* طبیعت || Le naturel de l'homme c'est d'être sociable انسان - انسانک مقتضای جبلتی معاشر اولمقدر حسب الجبلة مونس ومعاشر در C'est le naturel de chaque

animal بو شئ كافهٔ حيواناتده جبليدر de chaque plante هر نباتده طبيعيدر. C'est le naturel du feu de tendre en haut نارك مقتضاى طبيعتى بالايه ميل ايتمكدر

Il se prend aussi, pour les sentimens que la nature inspire aux pères et aux mères pour leurs enfans, et à ceux-ci pour les premiers *A.* حنين جبلّى || C'est un enfant qui a beaucoup de naturel طبعنده مايهٔ حنيندن اثر بيله يوقدر

Et des sentimens d'humanité qu'on doit avoir pour tous les hommes *A.* انسانيّت *T.* مردمى *P.* رقّة القلب ـ مروّت || Il faut être sans naturel pour ne pas soulager un malheureux quand on le peut بر بيچارەنك اعانتنه همّت ايتمك برِ كمسەنك الندن كلديكى حالدە مايهٔ مروّتدن كليّاً برئ رقت قلبدن ـ اولملو دركه حتّى اول همّتى دريغ ايليه باكليّه بى بهره اولملو دركه حتّى اجراسنى ايلميه

Il signifie aussi, inclination naturelle *A.* طبع ـ خلقت *P.* طبع سليم ـ طبع كريم || Bon naturel خو *T.* كيش ـ منش méchant طبع خبيث Il est jaloux, colère de son naturel طبعاً وخلقةً حسود وغضوبدر ـ بالطبع حسود وغضوبدر

Il se prend aussi, pour la forme naturelle de chaque chose *A.* وضع طبيعىّ ـ هيئت طبيعيّة || Cela est peint au naturel وضع طبيعيسى اوزره نقش وتصوير اولنمشدر ـ Il se dit aussi par opposition à l'art || Il y a beaucoup d'art et d'étude dans ce qu'il écrit, mais point de naturel كافهٔ تحريراتنده تصنع پك زياده در اصلا طبيعى بر شئ يوقدر

On dit, Les naturels du pays, pour dire, les habitans originaires *A.* اولاد الوطن *P.* زادگان بوم *T.* مملكتده طوغمه مملكتك طوغمه يرلولرى ـ اولنلر

NATURELLEMENT. Par une impulsion naturelle *A.* بالطبع *P.* از سرشت خود *T.* طبيعتيله || Tout retourne naturellement à son principe هر شئ بالطبع اصلنه راجعدر Tous les animaux aiment naturellement la conservation de leur être جميع حيوانات بالطبع محافظهٔ نفسه مايللر در Le lion est naturellement courageux آرسلان بالطبع بطش وجلادت ايله مجبولدر

Et par les seules forces de la nature *A.* بنفسه *P.* خود بخود *T.* كندو كندينه ـ طبيعتيله || Cela ne peut se faire naturellement خود بخود اولەجق شئ دكلدر ـ On dit aussi, qu'une chose ne se fait pas naturellement, pour dire, qu'elle n'arrive pas ordinairement طبيعتيله اولور شئ دكلدر ـ Et qu'une chose s'explique naturellement, c'est-à-dire, d'une manière simple بونك معناسى طبيعتيله بللو اولور

On dit, Écrire naturellement, c'est-à-dire, d'un style aisé *A.* تحرير بلا تصنّع *P.* بى كلفت نوشتن *T.* تكلّف وتصنّعدن عارى صورت ايله يازمق

Il signifie aussi, sans déguisement *A.* بلا رياء ـ بلا تصنّع *P.* بى ريا *T.* صاغدن صاغه || Parlez-moi naturellement بكا صاغدن صاغه سويله Il n'y va pas naturellement avec moi بنمله معاملەسى ريا وتكلّفدن عارى دكلدر

NAUFRAGE. Perte d'un vaisseau, causée par quelqu'un des accidens qu'on éprouve sur mer *A.* كسر السفينة ـ ايثاء السفينة *P.* قضا زدگىٔ كشتى ـ شكستگىٔ كشتى *T.* كمينك قضايه اوغرامسى || Le vaisseau a fait naufrage, mais l'équipage s'est sauvé كمى كرچه شكست اولمشدر انجق طايفەسى سلامت بولدى Ils firent naufrage sur un tel banc, à une telle côte كميلرى فلان قوملغك اوزرنده ياخود فلان ساحلده قضايه اوغرادى Les débris d'un naufrage كسر وشكست اولمش قضا زده اولمش سفينەنك انقاضى les restes سفينەنك شكست بقاياسى Une mer fameuse par plusieurs naufrages سفاين فراوان ايله شهرتيافته اولمش بر درياى هولناك ـ Figur. || Son honneur a fait naufrage عرض وناموسى كشتىٔ دوچار شكست اولمشدر On dit qu'il est ruiné, mais il lui reste encore des débris de son naufrage حالى خراب اولديغى تواتر يافتهٔ السنهٔ انام اولمش ايسه ده امور واحوالنه عارض اولان كسر وشكستك انقاضى هنوز باقيدر Voilà tout ce qu'il a pu sauver du naufrage قضا زده اولمش كشتىٔ احوالندن قورتاره بيلديكى اشيا اشته بوندن عبارتدر ـ On dit aussi, qu'un homme a fait naufrage au port, pour dire, que ses projets ont été renversés, au moment où il croyait les voir réussir كشتىٔ آمالى ساحل سلامتده لنگر انداز قرار اولمق صورتنده ايكن ناگهان دوچار كسر وسكشت اولمشدر

NAUFRAGÉ. Il se dit de ce qui a fait naufrage *A.* منكسر ـ رهين بالكسر والتلف *P.* قضا زده *T.* قضايه اوغرامش || Vaisseaux naufragés دوچار ـ رهين كسر وتلف اولمش سفينەلر effets قضا زده اولمش اموال كسر وشكست اولمش

NAULAGE. Prix que les passagers payent au maître d'un vaisseau *A.* نول ـ اجرة السفينة *P.* كرايهٔ كشتى *T.* نولين

NAUMACHIE. Représentation d'un combat naval, donnée dans une fête publique *T.* شنلك ايچون كوستريلان محاربهٔ حربيّه

NAUSÉE. Envie de vomir *A.* جيشان النفس - غثيان النفس *T.* كوكل بولانمسى *P.* منش گردا || Il a eu de grandes nausées فلانه عظيم وشديد غثيان نفس عارض اولدى

NAUTIQUE. Qui a rapport à la navigation *A.* بحرىّ *P.* دريايى *T.* دكزه متعلق || Cartes nautiques بحرى خريطه‌لر Astronomie nautique فنّ نجوم بحرى

NAUTONNIER. Celui qui conduit un navire, une barque *A.* رئيس السفينة *P.* ناخدا *T.* كمى رئيسى

NAVAL. Qui concerne les vaisseaux ou la navigation *A.* بحرىّ *P.* دريايى *T.* دكزه متعلق - دكزك || Combat naval محاربهٔ بحريّه - مقابلهٔ بحريّه bataille دوننما جنكى - دكز جنكى - غزاى بحرى victoire دكز عسكرى - عسكر بحرى armée قوّت بحريّه force دوننما فتوحاتى

NAVÉE. Charge d'un bateau *A.* حمولة السفينة *P.* بار كشتى *T.* كمى يوكى || Il est arrivé au port deux navées de tuile ليمانه ايكى كمى يوكى كرميد واصل اولدى

NAVET. Plante *A.* لفت - ثلجم *P.* بوشاد - شلغم *T.* شماخ

NAVETTE. Outil de tisserand, qui sert à porter et à faire courir le fil, la soie, la laine *A.* موم *P.* مكوك *T.* مكيك || Faire courir la navette entre les fils et la trame مكيكى ايپك ايله آرغاج آره‌سنده ايشلتمك

NAVIGABLE. Il se dit tant des mers que des eaux douces où l'on peut naviguer *A.* قابل البحرى - صالح لسير السفينة *P.* قابل رفتن كشتى *T.* كمى يوريبيه بيله‌جك || Cette mer est pleine d'écueils, elle n'est pas navigable بو بحر - بو - شابلر ايله مالامال اولمغله سير سفاينه صالح دكلدر - دريانك شابلرى چوقلغندن اجراى سفاينه قابليتى يوقدر Ce fleuve est navigable درونده سير سفاين ممكن دكلدر dès sa source بو نهر محلّ نبوعندنبرو سير سفاينه صالحدر Canaux navigables سير سفاينه صالح جدوللر

NAVIGATEUR. Qui fait des voyages sur mer *A.* راكب البحر - سافر البحر pl. سفّار البحر *P.* بدريا رونده *T.* دكزه كزن || Les découvertes des navigateurs دريادە سفر ايدنلرك كشف ايتدكلرى شيئلر

NAVIGATION. Voyage sur mer ou sur les rivières *A.* سفر بحرىّ *P.* سفر دريا *T.* دكز سفرى || Longue navigation سفر مديد بحر هايل وخطرناك بر سفر بحرى périlleuse Cela gêne la navigation de la rivière بو كيفيّت نهر ايچنده سفاينك سير وسفرينى تصعيب ايدر - Il signifie aussi, l'art de naviguer *A.* فنّ السفر البحر *P.* فنّ سفر دريا *T.* دكز سفرى صنعتى || Les peuples qui s'adonnent à la navigation فنّ سفر دريايه هوسكار اولان امم واقوام Rétablir le commerce et la navigation امر تجارتى وفنّ سفر دريايى كما فى السابق احيا ايتمك Il entend bien la navigation فنّ سفر دريايه وقوف تامّى وار در

NAVIGUER. Aller sur mer ou sur les rivières *A.* سير - ابحار *P.* فى البحر - بدريا رفتن - بدريا روانه شدن *T.* دكزه سفر ايتمك - دكزه كزمك - دكزه يوريمك || Naviguer le long des côtes دكزقييسى طوغريلغنه سفر ايتمك en pleine mer دكز آچيغنده يوريمك Après qu'ils eurent long-temps navigué دكزده وافر - دكزده مدّت مديده سير وسفر ايتدكدنصكره زمان كزدكدنصكره

Il se dit aussi tant de la manoeuvre que l'on fait faire à un vaisseau, que de la manière qu'il va sur mer *A.* اعمال السفينة *P.* كشتيرا بكار آوردن *T.* كمى قوللانمق || Une mer où il est malaisé de bien naviguer كمى قوللانمسى دشوار اولان بر بحر Un pilote qui navigue bien سفينه استادانه اعمال ايدن قولاغوز

NAVILLE. Petit canal d'irrigation *A.* ساقية pl. ساقيات *P.* جدول *T.* صو آريغى V. Rigole.

NAVIRE. Vaisseau *A.* سفينة pl. سفن pl. سفاين - جارية pl. جوارى - مركب بحرىّ pl. مراكب بحريّة *P.* كشتى *T.* كمى || Grand navire كبير سفينه vieux سفينهٔ عتيقه - كهنه سفينه Navire de cinquante tonneaux de port اللى فوچى استيعاب ايدر سفينه - اللى عدد فوچى‌يه متحمّل سفينه Navire qui est bon voilier سفينهٔ سريع الجرى Bâtir, construire un navire انشاى سفينه charger كمى ياپمق - سفينه‌يى تحميل ايتمك - ايتمك يوكنى - سفينه‌نك حموله‌سنى اخراج ايتمك décharger كمينك - سفينه‌يه نصب ستون ايتمك mâter چيقارمق - سفينه‌يى تجهيز ايتمك équiper ديركلرينى دوزمك - كمى‌يى - استيجار سفينه ايتمك fréter كمى‌يى دوناتمق - سفينه‌نك صورت نول ايله طوتمق La construction d'un navire سفينه‌نك تركيب وانشاسى Les parties, les membres d'un navire اجزاى سفينه Un navire marchand تجّار سفينه‌سى - بازركان كميسى

Capitaine de navire کمی رئیسی patron | کمینک قوجه رئیسی

NAVIRE ARGO. Nom d'une constellation *A.* سفینة النوح

NAVRER. Blesser *A.* جرح - تجریح *P.* زخم زدن *T.*

- مجروح الفؤادم || J'en ai le coeur navré - Figur. یاره‌لمق - یورکم یاره‌لو در - زخمخورده یم - دلم زخمخورده در

NE. Particule négative *A.* لا - لم *P.* نه - مَ *T.* م || Il n'a pas fait cela *A.* لا یجعل هذا *P.* نکرد *T.* بونی ایتمدی

NÉANMOINS. Cependant *A.* مع ذلک - مع هذا *P.* با اینهمه - *T.* بو جمله ایله || بآن جمله Il est encore fort jeune, et néanmoins il est fort sage هنوز حداثت سنّی وار در مع هذا عقلی کمالده در Il lui avait promis de l'aller voir, néanmoins il ne l'a pas fait زیارتنه واره‌جغنی وعد ایتمشیدی بو جمله وعد ایتمشیکن وارمامشدر - ایله وارمدی

NÉANT. Rien *A.* عدم *P.* نا هستی - نا بودی *T.* یوقلق - || Dieu a tiré toutes choses du néant جناب ربّ العالمین یوق یوقدن وارایتدی - کافهٔ اشیایی عدمدن وجوده کتوردی il peut les faire rentrer dans le néant, d'où elles sont sorties کافهٔ اشیایی مقدّما بولندقلری حال معدومیّته اعاده ایتدرمکه قادر در

Il se dit aussi par exagération, pour marquer le peu de valeur d'une chose ou d'une personne *A.* حال الخساسة - لاشئ *P.* هیچ - نا چیزی *T.* هیچ مقوله‌سی شئ || Le néant des grandeurs humaines اعتبارات بشریّه‌نک حال خساستی Il avait senti plus que personne le néant de la grandeur بو دار فناده علوّ ورفعت مال الدنیا کالجویل فهواسنجه لا شئ مقوله‌سی ایدوکنی آنک قدر فهم وادراک ایتمش آدم یوقدر Quelque chose que fassent les hommes, leur néant paraît partout انسانک جمیع اعمالنده حال خساست لا شئ مقوله‌سی مشهود ومعاییندر C'est un homme de néant عدم مشابه‌سنده در - هیچ مقوله‌سی - بر آدمدر

NÉBULEUX. Obscurci par les nuages *A.* مغیّم *P.* ابرناک - *T.* بلوتلو || پرشگال Temps nébuleux هوای مغیّم سمای سحب کشیفه ایله پوشیده اولمش روی سما - مغیّم

NÉCESSAIRE. Dont on ne peut se passer, dont on a absolument besoin *A.* مقتضی - لازم - واجب *P.* بی چاره - نا چار *T.* لازملو || La respiration est nécessaire à la vie امر تنفّس حیات انسانه لازم اولان احوالدندر Avoir les choses nécessaires à la vie امر تعیّشده مقتضی اولان وسایل واسبابه

مالک اولمق Se servir des moyens nécessaires اسباب لازمه‌یی اعمال ایتمک La Foi est absolument nécessaire pour le salut ایمان صحیح امر نجات ایچون لازم ما لا بدّ در La lecture de l'histoire est fort nécessaire aux princes مطالعهٔ تواریخ ملوکه کوره امور لازمه‌دندر - امور واجبه‌دندر On dit, qu'un homme s'est rendu nécessaire dans une maison فلان خانده وجودی لازم بر آدم اولدی - On dit, qu'un homme fait le nécessaire dans une maison, pour dire, qu'il y fait l'empressé, qu'il se mêle de tout, comme si on ne pouvoit se passer de lui کندویی لازملو کوستر

On appelle Agens nécessaires, Causes nécessaires, les agens et les causes qui produisent infailliblement leur effet *A.* عوامل لازمة واسباب لازمة || Les agens naturels privés de raison, sont des agens nécessaires, des causes nécessaires à l'égard des effets qui en proviennent عقلدن مجرّد اولان عوامل طبیعیّه اسباب - آنلردن مترتّب اولان آثار حقنده عوامل لازمه در Le soleil est la cause nécessaire du jour شمس نهارک لازمه در - سبب لازمیدر - Et effet nécessaire, l'effet qui suit infailliblement de quelque cause *A.* مستلزم || La lumière est un effet nécessaire du soleil نور وضیا شمسک مستلزمیدر C'est la suite nécessaire de ce principe بو اصولک مستلزمات لاحقه‌سندندر - بو اصولدن مستلزم اولمش بر لاحقه در

NÉCESSAIRE, au substantif. Ce dont on ne peut se passer pour vivre *A.* کفاف النفس *pl.* حوایج ضروریّة *P.* حوایج روزمرّه مالدار *T.* کچینه‌جک || Il n'est pas riche, mais il a le nécessaire دکل انجق حوایج روزمرّه‌سنی اداره‌یه مقتدر در Le nécessaire lui manque تدارک کفاف نفسدن عاجز در

On dit, Préférer le nécessaire à l'agréable, pour dire, ce qui est essentiel, indispensable *A.* تقدیم اللازم علی المرغوب - تقدیم الاهمّ علی الاحسن

NÉCESSAIREMENT. Par un besoin absolu *A.* حسب اللزوم - حسب الاقتضا - حسب الاحتیاج - حسب الضرور *P.* ناگریزانه - ناچارانه *T.* البتّه || Il faut nécessairement manger pour vivre وقایهٔ حیات ایچون حسب الضرور اکل طعام ایتملو در Il faut nécessairement que je m'en aille حسب الاقتضا کتملو یم

Et infailliblement *A.* لا محالة - لا جرم - لا بدّ *P.* بهمه حال - بهر حال *T.* البتّه || Lorsque le soleil luit, nécessaire-

ment il fait jour خورشيد تابانک طلوعنده لا بدّ نهار اولور Les causes étant ainsi disposées, il faut nécessairement qu'un tel effet arrive كيفيّت اسباب بو منوال اوزره اولنجه لا محاله فلان اثرک ظهوری لازم کلور

NÉCESSITANTE. Il ne se dit qu'en cette phrase, De nécessité nécessitante, pour dire, de nécessité absolue A. حسب الاحتياج الضروری

NÉCESSITÉ. Ce qui est nécessaire, indispensable A. لزوم - وجوب - وجوبيّت - اقتضا P. نا چاری - بيچارگی - نا گریزی T. لازملولق || C'est une nécessité de mourir موتنک وجوبيّتی ظاهر در Je ne vois pas la nécessité de cette conséquence بو لازمەنک اقتضاسنی درک ایدەمم C'est une nécessité à Paris d'avoir un carrosse, quand on y a beaucoup d'affaires پارسده کثرت مصلحتی اولان آدمه کوره بر کثیر المصلحه اولان کشی‌یه کوره - هنطوک لزومی درکار در مالک اولمسی امر - بر هنطوه مالک اولمق اقتضا ایدر مقتضیدر Si vous voulez qu'on vous pardonne, c'est une nécessité que vous pardonniez مظهر عفو اولمق استرایسه‌ک سن دخی سائرینه عفو ایله معامله ایلماک اقتضا ایدر La nécessité d'aimer Dieu عشق الهینک وجوب ولزومی Nécessité absolue وجوب مطلق indispensable وجوب ما لا بدّ fâcheuse لزوم منتج الیمنة heureuse لزوم نا مرضی

Il signifie aussi, contrainte A. مجبوریّت - احتیاج - ضرورت P. نا چاری T. محتاجلق || On lui tenait le poignard à la gorge, ce lui fut une nécessité de rendre la bourse بهاغسی بوغازینه طیادقلری حسبیله کیسه‌یی تسلیمه مجبور اولدی Ne me réduisez pas à la nécessité de vous dire des choses désagréables سکا نا خوش شیئلر سویلمکه بنی محتاج ایلمه - مجبور ایتمه

Et besoin pressant A. ضرورت - ضروریّة - حاجة - اقتضا P. نا چاری T. زور || C'est une nécessité que j'y mette ordre de bonne heure بر قدم اقدم نظامنه باقلمق اقتضا ایدر La nécessité de mes affaires requiert... اقتضای اورم شونی ایجاب ایدر که Quelle nécessité y avait-il de faire ce qu'il a fait? ایتدیکی فعلک ایشلمسنه نه حاجت نه زوری وار ایدی - مسّ ایلدی Quelle nécessité si pressante y a-t-il de lui en parler? فلانه بوکا دائر صحبت سویلمکه نه کونه ضرورت مسّ ایلدی

Et indigence A. ضرورة الحال - احتیاج - مضایقة P. بینوایی - بیچارگی - تنگدستی T. زکوردلک - طارلق || Grande nécessité احتیاج شدید - مضایقهٔ عظیمه Être réduit à la nécessité ضرورت حاله گرفتار اولمق Il est tombé dans la nécessité حال تنگدستی ومضایقه‌یه دوچار اولمشدر Être dans la nécessité de toutes choses هر شیئده ضرورت ومضایقه Il est dans une grande nécessité d'argent اقچه‌یه کمال چکمک مرتبه مضایقه‌سی وار در

On dit proverb., Nécessité n'a point de loi, pour dire, que la crainte, la violence rendent excusables des choses qui ne le seraient pas sans cela A. الضرورات تبیح المحظورات

NÉCESSITÉS. Les choses nécessaires pour vivre. V. Nécessaire dans ce sens || Il n'a pas toutes ses nécessités حوایج ضروریّه‌سی ناقص ونا تمامدر Il sait bien demander ses nécessités حوایج ضروریّه‌سنی آرامنک یولنی بیلور Les nécessités de la vie حوایج ضروریّهٔ تعیّش - حوایج ضروریّه - مدار تعیّش اولان

NÉCESSITÉS DE LA NATURE. Les besoins auxquels la nature de l'homme est assujettie, comme manger, dormir, etc. A. حوایج حوایج نفسانیّه || Satisfaire aux nécessités de la nature حوایج نفسانیّه‌ده استیفای حظّ ایتمک

On dit, Aller à ses nécessités, pour dire, aller à la garde-robe T. قضای حاجته وارمق

DE NÉCESSITÉ. V. Nécessairement.

NÉCESSITER. Réduire à la nécessité de faire quelque chose A. اجبار - الجاء - اضطرار P. نا چار ساختن T. زورلمق || Dès que vous l'attaquez, vous le nécessitez à se défendre اوزرینه واردیغک حالده مدافعه‌یه مجبور ومضطرّ ایتمش اولورسک Vous l'avez nécessité à faire cela فلانی بو ایشه ناچار ایلدک La grâce ne nécessite point la volonté فیض باری انسانک اراده‌سنی اجبار ایتمز

NÉCESSITÉ. A. مجبور - مضطرّ P. نا چار شده T. زورلنمش

NÉCESSITEUX. Indigent A. محتاج pl. محتاجین - ضیّق P. تنگدست - بینوا - بیچاره T. زکورد || Je l'ai vu bien riche, il est à présent fort nécessiteux مالدار اولدیغی وقتنی کورمشم شمدی غایت ایله محتاج وبیچاره در

NÉCROLOGE. Le registre où l'on marque les noms des morts A. دفتر الاموات P. اوارهٔ مردگان T. اولمشلرک دفتری

NÉCROMANCE, NÉCROMANCIE. L'art prétendu d'évoquer les

morts pour les consulter sur l'avenir *T.* ارواح امواتی دعوت ایله اولان سحربازلق — Il signifie aussi, magie en général *A.* سحربازلق *T.* افسون *P.* سحر

NÉCROMANCIEN, NÉCROMANT. Qui se mêle de nécromance *T.* اموات ارواحی دعوت ایله سحربازلق ایدن — Et magicien *A.* ساحر *P.* افسونگر *T.* سحرباز

NECTAR. C'était, selon les anciens, le breuvage des dieux *A.* تسنیم *P.* آب تسنیم

Il se dit figur. de toute sorte de vin excellent *A.* رحیق *P.* بادهٔ نوشابه نمونه

NEF. La partie de l'église qui s'étend depuis la porte principale jusqu'au choeur *A.* مقدّم الكنیسة — رواق الكنیسة *P.* پیشگاه کلیسانک اوکی *T.* کلیسا || Autrefois les laïques n'avaient pas place dans le choeur, mais ils se tenaient dans la nef عوامّدن اولنلر مقدّما کلیسانک ایچ دائرهسنه دخوله مأذون اولمیوب رواقنده طوررلر ایدی

NÉFASTE. T. d'antiquité. Il se disait des jours consacrés au repos *A.* یوم التعطیل pl. ایّام التعطیل *P.* روز آرام *T.* تعطیل کونی

NÈFLE. Sorte de fruit *P.* ازگیل — کُندس *T.* موشمله

NÉFLIER. L'arbre qui porte les nèfles *P.* درخت ازگیل *T.* موشمله آغاجی

NÉGATIF. Qui nie *A.* نافی — سالب *P.* نفی ساز *T.* نفی ایدیجی || Proposition négative مسئلهٔ نافیه particule حرف نفی terme سلب — برهان نافی argument کلمهٔ نافیه — اسم نفی négatif نفی — دلایل نافیه Preuves négatives ونفیی متضمّن برهان وسلبی محتوی دلیللر

Il s'emploie aussi substantivement *A.* نفی — سلب — انکار || L'un soutenait l'affirmative, et l'autre la négative بریسی اثبات انکار طرفنی — ودیگری نفی طرفنی تأیید ایدر ایدی سلب ونفیه اصرار ایتمک Persister dans la négative

Il signifie aussi, refus *A.* تقصیر *P.* دریغ *T.* اسیرکمه || Cet homme est fort sur la négative بو ادم دریغ وتقصیره بغایت مایلدر

NÉGATION. Ce terme est opposé à Affirmation. V. Négative || Toute proposition contient affirmation ou négation هر مسئله اثبات ویاخود نفیی متضمّندر — En Grammaire, il se dit des particules négatives *A.* حرف النفی pl. حروف النفی

En termes de Philosophie, c'est l'absence d'une qualité dans un sujet qui n'en est pas capable *A.* امتناع بنفی المطلق || Ne point voir, qui est une privation dans un homme aveugle, est une négation dans une pierre هیچ کورهمامزلک براعمایه کوره محرومیّت البصر در انجق بر حجره کوره نفی مطلق ایله ممتنعات قبیلندندر

NÉGATIVEMENT, adv. *A.* بالنفی — بلا *P.* با نه *T.* یوق ایله لا — نفی ایله جواب ویردی || Il répondit négativement یوق جوابنی — یوق ایله جواب ویردی — جوابنی ویردی

NÉGLIGEMENT. Action de négliger avec dessein. Il ne se dit que dans les arts *A.* عدم الاهتمام *P* بیقیدی *T.* اهتمامسزلق || Négligement de pinceau نقاشک قلمنده اولان اهتمامسزلق

NÉGLIGEMMENT. Avec négligence *A.* مهملا — بالاهمال — بالتکاسل — من غیر اهتمام *P.* پرویشکارانه — نکشکارنه *T.* اهتمامسزلق ایله || Agir négligemment اهمال وتکاسل ایله مهملا تلبس ایتمک s'habiller عمل ایتمک

NÉGLIGENCE. Faute de soin et d'application *A.* اهمال — تکاسل — عدم الاهتمام *P.* پرویش — نکش *T.* اهتمامسزلق — ایش اهمال تکاسل عظیم Grande négligence || extrême ایدنمامه شایان تأدیب وگوشمال punissable غایت تکاسل — مفرط اولان اهمال Il y a en cela de la négligence de votre part بو خصوصده سنک طرفکدن اهمال وار در — On appelle Négligence ou Négligences de style, les fautes légères de style que fait un auteur || Il y a dans cet ouvrage une grande négligence de style بو تألیفک سبک وانشاسنده کلّی اهتمامسزلق وار در Trop de négligences de style déparent ce traité بو مقالهنک سبک وعبارهسنده اولان کلّی اهتمامسزلق حسننه باعث خلل کلّی اولهبور

Négligences, se dit aussi en bien dans plusieurs acceptions *T.* قیدسزلک — توکلیلک || Il y a quelquefois des négligences qui ont de la grâce بعض توکلیلک حاللری وار در که حسندن لطیف واحسن توکلیلک Négligences heureuses خالی دکلدر حاللری

NÉGLIGENT. Nonchalant, qui manque de soin *A.* مهمل — متکاسل *P.* پرویشکار — نکشکار — سپوزکار *T.* اهمالجی — بومرتبهده || Je ne vis jamais homme plus négligent اهتمامسز Il est négligent en tout کافهٔ مهمل آدم عمرمده کورمامشم کندو امورنده مهمل بر آدمدر en ses affaires اموروده مهملدر

NÉGLIGER. Manquer de soin, d'attention pour... *A.* اهمال ـ تكاسل ـ *P.* ارتكاب التكاسل والاهمال ـ پرويش كردن ـ اهتمامسزلق ايتمك *T.* سپوزكارى نبودن ـ نكش بودن مالى ‖ Négliger sa fortune, ses affaires ايش ايدنمامك حقنده وامور وخصوصاتنده اختيار تكاسل ايتمك ‖ Il ne faut rien négliger هيچ بر شيده ارتكاب اهمال وتكاسل اولنمق جائز دكلدر ‖ Il a négligé son devoir خدمت لازمه‌سنده اهمال وتكاسل ايتمشدر

On dit, Négliger une occasion, pour dire, la laisser échapper *A.* افاتة الفرصة ـ فوت الفرصة *P.* فرصت از دست كردن ‖ Il a négligé une occasion qui ne reviendra pas بردخى اله كيره‌ميه‌جك بر فرصت فوت ايلدى

SE NÉGLIGER. N'avoir pas soin de sa personne pour la propreté, pour l'ajustement *A.* رفل *P.* بر خود بيقيدى نمودن *T.* اوستنه باشنه اهتمامسز اولمق ـ چولپه‌لق ايتمك ‖ Je l'ai vu très-bien mis, aujourd'hui il se néglige فلانى مقدما اختيار رفل ـ حسن ايله كيينمش كوردم شمدى ارفلدر چولپه‌لق ايدر ـ ايدر

NÉGLIGÉ. *A.* مهمل *P.* نكش بوده *T.* اهتمامسز

Il se dit au substantif de l'état où est une femme, quand elle n'est point parée *A.* حال التعطل ـ حال العطول *P.* دوزكونسزلك حالى *T.* بى آرايشى ‖ Elle était dans son négligé بو خاتون حال تعطلده ايدى

NÉGOCE. Commerce, trafic de marchandises *A.* تجارت ـ بيع وشرا ـ اخذ وعطا *P.* داد وستد ـ سوداگرى *T.* بازركانلق ـ آليش ويرش ‖ Bon négoce تجارت رابحه grand تجارت بيع وشرايه كليتلو آليش ويرش ـ جسيمه ‖ Suivre le négoce آليش ويرشه مداومت ايتمك ‖ Se mettre dans le négoce امر بيع وشرايه ابتدار ايتمك ‖ Entendre bien le négoce چوقه وبز واقف اولمق ‖ Faire négoce de draps, de toiles, etc. وسائر اجناس امتعه آليش ويرشنى ايتمك ‖ La guerre a fait tort au négoce سفر ماده‌سى آليش ويرشه ايراث خلل ‖ Le سكته كتوردى ـ امر تجارتده خلل كتوردى ـ ايلدى ‖ négoce ne vaut rien آليش ويرشده ايش قالمدى ‖ ne va plus comme autrefois بيع وشرا ماده‌سى سائر وقتلركبى رواجده دكلدر ‖ Il s'est jeté dans le négoce ـ آليش ويرشه دوشدى ‖ Il se mêle de plusieurs négoces درلو تجارته هوس ايلدى ‖ درلو آليش ويرشلره قارشور ـ On dit figur. Faire un mauvais négoce, pour dire, s'adonner à quelque chose de vil *T.* چركين آليش ويرشلره قارشمق

NÉGOCIABLE. T. de Finances. Qui peut se négocier *A.* ممكن متداول بالبيع والشرا ـ الاخذ والعطا *P.* روان درداد وستد *T.* آلنوب صاتيلور ‖ Toutes ces actions sont négociables بو اسهام قائمه‌لرينك جملەسى آلنوب صاتيلور مقوله‌دندر ‖ Ce billet n'est pas négociable بو تحويل آلنوب صاتيلور مقوله‌دن دكلدر بالبيع والشرا متداول اوله بيلور

NÉGOCIANT. Qui fait négoce *A.* تاجر .pl تجار *P.* سوداگر ـ بازركان *T.* بازركان ‖ Riche négociant تاجر متمول habile حاذق ‖ Les négocians de Hollande فلمنك تجارى ‖ La guerre a ruiné beaucoup de négocians سفر ماده‌سى وافر بازركانلرك خرابيت حالنه باعث اولمشدر

NÉGOCIATEUR. Celui qui est chargé de traiter quelque affaire d'État *A.* ارباب الفن المكالمات ـ اهل الفن المكالمات .pl ‖ Sage négociateur ارباب فن مكالماتدن اهل الفن المذاكرات ‖ bon, habile, adroit صاحب مهارت عاقل ودانا بر ذات ‖ fin فن مكالماتك حيل ودقايقنه وحذاقت بر اهل مكالمه ‖ intelligent ارباب مذاكراتدن مدرك ومتفطن آشنا بر آدم ‖ malheureux ادارۀ مكالماتده كم بخت وبد طالع بر كمسنه ‖ mauvais عديم الاقتدار ـ ادارۀ مكالماتده كم بضاعه

Il se dit aussi de ceux qui négocient quelque affaire particulière *A.* معامل الامور *T.* ايش بازارلغى ـ ايش بازارلشور آدم ايش بازارلشور ‖ Il s'est servi d'un mauvais négociateur بر نا اهل آدم قوللنور ايدن ‖ Elle a été la négociatrice de ce mariage بو نكاح مصلحتنى بازارلشان اول خاتون ايدى

NÉGOCIATION. L'art et l'action de négocier les affaires publiques *A.* مذاكرة ـ فن المذاكرة ـ مكالمة ـ فن المكالمة *P.* مكالمه پردازى *T.* مكالمه‌جيلك ‖ Il entend bien la négociation فن مكالمه‌ده وقوف تامى وار ‖ Il est habile dans la négociation در امر مكالماتده ماهر ‖ Il a été employé dans la négociation de la paix مصالحه مكالمه‌سنده مأمور ايدى ‖ Il n'a eu nulle part à cette négociation اشبو مكالمه خصوصنه بر درلو علاقه‌سى يوغيدى ـ مداخله‌سى يوغيدى ‖ Sa négociation a été heureuse مأمور اولديغى امر مذاكره بالخير والميمنه نتيجه پذير اولمشدر مصلحتك ‖ La négociation se faisait en tel endroit مذاكره‌سى فلان محلده اولور ايدى ‖ Mettre une chose en négociation بر ماده‌يى مكالمه‌يه حواله ايتمك ‖ Il est employé

dans les négociations امر مكالماتة مستخدمدر ـ مكالماتة مأمور در
Il a passé sa vie dans les négociations وقت عمرينى امور
مكالماتده امرار ايلدى ـ Il se dit aussi de l'affaire même
qu'on négocie || Il a une négociation difficile entre les mains
بر مشكل مكالمهسى در دستدر Une négociation délicate
نازك بر مكالمه On l'a chargé d'une négociation importante
عهدهسنه بر مكالمهٔ مهمّه تحميل اولندى

Il se dit aussi en parlant des affaires particulières *A.* معاملة
الامور *T.* بازارلشمه ـ ايش بازارلق || Il est en négociation
pour acheter cette maison بو منزلك مبايعهسى ايچون
بازارلشمهده در Vous voulez que je le porte à faire cela, vous
me chargez là d'une négociation difficile فلانى بو ايشه سوق
ايلمامى مطلوب ايدرسك بكا تحميل ايلديكك بازارلق
مشكل بر مادّه در

Il se dit, en termes de commerce, du trafic des billets et
autres effets publics, qui se fait sur la place par les agens de
change *A.* تداول بالبيع والشرا ـ تداول الايادى ـ معاملة بتداول *P.*
رايگانى در داد وستد *T.* آلنوب صاتلمه || La négociation d'un
billet, d'une lettre de change بر قطعه تحويلك وياخود
تداول ايادى ـ پوليچه تمسكنك بالبيع والشرا تداولى
ايله بيع وشراسى

NÉGOCIER. Faire négoce *A.* تجارت ـ بيع وشرا ـ اخذ
وعطا *P.* داد وستد كردن ـ سوداگرى كردن *T.* بازركانلق
ايتمك ـ آليش ويرش ايتمك || Il s'est mis depuis peu à
négocier en Angleterre عهد قريبدنبرو انكلترهده آليش ويرشه
مبادرت ايلدى Négocier en draperie چوقديه متعلق امتعه
Il se ـ چوقه تجارتنى ايتمك ـ آليش ويرشنى ايتمك
dit aussi des lettres de change, des billets, etc. || Négocier des
billets تداول ايادى ايله پوليچه تمسكاتنى وتحويلات آليش
ويرشنى ايتمك

Et traiter une affaire avec quelqu'un *A.* رؤية الامور بالمذاكرة ـ
تنظيم الامور بالمذاكرة || Il a négocié cela fort secrètement,
fort adroitement بو مصلحتى سرّاً ومكتوماً وكمال مهارت
ايله بالمذاكره تنظيم ايتمشدر C'est lui qui a négocié cette
affaire بو مصلحتى بالمذاكره رؤيت ايدن فلاندر qui a
négocié ce mariage بو نكاح مادّهسنى بالمذاكره تنظيم ايدن
فلاندر Il a négocié la paix entre ces deux États امر مصالحهيى
بو ايكى دولت بيننده بالمذاكره تنظيم ايلدى Négocier
un traité, une ligue بر عهدنامهنك وياخود بر اتفاقك
تنظيمى خصوصنى مذاكره ايتمك

NÈGRE. Race d'esclaves noirs employés aux travaux des co-
lonies *A.* مملوك سودان .pl مماليك سودان ـ عبد زنجىّ
P. چاكر زنگى *T.* زنجى كولهسى || Il a cent nègres dans
son habitation اراضيسنده يوز نفر مماليك سودان وار در
La traite des nègres مماليك سودانك بيع وشراسى ـ
آلنوب صاتلمسى

NÉGUS. On appelle l'Empereur des Abyssins, Grand Négus *A.*
نجاشىّ اعظم

NEIGE. Eau congelée qui tombe des nues sur la terre, sous
la forme de flocons, qui sont d'une extrême blancheur *A.* ثلج
pl. ثلوج *P.* برف *T.* قار || Neige menue ثلج رقيق ـ برف
باريك ـ اينجه قار Il y avait de la neige de deux pieds de
haut sur la terre روى زمينده ايكى ذراع يوكسلكده قار
وار ايدى Des montagnes couvertes de neiges برف ايله پوشيده
جبال رفيعه Se battre à coups de pelotes de neige قارطوبلريله
دوكشمك Blanc comme la neige ثلاجىّ اللون ـ قار كبى
بياض

NEIGER. Il se dit de la neige qui tombe *A.* ثلاج ـ نزول
الثلج *P.* برف باريدن *T.* قار ياغمق || Il neige bien fort
شدّتلوجه قار ياغر Il ne fait que neiger لا ينقطع برف نازل
اولور Il neige depuis deux jours ايكى كوندنبرو باران برف
قار ياغر ـ وار در

NEIGEUX. Chargé de neiges *A.* مثلوج *P.* برفناك *T.* قارلو
|| Temps neigeux قارلو هوا Saison neigeuse موسم ثلوج ـ موسم
برف ـ قار موسمى

NÉNUFAR. Plante aquatique *A.* نيلوفر ـ نينوفر *P.* نيروفر ـ
نيلبر ـ نيلوفر *T.* لوفر ـ كول اوتى

NÉOGRAPHE. Qui admet une ortographe contraire à l'usage
A. العندىّ باملاء كاتب *P.* خود باملاى نويسنده *T.*
كنديلكندن ايجاد ايلديكى املا ايله يازان || Les néogra-
phes ont quelquefois de bonnes raisons à donner املاى عندى
استعمال ايدنلر اول بابده احياناً اسباب معقوله سرد ايدرلر

NÉOGRAPHISME. Manière d'orthographier, contraire à l'usage
A. املاء عندىّ *P.* املاى خود پيدا *T.* بر كمسنهنك
كنديلكندن چيقارديغى املا || Le néographisme peut avoir des
inconvéniens, mais il peut aussi être très-utile املاى عندى

محاذیردن سالم دکل ایسه ده بغایت نافع اولمق احتمالی دخی وار در

NÉOLOGIE. Invention de termes nouveaux *A.* ایجاد الالفاظ ـ احداث الالفاظ *P.* تولید الالفاظ *T.* پیدا سازئ سخن || La néologie demande beaucoup de goût et de discrétion تولید الفاظ حسن طبیعت وفرط تمیز ودقته محتاجدر یکیدن سوز چیقارمه

NÉOLOGUE. Celui qui fait un usage fréquent de termes nouveaux *A.* مستعمل الالفاظ المولدة ـ مستعمل الالفاظ الجدیدة *P.* نو پیدا سازسخن *T.* استعمال یکی چیقمش سوز قوللانان || Cet auteur est un néologue بو مؤلف الفاظ مولده استعمالنه مبتلا در

NÉOMÉNIE. T. d'Astron. Nouvelle lune *A.* هلال pl. اهلّة *P.* ماه نو *T.* یکی آی

NÉOPHYTE. Il se dit de ceux qui sont nouvellement convertis à la foi *A.* مهتدی *P.* هدایت یافته *T.* یکی ایمانه کلمش

NÉPHRÉTIQUE. Il se dit des douleurs de reins. Dans ce sens on dit, Colique néphrétique *A.* وجع الکلاء *P.* رنج گرده *T.* وجع کلایی بوکرک آغریسی || Il est sujet à la colique néphrétique وجع کلا علتنه مبتلا در ـ Et des remèdes propres aux maladies des reins, et en particulier à la colique néphrétique *T.* دافع اولان دوا || La graine de lin est néphrétique تخم کتان وجع کلایی دافع اولان ادویه‌دندر

NERF. Partie intérieure du corps de l'animal, qu'on regarde comme l'organe général des sensations *A.* عصب ـ عصبة pl. اعصاب ـ طناب pl. اطناب *P.* پی *T.* سکیر || Nerf optique عصبة العین || Le cerveau est le principe des nerfs اصل الاعصاب دماغده در || Les sept conjugaisons des nerfs ازدواجات سبعهٔ اعصاب || Nerf de la première paire ازواج اعصابک اوّلکیسی

On dit figur., que l'argent, que les finances sont le nerf de la guerre سفرک ما به قوام وقوّتی مال وخزینه در ـ رکن اعظمی قوّت مالیّه در

NÉROLI. Essence tirée de la fleur d'orange *A.* ماء الازهار *P.* آب شکوفهٔ نارنگ *T.* النارنج چیچک صویی

NERVAL. T. de Méd. Qui appartient aux nerfs *A.* عصبیّ ـ اعصابیّ *P.* پیی *T.* سکیرلره متعلّق || Maladie, fièvre, toux nervale مرض وحمّا وسعال عصبی

NERVEUX. Qui a beaucoup de force dans les muscles *A.* شدید الاعصاب ـ ممسود ـ ضُراک ـ تَربج *T.* سکیرلری قوتلو || Bras nerveux عضد شدید الاعصاب ـ عضد ممسود corps بدن ممسود

Et qui est plein de nerfs *A.* کثیر الاعصاب *P.* پیناک *T.* سکیری چوق || Le pied est la partie du corps la plus nerveuse اعضای بدنک جمله‌سندن زیاده کثیر الاعصاب اولان رجلدر ـ Les médecins appellent Genre nerveux, tous les nerfs du corps humain *A.* هیئهٔ مجموعهٔ الاعصاب ـ Il se prend aussi dans la signification de Nerval. V. ce mot.

On dit figur., qu'un discours, qu'un style est nerveux, pour dire, qu'il est plein de force کلام متین وسبک وانشای متین

NERVIN. Il se dit des remèdes propres à fortifier les nerfs *A.* مقوّی الاعصاب pl. مقوّیات الاعصاب *P.* توانبخش پیها *T.* سکیرلری قوتلندریجی

NERVURE. On appelle en librairie, Nervure d'un livre, ces parties élevées qui sont sur le dos d'un livre *T.* کتاب جلدی ظهرنده اولان قبارمه یرلر

NET. Qui est propre, sans souillure *A.* نظیف ـ طاهر ـ طاهر وپاکیزه *P.* نقیّ ـ پاک ـ پاکیزه *T.* تمیز || Chambre nette اوطه Des rues nettes طرق ومسالک طاهره Ayez soin de tenir vos mains, vos dents nettes اللرک ودیشلرک طهارتنه اهتمام ایله Ce blé n'est pas net, il est plein de nielle et d'ivraie بو بغدای قره‌موق ودلوجه ایله مالامال اولوب نقی دکلدر Cette eau n'est pas nette بو صو تمیز دکلدر

On dit figur. d'un homme sans reproche, qu'il est net *A.* طاهر الذیل *P.* پاکدامن *T.* تمیز آدم ـ اوزرینه توز قوندرمز آدم ـ Et qu'il est sorti net d'une affaire, pour dire, qu'il en est sorti justifié بو مصلحتدن پاکه چیقدی ـ تمیزه چیقدی ـ بریٔ الساحه چیقدی

On dit, qu'un homme est sain et net, pour dire, qu'il n'a aucune incommodité *A.* سالم من العلّة ـ بریٔ من السقامة *P.* آزادهٔ علّت *T.* صاغ وسالم ـ On dit aussi, Vendre un cheval sain et net آتی صاغ وسالم اولمق اوزره صاتمق

Il signifie aussi, clair *A.* صاف ـ خالص ـ نقیّ *P.* پاکیزه *T.* تمیز || Ce vin n'est pas net بو باده صاف دکلدر Cette pensée n'est pas nette بو معناده نقا وصفوت یوقدر Le pre-

cédé de cet homme est net طور وحرکتی مقارن خلوص
Sa conduite n'est pas nette حرکتنده خلوص وصفوت وصفوتدر
On dit, qu'un homme a la voix — حرکتی تمیز دکل - یوقدر
nette نقای صداسی وار در

Il se dit dans ce sens des productions de l'esprit *A.* منقح *P.*
پر نقاحت - نقاحت آمیز *T.* تمیز || Un discours net et
poli تعبیر منقح کلام لطیف. ومنقح Une expression nette
Un style net et facile سهل ومنقح بر سبک وانشا - On
dit aussi, qu'un homme a l'esprit net عقلنده نقاحت وفتاحت
وار در - Et qu'un bien est net, pour dire, qu'il est clair et
quitte de dettes || Cet homme ne doit rien, il a dix mille livres de rentes bien nettes بر اقچه وبر حبه دینی اولمیوب
صحیح ومنقح اولدرق اون بیک غروش ایرادی وار در Son
revenu est clair et net ایرادی صحیح ومنقحدر - Et qu'une
écriture, une impression est fort nette *A.* طبع - خط منقح
تمیز یازو وبصمه *T.* طبع پاکیزه - خط پاکیزه *P.* منقح

Il signifie aussi, qui est sans embarras, sans ambiguïté *A.*
درست *P.* برئ من الاشتباه - غیر مبهم - صحیح - منقح
پاک - *T.* پروزسز - تمیز || Il y a bien de l'embarras dans
cette affaire, elle n'est pas nette بو ماده پروزسز اولمیوب
وجوه گوناگون ایله مشتبه ومختلطدر Jamais il ne m'a fait
une réponse nette ابدی بر پاک جواب بکا ویردیکی
بو ماده واضح Cela est clair et net پروزسز بر جواب - یوقدر
بکا صحیح ومنقح Rendez-moi un compte net حساب ومنقحدر
اشتباهدن برئ دکلدر - منقح دکلدر Cela n'est pas net ویر

On dit aussi en parlant d'un reliquat de compte, qu'il reste
tant de net صح الباقی شو مقدار در - Et produit net, revenu net, pour signifier, ce qu'on retire d'un bien touts frais
faits بعد - بعد الخرج والمصرف ایراد صحیح ومنقح
المصرف باقی قالان محصول صحیح

Et poli, sans tache *A.* تابناک - پاک *P.* مصفا - صاف
T. تمیز - صافی || Cette femme a le teint net بو محبوبه‌نک
رنگ روییی مصفا وتابناکدر La glace de ce miroir est bien
nette شو آیینه‌نک بللوری صاف اندر صافدر Ce diamant
n'est pas net بو الماس صاف دکل On trouve difficilement
du cristal qui soit bien net پک تمیز بللور بولنمق پک
مشکلدر - On dit aussi d'une perle qui est d'une belle eau,
qu'elle est d'une eau bien nette صوییی صاف برانجودانه‌سی

On dit, Mettre au net un écrit, un dessin, un plan, etc.
A. تبییض *P.* در بیاض کشیدن *T.* بیاضه چکمک || Il
s'occupe maintenant à mettre au net son ouvrage تألیف ایلدیکی
کتابک تبییضنه مشغولدر

Il signifie aussi, vide *A.* خالی *P.* تهی *T.* بوش || Le fermier avait enlevé tous les grains, et quand on alla pour les
saisir, on trouva la grange nette ملتزم موجود اولان جبوباتک
مجموعنی قالدرمش اولدیغندن اخذ وتسلمنه وارانلر انباری
کلیاً خالی بولمشلر در Les sergens étant allés pour exécuter
ses meubles, ils trouvèrent maison nette مباشرلر متاع بیتنی
ضبط ایچون واردقلرنده خانه‌یی خالی بولمشلر در

On dit figur. Faire maison nette, pour dire, chasser tous ses
domestiques *T.* قپو خلقنی - دائره‌سنی طاغتمق

Et qu'un homme a l'âme nette, la conscience nette, pour
dire, que sa conscience ne lui reproche rien فلانک آیینهٔ
لوح فؤادی آزادهٔ غبار ملامتدر - قلبی زنگ ملامتدن منزهدر
- Et qu'il a les mains nettes, pour dire, qu'il ne se laisse
corrompre par aucun intérêt دست عفتی چرک آلود عیب
الی بیلاشمش دکلدر - اللری کیرلنمامشدر - وقباحت دکلدر

On dit en parlant de quelque chose qu'on a sur le coeur
contre quelqu'un, Je veux en avoir le coeur net, pour dire,
je veux m'en expliquer avec lui استرم ایتمک درون تصفیهٔ -
مرامم تصفیهٔ درون ایتمکدر

Net, s'emploie aussi adverbialement, et signifie, tout d'un
coup *A.* بغتةً *P.* در یکدم - همانّدم *T.* بردن بره || Cela s'est
cassé net بردن بره قیرلیویردی - بغتةً منکسر اولدی

Il signifie figur., franchement *A.* بالصفوة والخلوص *P.*
آچیقدن - پاکچه - تمیزجه *T.* بی غل وغش - خلوصانه - پاکانه
|| Je lui ai parlé net کندویه پاکچه سویلدم || اچیقه

NETTEMENT. Proprement *A.* نظیفاً - بالطهارة - طاهراً
P. بپاکیزگی *T.* تمیز - تمیزلک ایله || Il faut se
tenir blanchement et nettement دائما نظافت وطهارت اوزره
اولملو در Tenir nettement un enfant چوجوغی حال طهارتده
طوتمق

Figur. D'une manière claire *A.* علی وجه النقاحة - منقحاً
P. بپاکیزگی *T.* تمیز اولدرق || Écrire nettement نقاحت
بالنقاحه افادهٔ مرام ایتمک s'expliquer ایله یازمق Cela est
nettement expliqué dans le contrat بو ماده درون حجتده علی

وجه النقاحه مسطور ومذكور در

Et franchement. V. Net dans ce sens || Je lui ai dit nettement la vérité حقيقت حالى كندويه تميزجه سويلدم - Expliquez-vous nettement واقع حالى خلوصانه سويلدم آچيقدن آچيغه افادهٔ مرام ايله

NETTETÉ. Qualité de ce qui est net A. نظافت - طهارت P. پاكى T. تميزلك || Grande netteté طهارت كامله Il aime la netteté نظافت وطهارتدن حظ ايدر

On dit, Netteté de voix A. نقاء الصوت P. پاكيزگئ صدا T. سسك تميزلكى d'esprit A. فتاحة الذهن - نقاء الذهن P. گشادگئ ذهن T. ذهنك آچيقلغى de style A. نقاحة السبك P. پاكيزگئ عباره T. سوزك تميزلكى

NETTOYER. Rendre net A. تطهير - تنظيف P. پاك ساختن T. پاكلتمك - تميزلمك || Nettoyer des souliers, des bottes پاپوشى وچزمه‌يى تطهير ايتمك ses dents تطهير اسنان une maison, les rues خانه‌يى ديشلرى پاكلتمك - ايتمك les fossés d'un château قلعه‌نك خندقلرينى تطهير ايتمك un port ليمانى تطهير ايتمك un fusil تفنكى تميزلمك - سلمك

On dit, Nettoyer la mer de corsaires, les chemins de voleurs دريايى قورصان كميلرندن ويوللرى قطّاع طريقدن تطهير ايتمك Et nettoyer la tranchée, pour dire, en chasser les assiégeans مترسلرى تسلّط اعدادن تطهير ايتمك

Et nettoyer une maison, pour dire, en emporter tout ce qui s'y trouve T. سيلوب سپورمك || Les sergens ont nettoyé cette maison واران مباشرلر اول خانه‌يى سيلوب سپورديلر

NETTOYÉ. A. منظف - مطهّر P. پاكيزه كرده - پاك كرده T. تميزلنمش

NEUF. Nombre qui suit le nombre de huit A. تسعة Fém. تسع P. نه T. طقوز || Neuf cents طقوز يوز Neuf mille طقوز بيك - Il s'emploie quelquefois pour Neuvième. V. ce mot.

NEUF. Qui est fait depuis peu A. جديد P. نو T. يكى || Maison neuve منزل جديد habit لباس جديد - Figur. || Une pensée neuve معناى نو پيدا - معناى جديد

On dit, Faire corps neuf, pour dire, rétablir sa santé par des purgations A. تجديد الوجود P. تنرا نو ساختن T. وجودى يكيلتمك - Et faire maison neuve, pour dire, renouveler tous ses domestiques A. تجديد الاتباع P. پرستاران نو داشتن T. دائره‌يى يكيلتمك

En parlant des personnes, il signifie, qui n'a pas encore acquis d'expérience A. مبتدى P. نو آموز T. عجمى || Il est tout neuf dans ce métier-là هنوز يك عجميدر اول صنعتده aux affaires اداره امورده مبتديدر Si on lui donne cet emploi, il sera bien neuf فلان مأموريته تعيين اولنسه مبتدى اولەجغى Ce laquais n'a pas servi, il est tout neuf بو خدمتكار دركار در - هنوز بر يرده خدمت ايتمديكندن عجميدر On dit aussi, Acheter des chevaux neufs عجمى باركير مبايعه ايتمك

À Neuf. Il se dit des choses qu'on répare de manière à paraître neuves A. على وجه التجديد - تجديداً P. بروجه نو T. بر بنايى تجديداً || Refaire un bâtiment à neuf يكيلده‌رك تعمير ايتمك

De neuf. A. مجدّداً P. از سر نو T. يكيدن || Cet homme a fait habiller ses gens de neuf, c'est-à-dire, avec des habits neufs اتباع وخدمه‌سنى مجدّداً اكسا ايلدى

NEUTRALEMENT. T. de Gramm. Dans un sens neutre A. لازماً || Le verbe actif s'emploie quelquefois neutralement فعل متعدّى بعض كرّه لازماً استعمال اولنور

NEUTRALISATION. Action de neutraliser. V. ce mot.

NEUTRALISER. Rendre neutre un sel par une opération chimique A. ازالة الخاصّة الملح P. خاصّهٔ نمكرا بر گرفتن T. طوزك خاصّه‌سنى كيدرمك || Neutraliser un acide par un alcali حامضك خاصّه‌سنى مالح اضافه‌سيله ازاله ايتمك

Il se dit dans un sens moral pour Tempérer l'effet d'un principe A. ايرات الكسر والفتار - تفتير - توهين P. سستى آوردن T. كوشتمك || Neutraliser un effet par des modifications qui en dénaturent l'exécution بر كونه تصميم اولنمش ترتيبك صورت اجراسنى تغييره وسيله اوله‌جق بعض قوتنى - تعديلات ايله قوتنه ايرات كسر وفتار ايتمك تفتير ايتمك

Neutralisé. A. ملح زايل الخاصّة T. طوز خاصّه‌سى كيدرلمش كوشمش A. مفتّر P. سستى پذيرفته T.

NEUTRALITÉ. État de celui qui se tient neutre entre des nations qui sont en guerre, ou de celui qui se tient neutre dans les disputes A. مجانبة عن التزام احد الطرفين P. بيطرفى T. طرفسزلق - بيطرفلق || Garder la neutralité طرفسزلق اصولنى وقايه ايتمك - قاعده‌سنه رعايت ايتمك

Violer la neutralité بیطرفلق شروطنه مخالف حرکت ایتمک
Demeurer dans la neutralité بیطرفلق اصولنه مداومت ایتمک

NEUTRE. Qui n'est ni pour l'un ni pour l'autre *A.* مجتنب من التزام احد الجانبین *P.* بیطرف *T.* طرفسز || Il veut être neutre pour se rendre l'arbitre de tous leurs différends بینلرنده اولان جمیع خصومات ومنازعاتده حَکَم نصب اولنمق صلاحیّتنی تحصیل ایچون بیطرف طورمق استر
Les États neutres les princes احد طرفینی بیطرف اولان دولتلر les villes مجتنب اولان ـ التزامدن اجتناب ایدن ملوک احد طرفینی التزام ایتمیوب بیطرف اولان سربست بلده‌لر

En termes de Gramm., on appelle Verbes neutres, les verbes qui n'ont point de régime *A.* افعال لازمة

NEUVIÈME. Nombre d'ordre *A.* تاسع *P.* نهم ـ نهمین *T.* طقوزنجی || Le neuvième jour du mois ایکی طقوزنجی کونی
Et la partie d'un tout divisé en neuf portions égales *A.* تسع ـ تسیع *P.* نهیک *T.* بر طقوزده بر جزء ـ طقوزده بر جزءدن طقوز || Cet homme est intéressé pour un neuvième dans cette affaire بو مادّه‌ده بر تسع حصّه‌یه علاقه‌سی وار در

NEUVIÈMEMENT. En neuvième lieu *A.* تاسعًا *P.* بنهم *T.* طقوزنجی اولدرق

NEVEU. Fils du frère *A.* ابن الاخ pl. اولاد الاخوان *P.* برادر زاده ـ ادفر *T.* یکن ou de la soeur *A.* ابن الاخت *P.* همشیره زاده ـ ادفر *T.* یکن ـ Petit neveu, le fils du neveu *A.* ولد الابن الاخ *P.* زادهٔ برادر زاده ـ زادهٔ ادفر *T.* یکن اوغلی

On dit, Nos neveux, pour dire, ceux qui viendront après nous *A.* اخلاف واعقاب *P.* پس آیندگان *T.* بزدنصکره کلەجکلر

NÉVRITIQUE. Il se dit des médicamens propres aux maladies des nerfs *A.* دواء عصبیّ pl. ادویهٔ عصبیّة ـ دواء مشفی الاعصاب *P.* درمان پی *T.* سکیرلر ایچون علاج

NÉVROLOGIE. Partie de l'Anatomie qui traite des nerfs *A.* بحث عن احوال الاعصاب

NEZ. L'organe de l'odorat *A.* انف pl. انوف ـ مخطم pl. مخاطم *P.* بینی *T.* برون || Grand nez انف کبیر ـ ایری برون petit انف صغیر ـ انف اقنا aquilin اوفاق برون ـ انف اخنس retroussé جکمه برون ـ طوغان برون انف ـ انف مسطّح épaté اوجی قالقق برون ـ اقعا یایوان ـ کیکیش دلیکلو برون ـ انف فسیح النخرتین évasé برون pointu انف عارض ـ اوجی سیوری برون ـ انف camus انف افطس ـ باصق برون ـ انف افطح camard یصّی برون
On dit, Mettre son nez, fourrer son nez où l'on n'a que faire, pour dire, se mêler d'une chose qui ne nous regarde pas بر کمسنه وظیفه‌سندن خارج اموره بروننی صوقمق || Mettre son nez partout هر شیئه بروننی صوقمق ـ Et mener quelqu'un par le nez, pour dire, user du crédit qu'on a sur son esprit, pour lui faire faire tout ce qu'on veut بر کمسنه‌یی برونندن چکمک ـ Et donner du nez en terre, pour dire, succomber dans quelque entreprise بروننی دیواره چارپمق

On dit, Parler du nez, chanter du nez, c'est-à-dire, comme si la voix sortait du nez *A.* خنخنة ـ تغنّن ـ خنب *P.* با خنخنه *T.* ککزدن سویلمک ـ خنخم سویلمک *T.* گفتن

Et mettre le nez dans une affaire, pour dire, commencer à l'examiner *A.* تأنف ـ مباشرت *P.* آغاز کردن *T.* باشلمق || A peine eut-il mis le nez dans cette affaire, qu'il vit le point de la difficulté بو خصوصده تأنف ومباشرتی عقیبنده عقدهٔ اشکالی حسّ وادراک ایلدی

On dit prov. et figur., Donner sur le nez à quelqu'un, pour dire, lui causer quelque surprise mortifiante *A.* ارغام الانف *P.* بینیٔ کسرا در خاک مذلّت سودن *T.* بر کمسنه‌نک بروننی یره سورتمک || S'il fait trop l'important, on lui donnera sur le nez اظهار عجب وپندار ایلدیکی حالده ارغام انفنه مبادرت اولنه‌جغی درکار در

Nez, se dit aussi pour tout le visage *A.* وجه pl. وجوه *P.* چهره ـ روی *T.* یوز || Donner sur le nez à quelqu'un بر کمسنه‌نک یوزینه اورمق Mettre le nez à la fenêtre پنجره‌دن یوزینی کوسترمک ـ عرض چهره ایتمک Tomber sur le nez *A.* انتکاس علی الوجه *T.* یوزی قویی قپانمق Les ennemis sont resserrés dans leurs lignes, ils n'oseraient montrer le nez دشمن استحکاماتی ایچنده منحصر وقرار گیر اولوب یوز کوسترمکه جسارت ایتمز Ils se sont rencontrés nez à nez رو برو مصادفه ایتمشلر در ـ مواجههٔ مصادف اولمشلر در Regarder quelqu'un au nez بر کمسنه‌نک یوزینه باقمق ـ یوز یوزه بولشمشلر در

Et pour le sens de l'odorat *A.* شمّ ـ قوّت شامّة *P.* بو *T.* قوخولمه || Il a bon nez, il sent de loin حدّت شمّی تقریبیله

Cette odeur est forte, elle prend au nez بعیددن استشمام ایدر بو رایحه‌نڭ حدّتی زیاده اولمغله تخشیم مشامّی موّدیدر

On dit figur., qu'un homme a bon nez, pour dire, qu'il prévoit les choses de loin A. بعید النظر P. دور بین T. ایراغه کورر

Nez, se dit figur. de la partie du vaisseau qui se termine en pointe A. انف السفینة P. انف کشتی T. کمینڭ برونی - کمینڭ سیوری اوجی -

NI. Particule négative A. لا P. نه T. نه || Il ne boit ni ne mange A. لا یشرب ولا یأکل P. نمی نوشد ونمی خورد T. نه ایچر نه یر Elle n'est ni laide ni belle نه حسنا ونه بد سیما در

NIABLE. Qui peut être nié A. ممکن النفی - ممکن السلب - ممکن الانکار P. امکان پذیر انکار T. انکاره کلور - انکار اولنه بیلور || Cette proposition est très-niable بو قضیه من کل الوجوه ممکن النفیدر

NIAIS. Qui est simple, qui n'a encore aucun usage du monde A. ابله P. کالیوه - ساده لوح - بلاهت آلود T. لوقه || Il est encore tout niais هنوز کلیاً ابلهدر Un garçon niais طفل ابله Il a l'air niais, la mine niaise شکل وسیماسنده وصورت وچهره‌سنده آثار بلاهت بدیدار در Il m'a dit cela d'un ton niais بو کلامی بکا طور ابلهانه ایله سویلمشدر C'est un grand niais بر ابله کاملدر

Il se dit aussi des choses qui indiquent la sottise A. مستحمق P. گولینما - حماقت آلود T. اوغوزلقلی || Des raisonnemens niais دلایل حماقت آلود Un écrit niais نمیقهٔ حماقت آلود -

On dit d'un homme qui fait semblant d'être simple, qu'il fait le niais A. تحامق - تباله P. گولی نمودن T. اوغوزلق کوسترمک - لوقه‌لق کوسترمک

NIAISEMENT. D'une façon niaise A. بالبلاهة P. ساده لوحانه - کالیوه گونه T. ابلهانه - لوقه‌جه

NIAISER. S'amuser à des choses de rien A. اشتغال بالعبثیات - اشتغال باللغویات P. هرزه کاری کردن T. اویونجق مقوله‌سی شیلر ایله اوینامق || Il ne fait que niaiser لغویاته اشتغالدن خالی دکلدر Il n'est pas question de niaiser, il s'agit d'une affaire sérieuse صدد لهو ولغویاته دائر اولمیوب واجب الاهتمام بر مصلحته متعلقدر

NIAISERIE. Bagatelle, choses frivoles A. لغو - لغویّ pl. لغویات - عبث - عبثیات - امر ما لا یعنی P. هرزه کاری T. بیهوده کاری - هیچ مقوله‌سی شیلر || Vous nous débitez cela comme une chose sérieuse, et c'est une niaiserie شو ماده‌یی امور مهمه‌دن اولمق اوزره نقل ایدرسڭ حال بو که لغویات قبیلندندر

Et caractère du niais A. حماقت - بلاهت P. ساده لوحی - گولی T. اوغوزلق - لوقه‌لق

NICHE. Enfoncement pris dans l'épaisseur d'un mur, pour y placer une statue T. دیوارده اویولمش حجره‌جك || Mettre une statue dans une niche دیوارده اویولمش حجره‌جك ایچنده بر بت یرلشدرمك

Et un petit réduit pratiqué dans un appartement pour y mettre un lit, ou dans un jardin pour s'y retirer A. خادعة T. قولتق - قولتق اوطه‌سی || Lit en niche قولتق اوطه‌سی ایچنده قورلمش سریر فراش Il y a une petite niche au bout de ce jardin بو باغچه‌نڭ کنارنده بر قولتق اوطه‌سی وار در

NICHE. Tour de malice que l'on fait à quelqu'un A. مخاتلة pl. مخاتلات - مداعبة pl. مداعبات P. فند T. دوباره - || Il lui a fait une niche فلانه بر دوباره ایتدی || Je suis las de souffrir toutes ces niches رنکڭ ایتدکلری بو قدر مداعبلاتدن بیقدم

NICHÉE. Il se dit des petits oiseaux d'une même couvée A. افراخ الوکنة الواحدة P. مرغچه‌یان یك کرك T. بر فوللق قوش یاوریلری || Il a pris la mère et toute la nichée آنایی وبر فوللق یاوریلری هیئت مجموعه‌لریله المشدر La nichée était de quatre ou cinq petits rossignols وکنهٔ واحده انجق درت بش بلبل یاوریلرندن عبارت ایدی

NICHER. Faire son nid A. اتخاذ الوکنة - توکن - آتکار - اعتشاش P. آشیانه ساختن - لانه کرفتن T. یوه ایدنمك - یوه یاپمق || Les hirondelles nichent dans les cheminées, aux fenêtres, etc. قرلنغچ قوشی اوجاقلرده وپنجره‌لرده وسائر اول مقوله محللرده یوه ایدینور Les petits oiseaux nichent dans les arbres طیور صغیره اشجار اوزرنده اتخاذ اوکار ایدرلر

NICHET. Oeuf qu'on met dans les nids préparés pour la ponte des poules A. بیض المحضن T. فوللق یمورطه

NICHOIR. Cage propre à mettre couver des serins A. مفرخة pl. مفارخ - محضن الطائر P. کرکخانهٔ مرغان T. قوش

بصدره‌جق قفس

NICOTIANE. V. Tabac.

NID. Espèce de petit logement que les oiseaux se font pour y pondre, et pour y élever leurs petits *A.* وكر pl. اوكار - عش pl. اعشاش - وكن pl. وكون - وكنة pl. وكنات *P.* لانه - آشيانه *T.* قوش يوه‌سی || Nid de rossignol بلبل يوه‌سی || Il y a des oiseaux qui font leur nid sur terre يرده يوه يپار قوشلر وار || L'oiseau est dans son nid قوش يوه‌سی ايچنده در

NIDOREUX. Qui a une odeur et un goût de pourri *A.* معفون *P.* خوسیده بو *T.* جورك قوقار - الرايحة

NIÈCE. Fille du frère *A.* بنت الاخ pl. بنات الاخ *P.* دختر برادر *T.* قرنداش قيزی ou de la soeur *A.* بنت الاخت *P.* دختر همشيره *T.* قيز قرنداشی قزی

NIELLE, ou **HERBE AUX ÉPICES.** Plante *A.* كمون برّی - كمون اسود - كمون كرمانی *P.* كمون دشتی *T.* يبان كيميونی

C'est aussi une plante qui croît dans les blés. Sa semence est noire, et communique sa couleur au pain fait avec du blé *A.* ذنيباء *P.* ديو گندم *T.* دلوجه

NIELLE. Maladie des grains *A.* ارقان *P.* ژنكه *T.* صاك

NIELLER. Gâter par la nielle *A.* تأريق *P.* ژنكه زدن *T.* صاك اورمق - صاك چالمق

NIELLÉ. *A.* مأروق *P.* ژنكه زده *T.* صاك چالمش

NIER. Dire qu'une chose n'est pas vraie *A.* انكار - جحد || C'est une vérité qu'on ne peut nier انكار قبول ايتمز بر امر بديهیّ الحقيقتدر || Il le nie fort et ferme بونی كمال شدّت ومتانت ايله انكار ايدر || Nier une dette, un dépôt دينی وامانتی انكار ايتمك

Et ne pas demeurer d'accord d'une proposition *A.* نفی - سلب - عدم التسليم *P.* تسليم نكردن *T.* تسليم ايتمامك || Il ne faut pas disputer contre ceux qui nient les principes اصولی نفی ايدنلر ايله مجادله عبثدر || Nier une majeure كبرايی نفی ايتمك - انكار ايتمك

NIÉ. *A.* منفی - منكر *P.* انكار كرده *T.* انكار اولنمش - غير مسلّم *P.* تسليم نا كرده *T.* تسليم اولنامش

NIGAUD. Sot et niais *A.* دانق - وغبة *P.* گودن *T.* بودالـه

NIGAUDER. Faire des actions de nigaud *A.* دواقت *P.* گودنی كردن *T.* بودالـلق ايتمك

NIGAUDERIE. Action de nigaud *A.* دواقت - فعل الدانق *P.* گودنی *T.* بودالـلق

NIPPES. Il se dit tant des habits que des meubles, et de tout ce qui sert à la parure *A.* اثواب وتجمّلات *P.* ساز ورخت *T.* اثواب واو طاقمی || Il a de belles nippes لطيف اثواب وتجمّلاته مالكدر || Il n'y a que de vieilles nippes dans cet inventaire بو دفترده كهنه اثواب وتجمّلاتدن غيری بر شئ يوقدر

NIPPER. Fournir de nippes *A.* اعطاء الاثواب والتجمّلات *P.* رخت وساز دادن *T.* اثواب واو طاقمی ويرمك || Son père l'a bien nippé en le mariant پدری حين تزويجنده كليتلو اثواب وتجمّلات كندويه ويرمشدر

NITRE. C'est la même chose que le salpêtre. V. ce mot.

NITREUX. Qui tient du nitre || Terres, eaux nitreuses اراضی ومياه شورجيّه - كهرجلـلو طپراق وصو

NITRIÈRE. Lieu où se forme le nitre *T.* كهرجله جيقان ير

NIVEAU. Instrument par le moyen duquel on voit si un plan, un terrain est uni et horizontal *A.* آلة الاستوا - مقياس الاستوا || Il n'y a point de niveau plus juste que celui de l'eau صودن غيری اصحّ واصدق مقياس استوا يوقدر || Dresser avec le niveau مقياس استوا ايله دوزلتمك || Mesurer au niveau مقياس استوا ايله اولچمك

Il se dit aussi de l'état d'un plan horizontal *A.* سويّت - سويّت *P.* همواری - برابری *T.* برابرلك - دوزلك || Prendre le niveau d'un terrain ارضی قياس ايتمك - سويّت يرك برابرلكنی آلمق

DE NIVEAU, AU NIVEAU. On le dit des choses dont la surface est unie, égale, horizontale *A.* سويّا - مستويا *P.* همبرابرانه *T.* برابرلكده || La cour n'est pas au niveau du jardin فنای دار باغچه‌نك برابرلكنده دكلدر || Cette terrasse est de niveau avec le rez-de-chaussée بوسدّ روی ارضك برابرلكنده در || Mettre de niveau برابرلكه كتورمك - تسويه ايتمك

Il se dit figur. des personnes, et signifie, qui va de pair avec un autre *A.* بالمساواة - بالمعادلة - بالمكافئة *P.* برابرانه - با همسری - با همپايگی *T.* برابرلكده || Il est au niveau des plus grands seigneurs اعاظم قوم ايله معادله ومكافئه اوزره در - برابر وهمپا در || Il n'est pas à votre niveau pour raisonner de métaphysique سكا معادل اولمديغندن علم كلامدن بحث

ایلمکه قدرتی یوقدر

NIVELER. Mesurer avec le niveau *A.* تقدیر بمقیاس الاستوا - مقیاس *T.* بمقیاس استوا اندازه کردن *P.* تقدیر بآلة الاستوا استوا ایله اولچمک || On a nivelé la rivière depuis un tel endroit jusqu'à un tel autre, pour savoir combien elle a de pente نهرک انیشه طوغری آقندیسی نمقدار اولدیغنی بیلمک ایچون مقیاس استوا ایله تقدیرینی ایتدیلر

NIVELÉ. *A.* مقدّر بمقیاس الاستوا *P.* بمقیاس استوا اندازه مقیاس استوا ایله اولچنمش *T.* کرده

NIVELEUR. Celui qui fait profession de niveler *A.* مقدّر مقیاس استوا ایله اولچیجی *T.* بمقیاس الاستوا

NIVELLEMENT. Action de niveler. V. Niveler || Ce nivellement a été fait avec exactitude بو یرک مقیاس استوا ایله اولچنمەسی کمال صحت اوزره اولمشدر

NOBILIAIRE. Catalogue des maisons nobles *A.* فهرس الارباب - الحسب *P.* فهرست خانمانان فهرس الارباب البیوتات *T.* کشی زاده اوجاقلرینک دفتری || On trouve la généalogie de cette maison dans le nobiliaire de la province بو خاندانک نسل ونسبی مملکتک خاندانلری دفترنده موجود در

NOBLE. Qui, par sa naissance, est d'un rang au-dessus des autres citoyens *A.* نجیب pl. نجبا - حسیب pl. حسبا - عالی تبار *P.* اصیل - ارباب الحسب pl. اهل الحسب *T.* آدم اولادی - کشی زاده اصلزاده - عالی نژاد || Il est noble par sa naissance ارباب اصالت - نسلاً وعرقاً اصیلدر Noble d'extraction حسیب العصاره در اولادندندر اصیل - کریم - حسیب السلاله اولمق Être de noble sang العرقدر عن ابوین حسیب السلاله اولمق Être noble de père et de mère آنادن بابادن کشی زاده اولمق - عریق وحسیب اولمق être noble par lettres du Prince برات پادشاهی ایله زمرهٔ - حسیب دخیل ارباب حسبدن اولمق Nouveau noble ساخته - کاذباً حسیب faux زمرهٔ ارباب حسبه نو آمده Petit noble de campagne اهل قرادن اولوب طبقهٔ اصلزاده Les nobles exempts de taille صغیره کشی زادەسی اولان Il y avait souvent discorde جزیەدن معاف اولان ارباب حسب entre le peuple et les nobles عوام ناس ایله اصلزادگان بیننده ایکیده برده نفاق وشقاق وار ایدی Nobles Vénitiens وندیک اصلزادەلری

Il se dit aussi de celui qui est noble par lettres du Prince *A.* رفیع القدر *P.* بزرکواری پذیرفته *T.* اولولنمش || Tout gentilhomme est noble, mais tout noble n'est pas gentilhomme اصحاب حسب واصالتک جملەسی رفیع القدر در انجق هر رفیع القدر اصلزاده عدادینه داخل دکلدر Le prince fait des nobles, mais le sang fait des gentilshommes پادشاه بر کمسنەنک قدرینی ترفیع ایده بیلور امّا اصلزادەلکی ویرن عرق ونسبدر

Il signifie aussi, élevé au-dessus des autres du même genre *A.* ذو الشرافة - شریف *P.* کریم - ارجمند - بزرکوار *T.* اولو Une âme noble et généreuse نفس کریم سماحت وسیم Un coeur noble قلب شرافت آلود Il a l'air, la taille, le geste noble ناصیهٔ حالندهٔ وقدّ وقامت وشکل وهیئت ووضع وحرکتنده آثار شرف وارجمندی نمایاندر Il a des sentimens nobles افکار شرافت آثار ایله مجبولدر Cet auteur a le style noble بو مؤلفک سبک وانشاسنده بر شیوهٔ شرف شیمهٔ کریمهٔ انفت وحمیّت Noble orgueil وبزرکواری وار در L'homme est le plus noble de tous les animaux انسان اشرف حیواناتدر Un cheval noble نجیب - فرس کریم الاصل الاصل

On appelle le coeur, l'estomac, le cerveau, Les parties nobles *A.* اعضاء شریفة

NOBLEMENT. Avec noblesse *A.* بالکرم - بالشرف والکرم *P.* والنجابة - کریمانه *T.* ارجمندانه - اولولق ایله || Il s'exprime noblement نجیبانه افادهٔ مرام ایدر Il se conduit بالکرم والنجابه عمل وحرکت ایدر

NOBLESSE. Qualité par laquelle un homme est noble *A.* حسب ونسب - حسابت - اصالت *P.* علوّ النسب - بلندیٔ *T.* اصلزادگی - علوّ نژاد - تبار اصلزادەلک - کشی زادەلک حسب ونسب قدیم - اصالت قدیمه || Ancienne noblesse نسب عالی haute حسب نو پیدا - حسب جدید nouvelle صحت اصالتنه اعتراض ایدرلر On lui conteste sa noblesse اصالت ونسبنی اثبات ایتمک Prouver sa noblesse Dégradé de noblesse رتبهٔ اصالتدن اسقاط اولنمش Des lettres de noblesse احسان عنوان حسابتی محتوی برات عالی On dit figur., Soutenir noblesse, pour dire, vivre noblement شان اصالتنی وقایه ایتمک

Il se prend aussi pour tout le corps des gentilshommes *A.*

ارباب الحسب ـ زمرة الاصحاب النسب ـ شرفاء القوم pl. کشی زاده‌لر زمره‌سی T. گروه اصلزادگان P. والنسب

Et pour Élévation A. علو ـ عزت ـ کرم ـ شرافت P. علو طبع || Noblesse de coeur اولولق T. بزرکواری de sentimens عزت نفس d'âme علو وشرافت افکار d'expression, de style عباره‌نک وسبک کلامک علو وشرافتی de pensées علو وشرافت معانی

NOCE. Mariage A. نکاح ـ تزوج ـ مزاوجت P. نکاحداری T. اولنمه Il ne se dit qu'au pluriel || Convoler en secondes noces دفعهٔ ثانیه اولەرق تزوج ایتمک Elle était veuve d'un tel en premières noces, et elle a épousé un tel en secondes noces بو خاتون نکاح اول اولمق اوزره متزوجه اولدیغی زوجدن طول اولدقدنصکره نکاح ثانی اولەرق فلانه تزوج ایلدی Le jour de ses noces یوم نکاحنده

Noce. La fête qu'on fait en se mariant A. عرس pl. اعراس P. سور نکاح ـ سور عروسی T. دوکون || Les noces d'un roi سور همایون Une noce de village اهل قریه دوکونی Habit de noces کسوهٔ عرس Salle à faire noces ترتیب دوکون ـ هدیهٔ سور Présent de noce سوره لایق دیوانخانه ـ هدیه‌سی On dit d'un homme qui va gaiement au combat, qu'il y va comme à la noce دوکونه کیدر کبی سفره کیدر Il se dit aussi de toute la compagnie qui s'est trouvée à la noce ارباب سور ـ جمعیتی دوکون

NOCHER. Celui qui conduit un vaisseau A. رئیس السفینة P. ناخدا T. کمی رئیسی

NOCTAMBULE. Qui marche la nuit en dormant A. سیار فی اللیل نایماً P. شبروان T. خوابندهٔ کیجه اویور ایکن کزن

NOCTAMBULISME. Maladie de ceux qui marchent la nuit en dormant A. سیر فی اللیل نایماً P. شبروی خوابندگان T. کیجه اویقوده ایکن کزمه

NOCTILUQUE. Il se dit des corps qui donnent de la lumière la nuit A. لامع فی الظلام P. شبتاب T. قره‌کولقده پارلایبجی

NOCTURLABE. Instrument avec lequel on peut à toute heure de nuit trouver de combien l'étoile du nord est plus haute ou plus basse que le pôle A. اسطرلاب اللیل

NOCTURNE. Qui arrive durant la nuit A. لیلی P. شبی T. کیجه‌ده‌کی || Vision nocturne صورت خیالیهٔ لیلاً مرئی اولان assemblée لیلیهٔ جمعیت ـ کیجه جمعیتی

NOËL. Fête de la nativité de Notre-Seigneur A. عید المیلاد مولود حضرت عیسی ـ حضرت عیسی

NOEUD. Enlacement fait de quelque chose de pliant, dont on passe les bouts l'un dans l'autre en les serrant A. عقدة pl. عقود P. گره ـ نغوله T. دوکوم || Noeud simple عقدهٔ بسیطه double عقدهٔ مکرره Gros noeud عقدهٔ جسیمه Un noeud qui n'est pas serré اولمیان عقده محکم Faire un noeud عقد عقده ـ حل عقده ایتمک défaire عقده‌یی پکشدرمک ـ ایتمک بو عقده‌یی سوکمک ـ فسخ عقده Ce noeud est trop lâche بو دوکوم بغایت کوشکدر ـ عقده بغایت سست ومسترخادر ـ Figur. La difficulté d'une affaire, d'une question A. عقدة اشتد مصلحتک عقدهٔ || Voilà le noeud de l'affaire الاشکال عقدهٔ اشکالی Vous avez trouvé le noeud اشکالی. بو در مبحثک عقدهٔ بولمشسک Trancher le noeud de la question مقراض تدبیر ایله قطع وحل ایتمک ـ اشکالنی قطع ایتمک ـ On appelle Noeud gordien, une difficulté qu'on croit insurmontable A. عقدهٔ ممتنع الانحلال ـ Et noeud coulant, un noeud qui se serre ou se desserre sans se dénouer. V. Coulant.

Noeud, signifie aussi, liaison entre des personnes A. رابطة pl. روابط P. پیوند T. باغ || Noeud de parenté رابطهٔ رحم وقرابت d'alliance رابطهٔ مصاهرت Le noeud sacré du mariage رابطهٔ مبارکهٔ نکاح ـ رابطهٔ واجب الاحترام زوجیت Les divers noeuds qui les joignent ensemble میانه‌لرنده وسیلهٔ اتحاد اولان روابط گوناگون Les noeuds les plus forts, les plus étroits روابط قویه واکیده Un noeud indissoluble رابطهٔ ممتنع الانفساخ Ils sont liés d'un double noeud روابط مکرره ایله بینلرنده اتحاد وار در Serrer les noeuds de l'amitié توثیق ایتمک ـ روابط حب وموالاتی تحکیم ایتمک les rompre قطع سر رشتهٔ حب ـ فسخ روابط محبت ایتمک La mort rompit les noeuds de leur union, de leur mariage ومودت تیغ اجل بینلرنده اولان رابطهٔ اتحادی یاخود رابطهٔ زوجیتی قطع وشکست ایتمشدر

Noeud, signifie aussi, la bosse, l'excroissance qui vient aux parties extérieures de l'arbre A. عجرة pl. عجر T. دوکوم ـ بوغوم || Le tilleul est un bois où il y a peu de noeuds احلامور آغاجنده دوکوملر اقل قلیلدر

Il se dit aussi, de la jointure qui se trouve au sarment de la vigne et d'autres plantes, comme aux cannes, et aux tuyaux

des blés .A انبوبة .pl انابيب - قُصّابة .pl قصّابات .T بوغوم
|| Des cannes à noeuds انبوللو قايش

Et de la jointure des doigts de la main .A pl. عقود الاصابع -
پيوندگاه - پيوندهاى انگشت .P فصّ القصبات الاصابع
پرمق قلملرينك اك برلرى .T استخوانهاى انگشت
et du larynx .A قصبة الحنجرة .P ناى گلو .T خرتلاق

NOIR. Qui est de la couleur la plus opposée au blanc .A
لحية سودا || Barbe noire قره .T سياه .P ادهم - اسحم - اسود
- شعر اسود Des cheveux noirs قره صقال - ريش سياه -
- اسب شبرنگ - فرس ادهم Un cheval noir سياه صاچ
ياغز آت Bile noire قره صفرا - صفراى اسود - Il se dit
aussi de certaines choses qui approchent de la couleur noire ||
Pain noir سياه اتمك - نان سياه - خبز اسود - خبز اسحم
Des yeux noirs سياه - چشم سياه - عين احور - عين اسود
سياه ديشلر des dents كوز

Il signifie aussi, livide, meurtri .A ادكن - اقره .T برەلنوب
برەلنمش - مورارمش

Et obscur .A مظلم .P تاريك - تيره وتار .T قرەكو || Ca-
chot noir قرەكولق حبسخانه - زندان تيره وتار - محبس مظلم
Antres noirs مغارات مظلمه Nuit noire .A ليل - ليلة مظلمه
قرەكو .T شب تاريك - شب تيره - شب ديجور .P مدجان
nuée سحاب دجن - سحاب مظلم Le temps est noir گيجه
هوا تيره وتار در - هوا مظلمدر

Et sale .A ملطخ - موسّخ .P ملوث - چرك آلود شوخگين
|| كيرلو پاسلو - بيلاشق - پينس - مردار .T وسخناك -
Lavez vos mains, elles sont toutes noires اللرينى غسل ايله
زيرا بغايت ملطخ وچرك آلود در

Figur. Triste, mélancolique .A سوداوى || C'est un esprit
noir, il a une humeur noire سوداوى المزاجدر Il a des va-
peurs noires qui lui montent au cerveau دماغنه صعود ايدر
- حزن سوداوى Un noir chagrin ابخرهٔ سوداويّه يه مبتلا در
اندوه وكدر سودا آلود

Il se dit aussi figur. des crimes et des mauvaises actions .A
- قبيح - اقبح - شنيع - اشنع - كريه - اكره .P زشت .T
خيانت || Un crime noir جرم اشنع Trahison noire جركين
malice خباثت كريهه Fût-il jamais d'action plus noire شنيعه
que de livrer son ami? كندو دوستنى تسليم ايلمكدن زياده
اكره واشنع بر حركت اولديغى وارميدر

On dit, qu'un homme a l'âme noire, pour dire, qu'il est
extrêmement méchant .A داخن الخلق - مستحم الفؤاد -
يوركى قره .T تيره درون .P حاسف القلب

On dit, Rendre noir, pour dire, diffamer, faire passer quel-
qu'un pour méchant .A تشنيع - تشيين بسخمة القلب -
- تيره درون نمودن .P تشهير بالقبح والهجنة - تهجين
|| بر كمسنه‌يى سياه يوزلو كوسترمك .T سيه رو نمودن
On l'a rendu bien noir dans cette affaire فلانى بو خصوصده
سخمت قلب ايله تشيين ايلديلر

NOIR. La couleur noire .A لون اسود .P رنگ سياه .T
قره رنك || Un beau noir لطيف بر رنك سياه Teint en
noir رنك سياه ايله بويانمش

NOIR À NOIRCIR, ou **NOIR DE FUMÉE.** Espèce de poudre noire,
faite de la fumée de la poix-résine brûlée .A سناج الزفت
قره ساقزى ايسى .T دودهٔ زفت رطب .P الرطب

NOIR. Nègre .A زنجىّ .P زنگى .T قره || Il a trois blancs
et vingt noirs dans sa sucrerie سكر كارخانه‌سنده استخدام
ايلديكى عمله‌نك اوچى بياض ويكرميسى قره‌لردندر

NOIRÂTRE. Qui tire sur le noir .A مايل - اسمر - ادكن
الى السواد .P سيهچرده .T قرامتق بوز || Couleur noirâtre
teint لون اسمر لون ادكن

NOIRAUD. Qui a les cheveux noirs et le teint brun .A اسمر
الوجه .P سيهچرده رو .T اسمر چهره‌لو

NOIRCEUR. Couleur noire .A سواد - دهمة - سحم .P سياهى
.T سياهلق - قره‌لق || La noirceur de l'ébène آبنوسك سياهلغى
des sourcils قاشك سياهلغى

Il se dit figur. de l'atrocité d'une action, d'un caractère .A
- قره‌لق .T تيره درونى - زشتى .P قبح - رداءة - سخمة
ارتكاب ايلديكى جرمك || La noirceur de son crime بدلك
تيرگى درونى - سخمت قلبى de son âme قبح ورداءتى

NOIRCEUR. Tache noire .A كلف - ادخن - كلف .P لكهٔ سياه .T
سياه لكه

NOIRCIR. Rendre noir .A تسخيم - تسويد - تدهيم .P سياه
رنك سياه ايله بوياتمق - قره‌لمق - قرارتمق .T ساختن
|| Noircir une muraille جدار ايتمك تدهيم - ديوارى قرارتمق -
ديوارى سياه ايله بوياتمق Se noircir la barbe, les sourcils
Il s'est لحيه‌يى وقاشلرى رنك سياه ايله تلوين ايتمك
tout noirci les mains اللرينى يكپاره قرارتدى La vapeur des

boues et le mauvais air noircissent l'or et l'argent وحلزارک
بخاری وهوانک رداتی سیم وزری تسخیم ایدر

Figur. Faire passer pour méchant. V. Rendre noir, au mot Noir || Noircir la réputation de quelqu'un برکمسنه نک صیت
وشهرتنی تهجین ایتمک La calomnie peut noircir l'homme le plus innocent زیاده بیگناه اولان کشی یی اسناد مفتریات
ایله تشنیع ایتمک ممکندر

Noircir et Se noircir. Devenir noir A. ادهیمام ـ اسویداد ـ
T. سیاهی پذیرفتن ـ سیاهی بستن P. کسب السواد
صاچی سیاهلندی Ses cheveux ont noirci || قرارمق ـ سیاهلنمق
Le teint noircit au soleil رنگ رو کونشده سیاهلنور

Se Noircir, en parlant du temps, signifie, devenir obscur A. تغیّم ـ
روی سما تیره وتار ـ روی سما ابرناک شدن P. ادجان
T. کون قاپلایبی بلوتلو اولمق || Le ciel se noircit گشتن
روی سما تغیّم ایتمکده در

Figur. Se diffamer par quelque méchante action A. تشیین
عرض خودرا لکه دار ـ سیه رویی پذیرفتن P. النفس
T. قره یوزلو اولمق || Il s'est noirci par beaucoup de کردن
crimes ارتکاب قبایح کثیره ایله دامن عرضنی لکه دار شین
Voudriez-vous vous noircir d'un tel crime? بو وعیب اولمشدر
ـ مقوله جرم کریه ایله سیهرو اولمغه راضی اولورمیسک
نفسنه ایراث شین ایتمکه راضیمیسک

On dit aussi, Noircir l'esprit, pour dire, faire naître des pensées sombres ذهنی آلودهٔ غبار ملال وکدورت ایتمک

Noirci. A. ـ قرارمش T. سیاه کرده ـ سیاهی بسته P. مسوّد
سیاهلنمش

NOIRCISSURE. Tache de noir A. لکهٔ سیاه P. شائبهٔ سودا
T. سیاه لکه

NOISE. Querelle, dispute A. منازعة pl. منازعات ـ مجادلة ـ
pl. مجادلات ـ مناقشة pl. مناقشات P. ستیز T. آتشمه ـ سوز ـ
غوغا || Grande noise مجادلهٔ عظیمه Chercher noise نزاع ـ غوغا
ایقاظ مناقشه وجدال Émouvoir, exciter une noise آرامق
ـ بادئ مجادله اولمشدر Il a commencé la noise ایتمک
منازعه یه شروع ایلدی

NOISETIER, ou COUDRIER. Arbre qui porte des noisettes A.
فندق T. درخت گلوز P. شجر البندق ـ شجر الجلوز
اغاجی

NOISETTE. Espèce de petite noix A. بندق ـ جلّوز P. گلوز
T. فندق || Casser des noisettes فندق قیرمق ـ فدغ بندق
T. رنگ گلوزی P. لون البندق A. Couleur de noisette ـ
فندق رنکی

NOIX. Sorte de fruit A. جوز pl. جوزات P. گوز ـ گردگان ـ
جوز T. قوز ـ جوز || Noix verte خام جوز nouvelle چار مغز
ـ جوز قوزاغی ـ قشر جوز Coquille de noix تازه جوز ـ طری
De l'huile de noix روغن جوز ـ جوز قبوغی ـ جوز یاغی Écaler
des noix تقشیر جوز ـ جوز صویمق

Il se dit aussi de quelques autres fruits qui ressemblent avec la noix, comme, Noix de galle A. عفص P. مازون T. مازی
Noix muscade A. جوز بوّا T. جوز بوّا Noix de coco A. نارجیل ـ
هندستان جوزی T. گوز هندی P. جوز هندیّ Noix vomique جوز القئ

NOLIS, ou NOLISSEMENT. V. Naulage.

NOLISER. Fréter A. ایجار السفینة P. کشتیرا بکرایه دادن
T. کمی یی نولین ایله کرایه ویرمک

NOM. Mot par lequel on désigne une personne ou une chose
A. اسم pl. اسامی P. نام T. آد || Le nom de Dieu اسم ربّ
اسم ذو الجلال ـ المتعال Au nom du Père, du Fils et du Saint-Esprit باسم الاب والابن وروح المقدّس Confesser, invoquer,
bénir le nom de Dieu اسم خداوند جهان آفرینی ذکر ایتمک
کنیه Nom propre اسم علم de famille وتحمید وثنا ایتمک
Louis premier de nom اوّلکی لویس اسمیله مسمّا اولان
نامنه شهرت ویرمک Signaler son nom معروف اولان ـ قرال
changer آد دکشدرمک ـ تبدیل اسم ـ تنکیر اسم ایتمک
déguiser آدینی بیلدرمامک ایچون ـ توریهٔ اسم ایتمک
Prendre le nom et les armes d'une autre famille تغییر ایتمک
آخر خاندانک اسم وشهرتنی ونشاننی اخذ
Il est assez connu par son nom اسمی معلومدر ایتمک Usurper le nom de quelqu'un برکمسنه نک اسمنی غصبًا قوللنمق
Prêter son nom کندو اسمنی آخره اعاره ایتمک Il plaide
en son nom بنفسه دعوا ایدر Il a pris cette affaire-là sous le
nom d'un valet, sous un nom emprunté بو مصلحتی بر خدمتکار
آخر بر اسمده اولدرق ـ اسمیله یاخود مواضعهٔ اتّخاذ ایلدی
Il ne s'appelle pas ainsi, c'est un nom supposé التزام ایتمشدر
ـ کندونک دکل مواضعهٔ قوللندیغی بر اسمدر
On dit, Le nom Chrétien, Le nom Romain, pour dire, tous
les Chrétiens, tous les Romains || Il est ennemi du nom Chré-

tien عیسوی اسمنده اولنلرک ـ نام عیسوینک دشمنیدر دشمنیدر Le nom Romain s'était répandu par toute la terre رومالو ـ رومانیون منتشر جار اقطار جهان اولمشلر ایدی اسمیله بنام اولنلر ربع مسکونده منتشر اولمشلر ایدی

On dit, Décliner son nom, pour dire, déclarer qui l'on est, afin de se faire connaître *A.* بیان الاسم ـ تعریف الاسم *P.* نام خودرا بیان کردن *T.* کندو آدینی بیلدرمک || Il a été obligé de décliner son nom اسم وشهرتنی تعریفه مجبور اولمشدر

Et répondre d'une chose en son propre et privé nom, pour dire, en être personnellement responsable *A.* تکفل بالنفس

On appelle Nom de guerre, un nom qu'un soldat prend en s'enrôlant *T.* عسکری نفرینه ویریلان لقب ـ Il se prend aussi pour Sobriquet *A.* لقب

On dit en termes de Pratique, Céder ses droits, noms, raisons et actions, pour dire, les transporter à un autre کافهٔ حقوقنی ومطالب وادعالرینی فلانک اوزرینه فراغت ایتمک

Au Nom de... De la part de... *A.* عن جانب ـ باسم فلان *P.* از سوی آن فلان *T.* فلانک اسمنده ـ طرفندن اولدرق || Il est allé emprunter de l'argent au nom de son maître افندیسی طرفندن اولدرق آقچه استقراضنه کتدی ـ On dit aussi dans ce sens, En mon nom طرفمدن اولدرق En son nom کندو طرفندن اولدرق

Il signifie aussi, en considération *A.* حرمةً *P.* بحرمت آن *T.* حقیچون || Je vous demande cela au nom de notre ancienne amitié بینمزده جاری اولان محبت قدیمه‌یه حرمةً بو بابده مساعده ایلمکزی رجا ایدرم au nom de tout ce que vous avez de plus cher عندکده اعز واحب اولان هرنه ایسه آنک حقیچون اولسون بو بابده همتکزی رجا ونیاز ایدرم Je vous conjure au nom de Dieu اللهک اسم مبارکنه حرمةً اولسون رجا ایدرم الله عشقنه اولسون ـ ایدرم

Nom, signifie aussi, réputation *A.* صیت ـ شهرت *P.* نام ـ *T.* آد آوازه ـ نامداری || Il a acquis un grand nom dans les Lettres علم وهنر بابنده تحصیل شهرت عظیمه ایتمشدر ـ آوازهٔ علم ومعرفتی منتشر آفاق اولمشدر C'est un homme qui a un grand nom dans la guerre امور حربیه‌ده حسن صیت وشهرتی واصل مرتبهٔ نهایت اولمش بر مرد نامدار در ـ Éterniser, immortaliser son nom نام وذکرینی تأبید ایتمک نام وشهرتنی دامان آخر الزمانه قدر ابقا ایتمک Avoir du nom نامدار اولمق ـ منبوه الاسم اولمق

On dit, qu'un homme est sans nom, lorsqu'on ne le connaît point dans le monde *A.* مجهول الاسم ـ خامل الذکر ـ خامل *P.* گمنام ـ بی نام وشان *T.* بر آدم ـ آدی شانی یوق Et que c'est un homme de nom, pour dire, qu'il a de la naissance *A.* معروف الاسم *P.* بنام *T.* بر آدم آدلو شانلو

Nom. T. de Grammaire. Il se dit d'un mot qui sert à qualifier une personne, ou une chose *A.* اسم pl. اسامی || Le nom est une des principales parties du discours اسم کلامک اجزای اصلیه‌سندندر Nom substantif اسم موصوف adjectif اسم صفت propre اسم علم appellatif اسم ندا collectif اسم جامع diminutif اسم تصغیر masculin اسم مذکر féminin اسم مؤنث

NOMADE. Errant, qui n'a pas de demeure fixe *A.* اهل الخباء ـ بادیه نشین pl. بدویون *P.* دشت سواران ـ خیمه نشین ـ بدوی *T.* کوچر اولی ـ کوچبه || Nation nomade قوم بدوی ـ قوم کوچر اولی عشیرت Les Tartares sont des nations nomades تاتار خیمه نشیندر Peuples nomades عشایر خیمه نشین

NOMBRANT. Qui nombre *A.* معدود به V. Nombre.

NOMBRE. Il se dit de l'unité, ou d'une collection d'unités *A.* عدد pl. اعداد *P.* شمار *T.* صاییی || Le nombre se considère de deux manières, ou comme nombre nombrant, ou comme nombre nombré عدد ایکی جهت ایله اعتبار اولنور بری عدد معدود به ودیگری عدد معدود لهدر ـ Nombre nombrant, se dit de tout nombre qui n'est appliqué à rien de determiné. Ainsi on dit, L'unité est le principe des nombres احد اصل الاعداددر Multiplier un nombre par un autre بر عددی آخر بر عددک اوزرینه ضرب ایتمک Diviser un nombre par un autre بر عددی عدد آخر ایله تقسیم ایتمک Les anciens ont prétendu qu'il y avait une grande vertu dans les nombres زعم متقدمینه کوره اعداده بر نوع خاصیت عظیمه وار ایدی Nombre pair *A.* عدد زوج ـ عدد شفع *P.* عدد جفت *T.* چفت صاییی impair *A.* عدد وتر ـ عدد فرد *T.* تک صاییی Le nombre de dix عدد عشره La division des nombres تقسیم اعداد ـ Nombre nombré, se dit de l'application du nombre nombrant à quelque sujet que ce soit. Ainsi on dit, Un grand nombre d'hommes عدد کثیر ناس Un nombre prodigieux عدد

Un nombre innombrable عدد لا يحصى - كلّيتلو عدد - كلّى
عدد بيحدّ وشمار Il y avait un nombre infini de monde à
ce spectacle بو تماشاگاهده قتى كلّى خلقك جمعيّتى
عدد وار ايدى Les juges n'étaient pas en nombre suffisant
قضات قدر كفايه‌دن دون ايدى. Le plus grand nombre
était d'avis ارباب مجلسدن اكثرينك رايى بو ايدى
Ils étaient en nombre égal, en pareil nombre متساوى العدد
متساوى المقدار ايديلر Le nombre est complet عدد تامّ
Il a fourni le nombre d'exemplaires convenu مقاوله ومكمّلدر
اولنمش معلوم العدد نسخه‌لرى اعطا وتسليم ايلدى Accom-
plir le nombre تكميل مقدار - تكميل عدد ايتمك augmen-
ter, accroître تزييد مقدار - تكثير عدد ايتمك Mettre un
nombre certain pour un incertain عدد مثبتى عدد مبهم يرينه
وضع ايتمك

On appelle Nombre cardinal, tout nombre qui sert à marquer
la quantité *A.* عدد رئيس pl. اعداد رئيسة - Nombre d'ordre,
ou ordinal, tout nombre qui sert à marquer l'ordre *A.* عدد
المراتب - Nombre collectif, tout nombre qui exprime l'as-
semblage de plusieurs nombres *A.* عدد جامع - Nombre en-
tier, celui qui contient l'unité un certain nombre de fois exa-
ctement *A.* عدد كامل - عدد تامّ - Nombre rompu, ou fra-
ctionnaire, la fraction *A.* كسر pl. كسور - Nombre premier,
tout nombre qui ne peut être divisé sans reste *A.* جذر اصمّ -
Nombre carré, le produit d'un nombre multiplié par lui-même
A. مجذور - جذاء - Nombre cubique, un nombre carré mul-
tiplié par sa racine *A.* عدد مكعّب.

Nombre, signifie aussi, multitude *A.* متعدّد - كثير العدد -
وافر - متوافر *P.* بسيار *T.* جوق ‖ Il a nombre d'amis وافر
وافر نفوس ايدك احبابى واردر Nous étions nombre de gens
Nombre d'historiens l'ont ainsi raconté متعدّد تاريخ نويسان
فلان ماده‌يى اول منوال اوزره نقل وحكايه ايتمشلردر

Dans le nombre, s'emploie au commencement d'une phrase, et
signifie, dans la quantité dont il a été question dans la phrase
précédente *A.* فى هذا العدد - بينهم *P.* در اين مقدار -
میان آنها *T.* اول عدد ايچنده - جمله‌سى ايچنده ‖ J'ai
vu ses tableaux; dans le nombre, il y en a beaucoup de médio-
cres; il n'y en a qu'un d'excellent فلانك تصويرلرينى كوردم
جمله‌سى ايچنده انجق بر عددى اعلا وماعداسى بين
بين ايدى

Au nombre, Du nombre. Parmi, au rang *A.* فى السلك -
فى العداد *P.* در شمار *T.* صره‌سنه ‖ On l'a mis au nombre
des saints سلك اولياى عظامه وضع اولندى - اوليا صره‌سنه
Il عداد شهداى كرامه تعداد اولندى des martyrs قوندى
est au nombre des hommes illustres اجلّهٔ رجال عدادندن
Il l'a mis au nombre de ses amis فلانى احبّا معدود در
صره‌سنه - ودوستانى عدادينه ادخال ايلدى Il n'est pas de
ce nombre بو عداددن معدود دكلدر - بو عداده داخل دكلدر

Sans nombre. Il se dit d'une grande multitude *A.* لا يعدّ -
لا يحصى *P.* بيشمار - بيحدّ وشمار - بيحساب - بيكران
T. صاييسز - صاييسى يوق - قتى چوق ‖ Cet événement
a eu des témoins sans nombre بو حادثه‌نك شاهدلرى
لا يعدّ ولا يحصيدر Il a de l'argent sans compte et sans nombre
بيحدّ وشمار مالى واردر

Nombre, se dit aussi de l'harmonie qui résulte d'un certain
arrangement de paroles *A.* حسن الانتساق - انتساق الكلام
P. خوش رفتارئ سخن *T.* سوزك حسن ايله صره‌لنمسى ‖
Cette période manque de nombre بو فقره‌ده انتساق كلام يوقدر

En termes de Grammaire, il se dit des noms et des verbes,
selon qu'ils s'appliquent à une chose ou à plusieurs. Nombre
singulier *A.* مفرد Nombre pluriel *A.* جمع

On appelle le quatrième des livres de Moïse, Le livre des
nombres *A.* سفر العدد

NOMBRER. Compter *A.* عدّ - تعداد - احصا *P.* شمردن *T.*
صايمق ‖ On ne saurait nombrer les grains du sable de la mer
رمال بحرك دانه‌لرينى تعداد ايتمك امر ممتنعدر Qui
pourrait nombrer les désordres et les malheurs que causent les
guerres civiles? حروب داخليّه‌نك بادى اولدقلرى
مصايب وآفاتى كيم تعداد ايده بيلور

NOMBREUX. Qui est en grand nombre *A.* كثير - وافر - متوافر -
غزير *P.* فراوان - ژرف *T.* چوق - كلّيتلو ‖ Armée nombreuse
عسكر كثير L'assemblée était fort nombreuse جمعيّت پك
كلّيتلو ايدى

NOMBRIL. Cette partie qui est au milieu du ventre de l'hom-
me et de quelques animaux *A.* سرّة pl. سرر pl. سرّات *P.*
ناف - گردگاه *T.* كوبك ‖ Lier le nombril aux enfans nou-
veau-nés هنوز بطن مادردن چيقمش صبيانك سرّه‌لرينى

کوبکده یاره‌لنمشدر Il a été blessé au nombril عقد ایتمک

NOMENCLATEUR. Celui qui établit les dénominations spéciales de divers objets de l'histoire naturelle *A.* واضع المفردات الاسامی فی اجناس المخلوقات

NOMENCLATURE. Méthode qui assigne aux divers objets de l'histoire naturelle, les noms qui peuvent servir à les différensier *A.* وضع المفردات الاسامی فی اجناس المخلوقات || Une des plus grandes difficultés de la Botanique, c'est la nomenclature علم نباتاتده مشکلات عظیمه‌دنک بری وضع مفردات اسامی ماده‌سیدر

Il se dit par extension, de la collection des mots qui sont propres aux différentes parties des autres sciences *A.* اجناس الاسامی والالفاظ || La nomenclature de la Géometrie, de la Grammaire علم مساحه‌یه وعلم نحوه متعلق اجناس اسامی والفاظ

NOMINATAIRE. Celui qui est nommé à un bénéfice *A.* منصوب نصب اولنمش *T.* نصبکرده *P.*

NOMINATEUR. Celui qui nomme *A.* موجّه *P.* توجیهساز *T.* توجیه صاحبی — توجیه ایدن || Le Roi est le nominateur des bénéfices qui vaquent محلول قالان زعامتلری توجیه ایدن پادشاهدر

NOMINATIF. T. de Gram. C'est le premier des cas *A.* رفع — کلمهٔ مرفوعة

NOMINATION. Action de nommer à quelque charge. V. Nommer || La nomination des juges نصب — حکامک نصبی وتعیینلری — Il se dit aussi de celui qui a été nommé à une charge || Je ne l'ai point encore vu depuis sa nomination à... فلان منصبه نصبی وقتندنبرو کورمدم

Il se dit aussi, du droit de nommer à une charge *A.* استحقاق علی التوجیه || Cette place est à la nomination de... بو منصبده استحقاق توجیه فلانک یدنده در

NOMMÉMENT. Avec désignation, par le nom *A.* لا سیّما — بتخصیص الاسم — علی الخصوص — خصوصاً — خاصّة *P.* از *T.* بتخصیص نام — آنجمله || On en a accusé plusieurs personnes, et nommément tels et tels وافر کسان حقنده لاسیّما فلانلره اسناد تهمت اولنمشدر Le roi a voulu conserver plusieurs places, et nommément . . . پادشاه قلع متعدده‌نک وبتخصیص فلان نام قلعه‌نک ید تصرفنده قالمسنی مراد

وآدیله فلان نام قلعه‌نک — ایلدی

NOMMER. Donner un nom *A.* تسمیة — وضع الاسم *P.* نام نهادن — نام دادن — نامیدن *T.* آد قومق — ویرمک || — On l'a nommé Constantin قسطنطین اسمیله تسمیه اولندی || Il fut le premier qui découvrit cette île, et il la nomma de son nom اسمنی قسطنطین وضع ایلدیلر فلان جزیره‌یی ابتدا کشف ایدن فلان کشی اولمغله کندو اسمیله تسمیه وتلقیب ایلدی Ce fort fut nommé le Fort-Louis, du nom du Roi بو حصن پادشاهک اسمنه نسبةً لویس اسمیله تسمیه اولندی

Il signifie aussi, surnommer *A.* تلقیب *P.* ورنام نهادن *T.* لقب قومق C'est ainsi qu'en parlant de quelques rois, on a nommé l'un Pierre le Grand پتروس اعظم l'autre, Bayajet le Foudre یلدرم سلطان بایزد et en parlant des villes, on dit, Jérusalem la Sainte قدس شریف Bagdad la Superbe بغداد بهشت آباد لقبیله ملقب اولان شهر بغداد — بهشت آباد

Et dire le nom d'une personne, d'une chose *A.* بیان الاسم — تعریف الاسم *P.* نام خواندن *T.* آد اوقومق — آدینی دیمک || Je vous nommerai plusieurs personnes وافر کسانک اسملرینی بیان ایده‌جکم Je vous les nommerai par nom et par surnom اسم وشهرتلریله طرفکه بیان ایده‌جکم Comment nommez-vous cet homme? بو آدمک اسمنه نه دیرسک On le nomme Pierre پتروس اسمیله مسمّا در معروفدر

Nommer, signifie encore, établir dans une place *A.* نصب — تعیین || Nommer un ambassadeur بر ایلچی نصب وتعیین ایتمک

Et déclarer *A.* تعیین *P.* بفلان کار سپردن *T.* بر ایشه فلانی تعیین ایتمک || Il le nomma son successeur à l'Empire خلف سلطنت — ولیّ عهد سلطنت تعیین ایلدی Il a été nommé intendant ناظر تعیین اولندی — On dit aussi, Nommer quelqu'un son héritier بر کمسنه‌یی وارث تعیین ایتمک

Se Nommer. *A.* تسمّی *P.* نام داشتن *T.* بر آد ایله آدلنمق — آدی ندر — نه اسم ایله مسمّا در || Comment se nomme-t-il? || Comment vous nommez-vous? سنک — نه اسم ایله مسمّاسک Comment se nomme cette plante? بو نباتک اسمی ندر — اسمی ندر

Nommé. *A.* مسمّا *P.* نامیده — بنام *T.* نامنده — نامنده معروف — دینمکله || Le nommé Pierre پترو نامنده بر کمسنه Les nommés tels et

tels فلان وفلان دينمكله معروف كمسنەلر

À Point nommé. Fort à propos, au temps qu'il faut *A.* في *T.* در انسبترین هنگام *P.* على احسن الاحيان ـ موقتە ـ وقتندە ـ وقتندە تمام || Il arriva à point nommé, comme le combat allait commencer محاربەيە مباشرت اولنمقدە ايكن تمام وقتندە ورود ايتمشدر Vous venez à point nommé وقتندە كلدك

À Jour nommé. Au jour dont on était convenu *A.* في يوم *P.* في يوم المعهود ـ الموعود *T.* در روز قرار دادە قرار ويرلمش كوندە ـ كوندە || Il se trouva au rendez-vous à jour nommé شويلشيلان يوم موعوددە محل ملاقاتدە بولندى

NOMOCANON. Recueil des canons, et des lois impériales qui y ont rapport *A.* كتاب القوانين والفتاوا

NON. Particule négative, qui est opposée à la particule Oui *A.* لا *P.* نه *T.* يوق || Cette affaire est aisée à conclure, il n'y a qu'à dire oui ou non بو مادەنك تنظيمى اسهلدر بو مادە قولاى رابطەيە همان لا ونعم بر جوابە توقف ايدر كيرەجك مقولەدندر همان هە يوق بر جوابە توقف ايدر Non, non, je n'en ferai rien لا لا بر شئ ايدەجك دكلم ـ يوق يوق هيچ بر شئ ايتمم

Il se dit aussi sans opposition à Oui *A.* لا ـ ليس *P.* نه *T.* دكل || Il en est fâché, non sans cause بو بابدە منفعل اولمسى من غير سبب ـ بلا سبب دكلدر Il vous a fait plaisir, non pas tant pour l'amour de vous, que par vanité سنى خوشدل ايتمش ايسەدە بو وضعى سكا محبتاً دكل خود بينلكندن مبنيدر

Il se joint aussi à des noms *A.* عديم *P.* بى *T.* سز || Tous les gens non intéressés عديم الغرض اولنلرك جملەسى ـ غرضسز ـ بيغرض

Il s'emploie aussi substantivement || Ils sont gens à se brouiller pour un oui ou pour un non لا ونعم ايچون قطع الفت ايدر مقولەدندرلر قوريجە Il m'a répondu un non bien sec يوق جوابنى ـ بر لا جوابنى ويردى

Non-seulement. Façon de parler, qui est souvent suivie de Mais *A.* لا فقط ... بل ـ قطع النظر *P.* نه تنها نه ـ نه هم ... بلكە *T.* يالكز دكل ـ دن بشقە ـ دن غيرى ... بلكە || Non seulement il n'est pas savant, mais il est très-ignorant عالم اولمديغندن قطع النظر اجهلدر Non-seulement je l'ai payé, mais encore je lui ai fait un présent آلەجغنى تماماً ادا ايلديكمدن بشقە كندويە بر هديە دخى ويردم Un chrétien doit aimer non-seulement ses amis, mais même ses ennemis برعيسوى دوستلرندن يالكز ـ بشقە دشمنلرينە بيلە محبت ايتمك واجبەدندر دوستلرينى دكل دشمنلرينى دخى سوملو در

Non plus. Pas davantage *A.* ولا *P.* نه نيز *T.* دكل || بيلە Il n'eu fut non plus ému, que s'il eût été innocent جرمسى يوق كبى اظهار اضطراب ايتمش بيلە دكلدر ـ Il signifie aussi, pareillement *A.* ايضاً *P.* نيز ـ هم *T.* دخى || Vous ne le voulez pas, ni moi non plus سز استمزسكز بن دخى يوشيئى Ceux-ci n'en sont pas, ni ceux-là non plus بونلر دكل آنلر دخى دكللر در

NONAGÉNAIRE. Qui a quatre-vingt-dix ans *A.* بالغ التسعين *P.* نود سالە *T.* طقسان ياشنە وارمش

NONANTE. Quatre-vingt-dix *A.* تسعون *P.* نود *T.* طقسان

NONANTIÈME. Nombre d'ordre *A.* تسعون *P.* نودميـن *T.* طقساننجى || La nonantième année de son âge سننك طقساننجى سنەسى

NONCE. Prélat que le Pape envoie en ambassade *T.* ريم پاپاسى طرفندن مبعوث اولان سفير

NONCHALAMMENT. Avec nonchalance *A.* بالتوانى *P.* با سستى *T.* كوشكلك ايلە

NONCHALANCE. Négligence *A.* توانى ـ رخاوة الطبع *P.* سستى *T.* كوشكلك V. aussi Négligence.

NONCHALANT. Négligent *A.* متوانى *P.* سست *T.* كوشك V. Négligent.

NONCIATURE. L'emploi de nonce *T.* ريم پاپاسى طرفندن اولان سفارت مأموريتى

NON-CONFORMISTE. Il se dit en Angleterre de celui qui s'écarte de la religion anglicane *A.* مخالف المذهب *P.* بمذهبت ديگر تابع شدە *T.* بشقە مذهبدە اولان

NON-JOUISSANCE. T. de Jurisp. Privation de jouissance *A.* محروميّة التمتع || Il lui est dû une indemnité pour la non-jouissance تمتعدن محروميتى وقتى ايچون تضمين ضرر اولمق اوزرە كندويە شو مقدار اقچە ويرلمك اقتضا ايدر

NONOBSTANT. Malgré, sans avoir égard *A.* صرفاً عن الانظار ـ من غير التيفات الى *P.* با همە آنكە ـ بآن نظر نكردە *T.* باقميەرق ـ كوسترميەرك التفات || Il a été obligé de

payer, nonobstant l'appel دعواسنی آخر محکمدیه قالدردیغندن صرف انظار اولنمرق اوزرینه حکم اولنان اقچه‌نک إداسنه مجبور اولمشدر || Il s'est opiniâtré, nonobstant toutes les remontrances de ses amis احبابی طرفندن عرض اولنمش اولقدر اعتراضاتدن صرف انظار ایله عنادنده ثابتقدم اعتراضاته التفات ایتمیه‌رک عنادندن فارغ - اولمشدر اولمامشدر

NON-PAIR. V. Impair.

NONPAREIL. Qui est sans pareil *A.* عدیم النظیر - لا نظیر مثلی یوق - اورنکی یوق *T.* بیهمتا - بیمثل - بیمانند *P.* || Un mérite nonpareil لیاقت لا نظیر Une vertu nonpareille مثل ومانندی یوق صلاح حال

NONPAREILLE. Il se dit en plusieurs arts, pour exprimer ce qu'il y a de plus petit *A.* ادق دقیق *P.* باریکتربین - اک انجه *T.* اک اوفاق *T.* خرده‌ترین

NON-RÉSIDENCE. Absence du lieu où l'on devait résider *A.* غیبة عن المقرّ *P.* نا بودن از مقام خود *T.* یرنده بولنمامه

NONUPLE. Qui contient neuf fois *A.* مضاعف - تساعی *P.* نه بار *T.* طقوز قات تسع مرّات

NONUPLER. Répéter neuf fois *A.* تضعیف تسع مرّات *P.* نه بار کردن *T.* طقوز کرّه ایتمک

NON-USAGE. Cessation d'usage *A.* عدم الاستعمال - عطلان من العمل *P.* عملماندگی *T.* قوللانلمامه || Les lois s'abolissent souvent par le non-usage قانونلر احیاناً عملدن معطل اولنجه کلیّاً ملغا اولور

NON-VALEUR. Manque de valeur en une terre qui ne rapporte pas ce qu'elle devrait rapporter *A.* قلة النما - عدم البرکة - قلة المحصول *P.* کم نمایی - بیحاصلی *T.* برکتسزلک - نماسزلق || Cette terre n'est pas bien cultivée, elle est en friche en bien des endroits, elle est en non-valeur بو ارض لایقی اوزره زراعت اولنمیوب اکثر محلّلرده پور قالدیغندن ناشی قلت عارض اولمشدر || La non-valeur de cette terre vient de ce qu'on la néglige depuis trois ans بو ارض اوچ سنه‌دنبرو زراعتنه اهتمام اولنمدیغندن بیحاصل اولمشدر

En termes de Finance, on appelle Non-valeurs, des deniers dont on ne peut faire le recouvrement *A.* pl. بقایا *P.* باز مانده *T.* تحصیلی ممکن اولمیان

NORD. Septentrion *A.* شمال *T.* یلدز طرفی || Ce pays est borné au nord par une telle rivière بو مملکت شمالاً فلان نهر ایله محدود در || Les pays du nord ممالک شمالیّه || Les peuples, les puissances امم واقوام شمالیّه ودول شمالیّه || Le vent du nord, ou simplement Le nord *A.* ریح الشمال *P.* باد *T.* یلدز - پویراز *T.* شمال جانب || Une maison exposée au nord شماله ناظر بر باب منزل - Il signifie aussi, le pôle boréal *T.* قطب شمالیّ دمور قازیق

On appelle Degrés de latitude du nord, ceux qui vont de l'équateur au pôle septentrional *A.* درجات العرض الشمالیّ

En termes de marine, on dit, Faire le nord, faire le sud, pour dire, faire route au nord, au sud سمت شماله یاخود سمت جنوبه متوجّه اولمق

NORD-EST. La partie du monde qui est entre le nord et l'est *A.* ما بین المشرق والشمال - سمت النکیباء *T.* پویراز طرفی || Une telle ville est au nord-est de telle autre فلان شهر فلان شهرک پویرازی طرفنده کائندر

Il signifie aussi, le vent qui souffle de cette partie *A.* نکیباء - صابیة *T.* پویراز - پویراز یلی || Le nord-est est extrêmement froid en ce pays-ci بو مملکتده غایت ایله پویراز یلی بارد در

NORD-OUEST. La partie du monde qui est entre le nord et l'ouest *A.* ما بین المغرب والشمال - سمت الجربیاء *T.* قره یل طرفی || Cette ville est au nord-ouest de Vienne بو بلده بچ شهرینک قره یلی طرفنده واقعدر - Il se dit aussi du vent qui souffle de cette partie *A.* جربیاء *T.* قره‌یل || Le nord-ouest est d'ordinaire froid et pluvieux قره یل عادتا بارد وممطر در

NOTA. Note que l'on met à la marge d'un écrit *A.* نقطة الاشارة *P.* نشان *T.* م || Mettez-là un nota اول محلّده بر م وضع ایله - نقطهٔ اشارت وضع ایله

NOTABLE. Remarquable *A.* واجب الاعتداد - متعدّ به *P.* شایان اعتداد *T.* صاییلور - اعتباره کرکلو || Dits notables شایان اعتداد اولهجق افعال faits اقوال واجبة الاعتداد Un cas notable شایان اعتداد اولهجق حالت Un notable bourgeois اصناف - اصناف گروهندن شایان اعتداد بر کمسنه زمره‌سندن صاییلور بر آدم

Et considérable *A.* جسیم *P.* بسیار - فراوان *T.* کلیّتلو || Dommage, somme notable کلیّتلو ضرر - ضرر ومقدار جسیم

Notables. Les principaux et les plus considérables d'une ville, d'une province *A.* pl. وجوه - اعيان *P.* بزرگان - كلانتران *T.* وجوه واعيان || Une assemblée de notables سوز صاحبلرى وجوه واعيان Les notables étaient assemblés مملكتك جمعيتى بلده بر يره كلمشلر ايدى

NOTABLEMENT. Grandement *A.* مبالغةً - بالمبالغة *P.* بسيار - *T.* بر وجه كلّى كلّيتلوجه - كلّيتلو مرتبده || Il est notablement lésé dans cette affaire بو مصلحتده كلّيتلو مرتبه متضرّر اولمشدر

NOTAIRE. Officier public qui passe les contrats et les autres actes volontaires *A.* كاتب الشرع - كتّاب الشرع || Le corps des notaires زمرهٔ كتّاب الشرع Les registres d'un notaire كاتب شرعك ياننده محفوظ اولان قيود ودفاتر Quittance faite par-devant notaire كاتب شرع مواجههسنده تنظيم اولنمش معرفتيله ياپلمش - ابرا سندى

NOTAMMENT. V. Nommément || Il a cité plusieurs lois, et notamment celle-là بر قاچ قانونى وخصوصاً فلانى على طريق الاشهاد ذكر ايلدى

NOTARIAT. Fonction de notaire *A.* كتابة الشرع || Il a exercé long-temps le notariat مدّت مديده كتابت شرع خدمتنى اجرا ايلدى

NOTARIÉ. Passé devant notaire *T.* كاتب شرع حضورنده معرفتيله عقد اولنمش - معقود بر قطعه سند

NOTE. Marque que l'on fait en quelque endroit d'un livre, d'un écrit, pour s'en souvenir *A.* اشارة *P.* نشان *T.* نشان || Mettez une note à la marge du livre pour trouver le passage فقرهيى بولمق ايچون هامش كتابده براشارت وضع ايله

Il signifie aussi, remarque, espèce de commentaire sur quelque endroit d'un écrit, d'un ouvrage *A.* حاشية pl. حواشى || J'ai fait des notes sur sa lettre مكتوبنى تحشيه ايلدم On a imprimé ce livre avec des notes بو كتاب حاشيهلريله معاً طبع اولندى Note marginale هامشده مسطور حاشيه

Il se dit aussi, d'une remarque qu'on fait sur un mot, sur une phrase *A.* شرح || Il faut mettre ce mot dans le dictionnaire avec la note Vieux بو لفظ لغت ايچنه وضع اولنديرق ياننده لغت قديمه در ديو شرح ويرلملو در

Note d'infamie, ou **Note infamante**, est celle qui est imprimée juridiquement par le magistrat pour quelque cause grave *A.* وسام التفضيح *P.* بد نامى *T.* تمغاى رسوايى ورسوايلق - بد ناملق دامغهسى - دامغهسى || Le blâme en Justice est une note infamante حضور شرعده مظهر تعييب وتشنيع اولمق رسوايلق تمغاسيله موسوم اولمقدن فرقى يوقدر On dit aussi, La réprimande faite par un juge, est une note حاكمك تعزيرى بر وسام تفضيح مثابهسنده در C'est une fâcheuse note ردئ وقبيح بر تمغاى تفضيحدر

Note. Mémoire, exposé *T.* تقرير

Note, se dit aussi des caractères dont les musiciens se servent pour marquer le chant *A.* رقم اللحن pl. ارقام الالحان *P.* ازكى رقمى *T.* رقم نوا

On dit figur. Changer de note, Chanter sur une autre note, pour dire, changer de façon de faire, ou de parler تبديل اصول دكشدرمك - اصول ايتمك

NOTER. Remarquer *A.* نظر - صرف النظر الدقة *P.* حوالهٔ *T.* بوكا دقت ايتمك - چشم دقت كردن || Notez bien cela دقت ايله Notez qu'il était son ennemi مقدما دشمنى اولديغنه دقت ايله

Et faire une marque *A.* وضع الاشارة *P.* نشان نهادن *T.* نشانلمق || J'ai noté ce passage dans mon livre, sur mes tablettes بو فقرهيى دفترمده اشارت ايلدم

Il se prend aussi pour Marquer en mauvaise part *A.* توسيم بالقبح - اشارة بالعيب والقباحة *P.* تمغاى بد نامى زدن *T.* بد ناملق نشانيله - ميلمك - نشان رسوايى زدن - فلانى نيچون بد || Pourquoi le voulez-vous noter? تمغالمق بد ناملق Vous serez noté ناملق نشانيله تمغالمق استرسك ايله ميلنهجكسك Il n'a qu'à prendre garde à lui, il est déjà bien noté ميلنمش بر آدم اولمغله احتراز اوزره اولملو در

Noté. On dit, Homme noté, pour dire, qui a une mauvaise réputation *A.* مشار بالعيب والقباحة - موسوم بالعيب والقباحة *P.* بد نامى ورسوايى نشانزدهٔ *T.* ميلى - ميلنمش - بد ناملق ايله تمغالنمش

NOTICE, se dit de certains ouvrages qui sont faits pour donner une connaissance particulière des villes, des provinces, etc. d'un royaume *A.* تذكرة الاحوال البلاد والمسالك || La notice de l'Empire مملكت تذكرهٔ احوال بلاد ومسالكى

Il signifie aussi, la connaissance qu'on donne d'une chose par des recherches critiques *A.* حكاية الحال || On travaille à la notice des manuscrits de la bibliothèque كتابخانهده موجود

دست خط كتابلرك حكايهٔ احوالی تحرير اولنمقده در

NOTIFICATION. Acte par lequel on notifie *A.* رسالة الاخبار
إفادهٔ حالی متضمن كاغد *T.* اخبار نامه *P.* ورقة الاخبار ـ
اخباری مشعر كاغد ـ || Ils ne peuvent plus en douter, la notification leur en a été faite بوكا دائر اقتضا ايدن اخبار نامه طرفلرينه بعث وارسال اولنمش اولمغله شكك واشتباهلری قالمامق اقتضا ايدر

NOTIFIER. Faire savoir dans les formes reçues *A.* رسماً اخبار
رسماً آگاه كردن ـ آگاهيدن *P.* رسماً انها ـ رسماً بيان ـ
T. رسم اوزره بيلدرمك || Cet acte ne sera point valable, si on ne le fait notifier بو سند رسماً انها اولنمدقجه دستور طرفمه رسماً افاده Il ne m'a point été notifié العمل اولمز
اولنمامشدر On fit notifier le traité de paix aux ambassadeurs مصالحه عهدنامه سنی دول ايلچيلرينه رسماً بيان ايلديلر
Après que l'ambassadeur eut notifié son arrivée ايلچی وصولی خبرينی رسماً انها ايلدكده

رسم اوزره *T.* رسماً آگاهيده *P.* رسماً منها *A.* Notifié
بيلدرلمش

NOTION. Connaissance, idée qu'on a d'une chose *A.* خبر pl.
علم ـ اخبار pl. معلومات *P.* دانش *T.* بيلش || Notion claire, distincte خبر صريح ومنقح certaine خبر صحيح confuse خبر مشوش faible خبر واهی imparfaite خبر ناقص ـ
Je n'ai point de connaissance parfaite de cela, علم اجمالی
je n'en ai qu'une faible notion بو بابده علم تام اولميوب
انجق واهی بر خبرم وار در Il n'en a pas les premières notions بونك هنوز مبادئ معلوماتنه واقف دكلدر Sur une même chose on peut se former diverses notions امر واحد
اوزرنده معلومات گوناگون تصوری ممكندر Il vous donnera des notions sur cette matière بعض كونه بو خصوصده
خبرلر طرفكه بيلدره جكدر Selon la notion que j'en ai بو
بوكا Je n'en ai aucune notion بابده اولان علم وخبرمه نظراً
دائر بر درلو علم وخبرم يوقدر

NOTOIRE. Évident, manifeste *A.* بيّن ـ عيان ـ واضح ـ
هويدا ـ نمودار ـ نمايان ـ بديدار ـ آشكار *P.* ظاهر ـ مبيّن
T. بللو || Le fait est notoire مادهٔ نبك وقوعی واضح وآشكار در
C'est une vérité notoire حقيقتی ظاهر وعياندر Cela n'est que trop notoire كالشمس فی وسط ـ بو ماده بيّن وآشكار در
اظهر من الشمس ـ On dit, Soit در النهار واضح وآشكار در notoire à tous جملهيه معلوم اوله كه

Rendre notoire *A.* اعلان ـ تبيين ـ اظهار ـ ابراز *P.* آشكارا
آشكار قلمق ـ بللورتمك *T.* كردن

NOTOIREMENT, adv. *A.* واضحاً ـ على وجه الوضوح ـ صراحةً
علناً ـ علانيةً ـ عياناً *P.* آشكارا *T.* بللو اولهرق ـ آشكاره ||
Cela est notoirement vrai بو كيفيت واضحاً وعلانيةً حقيقتدر
علناً وصراحةً Il est notoirement coupable de ce crime مقارندر
بو جرم ايله متهمدر

NOTORIÉTÉ. Évidence d'une chose de fait généralement reconnue *A.* تبيّن ـ صراحت ـ وضوح *P.* نمودار ـ هويدايی
T. آشكارهلك ـ بللولك || Cela est de toute notoriété بو
كيفيت صراحت تامه ايله معلومدر On l'a arrêté prisonnier sur la notoriété du fait فعلك وضوح وصراحتی
ايتديكی تقريبيله اسيراً توقيف ـ تقريبيله قيد اسره بند اولدی
اولندی

On appelle Actes de notoriété, des actes passés par-devant notaires, par lesquels des témoins suppléent à des preuves par écrit *A.* سند شرعی

NOTRE. Qui est à nous *A.* نا *P.* ما *T.* بزم ـ بزمكی ـ مز ||
Notre père *A.* والدنا *P.* پدرما *T.* بابامز ـ بزم بابا

Nôtres, s'emploie substantivement, et signifie, ceux qui sont de notre parti, de notre compagnie *A.* متعلّقاتنا *P.* همسازان ما
T. بزمكيلر || Il n'est pas des nôtres بزمكيلردن دكلدر Les nôtres ont bien fait dans le combat بزمكيلر ايو جنك ايتمشلر در

Il se dit aussi des parents *A.* pl. اقربا *P.* خويشان ـ
خويشاوندان *T.* حصم واقربامز ـ حصملر || Nous devons aimer les nôtres خويشان واقربايه محبت ايتمك واجبهٔ ذمتمز در

NOUE. Tuile faite en demi-canal pour l'égout des eaux *A.*
قنات pl. قنوات ـ قنی *T.* كنكك

NOUER. Lier par un noeud *A.* عقد *P.* گره بستن *T.*
قوردله يی دوكوملمك || Nouer un ruban دوكوملمك ـ Figur.
|| Nouer amitié *A.* عقد المحبة *P.* پيوند دوستی بستن ـ
دوستلق باغلمق *T.* ربط شيرازهٔ محبت كردن

Il signifie aussi, envelopper dans quelque chose en faisant un noeud *A.* ربط *P.* بنديدن *T.* باغلمق || Nouer de l'argent dans le coin d'un mouchoir اقچه اوجنده باغلمق
ياغلغك

Nouer, ou se nouer, Il se dit des arbres, et signifie, passer

de l'état de fleur à celui de fruit *A.* عقد الثمر - ثمور - تثمير
P. میوه بستن *T.* میوه باغلمق - یمش طوتمق || Quand les
pommes commencent à nouer ثمره عقد المـا آغاجلری
باشلادقلرنده Dans le temps où les fruits se nouent موسم
آغاجلر یمش طوتدیغی حالده - ثمورده

Noué. *A.* معقود - منعقد *P.* بسته *T.* باغلو - باغلنمش

On dit, qu'un enfant est noué, pour dire, qu'il est rachitique
A. مقرقم *P.* شیر زده *T.* سود خیره‌سی V. aussi Rachitique.

NOUET. Linge noué, dans lequel on a mis quelque drogue
pour la faire tremper ou bouillir *T.* ایچی طولمش دوکوملی باغ

NOUEUX. Il se dit du bois qui a des noeuds *A.* معجرم -
بغایت *P.* منتب *T.* گرهدار بوغوملو || C'est un bois fort noueux
انبوبه‌لو بوغومی چوق - بوغوملو بر آغاجدر Un bâton noueux
بر عصا

NOULET. Canal fait avec des noues de toile, de plomb ou
de bois, pour l'écoulement des eaux *A.* قنوات مسنّات *P.*
کاریز - کهریز *T.* یر آلتنده صو یولی

NOURRICE. Femme qui allaite *A.* مرضعة pl. مرضعات *P.*
سود آنا *T.* بادسین || Des contes de nourrice سود آنا مثاللری
On dit, qu'une province est la nourrice d'une ville فلان
مملکت فلان بلده‌نک کیلاری مثابه‌سنده در

NOURRICIER. Le mari d'une nourrice *A.* زوج المرضعة *P.*
شوهر بادسین *T.* سود آنا قوجه‌سی || Le nourricier d'un en-
fant چوجونک مرضعه‌سی قوجه‌سی

Suc nourricier. Le suc dont les plantes se nourrissent *A.* ماء
غدائی *P.* آب پرورشبخشا *T.* صو سلیمیجی: - il se dit aussi
des alimens *A.* قوت غدائی pl. اقوات غدائیة *P.* خوراک
غدا دار *T.* غدائیتلو آزیق

NOURRIR. Sustenter *A.* تغدیة - ایراث الغدائیة *P.* پروردن
T. بسلمک || Les alimens les plus propres à nourrir l'homme
انسانک مدار تغدیه‌سی اولان اصلح اقوات Le sang
nourrit toutes les parties du corps بدنک جمیع اجزا واعضاسنی
بسلیان قاندر Il y a des alimens qui nourrissent trop بعض
نان اقواتک غدائیتی زیاده در Le pain nourrit beaucoup
عزیزک غدائیتی چوقدر Les fruits, les légumes ne nourris-
sent pas tant que la viande فواکه ولحومک غدائیتی لحمک
غدائیتی مرتبه‌سنده دکلدر

se dit aussi de toutes les choses dont les plantes tirent
leur suc *A.* تنمیة - تربیة *P.* پروردن - دادن برومندی *T.*
تراب بسلمک || La bonne terre nourrit les plantes, les arbres
صالح وسیلهٔ تربیهٔ نباتات واشجار در Mettre du fumier au
pied d'un arbre pour le nourrir آغاجی بسلمک ایچون
قومق فشقی دیبنده - ایچون تنمیه - Figur. || Les ser-
vices mutuels nourrissent l'amitié طرفیندن ارزانی قلنان همم
ایکی کشینک بری برلرینه - جمیله تنمیهٔ محبتی موجبدر
ایتدکلری همت محبتی بسلر

Se nourrir. Prendre des alimens. *A.* اقتیات - اغتداء - تغذی
غدالنمک - بسلنمک *T.* پرورش یافتن - پرورده شدن *P.*
|| L'homme se nourrit de pain, de légumes, de viandes, etc. انسان
نان عزیز وبقول ولحوم وبو مقوله شیلر ایله تغدی ایدر
Les chevaux se nourrissent de foin et d'avoine دوابّ ومواشی
اوتلق ویولاف ایله بسلنور Cet enfant se nourrit bien, se
nourrit mal بو چوجوق جیّد الغدا در سیّئی الغدا در -
خوش غدا در بد غدا در

Nourrir. Entretenir d'alimens *A.* اعطاء النفقة - انفاق -
ارزاق *P.* روزی دادن - نوش دادن *T.* اولوش ویرمک -
بسلمک - ازقلندرمق || Je l'ai vêtu et nourri dix ans durant
تمام اون سنه فلانی اکسا وارزاق ایلدم Les enfans sont
obligés de nourrir leur père et leur mère dans le besoin ابوینک
ادی الاحتیاج انفاق وارزاقی اولادک واجبهٔ ذمتلریدر
Il nourrit tant de valets ایدر انفاق خدمتکار شو قدر - لر:
Je lui donne tant par an pour me loger et pour me nourrir
اجرت منزل ونفقهٔ یومیّه‌م ایچون فلانه شو مقدار اقچه
ویررم Il nourrit tant de chiens, tant de chevaux شو مقدار
کلاب ودوابّ بسلر Nourrir des vers à soie ایپک قوردی
بسلمک

On dit, Ces gens-là ne sont pas nourris dans cette maison,
c'est-à-dire, qu'ils n'y sont pas suffisamment nourris اقوات
یومیّه‌لرینه چندان اهتمام اولنمز - On dit aussi, qu'un pays
en nourrit un autre فلان مملکت فلان مملکتی ارزاق
ایدر - بسلر - Et que le bois nourrit le feu, c'est-à-dire, qu'il
l'entretient حطب آتشی بسلر - وقایه ایدر - Et que la pom-
made nourrit la peau یاغ جلدی وقایه ایدر - Et figur. qu'un
homme nourrit un serpent dans son sein, pour dire, qu'il élève
un ingrat قویوننده یبلان بسلر

On dit aussi, qu'on est bien nourri en cet endroit, pour

dire, qu'on y fait bonne chère بو محلّده ايو طعام جيقار

NOURRIR, se dit aussi d'une femme qui donne à téter à un enfant *A.* ارضاع *P.* شير دادن *T.* امزرمك ـ سود ويرمك || Elle lui a nourri trois enfans بو قارى فلانىك اوچ نفر اوچ نفر چوجوغنه سود ويردى ـ چوجوغنى ارضاع ايلدى Une mère qui nourrit son enfant كندو چوجوغنه سود ويرن والده

Il signifie aussi, instruire, élever *A.* تربيب ـ تربية *P.* تربيت، كردن ـ پروردن *T.* بسلمك || Il faut avoir soin de nourrir les enfans dans les sentimens de piété et d'honneur اولادڭ قواعد تعبّد وديانت واصول ادب وصلاحى تلقين ايدەرك تربيەلرينه اهتمام ايتمك لازمهٔ حالدندر Il a été nourri dans l'amour de la vertu, dans l'aversion du vice عشق صلاح ونفرت من المكاره واديلرينه رعايت ايتمك اوزره پرورده اولمشدر ـ پرورشيافته اولمشدر

Il se dit figur. des choses qui servent à former l'esprit, les moeurs *A.* تأديب ـ حسن تربيت *P.* ادب آموزيدن ـ فرهيختن ـ كردن *T.* تربيه ايتمك ـ ادب اوكرتمك || La science, la bonne lecture, la conversation des honnêtes gens nourrit l'esprit علم ومعرفت وكتب نافعەنڭ مطالعه وقرائت واصحاب مكارم اخلاق ايله الفت ومجاورت تأديب ذهنه وسيله اولور Se nourrir de la lecture des bons livres ـ كتب نافعەنڭ مطالعەسيله تأديب نفس ايتمك مطالعەسيله نفسنى تربيه ايتمك

NOURRI. *A.* مغتذى *P.* پرورده *T.* بسلنمش

On dit que du blé, que du grain est bien nourri, pour dire, qu'il est bien plein *A.* ممتلى *P.* سير *T.* طوق

NOURRISSAGE. Il se dit du soin et de la manière d'élever les bestiaux *A.* تربية *P.* پرورش *T.* بسليش

NOURRISSANT. Qui nourrit beaucoup *A.* كثير الغدا ـ مغتذى *P.* پرورشدهنده *T.* بسليجى ـ غدائيتلو ـ غدا ويريجى || Une viande bien nourrissante غدائيتلو ـ كثير الغدا بر لحم Ce consommé est trop nourrissant بو مهرّانك عصارەسى غدا ويرر ـ غايت مغذّيدر

NOURRISSON. Enfant qui est en nourrice *A.* راضع *P.* شيرخواره *T.* سودامن

NOURRITURE. Aliment *A.* غدا pl. اغدية ـ قوت pl. اقوات *P.* خوراك ـ روزى ـ توش *T.* اولوش || Bonne nourriture غداى ـ غداى خوش ـ غداى جيّد mauvaise غداى سيّئ بد Nourriture succulente قوت خاصل Prendre de la nourriture تناول طعام ايتمك Il est bien malade, il ne prend plus de nourriture آغر خسته اولمغله طعامدن كلّياً منقطعدر Il meurt faute de nourriture قوت وغدادن كلّياً منقطع اولمغله مشرف مماتدر

PRENDRE NOURRITURE, se dit en parlant d'une partie du corps qui, ayant été affectée, commence à reprendre chair *A.* كسب النما *P.* باليدن *T.* بسلنمك || Son bras était desséché, mais il commence à prendre nourriture قولى قوريمشيكن كسب نمايه باشلادى Sa main ne prend plus de nourriture الى بر دخى كسب نما ايدەجكى يوقدر ـ Il se dit aussi des plantes, pour dire, commencer à croître بو آغاج كسب نما ايتمكده در

NOUS. Pronom de la première personne *A.* نحن ـ نا *P.* ما *T.* بز

On dit, Entre nous, ou Entre nous soit dit, pour dire, ceci ne doit pas nous passer *A.* بيننا وبين الله *P.* سخن درميان ما ماندە باشد *T.* سوز بينمزده قالسون ـ بينمزده قالسون ـ سوز ارەمزده قالسون

NOUVEAU, NOUVEL. Qui n'avait point encore paru *A.* جديد pl. جدد ـ حادث pl. حوادث *P.* نو *T.* يكى || Vin nouveau خمر جديد ـ يكى شراب blé محصول جديد حنطەسى fruit فاكهۀ جديده livre تأليف جديد N'avez-vous rien, ne savez-vous rien de nouveau? حوادثدن بر شيئڭ يوقميدر ـ حوادث Qu'y a-t-il de nouveau? حوادثدن برشى بيلەزميسك Nouvel armement تداركات جديدهٔ سفريّه روزكاردن نه وار accident حادثهٔ نو پيدا Nouvelle invention اختراع جديد relation حكايت جديده mode, manière, découverte آيين وطور وكشف جديد Les auteurs anciens et nouveaux مؤلفين متقدّمين ومتأخرين ـ قديمه وجديده مؤلفين ـ Mots nouveaux, c'est-à-dire des mots qui commencent à s'établir *A.* pl. لغات مستجدّة ـ الفاظ مستجدّة *P.* سخنهاى نو ظهور *T.* يكى چيقمش سوزلر ـ Le nouvel an, ou L'an nouveau, c'est le commencement de l'année *A.* سنهٔ جديدة ـ راس السنة *P.* سال نو ـ سر سال *T.* يكى ييل ـ ييل باشى ـ On dit, Le nouveau style, pour dire, la manière de compter dans le calendrier, depuis sa réformation par Grégoire XIII *T.* تقويم جديد تاريخى ـ Et le nouveau monde, pour dire, l'Amérique *T.* يكى دنيا

On appelle Nouveau testament, le livre des Évangiles avec les Actes des apôtres, les Épîtres canoniques, et l'Apocalypse *A.* كتاب العهد الجديد

On dit aussi, La saison nouvelle, pour dire, le printemps *A.* فصل الربيع *P.* نو بهار *T.* بهار - ياز - ايلك

Et la nouvelle lune, pour dire, la lune qui commence *A.* غرّة القمر *P.* ماه نو *T.* يكى آى

Et un habit nouveau, pour dire, un habit de nouvelle mode *A.* لباس طرفة - لباس طريف *P.* جامهٔ نو آيين *T.* يكى چيقمه اوروبه

On dit, Recommencer sur nouveaux frais, pour dire, recommencer entièrement un travail *A.* اقتبال - استيناف - تكرارا بدء وشروع *P.* از سر نو آغاز كردن *T.* يكى باشدن باشلمق

On dit aussi, qu'un homme est bien nouveau dans son métier, dans sa charge, pour dire, qu'il n'y est guère expérimenté *A.* مبتدئ *P.* نو آموز *T.* عجمى - Et on dit dans le même sens, qu'un homme est bien nouveau dans le monde, dans les affaires *A.* غير مدرّب - غير مجرّب فى احوال العالم *P.* نا مجرّب - تجربهٔ امورى يوق - دنيا كورمامش *T.* بيبهرهٔ كار آزمايى

On appelle Un homme nouveau, celui qui a fait fortune, qui n'a point de naissance, et qui est le premier de sa race qui se fasse remarquer *A.* خارجى *P.* نودولت *T.* يكى ميدانه چيقمش - يكى پيدا اولمش

On dit, Cela m'est nouveau, C'est une chose nouvelle pour moi, pour dire, que je n'en ai jamais entendu parler *A.* اوّلاً ما سمعت *P.* هنوز ميشنوم *T.* يكى ايشيديبيورم

De nouveau. De rechef *A.* مجدّداً - على التكرار *P.* از سر نو - نيز *T.* يكيدن - ينه || Il a été accusé de nouveau ينه على التكرار اتهام اولندى On l'a emprisonné tout de nouveau حبس اولندى

NOUVEAUTÉ. Qualité de ce qui est nouveau *A.* حداثت - جدّت *P.* نو پيدايى - نوى *T.* يكيلك - جديدلك || La nouveauté plaît à la plupart des hommes جديدلك اكثر اكثر ناس لكلّ جديد لذّة - ناس عندنده مقبول ومعتبر در Cela a les grâces, les charmes de la nouveauté فهواسنجه يكيلكه مايل وهوسكار در بو شيده حداثتك حسن ولطافتى La nouveauté d'une opinion, d'une doctrine بر مذهبك وار در d'une découverte, de la mode بر وبر اصولك جديدلكى كونه كشفك وبر رسم وآيينك يكيلكى

Et chose nouvelle *A.* محدث pl. محدثات - حادث *P.* نو پيدا *T.* يكى شئ || Je n'avais jamais ouï parler de cela, c'est une nouveauté pour moi بو كلام الى الآن گوشگذارم اولمش دكلدر بكا كوره مسموعات حادثه‌دندر Toute nouveauté doit être suspecte هر محدث اولان شئ محل شك جميع محدثات مشكوك ومظنون اولمق اقتضا - واشتباهدر Les nouveautés sont dangereuses en matière de religion dans un État بر ملكك ايچنده مذهبه دائر محدثاتك حلولنه رخصت ويرلمك جائز دكلدر Le peuple est amateur de nouveautés عوامّ ناس محدثاتك عاشقيدر

Il se dit aussi, des étoffes les plus à la mode *A.* طرفة pl. طرف - تحفة pl. تحف *P.* نو ايجاد *T.* يكى چيقمه || On trouve toujours quelque nouveauté chez lui دكاننده دائما بعض طرف وتحف بولنور

Et des livres nouvellement parus *A.* كتاب جديد الظهور *P.* كتاب نو ظهور - كتاب نو پيدا *T.* يكى چيقمش كتاب || Cet homme aime à lire toutes les nouveautés بو آدم بالجمله نو ظهور كتابلرك مطالعسنه هوسكار در

Et des légumes, des fruits qui sont dans la primeur *A.* باكورة *P.* نو باره - پيشرس *T.* طرفنده || Des pois au commencement du printemps, c'est de la nouveauté اوّلبهارده ظهور ايدن بزليا طرفنده مقوله‌سيدر

NOUVELLE. Premier avis qu'on reçoit d'une chose récemment arrivée *A.* خبر pl. اخبار - جائبة pl. جوائب *P.* خبر نو - خبر *T.* حوادث - يكى خبر || Bonne nouvelle خبر خير - پيغام خير - خبر بشارتنمون - خبر مسرّت اثر - خبر مفرّح - خيرلو بر حوادث - مژده - مسرّترسان mauvaise, fâcheuse خبر نا خوش - خبر كدر فرما - خبر ترح آور - خبر موحش vieille خبر عتيق - خبر پاربنه - اسكى خبر - فنا خبر - كدرلو خبر fraîche خبر طرى - خبر تر وتازه - تازه حوادث importante خبر مهمّ - خبر واجب الاهتمام - خبر لازم الاعتنا D'où avez-vous pris cette nouvelle? بو خبرى قنغى طرفدن اخذ ايلدك La confirmation d'une nouvelle بر خبرك تصديقى Être curieux de nouvelles حوادث واخبار متجسّس اولمق - حوادثجو اولمق Porter des nouvelles ابلاغ حوادث واخبار ايتمك Nouvelles certaines اخبار صحيحه Il court certaines nouvelles بين الناس بعض حوادث سويلنمكده در -

بعض حوادث متداول السنهٔ ناسدر Il est venu des nouvel-
les خبرلر وارد اولمشدر Faire courir un bruit, une nouvelle
نشر حوادث ایتمک Je ne savais point cela, c'est une nou-
velle pour moi بو مادّه اصلا معلومم دکل ایدی بکا کوره
اختراع یکی بر حوادثدر Se plaire à inventer des nouvelles
خلق حوادث حوادثدن حظ ایتمک Forger des nouvelles
واخبار ایتمک On a eu nouvelle que l'ennemi a été battu
دشمنک انهزامی خبری کلدی On ne sait point de nouvel-
les de ce pays, de l'armée بو دیاردن واردودن بر درلو خبر
واثر ظهور ایتمش دکلدر - On dit, Être à la source des nou-
velles, c'est-à-dire, au lieu où l'on reçoit les premiers avis de
tout منبع حوادث اولان محلده بولنمق

On dit, Nouvelles de la basse-cour; Nouvelles d'antichambre;
Nouvelles de l'arbre de Cracovie, pour dire, des nouvelles faus-
ses et mal fondées A. pl. اراجیف P. خبرهای بی اساس
T. اراجیف مقولهسی خبرلر - قهوه خانه حوادثلری - Et
nouvelle apocryphe, une nouvelle dont on croit avoir sujet de
douter A. خبر محتمل الکذب - خبر مظنون - خبر مشکوک
والصحّة P. خبر گمان آلود T. شبههلو حوادث

Nouvelles, se dit en divers sens dans ces phrases: Envoyer
savoir des nouvelles de quelqu'un, pour dire, s'informer de l'état
de sa santé A. استخبار الاحوال الصحّة والعافیة P. حال
وخاطر پرسیدن T. برکمسنهنک خاطرینی سؤال ایتمک
Mandez-moi de vos nouvelles, pour dire, faites-moi savoir l'état où
vous vous trouvez کیفیّت - کیفیّت احوالکدن بنی آگاه ایله
احوالکی طرفمه بیلدر Il n'y a long-temps que je n'ai reçu de
ses nouvelles, c'est-à-dire, de ses lettres مدّت مدیدهدنبرو
تحریرات ظهور - طرفندن بر درلو خبر آلدیغم یوقدر
ایتمامشدر - Et en termes de guerre, Envoyer aux nouvelles,
pour dire, envoyer quelqu'un pour s'instruire de l'état de l'en-
nemi تجسّس احوال ضمننده ارسال جواسیس ایتمک

On appelle aussi Nouvelles, certaines petites histoires inventées
pour l'amusement du lecteur A. قصّة pl. قصص P. داستان
T. مناقب

NOUVELLEMENT. Depuis peu A. من عهد - موخّراً - آنفاً
پیش از ندک زمانی - برخی پیش ازین P. القریب
T. عهد قریبدنبرو - از وقتدنبرو - یکی || Maison nouvelle-
ment bâtie موخّراً بنا اولنمش منزل Livre nouvellement im-
primé موخّراً طبع اولنمش کتاب Des arbres nouvellement
plantés یکی - آنفاً - عهد قریبدنبرو غرس اولنمش اشجار
موخّراً واقع Cela est arrivé nouvellement دیکلمش آغاجلر
آنفاً - اولمش بر مادّه در

NOUVELLISTE. Qui est curieux de savoir des nouvelles A.
خبر - خبر جو P. متحدّس الاخبار - متجسّس الاخبار A.
حوادث اراشدریجی - حوادثجی T. پژوه

Et qui aime à débiter des nouvelles A. شیّاع - قوّال الاخبار
حوادث طاغدیجی T. خبر افشان P. الاخبار

NOVALE. Terre nouvellement défrichée et mise en labour A.
یکی نطس اولمش T. زمین نو شیار P. ارض مکروبة جدیداً
|| یکی سورلمش یر - یر Il a défriché cette terre, et l'a mise
en novale یری سوکوب یکیدن نطس صورتنه وضع ایتمشدر

NOVATEUR. Celui qui introduit une nouveauté en matière de
religion A. اهل البدعة pl. ارباب البدعة || Les novateurs
sont dangereux - ارباب بدعت بادئ تهلکه وخطر در
قوزقیلور

Il se dit aussi de ceux qui veulent innover en quelque ma-
tière que ce soit A. مبدع - مخترع - موجد P. ایجاد کننده -
یکیدن چیقاریجی T. پیدا کننده

NOVEMBRE. Le onzième mois de l'année A. تسرین ثانی P.
تشرین T. آذرماه || تشرین ثانی Les pluies de Novembre
تشرین ثانی یغمورلری - ثانیده نزول ایدن امطار

NOVICE. Qui est nouveau, peu exercé en quelque métier, en
quelque profession A. مبتدئ T. نو آموز - شاکرد T. عجمی
|| Il est encore fort novice dans son métier صنعتنده هنوز
مبتدیدر C'est être bien novice à la guerre que... شو حرکتی
ایتمک ایچون امور حربیّهده پک عجمی اولمق اقتضا
امور حربیّهده کلّیاً عجمی اولملو در که حتّی اول - ایدر
مقولد حرکت ایلیه - Il se dit aussi des choses prises pour
la personne || Une main, une plume novice مبتدی الی وعجمی
قلمی

NOVICIAT. Il se dit de l'apprentissage qu'on fait de quelque
art, de quelque profession A. مبدأة التلمّذ - حال التلمّذ -
مبتدیلک T. شاکردی - نو آموری P. وقت التلمّذ -
عجمیلک || Il a fait son noviciat à la guerre sous un excel-
lent homme فنّ حربده مهارت کامله صاحبی بر ذاتک
وقت یاننده مبتدیلکنی کچوردی Achever son noviciat

شاکردلک وقتنی؛ اتمام ایتمک - تلمذینی تکمیل ایتمک

NOYALE. Toile de chanvre dont on se sert pour faire des voiles *A.* کرباس القلوع *P.* کرپاس بادبان *T.* یلکن بزی

NOYAU. Cette partie dure qui est enfermée au milieu de certains fruits *A.* نواة pl. انوا - عجام *P.* خسته - استه *T.* چکردک || Casser le noyau pour en avoir l'amande چکردکی ایچنده‌کی لبنی آلمق ایچون قیرمق Fruit à noyau - ثمرهٔ ذات النوات چکردکلو یمش Planter des noyaux چکردک اکمک

Il se dit figur. de l'origine d'un établissement *A.* مادهٔ اصلیه *P.* اصل مایه *T.* مایهٔ اصلی || Le noyau grossira فلان شیئک مادهٔ اصلیه‌سی کسب جسامت ایده‌جکدر De légers attroupemens furent le noyau de cette grande révolte اول فتنهٔ عظیمه‌نک مادهٔ اصلیه‌سی بعض جزئیات مقوله‌سی جمعیتلر ایدی

NOYER. Arbre qui porte des noix *A.* شجر الجوز *P.* درخت گوز *T.* جوز آغاجی || Grand noyer جوز آغاجی عظیم وجسیم Planter des noyers جوز آغاجلری غرس ایتمک Battre un noyer pour en faire tomber les noix جوزلری دوشورمک ایچون آغاجی دوکمک

NOYER. Faire périr dans l'eau *A.* غرق - تغریق *P.* در آب فرود آوردن *T.* بوغمق - صوده || Noyer un homme برآدمی صوده غرق ایتمک Il le jeta dans l'eau et le noya فلانی دریایه القا ایله غرق ایتدردی - Il signifie aussi, inonder. V. ce mot.

On dit, C'est un homme à noyer, c'est-à-dire, un très-méchant homme دکزه آتیله‌جق آدمدر

Se noyer. *A.* اغتراق *P.* در آب - در آب فرود آمدن فرو رفتن *T.* بوغلمق - غرق اولمق || Il s'est noyé dans la rivière نهر ایچنده غرق اولدی Les mouches se noyent dans le lait سینک سود ایچنده بوغیلور

Il s'emploie figur. en parlant de certaines choses auxquelles on se livre avec excès *A.* استغراق *P.* شناوریدن *T.* طالمق || Se noyer dans la débauche, dans les plaisirs مستغرق دریای - مستغرق بحر ذوقیات اولمق - عیش وعشرت اولمق عیش وعشرته طالمق - شناور دریای عیش وعشرت اولمق dans les larmes مستغرق - مستغرق دریای دموع اولمق - دریای گریه وسرشک اولمق - On dit proverb. Il se prend à tout comme un homme qui se noie الغریق یتشبث بکل حشیش فهواسنجه هر طرفه مد ایادئ استعانت ایتکدن فهواسنجه هر چوبپاره‌یه یاپشور - خالی دکلدر

Noyé. *A.* مستغرق - غریق *P.* در آب فرو رفته *T.* - بوغلمش On dit, Des yeux noyés de larmes غرق طوفان اشک اولمش چشم نالان Un homme noyé de dettes مستغرق دیون اولمش آدم

NU. Qui n'est point vêtu *A.* عاری pl. عراة - عریان pl. عریانون *P.* برهنه - غوشت - رت *T.* چپلاق || Il s'était déshabillé, il était tout nu اوزرنده اولان لباسی خلع ایله کلیاً عریان قالمشدر Il l'a dépouillé et l'a mis tout nu لباسنی سلب ایله کلیاً برهنه وعریان براقمشدر Il l'a mis aussi nu, qu'il est sorti du ventre de sa mère فلانی بطن مادردن عاری چیقمش کبی عریان براقمشدر Il avait la tête nue سر برهنه ایدی - مکشوف الرأس ایدی - الرأس ایدی مکشوف الرأس Il était nu-tête, nu-jambes باشی آچیق ایدی یالین آیاق - سر وپا برهنه ایدی - وحافی الاقدام ایدی باشی قباق ایدی Il a été condamné à faire amende honorable tête nue سر برهنه اولدرق اقرار جرم واستدعای عفو ایتمک اوزره حقنده حکم جریان ایلدی

On dit, nu en chemise, pour dire, n'ayant sur soi que sa chemise آرقه‌سنده کوملکدن غیری بر شئ اولمیه‌رق

Nu, se dit aussi d'un cheval, lorsqu'il est sans selle ni bride *A.* اعراء - عری *P.* رت *T.* جر چپلاق || Je vends ce cheval tout nu بو آتی جر چپلاق اولدرق صاتارم

Il se dit aussi des choses || Une épée nue, pour dire, une epée hors de son fourreau *A.* سیف مسلول *P.* شمشیر آهیخته *T.* صیرلمش قلج Une muraille nue, pour dire, qui n'est point couverte de tapisserie *A.* جدار عاری من الغطاء *P.* دیوار بی پوشش *T.* قپلانمامش دیوار

Il signifie figur., sans déguisement *A.* - عاری من التصنع عاری من الریا *P.* بی پوشش ریا *T.* آچیق || C'est la vérité toute nue حقیقت محضدر عاری ریا وتصنعدن Il lui a montré son âme toute nue بطانهٔ قلبینی بی پوشش ریا آچیقدن کوستردی - فلانه کشف واظهار ایتمسدر

Nus, au substantif, signifie, les pauvres qui n'ont pas de quoi se vêtir *A.* pl. عریانون من الفقر *P.* بینوایان - پیچارگان *T.* برهنه تن - چپلاق اولان فقرا - محتاج لباس اولان فقرا Il ne se dit qu'en cette phrase, Vêtir les nus محتاج لباس

اولان فقرا وبیچارگانی اکسا ایتمک

À **Nu.** À découvert *A.* علی حال العریة ـ مکشوفًا *P.* نا

Toucher un bras à nu || چپلاق اولدیغی حالده *T.* پوشیده

Toucher le corps à nu قوله حال عریتده ایکن مسّ ایتمک

بدننه چپلاق اولدیغی حالده طوقنمق

On dit, Monter un cheval à nu, ou à dos nu *A.* معارات ـ

بر اسب رت سوار *P.* رکوب علی خیل الاعراء ـ تعاری

چپلاق آته بنمک *T.* شدن

Il signifie figur., sans déguisement *A.* عاریًا من الریا *P.*

ریاسزجه *T.* بی پوشش ریا

NUAGE. Amas de vapeurs élevées en l'air *A.* سحاب pl. سحب ـ

|| بلود *T.* ابر *P.* مزنة ـ غمایم pl. غمامة ـ غیوم pl. غیم

Nuage épais سحاب کثیف Le ciel couvert de nuages سمای

سحب کثیره ایله مستور روی ـ سمای مغسوم ـ مغیّم ـ

Le soleil dissipe les nuages بلود ایله قاپلنمش کوک یوزی ـ سما

Le کونش بلودلری طاغیدر ـ شمس اذهاب سحب ایدر

On dit ـ بلود پطلدی ـ سحاب منشق اولدی nuage creva

Figur. Il a un nuage devant les yeux, pour dire, qu'il ne voit

pas les choses telles qu'il devrait les voir پیش دیدهٔ بیناسنده

کوزی اوکنده پرده وار در ـ بر سحاب مانع التمییز وار در

Avoir les yeux couverts d'un nuage بر کمسننک بصری سحاب

Un nuage de poussière سحاب غبار غفلت ایله مستور اولمق

Il se dit aussi figurément des doutes, des incertitudes de

l'esprit || Les nuages qui offusquent l'entendement قوّت مدرکه‌یی

La vérité dissipe les nuages de l'er- اعما ایدن غمایم اشتباه

reur نور حقیقت غمایم سهو وخطاییی رفع وحل ایدر En

ce monde, nous ne voyons les choses qu'au travers d'un nuage

عیون بنی آدم بو دنیانک شیئلرینی انجق ورای سحاب

اشتباهدن فرق وتمییزه قادر در

On appelle de même, les soupçons qui se sont élevés sur la

conduite de quelqu'un *A.* سحاب الشکوک والاوهام || Les

nuages ont été heureusement dissipés سر نمای ظهور اولان

سحب شکوک واوهام حمداً لله تعالی کلّیاً مندفع وبر

طرف اولمشدر

Nuage. T. de Médec. Substance légère qui nage au milieu de

l'urine *A.* معلّق البول *T.* قاروره‌ده کورینن بلود

NUAGEUX. Couvert de nuages *A.* مغمّم ـ مغیّم *P.* ابر ـ ابرناک

پوش *T.* بلودلو || Ciel nuageux سمای مغیّم

Les joailliers appellent Nuageuses, les pierres précieuses dont

la transparence est terne *T.* بلودلی طاش

NUANCE. Degrés différents par lesquels peut passer une cou-

leur de la même espèce *A.* اختلاف المراتب اللون

آچیقلو قویولو رنک *T.* کوناکونیٔ پردهای رنک *P.*

Le mélange de plusieurs couleurs pro- || پرده‌لرینک درلولغی

duit des nuances variées à l'infini الوان عدیده‌نک مزجندن

لا یعدّ ولا یحصی آچیقلو قویولو رنک پرده‌لرینک درلولغی

Les nuances par lesquelles se dégradent l'ombre et پیدا اولور

la lumière, sont insensibles ضوء وظلّک تدریجاً انحطاطندن

ظهور ایدن مراتب الوانک اختلافی بلورسز در

Il se dit aussi, du mélange et de l'assortiment de plusieurs

couleurs qui vont bien ou mal ensemble *A.* ممازجة الالوان ـ

رنکلرک بری برلرینه *T.* رنک آمیزی *P.* امتزاج الالوان

Nuance douce, rude || قاتلوب یاقشدرلمسی امتزاج الوان

امتزاج الوان غلیظ ـ لطیف

Il se dit figur. de la différence presque insensible qui se trouve

entre deux choses de même genre *A.* فرق ـ تفاوت دقیق

Les nuances || بلورسز فرق *T.* کوناکونیٔ باریک *P.* خفیّ

qui distinguent l'astuce de la finesse مکر وحیله بیننده اولان

La nuance qui distingue les synonymes entre eux تفاوت دقیق

الفاظ مترادفه بیننده اولان فرق دقیق

NUANCER. Assortir les nuances, soit de différentes cou-

leurs, soit d'une seule, selon leurs propres rapports *A.* توفیق

پردهای رنک با همدیگر چسپانیدن *P.* المراتب الالوان

T. || رنکلرک آچیقلغی قویولغی پرده‌لرینی یاقشدرمق

Nuancer les couleurs الوانک آچیقلو قویولو پرده‌لرینی

Figur. || Cet auteur sait bien ـ بری برلریله توفیق ایتمک

nuancer ses caractères بو مؤلف تصویر ایلدیکی خصائلک

تفاوت دقیقلرینی بری برلریله اویدرمغه ماهر در

NUBILE. Il se dit d'une fille qui a atteint l'âge de se marier

A. بالغة pl. بالغات *P.* رسیده *T.* یتشمش || Cette fille est

nubile بو بکر بالغه در ـ حدّ بلوغه واصل اولمشدر ـ On

dit aussi, Âge nubile *A.* سنّ البلوغ ـ حدّ البلوغ *P.* سال

اره واربلەجق یاش *T.* رسیدگی

NUBILITÉ. Âge nubile. V. Nubile.

NUDITÉ. État d'une personne qui est nue *A.* عری ـ عریت ـ

سلبت *P.* برهنگی *T.* چپلاقلق || La charité ordonne de

couvrir la nudité du pauvre لوجه الله تعالى سترعريت فقرا
ومحتاجين فرض محصدر

Il se dit aussi, des parties que la pudeur oblige de cacher *A.*
عورة *P.* جاى عورت *T.* اود يرى ‖ Adam, après le péché,
s'aperçut de sa nudité حضرت آدم بعد الزلة مكسوف
العوره اولديغنى كوردى Couvrir sa nudité سترعورت ايتمك -
اود يرينى اورتمك

NUE. Nuage. V. ce mot. ‖ Nue lumineuse سحاب بريق
épaisse سحاب كثيف L'éclair qui sort de la nue سحابدن
ساطع اولان برق Le soleil perce la nue ضياى شمس
نافذ در پردهٔ سحابى Cette montagne a son sommet au-dessus
des nues با لاتر در - بو جبلك رأسى سطح غمايمدن
بو كوه بلند افلاكه قدر سر چكمشدر - فرق فرقدانه محاذيدر

On dit figurément, Élever une personne, une action jusqu'aux
nues بر كمسنه نك ياخود بر فعلك مدح وثناسنى همبرابر
برفعلى - ثناسنى عيوقه قدر چيقارمق - افلاك ايتمك
عيوقه چيقارمق

NUÉE. Nuage. V. ce mot – On dit figur., qu'une nuée se forme,
que la nuée crevera, pour dire, qu'une entreprise, qu'un complot, qu'une vengeance, etc. se prépare et est près d'éclater
بر سحاب رعد افكن وراى پردهٔ خفاده صورتياب وجود
اولمقده در L'ennemi menaçait plusieurs provinces, mais enfin la
nuée a crevé sur celle qui s'y attendait le moins دشمن
متعدد مملكتلر حقنه ارائهٔ صورت تهديد ايتمشيكن
عاقبت كار سحاب رجاس قهر وكينه سى چندان مأمول
اولميان آخر بر مملكتك اوزرينه رعد افكن شدت اولمشدر

Il se dit figur. d'une multitude de personnes *A.* فوج pl. افواج
- سرب *A.* et d'oiseaux ou d'animaux سورى *T.* رمه - گروه *P.*
قطيع pl. اقاطيع *P.* رمه *T.* سورى ‖ Il vint une nuée de barbares
qui désolèrent tout le pays مملكتى سرتا سر تاخت وتاراج
ايتمش بر گروه اقوام جهلا كلمشدر

NUEMENT. V. Nûment.

NUER. Nuancer des couleurs. V. Nuancer. – Et mêler, assortir
ensemble différentes couleurs *A.* توفيق الالوان بالامتزاج *P.*
رنگهارا با يكديگر - رنگهارا با چسپيدگى بهم آميختن
رنكلرى برى برلرينه قارشدروب اويدرمق *T.* امتزاج دادن

NUIRE. Porter dommage *A.* ايراث المضرة - تضرير - اضرار
ضرر كتورمك - غدر ايتمك *T.* زيان آوردن - گزند آوردن *P.*

بكا ايراث - بنى اضرار قيدنده در ‖ Il cherche à me nuire
ضر وزيان قيدنده در Accommodez-vous avec cet homme,
بو آدم سنك اموركه il peut vous nuire dans vos affaires
ايراث مضرته مقتدر اولديغندن كندوسيله بارشمنك
چاره سنه باق Personne ne m'aide, et tout le monde me nuit
On - فرد واحد بكا مددرس اولميوب عامه غدرمه چالشور
dit proverb. Abondance de biens ne nuit pas كثرت مال ضرر
استحقاقك كتورمز Surabondance de droit ne nuit pas
زياده لكندن بر ضرر كلمز

Il signifie aussi, incommoder, empêcher *A.* ايراث - ايذاء
الاذا *P.* رنجيدن *T.* اذيت ويرمك - انجتمك ‖ Je veux
abattre cette muraille, elle me nuit بو ديوار بكا اذيت ويرديكندن
اول طرفدن Ôtez-vous de là, vous me nuisez هدمى لازم كلور
دفع اول بكا ايراث اذا ايدرسك

NUISIBLE. Dommageable *A.* موجب الضرر - مضر *P.* زيان
آور *T.* ضرر طوقندريجى - انجيديجى ‖ Cela est nuisible
à vos affaires بو كيفيت سنك مصالح واموركه موجب
ضرر در nuisible à la santé, à la vue مزاجه وبصره مضر

NUIT. L'espace de temps où le soleil est sous notre horizon
A. ليل pl. ليال - ليلة pl. ليالى *P.* شب *T.* كيجه ‖ Nuit
obscure *A.* ليلهٔ مظلمه *P.* شب تاريك *T.* قره كو كيجه claire
A. ليلهٔ مضيئه *P.* شب تابان *T.* آيدينلق كيجه belle *A.*
ليلهٔ ساكنه calme *A.* كوزل كيجه *T.* شب دلارا *P.* ليلهٔ لطيفه
P. شب آرميده *T.* طورغون كيجه profonde *A.* ليل اليل -
ليلهٔ ليلا - ليل مدجان *P.* شب ديجور *T.* زفت قره كو كيجه
Nuit close *A.* ختام الليل *P.* انجام شب *T.* كيجه نك آخرى
En hiver la nuit vient tout d'un coup قيش وقتنده كيجه
بردن بره بصار La nuit nous a pris à une lieue de la couchée كيجه - قوناقدن بر ساعت مسافه ده اليال اولندى
بازار ايرته سى كيجه سى La nuit du dimanche à lundi بصدى
Au commencement de la nuit ابتداى ليلده à l'entrée حلول
ليلده Une partie de la nuit كيجه نك بر جزئى Bien avant
dans la nuit كيجه نك كيج وقتنده Sur le milieu de la nuit
نصف الليل اثنالرنده - اواسط ليلده - منتصف ليلده Les
ténèbres, l'obscurité de la nuit ظلام ليل le silence ليلك
حال صمت وسكوتى La première nuit des noces ليلهٔ زفاف
وقت ليلى زفاف كيجه سى - Passer la nuit à étudier
مطالعه يه امرار ايتمك Percer les nuits, c'est-à-dire, veiller

toutes les nuits -اوقات ليلده سهران ويقظان اولمق
كيجه‌لر انجم شمار اولمق - كيجه‌لرده بيدار ويقظان اولمق
Travailler nuit et jour ليلاً ونهاراً - ليل ونهار خدمت ايتمك
-شبان وروزان مشغول اولمق - خدمتده سعى ايتمك
Faire كيجه وكوندز ايش ايشلمك - شب وروز چالشمق
de la nuit le jour, et du jour la nuit كيجه‌يى كوندزه وكوندزى
Le hibou est un oiseau de nuit بايقوش كيجه‌يه تبديل ايتمك
Il ne passera pas la nuit كيجه‌يى چيقاره‌ميه‌جقدر كيجه قوشيدر
Voleur de nuit كيجه خرسزى صباحليه‌جغى يوقدر-

De Nuit. Pendant la nuit *A.* فى خلال الليل - ليلاً *P.*
|| كيجه اثناسنده - كيجه وقتنده - كيجه‌لين *T.* شبانگاه
Aller de nuit ليلاً قطع طريق courir ليلاً سير وسفر ايتمك
partir شبانگاه عزم راه - ليلاً عزيمت ايتمك ايتمك
كيجه يوله چيقمق - ايتمك

NUITAMMENT. De nuit. V. ce mot.

NUL. Aucun, pas un homme *A.* هيچ كس *P.* لا فرد - لا احد
T. هيچ بر - هيچ بر فرد متنفس || Nul homme vivant هيچ بر
Nul de ceux qui y ont été n'en est revenu وارانلرك جانلو ادم
وارانلردن لا احد عودت - هيچ بريسى عودت ايتمدى
nul n'en sera exempté بو بابده هيچ بريسى ايتمش دكلدر
حقنه تجويز استثنا اولنه‌جغى يوقدر

Il se dit aussi des choses *A.* هيچ گونه - هيچ *P.* ما من وجه
T بر درلو حقى || Il n'a nulle raison هيچ بر درلو - هيچ
Je n'en ai nulle connaissance بو بابده هيچ بر درلو خبر يوقدر
Cela n'est de nul usage, de nul service بو شئ وآگاهم يوقدر
Il n'y a nulle ordonnance sur cela بوكا هيچ بر ايشه يرامز
دائر هيچ بر نظامنامه يوقدر

En nulle façon, En nulle manière. *A.* بوجه من الوجوه
هيچ بر وجهله *T.* از هيچ وجه *P.* اصلاً وديّار - قطعاً -

Nul. Qui n'est d'aucune valeur *A.* - ملغا عن العمل - ملغا
|| Ce testa- اعتبارسز *T.* نا شايان اعتبار - بى اعتبار *P.* باطل
ment est nul dans le fond et dans la forme بو وصيّتنامه كرك
Cette clause le معناً وكرك رسم وصورتى جهتيله باطلدر
rend nul بو شرط بونك بطلاننى ايجاب ايدر Je le ferai
déclarer nul ملغا عن العمل اولديغنى حكم ايتدره‌جكم
L'arrêt le déclare nul صادر اولان حكم شرعى اول سندك
Le mariage a été déclaré nul عقد ملغا اولديغنى ناطقدر
اولنان نكاح شرعاً ملغا وباطل اولديغى حكم اولندى

On dit, Son crédit, son talent est nul, pour dire, qu'il
n'en a point *A.* كالمعدوم *P.* كمتر از هيچ *T.* هيچ مشابه‌سنده
|| Le talent de cet homme est nul شو آدمك هنرى هيچ
مشابه‌سنده در - Un homme nul, pour dire, un homme
sans mérite, qui n'est propre à rien هيچ - كالمعدوم بر آدم
مشابه‌سده بر آدم

NULLE. Caractère qui ne signifie rien, et qu'on emploie dans
les lettres en chiffre *A.* رقم زايد pl. ارقام زايدة *T.* بوش رقم
|| Cette lettre a donné bien de la peine à déchiffrer à cause
des nulles ارقام زايده‌نك كثرتى تقريبيله بو مكتوبك
حروف معهوده‌سى حلنه خيلى زحمت چكلدى

NULLEMENT. V. En nulle manière, au mot nul || Je ne le
souffrirai nullement بوجه من الوجوه تحمّل ايتمك احتمالم
Il n'est nullement instruit de cette affaire بو مادّه‌دن يوقدر
Il n'est nullement capable اصلاً وديّار خبر وآگاهى يوقدر اصلاً
وقطعاً لياقتى يوقدر

NULLITÉ. Vice qui rend un acte nul *A.* لغويّت - بطلان
|| اعتبارسزلق *T.* بى اعتبارى *P.* سقامة موجبة البطلان -
Je proteste de nullité contre tout ce que vous ferez هر نه كه
ايده‌جك اولور ايسه‌ك بطلان ولغويّتنى دعوا ايده‌رم
Je vous ferai voir la nullité de cet acte بو سندك بطلاننى
Nullité essentielle سكا اثبات ايده‌جكم واجب الاعتنا بر
Nullité dans la forme رسم كونه سقامت موجبة البطلان
وصورت جهتيله اولان سقامت موجبة البطلان
On dit figur. Cet homme est d'une parfaite nullité كليّاً معدوم
هيچ مشابه‌سنده در - حكمنده در

NÛMENT. Sans déguisement *A.* عارياً - عارياً من الريا
|| آچيقدن آچيغه - بى پوشش ريا *P.* من التصنع Je vous
dirai nûment la vérité حقيقت حالى ريا وتصنعدن عارى
Je vous conterai nûment le اوله‌رق طرفكه بيان ايده‌جكم
fait ماده‌يى سكا آچيقدن آچيغه نقل ايده‌جكم

NUMÉRAIRE. Il ne se dit que de la valeur fictive des es-
pèces *A.* ثمن اعتبارى - قيمة بالاعتبار *P.* بهاى اعتبارى
T. اعتبار ناسه مبنى اولان دكر بها || L'écu est de trois liv-
res, valeur numéraire فلان سكه‌نك قيمت اعتباريسى شو
قدر غروشدر

On dit substantivement, Le numéraire, pour dire, la quan-
tité d'argent monnayé *A.* نقد pl. نقود *P.* نقد روان *T.*

ا َقچه ; Le numéraire est fort augmenté en France depuis un siècle فرانسەدە یوز سنەدنبرو نقودك تكثر وتزايدى وار در

NUMÉRAL. Qui désigne un nombre A. عددىّ P. عدد نما T. صايىی كوسترن — حروف عددیّه ; Lettres numérales اعداده دالّ اولان حروف

NUMÉRATION. Action de compter A. حساب P. شمار T. صايمه || Les principes de la numération اصول حساب

NUMÉRIQUE. Qui a rapport aux nombres A. عددىّ P. متعلّق شمار T. صايىیه متعلّق ; Rapport, opération numérique نسبت عدديّه وعدده متعلّق بر عمل

NUMÉRIQUEMENT. En nombre exact A. عدداً — من جهة العدد P. در شمار T. صايىیده || Trente témoins qui se répètent, n'en font souvent qu'un ou deux numériquement اوتوز نفر شاهد همنفس اولدرق تقرير شهادت ايتدكلرى حالده صايىیده اكثريا بر وياخود ايكى شاهد اعتبار اولنور

NUMÉRO. Il se dit d'un chiffre qu'on met sur quelques choses pour les reconnaître A. رقم pl. ارقام P. نشان شمار T. صايى نشانى || Le numéro de la page صحيفەنك رقمى d'un tel ballot فلان دنككك رقمى

NUMÉROTER. Mettre le numéro A. وضع الرقم — ترقيم P. نشان شمار زدن — رقم زدن T. صايىی نشاننى قويمق || On n'a pas numéroté ces pièces بر اوراق اوزرينه وضع رقم اولنمامشدر

NUMÉROTÉ. A. مرقّم — مشار بالرقم P. رقمزده T. رقملنمش — صايىی نشانيله نشانلنمش

NUMISMATIQUE. Qui a rapport aux médailles antiques A. متعلّق بدراهم المتقدّمين || Science numismatique دراهم متقدّمينه متعلّق اولان علم

NUMISMATOGRAPHIE. Description des médailles antiques A. وصف الاحوال الدراهم المتقدّمين

NUNCUPATIF. T. de Jurispr. Il se dit d'un testament fait de vive voix A. وصيّت شفاهاً — وصيّت لساناً P. وصيّت سپارش از زبان كرده T. آغزدن وصيّت

NUPTIAL. Qui est relatif au mariage A. عروسىّ — نكاحىّ ; Robe nuptiale لباس عروسى bénédiction دعاى نكاح Le lit nuptial فراش عروسى Souiller la couche nuptiale فراش نكاحى دنس خيانت ايله تلويث — لكەدار لوث خيانت ايتمك ايتمك

NUQUE. Le creux qui est entre la tête et le chignon du cou A. نقرة pl. نقار — نقرة القفا P. خاتم قفا T. بن قفا — قفا چقورى ; Il lui donna un coup d'épée sur la nuque فلانك اكسە چقورى نقرهٔ قفاسنه حوالهٔ ضربهٔ شمشير ايلدى Appliquer un cautère sur la nuque قفا چقورنده ياقى آچمق — ياقى اورمق

NUTRITIF. Qui nourrit A. مغذّى P. پرورشده — غدا اور T. بسلييجى || Ce remède est purgatif et nutritif بر دوا منقّى ومغذّى در Faculté nutritive A. قوّة غاذيه P. قوّت پرورش T. بسلييجيلك قوّتى

NUTRITION. Fonction naturelle par laquelle le suc nourricier est converti en notre propre substance A. بدل ما يتحلّل Cela sert à la nutrition des parties بدل اجزاى بدنه بوشئ ما يتحلّل اولور Les parties de l'aliment qui servent à la nutrition غدانك بدل ما يتحلّل اولمسنه صالح اولان اجزا

NYCTALOPE. Celui qui voit mieux la nuit que le jour A. اخفش P. روز كور T. كوندزده كوزى فرسز

NYCTALOPIE. Maladie des yeux qui fait qu'on voit mieux la nuit que le jour A. خفش — بصر بالليل دون النهار P. روز كورى T. كوندزده كوز فرسزلكى

NYMPHE. Les païens appelaient ainsi certaines divinités fabuleuses, qu'ils représentaient sous la figure de jeunes filles A. جنّة pl. جنّات P. پرى T. اجنى

On appelle ainsi en Poésie, une jeune fille ou femme belle et bien faite حسن پريزاد

O

O. La lettre O. — On dit proverb. d'un homme qu'on regarde comme inutile, que c'est un o en chiffre A. كصفر الزايد T. صفر زايد مثابەسندە در

Ô. Interjection A. يا — يا ايها — هيّا P. اى T. ايا — اى || ô temps! اى زمان ô qu'il est difficile de se modérer dans une grande fortune! ايا وقت اقبالده قاعدهٔ اقتصاده رعايت

نه مشکل شیشدر

OBÉDIENCE. Obéissance. Il ne se dit que des religieux *A.* طاعت *P.* سر فرویی *T.* باش اکمه || Le supérieur a commandé à ce religieux en vertu de sainte obédience برمقتضای فریضهٔ طاعت فلان راهبه شیخی طرفندن توصیه وسپارش اولندی

Il se dit aussi, du congé par écrit qu'un supérieur donne à un religieux, pour aller en quelque endroit *A.* کتاب الاذن *P.* دستور نامه ـ اذننامه *T.* اذن تذکرهسی || Il ne saurait partir sans obédience اذن تذکرهسی آلمدقجه عزیمت ایدهمز

OBÉIR. Se soumettre à la volonté d'un autre *A.* اطاعت ـ انقیاد ـ امتثال ـ اتّباع ـ انطیاع *P.* فرمانبری نمودن ـ سر ـ فرو بردن ـ سرفرویی کردن ـ رام ومنقاد شدن *T.* اطاعت ایتمک ـ تبعیّت ایتمک ـ باش اکمک || Obéir à Dieu خدای متعالک امرینه اطاعت ایتمک aux lois وضع اولنان قوانین واحکامه سر فرو بردهٔ امتثال وتبعیّت اولمق aux magistrats حکامه ایفای وجیبهٔ اطاعت ایتمک || Il n'obéit pas aux arrêts صادراولان اوامر واحکامه اطاعت ایتمز || Obéir à Justice حکم شرعی‌یه اطاعت ایتمک || Il sait bien se faire obéir ناسی حکمنه مطاع ایتدرمنک طریقنی بیلور || s'est fait obéir par force ناسی حکمنه جبراً مطاع ایتدردی ـ حکمنی جبر وزور ایله انفاذ ایتدردی || Il obéit aveuglément علی العمیا سر فرو بردهٔ اطاعت وانقیاد اولور || Pour bien commander, il faut avoir obéi لایقی اوزره اجرای حکم وحکومته کسب لیاقت ایتمک مقدّما مسلک تبعیّت واطاعته || On dit, Obéir à la force غلبهٔ قوّته سلوک ایلمکه متوقّفدر ـ ایجاب جکم غالبه ـ سر فرو ایتمک || Obéir à la nécessité ضرورت ـ مقتضای حاله تابع اولمق ـ حاله تبعیّت ایتمک حاله اظهار طوع ورضا ایتمک

On dit figur., qu'il faut que les passions obéissent à la raison, pour dire, qu'il faut que les passions soient assujetties à la raison عقله محکوم اولمق ـ نفس امّاره حکم عقله تابع اولملو در امراض نفسانیّه حکم عقله منقاد ورام اولمق ـ اقتضا ایدر واجبات اموردندر

Il signifie aussi, être sujet d'un prince *A.* تبعیّت *P.* زیر ـ دست حکومت بودن ـ زیرحکومت بودن *T.* بر پادشاهک تابع اولمق ـ رعایاسی اولمق || Les provinces qui obéissent au Roi پادشاهک زیردست حکومتنده اولان پادشاهه تابع اولان مملکتلر ـ ممالک وایالات || Les peuples qui obéissaient à l'Empire Romain مقدّما دولت رومانیّونه دولت رومانیّه رعایاسندن ـ تابع اولان ملل واقوام معدود اولان

En parlant d'un cheval qui se laisse manier aisément, on dit, qu'il obéit à l'éperon, à la main *A.* طوع العنان ـ سهل العنان ـ منقاد ـ سهل الانقیاد *P.* سبک عنان ـ رام *T.* دیزکین آلورآت

Il se dit figur. des choses inanimées, et signifie, céder, plier *A.* انطیاع بالسهولة ـ انعطاف بالسهولة *P.* رام گشتن *T.* قولایلق ایله اکلمک || L'acier obéit plus que le fer چلیک دموردن زیاده سهل الانطیاعدر || Du fer qui obéit sous le marteau چکیج آلتنده سهل الانعطاف اولان دمور || Une lame d'épée qui obéit سهل الانعطاف اولان قلج یلمانی ـ قولای اکلور

OBÉI. *A.* مطاع ـ متبوع *P.* مظهر فرمانبری *T.* اطاعت اولنمش

OBÉISSANCE. Action de celui qui obéit *A.* مطاوعت ـ اطاعت ـ انقیاد ـ تبعیّت *P.* فرمانبرداری ـ سر ـ فرویی *T.* اطاعت || Grande obéissance اطاعت عظیمه humble الطاعة بالتواضع prompte سرعت اطاعت entière اطاعت تامّه parfaite اطاعت کامله aveugle تبعیّت علی العمیا || Rendre obéissance ایفای رسم انقیاد ومطاوعت || Le fils doit obéissance à son père ولدک پدره اطاعتی لازمهٔ ذمّتدر

On dit, Vivre sous l'obéissance d'un prince, pour dire, être sous sa domination بر ـ بر پادشاهک زیر تبعیّتنده اولمق پادشاهه تابع اولمق || Il a réduit, il a rangé cette province sous son obéissance بو مملکتی تحت تبعیّتنه ادخال ایتدردی ـ || Se soustraire à l'obéissance d'un prince بر کمسنه زیر حکومتنده اولدیغی پادشاهک سلک حکومتنه اولدیغی پادشاهه اطاعتدن گردنپیچ عدول ـ دائرهٔ تبعیّتندن وانصراف اولمق ـ خروج ایتمک || Dans toutes les terres, dans tous les pays de l'obéissance du Roi پادشاهه تابع اولان جمیع ممالک واراضیده

On dit aussi, Prêter obéissance à un prince, pour dire, se soumettre à son obéissance *T.* بر پادشاهه عرض تبعیّت ایتمک

Et être sous l'obéissance de père et de mère, pour dire, être soumis à leur autorité ابوینک زیر حکومتنده اولمق

Il signifie aussi, la disposition, l'habitude d'obéir *A.* تسلیمیّت ـ تبعیّت *P.* رضاجویی *T.* رضاجویلق || Obéissance aveugle

تسلیمیّت ولدیّه filiale علی العمیا رضاجویی وتسلیمیّت
servile عبیدانه رضاجویلق ـ تبعیّت عبیدیّه Faire voeu de
pauvreté, de chasteté et d'obéissance رسوم عفاف ومسکنت
ـ وقواعد رضاجویی وتسلیمیّتک وقایه‌سنی عهد ایتمک
عهد ونذر ایتمک

OBÉISSANT. Qui obéit *A.* مطیع ـ منقاد ـ تابع *P.* فرمانبر ـ
فرمانبردار *T.* اطاعتلو || Un fils obéissant ولد مطیع Des sujets
obéissants مطیع ومنقاد رعایا Il a toujours été très-obéissant
aux ordres du prince اوامر علیّه‌یه هر حالده مطیع ومنقاد
ایدی ـ On dit par formule de civilité, Votre très-humble et
très-obéissant serviteur بندهٔ کمینهٔ تام ـ بندهٔ احقر فرمانبرلری
الانقیادلری

Il se dit figur. dans les choses morales, et signifie, soumis
A. تابع ـ محکوم ـ منقاد *P.* رام || Rendre ses passions obéis-
santes à la raison نفس امّاره‌یی عقله محکوم ورام ایتدرمک ـ
حکم عقله تابع قلمق

Il se dit aussi en parlant des animaux *A.* ذلول ـ سهل ـ
الانقیاد *P.* رام *T.* یواش || Un chien bien obéissant خیلی
مرتبه رام وذلول بر کلب

Et des choses inanimées, et signifie, qui cède, qui se plie
facilement *A.* لیّن ـ سهل الانطیاع ـ سهل الانعطاف *P.*
نرم ـ رام *T.* قولای اکیلور ـ یومشق || Du cuir obéissant یومشق
دری De la matière obéissante بر نوع مادّه سهل الانعطاف

OBÉLISQUE. Espèce de pyramide qu'on élève pour servir de
monument public *A.* نصیبة pl. انا صیب ـ تناصیب *P.* میل ـ
میل نشانده *T.* دیکیلی طاش ـ دیکیلی میل || Les obélis-
ques qui sont à Rome ont été apportés d'Egypte الیوم رومه‌ده
موجود اولان دیکیلی طاشلر مصر جانبندن جلب اولنمشدر
Dresser, ériger un obélisque نصب نصیبه ایتمک ـ بر دیکیلی
طاش دیکمک

OBÉRER. Endetter *A.* تحمیل الدین *P.* بار وام بر نهادن
T. بورج یوکلتمک

S'OBÉRER. *A.* استحمال الدین ـ تحمّل الدین *P.* بار وام
تحمّل کشیدن *T.* بورج یوکلنمک || Je crains de m'obérer
بار دیوندن خوف ایدرم

OBÉRÉ. *A.* مدیون ـ مستغرق فی الدیون *P.* وامکش ـ
متحمّل بار دیون ـ گرفتار دیون *T.* بورجلو || Une succes-
sion obérée دیونه مستغرق بر ترکه une famille مدیون بر
خاندان Un État obéré مدیون بر دولت ـ زیر بار دیونده
دیون کثیره‌یه گرفتار اولان ـ مضطرب الاحوال بر دولت
بر دولت

OBÉSITÉ. Excès d'embonpoint *A.* فرط السمانة *P.* فربهی
اشوری سموزلک *T.* بی اندازه

OBIER, ou AUBIER. Arbre *A.* غضاة pl. غضا *P.* تاغ *T.*
سکسک آغاجی ـ داغدغان آغاجی

OBJECTER. Apporter comme raison contraire, comme réfuta-
tion *A.* تعریض ـ اعتراض *P.* اعتراض آمیز گفتن سخن *T.*
سوز قارشولمق || On peut objecter de bonnes raisons à cette
hypothèse علی طریق الفرض بسط ایلدیککز کلامه دلایل
معقوله ایله اعتراض اولنمق ممکندر Je sais bien tout ce que
vous pouvez y objecter اول بابده بسط ایده بیله‌جلک
کافهٔ تعریضات معلوممدر Vous m'objecterez peut-être que...
شاید بو وجهله اعتراض ایده‌جکسک که On lui objectera
sa jeunesse حداثت سنّنی بیان ایله اعتراض ایده‌جکلردر

OBJECTÉ. *A.* رهین الاعتراض *P.* اعتراض کرده *T.* سوز ایله
قارشولنمش

OBJECTIF. Il se dit de celui des verres d'une lunette qui est
tourné vers l'objet *T.* دوربینک مقصود طرفنه باقن شیشه‌سی
|| L'objectif de cette lunette ne vaut rien دوربینک مقصود
طرفنه باقن شیشه‌سی ایشه برامز

OBJECTION. Difficulté qu'on oppose à une proposition *A.* اعتراض
pl. اعتراضات ـ تعریض pl. تعریضات *P.* اعتراض سخن
اعتراض آمیز *T.* سوز قارشولمه || Cette objection est forte بو بر اعتراض
قویدر est sans réplique بو اعتراضه جواب یوقدر ـ بو اعتراض
ـ بو اعتراض ما لا یعنیدر est nulle جواب قبول ایتمز
بیمألدر pressante, subtile بو اعتراض اکید در واهیدر ingé-
nieuse اعتراض مخیّلدر insoluble بر اعتراضدر ممتنع الحل
Faire une objection بر اعتراض در میان ایتمک résoudre
بسط اولنان بر اعتراضی حلّ ایتمک Répondre à une objection
سرد اولنان اعتراضه مقابله ایتمک ـ اعتراضه جواب ویرمک
Insister sur une objection بر کمسنه در میان ایلدیکی اعتراضک
محلّ اوزرینه اصرار ایتمک Il n'y a pas d'objection à cela
بو اعتراض دکلدر Cette objection-là se détruit d'elle même
اعتراض خود بخود ساقط اولور

On appelle figur., Une objection rebattue, celle qui a été
souvent proposée, et à laquelle on a entièrement répondu *T.*

بالدفعات ردّ وجرح اولنمش اعتراض || Vous nous apportez là des objections rebattues, cent fois réfutées بودفعه در ميان ايلديككك اعتراضات مقدما مباحثه‌لرى سبقت ايتمش وهزار كرّه ردّ وجرح اولنمش اعتراضات قبيلندندر

OBJET. Tout ce qui s'offre à la vue *A.* صورت pl. صور || Objet agréable صورت مطبوعه De cet endroit, on découvre les plus beaux objets du monde بومحلدن دنيانك الطف واحسن صورتلرى مشاهده اولنور Je ne sais quel objet a frappé mes yeux كوزمه عكس انداز ظهور اولمش صورت نه اشته بر اولديغنى بيلهمم Voilà un vilain, un horrible objet صورت كريهۀ دهشتفرما

Il se dit aussi de ce qui affecte les sens en général *A.* مدرك pl. مدركات ـ محسوس pl. محسوسات || Les objets des sens مدركات حواس Les couleurs sont les objets de la vue الوان قوّت باصره‌نك محسوساتندندر Le son est l'objet de l'ouïe, les saveurs sont l'objet du goût, et les odeurs, l'objet de l'odorat صدا سامعه‌نك واجناس طعوم ذائقه‌نك وروايح وفوايح شامّه‌نك مدركات ومحسوساتيدر

Et de ce qui affecte les facultés de l'âme *A.* موقوف عليه قوّت *T.* مطلوب || Le vrai est l'objet de l'entendement فاهمه‌نك موقوف عليهى حقيقتدر Le bien est l'objet de la volonté ارادهنك مطلوبى خير در — Il se dit encore de tout ce qui sert de matière à une science, à un art || Le corps naturel est l'objet de la physique علم طبيعينك موقوف عليهى جسم طبيعيدر La logique a pour objet les opérations de l'entendement علم منطقك موقوف عليهى فهم وادراكه متعلق اولان اعمالدر Chaque science a son objet هر علمك بر موقوف عليهى وار در elle se doit borner à son objet هر علم موقوف عليهنه منحصر اولمق اقتضا ايدر

Objet, se dit aussi de tout ce qui est considéré comme la cause d'une passion, d'une action *A.* موقع ـ ما به *P.* جا *T.* محل || Être l'objet de la raillerie موقع هزل واستهزا اولمق de la médisance محلّ لوم ومذمّت اولمق de la calomnie محلّ ذلّ وحقارت موقع غمز وافترا اولمق du mépris L'objet de son amour مابه عشق ومحبتى de sa passion محلّ رحم وشفقت مابه هوا وهوسى Objet de pitié de tristesse, d'affliction محلّ اندوه والم

Il signifie aussi, le but, la fin qu'on se propose *A.* مقصد ـ مقصود ـ مرام *T.* نظرگاه *P.* غرض || Cet homme n'a pour objet que sa gloire, que sa fortune بو آدمك مقصودى انجق تحصيل شان واقبال وكسب ثروت ومالدر La poésie a pour objet de plaire et d'instruire فنّ شعرك غرضى تطييب وتعليم هنر ومعرفتدر L'objet que je me propose طبيعت منويّ اشته مقصودم Voilà mon objet ضميرم اولان مقصد وغرض Remplir son objet بر كمسنه مقصودينه ظفرياب اولمق Quel est l'objet de cette démarche? بو در بو كونه حركتدن غرض Discours sans objet بر كلام مقصوددن خالى ومقصود ندر

OBJURGATION. Reproche violent *A.* توبيخ شديد *P.* سرزنش *T.* چيقش ـ آزارلمه

OBLATION. L'action d'offrir quelque chose à Dieu *A.* اهدا ـ اهداء النسيكة ـ الهدىٔ || Jésus-Christ, étant sur la croix, fit une oblation de lui-même à son Père حضرت عيسى عود الصليب اوزرنده ايكن نفس مباركنى فى سبيل ابه نسيكه اولدرق اهدا ايلدى

Il se dit aussi, des choses qui sont offertes à Dieu *A.* نسيكة pl. نسايك ـ هدىٔ || Les prêtres ne vivaient autrefois que d'oblations قديمده رهبان طائفه‌سنك مدار معاشى نسايكدن عبارت ايدى

OBLIGATION. L'engagement où l'on est par rapport à différents devoirs de la vie civile *A.* واجبة pl. واجبات ـ وجيبة ـ ذمّت pl. ذمم ـ واجبة الذمّة *T.* بركمسنه‌نك واجبة الحال اوزرينه واجب اولان شئ || Satisfaire aux obligations de son état بر كمسنه عهده‌سنده اولان كافۀ واجباتنى ادا ايتمك à toutes ses obligations بر واجبات حالنى ايفا ايتمك S'acquitter des obligations d'un bon citoyen صحيح بر ابن بلدك اوزرينه اداسى لازم اولان ذمم وواجباتنى تأديه قلمق Les obligations d'un père envers ses enfans, et des enfans envers leur père والد طرفندن اولاد حقنه واولاد طرفندن والد حقنه رعايتى واجب احكام اولان احوال C'est une obligation de droit naturel طبيعيه‌نك واجباتندندر

Et l'engagement où l'on est par rapport à la religion *A.* احكام فريضة pl. فرايض || Une obligation de droit divin احكام الهيّه مقتضاسندن بر فريضه Fête d'obligation ـ عيد مفروض Cela est d'obligation stricte فرض قبيلندن اولان بر عيد متحتّم الادا در

Il se dit aussi de l'engagement qui naît des services, des bons offices qu'on a rendus à quelqu'un *A.* منت pl. منن — *T.* ممنونلق || *P.* منتداری ممنونيّت — Il vous a obligation de la vie سلامت جانی ایچون سنک منتک آلتنده در — Il prétend ne vous avoir aucune obligation سلامت نفسی ایچون ممنون همتکدر طرفکه موجب منت اولهجق بر سبب اولمدیغنی ادّعا ایدر — C'est une nouvelle obligation que je vous ai بو کیفیّت اوزریمه یکیدن تحمیل جمیلهٔ منتی موجب بنی یکیدن منتدار ایلدی — اولمش حالاتدندر — Je lui en aurai une grande obligation اول بابده عظیم مرتبه منتی ممنونی اولهجغم — Je lui en aurai obligation toute ma vie آلتنده اولهجغم درکار در الی آخر العمر زیر بار منتی اولهجغم متنفس انفاس حیات اولدقجه ممنون لطفی — درکار در — Je lui en ai autant d'obligation que si la chose avait réussi اولهجغم مصلحت بتمش کبی ممنون لطف وهمتی یم — C'est un homme à qui j'ai les plus grandes obligations منن فراوانی آلتنده اولدیغم بر آدمدر

Il se dit aussi de l'acte public par lequel on s'oblige par-devant notaire de payer une certaine somme *A.* تمسّک pl. تمسّکات *P.* وامنامه *T.* دین تمسّکی || Une obligation de dix mille francs اون بیک غروشلق برقطعه دین تمسّکی — Il lui en a passé obligation par-devant notaire کاتب شرع معرفتیله تمسّک ویردی — حضورنده اعطای تمسّک ایلدی — Une obligation n'est pas exécutoire si elle n'est scellée تمسّک کاتب شرعک مهریله مهور اولمینجه معتبر دکلدر — Cette obligation est payable en tel temps بو تمسّک فلان وقتده ادا اولنمق اوزره مشروطدر — Prêter de l'argent par obligation با تمسّک اقچه ادانه ایتمک — Endosser une obligation d'un à-compte qu'on a reçu علی الحساب مقبوض اولان اقچه‌نک مقدارینی ظهر تمسّکده قید ایتمک — Rendre une obligation تمسّکک — تمسّکی ادا ایتمک تمسّکی ردّ ایتمک — acquitter — On dit, Faire honneur à ses obligations, pour dire, payer ses promesses اقچه‌سنی ادا ایتمک — بر کمسنه تمسّکنک اعتبارینی وقایه ایتمک

OBLIGATOIRE. Qui a la force d'obliger suivant la loi *A.* ملزم العهد — موجب الکفالة — ملزم الذمّة علی *P.* ناچار ایجاب کفالت || Lettres obligatoires مجبور ایتدریجی *T.* ساز الزام ذمّت ایدن مکاتیب واوراق — Causes obligatoires ایدن علل واسباب — Ce traité est obligatoire بو عهدنامه ملزم ذمّتدر

OBLIGEAMMENT. D'une manière obligeante *A.* بتطییب الخاطر *P.* خاطر سازانه — خاطر پرورانه — دلنوازانه *T.* کوکلی خوش ایده‌رک || Il m'a reçu obligeamment بکا معاملهٔ دلنوازانه ایله تلقّی ایلدی — Il parle obligeamment de vous سنک حقکده کلمات دلنوازانه ایله سوق کلام ایدر — Il en a usé fort obligeamment à mon égard حقمه بتطییب الخاطر معامله ایلدی — بکا دلنوازانه معامله ایلدی

OBLIGEANCE. Penchant à obliger *A.* حفایت — سعی الی *T.* کوکل یاپمغه استک *P.* خاطر پروری تطییب القلوب

OBLIGEANT. Qui aime à obliger *A.* حافی — مطیّب القلوب *P.* دلنواز — خاطر پرور — خاطر شناس *T.* کوکلی خوش ایدیجی || C'est un homme extrêmement obligeant غایة الغایه مکرم ودلنواز خاطر شناس آدمدر — Civil et obligeant — Humeur obligeante تطییب قلوبه مایل بر مزاج — شیمهٔ خاطر پروری — Il a des manières obligeantes تطییب قلوبی مستلزم اطوار واوضاع مرغوبه ایله مألوفدر — Il lui parle d'un ton fort obligeant فلانه ادای دلنوازانه ایله تکلّم ایدر — Un accueil obligeant تطییب قلبی موجب معاملهٔ جمیله ایله اولان تلقّی — Il ne lui a pas dit seulement une parole obligeante تطییب قلبی موجب اولهجق حرف واحد بیله سویلمدی

OBLIGER. Lier par un acte *A.* الزام العهد — تکفیل — الزام الذمّة — الکفالة *P.* متعهّد کردانیدن *T.* تعهّد ایتدرمک || Son contrat l'oblige à cela عقد ایلدیکی مقاوله حجّتی اوزرینه الزام عهد ایدر — S'obliger solidairement یکدیگره کفیل اولدرق التزام تعهّد ایتمک — par-devant notaire کاتب شرع محضرکاتب شرعده التزام عهد — حضورنده تعهّد ایتمک — S'obliger corps et biens مالاً وبدناً التزام کفالت ایتمک — بر کمسنه نفس ومالنی تحت کفالته ادخال — ایتمک — Faire obliger le mari et la femme زوج ایله زوجه‌یی ایتدرمک — Il est obligé par le contrat de faire telle chose تکفیل ایتدرمک — مقاوله سندی موجبنجه فلان شیئه متعهّد در متکفّلدر

Il signifie aussi, imposer obligation de dire ou de faire quelque chose *A.* ایجاب — الزام الذمّة علی *P.* واجب کردن — در ذمّت ازام کردن *T.* واجبهٔ ذمّت قلمق || La loi naturelle et la loi divine nous obligent à honorer père et mère احکام طبیعیّه وکرک اوامر الهیّه والدین حقنه ایفای مراسم کرک

Les sujets sont obligés d'o- توقير واحترامى ذمّتمزه الزام ايدر
béir au Prince زير دستان ورعيّتك پادشاهه اطاعتى واجبهٔ
Votre devoir vous y oblige وظيفهٔ حالك شونى ايجاب ذمّتدر
Les fidèles sont obligés d'obéir à l'Église مؤمنينه كوره ايدر
La justice nous oblige شرع ودينه اطاعت واجبهٔ ذمّتدر
à restituer ce qui ne nous appartient pas مقتضاى عدل
وحقانيّت مالمز اولميان شيئك صاحبنه ردّينى ايجاب
On l'a obligé à cela malgré lui بو شيئى خواه ونا ايدر
بو شيئه جبرًا وكرهًا فلانى ـ خواه ذمّتنه الزام ايتدرديلر
مضطرّ ايلديلر

Il signifie encore, porter, engager à . . . *A.* ـ اضطرار ـ الجاء
|| مجبور قلمق *T.* محتاج كردن ـ نا چار كردن *P.* اجبار
Ses exhortations, ses persuasions m'ont obligé à faire . . . بسط
ايلديكى كلمات ملزمه وترغيبات عديده تقريبيله بوكا
تحصيل L'envie de parvenir l'a obligé d'étudier مضطرّ اولدمكه
رتبه آرزوسى فلانى تدرّس وتعلّمه الجا ايلدى Quelle rai-
son vous oblige à faire ce que vous faites? ايتديككك حركته
Ce que l'on dit l'obligea à changer سنى مضطرّ ايدن ندر
d'avis سويلنان صحبتلر فلانى تبديل نيّته محتاج ايتمشدر
Vous m'obligerez à me fâcher ـ بنى طارلمغه مجبور ايده جكسك
محتاج ايده جكسك

Il se dit aussi dans le sens de rendre service, faire plaisir
A. تحميل المنّة *P.* منّتدار كردن *T.* ممنون قلمق || Il m'a
obligé dans mon besoin وقت ضرورتمده بنى ممنون ايلدى
Vous m'obligez extrêmement, infiniment بكا غاية الغايه تحميل
بنى فوق الغايه محجوب ـ جميلهٔ منّت ايتمش اولورسك
C'est un honnêté homme, il oblige de ومنّتدار ايتمش اولورسك
bonne grâce très-promptement براهل عرض آدم اولمغله خلقى
Il fait gloire d'obliger خلقه ممنون ايلمكده سرعت همّتى دركاردر
Il oblige tout le تحميل منّت ايلمكى سبب افتخار ايدر
monde كار وپيشه سى عامّه يه تحميل ـ عامّه يى ممنون ايدر
Vous m'obligerez beaucoup de me re- جميلهٔ منّت ايتمكدر
commander à mes juges مصلحتمى رؤيت ايده جك حكّام
وقضات طرفنه بنى توصيه ايتسه ك بغايت منّتدار ايتمش
اولورسك

OBLIGÉ. *A.* متعهّد ـ متكفل *P.* تعهّد كرده *T.* متعهّد اولمش
A. مجبور ـ مضطرّ *P.* نا چار *T.* محتاج *A.* ممنون *P.* منّتدار
T. منّت آلتنده اولان || Je vous suis fort obligé de votre
attention, de la peine que vous avez prise صرف ايلديككك
همّت وارتكاب ايلديككك تعب وزحمت ايچون بغايت
ممنون اولدم

OBLIGÉ. Acte passé entre un apprenti et un maître, sous des
conditions réciproques *A.* كتاب المشارطه بين المعلّم والتلميذ
P. شرطنامه در ميان استاد وشاكرد *T.* استاد ايله شاكرد
آره سنده اولان مقاوله سندى

OBLIQUE. Qui est de biais, ou incliné *A.* منحرف ـ منحنى ـ
متمايل ـ منعرج *P.* كج ـ خم *T.* بوكرى ـ اكلمش || Ligne
oblique خطّ منحرف Couper un cône par une section oblique
بر شكل مخروطى يى منحنيًا قطع ايتمك Sphère oblique
كرهٔ منعرجه Les rayons du soleil sont plus obliques en hiver
qu'en été اشعّهٔ شمسك انحراف وانحناسى وقت شتاده
تمايلى قيشده زياده اولور ـ صيفدن زياده در

On dit figur. Moyens, voies obliques, c'est-à-dire, détournés,
suspects *A.* طرق ملتويه ـ طرق مجنفه *P.* طرق ووسايل
راه كج ـ ره نا راست *T.* اكرى بوكرى يوللر ـ طولاشق يوللر Con-
duite oblique ـ رفتار كج ـ سلوك وحركت نا راست
صاپق يوللر

Et louange oblique, pour dire, une louange où la personne
louée n'est pas expressément nommée *A.* مدح بالايما *T.*
طولايى On dit aussi dans ce sens, Accusation oblique *A.* مدح
اتهام بالايما *T.* طولايى ايما

OBLIQUEMENT. De biais *A.* منحرفًا ـ منحنيًا ـ متمايلاً ـ
منعرجًا *P.* كج *T.* بوكرى اولەرق || Une ligne tirée oblique-
ment منحرفًا كشيده اولمش خط Le Zodiaque coupe oblique-
ment l'équateur منطقة البروج مدار استوايى منحنيًا قطع ايدر
Figur. D'une manière frauduleuse *A.* متجانفًا ـ منعدلاً عن
طريق الرشاد *P.* كج رفتارانه *T.* اكرى اولەرق ـ طوغريدن
صاپرق || Cet homme ne va pas droit en besogne, il va tou-
jours obliquement en tout ce qu'il fait بوآدم ايشنده استقامت
اوزره يوريميوب جميع افعالنده طريق سداددن عدول
طوغريدن طوغرى يه وارميوب دائما صاپه يوللره ـ ايدر
سلوك ايدر

Il signifie aussi, indirectement *A.* بالايما *T.* طولايى || Louer,
blâmer obliquement طولايى مدح وثنا ياخود لوم وتعييب
ايتمك

OBLIQUITÉ. T. de Mathém. Inclination d'une ligne, d'une sur-

face sur une autre A. ممايلت P. گرايش T. اكلش || L'obli-
quité d'une ligne خطك ممايلتى

OBLITÉRER. Effacer insensiblement A. تطليس P. فرسودن
T. سيلمك || Des caractères oblitérés حروف منطلسه -
سيلنمش يازو

OBLONG. Qui est beaucoup plus long que large A. مستطيل
P. دراز گونه T. طولانى - سوبو - صراخى قطعه || Un jardin
oblong طولانى بر باغچه Une place oblongue مستطيل الشكل
بر عرصه

OBOLE. C'était autrefois le nom d'une petite monnaie A. فلس
pl. فلوس P. پشى T. منقر - پول - On l'emploie encore pour
marquer un très-petit prix || Je n'en donnerai pas une obole
بوكا بر منقر بيله ويرمم

OBOMBRER. Couvrir de son ombre A. تظليل P. سايه انداختن
T. كولكه‌لندرمك

OBOMBRÉ. A. مستظل P. سايه‌دار T. كولكه‌لنمش

OBREPTICE. T. de Chancellerie, qui se dit des lettres dans
l'exposé desquelles on a caché quelque fait essentiel, pour obte-
nir par surprise une grâce T. واجب الانها بر ماده‌نك
برماده مسكوت عنه - تركيله حيلهٔ تحصيل اولنمش برات
تركك اولندرق بر تقريب تحصيل اولنمش برات

OBREPTION. Réticence d'un fait qui rend les lettres obrep-
tices T. واجب الانها برماده‌نك مسكوت عنه تركى حيله‌سى
|| Il y a obreption dans ces lettres بو براتده واجب الانها
بر ماده‌نك مسكوت عنه تركى حيله‌سى وار در

OBSCÈNE. Qui blesse la pudeur A. فاحش - بذئ - رافث
P. بيحيا - بى پرده T. عارسز || Ce poète est obscène بو
شاعرك شعرنده فحش ورفث وار در Chanson obscène
اغنيهٔ فاحشه - عارسز تركى Il y a quelque chose d'obscène
dans ce tableau بو تصويرده بر كونه وضع فاحش وار در -
Mot obscène, Paroles obscènes A. فحش pl. فحشيات - قول
T. گفتهٔ بيعار وحيا P. رفث - اقوال فاحشة pl. فاحش
عارسز سوز

OBSCÉNITÉ. Parole, action qui blesse la pudeur A. رفث -
فحش - بذائت P. بيحيايى - بى پردگى T. عارسزلق ||
Il y a de l'obscénité dans ce discours بو كلامده فحش وبذائت
وار در

OBSCUR. Ténébreux, qui n'est pas éclairé A. مظلم P. تاريك -
تاريك وتار T. قره‌كو || Lieu obscur محل مظلم antre مغارهٔ
مظلمه Prison obscure حبسخانهٔ تاريك وتار - قره‌كو زندان
nuit A. ليلهٔ مظلمه - ليلهٔ مدجان P. شب ديجور - شب
تاريك T. قره‌كو كيجه Temps obscur A. هواء مظلم - هوا
غاسم P. هواى تيره وتار T. قره‌كو هوا - بولانق هوا

On dit, Il fait obscur, pour dire, que le temps est bas, que
l'air est obscur هواده كدورت وار در - هوا تيره وتار در -
هوا بولا نقدر

OBSCUR, se dit aussi des couleurs qui réfléchissent peu de lu-
mière A. كدر P. تيره - نفام T. طونق - قويى - قرامتق
|| Couleurs obscures الوان كدره - قويى رنكلر Bleu
obscur ازرق كدر - تيره مانى - قويى مانى - بوز مانى - بوز-
قرامتق مانى - Clair-obscur. V. Clair.

Figur. Ce qui n'est pas bien clair, ce qui est difficile à en-
tendre A. غامض - معقد - مغلق - مبهم - مشتبه - غير صريح
P. پوشيده - دشوار گشا T. قپانق || Discours obscur كلام
مبهم passage, livre فقرهٔ غامضه وكتاب غامض En termes
obscurs تعبيرات مبهمه ايله La glose de ce livre est plus
obscure que le texte بو كتابك شرحى متنندن زياده
غامض ومشتبهدر Cet auteur est obscur بو مؤلفك سبكنده
غماضت وار در Il affecte d'être obscur غماضتى التزام ايدر
Les oracles étaient obscurs هاتف غيبك خبرلرى مبهم
ومشتبه ايدى

OBSCUR, signifie aussi, caché, peu connu A. خامل - خامن
مغمور الذكر P. بى نام وشان - گمنام T. بللورسز - آدى
|| Il mène une vie obscure حال خمول وگمناميده باتقين
كچينور

On dit dans le même sens, Vertu obscure فضيلت خفيه
Mérite obscur اهليت خفيه

Et qu'un homme est d'une naissance obscure, né de parens
obscurs, d'une famille obscure A. مؤتشب النسب - مغمور
النسب - مجهول النسب P. گمزاد - گمنسب T. صوى
صوپى بللوسز

OBSCURCIR. Rendre obscur A. اظلام - اغسام - ايراث
الكدورة P. تيره ساختن - تيرگى آوردن - خيره وتار كردن
T. بولاندرمق - طومانلتمق || Les nuages obscurcissent le jour
بلودلر هوايه ايراث غسم وكدورت - سحب وغيوم مظلم هوا در
Les vapeurs تراكم سحب اغسام هوايى مستلزمدر - ايدر

تراكم ابخره هوايه موجب كدورت اولور obscurcissent l'air — On dit Figur., Quand l'entendement est obscurci par les passions قوّت مدركه امراض نفسانيه‌نك استيلاسی تقريبيله كسب كدورت ايلديكی حالده Cela a beaucoup obscurci sa gloire بو حالت فلانك پرتو اقبالنه ايراث كدورت ايلدی Sa gloire s'est obscurcie peu à peu پرتو شان واقبالی رفته رفته كسب كدورت ايتمشدر Quand la raison vient à s'obscurcir عارضهٔ كدورت عقله استيعاب ايلديكی حالده عقل بولانديغی حالده —

Il se dit aussi figur. pour Rendre difficile à entendre *A.* تغميض - اغلاق *P.* دشوار گشا ساختن *T.* قپانقلق كتورمك || Ce commentateur, au lieu d'éclaircir ce passage, l'a obscurci فلان شارح بو فقره‌يی كشف وايضاح ايده‌جكنه بر قات دخی تغميض واغلاق ايلدی

S'OBSCURCIR. Perdre sa clarté *A.* كسب الكدورة - اغتسام - تغسّم - انظلام *P.* تاريك شدن - تاريكی پذيرفتن - تيره وتار شدن *T.* قره‌كولنمق - بولانمق - طومانلنمق || Le soleil s'obscurcit quand il s'élève des nuages بلودلر روی سمايه چيقنجه كونش كسب كدورت ايدر

Il se dit aussi de la vue *A.* حسر البصر - غسقان *P.* چشم خيرگی پذيرفتن *T.* كوز طومانلنمق - كوز طونقلنمق - حال || La vue s'obscurcit dans la vieillesse كوز فرسز اولمق احتيارلقده كوز - شيخوختده غسقان بصر عارض اولور طونوقلنور

OBSCURCI. *A.* مكدّر - مظلم - مغسوم *P.* تيره گشته - كدورت يافته *T.* بولانمش - بولانق - Vue obscurcie *A.* عين غاسق - عين محسور *P.* چشم خيره *T.* طونوقلنمش كوز - طومانلنمش كوز

✝ OBSCURCISSEMENT. Affaiblissement de lumière *A.* كدورت *P.* تيرگی - تاری - خيرگی - تاريكی *T.* بولانقلق - بوزلق || L'obscurcissement du soleil كدورت شمس - كونشك بولانقلغی

OBSCURCISSEMENT de la vue *A.* حسور البصر - غسقان البصر *P.* خيرگی چشم *T.* كوز طونوقلغی - كوز فرسزلكی

Figur. *A.* غماصة - اغلاق - اشتباه *P.* پوشيدگی - دشوار گشايی *T.* قپانقلق || La manière dont il interprète ce passage l'obscurcit, et l'obscurcissement vient de ce que... بو فقره‌يی تفسير ايلديكی صورت ايله بر قات دخی تغميض ايدوب غماصتك سببی بو در كه

OBSCURÉMENT. Avec obscurité *A.* بالكدورة - على وجه الكدارة *P.* بتاری - با تيرگی *T.* بولانقلق ايله - قرانقلق || On ne voyait les objets qu'obscurément جميع صور بولانق اولدرق كورينور ايدی

Figur. *A.* غامضاً - بالغماضة - مبهماً - مشتبهاً - من غير صراحة *P.* با پوشيدگی - بدشوار گشايی *T.* قپانق اولدرق - آكلاشلمسی كوچ صورت ايله - عدم صراحت ايله || Il parle, il écrit obscurément مبهماً تكلّم ايدر وغامضاً كتابت ايدر

On dit, C'est un homme qui a toujours vécu obscurément عمرينی حال خمول وگمناميده امرار ايتمش آدمدر

OBSCURITÉ. Privation de lumière *A.* ظلمت - ظلام *P.* تاريكی *T.* قره‌كولق || Grande obscurité ظلمت عظيمه profonde ظلام شديد L'obscurité de la nuit ظلام ليل du temps ظلمت هوا - تاريكئ هوا d'un bois, d'un antre, d'une chambre اورمانك ومغاره‌نك واوطه‌نك ظلمتی à travers l'obscurité خلال ظلمده - ميانهٔ ظلامده Percer l'obscurité پردهٔ ظلامی شق ايتمك chasser قره‌كولغی كيدرمك - دفع ظلام ايتمك dissiper قره‌كولغی - ظلامی تفريق وتشتيت ايتمك - طاغتمق — On dit figur. L'obscurité des temps, pour dire, le peu de connaissance qu'on a des temps éloignés ظلام نسيانده ظلام مجهوليتده قالمش - پسمانده قالمش اوقات قديمه - اوقات سالفه — Et l'obscurité de l'avenir, pour dire, l'ignorance où l'on est de l'avenir مستقبلات - مستقبلات اموری ظلمتی اموری ستر واخفا ايدن ظلام ممتنع النفوذ

Il se dit aussi figur. pour Défaut de clarté *A.* غماضة - ابهام - اشتباه - عدم الصراحة *P.* پوشيدگی معنا - دشوار گشايی *T.* معنانك قپانقلغی || Son discours est plein d'obscurités كلامی ابهام واشتباهدن عبارتدر Il y a dans son livre bien des obscurités تأليفنده خيلی غماصت وار در

Et pour vie cachée *A.* حال الخمول - حالا المغمورية - حال الاحتجاب *P.* گمنامی *T.* آد باتقينلغی || Il n'a point voulu s'élever, il est demeuré dans l'obscurité قطع رتبه‌يه اصلا هوس ايتميوب حال خمول واحتجابده قالمشدر Il aime mieux vivre dans l'obscurité, que de paraître dans le grand monde خلق ايچنده كورنمكدن ايسه حال خمولده كچنمكی Il préfère l'obscurité à l'éclat حال گمنامی وخمولی ترجيح ايدر پرتو اقبالدن اولی عدّ ايدر

On dit aussi, L'obscurité de sa naissance, de sa famille *A.* مجهولية الاصل ـ خساسة النسب ـ انتساب النسب *P.* صوبك بللورسزلغی *T.* گمزادی

OBSÉDER. Être assidu auprès de quelqu'un *A.* ملازمة بلا انفكاك *P.* بر كمسنه‌نك *T.* بيجدا ملازمت نمودن وكيل يانندن ايرلمامق || Le ministre obsédait le prince سلطنت پادشاهك يانندن بلا انفكاك ملازمتدن خالی ايدی Il est obsédé par deux ou trois de ses domestiques كندو خدمتكارلرندن ايكی اوچ نفر كشی بيجدا يانـنده ملازمت ايدر Ses héritiers l'obsèdent si fort, qu'ils ne laissent approcher personne de lui وارثلری شول رتبه‌ده يانـنده ملازمت ايدرلر كه بر كمسنه‌يی ياقلشدرمزلر

Il se dit aussi d'une personne qu'on suppose tourmentée par des illusions du malin esprit *A.* مستولی من روح الخبيث محصور من الشيطان ـ || Il y a un malin esprit qui l'obsède فلانه روح خبيث استيلا ايمتشدر Il n'est pas possédé, il n'est qu'obsédé ممسوس دكل شيطاندن محصور در

OBSÈQUES. Funérailles pompeuses *A.* موكب الجنازة *P.* جنازه آلايی *T.* يسال جنازه || J'ai assisté à ses obsèques جنازه‌سی آلاينده موجود ايدم On lui fit de magnifiques obsèques جنازه‌سی آلايی كمال دبدبه واحتشام ايله اولدی

OBSÉQUIEUX. Il se dit d'un homme qui porte à l'excès le respect, les égards, la complaisance *A.* متبصبص *P.* جابلوس *T.* يلتاق

OBSERVABLE. Qui peut être observé *A.* معاين *P.* ديدنی ـ *T.* كورينه بيلـه‌جك ـ كورينور بديد || La différence de ces deux quantités n'est pas observable بو ايكی مقدارك بيننده اولان فرق معاين دكلدر

OBSERVATEUR. Celui qui observe une loi, une règle *A.* مراعی *P.* نگهدارنده *T.* رعايتكار ـ طوتيجی || Observateur des commandemens de Dieu احكام الهيه‌يه رعايت ايدن Un fidèle observateur des ordres du prince اوامر شاهانه‌نك مراعيی Ce religieux est un exact observateur de la règle صداقتكاری بو راهب طريقتك يول اركاننه كمال دقت ايله رعايت ايدر Socrate fut un grand observateur des lois حكيم سقراط قوانين واحكامه غاية الغايه رعايت ايدر ايدی Cet homme est fidèle observateur de sa parole, de sa promesse وعدينه سوزينه ثبات ـ صدق ايله رعايت ايدر بر آدمدر قدم ايله رعايت ايدر

Il signifie aussi, qui s'applique à observer les phénomènes de la nature, le mouvement des astres, etc. *A.* متنظر العجايب *P.* نگران ـ رصدبين *P.* راصد ـ رصّادين pl. رصّاد ـ الطبيعة متنظر عجايب *T.* باقيجی || Observateur de la nature طبيعت Observateur du mouvement des cieux رصّاد حركات افلاك Excellent observateur رصّاد ماهر

On dit aussi, Un esprit observateur *A.* عقل دقيق النظر *P.* انجه‌دن انجه كوزيجی عقل *T.* عقل دقايقبين

OBSERVATION. Action d'observer une règle, une loi *A.* رعايت *P.* نگهداری *T.* طوتمه || L'observation des commandemens de Dieu احكام الهيه‌نك رعايتی des lois قوانين واحكامك رعايتی

Il signifie aussi, action d'observer ce qu'on a promis *A.* انجاز بوعده وفاكاری ـ بجا آوری وعده *P.* ايفاء العهد ـ الوعد *T.* سوزده طورمه || L'observation de sa parole وعدينك ايتديكی تعهّدك ايفاسی ـ انجازی

Il signifie encore, remarque *A.* مطالعة pl. مطالعات || Observations sur la conformation du corps humain بدن انسانك تركيبنه دائر اولان مطالعات Il a fait de belles observations مطالعات پسنديده ايلدی Une nouvelle observation مطالعهٔ جديده Observations astronomiques مطالعات رصديه ـ نجوميه Observations sur la Rhétorique d'Aristote حكيم ارسطونك علم بيانه دائر مطالعات تأليف ايلديكی Il a fait imprimer un tel auteur avec de savantes observations فلان تأليفی بعض مطالعات نافعه علاوه‌سيله طبع ايتدردی

On dit d'un homme, qu'il a l'esprit d'observation *A.* دقيق النظر *P.* باريكبين ـ دقايقبين *T.* ارباب مطالعه ودقّتدن احوال عالمه تدقيق نظر ايدر بر آدم ـ بر آدم

On appelle, Armée d'observation, la partie d'une armée qui couvre un siége, et s'opposé aux ennemis, pendant que l'autre attaque la place حين محاصره‌ده لدی الحاجه مدافعه‌يه قيام ايتمك اوزره لاجل الاحتياط مقام ترقّب وانتظارده طوران عسكر

OBSERVATOIRE. Édifice destiné aux observations astronomiques *A.* رصدگاه *P.* بيت الرصد ـ مراصد pl. مرصد ـ مرصاد *T.* پارس شهرنده || L'observatoire de Paris نجومه باقيلدجق قله بر رصدگاه بنا ايتمك Bâtir un observatoire اولان رصدگاه

OBSERVER. Accomplir *A.* ايفا - مراعات - رعايت *P.* بجا آوردن *T.* برينه كتورمك - طوتمق || Observer les commandemens de Dieu اوامر الهيّديه رعايت ايتمك Un bon religieux observe sa règle براهب صادق طريقتنك قانون ورسومنه رعايت ايدر On peut observer à son aise certaines ordonnances des médecins اطبّانك بعض وصايالرينه بالسهوله رعايت اولنه بيلور Observer le jeûne فريضهٔ صيامه رعايت ايتمك les statuts نظاماته اوزوجى طوتمق - ايتمك وضع اولنان نظاماتك موجب ومقتضاسنى ايفا ايتمك - رعايت ايتمك les lois قوانين واحكامك موجب ومقتضاسنه رعايت ايتمك les bienséances مراسم حسن ادبه رعايت ايتمك - مراسم حسن ادبى ايفا ايتمك

On dit proverb. Observer les longues et les brèves, Observer les points et les virgules, pour dire, s'attacher exactement à ne pas manquer aux moindres choses *T.* نقير وقطمير دقّت ايتمك - انجه‌دن انجه آراشدرمق -

Observer. Remarquer les choses de la nature *A.* نظر - تنظّر - مطالعة - تطلّع - امعان النظر *P.* نگاه انداختن - نگرستن - ديدهٔ دقّت دوختن *T.* باقمق || Observer le changement du temps هوانك تبدّلنه نظر ايتمك le vol des oiseaux, la nature طيورك طيرانه واحوال قدرته امعان نظر ايتمك les symptômes d'une maladie مرضك ظهور ايدن عارضه‌لرينه نظر ايتمك le flux et le reflux de la mer دريانك جزر ومدّينه ديده دوز دقّت اولمق - امعان نظر ايتمك - نظر ايتمك

En parlant des choses qui regardent l'Astronomie, on emploie aussi le mot *A.* ترصّد || Observer le cours des astres كواكبك سير وحركتنه نظر وترصّد ايتمك Les astronomes observent les comètes, les éclipses اهل نجوم كواكب دنباله‌داركَ وكسوفات وخسوفاتك كيفيّتنه نظر ايدرلر Observer avec de bons instrumens آلات رصديّهٔ صحيحه ايله ترصّد ايتمك

Il signifie aussi simplement, remarquer *A.* امرار النظر الدقّة - دقّت *T.* دقّت كردن - نگاه دقّت انداختن *P.* رؤيت ايتمك || J'ai observé dans mon voyage que ... اثناى سفر فلان . . . dans un tel auteur وسياحتمده دقّت ايلدمكه تأليفده دقّت ايلدمكه Avez-vous observé que la clause du contrat porte ? ... سندكَ شرطى شو معنايى متضمّن اولديغنه دقّت ايلدكمى Observez bien toutes ces choses بو شيلرك مجموعنه امرار نظر دقّت ايله

Observer quelqu'un, signifie, épier, remarquer ses actions, ses discours *A.* استقصاء الحركات - تفقّد الاحوال - تجسّس *P.* حوالهٔ نظر تجسّس كردن *T.* كوزتمك - جاشوتلمق || On a mis autour de lui des gens qui l'observent احوالنى تفقّد حركات - واستقصا ضمننده يانته آدملر تعيين اولندى Un bon général doit observer les mouvemens des ennemis بر سر عسكر ماهر اعدانك حركات وسكناتنه حوالهٔ نظر تجسّس ايتمك اوزره سكناتنى تجسّس واستقصادن خالى اولمامق اقتضا ايدر Prenez garde à ce que vous dites, on vous observe ديديككز كلامه بر ايوجه مطالعه ايله زيرا سنى تجسّس ايدر آدملر وار در Les grands sont malheureux, on observe toutes leurs paroles عظما وسر بلندانك حالى مشكلدر زيرا جميع اقواللرينه حوالهٔ انظار تفقّد واستقصا اولنور

S'observer. Être fort réservé dans ses actions, dans ses paroles *A.* احتراز - تحرّز النفس *P.* بخود پرهيز داشتن *T.* كندويى كوزتمك || C'est un homme qui s'observe beaucoup غايت مرتبه‌ده محترز بر آدمدر

OBSESSION. Il se dit de l'état des personnes qu'on croit obsédées du malin esprit *A.* استيلاء الشيطان - محصوريّة من الشيطان || Les accidens extraordinaires qu'on voit dans cette personne, font croire qu'il y a de l'obsession du démon فلان كشيده خارق عاده اولدرق مشهود اولان بعض حالات غريبه‌يه نظرًا شيطاندن محصور اولديغى ظنّ اولنمق اقتضا ايدر

Il se dit figur. de l'action de celui qui obsède, ou de l'état de celui qui est obsédé. V. Obséder || Il ne le quitte point, on n'a jamais vu une pareille obsession يانندن اصلا وقطعًا منفكّ اولميوب بو رتبه‌ده ملازمت ابدى كورلمش شئ دكلدر

OBSTACLE. Empêchement *A.* مانع pl. موانع - حائل pl. حوائل - حاجز pl. حواجز - مزاحم pl. مزاحمات *P.* سدّ - پابند - راه *T.* خشكاب - شئ كيرو طورده‌جك || Grand obstacle مانع عظيم دفعى نا ممكن invincible مانع قوى - مانع Lever tout obstacle هر كونه موانع ومزاحماتى سلب بر مانع Vaincre un obstacle ظهور ايدن مانعك دفعنه ايتمك surmonter ظهوره كلان مانعى صاوشدرمق ظفرياب اولمق Faire naître des obstacles احداث موانع ومزاحمات ايتمك faire cesser ظهور ايتمش حوائل وحواجزى بر طرف قلمق

Vous n'y trouverez point d'obstacle بر درلو مانع ومزاحمه دوجار اولماك احتمالى يوقدر Faire obstacle à quelqu'un بر كمسنديه حائل اولمق Mettre obstacle à quelque chose ايراث مانع ايتمك ـ بر ماده ده سد راه اولمق Il n'y a nul obstacle بر درلو حائل ومانع يوقدر

OBSTINATION. Opiniâtreté *A.* اصرار ـ درشة الطبع *P.* ستيهش *T.* اونكولك || Étrange obstination اصرار غريب Obstination au mal اصرار على الشر L'obstination d'un pécheur مذنبك اصرارى V. aussi Opiniâtreté.

OBSTINÉMENT. Avec obstination *A.* بالاصرار *P.* ستيهشكارانه ـ *T.* اونكولك ايله مصرانه || Soutenir obstinément un mensonge بر كذبى مصرانه تأييد ايتمك

s'OBSTINER. S'opiniâtrer *A.* اصرار ـ اظهار الدرشة *P.* ستيهيدن *T.* اونكولك ايتمك || Plus on le prie, plus il s'obstine كندويه عرض رجا اولندقجه بر قات دخى اظهار درشت ايدر Ne vous obstinez point à cela بر بابده اصرار ايتمه Il s'obstine dans son opinion راينده اصرار ايدر Si vous ne cessez de lui parler, vous l'obstinerez davantage سويلمكدن فراغت ايتمدجك اولور ايسهك اصرارينى برقات دخى تزييد ايده جككك دركار در Cela ne fait que l'obstiner بو حال تأكيد اصرارينى موجبدر V. S'opiniâtrer.

OBSTINÉ. *A.* مصر *P.* ستيهشكار *T.* اونكولك ايدن || Enfant, plaideur obstiné طفل مصر ومدعى مصر

OBSTRUCTIF. Qui cause obstruction *A.* مورث السدة ـ مسدد *P.* سده آور *T.* سده يى مورث طيقاديجى || Aliment obstructif اولان غدا

OBSTRUCTION. Obstacle que les fluides rencontrent dans le corps animal *A.* سدة pl. سدد *T.* طيقانقلق || Le quinquina occasione des obstructions قنه قنه احداث سدد ايدر Cela guérit les obstructions بو شئ سده لرى دافعدر Il y a obstruction dans le foie كبدده سده وار در Maladie qui vient d'obstruction dans l'estomac معده ده ظهور ايدن سده دن متكون بر مرض

OBSTRUER. Interposer un obstacle *A.* سد *P.* بستن *T.* طيقامق ـ قپامق || Vous obstruez le passage معبرى سد ايدرسك Ce bâtiment obstruait les jours de ma maison بو بنا خانه مك آيدينلغنى سد ايدر ايدى Figur. || Obstruer le cours d'une affaire par des chicanes تزويرات گوناگون ايله مجراى مصلحته حوالهٔ سد ممانعت ايتمك Il signifie aussi, causer de l'obstruction *A.* احداث السدة *P.* سده پيدا كردانيدن *T.* طيقانقلق كتورمك

OBSTRUÉ. *A.* مسدود *P.* بسته *T.* طيقانمش ـ قپانمش

OBTEMPÉRER. Obéir *A.* امتثال *P.* سر فرويى نمودن *T.* اطاعت ايتمك || Obtempérer aux magistrats حكامك امرينه امتثال ايتمك

OBTENIR. Parvenir à se faire accorder ce qu'on désire *A.* تحصيل ـ استحصال *P.* ظفر يافتن ـ دسترس شدن *T.* اله كتورمك || J'ai obtenu de lui qu'il demeurerait encore trois jours avec nous اوچ كون دخى بزده قالمق اوزره رضاسنى تحصيل ايلدم C'est une grâce difficile à obtenir تحصيلى دشوار بر مساعده در Obtenir permission تحصيل رخصت ايتمك Je n'ai jamais pu rien obtenir de cet homme-là بر آدمدن هيچ بر وقتده بر شئ تحصيل ايده مدم Il ne saurait obtenir cela de lui-même بو شيئه خود بخود دسترس استحصال اولمق احتمالى يوقدر Par ce procédé chimique, j'ai obtenu tel résidu بو عمل كيمبوى ايله فلان عصاره يى تحصيل ايلدم

OBTENTION. Il se dit en termes de Palais, en parlant des choses qu'on obtient. V. Obtenir || L'obtention d'un privilége, d'un arrêt بر امتيازك وبرحكمك تحصيلى

OBTUS. T. de Géomét. Il se dit d'un angle plus grand qu'un angle droit *A.* زاوية منفرجة

On dit figur., qu'un homme a l'esprit obtus, pour dire, qu'il a peine à concevoir *A.* كثيف الذهن *P.* كند ذهن *T.* سوز ذهنى قپانق ـ آكلمز

OBTUSANGLE. Il se dit d'un triangle qui a un angle obtus *A.* شكل مثلث ذو زاوية المنفرجة

OBUS. Sorte de petite bombe, qui se jette avec un obusier *T.* اوبوز طوبى كله سى

OBUSIER. Espèce de mortier, qui se tire sous un degré peu élevé *T.* اوبوز طوبى

OBVIER. Prendre les mesures nécessaires pour prévenir un mal *A.* تحرز ـ احتراز ـ احتذار ـ حذر *P.* گريزيدن *T.* صاقنمق || Obvier à un malheur بر آفتدن احتراز ايتمك On ne saurait obvier à tous les inconvéniens كافهٔ محاذيردن حذر ممكن دگلدر Il faut obvier à cela بوندن تحرز واحتذار بونك دفعى چاره سنه باقلمق لازمهٔ حالدندر ـ لازمدر

'OCCASION. Rencontre de temps, de lieux, d'affaires propres pour quelque chose *A.* فرصت ـ وقت مناسب *P.* وبـل ـ سر فرصت ـ وقت وحال *T.* وقت ـ وقت || L'occasion présente وقت وحال ـ حاضره ـ نعم الفرصة شمدیکی وقت Belle occasion وقت مساعد ـ فرصت مساعد ـ فرصت حسنه favorable ـ وقت مناسب importante فرصت واجب الاعتنا Prendre occasion de... فلان شیئدن اتخاذ فرصت ایتمک Chercher l'occasion جوینده‌ٔ فرصت ـ طلب فرصت ایتمک Saisir l'occasion فرصت آراسق ـ فرصتجواه اولمق ـ اولمق اختلاس فرصت ایتمک ـ انتهاز فرصت ایتمک Je lui ferai plaisir dans l'occasion وقت فرصت ظهورنده خاطرینی وقت مناسبده خاطرینی تطییب ـ خوش ایده‌جکم مناسبت دوشدکده خاطرینی خوش ایده‌جکم ـ ایده‌جکم Quand l'occasion s'en présentera, s'en offrira ـ لدی ظهور الفرصة منتظر Il faut attendre l'occasion وقت مناسب ظهورنده وقت مناسبی ظهورینه ـ وقت فرصت اولمق اقتضا ایدر دیده دوز ترقب وانتظار اولمق اقتضا ایدر Ne pas perdre l'occasion فرصتی فوت ایتمامک ـ افاتهٔ فرصت ایتمامک la manquer فرصتی قاچرمق ـ فوت فرصت ایتمک la ménager وقت وحالی قوللانمق Se servir, se prévaloir, profiter de l'occasion ـ ظهور ایدن حالی نعم الفرصة عدّ ایتمک فرصتی ـ فرصتی غنیمت بیلمک ـ اغتنام فرصت ایتمک ظهور ایدن فرصتدن ـ وسیلهٔ جلب منفعت عدّ ایتمک وقت وحاله Selon les occasions متمتع وفائده‌مند اولمق ظهور ایده بیله‌جک فرصتلرک موجب ومقتضاسنه ـ کوره En toute occasion هر حال وهر ـ هر وقت وحالده کوره À la première occasion اوّل باوّل ظهور ایده‌جک وقتده Se conduire suivant les occasions وقت وحالک وقت مناسبده موجب ومقتضاسی اوزره عمل وحرکت ایتمک Je pris occasion de là اول شیئدن اتخاذ فرصت ایلدم

On dit proverb., qu'il faut prendre l'occasion aux cheveux, pour dire, qu'il la faut saisir, dès qu'elle se présente فرصتی لدی الظهور ایکی ال ایله یقه‌لملو در

Il se prend aussi pour Combat *A.* وقعة *P.* جنک *T.* اوغراش || Une occasion bien chaude وقعهٔ شدیده Il s'est trouvé aux occasions وقعه‌لرده بولندی

Il signifie aussi, sujet, ce qui donne lieu à quelque chose *A.* وسیلة pl. وسایل ـ ذریعة || Il faut fuir les occasions du péché وسیلهٔ گناه اولان احوالدن حذر ومجانبت اولنمق واجبدر Cela est arrivé à l'occasion de la guerre بو شئ سفر وسیله‌سیله بو مادّه تلفنه وسیله اولدی Cela fut l'occasion de sa perte اولمشدر Il s'est fâché pour une légère occasion ادنا بر وسیله ایله انفعال ایلدی Il n'en est pas la cause, il n'en est que l'occasion بو مادّه‌نک وقوعنه سبب اولمیوب انجق بر وسیله در

OCCASIONEL. Qui occasione *A.* موجب || Cause occasionelle علت موجبه

OCCASIONELLEMENT. Par occasion *A.* بالایجاب ـ حسب الایجاب الوقت

OCCASIONER. Donner occasion *A.* ایجاب ـ ایراث *P.* باعث شدن *T.* سبب اولمق || Cela occasiona bien des malheurs بو کیفیّت نیچه مصایب وآفاتک حدوثنه سبب اولمشدر du bruit بو کیفیّت ایراث قیل وقال ایتمشدر ـ مورث قیل موجب ـ وقال اولمشدر

Occasioné. *A.* مستوجب *P.* سبب آمده ازفلان ـ ازفلان *T.* سبب وقوعیافته فلان سببدن اولمش

OCCIDENT. Partie du ciel où le soleil se couche *A.* غرب ـ مغرب *P.* باختر *T.* کون باطیسی || L'occident est l'opposé de l'orient مغرب مشرقک مقابلیدر Se tourner vers l'occident جهت غربی سمت غربه توجّه ایتمک Côté d'occident مغرب زمین ـ اقطار مغربیّه Les régions d'occident

OCCIDENTAL. Qui est à l'occident *A.* غربی *P.* باختری *T.* کون باطیسی طرفنده‌کی

OCCIPITAL. Qui appartient à l'occiput *A.* قذالی *P.* قفایی *T.* اکسه‌ده‌کی || Os occipital استخوان قفا ـ عظم قذالی ـ اکسه کمیکی

OCCIPUT. T. d'Anat. Le derrière de la tête *A.* قذال pl. قذل pl. اقذلة *P.* قفا *T.* اکسه || On lui a fait un cautère au-dessus de l'occiput اکسه‌نک آلت طرفنده یاقی آچدردیلر

OCCULTATION. T. d'Astron. Disparition passagère d'une étoile ou d'une planète cachée par la lune *A.* تستر فی وراء القمر *P.* پس ماه پوشیدگی *T.* آیک آردنده کیزلنمه || Occultation des fixes par la lune ثوابتک ورای قمرده تستّری

OCCULTE. Caché *A.* خفی *P.* نهانی *T.* کیزلو || Cause occulte سبب خفی ـ علّت خفیّه faculté قوّت خفیّه vertu کیفیّت وخاصّهٔ خفیّه Qualité, propriété occulte خاصیّت خفیّه

maladie مرض خفی philosophie علم حکمت خفیّه Les sciences occultes علوم خفیّه

OCCUPANT. Qui se saisit d'une chose et qui s'en rend le maître A. متصرّف P. دارنده - تصرّف گیرنده . در دست T. ضبط ایدن || Il ne se dit qu'en ces phrases: Premier occupant متصرّف متقدّم - اوّل باوّل ضبط ایدن Un pays exposé au premier occupant اوّل باوّل ضبط ایده‌جک کمسنه‌نک ید تصرّفنده قالمق اوزره آچیقده اولان بر مملکت La droit du premier occupant est d'ordinaire bien fort الفضل للمتقدّم فحواسنجه متصرّف متقدّمک استحقاقی عادتا اقوا اولور

Il se dit aussi d'un procureur constitué sur un procès A. وکیل منصوب - حامل الوکالة || Une même personne ne peut avoir sur une même demande deux procureurs occupants بر کمسنه‌نک بر کمسنه - مصلحت واحده‌ده ایکی وکیل منصوبی اوله‌مز بر دعواده ایکی وکیل نصب ایده‌مز

OCCUPATION. Travail auquel on est occupé A. شغل pl. اشغال - مشغلة pl. مشاغل - مشغولیّت P. کار - بیاوار T. ایش || Occupation importante مشغلهٔ مهمّه sérieuse شغل معتنا frivole, légère شغل عبث وشغل خفیف pénible مشغلهٔ متعبه Quelles sont maintenant vos occupations? الیوم نه مقوله اشغالکز Avoir de l'occupation مشغول اولمق ایش وار در Manquer d'occupation بی شغل اولمق فقدان شغله دوچار اولمق Être sans occupation شغل وکار اولمق Donner de l'occupation à quelqu'un بر کمسنه‌یه ایش ویرمک - شغل تحمیل ایتمک

Cette dernière phrase se dit aussi pour dire, causer de la peine, de l'embarras T. بر کمسنه‌یی غائله‌یه گرفتار ایتمک - بر کمسنه‌یه غائله ویرمک - غائله پیدا ایتدرمک || Je lui donnerai bien de l'occupation کندویه خیلی غائله پیدا ایتدره‌جکم

Occupation, en termes de Jurisp. signifie, habitation A. اقامت P. نشست T. اوتورمه || Il a été obligé de payer les loyers des lieux, à proportion du temps et de l'occupation qu'il a faite اول منزللرک کراسنی مدّت اقامتنه قیاس ایله ادایه مجبور اولمشدر

OCCUPER. Remplir un lieu, un espace A. استیعاب P. در گرفتن T. طوتمق - قپلامق || Cela occupe trop de place بو شئ وافر محلّ احاطه ایدر - وافر یر طوتار Les esprits n'occupent point de lieu ارواح اصلاً وقطعاً استیعاب مکان ایتمز

Cela occupe toute la chambre, toute la place اوطه‌نک مجموعنی ومیدانی بسبتون استیعاب ایدر Cette affaire a occupé les plus belles années de ma vie بو مصلحت الطف ایّام عمرمی استیعاب ایتمش اولدی Ce rapport a occupé une heure entière de la séance بو تقریر مجلسک تمام بر ساعتنی استیعاب ایلدی - صرف ایتدردی

On dit, Occuper un logement, une maison, pour dire, y habiter A. اقامت - تمکّن P. نشستن - مقیم شدن T. اوتورمق || Occuper une grande maison بر منزل عظیمده اقامت ایتمک Il occupe deux chambres ایکی عدد اوطه‌ده اقامت ایدر

On dit aussi, Occuper la place de quelqu'un, pour dire, exercer son emploi, sa fonction A. قیام فی المقام P. جا نشین فلان شدن T. فلانک مقامنه قایم اولمق - یرینه اوتورمق

Occuper, signifie en termes de guerre, se saisir, s'emparer d'un poste A. ضبط P. گرفتن T. آلمق || Nos troupes occupèrent les hauteurs عسکرمز مواقع مرتفعه‌یی ضبط ایتمشدر

Il signifie aussi, employer, donner à travailler A. اشغال - تحمیل الشغل P. کار دادن - بیاوار دادن T. ایش ویرمک - چالشدرمق || Il faut occuper les jeunes gens حدیث السنّ کنجلری چالشدرمالو - اولنره تحمیل شغل ایتمک لازمدر Il se débauchera, si on ne l'occupe à quelque chose بر ایش ایله اشغال اولنمیه‌جق اولور ایسه عیش وعشرته گرفتار اوله‌جغی درکار در Ces affaires m'occupent depuis longtemps بو مصلحتلر مدّت مدیده‌دنبرو بنی اشغال ایدر Il y a là de quoi occuper plusieurs ouvriers فلان محلّده وافر عمله‌یی اشغال ایده‌جک ایش وار در

S'occuper, signifie, s'appliquer à... y donner tout son temps A. اشتغال - مواظبت P. ورزیدن - ورزش نمودن T. مشغول شدن || چالشمق Il s'occupe à l'étude des mathématiques علوم ریاضیّه‌نک مطالعه‌سنه مشغولدر Vous vous occupez trop du soin de votre santé حفظ صحّت خصوصنده زیاده یک اشتغالکز در Cette femme ne s'occupe que de son ménage, de son mari et de ses enfans انجق ادارهٔ امور بیتیّه‌سنه وزوج واولادی احوالنه مشغوله بر خاتوندر Tout le jour il s'occupe à lire بتون کون کتاب مطالعه‌سنه مشغولدر

On dit aussi absolument, C'est un homme qui aime à s'occuper A. عمول - کار گذار T. چالشقان - ایشگذار

S'occuper de quelque chose. Y songer beaucoup *A.* صرف بر کمسنه بر *T.* صرف اندیشه کردن *P.* اعمال الفکر ـ الذهن حلول || Il s'occupe de détruire les abus ایشه عقلنی ویرمک ـ ایتمش فساداتک دفعنه صرف ذهن ایدر Il signifie aussi, travailler *A.* کوشش نمودن *P.* اقدام ـ جدّ ـ سعی *T.* باغچه‌سنک تنظیمنه Il s'occupe de son jardin || چالشمق سعی واقدام ایدر

Occupé. *A.* مضبوط *A.* قپلانمش *T.* درگرفته *P.* مستوعب *P.* ایشی کوجی *T.* بسیارکار *P.* مشغول *A.* آلنمش *T.* گرفته یرلر ضبط اولنمش ایدی Les lieux étaient occupés || چوق C'est un homme fort occupé کثیر الاشغال بر آدمدر

OCCUPER. T. de Jurisp. Il se dit d'un procureur qui est chargé d'une affaire de Justice *A.* التزام الوکالة ـ تحمّل الوکالة || C'est un tel procureur qui occupe pour moi en cette cause بو دعواده طرفمدن حامل وکالت اولان فلاندر

OCCURRENCE. Événement fortuit, occasion *A.* فرصت ـ ظهورات *T.* کار خود آمده *P.* حالات اتفاقیّة pl. حالة اتفاقیّة اتفاقاً ظهور ایتمش فرصت خیریّه Favorable occurrence || اتفاقاً ظهور Dans cette fâcheuse occurrence فرصت سعیده ـ ایتمش بو مقوله حالت کدر فرما Il a disposé cela pour s'en servir selon les diverses occurrences بو ماده‌یی حالات محتمل الظهورده ایشنه یرایه‌جق صورت ایله تنظیم ایلدی

OCCURRENT. Il se dit des choses qui surviennent, qui se rencontrent *A.* اتفاقیّ *P.* از قضا آمده *T.* ظهورات اولدرق ظهوره || Il faut se gouverner selon les cas occurrens واقع اولان کلان حالات اتفاقیه‌نک موجب ومقتضاسی اوزره ادارهٔ نفس ایتملو در Les affaires occurrentes حالات ـ امور اتفاقیّة اتفاقیّه‌دن معدود اولان امور

OCÉAN. La grande mer qui environne toute la terre *A.* بحر محیط ـ بحر اعظم ـ قاموس ـ *P.* اوقیانوس *T.* دیش دکز || Le vaste Océan بحر محیط وسیع الانحا Au milieu de l'Océan بحر محیطده کائن Les îles de l'Océan وسط بحر محیطده بحر محیطده سیر وسفر ایتمک Naviguer sur l'Océan جزیره‌لر

OCHLOCRATIE. Gouvernement du bas-peuple *A.* حکومة الاسافل بالدری چپلاق *T.* فرمانفرمایئ خسان ناس *P.* الناس مقولەسنک حکومتی

OCQUE. Poids du Levant *A.* قیّة *T.* اوقه

OCTAÈDRE. T. de Géomet. Corps solide à huit faces *A.* مثمّن سکز یوزلو *T.* هشترو *P.* الجهات

OCTANT. T. d'Astron. Il se dit d'un instrument qui contient la huitième partie d'un cercle *A.* مقیاس الثمن ـ ثمن الدائرة الدائرة

Il signifie aussi, une distance de quarante-cinq degrés entre deux planètes *A.* بون الخمس والاربعین درجة *T.* قرق بش درجه ایراقلق Ainsi on dit, La lune est dans les octants, c'est-à-dire, à quarante cinq degrés du soleil قمرک شمسدن بونی قرق بش درجه در

OCTAVO. On appelle In octavo, un livre dont les feuilles sont pliées en huit feuillets *A.* فی قطعة الثمن الطلحیّة *P.* بقطعهٔ ثمن طبقه قطعه‌سنده *T.* یک هشتم برگ کاغد

OCTOBRE. Le dixième mois de l'année *A.* تشرین اوّل *P.* تشرین اوّل *T.* آبان

OCTOGÉNAIRE. Il se dit d'un homme qui a acquis l'âge de quatre-vingts ans *A.* بالغ الثمانین *P.* هشتاد ساله *T.* طقسان طقسان یاشنده بر آدم Homme octogénaire || یاشنده

OCTOGONE. Qui a huit angles et huit côtés *A.* مثمّن ـ مثمّن الزوایاء *P.* هشت کوشه *T.* سکز کوشه‌لو || Figure octogone شکل مثمّن الزوایا Un octogone parfait, irrégulier مثمّن منتظم الشکل ویاخود سقیم الشکل

OCTROI. Concession *A.* انعام pl. انعامات *P.* بخشایش *T.* بغشلایش || L'octroi des privilèges appartient au Prince انعام امتیازات ملوکه مخصوص اولان اموردندر Le prince a révoqué cet octroi پادشاه ایتدیکی انعامی نسخ وابطال ایلدی Lettres d'octroi انعامی حاوی برات

OCTROYER. Concéder *A.* انعام ـ احسان *P.* بخشیدن ـ ارزانی نمودن *T.* بغشلمق || Octroyer une grâce, une demande برکونه لطفی وبر کمسنه‌نک مسئولنی احسان ارزانی قلمق ـ ایتمک

OCTUPLE. Qui contient huit fois *A.* مضاعف ثمان ـ ثمانیّ مرّات *P.* هشت بار *T.* سکز قات || Seize est octuple de deux اون التی عدد ایکینک سکز قاتیدر

OCTUPLER. Répéter huit fois *A.* تضعیف ثمان مرّات *P.* هشت بار کردن *T.* سکز قات ایتمک

OCULAIRE. On appelle Témoin oculaire, celui qui rend témoignage de ce qu'il a vu de ses propres yeux *A.* شاهد بالعیان ـ شاهد برأی العین *P.* شاهد با چشم خویش دیده *T.*

بو ‖ J'en suis témoin oculaire ‖ كندو كوزيله كورمش شاهد خصوصده رأى العين كورمش شاهدلردن‌يم

On appelle Verre oculaire, celui des verres d'une lunette qui est tourné vers l'oeil *T.* دوربينك كوز طرفنه كلان شيشه‌سى

OCULAIREMENT. Par le secours de ses propres yeux *A.* برأى العين *P.* بچشم خويش *T.* كندو كوزيله كوررك ‖ Je m'en suis convaincu oculairement بونى بالمعاينه تحقيق كندو كوزمله كوررك تحصيل ـ رأى العين كوروب ـ ايلدم علم ووقوف ايلدم

OCULISTE. Médecin qui ne s'applique qu'à la guérison des maladies des yeux *A.* كحّال *T.* كوز حكيمى ‖ C'est un très-habile oculiste فننده كماليله ماهر بر كحّالدر

ODALIQUE. C'est le nom que les Mahométans donnent aux femmes qu'ils destinent à leurs plaisirs *A.* سرّيّة *T.* اوطه‌لق

ODE. Poème divisé par strophes ou stances de même mesure *A.* شعر مسمّط

ODEUR. Senteur *A.* رايحة pl. روايح *P.* بو *T.* قوخو ‖ Bonne odeur بوى خوش ـ رايحهٔ طيّبه méchante, mauvaise رايحهٔ فنا قوخو ـ بوى بد ـ رايحهٔ كريهه ـ رايحهٔ رديئه forte كسكين قوخو ـ بوى تيز ـ رايحهٔ ذكيّه ـ ذفرا douce, suave رايحهٔ طاتلو قوخو ـ بوى شيرين ـ رايحهٔ لذيذه agréable رايحهٔ فائقه كوزل قوخو ـ بوى دلنشين ـ نفيسه qui entête باشه اورر قوخو ـ بوى دماغفرسا ـ رايحهٔ مخشمهٔ ـ Cela n'a point d'odeur بونك هيچ بر درلو رايحه‌سى يوقدر L'odeur des parfums عطريّاتك رايحه‌سى

Odeurs, se prend pour toutes sortes de bonnes odeurs *A.* اطياب وعطريّات pl. فوايح وعطريّات *P.* بويها *T.* pl. قوخولو شيلر

ODIEUSEMENT. D'une manière odieuse *A.* كريهاً *P.* غرش آميزانه *T.* وجهله ايكرده‌جك ‖ Ce que j'ai dit a été interprété odieusement ديديكم كلام كريهاً شرح وتفسير اولندى Il s'est comporté odieusement dans cette affaire بو خصوصده كريهاً عمل وحركت ايتمشدر

ODIEUX. Haïssable, qui excite l'aversion *A.* مكروه ـ كريه ـ ايكرديجى *T.* غرش آور *P.* منفور ـ موجب الكراهة ـ مستكره مكروه الاطوار ‖ Un homme odieux ايكرنديلك كتوريجى ـ موقع استكراه un discours بر كلام مكروه Devenir odieux بر ادم اولمق C'est une chose odieuse بر امر كريهدر Les méchants sont odieux اهل شرّ وخبائث اولنلر منفور قلوبدر La mémoire des méchants est odieuse اشراركك ذكرى مكروهدر La vie lui est devenue odieuse كندو عمرندن استكراه ايتمك جانندن بيقدى ـ جانندن اكراه ايلدى ـ درجه‌لرينه واردى

ODOMÈTRE. Instrument qui sert à mesurer le chemin qu'on a fait *A.* مقياس الطريق *P.* اندازهٔ راه *T.* يول اولچيجى

ODONTALGIE. Douleur des dents *A.* وجع الاسنان *P.* رنج دندان *T.* ديش آغريسى

ODONTALGIQUE. Il se dit des remèdes propres à calmer la douleur des dents *A.* دافع الوجع الاسنان *P.* بر طرفساز رنج دندان *T.* ديش آغريسنى كيدريجى

ODONTOÏDE. Qui a la forme d'une dent *A.* سنّىّ الشكل ـ ضرسىّ الهيئة *P.* دندان كونه *T.* ديش صورتنده ـ ديش كبى

ODORANT. Qui répand une bonne odeur *A* فايح ـ معطر ـ ناشر الرايحة ـ طيّب الرايحة ـ مفوّه *P.* بويدار ـ خوشبو ـ بويا *T.* رايحه پاش ـ عطرناك ـ بوى افشان ـ كوزل ـ قوخولو ‖ Les fleurs odorantes ازهار فايحه قوخو يايدريجى ـ قوخولو Le cèdre est un bois odorant اردبج آغاجى طيّب الرايحه بر آغاجدر

ODORAT. Le sens qui a pour objet les odeurs *A.* قوّة شامّة *P.* قوّت بوييدن *T.* قوخولمه قوّتى ‖ Odorat subtil, fin قوّت ـ عديم الشامّه در شامّهٔ دقيقه Il n'a point d'odorat شامّه‌سى هيچ يوقدر

ODORIFÉRANT. V. Odorant ‖ Des aromates odoriférants عطريّات ناشرة الروايح

OECUMÉNICITÉ. Qualité de ce qui est oecuménique *A.* شمول على ربع المسكون *P.* جهانشمولى ‖ L'oecuménicité d'un concile بر مجلس شورانك ربع مسكونه شمولى ـ كافهٔ جهانه شمولى

OECUMÉNIQUE. Universel, de toute la terre habitable *A.* جميع *T.* جهانشمول *P.* عمومىّ ـ شامل على ربع المسكون ربع مسكونه شامل عموم ‖ Concile oecuménique دنيانك مشورتى

OEDÉMATEUX. Qui est attaqué d'oedème, ou qui est de la nature de l'oedème *A.* ذو ورم الرخو

OEDÈME. Tumeur molle, sans douleur *A.* ورم الرخو ـ اوديما *P.* سلپوك يومرى اور *T.* آماس نرم

OEIL. L'organe de la vue *A.* عين pl. عيون pl. اعين *P.*

- شحمة العين A. Le globe de l'oeil || كوز T. ديده - جشم
كوزك T. بن جشم P. قعر العين A. le fond مقلة العين
خانهٔ جشم P. وقبة العين - محجر العين A. la cavité كوكى
- كوشهٔ جشم P. مؤخر العين A. le coin كوز اويومى T.
كوز قويروغى - كوز اوجى T. دنبالهٔ جشم A. la prunelle
كوز ببكى T. مردمك جشم P. انسان العين A. le blanc
كوزك اقى T. سپيد جشم P. بياض العين A. le noir
كوزك T. سياه جشم P. سواد العين - قارورة - حدقة
كوز T. پلك P. اجفان pl. جفن A. la paupière قره سى
كوزك اجزاى مختلفه سى Les différentes parties de l'oeil قپاغى
T. جشم پريدن P. طرف العين A. Faire un clin d'oeil
- غمز العين - مغاضنة A. Faire signe de l'oeil كوز اويناتمق
كوز ايتمك T. جشم زدن P. رمز بالعين Regarder du coin
با P. عطف اللحاظة - الحاظ العين - خزر A. de l'oeil
كوز اوجيله باقمق T. كوشهٔ جشم نگرستن Avoir mal aux
كوز علتلو - خسته جشم اولمق - عليل العين اولمق yeux
جشمى گريان - داسع العيندر L'oeil lui pleure اولمق
عين A. كوزندن ياش دوكيلور - ونالاندر Des yeux noirs
عين ابج A. سياه كوز T. جشم سياه P. ادور bien fendus
P. يرنلاج كوز T. جشم دراز شكاف - جشم بادامى riants
كولر كوز T. جشم خندان P. عين بشوش - عين قربر A.
جشم لمعه پاش P. عين لامع النور A. brillans, pleins de feu
جشم - جشم سبز P. عين ازرق A. پرلايجى كوز T. bleus
جشم P. تفتيح العين A. آلا كوز T. مانى Ouvrir les yeux
جشم P. اغلاق العين A. كوز آچمق T. گشادن fermer
اخفاض العين - غض الطرف A. كوز قپامق T. بستن baisser
Lever les yeux au ciel جانب سمايه مد نظر ايتمك Cela
- تفريح نظر ايدر fait plaisir aux yeux, plaît aux yeux
كوزى صفالندرر - نظرى شاد وخرم ايدر blesse, offense les
كوزى تتسندرر - تنفير نظر ايدر yeux

On dit, que les yeux sont le miroir de l'âme, pour dire, que les différentes passions de l'âme paraissent ordinairement dans les yeux A. العين غماز القلب

Et l'on dit, qu'un homme a de bons yeux, pour dire, qu'il a de la pénétration dans les affaires A. حديد النظر P. تيز نظر

On dit aussi, qu'un homme n'a des yeux que pour une personne, pour dire, qu'il n'a d'affection que pour une personne
نگاه اشتياق ورغبتى - ذات واحده حصر نظر رغبت ايدر
فلانه حصر ايدر

On dit encore, Avoir l'oeil sur quelqu'un, sur quelque chose, ou à quelque chose, pour dire, en avoir soin, prendre garde à..., كوزتمك T. نگه داشتن P. احالة النظر الدقة - نظارت A.
|| Il faut avoir l'oeil sur cet homme شو آدمك حالنه نظارت
J'aurai l'oeil à tout هر شيئه حوالهٔ نظر دقت ايتمك لازمدر
Ayez les yeux sur les ouvriers عمله نك اوزرينه ايده جكم
حوالهٔ نظر دقت ايله - نظارت ايله

Et avoir les yeux sur quelqu'un, pour dire, le regarder attentivement A. عطف النظر الدقة - اطماح النظر - طمح النظر
P. - كوز ديكمك T. ديده دوز دقت شدن - جشم دوختن
- پر كمسنه يه ديكه ديكه باقمق - Et que tout le monde a les yeux sur un homme, les yeux tournés, arrêtés sur un homme
انظار ناس فلانك - فلان كمسنه مطمح انظار عامه در
Et qu'un homme est exposé aux yeux du public اوزرينه معطوفدر
معرض انظار خواص وعوامدر - مطرح انظار انامدر

On dit aussi, Voir, regarder de bon oeil حسن نظر ايله
de mauvais oeil كج نظر ايله عين لطف ايله - كورمك
Voir les choses d'un oeil indifférent نظر عنف ايله - كورمك
d'un oeil jaloux عين شيلره بيطرفلق كوزيله نظر ايتمك
d'un oeil d'envie عين غبطه ايله كورمك حسد ايله كورمك
de pitié, de colère, de mépris نگاه مرحمت ايله باقمق
ونگاه غيظ وغضب ايله كورمك وعين استحقار ايله نظر
ايتمك

On dit aussi, qu'une chose se voit à l'oeil, qu'on en juge à l'oeil, pour dire, qu'il suffit de la regarder pour la connaître
كوز كوره كوربنور - بللو اولور - بادئ نظرده بديد وعياندر

On dit, qu'un homme a des yeux d'aigle, de lynx, pour dire, qu'il a la vue perçante. V. Lynx. — Et figur. qu'il a des yeux d'Argus. V. Argus et Lynx au figuré.

On dit figur., Fermer les yeux sur une chose, pour dire, faire semblant de ne pas la voir A. تغاضى - تعامش - تعامى
- كوز قپامق T. جشم پوشى نمودن - جشم پوشيدن P.
كورمامزلك ايتمك

Et donner un coup d'oeil à quelque chose, Jéter un coup d'oeil sur quelque chose, pour dire, regarder une chose comme en passant A. الماج العين P. يك - نيم نگاه انداختن
جالوب آلمه باقمق - كوز ايلشدرمك T. لحظه انداختن

On dit, qu'un homme a le coup d'oeil excellent, pour dire, qu'il voit promptement le parti qu'il doit prendre dans une affaire *A.* سريع الانتقال *P.* زود انديش *T.* عقلى تيز وارر

On dit en parlant de la vue d'un paysage, de l'aspect d'une maison, etc., que le coup d'oeil en est beau *A.* منظرة مطبوعة ـ نظارة لطيفة *P.* ديدار زيبا ـ ديدار خوش *T.* كوزل كورنش

On appelle Le premier coup d'oeil, ce qui se présente d'abord à la vue *A.* نظرة الاولى *P.* اوّل ديدار *T.* ايلك باقش || Le premier coup d'oeil de ce jardin est assez beau بو باغچه نظرهٔ اوليده خيليجه لطيفدر Au premier coup d'oeil sa figure déplait چهرەسى نظرهٔ اوليده قبيح كورينور Le premier coup d'oeil passé, on s'accoutume à la voir نظرهٔ اولى صاوشدقده بوخاتونك ديدارينه آلشيلور

À vue d'oeil. Autant qu'on en peut juger par la vue seule *A.* بتخمين النظر *P.* ديده بانگاريدن *T.* كوز ايله اورانليەرق || Je n'ai jugé de cette distance qu'à vue d'oeil, et sans la mesurer كوز ايله تخمين ايدەرك ـ بو مسافەيى بلا مساحه همان نظر تخمينيله نه مقدار اولديغنى بيلدم

Il signifie aussi, visiblement *A.* فى طرفة العين ـ لحظةً بعد لحظة *P.* بهر يك لحظه *T.* هر باقمەده || Cet enfant croit à vue d'oeil بو طفل لحظةً بعد لحظة نشونما بولمقده در Cette femme embellit tous les jours à vue d'oeil بو خاتون كلّ يوم طرفةً العينده كسب حسن وبهجت ايدر Ce malade dépérit, s'affaiblit à vue d'oeil بو خسته هر يك لحظەده كسب ضعف وفنا ايتمكده در

On dit, Faire toucher une chose au doigt et à l'oeil, pour dire, la démontrer clairement ال ايله طوتيلەجق وكوز كورينەجك وجهله اثبات ايتمك

On dit, Avoir une chose devant les yeux, pour dire, en avoir l'idée tellement remplie, qu'on en fasse la règle de sa conduite *A.* فى محضر النظر *P.* پيشنهاد ديده *T.* كوز اوكنده || Avoir l'honneur devant les yeux بر كمسنەنك فكر عرض وناموس پيشنهاد ديدهٔ رغبتى اولمق la crainte de Dieu مخافة الله ـ بر كمسنەنك پيشنهاد بصر بصيرتى اولمق الله قورقوسى دائما فلانك كوزى اوكنده اولمق

Et qu'une chose donne dans les yeux, éblouit les yeux, pour dire, qu'elle frappe et attire les regards *A.* انياق النظر ـ انياق البصر *P.* بديده حيرت بخشيدن *T.* كوزى حيرتلندرمك ـ حيرتبخش عيون اولمق

Et qu'une chose blesse les yeux, pour dire, qu'elle déplait كوزينه خار آور آزار در ـ فلان شئ فلانك كوزينه تيكندر

On dit figurément, qu'une chose crève les yeux, pour dire, qu'elle est sous les yeux de celui qui la cherche *T.* كوز اوكنده ديكلو طورر || Vous cherchez votre livre, il vous crève les yeux آراديغك كتاب اشته كوزكده ديكلو طورر ـ اشته ميدانده در

On dit aussi, qu'une chose crève les yeux, saute aux yeux, pour dire, qu'elle est d'une vérité claire بادئ نظرده آشكار وعياندر ـ كالشمس فى وسط النهار ـ كالنار على علم نمودار وعياندر هويدا ونمودار در ـ واضح واشكار در

On dit, Fasciner les yeux, pour dire, les éblouir par des tours de subtilité *A.* تحيير البصر بالشعبذة *P.* بشعبده بازى حقه بازلق ايله كوزى شاشورمق *T.* حيرتبخش چشم شدن كوز ـ كوز باغلمق *T.* ou pour dire, tromper par un faux éclat عرض اشكال سيمياكارى ايله فلانى ـ باغيجيلق ايله آلداتمق دوچار مكر وفريب ايتمك

Et faire les yeux doux à quelqu'un, pour dire, lui témoigner de l'amour par des regards *A.* عطف اللحاظة التعشق *P.* نگاه عشقبازى انداختن *T.* عشق كوزيله باقمق

Et dévorer des yeux une chose, pour dire, la regarder avec une espèce d'avidité *T.* بر شيئك اوزرينه تحديق نظر حرص وطمع ايتمك

On dit proverb. Loin des yeux, loin du coeur, pour dire, que l'absence refroidit les affections *T.* كوزدن ايراق اولان كوكلدن ايراق اولور

On dit figur. Ouvrir les yeux sur une chose, pour dire, la voir telle qu'elle est, après l'avoir vue autrement بصر بصيرتدن رفع پردهٔ غفلت ايتمك ـ كوزينى آچمق ـ Et ouvrir les yeux à quelqu'un sur quelque chose, pour dire, lui donner sur cela des connaissances qu'il n'avait point auparavant فلانى اول بابده ايقاظ ايتمك ـ فلانك كوزينى آچمق

Et fermer les yeux à toutes sortes de considération, pour dire, ne vouloir rien écouter عرض اولنان كافهٔ مطالعاتدن صرف انظار كافهٔ اخطاراتدن ديده تاب رغبت والتفات ـ اعتبار ايتمك اولمق

Et avoir un bandeau sur les yeux, pour dire, être préoccupé d'une passion qui empêche de juger sainement des choses فلانك

دیدهٔ عقلی ـ بصر بصیرتی عصابهٔ غفلت ایله مستور اولمق بصر بصیرتنده پردهٔ غفلت ـ پوشیدهٔ پردهٔ غفلت اولمق اولمق

On dit, Attacher, arrêter les yeux sur une chose, pour dire, porter son attention, porter la vue sur quelque chose *A.* اطماح ـ تحدیق النظر ـ النظر *P.* دیده دوختن *T.* کوز دیکمک ـ

Et porter, jeter les yeux sur une chose *A.* توجیه النظر ـ عطف ـ النظر ـ تعلیق النظر *P.* نگاه انداختن *T.* باقمق ـ دونوب ـ کوز آتمق — On dit aussi, Jeter les yeux sur une chose, pour dire, l'examiner légèrement *A.* امرار النظر *P.* چشم گذرایندن *T.* فلان شیئی ـ کوز کزدرمک ـ فلان شیئه کوز کچورمک — On dit aussi, Jeter les yeux sur quelqu'un pour une chose, pour dire, songer à lui pour cette chose-là *A.* امالة النظر *P.* نگاه رغبت انداختن *T.* کوز ایلشدرمک ـ کوزدن کچورمک

On dit aussi, qu'une chose attache, arrête les yeux agréablement, pour dire, qu'on prend plaisir à la voir فلان شئ جاذب فرحبخشای دیدهٔ جاندر ـ انظار رغبت واشتیاقدر

Et qu'une chose s'est passée aux yeux, sous les yeux de quelqu'un, pour dire, en sa présence *A.* فی ـ علی مواجهة فلان *P.* حضور فلان *P.* پیش دیدهٔ فلان *T.* فلانک کوزی اوکنده

On dit, Aux yeux, devant les yeux de tout le monde, de toute la terre *A.* علی ملاء الناس *P.* پیش نظر همه ناس *T.* خلقک کوزی اوکنده || Il y a long-temps qu'il en use de la sorte aux yeux de tout le monde مدت مدیده‌دنبرو علی ملاء الناس بو صورت اوزره حرکت ایدر Cela s'est passé aux yeux de tout le monde بو حالت علی ملاء الناس واقع اولمشدر

On dit proveb. Les yeux fermés, les yeux clos *A.* مستور العین *P.* پوشیده چشم *T.* کوز باغلو اولدرق || J'en sais si bien le chemin, que je pourrais y aller les yeux fermés اول محلک طریقی شول رتبده معلوممدر که مستور العین اولدرق واره بیلورم

On dit, que l'oeil de Dieu voit tout جناب ربّ ذو الجلال جمیع احواله بصیر وناظر در

On dit figur., que les ministres sont les yeux des princes ـ وکلای سلطنت ملوکک چشم بینالری مثابه‌سنده در ـ کوزلری مقامنده در — Et voir une chose par les yeux de l'esprit دیدهٔ عقل ایله ملاحظه ـ بصر بصیرت ایله رؤیت ایتمک ایتمک

On appelle poétiquement le soleil, L'oeil de la nature, de l'univers *A.* عین العالم *P.* چشمهٔ سیماب جهانتاب

OEIL. T. de Bot. Petite excroissance qui se voit sur une branche d'arbre, et qui est comme le germe du bouton *A.* جذر *T.* کوز

OEIL, se dit figur. du lustre des étoffes, de l'éclat des pierreries, etc. *A.* جلا *P.* پرتو *T.* جلا ـ پرلاقلق || Ces perles-là n'ont pas un bel oeil بو انجولرک جلاسی اولقدر ایو دکلدر Cette étoffe a un oeil verdâtre بو قماشک یشله چالر بر نوع جلاسی وار در

OEIL de BOEUF, ou BUPHTALMUM. Plante *A.* بهار ـ عرارة *P.* بانونهٔ گاو ـ گاو چشم *T.* صغر کوزی ـ صاری پاپادیه

OEIL DE SERPENT, ou CRAPAUDINE. Espèce de pierre dont on fait des bagues. V. Crapaudine.

OEILLADE. Regard, coup d'oeil *A.* لحظة ـ غمزة ـ نظرة pl. لحظات *P.* نگاه ـ نگه *T.* کوز ـ باقش || Jeter une oeillade *A.* طرح اللحظة *P.* نگه انداختن *T.* کوز آتمق Lancer une oeillade amoureuse یک غمزهٔ عاشقانه طرح ایتمک Jeter des oeillades à la dérobée طرح نظرهٔ دزدیده ایتمک Il ne l'a pas seulement favorisé d'une oeillade فلانی مظهر حقنه یک نگاه التفات ـ نیمنگاه التفات بیله ایتمدی بیله ارزانی قلمامشدر

OEILLÈRE. On appelle Dents oeillères, les dents de la mâchoire supérieure, desquelles on dit que la racine répond à l'oeil *A.* ضاحکة pl. ضواحک *P.* دندان خنده *T.* یان دیش

OEILLET. Fleur odoriférante *T.* قرنفل

OEILLETERIE. Lieu planté d'oeillets *T.* قرنفل باغچه‌سی

OENAS. Pigeon sauvage *A.* حمامة البرّ *P.* کبوتر دشتی *T.* یبان کوکرجینی

OESOPHAGE. Canal membraneux qui conduit les alimens dans l'estomac *A.* مرئ pl. امرئة *P.* گلوی سرخ *T.* قزل اویکن ـ قزل اوکلک

OEUF. Substance qui se forme dans la femelle de certains animaux, et qui renferme un petit animal de même espèce *A.* بیض pl. بیضة ـ بیوض *P.* خایه ـ خالیکه ـ هاک *T.* یمورطه || Oeuf de poule *A.* بیض الدجاجة *P.* خالیکهٔ مادیان *T.* طاوق یمورطه‌سی d'autruche *A.* بیضة النعام ـ بیضة البلد *T.* دوه قوشی یمورطه‌سی d'oiseau *A.* مکنة pl. مکنات ـ بیض الطیر

P. تخم مرغ ـ مرغنه ـ مرغابه ـ آستينه T. قوش يمورطه‌سى
Oeufs de fourmi A. مازن P. تخم مور T. قرنجه يمورطه‌سى
Les oiseaux viennent d'oeufs, pondent, couvent des oeufs قوش
قسمى يمورطه‌دن حاصل اولور ويمورطه‌لر ويمورطه بصار
Coquille d'oeuf A. قشر البيض ـ خشاة P. پوست خايه T.
يمورطه قبوغى Blanc d'oeuf A. بياض البيض ـ آح ـ فيقىّ P.
سپيد خايه T. يمورطه آقى Jaune d'oeuf A. عرقيل P. زرد
خايه T. يمورطه صاريسى Oeuf frais A. بيض طرىّ P. خاليكهٔ
تر T. تازه يمورطه couvi A. بيضة متمذرة ـ مذرة P. گندلاش
T. قوقمش يمورطه ـ ايكدين يمورطه

On appelle Oeufs rouges, oeufs de pâques, les oeufs que l'on vend vers le temps de pâques A. بيضة الحمرا P. بيضهٔ سرخ
T. پصقاليا يمورطه‌سى ـ قزل يمورطه

OEUVRE. Il se dit d'un ouvrage considéré relativement à celui qui en est l'auteur A. صنع ـ مصنوع pl. مصنوعات P.
كار T. ايش || Les oeuvres de Dieu مصنوعات جناب قادر
مطلق Les oeuvres de la nature مصنوعات يد قدرت Dieu
est admirable dans ses oeuvres جناب خداوند لم يزلك
يد قدرتيله مصنوع اولان اشيانك كيفيتى محيّر
عقولدر L'homme est l'oeuvre des mains de Dieu بشر
حضرت واجب الوجودك مصنوعيدر Travailler à l'oeuvre
de son salut بر كمسنه وسيلهٔ فلاح ونجاتى اولدجغى صنع
وكاره بذل جدّ وسعى ايتمك Il a laissé l'oeuvre imparfait
ايشى نا تمام براقدى L'oeuvre de la création fut achevée
en six jours صنع خلقت وآفرينش آلتى كونده رسيدهٔ
ختام اولمشدر

On dit proverb. À l'oeuvre on connait l'ouvrier صانعك
مصنوعدن معلوم اولور ـ حالى صنعندن بللو اولور

On appelle la conjonction charnelle de l'homme et de la femme, L'oeuvre de la chair A. قربان

METTRE EN OEUVRE. Employer à quelque usage A. اعمال ـ
ايشه قوللنمق ـ ايشلتمك ـ قوللنمق T. بكار بردن P. استعمال
|| Mettre du bois en oeuvre آغاجى اعمال ايتمك Mettre des
pierres en oeuvre اعمال احجار ايتمك Voilà un diamant qui
est bien mis en oeuvre بر وجه احسن اوزره اعمال اولنمش بر
كوزل ايشلنمش ـ الماسدر

Il se dit aussi des personnes || Il est excellent ouvrier, c'est dommage qu'on ne le mette en oeuvre بينظير بر ايشجيدر
يازيق كه ايشه قوللنمزلر

On dit figur. Mettre tout en oeuvre, mettre toutes choses en oeuvre, mettre toutes sortes de remèdes en oeuvre, pour dire, mettre toutes sortes de choses en usage, employer toutes sortes de moyens هركونه تدبيرى قوللنمق وهر كونه وسايل واسبابى
اعمال ايتمك وهر نوع ادويه ومعالجات استعمال ايتمك

OEUVRE, en termes de joailliers, c'est le châton dans lequel une pierre est enchâssée A. فصّ P. نگين T. يوزك قاشى ـ
جوهر خانه‌سى

DANS OEUVRE, HORS D'OEUVRE. Termes d'Architec. qui signifient, dans le corps ou hors du corps du bâtiment T. داخل بناده يا
خارج بناده

HORS D'OEUVRE, se dit figur. des choses dont un ouvrage peut se passer A. خارج من الصدد P. بيرون از صدد T.
صدددن چيقمش || Cela est une chose hors d'oeuvre dans ce
livre بو كتابده صدددن خارج بر مادّه در

On dit aussi, Travailler sous oeuvre, reprendre sous oeuvre, pour dire, réparer les fondemens d'un mur sans l'abatire, et en le soutenant ديوارى عاريتى‌يه آلدرق تمللرينى تعمير
ايتمك

OEUVRES, se dit aussi des productions d'esprit A. تأليف pl.
تأليفات || Oeuvres poëtiques تأليفات شعريّه morales اخلاقيّه
تأليفات postumes مؤلفك وفاتندنصكره ظهور ايتمش دائر تأليفات
تأليفات Les oeuvres de Platon افلاطونك تأليفاتى

OEUVRE, se dit encore de toute action morale A. عمل pl.
اعمال P. كردار T. ايش || Chacun sera jugé selon ses oeuvres
هر كسه اعمالنه كوره مجازات اولدجقدر Oeuvre méritoire
عمل منتج الثواب ـ عمل مثاب ـ عمل مندوب La foi sans
les oeuvres est une foi morte ايمان بلا عمل ايمان بيجاندر
La fin couronne l'oeuvre عملك كيفيتى نتيجه‌سنده بللو
اولور Vous avez fait une bonne oeuvre بر عمل خيره موفق
اولمشسك Oeuvre de miséricorde اثر مرحمت عمل de charité اثر مبرّت عمل ـ On dit, Gagner les oeuvres de miséricorde, pour dire, faire certaines actions de charité فى سبيل
لوجه الله تعالى ـ الله تعالى اجراى اعمال خيريّه ايتمك
اعمال خيريّه التزام ايتمك

On appelle Oeuvre pie, une oeuvre de charité faite dans la vue de Dieu A. مبرّة pl. مبرّات ـ حسنة pl. حسنات ـ مثوبة

pl. مثوبات .P كودار نيك .T ثوابلو ايش || Il a fait de grands legs pour être employés à doter des hôpitaux, et en autres oeuvres pies خسته خانه‌لرك تجهيزينه وسائر اول مقوله حسنات ومبرّاته صرف اولنمق اوزره كليتلو اقچه وقف ايلدى

Et oeuvres de surérogation, les bonnes oeuvres qu'on fait sans y être obligé .A نافلة pl. نوافل || Ce qui est d'obligation et de devoir, doit aller avant toutes les autres oeuvres de surérogation فرايض كافهٔ نوافله تقديم اولنمق واجبهٔ حالدندر

Grand oeuvre, se dit en alchimie, pour signifier, la pierre philosophale .A كبريت احمر - اكسير اعظم

OFFENSANT. Qui offense .A مورث النقيصة .P حرمتشكن - بو .T دلازار || عرضه طوقنور Cela est injurieux et offensant موجب كيفيّت مورث شتم ونقيصه در Discours offensant كلمات مورثة النقيصة - Paroles offensantes نقيصه اولەجق كلام سخنهاى دلازار - قوارص

OFFENSE. Injure de fait ou de parole .A نقيصة .P آزار .T || تكدير Grande, grièvе offense نقيصهٔ عظيمه وغليظه légère نقيصهٔ خفيفه irréparable تعمير قبول ايده‌ميه‌جك بر نوع نقيصه Offense faite au prince en la personne de son ambassadeur نفس سلطانه راجع اولەرق ايلچيسى حقنده واقع اولان نقيصه Faire une offense à quelqu'un بر كمسنه‌يه ايراث نقيصه ايتمك Oublier les offenses واقع اولان نقيصه‌لرى وقوعه كلان نقيصه‌لرى صحيفهٔ - نسياً منسيّاً فراموش ايتمك Venger une offense بر كمسنه مظهر اولديغى نقيصه‌نك انتقامنى آلمق دلدن امحا ايتمك

En style de dévotion, il signifie, faute, péché .A معصيت pl. معاصى - سيّئة pl. سيّئات .P كناه .T تقصيرات - صوچ || Seigneur, pardonnez-nous nos offenses يا ربّ سيّئات Expier ses offenses بر كمسنه ارتكاب وتقصيراتمزى عفو ايله ايلديكى معاصى وسيّئاتنك كفارتنى ايتمك

OFFENSER. Faire une offense à quelqu'un .A ايراث النقيصة .P ايقاع النقيصة .T آزار رسانيدن - تكدير ايتمك - طوقنمق || Il l'a mortellement offensé جانه اصابت ايده‌جك وجهله Il l'a offensé en son honneur, en sa personne فلانه ايراث نقيصه ايتمشدر كركك عرض وناموسنه وكركك ذاتنه ايراث نقيصه Cela m'offense بو حالت بكا مورث طوقنمشدر - ايتمشدر نقيصه در

On dit, Offenser Dieu pour dire, pécher رضاء اللهك خلافنه حركت ايتمك

Il signifie aussi, blesser .A اصابة الضرر - ايراث الآفة .P آزرده كردن - زيان رسانيدن .T ضرر ايرشدرمك - طوقنمق || Ce coup lui a offensé le cerveau بو ضربه فلانك دماغنه اصابت ضررى مؤدّى اولمشدر le principe des nerfs فلانك اصول اعصابنه طوقندى Un son trop aigre offense l'oreille صداى تيز سامعه‌يه اصابت ضررى مستلزمدر - تخديش سامعه‌يى موجبدر

S'offenser. Se piquer, se fâcher .A انفعال - انكسار البال - انكسار الخاطر .P آزرده دل كشتن - دلشكن شدن .T خاطر مانده شدن - كوكل قيرلمق - خاطر قالمق || Il s'offense de ce que... فلان شيئدن منفعل اولور Ne vous offensez pas si je vous contredis سكا تعريض ايدر ايسم خاطرك قالمسون Il ne s'offense de rien هيچ بر شيئدن خاطر مانده اولمز

Offensé. .A مظهر النقيصة .P دوچار آزار .T عرضنه طوقنلمش - منكسر - منفعل .A طوقنلمش .T زيان زده .P مضرور .A منكسر الخاطر - البال .P آزرده - دل شكسته .T كوكلى خاطرى قالمش - قيرلمش

OFFENSEUR. Celui qui offense .A بادى النقيصة .P آزار رسان .T تكدير ايدن - طوقنان || L'offenseur et l'offensé se sont réconciliés ايقاع نقيصه ايدن كشى ايله مظهر نقيصه اولمشك بينلرى اصلاح اولندى

OFFENSIF. Qui sert à attaquer, qui a pour objet l'attaque. Il ne s'emploie qu'en ces phrases: Armes offensives .A آلات جارحة - آلات الحرب والضرب .P كدرهاى زخم آور .T اوريجى پوصات || L'épée, le mousquet, le pistolet sont des armes offensives قلج وتفنك وپشتو آلات جارحه‌دندر - Guerre offensive, par opposition à Guerre défensive ايصال تعرّض ايچون اولان جنك كه بونك مقابلى تحفّظ ومدافعه صورتنده اولان جنكدر - Ligue offensive, se dit d'une ligue par laquelle deux princes s'obligent d'entrer conjointement en guerre contre un autre prince .T شروط تعرّضى مشتمل اولان اتّفاق - On dit aussi, Faire une alliance défensive et offensive شروط تدافعى وتعرّضى مشتمل بر اتّفاق عقد ايتمك

Il se prend aussi substantivement || Le général, après avoir été long-temps sur la défensive, a repris l'offensive فلان سر

عسکر وافر زمان مقام تحفظ ومدافعه‌ده سکونت اوزره قرار ایتمشیکن ینه تعرض صورتیله جنکه مبادرت ایلدی

OFFENSIVEMENT. D'une manière offensive *A.* علی طریق التعرض *P.* تعرضکارانه *T.* طوقنه‌رق || Agir offensivement contre l'ennemi دشمن اوزرینه علی طریق التعرض حرکت ایتمک contre quelqu'un فلانک حقنه تعرضکارانه معامله ایتمک

OFFICE. Devoir de la vie humaine, de la société civile *A.* وظیفه - واجبة الذمة - واجبات الحال pl. واجبة الحال *P.* ایش *T.* کار - کار ناچار - حال نا گریز الحال || Il est de l'office d'un magistrat de شویله ایتمک بر قاضینک واجبهٔ C'est l'office d'un bon père بر پدر ایشیدر - کاربدر - حالیدر بر پدر مشفقک وظیفهٔ حالیدر - مشفقه کوره واجبهٔ ذمتدر Tous les offices de la vie civile امر معاشرتده رعایتی لا بد اولان واجبات حال - On dit, qu'un juge a informé d'office, pour dire, qu'il a informé sans être requis, et par le seul devoir de sa charge حاکم مجرد وظیفهٔ حالی اولمق اوزره کشفه مبادرت ایتمشدر

On dit aussi, Des experts nommés d'office *T.* قبل شرعدن مأمور اولان اهل خبره || On conviendra d'experts, si non il en sera nommé d'office بینلرنده بالتراضی اهل خبره اختیار ایتملو درلر یوخسه قبل شرعدن تعیین اولنه‌جقدر

On dit figur. Faire quelque chose d'office, c'est-à-dire, de son propre mouvement *A.* عن قریحة *P.* خود بخود *T.* کندو قریحه‌سندن اولدرق - کندیلکندن

Office, signifie aussi, service. Il se prend en bonne part, quand il se joint avec le mot Bon. Ainsi on dit, Bons offices *A.* حسن الهمة - مساعی جمیلة pl. همم حسنة سعی جمیل || Accordez-moi vos bons offices auprès d'un tel فلانک یاننده مساعئ جمیله‌کزی حقمه صرف ایله Je vous demande vos bons offices pour un tel فلان ایچون حسن همتکزی رجا ایده‌رم Il est d'un coeur noble et généreux d'aimer à rendre de bons offices هرکس حقنه صرف مساعئ جمیله‌دن حظ ایتمک علو جناب ایله مجبول بر ذات کریم الصفتک شانندندر C'est un bon office d'ami que vous lui avez rendu فلانک حقنه ایتدیکک تمام دوست همتیدر - Et en mauvaise part, avec le mot Mauvais || Rendre de mauvais offices à un homme بر کمسنه‌نک حقنه مساعئ نا مرضیه صرف مساعئ نا مرغوبه - ایتمک V. Desservir.

Il signifie aussi, le service de l'Église, les prières publiques *A.* صلات pl. صلوات *P.* نماز *T.* نماز || L'office divin صلات قرائت اولنان صلات مبارکی Entendre l'office مبارک کیجه نمازی - صلات لیل استماع ایتمک L'office de la nuit - صلات صبح du matin صباح نمازی - صلات مسا du soir اخشام نمازی L'office de cette fête est fort long بو عیدک صلاتی بغایت مفصلدر

Office. Charge, emploi *A.* منصب pl. مناصب *P.* جاه *T.* پوست || Office de finance استیفا منصب - امور دفتری منصبی de trésorier خزینه‌دارلق منصبی Office alternatif اوچ سنده بر - منصب سه ساله triennal مناوبه منصبی اباً عن جد - منصب موروث héréditaire تبدیل اولنور منصب انتقال اولنور منصب vénal آقچه ایله صاتیلور منصب Création d'offices ایجاد مناصب Supprimer des offices بعض مناصبی نسخ والغا ایتمک

Et fonction *A.* خدمت *P.* کار *T.* ایش || Son estomac fait fort bien son office معده‌سی خدمت لازمه‌سنی کما ینبغی اجرا ایدر Il n'a plus de secrétaire, mais un de ses domestiques en fait l'office سر کاتبی یوقدر خدمه‌سندن بری سر کتابتی خدمتنی کورر

Office. L'art de préparer ce qu'on sert sur table pour le fruit *A.* فن التجهیز المائدة بالفواکه *P.* فن ترتیب میوه بر سفره *T.* سفره‌ده میوه دوزمنک فنی

Il signifie aussi, lieu dans une maison où l'on prépare tout ce que l'on met sur la table pour le dessert, et dans lequel on garde le linge et la vaisselle *A.* مخدع *P.* خورصلا *T.* کیلار

Offices, au féminin. Ce mot comprend tous les lieux où l'on prepare et où l'on garde ce qui est nécessaire pour le service de la table *A.* pl. مخادع pl. مخازن *P.* خورصلاهای سفره *T.* سفره‌جی کیلارلری || Il y a dans ce palais de grandes offices بو سرایده مخازن ومخادع جسیمه وار در عظیم - وجسیم سفره‌جی کیلارلری وار در

OFFICIEL. Il se dit de ce qui est dit, proposé en vertu d'une commision, d'une autorité reconnue *A.* رسمی || Déclaration, proposition, réponse officielle اعلان رسمی وتکلیف رسمی وجواب رسمی

OFFICIELLEMENT, adv. *A.* رسماً *P.* بروجه رسمی *T.* وجه رسمی

رسمی اولدرق - اوزره || La Cour n'a pas été instruite officiellement de ce traité دولت فلان عهدنامه‌نک انعقادندن رسماً خبر آلمامشدر

OFFICIER. Faire l'office divin à l'église *A.* اداء الصلاة *P.* نماز خواندن *T.* نماز اوقومق || On officie bien en cette église - بو کلیساده وجه احسن اوزره ادای صلات اولنور

OFFICIER. Qui a un office, une charge *A.* اهل المنصب pl. ارباب المناصب *P.* جاهدار *T.* منصب صاحبی - رجال || Officier de guerre ارباب مناصب حربدن بری de justice امنای شرعدن بری - رجال شرعدن بری de la maison du roi سرای همایون رجالندن بری Officiers de la marine اصحاب مناصب بحریه - رجال ترسانه Grands officiers اعاظم رجال petits صغار رجال Officier subalterne ادانئ رجالدن بری - پس پایه رجالدن بری Les hauts, les bas officiers اصحاب مناصب علیا ویاخود سفلا

On appelle Officiers de la bouche, les écuyers de cuisine qui travaillent pour la bouche du Roi خدمهٔ مطبخ همایون - خدمهٔ مطبخ خاص

Officier, se dit ordinairement des gens de guerre qui ont quelque commandement dans les armées *A.* ضابط العسکر *P.* سرکردهٔ لشکر *T.* عسکر ضابطی - اوفیچیال

On appelle Officiers de Justice, ceux qui sont revêtus d'une charge dans les tribunaux *A.* pl. امناء الشرع *P.* سرکردگان عدالتخانه *T.* محکمه ضابطلری

OFFICIEUSEMENT. D'une manière officieuse *A.* سعیاً الی حفایةً بحاجة فلان - تطییباً - تطییب القلوب *P.* خاطر پرورانه - خاطر سازانه *T.* بروجه حاجترواییی - کوکل خوش ایده‌رک || Il s'est offert à moi fort officieusement دوستلق صورتیله - طرفمه عرض معاملهٔ حاجترواییی ایتمشدر Il l'a accompagné officieusement chez son juge سعیاً الی التطییب حاکمک حضورینه قدر پانده رفاقت ایلدی

OFFICIEUX. Qui est prompt à rendre de bons offices *A.* رصین - منجح الحاجات - نجیح الحاجات - حفیّ بحاجة فلان - ساعی الی تطییب القلوب *P.* خاطر پرور - خاطر ساز - *T.* حاجتروا - کوکل خوش ایدیجی - دوستلق ایدیجی || Civil et officieux مکرم ومنجح الحاجات Une personne officieuse تطییب قلوبه مایل بر مرد مروتکار

On appelle Mensonge officieux, un mensonge fait pour faire plaisir *A.* کذب مفرّح *P.* دروغ فرحبخشا - دروغ دلپسند *T.* فرح کتوره‌جک یلان

OFFICINAL. On appelle Compositions officinales, les préparations qui se trouvent toutes composées chez les apothicaires *A.* دواء مهیّاء *P.* علاج پرداخته *T.* حاضر علاج یاپلمش

OFFRANDE. Don que l'on fait à Dieu *A.* نسیکة pl. نسایک - هدیّ *P.* براه خدا اهدا کرده *T.* حقّ یولنه ویریلان || Belle offrande نسیکهٔ حسنه Offrande agréable à Dieu عند الله مقبول اولان نسیکه Les offrandes et les aumônes نسایک وتصدّقات

Il se dit aussi, dans le style soutenu, de tout ce que l'on offre à quelqu'un pour lui marquer son respect *A.* هدیّة pl. هدایا - تقدمة *P.* ارمغان *T.* پیشکش

OFFRANT. Celui qui offre un prix d'une chose qui se vend à l'encan. Il ne se dit qu'en cette phrase, Au plus offrant *A.* لمن یزید *P.* بافزوننده *T.* زیاده آرتورانه || On a vendu cette maison à l'encan, et on l'a adjugée au plus offrant et dernier enchérisseur بو منزل مزادده صاتیلوب زیاده آرتورانه رغبات ناس منقطع - وصوک استکلوسنه ویرلمشدر اولدقدنصکره زیاده آرتورانه ویرلدی

OFFRE. Action d'offrir *A.* عرض - بلاغ - تبلیغ pl. تبلیغات *P.* عرضه داشت *T.* عرض ایتمه - ویرمه || Faire une offre بر شیٔ تبلیغ ایتمک recevoir عرض اولنان شیٔی قبول ایتمک - ایتمک تقدیم اولنان شیٔی رسانیدهٔ حیّز قبول ایتمک - تبلیغ

- Il signifie aussi, ce que l'on offre || Une belle offre تبلیغات بلاغ مرغوب - مرغوب ومستحسن De grandes offres جسیمه عرض اولنان شیئه تلقّی بالقبول ایتمک Accepter une offre تبلیغ اولنان شیٔلری رهین حسن قبول Agréer des offres قبولدن - عرض اولنان شیٔلری ردّ ایتمک refuser اشته بنم تبلیغ اخیرمدر امتناع ایتمک C'est ma dernière offre آخر تبلیغاتم بو در - On m'avait fait des offres séduisantes طرفمه تبلیغات دلربا ایلدیلر

Et la proposition qu'on fait de donner ou de faire telle chose *A.* تکلیف pl. تکلیفات || Ses offres ont été reçues en Justice تکلیفاتی نزد شرعده مقبول ومعتبر طوتلدی ont été déclarées bonnes et valables تکلیفاتی مستحسن ومعتبر اولدقلری حکم اولنمشدر Ces offres sont raisonnables, suffisantes بو تکلیفات قانون عقله موافق وحدّ کفایته بالغدر

تحریراً عرض اولنان تکلیفلر Offres par écrit معقول وواقیدر ـ
verbales شفاهاً عرض اولنان تکلیفات

OFFRIR. Présenter ou proposer quelque chose à quelqu'un, afin qu'il l'accepte *A.* عرضه داشتن *P.* تقدیم ـ تبلیغ ـ عرض *T.* عرض ایتمک || Offrir un présent بر هدیه تقدیم ایتمک Offrir sa maison de l'argent بر کمسنه خانه‌سنی اقچه عرض ایتمک Offrir l'usage d'une chose بر شیئک عرض وتقدیم ایتمک la propriété بر شیئک استعماله عرض رخصت ایلمک ـ ملکیتنی عرض وتقدیم ایتمک || Il se dit aussi de ce qu'on propose de donner ou de faire || Il offre tant d'écus d'une telle charge فلان منصب ایچون شو قدر اقچه عرض ایدر J'en ai refusé plus que vous n'en offrez سنک عرض ایلدیککک مقدارک زیاده‌سنی قبولدن امتناع ایلدم Il s'est offert de bonne grâce d'y aller اول طرفه وارمق ایچون حسن ادا ایله نفسنی عرض ایلدی Il m'a offert sa protection, son secours طرفمه حمایت وصیانت ویاوری واعانت عرض ایلدی Offrir son service, son crédit à quelqu'un بر کمسنه کندو خدمتنی وصرف نفوذ ایلمسنی فلانه عرض ایتمک

On dit aussi, Offrir à la vue, aux yeux de quelqu'un, pour dire, exposer à la vue, etc. *A.* عرضه کردن *P.* ارائه ـ عرض بر کمسنه‌نک کوزی ـ کوسترمک *T.* پیش نظر نهادن ـ اوکنه قویمق

On dit, Offrir le choix des armes à son ennemi, pour dire, lui en donner le choix اعمال اولنه‌جق سلاحک اختیاری خصوصنی خصمک راینه حواله ایتمک

Il se dit aussi en termes de religion dans ces phrases, Offrir en sacrifice *A.* تقدیم *P.* اهداء النسیکة ـ تقدیم الذبیحة *T.* قربان ایتمک بسمل کردن Jésus-Christ s'est offert volontairement pour nous à son Père حضرت عیسی افندمز نفس مبارکنی بزم اوغورمزه اولدرق حسن رضا واختیاریله درگاه حقه ابی طرفنه قربان ایلدی Offrir un sacrifice تقدیم ذبیحه ایله ایفای رسم عبادت ایتمک Offrir de l'encens, offrir les prémices des fruits de la terre درگاه ذو الجلاله تحریق بخورات وفوایح وتقدیم باکورات فواکه ایله اداى فریضهٔ نساکت ایتمک Offrir ses actions de grâce à Dieu جناب باری‌یه فریضهٔ حمد وشکری تقدیم ایتمک

On dit figur. Offrir à Dieu ses maux, ses douleurs, ses maladies, ses pertes, pour dire, les souffrir pour l'amour de Dieu, les lui présenter, afin qu'il les accepte comme une satisfaction pour nos péchés بر کمسنه دوچار اولدیغی اوجاع وآلام ومضارّ وخساراتده رضاءً لله تعالی صبورانه عرض تسلیمیّت ایتمک

S'OFFRIR. *A.* عرض النفس *P.* تقدیم خودرا در خدمت کس کردن *T.* نفسنی عرض ایتمک || Il s'est offert de lui-meme à me servir بکا خدمت ایلمکه نفسنی تقدیم ایلدی

On dit, Le premier objet qui s'est offert à mes yeux اوّل باوّل کوزمه کورنمش صورت ـ پیش نظرم اولمش صورت

Il se dit aussi en d'autres phrases, dans lesquelles on emploie les mots *A.* ظهور *P.* رونمای ـ رو نمودن ـ بدید آمدن ـ ظهوره کلمک ـ کورنمک *T.* پیدا شدن ـ ظهور شدن || Il s'offre une grande difficulté بر عسرت عظیمه ظهور ایتمک بوندن Il ne s'offrira jamais d'occasion plus favorable بوندن مناسب بر فرصت ابداً ظهور ایده‌جکی یوقدر || Il a pris le premier emploi qui s'est offert اوّل باوّل ظهور ایدن منصبی تحصیل ایلدی

OFFUSQUER. Empêcher de voir, ou d'être vu *A.* تحجیب ـ اورتمک ـ قپامق *T.* از دیده نهان کردن ـ پوشیدن *P.* ستر || Les nuées offusquent le soleil بلودلر کونشی ستر ایدر Ôtez-vous de devant moi, vous m'offusquez la vue اوکمدن برطرف اول زیرا نظارتمی ستر ایدرسک

Il signifie aussi en même temps, empêcher de voir et d'être vu *A.* منع النظارة ـ اعتراض للنظارة ـ حیلولة بین النظر نظارتی *T.* پرده کش نظارت شدن ـ حایل دیدار شدن *P.* نظارته حواله اولمق ـ کسمک || Ces arbres offusquent votre maison ـ بواشجار سنک خانه‌کک نظارتنه معترض اولور ـ نظارتنه حیلولت ایدر ـ حواله اولور ـ حایل اولور || Il signifie aussi, éblouir. V. ce mot.

Il se prend figur. dans les phrases suivantes pour Troubler *A.* ایراث الکدورة *P.* خیره ساختن *T.* بولاندرمق || Les vapeurs du vin offusquent le cerveau ابخرهٔ خمرک سورانی دماغه ایراث کدورت ایدر Les passions offusquent la raison امراض نفسانیه خیره‌ساز عقلدر

Il signifie aussi figur., choquer la vue, donner de l'ombrage *A.* ایذاء ـ بدیده رمیدگی آوردن *P.* ایراث التصدّد للنظر ـ البصر کوزه تیکن ـ کوزی ایرکتمک *T.* خار دیدهٔ جان شدن || Qu'est-ce qui vous offusque en cela? بو بابده سکا اولمق کوزینه ایراث ـ ایذای بصری موجب اولان شئ ندر

Cet homme l'offusquait depuis long-temps تصدّد ايدن شئ ندر بو آدم مدّت مديده‌دنبرو فلانك كوزينه بادئ تصدّد بو آدم اولور ايدى Cet homme est né jaloux, tout l'offusque ذاتنده قسقنج اولمغله هر شئ كوزينه تيكن اولور Cet artiste a un rival qui l'offusque بو اهل فننك كوزينه تيكن اولمش بر رقيبى وار در

OGNON. Plante potagère *A.* بصل *P.* پياز ـ سوغ *T.* صوغان

OGNONIERE. Terre semée d'ognons *A.* مزرعة البصل *P.* كشتزار پياز ـ پيازستان *T.* صوغان تارلاسى

OIE. Espèce d'oiseau aquatique *A.* بطّ *P.* قاز ـ غاز *T.* قاز ‖ Oie sauvage يبان قازى ـ غاز دشتى ـ بطّ برّى domestique اوده بسلنان قاز ـ قاز خانگى ـ غاز خانه پرور ـ بطّ اهلى Plume d'oie قاز يلكى

OINDRE. Frotter d'huile ou d'une autre substance grasse *A.* تمريخ ـ تدهين ـ طلاء بالدهن ـ تمسيح بالدهن *P.* روغن سودن *T.* ياغلمق ـ ياغ ايله سورمك ـ ياغ يله اوغمق ‖ Autrefois on oignait les athlètes pour la lutte قديمده مصارعه‌يه تعيين اولنان كورشجيلرك بدنلرى تدهين اولنور ايدى Les anciens se faisaient oindre au sortir du bain متقدّمين بعد الاستحمام تمريخ بدن ايدرلر ايدى La pécheresse qui oignit les pieds de Notre-Seigneur حضرت عيسى افندمزك اقدام مباركلرينه ياغ سورن مذنبه Oindre une tumeur avec de l'onguent, pour l'amollir بر ورمك اوززينه لاجل التليين ياغ سورمك ‖ Il se dit aussi en parlant des huiles dont on se sert pour le sacre des rois *A.* تمريخ بمروخ المقدّس ‖ On oint les rois de France à leur sacre avec l'huile de la sainte ampoule فرانسه پادشاهلرينك حين جلوسلرنده تقديسارى آيينى صراخئ شريفده محفوظ اولان مروخ مقدّس ايله تمريخلرندن عبارتدر

OINT. *A.* مدهّن ـ متمرّخ ـ متمسّح بالدهن *P.* روغن سوده *T.* ياغ سورلمش ـ On dit, Les rois sont les oints du Seigneur ملوك وسلاطين يد حضرت ربّ ذو الجلال ايله متمرّخدرلر

OISEAU. Animal à deux pieds ayant des ailes *A.* طير pl. طيور ـ طاير *P.* مرغ *T.* قوش ‖ Oiseau domestique *A.* طير اهلى *P.* مرغ خانگى ـ مرغ خانه پرور ـ مرغ پروارى *T.* اوده بسلنان قوش nocturne *A.* طير الليل *P.* مرغ شب *T.* كيجه قوشى aquatique *A.* طير الماء *P.* مرغ آبى *T.* صو قوشى

Oiseau de proie *A.* طير صيّاد ـ طير صيود ـ طير جارح pl. جوارح *P.* مرغ شكارى ـ آشكزه ـ اشكو *T.* قوش آوجى ـ قوش آليجى de mer *A.* طير البحر *P.* مرغ دريا *T.* دكز قوشى de rivière *A.* طير النهر *P.* مرغ جويبار *T.* چاى قوشى de bon augure *A.* طير ميمون الفال *T.* فال خيره دلالت ايدن قوش de mauvais augure *A.* طير مشئوم *T.* فال شومه دلالت ايدن قوش Les anciens observaient le vol des oiseaux امم سالفه طيران طيوردن تفأل ايدرلر ايدى Mettre un oiseau en cage قوشى قفسده حبس ايتمك ـ در قفس ايتمك Oiseau qui parle *A.* طير ناطق *P.* مرغ سخنگوى *T.* سويلر قوش ـ Il se dit absolument, d'un oiseau de proie ‖ شكاره ـ صيده اضرا اولنمش طير Un oiseau dressé pour la chasse اوركك قوش ـ وحشى قوش Oiseau hagard آلشدرلمش قوش

On dit proverb. Petit à petit l'oiseau fait son nid, pour dire, qu'on fait sa fortune peu à peu *P.* قطره قطره آب جويد طملديه طملديه كول اولور *T.* عاقبت دريا شود

On dit aussi proverb., À chaque oiseau son nid est beau, pour dire, que chacun trouve sa demeure belle هر قوش كندو يوه‌سنك عاشقيدر

On dit aussi proverb. Il a battu les buissons, et un autre a pris les oiseaux, pour dire, il a eu bien de la peine, et un autre en a eu le profit *P.* كوهرا فرهاد كند لعلرا پرويز يافت *T.* كيم يدى كيم طرادى صحبت كيمه يرادى

OISEAU. Instrument dont les manoeuvres se servent pour porter le mortier sur leurs épaules *A.* اصيص البنّا *P.* ناوه *T.* تكنه‌جك ‖ Porter l'oiseau ديوارجى تكنه‌سى كوتورمك Cet architecte qui est si riche, a porté l'oiseau بو درجه‌ده مالدار اولان فلان معمار مقدّما ديوارجى تكنه‌سنى طاشيمشيدى

OISELER. Dresser un oiseau pour le vol *A.* اضراء الطير بالصيد ـ تعليم الطير بالصيد *P.* مرغرا بشكار آموزيدن *T.* قوشه آوجيلك اوكرتمك ـ قوشى آوه آلشدرمق

Il signifie aussi, tendre des filets, des gluaux, etc. pour prendre des oiseaux *A.* اصطياد الطيور ـ صيد الطيور *P.* شكار مرغ كردن *T.* قوش آولمق

OISELEUR. Celui qui fait métier de chasser des oiseaux *A.* صيّاد الطيور *P.* شكارئ مرغ *T.* قوشباز ـ قوش آوجيسى

OISELIER. Celui dont le métier est d'élever et de vendre de

oiseaux *A.* بیّاع الطیور *P.* مرغ فروش *T.* قوشجی || A la solennité de l'entrée des rois, le corps des oiseliers de Paris était obligé de lâcher cinq cents petits oiseaux, auxquels ils rendaient la liberté فرانسه پادشاهلرینک شهره دخوللری آلایینده پارسده اولان قوشجی اصنافی بشیوز عدد قوش آزاد ایتمک قاعده‌دن ایدی

OISEUX. Qui par habitude, ne fait rien, ou ne fait que des riens *A.* متبطّل - عبیث - مشغول بالعبث *P.* بیهوده کار *T.* خوارده - هیچ مقولسی شیلر ایله اوغراشان || Gens oiseux et fainéants عبثه اشتغال ایله مألوف ارباب کسل ورخاوت Mener une vie oiseuse اوقات عمری عبثیاته صرف ایتمک - عبثه اشتغال ایله امرار ایتمک

Il se dit aussi des choses, et signifie, inutile, qui n'est bon à rien *A.* عبث pl. عبثیات - لا شیء - لا یعنی - ما لا یعنی *P.* بیمآل - *T.* بیهوده - نا چیز - بوش - هیچ مقولسی || Se livrer à des goûts oiseux بر کمسنه هوسنی امور ما لا یعنی‌یه صرف ایتمک - عبثیاته مبتلا اولمق Des disputes oiseuses بیمآل مباحثه‌لر - des considérations, des paroles مطالعات واقوال ما لا یعنی Une épithète oiseuse بر اسم صفت بیمآل - کلمات بیمآل Des ornemens oiseux تزیینات بیمآل

OISIF. Qui ne fait rien, qui est sans occupation *A.* متعطّل - اهل العطلة pl. ارباب العطلة *P.* بیکار *T.* آواره - خوارده - ایشسز کوجسز || Il ne faut pas qu'un jeune homme se tienne oisif حدیث السنّ اولانه کوره بیکار قالمق روا دکلدر - حدیث السنّ اولنلر وقتلرینی خوارده‌لقده کچورمک جائز دکلدر Une vie oisive حال عطلتده گذران ایدن عمر

Il se dit aussi de certaines choses, pour marquer qu'on n'en fait point d'usage *A.* معطّل *P.* عملمانده *T.* یاتقین - طورغن || La valeur est oisive pendant la paix وقت مصالحه‌ده مردانگی وشجاعت معطّلدر Il y a bien des talens oisifs نیجه هنر ومعرفتلر واردر معطّل قالمش Laisser son argent oisif اقچه‌سنی معطّل وعملمانده براقمق

OISILLON. Petit oiseau *A.* طیر صغیر *P.* مرغک *T.* قوشجغز

OISIVEMENT. D'une manière oisive *A.* متعطّلا - بالعطلة *P.* بیکارانه *T.* خوارده‌جه

OISIVETÉ. État de celui qui est oisif *A.* بطالت - حال العطلة *P.* بیکاری *T.* خوارده‌لق - آواره‌لک - ایشسزلک || Languir, croupir dans l'oisiveté حال عطلتده افنای وجود ایتمک - خوارده‌لقده چوریمک Il ne fait cela que pour éviter l'oisiveté بو ایشی مجرّد بطالتدن احترازاً ایشلر Vivre dans une honnête oisiveté وقت عمری عرضه خلل کتورمیه‌جک بر حال بطالتده کچورمک dans une molle oisiveté ایّام عمری بطالت ورخاوت اوزره امرار ایتمک L'oisiveté est la mère de tous les vices حال عطلت وبطالت امّ کافّهٔ المساویدر - کافّهٔ مساوی وقبایحک منشیدر - قباحتلرک جمله‌سی خوارده‌لقدن طوغر

OISON. Le petit d'une oie *A.* فرخ البطّ pl. افراخ البطّ *P.* قاز بچه *T.* قاز یاوریسی - قاز پلیجی - قاز پلازی

OLÉAGINEUX. Huileux *A.* دهنیّ - ذو دهنیّة *P.* روغنی - روغندار *T.* دهنیتلو - یاغلو || Ce bois est oléagineux بو اغاج دهنیتلو در Matière oléagineuse مادّهٔ دهنیّه

OLÉANDRE. On a donné ce nom au laurier-rose. V. ce mot. || L'oléandre est regardé comme un dangereux poison زقّوم سمّ قاتل اولمق اوزره معروفدر

OLFACTIF. T. d'Anat. Appartenant à l'odorat *A.* شمّی *T.* قوخولمه‌یه متعلّق || Les nerfs olfactifs اعصاب شمّیه

OLIBAN. C'est un des noms de l'encens. V. ce mot.

OLIBRIUS. Pédant. V. ce mot.

OLIGARCHIE. Gouvernement politique où l'autorité souveraine est entre les mains d'un petit nombre de personnes *A.* حکومة الخواصّ || L'aristocratie dégénère quelquefois en oligarchie حکومت شرفای قوم بعضاً تبدیل هیئت برله حکومت خواصّ صورتنی کسب ایدر

OLIGARCHIQUE. Qui appartient à l'oligarchie *A.* مختصّ بحکومة الخواصّ || Gouvernement oligarchique حکومت خواصّ ایله اداره اولنان ملک

OLIVAISON. Saison où l'on fait la récolte des olives *A.* موسم الخراف الزیتون *P.* هنگام چیدن زیتون *T.* زیتون دیرمی وقتی

OLIVÂTRE. Qui est de couleur d'olive *A.* زیتونیّ اللون *P.* زیتونی - زیتون رنکی *T.* زیتونی رنک || Il a le teint olivâtre رنک رویی زیتونیدر

OLIVE. Fruit dont on tire de l'huile *A.* زیتون *P.* زیتون *T.* زیتن || Fouler les olives دوس زیتون - زیتونی جیکنمک Mettre les olives au pressoir زیتونی منکنه‌یه قویمق - زیتونی معصره‌ده وضع ایتمک cueillir des olives اجتنای ثمر زیتون ایتمک -

- روغن زيت - زيت De l'huile d'olive زيتون ديرمك
زيتون رنكى - زيتونى رنگ Couleur d'olive زيتون ياغى

OLIVIER. Arbre qui porte les olives *A.* شجر الزيتون *P.*
شجر *A.* Olivier sauvage || زيتن آغاجى *T.* درخت زيتون
يبان زيتون *T.* درخت زيتون كوهى *P.* زيتون برّى
زيتون آغاجى غرس ايتمك Planter des oliviers اغاجى
زيتون اغاجلرينه اشى - درخت زيتونى آشيلمق enter
زيتونلق - زيتون اورمانى Un bois d'olivier Une bran- اورمق
- شاخ زيتون - قضيب زيتون - غصن زيتون che d'olivier
اغصان زيتوندن مصنوع اكليل une couronne زيتون دالى
زيتون كوكندن مصنوع بر Une boîte de racine d'olivier
عدد قوطى

OLOGRAPHE. Il se dit d'un testament écrit tout entier de la
P. وثيقة الوصيّة محرّرة بخطّ الموصى *A.* main du testateur
وصيّت ايدنك *T.* وصيّتنامه بدست خطّ وصايت كننده
كندو يازوسيله يازلمش وصيّتنامه .

OLYMPE. On se sert de ce mot en Poésie, pour signifier, le
كوك *T.* عرش برين *P.* عرش اعلا *A.* ciel

OMBILIC. T. d'Anat. Synonyme de nombril. V. ce mot.

OMBILICAL. Qui a rapport à l'ombilic *A.* متعلّق بسرّة *P.*
طناب ناف Cordon ombilical || كوبكده‌كى *T.* نافى

OMBRAGE. Ombre que font les arbres *A.* ظلالة *P.* سايه
- ظلالت بليله Ombrage frais || كولكه‌لك *T.* گسترى
épais ظلّ لطيف - ظلالت لطيفه agréable سرين كولكه‌لك
ظلّ ظليل - ظلالت كثيفه Ces arbres font un bon ombrage
سايه گستركى - بو اشجارك كولكه‌سى الطف واحسندر
كوزلدر

Il signifie figur., défiance, soupçon *A.* هجس القلب - وهم -
بر وسوسة *P.* انديشه *T.* قورنتى || Donner de l'ombrage
بر كمسنه‌نك درونڼه - كمسنه‌يه ايراث هجس قلب ايتمك
بر كمسنه‌يه قورنتى ويرمك - القاى وهم ووسوسه ايتمك
بو مادّه‌دن درونڼه وسوسه عارض Il en a pris de l'ombrage
هر بوندن توحّش ايلدى - اولدى Tout lui fait ombrage
قورنتى ايدر - توحّش ايدر - شيئدن توهّم ايدر

OMBRAGER. Donner, faire de l'ombre *A.* تظليل - اظلال *P.*
كولكه‌لمك *T.* سايه افكندن || Ce grand arbre ombrage tous
بو شجر عظيم اطراف واكنافنك مجموعنه سايه les environs
افكندر

كولكه‌لنمش *T.* سايه دار *P.* متظلّل - مستظلّ *A.* **OMBRAGÉ.**

OMBRAGEUX. Il ne se dit au propre que des chevaux, des
- رمان *P.* نفور *A.* mulets, etc. qui sont sujets à avoir peur
اوركك *T.* آليزنده

Il se dit figur. des hommes qui prennent trop légèrement des
- قورنتيلو *T.* وهمناك *P.* وهّام - كثير الهجس *A.* soupçons
وهمه تابع - وهمى غالب C'est un homme fort ombrageux ||
غاية الغايه وهّام بر آدمدر

OMBRE. Obscurité que cause un corps opaque opposé à la
lumière *A.* ظلّ pl. ظلال *P.* سايه *T.* كولكه || L'ombre de la
ظلّ ارض خسوف قمرى terre cause l'éclipse de la lune
مستلزمدر Les ombres s'allongent quand le soleil approche du
شمس مشرف غروب اولنجه ظلالك استطالدسى couchant
بر آغاجك Se coucher, se reposer à l'ombre d'un arbre لازم كلور
سايه‌سنده ياتوب استراحت ايتمك Se mettre à l'ombre
سايه‌دار كولكه‌لنمك - استظلال ايتمك Se promener à l'ombre
بو نبات كولكه‌دن محظّه كزمك Cette plante aime l'ombre
شمس ظلالى Le soleil chasse, dissipe les ombres حظّ ايدر
كولكه‌يى كيدرر - نسخ ودفع ايدر La vie des hommes passe
comme l'ombre عمر انسان محض ظلّ زايلدر - Figur. || Les
grandeurs du monde ne sont qu'ombre et que fumée *A.* اقبال
اقبال دنيا بر ظلّ وخيال ومانندهٔ دخان *T.* الدنيا كالجويل
- سريع الزوالدر On dit poétiquement, Les ombres de la nuit,
pour dire, les ténèbres ظلام ليل - ظلمات ليل

On dit proverb. d'un homme qui en suit un autre partout,
qu'il le suit comme l'ombre fait le corps فلانك سايه‌سى
- ماننده دائما پيرو وتابعيدر Et d'un homme qui s'effraye
trop légèrement, qu'il a peur de son ombre سايه‌سندن
خوف ايدر

On dit figur. Courir après une ombre, pour dire, se livrer
à une espérance fantastique - بر خيال باطله ذاهب اولمق
بر سوداى خامك پسنه دوشمك

On dit d'un homme qui se défie de tout, Tout lui fait ombre
- هر شيئدن توهّم ايدر Et faire ombre à quelqu'un, pour
dire, obscurcir son mérite, son crédit par un mérite, par un
crédit plus grand بر كمسنه‌نك غلبهٔ فروغ وپرتوى فلانك
رونق وضياسنه بادئ كسر وزوال اولمق

OMBRE, se prend figur. pour Faveur, protection *A.* ظلّ الحماية -

|| حمایت کولکه‌سی *T.* سایهٔ حمایت *P.* جناح الحمایة Qu'a-t-il à craindre à l'ombre d'un si puissant protecteur? بویله برحامیٔ قویّ الاقتدارک زیر ظلّ حمایتنده ایکن بویله بر قوتلو حامینک زیر جناح ـ نه خوفی وار در حمایتنده ایکن خوف اولنه‌جق نه وار در

Et pour légère apparence *A.* اثر *P.* نشانه *T.* نشان || Il n'y a pas ombre de doute بو بابده اثر شک وشبهه یوقدر Il n'y a pas l'ombre de bon sens بو بابده سداد عقلدن بر اثر یوقدر On n'y voit pas la moindre ombre de difficulté بر درلو اثر عسرت ـ نشانهٔ صعوبت اصلا مرئی دکلدر مشهود دکلدر Les Romains en ce temps-là n'avaient plus que l'ombre de la liberté اول وقتده رومالو خلقنده سربستیتک بر خیالی ـ انجق بر اثری قالمشیدی || On dit aussi, Prendre l'ombre pour le corps, pour dire, prendre l'apparence pour la réalité خیالی حقیقت عدّ ایتمک

Et en termes de religion pour Signe, figure d'une chose à venir *A.* رمز pl. رموز || Les cérémonies et les sacrifices du vieux Testament n'étaient que les ombres des mystères et des vérités du nouveau عهد قدیمده سطور اولان رسوم ونسایک عهد جدیدده مندرج اولان اسرار وحقایقک رموزی ایدی

Ombre, en termes de Peinture, se dit des couleurs obscures V. Clair-obscur.

Sous ombre, signifie, sous prétexte *A.* بصورة *P.* باصورت *T.* صورت ایله || Il a attrapé bien des gens sous ombre de dévotion, de piété صورت تعبّد ودیانت ایله وافر کسانک جلبنه موفّق اولدی Il lui a fait un mauvais tour sous ombre de lui vouloir du bien فلان کمسنه‌یه صورت حقدن اوله‌رق بر خباثت ایلدی

OMBRER. T. de Peinture. Distinguer ce qui est supposé n'être pas frappé de la lumière, d'avec ce qui en est frappé *A.* تفریق الظلّ والضحِ || Il faut ombrer cela davantage بو تصویرده ظلّ وضحک تفریقی زیاده‌جه اولملو در

OMELETTE. Oeufs battus ensemble, et cuits dans la poêle avec du beurre *A.* عجّة *P.* خایگینه ـ خایه ریز *T.* یمورطه قیغنه‌سی

OMETTRE. Ne pas dire ou ne pas faire *A.* ذهول ـ ترک *P.* وا گذاشتن ـ ترک نمودن *T.* براقمق || Je n'omettrai rien de ce qui dépendra de moi pour votre service سنک خدمتکده المدن کلانی اجرا ایچون بر وجهله اختیار ذهول ایتمک احتمالم یوقدر Je ferai tout ce qu'il faut sans rien omettre اقتضا ایدن هر نه ایسه اجراسنده تجویز ذهول وقصور ایده‌جک دکلم Il a omis ce qu'il y avait de plus important dans la cause دعواده اهمّ والزم اولان ماده‌نک ذکرینی ترک ایتمشدر Il a omis deux ou trois mots dans sa lettre مکتوبنده ایکی اوچ لفظ ترک ایلدی Prenez garde d'omettre quelque chose d'essentiel مهمّدن بر شیٔ ترک ایلمامکه دقت ایله aucune des formalités nécessaires اقتضا ایدن رسوم لازمه‌نک بریسنی ترک ایلمکدن حذر ایله C'est un homme qui n'omet rien pour parvenir à ses fins مقصودینه دسترس اولمق ایچون هیچ بر شیٔده اختیار ذهول ایتمک احتمالی یوقدر Ce qui paraît omis dans ce contrat a été omis à dessein بو حجّتده کویا ذهوله مبنی ذکر اولنمیان عباره قصداً وتعمّداً ترک اولنمشدر J'ai omis de vous dire شونی سویلمکده اختیار ذهول ایلدم Il a omis de marquer, de toucher les choses principales موادّ اصلیه‌نک ذکرینی ترک براقدی ـ ایلدی

OMISSION. Manquement à une chose de devoir ou d'usage *A.* ذهول ـ ترک *P.* وا گذاشت *T.* براقمه ـ قصور || Faire une omission ارتکاب ذهول ایتمک Une omission considérable dans une matière importante مادهٔ مهمّده بر شیٔ جسیمک ترکی Ce n'est qu'une faute d'omission ذهوله مبنی بر خطا در Omission volontaire ترک اختیاری

On appelle Péché d'omission, le péché qui consiste à ne pas faire ce qui est commandé *T.* ذهول واهمال کناهی || C'est un péché d'omission que de manquer à entendre la messe un jour de fête یوم عیدده ترک نماز ایتمک ذهول واهمال قبیلندن بر تقصیراتدر

OMNISCIENCE. T. de Théol. La connaissance infinie de Dieu *A.* علم عدیم الانتهاء ربانی

OMOPLATE. Os de l'épaule plat et large *A.* مشط الکتف *P.* شانه *T.* کورک کمیکی

OMPHALOPTRE. Synonyme de Lenticulaire. V. ce mot.

ONAGRE. Âne sauvage *A.* عیر pl اعیار ـ حمار الوحش *P.* خر دشتی *T.* یبان اشکی

ONAGRE. Ancienne machine de guerre pour jeter des pierres *A.* منجنیق

ONCE. Poids pesant huit gros *A.* استار *P.* هشت درهم *T.* سکز درهم آغرلغنده اولان وزن

ONCLE. Le frère du père *A.* عمّ pl. اعمام *P.* برادر - اودر *T.* عموجه ou de la mere *A.* خال pl. اخوال *P.* خالو پدر *T.* طایی

GRAND ONCLE. Le frère du grand père ou de la grand'mère *A.* خال کبیر - عمّ کبیر *P.* خالوی بزرک - اودر بزرک *T.* بیوک طایی - بیوک عموجه

ONCTION. Action d'oindre, qui entre dans quelques cérémonies de l'Église *A.* رسم التدهین بمروخ - تمریخ بمروخ المقدّس || L'onction du baptême معمودیّت وقتنده مروخ المقدّس مقدّس ایله اجرا اولنان آیین تدهین || L'onction des rois ملوک وسلاطینک مروخ مقدّس ایله تمریخلری آیینی

ONCTUEUX. V. Oléagineux || Cela a quelque chose d'onctueux بو شیئده بر نوع دهنیّت وار در

ONCTUOSITÉ. Qualité de ce qui est onctueux *A.* دهنیّت *P.* روغنداری *T.* یاغلولک || Les bois qui ont de l'onctuosité brûlent facilement دهنیّتلو اولان اجناس اخشاب چابک ینار

ONDE. Flot *A.* موج pl. امواج *P.* خیزاب - کوهه *T.* طالغه || Le vent fait des ondes sur les rivières هیجان ریح انهار ایچنده احداث امواجی مؤدّی اولور || Les ondes sont trop grosses طالغه‌لر بغایت جسیمدر

ONDES, se dit de ce qui est fait en figure d'onde || Les ondes d'un camelot صوفنک امواجی

ONDÉ. Façonné en ondes *A.* ذو امواج *P.* موجدار *T.* موجلو || Camelot ondé موجلو صوف • Il y a de certains bois qui sont ondés بعض آغاجلر موجلو اولور

ONDÉE. Grosse pluie de peu de durée, qui vient tout-à-coup *A.* مطر وابل - بغر *P.* باران شتاب *T.* صغانقلو یغمور || Grosse ondée صغانقلو شدید یغمور - بغر شدید || Il faut laisser passer l'ondée باران شتابک بر طرف اولمسنه بکلملو در - یغمور صغانغنی صاوشدرملو در

ONDOYANT. Qui ondoue, qui se meut en ondes *A.* متموّج - هیّاج - مترقّص کالامواج - مترقّص امواج *P.* موج انگیز - موجزن *T.* طالغه‌لدیجی || Vagues ondoyantes کوهه انگیز مانندۀ امواج دریا plaines ondoyantes کثیر الهیجان - هیّاج دخان Fumée ondoyante لهیب هیّاج flamme اولان جمنزارلر متموّج Des cheveux ondoyans شعر متسرسل - شعر مترقّص des drapeaux کثیر الترقّص مثال امواج دریا اهتزاز وهیجان اوزره اولان الویه واعلام

ONDOYER. Flotter par ondes. Il ne se dit qu'au figuré *A.* تموّج - التطام - اهتزاز - متموّجاً صعود *P.* موجزنان - موج زدن *T.* طالغه‌لمق || On voyait la fumée ondoyer خرامیدن دخان امواج متلاطمه شکلنده کورینور ایدی || Les drapeaux ondoyaient dans la plaine اول صحرای پهنا ایچنده رقعات منشورۀ الویه واعلام متموّجاً اهتزاز وخرام ایتمکده ایدی Ses cheveux ondoyaient au gré du vent شعر راسی هبوب ایدن ریاحک حکمنه تابع اوله‌رق مثال امواج مترقّص ایدی - دریا اوتدیه برویه اهتزاز اوزره ایدی

ONDULATION. Mouvement par ondes. Il n'est guère d'usage qu'en Physique *A.* تموّج pl. تموّجات *P.* موج انگیزی *T.* طالغه‌لمه || Une pierre jetée dans l'eau y cause des ondulations بر طاش صو ایچنه آتلدیغی حالده احداث تموّجات ایدر Ondulation de l'air تموّج هوا - ترقّص هوا

ONDULATOIRE. T. de Physique. On appelle Mouvement ondulatoire, un mouvement d'ondulation *A.* حرکۀ متموّجة *P.* جنبش موج گونه *T.* طالغه‌واری حرکت

ONDULER. Avoir un mouvement d'ondulation *A.* حرکۀ بالتموّج *P.* موج گونه جنبیدن *T.* طالغه‌واری اوینامق || Le vent faisait onduler l'eau de ce lac هبوب ایدن ریح اول کولک صوینه بر حرکت متموّجه احداث ایدر ایدی L'eau commençait à onduler صو موج گونه حرکته باشلادی

ONÉRAIRE. Ce terme ne s'emploie qu'en parlant des tuteurs comptables, pour les distinguer de ceux qui ne le sont pas *A.* وصیّ متکفّل

ONÉREUX. Qui est à charge, qui est incommode *A.* ثقیل - ثقیل الحمل *P.* گرانبار - گران *T.* آغر || Charges onéreuses تکالیف شاقه - تکالیف ثقیله Cela lui est onéreux بو کندویه بار گراندر Le voisinage de ces gens-là est fort onéreux بو آدملرک جواریّتی غایت گران بر امر در غایت ثقیل -

ONGLE. Partie dure qui couvre le dessus du bout des doigts *A.* ظفر pl. اظفار pl. اظافیر *P.* ناخن *T.* طرنق || Arracher un ongle قلع ظفر ایتمک تظفیر Donner un coup d'ongle طرنق باطروب طرملامق - غرز ظفر - ظفر Les ongles croissent اظفار نشو ونما بولور - طرنق بیور - Il se dit aussi des griffes de plusieurs animaux. V. Griffe.

Ongle. Nom d'une maladie des yeux *A.* ظفرة *P.* ناخنه

ONGLÉE. Engourdissement douloureux au bout des doigts, causé par un grand froid *A.* خدر البنان من شدّة البرد *P* پرمق اوجلرينك صوغوقدن *T.* سرمازدگئ سر انگشتها او يوشقاغى

ONGUENT. Médicament externe d'une consistance moyenne entre la pommade et l'emplâtre *A.* دهن - مروخ - نثاث *P.* روغن *T.* سورينەجك ياغ - ياغ || Bon onguent مروخ لطيف Onguent rosat دهن معطر composé de telle et telle chose فلان وفلان اجزادن مركب بر نوع مروخ Faire de l'onguent سوريندەجك بر ياغ ياپمق

ONIROCRITIE. Explication des songes *A.* تعبير الرؤيا *P.* تعبير خواب - گزارش *T.* رؤيانك معناسنى آچمه

ONKOTOMIE. T. de Chirur. Ouverture que l'on fait d'un abcès, d'une tumeur *A.* شق الورم - بطّ الورم *P.* شكافتن ورمى دشمه - ورمى يارمه *T.* آماس

ONOCROTALE. Oiseau de marais *A.* حوصل

ONOMATOPÉE. Formation d'un mot dont le son est imitatif de la chose qu'il signifie *A.* تصويغ اللفظ حكايةً عن الصوت || Le mot Coucou est formé par onomatopée لفظ قوقو كه قوقو قوشنك اسميدر صوتندن حكايه در

ONYX. Espèce d'agate de couleur blanche et brune *A.* عقيق بياض عقيق *T.* عقيق سپيد *P.* ابيض

ONZE. Nombre qui contient dix et un *A.* احد عشر fém. احدى عشر *P.* يازده *T.* اون بر || Onze chevaux اون بر رأس باركير Onze francs اون بر عدد غروش - Il se prend aussi pour le nombre d'ordre qu'il forme. V. Onzième || Le onze du mois آيك اون برنجى كونى

ONZIÈME. Nombre d'ordre qui suit le dixième *A.* حادى عشر *P.* ياز دهم *T.* اون برنجى

OPACITÉ. Qualité de ce qui est opaque *A.* كثافت *P.* سفتى *T.* صيقلق

OPAQUE. Qui n'est point transparent *A.* غير شفّاف - كثيف *P.* نا روشنا - سفت *T.* اوتەسى كورنمز - صيقى || Corps opaque جرم كثيف Cela est d'une matière opaque بو شئ بر مادّهٔ كثيفەدن مصنوعدر

OPÉRATEUR. Celui qui fait les opérations de chirurgie *A.* متعمّل الصنايع الجرّاحيّة *P.* كار پرداز صنايع رَيشسازى *T.* كحّالىلغە || جرّاحلق صنعتلرى اجرا ايدن Opérateur oculiste كحّاللغە متعلّق صنايع جرّاحيّه اجرا ايدن pour les dents ديش علتلرينە متعلق صنايع جرّاحيّه اجرا ايدن pour la pierre مثانەدە طاش علتنە متعلق صنعت جرّاحيّه اجرا ايدن Fameux opérateur اجراى صنايع جرّاحيّەدە مهارت ايلە شهرتشعار

Il se prend aussi pour un charlatan qui vend des remèdes en place publique *A.* معنك الادوية *P.* پيلور داروها *T.* علاج چرچيسى

OPÉRATION. L'action de ce qui opère *A.* عمل pl. اعمال *P.* كار *T.* ايش || Les opérations de Dieu اعمال جناب ربّ de la nature اعمال طبيعت - اعمال قدرت ذو الجلال Nous ne pouvons rien pour notre salut, sans l'opération du Saint-Esprit روح قدسك عملى منضمّ اولمدقچه نجات جانمز ايچون هيچ بر شئ ايتمكه لياقت واقتدارمز يوقدر C'est un effet de l'opération de la grâce بو كيفيّت توفيق بارينك عمليدر - Il se dit aussi en termes de guerre || On a longtemps délibéré pour régler les opérations de la campagne prochaine كلەجك سنه ايچون اجراسى لازم كلان اعمال حربيّەنك صورتى وافر زمان مجلس شورادە مطالعه اولندى

Il se dit encore de l'effet d'une médecine qu'on a prise *T.* ايشلمه *T.* كار *P.* عمل || La médecine commence à faire son opération بو دوا عملنى اجرايه باشلدى L'opération de ce remède est lente شو دوا بطئ العملدر

On dit, en termes de Logique, Les trois opérations de l'entendement, qui sont la perception ou la simple idée, le jugement qu'on porte en comparant les idées, et le raisonnement par lequel on tire une conclusion de plusieurs jugemens قوّت فاهمەنك اعمال ثلثەسى كه برى تلقف صور معانى ايكنجيسى تمييز واوچنجيسى استخراج نتيجه در

Opération, se dit aussi de l'action méthodique de la main du chirurgien sur le corps de l'homme *A.* صنعة جرّاحيّة pl. صنايع جرّاحيّة || La saignée est quelquefois une des plus difficiles opérations de la chirurgie فصد مادّەسى بعضًا صنايع جرّاحيّەنك اصعبيدر Ce chirurgien a fait plusieurs belles opérations نيچه نيچه صنايع جرّاحيّه اجراسندە اظهار مهارت ايتمش جرّاحلردندر C'est une opération délicate et dange-

reuse, que de trépaner صنایع جرّاحیّەدن نقب دماغ مادّەسی بغایت دقیق وخطرناکدر

On appelle Opérations d'Arithmétique, les calculs qu'on fait par les quatre premières règles de cette science *A.* صنایع العلم — On dit aussi, Des opérations de Chimie *A.* صنایع العلم الرقم کیمیا

OPÉRER. Produire quelque effet *A.* فعل ـ عمل *P.* پرداختن ـ کردن ـ بکار آوردن *T.* ایشلمک ـ ایتمک || C'est Dieu qui a opéré tous ces miracles بو معجزاتک فاعلی جناب ربّ العالمیندر La mort de Jésus-Christ a opéré notre salut حضرت عیسینک موتی امر فلاحمزه عمل ایتمشدر Vos sollicitations n'y ont rien opéré سنک التماساتک بر درلو عمل ایتمدی Le Saint-Esprit opère dans nos âmes روح قدس فیض باری قلوبمزه عمل ایدر La grâce opère dans l'homme نفس بنی آدمه عاملدر — Il se dit aussi en parlant de l'effet que produit une médecine qu'on a prise || Cette médecine n'a pas encore opéré هنوز ایشلمدی ـ بو علاج هنوز عمل ایتمامشدر

Il se dit aussi dans quelques arts ou sciences qui demandent une certaine pratique *A.* اجراء الصنعة ـ عمل || On ne saurait être bon chimiste sans opérer علم کیمیاده بلا عمل تحصیل مهارت ایتمک ممکن دکلدر Ce chirurgien est habile, il opère parfaitement بو جرّاحک مهارتی بر کمال اولمغله وجه احسن ایله اجرای صنایع جرّاحیّه ایدر — On dit en Chirurgie, Être opéré, Se faire opérer, pour dire, subir une opération بر کمسنه کندو نفسنده اجرای صنعت جرّاحیّه ایتدرمک Se faire opérer de la taille کندو وجودنده صنایع جرّاحیّەدن شق وفتق صنعتنی اجرا ایتدرمک

OPHIOGLOSSE. V. Langue de serpent.

OPHITE ou **SERPENTIN.** Il se dit d'un marbre vert mêlé de filets jaunes, qu'on tire d'Égypte *A.* رخام مصریّ *P.* مرمر مصری *T.* مصر مرمری

OPHTALMIE. T. de Chirur. Maladie des yeux, qui cause de l'inflammation *A.* رمد *P.* درد چشم *T.* کوز آغریسی || Ophtalmie humide رمد رطب ـ رمد یابس sèche داء العمش

OPHTALMIQUE. Qui concerne les yeux *A.* عینیّ *P.* چشمی *T.* کوزک — Remèdes ophtalmiques *A.* دواء العین *P.* شیاف *T.* کوز علاجی ـ داروی چشم

OPHTALMOGRAPHIE. Descripition de l'oeil *A.* بحث عن احوال العین

OPIAT. On donne ce nom à des médicamens qui ne diffèrent nullement des électuaires. V. ce mot. || De l'opiat opilatif معجون معجون منقّی ـ مسهل

OPILATIF. T. de Méd. qui a la qualité d'opiler *A.* مسدّد ـ مولّد السدّة ـ موجب السدّة *P.* سدّه آور *T.* طیقادیجی || Les viandes qui se digèrent difficilement, sont opilatives عسیر الهضم اولان لحوم مولّد سدّه در

OPILATION. Obstuction. V. ce mot.

OPILER. T. de Méd. Causer obstruction dans les conduits du corps des animaux *A.* سدّ ـ تولید السدّة ـ احداث السدّة *T.* طیقامق ـ صیقانقلق کتورمک || سدّه آوردن Cette viande opile la rate بو لحم طحالده احداث سدّه ایدر

OPINANT. Celui qui opine dans une délibération *A.* معطی الرأی *P.* رأی دهنده ـ در میانساز رأی *T.* عرض رأی رأی ایدن ـ ایدن || Le premier opinant فاتحهٔ کلامده عرض رأی ایدن Tous les opinans رأی ایدن ـ رأی ایدن اوّل باوّل Tout le monde fut de l'avis du premier opinant ایدنلرک جملەسی اصحاب مجلسک جملەسی اوّل باوّل رأی ایدنک مجموعی اوّل باوّل عرض رأی ـ کلامنه موافقت ایتمشلر در ایدنک کلامنه همدم وهمزبان اولمشلر در

OPINER. Dire son avis sur une chose mise en délibération *A.* عرض الرأی ـ بیان الرأی ـ اعطاء الرأی *P.* رأی دادن *T.* رأی ایتمک ـ رأی ویرمک || Quand on eut opiné sur cette affaire بو خصوصده بیان رأی اولندقده Ceux qui opinèrent les premiers اوّل باوّل رأی ایدنلر Il ne voulut pas opiner رأی ایتمک استمدی ـ اعطای رأیدن امتناع ایلدی Il a bien opiné یوللو ـ مقروناً بالصواب اعطای رأی ایلدی Il a opiné longuement علی وجه التفصیل بیان رأی ایتدی Il y eut trois juges qui opinèrent à la mort قاضیلرک اوجی قتله رأی ایتمشدر ایتمشلر در

On dit, Opiner du bonnet, pour dire, être de l'avis des autres *T.* قاوق صاللمق

OPINIÂTRE. Obstiné, qui est fortement attaché à son opinion *A.* عنید pl. عندة ـ معند ـ مصرّ علی رأیه ـ لجّاج *P.* ژکاره ـ ستیهشکار ـ لجاج پیشه *T.* اونکو ـ عنادجی || Il est trop opiniâtre بغایت عنید ولجّاجدر Il ne faut pas être opiniâtre sur cela بو بابده عناد ایتمک روا دکلدر — Figur. || Un

لجاجکارانه ,کشمکش ـ محاربهٔ بالمعانده combat opiniâtre
معندلک ایله اوغراش ـ جنک وجدال Un mal opiniâtre
مصرّ بر علت

OPINIÂTREMENT. Avec opiniâtreté A. بالتعنّد ـ باللجّ والعناد ـ
اونکولک T. مصرّانه ـ لجاجکارانه ـ ستیهشکارانه P. بالاصرار
بوامر || Il soutient opiniâtrement cette erreur || معندلک ایله ـ ایله
باطلی کمال لجّ وعناد ایله تأیید قیدنده در Il n'avait que
cinq cent hommes avec lui, et il soutint opiniâtrement le com-
bat contre deux mille hommes معیتنده موجود اولان عسکر
انجق بشیوز نفردن عبارت ایکن ایکیبیک نفردشمن
عسکرینه باللجّ والعناد مقاومت ایلدی

OPINIÂTRER. Rendre opiniâtre A. تعنید P. عناد کسی
|| عناده دوشورمک T. کسرا در عناد انداختن ـ انگیختن
N'opiniâtrez pas cet enfant بو چوجوغی عناده دوشورمه

S'OPINIÂTRER. S'obstiner A. تعنّد ـ استشراء ـ اصرار P.
اونکولک ـ عناد ایتمک T. لجاج نمودن ـ استیهیدن
عنادجیلک کوسترمک ـ ایتمک || Ne vous opiniâtrez pas
à cela بو بابده عناد ایتمه S'opiniâtrer à défendre une mau-
vaise place, à soutenir une erreur, une mauvaise cause بر
ضعیف قلعه‌نک محافظه‌سنه وبر امر باطلک تأییدینه
وبر نا حق دعوانک ترویجنه اظهار اصرار وعناد ایتمک Il
بو بابده عناده دوشدی ـ بوکا عناد ایتدی s'y est opiniâtré

OPINIÂTRETÉ. Obsination A. لجاجة ـ لجاج ـ معاندة ـ عناد ـ
معندلک ـ اونکولک T. لجاج ـ ستیهش P. اصرار ـ
عناد مفرط ومعاندهٔ || Extrême, furieuse opiniâtreté عنادجیلک
مجنونانه

OPINION. Avis de celui qui opine sur quelque affaire A. رأی
pl. آرا P. اندیشه || Aller aux opinions اصحاب شورانک
بیان رأیلرینی تحصیله مبادرت ایتمک Recueillir les opinions
اولنان رأیلری یکان یکان جمع ایتمک Il y avait trois
opinions اول بابده اوچ کونه رأی وار ایدی Les opinions
sont partagées آرای اصحاب مجلس ایکی شق اولدرق
مختلفدر Il a été de l'opinion d'un tel فلانک راینده ایدی Il ap-
puya son opinion de plusieurs autorités, de plusieurs exemples
رأینی اشهادات عدیده وامثال کثیره ایله تأیید ایلدی

Il signifie aussi, sentiment A. اعتقاد pl. اعتقادات || C'est
votre opinion, ce n'est pas la mienne بو سنک اعتقادکدر
بنمکی بویله دکلدر Je ne suis pas de cette opinion بو اعتقادده
دکلم Opinion ancienne, nouvelle اعتقاد قدیم واعتقاد جدید
ونو پیدا probable احتمال غالبه مقارن بر اعتقاد Suivre
une opinion تبعیّت ایتمک ـ بر کونه اعتقاده ذاهب اولمق
soutenir بر اعتقادک تأیید واثباتنه بذل سعی ایتمک
بو اعتقاد هیچ برکمسنه‌نک Personne n'a adopté cette opinion
کمسنه طرفندن ـ یاننده شایان قبول واعتبار عدّ اولنمامشدر
بو یالکز Cette opinion n'est qu'à vous مقبول ومعتبر طوتلمامشدر
L'opinion سکا مخصوص بر اعتقاد در ـ سنک اعتقادکدر
commune اعتقاد عامّه Cette opinion est erronée, est hérétique
et fausse ـ خطایه مقارن ورفضی متضمّن بر اعتقاد باطلدر
L'opinion بو اعتقاد زایغ وباطل ورفض وبدعتی مشتملدر
publique, générale ـ اعتقاد جمهور ناس ـ اعتقاد ناس
خلقک اعتقادی

Et jugement qu'on porte d'une personne ou d'une chose A.
ظنّ pl. ظنون P. اعتقاد ـ شگالش ـ سگال ـ پندار T. صانی
|| Il a bonne opinion de lui-même نفسی حقنده حسن ظنّی
غالبدر J'ai une grande opinion de cet homme بو آدمک حقنده
حقنده ظنّ واعتقادم اعلای ـ زیاده‌سیله حسن ظنّم وار در
مراتب اعتبارده در Quelle opinion avez-vous de cette affaire?
بو خصوصده ظنّ واعتقادک ندر J'ai mauvaise opinion de
sa maladie علّتنه دائر ظنّ واعتقادم نا خوشدر J'ai opinion
que telle chose arrivera ظنّمه کوره بو شیٔ ظهور ایده‌جکدر
— On dit, C'est une affaire d'opinion, pour dire, c'est une chose
sur laquelle chacun peut penser comme il lui plait اعتقاده
اعتقاده باغلو بر مادّه در ـ منوط اموردندر

On dit, C'est une opinion, pour dire, c'est une assertion qui
n'est pas sûre ظنّیات قبیلندندر ـ بر امر ظنّیدر

On dit, J'ai opinion d'un tel, pour dire, j'en augure bien
فلانک حقنده خیر مأمول ایده‌رم Et je n'ai pas opinion du
succès de cet ouvrage, pour dire, je n'en espère pas le succès
بو ایشک حسن نتیجه‌سنی مأمول ایتمم

OPIUM. Suc de pavot A. لبن الخشخاش ـ افیون P. اپیون ـ
افیونک T. آفیون || L'excès de l'opium est dangereux مهانول
افراط ایله استعمالی موجب خطر در

OPOBALSAMUM. Gomme qu'on retire du balsamier de la Mecque
A. صمغ البلسان P. زنج بلسان T. بلسنک صمغی

OPPORTUN. Qui est à propos A. موافق ـ اوفق ـ مناسب ـ
انسب P. چسپان ـ چسپانتربن T. اویغون || Dans un

temps plus opportun بر وقت انسب واوفقده L'occasion est
وقت وحال انسب واوفقدر - فرصت موافقدر opportune
OPPORTUNITÉ. Qualité de ce qui est opportun *A.* موافقت -
مناسبت *P.* چسپانی - سازكارى *T.* اويغونلق || Opportunité
de la circonstance فرصتك - وقت وحالك موافقتی du
lieu محلك موافقتی - Il se prend aussi absolument pour
Occasion favorable *A.* فرصت موافق - فرصت مناسب -
وقت مساعد *P.* دم انسب وچسپان *T.* مساعده لو وقت
|| Il a su se prévaloir de l'opportunité وقت مساعددن اغتنامك
مساعدهٔ وقتدن انتفاع ايده بيلدى - طريقنى بيلدى
OPPOSANT. T. de Jurisp. Qui s'oppose à l'exécution de quelque
acte *A.* معارض pl. معارضين *P.* ستيزنده *T.* قارشو طوران ||
Il s'est rendu opposant à l'exécution de cet arrêt بو حكمك
اجراسی خصوصنده معارض اولدى Il a été reçu opposant
معارض اولمق اوزره حضور شرعده بولنمسى تجويز اولندى
Il y a un nouvel opposant اول بابده معارض جديد ظهور
بو Il y a eu plusieurs opposants à cette délibération ايلدى
مباحثه ده متعدد معارضلر وار ايدى

OPPOSER. Placer une chose de manière qu'elle fasse obstacle
à une autre *A.* ايجاب التصدد - اعتراض *P.* سد راه كردن
T. اوكنه چكمك - حواله قلمق || Opposer une digue à l'im-
pétuosité de la mer, des flots امواج دريانك هجوم واقتحامنه
معترض اولمق اوزره بر سد قوى چكمك Opposer une
batterie à une autre بر طوب صره سنك اوكنه آخر بر
طوب صره سنى چكمك
Il se dit aussi des personnes *A.* مقابلهٔ وضع - مقابلة *P.*
مقابل - قارشو قويمق *T.* در پيش نهادن - فا داشتن
قارشولرنده On leur opposa des troupes fraîches || قويمق
تازه عسكر وضع اولندى Il lui opposa un dangereux adver-
saire مقابلنده تهلكه لو بر خصم وضع اولندى - Il se dit
aussi figur. || Vous mettez en avant que ... mais à cela je vous
oppose ... درميان ايلديككز كلامه شو وجهله مقابله ايدرمكه
Il opposa de fortes raisons à tout ce qu'on lui avait dit كندويه
سويلنان كلاملرك مجموعنه دلايل قويه ايله مقابله ايلدى
Opposer une puissante recommandation à une autre عرض اولنان
شفاعت قويه يه آخر بر شفاعت قويه ايله مقابله ايتمك
Opposer l'autorité d'Aristote à celle de Platon ارسطونك
كلامنى حجت اتخاذيله افلاطون كلامنه مقابله ايتمك -

مقابل قويمق
Il signifie aussi, mettre une chose vis-à-vis d'une autre *A.*
متناظراً - متحاذياً وضع - وضع فى المحاذاة - متقابلاً وضع
- قارشولمق *T.* رو بروو كردن *P.* متواجهاً وضع - وضع
قارشولقلى قويمق || Opposer une porte feinte à la porte d'entrée
مدخل بيت اولان قپويه متقابل ومتحاذى اولدرق بر
ساخته قپو ياپمق Opposer dans un tableau des bruns aux clairs
بر تصويرك قويولى آچيقلى الواننى متقابلاً ومتناظراً رسم
ايتمك
Et mettre en comparaison, en parallèle *A.* معادلة - مقايسة -
موازنة *P.* همسنج ساختن - همبرابر كردن *T.* دنك ايتمك
|| Quel orateur avons-nous qu'on puisse opposer à Cicéron? زمانه
واعظلرى ايچنده فلان واعظه معادل وموازن اولهجق
Il y a peu de statues modernes qu'on puisse opposer كيم وار در
aux statues antiques استادان متأخرينك ياپدقلرى اصنامدن
عمل متقدمين اولان اصنامه معادل اولهجق اقل قليل
مقيس اولهجق - اصنام وار در
S'opposer. Se rendre contraire *A.* مخالفة - اظهار الضدية
T. برمخيدن - نا سازكارى نمودن - خلافگيرى نمودن *P.*
Il || ضدلك كوسترمك - ضد كلمك - قارشو طورمق
s'est toujours opposé à mes desseins مقاصد ومنوياتمه دائما
La fortune s'oppose à toutes mes entreprises مخالفت ايلدى
فلك نا سازكار كافهٔ امورمه اظهار ضديت ايدر
Et en termes de Jurisp., Former une opposition *A.* معارضة
P. ستيزكارى كردن *T.* قارشو طورمق || S'opposer à l'exécu-
tion d'un arrêt بر حكمك تنفيذ واجراسنه معارضه ايتمك -
تنفيذ واجراسى بابنده معارض اولمق
Opposé. *A.* معترض *P.* سد راه شده *T.* اوكنه چكلمش *A.*
- متحاذى *A.* قارشو قونمش *T.* در پيش نهاده *P.* متقابل
قارشو *T.* مقابل آمده - رو برو آمده *P.* متواجه - متناظر
قارشولقلى - قارشو كلمش || Deux armées opposées l'une à
l'autre برى برينه متقابل ايكى اردو Deux rivages opposés
يكديگره متناظر ايكى ساحل
Il est aussi adjectif, et signifie, contraire, de différente nature
A. نا برابر *P.* متناقض - متخالف - مخالف - متضاد - ضد
T. اويغونسز || Ce sont deux humeurs directement opposées
بو ايكى كشينك - يكديگره كماليله مخالف ايكى مزاجدر
Ils sont tou- مزاجى برى برلرينه كلياً متناقض ومتخالفدر

jours opposés l'un à l'autre دائما بری برلرینه ضدّ ومخالفدرلر Leurs intérêts sont tout-à-fait opposés اغراض ومصالحلری بسبتون متخالف ومتناقضدر Ils ont des sentimens fort opposés là-dessus بو بابده مذاهب واعتقادلری بغایت متناقضدر Les opinions de ces deux hommes-là sont toujours opposées بو ایکی کشینک رأیلری هر حالده بری برلرینه متخالفدر

En Didactique, Opposé, se dit d'un terme relatif ou contraire à un autre terme *A.* نقیض || Le mot de Fils, qui est relatif, est opposé à celui de Père, et le terme de Chaud est opposé à celui de Froid لفظ ابن لفظ ابک نقیضیدرّ ولفظ حرّ لفظ بردک نقیضیدر

On dit au substantif, en parlant d'une proposition qui est directement contraire à une autre, que c'en est justement l'opposé نقیضیدر — Et en parlant d'un homme qui est d'un caractère tout différent d'un autre, on dit, Cet homme est tout l'opposé d'un tel autre بو آدم فلان آدمک کلّیاً نقیضیدر || Ce fils est en tout l'opposé de son père بو ولد کافّهٔ اموره پدرینک نقیضیدر

OPPOSITE. Ce qui est opposé *A.* ضدّ pl. اضداد — خلاف — نقیض pl. نقایض || Ce caractère est l'opposite de l'autre بو مزاج فلان مزاجک نقیضیدر Ce que vous soutenez aujourd'hui, est absolument l'opposite de ce que vous disiez hier بو کونکی کون تأییدی قیدنده اولدیغک مادّه دونکی کون دیدیکک کلامک تماماً ضدّیدر — خلافیدر

À L'OPPOSITE. Vis-à-vis *A.* متقابلاً — متحاذیاً — متناظراً — متواجهاً — متناوحاً *P.* رو برو *T.* قارشوده — قارشو بقارشو || Leurs maisons sont situées à l'opposite l'une de l'autre خانه‌لری بری برلریله متقابلاً کائندر Ce château est sur la hauteur, et à l'opposite est un grand bois بو قوناق بر محلّ مرتفعده واقع اولوب محاذاتنده بر کبیر اورمان واردر قارشوسنده —

OPPOSITION. Empêchement, obstacle *A.* ممانعة — مانع — مزاحم *P.* سدّ راه — خشکاب *T.* کیرو طورده‌جک شیٔ || Opposition formelle رسماً ممانعت Je n'y mettrai aucune opposition بو بابده بر وجهله ممانعت ایده‌جکم یوقدر — من الوجوه مانع Vous n'aurez aucune opposition de ma part طرفمدن اولدجغم یوقدر Cela éprouvera de l'opposition بر درلو ممانعت اولدجغی یوقدر بو خصوصک اجراسنده مانع ومزاحم ظهور ایده‌جکی درکاردر

En termes de Jurisp. Il se dit d'un acte par lequel on met empêchement à quelque chose *A.* معارضة *P.* ستیزکاری *T.* قارشو طورمه || Faire opposition à un scellé, à un inventaire, à une vente امر تمهیره وصاتلمسی ترتیب اولنمش مالک دفتری مبادرتنه وبر شیٔک فروختی خصوصنه معارض اولمق

En termes d'Astronomie, il se dit d'une planète qui est à cent quatre-vingts degrés d'une autre planète *A.* تقابل || Les éclipses de lune ne se font que quand la lune est en opposition avec le soleil خسوف قمر شمس ایله تقابلی حالنده واقع اولور

En Rhétorique, Il se dit d'une figure par laquelle on réunit deux idées qui contrastent *A.* صنعة الامتناع التقابلیّ comme dans ces phrases, Une folle sagesse مجنونانه بر درایت Poltron courageux جبان قویّ القلب — غیرتلو قورقق

OPPOSITION, signifie aussi, contrariété *A.* ضدّیت — اختلاف *P.* خلافگیری — نا سازکاری *T.* ضدّلک || Il y a en toujours de l'opposition entre ces personnes بو آدملرک بیننده دائمی اختلاف وضدّیت وار ایدی Ces deux savants sont toujours en opposition بو ایکی هنرمندانک بیننده دائما ضدّیت واردر Opposition d'humeurs, de sentimens امزجه وطباع واختلاف مذاهب وافکار ضدّیت C'est un homme qui a de l'opposition à tout ce que les autres veulent سائرلرک کافّهٔ مرادلرینه اظهار ضدّیت ایدر بر آدمدر

On appelle L'opposition, ou le parti de l'opposition, la partie d'une assemblée politique qui contrarie habituellement l'opinion de la partie dominante *A.* طرف المعارضین — طرف المخالفین *P.* طرف خلافگیران *T.* مخالف طرف || L'opposition l'emporta طرف مخالفین طرفی غالب کلدی fut la plus forte طرف مخالفین شقّ شفه‌یه معارضین اقوا ایدی n'osa souffler جانب بیله جسارت ایده‌مدی s'affaiblit chaque jour مخالفین کلّ یوم کسب ضعف وقلّت ایتمکده در

OPPRESSER. Presser fortement, nuire à la liberté de la respiration *A.* ایراث الزحمة — ایراث الثقلة *P.* گرانی آوردن *T.* صیقندی ویرمک — بصقلق کتورمک || Je sens quelque chose qui m'oppresse, et qui m'ôte la respiration نفسمی قطع ایدر بر نوع ثقلت حسّ ایده‌رم Je me sens tout oppressé نفسمده کلّی بر ثقلت وزحمت حسّ ایده‌رم Avoir la poitrine oppressée صدر بصقلغنه اوغرامق — صدره زحمت اولمق

OPPRESSEUR. Celui qui opprime *A.* جایر pl. جورة ـ ظالم ـ *P.* ستمكار ـ جفاكار ـ غدّار *T.* ظلم ایدیجی || Il est regardé comme l'oppresseur du peuple عباد اللهه جور وجفا ایله معروفدر

OPPRESSION. État de ce qui est oppressé *A.* ثقلت ـ *P.* زحمت گرانی *T.* صیقندی ـ بصقلق || Oppression de poitrine کوکس صیقندیسی ـ کوکس بصقلغی ـ زحمت صدر

Il se dit aussi de l'action d'opprimer, et de l'état de ce qui est opprimé *A.* غدر ـ ظلم ـ جفا ـ جور ـ عُدو ـ *P.* ستم ـ جفاكاری ـ ستمدیدگی *A.* حال المغدوریّة *P.* غدّارلق ـ ظلمكارلق *T.* مغدورلق حالی || Jamais on ne poussa l'oppression plus loin جور وستم وقتاً من الاوقات بو رتبه‌لره قدر واردیغی یوقدر Le peuple est dans une grande oppression عباد الله حال خلق غایت مرتبه‌ده پایمال جور ـ کمال مغدوریّتده در وستمدر

OPPRIMER. Accabler par violence, par autorité *A.* تعدّی ـ *P.* ایقاع الجور والظلم ـ ایقاع الجور والجفا پامال ـ ستمیدن ـ *T.* جور وستم کردن ظلمكارلق ایتمك ـ ایاق آلتنده اقویا || Les puissans oppriment ordinairement les faibles وزورمندان عادتا ضعفایی پامال جور وتعدّی ایده کلمشلردر Un prince qui n'opprime point ses sujets رعایاسنه اصلا جور وتعدّی ایتمز بر پادشاه Dieu punit les princes qui oppriment leurs peuples رعیّتی پایمال جور وجفا ایدن ملوك وسلاطین مظهر نقمت جناب ربّ العالمین اولو کلدکلری درکاردر

OPPRIMÉ. *A.* مظلوم ـ مظهر الجور والجفا ـ مغدور ـ مجفوّ ـ *P.* پایمال جور وستم ـ جفا کشیده ـ ستمدیده *T.* مغدورلغه ایاق آلتنده چیکنمش ـ اوغرامش

OPPROBRE. Ignominie, honte, affront *A.* خزی ـ خزایة ـ *P.* شرمساری ـ ننك ـ سیهرویی ـ رسوایی ـ خجالة ـ عار *T.* رسوایلق ـ جارسلق || Grand opprobre عار عظیم éternel خزیٔ ابدی Souffrir, endurer un opprobre مظهر عار وخجالت اولمق Il est couvert d'opprobre غریق بحر عار وخجالتدر Cet homme est l'opprobre de sa maison, de sa nation, du genre humain بو آدم کندو خاندانك وملّتنك وبنی نوع آدمك سبب عار وخجالتیدر

OPSIGONE. T. Didactique. Il se dit de ce qui est produit dans un temps postérieur *A.* متأخّر الظهور *P.* پسرس *T.* صکره‌دن || Les dents molaires s'appellent opsigones صکره‌دن یتشمش ـ کلان آزی دیشاری اسنان متأخّر الظهور تعبیر اولنور

OPTATIF. T. de Gram. On appelle ainsi dans certaines langues, un mode qui marque le désir *A.* صیغة التمنّی

OPTER. Choisir entre deux ou plusieurs choses *A.* اختیار *P.* اختیار ـ اختیار احد الطرفین ـ احد الشقّین *P.* گزیدن *T.* یکی از دو گزیدن ایکی شیئك ـ سچمك ـ اوزندلمك || De ces deux charges, il a opté pour celle qui lui était la plus convenable بریسنی سچمك عرض اولنان ایکی منصبدن ایشنه ال ویرنی اختیار ایلدی Ce prêtre a une cure et un canonicat, il ne peut pas posséder les deux bénéfices, il faut qu'il opte بو راهبك عهده‌سنده محلّه امامتیله فلان خدمت وار در انجق زعامتینك شخص واحده اجتماعی جائز اولمدیغنه نظراً ایکیسندن بریسنی اختیار ایتملودر Il a été ordonné qu'il opterait dans six mois احد شقینك اختیاری ایچون کندویه التی آی مهلت ویرلدی Voulez-vous cette charge, ou ne la voulez-vous pas? optez بو منصبه رغبتك وارمی یوقمی احد طرفینی اختیار ایله

OPTICIEN. Celui qui sait, qui enseigne l'optique *A.* عالم العلم البصر || Habile opticien علم بصره ماهر

OPTION. Action, faculté d'opter *A.* خیار V. aussi Opter || Cela est à votre option *A.* الخیار فی یدك *T.* بو ماده سنك اختیارکه منوطدر بو شیٔ سنك n'est pas à votre option اختیارکه منوط اولان موادّدن دکلدر Je laisse cela à votre option بونی سنك رأی واختیارکه حواله ایده‌رم Je vous donne l'option de ces deux choses-là بو ایکی شیئلرك بیننده احد ـ بریسنك انتخاب واختیارینی سکا ترك ایده‌رم شقینك اختیاری خصوصنده طرفمدن مأذون ومرخصسك Il a fait son option dans le temps prescrit ویریلان مهلتك حلولنده احد شقینك اختیارینه قرار ویرمشدر

OPTIQUE. La science de la vision des objets *A.* علم البصر || C'est un effet, un secret d'optique de faire paraître proche ce qui est éloigné مسافهٔ بعیده‌ده موجود صورك نظارتنی تقریب ایتمك علم بصرك بر اثری وبر نوع سرّیدر

Il se prend aussi dans le sens de Perspective, pour signifier les apparences des objets vus dans l'éloignement *A.* نظارت *P.* بینش *T.* کورونش || Les illusions de l'optique احوال غرتمال نظارت

OPTIQUE, adj. Qui concerne la vue *A.* بصریّ ـ عینیّ *P.* چشمی *T.* کوزك || Le nerf optique عصب عین ـ کوزك

غرّت بصر Illusion optique سكيرى

Pris substantivement, il se dit pour Spectacle optique. *A.* غاية الغاية *P.* منظرة *T.* تماشا سيران || Une très-belle optique بر تماشاى دلارا - لطيف بر تماشا

OPULEMMENT. Avec opulence *A.* بسعة - بالثروة واليسار - بغزارة المال - غانيًا وراخيًا - بالغناء والرخا - العيش *P.* با مال - زنكينلك ايله *T.* مالدارانه - توانگرانه - فراخدستى بالغناء || Il vit opulemment فرح وفخور اولهرق - بوللغى ايله والرخا تعيّش ايدر

OPULENCE. Grande richesse, abondance de biens *A.* غناء - غزارة المال - رخا - وسعة العيش - ثروت - توانگرى *P.* فراخدستى *T.* زنكينلك - مال بوللغى - فراوانئ مال || Grande opulence ثروت عظيمه L'opulence de ce pays-là اول مملكتده اولان غزارت مال Vivre dans l'opulence وسعت عيش ايله كچنمك Il y a dans cette maison un grand air d'opulence بو قوناقده غنا وثروت عظيمه آثارى نمايانده

OPULENT. Très-riche *A.* غنىّ pl. اغنياء - عريض البطان - رحب العطن - صاحب الثروة - متموّل - راخى - توانگر *P.* مالدار *T.* زنكين - باى - مالى چوق || Le commerce rend les villes opulentes امر تجارت مايهٔ ثروت ممالك وبلداندر C'est une maison opulente متموّل - رحب العطن برخانداندر بر خانداندر

OPUSCULE. Petit ouvrage en matière de science *A.* مجلّة

OR. Particule dont on se sert, pour lier un discours à un autre *A.* ف *P.* وچونكه *T.* بو صورتده

OR. Métal jaune, le plus précieux de tous *A.* ذهب *P.* زر *T.* آلتون || Bon or *A.* ذهب جيّد faux *A.* ذهب كاذب pur *A.* ذهب خالص - ابريز *P.* زر ساخته *T.* ساخته آلتون fin خالص آلتون *P.* زر صاف *T.* bas *A.* ذهب اعلا آلتون de ducat *A.* خسيس *P.* زر كمايه *T.* آلچق آلتون - مجار آلتونى à vingt-quatre carats يكرمى درت قيراطده آلتون Paillettes d'or *A.* ريگ زر *P.* رمل الذهب Sable d'or آلتون پافتهلر *T.* آلتون توزى Poudre d'or *A.* غبار الذهب *T.* آلتون قومى Mine d'or آلتون معدنى monnaie آلتون سكه Épurer l'or تصفيهٔ آلتونى Fondre de l'or *A.* اذابهٔ آلتونى قال ايتمك - ذهب ايتمك battre *A.* دقّ ذهب *P.* زر گداختن *T.* آلتونى ارتمك Affineur d'or *A.* ذهب *P.* زر كوپيدن *T.* آلتون دوكمك

سبيكه آلتون Or en lingot صرمه كش tireur قالجيسى - ايشلنمش *T.* زر پرداخته *P.* ذهب معمول mis en oeuvre *A.* صونق Or mat اوزرنده مينا ايشلنمش آلتون émaillé آلتون massif صوم آلتون - ذهب مصمت Écriture en lettres d'or آلتون ايله يازلمش يازو - حروف مذهّبه ايله محرّر خطّ Cela se vend au poids de l'or بومتاع آلتون اغرلغنه صاتيلور Filets d'or آلتون تلى - صرمه تلى - رشتهٔ زر Chaîne d'or *A.* سلسلة الذهب *P.* زنجير زرين *T.* آلتون زنجير

Il signifie aussi, monnaie d'or *A.* دينار pl. دنانير *P.* دينار *T.* آلتون || Il cherche de l'or pour porter en voyage يولده آلمق ايچون آلتون آرهمقده در Demander de l'or pour de l'argent blanc آق اقچه ايله تبديل ايتمكه آلتون آرامق

Il signifie figur., richesses *A.* درهم ودينار *P.* زر وسيم *T.* مال - اقچه || L'or supplée souvent au mérite et à la beauté غالب حالده درهم ودينار هنره وحسن وجماله بدل اولور

On dit, Je ne ferai cela ni pour or ni pour argent, pas pour tout l'or du monde سيم وزر ايچون بلكه دنيانك جميع مالنى ويرسهلر بونى ايتمك احتمالم يوقدر

On dit figur., qu'un effet, un billet, une promesse est de l'or en barre, pour dire, que cela est aussi sûr que de l'argent comptant نقد اقچه كبيدر

On dit aussi figur., un homme dit d'or, parle d'or, pour dire, qu'il dit ce qu'il y a de mieux à dire dans la circonstance لسانى - آغزندن چيقان كلامك هر برى بر درّ يكتا در لؤلؤ افشاندر

Or, se dit aussi de ce fil d'argent doré dont sont faits les galons, rubans, etc. *A.* خيط الفضّة المذهّب *P.* رشتهٔ سيم *T.* مطلا - آلتون سورلمش كمش تلى || صارى غلابدان Broderie d'or صارى غلابدان ايله ايشلنمش سوزنى galon صارى غلابدان شريد - On dit aussi dans ce sens, On a défendu l'or et l'argent, c'est-à-dire, les étoffes, les dentelles, etc. tissues de ce fil مطلا - نللى قماشلرى يساق ايتديلر اثوابى

ORACLE. Réponse d'une divinité *A.* جواب صادر من هاتف الغيب || Les oracles étaient ordinairement ambigus زمان جاهليّتده هاتف غيبدن صادر اولان جوابلر عادتا مشكوك ومبهم ايدى Expliquer les oracles زمان جاهليّتده هاتف غيبدن صدور ايدن جوابلرك معناسنى شرح

وتعبیر ایتمک

Il se dit aussi de la divinité même qui rendait des oracles هاتف الغیب .*A* || Consulter l'oracle هاتف غیبدن استخبار رأی ایتمک Aller à l'oracle هاتف غیبه مراجعت ایتمک L'oracle est muet هاتف غیب صامت وساکتدر L'oracle avait prédit هاتف غیب مقدّم خبر ویرمشیدی

Il se dit figur. des décisions données par des personnes d'autorité ou de savoir *A.* حدیث کانّ آیة بیّنة pl. احادیث اقوال وکلماتی || کانّ آیات بیّنات Ses discours sont des oracles آیات بیّنات منزلسنده در Les réponses des grands princes sont des oracles ملوک عظامدن صدور ایدن جوابلر آیات بیّنات مثابه‌سنده در Les aphorismes d'Hipocrate sont des oracles dans la Médecine احادیث حکیم بقراط فنّ طبابتده آیات بیّنات قبیلندندر

Et des vérités, énoncées dans l'Écriture-Sainte, ou déclarées par l'Église *A.* حدیث شریف pl. احادیث شریفة || Les oracles de la Sainte-Écriture کتاب اللهده مندرج اولان احادیث شریفه des prophètes احادیث انبیای عظام

ORAGE. Violente agitation de l'air, accompagnée de pluie et de tonnerre *A.* هلاب - هلابة *P.* تندباد - گردباد *T.* بوره - کسکین - تندباد شدید || Grand orage قاصرغه - صاغانق بر - بر هلابۀ عظیمه ظهور ایلدی Il s'éleva un orage بوره بوره‌نک Savons-nous avant que l'orage vienne بوره قالقدی ظهورندن اوّل ساحل سلامته وصولک چاره‌سنه بقه‌لم Nous avons essuyé un grand orage بر بوره‌یه اوغرادق - عظیم بر تندباد شدیده دوچار اولدق l'orage passera bientôt ظهور ایدن صاغانق قریباً مندفع اولهجغی درکار در Un orage mêlé d'éclairs et de tonnerre رعد وبرق ایله مخلوط اولی هلابۀ شدید L'orage a crevé sur cette contrée بر بوره شدیده بو مملکت اوزرینه اهتزام ایتمشدر

Il se dit figur., des malheurs qui surviennent tout à coup || Il a détourné l'orage par sa prudence گردباد بلایی اعمال حسن تدبیر ایده‌رک صرف ایتدردی Il a dissipé l'orage گردباد بلانک دفعنه موفق اولدی

Il se dit aussi, des reproches et des emportemens que l'on essuye de la part de ses supérieurs *A.* تهدّم pl. تهدّمات *P.* سرزنش *T.* آلاباندە || Votre père est fort en colère, vous allez essuyer un grand orage پدرک غایت مرتبه‌ده غضبه کلدیکندن عظیم بر آلاباندە‌یه دوچار اولەجغک درکار در

ORAGEUX. Qui cause de l'orage *A.* مهیّج الهلابة *P.* تندباد خیز *T.* بوره‌لو || Vent orageux بوره‌لو روزکار - On dit aussi, Temps orageux, saison orageuse *A.* کثیر الهلاب - وقت موسم - بوره موسمی *T.* هنگام تندباد *P.* کثیر الهلاب - Il signifie aussi, sujet aux orages *A.* کثیر الهلاب *P.* پر تند باد *T.* بوره‌سی چوق

Figur. Ce qui est sujet aux troubles, à l'agitation *A.* کثیر الاختلال - کثیر الاضطراب *P.* پر آشوب *T.* دغدغه‌لو || Mener une vie orageuse عیش پر آشوب واختلال ایله کچمنک La nuit de ce malade a été orageuse بو مریضک کیجه‌سی پر آشوب واضطراب ایدی

ORAISON. Discours, assemblage de mots qui forment un sens complet *A.* مقالة - کلام || Combien y a-t-il de parties d'oraison? اجزای کلام نقدر در

Et discours préparé avec art, pour être prononcé en public *A.* خطبة pl. خطب - خطابة || L'exorde est une des parties de l'oraison مقدّمه خطابه‌نک بر جزئیدر Oraison funèbre خطابۀ ندبه آمیز - خطابۀ مرثیه

ORAISON. Prière adressée à Dieu ou aux saints *A.* صلات pl. صلوات - مناجات || Oraison vocale صلات شفهیّة - شفاهاً صلات Oraison mentale صلات وجدانیّة - مراقبة L'oraison de la messe صلات قداس شریف

ORAL. Qui passe de bouche en bouche *A.* منقول بعنعنة - نقلاً عن نقل - الرواة *P.* مرویّ از زبان بزبان نقل کرده *T.* آغزدن آغزه کچەرک سویلنان Il ne se dit qu'en ces phrases : Loi orale قانون نقلاً عن نقل مروی اولان Tradition orale عنعنۀ روات ایله منقول اولەرق شهرتیافته اولنمش کلام

ORANGE. Fruit de l'oranger *A.* نارنج *P.* نارنگ *T.* پورتقال || Orange douce طاتلو پورتقال - نارنگ شیرین - نارنج حلو confite ریچالی پورتقال de Malte مالطه پورتقالی Du jus d'orange پورتقال صویی De la pelure, de l'écorce d'orange پورتقال قبوغی - قشر نارنج - Il y a des oranges amères qu'on appelle Bigarades. V. ce mot.

ORANGÉ. Qui est de couleur d'orange *A.* نارنجیّ اللون *P.* نارنگی *T.* پورتقالی - پورتقال رنکنده || Velours orangé پورتقالی قطیفه

ORANGEADE. Sorte de boisson qui se fait avec du jus d'orange پورتقال شربتی .T خوشاب نارنگ .P مشروب نارنجیّ .A

ORANGEAT. Espèce de confiture faite de morceaux d'écorce d'orange .A قشارة النارنج السكريّ .P پوستپارهٔ نارنگ .T پورتقال قبوغی شكرلمه‌سی .T شكرناك

ORANGER. Arbre toujours vert qui porte des oranges .A شجر النارنج .P درخت نارنگ .T پورتقال آغاجی || Greffer des orangers آغاجلره ـ پورتقال آغاجلرینه آشی اورمق پورتقال آشی اورمق

ORANGERIE. Bâtiment qui sert en hiver à préserver du froid les orangers .A حظيرة الاشجار النارنج .P نارنگخانه .T ليمونلق

ORATEUR. Celui qui prononce des harangues .A خطيب pl. خطباء || Orateur éloquent خطيب فصيح البيان véhément خطيب شديد النفس

ORATOIRE. Appartenant à l'orateur .A خطيبيّ ـ مختصّ بالخطابة || Art oratoire فنّ خطابت Figure oratoire صنعت خطابت بيانيّهٔ discours مقالهٔ خطابت اسلوب style سبك خطيبي

ORATOIRE. Petite pièce qui, dans une maison, est destinée à la prière .A بيت الصلاة .P نمازگاه .T نماز اوطه‌سی ـ نماز يری ـ خانه‌سنده || Il a fait un oratoire dans sa maison بر نمازگاه بنا ايتدردی

ORATOIREMENT. D'une manière oratoire .A على طريق الخطابة || C'est parler oratoirement على طريق الخطابه كلام سويلمكدر

ORBE. T. d'Astron. L'espace que parcourt une planète dans toute l'étendue de son cours .A دور ـ دورة .P راه .T يول || L'orbe de Vénus دورهٔ زهره ـ On appelle Le grand orbe de la terre, le chemin que la terre fait tous les ans autour du soleil ارضك دورهٔ كبيره‌سی

Il se dit en Poésie pour Globe .A كرة

ORBICULAIRE. Qui est rond, qui va en rond .A دوريّ ـ مستدير .P گرد رو ـ لنبه .T دكرمی ـ يوارلق || Figure orbiculaire شكل مستدير mouvement حركت دوريّة

ORBICULAIREMENT. En rond .A على وجه التدوير ـ مستديراً .P گردا گرد .T دكرمی اولدرق ـ چب چوره

ORBITE. T. Didactique. La route que décrit une planète par son mouvement .A مدار || L'orbite de Jupiter مدار مشتری de Saturne مدار زحل

En Anatomie. Orbite de l'oeil, c'est la cavité dans laquelle l'oeil est placée .A محجر العين ـ نقرة العين ـ وقبة العين .P خانهٔ چشم .T كوز اويومی

ORCANÈTE. Espèce de buglose qui donne une teinture rouge .A انجسا ـ شنجار ـ خس الحمار ـ كحلاء ـ رجل الحمامة .P شنگار .T هواجوا ـ اشك مارولی ـ اكلك

ORCHESTRE. Lieu où se tiennent ceux qui jouent des instrumens à un spectacle .A مقام المطربين .P مقام سازندگان .T سازنده يری

Il se dit aussi de la réunion de tous les musiciens .A جمعيّة المطربين ـ گروه سازندگان .T سازنده طاقمی || Un orchestre bien composé ارباب فنّك گزيده‌لرندن مركّب سازنده طاقمی

ORCHIS, ou SATYRION. Plante .A خصية الثعلب

ORDINAIRE. Qui arrive ou dont on se sert communément .A عادی ـ معتاد ـ مألوف .P عادت كرده .T اوله كلمش || L'état ordinaire des choses احوال عالمك صورت معتادی Le cours ordinaire de la nature طبيعتك مجرای عاديسی L'effet ordinaire de telle cause فلان علتك اثر عاديسی Le sort ordinaire des hommes بنی آدمك قسمت معتاده‌سی C'est sa conduite ordinaire مسلكك مألوف ومعتادی بو در Ce sont ses discours ordinaires اقوال مألوفه سندندر C'est sa manière ordinaire طور مألوف ومعتاديدر Le langage ordinaire مألوف ومعتاد اولان لسان

Il signifie aussi, médiocre, vulgaire .A هادر pl. هدرة .P كمهايه ـ سبكمايه .T بياغی || C'est un homme fort ordinaire بياغی برعقل Esprit ordinaire پك بياغی ـ سبكمايه برادمدر

ORDINAIRE, subst. Ce qu'on a accoutumé de servir pour le repas .A طعام معتاد .P بادروز ـ طعام روزمرّه .T هر كونلك || Il a toujours un bon ordinaire يمك طعام روزمرّه‌سی دائما نفيسدر Un petit ordinaire مختصر بر روزمرّه طعامی L'ordinaire de cette auberge n'est pas mauvais بو مسافر خانه‌ده چيقان طعام روزمرّه كم دكلدر

Il se dit aussi de ce qu'on a accoutumé de faire .A عادت .P آيين .T توره || Ne vous en étonnez pas, c'est son ordinaire تعجّب ايلمه عادتی بو در ـ عادت مستمرّه‌سی بو در L'ordinaire de la multitude, c'est de juger des choses par les appa-

rences ظواهر احواله نظراً حکم ایتمک عوامّ ناسک عادیدر C'est l'ordinaire des princes d'en user ainsi بو وجهله حرکت ایتمک ملوکک عادتیدر C'est un homme au-dessus de l'ordinaire خارق عاده ـ فوق العاده ـ فوق المعتاد بر آدمدر

ORDINAIRE, se dit aussi du courrier qui part et qui arrive à certains jours fixes *A.* بريد عادى ـ بريد مرتّب *P.* یامچیک *T.* مرتّب اولان اولاق || L'ordinaire de Moscou موسقه شهرندن ایّام مخصوصده چیقه‌سی ایّام مخصوصده مرتّب اولان اولاق Je vous écrirai par le premier ordinaire ایّام مخصوصده چیقه‌سی مرتّب اولان اولاق ایله طرفکه برید مرتّب ایله ـ مکتوب یازه‌جغم

ORDINAIRES. Purgations menstruelles des femmes *A.* ایّام المحاض *P.* آی باشی ـ عادت وقتی *T.* هنگام حیض

À L'ORDINAIRE. Suivant la manière accoutumée *A.* حسب العادة ـ حسب المعتاد ـ على ما هو المعتاد *P.* بر معتاد *T.* عادت اوزره ـ عادتجه || Traitez-moi à l'ordinaire حقمده حسب المعتاد معامله ایله

D'ORDINAIRE, POUR L'ORDINAIRE. Le plus souvent *A.* عادتا ـ غالباً ـ اکثريا *P.* در غالب حال *T.* غالب حالده || D'ordinaire il étudie sept heures عادتا سکز ساعت مطالعه‌یه مشغول اولور On se repent d'ordinaire d'avoir trop parlé کثرت کلامدن غالب حالده ـ عادتا پشیمانلق کلور

ORDINAIREMENT. V. D'ordinaire || Cela arrive ordinairement غالب حالده ـ اکثریا ـ عادتا واقع اولور شیئلردندر

ORDINAL. On appelle Nombres ordinaux, ceux qui marquent l'ordre des choses *A.* مراتب الاعداد || Premier, dixième sont des nombres ordinaux اوّل وعاشر لفظلری مراتب اعداددندر

ORDONNANCE. Disposition, arrangement *A.* نظم ـ نظام ـ انتظام ـ ترتیب ـ نسق *P.* سازکاری *T.* دوزن || L'ordonnance d'une bataille جنککک صورت ترتیب وانتظامی d'un poème منظومه‌نک نسق وترتیبی d'un bâtiment بنانک صورت انتساق وانتظامی d'un festin ضیافتک نظامی Les troupes marchaient en belle ordonnance عسکر حسن ترتیب اوزره یورر ایدی

Il signifie aussi, règlement fait par une autorité *A.* نظام || Ordonnance juste حق وعدله مقارن بر نظام injuste ظلم وغدری موجب ـ وعدله مغایر بر نظام utile نظام نافع inutile نظام بیفائده ـ نظام لا طایل ـ نظام غیر نافع difficile à observer رعایتی مشکل بر کونه نظام Faire une ordonnance وضع نظام ایتمک Publier, afficher une ordonnance وضع اولنان نظامی نشر واعلان ایتمک Ordonnance du roi جانب پادشاهیدن ویریلان نظام Suivant l'ordonnance d'un tel juge فلان حاکم طرفندن ویریلان نظام موجبنجه

Il se dit particulièrement des lois et constitutions des souverains *A.* قانون pl. قوانین *P.* دستور *T.* قانون || Les ordonnances de Saint Louis فرانسه پادشاهلرندن فلان نام پادشاهک وضع ایلدیکی قوانین Garder, observer les ordonnances قانونلره رعایت ایتمک interpréter قانونلری شرح وتفسیر ایتمک Contrevenir aux ordonnances قانونه مغایر قوانین ونظاماتک خلافنه حرکت ـ حرکت ایتمک Ordonnance civile, criminelle حقوق عباده وامور سیاسته متعلّق اولان قانون

Et de ce que prescrit le médecin, soit pour le régime, soit pour les remèdes *A.* وصیّة الطبیب *P.* سپارش طبیب *T.* حکیمک تنبیهی || Il a fait cela par ordonnance du médecin بو شیئی طبیبک وصیّتنه مبنی ایتمشدر S'écarter de l'ordonnance du médecin طبیبک تنبیهنی اجرادن امتناع ایتمک

Il se dit aussi de l'écrit qui contient la prescription du médecin *A.* تذكرة التركيب الدواء *P.* نسخهٔ طبیب *T.* حکیمک رچته‌سی ـ ویردیکی علاج تذکره‌سی || Porter l'ordonnance chez l'apothicaire حکیمک رچته‌سنی اجزاجی‌یه کوتورمک

On appelle Ordonnance, en termes de Finances, un mandement à un trésorier de payer certaine somme *T.* اقچه اداسنی آمر دیوان تذکره‌سی || Ordonnance de mille écus بیک غروش ادا اولنمق خصوصنی آمر بر قطعه دیوان تذکره‌سی Contrôler une ordonnance اقچه اداسنی آمر دیوان تذکره‌سنی محلّنه قید ایتمک

Et habit d'ordonnance, l'habillement uniforme que doivent porter les militaires *A.* کسوة عسکریّة *P.* جامهٔ عسکری *T.* عسکری قیللغی ـ عسکری قیافتی

ORDONNATEUR. Celui qui ordonne, qui dispose *A.* ناظم ـ مرتّب *P.* کار ساز ـ ترتیبساز *T.* دوزیجی || Qui est l'ordonnateur de ce bâtiment-là? اول بنانک اوزرینه ناظم کیمدر C'est lui qui est l'ordonnateur de la fête ضیافتک ناظم ومرتّبی فلاندر

En termes de guerre et de marine, Commissaire-ordonnateur, c'est le commissaire qui fait la fonction de l'intendant de marine ou d'armée *T.* ناظر ترسانه وناظر اردو

Il signifie aussi, celui qui ordonne des payemens *A.* صاحب الامر لتأدية المبلغ *P.* صاحب فرمان براى دادن مال *T.* اقچه اداسى خصوصنده فرمان صاحبى || En matière de Finances, le contrôleur général n'est point ordonnateur, car les ordonnances sont au nom du roi اقچه اموال ميريدن اولدرق تأديه‌سيچون ويريلان ديوان تذكره‌لرى پادشاه اسمنده محرر اولديغنه نظراً اول بابده باش محاسبه‌جى صاحب فرمان صايلمز

ORDONNER. Ranger, mettre en ordre *A.* تنظيم ـ ترتيب ـ تنسيق *P.* نظام دادن *T.* دوزمك || Dieu a bien ordonné toutes choses بارى تعالى كافهٔ اشيايى بر وجه احسن تنظيم ايتمشدر Quand toutes choses sont bien ordonnées هر شئ وجه لايقى اوزره تنظيم اولنديغى حالده L'architecte qui a ordonné ce bâtiment بو بنايى تنظيم ايتمش معمار Ordonner une fête بر ضيافت ترتيب ايتمك

ORDONNER. Commander, prescrire *A.* امر *P.* فرمودن *T.* بيورمق || تنبيه ايتمك ـ Il est plus aisé d'ordonner que d'exécuter امر ايتمك مقتضاى امرى اجرا ايتمكدن اسهلدر Le roi me l'a ordonné پادشاه بكا امر وفرمان ايلدى فلان شيئى Jusqu'à ce qu'il en soit autrement ordonné آخر وجهله امر صادر اولنجيه قدر Mon devoir me l'ordonne مقتضاى خدمتم بونى ايجاب ايدر ـ امر در N'avez-vous rien à m'ordonner? بونى با وصيتنامه بر درلو امرك يوقميدر Il a ordonné par testament سپارش ايلدى ـ امر وتنبيه ايلدى

Il se dit aussi, des médecins qui donnent des ordonnances *A.* توصية *P.* سپارش كردن *T.* تنبيه ايتمك ـ اصمارلمق || Le médecin lui a ordonné une médecine طبيب فلان كشى‌يه بر مسهل اصمارلدى

En termes de Finances, c'est donner un mandement de payer certaine somme *T.* اقچه اداسنى آمر ديوان تذكره‌سى ويرمك

ORDONNÉ. *A.* ترتيب ـ نظام پذيرفته *P.* مرتب ـ منتظم *T.* كرده دوزلمش ـ نظاملنمش || Une maison bien ordonnée رابطه‌لو بر خانه ـ منتظم ومضبوط بر خانه

On dit, Une tête bien ordonnée, pour dire, un esprit juste et méthodique رابطه‌لو عقل ـ منتظم ومضبوط بر عقل Et par opposition, Une tête mal ordonnée مختلّ ومشوّش بر عقل ـ رابطه‌سز ـ شوريده وپريشان

ORDRE. Arrangement, disposition des choses mises en leur rang *A.* ترتيب ـ انتساق ـ نسق ـ انتظام ـ نظام *P.* سامان *T.* نظام ـ نظام احسن ـ حسن نظام || Bon ordre دوزلش مستحسن Ordre naturel نظام طبيعى L'ordre admirable que Dieu a mis dans cet univers خداى متعال حضرتلرى بو عالمده بارى تعالينك بو ـ وضع ايلديكى نظام بديع ومستغرب دنياده محيّر عقول اولدجق وجهله وضع ايلديكى نظام L'ordre et l'enchaînement des causes تسلسل اسبابك وترتيب L'ordre des pensées, des mots انتظامى انتساق معانى وافكار بو شئ نظام Cela n'est pas dans son ordre وانتظام الفاظ حسن نظام مطلوب اوزره دكلدر Parler, écrire avec ordre رابطه‌لو سويلمك ويازمق ـ اوزره تكلّم وتحرير ايتمك Changer l'ordre تبديل نظام ايتمك Selon l'ordre des temps اوراقكى ترتيب اوقات اوزره Mettez vos papiers en ordre شيرازهٔ نظامه ايراث خلل Violer l'ordre بر نظامه وضع ايله نظام مرعينك انقطاعنه باعث اولمق Interrompre ايتمك نظامى تار ومار ايتمك واخلال renverser, troubler, rompre ايتمك maintenir نظامى وقايه ايتمك وفسخ ايتمك Tenir un bon ordre وقايهٔ حسن نظام ايتمك Traiter les choses par ordre امورى ترتيب ونظام اوزره رؤيت ايتمك Manquer d'ordre حسن نظام بابنده قصور ايتمك Ordre chronologique ترتيب سنين وتواريخ alphabétique ترتيب حروف ابجاد

On appelle Ordre de bataille, la manière dont les troupes doivent être rangées pour une bataille *A.* ترتيب المعاركة *P.* ترتيب جنگ *T.* مقابله ترتيبى || Faire un ordre de bataille مقابله‌نك ترتيبنى ايتمك Les troupes marchaient en ordre de bataille عسكر مقابله ترتيبى اوزره قطع منزل ايدر ايدى

On dit, Mettre ordre, donner ordre, apporter ordre, pour dire, pourvoir *A.* وضع تحت الرابطة ـ وضع تحت النظام *P.* در نظام نهادن *T.* نظام ويرمك ـ رابطه‌يه قويمق || Voilà une mauvaise affaire, mettez-y ordre بو بر چركين مصلحتدر رابطه‌سنه قويمغه باق Vous serez ruiné, si vous n'y mettez ordre بونى بر نظام تحتنه قويميجق اولور ايسه‌ك حالك خراب اولور

On appelle Ordre de la Providence, la conduite de la Providence dans ses opérations مقتضای تقدیر ربّانی Et dans le même sens, Ordre de la nature مقتضای نظم طبیعی Ordre de la grâce مقتضای توفیق باری || Cela est dans l'ordre de la Providence بو کیفیّت تقدیر ربّانی مقتضاسندندر Selon l'ordre de la nature نظم طبیعینک مقتضاسنه کوره

Ordre, signifie aussi, l'état où est une personne, par rapport à sa fortune, à ses affaires *A.* حال pl. احوال || Je l'ai trouvé en bon ordre حسن حالده ـ فلانی منتظم الحال بولدم en mauvais ordre حالی مختلّ وپریشان اولدیغی بولدم حالی دیگرگون اولدرق بولدم ـ حالده بولدم || Il a mis ses affaires dans un bel ordre امورینی حسن حاله وضع ایلدی

Il se dit aussi de l'état où est une maison, un jardin, etc. || Sa maison n'est pas en ordre خانه‌سی رابطه ونظام تحتنده دکلدر Son jardin est à présent en bon ordre باغچه‌سی شمدی حسن حال اوزره در en mauvais ordre نظامی ـ نظام اوزره در سؤ حالده در ـ مختل وپریشاندر

Ordre, se dit aussi en parlant des anges, pour dire, les choeurs des anges *A.* مرتبة pl. مراتب || Les neuf ordres des anges مراتب تسعهٔ ملائکهٔ کرام L'ordre des Chérubins مرتبهٔ کروبیّین Un ange du premier ordre مرتبهٔ اولیده بر ملک

On dit figur. Un esprit du premier ordre مرتبهٔ ـ عقل اوّل اعلاده بر عقل

Ordre, se dit aussi des corps qui composent un État *A.* صنف pl. اصناف ـ زمرة pl. زمرات *P.* گروه *T.* طائفه || En France, les États étaient composés de trois ordres, l'ordre de l'Église, l'ordre de la Noblesse, et le Tiers-État فرانسه‌ده ملّت جمعیّتی اصناف ثلثه‌دن عبارت ایدی که بری زمرهٔ رهبان ودیگری زمرهٔ شرفای قوم واوچنجیسی مرتبهٔ ثالثه خلقیدر

Il signifie aussi, règle, devoir, règlement *A.* قاعدة pl. قواعد ـ یول ارکان ـ یول *T.* رسم وراه *P.* نظام ـ ضوابط pl. ضابطة || رابطه Se contenir dans l'ordre قاعده‌دن چیقماق Demeurer dans l'ordre حدود نظام وقاعده ایچنده مداومت ایتمک Il n'est pas dans l'ordre قاعده اوزره ـ موافق قاعده دکلدر یولنده دکل ـ دکل Je ne vous demande rien qui ne soit dans l'ordre خارج از رسم ـ قاعده‌دن خارج بر مطلوبم یوقدر Remettre dans l'ordre نظام سابقنه ادخال ایتمک Apporter l'ordre وراه نظام ویرمک Ce prince a rétabli l'ordre et la discipline dans son État بو پادشاه نظام سابقی وقواعد ضبط وربطی ملکی ایچنده احیا ایلدی Il fait toutes choses dans l'ordre هر شیئی قاعده اوزره اجرا ایدر ـ یولیله ایدر

Ordre, Le commandement d'un supérieur *A.* امر pl. اوامر ـ *T.* فرمایش ـ فرموده *P.* تنبیهات pl. تنبیه ـ احکام pl. حکم || Donner les ordres اعطای اوامر وتنبیهات ایتمک فرمان Un ordre exprès امر مخصوص verbal امر شفاهاً par écrit تحریراً De l'ordre du Roi پادشاه فرمانیله ـ امر پردشاهی ایله امر Les ordres du Ciel اوامر الهیّه Être soumis aux ordres de la Providence احکام تقدیر ممتنع التغییره سر فرو بردهٔ حکم تقدیره اظهار رضا وتسلیمیّت ایتمک ـ مطاوعت اولمق De quel ordre faites-vous cela? بونی کیمک امریله ایدرسک Il l'a fait sans ordre بو ایشی بلا امر ایشلدی Suivre les ordres امر اوامر واحکامه تبعیّت ایتمک Jusqu'à nouvel ordre امر جدید صدورینه دکین ـ مؤخّر صدورینه قدر J'attends vos ordres طرفکدن اوامر وتنبیهات ظهورینه منتظرم

Ordre. Le mot qu'on donne tous les jours aux gens de guerre *A.* شعار ـ کلمهٔ معهودة *P.* سخن معهود *T.* سوز || Le général d'armée donne l'ordre بهریوم تعیین اولنه‌جق شعار سرعسکر طرفندن ویریلور

On dit parmi les banquiers, Vous payerez à un tel ou à son ordre, c'est-à-dire, ou à celui qu'il substituera en sa place فلانه یاخود طرفندن تعیین ایده‌جکی کمسنه‌یه ادا ایده‌سک

Ordre, signifie aussi, une compagnie de certaines personnes qui font voeu de vivre sous de certaines règles *A.* طریقت pl. طریقات || Ordre religieux طریقت رهبانیّه militaire طریقت عسکریّه Ordre de chevalerie قوالیرلک طریقتی Fondateur de l'ordre واضع اساس طریقت Chef d'ordre ـ رئیس طریقت Les règles d'un ordre ـ رسوم وقواعد طریقت طریقتک شیخی طریقتک یول ارکانی

Ordre, se dit aussi des décorations dont sont revêtus ceux qui sont dans un ordre de chevalerie *T.* نشان افتخار || Il porte l'ordre de la Toison فلان طریقتک نشان افتخارینی حاملدر

ORDURE. Il se dit des excrémens du corps *A.* غائط ـ براز ـ نجاست ـ بسته *T.* گوه *P.* عذرة ـ خرؤ pl. خرء Et des autres impuretés du corps *A.* غثیث *P.* خاز *T.* مردارلق || Cette plaie a bien suppuré, a bien jeté de l'ordure بو جراحت

- کرکی کبی نضج بولوب ایچندن غثیث کثیرالقا اولندی ایچندن جوق مردارلق آتدی

Et en général de tout ce qui salit *A.* وسخ pl. اوساخ - *P.* چرک - خاز *T.* کیر - بیلاشاق ‖ Nettoyez votre manteau, il est tout plein d'ordures دنس pl. ادناس بنشکی تطهیر ایله پر ادناس واوساخدر

Il se dit aussi de tout ce qui rend sale une cour, un appartement *A.* کناسة pl. کناسات - قمامة pl. قمام - کساحة pl. کساحات *P.* خس وخاشاک *T.* سپورندی ‖ Balayez cette chambre, elle est trop pleine d'ordures بو اوطه‌یی تکسیح ایله زیرا سپورندی ایله مالامالدر Jeter quelque chose aux ordures سپورندی ایچنه القا ایتمک

Figur. Turpitude dans les actions *A.* دناسة *P.* ناپاکی - *T.* آلودگی - مردارلق - بیلاشقلق ‖ Cet homme n'est pas innocent, il y a bien de l'ordure en son fait بوآدم بریٔ الساحه اولمیوب فعلنده غایت ایله بیلاشقلق وار در Ne parlez pas de cela, il ne faut pas remuer cette ordure بو مادّه‌نک صحبتنی ایتمه مردارلغی قارشدرمق جائز دکل

Il se dit aussi figur. des paroles obscènes *A.* رفث - کلام فحش pl. فحشیّات *P.* سخن بی پرده *T.* عارسز صحبت - عارسز سوز ‖ C'est un homme qui se plaît à dire des ordures فحشیّات سویلمکه هوسکار بر آدمدر

ORDURIER. Qui se plaît à dire des ordures *A.* فحّاش *P.* فحشگوی *T.* عارسز سوزلو

OREILLARD. Il se dit d'un cheval dont les oreilles sont basses, longues et pendantes *A.* اغضف - اخذاء *P.* سست گوش *T.* صالقی قولاقلی - کوکج قولاقلی

OREILLE. L'organe de l'ouïe *A.* اذن pl. آذان - سمع pl. اسماع - مسامع *P.* گوش *T.* قولاق ‖ Le trou de l'oreille *A.* صماخ *P.* سوراخ گوش *T.* قولاق دلیکی Bruit d'oreille دویّ اذن - هویّ اذن - اهتفاف اذن - قولاق bourdonnement قولاق جکره‌مه‌سی - اطنان اذن tintement کورلمه‌سی Parler à l'oreille قولاغه فسلده‌مک - سمعه همس کلام ایتمک Je n'ai pas l'oreille accoutumée سامعه‌م مألوف دکلدر On condamnait les coupeurs de bourse à avoir les oreilles coupées مقدّما کیسه‌برلر حقنه جذع اذن ایله مجازات اولنور ایدی Percer les oreilles نقب اذن ایتمک - قولاغی Boucles d'oreilles *A.* قرطة pl. قولاغه دلک آجمق - دلمک

Un cheval qui a les oreilles droites *A.* اقراط *P.* دوشواره *T.* کوپه Un cheval qui a les oreilles pendantes *A.* فرس احشر *T.* قلم قولاقلی آت - فرس اغضف *T.* صالقی قولاقلی - کوکج آت - قولاغی دوشوک - صارقق قولاقلی - آت qui dresse les oreilles قولاقلرینی دیکن آت - اصرار آذان ایدن آت qui les baisse قولاقلرینی صارقدیجی - ارخای اذن ایدن آت

On dit, Avoir bonne oreille, l'oreille fine, pour dire, entendre le moindre bruit *A.* حدید السمع - خفیف الاذن *P.* تیز گوش *T.* قولاغی خفیف - Et avoir l'oreille dure, Être dur d'oreille, pour dire, entendre difficilement *A.* مبتلاء العسر السمع *P.* درشت گوش *T.* قولاغی آغر

Et qu'une chose chatouille, flatte, charme l'oreille *A.* تفریح - السامعة *P.* تلذیذ السمع - بخشیدن *T.* بگوش لذّت قولاغه لذّت ویرمک - Et dans un sens contraire, qu'une chose blesse, offense, choque, écorche l'oreille *A.* ایذاء السمع - تخدیش السمع *P.* خراشیدن گوش *T.* قولاغی طرملمق

On dit, Prêter l'oreille, pour dire, être attentif *A.* احالة السمع *P.* گوش دادن *T.* قولاق ویرمک Et pour dire, écouter favorablement *A.* اصغا *P.* حوالهٔ گوش التفات کردن - اعتبار کردن *T.* حوالهٔ سمع اعتبار قولاغیله دیکلمک ‖ Il ne faut pas prêter l'oreille à la calomnie نمیمه‌یه حوالهٔ سمع کلام غمّازانه حوالهٔ گوش - اعتبار اولنمق جائز دکلدر التفات ایتمک روا دکلدر

Et qu'une chose vient aux oreilles de quelqu'un, pour dire, qu'il en entend parler *A.* وصول الی السامعة - قرع السمع *P.* گوش زدن - گوشگذار شدن *T.* رسیدهٔ سمع شدن ‖ Si cela vient une fois aux oreilles du prince قولاغه دکمک - بو کیفیت رسیدهٔ سمع همایون اولدجق اولور ایسه سامعه عکس انداز سمع همایون اولسه - رس پادشاهی اولور ایسه

Et en parlant d'une personne qui ne fait aucune attention à ce qu'on lui dit, On dit, que cela lui entre par une oreille, et lui sort par l'autre بر قولاغندن کیرر واول بر قولاغندن چیقار

On dit figur. Fermer l'oreille à quelque discours, pour dire, ne vouloir pas l'écouter *A.* سدّ السمع *P.* گوش بستن *T.* حوالهٔ سمع التفات - قولاق ویرمامک - قولاغی طیقامق ایتمامک

Et faire la sourde oreille, pour dire, faire semblant de n'en-

tendre pas *A.* تصامم *P.* کری نمودن *T.* صاغرلق کوسترمک

On dit figur., Avoir l'oreille d'un prince, d'un ministre, pour dire, en être favorablement écouté نزد پادشاهیده ویاخود بر ذات جلیل القدرک یانـنده مسموع الکلام اولمق — Et souffler aux oreilles de quelqu'un, pour dire, lui suggérer secrètement quelque chose اصول ایلـه بـر کمسنه‌نـک قولاغـنی طولدرمق — Et qu'un homme est toujours pendu aux oreilles d'un autre, pour dire, qu'il l'obsède pour lui suggérer toujours quelque chose قولاغی دیبندن هیچ آیرلمز

On dit aussi figur. Étourdir, rompre les oreilles à quelqu'un, pour dire, lui tenir des discours qui l'importunent *A.* تعجیز — تعذیب السمع — السامعة *P.* رنج گوش آوردن *T.* قولاغی بیقدرمق

Et frotter les oreilles à quelqu'un, pour dire, le battre *A.* تعریک الاذن — تذنین *P.* گوشمال دادن *T.* بر کمسنه‌نک قولاغنی بورمق

Et secouer les oreilles, pour dire, montrer qu'on désapprouve une chose *T.* قولاق آصامق || Quand on veut lui représenter son devoir, il secoue les oreilles واجبهٔ ذمتـی نه اولدیغـی کندویه عرض اولندقچه هیچ قولاق آصمز

On dit, qu'un homme n'a point d'oreilles pour quelque chose qu'on lui demande, pour dire, qu'il ne la veut pas faire اول بابده قولاق آصمز

On dit aussi figur., que les murailles ont des oreilles, lorsqu'on parle dans un lieu où l'on peut craindre d'être entendu *A.* وللحیطان آذان *T.* دیوارک قولاغی وار در

Et proverb. Être dans une affaire jusqu'aux oreilles, s'y mettre, s'y enfoncer jusqu'aux oreilles, pour dire, s'y engager bien avant بوغازه قدر — بر مصلحته تا بگلو مداخله ایتمک کیرشمک

On dit, Former, exercer l'oreille, pour dire, exercer au juste discernement des sons *A.* تأنیس السمع *P.* گوشرا آلفتیدن *T.* قولاغی آلشدرمق || On lui faisait entendre un bon violon pour former son oreille قولاغنی آلشدرمق ایچون فلانه اعلا بر کمان دیکلتدررلر ایدی

Oreille-d'Âne, ou Consoude. Plante *A.* اذن الحمار

Oreille-d'homme. V. Cabaret.

Oreille-de-lièvre, ou Buplevrum. V. Buplevrum.

Oreille-d'ours, ou Cortuse. V. Cortuse.

Oreille-de-souris. Plante. *A.* آذان الفار — مردقوش *P.* مرجانکوش *T.* مرزنگوش

OREILLER. Coussin servant à soutenir la tête quand on est couché *A.* نمرق pl. نمارق *P.* نازبالش *T.* یوز یصدیغی || Oreiller de duvet پوپله ایله طولمش یوز یصدیغی

OREILLETTE. On dit en termes d'Anatomie, Les oreillettes du coeur, pour signifier deux cavités du coeur qui sont au-dessus de chaque ventricule *A.* اذناء القلب *P.* گوشک دل *T.* یورک قولاقلری

ORFÈVRE. Ouvrier qui fait et qui vend des ouvrages d'or et d'argent *A.* صیاغ pl. صیاغین — صواغ *P.* زرگر *T.* قویومجی || Le corps des orfèvres قویومجی اصنافی — صنف صیاغین

ORFÈVRERIE. L'art des orfèvres *A.* فن الصیاغة *P.* زرگری — عمل صیاغ *T.* قویومجیلک صنعتی || Ouvrage d'orfèvrerie قویومجی ایشی L'orfévrerie est aujourd'hui bien perfectionnée فن صیاغت فی یومنا هذا مرتبهٔ کماله واصل اولمشدر

ORFRAIE. Oiseau qui casse les os, et qu'on nomme aussi Grand aigle de mer *A.* نسر البحر *P.* استخوان خوار *T.* لوری قوشی

ORGANE. Partie du corps servant aux sentations et aux opérations de l'animal *A.* آلة pl. آلات || L'organe de la vue, de l'ouïe, de la voix آلت بصر وآلت سامعه وآلت صوت Avoir les organes bien disposés بر کمسنه‌نک ما به ترکیبی اولان آلات حسن انتظام اوزره اولمق mal disposés ما به ترکیبی اولان آلات ترتیب قبیح اوزره اولمق corrompus, viciés ما به ترکیبی اولان آلات فاسد وسقیم اولمق

On dit d'une personne qui a la voix forte et nette, qu'elle a un bel organe, un bon organe فلانـک آلـت صوت وصداسنده لطافت وار در

Il se dit figur., des personnes dont le prince se sert pour déclarer ses volontés || Le chancelier est l'organe du prince باش وکیل سلطنت پادشاهک آلت نطقیدر

Il se dit aussi de ceux par l'entremise desquels on fait quelque chose *A.* وساطت *T.* معرفت || Cet homme ne fait rien que par l'organe d'un tel بو آدم کافهٔ امورینـی فلانـک معرفتیله کورر || Il s'en est expliqué par l'organe d'un tel فلانـک وساطت ومعرفتیله افادهٔ مرام ایلدی

ORGANEAU, ou **ARGANEAU.** Anneau de fer où l'on attache

قومنه باغلیه‌جق حلقه T. حلقة لربط الجمل A. un câble

ORGANIQUE. T. de Physique. Qui agit par le moyen des organes A. عامل بالآلات || Corps organique اولان جسم

ORGANISATION. La manière dont un corps est organisé A. رابطة الاجزاء والآلات T. قورولش || L'organisation du corps humain بدن انسانک رابطهٔ اجزا وآلاتی قورولشی

On dit figur. L'organisation d'un corps politique, pour dire, la constitution d'un État T. ملکک صورت ترکیبی

ORGANISER. Former en organes A. ترتیب الاجزاء والآلات T. قورمق || La nature est admirable dans la formation des corps qu'elle organise ید قدرت ترتیبکردهٔ اجزا وآلاتلری اولان اجسامک تشکّلی بادئ استغراب اولهجق احوالدندر

S'ORGANISER. A. ارتباط الاجزاء والآلات || Un corps qui commence à s'organiser آلات واجزاسی کسب ارتباطه باشلامش بر جسم

ORGANISÉ. A. مرتبط الاجزاء والآلات — On dit figur. Une tête bien organisée, pour dire, un homme dont l'esprit a de la netteté, de la force, de la justesse رابطه‌لو عقل

ORGANISTE. Dont la profession est de jouer de l'orgue A. ضرّاب الارغنون P. ارغن زن T. ارغنون چالیجی || Savant organiste ماهر واستاد ارغن زن

ORGASME. T. de Méd. Agitation des humeurs du corps humain qui cherchent à s'évacuer A. هیجان الاخلاط P. جنبش هیجان T. خلطلرک دپرنشی || Faire cesser l'orgasme اخلاطی دفع وتسکین ایتمک

ORGE. Sorte de grain A. شعیر P. جو T. آرپه || Des épis d'orge آرپه‌نک بشاقلری - شعیرک سنبله‌لری || Du pain d'orge آرپه اتمکی || de la farine آرپه اونی || Eau d'orge آرپه صویی || Grain d'orge آرپه دانه‌سی - دانهٔ جو - حبّ الشعیر || Semer les orges آرپه اکمک

ORGE MONDÉ. Des grains d'orge qu'on a bien nettoyés et bien préparés A. شعیر مقشر P. جو پوست برهنه T. قبوغی صویلمش آرپه Dans cette phrase Orge est masculin.

ORGE PERLÉ. De l'orge réduite en petits grains dépouillés de leur son T. فرنک آرپه‌سی Ici encore il est masculin.

ORGEAT. Sorte de boisson rafraîchissante, faite avec de l'eau, du sucre et de la graine pilée des quatre semences froides A. مستحلب البزورات الاربعة - مشروب البزورات الاربعة T. بزورات اربعه شربتی - سوبیا

ORGIE et ORGIES. Il se dit des débauches de table A. عیش وعشرت P. عیش ونوش T. خراباتیلک || Ce sont des orgies continuelles عیش ونوش دائمیدر || Ils ont fait une orgie بر عیش وعشرت مجلسی ایتدیلر

ORGUE. Instrument de musique à vent, composé de divers tuyaux A. ارغنون P. ارغن T. ارغنون || Tuyaux d'orgue ارغنون بوریسی || Souffleur d'orgue ارغنزن - ارغنون چالان

ORGUEIL. Opinion trop avantageuse de soi-même A. غرور - کبر - نخوت - تکبّر - مکابرة P. باد سری T. فضوللق - کبرلک || Étrange orgueil غرور غریب || insupportable کبر تحمّلگداز || Être enflé d'orgueil استیلای کبر وغرور ایله متنفخ اولمق || plein d'orgueil مالامال کبر ونخوت اولمق || Je rabattrai bien son orgueil کبر - انف کبر وغرورینی ارغام ایده‌جکم ونخوتنی توضیع وتذلیل ایده‌جکم

Il s'emploie quelquefois d'une manière elliptique A. مغروریت || L'orgueil de sa naissance, c'est-à-dire, que lui inspire sa naissance عرق ونسبنه مغروریتی || de ses richesses کثرت مالنه مغروریتی

Il se prend aussi en bonne part A. انفت - عزّة النفس - حمیّت P. حمیّتکاری T. کوتی شیلره ارتکابسزلک || Un noble orgueil عزّت نفس

ORGUEILLEUSEMENT. D'une manière orgueilleuse A. بالکبر - والغرور - بالمکابرة - بالنخوة والغرور P. ببادسری - مغرورانه - T. متکبّرانه - فضوللق ایله - کبرلک ایله || Il lui répondit orgueilleusement مغرورانه جواب ویردی

ORGUEILLEUX. Qui a de l'orgueil A. مغرور - اهل الغرور pl. ارباب الغرور - متکبّر - اهل الکبر والنخوة - متعظم - شامخ الانف P. باد سر T. فضول - کبرلو || Il est insolent et orgueilleux متکبّر وبی ادبدر || Un esprit orgueilleux طبع غرور آلود || Dieu se plaît à abaisser les orgueilleux الله تعالی ارباب غرور ونخوتی توضیع ایتمک عادت الهیّه‌سیدر || Il est orgueilleux de ses bons succès موفّق اولدیغی آثار جلیله‌نک مغروریدر || Il lui répondit d'une manière orgueilleuse مغرورانه ادا ایله جواب ویرمشدر

ORIENT. La partie du ciel où le soleil se lève sur l'horizon A. شرق - مشرق - مطلع الشرق P. خاور T. کون

مطلع شتوی d'hiver مطلع صیفی L'orient d'été || طوغیسی La Suisse est à l'orient de la France ازوبچهر مملکتی فرانسه‌نک شرقیسنده کائندر – Il signifie plus précisément, celui des quatre points cardinaux où le soleil se lève à l'équinoxe || L'orient, le midi, l'occident, le septentrion شرق وجنوب وغرب وشمال De l'orient à l'occident مشرقدن مغربه Entre l'orient et le midi بین الشرق والجنوب

Il se prend aussi pour les provinces de l'Asie orientale || Les régions de l'orient اقطار شرقیّه Les peuples d'orient امم واقوام شرقیّه les rois ملوک شرق Cela vient d'orient بو شی جانب شرقدن کلور – On dit aussi, Commerce d'orient تجارت شرقیّه – شرق تجارتی

ORIENTAL. Qui est du côté de l'orient A. مشرقیّ – شرقیّ P. خاوری T. کون طوغیسی طرفنده‌کی || Pays oriental مملکت شرقیّه Peuples orientaux امم شرقیّه Régions orientales اقالیم شرقیّه – اقطار شرقیّه langues السنهٔ مشرقیّه – السنهٔ اهل شرق

On appelle Indes orientales, la partie de l'Asie qui est entre la Perse et la Chine هندستان – ممالک هند

ORIENTAUX. Il se dit des peuples de l'Asie les plus voisins de nous A. شرقیّون – اهل الشرق P. خاوریان T. آسیالو || Les coutumes des Orientaux اهل شرقک آداب وعاداتلری Le style des orientaux est métaphorique et figuré اهل شرقک سبک وعباره‌سی استعاره ومجازدن عبارتدر

ORIENTER. Disposer une chose selon la situation qu'elle doit avoir par rapport aux quatre parties du monde A. توجیه الی جهات الاربع العالم P. بچهار جهات عالم رو برو کردن T. ارضک درت طرفی طوغر بلغنه قارشولمق || Orienter un cadran, un globe, une carte بر بسیطه‌یی وکره‌یی وخریطه‌یی جهات اربعهٔ عالمک طوغر بلغنه قارشولمق

S'orienter. Reconnaitre l'orient et les trois autres points cardinaux du lieu où l'on est A. تمییز المطلع الشرق – تمییز الجهات الاربع العالم – القبلة – سمت قبلدرا یافتن P. چار جهات عالمرا یافتن T. ارضک – قبله‌یی بولمق || Orientez-vous درت طرفنده‌کی سمتلرینی بولمق تمییز ایلمکه باق

Il signifie Figur. Reconnaître de quoi il s'agit, envisager les différentes faces d'une affaire, et examiner comment on doit s'y prendre pour réussir T. سمت وجهت آکلامق || Donnez-moi le temps de m'orienter سمت وجهتنی آکلامغه بکا مهلت ویر

En termes de Marine, on dit, Orienter les voiles, pour dire, les disposer de manière qu'elles reçoivent le vent, et fassent suivre au vaisseau sa route T. یلکنلری سمت مقصوده طوغری اویدرمق

Orienté. On dit, qu'une maison est bien orientée, mal orientée, pour dire, qu'elle est dans une bonne ou mauvaise exposition à l'égard des points cardinaux فلان خانه خوش ویاخود ناخوش سمته متوجّهدر

ORIFICE. Ouverture qui sert d'entrée ou d'issue à quelque partie intérieure du corps A. فم – فوهة pl. افواه P. دهان T. آغز || L'orifice inférieur de l'estomac معده‌نک فم اسفلی de la matrice فوهة الرحم de la vessie فم مثانه

Il se dit aussi de certaines vaisseaux de verre, de terre, etc. dont l'entrée est étroite A. جید pl. اجیاد P. گلو T. بوغاز

ORIGAN. Plante A. صعتر P. خلندر T. کویکو اوتی نوعی

ORIGINAIRE. Qui tire son origine de ... A. فلانیّ الاصل P. از نژاد فلان T. اصللو || Les Francs qui conquirent les Gaules, étaient originaires de Germanie غالیایی فتح ایدن فرنک ملّتی جرمانیّ الاصل ایدی Il est né à Paris, mais sa famille est originaire de Marseille مسقط رأسی پارس شهریدر لکن آبا واجدادی مارسلیّ الاصلدر Il est originaire d'Italie تالیانیّ الاصلدر

ORIGINAIREMENT. Dans son origine A. فی – عن اصل الاصل T. اصلندن || Cet homme est originairement d'Allemagne آلامانیّ الاصلدر – عن اصلٍ آلامانلو در Il avait originairement beaucoup de bien فی الاصل مال کثیره مالک ایدی Ce mot-là vient originairement du Grec بو لفظ فی الاصل یونانیدر

ORIGINAL. Primitif, qui n'est d'après aucun modèle A. اصلیّ – تصویرک – تصویر اصلی || Le tableau original نسخهٔ اصلیّه سندک Le titre, l'acte original n'existe plus نسخهٔ اصلیّه‌سی موجود دکلدر Le manuscrit original est déposé en ce lieu-là نسخهٔ اصلیّهٔ فلان دست خطّ اولان نسخهٔ اصلیّه‌سی محلّده مودوعدر J'ai lu la lettre originale مکتوبک نسخهٔ اصلیّه‌سنی قرائت ایلدم – Il se dit aussi au substantif || Voilà l'original du traité عهدنامه‌نک نسخهٔ اصلیّه‌سی بو در اشته

Cet original est suspect نسخهٔ اصلیه اولمق اوزره ابراز اولنان صورت مظنون ومشکوکدر L'original très-authentique غایة الغایه معتبر ومعمول به اولان بر قطعه نسخهٔ اصلیه - نسخهٔ اصلیه‌دن استنساخ اولنمش Copié sur l'original اصلندن منتقل صورت - نسخهٔ اصلیه‌دن صورتی آلنمش

Il se dit aussi, des personnes dont on a fait le portrait *A.* اصل || Ce portrait-là vous paraît beau, l'original est encore toute autre chose بو تصویری تحسین وپسند ایدرسک اصلنی کورسه‌ک بام بشقه بر شیدر

Il se dit encore des écrivains qui ont excellé en quelque genre, sans s'être formé sur aucun modèle *A.* موجد *P.* پیدا کننده *T.* یکیدن ایجاد ایدن || Les anciens sont les vrais originaux qu'il faut étudier مؤلفین متقدمین حقیقی موجدلر اولدیغندن آثار وتألیفاتلری شایان مطالعه ودقتدر

Et par extension, de ce qui paraît inventé sans aucun souvenir qui précède *A.* بدیع *P.* نو پیدا - نو ایجاد - بی نمونه معنای ومثال *T.* اورنکسز || Cette pensée est neuve, originale بدیع ونو پیدا در Cette expression est originale et inventée مجدداً اختراع اولنمش بر تعبیر بدیعدر Cela n'est point imité, point emprunté, cela est original فلان شئ اخذ مثال اولنه‌رق یاپلمش یاخود آخردن مستعار اولمش مقوله‌دن اولمیوب بدیع ونو ایجاد شیلردندر

Il se dit aussi de la copie la plus authentique qui remplace le modèle primitif *A.* نسخهٔ ثانیه || Au défaut du manuscrit, on a consulté l'édition originale دست خط اولان نسخهٔ اصلیه موجود اولمدیغندن بصلمش نسخهٔ ثانیه‌یه مراجعت اولنمق لازم کلدی

Original, se dit aussi d'un homme qui pousse la singularité, jusqu'au ridicule *A.* غریب الاطوار - بو العجب - نکر الاطوار *P.* بیگانه طور *T.* بر آدم - اورنکی یوق بر آدم - نکره بر آدم

En original *A.* عیناً - بعینه - باصله *P.* بر اصل *T.* عینی اولدرق - اصلی اولدرق || Ce traité existe en original dans les archives بو عهدنامه اوراق خزینه‌سنده عیناً موجود در Les actes doivent rester en original chez les notaires حجج وسندات شرعیه کاتب شرعک یاننده باصلها محفوظ اوللو در

On dit, qu'on sait une chose d'original, pour dire, qu'on la sait de ceux qui en sont les mieux informés بو خبر منبع مصنفی آغزندن تحقیق اولنمشدر - اصلیسندن اخذ اولنمشدر

Originalement. D'une manière originale *A.* بدیعاً - علی وجه البدیع *P.* بی نمونه ومثال *T.* نکره‌لک ایله - نکره || Il s'exprime toujours originalement دائما نکره تعبیر ایله افادهٔ مرام ایدر

Originalité. Caractère de ce qui est original *A.* غرابت *P.* بیگانگی *T.* نکره‌لک || L'originalité du caractère, du style خصلتک وسبک وعباره‌نک غرابتی

Origine. Principe ou commencement de quelque chose *A.* اصل - مبدأ pl. مبادی - منشأ *P.* سر آغاز *T.* باشلنغج || L'origine du monde مبدأ خلقت عالم Dès sa première origine مبدأ اولندنبرو Savez-vous l'origine de cette coutume, de cette cérémonie? بو رسم وعادتک مبدئنی معلومکمیدر || Il faut aller, remonter à l'origine مبدأنه قدر وارلمق اقتضا ایدر Connaître les choses dans leur origine مبادی احواله واقف اولمق مبدأنی استقصا اولنملو در L'origine en est obscure بو شیئک منشأ ومبدأنی مشتبه ومشکوکدر L'origine de ce proverbe est douteuse بو مثلک منشأنی محل شک وشبهه در L'intempérance est l'origine de la plupart des maladies امر معاشده عدم اعتدال واقتصاد منشأ اکثر امراضدر L'origine de ses malheurs est que... گرفتار - منشأ نکبتی شو در که ... - اولدیغی آفات واکدارک مبدئی On dit aussi, L'origine d'un mot بر لغتک اصلی Les origines d'une langue فلان لسانک اصولی

Il se dit aussi de l'extraction d'une personne, d'une race *A.* اصل *P.* زاد *T.* صوی || L'origine des Français فرانسه‌لونک اصلی Je connais son origine فلانک اصلنی بیلورم Il est de basse origine سفیل الاصلدر de noble عرینق الاصلدر Il est Français d'origine فرانساوی الاصلدر D'où tire-t-il son origine? قنغی اصلندن منشعبدر Il dément son origine اصلنی تکذیب ایدر

Originel. Qui vient de l'origine *A.* قدیمی - اصلی *P.* پیشین *T.* اصلندن اولان || Il ne s'emploie que dans ces phrases: Justice, grâce originelle, pour dire, l'état d'innocence où Adam a été créé برائت حال قدیمه Et péché originel, pour dire, le péché que tous les hommes ont contracté en la personne d'Adam زلهٔ اصلیه - زلهٔ قدیمه

Originellement. Dès l'origine, dans l'origine *A.* من القدیم *P.* از زمان پیشین *T.* اصلندنبرو || L'homme est originelle-

ment pécheur انسان من القديم آثم وگناهدار در

ORILLARD. Il se dit d'un cheval qui a de grandes oreilles *A.* فرس آذن *P.* اسب بزرگ گوش *T.* ایری قولاقلی آت

ORION. Nom d'une constellation *A.* الجبّار

ORME. Grand arbre fort connu *A.* شجر البقّ ـ دردار *P.* سده ـ پشه‌غال *T.* قره آغاج

ORNEMENT. Parure, embellissement *A.* زین pl. ازیان ـ حلی pl. حلیة ـ زینت ـ تزیّنات pl. تزیّن *P.* پیرایه ـ زیب ـ آرایش ـ زیور ـ برّاز ـ پیرایش *T.* بزک || Servir d'ornement à quelque chose بر شیئک مدار زینتی اولمق ـ بر شیئه وسیلهٔ زینت اولمق Les cheveux sont un grand ornement صاچ انسانه عظیم بر ـ شعر انسانه حلیهٔ عظیمه در Cet ouvrage est dépourvu d'ornemens بو شیئک ایشی زیب بزکدر ـ تزیّنات زائده Des ornemens superflus وزینتدن عاریدر ـ زیب وزیور بیهوده ـ Il s'emploie aussi au figuré || Il est l'ornement de son siècle عصرک بادئی حلیه ـ حلیة العصر در وسیلهٔ زینت وافتخاریدر ـ وزینتیدر La modestie est un grand ornement pour le mérite ـ هضم نفس حلیهٔ ارباب هنرواهلیّتدر ارباب هنر واهلیّته باعث حسن وزینتدر

ORNER. Parer, embellir *A.* تجمیل ـ تحلیة ـ تزیین ـ *P.* تحسین ـ بزه‌مک *T.* برازیدن ـ آمودن ـ آراستن ـ پیراستن || دوناتمق Orner une église کلیسایی تزیین ایتمک Les miroirs, les beaux meubles ornent bien une maison آیینه‌لر ـ ومفروشات نفیسه باعث تزیین خانه در ـ Figur. || Les vertus ornent l'âme فضایل ذاتیّة تحلیهٔ نفسی موجبدر || Il a orné son esprit des plus belles connaissances عقلنی معلومات نافعه ایله تحسین وتزیین ایتمشدر Les figures servent beaucoup à orner le discours استعارات تحسین کلامه مدار کلّی تزیین کلامی مستازمدر ـ اولور

ORNÉ. *A.* مزیّن ـ محلّی *P.* آراسته ـ پیراسته ـ براز گرفته ـ *T.* زیور یافته ـ بزنمش ـ دونانمش

ORNIÈRE. Trace profonde que les roues d'une voiture font dans les chemins *A.* خرق المحالة ـ خروق المحالة *P.* فرکن *T.* چرخ یولده‌کی تکرلک یاریغی || Les ornières sont trop creuses تکرلک یاریقلری پک دریندر Tomber dans une ornière یولده‌کی تکرلک یاریغنه دوشمک

ORNITHOLOGIE. La partie de l'histoire naturelle qui a pour objet les oiseaux *A.* معرفة الاحوال ـ علم الطبایع الطیور *P.* قوشلرک احوالنه دائر *T.* علم احوال مرغها الطیور اولان علم

ORNITHOLOGISTE, ou **ORNITHOLOGUE.** Celui qui s'applique à la connaissance des oiseaux *A.* اهل العلم الطبایع الطیور

ORNITHOMANCE, ou **ORNITHOMANCIE.** Divination par le vol des oiseaux *A.* تفأل بالطیر ـ عیافت *P.* فال از پرواز مرغ *T.* قوش اوچمه‌سندن فال آچمه زدن

OROBANCHE. Plante parasite *A.* بیقیة

ORPHELIN. Enfant mineur qui a perdu son père et sa mère, ou l'un des deux *A.* یتیم pl. ایتام *P.* بیکس *T.* اوکسوز || Il est orphelin de père et de mère ـ پدر ومادردن یتیمدر آنادن بابادن اوکسوز در Protéger la veuve et l'orphelin ارامل ارامل وایتام حقته ایفای لازمهٔ ـ وایتامه حمایت ایتمک دستیاری ومعاونت ایتمک

ORPIMENT. Arsenic jaune *A.* زرنیخ اصفر *P.* زرنهٔ زرد *T.* صاری زرنیق

ORT. T. de Commerce. On dit, Peser ort, pour dire, peser avec l'emballage *A.* وزن مع رزمته *P.* با پرونده سنجیدن دنکی ـ برنسنه‌یی دنکی ایچنده باغلو اولدرق طارتمق *T.* ایله برابر طارتمق

ORTEIL. Il se dit du gros doigt du pied *A.* ابهام القدم *P.* انگشت سترک پا *T.* آیاغک باش پرمغی

ORTHODOXE. Conforme à la sainte docrine en matière de religion *A.* موافق الایمان الصحیح ـ موافق الدین الحقّ *P.* موافق ایمان درست *T.* طوغری دینه اویغون || Cette proposition est orthodoxe بو مسئله دین حقه موافقدر Ce sentiment n'est pas orthodoxe بو اعتقاد ایمان صحیحه موافق دکلدر

ـ Il est aussi substantif *A.* مؤمن pl. مؤمنین ـ صحیح الایمان *P.* اهل الدین الحقّ *T.* درست ایمان ـ دینی طوغری اولان || Les orthodoxes et les hérétiques مؤمنین ورافضین

ORTHODOXIE. Conformité à la sainte doctine en matière de religion *A.* صحّة الایمان ـ موافقة بصحّة الایمان ـ موافقة *T.* بدین الحقّ ـ حقّ دینه اویغونلق || L'orthodoxie de cette proposition est certaine بو مسئله‌نک دین حقه موافقتی ثابت ومتحققدر

ORTHOGONAL. T. de Géom. Perpendiculaire. V. ce mot.

ORTHOGRAPHE. L'art d'écrire correctement les mots d'une lan-

gue *A.* املا ‖ Orthographe correcte, bonne املای صحیح واحسن mauvaise املای ردی vicieuse املای رکیک ـ املای سقیم L'ancienne, la nouvelle orthographe املای قدیم وجدید Enseigner l'orthographe فنّ املایی تعلیم ایتمک Savoir bien l'orthographe فنّ املایه کرکی کبی واقف اولمق

ORTHOGRAPHIE. T. d'Archit. La représentation de l'élévation d'un bâtiment *A.* رسم منتصب البنا *P.* رسم بلندئ بنا *T.* بر بنانک بویدن بویه رسمی ‖ L'orthographie de ce bâtiment est fort régulière بو بنانک رسم منتصبی بغایت منتظم وصحیحدر

Il signifie plus particulièrement le profil d'une fortification. V. Profil.

ORTHOGRAPHIER. Écrire correctement *A.* کتابة على قاعدة الاملا *P.* بر قاعدهٔ املا نوشتن *T.* املا ایله یازمق ‖ Il a appris à orthographier correctement املای صحیح ایله کتابتک فننی تحصیل ایلدی Comment orthographiez-vous ce mot-là? بو لفظک املاسنی نوجهله یازارسک

ORTHOGRAPHIQUE. Qui appartient à l'orthographe *A.* متعلّق بفنّ الاملا ‖ Dictionnaire orthographique فنّ املایه متعلّق بر لغت

ORTHOPÉDIE. Art de corriger dans les enfans les difformités du corps *A.* فنّ الاشفاء القرقمة *P.* فنّ درستسازئ شیرزده *T.* سود خیره‌سی جوجقلرک تیماری صنعتی ‖ Il y a des traités d'orthopédie صبیانک قرقمه علتنه اوغرامش قرقمه علتنک تدبیر ومداواتنه ـ شفاسنه دائر تالیفات واردر دائر

ORTHOPNÉE. T. de Méd. Oppression qui ne permet de respirer que debout, ou assis, ou en levant les épaules *A.* انتصاب النفس انتصاب ‖ L'orthopnée est le troisième degré de l'asthme نفس ضیق صدر علتنک درجهٔ ثالثه‌سیدر

ORTIE. Plante sauvage *A.* نبات النار *P.* انجره *T.* اصرغان ‖ Racine d'ortie اصرغان اوتی کوکی ـ Graine d'ortie اصرغان اوتی تخمی *T.* قریص *A.*

ORTOLAN. Oiseau *A.* سلوی *P.* یلوه *T.* یلوه قوشی

ORVIÉTAN. Espèce de thériaque *A.* نوع التریاق

OS. Partie du corps de l'animal, dure et solide, qui sert à attacher et à soutenir toutes les autres parties *A.* عظم pl. عظام *P.* استخوان *T.* کمیک ‖ Gros os *A.* عظم کبیر *P.* جدل ـ استخوان ستبر *T.* قبا کمیک ـ یوغون کمیک ‖ petit *A.* عظم صغیر *P.* استخوانچه ـ استخوان خرده *T.* کمیکجغز ـ اوفاق کمیک Les os de la tête *A.* قبائل الرأس *P.* استخوانهای سر *T.* باش کمیکلری Les jointures des os *A.* اوصال العظام *P.* بندگاه استخوان *T.* کمیکک اک یری la moelle *A.* مخّ العظام *P.* مغز استخوان *T.* کمیکک ایلکی L'emboiture de l'os *A.* فصّ العظم Os carié *A.* عظم رمیم *P.* استخوان خرسیده *T.* چوروک کمیک

On dit d'une personne maigre, qu'elle n'a que la peau et les os, qu'elle a la peau collée sur les os دری ایله کمیک ـ قالدی دریسی کمیکنه یاپشمش

On dit proverb. de deux personnes qui poursuivent la même chose, que ce sont deux chiens après un os بر کمیکک آردینه دوشمش ایکی کوپکدر ـ بر کمیک قوغالر ایکی کوپکدر

Et donner un os à ronger à quelqu'un, pour dire, lui faire quelque légère grâce, afin de se délivrer de ses importunités بر کمسنه‌نک آغزینه یالیه‌جق بر کمیک ویرمک

Il se dit aussi des arêtes de quelques poissons. V. Arête ‖ Os de baleine قادرغه بالغی کمیکی

OSCILLATION. Mouvement alternatif et en sens contraires d'un pendule *A.* نوسان *P.* خرام *T.* صالنتی ـ صالینش ‖ Les oscillations du pendule doivent être isochrones اصمه ساعتنک نوساننده تساوئ زمان شرطدر

OSCILLATOIRE. Qui est de la nature de l'oscillation *A.* متنوّس *P.* خرامنده *T.* صالنیجی ‖ Mouvement oscillatoire حرکت متنوّسه

OSCILLER. T. de Mécanique. Se mouvoir alternativement en sens contraires. Il se dit d'un pendule *A.* نوس ـ اندیال *P.* خرامیدن *T.* صالنمق ‖ Un pendule qui oscille اصمه ساعتنک اندیال ایدن شاقولی

OSEILLE. Plante potagère *A.* حمّاض *P.* سرخچا ـ ترشه *T.* قوزی قولاغی

OSER. Avoir la hardiesse de... *A.* اجتسار ـ مجاسرت *P.* جسارت نمودن ـ کستاخی نمودن *T.* جسارت ایتمک ‖ Je n'ose pas جسارت ایده‌مم Il l'eût fait assurément, s'il eût osé بوکا جسارت ایده بیلسه البته اجرا ایدر ایدی Il a osé lui résister en face فلانه رو برو مخالفت ایتمکه اجتسار ـ یوزینه قارشو مخالفته مجاسرت ایلدی ـ ایلدی Personne n'ose lui annoncer cette fâcheuse nouvelle بو موحش خبری

En l'état où هیچ بر کمسنه فلانه اخباره جسارت ایده‌مز il est, il peut tout oser بولندیغی حالده هر شینه جسارت ایده بیلور

OSIER. Arbrisseau dont les jets sont fort plians et propres à faire des liens *A.* حلفاء *T.* یاقی اوتی ـ قندره اوتی

OSSELET. Petit os *A.* عظم دقیق pl. دقاق العظام *P.* اوفاق *T.* استخوان باریک ـ استخوان خورد ـ استخوانچه انجه کمیک ـ کمیک ‖ Les mains sont un tissu de nerfs et d'osselets ید انسان اعصابدن ودقاق عظامدن منسوج بر عضو در

Osselet, se dit aussi d'une tumeur osseuse, placée sur la partie inférieure de la jambe d'un cheval, à côté du boulet *A.* عقاب *T.* مهره

OSSEMENS. Os décharnés des animaux qui sont morts. Il se dit principalement de ceux des hommes *A.* عظام الاموات *P.* استخوانهای مردگان *T.* اولولرک کمیکلری

OSSEUX. Qui est de nature d'os *A.* ذو العظم ـ عظمی *P.* استخواندار ـ استخوانی *T.* کمیکلو ‖ Partie osseuse عضو ذو عظم substance osseuse مادّهٔ عظمیّه

OSSIFICATION. Changement des parties membraneuses en os *A.* استحالة الی صورة العظم *P.* پذیرایئ حال استخوان *T.* کمیکه دونمه ـ کمیک حالنه دونمه

OSSIFIER. Changer en os les parties qui doivent être molles *A.* تحویل الی العظم *P.* باستخوان مستحیل کردانیدن *T.* کمیکه دوندرمک

S'ossifier. *A.* استحالة الی صورة العظم *P.* حال استخوان پذیرفتن *T.* کمیکه دونمک

Ossifié. *A.* مستحیل الی صورة العظم *P.* حال استخوان پذیرفته *T.* کمیکه دونمش

OSSIFRAGUE. V. Orfraie.

OSTENSIBLE. Qui peut être montré *A.* جلی ـ جائز للارائة *P.* نمودنی *T.* کوستریله بیلهجک ‖ Lettre ostensible جائز الارائة بر قطعه مکتوب On lui donna une instruction ostensible, et une instruction secrète فلانه جائز الارائة اولهجق بریسی جلی وبریسی خفی اولدرق ـ بشقه ومکتوم اولهرق بشنقه ایکی کونه تعلیمات ویرلدی

OSTENSIBLEMENT. D'une manière ostensible *A.* تجویزاً للارائة *P.* بر وجه نمودنی *T.* کوستریله بیلهجک وجهله ‖ Je lui ai écrit ostensiblement ارائتی ممکن اولهجق صورت ایله ارائتی جائز بر قطعه ـ فلانه بر قطعه مکتوب تحریر ایلدم مکتوب

OSTENTATION. Manière affectée de faire parade de ses talens, de ses actions *A.* تفاخر ـ مفاخرت ـ فتحت ـ تفاخر *P.* نمایش ـ *T.* کوسترش عرض کالای افتخار ‖ Grande ostentation تفاخر باطل عظیم vaine تفاخر باطل À quoi bon toute cette ostentation? بو رتبه‌ده عرض کالای افتخاره ـ بو قدر تفاخره حاجت نه کافهٔ موجب نه Il y a de l'ostentation en tout ce qu'il fait افعال واعمالنده بر کونه فکر نمایش وار در C'est une personne sans ostentation, et sans faste فکر تفاخردن بری وسودای دبدبه واحتشامدن عاری بر آدمدر Faire ostentation de ses richesses مال وثروتیله عرض کالای افتخار ایتمک Ils faisaient leurs bonnes oeuvres par ostentation خیرات ومبرّاتی مجرّد وسیلهٔ فتحت ونمایش اولمق اوزره ایدرلر ایدی

OSTÉOLOGIE. Partie de l'Anatomie qui enseigne la situation, les noms, la nature des os du corps humain *A.* وصف الاحوال العظام *P.* وصف احوال استخوانها *T.* کمیکلرک احوالی ‖ Professeur d'ostéologie معلّم احوال عظام وصفی

OSTRACÉ. Ils se dit des poissons qui sont couverts d'écailles dures *A.* ذو الصدف pl. ذوی الاصداف ‖ L'huître, la moule sont ostracées استردیا ومدیه ذوی الاصدافدر

ÔTAGE. La personne qu'un général, un prince remet à ceux avec qui il traite, pour la sûreté de l'exécution du traité *A.* رهن pl. رهان *P.* ارهان ـ کرو *T.* بند ـ امانت ‖ On donna six seigneurs en ôtage کبار قومدن التی نفر رهن اولمق اوزره ویرلمشدر Il était en ôtage chez les ennemis رهن اولمق اوزره دشمن الندهٔ ایدی On a donné des ôtages de part et d'autre طرفیندن رهنلر النوب ویرلدی

OTALGIE. T. de Méd. Douleur d'oreille *A.* وجع الاذن *P.* رنج گوش *T.* قولاق آغریسی

ÔTER. Tirer une chose de la place où il est *A.* رفع ـ اخراج ـ *P.* تنحیة ـ بر طرف کردن ـ از جا بیرون کردن ـ بیرون از میان بر داشتن *T.* آوردن ـ چیقارمق ـ قالدرمق ـ بر ‖ Ôtez cette table de là بو سفره‌یی اول طرف ایتمک Ôtez-moi tous ces papiers بو اوراقک طرفندن رفع ایله Il a ôté tous ses meubles de la maison مجموعنی یانمدن بر طرف ایله متاع بیتک مجموعنی اخراج ایلدی Ôtez les

chevaux du carrosse باركيرلری عربه‌دن چيقار Ôtez cet enfant d'auprès du feu - چوجوغی آتش يانندن تنحيه ايله پيشگاه نظرمدن بر Ôtez-vous de devant mes yeux قالدر يولك Ôtez vous du chemin كوزم اوكندن چيق - طرف اول آتش اوجاغنده حطبك كثرتی اولمغله Il y a trop de bois dans le feu, - اورته‌سندن بر طرف اول Ôtez-en la moitié نصفنی چيقار

Il se dit aussi de toutes les parties des vêtemens que l'on quitte *A.* خلع - اخراج *P.* بر گرفتن *T.* چيقارمق || Ôter son manteau اخراج ايتمك - قپودی خلع ايتمك son chapeau - الدوانی خلع ايتمك ses gants شاپقه‌يی چيقارمق چيقارمق

Il signifie aussi, faire cesser, faire passer *A.* اذهاب - دفع *P.* بر طرف كردن *T.* كيدرمك || Prenez un peu de vin, cela vous ôtera votre mal de coeur برمقدار باده نوش ايتسدك دوچار اولديغك يوركك آغريسی دفع اولور Le quinquina ôte la fièvre قاطع حمّا در - قنه قنه دافع حمّا در J'ai ôté tous les empêchemens كافهٔ عوايق وموانعی دفع ايتدردم Cette eau ôte les taches - كيدرر - بو صو لكه‌لری اذهاب ايدر On dit, Ôtez-moi de peine, d'inquiétude بندن تعب وزحمت وخلجان واضطرابی دفع ايتدر

On dit figur. Ôtez quelque chose de l'esprit, de la tête, de la fantaisie à quelqu'un, pour dire, faire en sorte qu'il n'y pense plus *A.* محو - امحا - ازالـه *P.* نا بود كردن *T.* سيلمك - كيدرمك || Vous ne lui ôterez jamais cela de l'esprit, de la tête بو - ذهنندن بر وجهله بونی امحا ايده‌ميه‌جكسك كيفيّتی صحيفهٔ درونندن امحا ايتدرمك احتمالی يوقدر

Il signifie aussi, priver de ... *A.* سلب *P.* محروم كردن *T.* محروم قلمق || Je ne veux pas vous ôter la liberté, la commodité... سربستلكی وآسايش وراحتی سندن سلب ايتمك متمتّع اولديغك رخصت وسربستيّت وحال رفاه - استمم وراحتـدن سنی محروم ايتمك استمم Vous ôtez le pain à cette famille بو - بو خاندانی زرقدن محـروم ايدرسك خاندانك زرقنی قطع ايتمش اولورسك Vous m'ôtez le soleil ضيای شمسی بندن سلب ايدرسك

On dit aussi, ôter la vue *A.* منع النظارة - قطع النظارة *P.* مانع ديدار شدن - مانع تماشا شدن *T.* نظارتی كسمك || Un arbre qui ôte la vue d'une prairie صحرانك نظارتنی قطع ايدن آغاج Un mur qui ôte la vue de la rivière نهرك نظارتنی قطع ايدن بر ديوار

Il signifie aussi, délivrer de... *A.* تخليص *P.* رها كردن *T.* قورتارمق || Ôtez-moi cette inquiétude بو اضطرابـدن بنی - بوشئ بنی علتدن تخليص Cela m'a ôté mon mal تخليص ايله بنی علتدن قورتاردی - ايلدی

Il signifie aussi, retrancher *A.* افراز - تنقيص - قطع *P.* كم كردن *T.* اكسلتمك || Ce morceau de bois est trop long, il en faut ôter un pied بوخشبه‌نك طولی اقتضاسندن چوق زياده اولمغله بر قدم مقداری تنقيص اولنمغه محتاجدر On lui a ôté un coin de son jardin باغچه‌سنك بر كوشه‌سنی آلتيدن Qui de six ôte deux, reste quatre افراز ايتمشلر در ايكی افراز اولنسه درت قالور

Il signifie encore, prendre par force, par autorité *A.* نزع - اخذ - سلب *P.* ستادن *T.* آلمق || Les voleurs lui ont ôté son manteau خراميلر قپودينی سلب ايتمشلر در On lui a ôté tout son bien كافهٔ اموالنی اخذ ايتمشلر در On lui veut ôter sa charge عهده‌سنده اولان منصبی اخذ ايتمك استرلر On lui a ôté la vie آلديلر - جاننی نزع ايلديلر

On dit, Ôter l'honneur à quelqu'un, pour dire, le diffamer par des médisances بر آدمك عرضنه ايراث كسر ونقصان ايتمك - Et ôter l'honneur à une femme, pour dire, la séduire et en abuser بر خاتونك عرضنه ايراث عار ونقيصه پردهٔ عرض وناموسنی هتك ايتمك - ايتمك

ÔTÉ. *A.* مخلوع *A.* قالدرلمش *T.* بيرون آورده *P.* مرفوع *P.* ذاهب - منقطع - مندفع *A.* چيقارلمش *T.* بر گرفته *P.* نا بود *P.* زايل - محو *A.* كيدرلمش *T.* بر طرف كرده محروم *P.* محروم - مسلوب *A.* كيدرلمش - سيلنمش *T.* گشته محروم اولمش *T.* گشته

ÔTÉ, sert aussi d'adverbe, et signifie, hormis *A.* ماعدا *P.* جز *T.* اوزكه || Ôté deux ou trois endroits, cet ouvrage est excellent - بو تأليف ايكی اوچ محلّندن ماعدا اعلا الاعلا در بو تأليفك ايكی اوچ محلّندن ماعداسی اعلا در

OTHONNE. Nom d'un arbrisseau *T.* جوان پرچمی

OU. Conjonction alternative *A.* او *P.* يا *T.* ياخود || J'irai aujourd'hui ou demain بو كون ياخود يارين كيده‌جكم

Ou. Autrement, en d'autres termes *A.* ای *T.* يعنی || Son beau-frère ou le mari de sa sœur انشته‌سی يعنی

همشیره‌سنک قوجه‌سی La logique ou la dialectique علم منطق یعنی فنّ محاوره

Il se joint souvent dans les deux sens avec l'adverbe Bien *A.* فالا *P.* واگر نه ـ ور نه *T.* یوخسه || Il paiera, ou bien il ira en prison اقچه‌یی ادا ایتسه نه خوش فالا حبسه القا اولنور

OÙ, adv. En quel lieu *A.* این *P.* کجا *T.* نه ـ نره ده || Où allez-vous? نره‌یه کیدرسک Dites-moi où est un tel? فلان کمسنه نه محلّده در بکا سویله Où demeurez-vous? نه محلّده اقامت ایدرسک

Où, est aussi pronom relatif, lorsqu'on peut le tourner par Auquel, Dans lequel || Le lieu où je suis اولدیغم محل La maison où je demeure اقامت ایلدیکم خانه L'état où je suis بولندیغم حال Le bonheur, la félicité où il aspire تحصیلنه خواهشکار اولدیغی مرتبهٔ بختیاری وسعادت

D'où. Il sert à marquer le lieu *A.* من این *P.* از کجا *T.* نره‌دن ـ قنغی طرفدن ou la cause *A.* من ایّ جهة *P.* از چه سبب *T.* ندن ـ قنغی جهتدن || D'où a-t-il pris cela? شونی قنغی طرفدن اخذ ایلدی D'où tirez-vous cette conséquence? بولازمه‌یی نه جهتدن استخراج ایدرسک D'où lui vient cet orgueil? بو مقوله کبر وغروری ندن اقتضا ایدر

Par où. Il sert à marquer le lieu. V. D'où. — ou le moyen *A.* باىّ طریق *P.* از چه راه ـ باىّ وجه *T.* نه وجه ـ نه طریقدن ـ طریق ایلهٔ نه وجهله || Par où avez-vous passé pour aller là? اول محلّه وارمق ایچون نه طرفدن مرور ایلدک Par où me tirerai-je d'affaire? نه طریق ایله نوجهله ـ مصلحتدن چیقه بیلورم

OUAICHE. T. de Marine. Sillage d'un vaisseau. On dit, Tirer un vaisseau en ouaiche, pour dire, le remarquer avec un autre vaisseau *A.* تقوید السفینة بالسفینة *P.* کشتیرا با کشتئ دیگر کشیدن *T.* ـ کمی‌یی بشقه بر کمی‌یه ربط ایله یدمک ـ کمی‌یی بشقه کمی‌یه ربط ایله یدکه چکمک Et traîner un pavillon ennemi en ouaiche, pour dire, le traîner pendant à fleur d'eau à l'arrière d'un vaisseau دشمن بیراغنی ورای دکزک یوزی ـ سفینه‌یه ربط ایله دکزه سوررک چکمک برابرلکنه سورمک

OUAILLE. Brebis *A.* غنم pl. اغنام *P.* گوسفند *T.* قیون Il ne se dit qu'au figuré, en parlant d'un chrétien par rapport à son pasteur || Voilà une de vos ouailles اشته فلان کشی سنک قیونلرندندر Un bon pasteur a soin de ses ouailles راعئ صالح زیر اداره‌سنده اولان اغنامک امر تیمارینه اهتمام ایدر

OUATE. Espèce de coton très fin, que l'on met entre une étoffe et la doublure *A.* حشو القطن *P.* آکنه ـ ساویس *T.* پموق ایلهٔ محشو بر || Une camisole d'ouate پموق قتینی پموق ـ پموق ایله محشو یورغان Couverture d'ouate زیبون قتیغیلد محشو

OUATER. Mettre de la ouate entre une étoffe et la doublure *A.* حشو بالقطن *P.* آکنه زدن *T.* پموق طولدرمق || Ouater une robe بر جامه‌یه ـ بر جامه‌یی پموق ایله طولدرمق پموق طولدرمق

OUATÉ. *A.* محشو بالقطن *P.* آکنه زده ـ ساویسدار *T.* پموق طولمش

OUBLI. Manque de souvenir *A.* نسیان *P.* فراموشی *T.* اونوتمه || Un profond oubli نسیان عمیق long نسیان مدید éternel انداختهٔ طاق نسیان ایتمک Mettre en oubli نسیان مؤبد طومار فراموشی ونسیان ایچنده طیّ Ensevelir dans l'oubli کمین نسیاندن نزع واخراج ایتمک Tirer de l'oubli ایتمک

OUBLIER. Perdre le souvenir de quelque chose *A.* نسی ـ اخراج من الخاطر *P.* فراموش کردن ـ فراموشیدن ـ نسیان ـ از خاطر دور کردن *T.* اونوتمق ـ خاطردن چیقمق ـ خاطردن چیقارمق || Je savais tout cela par coeur, je l'ai oublié بونلرک جمله‌سی ازبرمده ایدی لکن فراموش ایلدم Il apprend facilement, et oublie de même سهولت ایله تحصیل ایلدیکی کبی سریعاً فراموش دخی ایدر Oublier sa leçon درسی اونوتمق Vous avez oublié de venir ce matin بو صباح فلان.. کلمکی فراموش ایلدک J'avais oublié de vous dire que.. ماده‌یی سکا سویلمک خاطرمدن چیقدی J'avais un rendez-vous, j'ai oublié l'heure بینمزده بر محل ملاقات وقتی خاطرمدن ـ تعیین اولنمشیدی انجق وقتنی اونوتدم چیقدی

Et mettre en oubli *A.* ازالة عن ـ محو عن لوح الخاطر *P.* ازلوح درون شستهٔ آب فراموشی کردن صحیفة البال *T.* خاطردن سیلمک || Il faut vous réconcilier ensemble, et oublier tout ce qui s'est passé جریان ایتمش احوالی لوح میانده ـ خاطردن امحا ایله بارشمنک طریقنه باقملوسک

واقع اولمش ماجرالرك مجموعنى نسياً منسياً صحيفهٔ خاطردن ازاله برله بارشمنك چاره‌سنه باقملوسك J'oublie tout, et je lui pardonne هر شيئى صحيفهٔ دروندن امحا ايله عفو ايدەرم

Et laisser une chose en quelque endroit par inadvertance A. سهواً ترك P. بسهو ترك كردن T. ياكلشلق ايله براقمق || Il a oublié ses gants الدوانىنى سهواً ترك ايتمشدر sa bourse اقچه كيسه‌سنى سهواً فلان محلده ترك ايتمشدر

Et omettre par inattention A. غَبَن - اختيار الذهول - اختيار الذهول والنسيان - الغفلة P. فراموش كردن T. اونودوب براقمق || Il a oublié cela dans sa liste بونى دفترينه درج ايلمكه اختيار ذهول ونسيان ايتمشدر Il a oublié dans son discours de parler de cette chose بوماده‌نك ذكرنده اختيار ذهول ونسيان ايلدى - ذكرينى اونودوب براقدى Il n'a rien oublié pour réussir dans cette affaire اول امرك حسن نتيجه‌سنه ظفرياب اولمق ايچون اقتضا ايدن تدبيرلرك هيچ بريسنده اختيار ذهول وغفلت ايتمش دكلدر On dit, Oublier son devoir بركمسنه وظيفهٔ ذمتنى ايفا ايلمكه اختيار ذهول وغفلت ايتمك Oublier le respect qu'on doit à quelqu'un بر ذاتك حقنده اداسى لازم اولان مراسم توقير واحترامده اختيار ذهول وغفلت ايتمك

S'oublier. Perdre de vue ce qu'on est A. نسيان النفس P. خودرا فراموش كردن T. كندويى اونوتمق || Vous vous oubliez كندوكى اونودرسك La prospérité est souvent cause que l'on s'oublie اقبال ودولت اكثريا نسيان نفسه سبب اولور Il s'est oublié en parlant à ses supérieurs روساسيله صحبت ايدر ايكن نفسنى اونوتمشدر - Il signifie aussi, manquer à son devoir || Vous êtes-vous oublié jusqu'à ce point-là? اول مرتبەدەمى كندوكى اونوتدك Ce domestique s'est oublié au point de dire des injures بوخدمتكار سب وطعن ايتمك مرتبەلردە نفسنى اونوتمشدر - On dit aussi, Vous oubliez qui vous êtes نه اولديغكى فراموش ايدرسك

Oublié. A. منسيّ P. فراموش كرده T. اونودلمش

Oublieux. Sujet à oublier A. ساهى pl. سهاة - نسيّ - كثير النسيان - نَسيان P. فراموشكار T. اونوتغان || Les vieillards sont ordinairement oublieux شيوخ عادتا اونوتغاندرلر

Ouest. La partie du monde qui est au soleil couchant A. مغرب - غرب P. باختر T. باطى

Le vent d'ouest. A. دبور - ريح غربيّ P. باد فرودين T. باطى يلى

Ouf. Interjection qui marque la douleur A. اُفّ P. آه T. اوف

Oui. Particule d'affirmation A. اجل - نعم P. آرى T. اوت - بلى - ها || On l'obligea de répondre par oui ou par non فلانى لا ونعم بر جواب ويرمكه مجبور ايلديلر Il n'a répondu ni oui ni non ها يوق - لا ونعم بر جواب ويرمدى - بر درلو جواب ويرمدى

Ouï-dire. Ce qu'on ne sait que sur le dire d'autrui A. منقول بين الناس P. زبانگذار ناس T. خلقك صحبتلرى || Je n'en sais rien que par ouï-dire بو بابده بين الناس منقول اولان خبردن غيرى برشئ بيلمم Il ne faut pas s'arrêter aux ouï-dire بين الناس منقول اولان خبرلره قيد ايتمك خلقك صحبتلرينه قولاق اورمق روا دكلدر - جائز دكلدر Ce n'est qu'un ouï-dire بين الناس منقول اولان اخباردندر - خلقك صحبتلردندر

Ouïe. Le sens par lequel on reçoit les sons A. سمع - قوّة سامعة P. شنوايى T. ايشيديجيلك || Avoir l'ouïe bonne بر كمسه‌نك صحت سامعه‌سى اولمق mauvaise ركاكت سامعه‌سى اولمق fine, subtile دقيق السامعه اولمق dure قولاغى آغر اولمق - ثقل سمعه - عسر سمعه مبتلا اولمق Les sons trop forts blessent l'ouïe زياده‌سيله شديد اولان اصوات تخديش سامعه‌يى مستلزمدر

Ouïr. Recevoir les sons par l'oreille A. استماع P. شنيدن T. ايشتمك || Avez-vous ouï ce grand bruit? اول طرّاقهٔ عظيمه مسموعك اولمشيدر Je l'ai ouï prêcher وعظنى استماع ايلدم Avez-vous ouï dire cette nouvelle? بو خبرى استماع ايتدكمى - سمعكه واصل اولمشيدر - بو خبر مسموعك اولمشيدر On dit en termes de Pratique, Ouïr des témoins, pour dire, les entendre A. استماع البيّنة P. استماع گواه كردن T. شاهد ديكلمك || On a fait ouïr tant de témoins شو قدر شاهد ديكلتدرديلر Les témoins ont été ouïs شاهدلر مسموع اولدى Il signifie aussi, écouter, prêter attention A. اصغا P. گوش داشتن - گوش زدن - حوالهٔ سمع اصغا كردن T. ديكلمك || Le prince n'a pas voulu ouïr leurs députés پادشاه كلان وكيللرك كلامنه حوالهٔ سمع اصغا ايتمدى Un juge doit ouïr les deux parties حاكم طرفينك كلامنه حوالهٔ سمع اصغا ايتملو در - ايكى طرفى ديكلملو در Il se fera bien ouïr اسماع

On l'a سوزینی دیکلتدره جکدر - انفاذ کلام - کلام ایده جکدر
condamné sans l'ouïr کلامی اصغا اولنمقسزین علیهنه حکم
استماع اولنمقسزین - اولندی
Et exaucer A. حوالهٔ سمع P. اجابت - استماع بالقبول
T. حسن قبول ایله دیکلمک قبول کردن || Seigneur, dai-
gnez ouïr les prières de votre peuple یا ربّ امتنک نیازینه
نیازینی سمع قبوله ارزانی قیل - حوالهٔ سمع قبول ایله
OUÏ A. مسموع P. شنیده T. ایشیدلمش - دیکلنمش A.
حسن قبول ایله دیکلنمش T. اجابت کرده P. مستجاب
— On dit en termes de Pratique, Ouï le rapport d'un tel تقریری
طرفین تقریرلری Un jugement rendu parties ouïes لدی الاستماع
بعد الاستماع ویریلان حکم

OURAGAN. Tempête violente, accompagnée de tourbillons A.
ثائب pl. ثوائب P. گرد باد T. بوره - قای

OURDIR. Disposer les fils pour faire la toile A. نسج P. بافتن
T. طوقومق || Ourdir de la toile نسج ثوب ایتمک Ourdir
la trame d'un drap چوقه‌نک ارغاجنی نسج ایتمک - ارغاجنی
Figur. || Ourdir une trahison — چوقه‌یی ارغاجلمق - طوقومق
C'est lui qui a ourdi نسج تار و پود فساد وخیانت ایتمک
cette trahison اشبو کالای فسادک نساجی فلاندر - اشبو
- کالای فساد وخیانتی کارگاه مکر وحیله‌ده نسج ایدن فلاندر
بو خیانتی ایشلیوب قوران فلاندر
Ourdi A. منسوج P. بافته T. طوقونمش

OURLER. Faire un ourlet à du linge ou à une étoffe A. کبن
P. نورده زدن T. کناری نکنده‌لمک - کناری دیکمک
Ourlé. A. مکبون P. نورده زده T. کناری نکنده‌لنمش -
کناری دیکلمش

OURLET. Le repli, le rebord qu'on fait à du linge, à des
étoffes A. کبن P. نورده T. کنار نکنده‌سی || Ourlet rond
کبن مستدیر - مدوّر نکنده large کبن متّسع - ککیش نکنده
gros کبن غلیظ - قبا نکنده
OURS. Animal A. دبّ pl. ادباب P. خرس T. آیو || Ours
noir دبّ اسود - سیاه آیو Peau d'ours جلد دبّ - پوست
خرس - آیو پوستکیسی Les ours se soutiennent et marchent
sur leurs pieds de derrière آیو قسمی آرد آیاقلری اوزرنده
طورر ویورر
OURSE. La femelle de l'ours A. دبّة P. خرس ماده T.
دیشی آیو — Et nom de deux constellations, La grande ourse
A. دبّ اکبر la petite A. دبّ اصغر

OURSON. Le petit d'un ours A. جرو الدبّ P. خرسچه
T. آیو انیکی

OUTARDE. Espèce de gros oiseau A. حباری pl. حباریات
P. شاست - جُرز T. طوی قوشی

OUTIL. Tout instrument dont les ouvriers et artisans se ser-
vent pour leur travail A. باسنة pl. بُآسن - آلة الاهل الصنعة
pl. آلات وادوات الاهل الصنایع P. دست افزار T. آوادانلق
|| Les outils d'un charpentier آلات وادوات نجّار - دولکر
Outils de labourage بُآسن فلاحت - آوادانلقلری اکینجی
Le marteau est un outil de grand usage چکیج چوق آلاتی
ایشلره قوللانیلور آلاتدندر

OUTILLER. Garnir d'outils A. تجهیز بالبُآسن - تجهیز بآلات
اللازمة P. بدست افزار آراستن T. آوادانلق ایله دوناتمق
Il ne se dit que dans ces phrases: Il a fallu l'outiller فلانی
آلات لازمه‌سیله تجهیز ایتمک اقتضا ایلدی On l'a ou-
tillé comme on a pu الدن کلدیکی قدر آلات لازمه‌سیله
تجهیزینه سعی اولنمشدر
Outillé. A. مجهّز بآلات اللازمة - مجهّز بالبُآسن P. بدست
افزار آراسته T. آوادانلق ایله دوناتمش اقتضا ایدن

OUTRAGE. Injure atroce de fait ou de parole A. رذالت -
مذلّت P. خوارسازی T. آلچقلنمه || Grand outrage رذالت
cruel رذالت عظیمه - رذالت جگر سوز - رذالت شدیده
Faire outrage à quelqu'un برکمسنه‌یی ترذیل ایتمک جانسوز
On lui a fait outrage en sa personne, en son honneur ذاتنه
وعرضنه ایراث رذالت ایلدیلر Recevoir un outrage مظهر
رذالت اولمق Se venger d'un outrage برکمسنه مظهر اولدیغی
مذلّتک انتقامنی آلمق

OUTRAGEANT. Qui outrage. Il ne se dit que des choses A.
موجب التذلیل - موجب الترذیل P. خوارساز T. آلچقلدیجی
|| Paroles outrageantes اقوال ترذیل آمیز Procédé outrageant
موجب تذلیل اولدجق وضع وحرکت Cela est outrageant
موجب ترذیلدر

OUTRAGER. Faire outrage A. تذلیل - ترذیل P. خوار
ساختن T. آلچقلتمق || Il ne l'a pas seulement offensé, il
l'a outragé فلانی دلازار ایلدیکندن قطع نظر ترذیلنه دخی
تصدّی ایلدی Il est dangereux d'outrager un homme de coeur
ارباب حمیّتدن برذاتک تذلیلنه تصدّی ایتمک خطری

مستلزم حالاتدندر On ne s'est pas contenté de maltraiter ses domestiques, on l'a outragé dans sa personne فلانك خدمتكارلرينه ايتدكلری سوء معاملديه قناعت ايتميوب كندوسنی دخی تزذيله مبادرت ايتمشلر در

OUTRAGÉ. *A.* خوار كرده *P.* مذلّل ـ مظهر التزذيل ـ مرذل *T.* آلچقلنمش

OUTRAGEUSEMENT. D'une manière outrageuse *A.* على طريق مذللاً ـ التزذيل *P.* خوارسازانه *T.* آلچقلدەرق ‖ Il l'a traité outrageusement حقنه خوارسازانه معامله ايلدی

OUTRAGEUX. Qui fait outrage *A.* مذلّل ـ مرذل *P.* خوارساز *T.* آلچقلديجی ‖ Paroles outrageuses كلمات تذليل آميز ‖ Il est outrageux en paroles قول وگفتارنده بر صورت تزذيل وار در

à OUTRANCE. Jusqu'à l'excès *A.* مفرطاً ـ على وجه الافراط ـ بالمبالغة ـ غاية الغاية *P.* بروجه افراط *T.* آشوری ‖ Brave à outrance فوق الغايه شجيع وجگردار chicaneur بالمبالغه مزوّر Persécuter, poursuivre à toute outrance على وجه الافراط بر كمسنه‌نك عليهنه يوريمك Disputer à outrance على آشوری جكشمك ـ وجه الافراط مجادلديه قيام ايتمك

OUTRE. Peau de bouc qui sert comme de baril, pour renfermer les liqueurs *A.* زق pl. ازقاق ـ سقاء pl. اسقية *P.* خيك *T.* طلوم ‖ Une outre d'huile بر طلوم زيتون ياغی

OUTRE, préposition de lieu. Au-delà *A.* ما ورا *P.* پس *T.* اوته ـ آشوری En ce sens, il n'est d'usage que dans quelques mots composés, comme Outre-mer *A.* ما وراء البحر *T.* دكز آشوری ـ اوته طرفی Les pays d'outre-Meuse دكزك موزه نهرينك ما وراسی اولان ممالك Les guerres d'outre-mer دكز آشوری سفرلری ـ ما ورای بحرده اولان اسفار

OUTRE, signifie aussi, par-dessus *A.* ماعدا ـ زايداً *P.* جز از آن ـ بيشتر *T.* بوندن بشقه ـ بوندن زياده ‖ On lui a donné cent écus, et outre cela on lui promit... شو قدر غروش ويرلديكندن ماعدا كندوسنه وعد اولنديكه Outre la somme de tant, il a reçu encore tant شو مقدار اقچه‌دن ماعدا شو مقدار دخی اخذ ايتمشدر Dans ce partage, dans ce marché, il y a lésion d'outre moitié du juste prix بو مقاسمه‌ده وبو بازارلقده قيمت صحيحه‌نك نصفی مرتبه‌سندن زياده ضرر وار در Outre ce que je viens de dire, il faut encore remarquer que... ديديكم كلامدن ماعدا بوكا دخی دقت اولنملو در كه

OUTRE QUE... *A.* قطع النظر من ـ غير ذلك *P.* جز از آنكه *T.* بوندن بشقه ـ بوندن غيری ‖ Outre qu'elle est riche, elle est belle et sage بو خاتون مالدار اولديغندن غيری صاحبهٔ حسن وجمال ومالكهٔ عقل وكمالدر Outre que votre père vous le commande, l'honneur vous y oblige پدركك امری اولديغندن قطع النظر مقتضای عرض وشانك دخی بونی ايجاب ايدر

OUTRE ET PAR-DESSUS. *A.* فضلاً *P.* برتر *T.* ـ فضله اولەرق آرتوق اولەرق ‖ Outre et par-dessus ce qui lui avait été donné, on lui a encore donné tant فلانه ويريلان مبلغدن فضله اولدرق شو مقدار دخی ويرلدی On lui avait promis cent pistoles, et on lui en a encore donné dix outre et par-dessus فلانه وعد اولنان معلوم المقدار مبلغدن فضله اولدرق شو قدر دخی اعطا اولندی

OUTRE, adv. Au-delà *A.* متجاوزاً *P.* پيشتر *T.* ـ اوتديه آندن ـ آندن تجاوز ايتمدی ‖ Il n'alla pas plus outre ايلرويه اوته وارمدی Malgré les défenses et les oppositions, ils n'ont pas laissé de passer outre دفعی حاوی ويريلان جوابلره واعتراضلره باقميوب ايلرويه كيديلر La nuit qui survint l'empêcha de passer outre حلول ليل اوتديه تجاوزينه مانع اولمشدر Les juges ont passé outre à l'instruction de son procès ايلرو وارمسنه ـ حاكملر دعواسنك ضبطی خصوصندن صرف انظار ايله اوتديه كچوب آخر ماده‌يه مباشرت ايتمشلر در

D'OUTRE EN OUTRE. De part en part *A.* من الشطر الى الشطر ـ من الطرف الى الطرف *P.* از يكسو تا بديگر *T.* بر طرفدن اول بر طرفه قدر ‖ Un coup d'épée qui le perça d'outre en outre من شطر الى شطر نفوذ ايتمش ضربهٔ سيف ـ بر طرفدن اول بر طرفنه قدر كچمس بر قلنج ضربی

EN OUTRE. De plus, davantage *A.* زايداً *P.* افزونتر *T.* زياده اولەرق ‖ Je lui ai donné tant, et en outre je l'ai nourri فلانه شو قدر اقچه ويروب زياده اولدرق كندوسنی دخی ارزاق ايلدم

OUTRÉMENT. D'une manière outrée *A.* مفرطاً ـ فوق الحدّ *P.* بيرون از اندازه *T.* آشوری ‖ Il l'a battu outrément فلانی على وجه فوق الحدّ ضرب ايلدی Il s'est fatigué outrément

افراط ایله یورلمشدر ـ الافراط دوچار میّ وفتور اولمشدر

OUTREMER. Couleur bleue faite avec le lapis pulvérisé *A.* لاجوردی *T.* رنگ لاژورد *P.* لون لاجورد

OUTRE-MESURE. V. Mesure.

OUTRE-PASSER. Aller au-delà de... *A.* تجاوز *P.* بیرون کرتدیبی آشورمق ـ آشورمق *T.* گذاشتن || Outre-passer les ordres qu'on a reçus حدود مأموریتنی تجاوز ایتمک Cet ambassadeur a outre-passé ses pouvoirs بو ایلچی حامل حدودینی تجاوز ـ اولدیغی رخصتک کرتهسنی آشوردی ایلدی

OUTRER. Accabler, surcharger de travail *A.* تحمیل ـ توقیط ـ درمانده کردن *P.* اثقال فوق الطاقة ـ الحمل ما لا یطاق زیاده *T.* تحمیل بار طاقت شکن کردن ـ فرو مانده کردن || آغر یوک آلتنده بصدرمق ـ یورمق C'est outrer des ouvriers, que de les faire travailler sans relâche عملهیی آرام ویرمکسزین ایشلتمک اوزرلرینه تحمیل بار طاقتشکن عملهیی بلا فاصله خدمته قوشدرمق اوزرلرینه ـ ایتمکدر Il s'est outré à courir la poste فوق الطاقه تحمیل بار ایتمکدر منزلی چوق سورمکله نفسنه فوق الطاقه تحمیل ثقلت ایتمش اولدی Il faut travailler, mais il ne se faut pas outrer جدّ وسعی لازم ایسه دخی فوق الطاقه توقیط چالشمق لازمدر انجق نفسی ـ نفس ایتمک روا دکلدر درمانده قلمق جائز دکلدر

On dit, Outrer un cheval, pour dire, le pousser au-delà de ses forces *A.* اعیاء تطلیح ـ اکلال *P.* فرو مانده کردن *T.* یورمق || Mener un cheval si loin au galop, c'est l'outrer آتی بو قدر مسافهٔ بعیدهیه سکردرک کوتورمک کلّیّاً اعیا پک یورمقدر ـ ایتمکدر

OUTRER. Offenser quelqu'un avec excès, pousser à bout sa patience *A.* اضجار ـ املال فوق الحدّ ـ تکدیر فوق الحدّ خارج ـ بیرون از حدّ آزرده کردن *P.* البال فوق الغایة *T.* اشوری انجتمک از اندازه آزرده دل کردن || Vous l'avez tellement outré, qu'il ne vous le pardonnera jamais فلانی شول رتبهده املال وتکدیر ایلدک که سنی عفو ایتمک احتمالی یوقدر

Et excéder la juste mesure *A.* اخراج من حدّ الاعتدال ـ بیرون *P.* ایصال الی حدّ المبالغة ـ ایصال الی حدّ الافراط کرتدن *T.* بحدّ مبالغه رسانیدن ـ از دائرهٔ اعتدال بردن جیزکیدن چیقارمق ـ آشورمق || Les Stoïciens ont outré la morale حکمای رواقیّون قواعد اخلاقی حدّ افراط ومبالغهیه ایصال ایتمشلر در Ces maximes sont bonnes, mais il ne faut pas les outrer بو قاعدهلر واقعا صوابه مقارندر انجق حدّ اعتدالدن اخراجلری روا دکلدر C'est un homme qui outre tout هر شیئی حدّ اعتدالدن اخراج ایدر بر آدمدر Il ne faut jamais outrer حدّ اعتدالدن چیقمق هیچ بر وقتده اعتدال کرتهسنی آشورمق روا دکلدر ـ جائز دکلدر

OUTRÉ. *A.* منکسر الطاقة ـ متثاقل ـ موقوط ـ درمانده *P.* یوک آلتنده بصلمش ـ یورلمش *T.* فرومانده

On dit, Être outré de douleur, de dépit, de colère, etc. فرط الم واندوهدن وغلبهٔ کینه وعدواندن وشدّت عنف فرو مانده اولمق ـ وغضبدن موقوط الحال اولمق

Et qu'un homme est outré, pour dire, qu'en toutes choses il passe les limites de la raison افراط طرفنه میّال بر آدمدر

OUVERTEMENT. Hautement, sans déguisement *A.* ظاهراً ـ علناً *P.* آچیقدن آچیغه ـ آشکاره || Il s'est déclaré ouvertement pour moi بنم طرفمدارم اولدیغینی علناً بیان ایلدی Il m'a déclaré ouvertement tout ce qu'il pense فکرینی بکا آشکاره علناً وظاهراً بکا بیان ایتمشدر ـ کشف وبیان ایلدی

OUVERTURE. Trou, fente *A.* خرق pl. خروق ـ فرجه pl. فرج *P.* رخنه ـ شکاف *T.* یاریق ـ کدک ـ آچیقلق || Grande ouverture خرق واسع ـ فرجهٔ عظیمه large ایری یاریق Il y a une grande ouverture à la muraille ککیش یاریق دیوارده بر رخنهٔ عظیمه وار در

Et l'action par laquelle on ouvre *A.* فتح *P.* گشایش *T.* قپولرک ـ فتح ابواب || L'ouverture des portes آچلمه ـ آچلش خندغک d'un coffre صندیغک فتحی d'un fossé آچلمهسی صپهان یولینک آچلمهسی de la tranchée آچلمهسی d'une مکتوبک ووصیّتنامهنک فتحی dépêche, d'un testament

L'ouverture de la veine *A.* شقّ العرق *P.* شکاف رگ *T.* طمرک یاریغی L'ouverture d'un corps *A.* کشف البدن *P.* گشاد تن *T.* کودهنک آچلمهسی

Il signifie figur., le commencement de certaines choses *A.* فاتحه ـ انفتاح ـ بدایت *P.* سرآغاز *T.* باشلنغج ـ باشلمه || L'ouverture du concile مجلس رهبانک انفتاحی de l'assemblée فاتحهٔ جمعیّت de la campagne فاتحهٔ سفر صیفی Le discours d'ouverture فاتحهٔ مجلسده تفوّه اولنان نطق

On dit, Faire l'ouverture d'un avis, pour dire, proposer un avis *A.* عرض الرّاى ـ بسط الرّاى *P.* راى در ميان كردن *T.* بر راى بيان ايتمك Et dans le même sens, Faire l'ouverture d'un expédient ايراد تدبير ـ عرض تدبير ايتمك

On dit aussi au pluriel, Faire des ouvertures, en parlant des premières propositions relatives à une affaire, à une négociation *A.* عرض الفواتح ـ عرض المقدّمات *T.* ايلك تكليفلرى عرض فواتح || Faire des ouvertures de paix عرض ايتمك صلح ايتمك C'est lui qui m'a fait les premières ouvertures de ce mariage بو امر نكاحه دائر بكا عرض مقدّمات ايدن عرض اولنان ايلك Se prêter à des ouvertures فلانـدر تكليفلرى سمع قبول ايله اصغا ايتمك Se refuser فلان مادّه‌يه دائر عرض اولنان فواتح ومقدّماتى قبولدن استنكاف ايتمك

Il se prend aussi pour Occasion *A.* وسيلة pl. وسايل *P.* سررشته *T.* طوتامق || Je vous servirai, si je trouve quelque ouverture à parler de votre affaire مصلحتكه دائر سوق كلامه بر وسيله بولـه‌جق اولور ايسـم خدمتكه سعى ايده‌جكم دركار در

On dit, Ouverture de coeur, pour dire, franchise *A.* كشف البال ـ القلب *P.* كشف درون *T.* يورك آچلمه‌سى || Il m'a parlé avec une grande ouverture de coeur بكا كماليله كشف درون ايده‌رك افادۀ حال ايلدى On dit à quelqu'un, Faire des ouvertures inutiles, indiscrètes, pour dire, faire des confidences inutiles بلا موجب كشف درون ايتمك ـ بيهوده عرض محرميّت ـ بيهوده كشف ما فى البال ايتمك

On dit aussi, Ouverture d'esprit, pour dire, facilité de comprendre *A.* فتاحة الذهن *P.* گشايش ذهن *T.* ذهن آچيقلغى || Il n'a aucune ouverture d'esprit اصلاً وقطعاً فتاحت ذهنى يوقدر Il a beaucoup d'ouverture d'esprit pour les mathématiques علوم رياضيّه‌ده فتاحت ذهنى وار در

OUVRABLE. On appelle Jours ouvrables, les jours dans les quels il est permis de travailler *A.* يوم الشغل pl. ايّام الشغل *P.* روز كار *T.* ايش كونى ـ خدمت كونى

OUVRAGE. Le résultat du travail d'un ouvrier *A.* صنـع ـ مصنوع pl. مصنوعات *P.* دستكار ـ كار ـ دست رنج *T.* ال ايشى ـ ايش || Grand ouvrage صنع كبير bel صنع احسن Ouvrage de menuiserie طوغرامه‌جى ايشى merveilleux كار حيرتفزا Faire un ouvrage بر ايش ـ بر شئ تصنيع ايتمك ـ ايشلمك entreprendre بر كونه ايشه مباشرت ايتمك achever, finir بر ايشى اتمام وتكميل ايتمك L'univers, le ciel est l'ouvrage de Dieu سما مصنوع يد ـ عالم صنع ربّانيدر قدرت لم يزليـدر La cire, le miel est l'ouvrage des abeilles شمع وعسل صنع نحلدر

Et le travail que l'on emploie à faire un ouvrage *A.* عمل ـ عملت *P.* كار *T.* ايش || Il y a de l'ouvrage à ce vase بو ظرفده چوق كار وعمل وار در Il y a de l'ouvrage pour plus d'un an بر سنه‌لكدن زياده ايش وار در Ce qu'on en doit priser le plus, c'est l'ouvrage بونـى زياده قيمتدار ايدن ايشيدر C'est un ouvrage de patience صبره محتاج بر ايشدر

Il se dit aussi des productions de l'esprit *A.* تأليف pl. تأليفات ـ تصنيف pl. تصنيفات || Cet auteur va donner ses ouvrages au public بو مؤلّف تصنيفاتنى نشر واشاعه ايتمكده در Ouvrages postumes مؤلّفك وفاتندنصكره ظهور ايدن تأليفات

On appelle Ouvrage, en termes de fortification, toutes sortes de travaux avancés au-dehors d'une place *A.* تحصينات خارجيّة ـ استحكامات خارجيّة *P.* مترسهاى بيرونى *T.* ديش مترسلر ـ ديش طابيه || Ouvrage à corne چفته بوينوز طابيه

OUVRANT. Il n'est d'usage que dans cette phrase, À porte ouvrante, pour dire, au temps que l'on ouvre la porte d'une ville *A.* لدى الانفتاح الباب *P.* در گشادن بدم *T.* قپو آچيلور ايكن

On dit aussi, À jour ouvrant, pour dire, dès que le jour commence à paraître *A.* لدى الانفجار الصبح ـ لدى الانفلاق ـ لدى الانكشاف الصبح ـ الفجر *P.* سپيده دم *T.* صباح ـ صباح يرى آچيلور ايكن ـ سوكيلور ايكن

OUVRER. Travailler *A.* عمل *P.* كار كردن ـ بكار ورزش نمودن *T.* ايشلمك

Ouvré. *A.* معمول *P.* بكار آمده *T.* ايشلنمش || Du fer, du cuivre ouvré ايشلنمش دمور وباقر ـ حديد ونحاس معمول

OUVRIER. Celui qui travaille de la main *A.* عامل pl. عملة *P.* رنجبر ـ كار كن *T.* ايشچى ـ ايشليجى || Habile ouvrier عامل ماهر ـ استاد ايشچى Ouvrier en soie عامل ثياب حريريّه ـ ايپك ايشى يپان Il y a tant d'ouvriers qui tra-

vaillent à ce bâtiment بو بناده شو قدر عمله ایشلر Payer les ouvriers عمله نك اجرتنی ادا ایتمك

On dit, qu'une chose est du bon ouvrier, pour dire, qu'elle est faite par l'ouvrier qui a le plus de réputation استاد ایشیدر استاد الندن چیقمشدر

On dit proverb. À l'oeuvre on connaît l'ouvrier مصنع صنعندن مصنع مصنوعندن بللو اولور- بللو اولور

Il se dit figur. de ceux qui font des ouvrages d'esprit A. مصنف pl. مصنفین - مؤلف pl. مؤلفین P. تألیفساز T. تألیف یپان || Je ne sais de qui sont ces vers-là, mais ils sont d'un bon ouvrier بو ابیات کیمك اولدیغی معلوم دکل انجق مصنفلری استاد اولدیغی بللو در

OUVRIER, adj. Il ne se dit qu'en cette phrase: Jour ouvrier. V. Ouvrable.

OUVRIR. Faire que ce qui était fermé ne le soit plus A. فتح - تفتیح P. گشادن - وا کردن - باز کردن T. آچمق || Ouvrir une porte, un coffre, une fenêtre, une chambre قپویی وصندیغی وپنجره‌یی واوطه‌یی فتح وگشاد ایتمك une lettre مکتوبی فتح ایتمك un chemin فتح طریق - آچمق - یول آچمق - ایتمك Ouvrir une boutique, c'est commencer à tenir boutique A. فتح الدکان P. دکان گشادن T. دکان آچمق - Ouvrir une forêt, c'est y pratiquer des routes اورمان - اورمانده یول آچمق - ایچنده فتح طریق ایتمك On dit aussi, Ouvrir la tranchée صیچان یولنی آچمق Ouvrir la terre pour faire un fossé خندق یاپمق ایچون یری آچمق Ouvrir une mine بر طاش معدنی معدن آچمق une carrière آچمق

Ouvrir l'accès à quelque chose, c'est faciliter les moyens d'y arriver تسهیل اسباب وصول - فتح طریق وصول ایتمك - تسهیل اسباب حصول ایتمك - ایتمك Ouvrir un pays, c'est faciliter les moyens de s'en emparer فتح طریق ضبط || تسهیل اسباب فتح وتسخیر - وتسخیر ایتمك Cette conquête nous ouvrit la Flandre entière بو غزا فلاندره ایالتنك فتح وتسخیری اسبابنی تسهیله وسیله اولمشدر

On dit figur. Ouvrir la porte aux désordres, aux abus, pour dire, donner occasion aux abus, aux désordres باب اختلالی اختلاله گشاد - فتح باب فسادات ایتمك - فتح ایتمك حلول فساداته گشاد - اختلال قپوسنی آچمق - ویرمك - فسادات قپوسنی آچمق - ویرمك - Et ouvrir l'esprit, pour dire, rendre capable de mieux connaître, de mieux penser A. تفتیح الذهن P. ذهن گشادن T. ذهنی آچمق || Deux ou trois ans d'étude lui ont ouvert l'esprit ایکی اوچ سنه مطالعهٔ کتبه اشتغالی تفتیح ذهننه وسیله اولمشدر

On dit, Ouvrir les portes, les mers, les chemins, pour dire, les rendre libres لیمانلری ودریایی ویوللری حوایق ومزاحماتدن بری قلمق

Et qu'un remède ouvre le ventre, pour dire, qu'il le lâche A. تلیین البطن - تطلیق البطن P. نرم ساختن شکمرا T. قارنی یومشتمق || Ce remède lui a ouvert le ventre بو علاج تلیین بطننه باعث اولمشدر

Et qu'un mets ouvre l'appétit A. تحریك الاشتها P. اشتها انگیختن T. اشتهایی آچمق

On dit, Ouvrir les bras, pour dire, les étendre A. مد الساعد P. بازو بدرازی کشیدن T. قوللری آچمق - Et figur. Ouvrir les bras à quelqu'un, pour dire, l'accueillir avec empressement قوجاقلری آچوب بر کمسنه‌یی مشتاقانه تلقی بالقبول ایتمك

Et ouvrir les jambes A. تفلیج الرجلین P. پایها از هم جدا کردن T. ایشی آیرمق

On dit figur., qu'un homme n'ose ouvrir la bouche, pour dire, qu'il n'ose parler آغزینی آچمغه - شق شفه‌یه جسارت ایده‌مز - Et qu'il commence à ouvrir les yeux, pour dire, qu'il commence à voir la chose telle qu'elle est فتح عین انتباه ایلدی - بصر کوزینی آچمغه باشلدی - بصیرتندن رفع پردهٔ غفلت ایلدی - Et qu'on a ouvert les yeux à quelqu'un sur quelque chose, pour dire, qu'on lui a fait voir la chose telle qu'elle est اول بابده فلانك دیدهٔ بصیرتنی بیدار ایلدیلر - فلانی ایقاظ ایلدیلر کوزینی آچدردیلر -

On dit, Ouvrir son coeur à quelqu'un, pour dire, lui confier ses plus secrets sentimens بر کمسنه‌یه کشف سریرهٔ قلب کشف بطانهٔ ضمیر - کشف ما فی البال ایتمك - ایتمك یورکنی آچمق - کشف درون ایتمك - ایتمك

OUVRIR. Fendre, faire une incision A. تشقیق - شق P. شق شکافتن - شکاف زدن T. یارمق || Ouvrir la veine طمری آچمق - طمری یارمق - عرق ایتمك

OUVRIR un corps mort, Ouvrir la tête A. کشف البدن -

کشف الرأس .P سررا گشادن ـ تنرا گشادن .T کوده‌یی
آچمق ـ آچمق یاروب وباشی کوده‌یی

Ouvrir un abcès .A ابسار الورم .P آماسرا شکافتن .T یاروب آچمق ـ ورمی آچمق ـ ورمی دشمک

On dit en termes de maréchalerie, Ouvrir les talons d'un cheval, pour dire, lui percer le pied .A نقب .P سوراخ زدن .T دلمک آتنک || Il faut ouvrir les talons à plat آیاق اوکچه‌لرینی یصّی دلیک ایله دلمک اقتضا ایدر

Ouvrir, au figuré. Commencer .A افتتاح ـ استفتاح ـ بداء ـ شروع .P آغاز کردن .T باشلمق || Ouvrir la campagne par un siége, par une bataille بر قلعه‌نک محاصره‌سیله ویاخود بر مقابله ایله سفره استفتاح ایتمک Ouvrir les États ملّت مجلسنک بداء وافتتاحنه مبادرت ایتمک Ouvrir la dispute مباحثه‌یه شروع ایتمک

On dit, Ouvrir un avis, pour dire, être le premier à proposer un avis .A مبادرت الی ـ بسط الرأی ـ ایراد الرأی .P رأی در میان کردن .T رأی ایتمک || Ce fut un conseiller qui ouvrit cet avis بو رأیی ایراد ایدن فلان ایدی Ce juge ouvrait toujours les avis les plus rigoureux بو قاضی دائما شدّتی متضمّن رأیلر ایراد ایدر ایدی Quand cet avis fut ouvert, tout le monde s'y rangea بو رأی در میان اولندقده کافّهٔ ناس موافقت ایتمشدر ـ بو رأیه مبادرت اولندقده جملهٔ ناس تبعیّت ایلدی

S'ouvrir. .A انفتاح ـ انشقاق ـ انکشاف .P وا شدن ـ شکافته شدن .T آچلمق ـ یارلمق || Cette porte ne s'ouvre pas aisément بو قپو عسیر الانفتاحدر ـ کوچ آچیلور Les tombeaux s'ouvrirent à la mort de Notre-Seigneur حضرت عیسی افندمزک ارتحالنده مزارلر منفتح اولمشدر La terre s'ouvrit pour engloutir Coré فلانی بلع ایچون ارض منشق اولمشدر La mer Rouge s'ouvrit pour laisser passer les Israélites بحر قلزم ابنای اسرائیلک عبورینی تسهیل ایچون منشق اولمشدر Les fleurs s'ouvrent au soleil ازهار کونشده یارلمشدر ـ آچیلور

On dit figur. S'ouvrir à quelqu'un, pour dire, lui déclarer ce qu'on pense sur quelque chose .A کشف ما فی الصدر ـ کشف ما فی الضمیر .P کشف راز کردن .T سرّ آچمق || Il ne s'était jamais ouvert de cela à personne بو بابده هیچ بر کمسنه‌یه کشف ما فی الضمیر ایتمش دکلدر Il faut que je m'ouvre à vous سکا کشف راز ایتمک لازم کلدی Il est bien dissimulé, il ne s'ouvrira pas بغایت ریاکار بر آدم اولدیغندن کشف ما فی الضمیر ایتمک احتمالی یوقدر

On dit, S'ouvrir un passage, pour dire, se faire passage فرجه‌یاب مرور اولمق

Ouvert. .A مفتوح ـ منفتح .P گشاده ـ وا شده ـ بازکرده .T آچیق ـ آچلمش .A مکشوف || Porte ouverte باب مفتوح ـ آچیق قپو Ce port est ouvert à tous les étrangers بولیمان بالجمله اجنبی کمیلرینه آچیقدر la porte de cette maison est ouverte à tous les honnêtes gens اهل عرض اولنلره قپوسی آچیق بر قوناقدر Parler à coeur ouvert کشف درون ایله سویلمک Recevoir à bras ouverts قوجاغی آچرق تلقی ایتمک C'est un homme ouvert .A مکشوف ـ مکشوف البال ـ الباطن .P گشاده دل .T یورکی آچیق

On appelle en termes de commerce, Compte ouvert, celui qui n'est point arrêté .T قپانمامش دفتر

On dit, qu'un pays est ouvert, pour dire, qu'il n'y ni montagnes, ni rivières, ni places fortes qui empêchent d'y entrer .A مملکت مکشوفة الاطراف ـ مملکت بارزة ـ ارض جهرا .P زمین گشاده .T آچیق مملکت ـ دوبدوز مملکت

Et qu'une ville est ouverte, pour dire, qu'elle n'est point fortifiée .A عاری من الاستحکام .P بی اثر استحکام .T استحکامسز

Et qu'une succession est ouverte à quelqu'un, au profit de quelqu'un فلان کمسنه‌یه میراث ظهور ایتدی

On dit, Guerre ouverte, pour dire, guerre déclarée اعلان اولنمش سفر ـ Et à force ouverte, pour dire, les armes à la main سلاح الده ـ آچیقدن اجرای خصومت ایده‌رک اولدرق || Il est entré à force ouverte dans le pays ennemi آچیقدن اجرای خصومت ایده‌رک دشمن مملکتنه پایگذار دخول اولمشدر

OVALE. Qui est de la figure d'un oeuf .A بیضاوی ـ بیضاوی الشکل .P بیضه گونه .T بیضه || Un trou ovale بر ثقب بیضاوی

OVIPARE. Il se dit des animaux qui se reproduisent par des oeufs .A متولد من البیض .P خایه زاد .T یومورطه‌دن حاصل اولان || Il y a des poissons qui sont ovipares بعض بالق وار در که یومورطه‌دن حاصل اولور

OXYCRAT. Mélange d'eau et de vinaigre *A.* ماء مخلّل *P.* آب سركه‌لو صو *T.* سركا دار

OXYGONE. T. de Géom. Il se dit d'un triangle qui a tous ses angles aigus *A.* حادّ الزوايا || Triangle oxygone شكل مثلث حادّ الزوايا

OXYMEL. Liqueur faite de miel et de vinaigre *P.* سركنگبين *T.* سركنجبين

OXYSACCHARUM. Mélange de sucre et de vinaigre, dont il résulte une sorte de sirop *A.* خلّ مسكّر *P.* سرگاى شكرناك *T.* سركه سيروبى

OZÈNE. Ulcère putride du nez, qui exhale une odeur infecte *A.* خشم الانف ـ قرحة الخيشوم

FIN DU SECOND VOLUME.

Pour ne pas séparer en deux la lettre P, qui est très-longue, il a fallu finir ici ce volume.

ERRATA DU II VOLUME.

غلطات *Frrata*	تصحیحات *Lisez*	سطرستون صحیفه *Page. Colon. Ligne*
	F	
افخام et dans les exemples	افحام	39 — 1 — 16
تلبّس	ملبّس	40 2 15
اکیربجی	اکیربجی	52 — 2 — 7
اییک	اپیک	53 — 1 — 11
تخامة	نخامة	62 — 2 — 31
سطوب	سطوت	75 — 2 — 34
هفاقة	هفافة	99 — 1 — 19
	G	
آغرشغی	آغرشغی	139 — 1 — 33
فدیره	فندیرة	145 — 2 — 29
نقریس .a مبتلاء النقریس -	a. نقرس - مبتلاء النقرس	156 — 1 - 26-36
صاجع	صاجع	158 — 1 — 21
ملقج	ملقح	168 — 1 — 13
وزع	وزغ	169 — 2 — 16
اخلاط	اخلاق	175 — 2 — 1
	H	
شایشته	شایسته	182 — 1 — 18
شایشتگی	شایستگی	191 — 1 — 13
قاری	یوقاری	195 — 2 — 4
ناموس	وناموس	214 — 2 — 6
وسوابی	ورسوابی	217 — 1 — 14
انسان عقل	عقل انسان	224 — 1 — 36
	ذات	230 — 2 — 16
	I	
امجد	اماجد	237 — 1 — 3
یه‌ندنک	ربّانیه‌نک	244 — 1 — 29
plager	plage	259 — 1 — 36
ملتماستده	ملتمساتده	292 — 2 — 4
آبسمانی	آسمانی	299 — 1 — 16
قباحتی	حماقتی	300 — 1 — 8
طوقنمق	طوقنمز	333 — 1 — 9
صاعة	بضاعة	358 — 2 — 38

غلطات *Errata*	تصحیحات *Lisez*	سطرستون صحیفه *Page. Colon. Ligne*
	L	
عافیتده	عافیتده	371 — 1 — 8
frivole. et signifie	et signifie, frivole	385 — 2 — 33
باکانه	بیباکانه	400 — 1 — 35
se dit	dit	403 — 2 — 17
اولدقورین	اولدقلرین	408 — 1 — 26
سمغ	صمغ	412 — 1 — 6
چکسمه	چکشمه	412 — 1 — 38
p. آنا بنا	r. آنا بنا	416 — 2 — 17
	M	
دکلدر	در	441 — 1 — 30
ضریع	راضع	449 — 2 — 37
ایچنده	ایچنه	482 — 2 — 19
جدة	جدّة	495 — 1 — 25
couvert	couvercle	505 — 1 — 14
ممتعدّ	ممتدّ	512 — 2 — 1
نفوز	نفور	519 — 1 — 12
شمع از سرفتیله	از سر شمع فتیله	549 — 1 - 3 - 4
منقطّ	منقط	549 — 1 — 15
بین الناس رواجی	سلاست لسانی	554 — 2 — 19
attendait	entendait	555 — 2 — 21
چاره‌سه	چاره‌سنه	558 — 2 — 31
المهزئة	مهزئة	562 — 1 — 11
	N	
لحومك	بقولك	594 — 1 — 36
ییبهرة	بیبهرة	596 — 1 — 19
il n'y	il y	597 — 1 — 26
	O	
ondoue meit	ondoie ment	629 — 1 — 33
اولنمش	اولمش	637 — 2 — 29
مسمرّه‌سی	مستمرّه‌سی	638 — 2 — 37
Marceille	Marseille	645 — 2 — 22
زرقنی - زرقدن	رزقنی - رزقدن	650 — 1-33-34